Els programes educatius bilingües a la comarca de l'Alacantí. Estudi sociolingüístic

Volum I

Els programes educatius bilingües a la comarca de l'Alacantí. Estudi sociolingüístic

Tesi doctoral presentada per
Josep Maria Baldaquí Escandell

Dirigida pel
Dr. Joan Josep Ponsoda i Sanmartín

Curs 2000-2001
Facultat de Filosofia i Lletres
Departament de Filologia Catalana
Universitat d'Alacant

TAULA DE CONTINGUTS

AGRAÏMENTS ..... **XIII**

1. INTRODUCCIÓ **1**

1.1 ESTRUCTURA DEL TREBALL 5
1.2 ELS PROGRAMES EDUCATIUS BILINGÜES AL PAÍS VALENCIÀ 10
1.3 ASPECTES METODOLÒGICS 14
1.3.1 Objectius *14*
1.3.2 La mostra *15*
1.3.3 El disseny de la investigació *17*
1.3.4 L'anàlisi de dades *25*

2. ESTUDI DEMOLINGÜÍSTIC DE L'ALACANTÍ **33**

2.1 INTRODUCCIÓ 33
2.2 EL PADRÓ MUNICIPAL D'HABITANTS DE 1986 I EL CENS DE POBLACIÓ DE 1991 36
2.2.1 La situació demolingüística a l'Alacantí segons el Cens de 1991 ..... *40*
2.3 ANÀLISI DEMOLINGÜÍSTICA D'ALACANT, MUTXAMEL I XIXONA 47
2.3.1 Anàlisi demolingüística d'Alacant *47*
2.3.2 Anàlisi demolingüística de Mutxamel *51*
2.3.3 Anàlisi demolingüística de Xixona *55*
2.4 CONCLUSIONS 57

3. DADES SOCIOLINGÜÍSTIQUES DELS ALUMNES DELS PROGRAMES EDUCATIUS BILINGÜES **61**

3.1 DADES PERSONALS I ESCOLARS DELS ENQUESTATS 61
3.2 DADES SOCIALS I LINGÜÍSTIQUES DE LES FAMÍLIES DELS ENQUESTATS 64
3.3 DADES FAMILIARS SOBRE EL CONEIXEMENT I L'ÚS DEL CATALÀ 73
3.4 DADES DELS ENQUESTATS SOBRE LA HISTÒRIA LINGÜÍSTICA PERSONAL I EL CONEIXEMENT I L'ÚS DE LES LLENGÜES CATALANA I CASTELLANA 79
3.4.1 Primera llengua dels alumnes *79*
3.4.2 La transmissió lingüística familiar *83*
3.4.3 L'adscripció lingüística i la llengua preferida *87*
3.4.3.1 La primera llengua i la llengua preferida 88
3.4.3.2 La primera llengua i l'adscripció lingüística 89
3.4.3.3 Relació entre el canvi d'adscripció lingüística i els programes educatius 91
3.4.3.4 Conclusions a la relació entre el canvi d'adscripció lingüística i els programes educatius 92
3.4.4 La competència lingüística i l'ús lingüístic *93*
3.4.5 Autoavaluació de la competència i de l'ús lingüístics *95*

3.4.6 L'evolució del coneixement i de l'ús de la llengua dels alumnes en relació als pares *103*
3.5 DADES DELS ENQUESTATS SOBRE ELS USOS LINGÜÍSTICS I LES NORMES D'ÚS LINGÜÍSTIC 106
3.5.1 L'ús lingüístic en l'àmbit familiar *107*
3.5.2 L'ús lingüístic amb el veïnat *109*
3.5.3 L'ús lingüístic en el barri o la localitat *111*
3.5.4 L'ús lingüístic en el centre educatiu *116*
3.5.4.1 L'ús lingüístic amb els companys en l'àmbit escolar formal 118
3.5.4.2 L'ús lingüístic amb els companys en l'àmbit escolar informal 120
3.5.4.3 L'ús lingüístic amb els professors 124
3.5.5 L'ús de la llengua en l'accés als mitjans de comunicació *127*
3.6 DADES DELS ENQUESTATS SOBRE EL GRAU D'IDENTIFICACIÓ AMB LES IDENTITATS VALENCIANA I ESPANYOLA 132
3.6.1 Els perfils de la identitat *140*
3.6.2 Relacions entre la identitat i altres variables socials i lingüístiques *142*
3.7 CONCLUSIONS 147

4. LA MESURA DE L'EQUILIBRI BILINGÜE 157

4.1 L'AVALUACIÓ DE LA COMPETÈNCIA LINGÜÍSTICA EN ELS PROGRAMES EDUCATIUS BILINGÜES 159
4.2 ELABORACIÓ DEL COEFICIENT DE BILINGÜITAT 178
4.3 VALIDACIÓ DEL COEFICIENT DE BILINGÜITAT 183
4.4 ANÀLISI DEL PREDOMINI LINGÜÍSTIC 193
4.5 ANÀLISI QUANTITATIVA DE LA INTERFERÈNCIA LINGÜÍSTICA 205
4.5.1 Comparació entre els percentatges d'interferències del castellà en el català i del català en el castellà *213*
4.5.2 Les interferències del castellà en el català *214*
4.5.3 Les interferències del català en el castellà *218*
4.6 CONCLUSIONS 222

5. L'ACTITUD ENVERS LA VARIETAT VALENCIANA DE LA LLENGUA CATALANA 227

5.1 LES ACTITUDS LINGÜÍSTIQUES 227
5.2 LES ACTITUDS LINGÜÍSTIQUES EN ELS PROGRAMES EDUCATIUS BILINGÜES 236
5.3 CONSTRUCCIÓ DE L'ESCALA D'ACTITUD LINGÜÍSTICA 243
5.3.1 Anàlisi estadística de la integració dels ítems en l'escala *251*
5.4 ANÀLISI DELS RESULTATS 257
5.4.1 Relació entre el programa educatiu i l'actitud lingüística *258*
5.4.2 Relació entre el programa educatiu, la primera llengua i l'actitud lingüística *261*
5.4.3 Relació entre la primera llengua, l'ús lingüístic familiar i l'actitud lingüística *263*
5.4.4 Relació entre l'ús lingüístic i l'actitud *266*
5.4.5 Relació entre la llengua de l'entorn i l'actitud lingüística *267*

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

5.4.6 Relació entre la competència i l'actitud lingüístiques....269
5.4.7 Relació entre el sexe i l'actitud lingüística....270
5.4.8 Relació entre la identitat valenciana i l'actitud lingüística....271
5.4.9 Relació de la classe social, l'àmbit d'aprenentatge del català i la motivació per a l'aprenentatge del català amb l'actitud lingüística....272
5.4.10 Síntesi de resultats de les relacions entre l'actitud envers la varietat valenciana de la llengua catalana i les altres variables sociolingüístiques....273
5.5 ESTRUCTURA DEL CONSTRUCTE "ACTITUD ENVERS LA LLENGUA CATALANA"....274
5.5.1 Extracció i identificació dels components principals del constructe....276
5.5.2 Relació entre els factors de l'actitud lingüística i altres variables socials i lingüístiques 292
5.6 PERCEPCIÓ DE LA PERTINENÇA DE LA VARIETAT VALENCIANA AL DIASISTEMA LINGÜÍSTIC COMÚ DE LA LLENGUA CATALANA....296
5.6.1 Construcció d'una escala sobre la percepció de la pertinença de la varietat valenciana al diasistema lingüístic comú de la llengua catalana....300
5.6.2 Components principals del constructe "actitud envers la unitat de la llengua catalana".302
5.6.3 Anàlisi dels resultats....303
5.6.3.1 Valoració dels resultats i comparació amb els d'altres estudis previs.... 304
5.6.3.2 Relació entre l'actitud envers el valencià i la consciència de la unitat supradialectal de la llengua.. 308
5.6.3.3 Relació entre el programa educatiu i la consciència de la unitat supradialectal de la llengua.... 309
5.6.3.4 Relació entre la primera llengua i la consciència de la unitat supradialectal de la llengua 310
5.6.3.5 Relació entre el predomini lingüístic i la consciència de la unitat supradialectal de la llengua 311
5.6.3.6 Relació entre la consciència de la unitat supradialectal de la llengua i altres variables.... 312
5.6.4 El nom de la llengua....315
5.7 CONCLUSIONS....318

6. LA VITALITAT ETNOLINGÜÍSTICA....327

6.1 PERFILS EN LA PERCEPCIÓ DE LA VITALITAT SEGONS ELS GRUPS ETNOLINGÜÍSTICS....334
6.2 LA IDENTITAT I LA VITALITAT ETNOLINGÜÍSTIQUES....335
6.3 LA VITALITAT ETNOLINGÜÍSTICA I L'ADQUISICIÓ DE SEGONES LLENGÜES....338
6.4 LA VITALITAT ETNOLINGÜÍSTICA I LES ACTITUDS LINGÜÍSTIQUES....348
6.5 UN MODEL TEÒRIC INTEGRAL DE LA VITALITAT ETNOLINGÜÍSTICA....359
6.6 LA RECERCA SOBRE LA VITALITAT ETNOLINGÜÍSTICA EN L'ÀMBIT DE LA LLENGUA CATALANA....361
6.7 LA VITALITAT ETNOLINGÜÍSTICA DELS ESTUDIANTS DE LA COMARCA DE L'ALACANTÍ....369
6.7.1 L'estructura factorial de la percepció de la vitalitat etnolingüística....373
6.7.2 Anàlisi dels resultats....379
6.7.2.1 Relacions entre la vitalitat etnolingüística i la localitat de residència.... 383
6.7.2.2 Relacions entre la vitalitat etnolingüística i la primera llengua.... 387
6.7.2.3 Relacions entre la vitalitat etnolingüística i els programes educatius.... 398
6.7.2.3.1 Relacions entre la vitalitat etnolingüística i els programes educatius a Xixona.... 401
6.7.2.3.2 Relacions entre la vitalitat etnolingüística i els programes educatius a Mutxamel.... 405

6.7.2.3.3 Relacions entre la vitalitat etnolingüística i els programes educatius a Alacant 410
6.7.2.4 Relacions entre la percepció de la vitalitat etnolingüística i altres variables socials i lingüístiques... 415
6.7.2.4.1 Relació entre la percepció de la vitalitat etnolingüística i les actituds lingüístiques 416
6.7.2.4.2 Relació entre la percepció de la vitalitat etnolingüística i la identitat 423
6.7.2.4.3 Relació entre la percepció de la vitalitat etnolingüística i la competència en la segona llengua425
6.8 SÍNTESI DELS RESULTATS I CONCLUSIONS 431

7. EL MODEL DE LLENGUA.....443

7.1 EL MODEL DE LLENGUA DE L'ESCOLA 443
7.2 LA INFLUÈNCIA DELS MITJANS ORALS I ESCRITS EN EL MODEL DE LLENGUA DELS ALUMNES 445
7.3 EL MODEL DE LLENGUA DELS ALUMNES I EL CANVI LINGÜÍSTIC GENERACIONAL 446
7.4 OBJECTIUS DE L'ESTUDI.....447
7.5 METODOLOGIA 448
7.5.1 L'enquesta i les entrevistes.....448
7.5.2 La mostra.....453
7.5.3 L'anàlisi dels resultats.....455
7.6 ESTUDIS SOBRE LA VARIETAT LINGÜÍSTICA DE L'ALACANTÍ I SOBRE EL MODEL DE LLENGUA DELS JÓVENS.....456
7.7 ANÀLISI DELS RESULTATS.....464
7.7.1 Variables fonètiques.....464
7.7.1.1 Les vocals obertes..... 464
7.7.1.2 L'harmonia vocàlica..... 467
7.7.1.3 Pronúncia dels grups àtons *es–*, *en–*, *em–* més consonant 469
7.7.1.4 Realitzacions del diftong [ɔw] 471
7.7.1.5 La metàtesi vocàlica [iɾ] > [ɾi] 473
7.7.1.6 Canvi de /v/ > /b/ (betacisme) 475
7.7.1.7 La pèrdua de la [d] intervocàlica..... 477
7.7.1.8 Caiguda de la *–g–* intervocàlica 481
7.7.1.9 Ieisme..... 482
7.7.1.10 Realitzacions del grup geminat [l l]..... 484
7.7.1.11 Conservació o pèrdua de la *–t* final dels grups *–lt*, *–nt* 489
7.7.1.12 Pronúncia del so [ts] en posició final..... 491
7.7.1.13 L'elisió o l'addició de [ɾ] final en els infinitius..... 494
7.7.1.14 Pronúncia del so [z] i del so [s] 499
7.7.1.15 Pronúncia del so [dz] 502
7.7.1.16 Pronúncia o eliminació de la semivocal [ĭ] del grup [ĭʃ] en posició intervocàlica *–ix–* o final *–ix* 505
7.7.1.17 Pronúncia del so [dʒ] 507
7.7.1.18 Pronunciació del so velar del castellà [χ]..... 509
7.7.2 Anàlisi global dels resultats de les variables fonètiques 511

7.7.2.1 Evolució de les tendències fonètiques segons els trets ± Tradicional i ± Normatiu 511
7.7.2.2 La influència del castellà en l'evolució de les tendències fonètiques..... 518
7.7.3 Conclusions de l'anàlisi global de les variables fonètiques.....*524*
7.7.4 Variables morfològiques.....*527*
7.7.4.1 L'article determinat plural..... 527
7.7.4.1.1 Article masculí plural 527
7.7.4.1.2 Article femení plural 528
7.7.4.2 Alguns casos de plurals de substantius i adjectius 529
7.7.4.2.1 Plurals dels mots acabats en el grup consonàntic *–st* 529
7.7.4.2.2 Restitució de la consonant *–n–* etimològica en els plurals d'alguns mots acabats en *–e* àtona530
7.7.4.3 Pronom personal fort de la 1ª persona del plural 531
7.7.4.4 Adjectiu i pronom demostratiu de proximitat..... 532
7.7.4.5 Pronom demostratiu neutre de proximitat 534
7.7.4.6 Adverbi demostratiu de proximitat 536
7.7.4.7 L'adverbi de manera *així*..... 537
7.7.4.8 Els adverbis temporals *llavors* i *aleshores* 538
7.7.4.9 Ús d'alguns quantitatius i indefinits..... 540
7.7.4.9.1 L'adverbi de quantitat *gens* 540
7.7.4.9.2 L'adjectiu indefinit *cap* 541
7.7.4.10 Formes d'alguns numerals..... 542
7.7.4.11 Ús de la preposició de direcció *cap a* 545
7.7.4.12 Ús de *davall*..... 546
7.7.4.13 Ús de la conjunció il·lativa *doncs*..... 548
7.7.4.14 Els pronoms febles..... 549
7.7.4.14.1 Formes simples dels pronoms 550
7.7.4.14.1.1 Forma del pronom de primera persona singular *me* en posició enclítica (*Creure'm*) . 550
7.7.4.14.1.2 Forma del pronom de segona persona singular *te* en posició proclítica (*Com et diuen ?*)..... 552
7.7.4.14.1.3 Ús del pronom de tercera persona singular *el* en posició proclítica, en funció de complement directe (*No* el *mires !* [*a Pere*]) 553
7.7.4.14.1.4 Morfologia i ús del pronom datiu de tercera persona plural *els* en posició proclítica, en funció de complement indirecte (*Jo els regale un llibre* [*a les meues amigues*]) 554
7.7.4.14.1.5 Formes del pronom neutre *ho* darrere d'infinitiu acabat en [ɾ] i darrere de gerundi.. 557
7.7.4.14.1.6 Ús del pronom adverbial de tercera persona *en* en posició proclítica, en funció de complement directe..... 562
7.7.4.14.1.7 Ús del pronom adverbial *hi*..... 565
7.7.4.14.2 Combinacions de pronoms..... 569
7.7.4.14.2.1 Combinacions del datiu *li* amb pronoms de complement directe 569
7.7.4.14.2.1.1 Combinació LI + HO (proclítica) 570
7.7.4.14.2.1.2 Combinació LI+EL (enclítica)..... 572
7.7.4.14.2.1.3 Combinació LI+LA (proclítica)..... 574
7.7.4.14.2.1.4 Combinacions ENS+EN+verb i verb+ENS+EN..... 576

7.7.4.15 Morfologia verbal 581
7.7.4.15.1 Velaritzacions 584
7.7.4.15.1.1 Forma de la 3a persona del singular del present de subjuntiu del verb *perdre (perda)* 584
7.7.4.15.1.2 Forma de la 3a persona del singular del present de subjuntiu del verb *cosir (cusa)* .. 585
7.7.4.15.1.3 Forma de la 1ª persona del singular del present d'indicatiu de *pensar (pense)* 588
7.7.4.15.1.4 Forma de la 1ª persona del singular del present d'indicatiu del verb *veure (veig)* 589
7.7.4.15.1.5 Forma de la 1ª persona del singular del present d'indicatiu del verb *llegir (llig)* 591
7.7.4.15.2 Forma de la 3a persona del singular del present de subjuntiu del verb *fer (faça)* 593
7.7.4.15.3 Forma de la 3a persona del singular del present de subjuntiu de la forma impersonal del verb *haver-hi (hi haja)* 594
7.7.4.15.4 Formes de la 3a persona del singular del present d'indicatiu i del present de subjuntiu del verb *servir (serveix, servesca)* 597
7.7.4.15.5 Forma de la 3a persona del plural del pretèrit imperfet de subjuntiu del verb *cantar (cantessen)* 600
7.7.4.15.6 Desplaçament de l'accent en el pretèrit imperfet d'indicatiu del verb *dur (duia)* 602
7.7.4.15.7 Ús locatiu del verb *ser* 603
7.7.4.15.8 Ús del futur simple o substitució per altres formes verbals 604
7.7.4.15.9 Ús de la 2a persona del pretèrit perfet o substitució per altres formes verbals 606
7.7.4.15.10 L'expressió de l'obligació personal. Ús de la perífrasi *haver de + infinitiu* 607
7.7.5 Anàlisi global dels resultats de les variables morfològiques *609*
7.7.5.1 Evolució de les tendències morfològiques segons els trets ± Tradicional i ± Normatiu 609
7.7.5.2 La influència del castellà en l'evolució de les tendències morfològiques 616
7.7.6 Conclusions de l'anàlisi global de les variables morfològiques *622*
7.7.7 Variables lèxiques *625*
7.7.7.1 Substantius 625
7.7.7.1.1 La llar (elements i objectes) 625
7.7.7.1.2 Altres llocs 632
7.7.7.1.3 Les persones (els cos, les malalties, els vestits i altres mots) 641
7.7.7.1.4 Aliments 653
7.7.7.1.5 Animals 662
7.7.7.1.6 Altres substantius 672
7.7.7.2 Adjectius 679
7.7.7.3 Verbs 683
7.7.7.4 Altres mots 697
7.7.8 Anàlisi global dels resultats de les variables lèxiques *700*
7.7.8.1 Evolució de les tendències lèxiques segons els trets ± Tradicional i ± Normatiu 700
7.7.8.2 La influència del castellà en l'evolució de les tendències lèxiques 708
7.7.9 Conclusions de l'anàlisi global de les variables lèxiques *713*
7.8 CONCLUSIONS GENERALS DE L'ESTUDI DEL MODEL DE LLENGUA DELS ESTUDIANTS DE L'ALACANTÍ 717

8. LA SEGURETAT LINGÜÍSTICA 729

8.1 EL TEST DE SEGURETAT LINGÜÍSTICA 734
8.1.1 Les variables lingüístiques *737*
8.2 ANÀLISI GLOBAL DE LA SEGURETAT LINGÜÍSTICA 742
8.2.1 Les tendències dins de la seguretat lingüística *746*
8.2.1.1 Anàlisi de les formes normatives *vs.* les formes no normatives 746
8.2.1.1.1 Conclusions de l'anàlisi de la seguretat lingüística en l'ús de variables que presenten l'oposició entre una forma normativa i la corresponent no normativa 753
8.2.1.2 Anàlisi de les variants més formals *vs.* les variants menys formals 756
8.2.1.2.1 Conclusions de l'anàlisi de la seguretat lingüística en l'ús de variables que presenten l'oposició entre variants amb diferent nivell de formalitat 762
8.2.1.3 Anàlisi de les formes normatives valencianes *vs.* les formes normatives no valencianes 763
8.2.1.3.1 Conclusions de l'anàlisi de la seguretat lingüística en l'ús de les variables que presenten l'oposició entre una forma normativa valenciana i una forma normativa no valenciana 769
8.3 CONCLUSIONS GENERALS DE L'ANÀLISI DE LA SEGURETAT LINGÜÍSTICA 771

9. CONCLUSIONS 777

BIBLIOGRAFIA 799

APÈNDIX A LA SEGURETAT LINGÜÍSTICA 819

ANÀLISI DE LES TENDÈNCIES DE LA SEGURETAT LINGÜÍSTICA PER A CADASCUNA DE LES VARIABLES LINGÜÍSTIQUES 819
Formes normatives vs. formes no normatives *819*
L'ús de davall (davall / baix) 819
L'adverbi de manera (*així / aixina*) 821
Combinacions del datiu *li* amb pronoms de complement directe (*li la / se la*) 822
Ús del pronom adverbial de tercera persona *en* en funció de complement directe (*en* / ∅) 823
Ús pleonàstic del pronom *en* amb el verb *haver-hi* (*hi ha / n'hi ha*) 825
Concordança del verb *haver-hi (hi havia / hi havien)* 825
Ús del pronom adverbial *hi* en funció de complement circumstancial de lloc (*hi* / ∅) 827
Forma del pronom datiu de tercera persona plural *els* (*–los /–lis*) 828
L'adverbi de quantitat *gens* (*gens / res*) 829
La conjunció final *perquè* (*perquè / per a què*) 830
Ús del verb *ser* amb valor locatiu (*ser / estar*) 831
Ús de la perífrasi d'obligació personal *haver de* + infinitiu (*haver de / tenir que*) 832
Ús abusiu de la perífrasi d'imminència (*agafaré / vaig a agafar*) 833
Ús de la preposició *de* davant de la conjunció *que* (∅ + *que* / *de* + *que*) 834
Ús de la preposició *a* davant dels topònims (*a* + topònim / *en* + topònim) 835
Expressió de la probabilitat (*deure / condicional* o *futur*) 836
Ús de les preposicions *a* i *en* davant d'infinitiu (*a* + *infinitiu* / *en* + *infinitiu*) 837
Concordança del participi passat (*l'he vista / l'he vist*) 838

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

Ús del pronom *hi* en els verbs de percepció (*no m'hi veig / no em veig*) 839
Ús de *lo* neutre (*el / lo*) 840
Canvi de gènere del mot *costum* (*el costum / la costum*) 841
Plural del substantiu *dilluns* (*dilluns / dillunsos*) 842
Ús de la preposició *a* davant de complement directe (∅ + CD / *a* + CD) 845
Resum de l'anàlisi de les tendències de la seguretat lingüística per a les variables en què s'oposa una forma normativa a una de no normativa 846
Variants més formals vs. variants menys formals *850*
Infinitiu de *venir* (*venir / vindre*) 850
Forma reforçada o sense reforçar de l'adjectiu demostratiu de proximitat (*aquest / este*) 851
Ús del pretèrit perfet simple i del perifràstic (*anares / vas anar*) 854
Morfologia de l'imperfet de subjuntiu (*parlasses / parlares*) 855
Infinitiu de *veure* (*veure / vore*) 857
Forma d'alguns ordinals (*setè / sèptim*) 858
El pronom personal feble de segona persona plural (*us / vos*) 860
El present de subjuntiu de la tercera conjugació incoativa (*servesca / servisca*) 862
Resum de l'anàlisi de les tendències de la seguretat lingüística per a les variables en què s'oposa una variant formal a una de menys formal 863
Formes valencianes vs. formes no valencianes *865*
Plural dels mots amb restitució d'una *–n–* etimològica (*homes / hòmens*) 865
L'adjectiu o el pronom possessiu de primera persona femení (*meva / meua*) 867
Resum de l'anàlisi de les tendències de la seguretat lingüística per a les variables en què s'oposa una variant normativa valenciana a una de no valenciana 869

ANNEX : PERSONES ENTREVISTADES EN L'ENQUESTA SOBRE EL MODEL DE LLENGUA 871

ÍNDEXS DE FIGURES, GRÀFICS I TAULES 875

ÍNDEX DE FIGURES 875
ÍNDEX DE GRÀFICS 876
ÍNDEX DE TAULES 881

Agraïments

La realització d'una tesi doctoral és un treball llarg i moltes vegades solitari. Malgrat açò, en arribar al final del procés i mirar cap enrere comprovem que són moltes les persones que s'hi han implicat d'una o altra manera : amb la seua ajuda desinteressada, els seus consells, el seu interés, la seua amistat, la seua comprensió... és ara el moment de recordar-los i reconéixer el deute de gratitud que tenim amb ells.

En primer lloc, vull agrair al Dr. Joan Ponsoda Sanmartín la seua ajuda i orientació en la realització de la tesi, i l'amistat que m'ha demostrat durant el procés. Així mateix, li agraesc molt sincerament la llibertat que m'ha donat en tot moment en l'elaboració d'aquest treball.

Una investigació com aquesta no es podria haver fet sense la col·laboració dels centres educatius on s'ha realitzat el treball de camp. Per això manifeste el meu agraïment a la comunitat educativa dels col·legis públics "Enric Valor" d'Alacant, "Arbre Blanc" de Mutxamel i "Sagrada Família", "Cristòfol Colom" i Eloy Coloma" de Xixona. Molt especialment vull donar les gràcies als directors d'aquests centres, als tutors dels grups d'alumnes enquestats i als alumnes que han participat en les diverses proves realitzades.

També hem de recordar amb afecte totes les persones entrevistades, de totes les generacions i de totes les localitats on s'ha realitzat el treball. Són molts i no podem incloure tots els noms en aquests apartat d'agraïments, per la qual cosa remeten a l'annex on hi ha el llistat sencer. No cal dir que la tesi s'ha pogut fer gràcies a la seua col·laboració, i malgrat la tasca feixuga que suposa la realització de tantes entrevistes, també he passat molts bons moments en la seua companyia.

Igualment, cal portar a la memòria les persones que ens han facilitat la realització de les entrevistes, especialment Estrella García Candela, Pasqual Sanchis Colomina, Jaume Miquel Peidró, Susana Gomis Varó, Pere Sala Martínez i Miquel-Àngel Flores i Abat. El meu agraïment per a tots ells, i també per a Rafael Serrano Climent, que m'ha facilitat dades necessàries per a la realització de la tesi.

Vull agrair al Dr. Antonio Alaminos Chica, professor del Departament de Sociologia II, Psicologia, Comunicació i Didàctica, la seua ajuda desinteressada en la solució de molts dubtes sobre l'anàlisi estadística de dades. He aprés molt amb la seua ajuda. Igualment, cal recordar l'ajuda del professor Antonio Muñoz González, professor del Departament de Sociologia I i Teoria de l'Educació.

Seria injust no esmentar el personal de les Biblioteques de la Universitat d'Alacant, especialment els que treballen en la Biblioteca de la Facultat d'Educació i els encarregats del Servei de Préstec Interbibliotecari. El seu treball eficient i el seu tracte cordial han sigut una ajuda important en la realització d'aquest treball.

Els companys del Departament de Filologia Catalana m'han ajudat en tot moment. És ara el moment d'agrair-los la seua amistat i ajuda. A més del Director de la Tesi, el Dr. Joan Ponsoda i Sanmartín, vull esmentar particularment el Dr. Enric Balaguer Pascual, com a amic i tutor de la tesi, els Drs. Josep Martines, Maria Antònia Cano i Jordi Colomina, que desinteressadament m'han orientat en la interpretació d'alguns fenòmens lingüístics, Carles Segura i Llopes, company en aquesta aventura, el professor Biel Sansano i junt a ell tots els membres del Seminari d'Estudi i de Recerca de la Cultura i la Literatura Contemporànies i, molt especialment, els companys de la Secció Departamental de la Facultat d'Educació. Hem passat –i passem– molts bons moments junts.

Per últim, un record per a la meua família. M'han ajudat tant com han pogut en la realització del treball, han patit amb mi els inconvenients d'aquests procés i estic segur que s'alegren més que jo que finalment arribe a termini. Especialment, vull agrair la seua comprensió i ajuda a la meua dona, Anna, i recordar en aquest moments les meues filles Núria i Anna, que esperen que acabe la tesi per reclamar-me la companyia que en molts moments, i a contracor, els he hagut d'escatimar.

Els programes educatius bilingües a la comarca de l'Alacantí. Estudi sociolingüístic

1. Introducció

La investigació sobre els programes educatius bilingües en l'àmbit de la llengua catalana es localitza sobretot a Catalunya. És lògic que siga així perquè aquest territori ha estat pioner en l'aplicació d'aquests programes educatius. Al País Valencià els programes d'Immersió Lingüística i d'Ensenyament en Valencià també han tingut un desplegament important. Malgrat això, s'hi han realitzat relativament pocs estudis en aquest camp, tant des de l'òptica educativa com des del punt de vista de la sociolingüística. La situació de la llengua pròpia d'aquest territori, amb una vitalitat etnolingüística sensiblement inferior a la de Catalunya (Ros & Cano & Huici, 1987 : 243 ; Ferrando, 1991 : 103-137), i el diferent grau de desenvolupament de les polítiques de normalització lingüística, limiten la possibilitat que les conclusions dels estudis realitzats a Catalunya es puguen generalitzar al País Valencià.

Els treballs que estudien els programes educatius bilingües s'han realitzat bàsicament des d'una perspectiva pedagògica, didàctica o psicològica. Són treballs que se centren en l'anàlisi d'aspectes com ara el coneixement del català i del castellà, el rendiment en d'altres matèries del currículum acadèmic, la interdependència lingüística i cognitiva, la predicció de l'èxit o del fracàs escolar, les actituds lingüístiques, les motivacions cap als aprenentatges, l'ús de les llengües, el processos d'ensenyament i d'aprenentatge, els processos d'adquisició de la segona llengua en els programes d'immersió o la valoració que els professors fan dels programes (Arnau & aa., 1992 : 73-91 ; Artigal, 1995 : 85-116 ; Vila, 1995 : 45-62 ; Forns, 1995 : 261). Alguns dels aspectes estudiats, fonamentalment el coneixement i l'ús de les llengües o les actituds lingüístiques, són temes que no sols interessen des d'un punt de vista pedagògic, psicològic o didàctic, sinó que també interessen, i molt, la sociolingüística.[1] De fet, la

[1] Potser cal explicar amb quin sentit s'empra el mot sociolingüística en aquest treball, ja que és un terme que s'utilitza de vegades amb molta ambigüitat. Sense voler entrar en la discussió sobre les diferències entre la sociolingüística i la sociologia del llenguatge i les relacions amb altres disciplines afins, cal remarcar que en la investigació realitzada en l'àmbit de la llengua catalana s'ha entés normalment la sociolingüística en un sentit ampli, tot incloent àrees d'estudi com ara la sociologia de la llengua, la

sociolingüística, com a ciència aplicada que és, té molts punts de contacte amb d'altres ciències aplicades.

El treball que es presenta pot veure's com una contribució a l'anàlisi i l'avaluació dels resultats dels programes educatius bilingües en els territoris valencians. Però, a diferència dels estudis esmentats, la perspectiva d'aquesta investigació és bàsicament sociolingüística.[2] El procés de normalització lingüística al País Valencià des de la restauració de la democràcia i l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia ha sigut molt tímid en tots els aspectes. Possiblement, és en el camp de l'ensenyament en l'únic on s'han fet progressos que, si bé són limitats, permeten parlar d'una certa recuperació lingüística. I dins del terreny de l'ensenyament, és l'extensió dels programes educatius bilingües –els Programes d'Immersió Lingüística i els Programes d'Ensenyament en Valencià–, el fenomen més interessant des del punt de vista de la recuperació lingüística i de la conscienciació ciutadana.[3]

Les causes esmentades són suficients per a comprovar l'interés que tenen per al sociolingüista els programes educatius bilingües. Els resultats d'aquests programes poden analitzar-se des d'un punt de vista educatiu, però també des del punt de vista de la sociolingüística. És clar que en determinats aspectes, gairebé en tots, coincideixen els interessos d'una i d'altra ciència. S'ha de tenir en compte que la didàctica de la llengua és una ciència aplicada que es nodreix de les aportacions d'altres ciències, algunes de caire lingüístic com ara la lingüística aplicada o la sociolingüística. D'igual manera, la sociolingüística ha integrat aportacions d'altres ciències humanes, com ara la psicologia social, en aspectes tan interessants com, per exemple, l'estudi de les actituds o de la vitalitat etnolingüística. Ja fa anys que Fishman (1971 : 557) va denunciar que el fenomen del bilingüisme s'havia estudiat sobretot des de tres tradicions d'investigació

---

planificació i el dret lingüístics, les ideologies i les representacions lingüístiques, la psicologia social de la llengua, les relacions entre llengua i ensenyament, la sociolingüística variacionista, etc. (Boix & Payrató, 1995 : 319 ; Boix & Vila, 1998 : 13-34). És en aquest sentit ampli que s'utilitza al terme sociolingüística en el treball present.

[2] Boix i Vila han destacat la poca atenció que ha dedicat la sociolingüística catalana a l'estudi de l'aprenentatge escolar del català, a diferència de les aportacions valuoses fetes des dels camps de la psicolingüística i de la pedagogia (Boix & Vila, 1998 : 41).

[3] Cal recordar la intensa mobilització ciutadana que es produeix al voltant de les Trobades d'Escoles Valencianes. Possiblement aquest és el moviment cívic del País Valencià que aconsegueix reunir més gent en l'actualitat.

diferents –la psicològica, la lingüística i la sociològica–, però amb el greu inconvenient que molt habitualment les aportacions fetes des de cadascuna d'aquestes disciplines havien passat desapercebudes per a les altres. La proposta d'aquest autor és què siga la sociolingüística la ciència que s'encarregue de proporcionar el marc de treball necessari per a coordinar la investigació sobre el bilingüisme :

> Sociolinguistic theory is sufficiently advanced to provide a framework for empirical interdisciplinary work on bilingualism by those three discipline which have thus far usually approached this topic separately (*loc. cit*.).

Totes aquestes raons són les que ens van moure a plantejar-nos la realització d'un estudi sobre els aspectes sociolingüístics relacionats amb els programes educatius bilingües.[4] En un primer moment, l'interés primordial era l'anàlisi del model de llengua dels jóvens en l'actualitat, prenent com una de les principals variables sociolingüístiques en l'estudi el fet d'haver estat escolaritzats en programes educatius bilingües. Ens proposàvem mesurar la incidència de l'ensenyament sobre els models de llengua emprats, tant per la població escolaritzada en català com a llengua vehicular, com per la que només rep classes de català com a assignatura, i utilitzar com a punt de comparació el model de llengua de les generacions adultes. De seguida, però, es va veure l'interés de valorar també altres qüestions tenint en compte els programes educatius. Així, es van incloure en el treball aspectes com ara el coneixement i l'ús de les llengües entre els jóvens, el predomini lingüístic, l'anàlisi de l'actitud lingüística, la percepció que tenen de la vitalitat d'una i d'altra llengua, la seguretat lingüística, etc. En tots els casos interessava relacionar aquestes variables amb d'altres variables socials i lingüístiques i, molt especialment, amb el tipus de programa educatiu en què han estat escolaritzats. Cal destacar que tots aquests fenòmens han estat poc o gens estudiats en l'àmbit d'estudi del present treball.

[4] Fins i tot un estudiós tan crític amb la sociolingüística per la indefinició de l'àmbit d'estudi d'aquesta ciència com és Guillem Calaforra admet que hi ha una certa tendència a acceptar com a temes bàsics de la sociolingüística els problemes generats al voltant del bilingüisme, les actituds lingüístiques, la variació lingüística, els usos lingüístics, etc., així com "la conjunció entre el llenguatge i algunes categories i variables bàsiques de l'anàlisi sociològica", entre d'altres "llenguatge i educació" (Calaforra, 1999 : 85). Tots aquests temes formen l'eix central d'aquest treball.

El context territorial de l'estudi és la comarca de l'Alacantí (figura 1). El fet de seleccionar aquesta comarca està determinat perquè el treball es realitza dins d'un programa d'investigació que té per àmbit la circumscripció universitària d'Alacant,[5] i dins de l'organització del projecte es va decidir de realitzar els diferents estudis per comarques. La comarca de l'Alacantí destaca dins del conjunt de les comarques catalanoparlants del País Valencià per ser la que té una menor vitalitat de la llengua autòctona (Conselleria, 1989 : 62-63). De fet, la vitalitat de la llengua catalana a l'Alacantí és, segurament, la més baixa de tot el conjunt del domini lingüístic català (Vallès, 1995 : 265). La novetat que aporta aquest treball és, per tant, que analitza els resultats dels programes educatius bilingües des d'una perspectiva diferent a la que és habitual, en uns aspectes poc coneguts en el nostre context i en un territori, la comarca de l'Alacantí on, a més, es dóna la circumstància que la vitalitat de la llengua catalana és

BIBLIOTECA VIRTUAL

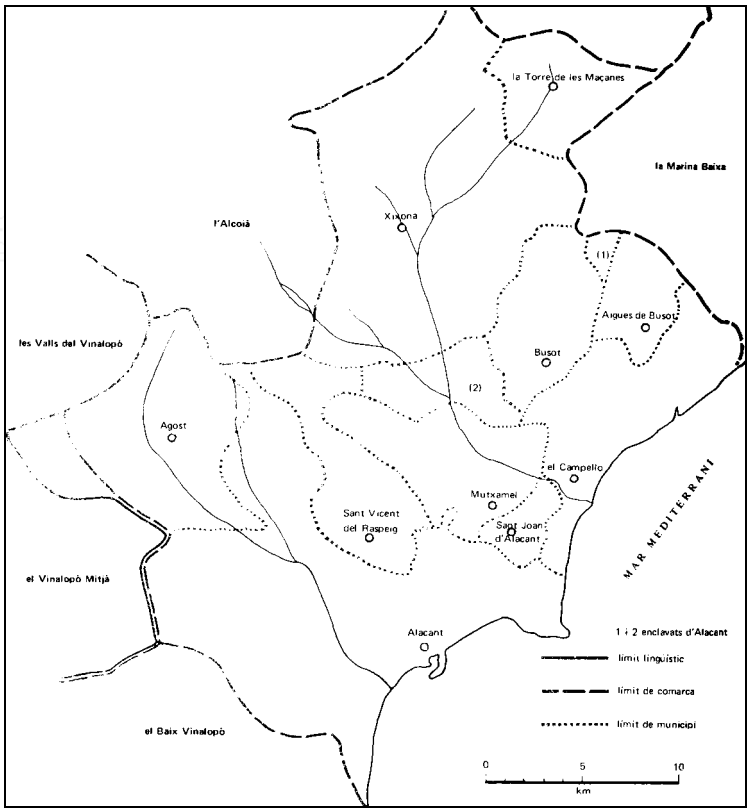

figura 1: comarca de l'Alacantí (Font: *Gran Enciclopèdia Catalana*, 1981, vol. I, pàg. 378)

[5] Programa d'investigació "Variació lingüística generacional i ensenyament del valencià" (GV–2433/94), aprovat en el Programa de Projectes d'Investigació Científica i Desenvolupament Tecnològic de la Generalitat Valenciana.

menor.[6]

En resum, es presenta un treball en què per primera vegada al País Valencià s'estudien les característiques dels diferents programes educatius i se n'avaluen els resultats obtinguts des d'una perspectiva sociolingüística, que inclou aspectes poc o gens estudiats en el context com ara el predomini lingüístic, les actituds lingüístiques envers la llengua minoritzada, la percepció de la vitalitat etnolingüística, la seguretat lingüística o el model de llengua. A més, cal remarcar que aquest estudi es realitza en un àmbit, la comarca de l'Alacantí, que se singularitza de la resta de comarques valencianes per la intensitat del procés de substitució lingüística en què es troba immersa. Aquest fet fa més necessària i urgent la realització d'estudis que analitzen la realitat sociolingüística actual i que puguen contribuir –si és que això és possible– a redreçar una situació en què la llengua catalana està sent desplaçada o, fins i tot, ja ha quedat quasi totalment submergida en alguns llocs, com ara la ciutat d'Alacant (Montoya, 1996).

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

1.1 Estructura del treball

Aquest treball consta d'una introducció, dues grans parts i un apartat final de conclusions. Les dues parts centrals del treball es dediquen a l'anàlisi sociolingüística dels alumnes dels programes educatius bilingües i a l'estudi del model de llengua dels jóvens de l'Alacantí, tot parant una atenció especial a la influència del sistema educatiu en l'un i l'altre aspecte.

En la introducció s'analitzen les característiques dels programes educatius bilingües del País Valencià i els aspectes metodològics relacionats amb la investigació realitzada. Tot seguit hi ha l'estudi demolingüístic de la comarca que es basa sobretot en el Cens de Població de 1991. Aquest estudi analitza el conjunt de la realitat comarcal i fa una aproximació més aprofundida a l'evolució i a la realitat demolingüística actual de les poblacions d'Alacant, Mutxamel i Xixona, que és on se centra el treball.

La primera part, que consta de quatre capítols, està dedicada a l'anàlisi sociolingüística dels alumnes dels programes educatius bilingües. El primer capítol és

[6] Es poden consultar les característiques demolingüístiques de la comarca de l'Alacantí en el capítol següent (*infra*, apartat 2, pàgs. 33-60).

una descripció de la mostra amb què s'ha treballat que permetrà conéixer la realitat social i lingüística dels programes educatius bilingües a partir de l'anàlisi d'una enquesta contestada pels alumnes entrevistats. S'hi descriuen les característiques personals i escolars dels enquestats i s'hi analitzen les dades relatives a aspectes com ara la caracterització social i l'ús lingüístic de les seues famílies, la transmissió lingüística familiar, la història lingüística dels alumnes, el coneixement i l'ús de les llengües catalana i castellana, les normes d'ús lingüístic en diferents àmbits (la localitat i el centre educatiu), el grau d'identificació amb les identitats valenciana i espanyola, etc. Els diferents programes educatius són el punt de comparació de les característiques descrites, de manera que l'estudi serveix per a relacionar les diferències que hi ha entre els alumnes amb els programes educatius en què es troben matriculats. Es posen així de manifest relacions entre les variables, cosa que permetrà conéixer millor els efectes dels programes educatius bilingües a l'Alacantí.

En el segon capítol s'estudia el predomini de la llengua catalana o castellana en els alumnes enquestats, tot elaborant un índex, el Coeficient de Bilingüitat, que és una mesura objectiva de l'equilibri –o el desequilibri– lingüístic. La construcció d'aquest índex es realitzarà a partir de diversos tests d'enumeració lèxica en les dues llengües. Encara que també s'han obtingut altres índexs que indiquen la competència en les diferents habilitats lingüístiques, elaborats a partir d'escales d'autoavaluació que arrepleguen l'opinió expressada pels enquestats, l'avantatge d'aquest índex radica en dos aspectes : en primer lloc, en l'exactitud, ja que és un índex quantitatiu –i no ordinal– que no està construït a partir de l'autoconeixement, sinó de dades objectives ; en segon lloc, en el fet que és un índex que permet comparar directament la competència lingüística entre una i altra llengua. A més, també es construiran altres índexs interessants per a mesurar l'equilibri lingüístic, com ara els coeficients d'interferències del castellà en el català i del català en el castellà. El Coeficient de Bilingüitat permetrà contrastar la competència lingüística dels alumnes dels diferents programes educatius. Així es podrà considerar si s'obtenen els resultats esperats des d'un punt de vista teòric : el predomini global del castellà per tractar-se de la llengua majoritària i dominant en el context, i el major domini relatiu del català dels alumnes que segueixen els programes d'ensenyament bilingüe. També es podrà valorar si s'acompleixen els preceptes legals de la *Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià* respecte de la competència lingüística dels

alumnes en acabar l'ensenyament obligatori.[7] Secundàriament, es podran establir relacions entre la competència lingüística i la resta de variables, tant les que són de tipus contextual o lingüístic, com ara la població de residència, el sexe, el tipus de família, etc., com també amb altres variables que es construiran al llarg del treball, com ara l'actitud lingüística o la percepció de la vitalitat etnolingüística.

En el tercer capítol s'investiguen les actituds lingüístiques. Aquestes són un dels aspectes fonamentals que cal descriure i analitzar en l'estudi d'una comunitat bilingüe, més encara si en aquesta comunitat es produeixen fenòmens com ara la diglòssia o la substitució de la llengua minoritzada per la dominant, com és el cas de la comarca estudiada, ja que les actituds són un dels motors fonamentals del canvi lingüístic (López Morales, 1989 : 236). Cal tenir present que els programes educatius bilingües, tant els d'immersió lingüística com els de manteniment de la pròpia llengua i cultura, tenen com a objectius explícits no sols el bilingüisme, sinó també el biculturalisme. Aquests objectius s'arrepleguen en el Currículum de les etapes d'Educació Infantil, d'Educació Primària i d'Educació Secundària Obligatòria del País Valencià.[8] Probablement les actituds respecte de la llengua minoritzada són un bon índex del biculturalisme dels alumnes. És per això que convé analitzar les actituds lingüístiques dels alumnes que segueixen els diferents programes educatius com un aspecte important en l'avaluació dels resultats. En l'estudi s'ha elaborat una escala tipus Likert per a mesurar les actituds lingüístiques respecte de la llengua catalana. Aquesta escala proporciona una mesura objectiva de l'actitud lingüística de caràcter quantitatiu, que permetrà relacionar l'actitud amb les altres variables estudiades. L'anàlisi de components principals donarà la possibilitat d'aprofundir en el coneixement de les actituds lingüístiques, amb la descripció i l'estudi dels factors que en formen part. En aquest mateix capítol s'ha elaborat també una altra escala de Likert per a mesurar l'opinió dels alumnes respecte de la pertinença de la varietat lingüística valenciana al diasistema general de la llengua catalana. Saber què opinen els alumnes sobre aquesta qüestió, indiscutible des d'un punt de vista científic però tantes vegades polèmica en la societat valenciana, sembla

[7] Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'Ús i Ensenyament del Valencià, títol segon, capítol primer, article 19 punt 2.

[8] Decret 19/1992 de 17 de febrer (DOGV núm. 1727), pàgs. 1379, 1398 ; Decret 20/1992 de 17 de febrer (DOGV núm. 1728), pàgs. 1429-1430, 1469, 1478 ; Decret 47/1992 de 30 de març (DOGV núm. 1759), pàgs. 3059-3060, 3062-3063, 3068-3069).

necessari en la descripció sociolingüística dels jóvens de l'Alacantí, i és un tema que està, com es podrà veure, molt lligat a les actituds lingüístiques.

Aquesta primera part finalitza amb un capítol dedicat a l'estudi de la vitalitat etnolingüística subjectiva dels jóvens enquestats. S'ha comentat abans que la comarca de l'Alacantí destaca d'entre la resta de les comarques catalanoparlants del País Valencià per ser aquella on la llengua catalana presenta una menor vitalitat. Sembla evident que la percepció de la vitalitat d'una llengua està condicionada per altres factors de caràcter social i lingüístic, i que està relacionada amb les possibilitats de normalització. És per això que, tot utilitzant el qüestionari elaborat originàriament per Bourhis, Giles i Rosenthal (1981 : 151-155) i adaptat al català per Viladot (1992a : 193-198, 457-464 ; 1993a : 63-66, 122-123), s'ha mesurat la vitalitat etnolingüística subjectiva del català i del castellà. La comparació de la percepció que els alumnes enquestats tenen de la vitalitat d'una i l'altra llengua resulta de gran interés per a comparar l'estatus de les llengües a la comarca de l'Alacantí i valorar, tant el grau de normalització lingüística percebut, com la percepció de les possibilitats de futur que presenta la llengua catalana en la comarca. A partir d'aquestes dades caldrà analitzar la relació entre la percepció de la vitalitat etnolingüística subjectiva i les altres variables socials i lingüístiques de l'estudi, per comprovar, sobretot, la influència que els diferents programes educatius hi puguen tenir.

La segona part del treball es dedica a l'anàlisi del model de llengua formal dels jóvens de la comarca de l'Alacantí. Després d'un breu apartat introductori en què es repassen les diverses contribucions que s'han fet des de la dialectologia i la socio-lingüística a la descripció de la varietat de la llengua catalana parlada a la comarca de l'Alacantí, així com els pocs precedents que hi ha d'estudi del model de llengua dels jóvens en aquest context, hi ha un capítol dedicat a la descripció del model de llengua formal dels jóvens a través d'enquestes formulades als alumnes del darrer curs de l'escolaritat obligatòria matriculats en els programes d'Immersió Lingüística i d'Ensenyament en Valencià de la comarca de l'Alacantí, i als alumnes dels cursos paral·lels del Programa d'Incorporació Progressiva que habitualment utilitzen la llengua catalana en les seues relacions familiars.

La tria d'un model de llengua formal es justifica per qüestions metodològiques, però, sobretot, perquè interessa estudiar la incidència de l'ensenyament, a través dels diferents programes educatius, en l'establiment dels models de llengua. La comparació entre el model de llengua dels alumnes que assisteixen als programes educatius bilingües i el dels alumnes catalanoparlants que únicament reben el català com a assignatura permetrà mesurar la influència del sistema educatiu sobre els models de llengua emprats, tant per la població escolaritzada en català com a llengua vehicular, com per la que només rep classes de l'assignatura "Valencià". També interessa valorar els canvis lingüístics generacionals en relació sobretot a dos factors que són fonamentals en el procés d'estandardització : el manteniment dels trets lingüístics patrimonials de la comarca o la substitució per formes d'ús més general, i l'acostament o l'allunyament del model de llengua de les generacions jóvens a la llengua normativa. Per a fer aquesta anàlisi es prendrà com a punt de referència el model de llengua emprat pels grups generacionals que no han tingut accés acadèmic a la llengua catalana i les descripcions dialectològiques existents del parlar de la comarca de l'Alacantí. Cal esperar que aquest treball siga una contribució al millor coneixement de la llengua catalana usada pels jóvens de la comarca de l'Alacantí i, especialment, dels aspectes del model de llengua estàndard vehiculat a través de l'escola i dels mitjans de comunicació que realment s'imposa entre la població escolar. Aquest coneixement pot contribuir a la formulació de propostes de llengua estàndard amb més possibilitats d'aconseguir l'acceptació social.

La segona part del treball es completa amb un capítol dedicat a l'anàlisi de la seguretat o la inseguretat lingüística dels alumnes. A partir d'un test que presenta als alumnes un conjunt d'estímuls lingüístics de caràcter morfosintàctic, es construirà un Índex de Seguretat Lingüística tot comparant les formes que els alumnes consideren preferibles amb les que utilitzen normalment. Amb els resultats d'aquesta prova s'avaluaran aspectes com ara el grau de seguretat lingüística dels diferents grups d'alumnes i les tendències que apareixen en la seguretat o la inseguretat lingüístiques. Cal tenir present que la coincidència entre consciència i actuació –seguretat lingüística– condueix a l'estabilització de les variants lingüístiques, mentre que la manca de coincidència –inseguretat– sembla que és un dels motors del canvi lingüístic (López Morales, 1989 : 222).

Per últim, hi ha unes conclusions on, a més de sintetitzar i valorar els resultats obtinguts al llarg de l'estudi, es plantejaran els nous interrogants que s'obrin per a futures investigacions.

Cal remarcar que un element fonamental de qualsevol recerca és la revisió dels estudis previs que puguen estar-hi relacionats. La dificultat d'aquesta revisió deriva del caràcter interdisciplinari i aplicat amb què es planteja aquest treball i, conseqüentment, de la diversitat d'estudis que en formen part. Aquest caràcter interdisciplinari dificulta la realització d'un estudi preliminar unitari en el qual es revise l'estat de la qüestió de la temàtica estudiada. És per això que s'ha optat per presentar en cada apartat del treball l'examen de la investigació precedent com una introducció necessària que contextualitza la recerca.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

1.2 Els programes educatius bilingües al País Valencià

Al País Valencià hi ha en l'actualitat tres tipus de programes educatius bilingües per a les etapes de l'Educació Infantil i de l'Educació Primària : el Programa d'Immersió Lingüística (PIL), el Programa d'Ensenyament en Valencià (PEV) i el Programa de Incorporació Progressiva (PIP).[9] Per a l'Educació Secundària Obligatòria només es preveu l'existència del Programa d'Ensenyament en Valencià (on conflueixen els Programes d'Immersió i d'Ensenyament en Valencià de l'Educació Infantil i Primària) i del Programa d'Incorporació Progressiva (figura 2) (Pascual & Sala, 1991 : 107-132). Cal considerar els programes d'Immersió i d'Ensenyament en Valencià dins de les anomenades formes fortes d'ensenyament bilingüe per a la consecució del bilingüisme i la biliteracitat (Baker, 1997 : 219-220), i també han estat catalogats com a programes d'ensenyament bilingüe enriquidor (Pascual & Sala, 1991 : 107, 111-113).

[9] Aquests programes només s'apliquen en els territoris que la *Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià* qualifica com de predomini lingüístic valencià. En les poblacions de predomini lingüístic castellà s'aplica l'anomenat Programa Bàsic (Pascual & Sala, 1991 : 115, 128), que només inclou la possibilitat de rebre classes (3 o 4 hores setmanals) de l'assignatura "Valencià". En la pràctica, els alumnes d'aquestes localitats poden demanar fàcilment l'exempció d'aquesta matèria, amb la qual cosa queda reduïda a una assignatura voluntària. Es tracta, doncs, d'un programa monolingüe on la major part dels alumnes no tenen classes de llengua catalana ni tan sols com a assignatura.

El Programa d'Incorporació Progressiva (d'ara endavant PIP), en canvi, permet dissenys molt diferents i d'un grau d'èxit molt variable, que depenen de factors com ara

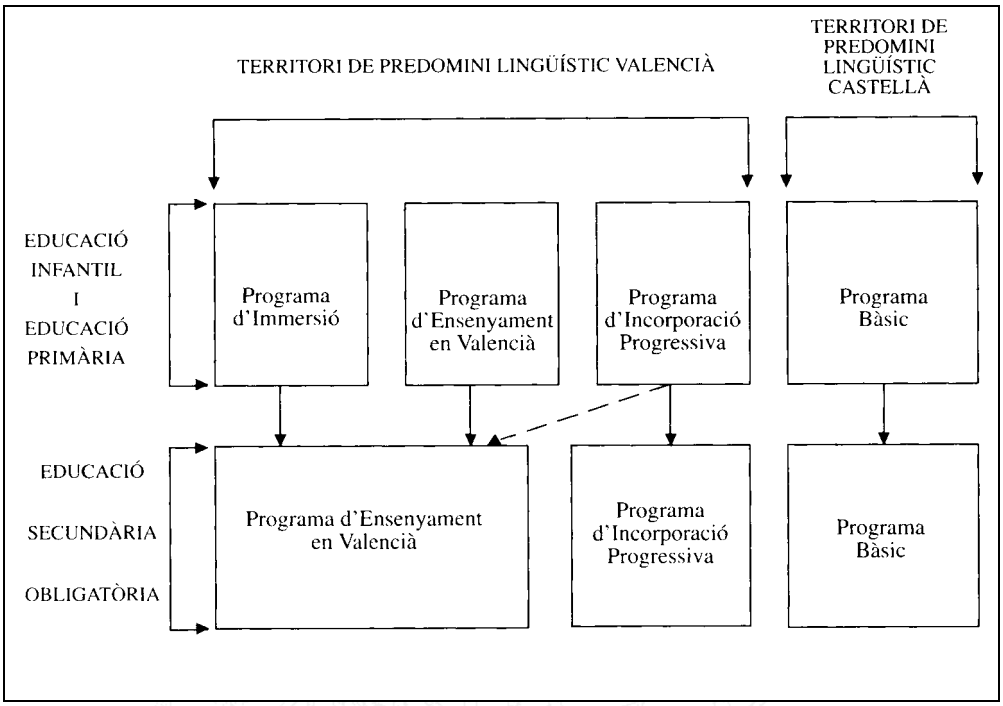

figura 2 : relació entre els programes educatius de l'Educació Infantil i l'Educació Primària, i els de l'Educació Secundària Obligatòria (Pascual & Sala, 1991 : 126)

la primera llengua dels alumnes, les preferències dels pares pel que fa a la llengua d'instrucció dels seus fills o, fins i tot, la capacitació lingüística del professorat del centre (Pascual & Sala, 1991 : 111-112). En la pràctica, en la majoria de centres de l'Alacantí el PIP funciona com un programa educatiu monolingüe, on la llengua pròpia queda relegada al paper de simple assignatura o té un ús molt reduït com a llengua vehicular dels aprenentatges. En algun centre, en canvi, el desplegament del PIP comporta la incorporació de la llengua pròpia del territori a diferents àrees de coneixement de manera que en els darrers cursos de l'ensenyament obligatori hi ha un ús equilibrat de les dues llengües oficials com a llengües d'instrucció, amb un disseny que es podria assimilar al d'un programa d'immersió endarrerida –o mitjana– parcial (per als alumnes originàriament castellanoparlants) o a un programa de manteniment en la llengua patrimonial –també endarrerit– pel que fa als alumnes originàriament valencianoparlants.[10]

[10] Es poden consultar classificacions tipològiques dels programes d'immersió en Skutnabb-Kangas (1981 : 156-163), Arnau i aa. (1992 : 30-31) o en Artigal (1995 : 10-12).

La major part dels centres educatius de la comarca de l'Alacantí que tenen un programa educatiu bilingüe han optat pel Programa d'Immersió Lingüística (d'ara endavant PIL), que en principi és un programa dirigit a alumnes de llengua dominant (castellanoparlants) i que implica el canvi de llengua llar-escola. Ara bé, en aquesta comarca s'han incorporat al PIL un cert nombre d'alumnes que tenen com a primera llengua el català, ja que no hi havia –ni hi ha encara en l'actualitat– una oferta educativa suficient que cobresca les necessitats d'escolarització dels alumnes catalanoparlants en programes educatius d'Ensenyament en Valencià.[11]

Artigal (1993) ha assimilat aquest model, i en general els programes d'immersió que s'apliquen al País Valencià, als programes anomenats d'Immersió Primerenca Total de Dos Sentits *(Two-way Early Total Immersion)*, que es caracteritzen perquè en les aules hi ha percentatges semblants d'alumnes de llengua dominant i de llengua minoritzada. Són programes que poden aplicar-se en contextos en què la presència de la llengua minoritària fora de l'escola és molt lleu o, fins i tot, residual. Aquesta barreja d'alumnes intenta compensar la manca de situacions extraescolars en què els alumnes que fan immersió –els de llengua dominant– poden utilitzar la llengua de l'escola, mentre que per als alumnes de llengua minoritzada el programa s'assembla a un programa de manteniment de la pròpia llengua i cultura (Artigal, 1993 : 47).[12] Si bé la descripció d'aquests programes pot ajustar-se a la realitat sociolingüística d'Alacant, és arriscat estendre-la a altres realitats –com és el cas de les ciutats de Mutxamel o de Xixona en el present estudi–,[13] on la llengua minoritària sí que té una presència real en el context. D'altra banda, tampoc no s'ha d'oblidar el toc d'atenció respecte d'aquesta barreja d'alumnes que han fet altres especialistes en el sentit que la mescla d'alumnes pot afegir dificultats als programes d'immersió perquè limita les possibilitats de realitzar el procés de contextualització del llenguatge del mestre o la mestra que és

[11] En la mostra amb què es treballa el 40.3% dels alumnes del PIL tenen com a primera llengua el castellà, el 35.8% es declaren bilingües precoços en català i castellà i el 23.9% té com a primera llengua el català.

[12] Una descripció més detallada dels Programes d'Immersió de Dos Sentits es pot consultar en Rolstad (1998 : 46-48).

[13] Al PIL d'Alacant hi ha un 29.2% d'alumnes que tenen el castellà com a L1, un 16.7% d'alumnes que tenen el català com a L1, i un 54.2% d'alumnes bilingües ; a Mutxamel, el PIL té un 40.9% d'alumnes de L1 castellà, un 31.8% de L1 catalana i un 27.3% d'alumnes bilingües ; a Xixona els alumnes del PIL són el 55% de primera llengua castellana, el 20% tenen el català com a L1 i el 25% són originàriament bilingües.

imprescindible per a l'adquisició de la llengua de l'escola pels alumnes que no la tenen com a primera llengua (Vila, 1992 : 60-61). En qualsevol cas, en la comarca estudiada predominen els PIP que, com s'ha dit, en la major part dels casos es converteixen en la pràctica en programes educatius monolingües.

En la taula 1 hi ha un resum de l'Alumnat que segueix els programes educatius bilingües al País Valencià, i en la taula 2 hi ha les mateixes dades referides a la comarca de l'Alacantí, desglossades per localitats. En totes dues taules s'observa la major implantació dels programes bilingües en els nivells educatius més baixos, que és, almenys en part, conseqüència del fet que les línies educatives vehiculades en la llengua pròpia del país encara no s'han acabat d'implantar en els nivells superiors del sistema educatiu. En tot cas, el percentatge global d'ensenyament en català (17.2%) s'ha de

Alumnat que segueix el Programa d'Ensenyament en Valencià o el Programa d'Immersió Lingüística al País Valencià			
Curs 1999-2000			
	Total d'alumnes	*Alumnes ensenyament en valencià*	*%*
Infantil	105 405	31 011	29.4%
Primària	259 683	56 115	21.83%
Secundària	332 692	32 886	9.88%
Total	697 780	120 012	17.20%

taula 1 : alumnat que segueix el Programa d'Ensenyament en Valencià o el Programa d'Immersió Lingüística al País Valencià. Font : Conselleria d'Educació, Servei d'Ensenyament en Valencià. Citat per Gómez (2000 : 22).

Alumnat que segueix el Programa d'Ensenyament en Valencià o el Programa d'Immersió Lingüística a la comarca de l'Alacantí												
Curs 1999-2000												
	Educació Infantil			*Educació Primària*			*Educació Secundària*			*Total per localitats*		
	Total alumnes	Alumnes en valencià	%	Total alumnes	Alumnes en valencià	%	Total alumnes	Alumnes en valencià	%	Total alumnes	Alumnes en valencià	%
Agost	116	0	0	272	0	0	80	0	0	468	0	0
Aigües	9	9	100	21	7	33.3	0	0	0	30	16	53.3
Alacant	7334	437	6	18471	782	4.2	25086	524	2.1	50891	1743	3.4
Busot	39	0	0	49	0	0	0	0	0	88	0	0
El Campello	438	144	32.9	1072	270	25.2	1014	56	5.5	2524	470	18.6
Mutxamel	401	164	40.9	848	294	34.7	654	104	15.9	1903	562	29.5
Sant Joan	452	132	29.2	1022	184	18	1433	34	2.4	2907	350	12
Sant Vicent	871	84	9.6	2608	239	9.2	3937	47	1.2	7416	370	5
La Torre	15	0	0	32	0	0	11	0	0	58	0	0
Xixona	190	79	41.6	472	220	46.6	518	142	27.4	1180	441	37.4
Total de l'Alacantí	**9865**	**1049**	**10.6**	**24867**	**1996**	**8**	**32733**	**907**	**2.8**	**67465**	**3952**	**5.9**

taula 2 : alumnat que segueix el Programa d'Ensenyament en Valencià o el Programa d'Immersió Lingüística a l'Alacantí. Font : Fonts estadístiques de la Inspecció Educativa d'Alacant (elaboració pròpia).

valorar com a molt reduït després de 17 anys de l'aprovació de la *Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià*, i és especialment preocupant el baix nivell d'utilització que se'n fa a l'ensenyament secundari (9.88%).

La situació a la comarca de l'Alacantí és molt heterogènia segons les localitats, i globalment és molt pitjor que la del conjunt del país. L'índex global d'ús de la llengua catalana en l'ensenyament no universitari és només del 5.9%, resultat que és degut sobretot a la reduïda implantació dels programes bilingües en la capital (3.4%). La realitat de les altres poblacions que s'inclouen en aquest estudi és substancialment millor : a Mutxamel l'índex d'ús del català arriba al 29.5% (i se situa per tant per damunt de la mitjana del país), i a Xixona és encara una mica millor (37.4%).

1.3 Aspectes metodològics

1.3.1 Objectius

Els objectius de l'estudi són :

1) Descriure el coneixement i l'ús de les llengües catalana i castellana dels alumnes dels diferents programes educatius de l'Alacantí, així com les característiques sociolingüístiques de les famílies que matriculen els fills en els programes educatius bilingües d'aquesta comarca. Així mateix, analitzar la identitat dels jóvens de la comarca de l'Alacantí en relació a les diferents variables socials i lingüístiques, especialment la primera llengua i el programa educatiu en què estan matriculats.

2) Analitzar el predomini lingüístic i el fenomen de la interferència lingüística entre els jóvens de l'Alacantí en relació a les diferents variables socio-lingüístiques, especialment la primera llengua i el programa educatiu.

3) Analitzar les actituds envers la llengua catalana dels jóvens de l'Alacantí i la percepció que tenen de la pertinença de la varietat lingüística valenciana al diasistema comú de la llengua catalana en relació a les diferents variables sociolingüístiques, especialment la primera llengua, el programa educatiu i el lloc de residència.

4) Analitzar la percepció de la vitalitat etnolingüística del valencià i del castellà que tenen els jóvens de l'Alacantí en relació a les diferents variables sociolingüístiques, especialment la primera llengua, la localitat de residència i el programa educatiu.

5) Descriure el model de llengua formal dels alumnes dels programes educatius bilingües de l'Alacantí, i comparar-lo amb el model de llengua de les generacions anteriors i amb les propostes de la normativa lingüística. Així mateix, analitzar el model de llengua formal d'aquests jóvens en relació a altres variables socials i lingüístiques, especialment el programa educatiu en què estan matriculats i la primera llengua.

6) Analitzar la seguretat lingüística dels jóvens de l'Alacantí en relació a altres variables sociolingüístiques, especialment la primera llengua i el programa educatiu.

1.3.2 La mostra

La investigació s'ha realitzat entre alumnes de vuitè curs de EGB i de segon curs d'ESO d'escoles situades en poblacions de la comarca de l'Alacantí. S'ha triat aquest nivell per ser, en el moment de realització del treball de camp (quan encara no s'havia generalitzat la implantació de la LOGSE), el darrer curs de l'ensenyament obligatori.[14] El treball de camp es va realitzar durant la segona meitat del curs escolar 1996-97 i la primera meitat del curs 1997-98. Durant els curs 1996-97 únicament existien a tota la comarca tres grups de alumnes que cursessen vuitè de EGB o segon d'ESO i que seguissen un programa educatiu bilingüe. En els tres casos es tractava de programes d'Immersió Lingüística. Per tant, es va veure la necessitat d'allargar el treball al curs 1997-98, ja que durant aquest curs arribava a segon curs d'ESO el primer grup d'alumnes de la comarca que seguia un Programa d'Ensenyament en Valencià (d'ara

[14] Els programes educatius bilingües es van iniciar a la comarca de l'Alacantí a les Escoles Infantils Municipals d'Alacant en el curs 1986-87 (Baeza & Boronat, 1990 : 14). Les primeres aules en un col·legi públic van començar en el curs 1987-88. En conseqüència, els alumnes estudiats pertanyen a una de la primeres generacions d'estudiants d'aquesta comarca que han pogut realitzar la totalitat dels seus estudis – o una part molt important– en aquest tipus de programa. Es pot veure una taula cronològica de la implantació per comarques de les línies d'Immersió i d'Ensenyament en Valencià en Sala (1996 : 69-70).

endavant PEV).[15] Així, el treball de camp va continuar durant el curs 1997-98 amb aquest grup d'alumnes i el grup paral·lel que seguia el Programa d'Incorporació Progressiva. Durant aquest curs 1997-98 també es va entrevistar un altre grup d'alumnes de la mateixa població –Xixona– que seguia el PIP amb el propòsit d'augmentar la quantitat d'alumnes del grup de control i fer-lo més variat.[16]

En resum, s'ha entrevistat la totalitat de l'alumnat de la població de Xixona que estava escolaritzat en vuitè de EGB o segon d'ESO. Aquesta població escolar resulta molt interessant perquè hi ha grups d'alumnes escolaritzats en tota la gamma possible de programes educatius : PIL, PEV, PIP amb presència equilibrada de les dues llengües en el currículum i PIP amb desequilibri a favor del castellà com a llengua d'instrucció. Així mateix, també es va entrevistar l'alumnat de vuitè de EGB o de segon curs d'ESO de les poblacions d'Alacant i de Mutxamel que seguien programes bilingües –en els dos casos són alumnes del PIL–, així com l'alumnat dels grups paral·lels que seguien el PIP. Resumint amb xifres, aquest treball es basa en un total de 202 alumnes : 67 que cursaven el Programa d'Immersió Lingüística, 14 que seguien el Programa d'Ensenyament en Valencià, 33 del Programa d'Incorporació Progressiva amb equilibri entre les àrees de coneixement impartides en català i les àrees impartides en castellà i 88 alumnes de programes d'Incorporació Progressiva impartits totalment o molt majoritàriament en castellà.

Les dades que s'aporten són plenament representatives dels alumnes que en el moment de l'enquesta seguien el darrer curs obligatori dels programes d'Immersió Lingüística o d'Ensenyament en Valencià, però no es pot dir el mateix dels alumnes que seguien el Programa d'Incorporació Progressiva. Com ja s'ha vist, en la mostra amb què es treballa hi ha el 100% dels alumnes de la comarca de l'Alacantí que durant el curs 1996-97 estaven escolaritzats en Programes d'Immersió Lingüística en els nivells de

---

[15] Encara que en l'Educació Secundària Obligatòria no es preveu l'existència del PIL (*supra*, pàg. 10), com que en la pràctica els alumnes dels dos primers cursos de l'ESO continuaven en els mateixos centres educatius on havien cursat l'Educació Infantil i Primària en el moment de realitzar el treball de camp s'han pogut distingir els alumnes que han seguit el PIL dels alumnes que han seguit el PEV.

[16] Aquests grups d'alumnes pertanyen al C.P. "Enric Valor" d'Alacant, al C.P. "Arbre Blanc" de Mutxamel i als col·legis públics "Sagrada Família", "Cristòfol Colom" i "Eloy Coloma" de Xixona. Expressem aquí el nostre agraïment a tota la comunitat educativa d'aquests centres i, molt especialment, als equips directius i als alumnes i els professors dels nivells citats, que van facilitar en tot moment la realització del treball.

vuitè de EGB o segon d'ESO, que són equivalents pel que fa a l'edat dels alumnes. També hi ha el 100% dels alumnes que durant el curs 1997-98 estaven escolaritzats en el Programa d'Ensenyament en Valencià.[17] En canvi, els alumnes escolaritzats en programes d'Incorporació Progressiva van ser triats dels grups paral·lels als esmentats anteriorment, i únicament amb la finalitat de servir com a grups de control. Per tant, no es pot afirmar que siguen plenament representatius de tots els estudiants de la comarca escolaritzats en el PIP. Únicament per a la població de Xixona hi ha la seguretat que són plenament representatius, ja que també es va incloure en l'estudi el 100% dels alumnes del Programa d'Incorporació Progressiva durant el curs 1997-98. En el cas de Mutxamel s'ha estudiat aproximadament la meitat dels alumnes del PIP en els nivells esmentats, per la qual cosa els resultats són una bona aproximació a la realitat d'aquest grup d'alumnes. Per al cas d'Alacant, les dades obtingudes de l'únic grup estudiat que seguia el PIP només poden considerar-se com un acostament a les característiques dels alumnes d'aquest tipus de programa en la ciutat. En conjunt, per al total de la comarca de l'Alacantí, els resultats són plenament representatius de l'univers estudiat pel que fa als programes educatius d'Immersió Lingüística i d'Ensenyament en Valencià, però només són un indici que mostra les tendències per als alumnes escolaritzats en el Programa d'Incorporació Progressiva.

1.3.3 El disseny de la investigació

L'arreplega de les dades s'ha realitzat a partir de diferents tipus d'estratègies, d'acord amb la naturalesa dels fenòmens que es volien investigar. Així, per a l'anàlisi del model de llengua dels jóvens actuals s'ha recorregut a entrevistes personals tot seguint una enquesta d'origen dialectològic, encara que adaptada a l'edat i al coneixement del món dels subjectes, i als trets lingüístics que es pretenien investigar. Per a l'estudi de qüestions com ara la competència en les diferents habilitats lingüístics, l'ús de la llengua, les normes d'ús lingüístic, els aspectes familiars i socials dels alumnes, la transmissió lingüística generacional, el sentiment identificació amb la identitat valenciana i l'espanyola, etc., s'ha recorregut a l'enquesta com a instrument d'arreplega de dades. També s'ha utilitzat l'enquesta per a obtenir les dades necessàries per a

[17] Cal recordar que durant el curs 1996-97 no hi havia a la comarca de l'Alacantí cap grup d'alumnes escolaritzat en programes d'Ensenyament en Valencià en els nivells de vuitè de EGB o segon d'ESO.

analitzar aspectes com ara la vitalitat etnolingüística o la seguretat lingüística. Finalment, per a l'elaboració dels índexs de predomini lingüístic i d'interferències s'ha recorregut a la realització de tests d'enumeració lèxica.

Els objectius principals del treball impliquen investigar les relacions dels diferents programes educatius amb tota una altra sèrie de variables de tipus sociolingüístic. En el disseny de la mostra s'ha vist que les comparacions es realitzen bàsicament entre els grups d'alumnes dels programes educatius bilingües amb els grups paral·lels d'alumnes de la mateixa escola o localitat que actuen com a grups de control. Aquest esquema d'investigació pot considerar-se com un disseny *correlacional*, també anomenat *preexperimental*. Un exemple típic de disseny correlacional és l'enquesta. És tracta d'un tipus de disseny utilitzat amb molta freqüència en la investigació educativa.

Els dissenys correlacionals es diferencien dels experimentals per l'absència de manipulació de les variables que intervenen en la recerca, de manera que l'investigador es limita a l'observació del fenomen sense introduir-hi cap tipus de modificació. Cal tenir present que la recerca sociològica –o sociolingüística, en aquest cas– és inherentment descriptiva i comparativa, i no experimental (Denzin, 1989[3] : 151 ; Alvira, 1994[2] : 97). Conforme es veurà més endavant, en la realització d'aquest treball hi ha circumstàncies d'ordre pràctic que limiten molt el disseny d'una investigació de caràcter experimental.

Hi ha diferents tipus de dissenys correlacionals. Aquesta investigació segueix l'esquema anomenat de *comparació amb un grup estàtic*, també conegut com de *comparació entre un grup experimental i un grup de control sense cap tipus de mesurament previ* (Campbell & Stanley, 1982 : 29-30 ; Denzin, 1989[3] : 143 ; Cea, 1996 : 98). Tal com afirma Denzin, aquest disseny és el preferible d'entre els dissenys *preexperimentals* : "of the three nonexperimental survey designs presented, the static-group comparison design is preferred because it involves the use of comparison groups" (*loc. cit.*).

En aquest tipus d'esquema, malgrat que hi ha un grup de control, aspecte aquest que no existeix en les altres modalitats d'investigació correlacional, no hi ha un mesurament previ al tractament, ni tampoc es compleix la condició de la formació aleatòria dels grups experimental i de control. Com indiquen Campbell i Stanley (1982 :

29) no hi ha cap mitjà explícit que permeta assegurar que els grups haurien estat equivalents de no ser per l'exposició del grup experimental a una variable o esdeveniment experimental els efectes del qual s'han de mesurar. Per tant, les diferències observades entre els grups poden atorgar-se al reclutament diferencial de les persones que componen els grups. Malgrat això, el disseny de la investigació s'aproxima molt a un tipus de model quasiexperimental, l'anomenat *ex post facto*, que es troba a mitjan camí entre els dissenys correlacionals i els experimentals. Conforme afirmen Campbell i Stanley,

> En la actualidad, la frase experimento *'ex post facto'* designa los esfuerzos para simular la experimentación por medio de un proceso en el que se intenta una situación de diseño 3 [el disseny de tipus 3 és el de comparació amb un grup estàtic, com el que s'utilitza en aquesta investigació][18] con miras a lograr una ecuación pre-*X*, empleando un proceso de equiparación en atributos pre-*X* (Campbell & Stanley, 1982 : 134-135).[19]

Altres autors, com ara Arnau (1978 : 99) o Bisquerra (1989b : 218-219), consideren que els estudis *ex post facto* inclouen, en sentit ampli, tots aquells en què s'observa un fenomen una vegada que ja ha ocorregut, com és el cas d'aquest estudi. Aquest últim autor, en concret, inclou els estudis correlacionals dins de la investigació *ex post facto* (Bisquerra, 1989b : 219). En tot cas, al llarg del treball s'ha intentat sempre que ha estat possible controlar els efectes de les variables que intervenen, cosa que fa que el disseny s'aproxime en ocasions als dissenys *ex post facto* tal i com els conceben Campbell i Stanley. En tot cas, cal ser prudents i tenir molt presents les limitacions d'aquest tipus d'estudi, que són fonamentalment dues : la impossibilitat de manipular la situació experimental i, sobretot, la manca de seguretat que els grups experimental i de control siguen realment equiparables (Campbell & Stanley, 1982 : 29, 123-124 ; Cea, 1996 : 96-101).

Denzin (1989[3] : 143) assenyala dos camins per a superar el problema de l'esbiaixament en la selecció dels subjectes : la tria aleatòria de les mostres o l'aparellament dels subjectes del grup designat i del grup de control en els factors personals i socials que es consideren rellevants. Totes dues solucions són problemàtiques

---

[18] L'aclariment és nostre. Es pot consultar Campbell i Stanley (1982 : 22).

[19] El símbol *X* representa, en l'obra de Campbell i Stanley, l'exposició del grup a una variable o esdeveniment experimental, els efectes del qual s'han de mesurar (Campbell & Stanley, 1982 : 18).

perquè impliquen conéixer amb profunditat tant les variables que poden intervenir d'una manera amagada com les característiques del total de la població estudiada, i l'investigador no disposa habitualment d'aquesta informació. Swain i Lapkin (1982) han posat de manifest les dificultats d'aplicar aquestes solucions en el cas de l'avaluació dels programes educatius bilingües :

> In sum, a major problem in evaluating educational programs is the selection of a control group. Typically a control group cannot be selected because : (a) the characteristics of the students in the experimental program are not always know, (b) the characteristics that are judged significant may be difficult to quantify : and (c) at least some of the characteristics may not be present among the students in the regular program (Swain & Lapkin, 1982 : 32).

En aquest treball resulta impossible des d'un punt de vista material, i també ho seria des d'un punt de vista ètic i fins i tot legal, l'assignació aleatòria dels subjectes als grups experimental i de control. És obvi que no es pot obligar els pares dels alumnes que trien aleatòriament un o altre programa educatiu per a escolaritzar els fills per a, anys després, poder plantejar una prova de caràcter experimental. Per tant, en el moment de realitzar el treball de camp hi havia uns grups ja formats i, a més, es pot tenir la certesa que els grups no s'han format a l'atzar, ja que hi ha motius per a pensar que existeixen diferències importants entre les famílies pel que fa a aspectes com ara el coneixement i l'ús de les llengües, les actituds lingüístiques, la formació dels pares, etc. Per tant, no es disposa d'uns grups experimental i de control que siguen realment equiparables en totes les variables excepte en les variables independents que es volen investigar.

L'altra solució apuntada per Denzin, la de l'aparellament dels subjectes, resulta també impossible d'aplicar per raons de tipus pràctic : d'una banda, no és possible disposar d'informació sobre algunes de les variables rellevants que és segur que intervenen, com per exemple les actituds familiars respecte de les llengües, encara que aquesta informació podria inferir-se parcialment a partir d'altres variables, com ara la llengua utilitzada amb els fills. Però encara que es fes així, hi hauria un altre problema, també apuntat per Denzin (*loc. cit.*), ja que per a realitzar aquest aparellament s'hauria de rebutjar una gran quantitat de subjectes de la mostra, de manera que s'introduiria una altra font d'esbiaixament i, a més, hi hauria el perill afegit de trobar-nos al final del procés amb molts pocs individus que, a més a més, és probable que fossen poc representatius de la població que es pretén descriure. En resum, el fet de no disposar

d'una solució totalment vàlida per a equiparar realment els grups experimental i de control no és un defecte atribuïble al disseny d'aquesta investigació, sinó que és una dificultat general que es presenta en l'avaluació dels programes educatius bilingües i que, segons Swain i Lapkin, "is a problem without a solution" (1982 : 32).

De tota manera es poden extraure conclusions importants d'aquest treball, encara que es tracte d'un terreny bàsicament descriptiu. Campbell i Stanley (1982 : 123-124), en comparar els mètodes correlacionals, com el que ací s'utilitza, amb els mètodes quasiexperimentals *ex post facto*, expliquen que en un disseny correlacional es poden descobrir moltes situacions naturals independents de *X*, i moltes altres també de *no-X*, així com diferències concomitants en *O*.[20] Així, per exemple, en molts apartats d'aquesta investigació, la *X* es podria interpretar com els diferents tractaments o categories de la variable programa educatiu, que té quatre nivells possibles de menor a major presència del català com a llengua vehicular dels ensenyaments. Es veurà, per tant, que els valors diferents de *X* correlacionen amb bastant freqüència amb els diversos valors observats *(O)* de les variables que s'estudien com a dependents. Campbell i Stanley continuen explicant que la correlació no implica necessàriament causació, però l'absència de correlació pot servir per a eliminar hipòtesis relatives als efectes principals de *X*, de manera que les hipòtesis que no s'eliminen puguen verificar-se posteriorment mitjançant el mètode experimental. I no s'ha d'oblidar que els mateixos autors, tot seguint les teories falsacionistes de Popper, exposen que la característica predominant de la tasca de compilació de dades per a provar les teories és el rebuig de les hipòtesis inadequades, ja que, en sentit estricte, les hipòtesis d'un experiment no poden ser mai "acceptades" com a resultat de les dades obtingudes : només cap "rebutjar-les" o "no rebutjar-les" (Campbell & Stanley, 1982 : 72-73). En qualsevol cas, aquests autors també avisen sobre els abusos que s'han comés sovint en la investigació educativa consistents a fer una interpretació causal de les dades correlacionals (Campbell & Stanley, 1982 : 124-127).

La discussió del disseny de la investigació és important perquè indica els límits de la valoració dels resultats. En els treballs realitzats en els àmbits del bilingüisme i de l'educació són freqüents les aportacions que es presenten com a experimentals i que

difícilment sobrepassen el nivell descriptiu. Això no s'hauria d'interpretar com un problema si no fos perquè en ocasions s'intenta forçar l'abast de la investigació i extraure'n conclusions causals que no són possibles. De fet, els mètodes descriptius i comparatius són plenament recomanables, però se n'han de conéixer els límits (Forner, 1993 : 177).

En el cas present, la validesa interna, és a dir, la possibilitat d'establir relacions de causalitat entre les variables independents i les dependents, podria qüestionar-se pel fet de no poder manipular la situació experimental i no poder controlar sempre les variables que hi intervenen. Per tant, en no poder eliminar les explicacions alternatives als resultats que s'obtinguen, no seria possible establir relacions de causalitat. Aquesta situació és, com ja s'ha assenyalat, comuna a tots els dissenys correlacionals. En resum, es podrà parlar de relacions o de diferències entre les variables que es comparen, però seria arriscat en molts casos parlar d'influències o establir relacions de causa-efecte (León & Montero, 1993 : 87-89). Aquest treball serà, per tant, bàsicament descriptiu.

La situació és diferent pel que fa a la validesa externa, o possibilitat de generalització dels resultats de la investigació. En el disseny de qualsevol investigació ha de primar el tipus de validesa que vol aconseguir-se d'acord amb els seus objectius específics. La investigació sociològica –o sociolingüística– intenta sobretot descriure la realitat i, per això, ha d'estar orientada principalment a la consecució de la validesa externa. Per tant, una investigació com aquesta, que intenta descriure la realitat dels programes educatius bilingües en la comarca de l'Alacantí i que bàsicament pretén mostrar les relacions existents entre les variables sense aspirar a demostrar l'existència de relacions causa-efecte, no ha de preocupar-se excessivament per la validesa interna, sinó que ha d'orientar-se a aconseguir la validesa externa i la validesa de constructe[21] i, en menor mesura, la validesa estadística (Alvira, 1994[2] : 97-98).

---

[20] En l'obra de Campbell i Stanley el símbol *O* fa referència a un procés particular d'observació o mesurament (Campbell & Stanley, 1982 : 18).

[21] Els constructes hipotètics són models teòrics que s'utilitzen en la investigació científica. Són conceptes abstractes, difícils de definir i de precisar, que tenen una naturalesa complexa, ja que categoritzen una sèrie de fets sota un únic concepte. Són exemples de constructe la intel·ligència, la personalitat, l'actitud, l'aptitud verbal, etc. Es consideren com a variables latents, que no es poden observar directament per l'investigador. Per això, per a estudiar els constructes s'analitzen variables observables que funcionen com a indicadors del fenomen no observable (Visauta, 1989 : 56 ; Bisquerra, 1989b : 71). Per al concepte de validesa de constructe es pot consultar *infra*, pàg. 24.

Pel que fa a la validesa externa, i amb les limitacions establertes en parlar de la mostra, els resultats obtinguts són vàlids per a la població estudiada i es poden exportar a altres contextos, si no d'una manera exacta, sí com a tendències generals. Tot i tenir presents les característiques excepcionals de l'Alacantí pel que fa a la baixa vitalitat de la llengua catalana, convé recordar que en la mostra s'inclouen subjectes de tres poblacions (Alacant, Mutxamel i Xixona) amb característiques bastant diferents pel que fa a aquest aspecte. També s'ha de considerar la possibilitat de generalitzar els resultats en el temps. El fet que la investigació es realitze entre els alumnes que van iniciar els programes d'immersió a la comarca li confereix un cert grau d'excepcionalitat. Per això, en la mesura que els programes s'estenguen i arriben a capes cada vegada més amples de la població, caldrà revalidar-ne els resultats. Un altre aspecte a tenir en compte és l'edat. La pràctica totalitat dels alumnes enquestats es troben entre els 13 i els 15 anys. L'adolescència és un període de canvi, d'autoafirmació de la identitat individual enfront de la familiar. En aquest procés les relacions d'amistat i de grup tenen una gran importància en les opinions i les actituds expressades pels individus. La incidència de les transformacions pròpies de l'adolescència i del paper fonamental que en aquesta etapa presenten les relacions grupals en el desplegament de les actituds lingüístiques ha estat assenyalada per algun dels investigadors que han treballat en aquest camp :

> Motivational and physical changes, the growth of Piagetian formal operations, changes in self concept, the move away from family identity towards more individual and peer group identity may be connected to attitude to Welsh becoming less favourable (Baker, 1995 : 61-63).

Alguns aspectes importants de la investigació, com ara les actituds envers la llengua, és probable que varien amb l'edat. Així, per exemple, les recerques realitzades al País de Gal·les a partir de la dècada dels cinquanta mostren que a mesura que augmenta l'edat millora l'actitud envers l'anglés, la llengua majoritària (Baker, 1988 : 117-124 ; 1995 : 41-42). Day, en el seu estudi sobre les actituds lingüístiques dels xiquets, destaca que els resultats de les diferents investigacions assenyalen l'evidència que, en general, "as minority children grown up, their attitudes toward language tend to reflect stereotypes of the majority culture toward their speech and themselves" (Day, 1982 : 131). Per contra, també descriu algunes investigacions en què els resultats són diferents. En concret, en cita dues (Anisfeld & Lambert, 1964, i Schneiderman, 1976) en què alumnes de llengua minoritària (francés al Canadà) mostren actituds més

positives envers la pròpia llengua que envers la llengua dominant. En tots dos casos Day assenyala que probablement la causa d'aquestes actituds es deu al fet que aquests xiquets assisteixen a escoles que utilitzen el francés com a mitjà d'instrucció (Day, 1982 : 123). Per tant, s'ha de tenir present que els resultats obtinguts pels alumnes al final de l'ensenyament obligatori no necessàriament s'haurien de fer extensius a altres etapes de la vida.

La validesa de constructe és un cas especial del criteri de validesa externa, que fa referència al fet que les operacions i procediments que s'han fet servir en l'arreplega de dades i els indicadors que s'han utilitzat com a mesura de les variables estudiades es corresponguen realment amb els constructes teòrics de la investigació (Alvira, 1994[2] : 95 ; Cea, 1996 : 119-121). En resum, es tracta del fet que hi haja una correspondència entre els conceptes estudiats –per exemple, el predomini lingüístic, l'actitud lingüística o la percepció de la vitalitat etnolingüística subjectiva– i les variables utilitzades per a representar-los, de manera que els indicadors utilitzats representen correctament el constructe que es vol analitzar. Per això, en cadascun dels estudis realitzats hi ha un apartat dedicat a justificar-ne els aspectes teòrics i metodològics, cosa que implica l'anàlisi de la validesa del constructe construït. Així, pel que fa al predomini lingüístic, s'emprarà el mètode de la *triangulació metodològica* en les seues dues variants (*triangulació dins del mètode* i *triangulació entre mètodes*) (Denzin, 1989[3] : 243-244) per a garantir la validesa del constructe, ja que la utilització de mètodes múltiples en l'arreplega de dades és una manera de garantir aquesta validesa (Alvira, 1994[2] : 95-96 ; Cea, 1996 : 121). En el cas de l'estudi de les actituds lingüístiques es justifica teòricament i metodològicament la construcció de l'escala d'actituds emprada, i després s'analitzen els factors que en formen part, cosa que posa de manifest la relació entre l'escala construïda i el constructe investigat. Pel que fa a la percepció de la vitalitat etnolingüística subjectiva s'analitza el constructe des d'un punt de vista teòric i s'empra com a instrument de mesura un test utilitzat i revalidat en múltiples ocasions i en diferents contextos. Malgrat això, també s'analitza l'estructura factorial del constructe, cosa que posa de manifest la relació entre el qüestionari utilitzat i el constructe de la vitalitat etnolingüística en el context d'aquest estudi.

Per últim, la validesa estadística és considerada com un cas especial de validesa interna, que implica que l'investigador ha de prendre decisions sobre els possibles

efectes o relacions que es donen entre les variables, i les possibilitats d'estendre els resultats obtinguts en la mostra a la població estudiada. Aquestes decisions s'han de prendre tant si la investigació és de caràcter inferencial com si és de tipus descriptiu (Alvira, 1994[2] : 96 ; Cea, 1996 : 120-121). En la pràctica, es tracta d'utilitzar les proves de significació estadística per comprovar amb un determinat nivell de certesa –habitualment el 95% en les ciències socials–, que les relacions que hi ha entre les variables no són fruit de la casualitat. Per tal de garantir la validesa estadística de l'estudi s'han utilitzat sistemàticament les diferents tècniques d'anàlisi de dades i s'ha justificat en cada cas per què s'utilitzen.

Així doncs, l'anàlisi de la validesa de la investigació es resumeix en dos criteris principals (validesa interna i validesa externa), amb dos casos especials cadascun (validesa estadística i validesa de constructe). Se sap també que és un efecte general a totes les investigacions que l'augment del grau d'un tipus de validesa implica normalment la disminució del grau de validesa de l'altre tipus. Per això, s'ha d'intentar buscar el compromís entre els diferents tipus de validesa, sense oblidar que el tipus de validesa que ha de primar s'ha de correspondre amb els objectius específics de la recerca. En una investigació, com aquesta, centrada en l'anàlisi i la descripció de la realitat social, és evident que la validesa externa és l'objectiu principal del disseny, seguida per la validesa de constructe i la validesa estadística (Alvira, 1994[2] : 96-97). En conclusió, es pot dir que la investigació presenta un disseny adequat pel que fa a la validesa externa, a la validesa de constructe i a la validesa estadística, i pel que fa a la validesa interna pensem que s'ha utilitzat el millor disseny possible dels que hi ha a l'abast.

1.3.4 L'anàlisi de dades

El fet que aquest siga un treball sobretot descriptiu no impedeix que s'haja posat la màxima cura en la utilització dels mètodes més adequats per a l'examen de les relacions que puga haver-hi entre les variables. Per a l'anàlisi de les dades que s'investiguen s'han emprat fonamentalment la representació mitjançant gràfics i les tècniques d'anàlisi estadística.

Les representacions gràfiques són, probablement, la millor manera de presentar les dades d'una manera clara, exacta i resumida. El fet que al llarg del treball hi haja una utilització abundant de gràfics que es comenten al llarg del text s'ha d'interpretar com un desig d'aportar la major quantitat possible de dades de la manera més clara que s'ha pogut, ja que, normalment, els comentaris que es fan al llarg del text serviran sobretot per a destacar els aspectes més interessants d'aquests resultats. Una anàlisi extremadament detallada de tots els gràfics que s'hi inclouen produiria segurament un text feixuc, sense aportar més informació realment rellevant. S'ha intentat utilitzar en cada cas les representacions gràfiques més adequades a l'estructura de les dades i que, al mateix temps, mostressen amb més claredat les relacions entre variables que es volen posar de manifest. Com que les variables utilitzades són en molts casos categòriques –de tipus nominal o ordinal–, s'utilitzen amb freqüència gràfics de barres (o de columnes) simples i múltiples per a representar freqüències i percentatges, i gràfics de columnes compostes de base 100% per a comparar els percentatges d'una variable segons les categories d'una altra. Per a la representació de variables contínues o de distribucions s'utilitzen els histogrames i els gràfics de caixa.[22]

Les proves estadístiques d'anàlisi de dades precisen d'una explicació més tècnica. En analitzar les relacions entre les diferents categories de les variables s'hi poden descobrir diferències. L'anàlisi de dades permet establir amb precisió en termes de probabilitat si aquestes diferències són reals, i per tant si les poblacions de què procedeixen són realment distintes en aquest aspecte, o si són diferències d'una magnitud reduïda que poden ser degudes simplement a l'atzar. Encara que els grups de control que s'utilitzen no són exactament equivalents als grups experimentals, cosa que limita la possibilitat d'establir relacions de causa-efecte, sí que cal determinar si les diferències de percentatges que s'obtenen en la mesura d'una variable (dependent) per a les diferents categories d'una altra variable (independent) són suficientment importants perquè es puga tenir la seguretat que no són degudes a la casualitat.

Les variables utilitzades en l'estudi estan mesurades en diferents escales.[23] Hi ha variables que són simplement nominals, com ara el sexe o la localitat de residència dels

[22] Es pot veure una explicació detallada dels diferents tipus de gràfics emprats a Alaminos (1993).

[23] S'ha seguit la classificació clàssica de Stevens (1951).

enquestats. D'altres variables, la majoria de les que provenen de les enquestes realitzades, segueixen una escala ordinal. Totes dues classes de variables, nominals i ordinals, són categòriques, és a dir, que presenten valors discrets que s'agrupen per categories. No és casualitat que la majoria de variables de l'estudi siguen ordinals, perquè les variables nominals i, sobretot, les ordinals, solen ser molt freqüents en la investigació social (García Ferrando, 1992 : 37). També s'han construït al llarg del treball algunes variables numèriques, com ara l'escala d'actituds, l'escala que mesura l'opinió sobre la pertinença de la varietat lingüística valenciana al diasistema comú de la llengua catalana o el Coeficient de Bilingüitat.

Com que la majoria de les dades analitzades en l'estudi estan mesurades en una escala com a màxim ordinal, s'hi utilitzen sovint proves d'estadística no paramètrica, ja que aquest tipus de proves és especialment útil quan hom disposa de variables mesurades en escales ordinals o nominals, i també amb les variables quantitatives quan no s'acompleixen els supòsits paramètrics (García Ferrando, 1992 : 156-157 ; Bisquerra, 1987 : 223). La tècnica estadística bàsica utilitzada per a l'estudi de les relacions entre les variables categòriques (nominals i ordinals) és l'anàlisi de les taules de contingència.[24] L'anàlisi i la comparació dels percentatges de la variable dependent per a les diferents categories de la variable independent és, segurament, la millor manera d'analitzar les relacions entre les variables en la taula de contingència (Sánchez Carrión 1996 : 267). Aquesta anàlisi es realitza conjuntament sobre els gràfics que resumeixen la informació i sobre les taules de contingència : en els gràfics s'observen amb claredat les tendències que adopta la distribució de la variable dependent respecte de les categories de la variable independent, i les dades numèriques de les taules de contingència permeten ratificar les conclusions de les anàlisis gràfiques i presentar-les amb major exactitud.

Com ja s'ha avisat, l'anàlisi de taules de contingència és una de les tècniques estadístiques que més s'han utilitzat per a l'anàlisi de dades. És per això que en aquest

[24] Hi ha gran quantitat de manuals d'estadística que expliquen l'anàlisi de dades a partir de taules de contingència. Potser l'obra clàssica per excel·lència de l'estadística no paramètrica és la de Siegel (1991[3]). S'ha seguit aquesta obra i també les interessants aportacions de Sánchez Carrión (1996), entre d'altres. Des d'un punt de vista sociolingüístic, hom pot veure'n explicacions i exemples de l'ús a Fasold (1996 : 155-160), Davis (1988 : 225-240), Miller (1988 : 465-466), Silva-Corvalán (1989 : 49-56) o Moreno Fernández (1990 : 140-146).

apartat cal estendre's una mica per explicar alguns dels aspectes relacionats amb l'anàlisi estadística de les taules de contingència, ja que això permetrà més endavant estalviar moltes explicacions i alguna justificació.[25] En les taules de contingència que es presenten s'ha col·locat, com sol ser habitual, la variable dependent en les columnes i la variable independent en les files.[26] En cadascuna de les caselles que hi ha en la intersecció de columnes i de files s'inclou normalment la següent informació : a) la freqüència observada al creuar les categories de les dues variables *(Count)* ; b) la freqüència que segons el càlcul de probabilitats caldria esperar si les dues variables fossen independents *(Exp Val)* ;[27] c) el percentatge de les files, és a dir, els percentatges de les categories de la variable independent per a cadascuna de les categories de la variable dependent *(Row Pct)* ; d) els residus estandarditzats i ajustats segons el procediment de Haberman *(Adj Res)*.[28] Lògicament, també s'aporten els valors dels marginals totals de les files i de les columnes *(Row Total* i *Column Total)*.

L'anàlisi dels residus (diferències entre les freqüències observades i les freqüències esperades en cada casella de la taula) serveix per a fer un estudi més detallat de la relació entre les categories de les dues variables en cadascuna de les cel·les de la taula de contingència. Els residus estandarditzats i ajustats, que s'inclouen, tenen una distribució aproximadament normal, amb mitjana igual a 0 i desviació típica igual a 1, i s'interpreten igual que qualsevol valor d'una variable estandarditzada en una distribució normal : els valors superiors a ±1.96 es diferencien de 0 (la mitjana) amb una probabilitat superior al 95%. Per tant, quan en una casella hi ha valors dels residus estandarditzats i ajustats superiors a ±1.96, es pot tenir la seguretat, amb una probabilitat d'equivocar-se inferior a 0.05, que les diferències entre les freqüències observades i les

[25] Probablement, si aquest estudi es realitzés en una altra àrea científica no seria oportú estendre's gaire en aquesta qüestió, però en el camp de la filologia pot ser convenient atés que l'anàlisi de dades estadístiques no forma part habitualment de la formació –almenys la inicial– dels filòlegs.

[26] En algun cas en què això no ha estat possible per tal d'adaptar la forma de la taula al format imprés, se n'avisa i, en comptes d'aportar el percentatge de les files s'inclou el percentatge de les columnes, o bé tots dos percentatges.

[27] Es calcula multiplicant els totals marginals comuns de la fila i de la columna on es troba la casella i dividint el resultat pel nombre total de casos (Siegel, 1991[3] : 131).

[28] Es calculen dividint els residus de cada cel·la per l'estimació del seu error típic. Es pot veure el procediment de càlcul en Sánchez Carrión (1996 : 264-265) o en Manzano (1995 : 268-270).

freqüències esperades en aqueixa casella no són degudes a l'atzar (Sánchez Carrión, 1996 : 264-265 ; Garrido & Álvaro, 1995 : 184-185).[29]

S'ha dit adés que l'anàlisi de dades permet establir amb precisió en termes de probabilitat si les diferències que hi ha (de freqüències o de percentatges), són reals, i per tant si les poblacions de què procedeixen són realment distintes en aquest aspecte, o si són diferències que poden ser degudes simplement a l'atzar. En l'anàlisi de taules de contingència, és el valor de l'estadístic khi quadrat (χ^2) el que habitualment es fa servir per a comprovar l'existència global de relació entre les dues variables i la probabilitat que aquesta relació siga estadísticament significativa. El programa estadístic que s'ha utilitzat (SPSS)[30] calcula l'estimació del valor de l'estadístic khi quadrat de Pearson i altres estadístics relacionats : la Raó de Probabilitat *(Likelihood Ratio)* i el Test d'Associació Lineal de Mantel-Haenszel *(Linear-by-Linear Association)*. A més, utilitza el mètode de Montecarlo per a calcular el valor exacte d'aquests mateixos estadístics i per a calcular l'extensió del Test Exacte de Fisher per a taules de contingència majors de 2×2 (Mehta & Patel, 1995 : 129-143). En general, totes aquestes mesures solen coincidir i calculen la probabilitat que les diferències obtingudes en les taules de contingència entre les freqüències observades i les freqüències esperades siguen degudes a l'atzar. Però el Test d'Associació Lineal de Mantel-Haenszel, com es veurà tot seguit, només pot tenir-se en compte si les dades de la taula de contingència són ordinals, i no ha d'usar-se amb dades nominals (Norušis, 1993 : 176-179, 186 ; 257-346 ; Mehta & Patel, 1995 : 151-160).

Quan en una taula de contingència el nombre de cel·les amb freqüències esperades menors de 5 és superior al 20%, o hi ha alguna cel·la amb freqüència esperada menor que 1, no pot utilitzar-se l'estimació de l'estadístic khi quadrat calculada segons el mètode asimptòtic (Siegel, 1991[3] : 137 ; Davis, 1988 : 232),[31] que és la que hi ha a les taules estadístiques i la que calculen habitualment els programes d'estadística per a ordinador, ja que aquest mètode suposa l'existència d'una quantitat suficientment gran

[29] Es pot veure un exemple de l'ús dels residus estandarditzats i ajustats en un treball de l'àmbit de la psicologia social del llenguatge en l'article de Currie i Hogg (1994 : 106).

[30] En concret s'ha utilitzat el Programa Base de la versió 6.1.3 per al Windows i diversos mòduls d'ampliació (Estadístiques Professionals, Estadístiques Avançades, Categories i Proves Exactes).

[31] En les taules de 2×2 la totalitat de les freqüències esperades ha de ser major de 5 (Davis, 1988 : 232).

de casos que s'ajusten a una distribució concreta : poc dispersa, amb pocs empats, equilibrada i ben distribuïda (Mehta & Patel, 1995 : 12). El programa estadístic avisa d'aquesta circumstància amb frases com, per exemple : *Minimum Expected Frequency - .473 ; Cells with Expected Frequency < 5 - 8 of 12 (66.7%).*

La solució habitual consisteix a reduir el nombre de categories tot unint les categories adjacents, però això no sempre és possible (Siegel, 1991[3] : 137, 209). Una altra solució és calcular el valor exacte del nivell de significació, però encara que el conjunt de dades siga relativament petit, és normal que siga massa gran per a poder realitzar el càlcul de la probabilitat exacta, ja que això implica una potència de càlcul superior a la dels ordinadors personals. En aquests casos, el mètode de Montecarlo permet calcular una estimació no esbiaixada del nivell de significació exacte sense els requeriments del mètode asimptòtic (Mehta & Patel, 1995 : 1-4). Evidentment, són sempre preferibles i més exactes els càlculs dels valors exactes fets segons el mètode de Montecarlo a les estimacions fetes segons el mètode asimptòtic. Respecte a quin és el millor mètode per a calcular la probabilitat quan les dues variables són nominals (Pearson, Raó de Probabilitat o Test Exacte de Fisher) no hi ha acord entre els especialistes (Mehta & Patel, 1995 : 135-136). Quan es tracta de comparar dades mesurades en una escala nominal ens fixem normalment en el valor exacte de l'estadístic khi quadrat de Pearson, que sol ser el més conservador, calculat segons el mètode de Montecarlo.

Una situació diferent es dóna quan una o les dues variables de la taula estan mesurades en una escala almenys ordinal. Quan la variable dependent de la taula de contingència (la que normalment ocupa les columnes) està mesurada en una escala ordinal, el millor estadístic per calcular la probabilitat que les diferències siguen estadísticament significatives és el Test de Kruskal-Wallis, també anomenat Prova H de Kruskal-Wallis o ANOVA d'un factor de Kruskal-Wallis *(Kruskal-Wallis 1-Way Anova)* (Mehta & Patel, 1995 : 145). El programa informàtic que s'ha utilitzat no inclou en l'eixida de les taules de contingència el valor d'aquest estadístic ni el càlcul de la probabilitat associada, però sí que permet calcular-lo per separat com a prova estadística no paramètrica. Per això, quan la taula de contingència analitzada té la variable dependent mesurada en una escala ordinal i la independent és nominal s'inclou a continuació de la taula de contingència el resultat del Test de Kruskal-Wallis i el valor

exacte de la probabilitat associada a aquest estadístic calculat amb el mètode de Montecarlo. El Test de Kruskal-Wallis s'assembla a una prova d'anàlisi de la variància d'un factor, i té una potència estadística gairebé equiparable –95.5% de l'ANOVA (Siegel, 1991[3] : 225). Té també l'avantatge que ofereix la mitjana dels rangs de la variable dependent per a les categories de la variable independent, cosa que permet comparar les diferències entre les dues variables d'una manera més resumida que en la taula de contingència.

Per últim, també pot ocórrer que les dues variables de la taula de contingència estiguen mesurades en una escala almenys ordinal. En aquest cas, l'estadístic adient per a calcular la intensitat de la relació entre les variables i la probabilitat que les diferències obtingudes siguen degudes a l'atzar és el Test d'Associació Lineal de Mantel-Haenszel (Mehta & Patel, 1995 : 151-152, 157-160), el valor del qual ja s'ha vist que l'ofereix el programa estadístic en el procediment d'elaboració de taules de contingència. També aporta, lògicament, el càlcul de la probabilitat associada, tant l'estimació feta pel mètode asimptòtic com el càlcul del valor exacte realitzat mitjançant el mètode de Montecarlo, que és el que es tindrà en compte.

Encara que en el treball s'utilitza amb molta freqüència l'anàlisi de taules de contingència, també s'utilitzen en diverses ocasions altres proves estadístiques, tant de l'estadística no paramètrica com de la paramètrica, amb finalitats diverses : comprovar correlacions, comparar mitjanes aritmètiques, contrastar els supòsits paramètrics, analitzar la fiabilitat d'una escala, etc. i, fins i tot, es fa ús de proves estadístiques multivariables (anàlisi de components principals i anàlisi de correspondències). Són, en general, proves conegudes, i com que l'ús que se'n fa és més puntual, s'explicaran en el seu moment d'una manera contextualitzada les raons per a l'ús d'aquestes proves, la finalitat que es persegueix en emprar-les i els detalls concrets de l'aplicació.

2. Estudi demolingüístic de l'Alacantí

2.1 Introducció

No hi ha estudis demolingüístics d'àmbit estrictament comarcal sobre l'Alacantí. La pràctica totalitat dels estudis demolingüístics que tracten sobre poblacions d'aquesta comarca se centren en la capital, mentre que els estudis d'àmbit supracomarcal, normalment el País Valencià, no són representatius de la realitat de la comarca. Montoya (1996 : 58-73) ha fet una revisió dels estudis demolingüístics que, d'una o altra manera, analitzen la situació de la ciutat d'Alacant. El primer estudi citat és el de Ventura (1975), però sembla que presenta problemes metodològics, ja que no s'hi garanteix l'aleatorietat de la mostra. La raó és que els entrevistadors eren estudiants i, per aquesta causa un percentatge molt elevat (41%) dels entrevistats també eren estudiants, molts dels quals només residien d'una manera transitòria a la ciutat (Torres, 1988 : 67 ; Montoya, 1996 : 59). Per això, els resultats obtinguts són difícils d'acceptar malgrat l'extensió de la mostra (440 persones), ja que donen un percentatge de catalanoparlants a la ciutat d'Alacant del 48%, molt superior als percentatges obtinguts en treballs posteriors.

El treball posterior de Bibiloni i Junyent (1979) es basa en tres enquestes realitzades l'any 1978 pel Centre d'Investigacions Sociològiques a Catalunya, el País Valencià i les Illes. La mostra és suficientment representativa per a la ciutat d'Alacant (300 entrevistes), però ja no ho és tant per al total de la comarca (200 entrevistes en la resta de la província d'Alacant [Bibiloni & Junyent, 1979 : 171]). La metodologia emprada és correcta (Torres, 1988 : 58), però les dades oferides només es desglossen segons les grans regions lingüístiques, amb la qual cosa els resultats tenen

	Total	Alacant	Alcoi Gandia	València	Castelló	Requena Sogorb	Oriola
A casa	55 %	48 %	73 %	59 %	59%	1%	4 %
De compres	51 %	47 %	68 %	59 %	52 %	1 %	-
Al carrer	36 %	16 %	55 %	43 %	35 %	1 %	-
Al banc	35 %	20 %	62 %	40 %	34 %	1 %	-
Amb un guàrdia	33 %	21 %	51 %	38 %	35 %	1 %	-
Al telèfon	32 %	20 %	38 %	41 %	23 %	1 %	-
En prendre notes	8 %	10 %	3 %	12 %	3 %	1 %	-

taula 1 : percentatges d'ús del català al País Valencià en diferents àmbits (Bibilioni & Junyent, 1979 : 165)

una utilitat limitada per a nosaltres. D'altra banda, és interessant assenyalar que les dades d'aquest treball no es refereixen al coneixement, sinó a l'ús del català en alguns dels àmbits més habituals per a la població adulta. En la taula 1 es poden veure els percentatges d'ús del català al País Valencià aportats per Bibiloni i Junyent (1979 : 165), on s'especifiquen els de la regió d'Alacant. Com s'hi pot comprovar, la regió d'Alacant presenta en tots els casos els índexs més baixos d'ús del català excepte per a prendre notes. És sobretot alarmant el baix índex d'utilització del català al carrer, 20 punts per davall de la mitjana global.

El treball de Mira (1981) ofereix dades més interessants per al nostre propòsit. D'aquest estudi s'ha de destacar l'amplitud de la mostra (més de 15600 persones entrevistades a tot el País Valencià)[32] i la correcció metodològica, cosa que fa que l'enquesta siga un "punt de referència obligat per a treballs posteriors" (Torres, 1988 : 67). L'enquesta té per àmbit el conjunt de comarques catalanoparlants del País Valencià, però el fet de treballar amb una mostra tan àmplia va permetre donar dades sobre zones territorials més petites. Així, s'ofereixen dades de la ciutat d'Alacant, amb un total de 613 entrevistes realitzades, i de l'àrea comarcal de l'Alacantí-Vinalopó. L'enquesta d'àmbit comarcal deixava fora les ciutats més grans (Alacant i Elx), i tenia en compte les diferents tipologies de localitat.[33] També tenia en compte diversos factors sociològics bàsics, com ara el sexe, l'edat, el tipus de població o de barri, l'àrea (rural o urbana), la categoria ocupacional, etc.

Pel que fa als resultats que més interessen, en la taula 2 es presenten els percentatges de coneixement del català segons els tipus de població i els grups d'edat per a l'àrea comarcal de l'Alacantí-Vinalopó. Mira destaca la correlació evident que hi ha entre la castellanització ambiental externa i la castellanització generacional interna de

[32] Mira no explicita quan es va realitzar el treball de camp. Torres (1988 : 67) diu que es va realitzar "cap al 1980".

[33] S'hi van tenir en compte dues poblacions del tipus 2A (amb més de 10000 hab. i alta proporció d'immigrants –més del 40%), dues poblacions del tipus 2B (amb més de 10000 hab. i menor proporció d'immigrants –inferior al 20%), dues poblacions del tipus 3A (de 2000 a 10000 hab., alta proporció relativa d'immigrants (més del 30%) i fort contacte amb la ciutat), dues poblacions del tipus 3B (menor immigració i poca influència urbana) i dues localitats del tipus 4B (menys de 2000 habitants i poca influència urbana). El nombre d'enquestes realitzades va ser : 399 en localitats del tipus 2A ; 414 en el tipus 2B ; 203 a les del tipus 3A ; 207 a les del tipus 3B ; 99 a les del tipus 4B. En les poblacions de tipus 2A es distingeix entre zones centrals, amb major percentatge de població autòctona i zones noves, amb més població immigrada. En total s'hi van realitzar 1322 entrevistes, sense tenir en compte les 613 realitzades a Alacant i les 517 d'Elx (Mira, 1981 : 56, 76 i 81).

les localitats estudiades. També assenyala que en l'àmbit 2A, el percentatge d'hòmens que parlen o saben parlar català és molt superior al de dones (33% contra 22% en l'àrea nova i 63 contra 51% en l'àrea central) (Mira, 1981 : 58-59). Per a la ciutat d'Alacant, l'enquesta de Mira dóna un percentatge global del 25.3% d'alacantins que saben parlar o parlen en català, amb diferències notables segons les diferents zones de la ciutat. Es tracta del percentatge més baix d'entre les grans ciutats valencianes, i en el total de poblacions de l'enquesta només són pitjors els resultats del Port de Sagunt. La descripció de Mira per a la situació demolingüística d'Alacant és que s'hi dóna una combinació única d'alts percentatges d'immigració junt a alts percentatges d'una població autòctona castellanitzada de dues o més generacions. A més, la llengua del país seria ja gairebé desapareguda entre els jóvens alacantins, almenys pel que fa a la competència oral activa (Mira, 1981 : 76-78).

	2A nova	2A central	2B	3A	3B	4B
Total	26 %	57 %	80 %	53 %	88 %	91 %
8-15	26 %	44 %	76 %	48 %	83 %	77 %
15 - 30/35	27 %	53 %	81 %	43 %	92 %	87 %
30/35 - 55/60	22 %	66 %	80 %	57 %	87 %	100 %
55/60 - ...	31 %	72 %	81 %	64 %	92 %	100 %

taula 2 : percentatges de coneixement del català segons els grups d'edat i els tipus de població a l'àrea comarcal Alacantí-Vinalopó. Elaborat a partir de Mira (1981 : 57-58)

L'enquesta de Mollà i aa. (1989), feta amb una metodologia adequada,[34] té per a nosaltres els mateixos inconvenients d'algunes que s'han vist anteriorment : l'àmbit bàsic d'estudi és la població del País Valencià major de 16 anys, la qual cosa deixa fora la cohort que estudiem i, a més, les zones territorials estudiades no són les comarques, sinó sis grans àrees comarcals (en el nostre cas la regió d'Alacant, que abraça les comarques de l'Alacantí, la Marina Baixa, el Baix Vinalopó i el Vinalopó Mitjà), on s'inclouen també les comarques castellanoparlants. A més, l'estudi inclou diverses variables socials (ingressos, classe social, hàbitat, edat, sexe, estat civil, temps de residència al País Valencià, nivell d'estudis, etc.), però la forma triada per a presentar

[34] És la primera que explicita el marge d'error i l'interval de confiança. Per a la regió d'Alacant, el marge d'error, possiblement massa ampli, és de ± 5.97%, i l'interval de confiança del 95.5%. La quantitat total d'enquestes realitzades en aquesta regió va ser de 283, 104 de les quals pertanyien a la ciutat d'Alacant (Mollà & aa., 1989, vol. I : 13). Encara que l'informe va ser publicat el 1989, el treball de camp es va realitzar l'any 1985.

les dades impedeix aprofundir en l'anàlisi de les diferències en les variables lingüístiques segons les variables socials per a una determinada zona.

Aquest estudi qualifica la regió d'Alacant com una àrea de bilingüisme actiu amb predomini del castellà oral en l'àmbit familiar, juntament amb les regions de Castelló i de València, però amb un índex d'actuació comunicativa clarament inferior (Mollà & aa., 1989, vol. I : 72).[35] En la taula 3 hi ha els percentatges de la competència lingüística en llengua catalana en la regió d'Alacant segons Mollà i aa. Montoya (1996 : 60-63), a partir de la comparació de les dades aportades per Bibiloni i Junyent (1979) amb les del treball de Mollà i aa. (1989) arriba a la conclusió que entre els anys 1978 i 1985 hi ha hagut una davallada important de l'ús lingüístic en la regió d'Alacant, tant en l'àmbit familiar (que passaria del 48% al 37%) com en l'àmbit públic (que baixaria del 25% al 12%). És evident que si bé és possible extraure conclusions respecte a les tendències de l'ús lingüístic, no es poden traure conclusions categòriques a partir de la comparació de les dades de dues enquestes amb preguntes diferents i amb metodologies també diferents.

	Gens	Un poc	Prou bé
Comprensió oral	8 %	23 %	69 %
Expressió oral	27 %	24 %	49 %
Lectura	42 %	38 %	20 %
Escriptura	78 %	17 %	5 %

taula 3 : competència lingüística en llengua catalana en la regió d'Alacant. Elaborat a partir de Mollà i aa. (1989, vol. I : 47 ; vol. II : 1-2)

2.2 El Padró Municipal d'Habitants de 1986 i el Cens de Població de 1991

El Padró Municipal d'Habitants de 1986[36] proporciona les primeres dades censals, és a dir, del total de la població i no d'una mostra més o menys representativa, del coneixement de la llengua catalana de la població de la comarca de l'Alacantí. Aquestes dades mostren que l'Alacantí és la comarca catalanoparlant de tot el País Valencià amb un menor percentatge de coneixement oral de la llengua catalana, ja que únicament el 26.2% de la població comarcal afirmava saber parlar català. El

[35] En un estudi posterior realitzat sobre les mateixes dades, dos dels autors modifiquen la seua valoració en el sentit que continuen qualificant la regió d'Alacant com una "àrea de bilingüisme actiu amb un predomini del castellà oral", però passen a considerar les regions de Castelló i València, juntament amb la regió d'Alcoi-Gandia, com a àrees de "bilingüisme actiu amb un predomini del valencià oral" (Alpera & Gimeno, 1991 : 108).

[36] Citem les dades del Padró Municipal de 1986 a partir de Conselleria de Cultura, Educació i Ciència (1989).

coneixement oral de la llengua a l'Alacantí es trobava 3.4 punts per davall del Vinalopó Mitjà (que com es deu recordar inclou poblacions castellanoparlants importants, com ara Asp, Montfort o Elda) i a bastant distància de la comarca següent, el Baix Vinalopó, on el 39.9% de la població sap parlar català. En conjunt, el coneixement de la llengua catalana d'aquesta comarca va ser qualificat de baix, sobretot per causa del pes important de la ciutat d'Alacant, ja que només aquest municipi presentava un índex baix de domini de la llengua catalana, mentre que la resta de municipis de la comarca presentaven índexs de coneixement del català mitjà-alts (Agost, Aigües, Busot, Xixona i la Torre de les Maçanes) o mitjà-baixos (el Campello, Mutxamel, Sant Joan d'Alacant i Sant Vicent del Raspeig).[37]

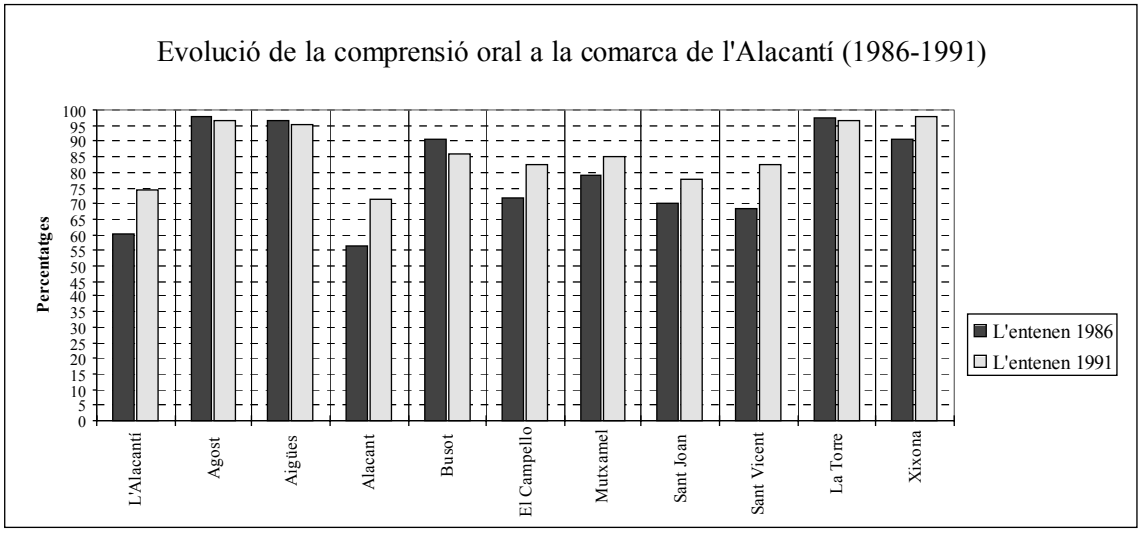

gràfic 1 : evolució de la competència en la comprensió oral a l'Alacantí (1986-1991)

A partir de les dades del Padró de 1986 i del Cens de Població 1991[38] hem elaborat diversos gràfics que mostren l'evolució lingüística de la comarca de l'Alacantí en els cinc anys transcorreguts entre totes dues enquestes. En el gràfic 1 es presenta el domini de la comprensió oral en la comarca de l'Alacantí i en cadascuna de les poblacions que la integren, tot comparant les dades del Padró de 1986 i les del Cens de 1991. S'hi pot observar que en el lapse de cinc anys que va d'una a l'altra enquesta –que són totalment equivalents pel que fa a la metodologia emprada–, la comprensió oral del conjunt de la comarca ha evolucionat favorablement, ja que ha passat del 60.1% al

[37] Conselleria de Cultura, Educació i Ciència (1989 : 73). En aquesta explotació estadística de les dades del Padró de 1986 es calculen uns índexs de domini lingüístic (Conselleria, 1989 : 18), que són els que es comenten.

[38] Les dades del Cens de Població de 1991 han estat tretes d'Institut Valencià d'Estadística (s. a.).

74.5%, amb un guany de 14.4 punts percentuals. Per poblacions, s'observa que els increments majors s'han donat en les localitats que partien el 1986 d'uns índexs menors de comprensió, com ara Alacant, Sant Vicent, el Campello o Sant Joan. En les poblacions que tenien uns índexs més elevats de comprensió (Agost, Aigües i la Torre) s'observen baixades molt petites i molt poc significatives, a excepció de Busot, on hi ha una baixada una mica major (4.9 punts). És de destacar l'increment de Xixona, que se situa com la ciutat amb un índex superior de comprensió oral (97.7%) tot i que ja partia d'un nivell molt alt (90.6%).

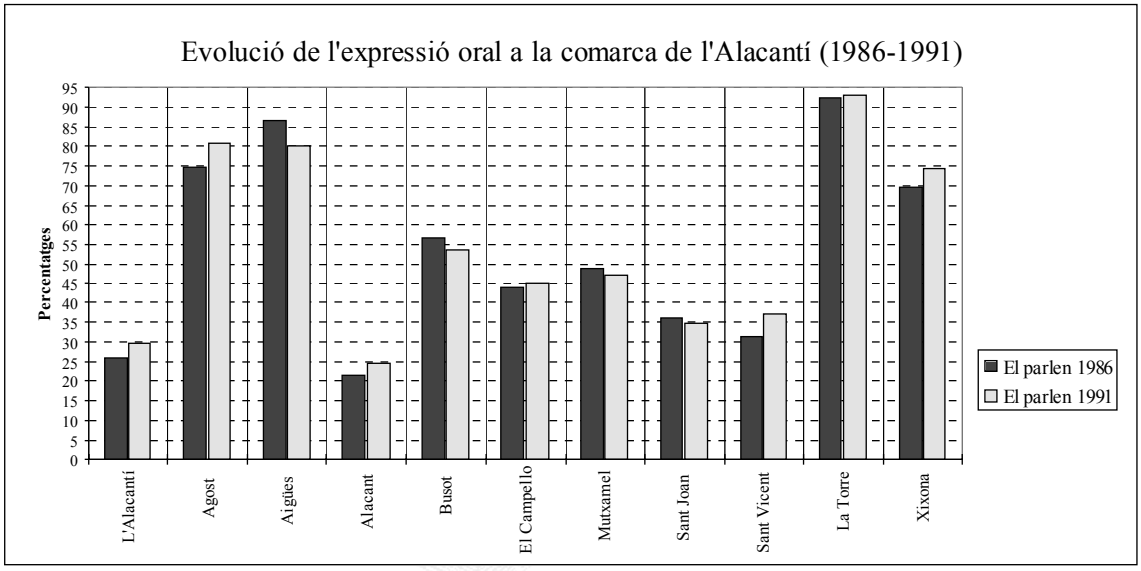

gràfic 2 : evolució de la competència en l'expressió oral a l'Alacantí (1986-1991)

El gràfic 2 presenta l'evolució de l'expressió oral a l'Alacantí entre 1986 i 1991. Com s'hi pot observar el creixement de l'expressió oral no és tan evident com el de la comprensió, ja que l'increment global és, tan sols, d'un modest 3.5%. De tota manera, l'expressió oral del conjunt de la comarca ha evolucionat favorablement, ja que ha passat del 26.2% al 29.7%. Per localitats, s'observen creixements moderats a Alacant, Agost, Sant Vicent, Xixona i la Torre, que oscil·len entre el 6.1% d'Agost i el 0.5% de la Torre, -localitat aquesta darrera que amb el 92.9% de població que parla català és la que presenta una major competència lingüística de la comarca–, i baixades també moderades a Busot (2.9%), Mutxamel (1.7%), Sant Joan (1.1%) i, una mica més pronunciada, a Aigües (6.6%).

En el gràfic 3 s'observa un creixement global del 5.3% de la competència escrita, però no s'ha d'oblidar que l'alfabetització en llengua catalana del conjunt de la comarca era molt baixa, i després d'aquest petit increment continua sent-ho (3.4% el

1986 i 8.7% el 1991). Aquest augment és, sens dubte, el resultat de la introducció de la llengua catalana en el sistema educatiu valencià, procés que va començar en el curs

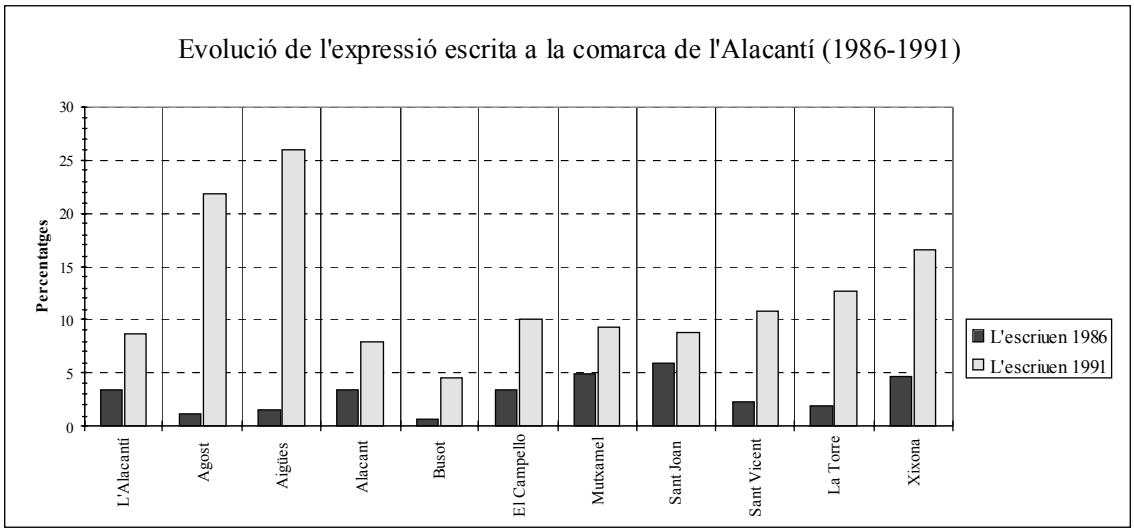

gràfic 3 : evolució de la competència en l'expressió escrita a l'Alacantí (1986-1991)

escolar 1983-84. Si bé es pot considerar que a l'any 1991 havia transcorregut relativament poc temps des de la introducció de l'assignatura "Valencià" al sistema educatiu per a avaluar els resultats del procés, aquests resultats semblen ser, en tot cas, molt limitats. Sobta la desigualtat dels augments de la competència escrita, amb variacions importants entre les localitats que semblen estar relacionades amb el domini lingüístic global de cadascuna de les poblacions.

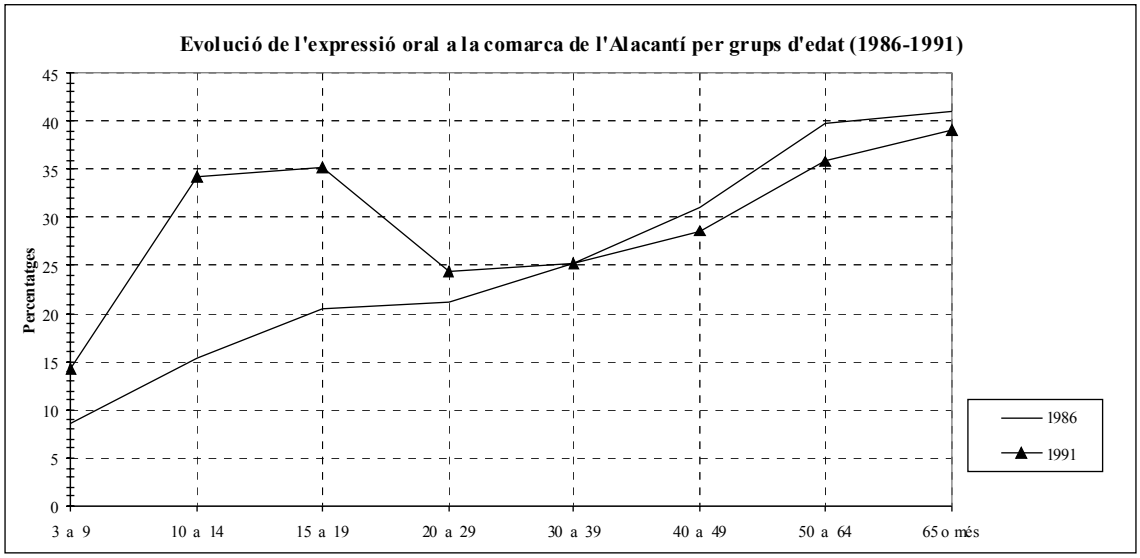

gràfic 4 : evolució de la competència en l'expressió oral per grups d'edat a l'Alacantí (1986-1991)

El gràfic 4 mostra l'evolució de la competència en l'expressió oral (persones que saben parlar català) per grups d'edat a la comarca de l'Alacantí entre el Padró

Municipal d'Habitants de 1986 i el Cens de Població de 1991. La línia que representa les dades de 1986 és una línia gairebé recta que segueix una tendència molt definida de descens de la competència en l'expressió oral a mesura que es descendeix en els grups d'edat. La línia que representa les dades de 1991 mostra, per contra, un canvi de tendència molt clar en les cohorts d'edat més jóvens. Mentre que a partir dels 30 anys les dades de 1991 tenen també una tendència rectilínia i són una mica pitjors que les de 1986, confirmant, per tant, la tendència negativa de les dades de 1986, les dades de les cohorts entre els 3 i els 19 anys del Cens de l'any 1991 milloren substancialment la competència oral respecte dels mateixos grups a l'any 1986. Per tant, la petita millora que s'experimenta en la competència oral en la comarca de l'Alacantí, que es veu al gràfic 2, (del 26.2% el 1986 al 29.7% el 1991), s'ha d'atribuir a la millora que experimenten les cohorts més jóvens. Les úniques raons que poden explicar aquest canvi de tendències són una modificació radical de la tendència a la interrupció de la transmissió lingüística intergeneracional –que sembla molt poc probable per la intensitat del canvi de tendència i pel fet que afecte més les cohorts d'entre 10 i 19 anys que la cohort d'entre 3 i 9 anys–, o que es tracte dels efectes de la introducció de la llengua catalana en el sistema educatiu. Aquesta darrera raó és la més versemblant, però amaga el perill que el canvi de tendència en la competència oral no es relacione directament amb una millora paral·lela de l'ús lingüístic.

2.2.1 La situació demolingüística a l'Alacantí segons el Cens de 1991

Com s'ha vist adés, la comarca de l'Alacantí presenta la situació més problemàtica de tot el domini lingüístic pel que fa a la llengua catalana. Amb una població de 343 271 habitants segons el Cens de 1991, només el 29.72% de la població major de 3 anys declarava saber parlar català. És tracta d'una situació límit, que alguns autors han descrit com un cas clar de substitució lingüística (Vallès, 1995 : 265 ; Montoya, 1995 : 254).

Les deu poblacions que formen la comarca de l'Alacantí tenen característiques molt diferents pel que fa a la grandària i a la competència lingüística dels seus habitants. En la taula 4 es pot veure un resum de la població total i de la competència oral i escrita de les diverses poblacions de la comarca, trets del Cens de Població de 1991. La capital, Alacant, amb 265 473 habitants, concentra el 77.34% de la població de la comarca.

Amb només un 24.9% de la població major de 3 anys que sap parlar català és, sens dubte, la capital més castellanitzada del País Valencià. La resta de poblacions de la comarca oscil·len entre el 92.87% de persones amb competència oral en català de la

	Població total	No l'entén	L'entén, no parla	L'entén i llig, no parla	El sap parlar	El sap parlar i llegir	El sap parlar, llegir i escriure
L'Alacantí	**343 271 h.**	**25.5 %**	**37.5 %**	**7.28 %**	**12.63 %**	**8.38 %**	**8.71 %**
Agost	3966 h.	3.24 %	12.3 %	3.68 %	17.84 %	41.04 %	21.89 %
Aigües	372 h.	4.64 %	13.66 %	1.64 %	37.7 %	16.39 %	25.96 %
Alacant	265 473 h.	28.43 %	38.36 %	8.31 %	9.41 %	7.54 %	7.95 %
Busot	971 h.	14.07 %	28.89 %	3.41 %	30.92 %	18.23 %	4.48 %
El Campello	10802 h.	17.68 %	35.11 %	1.93 %	26.25 %	8.98 %	10.05 %
Mutxamel	10281 h.	14.88 %	35.85 %	1.95 %	27.89 %	10.12 %	9.32 %
Sant Joan d'Alacant	13555 h.	22.37 %	38.42 %	4.27 %	17.01 %	9.12 %	8.8 %
Sant Vicent del Raspeig	29225 h.	17.41 %	39.69 %	5.64 %	18.02 %	8.45 %	10.79 %
La Torre de les Maçanes	736 h.	3.22 %	3.64 %	0.28 %	53.29 %	26.85 %	12.73 %
Xixona	7890 h.	2.32 %	22.35 %	1.03 %	45.41 %	12.3 %	16.59 %

taula 4 : població total i competència oral i escrita de les poblacions de l'Alacantí (1991)

Torre de les Maçanes, i el 34.93% de Sant Joan d'Alacant.

En el gràfic 5 es representen els percentatges del domini oral i escrit del català de

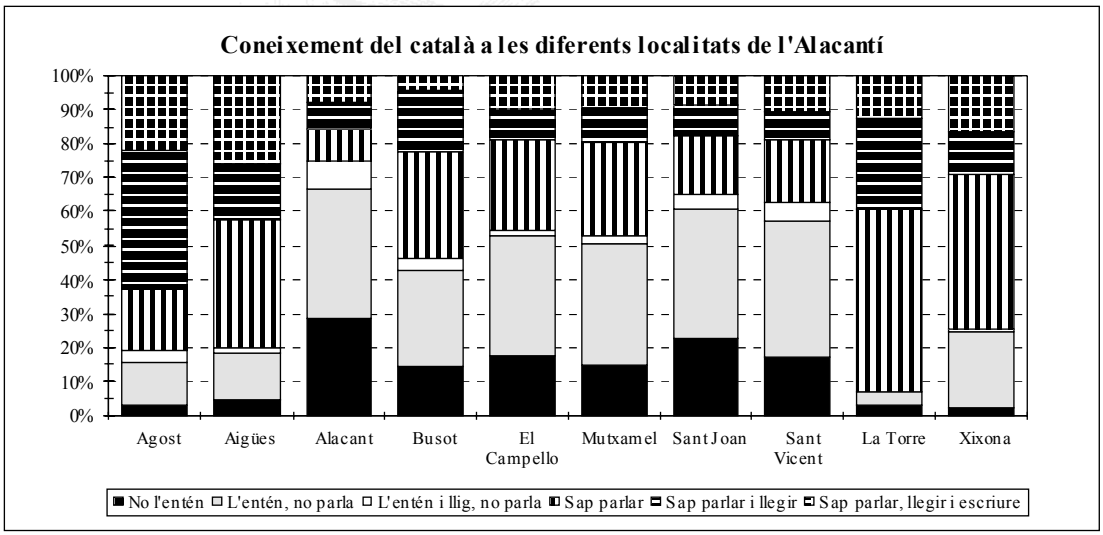

gràfic 5 : percentatges de competència oral i escrita en les poblacions de l'Alacantí (1991)

la població de més de 3 anys de les diferents localitats de la comarca de l'Alacantí a partir de les dades del Cens de 1991. S'hi poden observar, a grans trets, cinc perfils de localitat diferents pel que fa a la competència lingüística dels seus habitants. El primer perfil correspondria a la ciutat d'Alacant, que compta amb un 75.1% de població que no sap parlar català i, dins d'aquest percentatge, hi ha un 28.43% que ni tan sols l'entén. El

segon tipus de ciutat el formarien dues poblacions que presenten una tendència semblant a la de la ciutat d'Alacant però no tan accentuada. Són les dues poblacions que segueixen Alacant en grandària : Sant Vicent del Raspeig, amb 28108 habitants i un 62.74% d'habitants que no parlen català, i Sant Joan d'Alacant, amb 13055 habitants i un 65.07% d'habitants que tampoc no el parlen. S'ha de tenir en compte que per la proximitat a Alacant, aquestes dues ciutats funcionen en gran part com una conurbació de la capital. Les tres ciutats es caracteritzen també per tenir els percentatges més elevats d'immigració de la comarca : Alacant té un 32.3% de població nascuda fora del País Valencià, Sant Vicent del Raspeig un 32.09%, i Sant Joan d'Alacant un 32.25%.[39]

Un tercer perfil de població el formarien Mutxamel, el Campello i, amb alguna matisació, Busot. En el gràfic 5 es pot veure com les columnes de Mutxamel i del Campello són gairebé paral·leles en tots els grups de població segons la competència lingüística. La columna de Busot presenta uns percentatges de coneixement del català una mica millors, segurament perquè arreplega menys població immigrada i es troba més allunyada de la capital,. De fet, les xifres de població nascuda fora del País Valencià de Busot són del 20.08%, bastant allunyades de les de Mutxamel (27.82%) i el Campello (29.26%). D'altra banda, la població de Busot manté un tipus de vida més relacionat amb el sector agrari que les altres dues poblacions : mentre que a Busot el 31.44% de la població ocupada de més de 16 anys es dedica a l'agricultura, a Mutxamel i al Campello aquesta xifra se situa al voltant del 9%.[40] La major llunyania de la capital i el fet de ser una població interior i de muntanya explica aquestes diferències.

El quart perfil de població el constituirien Xixona, Aigües i Agost. Són poblacions de característiques ben diferents pel que fa a la grandària, els sectors d'activitat econòmica[41] i la pressió demogràfica de la immigració,[42] però presenten una

[39] El 31.52% de la població de la comarca de l'Alacantí és nascuda fora del País Valencià. Només el 4.54% d'aquest percentatge procedeix de Catalunya o de les Illes Balears. Pel que fa a les ciutats que comentem, els percentatges d'immigrants procedents de la resta del domini lingüístic s'apropen molt als globals : el 4.69% de la població immigrada d'Alacant, el 3.36% de la de Sant Vicent del Raspeig i el 5% de la de Sant Joan d'Alacant procedeix de Catalunya o de les Illes Balears

[40] En concret són del 9.41% a Mutxamel i del 9.35% al Campello

[41] Xixona és una ciutat bàsicament industrial (61.07%) i de serveis (35.17%) ; Agost presenta una estructura productiva bastant equilibrada entre l'agricultura (32.5%), la indústria (38.23%) i els serveis (29.26%) ; Aigües es dedica sobretot al sector serveis (78.74%).

estructura bastant semblant pel que fa a la competència lingüística dels seus habitants : no saben parlar català el 25.70% dels xixonencs, el 19.23% dels agosters i el 19.95% dels aigüesers. Per últim, hi hauria un cinquè grup on se situaria únicament la Torre de les Maçanes. Aquesta localitat es diferencia de la resta de poblacions de la comarca des del punt de vista demolingüístic perquè tan sols un 7.13% dels seus habitants no sap parlar català, cosa que, segurament, està relacionada amb la reduïda presència de població immigrada (4.48%).

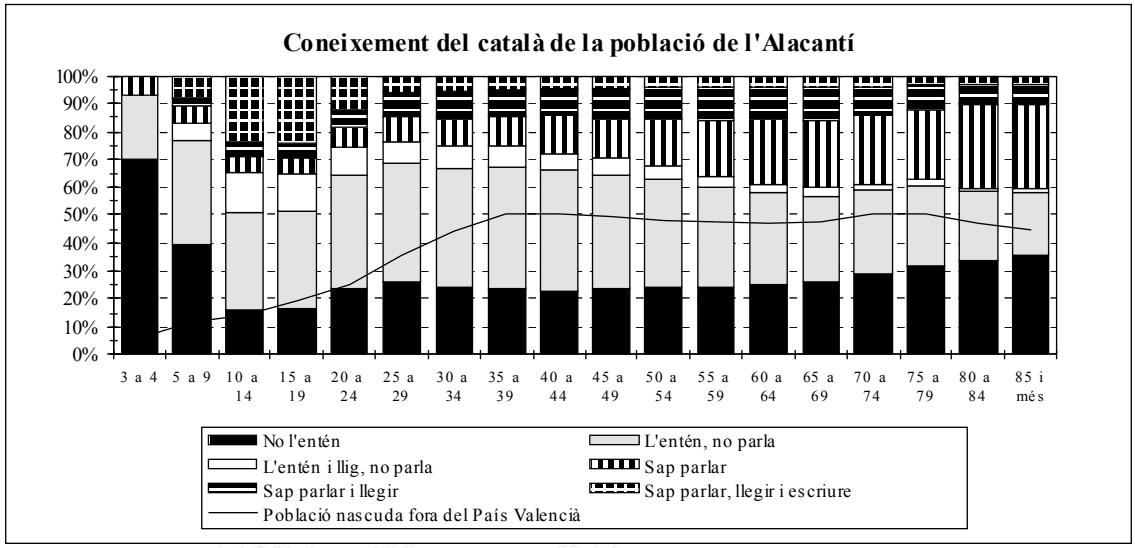

gràfic 6 : situació lingüística i evolució de la competència oral i escrita a l'Alacantí (1991)

En el gràfic 6 hi ha reflectides la situació lingüística l'any 1991 i l'evolució del coneixement del català a la comarca de l'Alacantí. En la columna de 3 a 4 anys, i en menor mesura en la columna de 5 a 9 anys, es poden veure representades dades que són un clar indici de la interrupció de la transmissió lingüística intergeneracional a la comarca. En la primera de les columnes citades s'hi pot observar que únicament el 6.9% dels nens d'entre 3 i 4 anys sap parlar català, el 22.98% l'entén però no el parla i el 70.12% no l'entén. La primera xifra es correspon segurament amb els xiquets i les xiquetes que tenen el català com a primera llengua, i la segona amb els xiquets i les xiquetes que l'entenen per estar present en l'ambient, segurament familiar i, en algun cas, de la localitat o del centre educatiu. En tot cas, s'han de tenir moltes reserves a l'hora d'interpretar els resultats de la cohort de 3-4 anys.[43] En el grup d'entre 5 i 9 anys

[42] Xixona té un 21.33% de població al·lòctona, Agost un 17.55% i Aigües un 14.78%. Aquests percentatges es relacionen segurament amb el pes que presenta el sector industrial en l'ocupació.

[43] Reixach (1990 : 102-103) expressa que les estadístiques censals sobre la competència lingüística dels infants de la cohort de 2-4 anys són desconcertants, ja que hi ha una diferència molt important entre les

es veu un disminució espectacular de la manca de comprensió oral respecte de la cohort 3-4 anys, ja que passa del 70.12% al 39.57%, i un augment també molt apreciable de l'expressió oral, que passa del 6.91% al 16.87%. La competència oral global del grup d'entre de 3 a 9 anys és del 14.34%, lluny del 8.7% que es donava en el Padró d'Habitants de 1986. Aquesta millora de la competència lingüística es deu, segurament, a l'acció combinada de l'aprenentatge escolar i la influència del context, sobretot en aquelles poblacions menys castellanitzades.

L'augment de la competència escrita en català, tant en la comprensió lectora com en l'expressió escrita s'ha de valorar també com un efecte positiu de l'escolarització. D'altra banda, s'ha de valorar molt negativament l'existència d'un 39.57% de xiquets i xiquetes d'entre 5 i 9 anys que afirmen no entendre el català en una comarca on, almenys teòricament, tots els subjectes d'aquestes edats estan escolaritzats i tenen com a mínim una assignatura obligatòria de llengua catalana.

Els percentatges del grups d'edat de 10-14 anys i de 15-19 anys són molt semblants, pràcticament idèntics, i possiblement els únics que permeten un petit marge d'optimisme en l'anàlisi d'una situació sociolingüística molt descoratjadora. Es pot comprovar que el percentatge de jóvens d'entre 10 i 19 anys que sap parlar català puja al 35% (34.23% en la cohort de 10 a 14 anys i al 35.17% en la cohort de 15 a 19 anys), i les xifres de la població totalment alfabetitzada en català d'aquestes cohorts se situen al voltant del 24%. En el Padró Municipal d'Habitants de 1986 els percentatges de jóvens que sabien parlar català d'aquests mateixos grups d'edat eren del 15.4% i del 20.5% respectivament. Hi ha, per tant, dades objectives que permeten parlar d'un cert grau de recuperació lingüística en aquestes cohorts. Es tracta dels jóvens que tenien entre 2 i 11 anys en el curs escolar 1983-84, quan van començar les classes de l'assignatura "Valencià" als centres educatius del País Valencià i que, per tant, han tingut classes de

---

dades d'aquest grup d'edat i les dels grups d'edat adjacents. Montoya (1995 : 253) també verifica unes diferències excessives entre el grup de 3-4 anys i el següent, de 5-9, fins i tot en poblacions valencianes sense immigració i sense interrupció de la transmissió lingüística intergeneracional, i per això accepta les prevencions de Reixach i suprimeix el grup de 3-4 anys de la seua anàlisi. Banyeres (1992), en canvi, analitza i defensa la metodologia emprada en l'elaboració de les preguntes lingüístiques del Padró de 1986, i dóna per bons els resultats referits a les habilitats lingüístiques dels infants de 2-4 anys (1992 : 139). Nosaltres observem el mateix fenomen que Reixach i Montoya que, paradoxalment és més evident en les poblacions on hi ha una millor competència global de la llengua, com és el cas de Xixona, amb diferències de 22.70 punts entre la cohort de 3-4 anys i la de 5-9 anys. Si bé es pot interpretar que la millora de competència de la cohort de 5-9 anys pot ser deguda, almenys parcialment, a l'efecte de l'ensenyament, cal recomanar precaució a l'hora d'interpretar les dades de la cohort de 3-4 anys.

llengua catalana, com a mínim parcialment, al llarg del seu procés d'escolarització. Com que no hi ha dades alternatives per a interpretar l'origen d'aquest augment, s'ha de pensar, per tant, que les causes més probables són l'efecte combinat de l'escola i del context, sense descartar un possible alentiment de la interrupció de la transmissió lingüística intergeneracional.

La cohort d'entre 20 i 24 anys presenta uns percentatges que es poden qualificar com de transició entre la població que ha rebut docència de llengua catalana durant l'escolarització i la població que no ha accedit a aquests estudis. L'anàlisi del gràfic 6 mostra una tendència continuada a la disminució de la competència en l'expressió oral des de les cohorts de més edat fins a la que se situa entre els 25 i els 29 anys, tendència que es trenca parcialment en el grup d'edat d'entre 20 i 24 anys. Així, el percentatge de jóvens que saben parlar català d'aquesta cohort se situa en el 25.5%, superior al 23.32% que hi ha en la cohort d'entre 25 i 29 anys però bastant inferior al 35.17% que s'ha vist per al grup d'edat d'entre 15 i 19 anys. En aquest grup d'edat es troben els jóvens que en el moment de la introducció de l'assignatura "Valencià" en l'ensenyament no universitari tenien entre 12 i 16 anys. Per tant, alguns d'aquests jóvens van assistir a classes de llengua catalana cap al final de la seua escolarització no universitària, mentre que altres jóvens, que devien acabar els estudis amb anterioritat, no van rebre classes d'aquesta matèria. Aquesta escolarització parcial i incompleta en la matèria de llengua catalana és la que possiblement explica la posició intermèdia –de transició–, d'aquesta cohort.

Per últim, l'anàlisi de les tendències en els grups d'edat de 25 anys cap amunt mostra una tendència lleugera a l'augment de la comprensió oral en els grups més jóvens i una tendència paral·lela, i més marcada, a la disminució de la competència en l'expressió oral en aquests mateixos grups. Així, pel que fa a l'expressió oral, el 40.26% de la població de 85 anys o més sap parlar català, i aquests percentatges es mantenen d'una manera bastant estable fins al grup d'edat d'entre 60 i 64 anys, que encara manté un 38.81% d'individus que saben parlar català. A partir d'aquesta cohort hi ha una minva progressiva de la població que sap parlar català en la comarca fins a arribar al percentatge del 23.32% de la cohort que té entre 25 i 29 anys. Els hòmens i les dones que el 1991 tenien entre 60 i 64 anys van nàixer entre els anys 1927 i 1931. La

proximitat d'aquestes dates a la Guerra Civil fa pensar que el canvi de tendència pot estar relacionat amb els efectes de la derrota del govern republicà en aquest conflicte.

El gràfic 7 mostra la relació entre la competència oral en català (el percentatge de persones que saben parlar català) i el sexe a la comarca de l'Alacantí. Com s'hi pot

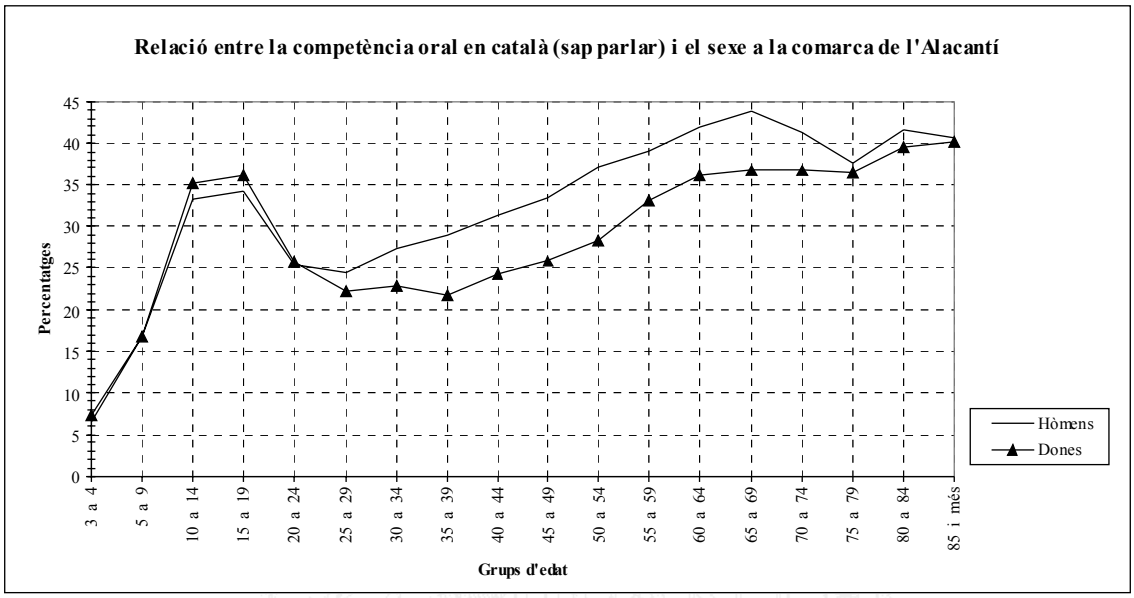

gràfic 7 : relació entre la competència oral i el sexe a l'Alacantí (1991)

comprovar, els hòmens mostren en general un millor domini lingüístic que no les dones. Segurament es tracta del fenomen, explicat per Aracil, que les dones, si bé tarden més temps que els hòmens a esdevenir bilingües, tenen una fase de bilingüisme de durada més curta que no els hòmens i esdevenen monolingües més aviat (Aracil, 1983 : 207-217). En el cas de la comarca de l'Alacantí això és especialment cert per als grups d'edat entre els 25 i els 79 anys. Con ha assenyalat Montoya (1995), el factor sexe és decisiu en el procés de substitució lingüística. El fet que hi haja diferències notables entre els percentatges de coneixement de la llengua d'hòmens i de dones redueix les possibilitats de formar parelles lingüísticament homogènies. Com que, a més, els fills dels matrimonis mixtos aprenen més la llengua de les mares que no dels pares, les diferències de percentatges en el domini de la llengua catalana a favor dels hòmens van en perjudici de la transmissió lingüística de la llengua pròpia (Montoya, 1995 : 256).

De tota manera és interessant d'assenyalar que aquesta tendència a un major grau de competència oral en català del sexe masculí s'inverteix en la cohort d'entre 10 i 19 anys, és a dir, en els grups d'edat en què apareix un cert grau de recuperació lingüística com a conseqüència de la introducció de la llengua catalana en el sistema

educatiu valencià.[44] Aquests dos fets –la petita recuperació lingüística i el canvi de tendència en el sexe femení pel que fa a una major intensitat en l'abandonament de la llengua–, en aparéixer conjuntament en la cohort d'entre 10 i 19 anys reforcen la nostra opinió que, com a mínim en certa mesura, la introducció del català en el sistema educatiu ha contribuït a frenar –que no a invertir– el procés accelerat de substitució lingüística que es pateix a la comarca de l'Alacantí.

2.3 Anàlisi demolingüística d'Alacant, Mutxamel i Xixona

El nostre estudi se centra en una mostra extreta de les poblacions d'Alacant, Mutxamel i Xixona. Aquestes tres poblacions són representatives dels perfils 1, 3 i 4 en què hem classificat les poblacions de la comarca des del punt de vista sociolingüístic. Entre les tres poblacions s'arreplega el 82.63% de la població de la comarca, i és raonable assegurar que, en conjunt, són representatives de la realitat sociolingüística comarcal. Els estudis sociolingüístics anteriors, i sobretot l'anàlisi de la realitat actual d'aquestes localitats, indiquen uns processos i una cronologia diferents en els canvis lingüístics de les diferents poblacions de la comarca.

2.3.1 Anàlisi demolingüística d'Alacant

La cronologia de la substitució lingüística a la ciutat d'Alacant, –i d'una manera molt més genèrica de la regió d'Alacant–, ha estat estudiada per Montoya (1986, 1995, 1996, 1997). Aquest autor ha explicat que el procés de substitució lingüística va començar a Alacant en les classes benestants del centre urbà a mitjan segle XIX, i posteriorment es va expandir als diferents barris populars de la ciutat, ja dins del primer terç del segle XX. Més endavant, el procés descatalanitzador s'expandiria des d'Alacant a altres poblacions dels voltants. El moment culminant del procés de substitució lingüística a la ciutat d'Alacant es va produir en l'època de la Guerra Civil i de la Postguerra, moment en què es produeix l'abandonament generalitzat del l'ús social del català. Aquest fet hauria provocat la visió simplificada que la substitució lingüística és el

[44] Sánchez (1997 : 208) assenyala el mateix fenomen. En el Cens de 1991 s'observa com en les generacions més joves –en què les dones no estan per darrere dels hòmens pel que fa al nivell educatiu–, les xiques comencen a passar davant dels xics pel que fa a l'aprenentatge del català.

resultat del conflicte bèl·lic i la repressió posterior, quan en realitat es tractava d'un procés encetat molts anys enrere (1995 : 254 ; 1996 : 153 ; 1997 : 26-36).

Les dades d'aquesta anàlisi fan referència sobretot a la ciutat d'Alacant. Com ja s'ha vist anteriorment, no hi ha estudis demolingüístics de la resta de les poblacions de la comarca de l'Alacantí. En conseqüència, a partir de les dades del Cens de 1991 aprofundirem l'anàlisi anterior amb l'estudi de les tendències demolingüístiques de les poblacions en què se centra el treball, cosa que permetrà conéixer millor la realitat sociolingüística de la comarca.

El gràfic 8, que representa el coneixement de la llengua catalana a la ciutat d'Alacant segons els diferents grups d'edat, dibuixa unes tendències molt semblants a

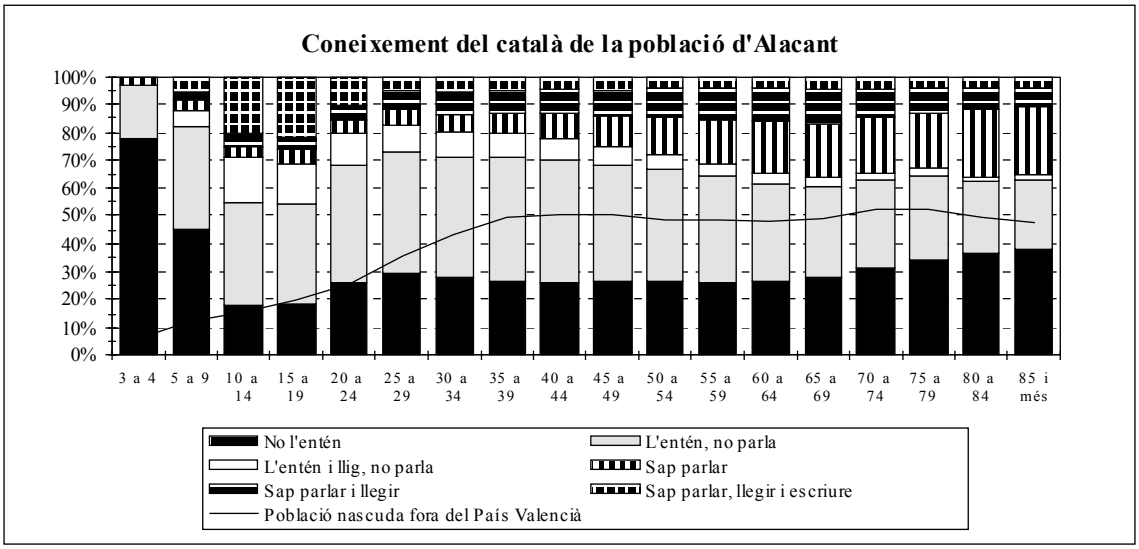

gràfic 8 : situació lingüística i evolució de la competència oral i escrita a l'Alacant (1991)

les que s'ha vist per al conjunt de la comarca de l'Alacantí. És lògic que siga així si es té present l'enorme pes demogràfic de la ciutat d'Alacant en el total de la comarca. De fet, només cal assenyalar que si bé les tendències són les mateixes, els percentatges globals són sempre una mica més desfavorables al coneixement de la llengua catalana en la ciutat d'Alacant, ja que no estan suavitzats per la presència de la resta de poblacions de la comarca, amb xifres més favorables al coneixement d'aquesta llengua. Així, per exemple, si en el total de la comarca només saben parlar català el 6.9% dels nens i les nenes d'entre 3 i 4 anys, a la ciutat d'Alacant aquesta xifra es redueix a menys de la meitat (3.19%). El 22.98% de comprensió oral del català en aquesta edat queda també reduït al 19.08%, i així successivament. En les cohorts d'entre 10 i 14 anys i d'entre 15 i 19 anys, la capacitat de parlar català és del 29.06% i del 30.94%, front als percentatges

comarcals del 34.23% i del 35.17% en les mateixes cohorts. A l'altre extrem, el percentatge de majors de 85 anys que parla català és del 34.96%, front al 40.26% del total de la comarca. Un element remarcable és la presència a tots els grups d'edat de percentatges molt apreciables de població que no entén la llengua catalana. Globalment, la població que no entén el català és del 28.43%, i és un símptoma molt clar de la manca d'ús social de la llengua catalana a la ciutat d'Alacant i, per tant, de la mala salut lingüística del català en aquesta capital.

Un aspecte molt a tenir en compte és el pes de la població nascuda fora del País Valencià, que es representa en el gràfic amb una línia contínua. En el cas de la ciutat d'Alacant és un percentatge globalment molt elevat (35.78%) i relativament homogeni al llarg dels diferents grups d'edat, sobretot a partir de la cohort de 35 a 39 anys, ja que a partir d'aquest grup es manté sempre en percentatges al voltant del 50%. En el gràfic 8 s'observa amb claredat la relació existent entre el percentatge d'immigració i la competència lingüística en llengua catalana, però s'ha de tenir present que aquesta relació no és automàtica.[45] En tot cas, la immigració de fora del País Valencià no explica totalment la manca de competència lingüística en llengua catalana, ja que els percentatges de gent que no sap parlar català són sempre superiors al de la població immigrada. Segurament aquesta diferència s'ha d'explicar per la interrupció de la transmissió lingüística intergeneracional. També cal tenir present que el fet que hi haja una caiguda de la immigració en la població més jove no implica una aturada del procés d'immigració, ja que la gent sol immigrar en l'edat adulta i, a més, els efectes lingüístics de la immigració perduren en els grups d'edat més jove a través dels fills de la població immigrada que ja són nascuts al País Valencià.

[45] No es té en compte la població que immigra des d'altres localitats del País Valencià, però el fet de procedir d'altres localitats valencianes no implica saber parlar català. D'altra banda, no s'ha pogut descomptar el percentatge de gent que immigra des de localitats situades fora del País Valencià però dins del domini lingüístic de la llengua catalana.

L'anàlisi de les freqüències absolutes de la població d'Alacant que sap parlar català i la que no en sap, i la confrontació amb les freqüències absolutes dels immigrants segons la procedència per a cada grup d'edat permet aprofundir més en l'anàlisi demolingüística d'aquesta ciutat. Es pot veure al gràfic 9 que des del grup d'edat de 85

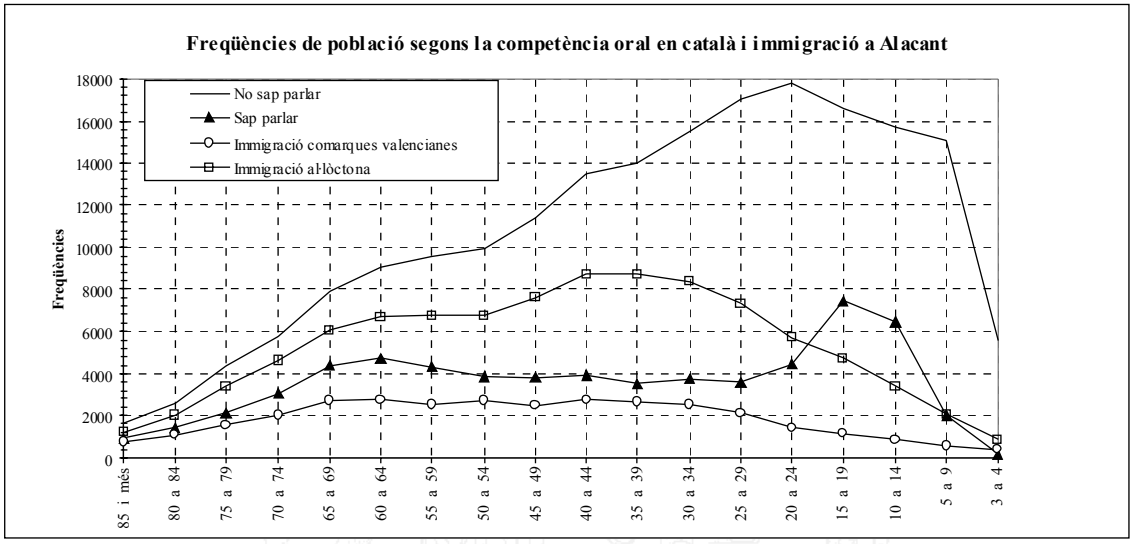

gràfic 9 : relació entre la competència en l'expressió oral i la immigració a Alacant (1991)

anys i més (és a dir, la població nascuda el 1906 o abans) fins al de 65-69 anys (els nascuts entre el 1922 i el 1926) el creixement de la població que no sap parlar català és paral·lel al de la immigració procedent de fora del País Valencià, i el creixement de la població que sap parlar català és paral·lel al de la immigració procedent del País Valencià. Per tant, en aquesta cohort el creixement vegetatiu dels catalanoparlants d'Alacant és paral·lel al dels castellanoparlants. Entre els grups d'edat de 64 a 54 anys (la població nascuda entre 1927 i 1937) s'estanca el creixement de la immigració, però es dispara la quantitat d'alacantins que no sap parlar català, mentre que els que sí que en saben experimenten un petit descens. L'única explicació possible a aquesta diferència de creixement vegetatiu dels dos grups és la interrupció de la transmissió lingüística intergeneracional, que coincideix a grans trets amb la cronologia expressada per Montoya (1995 : 254 ; 1996 : 153 ; 1997 : 30-36). Entre els 54 i els 39 anys (població nascuda entre 1937 i 1952) s'observa un estancament de la quantitat absoluta de població que sap parlar català i de la immigració procedent del País Valencià. La proximitat entre aquestes dues línies, que és una constant al llarg de tot el gràfic, cal interpretar-la com el fet que una gran part de la població resident a Alacant que parla català és nascuda en altres poblacions catalanoparlants del País Valencià. Per contra, la

immigració de fora del país continua creixent, però encara creix més ràpidament la quantitat absoluta d'alacantins castellanoparlants, cosa que s'ha d'interpretar com la continuació i l'acceleració del trencament de la transmissió lingüística de pares a fills. A partir dels 39 anys i fins als 29 (nascuts entre 1952 i 1962) comencen a minvar molt lentament les xifres de la immigració, tant de dins com de fora del país. Pel que fa a la competència lingüística, mentre el nombre d'alacantins que saben parlar català continua estancat i molt relacionat amb la immigració autòctona, el nombre de castellanoparlants residents a Alacant continua creixent acceleradament, cosa que continua sent un indicador de la interrupció de la transmissió lingüística intergeneracional. Per últim, en els grups d'edat més jóvens es constaten dues tendències : d'una banda, l'augment de la competència oral en català i el descens paral·lel de la manca de competència en aquesta llengua entre els 24 i els 19 anys, que pensem que és sobretot resultat de la introducció del català en el sistema educatiu ; de l'altra banda, un descens accelerat de la natalitat a partir de la cohort 15-19 anys, que fa minvar el nombre absolut tant de catalanoparlants com de castellanoparlants.

2.3.2 Anàlisi demolingüística de Mutxamel

El gràfic 10 mostra la situació i l'evolució demolingüística de la ciutat de Mutxamel l'any 1991. Una simple ullada permet apreciar uns percentatges de

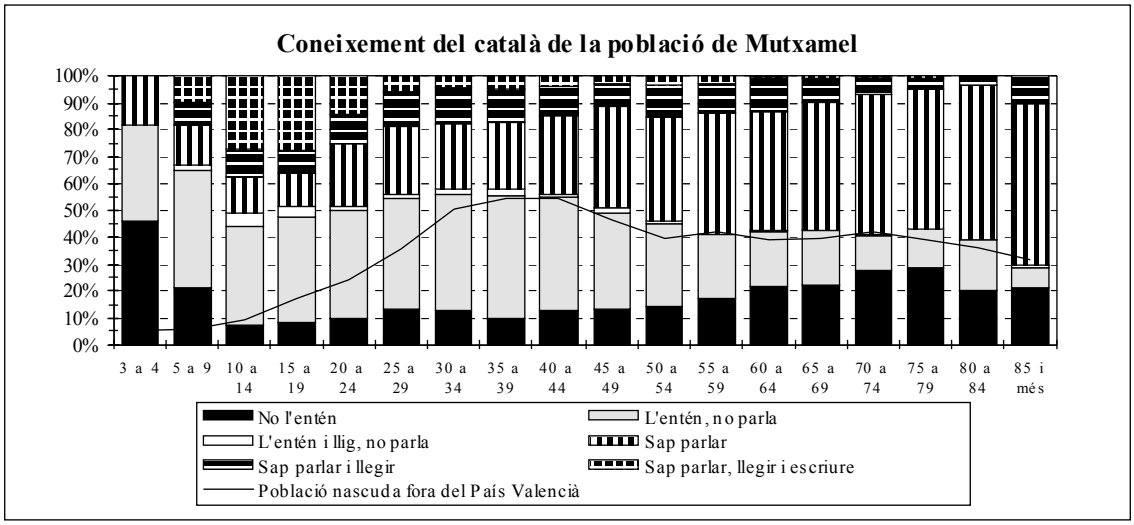

gràfic 10 : situació lingüística i evolució de la competència oral i escrita a Mutxamel (1991)

competència lingüística i unes tendències molt diferenciades a les de la ciutat d'Alacant, que són símptoma d'una situació sociolingüística diferent que es correspon amb una cronologia i una dinàmica diferents pel que fa al procés de substitució lingüística. En

primer lloc, aprecien una enorme distància entre el percentatge de població que parla català de 85 anys i més, que puja al 70%, i la població infantil d'entre 3 i 4 anys que parla català, que només arriba al 18.31%. Si bé aquesta darrera xifra és elevada en relació al 6.9% de la mitjana comarcal i a l'esquifit 3.19% que s'ha vist a la ciutat d'Alacant, el descens en relació a la població més anciana és de 51.69 punts. L'existència en tots els grups d'edat de percentatges apreciables de persones que no entenen el català oral, amb un percentatge global del 14.88%, permet suposar que l'ús social de la llengua catalana a Mutxamel no és general.

En analitzar les tendències expressades en el gràfic, s'observa un primer canvi d'inclinació entre la població de 85 anys i més i el grup adjacent que té de 80 a 84 anys, ja que la població d'aquesta edat que parla català baixa del 70% al 61.34%. Una part d'aquesta davallada, que en aquest grup d'edat és difícil interpretar-la com una possible interrupció de la transmissió lingüística intergeneracional, es podria explicar pel fet que hi ha un augment paral·lel de la immigració : mentre que en l'edat de 85 anys o més hi ha un 31.43% de subjectes nascuts a altres comunitats de l'estat espanyol o a l'estranger, aquesta xifra puja al 36.13% en el grup d'edat de 80 a 85 anys.[46]

El percentatge de gent que sap parlar català es manté molt estable entre els 84 (61.34%) i els 55 anys (58.61%). A partir d'ací s'inicia una davallada que arriba a un mínim de competència oral en el grup que va dels 30 als 39 anys (42.13% per al grup d'entre 30 i 34 anys i 42.51% per al grup d'entre 35 i 39 anys). Per a explicar aquestes xifres cal tornar a tenir presents els percentatges de la immigració : si bé la població nascuda fora del País Valencià és important en tots els grups d'edat (globalment és del 31.58%), en el cas de la població d'entre 30 i 44 anys els percentatges de població nascuda a d'altres comunitats autònomes o a l'estranger supera el 50%,[47] i és la més elevada de tots els grups d'edat. Aquesta concentració ha limitat les possibilitats d'assimilació lingüística de la població al·lòctona. A més, s'observa clarament en el gràfic una relació molt directa entre el percentatge de població immigrada des de fora del País Valencià i la competència oral en llengua catalana. Aquesta relació és

[46] També s'ha de tenir present que la petita quantitat d'individus que hi ha en aquestes edats, sobretot de majors de 85 anys (només n'hi ha 70) pot afavorir una major aleatorietat dels resultats.

[47] És del 50.18% en la cohort dels 30 als 34 anys, puja al 54.19% en la cohort dels 35 als 39 i es manté en un 54.12% en la cohort dels 40 als 44 anys.

pràcticament exacta a partir del grup d'edat d'entre 35 i 39 anys fins a la població més anciana. De fet, pensem que el gràfic mostra amb claredat un fenomen que es pot explicar a partir del nostre coneixement directe de la societat mutxamelera : hi ha una dicotomia molt clara entre la població catalanoparlant originària de Mutxamel i la població immigrada castellanoparlant, que pel seu volum ha viscut en gran part apartada i sense integrar-se en la vida general del poble. Totes dues comunitats coexisteixen en el poble, però durant molt de temps s'han ignorat mútuament.

Un altre aspecte a destacar és que a Mutxamel no és tan evident com a Alacant l'efecte de la Guerra Civil i de la postguerra, ja que el percentatge de coneixement del català del grup d'entre 60 i 64 anys és semblant al del grup d'entre 55 i 59 anys. En tot cas, l'efecte del conflicte bèl·lic s'observaria més endavant, en el grup d'entre 45 i 49 anys, potser per un efecte mimètic respecte de la ciutat d'Alacant. Però pensem que és major l'efecte de la immigració que no el de la repressió posterior a la Guerra Civil.

Per últim, cal assenyalar que en les cohorts d'entre 10 i 19 anys –que com s'ha vist són les que presenten d'una manera més evident els efectes de la introducció del català en el sistema escolar–, el percentatge de competència oral en català puja al voltant del 50% (50.81% per al grup d'entre 10 i 14 anys i 48.6% per al grup d'entre 15 i 19 anys), recuperant per tant una bona part de la competència lingüística perduda però, segurament, no de l'ús lingüístic.

El gràfic 11 mostra com el creixement vegetatiu dels grups catalanoparlant i castellanoparlant a Mutxamel ha seguit en general una línia ascendent al llarg del temps fins a la cohort de 10 a 14 anys. La caiguda demogràfica del grup d'entre 59 i 50 anys correspon als nascuts entre els anys 1932 i 1941, i és un clar efecte de la Guerra Civil. S'hi observa que aquest descens va afectar més els grups autòctons catalanoparlants, segurament perquè una part importat la població d'aquesta edat del grup castellanoparlant ha immigrat amb posterioritat des de territoris de fora del País Valencià. Entre els grups d'edat dels 49 als 25 anys (nascuts entre 1942 i 1966) hi ha un increment molt més accelerat de la població castellanoparlant, que com es pot comprovar en el gràfic 10 és el resultat de la immigració de fora del País Valencià. Entre els 24 i els 10 anys les línies de la població resident a Mutxamel que sap parlar català i la que no sap parlar-ne pràcticament se superposen, però en la cohort de 5-9 anys hi ha un

alarmant descens de la població catalanoparlant que no afecta a l'altre grup lingüístic. La nostra opinió és que, malgrat que aquest descens podria interpretar-se com a resultat

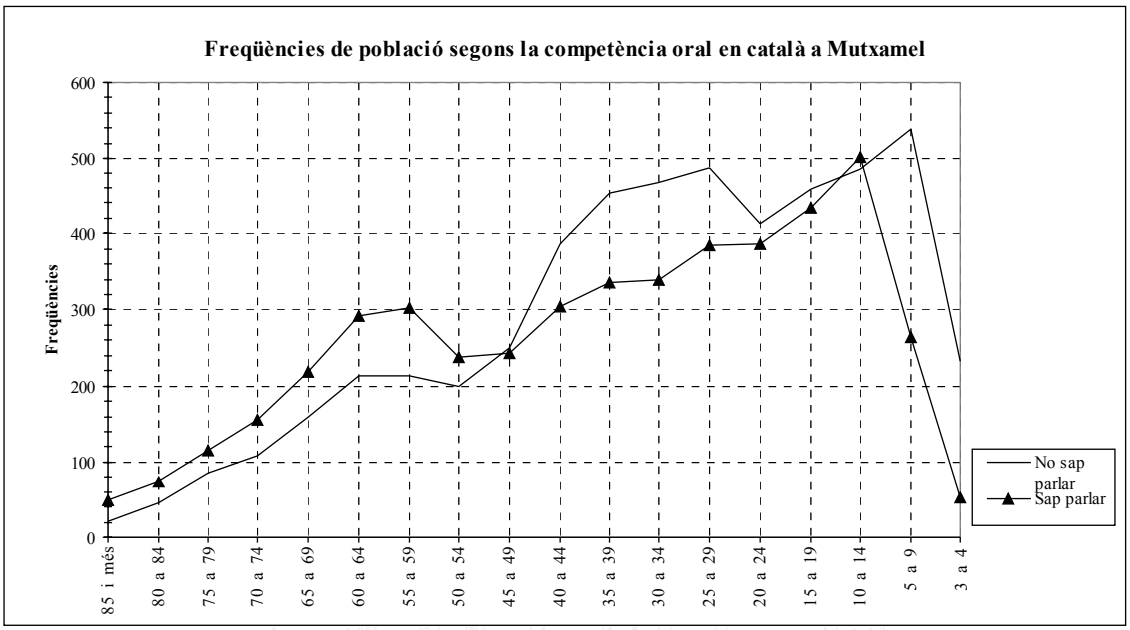

gràfic 11 : competència en l'expressió oral dels diferents grups d'edat a Mutxamel (1991)

de la interrupció de la transmissió lingüística intergeneracional, també pot interpretar-se com l'efecte d'una caiguda de la natalitat que afecta abans el grup autòcton de parla catalana. De fet, els majors percentatges d'immigració forana apareixen en els grups d'edat d'entre 30 i 49 anys, és a dir, els pares i mares potencials dels xiquets i les xiquetes d'entre 5 i 9 anys. Aquest fet ajudaria a mantenir el creixement vegetatiu del grup castellanoparlant i ajornar per a aquest grup els efectes del descens de la natalitat. D'altra banda, els efectes de la introducció del català en el sistema escolar sembla que es noten encara poc en aquesta cohort de 5-9 anys, mentre que són molt més evidents en la cohort d'entre 10 i 14 anys.

En conclusió, l'evolució demolingüística de Mutxamel cal explicar-la més a partir del fenomen d'una immigració massiva i molt poc assimilada lingüísticament que no com a resultat del trencament de la transmissió lingüística intergeneracional, fenomen aquest darrer que ha tingut relativament poca importància.

2.3.3 Anàlisi demolingüística de Xixona

El gràfic 12 mostra l'evolució i la situació l'any 1991 de la competència lingüística en les llengües catalana i castellana a la ciutat de Xixona. A simple vista es fa evident que dibuixa un panorama sociolingüístic molt diferent del de les ciutats d'Alacant i de Mutxamel, que s'ha comentat abans, i molt més favorable a la llengua

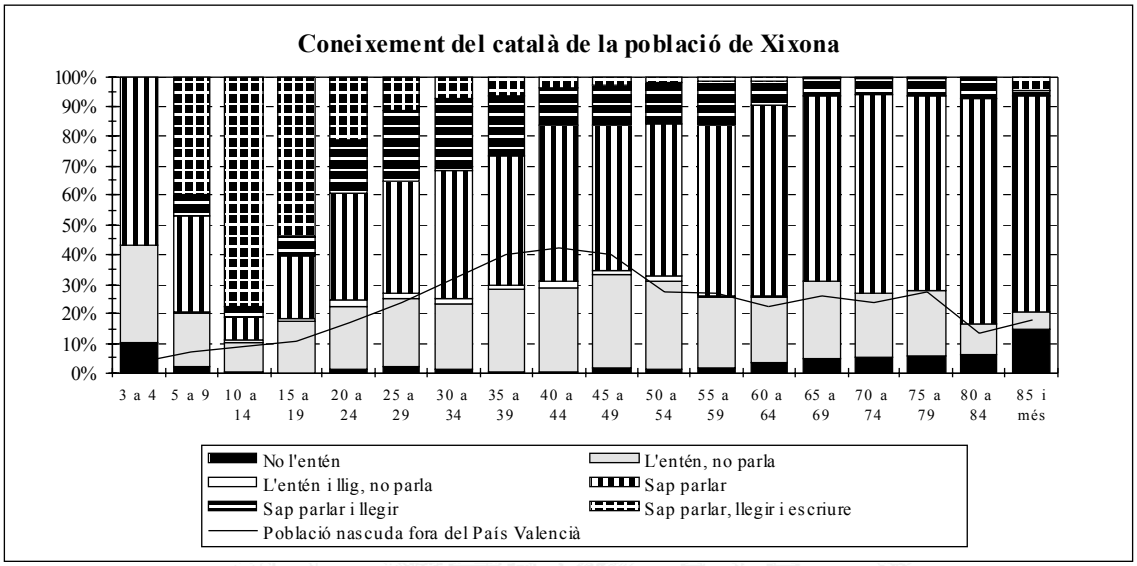

gràfic 12 : situació lingüística i evolució de la competència oral i escrita a Xixona (1991)

catalana. La primera diferencia evident es veu en el percentatge de nens i nenes de 3 i 4 anys que parlen català, que puja al 56.76%. La diferència amb la població anciana (79.55% de catalanoparlants) és de 22.79 punts, apreciable però molt inferior que la que s'ha vist en la localitat de Mutxamel (51.69 punts). Si en comptes de comparar la població de 85 anys o més amb la cohort de 3-4 anys es compara amb la cohort de 5-9 anys (79.46% de catalanoparlants), que com s'ha vist abans és molt més fiable,[48] la diferència de percentatge de catalanoparlants és pràcticament inapreciable. Com que la mitjana de població resident a Xixona que és nascuda fora del País Valencià puja al 22.85%, i en la població adulta d'entre 25 i 44 anys –els possibles pares i mares d'aquests xiquets i xiquetes– hi ha un percentatge mitjà d'immigrants de fora del País Valencià que arriba al 33.57%, s'arriba a la conclusió que a Xixona no s'ha produït el fenomen de la interrupció de la transmissió lingüística intergeneracional, o si s'ha produït ha estat en casos bastant puntuals.

[48] *Supra*, pàg. 43, nota 43.

Un altre aspecte que es fa evident és que el percentatge d'habitants de Xixona que no comprén la llengua catalana és residual i és localitza en els nens més petits o la gent més anciana. Això és un clar indici que l'ús social de la llengua catalana a Xixona és molt general. Una altra diferencia molt positiva respecte de les poblacions comentades anteriorment és el percentatge de jóvens que són capaços de parlar català en la cohort de 10 a 14 anys, que puja al 88.64%. No només és un percentatge molt alt, que supera en 54.41 punts la mitjana comarcal, sinó que és el més alt de tots els grups d'edat, fins i tot apreciablement més alt que el de la població anciana (79.54%). En observar en el gràfic 12 la relació entre la població nascuda fora del País Valencià (línia contínua) i la competència oral en llengua catalana, es comprova que la població de Xixona ha aconseguit integrar lingüísticament una part important dels immigrants, cosa que es fa evident sobretot en les cohorts adultes d'entre 30 i 49 anys.

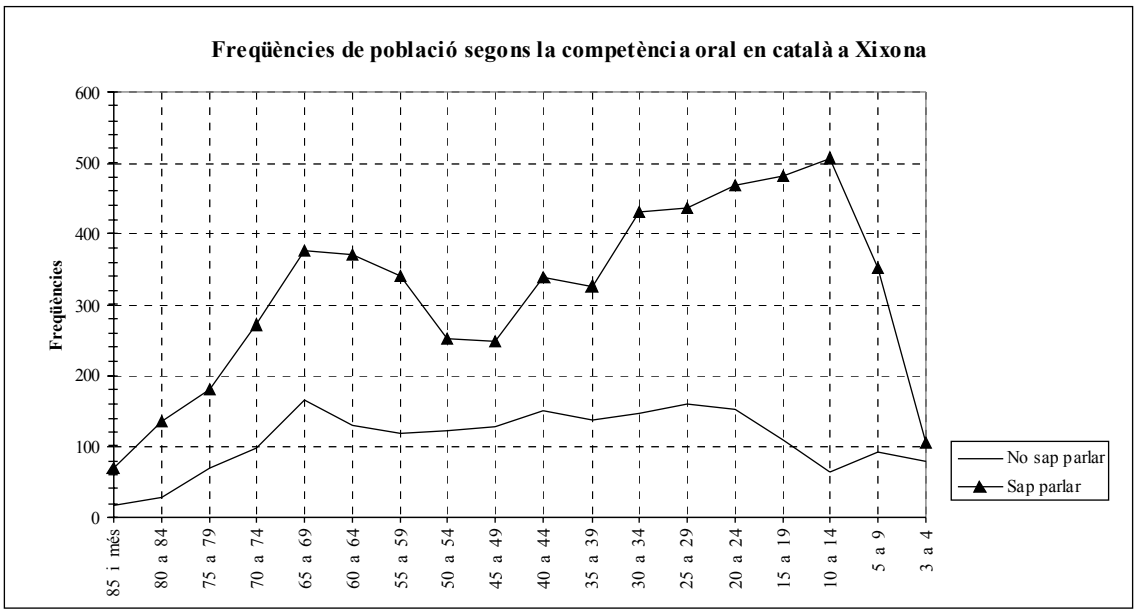

gràfic 13 : competència en l'expressió oral dels diferents grups d'edat a Xixona (1991)

El gràfic 13 permet analitzar el fenomen de la transmissió lingüística inter-generacional a Xixona. Entre els majors de 85 anys i els 65 anys s'observa un creixement vegetatiu paral·lel de les dues comunitats lingüístiques, més intens en el cas dels catalanoparlants. El descens del grup català entre els 65 i els 49 anys (nascuts entre 1926 i 1942) cal interpretar-lo com un resultat de la Guerra Civil més que no com a resultat de la manca de transmissió lingüística de pares a fills. Des dels 45 anys fins als 14 es veu en el gràfic un augment continuat del grup que parla català, mentre que els freqüències de persones que no saben parlar català es mantenen estancades o, fins i tot, experimenten un descens. Ja s'ha vist en el gràfic 12 que a Xixona es produeix un

fenomen d'assimilació lingüística d'un sector de la població immigrada, però part d'aquest augment de catalanoparlants, sobretot entre els jóvens, pensem que ha d'explicar-se també per l'efecte de la introducció del català en el sistema educatiu, que es reforça en un context majoritàriament catalanoparlant.

Per últim, s'observa el mateix fenomen vist a Mutxamel : la caiguda de les freqüències absolutes de catalanoparlants en la cohort de 5-9 anys, paral·lela a un augment de poca intensitat en el grup castellanoparlant. L'explicació que sembla més versemblant és la mateixa que en aquell cas : encara que podria haver un petit fenomen de pèrdua de transmissió lingüística intergeneracional, el que hi ha realment és un descens de la natalitat que afecta més la població catalanoparlant, ja que les xifres majors d'immigració de fora del País Valencià es donen precisament en el grup d'edat d'entre 30 i 49 anys, és a dir, els possibles pares i mares dels xiquets i les xiquetes d'entre 5 i 9 anys. Aquest fenomen, juntament amb el fet que en aquestes edats encara no s'observa amb claredat l'efecte de l'escola pel que fa a l'augment de la competència lingüística en català, explicaria el descens del grup català i el manteniment del grup castellà sense recórrer a un suposat trencament de la transmissió lingüística intergeneracional.

En resum, els diversos fenòmens descrits a Xixona (continuïtat de la transmissió lingüística intergeneracional, assimilació lingüística parcial de la població immigrada, ús social generalitzat de la llengua catalana), juntament amb una situació educativa pel que fa a l'existència de programes educatius bilingües millor que la de la resta de la comarca, expliquen l'èxit pel que fa a la competència en llengua catalana de la cohort d'entre 10 i 14 anys, que és la que s'estudia en el nostre treball, èxit que no només fa referència a l'expressió oral sinó també a la comprensió lectora i l'expressió escrita.

2.4 Conclusions

Una primera conclusió és la necessitat de conéixer l'evolució i la situació demolingüística actual de la comarca en què se centra l'estudi per a una correcta contextualització i comprensió dels resultats de la investigació realitzada. La informació continguda en les pàgines precedents reflecteix amb claredat que la situació de la llengua catalana a la comarca de l'Alacantí és molt preocupant. Aquesta valoració

negativa de la situació sociolingüística alacantina és gairebé un tòpic de la sociolingüística catalana, però no hi ha dubte que sota els adjectius maximalistes s'amaga una realitat complexa.

L'estudi demolingüístic mostra que la influència de la ciutat d'Alacant, amb el seu enorme pes demogràfic, és la causa principal de la situació actual del valencià a la comarca de l'Alacantí. De les tres localitats estudiades en profunditat, Alacant és l'única on es constata amb claredat el fenomen del trencament de la transmissió lingüística intergeneracional. A més, és el gran pol d'atracció de la immigració a la comarca. Aquesta immigració, que no té ni al·licients ni possibilitats per a integrar-se lingüísticament, és juntament amb el trencament de la transmissió lingüística la causa principal de la recessió que ha experimentat la llengua catalana a la comarca. S'ha vist també com la immigració atreta per la ciutat d'Alacant s'escampa per les localitats del seu voltant (Sant Vicent, Sant Joan, El Campello i Mutxamel), amb efectes negatius sobre el coneixement i l'ús de la llengua pròpia d'aquestes localitats.

L'estudi dels diversos perfils demolingüístics de les poblacions de la comarca de l'Alacantí hauria d'alertar sobre la improcedència de les generalitzacions. S'ha pogut veure com dins de la comarca que té la situació sociolingüística més preocupant del País Valencià hi ha poblacions amb una molt bona salut lingüística. I no es tracta únicament de poblacions petites i rurals, sinó que també hi ha poblacions mitjanes, com és el cas de Xixona, amb una orientació predominantment industrial i una immigració relativament important, que han sabut mantenir l'ús de la llengua catalana i han pogut, fins i tot, integrar en aquest ús una part important de la immigració. Aquest exemple posa de manifest que en el moment que ens allunyem de la influència de la ciutat d'Alacant –i de la zona costanera–, la salut de la llengua millora notablement.

La diversitat de perfils lingüístics de les poblacions de l'Alacantí ha estat tinguda en compte en aquesta investigació. Si bé la tria de les localitats s'ha realitzat en un primer moment per la presència d'alumnes dels programes educatius bilingües en els darrers cursos de l'ensenyament obligatori (8è de EGB i 2n d'ESO), hem tingut la sort que les ciutats que complien aquestes condicions en el moment de realitzar el treball de camp (Alacant, Mutxamel i Xixona) són representatives de tres perfils demolingüístics diferents i, a més, pensem que en conjunt són representatives de la realitat comarcal.

Conéixer i controlar la influència de contextos sociolingüístics diferents en les diferents variables objecte d'estudi fa que augmente la validesa externa del treball i la possibilitat, per tant, d'extraure'n conclusions extrapolables a altres realitats diferents de la nostra.

Vist des d'aquesta perspectiva era imprescindible un estudi demolingüístic més aprofundit de les localitats en què s'ha centrat la investigació. Aquesta anàlisi ha permés aprofundir en la realitat de fenòmens que ja coneixíem o intuíem. En el cas d'Alacant, s'ha pogut comprovar l'abast de la recensió de la llengua catalana, que configura un dels casos paradigmàtics de substitució lingüística en el domini de la llengua catalana. Aquest procés ha portat la llengua catalana a una situació de submersió i marginalitat molt acusades. Molts catalanoparlants d'aquesta ciutat coneixem molt bé la desagradable sensació de sentir-nos estrangers a casa nostra, i hem aprés en la pràctica el significat de la dita "forasters vindran que de casa et trauran". El cas de Xixona és ben diferent : el d'una ciutat que, com s'ha dit adés, ha mantingut l'ús de la llengua catalana i ha integrat lingüísticament una part important de la immigració forana sense generar problemes socials. És la població d'aquest estudi on el català té una vitalitat més elevada. Per això resulta difícil d'aplicar l'etiqueta de "substitució lingüística" a una realitat com aquesta. Per últim, s'ha descrit una realitat ben diferent a Mutxamel : la de dues comunitats etnolingüístiques que sembla que visquen d'esquena l'una a l'altra però que en realitat –almenys en un cert grau–, es troben en plena competència. El pes demogràfic i la manca d'integració de la immigració castellanoparlant en aquesta localitat sí que genera una conflictivitat social que, encara que no es veja aparentment, està latent i emergeix en diversos moments del treball. En síntesi, es veurà al llarg de l'estudi com la realitat diferent d'Alacant, de Mutxamel i de Xixona condiciona i ajuda a explicar alguns dels resultats obtinguts en l'estudi, sobretot en aquells aspectes que són més subjectius, com ara les actituds lingüístiques o la percepció de la vitalitat de les llengües i de les comunitats etnolingüístiques en contacte.[49]

Cal acabar aquestes conclusions amb una nota esperançadora i amb un avís : l'esperança la posa l'efecte positiu de la introducció del valencià en el sistema educatiu, que s'observa en l'increment de la competència lingüística dels jóvens de les cohorts entre els 10 i els 19 anys. És un fenomen que trenca les tendències anteriors i que és en

[49] *Infra*, apartat 5, pàgs. 227 i ss., i apartat 6, pàgs. 327 i ss.

l'actualitat l'únic fre –encara que insuficient– al procés de substitució lingüística. Aquests resultats indiquen que malgrat la dificultat de la situació actual no s'ha de caure en la impotència, ja que encara hi ha un marge d'actuació per reduït que siga. Tampoc no s'ha d'oblidar que l'augment de la competència lingüística d'aquestes cohorts afecta els resultats del treball, ja que els subjectes estudiats es troben en aquests grups d'edat.

Per últim, l'avís : l'augment de la competència no significa un augment paral·lel i automàtic de l'ús lingüístic. En aquest estudi es veuran indicis clars que, malgrat l'augment de la competència lingüística, l'ús lingüístic es troba estancat o en retrocés.[50] Per tant, s'han de posar les condicions perquè augmente l'ús social del català en l'Alacantí. El debat sobre el poder –certament reduït– que té la institució escolar per a canviar la societat sol acabar amb conclusions pessimistes. Malgrat això, les persones que ens dediquem a l'ensenyament no hauríem de menystenir les nostres possibilitats d'actuació, que si bé no són tan importants com les d'alguns polítics o empresaris dels mitjans de comunicació, no deixen de ser molt notables. Il·lusió i professionalitat no falten, certament, en una part considerable del professorat d'aquesta comarca.

[50] Es pot veure, per exemple, *infra*, apartat 3.4.6 pàgs. 103 i ss., i apartat 3.5.1, pàgs. 107 i ss.

3. Dades sociolingüístiques dels alumnes dels programes educatius bilingües

Un dels qüestionaris que han contestat els alumnes consta de seixanta-tres ítems que es poden classificar en cinc apartats : a) dades personals i escolars dels enquestats ; b) dades socials i lingüístiques de les famílies dels enquestats ; c) dades sobre la història lingüística personal dels enquestats i el coneixement i l'ús de les llengües catalana i castellana ; d) dades sobre els usos lingüístics i les normes d'ús lingüístic dels enquestats ; e) dades sobre el grau d'identificació amb les identitats valenciana i espanyola dels enquestats.[51]

Les respostes al qüestionari permetran conéixer en profunditat les característiques dels alumnes que segueixen programes educatius bilingües a la comarca de l'Alacantí. D'altra banda, algunes de les dades de tipus social i sociolingüístic d'aquest qüestionari serviran en altres capítols d'aquest treball com a variables independents per a l'anàlisi sociolingüística d'aspectes com ara el model de llengua dels alumnes, la seguretat lingüística, el predomini de les llengües catalana o castellana, les actituds lingüístiques envers la llengua catalana o la percepció que tenen de la vitalitat etnolingüística de les dues llengües oficials del País Valencià.

Per tant, tot seguint l'esquema del qüestionari farem un estudi descriptiu que permeta conéixer la realitat social i lingüística d'aquestes primeres generacions d'alumnes dels programes educatius bilingües de la comarca de l'Alacantí.

3.1 Dades personals i escolars dels enquestats

Edat

La gran majoria dels alumnes de l'estudi es troben entre els 13 anys (64.7%) i els 14 (29.4%), tal i com correspon al nivell educatiu que cursen. Només un 1% dels alumnes no ha fet encara els 13 anys i un 5% en té més de 14.

[51] Per a l'elaboració d'aquest qüestionari s'han tingut en compte els treballs de Bastardas (1986 : 116-128), de Boix (1993 : 218-224) i d'Erill, Farràs i Marcos (1992 : 203-215). El qüestionari es pot consultar en la figura 1 de l'annex a l'estudi descriptiu.

Hi ha un clar desequilibri en les edats pel que fa al sexe. Com es pot observar en el gràfic 1, hi ha un percentatge significativament major de dones en l'edat de 13 anys, mentre que els percentatges d'hòmens superen de prou els de dones a partir dels 14 anys. L'anàlisi estadística permet demostrar que les diferències que hi ha no són degudes a l'atzar ($p = 0.0015$).[52] Per tant, s'ha de concloure que les xiques tendeixen a ser comparativament més jóvens que els seus companys de classe. L'explicació més versemblant és que les xiques són millors estudiants i tenen menor tendència a repetir curs que no els xics.

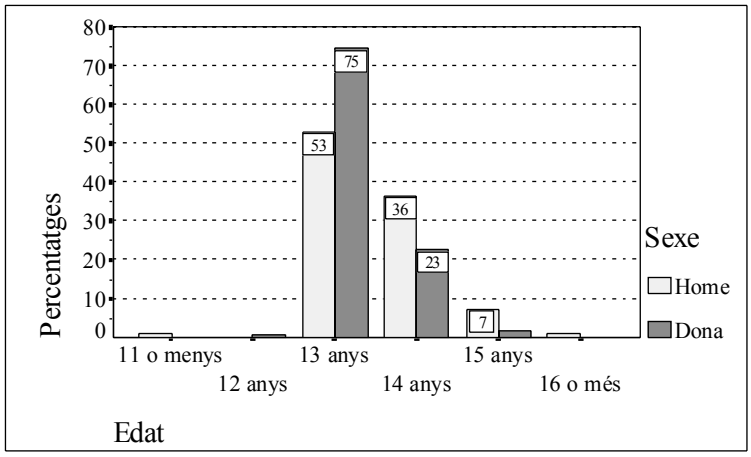

gràfic 1 : classificació dels alumnes de la mostra segons l'edat i el sexe

BIBLIOTECA VIRTUAL

Sexe

En la mostra hi ha un percentatge una mica major de xiques (52.5%) que de xics (47.5%). No hi ha diferències significatives respecte a aquesta variable pel que fa a altres variables, com ara lloc de residència, grup-classe, programa educatiu, etc., sinó únicament la deguda a l'edat que s'acaba de comentar. En el Cens de 1991 hi havia a la comarca de l'Alacantí per als grups d'edat de 6, 7 i 8 anys (és a dir, l'edat que tenien la majoria dels alumnes enquestats en el moment de fer-se el cens) un 51.7% d'homes i un 48.3% de dones.[53] Per tant, i malgrat el lapse temporal entre la data del cens i la realització del treball de camp, sembla que hi ha un cert esbiaixament pel que fa a aquesta variable en la mostra amb què es treballa.

[52] Es poden consultar les dades de l'anàlisi estadística en la figura 2 de l'annex a l'estudi descriptiu. Com que es tracta d'una taula simplement ordenada (l'edat és una variable numèrica, encara que no està distribuïda normalment) i la variable sexe és dicotòmica, afegim els resultats de la prova *U* de Mann-Whitney, que són els que es comenten en el text, per la major potència estadística de la prova.

[53] Per a les poblacions estudiades, les dades del Cens de 1991 per als mateixos grups d'edat són : a) Alacant : 51.86% d'hòmens i 48.14% de dones ; b) Mutxamel : 54.13% d'hòmens i 45.87% de dones ; c) Xixona : 51.39% d'hòmens i 48.61% de dones.

Lloc de residència

Com és lògic, la gran majoria dels alumnes enquestats viuen a Xixona (43.6%), Alacant (25.7%) o Mutxamel (23.8%). Hi ha petites proporcions d'alumnes que resideixen a altres poblacions de la comarca : Sant Joan (1.5%), el Campello (1.5%) i altres poblacions (4%).[54]

Lloc de naixement

El 25.2% dels alumnes són nascuts a Alacant i el 55.9% a altres poblacions de la comarca de l'Alacantí. En total sumen un 81.1% d'alumnes que han nascut a la mateixa comarca on viuen en l'actualitat. La resta d'alumnes provenen : a) un 5.4% d'altres poblacions valencianoparlants del País Valencià ; b) un 2.5% d'altres poblacions castellanoparlants del País Valencià ; c) un altre 2.5% de Catalunya o de les Illes Balears ; d) un 8.4% de poblacions espanyoles de fora dels territoris de llengua catalana o d'altres països. La gran majoria dels alumnes que provenen de fora del País Valencià porten residint en aquestes terres una part molt important de la seua vida : el 38.1% fa 11 anys o més que hi viu, i el 47.6% entre 6 i 10 anys. Només un 4.8% (1 alumne) fa entre 3 i 5 anys que viu al País Valencià, i un 9.5% (2 alumnes) menys de 3 anys.

Programa educatiu

Com ja s'ha comentat, s'han tingut en compte finalment en el treball 67 alumnes (el 33.2%) que cursaven el Programa d'Immersió Lingüística, 14 (el 6.9%) que seguien el Programa d'Ensenyament en Valencià, 33 del Programa de Incorporació Progressiva amb equilibri entre les àrees de coneixement impartides en català i les àrees impartides en castellà (16.3%), i 88 alumnes de Programes d'Incorporació Progressiva impartits totalment o majoritàriament en castellà (43.6%). En el moment de realització de l'enquesta, els alumnes dels Programes d'Incorporació Progressiva dels col·legis públics Arbre Blanc, Enric Valor i Eloy Coloma cursaven en català únicament l'assignatura de llengua (Valencià). Els alumnes del Programa d'Incorporació Progressiva del C.P. Cristòfol Colom rebien quatre assignatures vehiculades en català : l'assignatura Valencià i tres més. En el Programa d'Immersió Lingüística del C.P. Sagrada Família els alumnes rebien cinc assignatures en català : l'assignatura Valencià i quatre més. I, per últim, els alumnes dels Programes d'Immersió Lingüística dels col·legis públics Arbre Blanc i

[54] Són poblacions com ara Busot, Sant Vicent del Raspeig, la Torre de les Maçanes, etc.

Enric Valor, i els alumnes del Programa d'Ensenyament en Valencià del C.P. Cristòfol Colom rebien sis assignatures o més en llengua catalana, tot incloent-hi l'assignatura de llengua. Pel que fa al pla d'estudis, els alumnes dels col·legis públics Arbre Blanc i Sagrada Família seguien estudis de vuitè de EGB, mentre que la resta de grups d'alumnes cursaven 2n curs d'ESO.

3.2 Dades socials i lingüístiques de les famílies dels enquestats

Lloc de naixement dels pares i de les mares

Hi ha diferències importants entre el lloc de naixement dels pares i de les mares, i el dels enquestats. Pel que fa als pares, el 14% van nàixer a Alacant, i el 39% a altres poblacions de la comarca de l'Alacantí. En el cas de les mares, el 16.6% va nàixer a Alacant i el 33.2% va nàixer a altres poblacions de la comarca. Hi ha, per tant, un 53% de pares i un 49.8% de les mares que són autòctons de la comarca de l'Alacantí, enfront del 81.1% dels fills.

La resta de pares i mares provenen : el 6% dels pares i el 7% de les mares d'altres poblacions valencianoparlants del País Valencià ; el 4% dels pares i el 4.5% de les mares de poblacions castellanoparlants del País Valencià ; el 2.5% dels pares i el 0.5% de les mares de Catalunya o de les Illes Balears ; el 34.5% dels pares i el 38.2% de les mares de la resta d'Espanya o d'altres països. Per tant, es pot concloure que només el 61.5% dels pares i el 57.3% de les mares van nàixer en poblacions de parla catalana. Si es considera el lloc de naixement de pares i mares, el 24.9% de les parelles estan formades per pares i mares nascuts a zones no catalanoparlants, el 44.2% són parelles de pares i mares autòctons i el 31% de les parelles serien mixtes.[55]

[55] S'han considerat autòctons els pares i les mares nascuts a Alacant, la comarca de l'Alacantí, alguna altra comarca catalanòfona del País Valencià, Catalunya i les Illes Balears. S'han considerat com a zones no catalanoparlants les comarques castellanòfones del País Valencià, la resta de l'estat espanyol i altres estats. Són criteris semblants als emprats per Erill, Farràs i Marcos (1992 : 34-35).

Es poden analitzar les relacions entre el tipus de parella i l'escolarització dels fills a partir de les dades del gràfic 2. Com s'hi pot comprovar, en el PIP, que podria definir-se com l'opció educativa habitual, i per tant no marcada (cal recordar que els alumnes estudiats formen part de les primeres promocions en què es podia triar el programa educatiu), hi ha un equilibri entre els tres tipus de família. En el PIL, en canvi, ja es comença a observar un major predomini de les parelles mixtes i, sobretot, de les parelles formades per pares i mares autòctons. Per últim, en el PEV no hi ha cap parella forana, i augmenta molt la distància entre les parells mixtes i les de pares autòctons, que predominen clarament. L'anàlisi estadística mostra, una vegada més, que les diferències obtingudes són massa grans perquè es puga pensar que són degudes a l'atzar ($p = 0.00080$).[56]

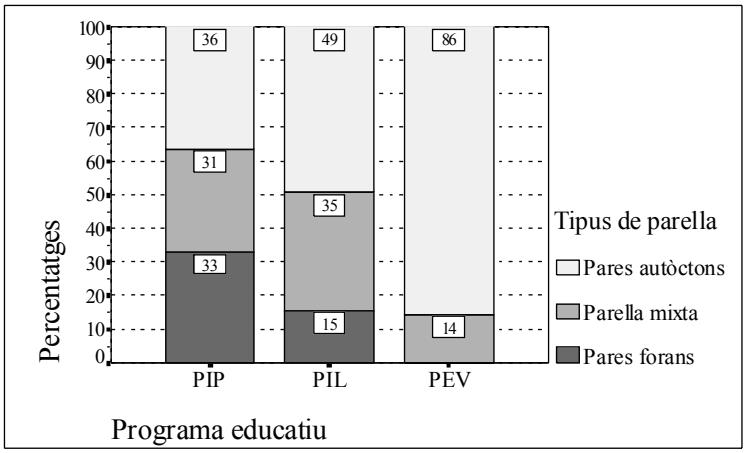

gràfic 2 : tipologia familiar segons l'origen dels pares en els diferents programes educatius

BIBLIOTECA VIRTUAL

La mostra amb què es treballa no és proporcional respecte de la grandària de les poblacions estudiades. A més, la incidència de la immigració –i per tant els percentatges dels diferents tipus de parella segons l'origen dels pares–, és diferent per a cadascuna de les localitats en què se centra el treball. Per això, s'ha considerat convenient introduir en l'anàlisi la variable lloc de residència. Els resultats es poden veure representats al gràfic 3.

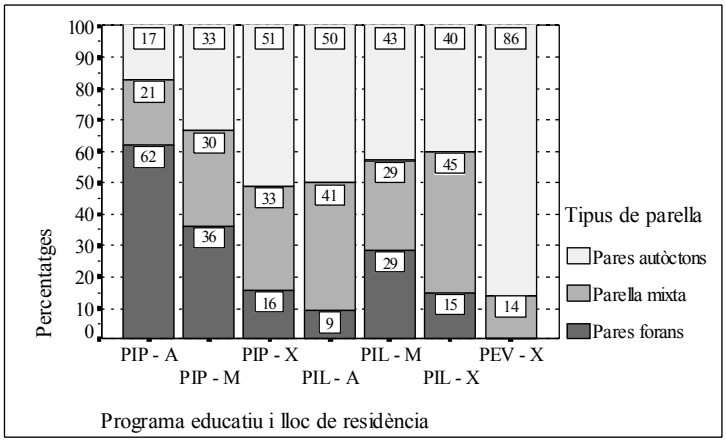

gràfic 3 : tipologia familiar segons els programes educatius de cada localitat (A = Alacant ; M = Mutxamel ; X = Xixona).

[56] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 3 de l'annex a l'estudi descriptiu.

S'hi poden veure com els canvis més notables es donen al PIP. Mentre que a Mutxamel es mantenen uns percentatges bastant equilibrats entre els diferents tipus de parella, semblants als percentatges globals que s'acaben de comentar, en el PIP d'Alacant es dispara el percentatge de parelles foranes (62.1%), a costa de les parelles mixtes (20.7%) i de les autòctones (17.2%), i a Xixona les parelles foranes estan en franca minoria (15.7%). Aquestes xifres reflecteixen, entre d'altres coses, el diferent percentatge d'immigració de les poblacions de l'estudi.[57] Pel que fa al PIL, cal destacar sobretot el baix percentatge de parelles foranes d'Alacant, (9.1%) que contrasta amb el més elevat de Mutxamel (28.6%).[58] Aquest percentatge més elevat reflecteix segurament el fet que els alumnes del PIL d'Alacant estan molt més seleccionats que els alumnes dels programes d'immersió de les altres poblacions de la comarca.[59]

Situació socioprofessional i estudis dels pares i de les mares

En la taula 1 hi ha un resum de les ocupacions dels pares i de les mares dels alumnes enquestats. En general s'observa que els pares tenen ocupacions millor qualificades que les mares, com sol ser habitual en la nostra societat. Destaca especialment la gran quantitat de mares que tenen treballs no assalariats o que treballen a casa que són, en la immensa majoria, mestresses. Si es consideren les ocupacions de l'últim grup del quadre com a ocupacions d'un grau elevat de qualificació, i el penúltim grup com a ocupacions de grau mitjà, es pot concloure en una primera

Ocupació dels pares i de les mares	Pares	Mares
No assalariat (aturat, rendista jubilat, difunt...) o treballs de la casa	8.4%	36.1%
Obrer sense qualificar. Treballador del camp per compte d'altre	12.9%	17.8%
Administratiu, obrer qualificat, funcionari de l'administració del nivell bàsic	33.2%	19.8%
Petit empresari o treballador per compte propi	18.3%	10.9%
Tècnic, quadre mitjà, mestre (de l'administració o de l'empresa privada)	19.3%	10.4%
Empresari industrial o comercial o director d'empresa. Professió liberal	7.9%	5%

taula 1 : ocupació dels pares i de les mares dels alumnes de la mostra

[57] En el Cens de 1991 hi havia a Alacant un 35.78% d'habitants nascuts fora del País Valencià, a Mutxamel un 31.58% i a Xixona un 22.85%. Això dóna idea dels percentatges d'immigració de les poblacions que entren a l'estudi.

[58] Les diferències que s'acaben de comentar són estadísticament significatives ($p < 0.00001$). Es pot veure la taula de contingència en la figura 4 de l'annex a l'estudi descriptiu.

[59] En el moment de formar-se aquest grup, el PIL d'aquest centre educatiu era l'únic programa educatiu bilingüe a l'abast d'una població, Alacant, de més de 250 000 habitants. Hi ha una explicació més detallada a *infra*, pàg. 71.

aproximació que el nivell d'ocupació dels pares i de les mares dels alumnes enquestats és, en general, mitjà-baix.

Una situació semblant, encara que una mica més equilibrada, s'observa en la formació acadèmica dels pares i de les mares (taula 2). Com es pot veure, gairebé el 58% dels pares i més del 63% de les mares dels alumnes enquestats tenen, com a molt, estudis primaris, i només el 15.3% dels pares i el 10.9% de les mares tenen estudis universitaris. Continua observant-se un esbiaixament en el sentit que els pares tenen un nivell formatiu superior al de les seues companyes. Com a resultat del que s'acaba de descriure es podria qualificar la formació acadèmica dels pares com a mitjana-baixa.

Estudis dels pares i de les mares	Pares	Mares
Sense estudis	6.4%	10.9%
Estudis primaris	51.5%	52.5%
Estudis secundaris	26.7%	25.7%
Estudis universitaris	15.3%	10.9%

taula 2 : formació acadèmica dels pares i de les mares

Adscripció social de les famílies dels alumnes

La consideració de les classes socials és un aspecte difícil, que ha ocupat i ocupa el treball del sociòlegs sense que s'haja arribat sempre a un acord.[60] En general, en les enquestes se sol preguntar la professió, la formació i el nivell d'ingressos per a elaborar el constructe classe social. En el qüestionari no s'ha demanat als alumnes informació sobre el nivell d'ingressos familiar perquè semblava poc probable que tinguessen dades exactes sobre aquest aspecte que, a banda, sol produir recels en ser preguntat. Per això es farà una aproximació a la classe social dels alumnes a partir de les dades que sí que s'han obtingut.

Una manera d'aproximar-nos a aquest concepte és sumar les puntuacions dels pares i de les mares en les variables referides a l'ocupació i el nivell formatiu, i dividir per dos el resultat.[61] La primera variable, la professió, té valors que poden anar d'1 a 6,

[60] Es pot consultar una bona introducció al tema de la classe social en la sociolingüística en Boix i Vila (1998 : 56-62).

[61] Abans de calcular la nova variable s'han recodificat els valors perduts de les variables referides a l'ocupació i els estudis dels pares i de les mares. La imputació s'ha realitzat substituint els valors perduts per la moda de la sèrie (valor més freqüent). Les modes són: V11 (professió del pare) = 3 ; V12 (estudis pare) = 2 ; V16 (professió de la mare) = 1 ; V17 (estudis de la mare) = 2. La recodificació és necessària perquè aquestes variables s'utilitzen per a calcular la classe social, que tindria valors inferiors als reals per als casos de no resposta (s'ha de tenir present que el valor mínim en cadascuna d'aquestes variables és 1). Cal avisar, però, que els casos amb valors perduts en aquestes variables són molt reduïts. Es pot

mentre que els valors de la segona variable oscil·len entre 1 i 4. Per tant, la distribució final de la variable, una vegada sumades les puntuacions de pares i mares i dividits els resultats per 2, podrà prendre valors entre 2 i 10.

Es pot observar la distribució dels valors de la nova variable en el gràfic 4. El valor de la mitjana aritmètica de la distribució és 5.475 que, com es veurà, correspon a la classe mitjana-baixa.[62] Així mateix, presenta una lleugera asimetria positiva ($g_1 = 0.569$), cosa que vol dir que la distribució està una mica esbiaixada cap a l'esquerra, és a dir, cap als valors més baixos. De fet, les proves de normalitat demostren que la asimetria detectada provoca que aquesta variable no tinga una distribució normal.[63]

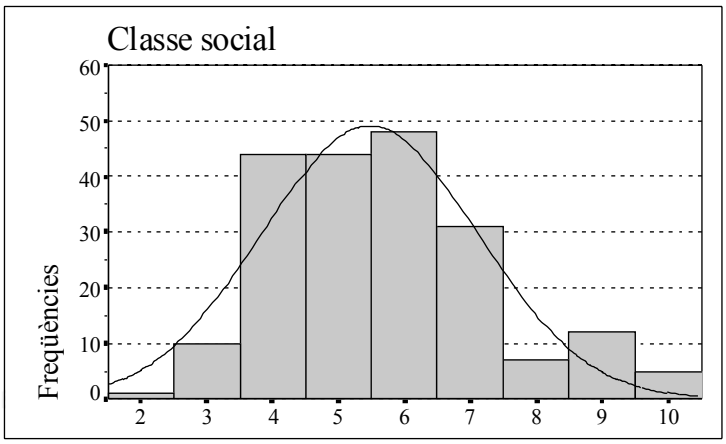

gràfic 4 : distribució dels alumnes segons la classe social

Es considerarà l'últim grup professional de la taula 1 com el corresponent a les classes socials mitjana-alta o alta, el penúltim grup com el corresponent a la classe mitjana, els dos anteriors com els corresponents a la classe mitjana-baixa, i els dos primers grups com els corresponents a les classes treballadores. Igualment, pel que fa als estudis, es considerarà el grup d'universitaris com a qualificació acadèmica elevada, el grup d'estudis secundaris com a qualificació mitjana, i els altres dos grups com a formació acadèmica baixa. En conseqüència, en aquesta aproximació elemental, es consideraran com de classe mitjana-alta o alta les famílies amb puntuacions de 8 a 10, com a classe mitjana les puntuacions de 6 a 8, classe mitjana-baixa de 4 a 6 i classe

observar que en la variable de classe social que s'ha calculat, l'ocupació dels pares i de les mares té una major ponderació que no el nivell formatiu, ja que la puntuació en ocupació pot anar d'1 a 6, mentre que en formació només oscil·la entre 1 i 4. S'ha considerat preferible mantenir aquestes ponderacions perquè l'ocupació té una relació més directa amb la classe social que no la formació. A més, l'ocupació es relaciona també millor amb els ingressos familiars que no els estudis.

[62] Si en comptes de la mitjana s'utilitzen altres estimadors de la tendència central més insensibles als valors extrems les puntuacions minven una mica. Així : Huber : 5.3093 ; Hampel : 5.3277 ; Tukey : 5.2154 ; Andrew : 5.2077.

[63] Es pot observar en la corba normal que està superposada al gràfic. A més, la prova de normalitat de Kolmogorov-Smirnov amb la correcció de Lilliefors presenta un valor de probabilitat molt petit ($p < 0.0001$). Per tant, s'ha de rebutjar la hipòtesi nul·la que la distribució de la classe social és normal.

treballadora les famílies amb una puntuació entre 2 i 4.[64] Si s'accepta aquesta convenció, el 27.2% de les famílies correspondria a la classe treballadora, el 45.5% a la classe mitjana-baixa, el 18.8% a la classe mitjana i un altre 8.4% a les classes mitjana-alta i alta. Per tant, es pot concloure que la major part dels alumnes enquestats (72.8%) pertanyen a unitats familiars de classe mitjana-baixa o de classe treballadora, i només un 12.2% dels alumnes pertanyen a les classes mitjanes o altes.[65]

L'anàlisi de l'estructura de la classe social en relació a altres factors indica que la distribució d'aquesta variable no és homogènia. Ací interessa sobretot la relació entre la classe social i els diferents programes educatius (gràfic 5). Hi ha diferències significatives en el sentit que els alumnes dels programes d'Immersió Lingüística i d'Ensenyament en Valencià presenten puntua-

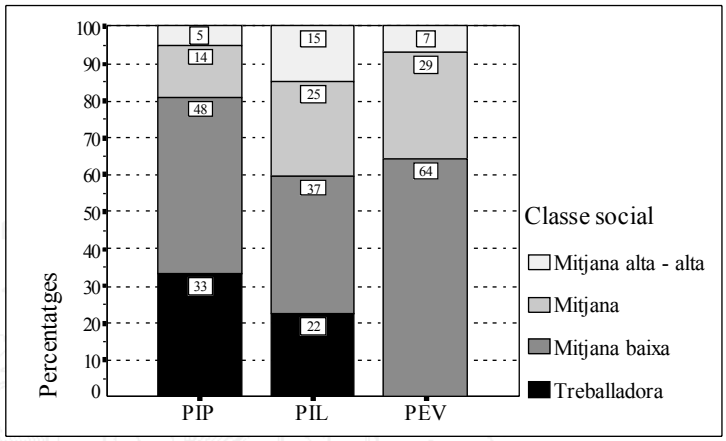

gràfic 5 : relació entre la classe social i els programes educatius

[64] Els criteris per a assignar aquests valors són els següents : la puntuació típica de classe mitjana pel que fa a la professió seria 5, i 3 pel que fa als estudis. La suma total fa 8. Aquest seria el límit superior que separaria la classe mitjana de les classes mitjana-alta i alta. El mateix raonament s'ha aplicat per al càlcul de la resta d'estrats. Pel que fa a la classe mitjana-baixa s'han agafat els valors 4 i 3 com a típics de la professió, i el valor 2 com a propi del nivell baix d'estudis. La suma màxima fa 6, que seria el límit que separaria la classe mitjana-baixa de la classe mitjana. Per a la classe treballadora, els valors respectius són 1 o 2 per a la professió i també 1 o 2 per als estudis. La suma màxima és 4, que és el límit que separaria la classe mitjana-baixa de la classe treballadora. El límit inferior de la classe treballadora és 2, perquè el valor mínim de les variables d'ocupació i estudis és 1 en els dos casos. Som conscients que es tracta de criteris subjectius, però la lògica que s'acaba d'explicar i l'anàlisi dels resultats obtinguts indica que és una bona aproximació a la realitat que es descriu.

[65] S'ha creat una nova variable, anomenada Classe Social Categoritzada, a partir de la variable Classe Social que s'ha construït. Aquesta nova variable, de caràcter categòric, és necessària per a poder realitzar les anàlisis estadístiques que precisen variables categòriques, com ara algunes representacions gràfiques i, especialment, l'anàlisi de taules de contingència. D'acord amb la lògica que s'acaba d'explicar, s'ha assignat a les puntuacions menors de 4 (classe treballadora) el valor 1, a les puntuacions entre 4 i 6 (classe mitjana-baixa) el valor 2, a les puntuacions entre 6 i 8 (classe mitjana) el valor 3, i a les puntuacions superiors a 8 (classes mitjana-alta i alta) el valor 4.

cions significativament més elevades en aquesta variable ($F_{2,199} = 6.1502$; $p = 0.0026$).[66]

La raó d'aquestes diferències sembla transparent : els pares que porten els fills als programes educatius bilingües –i sobretot al principi de ser implantats, quan eren una novetat–, són els pares millor informats i més conscienciats, normalment amb un nivell formatiu, i conseqüentment d'ocupació, més elevats.

Seguidament, s'ha aprofundit en l'anàlisi de la distribució de la variable classe social segons els diferents grups d'alumnes que s'han estudiat. La prova d'anàlisi de la variància i la taula de contingència que es pot veure en l'annex (figura 6)[67] mostren que la probabilitat que la distribució de la variable classe social entre els diferents grups d'alumnes siga deguda a l'atzar és mínima ($p < 0.00001$). L'anàlisi dels residus estandarditzats i ajustats mostra que hi ha diferències estadísticament significatives en la categoria 4 de la variable classe social, que correspon a les classes mitjana-alta i alta, per al grup 4 (alumnes del PIL del C.P. Enric Valor, d'Alacant. En un altre sentit, els grups 2 (PIP del C.P. Arbre Blanc) i sobretot el 3 (PIL del C.P. Sagrada Família) també presenten una acumulació estadísticament significativa en la categoria 1 de la variable, que correspon a la classe treballadora. La resta de grups són més equilibrats pel que fa a la distribució de la variable classe social (gràfic 6). Aquestes conclusions caldrà tenir-les presents a partir d'ara, ja que, com s'acaba de veure, emmascarats sota la variable grup-classe hi ha els efectes de la variable classe social.

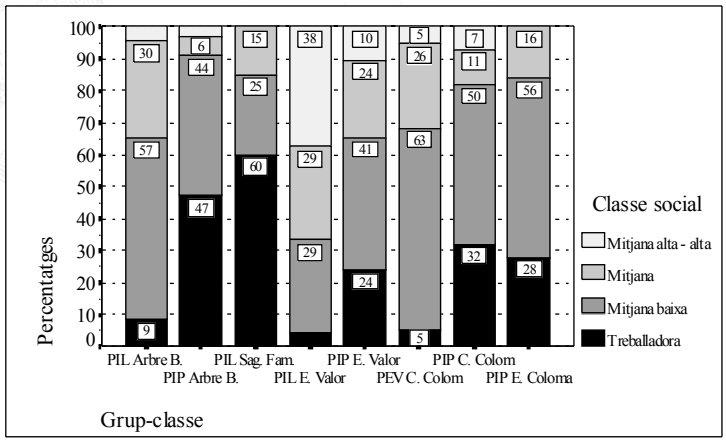

gràfic 6 : distribució de la classe social en els grups d'alumnes estudiats

[66] La mitjana de la variable classe social per als diferents grups és : PIP = 5.1529 ; PIL = 5.9627 ; PEV = 5.9286. Es poden consultar els resultats complets de la prova estadística d'anàlisi de la variància en la figura 5 de l'annex a l'estudi descriptiu.

[67] S'ofereix la prova d'anàlisi de la variància realitzada amb la variable classe social sense categoritzar perquè es tracta d'un càlcul més exacte del valor de la probabilitat. La taula de contingència sobre la classe social categoritzada ofereix, en canvi, unes dades més fàcils d'avaluar mitjançant l'anàlisi dels residus estandarditzats i ajustats.

Es fa ara necessària una explicació de la desigual distribució de les classes socials entre els grups d'alumnes. En primer lloc, s'ha de tenir present que el grup d'Immersió Lingüística del C.P. Enric Valor d'Alacant arreplegava en el moment de fer el treball de camp tota la demanda educativa en llengua catalana d'una ciutat que tenia l'any 1996 una població de 274 577 habitants.[68] La composició d'aquest grup no és, doncs, el resultat de la demanda natural de la zona educativa on es troba el centre, sinó que està seleccionada d'entre tots els jóvens d'una ciutat gran, ja que procedeixen de diferents barris d'Alacant. No és, per tant, un grup format a l'atzar, sinó que és el resultat de l'elecció d'uns pares molt conscienciats, que tenen, com s'ha vist, una formació educativa elevada que es correspon amb el seu nivell d'ocupació.

En el cas del grup d'Immersió Lingüística del C.P. Sagrada Família de Xixona la situació és bastant diferent. L'escola es troba situada en el barri del mateix nom, que va ser creat a la vora d'una fàbrica de torró per tal d'allotjar els treballadors immigrants que venien a treballar en aquesta indústria. Es tracta d'un barri separat de la resta de la població, com si fos una unitat diferent. De fet, els habitants d'aquest barri parlen d'"anar a Xixona" quan es desplacen al centre de la població, i els habitants de Xixona es refereixen a aquell nucli amb l'expressió "el barri". Es tracta, doncs, d'un barri perifèric i aïllat, (l'orografia de la població hi dificulta l'accés), que està habitat bàsicament per treballadors immigrants, la majoria d'origen castellanoparlant. En l'actualitat aquest barri pateix més que la resta de la població el mal moment de la indústria del torró.

A més, el C.P. Sagrada Família és una escola petita, amb una única línia educativa. Quan el claustre de professors d'aquesta escola va decidir impartir un Programa d'Immersió Lingüística es va trobar amb una oposició important en el barri, ja que una gran part dels pares i mares, majoritàriament immigrants castellanoparlants, rebutjava el fet que els fills reberen l'ensenyament utilitzant el català com a única llengua vehicular. Malgrat això, i com que era l'única possibilitat educativa del barri, la

[68] Renovació del Padró Municipal d'Habitants de l'1 de maig de 1996.

majoria va acabar acceptant l'escolarització dels fills en aquest programa educatiu. En l'actualitat, una vegada superats els recels, el Programa d'Immersió Lingüística ha estat acceptat i no genera dins de la població sentiments importants de rebuig.

Aquesta explicació és necessària perquè els alumnes enquestats per nosaltres al curs 1996-97 formen la primera promoció que van ser escolaritzada en el Programa d'Immersió Lingüística del C.P. Sagrada Família. Per tant, les circumstàncies que s'acaben de narrar serveixen per a entendre no sols el fet que les famílies d'aquests alumnes tinguen una adscripció majoritària a la classe treballadora, sinó també el fet que una part important dels pares d'aquests alumnes van triar el Programa d'Immersió Lingüística sense estar-ne convençuts, ja que la possibilitat real d'elecció del programa educatiu estava limitada per ser aquesta l'única oferta educativa del barri. Per tant, les afirmacions que s'han fet respecte que els pares que trien el PIL o el PEV són pares més conscienciats s'han de relativitzar pel que fa al cas del C.P. Sagrada Família.

Per últim, el cas del grup del Programa d'Incorporació Progressiva del C .P. Arbre Blanc s'explica d'una manera semblant al del C .P . Enric Valor. El fet que el grup paral·lel d'Immersió Lingüística fos l'únic grup que feia ensenyament en català a tota la població va fer que els pares més conscienciats, amb una formació acadèmica millor i un nivell d'ocupació en consonància, optaren preferentment per aquest programa. Això va crear un desequilibri entre els grups ja que, en conseqüència, la resta d'alumnes de la zona educativa es va escolaritzar en l'altre programa alternatiu. A més, cal tenir en compte que en el municipi de Mutxamel hi ha un elevat percentatge d'immigrants. L'anàlisi de les taules de contingència demostra que, almenys en el cas dels pares dels alumnes, hi ha diferències estadísticament significatives ($p = 0.00470$) en el sentit que hi ha una proporció molt més elevada de pares autòctons que han escolaritzat els fills en el Programa d'Immersió Lingüística que no en el Programa d'Incorporació Progressiva. En canvi, per al cas de les mares no hi ha diferències estadísticament significatives.[69] En resum, mentre que el PIL arreplega preferentment fills de pares autòctons i conscienciats, el PIP no és tan selectiu, però té més tendència a arreplegar els fills de les famílies que provenen de fora de la població, sobretot de la

[69] Es poden consultar les taules de contingència en la figura 7 de l'annex a l'estudi descriptiu. Aquests resultats podrien suggerir que els pares tenen més pes que les mares en l'elecció del programa educatiu.

resta de l'estat espanyol i de poblacions castellanoparlants, amb un nivell formatiu i d'ocupació menor.

3.3 Dades familiars sobre el coneixement i l'ús del català

En aquest apartat es farà una aproximació a la realitat lingüística de les famílies dels alumnes de la mostra.[70] Pel que fa a l'expressió oral en llengua catalana (taula 3), el 62.5% dels pares i el 46.1% de les mares saben parlar català bé o molt bé. El 15.5% i el 18.3% respectivament només tenen una competència només regular en l'expressió oral, i la resta (22% i 35.7%) té una competència oral baixa o nul·la en català. Sorprén l'enorme distància que hi ha entre els pares i les mares en l'expressió oral, que no és deguda a l'atzar ($p < 0.0001$).[71] Adés s'ha vist que el percentatge de pares autòctons de la comarca de l'Alacantí (53%) és superior al de mares (49.8%). Si a més es tenen en compte les comarques catalanoparlants, el 61.5% dels pares és nascut a una comarca catalanoparlant enfront del 57.3% de les mares. En qualsevol cas aquestes xifres no justifiquen la gran diferència trobada, que pot ser és deguda en part a la resistència de les dones a admetre el coneixement de la llengua catalana i a utilitzar-la en públic (Montoya, 1996 : 80-85), però que pensem que es deu sobretot al fenomen que Aracil va batejar com l'*esprint de les dones* (Aracil, 1983 : 207-217), que ja s'ha vist en l'estudi demolingüístic de la comarca.[72] En tot cas hi ha una diferència real entre els percentatges d'hòmens i de dones pel que fa al coneixement de la llengua catalana que

Competència oral	Pares	Mares
No en sap	11%	20.8%
Molt poc	11%	14.9%
Regular	15.5%	18.3%
Bé	34.5%	23.8%
Molt bé	27.7%	22.3%

taula 3 : competència en l'expressió oral en català dels pares i de les mares

[70] Cal tenir present que les dades que es comenten en aquest capítol sobre la competència i l'ús lingüístics dels alumnes i dels seus pares són les declarades pels alumnes enquestats. En general, les escales autoavaluatives poden ser imprecises, ja que depenen, entre d'altres factors, de l'autoconeixement (Baker, 1997 : 52-56).

[71] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 8 de l'annex a l'estudi descriptiu. S'utilitza la prova *t* de Wilcoxon per ser l'alternativa no paramètrica més potent a la prova *t* de Student per a grups relacionats. Segons el Cens de 1991, sabia parlar català el 29.72% de la població de la comarca de l'Alacantí, el 31.04% dels hòmens i el 28.48% de les dones. Montoya, en la seua anàlisi del Cens de Població de 1991 a la ciutat d'Alacant, assenyala que del total de catalanoparlants "naturals" de la ciutat d'Alacant de més de 30 anys (que ell xifra en 20 586), el 52% són hòmens i el 48% dones. Els catalanoparlants naturals serien aquells que han adquirit la llengua per transmissió familiar o per haver-la escoltada en el context (familiar, amics, faena, etc.) en què s'han mogut (Montoya, 1996 : 79).

[72] *Supra*, pàg. 46. La hipòtesi d'Aracil explica que les dones tarden més temps que els hòmens a esdevenir bilingües, però tenen una fase de bilingüisme més curta i esdevenen monolingües abans.

segurament és el resultat dels diferents processos de socialització i de les diferents funcions socials reservades per a cada sexe.

S'ha contrastat la competència oral dels pares i de les mares (per separat) amb el programa educatiu dels fills. Com que la població de residència pot actuar com a covariable, s'ha realitzat l'anàlisi estadística independentment per a cadascuna de les poblacions (Alacant, Mutxamel i Xixona). Els resultats mostren que, en general, pot haver una petita diferència de competència oral a favor dels pares i de les mares dels programes educatius bilingües però, llevat del cas de la ciutat d'Alacant,[73] no es pot tenir la seguretat que aquestes petites diferències no siguen degudes a l'atzar. Ara bé, si en comptes de comparar els tres grups entre si es compara el grup d'alumnes del PEV amb els altres dos grups d'alumnes (PIP i PIL) sí que hi ha diferències de competència en l'expressió oral, tant en el cas dels pares com en el de les mares (gràfic 7). Aquest resultat era d'esperar, ja que el PEV està dirigit a alumnes valencianoparlants, fills, per tant, de famílies que utilitzen vehicularment aquesta llengua.[74] Per tant, únicament es pot afirmar que a la ciutat d'Alacant, que com és sabut es diferencia de les altres dues perquè la

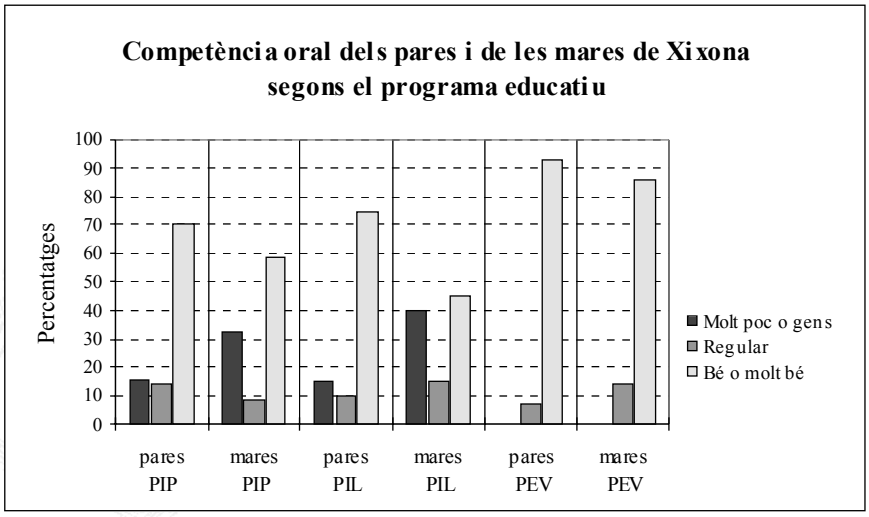

gràfic 7 : relació entre la competència en l'expressió oral dels pares i de les mares dels alumnes enquestats i el programa educatiu a Xixona

[73] Es poden veure les anàlisis estadístiques per a aquesta ciutat en la figura 9 de l'annex a l'estudi descriptiu. S'utilitza la prova *U* de Mann-Whitney perquè es tracta de comparar dues mostres independents mesurades en una escala ordinal.

[74] Aquesta comparació només es pot fer per a la ciutat de Xixona, ja que és l'única que té un grup d'alumnes que segueixen el Programa d'Ensenyament en Valencià. Per tant, s'ha realitzat l'anàlisi controlant el lloc de residència com a covariable. Les probabilitats d'error són $p = 0.03020$ per als pares i $p = 0.01580$ per a les mares. De fet, la població de Xixona resulta molt interessant per a poder realitzar comparacions per dues raons : a) perquè és l'única de la comarca amb tots els programes educatius possibles ; b) perquè se n'ha estudiat la totalitat de la població escolar. Es poden veure els resultats de l'anàlisi estadística en la figura 10 de l'annex a l'estudi descriptiu.

llengua catalana té un ús molt més reduït,[75] els pares i les mares dels alumnes d'immersió tenen una millor competència oral que els del programa monolingüe, i que a la ciutat de Xixona, que

és l'única on hi ha el PEV, els pares i les mares dels alumnes matriculats en aquest programa educatiu tenen una millor competència oral que la resta de pares considerats conjuntament.

Si en comptes de la competència s'analitza l'ús lingüístic, els resultats són molt més clarificadors. En la taula 4 es pot comprovar com l'ús del català és, en general, inferior al coneixement d'aquesta llengua. A més, s'observa que la població adulta apareix partida en dos grups pel que fa a l'ús de la llengua : d'una banda els que no l'usen mai o poques vegades, i de l'altra els que la utilitzen moltes vegades o sempre. El percentatge de les persones que utilitzen la llengua catalana la meitat del temps és molt reduït, tant en els hòmens com en les dones. Es continua observant com els pares, que tenen una competència oral en català superior a la de les seues companyes, també utilitzen més aquesta llengua. Es pot afirmar que les diferencies d'ús lingüístic observades entre els dos sexes adults, igual que passava amb la competència oral, no són degudes a l'atzar ($p = 0.0040$).[76] A més, si es contrasta l'ús lingüístic dels pares amb el programa educatiu en què estan escolaritzats els fills, s'obtenen també diferències que són estadísticament significatives en el sentit que els pares i les mares que usen més el català són els que porten els fills al PEV, seguits dels que els porten al PIL, i són els pares del PIP els que menys l'utilitzen.[77] Aquest major ús de la llengua corrobora les afirmacions respecte del fet que, en general, són els pares més conscienciats lingüísticament els que escolaritzen els fills en els programes educatius bilingües.

Ús del català	Pares	Mares
Mai	25.8%	37.1%
Poques vegades	21.7%	17.3%
La meitat del temps	5.1%	5.9%
Moltes vegades	15.7%	9.9%
Sempre	31.8%	29.7%

taula 4 : ús del català dels pares i de les mares

[75] Segons el Cens de 1991, el percentatge de gent que sap parlar català a Alacant és del 24.9%, a Mutxamel del 47.3% i a Xixona del 74.3%. Ara bé, l'ús real del català a la ciutat d'Alacant és inferior al que podria fer suposar el percentatge indicat.

[76] Es pot veure l'anàlisi estadística en la figura 11 de l'annex a l'estudi descriptiu. Montoya (1996 : 80) assenyala que les dones de la ciutat d'Alacant, encara que tinguen un bon domini actiu del català l'utilitzen menys, tant en l'àmbit familiar com en el públic.

[77] El valor de la probabilitat que les diferències trobades siguen degudes a l'atzar és $p < 0.0001$ en els dos casos. Es pot veure l'anàlisi estadística completa en la figura 12 de l'annex a l'estudi descriptiu.

Adés[78] s'han quantificat els pares i les mares dels enquestats segons el tipus de parella pel que fa a l'origen : parelles foranes, mixtes o autòctones. Té el mateix o més interés veure la tipologia de les parelles de pares i mares des del punt de vista de la competència lingüística i de l'ús de la llengua. Pel que fa a la competència lingüística en l'expressió oral es consideraran parelles castellanoparlants aquelles en què els dos progenitors tenen una competència oral regular, baixa o nul·la, parelles mixtes aquelles que un dels progenitors té una competència nul·la, baixa o regular i l'altre té una competència bona o molt bona i parelles catalanoparlants aquelles en què els dos progenitors tenen una competència bona o molt bona. Segons les dades obtingues, en la mostra amb què es treballa hi ha un 29% de parelles castellanoparlants, un 33.5% de parelles mixtes i un 37.5% de parelles catalanoparlants. Si s'analitza el tipus de parella segons el programa educatiu (gràfic 8), s'observa que existeix un notable equilibri entre els tres tipus de parella en el PIP, un augment de les parelles mixtes per al PIL que es fa a costa de les parelles castellanoparlants, i un predomini clar de les parelles catalanoparlants en el PEV.

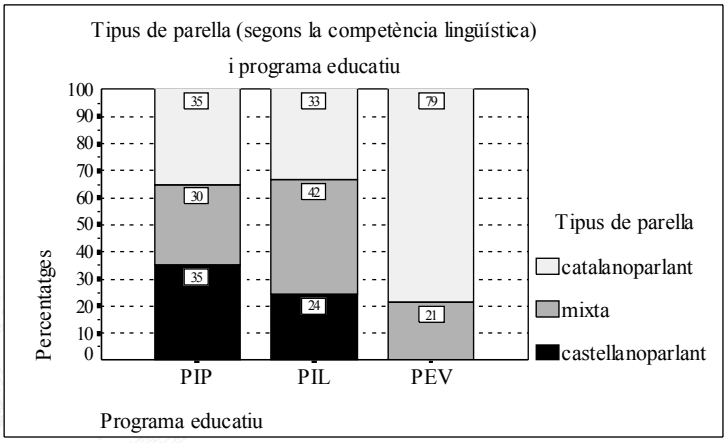

gràfic 8 : relació entre la tipologia familiar segons la competència lingüística en l'expressió oral dels pares i de les mares i els diferents programes educatius

Ara bé, si es refà aquest càlcul tenint en compte no la competència lingüística sinó l'ús lingüístic declarat pels fills,[79] els percentatges varien a la baixa : serien castellanoparlants el 44.9% de les parelles, mixtes el 23.2% i catalanoparlants el 31.8%. Una vegada més es constata que l'ús lingüístic es troba per davall de la competència.[80]

---

[78] *Supra*, pàg. 64.

[79] En aquest cas s'ha considerat parella castellanoparlant aquella en què els dos progenitors usen el català poques vegades o menys, parella mixta aquella en què un dels progenitors usa el català poques vegades o menys i l'altre l'usa la meitat del temps o més, i parelles catalanoparlants aquelles en què els dos membres de la parella usen el catalana com a mínim la meitat del temps.

[80] S'ha calculat la quantitat de parelles que mantenen la mateixa tipologia (castellanoparlant, mixta o catalanoparlant) segons es classifiquen des del punt de vista de la competència o de l'ús del lingüístic i la quantitat de parelles en què varia aquesta classificació. Els resultats són : hi ha un 76.3% de parelles que es classificarien de la mateixa manera independentment que es tinguéssen en compte la competència oral o l'ús ; un 21.2% de les parelles tenen un ús lingüístic en català més reduït que la competència lingüística

Si es contrasten les dades de l'ús amb els programes educatius triats per a l'escolarització dels fills (gràfic 9), es veu una situació bastant diferent a la que s'analitzava en el gràfic 8. Mentre que en el PEV la tendència per a l'ús lingüístic és molt semblant a la de la competència en l'expressió oral, en els altres dos grups (PIP i PIL) s'observa que augmenten significativament les parelles castellanoparlants a costa de les parelles mixtes i catalanoparlants.

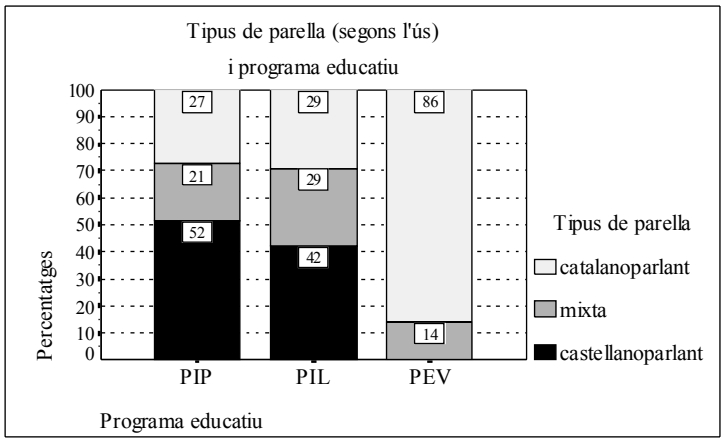

gràfic 9 : relació entre la tipologia familiar segons l'ús lingüístic dels pares i de les mares i els diferents programes educatius

Una cosa és l'ús social de la llengua i una altra, no necessàriament idèntica, l'ús familiar dins de la parella. Un dels ítems del qüestionari que van contestar els alumnes els demanava quina és la llengua que els pares utilitzen entre ells en la seua relació personal. Els resultats són que el 53.8% utilitza el castellà, en el 12.5% s'utilitza les dues llengües (bé perquè cadascun dels progenitors parla una llengua diferent [7%], bé perquè els dos utilitzen una o altra llengua segons les ocasions [5.5%]), i el 32.7% utilitza el català en les relacions dins de la parella. Per últim, hi ha un 1% de pares que utilitzen una altra llengua.

El 32.7% de les parelles que utilitzen el català com a llengua de relació dins de la parella coincideix notablement amb el 31.8% de les parelles catalanoparlants que s'havien calculat tenint en compte l'ús de la llengua. Però el 53.8% que usa el castellà és superior en gairebé deu punts al percentatge de parelles castellanòfones segons l'ús (44.9%). La diferència es troba en les parelles mixtes, que passen del 23.2% en l'ús social a només el 12.5% en l'ús familiar. Per tant, s'haurà de concloure que l'ús lingüístic és inferior a la competència, és a dir, que hi ha més parelles que podrien utilitzar el català de les que l'utilitzen realment i, a més, l'ús social és superior al

declarada i, per últim, hi ha un 2.5% dels casos en què l'ús millora la classificació de la competència lingüística. L'estudi 2299 del Centro de Investigaciones Sociológicas (d'ara endavant CIS), realitzat en octubre de 1998, mostra que només empren el català en les relacions de parella el 56% de les parelles valencianes en què els dos conjugues poden parlar català. Per contra, el 40% d'aquestes parelles empren el castellà i el 4% empren les dues llengües. L'enquesta del CIS es va realitzar sobre una mostra de 771 persones del País Valencià majors de 18 anys i compta amb un nivell de confiança del 95.5% i un marge d'error de ±3.60% (Siguán, 1999 : 42, 131).

familiar, ja que una part de les parelles mixtes segons l'ús esdevenen monolingües en castellà en l'àmbit familiar, segurament pel fenomen de convergència envers la llengua dominant. A més, tampoc no es pot oblidar el fenomen, descrit i explicat per Aracil (1982 : 165), que hi ha parelles que es relacionen habitualment en castellà en l'àmbit familiar mentre que de portes a fora tots dos conjugues utilitzen socialment el català.

Els darrers aspectes a considerar són les relacions entre les tres tipologies de parelles de pares, i la relació entre les tipologies de parelles i el lloc de residència. Pel que fa al primer aspecte, hi ha una correlació significativa entre les parelles segons l'origen i les parelles segons la competència lingüística ($\rho = 0.6044$; $p < 0.001$) i entre les parelles segons l'origen i les parelles segons l'ús de la llengua ($\rho = 0.6063$; $p < 0.001$). Aquesta relació és encara més forta entre les parelles segons la competència i l'ús lingüístics ($\rho = 0.8325$; $p < 0.001$).[81] La interpretació, que coincideix amb les dades de l'experiència, és que hi ha una relació important entre el lloc de naixement i la competència lingüística, però encara més important entre la competència lingüística i l'ús de la llengua.

Tocant a les relacions entre les tipologies familiars i el lloc de residència, es pot afirmar que hi ha diferències substancials i significatives per a les tres classificacions de parella (segons l'origen, la competència lingüística i l'ús lingüístic) que s'han elaborat. L'anàlisi de les taules de contingència[82] demostra que per als tres tipus de parella hi ha diferències estadísticament significatives en relació a la població de residència ($p = 0.00350$, $p < 0.00001$ i $p < 0.00001$ respectivament), en el sentit que a Alacant hi ha sempre un percentatge superior al previsible de parelles foranes o castellanoparlants, i a Xixona el percentatge de parelles autòctones o catalanoparlants és sempre superior al que es podia esperar. Aquestes dades només fan que confirmar el que ja s'intuia per l'experiència i a partir de les dades de coneixement de la llengua extretes del cens, i tot plegat confirma que el procediment que s'ha seguit a l'hora d'elaborar les tipologies de parelles és bàsicament correcte.

[81] Es pot veure el càlcul de les correlacions per rangs de Spearman en la figura 13 de l'annex a l'estudi descriptiu.

[82] Es poden veure en la figura 14 de l'annex a l'estudi descriptiu.

3.4 Dades dels enquestats sobre la història lingüística personal i el coneixement i l'ús de les llengües catalana i castellana

3.4.1 Primera llengua dels alumnes

Un dels ítems del qüestionari contestat pels alumnes els demanava "en quina llengua et van ensenyar a parlar". Les respostes han estat les següents : el 50.5% dels alumnes tenen el castellà com a primera llengua ; el 27.7% contesten que són bilingües familiars, és a dir, que van aprendre a parlar català i castellà simultàniament, i el 20.8% tenen el català com a primera llengua. Per últim, hi ha un 1% d'alumnes que van aprendre a parlar en una llengua diferent d'aquestes dues, i que no es tindrà en compte. En aquest apartat s'analitzaran les relacions d'aquesta variable amb la població de residència i amb el programa educatiu.

Un aspecte previ que cal aclarir és què vol dir exactament el fet d'aprendre a parlar català i castellà simultàniament. El bilingüisme *precoç*, *infantil* o *atribuït* consisteix a adquirir més d'una llengua abans de la preadolescència (Baetens, 1989 : 53). L'edat crítica per a separar el bilingüisme *precoç* del *tardà* sol situar-se al voltant de la pubertat (Lenneberg, 1975 : 208-212). També s'utilitza el terme *bilingüisme compost* (en oposició a *bilingüisme coordinat*)[83] per a referir-se a les persones que des de petites han crescut en un entorn familiar bilingüe. Així, els bilingües compostos haurien adquirit les dues L1 durant els anys vitals de formació del component lingüístic (Baetens, 1989 : 51). En el nostre cas, cal tenir present que els alumnes que es declaren catalanoparlants han après també el castellà durant la preadolescència, ja que en una situació de llengua minoritzada com la que pateix el català al País Valencià, l'aprenentatge ambiental del castellà es produeix abans dels onze anys.

---

[83] La distinció originària es deu a Weinreich, que va diferenciar tres tipus de bilingüisme segons les relacions entre signe i significat : el de tipus A (coordinat), en el qual els signes de cada llengua combinen separadament una unitat d'expressió amb una de contingut ; el de tipus B, en què els signes combinen una única unitat de contingut amb dues unitats d'expressió (una per a cada llengua) ; i el de tipus C (subordinat), en què la unitat de significat és la de la primera llengua i duu associades les unitats d'expressió equivalents en les dues llengües (Weinreich, 1996 : 46-49). Investigacions posteriors van identificar els bilingüismes de tipus B i C en un de sol, denominat *bilingüisme compost* per a diferenciar-lo del de tipus A, anomenat *coordinat*. En el bilingüisme compost els dos signes lingüístics s'associen en un mateix procés de mediació representacional, i és normalment el resultat d'aprendre la llengua en un context escolar (amb la primera llengua com a intermediària), mentre que en el bilingüisme coordinat les dues llengües s'associen a dos sistemes de significats independents, i és el resultat d'aprendre les dues llengües en circumstàncies totalment diferenciades (Baetens, 1989 : 48-49). Com que la distinció resulta contradictòria, posteriorment Lambert (1972 : 308, *apud* Baetens, 1989 : 51) la va modificar en el sentit que s'utilitza en aquest treball.

De tota manera, és segur que hi ha diferències importants entre els alumnes que declaren tenir com a primera llengua el català i els que es declaren com a bilingües. Per això, una distinció més interessant és la que es dóna entre *bilingüisme simultani*, que és quan el nen entra en contacte amb la segona llengua abans dels 3 anys (aquesta edat, tot i que sol coincidir en l'actualitat amb el començament del procés d'escolarització, pot considerar-se arbitrària) i *bilingüisme successiu*, quan el contacte amb la segona llengua es produeix posteriorment (McLaughlin, 1984 : 101). Hi ha autors que, d'una manera més exacta, diferencien el *bilingüisme consecutiu*, o *bilingüisme consecutiu precoç*, que es donaria quan les dues llengües estan presents des que comença la producció lingüística, i *bilingüisme successiu*, que pot ser *precoç* o *tardà*, i que es dóna quan la segona llengua s'afig a la primera llengua que ja ha començat a desenvolupar-se (Baetens, 1989 : 53).

Aquesta darrera distinció és la més interessant per al propòsit de l'estudi. Per tant, d'acord amb la formulació de l'ítem del qüestionari,[84] els alumnes que es declaren com a bilingües serien, més exactament, *bilingües consecutius precoços català-castellà*. Pel que fa als altres dos grups d'alumnes, els que es declaren de primera llengua catalana caldria incloure'ls en l'actualitat en la categoria de *bilingües successius precoços català-castellà*, i els alumnes que s'hi declaren de primera llengua castellana serien a l'hora d'ara *bilingües successius tardans castellà-català*, encara que en aquest darrer grup hi ha tota una gamma d'alumnes des dels que tindrien un bilingüisme receptiu o passiu fins als que serien bilingües totalment productius (Baetens, 1989 : 35, 38).

Cal recordar que l'ítem que es comenta es refereix als primers moments de l'adquisició lingüística. Posteriorment hi ha tota una història lingüística personal que fa que aquesta situació inicial puga modificar-se. Tot seguit s'analitzaran les relacions més interessants entre la primera llengua i altres variables de tipus escolar i social, especialment la relació amb el programa educatiu, el lloc de residència i la llengua dels pares, i en un apartat posterior s'estudiarà la història lingüística familiar i personal dels alumnes.

[84] El text de l'ítem és : "En quina llengua et van ensenyar a parlar ? a) Valencià ; b) Castellà ; c) Castellà i valencià simultàniament ; d) En una altra llengua diferent".

En el gràfic 10 es pot veure la relació entre la primera llengua i el programa educatiu. S'hi observa l'enorme predomini del castellà en el PIP, un equilibri relatiu en el PIL i la presència exclusiva d'alumnes de primera llengua catalana en el PEV. Així mateix, l'alçada de les barres que representen les freqüències dóna idea de la quantitat d'alumnes de cada categoria que hi ha en la mostra amb què s'ha treballat. L'anàlisi estadística confirma que les diferències trobades trobat són plenament significatives ($p < 0.00001$) en el sentit que en el PIP hi ha una desproporció evident a favor dels alumnes de primera llengua castellana i en contra dels alumnes de primera llengua catalana, en el PEV la desproporció és encara més gran a favor dels alumnes de primera llengua catalana i en contra dels altres dos grups, i en el PIL s'observa sobretot un nombre inferior d'alumnes de primera llengua castellana del que seria de preveure.[85]

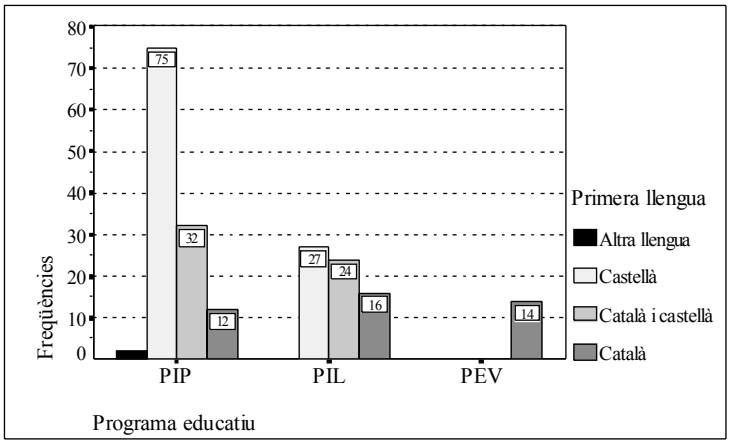

gràfic 10 : relació entre la primera llengua dels alumnes i el programa educatiu

Alguns d'aquests resultats són normals, però en altres casos s'han de tenir presents les implicacions educatives que suposen. Així, com que el PEV està dirigit a alumnes catalanoparlants, la desproporció observada és coherent amb la lògica del programa. En canvi, com que el PIL està dirigit predominantment a alumnes castellanoparlants no resulta raonable que en aquest grup hi haja menys alumnes de primera llengua castellana del que estadísticament seria previsible. Aquesta desproporció és el resultat del fet ja indicat[86] que la manca de places educatives en el PEV fa que els pares de determinades poblacions que volen escolaritzar els seus fills catalanoparlants en la seua primera llengua no tinguen una altra opció que matricular-los en els PIL, malgrat que aquests programes estan pensats per a alumnes de primera llengua castellana (Pasqual & Sala, 1991 : 112-113).

[85] Es pot veure la taula de contingència en la figura 15 de l'annex a l'estudi descriptiu.

[86] *Supra*, pàgs. 12 i 71.

En el gràfic 11 es veu la relació entre la primera llengua, el programa educatiu i la població de residència. S'hi ha representat els percentatges d'alumnes de cada grup que declaren tenir com a primera llengua el català, el castellà o ser bilingües precoços en les dues llengües segons set grups que són el resultat de l'encreuament de les variables programa educatiu i lloc de residència. Es pot comprovar en el gràfic que el grup del PIP d'Alacant destaca per ser l'únic on no n'hi ha cap alumne que tinga com a primera llengua el català, mentre que el percentatge de bilingües és un dels més baixos, només superior al del grup del PIP de Mutxamel. És, per tant, el grup més castellanitzat des del punt de vista de la primera llengua, aspecte aquest que coincideix amb la realitat social de la ciutat d'Alacant. Les dades dels alumnes del PIP de Mutxamel s'assemblen bastant a les d'Alacant, només millorant-les lleugerament en els percentatges per l'existència d'un 9% d'alumnes que tenen com a primera llengua el català. En aquests dos grups el percentatge d'alumnes que tenen com a primera llengua el castellà és superior al 75%. Els alumnes del PIP de Xixona ja mostren un major equilibri entre els que tenen com a primera llengua el castellà i la resta de grups.

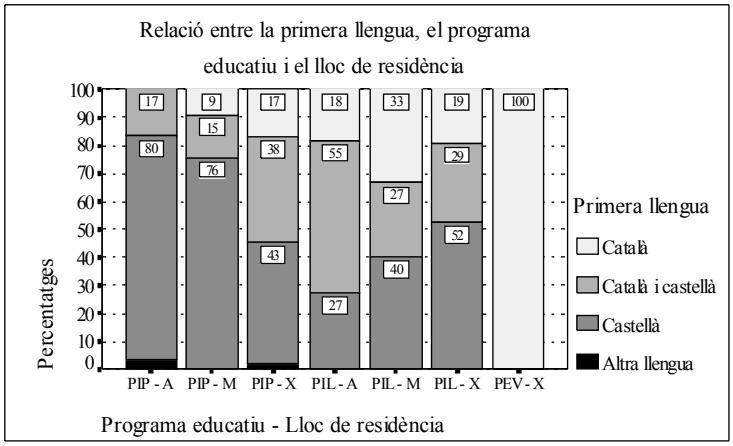

gràfic 11 : relació entre la primera llengua, el programa educatiu i la població de residència.

Pel que fa als PIL, els alumnes d'Alacant destaquen per ser el segon grup amb un percentatge menor d'alumnes que tenen com a primera llengua el castellà i per tenir el major percentatge d'alumnes que es declaren bilingües precoços. Són dades que no reflecteixen la realitat global d'Alacant, sinó que, com ja s'ha explicat anteriorment, són el resultat de la tria que es va produir pel fet que aquest fos l'únic grup d'alumnes que tenien l'oportunitat d'escolaritzar-se en català a tota la ciutat.[87] Els alumnes del PIL de Mutxamel es caracteritzen per tenir el segon major percentatge d'alumnes que tenen com a primera llengua el català. També s'ha explicat abans que en aquest grup hi ha el mateix efecte de tria que en Alacant, encara que en un grau menor per tractar-se d'una

[87] *Supra*, pàgs. 71 i 81.

població més petita.[88] El grup d'immersió lingüística de Xixona presenta un percentatge d'alumnes que tenen el castellà com a primera llengua superior, del 52.4%. Ja s'ha comentat abans el fet que l'escola es troba en un barri aïllat que està habitat sobretot per immigrants, i que el centre és l'única oferta educativa del barri.[89] A més, en aquest centre no apareix l'efecte de la tria que s'ha vist en els altres grups d'immersió lingüística perquè a Xixona sí que hi ha una oferta de PEV per als alumnes que tenen el català com a primera llengua. Per últim, el grup d'alumnes del PEV de Xixona destaca per ser l'únic totalment homogeni, amb un 100% d'alumnes que tenen com a primera llengua el català.

L'anàlisi de dades demostra que les diferències que s'acaben de comentar són estadísticament significatives ($p < 0.00001$). Així, l'anàlisi dels residus estandarditzats i ajustats confirma que els grups del PIP d'Alacant i Mutxamel destaquen per l'elevat nombre d'alumnes que tenen com a primera llengua el castellà, el PIL d'Alacant per l'elevat nombre d'alumnes que són bilingües precoços, i el PEV de Xixona per l'elevat percentatge d'alumnes amb el català com a primera llengua.[90] Si classifiquen els grups segons el grau de catalanitat de la primera llengua dels alumnes, l'ordre, de menys a més, seria : PIP d'Alacant, PIP de Mutxamel, PIL de Xixona, PIP de Xixona, PIL de Mutxamel, PIL d'Alacant i PEV de Xixona.[91]

3.4.2 La transmissió lingüística familiar

Es pot realitzar una primera aproximació a la transmissió lingüística familiar a partir de l'anàlisi de la informació del gràfic 12, que representa la primera llengua dels alumnes segons la competència lingüística dels pares. Per a representar-la, s'ha emprat la classificació feta anteriorment dels tipus de parella segons la competència lin-

[88] *Supra*, pàg. 72.

[89] *Supra*, pàg. 71.

[90] Es pot veure la taula de contingència en la figura 16 de l'annex a l'estudi descriptiu.

[91] Per tractar-se de dades ordinals, s'han classificat els grups segons la mitjana dels rangs, tot atorgant el valor 1 a la primera llengua castellana, 2 als bilingües i 3 a la primera llengua catalana. La prova *H* de Kruskal-Wallis, que utilitza la mitjana dels rangs, confirma que les diferències segueixen aquest ordre i són plenament significatives ($p < 0.0001$). Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 17 de l'annex a l'estudi descriptiu.

güística.[92] Com es pot veure, els fills de parelles castellanoparlants tenen molt majoritàriament el castellà com a primera llengua (89.3%).[93]

En el cas de les parelles catalanoparlants, el 45.3% dels fills afirmen haver aprés a parlar en català, però hi ha un 37.3% que han aprés a parlar simultàniament les dues llengües i un 17.3% que va aprendre a parlar en castellà. Ja s'havia vist anteriorment que el percentatge de parelles catalanoparlants segons la competència és superior al percentatge segons l'ús social, i que aquest últim percentatge també superava al de l'ús lingüístic de la parella dins de la família.[94] De fet, dins de les parelles que s'han considerat catalanòfones segons la competència lingüística hi ha un 20.5% que no es poden considerar catalanòfones des del punt de vista de l'ús lingüístic social, i un 25.3% que no es consideraran catalanòfones dels de la perspectiva de l'ús lingüístic familiar entre els membres de la parella. El trencament de la transmissió lingüística que deixen veure aquestes xifres és, lògicament, conseqüència d'aquest fenomen.[95]

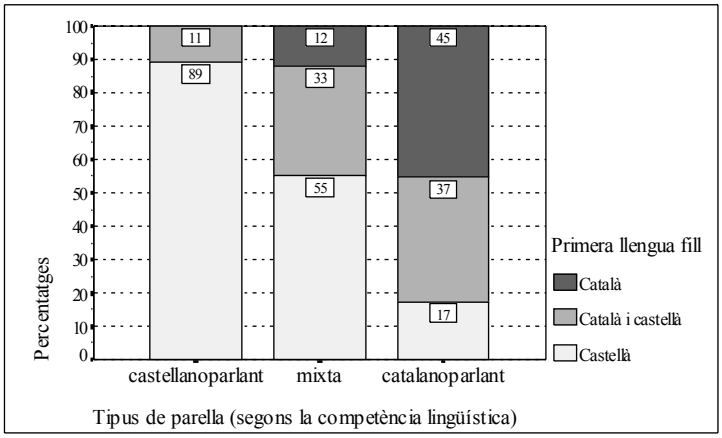

gràfic 12 : relació entre la primera llengua dels alumnes i la competència lingüística dels pares i les mares

[92] *Supra*, pàg. 76. Cal recordar que s'han considerat parelles castellanoparlants aquelles en què els dos progenitors tenen una competència oral en català regular, baixa o nul·la, parelles mixtes aquelles que un dels progenitors té una competència oral en català nul·la, baixa o regular i l'altre té una competència bona o molt bona, i parelles catalanoparlants aquelles en què els dos progenitors tenen una competència oral en català bona o molt bona.

[93] Hi ha un 10.7% que afirma haver aprés al mateix temps el castellà i el català. Aquests alumnes parlen en castellà amb els seus progenitors en el 100% dels casos. El 50% d'aquests alumnes s'autoconsideren en l'actualitat com a bilingües, un 25% com a castellanoparlants i l'altre 25% com a catalanoparlants. Per tant, sembla que es tracta d'alumnes que han confós el concepte de primera llengua.

[94] *Supra*, pàg. 76.

[95] Com a punt de referència, Ferrando i aa. van trobar per als estudiants de secundària de la ciutat de Castelló un decalatge entre el coneixement del català dels pares (68.40%) i el coneixement del català dels fills (42.93%) de 25.47 punts. El decalatge entre els pares que saben parlar català i l'ús del català entre els membres de la parella (41.50%) és de 26.9 punts (Ferrando & aa. 1989 : 29). Per a la ciutat de València la diferència entre el coneixement del català dels pares (41.9%) i el dels fills (27.5%) –estudiants de secundària– és de 14.4 punts, i el decalatge entre el coneixement del català dels pares i l'ús del català dels membres de la parella (20.9%) és de 21 punts (Colom, 1998 : 86). En el cas dels estudiants de secundària de la comarca de la Marina, un 50% de les mares i un 60% dels pares saben parlar català, i el 40.5% dels pares utilitzen aquesta llengua per a relacionar-se entre ells (Guardiola & Diéguez, 1999 : 44, 46). En la

Es pot aprofundir en l'anàlisi de la transmissió lingüística familiar si es té també en compte la variable programa educatiu. L'anàlisi del gràfic 13 i de la taula 5 mostra que els majors índexs de canvi de llengua es donen dins de les famílies que han optat pel programa d'incorporació progressiva, cosa lògica si es té present el major grau de conscienciació pels temes lingüístics de les famílies que opten pels programes educatius bilingües. Si no es tenen en compte els alumnes que van aprendre a parlar en una altra llengua diferent del català o el castellà (l'1% del total), s'observa que la gran majoria de fills de famílies castellanoparlants matriculats en el PIP tenen com a primera llengua el castellà (95%) i només un 5% afirmen haver aprés a parlar simultàniament en ambdues llengües. Els fills de parelles mixtes matriculats en el PIP van aprendre a parlar majoritàriament en castellà (69.4%), i un poc menys d'un terç en les dues llengües (30.6%). Per últim, un 28.6%, dels fills de les parelles catalanoparlants tenen el català com a primera llengua, un 45.2% van aprendre a parlar en ambdues llengües i el 26.2% va aprendre a parlar en castellà. En resum, es pot afirmar que l'índex de defecció en la transmissió lingüística per als alumnes matriculats en el PIP és d'un 69.4% per als fills de les parelles mixtes i d'un 26.2% per als fills de les parelles catalanoparlants.

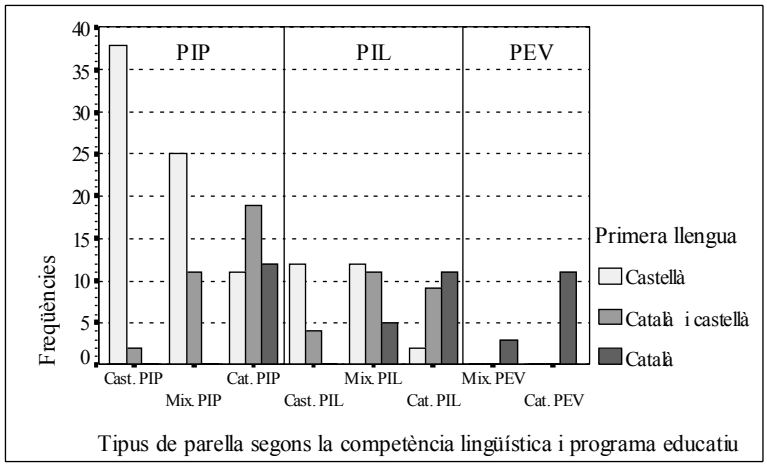

gràfic 13 : relació entre la primera llengua dels alumnes, el tipus de parella segons la competència lingüística i el programa educatiu

Tipus de família i programa educatiu	Primera llengua dels alumnes		
	Castellano-parlant	Bilingüe	Catalano-parlant
Cast.-PIP	95%	5%	-
Mix.-PIP	69.4%	30.6%	-
Cat.-PIP	26.2%	45.2%	28.6%
Cast.-PIL	75%	25%	-
Mix.-PIL	42.9%	39.3%	17.9%
Cat.-PIL	9.1%	40.9%	50%
Cast.-PEV	-	-	-
Mix.-PEV	-	-	100%
Cat.-PEV	-	-	100%

taula 5 : relació entre la primera llengua, la competència lingüística dels pares i els programes educatius

nostra enquesta s'ha vist que la diferència entre les parelles que els dos membres parlen català i l'ús del català entre els pares presenta una magnitud molt semblant a les dades de Castelló i de València (25.3 punts).

Els resultats són significativament diferents per als fills de les famílies que van optar pel PIL. En el cas de les parelles castellanòfones, el 75% dels fills té com a primera llengua el castellà però hi ha un 25% que afirma haver aprés simultàniament el català i el castellà. Per a les parelles mixtes, hi ha un 49.2% d'alumnes que tenen el castellà com a primera llengua, un 39.3% que afirmen haver aprés a parlar en ambdues llengües i un 17.9% que van aprendre a parlar en català. Per últim, en les parelles catalanoparlants, el 9.1% dels fills va aprendre a parlar en castellà, el 40.9% en ambdues llengües i el 50% en català. Com es pot veure, l'índex de defecció en la transmissió lingüística per als alumnes matriculats en el PIL és d'un 42.9% per als fills de les parelles mixtes (enfront d'un 69.4% en el PIP), i d'un 9.1% per als fills de les parelles catalanoparlants (enfront del 26.2% en el PIP).

Per últim, en el cas del PEV es pot veure que el 100% dels alumnes tenen com a primera llengua el català, independentment del fet que el 21.4% siguen fills de matrimonis mixtos. En resum, s'ha de concloure que el major grau de conscienciació de les famílies que opten pels programes educatius bilingües (PIL i PEV) es manifesta també en un menor índex de defecció lingüística.[96]

Si s'introdueix en l'estudi la variable lloc de residència (taula 6), es veu com en

	PRIMERA LLENGUA DELS ALUMNES								
Tipus de família i programa educatiu	**ALACANT**			**MUTXAMEL**			**XIXONA**		
	Castellano-parlant	**Bilingüe**	**Catalano-parlant**	**Castellano-parlant**	**Bilingüe**	**Catalano-parlant**	**Castellano-parlant**	**Bilingüe**	**Catalano-parlant**
Cast.-PIP	88.9%	11.1%	–	100%	–	–	100%	–	–
Mix.-PIP	87.5%	12.5%	–	75%	25%	–	53.8%	46.2%	–
Cat.-PIP	33.3%	66.7%	–	50%	20%	30%	17.9%	50%	32.1%
Cast.-PIL	50%	50%	–	100%	–	–	100%	–	–
Mix.-PIL	22.2%	44.4%	33.3%	33.3%	66.7%	–	54.5%	45.5%	–
Cat.-PIL	–	80%	20%	–	28.6%	71.4%	28.6%	14.3%	57.1%
Cast.-PEV	–	-	–	–	–	–	–	–	–
Mix.-PEV	–	–	–	–	–	–	–	–	100%
Cat.-PEV	–	–	–	–	–	–	–	–	100%

taula 6: relació entre la primera llengua, la competència lingüística dels pares i els programes educatius per localitats

la mesura que el grau d'ús social del català és major (Xixona, Mutxamel i Alacant, per aquest ordre), també és major el grau de manteniment de la llengua catalana, tant en les parelles catalanes com en les mixtes. Sobta, però, l'elevat percentatge d'alumnes de primera llengua castellana fills de parelles catalanoparlants en el PIP de Mutxamel (50%), superior fins i tot al d'Alacant, i també el percentatge de castellanoparlants (28.6%) fills de pares que saben parlar català en el PIL de Xixona. Aquest últim aspecte pot ser degut al fet que el PIL és l'única oferta educativa del barri que, a més, es troba relativament aïllat, i per això deu haver un cert percentatge de pares que han triat el programa sense tenir una altra opció i, per tant, sense el grau de conscienciació que se suposa als pares que trien voluntàriament un programa educatiu bilingüe per a escolaritzar els fills.[97] S'ha de fer notar que aquests resultats mostren un cert grau de trencament de la transmissió lingüística intergeneracional tant a Mutxamel com a Xixona, que contradiuen –almenys parcialment– les conclusions de l'estudi demolingüístic d'aquestes poblacions.[98] S'ha de tenir en compte que els resultats dels estudis d'abast general, com els realitzats a partir de les dades agregades del Cens, poden matisar-se en estudiar casos particulars, com s'està fent ara. Encara que globalment no es detecte un procés clar de trencament de la transmissió lingüística, sí que poden haver-hi casos particulars que afecten percentatges reduïts de la població. D'altra banda, cal ser conscients de les limitacions de les dades amb què s'ha treballat. Tant en el cas del Cens com en la nostra enquesta no se sap la primera llengua dels pares, sinó únicament l'avaluació de la competència lingüística en català. El fet que els pares siguen capaços de parlar català no implica necessàriament que aquesta siga la seua primera llengua, per la qual cosa difícilment es podria parlar de trencament de la transmissió lingüística.

3.4.3 L'adscripció lingüística i la llengua preferida

En els apartats anteriors s'han analitzat els aspectes relatius a la primera llengua dels alumnes i a la transmissió lingüística familiar. Ara bé, la història personal i

---

[96] Les diferències que s'han comentat en aquest apartat són estadísticament significatives ($p < 0.00001$). Es pot veure la taula de contingència en la figura 18 de l'annex a l'estudi descriptiu.

[97] *Supra*, pàg. 71. Les diferències obtingudes continuen sent estadísticament significatives quan es controla la població de residència com a variable. Les probabilitats associades són: Alacant, $p = 0.00120$; Mutxamel, $p = 0.00010$; Xixona, $p < 0.00001$. Es poden consultar les taules de contingència en la figura 19 de l'annex a l'estudi descriptiu.

[98] *Supra*, pàgs. 53-54 i 56-57.

lingüística de les persones no es redueix a la llengua en què va aprendre a parlar, sinó que les circumstàncies vitals fan que els individus, al llarg de la seua existència, puguen variar les seues preferències lingüístiques.

El concepte de llengua preferida va ser encunyat per Dodson (1981) com una alternativa a altres conceptes com ara llengua materna o llengua dominant. La llengua preferida pot variar al llarg del temps segons la història personal de l'individu i l'auto-avaluació subjectiva de la fluïdesa relativa (Baetens, 1989 : 63-64). Precisament aquesta perspectiva temporal és la que ens interessa. Lògicament, la primera llengua dels alumnes serà encara per a la majoria la preferida per a la seua actuació lingüística. Però interessa saber si hi ha alumnes que hagen canviat les seues preferències lingüístiques, i en quin sentit. També caldrà aprofundir en les relacions que puga haver-hi entre el canvi de preferència lingüística i altres variables de tipus social o lingüístic.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

3.4.3.1 La primera llengua i la llengua preferida

En el gràfic 14 es poden veure representades les relacions entre la llengua en què els alumnes declaren que van aprendre a parlar i les seues preferències lingüístiques en l'actualitat.[99] S'hi pot apreciar que hi ha hagut canvis importants pel que fa a la llengua de preferència dels alumnes en l'actualitat. En el grup dels alumnes que van aprendre a parlar en castellà, un 77.5% continuen preferint aquesta llengua, però hi ha un 21.6% d'alumnes que en l'actualitat no tenen una preferència definida entre el castellà i el català i un 1% (que correspon a un únic alumne) que prefereix en l'actualitat la llengua catalana. On hi ha hagut més mobilitat és en el grup dels alumnes que declaren haver aprés a parlar simultàniament en les dues llengües. En l'actualitat, el 60% d'aquests alumnes continuen preferint ambdues

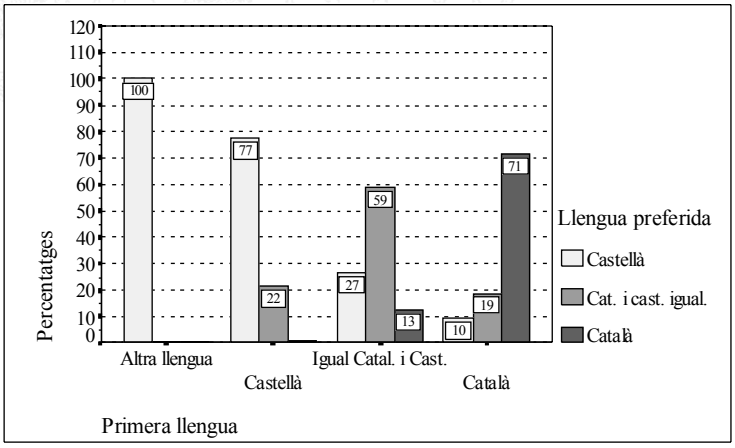

gràfic 14 : relacions entre la primera llengua dels alumnes i la llengua preferida en l'actualitat

[99] La pregunta del qüestionari pel que fa a la llengua preferida és : "En quina llengua prefereixes parlar habitualment ? a) Valencià ; b) Castellà ; c) Igual en valencià que en castellà".

llengües, però hi ha un 12.7% que prefereixen el català i un 27.3% que prefereixen el castellà. Pel que fa al grup de primera llengua catalana, el 71.4% continuen preferint aquesta llengua, un 19% declaren preferir ambdues llengües per igual i un 9.5% prefereixen en l'actualitat el castellà. S'observa, per tant, que el grup de primera llengua castellana és el que té menys canvis, seguit del grup de primera llengua catalana i, per últim, del grup bilingüe. Pel que fa a aquest últim grup, la seua posició intermèdia, amb dues llengües com a primera llengua, sembla que afavoreix la mobilitat lingüística. De fet, són alumnes que, d'alguna manera, es veuen més obligats a decantar-se per una o altra llengua que no els altres. Per últim, el fet que el grup de primera llengua castellana siga més estable és el resultat de la posició dominant del castellà en la nostra societat.

3.4.3.2 La primera llengua i l'adscripció lingüística

Un concepte molt semblant –però no idèntic– al de llengua preferida és l'autoadscripció a un grup lingüístic.[100] En el gràfic 15 es poden veure representades les relacions entre la primera llengua dels alumnes i la seua autoadscripció lingüística en l'actualitat. Es pot comprovar que és un gràfic molt semblant a l'anterior, la qual cosa dóna idea de la veracitat amb què els alumnes han contestat el qüestionari, però de fet hi ha una diferència : la major tendència a autoadscriure's com a principalment catalanoparlant que a declarar que la llengua preferida és el català. Aquest fet s'observa sobretot en el grup d'alumnes que tenen el català com a primera llengua, ja que el 9.5% d'alumnes d'aquest grup que deien preferir el castellà, ha passat a engrossir en aquest ítem el grup dels que es consideren igualment catalanoparlants que castellanoparlants.

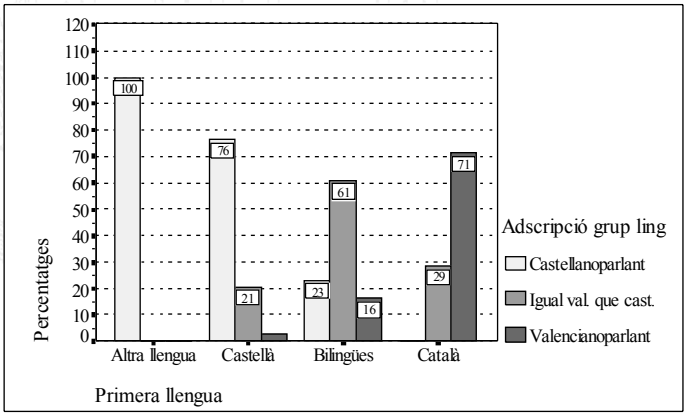

gràfic 15 : relacions entre la primera llengua dels alumnes i la seua autoadscripció lingüística en l'actualitat.

[100] En aquest cas la pregunta és : "Tu, com et consideres a tu mateix ? a) Principalment valencianoparlant ; b) Principalment castellanoparlant ; c) Igualment valencianoparlant que castellanoparlant".

Hi ha una diferència de matís entre els dos conceptes que explica aquesta petita diferència. Mentre que el concepte de llengua preferida, tal i com el defineix Dodson (1981) i com es pot desprendre del nostre ítem, pot fer referència a l'autoavaluació de la fluïdesa relativa en una i altra llengua, i així una persona pot preferir la llengua que domina millor, o que per raons ambientals utilitza més, l'autoadscripció a un grup lingüístic pensem que fa referència sobretot a l'autoidentificació amb el grup social que utilitza aquesta llengua, és a dir, a la identitat etnolingüística.

Com es deu recordar, el 50.5% dels alumnes de la mostra tenen com a primera llengua el castellà, el 27.7% es declaren com a bilingües precoços i el 20.8% tenen com a primera llengua el català.[101] En l'actualitat, el 46% s'autoadscriu com a principalment castellanoparlant, el 33.2% com a igualment catalanoparlant que castellanoparlant i el 20.8% com a principalment catalanoparlant. Sembla, doncs, que hi ha hagut un petit transvasament des del grup de primera llengua castellana al grup dels que en l'actualitat s'autoconsiderem bilingües. Si bé això és globalment cert, en analitzar més a fons el fenomen es veu que en realitat és més complex. De fet, entre els alumnes originàriament castellanoparlants (102), n'hi ha 21 (el 20.6%) que s'autoconsideren igualment catalanoparlants que castellanoparlants, i 3 (el 2.9%) que s'autoconsideren principalment catalanoparlants. Igualment, entre els alumnes originàriament bilingües (56), hi ha un transvasament de 13 alumnes (el 23.2%) cap al grup d'adscripció castellana i de 9 (el 16.1%) cap al grup d'adscripció catalana. La mobilitat en el grup que té el català com a primera llengua és dóna bàsicament cap al grup bilingüe : són 12 alumnes (el 28.6%) els que passen a engrossir les files del grup bilingüe. Pel seu interés s'analitzaran quatre d'aquests canvis : el pas d'alumnes originàriament castellano-parlants als grups bilingüe o catalanoparlant ; el pas d'alumnes bilingües cap al grup castellanoparlant ; el pas d'alumnes bilingües al grup catalanoparlant ; i el pas d'alumnes de primera llengua catalana cap al grup bilingüe.

[101] *Supra*, pàgina 79. Cal recordar que hi ha un 1% d'alumnes que tenen una primera llengua diferent del català i del castellà.

3.4.3.3 Relació entre el canvi d'adscripció lingüística i els programes educatius

L'aspecte més interessant del canvi d'adscripció lingüística és la influència que els diferents programes educatius hi puguen tenir. El gràfic 16 mostra la relació entre el canvi d'adscripció lingüística i el programa educatiu de l'alumne. Com s'hi pot observar, el PEV reïx en el seu objectiu fonamental de manteniment de la pròpia llengua i cultura.[102] El 100% dels alumnes d'aquest programa, que tenen com a primera llengua el català, continuen mantenint la seua adscripció lingüística originària.[103]

Encara que en el PIP hi ha mobilitat en tots els sentits, no tots els canvis d'adscripció lingüística que es donen en aquest grup tenen la mateixa intensitat. L'anàlisi dels residus estandarditzats i ajustats de la taula de contingència[104] indica que per a aquest grup hi ha una freqüència de canvi major de la que es podria esperar pel simple atzar en el pas d'alumnes originàriament bilingües a l'autoadscripció com a castellanoparlant (9.9%). També hi ha diferències estadísticament significatives en aquest grup pel que fa a la quantitat reduïda d'alumnes bilingües que passen a autoconsiderar-se com a catalanoparlants (1.7%). Aquests canvis podrien ser un indici, encara que s'ha de ser molt prudent en aquest tipus d'afirmació, que per a un cert percentatge d'alumnes aquest programa actua com un

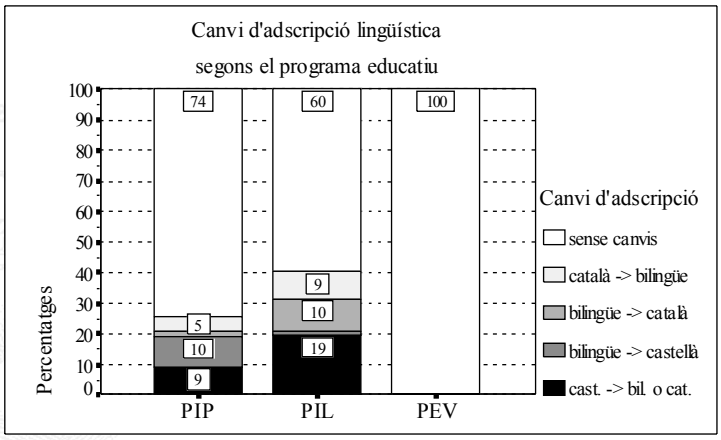

gràfic 16 : relació entre el canvi d'adscripció lingüística i el programa educatiu

[102] Cal recordar que el Programa d'Ensenyament en Valencià és, segons la classificació de Skutnabb-Kangas (1981 : 125-135 ; 1988 : 22-27) un programa de manteniment de la primera llengua o, segons la classificació de Baker, de manteniment de la llengua patrimonial (Baker, 1997 : 220, 231-234).

[103] Les diferències trobades en els canvis respecte dels programes educatius són estadísticament significatives ($p = 0.00360$). Es pot consultar la taula de contingència en la figura 20 de l'annex a l'estudi descriptiu. L'anàlisi dels residus estandarditzats i ajustats indica que el percentatge de manteniment de la primera llengua en els alumnes del PEV no és degut a l'atzar.

[104] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 19 de l'annex a l'estudi descriptiu.

programa de submersió lingüística que, en comptes d'enriquir el bagatge lingüístic dels alumnes, el que fa és substituir una llengua per una altra.[105]

Pel que fa al PIL, cal destacar en primer lloc que presenta una freqüència d'alumnes sense canvis del 59.7%. L'examen dels residus indica que aquesta freqüència tan baixa no és deguda a la casualitat, sinó que està relacionada amb el tipus de programa educatiu. L'anàlisi dels canvis mostra que són estadísticament significatius el 19.4% d'alumnes que passen de tenir com a primera llengua el castellà a autoconsiderar-se com a bilingües o catalanoparlants, i el 10.4% d'alumnes d'aquest programa que passen de ser bilingües a autoconsiderar-se com a catalanoparlants. Així mateix, també destaca significativament el fet de tenir un percentatge molt reduït (1.5%) d'alumnes originàriament bilingües que en l'actualitat s'autoconsideren principalment castellanoparlants.

3.4.3.4 Conclusions a la relació entre el canvi d'adscripció lingüística i els programes educatius

En resum, el PIP afavoreix sobretot que els alumnes originàriament bilingües es decanten cap a autoconsiderar-se en l'actualitat com a castellanoparlants, i limita la possibilitat que aquests mateixos alumnes es decanten cap a la integració en el grup que s'autoconsidera catalanoparlant. El PIL és el programa que promou una major mobilitat lingüística, i afavoreix, sobretot, que els alumnes de primera llengua castellana s'autoconsideren en l'actualitat com a bilingües, i que els alumnes originàriament bilingües s'integren en el grup que s'autoconsidera com a principalment catalanoparlant. Per últim, el PEV, integrat en la totalitat per alumnes catalanoparlants, destaca per la seua eficàcia en el manteniment de la identitat lingüística originària dels alumnes.

Les conclusions que s'acaben de comentar coincideixen amb els objectius bàsics dels programes educatius bilingües. Així, el Programa d'Immersió Lingüística, que es planteja entre els seus objectius el bilingüisme i el biculturalisme[106] (Skutnabb-Kangas, 1988 : 27 ; Arnau & aa., 1992 : 17), aconsegueix que una part significativa dels alumnes que en formen part passen de tenir com a primera llengua el castellà a autoconsiderar-se

[105] El perill que el Programa d'Incorporació Progressiva puga afavorir sota certes circumstàncies la submersió lingüística ha estat assenyalat des d'un punt de vista teòric per Pascual i Sala (1991 : 120-121).

[106] Arnau i aa. parlen explícitament del biculturalime com a objectiu dels programes d'immersió, mentre que Skutnabb-Kangas es refereix simplement a un enriquiment cultural dels alumnes de llengua majoritària.

bilingües i, fins i tot, que els alumnes que han aprés a parlar en les dues llengües es decanten cap a una identificació plena amb la llengua socialment subordinada, el català. Igualment, el PEV reïx en el seu objectiu primordial de manteniment de la llengua i de la cultura dels alumnes (Skutnabb-Kangas, 1981 : 129 ; Arnau & aa, 1992 : 15 ; Baker, 1997 : 231-232), que és una llengua minoritzada. Per últim, s'han vist indicis del perill que el PIP es convertesca en un programa que afavoresca el canvi de la llengua minoritzada per la llengua dominant, podent actuar, per tant, com un veritable programa de submersió lingüística (Skutnabb-Kangas, 1981 : 126-128 ; Pascual & Sala, 1991 : 120-121 ; Arnau & aa, 1992 : 13 ; Baker, 1997 : 220-222).

3.4.4 La competència lingüística i l'ús lingüístic

Al qüestionari hi ha deu preguntes destinades a mesurar la competència i l'ús lingüístics dels alumnes enquestats, tant en català com en castellà.[107] Es tracta d'escales d'autoavaluació, en les quals els alumnes havien de valorar la seua competència en les quatre habilitats lingüístiques bàsiques (comprensió oral, expressió oral, lectura i escriptura)[108] respecte del català i del castellà, i l'ús global que fan d'una i altra llengua.

Aquest tipus de mesura de la competència lingüística pot presentar problemes, com ara l'ambigüitat, la resposta aquiescent, la desitjabilitat social, la manca d'auto-coneixement, etc. Malgrat això, és un mètode d'avaluació que se sol utilitzar en els estudis de caire sociolingüístic, mentre que els estudis de caràcter pedagògic i psicològic tenen tendència a utilitzar proves més completes i de caràcter objectiu, sobretot tests estandarditzats. D'altra banda, l'autoavaluació es pot relacionar amb la tendència pedagògica que hi ha en l'actualitat a implicar els alumnes en la valoració dels propis coneixements i aprenentatges (Baker, 1997 : 52-56).

---

[107] Són els ítems numerats del 26 a 35.

[108] Parlem d'habilitats lingüístiques bàsiques perquè alguns autors suggereixen que la llengua també s'utilitza en ocasions que no es parla, ni s'escolta, ni es llig ni s'escriu. Així, Skutnabb-Kangas (1981 : 84) proposa que la llengua utilitzada per a pensar ("[...] the ability to use a language as an effective instrument of thought") pot ser una cinquena àrea de la competència lingüística.

L'autovaloració, que es contrastarà més endavant amb altres formes de mesura més objectiva de la competència lingüística i de l'equilibri bilingüe,[109] pot ser una aproximació vàlida a la valoració de la competència i de l'ús lingüístics. Cal tenir en compte, però, que dóna més informació de la capacitat general en les diferents habilitats lingüístiques que de la qualitat de la posada en pràctica d'aquestes habilitats. També s'ha de tenir present que en l'autoavaluació hi ha un component important de seguretat o confiança en la pròpia competència en les habilitats lingüístiques.

Per evitar els problemes més previsibles, s'ha posat cura en la redacció de les preguntes, de manera que s'eliminés l'ambigüitat. També s'ha oferit una gradació suficient de les opcions de resposta que permetés als alumnes autoqualificar-se d'una manera, si no exacta, almenys prou realista. La introducció en el nostre qüestionari d'ítems relatius a l'ús lingüístic limita el problema, denunciat per Baker (1997 : 52), de manca de diferenciació entre la capacitat i l'ús lingüístics.

De tota manera, a l'hora d'analitzar els resultats s'ha vist un problema : els alumnes dels programes bilingües (PIL i PEV) tendeixen a autoavaluar-se d'una manera molt positiva (resposta "molt bé") en les preguntes referides a la competència lingüística en català i d'una manera no tan positiva (resposta "bé") en les preguntes referides a la competència lingüística en castellà, fins i tot en ítems referits a habilitats com ara la comprensió oral o l'expressió oral en castellà de les quals, segons s'ha pogut comprovar, tenen un bon domini. Per contra, els alumnes del PIP tenen tendència a autoavaluar-se d'una manera molt positiva (resposta "molt bé") en les preguntes referides a la competència lingüística en castellà i d'una manera menys positiva (resposta "bé") en les preguntes referides a la competència lingüística en català, fins i tot en aquelles habilitats que dominen força bé, com ara la comprensió oral en català. Pensem, per tant, que hi ha una tendència a magnificar les respostes relatives a la llengua vehicular del programa educatiu propi i a minimitzar les que són relatives a la llengua que no és vehicular del programa, però no d'una manera absoluta, sinó de grau : reservar les respostes molt positives per a la llengua del programa educatiu propi i tendir a una avaluació una mica menys positiva per a la llengua que no ho és. És tracta, doncs, d'un problema que està relacionat amb la inseguretat, la manca d'autoconeixement i, sobretot, amb el desig de respondre positivament a les expectatives de l'enquestador.

---

[109] *Infra*, apartat 4, pàgs. 157 i ss.

S'ha intentat evitar aquest problema recodificant les respostes del qüestionari de manera que els cinc graus originals de resposta per a les preguntes referides a la competència lingüística (no en sé ; molt poc ; regular ; bé ; molt bé) s'han refós en només tres graus (no en sé o molt poc ; regular ; bé o molt bé). Així, s'evita la tendència a minimitzar o magnificar la competència d'acord amb la desitjabilitat social i, alhora, es manté una gradació suficient de les respostes que permet l'anàlisi estadística dels resultats.[110]

3.4.5 Autoavaluació de la competència i de l'ús lingüístics

Es farà una primera aproximació a l'examen de la competència lingüística en una i altra llengua a partir de l'anàlisi gràfica i estadística dels resultats de l'autoavaluació de les diferents habilitats lingüístiques. En el gràfic 17 es poden comparar els resultats de

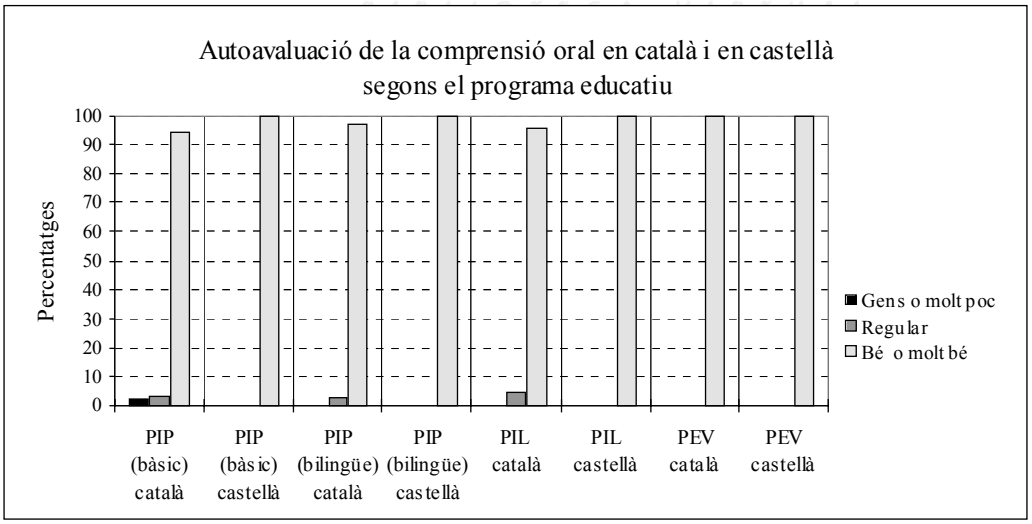

gràfic 17 : relació entre l'autoavaluació de la competència en la comprensió oral en català i en castellà i el programa educatiu

l'autoavaluació de la comprensió oral dels alumnes segons els diferents programes educatius.[111] Si bé la comprensió oral del castellà és en tots els casos bona o molt bona,

[110] Les variables recodificades s'utilitzen en les representacions gràfiques i en les anàlisis estadístiques d'aquest apartat. Cal assenyalar que l'ús de les variables recodificades no sols interessa per a l'anàlisi estadística dels resultats, sinó que també simplifica la interpretació dels gràfics. En altres apartats posteriors es tornaran a utilitzar les variables amb els valors originals, sense recodificar.

[111] Hom pot observar que s'ha dividit el PIP en dos grups, segons que els alumnes facen només en català l'assignatura "Valencià" (PIP bàsic) o s'haja introduït el català com a llengua vehicular d'altres matèries del currículum (PIP bilingüe) (*supra*, apartat 1.2, pàgs. 10 i ss., i també la pàg. 63). En les anàlisis anteriors, relacionades amb aspectes familiars, aquesta diferenciació no era necessària, però és evident que a partir d'ara és important, ja que es valoraran els resultats dels programes educatius en aspectes com, per exemple, la competència o l'ús lingüístics.

en català es troba algun cas de competència en la comprensió oral regular o baixa. De tota manera, les diferències que hi ha en la comprensió oral del castellà i del català per als diferents grups segons els programes educatius són molt petites i no són estadísticament significatives.[112]

Mentre que en la comprensió oral no s'han descobert diferències significatives per a les diferents categories de la variable independent (programa educatiu), no es pot

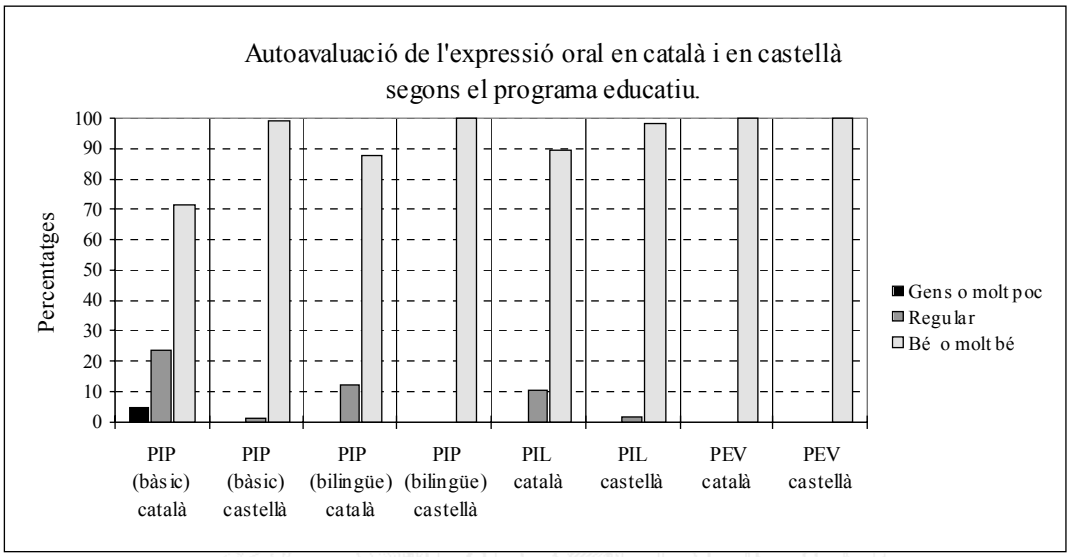

gràfic 18 : relació entre l'autoavaluació de la competència en l'expressió oral en català i en castellà i el programa educatiu

dir el mateix quan s'analitza l'expressió oral. El gràfic 18 mostra que l'expressió oral bona o molt bona en castellà continua sent propera al 100% per a tots els grups, independentment del programa educatiu, però en l'expressió oral en català s'observa una davallada important per al grup del PIP bàsic, amb només un 71.6% d'alumnes que asseguren parlar català bé o molt bé, i petites davallades en altres grups, sobretot en el PIP bilingüe (amb el 87.9% d'alumnes que asseguren parlar català bé o molt bé) i en el PIL (amb el 89.6% d'alumnes que asseguren parlar català bé o molt bé). En aquest cas, l'anàlisi estadística confirma que les diferències per a l'expressió oral en català entre els diferents grups són significatives, mentre que les que s'han obtingut per a l'expressió oral en castellà no ho són.[113]

---

[112] Les probabilitats són $p = 0.7424$ per a la comprensió oral en català i $p = 1$ per a la comprensió oral en castellà. Es pot veure l'anàlisi estadística (*H* de Kruskal-Wallis) en la figura 21 de l'annex a l'estudi descriptiu.

[113] Els valors de la probabilitat associada són $p = 0.0032$ per a l'expressió oral en català i $p = 1$ per a l'expressió oral en castellà. L'anàlisi dels residus estandarditzats i ajustats de la taula de contingència demostra que hi ha diferències significatives en l'elevat nombre d'alumnes del PIP bàsic que diuen parlar

El gràfic que representa la competència lectora en català i en castellà segons el programa educatiu (gràfic 19) té una forma molt semblant al que s'acaba de comentar. Els percentatges de la competència lectora bona o molt bona en castellà són per a tots els programes educatius propers al 100%, però hi ha valors més reduïts per a la competència lectora en català en el grup del PIP bàsic (competència bona o molt bona :

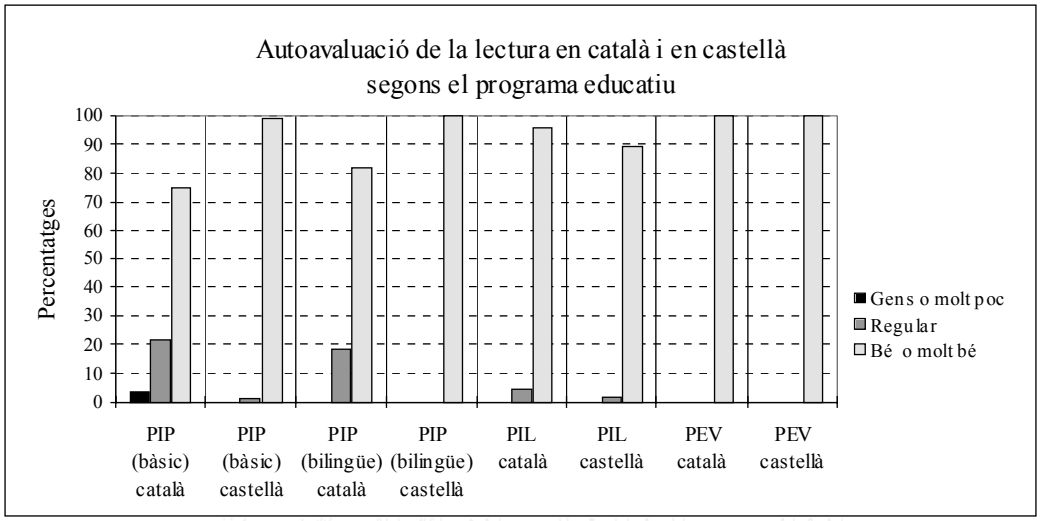

gràfic 19 : relació entre l'autoavaluació de la competència en la comprensió lectora en català i en castellà i el programa educatiu

75%) i en el PIP bilingüe (competència bona o molt bona : 81.8%). Igual que en el cas anterior, les diferències que s'han comentat entre les diferents categories de la variable programa educatiu són estadísticament significatives per a la competència lectora en català, però no ho són per a la competència lectora en castellà.[114]

català gens o molt poc, i regular, i en el baix nombre d'alumnes d'aquest mateix grup que afirmen parlar català bé o molt bé. Es poden veure les anàlisis estadístiques (*H* de Kruskal-Wallis i taula de contingència) en la figura 22 de l'annex a l'estudi descriptiu.

[114] Les probabilitats associades són p = 0.0016 per a la competència lectora en català i p = 1 per a la competència lectora en castellà. L'anàlisi dels residus en la taula de contingència de la competència lectora en català demostra que hi ha diferències estadísticament significatives en l'elevada freqüència de la competència lectora molt baixa, baixa o regular per al PIP bàsic, que es relaciona amb la freqüència baixa de la competència lectora bona o molt bona d'aquest mateix grup, la freqüència baixa de la competència lectora regular del PIL i la freqüència elevada de la competència bona o molt bona d'aquest mateix grup. Es poden veure les anàlisis estadístiques (prova *H* de Kruskal-Wallis i taula de contingència) en la figura 23 de l'annex a l'estudi descriptiu.

El gràfic 20 mostra els resultats de l'autoavaluació que els diferents grups d'alumnes segons el programa educatiu fan de l'expressió escrita, tant en català com en

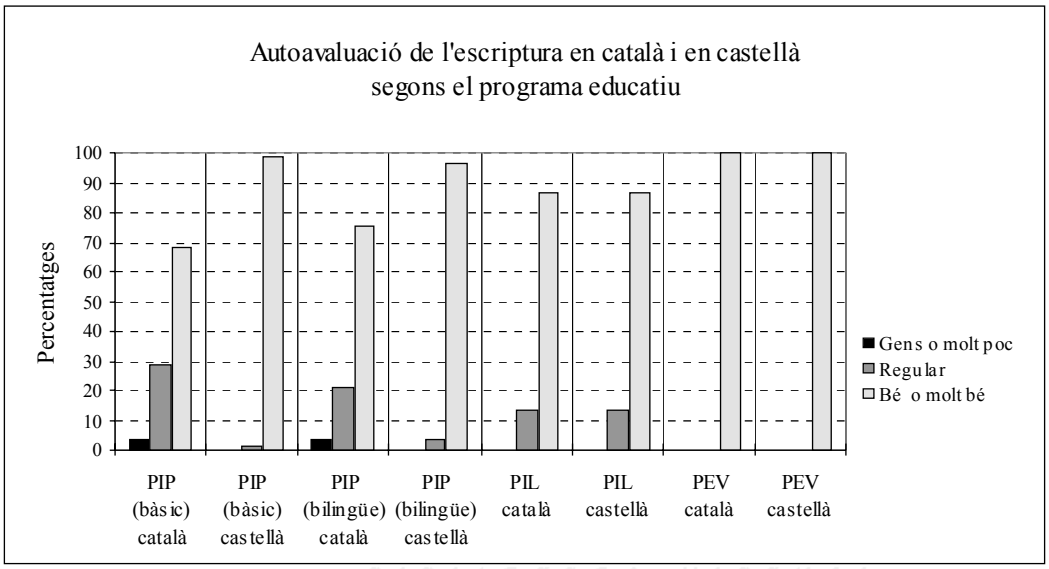

gràfic 20 : relació entre l'autoavaluació de la competència en l'expressió escrita en català i en castellà i el programa educatiu

castellà. S'hi observen les mateixes tendències que a les gràfiques anteriors, encara que amb algun canvi interessant. En general, les puntuacions de l'expressió escrita bona o molt bona en castellà és propera al 100% menys en el grup del PIL, que es queda en un modest 86.6%. Pel que fa la competència escrita en català, les tendències són les mateixes dels darrers gràfics : una davallada important en la competència bona o molt bona en el grup del PIP bàsic (68.4%), que és menys important en el PIP bilingüe (75.8%). Pel que fa al PIL, no arriba als percentatges del PEV, on la totalitat dels alumnes afirmen escriure en català bé o molt bé, però sí que es distancia notòriament dels grups anteriors (competència bona o molt bona : 86.6%).

És també interessant assenyalar que el grup del PIL presenta uns valors idèntics per a l'expressió escrita en català i en castellà, igual que el grup del PEV Aquest equilibri, indici d'una autèntica biliteracitat,[115] només s'observa en els programes educatius bilingües. L'anàlisi estadística dels resultats obtinguts demostra que les diferències que s'han descobert en la competència en expressió escrita, tant en castellà com en català, són significatives.[116]

---

[115] La biliteracitat és la capacitat de llegir i escriure en dues llengües (Hornberger, 1989). És menys freqüent que el bilingüisme degut a la complexitat afegida de les destreses (Baker, 1997 : 45, 283-289).

[116] Els valors de la probabilitat associada són $p = 0.0072$ per a l'escriptura en català i $p = 0.0079$ per a l'escriptura en castellà. L'anàlisi dels residus estandarditzats i ajustats de les taules de contingència

Per últim, en el gràfic 21 hi ha representada l'autoavaluació de l'ús lingüístic en català i en castellà que fan els alumnes segons el programa educatiu en què es troben matriculats. Abans de la interpretació cal recordar que l'ús, més que no la competència, depén de factors contextuals, com ara la població de residència, la primera llengua, etc. Per tant, a l'hora de l'anàlisi s'ha de tenir present que la relació que es puga deduir entre les dues variables es troba mediatitzada per altres variables que no es poden controlar totalment.

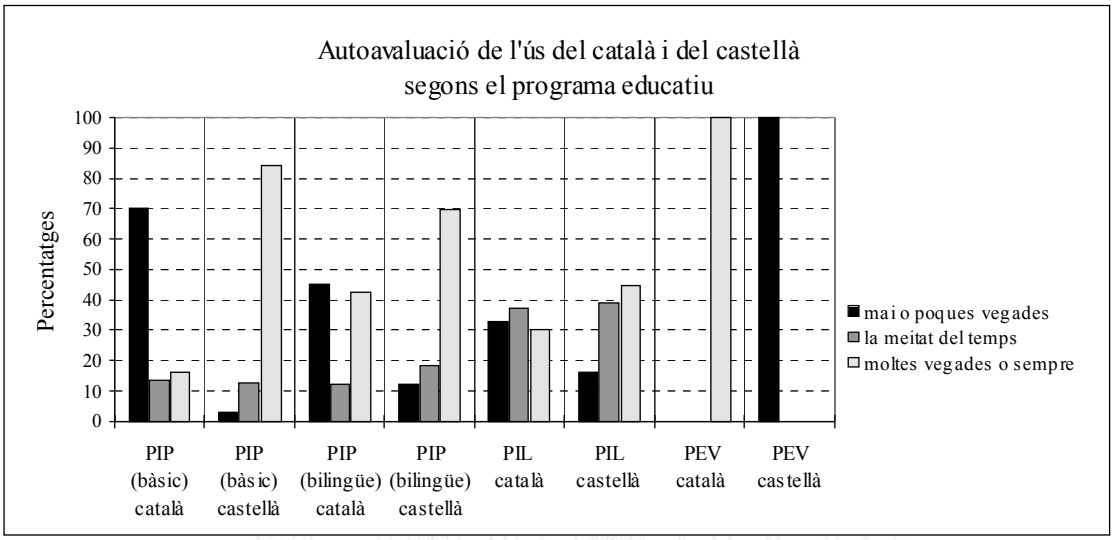

gràfic 21 : relació entre l'autoavaluació de l'ús de les llengües catalana i castellana i el programa educatiu

L'anàlisi estadística demostra que les diferències que hi ha en l'ús lingüístic són significatives, en el sentit que en la mesura que el programa educatiu utilitza més el català com a llengua vehicular dels ensenyaments, hi ha un ús més intens del català i, paral·lelament, menys intens del castellà.[117] Pel que fa als diferents programes educatius, es pot comprovar en el gràfic que el PIP bàsic es caracteritza sobretot per un ús molt

demostra que hi ha diferències significatives en les categories següents : 1) Expressió escrita en català : a) freqüència elevada del PIP bàsic en la competència regular i freqüència baixa en la competència bona o molt bona ; b) freqüència elevada del PIL en la competència escrita bona o molt bona ; c) freqüència elevada del PEV en la competència escrita bona o molt bona i freqüència baixa en la competència regular. 2) Expressió escrita en castellà : a) freqüència elevada de la competència bona o molt bona del PIP bàsic, i freqüència baixa en la competència regular ; b) freqüència elevada de la competència regular en el PIL i freqüència baixa de la competència bona o molt bona. Es pot veure l'anàlisi estadística (prova *H* de Kruskal-Wallis i taules de contingència) en la figura 24 de l'annex a l'estudi descriptiu.

[117] La probabilitat associada per a les dues llengües és $p < 0.0001$. Es pot consultar l'anàlisi estadística (prova *H* de Kruskal-Wallis) en la figura 25 de l'annex a l'estudi descriptiu. Cal fixar-se en les mitjanes dels rangs, que indiquen clarament la intensitat de l'ús d'una i altra llengua segons les categories de la variable programa educatiu.

reduït del català (70.1% "mai o molt poc") que és complementa amb un ús paral·lel molt intens del castellà (84.1% "moltes vegades o sempre").[118]

El PIP bilingüe es troba pràcticament migpartit en un grup (45.5%) que no utilitza el català mai o l'utilitza molt poc, i un altre grup (42.4%) que l'utilitza moltes vegades o sempre. Al mig, hi ha un grup del 12.1% que assegura utilitzar-lo la meitat del temps. Aquesta divisió en dues meitats és deguda a la primera llengua dels alumnes : tots els alumnes de primera llengua catalana usen el català moltes vegades o sempre, mentre que els alumnes de primera llengua castellana tenen tendència a utilitzar molt poc el català (86.7% "poques vegades o mai"), i els alumnes de bilingües tenen un ús més equilibrat, encara que predomina l'ús del català (53.8% "moltes vegades o sempre"). Curiosament, el 100% dels alumnes que diuen utilitzar el català la meitat del temps són alumnes originàriament bilingües.[119] Pel que fa a l'ús del castellà d'aquest grup, predomina l'ús intens (69.7% "moltes vegades o sempre") aspecte aquest que no acaba de complementar-se amb l'ús del català que s'acaba de veure.

Els alumnes del PIL formen el grup més equilibrat pel que fa a la utilització del català. En el gràfic 21 es pot veure que l'alçada de les tres columnes que representen l'ús baix, mitjà i alt del català és molt semblant (32.8%, 37.3% i 29.9% respectivament), amb un lleuger predomini de l'ús mitjà del català. És també el grup més equilibrat respecte de l'ús del castellà, encara que en aquest cas l'equilibri es trenca una mica en la direcció de l'ús més intens del castellà (44.8% "moltes vegades o sempre"). Per últim, els catorze alumnes del PEV mostren un ús lingüístic totalment uniforme : la totalitat utilitza el català moltes vegades o sempre, i el mateix 100% assegura utilitzar el castellà poques vegades o mai.

[118] Totes dues diferències són estadísticament significatives (es pot consultar la taula de contingència en la figura 26 de l'annex a l'estudi descriptiu). Cal recordar que en la mostra hi ha tres grups del PIP bàsic : un d'Alacant, un de Mutxamel i un de Xixona, per la qual cosa existeix un cert control de la variable lloc de residència. Com que en el grup hi ha percentatges d'alumnes diferents segons la primera llengua (68.2% castellà, 21.6% bilingües, 8% català i 2.3% altra llengua), s'han realitzat també les taules de contingència controlant per la variable primera llengua i les diferències continuen sent estadísticament significatives per als grups de primera llengua castellana i bilingüe, però no per al de primera llengua catalana.

[119] Es pot consultar la taula de contingència en la figura 27 de l'annex a l'estudi descriptiu.

Lògicament, el domini de les diferents habilitats lingüístiques en cadascuna de les llengües està relacionat. Així, per al cas del català, hi ha correlacions significatives entre totes les variables referides a l'autoavaluació de les habilitats lingüístiques i l'ús del català, sent les correlacions més intenses les que es donen entre l'expressió oral i la resta de les variables, i entre la lectura i l'escriptura. Tocant al castellà, també hi ha correlacions significatives entre totes les habilitats lingüístiques, excepte entre la lectura i l'ús d'aquesta llengua. Hi ha correlacions de signe negatiu entre l'ús de la llengua catalana i totes les habilitats lingüístiques en castellà, a excepció de la lectura, i també entre l'ús de la llengua castellana i totes les habilitats lingüístiques en català. La correlació negativa de major intensitat és la que es dóna entre l'ús de l'una i altra llengua.[120]

En resum, s'ha vist en aquest apartat que, pel que fa a la relació entre l'autoavaluació de la competència en les quatre habilitats lingüístiques en castellà i els programes educatius, únicament hi ha diferències importants en l'expressió escrita, ja que el grup del Programa d'Immersió Lingüística expressa tenir una competència una mica inferior a la dels altres grups. En canvi, sí que s'han descrit diferències importants en l'expressió oral, la lectura i l'escriptura en català, en el sentit que, en la mesura que augmenta la utilització de la llengua catalana com a llengua vehicular dels ensenyaments en els diferents grups, augmenta també la competència en les diferents habilitats lingüístiques. Sembla, doncs, que el fet de cursar un programa educatiu o un altre no afecta la competència lingüística en castellà, però sí que és decisiu per a la competència lingüística en català. A l'hora de generalitzar aquestes conclusions no s'hauria de perdre de vista que les dades amb què s'ha treballat estan tretes de l'autoavaluació feta pels mateixos alumnes, i no de proves objectives, i que, a més, la mostra d'alumnes és reduïda, ja que pertany a una sola de les comarques valencianes.[121]

---

[120] La correlació entre l'ús de les dues llengües és $\rho = -0.7875$, $p < 0.001$. Es poden consultar els valors de la resta de correlacions en la figura 28 de l'annex a l'estudi descriptiu. S'ha utilitzat la correlació per rangs de Spearman perquè es tracta de variables mesurades en una escala ordinal.

[121] Malgrat la nostra prudència, els resultats concorden amb els d'investigacions prèvies. Així, Doménech Sornoza (1990, vol. 2, pàg. 508), a partir del treball realitzat els anys 1986-1988 sobre una mostra de 257 alumnes del Cicle Mitjà de EGB de quinze centres diferents del País Valencià dividits en cinc grups segons els diferents tractaments de les llengües en l'àrea d'experiències (inicial, parcial, total, castellà-castellà i valencià-valencià), arriba a la conclusió que l'ús del català com a llengua d'aprenentatge no sols fa augmentar la competència lingüística en aquesta llengua, sinó també en alguns aspectes del domini lingüístic del castellà pel fenomen de transferència lingüística. En canvi, a les escoles on predomina el castellà no es produeix cap fenomen de transferència lingüística del castellà cap al català. Els estudis realitzats a Catalunya sobre la immersió lingüística mostren que els escolars dels programes d'immersió tenen una millor competència en català que els que segueixen un programa on predomina l'ús del castellà. Pel que fa al domini d'aquesta darrera llengua, els treballs no són concloents (Artigal, 1995 :

Un altre aspecte que també cal destacar és la major seguretat que expressen els alumnes del PEV en totes les habilitats lingüístiques, tant en català com en castellà, així com el fet que són els alumnes dels dos programes autènticament bilingües (PIL i PEV) els que mostren tenir un major equilibri en el domini de totes les habilitats lingüístiques en ambdues llengües. Per tant, aquests programes són els que millor aconsegueixen el desideràtum de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià quan diu que "al final dels cicles en què es declararà obligatòria la incorporació del valencià a l'ensenyament, i qualsevol que haja estat la llengua habitual en iniciar els estudis, els alumnes han d'estar capacitats per a utilitzar, oralment i per escrit, el valencià en igualtat amb el castellà".[122]

Pel que fa a l'ús de les dues llengües, cal subratllar com la major presència del català en els programes educatius també es relaciona amb un major ús d'aquesta llengua, si bé s'ha de tenir en compte l'existència de variables que intervenen i que són difícils de controlar. Cal remarcar també el major equilibri en l'ús lingüístic dels alumnes del PIL, i l'homogeneïtat en l'ús dels alumnes del PEV. Malgrat aquestes prevencions, es pot afirmar que els resultats indiquen que els programes bilingües són els únics programes educatius que aconsegueixen un cert grau de normalització de l'ús lingüístic del català.

89-92) ; el treball de Ribes (1993 : 72-84), realitzat al 5è curs quan la majoria dels alumnes d'immersió només portaven un màxim de dos cursos rebent classes de llengua castellana, mostren que els alumnes d'immersió, en relació al grup castellanoparlant de comparació, mostren un nivell de comprensió lectora i de producció de textos escrits semblant, però són inferiors en els aspectes més convencionals de l'escriptura (ortografia i puntuació). Els resultats de les investigacions realitzades a tot el món a partir de la dècada dels setanta sobre els programes d'immersió mostren que, en general, els alumnes d'aquest programa tenen un coneixement de la llengua vehicular dels ensenyaments que s'aproxima al dels alumnes que la tenen com a primera llengua, especialment els alumnes dels programes d'immersió primerenca, sense que això supose un endarreriment en la comprensió i l'expressió en la seua primera llengua. Pel que fa al domini de la llengua escrita en la seua primera llengua, es dóna un endarreriment en els primers cursos –quan encara no s'ha introduït en el treball escolar– que desapareix més endavant (Swain & Lapkin, 1982 : 36-41 ; Cummins & Swain, 1986 : 40-43 ; Genesee, 1987 : 34-39 ; Sánchez López & Rodríguez de Tembleque, 1997 : 209-212).

[122] Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'Ús i Ensenyament del Valencià (DOGV de l'1-12-1983), article 19, punt 2.

3.4.6 L'evolució del coneixement i de l'ús de la llengua dels alumnes en relació als pares

En un apartat anterior s'ha analitzat la transmissió lingüística familiar segons els diferents programes educatius.[123] En aquest es mostra com han evolucionat conjuntament el coneixement i l'ús de la llengua dels alumnes en relació al dels pares dins dels diferents programes educatius. El gràfic 22 mostra que els alumnes escolaritzats al PIP bàsic tenen una competència en l'expressió oral superior a la dels seus pares : gairebé han desaparegut els alumnes que afirmen no saber parlar català o saber-ne poc, han augmentat lleugerament en relació als pares els que afirmen tenir una competència oral regular, i han augmentat molt els que afirmen parlar català bé o molt bé (71.6%).

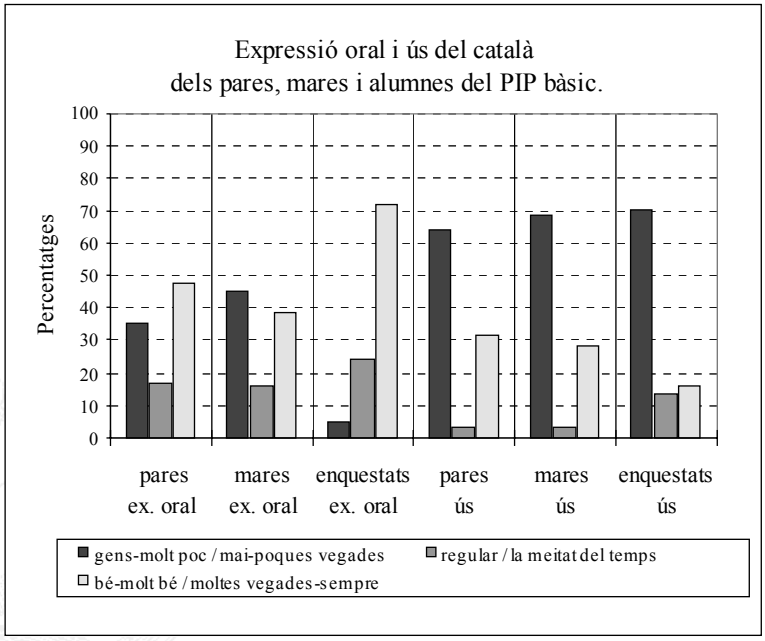

gràfic 22 : relació entre l'expressió oral i l'ús de la llengua catalana dels pares i de les mares i el dels alumnes en el PIP bàsic

Aquest augment de la competència es contradiu, però, amb la disminució efectiva de l'ús lingüístic : augmenten lleugerament fins a arribar al 70.1% els alumnes que no utilitzen mai el català o ho fan en poques ocasions, hi ha un augment d'un poc més de 10 punts fins arribar al 13.8% dels alumnes que afirmen utilitzar el català la meitat del temps, i baixa espectacularment fins al 16.1% el percentatge d'alumnes que diuen utilitzar el català moltes vegades o sempre. Es pot deduir, per tant, que per efecte de l'ensenyament escolar han desaparegut gairebé els alumnes que afirmen tenir una competència oral nul·la o molt baixa, s'ha incrementat lleugerament la competència mitjana i hi ha hagut una puja important de la competència oral alta. Per contra, sembla que la simple introducció de l'assignatura "Valencià" no aconsegueix frenar l'abandonament

[123] *Supra*, apartat 3.4.2, pàgs. 83 i ss.

de l'ús lingüístic, que baixa per sota del nivell dels pares i de les mares malgrat l'augment que s'ha vist de la competència oral.[124]

La situació és diferent en el PIP bilingüe.[125] Com es pot observar en el gràfic 23, l'índex de coneixement del català dels fills és bastant superior al dels pares, situant-se el coneixement "bo" o "molt bo" a la ratlla del 90 per cent (87.9%). Han desaparegut totalment els alumnes que diuen parlar el català molt poc o gens, i es manté el percentatge que el parla regular. Ara bé, pel que fa a l'ús s'observa que també disminueix respecte del dels pares, ja que hi ha un augment dels alumnes que no utilitzen mai el català o ho fan en poques ocasions (45.5%), i disminueix sensiblement la quantitat dels que afirmen utilitzar el català moltes vegades o sempre (42.4%). De fet, els alumnes d'aquest programa queden migpartits segons l'ús de les llengües. Ja s'ha comentat anteriorment que aquesta divisió està directament relacionada amb la primera llengua dels alumnes.[126]

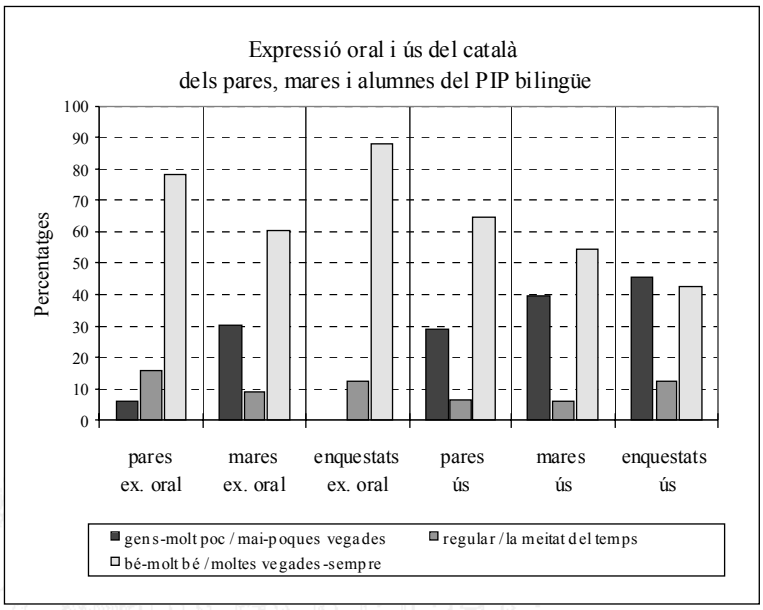

gràfic 23 : relació entre l'expressió oral i l'ús de la llengua catalana dels pares i les mares i el dels alumnes en el PIP bilingüe

[124] A més, no s'ha d'oblidar que en els alumnes del PIP bàsic, –i encara més en la resta de programes educatius– una part de l'ús que declaren els alumnes es realitza dins de les aules, on les tries lingüístiques estan condicionades per factors de tipus acadèmic i no són, per tant, tan lliures com en els àmbits extraescolars.

[125] Cal recordar que hi ha un únic grup de PIP bilingüe a la mostra, que és de la població de Xixona. Per tant, en interpretar les xifres de coneixement i ús del català s'ha de tenir present que es tracta de la població del nostre estudi que presenta uns índexs majors de coneixement i d'ús de la llengua. De tota manera, a nosaltres el que ens interessa és comprovar l'evolució del coneixement i de l'ús dels fills respecte dels pares.

[126] *Supra*, pàg. 100.

El grup del PIL presenta un augment considerable, encara major que en el grup anterior, de la competència en l'expressió oral dels alumnes respecte de la dels seus pares, ja que s'arriba a un nivell de competència bona o molt bona una mica millor (89.6%) a partir d'una competència oral dels pares clarament més baixa (gràfic 24). L'ús segueix una evolució diferent a la dels altres grups : d'una banda, hi ha un descens respecte dels pares tant dels alumnes que no utilitzen mai el català o que l'utilitzen poques vegades (32.8%) com dels alumnes que l'utilitzen moltes vegades o sempre (29.9%). Per contra, augmenta substancialment el grup dels alumnes que utilitzen el català la meitat del temps (37.3%). Per tant, en relació als pares hi ha una millora important de la competència oral i una clara tendència a l'ús equilibrat de les dues llengües. El darrer aspecte no es donava en el grup del PIP bilingüe. Per tant, la nostra valoració és que el PIP bilingüe aconsegueix alentir parcialment el procés d'abandonament de la llengua, mentre que el PIL assoleix que els alumnes utilitzen les dues llengües ambientals d'una manera més equilibrada, encara que no s'ha de perdre de vista que aquest ús equilibrat és el resultat, almenys en part, d'una minva d'un ús més ple del català.[127]

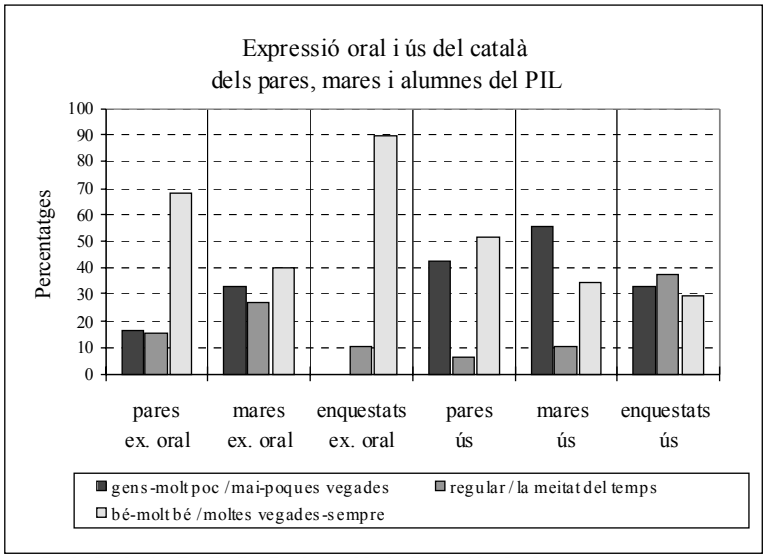

gràfic 24 : relació entre l'expressió oral i l'ús de la llengua catalana dels pares i les mares i el dels alumnes en el PIL

[127] S'ha de tenir en compte que els grups del PIL es localitzen en uns contextos (Alacant, Mutxamel i el barri de la Sagrada Família de Xixona) globalment més desfavorables per a l'ús del català que el grup del PIP bilingüe (Xixona).

Acabem aquest apartat assenyalant que el PEV (gràfic 25) aconsegueix una millora tant de la competència com de l'ús lingüístic dels alumnes respecte dels seus pares, tot aconseguint un ús lingüístic ple del català. Ara bé, el fet de comptar amb un únic grup d'aquest programa, que se situa a Xixona, i la petita quantitat d'alumnes que s'hi troben matriculats (14), fa que s'haja de ser caut a l'hora de traure conclusions sobre aquest resultat.

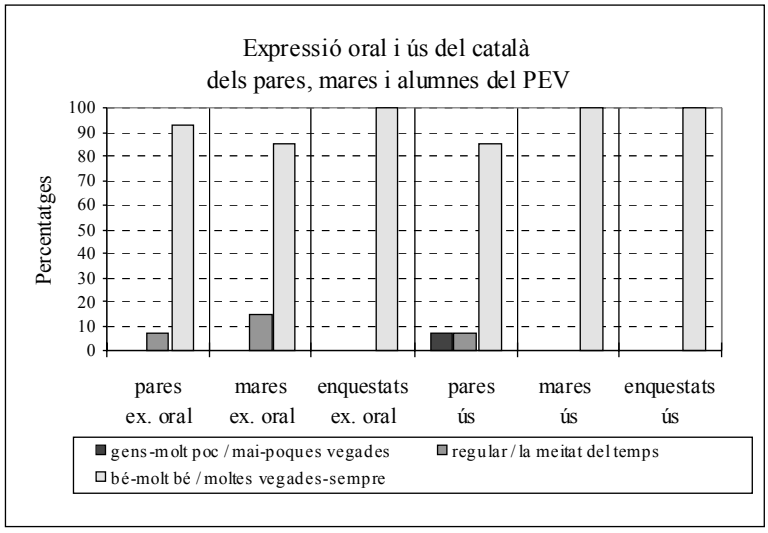

gràfic 25 : relació entre l'expressió oral i l'ús de la llengua catalana dels pares i de les mares i el dels alumnes en el PEV

3.5 Dades dels enquestats sobre els usos lingüístics i les normes d'ús lingüístic

En aquest apartat es vol aprofundir en l'estudi de l'ús lingüístic dels subjectes. Si en els apartats precedents s'ha descrit l'ús de la llengua des d'un punt de vista quantitatiu, ara volem descriure'l en relació als principals àmbits de l'activitat quotidiana dels alumnes. Els àmbits lingüístics que es tindran en compte són la família, el veïnat, el barri o la població de residència i el centre d'estudis. Com sempre, la principal variable que es tindrà en compte en aquesta anàlisi de l'ús lingüístic serà el programa educatiu que cursen els enquestats.

3.5.1 L'ús lingüístic en l'àmbit familiar

En els apartats referits a la transmissió lingüística familiar i al coneixement i l'ús de la llengua s'han comentat dades que tenen relació amb l'ús de les llengües en la família. Per això, i amb risc de ser una mica reiteratius, únicament es presentaran i comentaran breument els gràfics que resumeixen la informació de l'ús lingüístic en aquest context. El gràfic 26 mostra l'ús global de les llengües dins de l'àmbit familiar. S'hi veuen els percentatges que representen la llengua de relació entre els pares, la llengua en què s'adrecen els pares als alumnes, la llengua amb què els alumnes es dirigeixen als pares i, per últim, la llengua de relació dels alumnes amb els germans. S'hi pot observar com la columna que representa el percentatge d'ús del castellà augmenta constantment, amb un màxim del 66.7% d'ús del castellà amb els germans, mentre hi ha un descens paral·lel de la columna que representa l'ús del català, que arriba al mínim en la relació amb els germans (23.7%). S'hi veu que l'ús lingüístic dels alumnes està totalment condicionat pel dels pares, però és preocupant la important pèrdua en l'ús del català que s'observa en el canvi generacional.[128] El creixement que s'observa en la columna de l'ús bilingüe entre pares i alumnes en relació a l'ús de les parelles és degut, bàsicament, al fet que la majoria de les parelles mixtes segons la competència lingüística (61.2%) sol tenir com a llengua de relació el castellà, però després, hi ha un cert percentatge de pares i mares catalanoparlants d'aquestes parelles mixtes (35.4%) que es dirigeixen en català als fills.

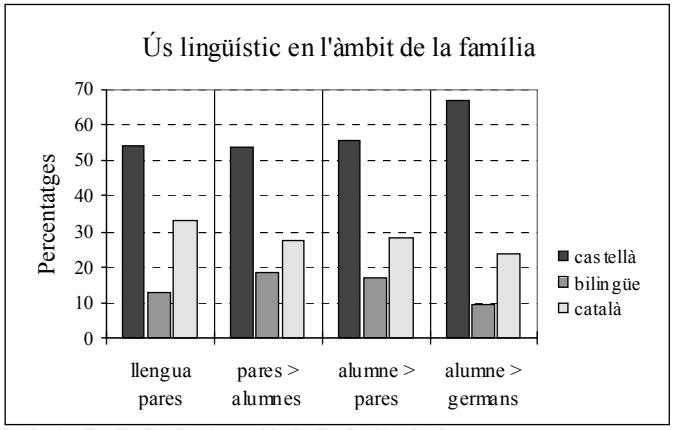

gràfic 26 : ús lingüístic en l'àmbit familiar

[128] L'estudi 2299 del CIS, realitzat en octubre de 1998, mostra també aquesta tendència. Un total de 429 entrevistats majors de 18 anys (el 55.64% del total) eren capaços de parlar català (en el Cens de 1991 el 51.97% dels valencians majors de 15 anys sabien parlar català). Les preguntes que interessen només es van realitzar als enquestats que eren capaços de parlar català. Mentre que el 59% dels entrevistats que podien expressar-se en català l'utilitzaven amb els fills, i al voltant del 59% l'utilitzava en la relació amb els pares i mares (59% amb el pare i 58% amb la mare), només el 26% l'utilitzava en la relació amb els germans. L'ús del castellà, que estava entre el 37% amb els pares i el 39% amb les mares, pujava al 52% amb els germans (Siguán, 1999 : 37-39).

Si s'analitzen aquests resultats per programes educatius es veu que en el PIP (gràfic 27) se segueix la tendència general que es veia en el gràfic anterior, encara que amb una inclinació a l'ús exclusiu del castellà encara més accentuada. També es constata que el creixement de la columna de l'ús bilingüe dels pares als fills (12.7%) en relació a l'ús bilingüe dins de la parella (11.1%) és mínim, cosa que implica que els membres catalanoparlants de les parelles mixtes no modifiquen, quan parlen amb els fills, l'ús predominantment castellà que tenen amb la parella.

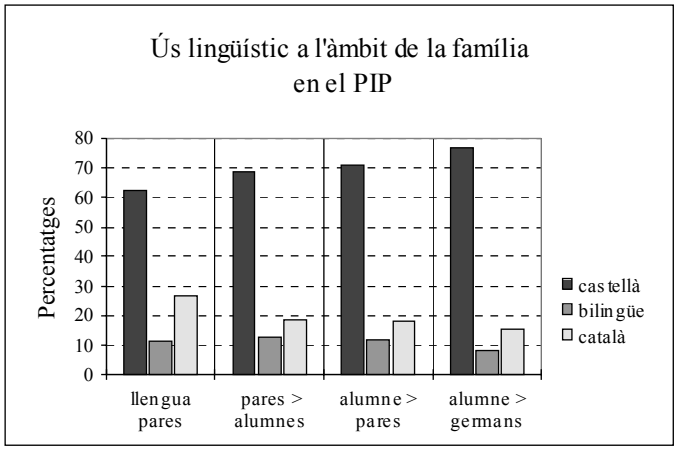

gràfic 27 : ús lingüístic en les famílies dels alumnes del PIP

La tria d'un programa educatiu bilingüe implica generalment un nivell de compromís personal i familiar que, sens dubte, té repercussió dins de l'ús lingüístic en l'àmbit de la família. Així, es pot observar en el gràfic 28, que correspon al PIL, com l'ús de la llengua catalana en la parella minva relativament poc en la relació amb els fills, però, a més, hi ha un creixement notable en l'ús bilingüe, que és degut sobretot al fet que els membres catalanoparlants de les parelles mixtes opten per utilitzar la seua llengua amb els fills. Malauradament, aquest ús no es consolida en la relació amb els germans, i això fa que es mantinga la tendència a la castellanització en l'ús lingüístic de la generació més jove.

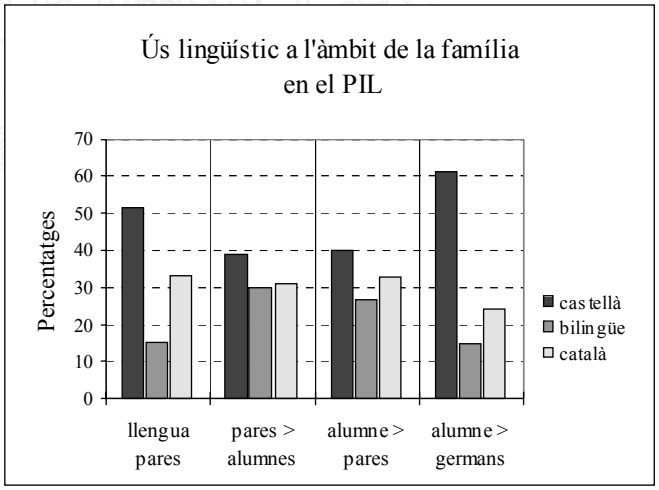

gràfic 28 : ús lingüístic en les famílies dels alumnes del PIL

Finalment, s'observa que en el PEV (gràfic 29) sí que hi ha un canvi de tendència en el sentit que els fills augment l'ús del català en l'àmbit familiar respecte dels pares, ja d'entrada molt alt en aquest programa educatiu i, a més, consoliden l'ús de la llengua catalana en la relació amb els germans. De tota manera, en la interpretació d'aquestes dades cal recordar que el nombre d'alumnes matriculats en aquest programa és reduït, i que el programa només té implantació a la ciutat de Xixona, que compta amb un índex elevat de coneixement i d'ús del català.

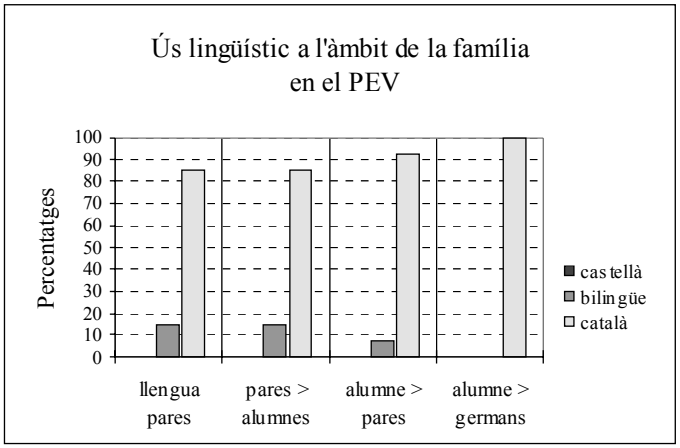

gràfic 29 : ús lingüístic en les famílies dels alumnes del PEV

3.5.2 L'ús lingüístic amb el veïnat

Fem la distinció entre l'ús lingüístic fet amb el veïnat, entés com el conjunt de persones que per viure en l'entorn de la residència familiar constitueix el primer àmbit de socialització fora de la família (per a realitzar activitats com ara comprar, jugar al carrer, etc.), i la llengua parlada al barri o població de residència en general (Erill & aa., 1992 : 69-70.). La gent que viu al veïnat és coneguda, i els seus usos lingüístics també. Per tant, cal distingir en aquesta descripció la llengua parlada amb els veïns catalanoparlants de la llengua parlada amb els veïns castellanoparlants. En l'anàlisi de les dades es tindrà en compte la incidència del programa educatiu, del lloc de residència i de la competència lingüística en l'expressió oral en l'elecció lingüística dels enquestats.

Els resultats globals de l'autoavaluació del comportament lingüístic amb els veïns de parla catalana permeten comprovar que el 57.1% dels alumnes de la mostra convergeix –és a dir, s'adapta lingüísticament–, amb als veïns catalanoparlants, un 7.1% afirma convergir en ocasions (utilitza les dues llengües) i un 35.7% no hi convergeix mai.[129]

[129] Per a calcular aquests percentatges no s'han tingut en compte el 9.4% d'alumnes que afirma no tenir veïns de llengua catalana. Si es comparen aquestes xifres amb les de treballs realitzats en altres contextos catalanoparlants, es pot veure que Boix (1991 : 230) observa una xifra de convergència del 72.7% i un 26.6% de divergència entre els jóvens de la ciutat de Barcelona ; Erill, Farràs i Marcos (1992 : 90) obtenen una xifra de convergència amb el veïns catalanoparlants del 61.5%, un 28.7% de divergència i un 1% de subjectes que afirmen utilitzar igualment les dues llengües en aquests contextos en els jóvens de

El gràfic 30 presenta els usos lingüístics amb els veïns catalanoparlants dels alumnes que s'autoavaluen amb una competència lingüística bona o molt bona segons les localitats i els diferents programes educatius. L'anàlisi del gràfic i de les taules de contingència[130] demostra que hi ha diferències estadísticament significatives ($p = 0.0001$) en l'alt percentatge d'alumnes dels dos programes educatius impartits a Alacant que afirmen no tenir veïns catalanoparlants (el 25% en el PIP i el 27.3% en el PIL). Pel que fa a l'ús efectiu de les llengües, ressalta el baix ús del català dels alumnes del PIP d'Alacant i del PIP de Mutxamel, encara que els alumnes d'aquest darrer grup afirmen tenir un ús relativament elevat de les dues llengües per igual (18.2%) però, sobretot, del castellà (54.5%). Els alumnes del PIL d'Alacant destaquen pel baix ús que afirmen fer del castellà (9.1%) en les relacions amb els pocs veïns catalanoparlants que tenen. Per últim, els alumnes del PIL i del PEV de Xixona manifesten un alt grau d'utilització del català amb els veïns catalanoparlants (85.7% i 92.9%), que es combina, en el cas de l'últim grup, amb ús nul del castellà en exclusiva.

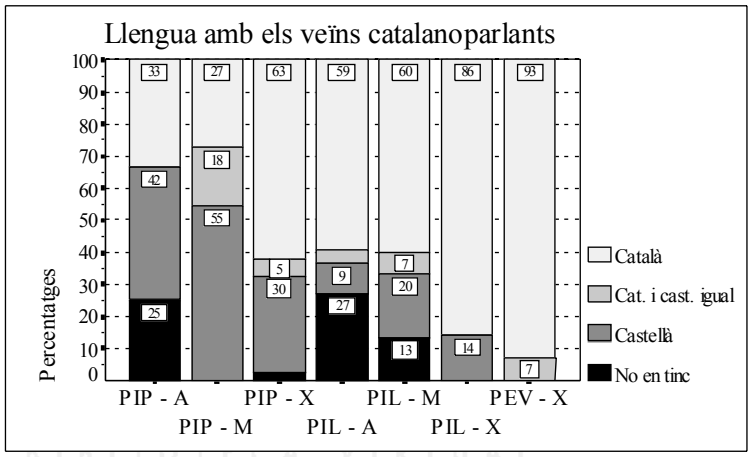

gràfic 30 : relació entre la llengua parlada amb els veïns catalanoparlants, el programa educatiu i la localitat

Sabadell ; Melià (1997 : 103) presenta unes xifres globals d'un 51.6% de convergència lingüística amb els coneguts catalanoparlants i d'un 31.5% de divergència entre els jóvens de Mallorca ; Colom (1998 : 93-94, 187) descriu un 40% de convergència lingüística, un 44.4% de divergència i un 13.95% d'ús indistint de les dues llengües en l'ús lingüístic dels jóvens de la ciutat de València amb els veïns catalanoparlants.

[130] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 29 de l'annex a l'estudi descriptiu. A més de les taules de contingència s'inclou la prova *H* de Kruskal-Wallis, ja que la variable que indica l'ús lingüístic amb els veïns catalanoparlants està mesurada en una escala ordinal.

Mentre que en les relacions amb els veïns catalanoparlants hi ha diferències importants, en les relacions amb els veïns castellanoparlants l'ús és molt homogeni en favor de la llengua dominant. Com es pot observar en el gràfic 31, que representa els usos lingüístics de tots els alumnes amb els veïns castellanoparlants d'acord amb les poblacions i els programes educatius, l'ús del castellà en aquest context és totalment majoritari en tots els grups, sense que les petites diferències que s'observen, que impliquen una tendència a un ús menor del castellà en els programes educatius i les poblacions que fan un ús major del català, puguen considerar-se estadísticament significatives (p = 0.2735).[131] Per tant, l'adaptació lingüística als interlocutors castellanoparlants és totalment majoritària en aquest context.[132]

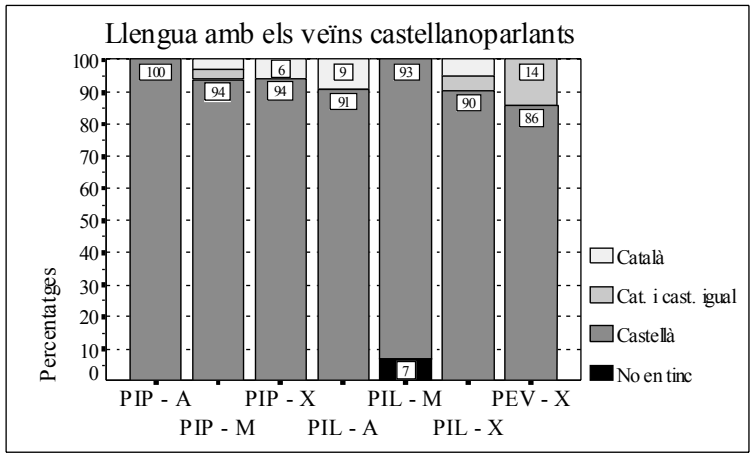

gràfic 31 : relació entre la llengua parlada amb els veïns castellanoparlants, el programa educatiu i la localitat

BIBLIOTECA VIRTUAL

3.5.3 L'ús lingüístic en el barri o la localitat

En aquest apartat s'analitza l'ús lingüístic realitzat en la localitat o el barri on resideixen els alumnes. Es tindrà en compte un únic tipus d'interlocutor, un jove de la mateixa edat que l'enquestat,[133] i dos tipus de situacions comunicatives : l'enquestat és interpel·lat pel seu interlocutor, o bé és l'enquestat qui inicia la comunicació tot in-

[131] Es pot veure l'anàlisi estadística en la figura 30 de l'annex a l'estudi descriptiu.

[132] En xifres globals, sense tenir en compte altres variables, el 92.6% dels enquestats utilitza el castellà amb els veïns castellanoparlants. Aquesta xifra és una mica superior a l'observada en treballs realitzats en altres contextos catalanoparlants. Així, Boix troba a la ciutat de Barcelona una xifra del 90.9% (Boix, 1993 : 152) ; Erill, Farràs i Marcos troben a Sabadell una xifra del 84.3% d'ús del castellà amb els veïns castellanoparlants (1992 : 90) ; Melià (1997 : 103) descriu a Mallorca una xifra global del 87% de convergència amb els coneguts castellanoparlants. Per contra, Colom (1998 : 94, 187) descriu una xifra superior de convergència amb els veïns castellanoparlants (97.55%) per als jóvens de la ciutat de València. Encara que la mostra no és representativa d'aquesta cohort d'edat a la comarca de l'Alacantí, l'homogeneïtat de les xifres per a tots els grups permet establir aquesta comparació.

[133] La tria d'un interlocutor de la mateixa edat és necessària per a evitar la intervenció de la variable estatus, que podria aparéixer en percebre l'enquestat una situació de desigualtat amb el seu interlocutor.

terpel·lant l'interlocutor. Com en l'apartat anterior, en l'anàlisi de les dades es mesurarà la incidència del programa educatiu, del lloc de residència i de la competència lingüística en l'expressió oral en l'opció lingüística triada pels enquestats.

La primera situació comunicativa que s'analitza és quan l'enquestat és interpel·lat per un desconegut (taula 7). Si el desconegut se li adreça en català, un 68.3% de la mostra hi convergirà lingüísticament i un 23.8% en divergirà. En canvi, la convergència envers el desconegut castellanoparlant és gairebé total : el 93.6% convergirà amb el desconegut castellanoparlant i només un 2.5% en divergirà. Per tant, mentre que l'índex de convergència amb el desconegut catalanoparlant és 11.2 punts superior al de la convergència amb els veïns catalanoparlants, l'índex de convergència amb el castellà es manté en uns valors altíssims, molt semblants als que s'han vist en la relació amb els veïns.[134]

	Contestar a desconegut catalanoparlant	Contestar a desconegut castellanoparlant
Català	68.3%	2.5%
Castellà	23.8%	93.6%
Igual en català que en castellà	7.9%	2.5%
Si sospite que és catalanoparlant, en català. Si no, en castellà	—	1%

taula 7 : tria lingüística en la resposta a un desconegut

[134] En el treball de Boix (1993 : 152), un 85.1% dels joves barcelonins convergeix lingüísticament amb l'interlocutor jove que se li adreça en castellà i un 10.4% en divergeix. Pel que fa al català, el 74% hi convergeix i el 20.1% en divergeix. Erill, Farràs i Marcos (1992 : 102-103) donen xifres del 83.7% de convergència amb el català i del 91.7% de convergència amb el castellà en una situació semblant. Les xifres de la divergència són del 13.4% i del 5.7% respectivament. Colom (1998 : 99, 190) descriu per als jóvens de la ciutat de València un 52.1% de convergència i un 39.55% de divergència amb un interlocutor jove que parla català, i un 97% de convergència (i només un 1.15% de divergència) amb un jove que parla castellà.

Si s'analitzen els valors de la convergència o la divergència lingüístiques amb els desconeguts de parla catalana segons la localitat de residència i el programa educatiu, hi ha una gran variabilitat, que veiem resumida en el gràfic 32. La forma del gràfic suggereix que l'augment de la convergència està més relacionat amb el programa educatiu que no amb la població de residència. L'anàlisi de dades demostra que les diferències que hi ha entre els grups són estadísticament significatives ($p = 0.0226$). De fet, l'anàlisi dels residus en la taula de contingència mostra diferències que no són degudes a l'atzar en l'elevat grau de divergència del PIP d'Alacant i del PIP de Mutxamel, i en l'elevat grau de convergència del PIL d'Alacant, del PIL de Xixona i del PEV de Xixona.[135]

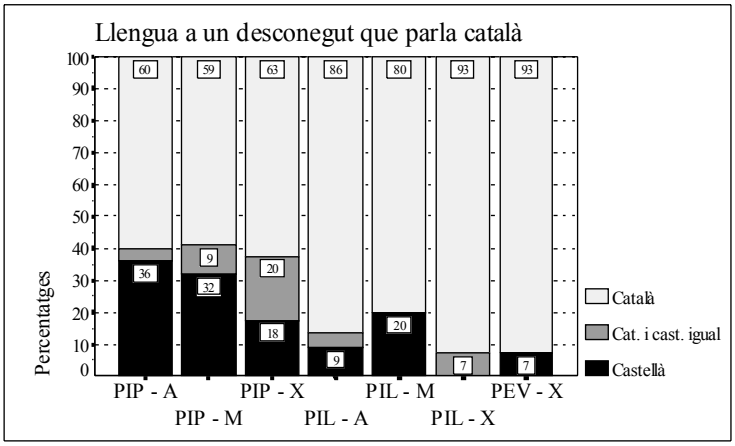

gràfic 32 : relació entre la tria lingüística en la resposta a un desconegut catalanoparlant, el programa educatiu i la localitat

Per contra, l'anàlisi dels valors de la convergència o la divergència lingüístiques amb els desconeguts de parla castellana segons la localitat de residència i el programa educatiu torna a demostrar que les petites diferències que hi ha no són significatives ($p = 0.6193$) i, a més, no semblen presentar cap tipus de tendència (gràfic 33).[136]

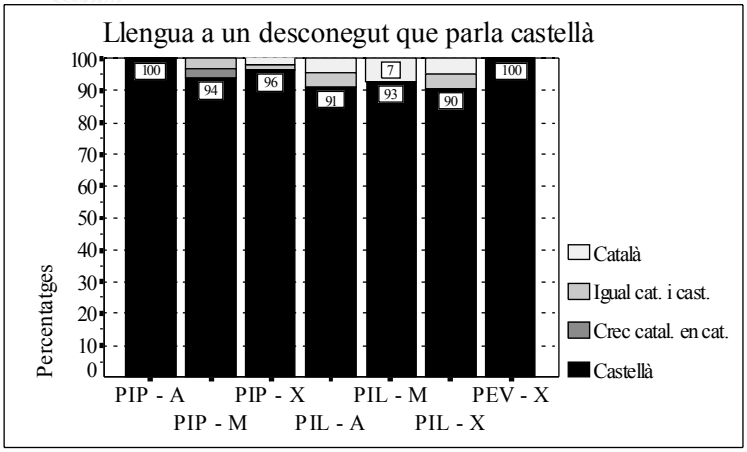

gràfic 33 : relació entre la tria lingüística en la resposta a un desconegut castellanoparlant, el programa educatiu i la localitat

[135] Es pot veure l'anàlisi estadística en la figura 31 de l'annex a l'estudi descriptiu. S'ha controlat l'expressió oral en català com a possible variable que intervé limitant l'anàlisi als alumnes que asseguren tenir una competència en l'expressió oral en català bona o molt bona.

[136] Es pot veure l'anàlisi estadística en la figura 32 de l'annex a l'estudi descriptiu.

La segona situació comunicativa referida a l'ús lingüístic en el barri o la localitat que s'analitza és quan l'enquestat pren la iniciativa i s'adreça a una altra persona de la seua edat. En la taula 8 es veuen resumides les dades de l'actuació lingüística declarada pels jóvens enquestats quan es dirigeixen a coneguts de la seua mateixa edat. S'hi pot observar que la norma d'ús lingüístic més habitual és la convergència lingüística amb el conegut, és a dir, si aquest parla català, els enquestats se li dirigiran en català, i si parla castellà, cosa que estadísticament sembla més probable,[137] se li dirigiran en castellà. En segon lloc, la norma més seguida és l'ús de la llengua dominant, el castellà, independentment de la llengua de l'interlocutor. Un 17.3% dels alumnes enquestats utilitzaria igualment una llengua que l'altra. Interpretem aquesta resposta com que els enquestats, en el seu ús habitual amb persones d'una i altra llengua, solen utilitzar les dues llengües sense ajustar-se d'una manera rígida a la norma majoritària de convergència lingüística. Per últim, cal destacar que cap dels alumnes enquestats utilitza sempre el català amb els coneguts independentment de la llengua d'aquests.

	Dirigir-se a un conegut
Català	0%
Castellà	30.2%
Igual en català que en castellà	17.3%
En la llengua del conegut	52.5%

taula 8 : tria lingüística en dirigir-se a un conegut

El gràfic 34 representa l'ús lingüístic dels alumnes quan es dirigeixen a persones conegudes segons el lloc de residència i el programa educatiu. Per tal de controlar la competència en l'expressió oral en català com a possible variable que intervé, només s'han seleccionat els alumnes que afirmen tenir una competència oral bona o molt bona en la llengua catalana. Com s'hi pot comprovar, hi ha una tendència clara al descens

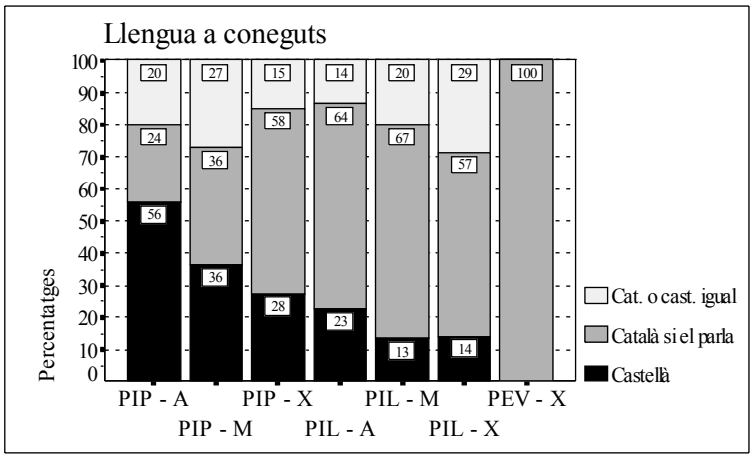

gràfic 34 : relació entre la tria lingüística en dirigir-se a un conegut, el programa educatiu i la localitat

[137] La resposta a la pregunta "Al barri o població on vius, quina llengua sents parlar ?", que és indicadora de la llengua dominant en l'entorn lingüístic dels alumnes enquestats, té les respostes següents : castellà : 38.6% ; Igual català que castellà : 41.6% ; català : 19.8%.

de l'ús exclusiu del castellà i a l'augment paral·lel de la convergència lingüística amb l'interlocutor en els programes educatius bilingües, amb el cas destacat del grup del PEV. També s'hi observa una major tendència a augmentar la convergència lingüística en la mesura que augmenta l'ús del català en la població on resideixen els enquestats. L'anàlisi estadística demostra que les diferències trobades no són degudes a l'atzar ($p = 0.0013$), especialment per a l'elevat nombre dels alumnes del PIP d'Alacant que utilitzen sempre el castellà i no convergeixen gairebé mai en català, i per l'elevat nombre d'alumnes del PEV de Xixona que convergeixen sempre i no utilitzen mai el castellà com a norma d'ús exclusiu.[138]

Les dades de l'actuació lingüística quan els alumnes es dirigeixen a desconeguts es troben resumides a la taula 9. L'ús del castellà com a llengua primera de relació amb els desconeguts és la norma lingüística seguida per la majoria (78.2%), però es trenca en ocasions quan els enquestats sospiten per alguna causa que el seu interlocutor desconegut és catalanoparlant (11.9%). Sí que hi ha en aquest cas un percentatge petit d'alumnes que comencen habitualment les relacions amb els desconeguts en català (7.4%), i un percentatge encara menor que ho fa només en algunes ocasions (2.5%).[139]

	Dirigir-se a un desconegut
Català	7.4%
Castellà	78.2%
Igual en català que en castellà	2.5%
Si sospite que és catalanoparlant, en català. Si no, en castellà	11.9%

taula 9 : tria lingüística en dirigir-se a un desconegut

[138] Es pot veure la taula de contingència en la figura 33 de l'annex a l'estudi descriptiu.

[139] Boix (1993 : 152) va obtenir els resultats següents a Barcelona, amb una pregunta semblant : 57.1% castellà, 25.3% català i 16.9% bilingüe ; Colom (1998 : 100, 190) va obtenir els resultats següents a València : 3.75% català, 93.1% castellà i 2.95% indistintament una o l'altra llengua.

Podem investigar la relació entre les normes d'ús lingüístic amb desconeguts i els programes educatius a partir de les dades resumides en el gràfic 35.[140] L'examen d'aquest gràfic torna a mostrar la tendència, ja trobada en les anàlisis anteriors, a un ús major del català en la mesura que els alumnes viuen en poblacions on l'ús del català és major, i també en la mesura que es troben escolaritzats en programes educatius bilingües. L'anàlisi de la taula de contingència[141] demostra que les diferències que hi ha són estadísticament significatives ($p < 0.00001$), destacant l'elevada xifra d'ús exclusiu del castellà amb desconeguts dels alumnes del PIP d'Alacant, i l'elevat percentatge d'alumnes del PEV de Xixona que inicien en català les relacions amb els desconeguts.

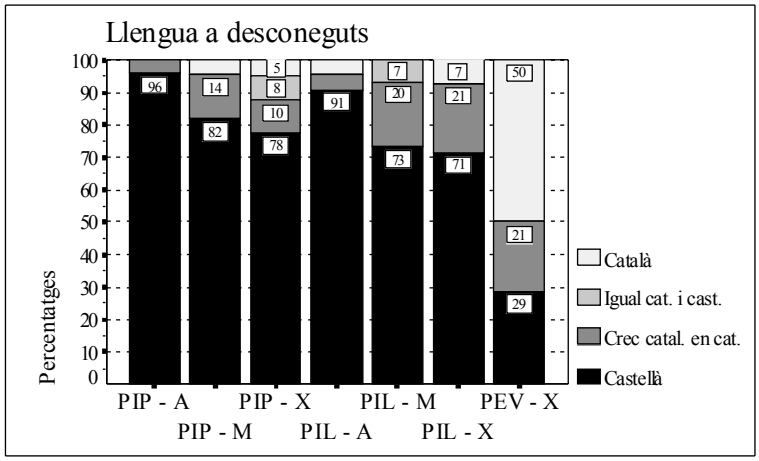

gràfic 35 : relació entre la tria lingüística en dirigir-se a un desconegut, el programa educatiu i la localitat

3.5.4 L'ús lingüístic en el centre educatiu

En aquest apartat es descriurà l'ús lingüístic dels alumnes als centres educatius. El centre educatiu és un àmbit fonamental en la vida dels jóvens, que es caracteritza per la diversitat en l'ús lingüístic, ja que s'hi donen relacions que estan determinades, entre altres aspectes, per l'estatus de l'interlocutor (relacions amb els professors o amb els companys) i pel context més o menys formal en què té lloc l'acte de comunicació (dins o fora de la classe). En el nostre treball es tenen en compte aquestes dues variables i també la posició de l'alumne en la comunicació, com a interpel·lant, és a dir, iniciant el procés de comunicació, o bé com a receptor de la proposta comunicativa del seu interlocutor. Com en les anàlisis anteriors, interessa sobretot descriure aquests usos lingüístics en relació amb el programa educatiu que cursen els alumnes, però també es tindrà en compte la localitat de residència, ja que, tal i com s'està veient, el grau de

[140] S'ha controlat l'expressió oral en català com a possible variable que intervé limitant l'anàlisi als alumnes que asseguren tenir una competència bona o molt bona en l'expressió oral en català.

[141] Es pot veure en la figura 34 de l'annex a l'estudi descriptiu.

presència social de la llengua catalana està molt relacionat amb el comportament lingüístic de les persones.

D'entrada cal assenyalar que el 58.5% dels alumnes de la mostra sent parlar els companys de classe bàsicament en castellà, el 12.5% en català i el 29% en ambdues llengües. En el gràfic 36 s'ha representat la relació entre l'exposició espectadora en els centres educatius, és a dir, els missatges lingüístics dels seus companys que l'alumne percep però dels quals no és el destinatari directe (Bastardas, 1986 : 18 ; Boix, 1993 : 147), i els programes educatius estudiats. Aquest gràfic ajuda a entendre el context lingüístic general dels centres educatius on s'han realitzat les proves. Com s'hi pot veure, aquest context està clarament influït pel programa educatiu. L'anàlisi del gràfic mostra que, en general, els alumnes matriculats al PIP bàsic senten parlar sobretot castellà (72.4%), i en alguna mesura també català, ja que el 26.4% dels alumnes senten parlar les dues llengües. Els alumnes del PIP bilingüe continuen sentint un ús predominant del castellà, encara que no tan alt (68.8%), però escolten una presència major del català (el 18.8% sent les dues llengües i el 12.5% sent sobretot el català). En el PIL el castellà continua sent la llengua més escoltada (47.8%), però aquest programa destaca sobretot per la quantitat d'alumnes que perceben un ambient bilingüe (41.8%). Per últim, el PEV continua mostrant un ús majoritari i molt homogeni del català, ja que la gran majoria dels alumnes que s'hi troben matriculats (92.9%) afirmen sentir parlar únicament en aquesta llengua els companys de classe.[142]

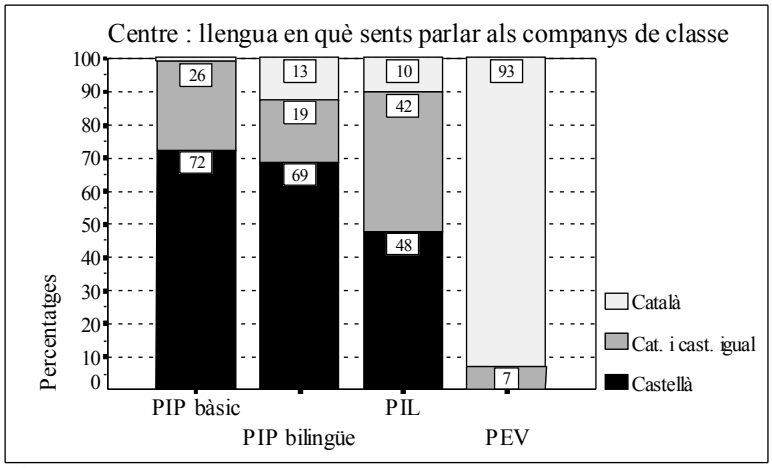

gràfic 36 : relació entre l'exposició espectadora en el centre educatiu i els programes educatius

Les xifres que s'acaben de comentar poden semblar contradictòries si no es tenen en compte dues qüestions : la primera, que l'exposició a una o altra llengua depén

[142] Les diferències trobades són estadísticament significatives ($p < 0.00001$). L'examen dels residus indica que no són deguts a l'atzar els percentatges elevats d'alumnes del PIP bàsic que senten parlar en castellà, d'alumnes del PIL que senten les dues llengües i d'alumnes del PEV que només senten català. Es pot veure la taula de contingència en la figura 35 de l'annex a l'estudi descriptiu.

molt de la xarxa de relacions personals de cada alumne, que pot variar molt fins i tot dins de la mateixa classe. Això explicaria que dins d'una mateixa aula hi hagen alumnes que afirmen sentir parlar sempre una llengua mentre que alguns dels seus companys afirmen sentir sobretot l'altra. La segona qüestió a considerar és que la majoria de les escoles en què s'ha realitzat el treball de camp són centres on conviuen programes educatius monolingües amb programes bilingües. Això possibilita, fins i tot als alumnes dels programes monolingües en ciutats intensament castellanitzades, com és el cas d'Alacant, un cert percentatge d'exposició espectadora al català, que variarà molt depenent de les relacions personals que tinguen.

3.5.4.1 L'ús lingüístic amb els companys en l'àmbit escolar formal

El gràfic 37 representa les xifres dels alumnes com a receptors de les propostes comunicatives dels seus companys dins de la classe. Es tracta de l'anomenada exposició lingüística interpel·lant (Bastardas, 1986 : 18 ; Boix, 1993 : 147).[143] Hi són representades les relacions entre aquesta variable i les categories formades per l'encreuament dels diversos programes educatius amb les localitats on s'imparteixen.[144] D'entrada, s'hi pot observar que tant els programes educatius com les localitats on es troben ubicats els centres semblen

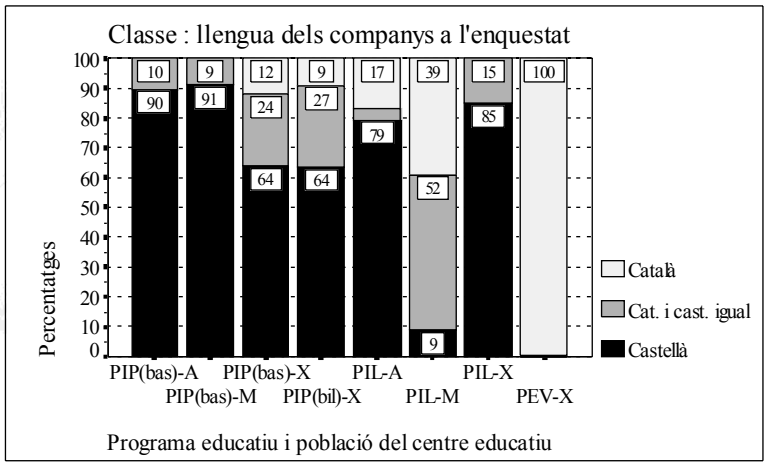

gràfic 37 : relació entre l'exposició interpel·lant a les aules, el programa educatiu i la localitat

[143] La pregunta del test és : "A l'escola o centre de secundària on estudies, en quina llengua et parlen a tu, els teus companys de classe, dins de la classe ?".

[144] En analitzar els usos lingüístics en la família, amb el veïnat i en la localitat, s'ha utilitzat una variable que s'assembla a aquesta, però no és la mateixa. En aquells casos la variable era el resultat de creuar les categories de les variables "programa educatiu" i "localitat de residència" (amb només tres valors : Alacant, Mutxamel i Xixona), ja que es tractava d'àmbits d'ús lingüístic relacionats amb la població o el barri on viuen els alumnes. Ara, com que es tracta d'analitzar l'ús lingüístic escolar, la variable és el resultat de creuar les categories de les variables programa educatiu, tot distingint entre el PIP bàsic i el PIP bilingüe, i localitat on es troba el centre educatiu. En la pràctica les dues variables són bastant semblants, ja que normalment els alumnes assisteixen a un centre educatiu de la localitat on viuen. Les diferències més notables són l'existència d'un nou grup, el del PIP bilingüe –que es desglossa del PIP bàsic–, i que en la variable que té en compte la localitat de residència, com que només es tenien en compte les poblacions

influir en els usos lingüístics dins de la classe. Així, els valors més alts d'ús del castellà estan relacionats sobretot amb els grups del PIP d'Alacant (89.7%) i de Mutxamel (91.2%), amb un funcionament molt similar, i els grups de PIL de Xixona (85%) i d'Alacant (79.2%). De la resta de grups, és interessant la notable similitud de funcionament del PIP bàsic i del PIP bilingüe de Xixona, que contrasta amb un ús major del castellà del PIL de la mateixa localitat, i l'elevat grau de bilingüisme i d'ús del català dels alumnes del PIL de Mutxamel. Per últim, cal assenyalar que el PEV destaca per mantenir l'ús homogeni del català entre els alumnes a dins de la classe.[145]

Sorprén en aquest gràfic la important variabilitat que s'observa entre els grups del programa d'immersió lingüística, que no es pot explicar únicament amb els factors que s'han tingut en compte. Determinats aspectes d'aquesta variabilitat són interpretables a partir de les dades que posseïm. Així, per exemple, l'elevat ús del castellà en el PIL de Xixona pot ser degut a què el centre està ubicat en un barri amb una forta presència d'immigrants. Aquesta mateixa raó, la pressió ambiental de la llengua dominat, és també l'explicació més plausible per a l'elevat ús del castellà en el PIL d'Alacant. Però no hem d'oblidar que en cada grup humà, com ara una classe, s'estableixen des de la seua formació unes pautes de comportament que d'alguna manera el singularitzen. En el cas de les classes, la relació inicial, fonamentalment en castellà en els grups d'immersió,[146] deu haver influït d'una manera important en la formació de les normes d'ús de les llengües dins la classe. No s'ha de menystenir tampoc la importància de l'actuació del professorat que, com tota acció individual, pot variar d'un centre a un altre i amb la seua intervenció pot modelar en un cert grau els usos lingüístics dels alumnes, sobretot en un àmbit, la classe, que es troba sota el seu control. Per tant, hi ha

---

d'Alacant, Mutxamel i Xixona, s'eliminaven de l'estudi aquells alumnes (14) que resideixen en poblacions diferents, mentre que en la variable que té en compte la localitat on es troba ubicat el centre educatiu no n'elimina cap.

[145] L'anàlisi dels residus estandarditzats i ajustats mostra diferències significatives en l'alt grau de recepció del castellà entre els alumnes del PIP bàsic d'Alacant i de Mutxamel, l'alt grau de bilingüisme i de recepció del català del PIL de Mutxamel, i l'alt grau de recepció del català al PEV. També hi destaquen el baix percentatge d'alumnes que senten que els companys se'ls adrecen en català dels grups de PIP bàsic d'Alacant i de Mutxamel i del PIL de Xixona. Es pot consultar la taula de contingència en la figura 36 de l'annex a l'estudi descriptiu.

[146] Cal recordar que un dels aspectes bàsics de la metodologia didàctica dels programes d'immersió és el respecte a la llengua dels alumnes. Per tant, els alumnes poden utilitzar a les aules la seua primera llengua mentre ho necessiten. El programa assegura l'adquisició de la segona llengua a partir d'activitats de classe que siguen funcionals i motivadores per als alumnes (Artigal, 1989 : 21 ; Arnau & aa., 1992 : 37, 118)

un factor que individualitza els grups i que és desconegut, però que, segurament, influeix en els resultats que es comenten.

En analitzar la llengua amb què els alumnes de l'enquesta s'adrecen als seus companys dins de la classe (gràfic 38), els resultats trobats són molt semblants, però amb alguna petita diferència que pot ajudar a entendre'ls. En relació al gràfic anterior s'hi pot veure com en els grups del PIP la tendència és a mantenir o augmentar l'ús del castellà, mentre que en els grups del PIL la tendència és a disminuir l'ús del castellà i augmentar l'ús bilingüe o només en català.[147] Els alumnes del PEV mantenen, una vegada més, l'ús del català com a única llengua de relació entre els companys dins de la classe. En general es veu que els alumnes tenen la percepció que personalment utilitzen més la llengua vehicular del programa educatiu del que ho fan els companys.

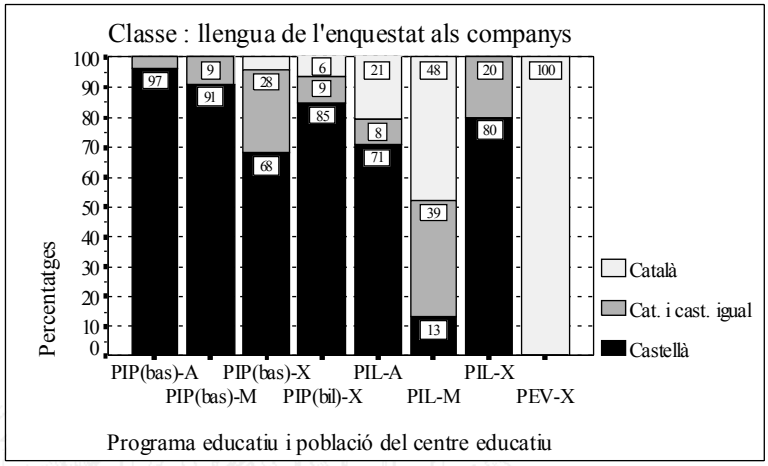

gràfic 38 : relació entre la llengua emprada a la classe amb els companys, els programes educatius i les localitats

3.5.4.2 L'ús lingüístic amb els companys en l'àmbit escolar informal

Fins ara s'han analitzat els usos lingüístics entre els escolars a dins de la classe, és a dir, en un àmbit marcat per una certa formalitat i per la presència del mestre com a persona d'estatus superior. A continuació es descriuran els usos lingüístics en un àmbit

[147] El PIP bàsic d'Alacant passa del 89.7% d'ús del castellà al 96.6% ; el PIP bàsic de Mutxamel es manté exactament en la mateixa xifra (91.2%) ; el PIP bàsic de Xixona passa del 64% al 68% ; el PIP bilingüe de Xixona augmenta del 63.6% al 84.8% ; el PIL d'Alacant passa del 79.2% d'ús del castellà al 70.8% ; el PIL de Xixona del 85% al 80% ; el PIL de Mutxamel funciona de manera diferent, ja que té un percentatge molt baix d'ús del castellà. En aquest grup el canvi més important és el transvasament del grup d'alumnes a qui s'adrecen en les dues llengües (que passa del 52.5% al 39.1%) al grup d'alumnes que s'adrecen als companys en català (que augmenta del 39.1% al 47.8%). L'anàlisi estadística torna a confirmar l'existència de diferències que no són fruit de la casualitat ($p < 0.00001$), i mostra diferències significatives en : a) grau elevat d'ús del castellà als PIP bàsics d'Alacant i de Mutxamel i al PIP bilingüe de Xixona ; b) grau alt dels usos bilingües al PIP bàsic de Xixona i, sobretot, al PIL de Mutxamel ; c) ús elevat del català al PIL de Mutxamel i, sobretot, al PEV de Xixona. Es pot veure la taula de contingència en la figura 37 de l'annex a l'estudi descriptiu.

escolar menys formal i sense una relació d'estatus tan marcada : ens referim als espais escolars (el pati, els corredors, etc.) exteriors a la classe.

En el gràfic 39 hi ha representades les dades referides a la percepció que tenen els enquestats de la llengua en què se'ls adrecen els seus companys de classe dins del centre educatiu, però fora de l'aula. Si es comparen les dades amb l'ús paral·lel que s'observava dins de l'aula, es veu que en el grup del PIP bàsic d'Alacant augmenta lleugerament l'ús del castellà (del 90% al 93.1%), mentre que en els grup del PIP bàsic de Mutxamel i de Xixona disminueix a favor dels usos bilingües o de la llengua catalana.[148] Aquestes dades semblen indicar que mentre a Alacant s'imposa totalment fora de classe la llengua ambiental, ajudada per l'escassa presència en el PIP d'Alacant d'alumnes de primera llengua catalana o bilingües, a Mutxamel i a Xixona, els alumnes catalanoparlants, més nombrosos, recolzats per una llengua amb major presència social, usen un poc més la seua llengua fora de l'aula.[149]

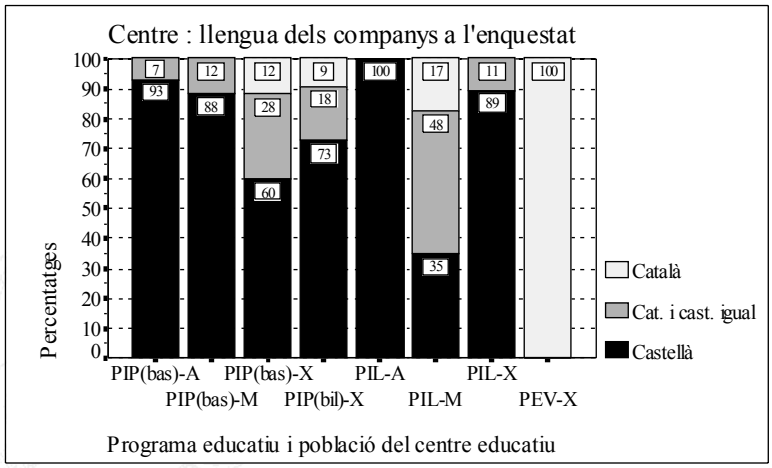

gràfic 39 : relació entre l'exposició interpel·lant al centre, el programa educatiu i la localitat

El procés que segueix el grup del PIP bilingüe de Xixona és diferent, i s'assembla més al que hi ha en els grups del PIL. En aquell grup, l'ús del castellà augmenta del 63.6% al 72.7%. L'augment es fa a costa dels usos bilingües, que passen del 27.3% a la classe al 18.2% fora de l'aula. Els grups del PIL, com sempre, presenten major variabilitat. Igual que passava en el PIP bilingüe, en tots els grups del PIL augmenta l'ús del castellà fora de l'aula, destacant el cas d'Alacant, on la totalitat dels alumnes afirmen que els seus companys els parlen en castellà en aquest context. En el PIL de

[148] En el PIP bàsic de Mutxamel l'ús del castellà en aquest context baixa del 91.2% al 88.2%, i en el PIP bàsic de Xixona passa del 64% al 60%.

[149] Cal recordar que en el PIP bàsic d'Alacant només hi ha un 17.2% d'alumnes que es declaren com a bilingües, i que en aquest grup no hi ha cap alumne que tinga el català com a primera llengua. A Mutxamel, en canvi, les proporcions són del 20.6% de bilingües i del 5.9% de catalanoparlants, i a Xixona hi ha un 28% de bilingües i un 20% de catalanoparlants.

Mutxamel l'ús del castellà augmenta del 9% al 35%, a costa de l'ús del català i dels usos bilingües, i en el PIL de Xixona, on ja hi havia a la classe un ús molt elevat del castellà, encara augmenta un poc més (del 85% al 89%). Aquests canvis indiquen que, igual que en el PIP, els alumnes del PIL fan un ús major del castellà en el context escolar informal (fora de l'aula) que en el formal (aula), sobretot perquè utilitzen més la seua pròpia llengua quan aquesta no coincideix amb la llengua vehicular del programa educatiu. Per últim, el PEV continua amb l'ús exclusiu del català també fora de la classe.

En analitzar la llengua que utilitzen els alumnes per adreçar-se als seus companys en els àmbits escolars informals (gràfic 40), s'observen canvis respecte dels usos lingüístics dels companys envers els enquestats en el mateix àmbit extern a les aules. Aquests canvis presenten les mateixes tendències que s'han observat adés quan s'han comparat, dins de l'àmbit de la classe, la llengua en què els companys de classe s'adreçaven als enquestats amb la llengua en què els enquestats es dirigien als companys. Així, la tendència global dels grups del PIP és a augmentar l'ús del castellà, mentre que en els grups del PIL la tendència és a disminuir l'ús del castellà i augmentar l'ús bilingüe o del català en solitari. Els alumnes del PEV, igual que feien a dins de la classe, mantenen l'ús del català com a única llengua de relació entre els companys en el context més informal de fora de l'aula.[150] Es torna a comprovar, per tant, que també en l'àmbit més informal de fora de classe els alumnes, en general, tenen la percepció que personalment utilitzen més la llen-

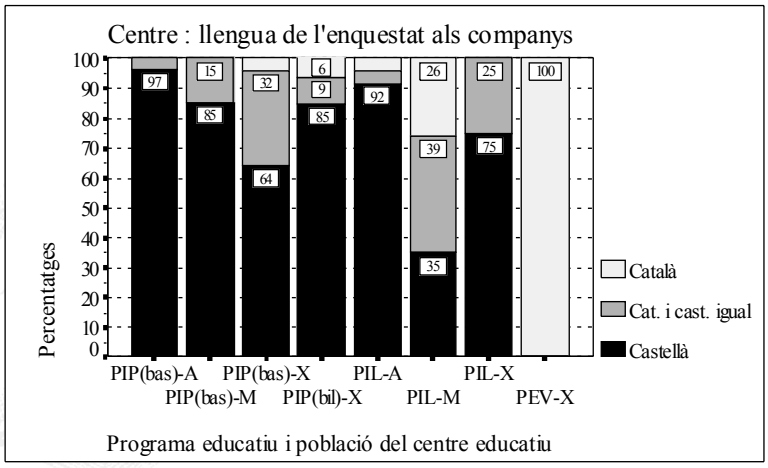

gràfic 40 : relació entre la llengua emprada al centre educatiu amb els companys, el programa educatiu i la localitat

[150] El PIP bàsic d'Alacant passa del 93.1% d'ús del castellà al 96.6% ; el PIP bàsic de Mutxamel baixa una mica, del 88.2% al 85.3% ; el PIP bàsic de Xixona passa del 60% al 64% ; el PIP bilingüe de Xixona augmenta del 72.7% al 84.8% ; en canvi, el PIL d'Alacant passa del 100% d'ús del castellà al 91.7% ; el PIL de Xixona del 89.5% al 75% ; el PIL de Mutxamel manté exactament el mateix ús del castellà (34.8%), però hi ha una disminució dels usos bilingües (del 47.8% al 39.1%) a favor de l'augment de l'ús del català (del 17.4% al 26.1%). L'anàlisi estadística torna a confirmar l'existència de diferències que no són fruit de la casualitat ($p < 0.00001$), i l'alt grau d'ús del castellà al PIP bàsic d'Alacant, dels usos bilingües al PIP bàsic de Xixona i, sobretot, al PIL de Mutxamel, i del català al PIL de Mutxamel i, sobretot, al PEV de Xixona. Es pot veure la taula de contingència en la figura 38 de l'annex a l'estudi descriptiu.

gua vehicular del seu programa educatiu en dirigir-se als companys del que ho fan els companys del mateix programa quan se'ls adrecen.

Si es compara aquest comportament lingüístic d'àmbit informal amb l'ús de la llengua que fan els enquestats en dirigir-se als companys en l'àmbit més formal de l'aula, es veu que els grups del PIP bàsic mantenen l'ús del castellà (PIP bàsic d'Alacant i PIP bilingüe de Xixona) o el disminueixen lleugerament (PIP bàsic de Mutxamel i PIP bàsic de Xixona).[151] En canvi, els grups del PIL d'Alacant i de Mutxamel augment l'ús del castellà a costa sobretot de l'ús monolingüe del català.[152] En el PIL de Xixona, que es caracteritza per un ús del castellà a la classe major que en els altres grups d'immersió, s'observa un petit descens de l'ús del castellà fora de l'aula (del 80% al 75%) que es fa a favor dels usos bilingües. Els alumnes del PEV mantenen, ja no caldria ni dir-ho, el mateix ús exclusiu del català quan s'adrecen als companys en les relacions més informals de fora de la classe.

S'han trobat, doncs, unes tendències semblants a les que s'han descrit adés quan s'ha comparat la percepció que tenen els enquestats de la llengua en què se'ls adrecen els seus companys de classe fora de l'aula amb la percepció del mateix ús lingüístic en l'àmbit més formal de l'aula. Aquestes tendències presenten una gran variabilitat entre els diferents grups d'alumnes i es caracteritzen, bàsicament, pel manteniment de l'ús del castellà o l'augment reduït de l'ús del català fora de l'aula en els alumnes del PIP bàsic dels centres on hi ha una major presència social de la llengua fora de les aules que en el programa educatiu de referència (Xixona i Mutxamel), i la disminució de l'ús del català en els programes d'immersió de les poblacions on l'ús social del català és menor en comparació amb el del programa educatiu (Alacant i Mutxamel).[153] En resum, es veu que fora de l'aula els usos lingüístics dels alumnes tendeixen a anivellar-se amb els de la societat que els envolta.

---

[151] El PIP bàsic de Mutxamel passa del 91.2% a la classe al 85.3% fora de l'aula, i el PIP bàsic de Xixona passa del 68% al 64%.

[152] En el PIL d'Alacant el castellà passa del 70.8% a la classe al 91.7% al centre, i el català passa del 20.8% al 4.2%. En el PIL de Mutxamel el castellà passa del 13% a la classe al 34.8% fora de l'aula, i l'ús exclusiu del català passa del 47.8% al 26.1%.

[153] L'ús social de la llengua catalana a Mutxamel pot considerar-se superior al d'un programa monolingüe, però és segurament inferior al d'un programa bilingüe, com és el PIL. Per tant, no és un error citar Mutxamel com a exemple de població amb un ús social alt del català i, tot seguit, afirmar que aquest ús és baix. És tracta, òbviament, d'una qüestió de perspectiva.

Aquests resultats coincideixen parcialment amb les conclusions d'una interessant investigació realitzada per Mena, Serra i Vila (1995). Segons aquests autors, que amb l'ajuda de micròfons sense fil van enregistrar els usos lingüístics reals de vuit alumnes de vuitè de EGB de quatre escoles de Barcelona –dues de catalanització màxima i dues de catalanització mitja–, els alumnes castellanoparlants dels programes d'immersió lingüística tendeixen a contestar en català quan l'interlocutor se'ls adreça en aquesta llengua, a diferència dels altres subjectes castellanoparlants que pràcticament sempre contesten en castellà (Mena & Serra & Vila, 1995 : 176). Però en una reflexió posterior sobre aquesta investigació, Vila assenyala que els resultats estan condicionats pel fet que la investigació es va realitzar en una zona de fort predomini lingüístic català, i assegura que amb quasi total seguretat els resultats haguessen segut diferents, en detriment de la llengua catalana, si l'escola on es van realitzar les proves hagués estat situada en territori d'interacció d'ambdues llengües o de clar predomini del castellà (Vila, 1995 : 95-96).

BIBLIOTECA VIRTUAL

3.5.4.3 L'ús lingüístic amb els professors

La presència del professor dins de la classe produeix un ús lingüístic marcat per les relacions de prestigi i de poder. En el gràfic 41 hi ha representada la relació entre aquests usos lingüístics i els grups formats per l'encreuament de les variables programa educatiu i població del centre escolar. Es pot veure, en primer lloc, que només al PIP, tant al bàsic com al bilingüe, hi ha un grup important d'alumnes, que oscil·la entre el 24.1% i el 30.3%, que utilitza sempre el castellà i no convergeix lingüísticament mai ni amb la llengua de l'assignatura ni amb la llengua del professor quan aquesta és el català. Igualment, a Xixona i a Mutxamel hi ha quantitats petites d'alumnes del PIP que sempre utilitzen el català, però són grups reduïts a excepció del PIP bilingüe de Xixona, on l'ús habitual del català representa el 15.2%. La resta d'alumnes del PIP sí que convergeix lingüísticament amb la llengua del professor o amb la llengua en què s'imparteixen les assignatures. A

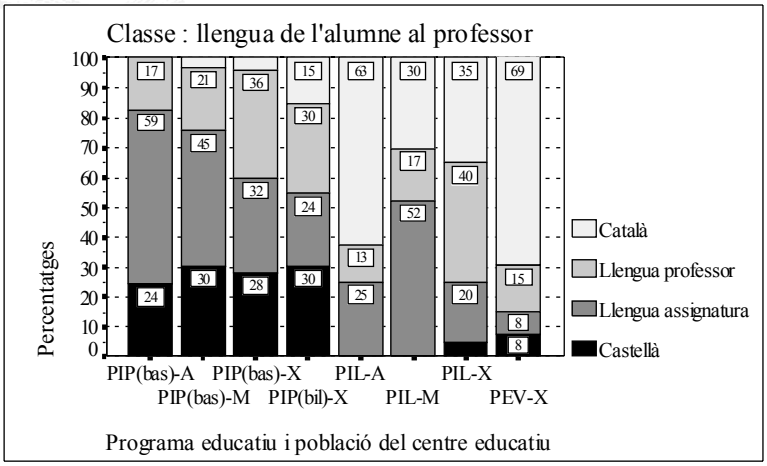

gràfic 41 : relació entre la llengua dels alumnes als professors dins de classe, el programa educatiu i la localitat

Alacant i a Mutxamel convergeixen sobretot amb la llengua de l'assignatura (58.6% i 45.5%), mentre que a Xixona la convergència prioritària és amb la llengua del professor (36% el PIP bàsic i 30.3% el PIP bilingüe). L'estudi del gràfic sembla mostrar una tendència a augmentar la convergència amb la llengua del professor i disminuir la convergència amb la llengua de l'assignatura en els grups del PIP més catalanitzats, bé siga pels usos lingüístics de la localitat on es troba el centre, bé siga per les característiques del programa educatiu (PIP bàsic o PIP bilingüe).

En el PIL desapareixen gairebé del tot els alumnes que mantenen l'ús indefectible del castellà, però s'observa una gran variabilitat entre els diferents grups. En tots els grups hi ha un conjunt important d'alumnes que utilitza sempre el català, però de proporcions molt variables, ja que passa del 30.4% del PIL de Mutxamel al 62.5% del PIL d'Alacant. Llevat de les constants que s'acaben de comentar, cadascun dels grups del PIL destaca en un aspecte diferent : el d'Alacant, com ja s'ha dit, per l'important ús que s'hi fa del català en la comunicació amb els professors ; el de Mutxamel, per haver-se implantat com a conducta lingüística més habitual la convergència amb la llengua de l'assignatura (52.2%) ; el de Xixona, per tenir com a norma lingüística predominant la convergència amb la llengua del professor (40%). Es podrien considerar els grups de Mutxamel i de Xixona com una continuació de la tendència observada en el PIP a la major convergència amb la llengua del professor i menor amb la llengua de l'assignatura en la mesura que el context té un major grau de catalanització, però els resultats del PIL d'Alacant no encaixen en aquesta interpretació. Aventurem la hipòtesi que el major ús del català en el PIL d'Alacant en les relacions amb els professors són el resultat d'unes normes d'ús lingüístic impulsades pels professorat d'una manera conscient i continuada des del començament de l'escolarització, mentre que en els altres grups s'ha optat per una norma d'ús més permissiva amb els usos lingüístics triats lliurement pels alumnes.[154]

En el PEV s'observa que la presència del professor trenca per primera vegada l'homogeneïtat en l'ús lingüístic del català. Si bé els alumnes d'aquest grup són els que mantenen un ús més elevat del català amb el professorat (69.2%), hi ha un 15.4% d'alumnes que expressen convergir amb la llengua del professor, i petits percentatges

[154] Posteriorment, alguns alumnes i professors d'aquest centre han confirmant aquesta suposició. Genesee (1987 : 111-114) explica que una de les conclusions de l'avaluació dels programes d'immersió realitzada al Canadà és que l'ús de la llengua en els encontres interpersonals a l'escola depén del fet que el professorat (tant el que ensenya en la llengua dominant com el que ensenya en la llengua minoritzada) propicie la difusió en l'àmbit escolar d'unes normes d'ús lingüístic que promoguen l'ús de la llengua minoritzada.

d'alumnes que o bé convergeixen amb la llengua de l'assignatura (7.7%), o bé s'adrecen sempre en castellà als professors (7.7%).[155]

L'ús lingüístic menys formal amb els professors (dins del centre escolar però fora de l'aula) es caracteritza en tots els programes educatius per l'augment de l'ús del castellà respecte de l'ús dins de l'aula (gràfic 42). Si en el cas dels programes bilingües es pot qualificar aquesta pujada com a moderada, en el cas dels programes d'incorporació progressiva és una tendència important, que augmenta en la mesura que el centre es troba en un context lingüístic amb un ús social del català més reduït.[156] Els alumnes que no utilitzen únicament el castellà segueixen unes pautes de comportament lingüístic diferent segons els grups. Mentre que en els PIP bàsics d'Alacant i de Mutxamel segueixen la norma lingüística de la convergència amb la llengua del professor, en el PIP bàsic de Xixona i, sobretot, en el PIP bilingüe de Xixona hi ha també alumnes que mantenen en aquest context l'ús del català. Els programes d'immersió lingüística de Mutxamel i de Xixona, i el PEV de Xixona presenten un ús residual del castellà amb els professors en les situacions informals (que oscil·la entre el 13% i el 15%), però la norma majoritària passa de la convergència lingüística amb el professor (69.6%) amb un ús exclusiu del català reduït (17.4%) en el cas de Mutxamel, a un ús majoritari del català (57.1%) amb un percentatge menor de convergència amb la llengua del professor (28.6%) en el PEV de Xixona. Enmig, se situa el PIL de Xixona, que presenta uns percentatges equilibrats entre la convergència amb el professor (45%) i l'ús exclusiu del català (40%). De fet, l'anàlisi de les gràfiques fa pensar que l'ús que s'observa en aquests programes és la continuació de la tendència observada en els PIP de disminució del castellà i augment

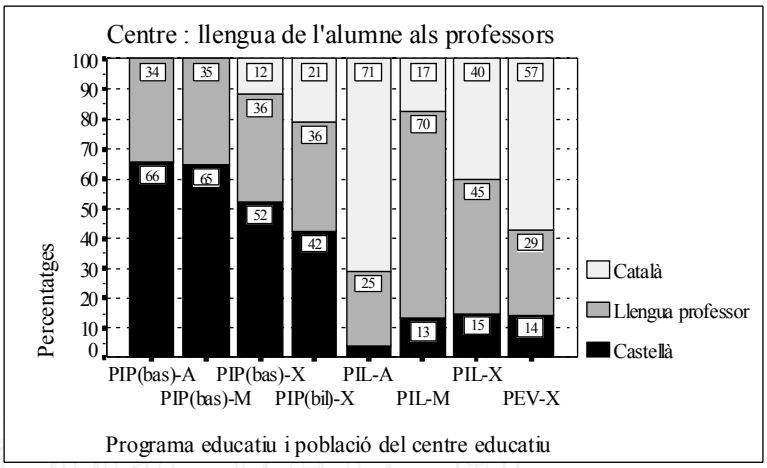

gràfic 42 : relació entre la llengua dels alumnes als professors fora de classe, els programes educatius i les localitats

[155] Les diferències descrites no són degudes a l'atzar ($p < 0.00001$). Es pot veure la taula de contingència en la figura 39 de l'annex a l'estudi descriptiu.

[156] L'ús del castellà amb els professors fora de les aules dels alumnes matriculats al PIP és del 65.5% a Alacant, del 64.7% a Mutxamel, del 52% al PIP bàsic de Xixona i del 42.4% al PIP bilingüe de Xixona.

progressiu del català a mesura que el context presenta un major ús del català. Es tractaria, doncs, d'una tendència paral·lela a la que s'ha comentat en el cas de la comunicació amb els professors en contextos formals. [157]

El PIL d'Alacant presenta un usos lingüístics particulars en aquest context informal, com ja ho havia fet abans en el context de dins de l'aula. S'hi observa un gran predomini de l'ús exclusiu del català (70.8%), un percentatge molt menor de convergència amb la llengua dels professors (25%), i un ús del castellà pràcticament inexistent (4.2%). Aquests usos dels alumnes del PIL d'Alacant amb els professors trenquen les tendències observades en els altres grups, i ens referma en la idea expressada anteriorment[158] que segurament és el resultat d'una opció continuada i coordinada del professorat per impulsar unes normes d'ús lingüístic que trenquen les normes vigents en el context social.

3.5.5 L'ús de la llengua en l'accés als mitjans de comunicació

En aquest apartat es farà una breu ullada a l'ús del català i del castellà en el consum dels mitjans de comunicació de masses. Cal tenir present que aquest accés no és totalment lliure, sinó que es troba condicionat per diversos factors, i molt especialment per l'oferta, que és molt superior en la llengua dominant. El nostre interés serà, com sempre, la descripció d'aquest ús lingüístic segons els diversos programes educatius que són el centre de l'estudi.

En primer lloc s'analitzaran els mitjans escrits. La lectura de llibres en l'edat escolar està molt influïda pels centres educatius. Com a resultat de l'enorme creixement que ha experimentat la literatura infantil i juvenil en els anys vuitanta i noranta, hi ha normalment a totes les escoles una oferta diversificada de llibres de lectura que es troben a l'abast dels alumnes en les biblioteques escolars i d'aula. L'oferta de lectura, a més, es complementa habitualment amb llibres de coneixements i de consulta. Els llibres que hi ha a les biblioteques escolars i d'aula són editats normalment en les dues llengües oficials del país, però és freqüent que hi haja un predomini de la llengua dominant, sobretot en aquells centres o aules que no utilitzen el català com a llengua vehicular dels aprenentatges.

---

[157] Les diferències que hi ha no són degudes a l'atzar ($p < 0.00001$). Es pot veure la taula de contingència en la figura 40 de l'annex a l'estudi descriptiu.

[158] *Supra*, pàg. 125.

Una gran part de les lectures que fan els alumnes són lectures promogudes des de l'escola, bé perquè són lectures obligatòries, o bé a través de la tria que fa l'alumne de l'oferta de la biblioteca escolar o d'aula. Els mestres, per tant, són uns dels principals mitjancers entre els llibres i els seus alumnes. En conseqüència, sembla lògic que hi haja relació entre la llengua de lectura de llibres i els programes educatius.[159] El gràfic 43 mostra la relació existent entre la llengua dels llibres que lligen els enquestats i els programes educatius en què es troben matriculats. Cal destacar en primer lloc el predomini del castellà com a llengua de lectura de llibres : els percentatges d'alumnes que declaren llegir tots els llibres en català són mínims (només el 4.5% d'alumnes del PIL), i tan sols un 9.1% d'alumnes del PIL i un 21.4% d'alumnes del PEV declaren llegir la majoria de llibres en català. La distribució dels percentatges mostra clarament la influència dels programes educatius en la llengua dels llibres que lligen els alumnes. Mentre que en el PIP hi ha un percentatge significatiu d'alumnes que només lligen llibres en castellà (30.7% del PIP bàsic i 12.1% del PIP bilingüe), els alumnes que declaren llegir únicament en castellà són casos marginals en el PIL (1.5%) i inexistents en el PEV.

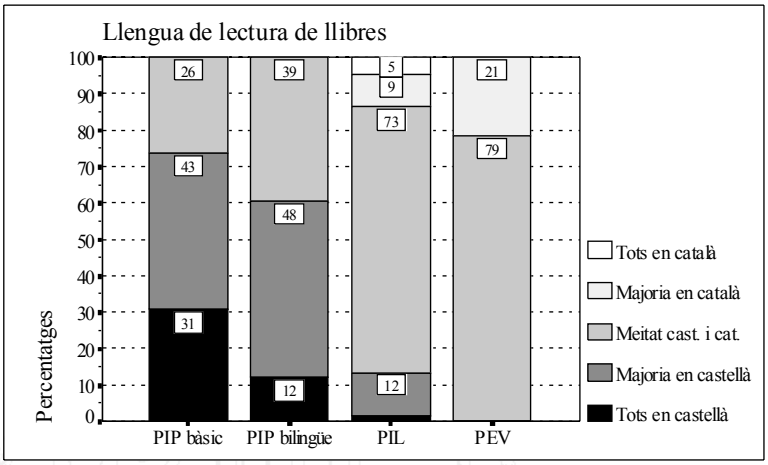

gràfic 43 : relació entre la llengua de lectura de llibres i el programa educatiu

En els programes d'incorporació progressiva predominen els alumnes que lligen la majoria de llibres en castellà (43.2% en el PIP bàsic i 48.5% en el PIP bilingüe), mentre que en els programes bilingües predominen clarament els alumnes que afirmen realitzar la meitat de les seues lectures en català i l'altra meitat en castellà (72.7% en el PIL i 78.6% en el PEV). En resum, es veu amb claredat que els alumnes lligen més llibres en català en la mesura que estan matriculats en els programes educatius bilingües. A més, mentre que en els alumnes dels PIP predomina clarament la lectura en castellà,

[159] Les dades de l'enquesta 2299 del CIS poden servir com a terme de comparació. Segons aquest treball només un 7% dels valencians majors de 18 anys que saben llegir en llengua catalana trien preferentment aquesta llengua en les lectures. Hi ha un 27% que els resulta indiferent la llengua de les lectures, però la majoria dels valencians que saben llegir en català (el 65%) prefereixen la lectura en castellà (Siguán, 1999 : 52).

en el PIL s'observa un empat entre les dues llengües i en el PEV un petit predomini de la lectura en català.[160]

Segurament els alumnes practiquen la lectura de llibres més assíduament que la de revistes, degut al fet, ja comentat, de la promoció del llibre que es fa des dels centres educatius. A més, l'oferta de revistes en català és molt minsa, i més encara la de publicacions dirigides als món adolescent, que al País Valencià són gairebé inexistents. En la pràctica, la majoria de jóvens lligen sobretot les revistes que troben a casa, comprades normalment pels seus familiars adults. Per tant, les dades referides a la llengua de la lectura de revistes s'han de relativitzar, ja que són sobretot un reflex de la anormalitat cultural del País Valencià.

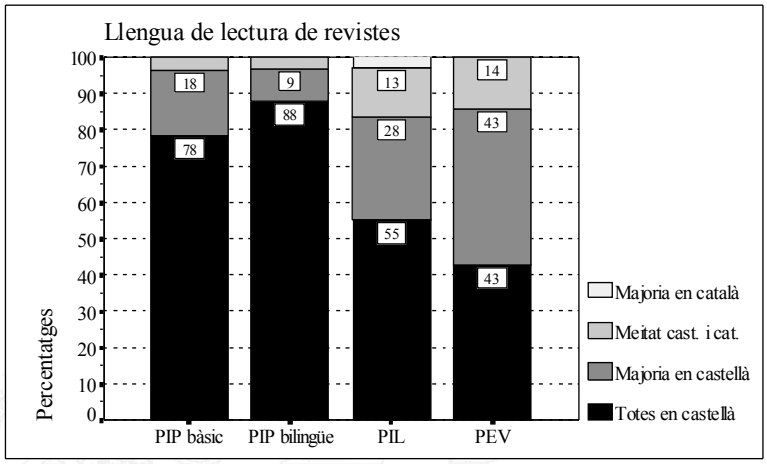

gràfic 44 : relació entre la llengua de lectura de revistes i el programa educatiu

El gràfic 44 mostra la relació entre la llengua de lectura de revistes i els programes educatius dels alumnes enquestats. Com s'hi pot veure, en tots els grups predominen els alumnes que fan totes les lectures de revistes en castellà, i la suma dels alumnes que lligen sempre o quasi sempre les revistes en castellà es mou entre el 83.6% del PIL i el 97% del PIP bilingüe. En el pol oposat, només al PIL i al PEV hi ha quantitats significatives d'alumnes que afirmen llegir aproximadament la mateixa quantitat de revistes en una i altra llengua (el 13.4% i el 14.3% respectivament), i al PIL hi ha un 3% d'alumnes que afirmen llegir en català la majoria de revistes.[161]

[160] Les diferències que s'han comentat són estadísticament significatives ($p < 0.0001$). Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 41 de l'annex a l'estudi descriptiu. Com que la variable Llengua de Lectura de Llibres és ordinal, s'aporta la prova *H* de Kruskal-Wallis i la taula de contingència.

[161] Les diferències que s'han comentat són estadísticament significatives ($p < 0.0001$). Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 42 de l'annex a l'estudi descriptiu. Com que la variable referida a la llengua de lectura de revistes és ordinal, s'aporta la prova *H* de Kruskal-Wallis i la taula de contingència.

Pel que fa als mitjans audiovisuals, l'estrella és, sens dubte, la televisió. L'oferta de televisió en llengua catalana en el moment de fer les enquestes consistia en la TV3, que gràcies al repetidor instal·lat a la serra de la Carrasqueta, en el terme municipal de Xixona, es pot veure a totes les poblacions de l'enquesta, i el Canal 9, amb una oferta bilingüe però amb un clar predomini del castellà en les hores de màxima audiència. Els altres canals que es podien captar en català, el Canal 33 i Notícies 9, tenen unes xifres de recepció molt baixes, i l'horari d'emissió en català de la TV1 (Programa Aitana) és raquític i, a més, sol coincidir amb l'estada dels alumnes als centres educatius. En resum, la possibilitat real de recepció televisiva en català no arriba a canal i mig enfront de l'oferta massiva en castellà, consistent en cinc canals, més la part principal de l'emissió de Canal 9 i, a més, en algunes localitats s'ha de sumar l'oferta dels canals de televisió local. Malgrat això, la televisió és, segurament, el mitjà de comunicació amb més fàcil accés en català per als alumnes. S'ha de tenir en compte, però, que a moltes famílies la tria dels programes de televisió no és individual, ja que existeix un únic aparell que veu tota la família.[162]

El gràfic 45 mostra la relació existent entre la llengua dels programes que veuen els alumnes enquestats i els programes educatius en què es troben matriculats. S'observa com a fet més destacat que la televisió és el mitjà de comunicació on hi ha més equilibri entre els diferents grups pel que fa a l'ús lingüístic. De fet, l'anàlisi estadística demostra que no hi ha diferències significatives entre els diversos grups d'alumnes pel que fa a la llengua en què veuen la televisió ($p = 0.10300$). Pel que fa als diferents programes educatius, es veu que hi ha una clara similitud de comportament en aquesta variable entre els dos grups del PIP i el

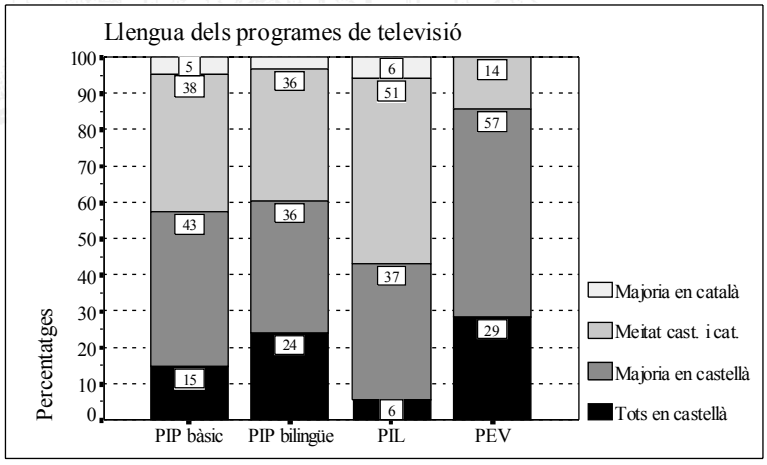

gràfic 45 : relació entre la llengua del programes de televisió que veuen els alumnes i el programa educatiu

[162] L'enquesta 2299 del CIS mostra les dades següents de preferència lingüística a l'hora de veure la televisió (són dades referides als valencians de més de 18 anys que entenen el català) : el 13% prefereix el català ; el 48% prefereix el castellà ; al 39% li resulta indiferent la llengua del programa (Siguán, 1999 : 54).

grup del PIL, amb una lleugera tendència en aquest últim grup a un major ús del català, ja que el 50.7% d'alumnes d'aquest grup afirmen veure la televisió la meitat del temps en una llengua i l'altra meitat en l'altra. Sobta en aquesta anàlisi el comportament del grup del PEV que, estranyament, és de tots els grups el que manifesta més inclinació a veure la televisió en castellà.

Com a tendència global cal destacar que en tots els grups dels programes educatius continua havent-hi un clar predomini global del castellà com a llengua triada per a veure la televisió. La interpretació de les dades que s'acaben de comentar és que la tria dels programes de televisió és fa més en funció dels continguts que no en funció de la llengua, i ja s'ha vist que hi ha més continguts en la llengua dominant. Si, a més, es té en compte que aquesta elecció no sempre està controlada pels alumnes, el resultat és que no hi ha diferències notables entre els diferents grups d'alumnes pel que fa a la llengua dels programes televisius que veuen.

Per últim, cal referir-se a la ràdio. Si s'ha vist que l'oferta televisiva en català és molt més reduïda que en castellà, en la ràdio encara s'arriba a una desproporció major, ja que només hi ha dues cadenes de ràdio, Canal 9 Ràdio i Catalunya Ràdio, que es poden escoltar en català a la comarca, enfront de l'ampla oferta que es pot seguir en castellà en tot el dial. A més, la ràdio és un mitjà de comunicació amb una audiència inferior a la de la televisió. Per contra, la ràdio té l'avantatge sobre la televisió que permet una audició personal, més independent de la resta de la família.

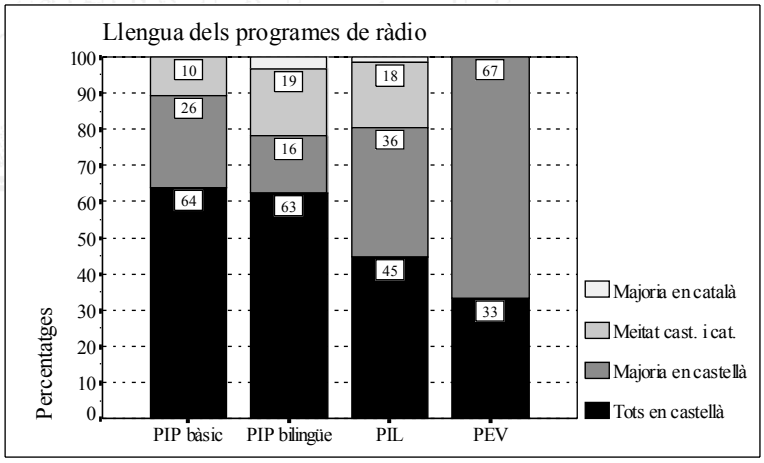

gràfic 46 : relació entre la llengua del programes de ràdio que escolten els alumnes i el programa educatiu

El gràfic 46 mostra les relacions existents entre la llengua triada pels alumnes per a escoltat la ràdio i els programes educatius en què es troben matriculats. L'anàlisi del gràfic i de la taula de contingència demostra que hi ha diferències significatives en el sentit que els alumnes que assisteixen a programes educatius bilingües tenen més

tendència a no escoltar tots els programes de ràdio en castellà i elegir també programes radiofònics en llengua catalana ($p = 0.02210$).[163]

3.6 Dades dels enquestats sobre el grau d'identificació amb les identitats valenciana i espanyola

En aquest apartat es descriurà el sentiment d'identificació dels enquestats amb la identitat valenciana i amb la identitat espanyola en relació a les principals variables socials i lingüístiques de l'estudi. Com sempre, s'analitzarà especialment la relació d'aquestes variables amb el programa educatiu en què es troben matriculats els alumnes.

En l'apartat referit als aspectes metodològics de la investigació s'han comentat els avantatges i les limitacions dels mètodes correlacionals. El principal inconvenient és la impossibilitat de controlar adequadament les variables que intervenen, de manera que no es poden establir relacions de causalitat a partir de les diferències que apareguen entre els grups. En la descripció del grau d'identificació dels alumnes amb les identitats valenciana i espanyola apareix molt clarament aquest problema : no hi ha dubte que la identitat pot estar relacionada amb factors desconeguts per nosaltres, com ara les opinions que els pares i les mares dels alumnes tenen sobre aquesta mateixa qüestió. Aquestes variables no es coneixen, però tampoc no es poden negligir, ja que s'ha vist que hi ha motius per a suposar que els pares que porten els fills als programes educatius bilingües, i sobretot quan es tracta de les primeres promocions d'alumnes que segueixen aquest tipus de programa educatiu, tenen un grau de conscienciació en els aspectes lingüístics, i es pot pensar que també en els culturals i els nacionals, superior a la resta de pares.

En l'enquesta que van contestar els alumnes hi havia un parell de preguntes destinades a valorar el grau d'identificació que expressaven respecte de les identitats valenciana i espanyola.[164] Les preguntes no estan formulades de manera que es puguen

---

[163] Es pot veure la taula de contingència en la figura 44 de l'annex a l'estudi descriptiu.

[164] Les preguntes són : "En quin grau et consideres espanyol ? Indica-ho segons la següent escala : a) Gens ; b) Poc ; c) A mitges ; d) Molt ; e) Totalment", i "En quin grau et consideres valencià ? Indica-ho segons la següent escala : a) Gens ; b) Poc ; c) A mitges ; d) Molt ; e) Totalment". Som conscients que, sobretot a la ciutat d'Alacant, on hi ha un cert grau de rivalitat i de rebuig respecte de la ciutat de València, aquesta pregunta podia ser interpretada incorrectament, i ho vam tractar d'evitar durant el desenvolupament de les proves, però tenim el convenciment que no hi ha una altra alternativa a aquesta pregunta. En la seqüència de les preguntes van col·locar primer la pregunta sobre la identitat espanyola perquè els test previs que havien contestat els alumnes de Magisteri feien suposar, i així ho vam confirmar posteriorment,

interpretar d'una manera excloent, sinó que cada alumne pot tenir al mateix temps puntuacions altes (o baixes) en l'una i l'altra identitat. Així ho confirma l'anàlisi estadística, ja que les correlacions entre les dues variables són molt baixes ($\rho = -0.0237$) i no són estadísticament significatives ($p = 0.738$). De fet, hi ha, per exemple, 38 alumnes que es consideren totalment valencians i al mateix temps totalment espanyols. En canvi, no hi ha cap alumne que es considere a la vegada gens valencià i gens espanyol.

Viladot (1991) descriu una manca de relació semblant entre les identitats catalana i espanyola. El seu estudi, que té en compte tres grups de subjectes (català, espanyol i mixt) segons les relacions entre les variables primera llengua i l'autoconsideració bàsica com a catalans i espanyols,[165] mostra que les relacions entre totes dues identitats varien entre els diferents grups de subjectes, però també indica que dins de cada grup de subjectes les relacions entre la identitat catalana i l'espanyola poden no ser idèntiques.

Dins del grup català no hi havia una relació significativa entre les identitats catalana i espanyola i, a més, hi havia una gran unanimitat a considerar-se catalans en un grau màxim mentre que l'autoconsideració com a espanyols era molt més variable. Tanmateix, dins del grup català hi havia un subgrup de subjectes que en la mesura que es consideraven més catalans mostraven un menor sentiment d'espanyolitat. En el grup mixt tampoc no hi havia relació entre les identitats catalana i espanyola, però en aquest grup hi havia una menor distància entre les autoconsideracions com a catalans i com a espanyols, i la variabilitat dins de l'autoconsideració com a catalans era superior que en el grup català. Per últim, en el grup espanyol es reproduïa una situació semblant a la del grup català però a la inversa : en general els subjectes d'aquest grups se sentien més espanyols que catalans, i les puntuacions eren més homogènies en l'autoconsideració com a espanyols i més disperses en l'autoconsideració com a catalans (Viladot, 1991 : 34-35). Per això, l'autora explica que el fet "que els estudiants donessin una gran importància a la seua identitat catalana no implicava necessàriament que es mostressin molt poc identificats com a espanyols" (Viladot, 1991 : 36), i arriba a la conclusió que

---

que la pregunta sobre la identitat espanyola estava menys marcada, és a dir, tenia menys connotacions ideològiques per a la majoria dels enquestats, que la pregunta sobre la identitat valenciana.

[165] El grup català estava format per subjectes de primera llengua catalana que s'autoconsideraven catalans més que espanyols ; el grup mixt, per subjectes de primera llengua castellana que s'autoconsideraven més catalans que no espanyols ; el grup espanyol, per subjectes de primera llengua castellana que s'autoconsideraven més espanyols que catalans (Viladot, 1991 : 29).

> [...] no és suficient conèixer la identificació com a catalans dels individus, sinó que pren molta importància conèixer fins a quin punt aquests se senten involucrats com a espanyols, per a tenir un sentiment real del seu sentiment profund d'identitat ètnica (Viladot, 1991 : 35)

Tot seguit s'analitzen les relacions entre les identitats valenciana i espanyola, la primera llengua i el programa educatiu en els alumnes estudiats. En el gràfic 47 hi ha representades les mitjanes aritmètiques de les respostes dels alumnes als dos ítems

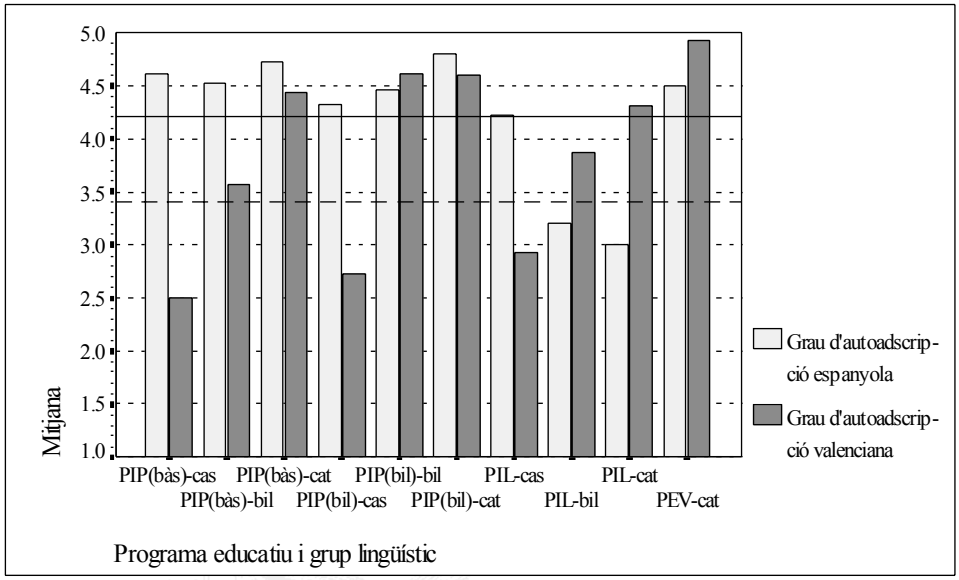

gràfic 47 : relació entre l'autoadscripció valenciana i espanyola, el programa educatiu i la primera llengua dels alumnes

segons els programes educatius en què es troben matriculats i la seua primera llengua.[166] En general, s'observa que les puntuacions en identitat espanyola, que poden oscil·lar entre 1 i 5, són bastant altes en tots els grups. A més, són també bastant similars entre els grups a excepció d'alguns grups del PIL. La línia de referència contínua representa la mitjana d'autoadscripció a la identitat espanyola de tots els grups ($\bar{x}$ = 4.2178). Com s'hi pot comprovar, només els grups d'alumnes bilingües i de primera llengua catalana del PIL queden per davall d'aquesta mitjana.[167]

---

[166] Som conscients que el càlcul de mitjanes aritmètiques sobre dades mesurades en una escala ordinal no és una opció totalment ortodoxa des d'un punt de vista estadístic, però la mantenim perquè simplifica molt la comprensió de les relacions que s'examinen. De tota manera, en la part central d'aquesta anàlisi es mantindrà l'ortodòxia estadística mitjançant l'examen de freqüències en les taules de contingència.

[167] La puntuació mitjana en l'adscripció espanyola és 4.2178. Per grups, el PIP bàsic = 4.5795 ; el PIP bilingüe = 4.4545 ; el PIL = 3.5672 ; el PEV = 4.5. Si es fan grups tot combinant el programa educatiu i la primera llengua, les mitjanes són : PIP (bàsic) - castellà = 4.6167 ; PIP (bàsic) - bilingüe = 4.5263 ; PIP (bàsic) - català = 4.7143 ; PIP (bilingüe) - castellà = 4.3333 ; PIP (bilingüe) - bilingüe = 4.4615 ; PIP

Hi ha més variació en les puntuacions d'autoidentificació valenciana. En primer lloc la mitjana, representada per la línia de referència discontínua, és sensiblement més baixa ($\bar{x} = 3.401$) que la puntuació mitjana en la identificació espanyola. A més, s'observa que tots els grups de primera llengua castellana queden per davall d'aquesta mitjana, fins i tot el grup del PIL.[168] En general, sembla que l'autoadscripció valenciana està més relacionada amb la primera llengua que no amb el programa educatiu.

L'examen de la taula de contingència entre el grau d'identitat espanyola i la variable resultat de creuar el programa educatiu i la primera llengua mostra que les diferències que s'han comentat són estadísticament significatives ($p = 0.00010$). L'anàlisi dels residus permet confirmar que es donen freqüències significativament altes per als alumnes de primera llengua castellana del PIP bilingüe i del PIL que només es consideren espanyols "a mitges" (26.7% i 22.2%), per als alumnes bilingües del PIL que es consideren "molt poc" o "gens" espanyols (16.7% i 25%) i, sobretot, per als alumnes catalanoparlants del PIL que no es consideren "gens" espanyols (37.5%). També mostra freqüències significativament baixes per als alumnes de primera llengua castellana del PIP bàsic que es consideren espanyols "gens" o només "a mitges" (0% i 1.7%), i per als alumnes bilingües i de primera llengua catalana del PIL que es consideren totalment espanyols (37.5% i 31.3%).

La realització per separat de les taules de contingència entre el grau d'autoidentificació espanyola i les variables programa educatiu i primera llengua, i l'anàlisi dels residus en aquestes taules ajuda a aclarir les tendències bàsiques d'aquest procés. S'hi veu com el PIP bàsic destaca sobretot per la baixa freqüència d'alumnes que es consideren espanyols "gens" o només "a mitges" (0% i 4.7%) i l'alta freqüència dels que es consideren totalment espanyols (67.4%). En resum, el 94.1% dels alumnes d'aquest grup es consideren "molt" o "totalment" espanyols. El contrast més gran es dóna amb els alumnes del PIL, on destaquen les altes freqüències dels alumnes que es consideren espanyols "gens" o "molt poc" (17.9% i 7.5%), i es relativament baix el nombre d'alumnes que s'autoconsidera totalment espanyol (41.8%). En total, en aquest

(bilingüe) - català = 4.8 ; PIL - castellà = 4.2222 ; PIL - bilingüe = 3.2083; PIL - català = 3 ; PEV - català = 4.5.

[168] La puntuació mitjana en l'adscripció valenciana és 3.401. Per grups, el PIP bàsic = 2.875 ; el PIP bilingüe = 3.7576 ; el PIL = 3.5970 ; el PEV = 4.9286. Si es fan grups tot combinant el programa educatiu i la primera llengua, les mitjanes són : PIP (bàsic) - castellà = 2.5 ; PIP (bàsic) - bilingüe = 3.5789 ; PIP (bàsic) - català = 4.4286 ; PIP (bilingüe) - castellà = 2.7333 ; PIP (bilingüe) - bilingüe = 4.6154 ; PIP (bilingüe) - català = 4.6 ; PIL - castellà = 2.9259 ; PIL - bilingüe = 3.875 ; PIL - català = 4.3125 ; PEV - català = 4.9286.

grup hi ha un 58.2% d'alumnes que es considera "molt" o "totalment" espanyol, que són més de la meitat dels alumnes, però és una freqüència molt baixa si es compara amb el 94.1% que s'acaba de veure en el PIP bàsic. La resta de programes educatius no destaquen en aquesta variable en un sentit o altre. Així, el PIP bilingüe presenta un 84.9% d'alumnes que s'autoconsideren "molt" o "totalment" espanyols i el PEV un 78.5%. No cal dir que aquestes diferències entre el grau d'identitat espanyola i el programa educatiu no són casuals ($p < 0.00020$).

L'anàlisi de la taula de contingència entre el grau d'identitat espanyola i la primera llengua mostra igualment diferències que no són degudes a l'atzar ($p = 0.00450$). S'hi aprecia que els alumnes de primera llengua castellana mostren freqüències molt baixes en la categoria dels que es consideren "gens" espanyols (0%), els alumnes bilingües mostren freqüències relativament altes en els grups que es consideren "gens" o "poc" espanyols (12.5% i 7.1%) i el grup de primera llengua catalana mostra freqüències relativament altes en la categoria dels que es consideren "gens" espanyols (14.3%). En general, es consideren "molt" o "totalment" espanyols el 86.2% dels alumnes de primera llengua castellana, el 73.2% dels alumnes bilingües i el 71.4% dels alumnes de primera llengua catalana.[169]

Pel que fa al grau d'identitat valenciana, l'anàlisi de la taula de contingència mostra que globalment existeixen diferències estadísticament significatives entre aquesta variable i la variable programa educatiu i primera llengua ($p = 0.00001$). L'examen dels residus permet determinar que hi ha freqüències significativament altes per als alumnes de primera llengua castellana del PIP bàsic que s'autoconsideren valencians "gens" (20%), "poc" (25%) o "a mitges" (41.7%), i significativament molt baixes per als alumnes d'aquest programa que es consideren "totalment" valencians (1.7%). També hi ha freqüències significativament baixes en els alumnes del PIP bilingüe de primera llengua castellana que s'autoconsideren "totalment valencians" (0%), i per als alumnes bilingües d'aquest mateix programa que només es consideren valencians "a mitges" (0%), que s'ha de posar en relació amb l'alta freqüència d'alumnes d'aquest darrer grup que es consideren totalment valencians (61.5%). Igualment, hi ha una freqüència molt alta d'alumnes de primera llengua catalana del PIP bilingüe que s'autoconsideren totalment valencians (80%). En el grup de primera llengua castellana del PIL destaquen les altres freqüències d'alumnes que es consideren valencians "a mitges" (48.1%),

[169] Es poden veure les taules de contingència en la figura 45 de l'annex a l'estudi descriptiu.

mentre que el grup dels que es consideren "totalment" valencians és més reduït del que seria d'esperar (11.1%). En canvi, els alumnes de primera llengua catalana del PIL i del PEV destaquen sobretot en l'elevada freqüència d'autoconsideració valenciana (62.5% i 92.9% respectivament).

Ara anirà bé aclarir les tendències amb l'anàlisi de les taules de contingència del grau d'identificació valenciana amb les variables programa educatiu i primera llengua, realitzades per separat. S'observen freqüències significativament altes en els alumnes de primera llengua castellana que es consideren valencians "gens", "poc" o "a mitges" (17.6%, 22.5% i 41.2%), i freqüències molt baixes en els alumnes que es consideren "totalment" valencians (3.9%). En el grup d'alumnes bilingües hi ha freqüències baixes en la categoria dels alumnes que es consideren "gens" valencians (0%), que es complementen amb les freqüències altes dels alumnes que es consideren "molt" valencians (32.1%). Per últim, en el grup d'alumnes de primera llengua catalana destaca el baix percentatge d'alumnes que es consideren "gens", "poc" o "a mitges" valencians (0%, 2.4% i 11.9%) i l'alt percentatge dels que es consideren "totalment" valencians (73.8%). En resum, es consideren "molt" o "totalment" valencians el 18.6% dels alumnes de primera llengua castellana, el 67.8% dels alumnes bilingües i el 85.7% dels alumnes de primera llengua catalana. Les diferències són molt importants, sobretot si es comparen amb els resultats en el grau d'identitat espanyola i, evidentment, no són degudes a l'atzar ($p < 0.00001$).

L'examen de la taula de contingència entre la identificació valenciana i el programa educatiu mostra diferències que també són estadísticament significatives ($p < 0.00001$). Els alumnes del PIP bàsic presenten freqüències altes en les categories "gens", "poc" i "a mitges" (14.8%, 20.5% i 37.5%), i molt baixes en la categoria "totalment" (10.2%). Els alumnes del PIP bilingüe mostren freqüències baixes en la categoria "a mitges" (15.2%). Per últim, els alumnes del PEV presenten freqüències molt altes en la categoria dels alumnes que se senten "totalment" valencians (92.9%). En conjunt, es consideren "molt" o "totalment" valencians el 27.2% dels alumnes del PIP bàsic, el 66.7% del PIL bilingüe, el 49.2% del PIL i el 100% del PEV.[170]

Tot seguint Ros, Cano i Huici (1987 : 248, 251) s'ha calculat un nou índex, anomenat Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola (ISIE), que combina els dos índex anteriors. El nou índex s'obté restant el grau d'identificació amb la identitat espanyola

[170] Es poden veure les taules de contingència en la figura 46 de l'annex a l'estudi descriptiu.

del grau d'identificació amb al identitat catalana,[171] i serà el que s'utilitzarà a partir d'ara per analitzar el grau d'identificació amb les identitats valenciana i espanyola.

El gràfic 48 mostra les relacions entre les identitats valenciana i espanyola, que ara es combinen en la nova variable Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola (ISIE), el programa educatiu i la primera llengua. S'hi resumeixen clarament les tendències descrites fins ara : en general, els alumnes de primera llengua castellana s'identifiquen molt més fortament amb la identitat espanyola que no amb la valenciana. En la mesura que han estat escolaritzats en programes educatius que utilitzen el català com a llengua vehicular, aquesta identificació va equilibrant-se, però sempre mantenint un fort predomini de la identitat espanyola. Aquests resultats mostren que els alumnes castellanoparlants matriculats en el programa d'immersió no experimenten una pèrdua de la seua identitat ètnica i cultural originària (bàsicament espanyola) en relació als alumnes del seu mateix grup etnolingüístic escolaritzats en la pròpia llengua, que és la llengua dominant del context. Són dades coincidents amb les conclusions de les avaluacions realitzades dels programes educatius bilingües (Swain & Lapkin, 1982 : 73-75 ; Genesee, 1987 : 103-106), que indiquen que els alumnes d'immersió mantenen la seua identitat originària però, al mateix temps, també indiquen que els alumnes dels programes d'immersió primerenca -com és el cas que estudiem- valoren com a més reduïda la distància social entre els grups etnolingüístics en contacte que no els alumnes de llengua majoritària escolaritzats en la resta de programes educatius : els alumnes dels programes d'immersió primerenca, com a bilingües que són, s'autoconsideren com a molt semblants als alumnes bilingües del grup etnolingüístic

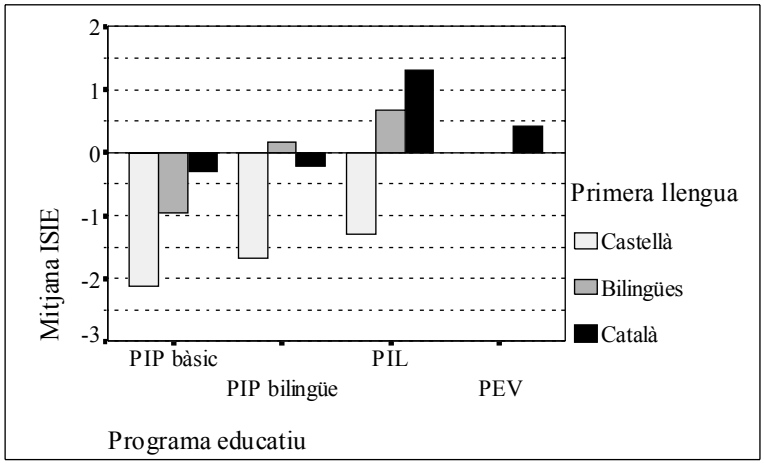

gràfic 48 : relació entre l'Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola (ISIE), la primera llengua i el programa educatiu

[171] Cal recordar que el grau d'identificació amb al identitat espanyola i el grau d'identificació amb la identitat catalana tenen uns valors que poden oscil·lar entre 1 i 5. Per tant, el nou índex tindrà uns valors que podran oscil·lar entre -4 i 4. El valor 4 correspon als alumnes plenament identificats amb la identitat valenciana i gens identificats amb la identitat espanyola. El valor -4 correspon als alumnes plenament identificats amb la identitat espanyola i gens identificats amb la identitat valenciana.

minoritzat.[172] Els alumnes bilingües varien entre una forta identificació espanyola si es troben matriculats en el PIP bàsic, l'equilibri si es troben matriculats en el PIP bilingüe i el predomini de la identificació valenciana si es troben matriculats en el PIL. Els alumnes de primera llengua catalana varien entre una situació de predomini de la identificació espanyola, encara que propera a l'equilibri, si es troben matriculats als PIP, i el predomini de la identitat valenciana si es troben matriculats al PIL o al PEV.

Aquests resultats semblen mostrar que, d'una manera paral·lela al que ha passat amb la llengua catalana al País Valencià, la identificació valenciana també ha sofert un procés de minorització que va aparellat amb l'ús de les llengües. Ros, Cano i Huici (1987), en el seu estudi realitzat amb estudiants universitaris procedents de les diferents autonomies espanyoles amb llengua pròpia i de Madrid, arriben a la conclusió que els valencians mostren una identificació amb el seu propi país semblant a la que tenen amb l'estat espanyol : "Their identification with Valencia is practically the same as their identification with Spain" (1987 : 253). Un treball molt més recent –l'estudi 2299 del CIS, que es va realitzar a l'octubre de 1998[173]– mostra una realitat semblant, o que fins i tot ha evolucionat cap a un major sentiment d'espanyolitat : el 34% dels habitants del País Valencià s'autoconsideren principalment espanyols, només el 10% es consideren sobretot valencians i el 53% es consideren igualment valencians que espanyols (Siguán, 1999 : 74). Conforme indica Siguán (1999 : 83) de totes les nacions amb llengua pròpia de l'estat espanyol la major identificació amb Espanya es dóna al País Valencià. Els resultats que s'han descrit en aquest treball mostren un clar predomini de la identitat espanyola. Ara bé, com que la mostra amb què s'ha treballat no és proporcional a la realitat de la comarca, ni tan sols per a la cohort que s'estudia, no es poden generalitzar aquestes conclusions.[174]

---

[172] Una altra conclusió relacionada que s'analitza en un capítol posterior (*infra*, apartats 5.4.1 i 5.4.2, pàgs. 260-262 i 264-265) és que els alumnes d'immersió tenen actituds més positives respecte de la llengua minoritzada que la resta d'alumnes de llengua majoritària escolaritzats en programes monolingües (Swain & Lapkin, 1982 : 75-77 ; Genesee, 1987 : 105-106).

[173] *Supra*, pàg. 76, nota. 80.

[174] La mostra amb què s'ha treballat sí que té un grau acceptable de representativitat de la cohort de 13-14 anys per a la ciutat de Xixona. La mitjana aritmètica de l'Índex Subtractiu d'Identitat Espanyola en aquesta població és -0.7, és a dir, un resultat bastant semblant al resultat global que s'ha obtingut amb el total de la mostra (-0.82). Ara bé, Xixona té un índex de coneixement i ús del català molt superior al global de la comarca. Per tant, aquests resultats no s'hi poden extrapolar. La comparació amb el treball de Ros, Cano i Huici que se cita tampoc no es pot realitzar en termes absoluts, ja que la mostra amb què van treballar aquests autors no era ni aleatòria ni representativa de la totalitat del País Valencià (1987 : 247-248). Per tant, únicament es pot interpretar, i així ho fan els autors, com una tendència en comparació amb la resta de les comunitats autònomes amb llengua pròpia. En canvi, l'estudi 2299 del CIS sí que empra un

3.6.1 Els perfils de la identitat

S'ha comentat anteriorment que l'estudi de Viladot sobre la identitat i la vitalitat etnolingüística dels catalans va prendre com a objecte d'anàlisi una mostra formada bàsicament per tres grups d'individus : català, mixt i espanyol.[175] Cadascun d'aquests grups estava format a partir dels valors de dues variables : la primera llengua i l'autoconsideració com a catalans o com a espanyols. Com ja s'ha vist, el grup català estava format per subjectes de primera llengua catalana que es consideraven sobretot catalans, el grup mixt per subjectes de primera llengua castellana que s'auto-consideraven sobretot catalans i el grup espanyol, per subjectes de primera llengua espanyola que es consideraven sobretot espanyols (Viladot, 1991 : 29). La selecció dels grups realitzada per Viladot tenia sentit perquè un dels objectius principals dels seu treball era revalidar la Teoria de la Identificació Etnolingüística en l'àmbit català. Com que la finalitat no era descriptiva, va seleccionar els grups de subjectes necessaris per a realitzar aquest contrast. L'objectiu del nostre treball és, en canvi, bàsicament descriptiu. Per això és necessari veure tots els grups de subjectes que es poden formar en creuar les variables relacionades amb la primera llengua i l'autoconsideració com a valencians o com a espanyols.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

procediment de mostreig adequat (Siguan, 1999 : 131). Cal fer notar que els resultats que s'han obtingut en el present treball són coherents amb els obtinguts en l'enquesta del CIS.

[175] *Supra*, pàg. 133.

En el gràfic 49 hi ha representades les relacions entre la primera llengua dels individus i la seua identitat predominant.[176] L'anàlisi dels residus en la taula de contingència[177] mostra que els grups més representatius en el context del nostre treball (i segurament de la comarca de l'Alacantí) són els alumnes de primera llengua castellana que s'autoconsideren com a espanyols, que coincideixen amb el grup espanyol del treball de Viladot (són 84 alumnes que representen el 42.6% de la mostra), els alumnes bilingües que s'autoconsideren igualment valencians que espanyols (24 alumnes, el 12.2% de la mostra), els alumnes bilingües que s'autoconsideren sobretot valencians (14 alumnes, el 7.1% de la mostra), els alumnes de primera llengua catalana que es consideren igualment valencians que espanyols (24 alumnes, el 12.2% de la mostra) i els alumnes de primera llengua catalana que es consideren sobretot valencians, que coincideixen amb el grup "català" del treball de Viladot (són 13 alumnes, el 6.6% de la mostra). Des d'un punt de vista numèric, són també interessants el grup d'alumnes de primera llengua castellana que es consideren amb una identitat equilibrada (12 alumnes, el 6.1% de la mostra) i el grup d'alumnes bilingües que es consideren sobretot espanyols (18 alumnes, el 9.1% de la mostra). Per últim, són interessants des del punt de vista de la normalització lingüística i cultural, encara que residuals des d'un punt de vista numèric, els alumnes de primera llengua castellana que s'autoconsideren sobretot valencians, que coincideixen amb el grup mixt de l'estudi de Viladot (són només 4 alumnes, el 2% de la mostra) i el grup d'alumnes de primera

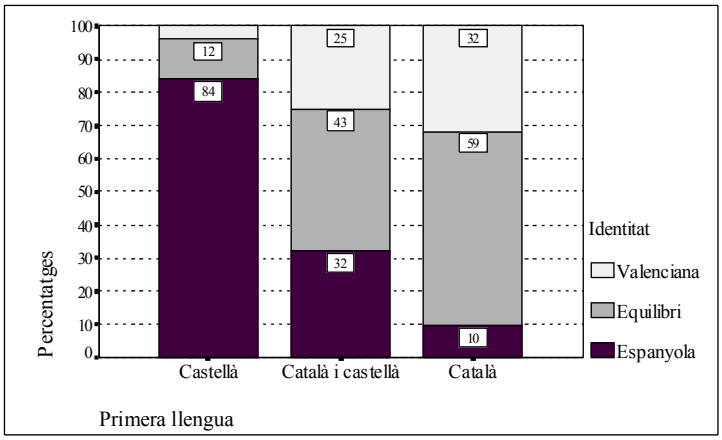

gràfic 49 : relació entre la primera llengua dels alumnes i la seua identitat predominant

[176] En la mostra amb què s'ha treballat el 53.8% dels alumnes s'autoconsideren sobretot espanyols, el 30.7% s'autoconsideren igualment valencians i espanyols i el 15.6% s'autoconsideren sobretot valencians. Es poden comparar les dades amb les descrites per Colom (1998 : 154) per als jóvens de València : 38.5% sobretot espanyols, 39.2% igualment valencians que espanyols i 15.2% sobretot valencians (un 7.2% no contesta), i amb les dades de l'estudi 2299 del CIS sobre els habitants del País Valencià de més de 18 anys que ja s'ha comentat (Siguán, 1999 : 74) : el 34% principalment espanyols, el 53% igualment valencians que espanyols i el 10% sobretot valencià (hi ha un 3% que no contesta).

[177] Es pot consultar en la figura 47 de l'annex a l'estudi descriptiu.

llengua catalana que s'autoconsideren sobretot espanyols (4 alumnes, el 2% de la mostra).

S'ha creat una nova variable que assigna els alumnes a cadascun d'aquests nou grups per tal d'aprofundir en l'anàlisi de la identitat i poder posar-la en relació amb dues variables que ens semblen interessants : el programa educatiu i les poblacions de residència. A continuació s'ha elaborat la taula de contingència entre els nou grups que s'acaben d'explicar i la variable que assigna cada alumnes a un programa educatiu (PIP bàsic, PIP bilingüe, PIL i PEV) i a una localitat de residència (Alacant, Mutxamel o Xixona).[178] Tot seguit es comenten les relacions entre aquestes variables que no puguen ser atribuïdes a l'atzar a partir de l'anàlisi dels residus de la taula de contingència.

Pel que fa als alumnes de primera llengua castellana, s'observa que aquells que se senten sobretot espanyols es concentren sobretot als PIPs bàsics d'Alacant i de Mutxamel, i són poc abundants al PIP bilingüe de Xixona i al PIL d'Alacant.[179] Els alumnes de primera llengua castellana amb una identitat equilibrada són freqüent sobretot al PIP bilingüe de Xixona. Tocant als alumnes originàriament bilingües, cal destacar l'elevada concentració d'alumnes amb una identitat equilibrada al PIP bilingüe de Xixona, i de bilingües que se senten sobretot valencians al PIL d'Alacant. Per últim, pel que fa als alumnes de primera llengua catalana, destaca, l'elevadíssima concentració d'alumnes que se senten igualment valencians que espanyols al PEV de Xixona i l'alta concentració d'alumnes que se senten sobretot valencians al PIL d'Alacant i al PEV de Xixona.

3.6.2 Relacions entre la identitat i altres variables socials i lingüístiques

En aquest apartat s'analitzen les relacions entre la identitat, mesurada amb l'Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola (ISIE), i les altres variables socials i lingüístiques del treball. S'ha pogut comprovar que la identitat és una característica central pel que fa al propòsit d'aquest estudi, ja que es troba fortament relacionada amb una gran quantitat de les variables que s'han analitzat fins ara. Per això, se simplificarà la presentació de les dades agrupant les variables en conjunts relacionats i per tal de comentar globalment els resultats. Els àmbits que es tindran presents per a fer aquesta

[178] Es pot consultar la taula de contingència en la figura 48 de l'annex a l'estudi descriptiu.

[179] Al PEV de Xixona no són gens freqüents, però cal recordar que en aquest programa educatiu només hi ha alumnes de primera llengua catalana.

anàlisi són : a) variables relacionades amb la identitat ; b) variables relacionades amb el coneixement del català ; c) variables relacionades amb l'ús del català ; d) variables referides als tipus de motivació per a l'aprenentatge de la llengua catalana.

a) Variables relacionades amb la identitat : es tracta de variables que estan relacionades amb la formació de la identitat social i lingüística dels subjectes. És, per tant, lògic, que com a mínim algunes es troben relacionades amb l'Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola. Com que la majoria de les variables analitzades s'ordenen de manera que poden considerar-se mesurades en una escala ordinal (els valors més alts impliquen sempre una major valencianitat), s'han calculat les correlacions entre l'Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola i cadascuna de les variables que es comenten. En algun cas en què no es pot tenir la certesa que les variables són ordinals (variables Lloc de Naixement i Àmbit d'aprenentatge del Català), s'ha utilitzat la prova *H* de Kruskal-Wallis, ja que es tracta de taules de contingència simplement ordenades.[180] Els resultats de les anàlisis estadístiques demostren que hi ha una correlació clara i estadísticament significativa entre totes les variables que indiquen l'ús familiar de la llengua catalana i la Identitat Substractiva. Així, les variables relacionades amb l'ús familiar ("Pares : llengua familiar ; "Pares : llengua a l'alumne" ; "Alumne : llengua als pares"), presenten correlacions altes i estadísticament significatives en els tres casos ($\rho = 0.485$, 0.594 i 0.585 ; $p < 0.0001$). Igualment, les tres variables que indiquen les tipologies lingüístiques de les parelles de progenitors (segons l'origen, el coneixement de la llengua catalana i l'ús lingüístic) correlacionen d'una manera similar amb la Identitat ($\rho = 0.461$, 0.525 i 0.538, $p < 0.0001$). L'àmbit d'aprenentatge del català també mostra una relació clara amb la Identitat, en el sentit que els alumnes que l'han aprés a parlar en la família presenten unes puntuacions en la Identitat Subtractiva (mitjana de rangs) molt superior a la dels alumnes que l'han aprés a l'escola (130.63 i 74.43 respectivament, $p < 0.0001$).

El lloc de naixement també té una relació significativa ($p = 0.0023$) amb la Identitat Subtractiva. Els valors de les mitjanes dels rangs demostren que els alumnes nascuts a les poblacions valencianoparlants del País Valencià o a les poblacions de la comarca de l'Alacantí diferents de la capital tenen una Identitat Subtractiva més elevada que la resta de subjectes (136.82 i 108.41). Cal destacar també el valor de la mitjana de rangs de la Identitat Subtractiva per als alumnes nascuts a Alacant (89.38), semblant al

[180] Es poden consultar els resultats de l'anàlisi estadística en la figura 49 de l'annex a l'estudi descriptiu. En el cas de les correlacions, com que les variables que correlacionen amb la Identitat Subtractiva estan mesurades en una escala ordinal cal consultar el valor de les correlacions per rangs de Spearman.

dels alumnes nascuts a les poblacions castellanoparlants del País Valencià (89.80), i el valor molt més baix dels alumnes nascuts a la resta d'Espanya o a altres llocs fora del domini de la llengua catalana (63.71). Per últim s'ha d'assenyalar la correlació lògica entre l'adscripció a un grup lingüístic i la Identitat Subtractiva, que és la més forta de totes les que s'han comentat en aquest apartat ($\rho = 0.630$, $p < 0.0001$).

b) Variables relacionades amb el coneixement del català : l'Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola correlaciona positivament amb totes les variables relacionades amb l'autoavaluació de la competència en llengua catalana i amb l'ús del català, i correlaciona negativament amb totes les variables que expressen l'autoavaluació de la competència en llengua castellana (excepte la comprensió lectora) i amb l'ús del castellà. Totes aquestes correlacions són estadísticament significatives.[181] Les correlacions més intenses es donen amb l'expressió oral en català ($\rho = 0.509$, $p < 0.0001$) i amb l'ús del català ($\rho = 0.608$, $p < 0.0001$) i del castellà ($\rho = -0.644$, $p = 0.0001$).

c) Variables relacionades amb l'ús del català : s'acaben de veure les correlacions existents entre l'autoavaluació de l'ús de les llengües catalana i castellana i l'Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola. Ara cal aprofundir en la descripció de les relacions entre els aspectes relacionats amb l'ús de les llengües (exposició espectadora, exposició interpel·lant, normes d'ús lingüístic segons els àmbits, etc.) i la identitat.

Hi ha una correlació moderada ($\rho = 0.209$) però estadísticament significativa ($p = 0.0030$) entre la llengua que els alumnes senten parlar a l'entorn i la identitat. En la mesura que l'entorn és més catalanoparlant, els subjectes mostren puntuacions més elevades en la Identitat Subtractiva. Aquesta tendència continua exactament igual en la variable que analitza l'exposició espectadora dels alumnes en el centre educatiu : la Identitat Subtractiva és més intensa en la mesura que senten un ús més extens del català als companys, però la intensitat de la correlació és també baixa ($\rho = 0.186$, $p = 0.0089$).

[181] Es poden consultar les anàlisis estadístiques en la figura 50 de l'annex a l'estudi descriptiu.

En tots els usos lingüístics escolars, tant amb els companys com amb els professors, dins i fora de l'aula i tant en l'exposició interpel·lant com quan el subjecte pren la iniciativa en la comunicació, s'observen correlacions significatives entre l'Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola i una major presència o ús de la llengua catalana. Les correlacions, que es poden veure resumides en la taula 10, són més intenses en la mesura que és el subjecte el que pren la iniciativa de la comunicació, en la mesura en què l'àmbit en què té lloc la comunicació és més lliure i s'assembla més al context social de comunicació (el centre front a l'aula), i en la mesura que la comunicació es manté amb interlocutors d'estatus superior (el professor). Aquesta darrera constatació és interessant perquè podria semblar lògic que en una comunicació més lliure, que no estigués marcada per les relacions de poder, l'ús de la llengua tingués una major relació amb la identitat dels individus. Però s'ha de tenir present que en realitat els usos lingüístics estan determinats amb molta més força per les normes d'ús social favorables a la llengua dominant. Per tant, pensem que la presència del professor el que fa és equilibrar a favor de la llengua de l'escola (subordinada) la asimetria existent en l'ús social de les llengües, de manera que els alumnes més conscienciats –els de major identificació valenciana– es troben en un context que els permet triar amb més llibertat la llengua que utilitzen.[182]

Classe: llengua que sents parlar als companys	$\rho = 0.186$, $p = 0.0089$
Classe: llengua en què et parlen els companys	$\rho = 0.347$, $p < 0.0001$
Centre: llengua en què et parlen els companys	$\rho = 0.356$, $p < 0.0001$
Classe: llengua en què parle als companys	$\rho = 0.393$, $p < 0.0001$
Centre: llengua en què parle als companys	$\rho = 0.439$, $p < 0.0001$
Classe: llengua en què parle als professors	$\rho = 0.528$, $p < 0.0001$
Centre: llengua en què parle als professors	$\rho = 0.608$, $p < 0.0001$

taula 10 : correlacions entre l'ús del català els usos lingüístics escolars i l'Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola (ISIE)

[182] Es poden consultar les anàlisis estadístiques en la figura 51 de l'annex a l'estudi descriptiu (correlació de Spearman).

Les normes d'ús lingüístic fora de l'àmbit escolar també estan relacionades amb la identitat. En la taula 11 es pot constatar que tots els usos lingüístics que es presenten, en diferents àmbits i situacions comunicatives i amb diferents tipus d'interlocutor, correlacionen positivament i de manera significativa amb l'Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola. La intensitat de les correlacions varia bastant depenent de diversos factors, que són els que es relacionen amb les normes d'ús lingüístic habituals en el nostre context : hi ha menys tendència a utilitzar el català si l'interlocutor no el parla, si és desconegut o amb grups grans d'interlocutors. Però en qualsevol cas, el que interessa destacar és la correlació positiva que hi ha entre la identitat i l'ús de la llengua.[183]

Llengua amb els veïns catalanoparlants	$\rho = 0.488$; $p < 0.0001$
Llengua amb els veïns castellanoparlants	$\rho = 0.210$, $p < 0.0033$
Població : llengua a desconeguts	$\rho = 0.362$, $p < 0.0001$
Població : llengua a coneguts	$\rho = 0.270$, $p = 0.0001$
Població : llengua a desconeguts valencianoparlants	$\rho = 0.410$, $p < 0.0001$
Població : llengua a desconeguts castellanoparlants	$\rho = 0.244$, $p = 0.0005$
Reunió : algú no comprén català	$\rho = 0.218$, $p = 0.0016$
Reunió : hi ha castellanoparlants	$\rho = 0.174$, $p = 0.120$
Llengua de resposta al telèfon	$\rho = 0.498$, $p < 0.0001$

taula 11 : correlacions entre l'ús del català en els usos lingüístics extraescolars i l'Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola (ISIE)

Per últim, la taula 12 mostra la relació existent entre les tries lingüístiques que fan els subjectes en l'accés als mitjans de comunicació i la identitat. Com s'hi pot comprovar, aquestes tries també correlacionen positivament amb l'Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola, excepte en l'accés a la televisió.[184] Per contra, sí que sembla que hi ha relació entre la llengua triada per a veure la televisió i el grau en què els alumnes es consideren espanyols en alguns grups de subjectes, ja que els alumnes que no es consideren gens espanyols es decanten sobretot per les opcions televisives en català ("la majoria

Llengua de lectura de revistes	$\rho = 0.268$, $p = 0.0001$
Llengua de lectura de llibres	$\rho = 0.389$, $p < 0.0001$
Llengua en què veus la televisió	$\rho = 0.091$, $p = 0.2055$
Llengua en què escoltes la ràdio	$\rho = 0.236$, $p = 0.0007$

taula 12 : correlacions entre l'ús del català en l'accés als mitjans de comunicació i l'Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola (ISIE)

[183] Una conclusió semblant es troba a Viladot (1991 : 36). Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 52 de l'annex a l'estudi descriptiu.

[184] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 53 de l'annex a l'estudi descriptiu.

en català"), i els alumnes que es consideren poc espanyols trien sistemàticament una oferta televisiva equilibrada en les dues llengües ("meitat en castellà i meitat en català"). Sembla que en aquests casos la tria d'un canal o un altre seria més una opció ideològica que no basada en els continguts televisius, però també es possible que les persones de fortes conviccions en aquest sentit tinguen una visió del món diferent, que coincidesca millor amb l'oferta televisiva en llengua catalana.[185]

En general, s'ha de concloure que les correlacions descrites entre la identitat i les opcions lingüístiques en l'accés als mitjans de comunicació són d'una intensitat moderada o baixa. S'ha de recordar, però,[186] que l'accés a aquests mitjans es troba molt condicionat per altres variables, com ara la disponibilitat –ja que l'oferta és sempre superior en llengua castellana i en alguns mitjans (premsa, televisió, ràdio) aquesta diferència és molt important–, o els continguts, que no sempre són equivalents. Per tant, el que interessa destacar és que malgrat aquells condicionants existeix una relació positiva entre la identitat i la tria lingüística en l'accés als mitjans de comunicació escrits i audiovisuals.

3.7 Conclusions

La descripció de les característiques sociolingüístiques dels alumnes dels diferents programes educatius és un pas ineludible des d'un punt de vista metodològic : en qualsevol investigació cal conéixer en profunditat l'estructura del fitxer de dades de què s'ha partit per a poder analitzar les relacions que siguen substantives amb la resta de variables del treball i per a poder controlar la influència de variables estranyes que amb la seua presència puguen distorsionar els resultats.

A més, conéixer les característiques sociolingüístiques dels alumnes dels diferents programes educatius és una finalitat en si mateixa. El contrast de les característiques sociolingüístiques dels alumnes que segueixen els programes educatius bilingües i les dels alumnes dels programes monolingües permet descriure les particularitats d'un grup humà que té una gran importància sociolingüística en el context actual del País Valencià. La incorporació i la difusió dels programes bilingües en el

---

[185] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 54 de l'annex a l'estudi descriptiu. Com que les dues variables de la taula de contingència entre la llengua dels programes de televisió i el grau d'autoadscripció espanyola són ordinals, cal fixar-se en el valor de la probabilitat associada al Test d'Associació Lineal de Mantel-Haenszel *(Linear-by-Linear Association)*, calculat segons el mètode de Montecarlo.

[186] *Supra*, apartat pàgs. 127 i ss.

sistema educatiu valencià és, malgrat les limitacions del procés, una de les poques decisions importants de la política lingüística d'aquest territori que afavoreix la llengua minoritzada. Per això no hi ha dubte que les generacions d'estudiants que segueixen els programes bilingües són una contribució de primer ordre a la normalització lingüística. D'altra banda, aquest treball contribueix a l'avaluació dels resultats dels diferents tipus de programa educatiu des d'un punt de vista diferent a la perspectiva pedagògica habitual i en un context també singular.

L'extensió reduïda dels programes bilingües i les restriccions inevitables del disseny de la investigació limiten la possibilitat d'arribar a conclusions de tipus causal. De tota manera sí que s'ha obtingut una informació actualitzada i plenament vàlida en el moment actual de molts aspectes sociolingüísticament rellevants de la població estudiada. Com que, a més, la informació que s'ha aportat és abundant, és necessària una síntesi dels resultats de la recerca en aquest capítol i de les conclusions més rellevants que s'hi han exposat.

El primer aspecte a destacar és la relació entre les característiques familiars i els programes educatius. En el sistema educatiu valencià la tria dels programes que segueixen els alumnes és voluntària. L'estudi sociolingüístic dels alumnes que elegeixen els programes educatius bilingües i del seu entorn familiar ha proporcionat informació sobre les seues característiques i ens ha ajudat a conéixer què és el que diferencia les famílies i els alumnes que opten per aquests tipus de programa de la resta d'usuaris del sistema educatiu. S'ha vist que en l'actualitat, quan l'extensió d'aquests tipus de programa encara no és general, els factors familiars que més es relacionen amb la tria dels programes bilingües són l'origen familiar (les parelles mixtes o de pares autòctons i les que coneixen i usen més la llengua catalana tenen més presència en els programes bilingües) i la classe social. Dins de la classe social el nivell formatiu dels pares és l'element clau en la tria dels programes bilingües.

Pel que fa a la història lingüística dels alumnes s'han descrit les relacions entre els programes educatius i els diferents aspectes que han contribuït a formar la personalitat lingüística dels alumnes : la llengua en què van aprendre a parlar, la transmissió lingüística familiar, l'evolució de les preferències lingüístiques i l'adscripció actual a un grup lingüístic. Un aspecte important és la relació que hi ha entre la primera llengua i el programa educatiu : hi ha un enorme predomini d'alumnes castellanoparlants en el PIP, un equilibri relatiu dels alumnes segons la primera llengua en el PIL i la presència exclusiva d'alumnes de primera llengua catalana en el PEV. Aquestes tries tenen

unes implicacions didàctiques en els dissenys dels programes educatius que no s'haurien de menystenir.

L'anàlisi de la transmissió lingüística mostra que els majors índex de canvi de llengua apareixen relacionats amb tres factors : les famílies mixtes (en què un dels progenitors és castellanoparlant i l'altre catalanoparlant), les famílies que han optat pel programa d'incorporació progressiva (tria que indica un menor grau de conscienciació pels temes lingüístics), i les localitats (el procés s'accelera en les poblacions on l'ús de la llengua catalana és menor). Pel que fa a aquest darrer factor s'han aportat dades que demostren, contràriament a les conclusions de l'estudi demolingüístic, que a totes les poblacions de l'estudi –i no només a Alacant– hi ha un cert grau de trencament de la transmissió lingüística intergeneracional.

Un aspecte de màxim interés és esbrinar quines variables es relacionen amb els canvis de preferències lingüístiques i d'adscripció lingüística dels alumnes. El canvi de preferències i d'adscripció lingüística és un procés que té dues perspectives : pot ser un pas més en l'abandonament de la llengua minoritzada o, pel contrari, pot servir per a capgirar el procés de trencament de la transmissió lingüística intergeneracional. Per tant, conéixer la intensitat dels canvis de preferències lingüístiques en l'un i l'altre sentit, i la relació d'aquests canvis amb les altres variables de l'estudi és imprescindible per a dissenyar línies d'actuació que contribuesquen a aturar el procés de substitució lingüística. S'ha vist que el grup d'alumnes de primera llengua castellana és el que ha experimentat menys canvis de preferència i d'adscripció lingüística –segurament per tractar-se de la llengua que té una posició dominant en la nostra societat–, seguit del grup de primera llengua catalana i, per últim, del grup bilingüe. Aquest últim grup és el que presenta una major mobilitat de preferències lingüístiques per causa de la seua posició intermèdia, amb les dues llengües com a primera llengua, i encara que els canvis van en totes dues direccions, sembla decantar-se en major grau cap a la llengua dominant.

Les preferències lingüístiques i l'adscripció lingüística són conceptes propers, però no idèntics. De fet, s'observa una major tendència a autoadscriure's com a principalment catalanoparlant que a declarar que la llengua preferida és el català. Aquest canvi afecta sobretot alguns alumnes d'origen catalanoparlant, que malgrat preferir en l'actualitat la llengua castellana s'autoconsideren igualment castellanoparlants que catalanoparlants. S'ha explicat el canvi a partir diferència de matís entre els dos conceptes : mentre que el concepte de llengua preferida pot

interpretar-se com l'autoavaluació del domini relatiu d'una i altra llengua –i per tant els alumnes poden preferir la llengua que per raons ambientals utilitzen més, o dominen millor–, l'autoadscripció a un grup lingüístic fa referència sobretot a l'autoidentificació amb el grup social que utilitza aquesta llengua, és a dir, a la identitat etnolingüística. Des del punt de vista de l'actuació docent aquesta diferència permet identificar els alumnes més proclius a modificar de forma positiva la seua actuació lingüística.

L'anàlisi de les relacions entre els diferents programes educatius i els canvis d'adscripció lingüística ha proporcionat algunes de les conclusions més rellevants d'aquest capítol. S'ha vist que el Programa d'Immersió Lingüística és el que promou una major mobilitat lingüística, afavorint sobretot que els alumnes originàriament castellanoparlants passen a autoconsiderar-se com a bilingües, i que els alumnes bilingües familiars s'integren en el grup que s'autoconsidera principalment catalanoparlant. Per tant, el PIL aconsegueix el seu objectiu d'afavorir el biculturalisme. El Programa d'Ensenyament en Valencià, que està integrat en la totalitat per alumnes de primera llengua catalana, destaca per la seua eficàcia en el manteniment de la identitat lingüística originària dels alumnes. Per últim, el Programa d'Incorporació Progressiva afavoreix sobretot que els alumnes bilingües familiars es decanten cap a autoconsiderar-se en l'actualitat com a castellanoparlants, i limita la possibilitat que aquests mateixos alumnes s'integren en el grup dels que es consideren catalanoparlants. Per tot això cal denunciar que hi ha indicis clars que el PIP és un programa que afavoreix el canvi de la llengua minoritzada per la llengua dominant, fomentant per tant el bilingüisme subtractiu.

El tercer punt considerat és la descripció quantitativa del coneixement i de l'ús de les llengües catalana i castellana en relació als diferents programes educatius. S'ha vist en aquest apartat que pel que fa a la competència en la llengua dominant, el castellà, únicament hi ha diferències en l'expressió escrita, ja que el grup del PIL expressa tenir una competència una mica inferior a la dels altres grups. En tot cas, la competència expressada per aquest grup en l'escriptura en castellà és molt semblant a la que expressa en l'escriptura en català, per la qual cosa cal valorar aquest resultat com un indici d'una autèntica biliteracitat, que només s'aconsegueix també en el PEV. En l'autoavaluació de la resta d'habilitats lingüístiques en llengua castellana no s'han trobat diferències remarcables entre els programes educatius. En canvi, sí que s'han trobat diferències importants pel que fa a la competència lingüística en català. L'autoavaluació de la competència en l'expressió oral, la lectura i l'escriptura en aquesta llengua millora en la

mesura que augmenta l'ús de la llengua catalana com a vehicle d'aprenentatge. Per tant, els resultats confirmen que el fet de cursar un programa educatiu o un altre no afecta –o en tot cas afecta d'una manera limitada– la competència lingüística en castellà, però sí que és decisiu per a la formació de la competència lingüística en català. Pel que fa a l'ús de les dues llengües, s'ha destacat la relació entre els programes educatius bilingües i el major índex d'ús de la llengua catalana, que cal interpretar com una prova que aquests programes són els únics que aconsegueixen un cert grau de normalització de l'ús lingüístic de la llengua pròpia del territori.

Quant a la relació entre els usos lingüístics dels alumnes i els dels seus pares en relació al programa educatiu, els resultats mostren amb claredat que l'aprenentatge escolar millora globalment la competència lingüística dels alumnes respecte de la dels seus pares en tots els programes educatius, però que aquesta millora es trasllada de manera desigual a l'ús lingüístic depenent del programa concret que cursen : en el PIP bàsic l'ús del català dels alumnes és inferior al dels seus pares ; en el PIP bilingüe els alumnes tenen tendència a utilitzar principalment la seua primera llengua ; en el PIL augmenten sobretot els alumnes que afirmen utilitzar les dues llengües per igual, mentre que disminueixen en relació als pares tant els que utilitzen el català sempre o moltes vegades com els que l'utilitzen poques vegades o mai ; per últim, el PEV aconsegueix augmentar l'ús lingüístic dels alumnes respecte del dels seus pares. És evident que tots els resultats que s'han comentat referits als usos lingüístics estan influïts pel context. En primer lloc pel context escolar, ja que una part important dels usos lingüístics en aquesta edat tenen lloc als centres educatius i estan condicionats pels programes educatius. Però també per les localitats on viuen els alumnes. Cal recordar que mentre que hi ha grups del PIP bàsic i del PIL a totes les poblacions de l'enquesta, els grups del PIP bilingüe i del PEV es localitzen únicament a la ciutat de Xixona. Per tant, els resultats que s'han comentat d'aquests darrers grups educatius, que de fet expressen el manteniment de l'ús de la primera llengua pels membres de cada grup etnolingüístic, estan segurament condicionats per un context on l'ús de la llengua catalana és elevat.

Una altra limitació és que aquests resultats provenen de l'autoavaluació que han fet els alumnes mateixos de la seua competència lingüística a partir de les respostes a una enquesta. La utilització d'un mètode directe limita la validesa dels resultats, ja pot presentar problemes per causa de l'ambigüitat, la desitjabilitat social, la manca d'auto-coneixement, etc. De tota manera cal subratllar que aquestes dades són coincidents amb les de les avaluacions prèvies realitzades en múltiples contextos (Genesee, 1987). Per tal

de superar aquesta limitació es realitzarà en un altre capítol del treball[187] un estudi del predomini lingüístic a partir d'un mètode indirecte : les respostes a un test d'enumeració lèxica. La comparació dels resultats de totes dues proves tot utilitzant tècniques de *triangulació metodològica* permetrà avaluar la validesa dels resultats obtinguts i arribar a conclusions més precises.

El quart punt investigat és l'ús lingüístic, però amb un enfocament que supera l'aproximació de l'apartat anterior. El nostre interés era descriure els usos lingüístics dels enquestats en alguns dels principals àmbits de la seua actuació quotidiana (la família, el veïnat, el barri i el centre educatiu), i analitzar la relació entre aquests usos i als programes educatius, tenint en compte sempre que la localitat és una variable que condiciona molt la tria de les llengües.

L'ús del català dels alumnes dins de l'àmbit de la família està molt lligat al dels pares, encara que és percentualment una mica inferior. En tot cas, l'aspecte més preocupant en aquest context és la important disminució de l'ús amb els germans respecte de l'ús amb els pares. Cal valorar la disminució de l'ús del català que s'observa en el canvi generacional com un dels elements més negatius per al futur de la llengua de tots els que s'han descrit fins ara. L'anàlisi de la relació entre els usos lingüístics familiars i els programes educatius permet matisar aquests resultats. Així, en el PIP s'observen les mateixes tendències que per al conjunt global de la mostra, però més accentuades : augmenta la predisposició a l'ús familiar del castellà en la comunicació entre fills i pares respecte de l'ús dins de la parella i paral·lelament disminueix l'ús del català, mentre que els usos bilingües queden estancats. En el cas del PIL, disminueix l'ús del castellà en la relació entre fills i pares respecte de l'ús que fan entre si els progenitors, i paral·lelament augmenten els usos bilingües, tant dels pares als fills com dels fills als pares. S'ha interpretat que aquest augment dels usos bilingües es deu segurament al fet que els membres catalanoparlants de les famílies lingüísticament mixtes del PIL trenquen amb la norma de convergència amb la llengua majoritària que observen amb la parella per adreçar-se en català als fills. És, doncs, un reflex del major nivell de consciència lingüística de les famílies que porten els fills a aquest programa. L'aspecte negatiu és que aquest ús no es consolida en la llengua dels alumnes amb els germans, ja que en aquesta relació augmenta molt l'ús del castellà respecte del que s'observa entre els progenitors. Per últim, en el PEV és l'únic programa on l'ús del

[187] *Infra*, apartat 4, pàgs. 157 i ss.

català dels fills augmenta respecte del dels pares i, a més, es consolida en la relació entre els germans. Cal recordar, però, la influència del context en aquest programa educatiu.

Els usos lingüístics amb el veïnat i en el barri o localitat de residència presenten similituds. La coincidència més important és l'observació generalitzada de la norma d'ús de convergència lingüística amb la llengua majoritària, el castellà, si es tracta de la llengua de l'interlocutor. Tant amb els veïns castellanoparlants, com amb els desconeguts que se'ls adrecen en castellà la convergència lingüística dels alumnes és majoritària, amb poques diferències entre programes educatius. La convergència amb el català és bastant menor : del 57.1% amb els veïns catalanoparlants i 11.2 punts superior si es tracta d'un desconegut (68.3%). A més, hi ha percentatges al voltant del 7% o el 8% d'alumnes que utilitzarien tant el català com el castellà en aquests contextos. La convergència lingüística amb el català sí que està relacionada amb els programes educatius : tant en el cas del veïnat com amb els desconeguts catalanoparlants la convergència és major en els alumnes dels programes bilingües. Un context d'ús diferent és quan són els alumnes els que prenen la iniciativa de la relació lingüística. Quan es tracta de coneguts, la convergència amb la llengua del conegut és la norma més habitual (52.5%), seguida de l'ús de la llengua dominant, siga quina siga la llengua habitual del conegut (30.2%). La convergència lingüística amb el català en aquestes situacions està relacionada amb els programes educatius bilingües i la divergència amb els programes monolingües, encara que el major ús del català en les poblacions també es relaciona positivament amb l'índex de convergència.

La majoria dels alumnes (78.2%) segueix indefectiblement la norma d'ús de convergència amb la llengua dominant quan es tracta d'adreçar-se a desconeguts. Els alumnes que sempre fan un ús intencional del català en aquestes situacions són només el 7.4% del total. La resta, utilitzaria una o altra llengua segons el context de comunicació ; especialment, utilitzaria el català un 11.9% dels alumnes si algun element contextual delatés que aquesta és la llengua del desconegut.

L'ús lingüístic en el centre educatiu és bastant complex, amb l'existència d'àmbits més o menys formals (l'aula enfront de la resta d'espais) i amb la intervenció de factors de prestigi i de poder en la relació amb el professorat. A més, la major o menor presència de la llengua catalana en els diferents programes educatius condiciona també l'ús lingüístic en el context del centre educatiu. Com que l'anàlisi d'aquestes relacions és extensa, ens limitarem a presentar algunes de les conclusions més interessants de les que s'han descrit.

Pel que fa a la relació amb els companys en l'àmbit formal (dins de l'aula), s'ha constatat el lligam entre l'ús lingüístic en aquest context, els programes educatius i les localitats. Més en concret s'observa que : a) l'ús del castellà és majoritari en tots els grups del PIP, amb percentatges menors a Xixona ; b) l'ús lingüístic en els programes d'immersió és molt variable, i sembla estar fortament relacionat amb l'ús del context on es troba ubicat el centre. En tot cas, en alguns grups del PIL hi ha percentatges importants d'ús del castellà entre els companys (entre el 70% i el 80%) en aquest context ; c) el PEV destaca per l'ús del català com a única llengua de relació entre els alumnes a la classe.

La comunicació oral amb els companys en l'àmbit informal (fora de l'aula) mostra uns resultats que estan relacionats amb els que s'acaben de descriure –en general són bastant semblants–, però s'hi afegeix una tendència general a l'anivellament amb l'ús lingüístic de la localitat on es troba el centre educatiu. Encara que continua havent-hi una gran variabilitat entre els diferents grups d'alumnes, es pot observar : a) el manteniment de l'ús del castellà en el PIP (amb un augment reduït de l'ús del català fora de l'aula en els alumnes del PIP bàsic dels centres on hi ha una major presència social de la llengua fora de les aules) ; b) la disminució de l'ús del català en els programes d'immersió de les poblacions on l'ús social del català és menor ; c) continua l'ús únic del català en els alumnes del PEV.

La relació amb els professors està molt marcada per tres factors : el programa educatiu, la localitat i el context formal (aula) o informal (corredors, pati, etc.). Dins de l'aula els alumnes dels programes bilingües poden seguir dues normes diferents : a) utilitzar el català sempre ; b) convergir amb la llengua del professor o amb la llengua en què s'imparteix l'assignatura. Pràcticament cap alumne dels programes bilingües utilitza sempre el castellà amb els professors dins de l'aula. En canvi, en el PIP hi ha percentatges importants d'alumnes (entre el 25% i el 30%) que utilitzen sempre el castellà en l'aula, independentment de quina siga la llengua del professor o la llengua en què es vehicula l'assignatura.

La parla més informal amb els professors es caracteritza per l'augment de l'ús del castellà en tots els programes educatius, augment que és més intens en els programes monolingües i en els contextos en què l'ús social del català és menor. Una interpretació diferent mereix el cas del PIL d'Alacant, ja que trenca aquesta tendència i manté també un ús molt reduït del castellà amb els professors en el context informal. S'ha apuntat que aquesta tendència diferent és el resultat de l'acció coordinada i constant del professorat

del centre per a introduir unes normes d'ús lingüístic que milloren les normes habituals en el context. Cal assenyalar que aquesta interpretació és coherent amb l'avaluació de l'ús lingüístic en els programes d'immersió feta en altres contextos (Swain & Lapkin, 1982 : 53-54, 83 ; Genesee, 1987 : 106-115).

L'ús lingüístic en l'accés als mitjans de comunicació està condicionat per diversos aspectes, com ara l'oferta, l'accessibilitat, els continguts, etc. L'enorme diferència que hi ha en aquests factors entre els diferents mitjans dificulta la comparació dels resultats. Com a conclusió general es pot dir que els alumnes dels programes bilingües empren més el català en la lectura (tant de revistes com de llibres) i en escoltar la ràdio, però en canvi no hi ha diferències entre els programes en la llengua triada per a veure la televisió.

L'últim apartat considerat en aquest capítol és la identitat dels alumnes. Les identitats valenciana i espanyola no són, almenys en principi, excloents. Es pot tenir una identitat valenciana alta i, al mateix temps, tenir també una identitat espanyola elevada. De tota manera, mentre que la identitat espanyola és relativament elevada en tots els grups d'alumnes –independentment de la primera llengua i del programa educatiu–, no es pot dir el mateix de la identitat valenciana. Aquests resultats mostren que la identificació valenciana ha sofert un procés de minorització paral·lel al procés de minorització de la llengua catalana.

L'anàlisi de les relacions de la identitat subtractiva (resultat de restar la identitat valenciana a la identitat espanyola) amb la primera llengua i amb els programes educatius ha posat de manifest les tendències següents :

a) Els alumnes de primera llengua castellana s'identifiquen molt més fortament amb la identitat espanyola que no amb la valenciana, però en la mesura que han estat escolaritzats en programes educatius bilingües aquesta identificació va equilibrant-se, encara que mantenen un fort predomini de la identitat espanyola ;

b) Els alumnes bilingües familiars varien entre una forta identificació espanyola si es troben matriculats en el PIP bàsic, l'equilibri si es troben matriculats en el PIP bilingüe i el predomini de la identificació valenciana si es troben matriculats en el PIL ;

c) Els alumnes de primera llengua catalana varien entre una situació de lleuger predomini de la identificació espanyola si es troben matriculats al PIP i el predomini de la identitat valenciana si es troben matriculats al PIL o al PEV. També s'ha vist que la

identitat està relacionada positivament amb altres variables de l'estudi : amb totes les que d'alguna manera contribueixen a formar aquesta identitat (ús familiar de la llengua, tipologia lingüística familiar, àmbit d'aprenentatge del català, lloc de naixement), amb les variables relacionades amb el coneixement del català i amb les variables que expressen l'ús del català.

En definitiva, la majoria de les dades aportades en aquest capítol revaliden els resultats de l'avaluació dels programes educatius bilingües obtinguts en altres indrets. Però no per esperades deixen de ser interessants.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

4. La mesura de l'equilibri bilingüe

Què vol dir ser bilingüe ? A partir de quin punt una persona és bilingüe ? Les definicions sobre què és ser bilingüe són diverses i varien des de definicions de mínims, com el concepte de *bilingüisme incipient*, de Diebold (1964 : 496)[188] o l'ús del terme que fa Macnamara (1967 : 59-60),[189] fins a definicions de màxims, com la de Bloomfield (1964 : 64), per a qui el bilingüisme és el control de dues llengües com si ambdues fossen maternes. Alguns autors han analitzat què és ser bilingüe des de diverses perspectives : una perspectiva és la competència bilingüe –com és el cas de les dues definicions que s'acaben de veure–, però també es poden tenir presents altres factors com ara la funció de les llengües per al parlant i per a la societat bilingües, les actituds –és a dir, la identificació– dels parlants amb les llengües o l'origen del bilingüisme –com s'arriba a ser bilingüe– (Skutnabb-Kangas, 1981 : 70-93). Altres autors han posat de manifest la manca d'acord, tant dels teòrics com dels investigadors, en el significat exacte del terme bilingüisme (Cummins & Swain, 1986 : 7-8). El concepte ideal de bilingüe s'aproximaria al que s'ha definit com a *bilingüisme equilibrat* o *equilingüisme*, que s'aplica a aquells bilingües que tenen una competència ben desenvolupada en dues o més llengües, amb una bona fluïdesa en l'ús de les llengües en diversos contextos. En la pràctica, però, l'experiència ens diu que la realitat és molt més complexa, i que ser bilingüe és una qüestió de graus. D'aquí l'enorme diversitat que hi ha de tipologies i classificacions sobre el fenomen del bilingüisme.[190] A més, fins i tot els bilingües equilibrats solen tenir major domini en una de les llengües en alguna o en totes les habilitats lingüístiques (Baker 1997 : 34-36).

---

[188] El bilingüisme incipient fa referència a les fases inicials de l'aprenentatge lingüístic "which would not permit the speaker a command sufficient to produce 'complete meaningful utterances' either because the learning was restricted to a highly atomistic knowledge of the second language or because it remained entirely passive" (Diebold, 1964 : 496).

[189] Macnamara utilitza el terme *bilingüe* aplicat a persones "who possess at least one of the language skills even to a minimal degree in their second language" (Macnamara, 1967 : 59-60). Les habilitats lingüístiques *(language skills)* a què es refereix són, òbviament, la comprensió i l'expressió orals i la comprensió i l'expressió escrites.

[190] Es poden consultar classificacions tipològiques del bilingüisme a Skutnabb-Kangas (1981 : 95-103), Baetens (1989 : 13-73), Romaine (1995^2 : 78-84), Baker (1997 : 25-46), etc.

No hi ha dubte que per al sociolingüista és molt interessant poder establir el predomini d'una o altra llengua en els subjectes bilingües segons les diferents variables socials. Les dades més freqüents sobre el coneixement de les llengües amb què treballen els sociolingüistes solen ser les que provenen d'enquestes, particularment dels censos o dels padrons municipals. Aquestes dades, encara que són interessants per moltes raons, no donen cap informació sobre el predomini d'una o altra llengua en els individus bilingües. El fet que una persona conteste en una enquesta que sap parlar català, o sap llegir català, no permet saber si en té un domini mínim o màxim, si el llig o el parla millor o pitjor que el castellà, o si el parla o el llig realment en alguna ocasió. Baetens ha assenyalat les dificultats que tenen els censos per a donar raó de la major part de les facetes del bilingüisme, i proposa com a alternativa les investigacions detallades realitzades a petita escala (1989 : 135-138).

Des d'un punt de vista educatiu la mesura de l'equilibri bilingüe és també molt interessant. No s'ha d'oblidar que la *Llei d'Ús i Ensenyament* assenyala, respecte de la competència lingüística dels alumnes en acabar l'escolarització obligatòria, que

> [...] al final dels cicles en què es declara obligatòria la incorporació del valencià a l'ensenyament, i qualsevol que haja estat la llengua habitual en iniciar els estudis, els alumnes han d'estar capacitats per a utilitzar, oralment i per escrit, el valencià en igualtat amb el castellà.[191]

Aquest objectiu ambiciós ha estat ratificat posteriorment en el *Currículum* de l'etapa de l'Educació Primària per a tots els programes educatius : "l'educació institucional ha d'aconseguir el domini equivalent, per part dels escolars, de les dues llengües oficials, i una certa competència en l'ús de la llengua estrangera".[192] Per tant,

---

[191] Llei 4/1983 de 23 de novembre, d'Ús i Ensenyament del Valencià, títol segon, capítol primer, article 19 punt 2.

[192] Decret 20/1992 de 17 de febrer del Govern Valencià, pel qual estableix el currículum de l'educació Primària a la Comunitat Valenciana (DOGV núm. 1728, pàg. 1469). El *Currículum* de l'Educació Secundària Obligatòria no afirma tan explícitament com el de Primària el fet que els alumnes han de tenir un domini equivalent de les dues llengües oficials, però assenyala com a finalitat de l'ensenyament i l'aprenentatge de l'àrea de Llengua i Literatura en aquesta etapa "la formació de parlants competents en les dues llengües oficials", i a més explica que aquest objectiu és "la prolongació en l'Educació Secundària Obligatòria de les metes fixades per a l'Educació Primària" (Decret 47/1992 de 30 de març del Govern Valencià, pel qual s'estableix el currículum de l'Educació Secundària Obligatòria a la Comunitat Valenciana, DOGV núm. 1759, pàg. 3059).

no hi ha dubte que en el aquest estudi, que intenta descriure des d'un punt de vista sociolingüístic els jóvens de la comarca de l'Alacantí i avaluar els resultats dels programes educatius bilingües, no podia faltar l'anàlisi de l'equilibri –o desequilibri– lingüístic, tot prenent com un dels principals punts de referència els programes educatius en què es troben matriculats els enquestats.

4.1 L'avaluació de la competència lingüística en els programes educatius bilingües

La competència lingüística dels alumnes en les llengües del currículum ha estat un dels punts que s'han analitzat d'una manera més reiterada en les avaluacions dels resultats dels programes educatius bilingües. Això és especialment cert en el cas dels programes d'immersió lingüística. Diversos estudis (Swain & Lapkin, 1982 ; Cummins & Swain, 1986 ; Genesee, 1987)[193] resumeixen els resultats de les investigacions realitzades, sobretot al Canadà, sobre l'avaluació dels resultats dels programes d'immersió lingüística. Pel que fa al coneixement i l'ús de les llengües, cal destacar les conclusions següents :

a) En tots els tipus de programes d'immersió lingüística (total, parcial, primerenca, retardada, tardana, etc.), els escolars del grup d'immersió tenen el mateix domini de la L1 (dominant en el context) que els escolars del grup de control de llengua dominant escolaritzats en la seua pròpia llengua. Els alumnes dels programes d'immersió primerenca total presenten en els primers cursos (sobretot 1r i 2n curs, però depenent del disseny particular del programa es pot prolongar fins al 4t nivell) un domini inferior de la L1 en les habilitats referides a la llengua escrita. Aquest retard s'explica fàcilment perquè encara no s'ha introduït en el seu currículum el treball escolar escrit de la L1. De tota manera, a partir del moment que comencen a treballar les habilitats escrites en la L1 aquest alumnes fan un progrés molt ràpid de manera que, després d'aproximadament un curs de rebre l'ensenyament de la lectura i de l'escriptura en la L1 arriben a un nivell semblant al dels escolars del grup de control. Això s'explica pel principi, formulat per Cummins, del Desenvolupament Interdependent (Swain & Lapkin, 1982 : 36-41, 82 ; Cummins & Swain, 1986 : 40-43 ; Genesee, 1987 : 34-37, 38, 43).[194]

---

[193] Els resultats reportats per Genesee (1987) es poden consultar resumits a Arnau i aa. (1992 : 31-34).

[194] El Principi del Desenvolupament Interdependent postula que : "to the extend that instruction in Lx is effective in promoting proficiency in Lx, transfer of this proficiency to Ly will occur provided there is

b) Els resultats referits al coneixement de la L2 per a qualsevol tipus de programa d'immersió lingüística indiquen que els alumnes dels programes d'immersió tenen una competència lingüística en la L2 inferior a la dels escolars que tenen la L2 com a primera llengua i estan escolaritzats en la seua pròpia llengua (programes de manteniment en la pròpia llengua i cultura), però tenen una competència lingüística en la L2 molt superior a la dels escolars de llengua dominant escolaritzats en la seua llengua i que només estudien la llengua minoritària com a assignatura. En general, els escolars dels programes d'immersió lingüística tenen la mateixa comprensió oral i escrita que els alumnes dels grups de manteniment en la pròpia llengua i cultura, però obtenen resultats més baixos en els tests d'expressió oral i escrita. Si es comparen els diferents tipus de programes d'immersió, els alumnes dels programes d'immersió primerenca total són els que més s'aproximen a la competència en la L2 que tenen els alumnes de llengua minoritària escolaritzats en la pròpia llengua. En resum, es pot concloure que els alumnes d'immersió tenen una bona competència funcional en la L2, però comenten més errades en l'expressió que els alumnes dels programes de manteniment en la pròpia llengua i cultura (Swain & Lapkin, 1982 : 41-55, 82-83 ; Cummins & Swain, 1986 : 43-49 ; Genesee, 1987 : 44, 46-47).

c) Pel que fa a l'ús de la llengua minoritzada, els alumnes dels programes d'immersió lingüística empren més la L2 que els alumnes del grup de control (alumnes de L1 dominant escolaritzats en la pròpia llengua) en els contextos de comunicació interpersonal, especialment a l'escola. L'ús de la llengua en l'àmbit escolar depén del grau en què s'estableixen unes normes d'ús lingüístic que promouen l'ús de la llengua minoritària i que són assumides per tot el professorat, tant pels professors que ensenyen en la llengua minoritària com pels que ensenyen en la llengua dominant. Quan els professors d'una i altra llengua mantenen unes normes d'interacció lingüística molt diferents, o quan no s'aconsegueix que hi haja a l'escola una atmosfera harmoniosa pel que fa a l'ús de les llengües, els resultats obtinguts pel que fa a la creació models equilibrats d'ús lingüístic i a la consecució d'una autèntica comunicació intercultural són normalment pobres. Fora de l'àmbit escolar els alumnes d'immersió solen utilitzar molt poc la L2, almenys quan són ells els que tenen l'oportunitat de triar la llengua que utilitzaran. Aquest ús de la L2 ha estat caracteritzat com a "reactiu", en oposició als usos "actius" : els alumnes d'immersió empren la L2 en aquells contextos en què els és

---

adequate exposure to Ly (either in school of environment) and adequate motivation to learn Ly" (Cummins & Swain, 1986 : 87). Sobre aquest principi es pot consultar també Cummins (1983 ; 1991).

requerit utilitzar-la en la comunicació interpersonal (perquè l'interlocutor se'ls adreça en aquesta llengua o perquè no n'entén una altra) o quan valoren que les circumstàncies socials del context comunicatiu demanen l'ús de la L2, però l'empren poc quan són ells els que prenen la iniciativa en l'ús interpersonal de la llengua o en la selecció que fan dels mitjans de comunicació (televisió, ràdio, llibres, premsa), ja que aquesta selecció sol dependre exclusivament de la tria personal (Swain & Lapkin, 1982 : 53-54, 83 ; Genesee, 1987 : 106-115).

Els resultats dels programes de manteniment de la pròpia llengua i cultura, també anomenats programes educatius en la llengua patrimonial *(Heritage Language Education)*, no han estat ni de bon tros tan estudiats com els dels programes d'immersió (Cummins & Danesi, 1990 : 65). De tota manera, hi ha una considerable quantitat d'estudis, realitzats sobretot al Canadà i als EUA, que mostren d'una manera consistent que l'ús de la llengua patrimonial d'una manera parcial o total en l'ensenyament no comporta a llarg termini cap tipus de pèrdua en el desenvolupament de les destreses acadèmiques en la llengua majoritària. Aquesta conclusió és semblant als resultats obtinguts en els programes d'immersió, i suggereix que hi ha una transferència d'habilitats d'una a l'altra llengua. No sols això sinó que, fins i tot, sembla que els programes d'ensenyament en la llengua patrimonial poden millorar el rendiment escolar global (Cummins & Danesi, 1990 : 65-68, 125-133).[195] Així, per exemple, el Conseil Superieur de l'Education del Quebec, ha destacat que

> Des recherches tendent à démontrer que lorsque les élèves ne maîtrisent pas suffisamment ni leur langue maternelle ni la langue de la société d'acceuil, ils

[195] Recentment, amb ocasió del referèndum realitzat a l'Estat de Califòrnia (EUA) per a prohibir l'educació bilingüe (*Proposition 227*, juny de 1998), tant els detractors com els defensors de l'educació bilingüe van realitzar estudis per a defensar les seues posicions. L'informe contrari a l'educació bilingüe més conegut (Rossell & Baker, 1996) va ser contundentment contestat per la metaanàlisi realitzada per Greene (1998) sobre onze investigacions anteriors. L'estudi de Greene, que revalida els resultats d'una metaanàlisi anterior de Willig (1985), demostra que els alumnes dels programes bilingües presenten millors resultats -amb diferències estadísticament significatives- tant en el conjunt de tests realitzats en la llengua dominant (anglés) com en el conjunt de tests realitzats en la llengua minoritària (espanyol). També presenten millors resultats en les proves de lectura en anglés. Únicament en les proves de matemàtiques realitzades en anglés no es pot demostrar estadísticament que les diferències que hi ha a favor del grup que segueix l'ensenyament bilingüe siguen significatives. L'estudi de Greene presenta, però, alguna deficiència. Conforme ha assenyalat Krashen (1998), Greene no diferencia els diferents tipus de programes bilingües, i compara globalment "bilingual instruction (meaning the use of at least some native language in instruction) to 'English-only' instruction" (Greene, 1998), sense tenir en compte que "some kinds of programs are more effective than others" (Krashen, 1998). Aquesta limitació dificulta la possibilitat de comparar els resultats de Greene amb els de les investigacions realitzades en el nostre context. Pel que fa als resultats del referèndum, mostren que, malauradament, a Califòrnia –com al País Valencià–, les decisions polítiques no es guien necessàriament per motius científics.

> accusent du retard dans leur développement, tant en ce qui concerne leurs performances linguistiques qu'en ce qui touche à l'acquisition des connaisances (Conseil Superieur de l'Education, 1983 : 40).

Aquests resultats coincideixen amb els de les investigacions realitzades a Catalunya i al País Valencià sobre l'educació bilingüe. Una de les primeres investigacions importants realitzades en l'àmbit de la llengua catalana sobre els resultats dels programes educatius bilingües és la que va tenir lloc a Catalunya durant el curs 1981-82. Aquest treball tenia com a objectiu principal avaluar, entre altres aspectes, el coneixement del català i del castellà dels alumnes del 4t nivell de EGB, tot just als tres anys d'entrada en vigor del Reial Decret que regulava la incorporació de la llengua catalana al sistema educatiu de Catalunya.[196] Des del punt de vista de la competència lingüística, la investigació no sols es proposava avaluar el coneixement de les llengües catalana i castellana, sinó també determinar els factors que influeixen en aquesta competència (Alsina & aa., 1983 : 9). El treball de camp es va realitzar sobre un total de 1539 alumnes[197] que seguien els estudis de 4t de EGB a cinquanta-quatre escoles de vint-i-una comarques catalanes. Aquesta mostra estava equilibrada pel que fa al sexe, a la zona lingüística[198] i al model d'escola (catalanitat màxima, mitjana o mínima).[199]

D'entre els nombrosos resultats de la investigació, s'ha de destacar que el model d'escola és un factor que influeix d'una manera destacada en el coneixement d'ambdues llengües, però té un pes superior pel que fa a l'ensenyament del català que no a l'ensenyament del castellà. En les escoles de catalanització alta i mitjana els resultats entre les dues llengües són molt més equilibrats que no en les escoles de catalanització mínima, on hi ha un desequilibri notable a favor del castellà. Pel que fa a les escoles de catalanització mitjana, malgrat que en teoria es dóna la mateixa intensitat en l'aprenentatge de totes dues llengües, en la pràctica els alumnes obtenen un major domini del castellà (Alsina & aa., 1983 : 106).

---

[196] Reial Decret 2092, de 23 de juny de 1978.

[197] Les proves d'expressió oral i de fonètica les van realitzar només 226 alumnes en català i 283 en castellà.

[198] Es varen establir 3 zones lingüístiques : a) comarques amb menys d'un 60% de catalanoparlants ; b) comarques amb un percentatge de catalanoparlants entre el 60 i el 80% i, c) comarques amb més d'un 80% de catalanoparlants.

[199] Les escoles de catalanitat màxima eren les que impartien en català la major part de les àrees, les de catalanitat mitjana les que feien un ús equilibrat del català i del castellà com a llengües d'ensenyament, i les de catalanitat mínima les que només impartien el català com a assignatura.

Altres conclusions interessants d'aquest treball precursor demostraven que la millor competència en llengua catalana estava relacionada amb l'origen dels alumnes i dels pares (els alumnes i els pares originaris de Catalunya presenten un millor domini del català), la situació socioprofessional (millor coneixement del català dels fills de famílies de classe alta i mitjana) i la condició lingüística familiar i ambiental (a una major presència del català en la família i en l'entorn immediat correspon un major domini d'aquesta llengua), entre d'altres. És de destacar que aquests factors afectaven sempre més el coneixement de la llengua catalana que no el de la llengua castellana (Alsina & aa., 1983 : 101-106).

El treball ressenyat es va realitzar quan encara no s'havien generalitzat a Catalunya els programes d'immersió lingüística i, lògicament, no té en compte aquesta tipologia de programes educatius com un factor de la investigació. Els estudis realitzats posteriorment ja solen tenir en compte l'especificitat dels programes d'immersió lingüística. Pel que fa al coneixement de la llengua catalana, tots els estudis destaquen que els escolars castellanoparlants dels programes d'immersió tenen una millor competència en català que els escolars del mateix grup lingüístic escolaritzats en la seua primera llengua. Així, Bel (1990) presenta una investigació realitzada a Catalunya als cursos 1986-1987 i 1987-1988 sobre un total de 3486 alumnes de 1r i 2n de EGB, que indica que els alumnes de 2n curs escolaritzats en el PIL tenen un coneixement de la llengua catalana significativament superior al de l'alumne mitjà de Catalunya, però no assoleixen el nivell de competència dels nens catalanoparlants escolaritzats en la seua llengua. Pel que fa a la llengua familiar, els alumnes del PIL no experimenten cap pèrdua en la competència expressiva (Bel, 1990 : 26-27).

El treball de Boixaderas, Canal i Fernández, realitzat amb alumnes castellanoparlants o bilingües de 3r de EGB de la ciutat de Badalona, demostra que el nivell de llengua catalana assolit pels alumnes del Programa d'Immersió Lingüística és notablement superior al dels nens que no l'han seguit, tant en l'expressió oral com en l'escrita. Respecte del coneixement del castellà, les autores arriben a la conclusió que els dos grups assoleixen el mateix nivell en el domini oral de la llengua, però que hi ha un desfasament en la llengua escrita que és lògic si es té en compte que la introducció del treball escolar de les normes diferencials entre el català i el castellà s'inicia precisament al 3r curs (Boixaderas & Canal & Fernández, 1992 : 181).

Els resultats obtinguts per Ribes (1993, 1996), en una investigació realitzada amb alumnes de 5è de EGB de 10 escoles de diverses localitats catalanes,[200] coincideix a grans trets amb el d'aquestes autores. S'hi demostra que els alumnes del Programa d'Immersió Lingüística són significativament superiors als del grup de control castellà (format per alumnes de llengua familiar castellana o bilingües escolaritzats bàsicament en castellà) en les proves de llengua catalana (morfosintaxi, comprensió escrita i expressió escrita), però són inferiors en les mateixes proves als alumnes del grup de control català (format per alumnes de llengua familiar catalana o bilingües escolaritzats bàsicament en català). Pel que fa al coneixement de la llengua castellana, s'hi posa de manifest que en la comprensió lectora no hi ha diferències significatives entre els alumnes del grup d'immersió i els del grup de control castellà (1993 : 72, 79 ; 1996 : 205-206).[201] Tampoc no hi ha diferències entre els tres grups d'alumnes en el desenvolupament de les propietats textuals de la coherència i la cohesió en l'expressió escrita (1993 : 80-81 ; 1996 : 206). En una anàlisi més de detall s'observa que els alumnes del grup d'immersió mostren percentatges significativament superiors d'errors lèxics i, sobretot, ortogràfics, però l'autor assenyala que aquests resultats són lògics si es té en compte que en el Programa d'Immersió Lingüística l'assignatura de llengua castellana s'introdueix en el 3r o el 4t nivell i, per tant, els alumnes de 5è no han tingut encara temps per a fixar l'ús de les normes ortogràfiques (1993 : 83 ; 1996 : 206).

Serra (1997), va estudiar el rendiment acadèmic dels alumnes de classe social baixa en els programes d'immersió lingüística. Les proves es van realitzar durant els mesos de maig i juny de 1994, i la mostra estudiada estava formada per 396 alumnes de 4t curs, 199 dels quals formaven part del grup experimental (Programa d'Immersió Lingüística) i 197 del grup de control (alumnes escolaritzats bàsicament en llengua castellana),[202] tots ells matriculats en centres situats en l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Per a l'estudi es van seleccionar únicament alumnes familiarment

---

[200] Barcelona, Hospitalet de Llobregat, Ciutat Badia, Santa Coloma de Gramenet, Mataró, Montgat, Sabadell, Esplugues de Llobregat i Badalona (Ribes, 1993 : 46).

[201] Sorprenentment, sí que hi havia diferències significatives entre aquests dos grups i el grup de control català, que presentava millors puntuacions en aquesta prova que els altres grups.

[202] Les xifres es refereixen a les proves col·lectives. En les proves individuals la mostra utilitzada va ser més reduïda (91 i 99 alumnes respectivament). Les proves de llengua escrita es van aplicar col·lectivament a tots els alumnes, mentre que les proves de llengua oral (expressió oral, lectura, velocitat lectora i fonètica) es van aplicar de forma individual a una selecció aleatòria de 10 alumnes per classe (Serra, 1997 : 97, 102).

castellanoparlants o alumnes bilingües amb un comportament lingüístic decantat cap a l'ús del castellà (Serra, 1997 : 101-102).

Els resultats de les proves que van mesurar la competència en llengua catalana indiquen que : a) els alumnes dels grups d'immersió tenen un domini superior de la llengua escrita en català en tots els aspectes analitzats (morfonsintaxi, ortografia, comprensió lectora i expressió escrita) que els alumnes escolaritzats en la seua primera llengua ; b) en canvi, la variable condició lingüística familiar (castellanoparlants o bilingües decantats a l'ús del castellà) no té valor explicatiu de les diferències en la competència escrita en català ; c) els alumnes del grup d'immersió tenen un domini superior de la comprensió oral, l'expressió oral, la fonètica i l'eficàcia descriptiva en català. No hi ha diferències, en canvi, pel que fa a la correcció lectora i a la velocitat lectora en català ; d) La condició lingüística familiar només contribueix a explicar les diferències obtingudes en l'expressió oral en català ; e) La valoració global de la competència oral i escrita en llengua catalana mostra un major domini de l'expressió oral i de l'expressió escrita dels alumnes que assisteixen als programes d'immersió respecte dels alumnes que es troben escolaritzats en la seua primera llengua, però la condició lingüística familiar no apareix com un factor explicatiu rellevant de la competència global en la llengua oral i escrita (Serra, 1997 : 106-115).

Pel que fa als resultats de les proves que mesuren la competència en llengua castellana, Serra va descobrir que : a) els alumnes dels grups escolaritzats en castellà tenen un domini superior de la llengua escrita en l'ortografia i la comprensió lectora. En la resta d'habilitats de l'expressió escrita (morfosintaxi del castellà i expressió escrita en castellà) no hi ha diferències significatives ; b) La condició lingüística familiar no està relacionada amb el domini de la llengua escrita en castellà ; c) els grups escolaritzats en la primera llengua mostren un domini superior de l'expressió oral en castellà en fonètica, correcció lectora i velocitat lectora que els grups d'immersió, però, en canvi, no hi ha diferències pel que fa a la comprensió oral, l'expressió oral i l'eficàcia descriptiva en castellà ; d) La condició lingüística familiar tampoc no està relacionada amb el domini de la llengua oral en castellà ; e) La valoració global de la competència oral i escrita en llengua castellana no demostra l'existència de diferències entre els alumnes que assisteixen als programes d'immersió i els alumnes escolaritzats en la seua primera llengua, ni tampoc segons la condició lingüística familiar (Serra, 1997 : 116-125). Per últim, Serra també es refereix a la competència relativa en una i altra llengua dels alumnes del Programa d'Immersió, tot destacant que

> [...] la mostra d'alumnes que assisteixen en un programa d'immersió obté en totes les proves oral i escrites de castellà puntuacions per sobre de les que han obtingut en català. Òbviament, aquest mateix aspecte es reflecteix també en les puntuacions globals de les proves orals i escrites en ambdues llengües (Serra, 1997 : 124).

Per tant, sembla clar que malgrat el fet d'estar escolaritzats en un programa d'immersió, els alumnes castellanoparlants i bilingües decantats envers el castellà d'extracció sociocultural baixa continuen tenint un predomini lingüístic de la seua primera llengua.

Vives Madrigal (1994 : 846-865) va avaluar durant el curs escolar 1984-1985 el coneixement de les llengües catalana i castellana entre els escolars mallorquins. La investigació es va realitzar sobre una mostra de 675 alumnes de 8è curs de EGB de 19 centres educatius de titularitat pública i privada (Vives, 1994 : 166, 169). L'autor va analitzar les relacions entre el coneixement lingüístic, tant del català com del castellà, i diferents variables de caire individual (sexe, situació socioprofessional familiar, llengua familiar, condició lingüística global dels alumnes, capacitat general d'aprenentatge i rendiment acadèmic sociolegal), de caire ambiental (situació geogràfica de l'escola, règim jurídic de l'escola i ús públic de les llengües a l'escola) i de caire afectiu (actitud envers la llengua catalana i significat afectiu envers la llengua catalana). Malauradament, no va tenir en compte com a variable independent del seu estudi les diferències en els programes educatius dels alumnes pel que fa a l'ús de les llengües catalana i castellana per a vehicular els aprenentatges. Encara que l'estudi no justifica aquesta mancança, suposem que és deguda a l'escassetat de programes educatius bilingües a Mallorca en el moment de realitzar-se l'estudi.[203]

Un altre aspecte que no analitza aquest treball és el predomini relatiu d'una o altra llengua. A més, a l'hora d'avaluar aquests resultats s'ha de tenir en compte que les proves de coneixement de la llengua catalana utilitzades per Vives Madrigal eren proves escrites de vocabulari, lectura comprensiva, ortografia, composició escrita i cultura literària i gramatical (Vives, 1994 : 150-151, 333-368, 413-449, 498-524, 558-575, 588-

[203] El treball de camp de l'estudi de Vives Madrigal es va realitzar al curs escolar 1984-1985. En aquesta època, la presència de programes educatius bilingües a Mallorca era pràcticament inexistent. La situació va canviar cinc anys més tard (1991), com a resultat del conveni signat el 1990 pel Ministeri d'Educació i Ciència i la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. Al curs 1990-1991, el 48.09% dels centres públics de EGB i el 5.76% dels privats tenien programes educatius bilingües, i el 13.91% dels alumnes d'educació infantil i el 15.31% dels alumnes de EGB rebien ensenyament parcialment o totalment en català (Sbert & Vives, 1993 : 229-239).

614). En general, pensem que aquestes proves mesuraven més el coneixement escolar de la llengua, és a dir, el rendiment acadèmic entés d'una manera tradicional, que no la competència lingüística global, ja que no hi havia cap prova específica referida, per exemple, a l'expressió oral.

Com que no hi ha una anàlisi del predomini lingüístic, referirem només les dades relatives al coneixement de la llengua catalana. L'anàlisi dels resultats va demostrar que pel que fa al coneixement de la llengua catalana, existien diferències estadísticament significatives segons el sexe (a favor de les xiques), la situació socioprofessional familiar (puntuacions més elevades a favor dels alumnes de les classes socials més afavorides), llengua familiar (a favor dels alumnes catalanoparlants, seguits pels bilingües i, per últim, pels castellanoparlants), la condició lingüística global dels alumnes (una condició lingüística més decantada cap al català implica un millor coneixement d'aquesta llengua), la capacitat general d'aprenentatge (els alumnes amb millors qualificacions en les diferents matèries també tenen millors coneixements de català), el rendiment acadèmic sociolegal (els alumnes amb millor nota final de l'assignatura Llengua Catalana tenen un millor coneixement d'aquesta llengua), situació geogràfica de l'escola (amb diferències significatives entre la zona de Muntanya i la de Llevant, però no significatives entre Palma i zona Forana), el règim jurídic del centre (millor coneixement dels alumnes dels centres privats que no els dels centres públics), l'ús públic de les llengües a l'escola (a major ús públic, millor coneixement del català), l'actitud envers la llengua catalana (els alumnes amb una actitud positiva mostren millors coneixements de català que els que tenen una actitud neutra o negativa) i el significat afectiu envers la llengua catalana (tenen millor coneixement del català els alumnes amb una significació afectivoconnotativa favorable) (Vives, 1994 : 846-855). En resum, els factors que més influïen sobre el coneixement de la llengua catalana eren la capacitat general d'aprenentatge, el rendiment acadèmic sociolegal, l'actitud envers el català i la significació afectiva de la llengua catalana. I els que menys influència mostraven eren la situació socioprofessional familiar i la situació geogràfica del centre. Entremig, hi havia altres variables que presentaven una influència mitjana en el coneixement del català. Eren el sexe, el règim jurídic de l'escola, l'ús públic de les llengües a l'escola, la llengua familiar i la condició lingüística global (Vives, 1994 : 861-862).

Al País Valencià la investigació realitzada fins ara sobre els programes educatius bilingües no és tan extensa com a Catalunya. Un treball que cal ressenyar és el de Miralles i aa. (1989), fet sobre un total de 102 alumnes catalanoparlants de 2n curs de EGB escolaritzats en català o en castellà.[204] L'avaluació del coneixement de les llengües, que va utilitzar com a instrument de mesura una escala de 58 ítems referits a la comprensió oral i escrita i a l'expressió escrita, no va mostrar diferències estadísticament significatives pel que fa la coneixement de les dues llengües (Miralles & aa., 1989 : 58, 60-61). En canvi, en analitzar els factors que formaven part de les proves (coneixement lingüístic general, discriminació perceptiva, conceptes i coneixement lèxic, coneixement sintàctic i comprensió de frases) sí que s'observava que els alumnes escolaritzats en català mostraven un major equilibri en les habilitats de cadascun dels factors en les dues llengües que no els alumnes escolaritzats en castellà (Miralles & aa., 1989 : 61-62).

Un altra investigació realitzada al País Valencià és la de Pascual i els seus col·laboradors (1989), que es va dur a terme durant el curs escolar 1986-1987 sobre una mostra de 90 alumnes dividida en dos grups, segons reberen l'ensenyament de l'Àrea d'Experiències en català o en castellà. Les proves es van administrar als subjectes dues vegades, al principi i al final del curs. Els resultats mostren que el rendiment en totes les variables lingüístiques en llengua catalana (dictat, velocitat lectora, exactitud lectora, comprensió lectora i fluïdesa verbal) és superior en el grup que segueix l'Àrea d'Experiències en català que, per tant, presenta una competència lingüística adquirida superior. A més, aquest grup també ha avançat més que el grup en castellà en l'adquisició dels continguts de l'Àrea d'Experiències. Per contra, els resultats obtinguts pel que fa al rendiment en les mateixes variables lingüístiques referides a la llengua castellana no presenten una estructura clara, ja que en general el grup que segueix l'ensenyament en valencià obté un rendiment global lleugerament inferior (excepte en comprensió lectora), però un increment percentual més acusat (Pascual & aa., 1989 : 74-75). Per tant, la conclusió a què arriben els autors és que

[204] 60 seguien programes en llengua catalana i 42 en llengua castellana.

> [...] el xiquet que utilitza el valencià com a llengua vehicular, adquireix una competència lingüística doble : d'una banda, en valencià i de l'altra, en castellà, mentre que el xiquet que rep l'ensenyament en castellà la seua competència lingüística veritablement significativa és dóna tan sols en una llengua, en aquest cas el castellà (Pascual & aa., 1989 : 76).

El treball més interessant que s'ha realitzat fins ara sobre l'educació bilingüe al País Valencià és el de Doménech Zornoza (1990). Aquest autor, a partir d'un treball de camp realitzat als anys 1986-1988 sobre una mostra de 257 alumnes del Cicle Mitjà de EGB de quinze escoles diferents del País Valencià, que es dividien en cinc grups segons els diferents tractaments de les llengües en l'àrea d'experiències al sistema educatiu (inicial, parcial, total, castellà-castellà i català-català),[205] arriba a la conclusió que l'ús del català com a llengua d'aprenentatge no sols fa augmentar la competència lingüística en aquesta llengua, sinó també en alguns aspectes del domini lingüístic del castellà pel fenomen de transferència lingüística. En canvi, a les escoles on predomina el castellà no es produeix cap fenomen de transferència lingüística del castellà cap al català (Doménech Zornoza, 1990 : 508).

La majoria dels estudis precedents tenen en comú que estan realitzats amb alumnes dels cicles Inicial o Mitjà de EGB. Només el treball de Vives Madrigal estava realitzat entre alumnes de 8è de EGB, però s'ha vist que no tenia en compte ni l'estudi del predomini lingüístic ni tampoc la presència del català en els programes educatius. El treball que ara es descriurà, de Bel, Serra i Vila (1993), coincideix amb el nostre en el fet que estudia la població escolar de 8è curs, és a dir, el que era el darrer curs de l'ensenyament obligatori en el moment de la realització de l'estudi. Un altre aspecte interessant d'aquest treball és que les proves de llengua castellana es van elaborar en funció de les de llengua catalana, garantint al màxim que tinguessen una dificultat similar per a poder comparar directament els resultats en ambdues proves (Bel & Serra

---

[205] La descripció del tractament de les llengües és una mica complexa. L'únic grup que té el català com a llengua vehicular de l'aprenentatge de totes les àrees de coneixement és el grup català-català. La resta de grups té com a llengua vehicular d'aprenentatge el castellà, excepte en l'assignatura de llengua *(Valencià)*, i es diferencien en els diferents tractaments lingüístics de l'àrea d'Experiències. En el grup castellà-castellà el treball de l'àrea d'Experiències es realitza totalment en castellà ; en el grup inicial hi ha una mínima introducció del català, que queda reduïda a una part del lèxic de la matèria (30 vocables de cada unitat temàtica), i algunes de les intervencions del mestre. En el grup parcial el treball de l'àrea es realitza majoritàriament en català, a excepció d'una part del lèxic (30 mots) i algunes de les intervencions del mestre, que són en castellà ; en el grup total tot el treball de l'àrea d'Experiències es realitza en llengua catalana.

& Vila, 1993 : 100). Aquest fet va permetre als investigadors realitzar una sèrie de contrastos entre els resultats de les proves en una i altra llengua que són, de fet, una aproximació a l'estudi de l'equilibri bilingüe. Per últim, també és molt interessant aquest treball perquè un dels factors que té en compte és el grau de catalanització dels centres educatius, aspecte que pot considerar-se equivalent als diferents programes educatius que són l'eix central del nostre estudi, ja que aquests programes educatius es diferencien fonamentalment en la major o menor presència de la llengua catalana.

En la investigació de Bel, Serra i Vila, realitzada l'any 1990 a partir d'una mostra de 1347 alumnes de 59 centres diferents, es van elaborar dos índexs diferents per a l'avaluació de la competència lingüística : un índex de coneixement de la llengua escrita (PG1), que englobava la valoració de la comprensió oral, la morfosintaxi, l'ortografia, la comprensió escrita i l'expressió escrita, i un altre índex de competència lingüística general (PG2) que, a més dels aspectes anteriors, també tenia en compte l'expressió oral, la fonètica i la lectura. L'anàlisi dels resultats mostra que la competència escrita dels alumnes en llengua catalana (PG1) està relacionada amb el grau de catalanització escolar (mínima, mitjana o màxima) i amb la situació socioprofessional de les famílies (classe alta, mitjana o baixa),[206] i no depén de la condició lingüística familiar (catalanoparlants, bilingües o castellanoparlants) ni de la titularitat jurídica dels centres (públics o privats). Per contra, el coneixement escrit de la llengua castellana no està relacionat significativament amb cap dels quatre factors esmentats. La conclusió és que el coneixement del català escrit depén en gran mesura de la presència en el currículum escolar, conclusió que es veu reforçada pel fet que la llengua familiar no intervé de manera significativa en aquests resultats.

Pel que fa a la competència lingüística global (oral i escrita), l'anàlisi dels resultats de l'índex PG2 mostra que el grau de catalanització escolar deixa de ser un factor significatiu i, en canvi, la competència lingüística familiar passa a ser el factor

[206] Bel, Serra i Vila assenyalen que pràcticament ja no hi havia centres de catalanització mínima en el moment de realització del treball de camp i, per tant, en la pràctica existien només dos models : centres de catalanització mitjana, que es caracteritzen per impartir algunes àrees de coneixement en català i d'altres en castellà, i centres de catalanització màxima, en els quals el català és la llengua fonamental de l'aprenentatge. Pel que fa als resultats, s'observa que a mesura que augmenta el nivell de catalanització escolar milloren els resultats mesurats per l'índex PG1. També s'observa que els fills de les famílies de condició socioprofessional mitjana i alta obtenen millors resultats que els fills de les famílies de condició socioprofessional baixa (Bel & Serra & Vila, 1993 : 101, 106-107).

més rellevant per a explicar-la, juntament amb la situació socioprofessional familiar.[207] En el cas de la competència global en la llengua castellana només hi ha diferències significatives per a la situació socioprofessional. Els autors arriben a la conclusió que aquests resultats constaten que l'escola treballa fonamentalment la llengua escrita, raó per la qual el grau de catalanització escolar és un factor explicatiu important de l'índex PG1. En canvi, en incloure també el coneixement oral de la llengua, el grau de catalanització escolar deixa de ser significatiu, però sí que ho és la llengua familiar. Però els mateixos autors també admeten una altra explicació complementària en el sentit que els alumnes aprenen el català oral independentment de quina siga la llengua d'aprenentatge de l'escola, però els alumnes de famílies catalanoparlants, que tenen majors possibilitats de utilitzar la llengua habitualment, mostren per això uns resultats millors en aquestes habilitats (Bel & Serra & Vila, 1993 : 107-108).

Una altre resultat ben interessant d'aquest estudi fa referència al domini relatiu del català i del castellà dels escolars catalans quan finalitzen l'ensenyament obligatori. La conclusió obtinguda per Bel, Serra i Vila és que, malgrat que el coneixement escolar del català ha millorat molt des les primeres avaluacions realitzades el 1984, a l'any 1990 l'alumne mitjà de Catalunya encara coneixia bastant millor la llengua castellana que no la catalana en acabar el vuitè curs de EGB, ja que hi havia una diferència de 10 punts a favor del castellà en els dos índexs (PG1 i PG2) i, a més, es constatava també un millor domini del castellà en totes les proves que formen part dels índexs. Per tant, els autors dedueixen que el castellà s'aprén independentment dels factors familiars o escolars, i això és degut a la important presència ambiental d'aquesta llengua. Ara bé, si s'observen els resultats dels alumnes catalanoparlants escolaritzats en escoles de catalanització màxima, es pot veure que hi ha un equilibri entre la competència tant escrita com oral (PG1 i PG2) en les dues llengües. De fet, hi ha un domini una mica més alt del català que no del castellà, però les diferències són petites i s'expliquen pel contacte intens que aquests alumnes tenen de la llengua catalana tant a l'escola com a casa.

La conclusió seria que, malgrat els preceptes de la Llei de Normalització Lingüística, que es proposa com a objectiu que a l'acabament dels estudis bàsics els alumnes de Catalunya han de conéixer les llengües catalana i castellana d'una manera

[207] En el sentit que una major presència familiar del català implica un millor resultat de l'índex PG2, o que les famílies de classe mitjana o alta presenten resultats millors en el PG2 que les de classe baixa (Bel & Serra & Vila, 1993 : 108).

equivalent,[208] la majoria dels alumnes de Catalunya no arriben a aquest resultat, encara que el coneixement del català ha millorat en el període de vigència de la Llei. De fet, només els alumnes catalanoparlants escolaritzats en català aconsegueixen un domini equivalent d'ambdues llengües. Per tant, els autors proposen que el model escolar de la catalanització màxima és l'únic vàlid per a aconseguir que els alumnes de Catalunya tinguen un domini equivalent de les llengües catalana i castellana en finalitzar l'escolarització obligatòria (Bel & Serra & Vila, 1993 : 102-105, 109).

Els estudis que s'han citat fins ara fan referència bàsicament al domini de les llengües en els escolars segons els programes educatius, i se centren especialment en els resultats dels programes d'immersió lingüística. Només el darrer treball de Bel, Serra i Vila estudia el domini comparat de les dues llengües per a tots els programes educatius. Són estudis basats en mesures directes del grau de bilingüisme, que utilitzen normalment tests estandarditzats de la competència en les diferents habilitats lingüístiques. Aquests test tenen alguns inconvenients, sobretot la dificultat inherent al procés d'estandardització –ja que un test estandarditzat a un territori difícilment servirà per a un altre lloc per causa de les diferències d'idioma i de context sociocultural–, i la dificultat en l'administració (Viladot, 1980 : 270-271). Tenen també alguns avantatges indiscutibles que els fan imprescindibles en la investigació didàctica. El principal avantatge és que proporcionen unes mesures molt fiables del domini de cadascuna de les habilitats lingüístiques avaluades.

Una alternativa a aquest tipus de test són els que mesuren indirectament el grau de bilingüisme. Aquests tests, que provenen sobretot de l'àmbit de la psicolingüística, tenen l'avantatge de la facilitat i l'economia de recursos en l'administració, i faciliten a l'investigador una mesura global del grau de bilingüisme dels subjectes (Viladot, 1980 : 271, 275). L'inconvenient principal és que no permeten l'avaluació individual de la competència en cadascuna de les habilitats lingüístiques, la qual cosa és una limitació important en la investigació pedagògica.

Un dels precedents més interessants de mesures indirectes del bilingüisme en el nostre context és el treball de Viladot (1980, 1982). Aquesta autora es proposava, des d'una òptica psicològica, elaborar un procediment de mesura del grau de domini d'una

---

[208] Llei 7/1983, de 18 d'abril de Normalització Lingüística de Catalunya, article 14 punt 4 : "Tots els infants de Catalunya, qualsevol que sigui llur llengua habitual en començar l'ensenyament, han de poder utilitzar normalment i correctament el català i el castellà al final dels estudis bàsics".

llengua respecte a l'altra que, a més, servís per a detectar el tipus de bilingüisme –coordinat o compost– dels individus (Viladot, 1980 : 274-275 ; 1982 : 69, 117). Pel que fa al primer objectiu, l'autora va elaborar dos índexs de predomini lingüístic basats en mesures diferents. Un, l'Índex Relatiu del Temps de Reacció, es basava en el temps de resposta dels individus als estímuls lingüístics en una i altra llengua ; l'altre, anomenat Índex de Verbalització, es basava en el nombre total de respostes associatives fetes en una i altra llengua.[209] Tots dos índexs es van mostrar com a mesures del predomini lingüístic d'un nivell de precisió semblant, i comparables amb les mesures directes del predomini lingüístic obtingudes a partir d'una enquesta anomenada Qüestionari d'Activitat Verbal (Viladot, 1982 : 118).

Respecte de l'avaluació del tipus de bilingüisme els resultats no van ser tan clars. Les mesures del percentatge del canvi de llengua i de traducció en un test de Temps de Reacció d'Associació Verbal,[210] que estaven pensades com a proves per a determinar el tipus de bilingüisme, servien en realitat com a mesures del predomini lingüístic. Per tant, l'autora conclou en aquest apartat que ni la traducció ni el canvi de llengua poden utilitzar-se com a mesures del tipus o classe de bilingüisme, conforme asseguraven treballs anteriors.[211] En conseqüència, Viladot proposa la hipòtesi alternativa que els individus de la mostra (16 en total) posseïen un sistema de signes compostos català-castellà, amb domini d'una banda o de l'altra segons el grup.[212] Per tant, no existiria una separació discreta entre bilingüisme coordinat i bilingüisme compost (o subordinat), sinó un *continuum* des d'un sistema teòric de coordinació extrema entre les dues llengües fins a un sistema compost extrem (Viladot, 1980 : 274-275 ; 1982 : 113-114).

---

[209] L'Índex Relatiu del Temps de Reacció (IRTR) és el quocient entre la mitjana del temps de reacció als estímuls lingüístics en llengua catalana menys la mitjana del temps de reacció als estímuls lingüístics en llengua castellana i la mitjana del temps de reacció en la llengua més ràpida ; l'Índex de Verbalització (IV) es calcula restant al nombre de respostes associatives dels subjectes en català el nombre de respostes associatives en castellà, i dividint el resultat pel nombre total de respostes donades en la llengua que va evocar el major nombre de respostes (Viladot, 1982 : 82-83).

[210] L'autora anomena aquest test com a TRAV tipus Saer, ja que fou aquest autor qui el dissenyà (Viladot, 1982 : 60, 69).

[211] El treball de Viladot es plantejava a partir d'un treball anterior de García Sevilla i els seus col·laboradors (1975).

[212] Els individus del treball es repartien en tres grups : a) individus que tenien entre un 80% i un 90% d'activitat en català ; b) individus que tenien entre un 80% i un 90% d'activitat en castellà ; b) individus que tenien al voltant del 50% d'activitat en cada llengua.

L'estudi de Bastardas (1986) és, juntament amb el de Boix (1991, 1993) –que es comentarà tot seguit–, el que s'ha pres més directament com a model. Bastardas, en el seu estudi sobre la segona generació immigrant a Vilafranca del Penedès, va mesurar el predomini lingüístic dels subjectes amb una sèrie de proves d'enumeració lèxica contextualitzada *(word naming)*, en les quals es mesurava el repertori lèxic dels subjectes en alguns camps semàntics. Es tracta de proves en què es facilita als subjectes un tema, que normalment es relaciona amb algun àmbit d'activitat social, i el subjecte ha de dir la major quantitat possible de paraules sobre aqueix tema. Els exercicis es realitzen dues vegades sobre cada tema, una vegada en cadascuna de les llengües del subjecte. Això permet comparar la producció en cada llengua i calcular un coeficient que represente el predomini lingüístic en una o altra llengua. En l'estudi de Bastardas es va optar per realitzar les proves per escrit, sobre sis temàtiques diferents[213] i amb una duració de 3 minuts per prova (1986 : 20-21). A partir dels resultats de les proves d'enumeració lèxica contextualitzada, Bastardas va construir tres índexs diferents del predomini lingüístic : el Coeficient de Bilingüitat, el Coeficient d'Interferències en Català i el Coeficient d'Interferències en Castellà.[214] Aquests coeficients van ser utilitzats en el context de la investigació com a índexs de la competència lingüística, que va ser analitzada en relació al context lingüístic dels subjectes i al comportament lingüístic.[215] Les hipòtesis generals del treball eren que hi havia correlacions significatives entre aquests tres elements lingüístics : context, comportament i competència. Aquestes correlacions es van demostrar, i les conclusions més generals del treball de Bastardas van ser que el context és l'element més important dels tres que es posaven en relació en l'estudi, ja que és la dimensió que més contribueix a l'adquisició de la competència receptiva que és, a la vegada, la que sustenta la competència expressiva que regula les possibilitats d'ús lingüístic (Bastardas, 1986 : 86).

---

[213] Els temes triats van ser "aliments i begudes", "la cuina i el menjador", "el carrer", "l'escola o l'institut", "jocs, esports i distraccions" i "el cos humà" (Bastardas, 1986 : 21).

[214] El Coeficient de Bilingüitat es calculava restant al total de mots produïts en català el total de mots produïts en castellà, i dividint el resultat per la suma total de mots produïts en ambdues llengües. Els coeficients d'interferències es calculaven dividint el total d'interferències en una llengua pel total de mots enumerats en aqueixa llengua (Bastardas, 1986 : 27-29).

[215] Bastardas va definir operativament la competència lingüística en base a tres factors : comprensió, expressió i col·loquialització ; a més, explica que dins de la competència hi ha dues altres dimensions : la bilingüitat i la interferència. El context es va definir operativament sobretot en dues dimensions : l'exposició lingüística espectadora i l'exposició lingüística interpel·lant. El comportament lingüístic s'autoavaluava pels subjectes enquestats en diferents àmbits d'activitat social en escales de tres graus (Bastardas, 1986 : 18-19).

Pel que fa a resultats més concrets, el treball de Bastardas mostrava les diferències entre els coeficients de bilingüitat del grup immigrant, amb una mitjana de -0.096, i el grup de referència catalanoparlant, amb una mitjana de -0.005, molt propera a l'equilibri lingüístic (Bastardas, 1986 : 50).[216] L'anàlisi d'aquests resultats posava de manifest que el Coeficient de Bilingüitat estava correlacionat positivament amb les variables de comportament lingüístic i d'exposició interpel·lant, i en menor grau amb l'exposició espectadora (Bastardas, 1986 : 64-65).

Una altra conclusió interessant de caire metodològic que afecta el nostre estudi va ser que la mesura de la bilingüitat s'hauria d'haver fet mitjançat proves orals, ja que les proves escrites podien estar influïdes en el context d'aquella investigació per la desigual competència escrita dels subjectes en les llengües catalana i castellana. Això sí, l'autor reconeix que la realització escrita de proves d'enumeració lèxica pot ser perfectament vàlida en aquelles situacions en què els subjectes tinguen una pràctica equilibrada en l'escriptura de totes dues llengües (Bastardas, 1986 : 88-89). D'altra banda, cal recordar que les raons que portaren Bastardas a la realització de proves escrites d'enumeració lèxica van ser les dificultats de bloqueig i de manca de concentració que mostraren molts individus que van realitzar la prova oralment en la fase d'assaig dels instruments (Bastardas, 1986 : 22).

Un treball més proper en el temps és el de Boix (1991 : 214-216, 228-252 ; 1993 : 141-142, 150-151). És una investigació que segueix una metodologia semblant a la de l'estudi de Bastardas (1986) que s'acaba de comentar. Boix va mesurar la competència lingüística dels subjectes a partir de la realització de proves d'enumeració lèxica contextualitzada. Els individus havien d'enumerar el nombre màxim de paraules que coneguessen sobre diversos camps semàntics proposats.[217] Un dia feien l'enumeració d'un camp semàntic en català i un altre dia la feien en castellà. Les sessions, de curta durada, se separaven en el temps perquè els resultats d'una sessió no influïssen en els de l'altra. A partir dels resultats de les proves d'enumeració lèxica, Boix

[216] Els valors del Coeficient de Bilingüitat podien oscil·lar entre -1 (predomini total del castellà) i +1 (predomini total del català. El valor 0 indica l'equilibri lingüístic entre totes dues llengües.

[217] Els camps semàntics emprats per Boix foren : "objectes habituals d'una cuina o menjador", "parts i òrgans del cos humà" i "coses per jugar, fer esport o distreure's" (Boix, 1993 : 141-142).

va construir tres índexs diferents del predomini lingüístic : el Coeficient de Bilingüitat, el Coeficient d'Interferències en Català i el Coeficient d'Interferències en Castellà.[218]

Les conclusions de Boix foren que els coeficients de bilingüitat dels tres grups de joves estudiats (catalanoparlants, castellanoparlants i bilingües familiars) eren significativament diferents, en el sentit que eren més favorables al català en els joves en la mesura que tenien una major presència familiar de la llengua catalana. En els tres grups de joves, però, el coeficient de bilingüitat mostrava un predomini del castellà, menor en el cas dels catalanoparlants (-0.1014), intermedi en el cas dels bilingües (-0.1467) i major en el cas dels castellanoparlants (-0.2291). L'autor conclou que el procés de bilingüització era encara força asimètric a favor del castellà (Boix, 1993 : 151).

L'últim treball que ressenyarem en aquest apartat es va realitzar al País Basc amb els objectius d'estandarditzar un índex de bilingüitat per avaluar el predomini lingüístic de l'euskera o del castellà, i de mesurar la bilingüitat en la població escolar en relació a diversos factors, entre d'altres el model educatiu (Rodríguez Bornaetxea, 1994 ; Balluerka & Isasi, 1994). El test utilitzat és una prova d'evocació de paraules a partir d'una paraula estímul escrita en una llengua diferent a la que el subjecte havia d'utilitzar per a produir les seues respostes. En total hi havia 10 paraules estímul, 5 en euskera i 5 en castellà. Aquestes paraules estímul pertanyien a les categories semàntiques que presenten un ús més freqüent en la vida quotidiana. El Coeficient de Bilingüitat es calculava restant el total de paraules produïdes en castellà al total de paraules produïdes en euskera i dividint el resultat pel total de paraules produïdes en les dues llengües. El resultat final es multiplicava per cent (Balluerka & Isasi, 1994 : 276-277 ; Rodríguez Bornaetxea, 1994 : 119).

L'estudi es va centrar en la població escolar de la comarca guipuscoana d'Urola-Costa, que és, segons el Mapa Sociolingüístic de 1990, la segona zona amb major percentatge d'*euskalduns*, però és, a més, una comarca homologable a la resta de comarques del País Basc per la seua estructura econòmica. El treball de camp es va realitzar entre la totalitat de la població infantil d'aquesta comarca dels Cicles Mitjà i

[218] Els coeficient són semblants als del treball de Bastardas (1986). També es pot consultar Boix (1993 : 142).

Superior de EGB escolaritzada en el Model D, que utilitza l'euskera com a llengua vehicular dels ensenyaments.[219]

La primera conclusió rellevant de l'estudi és que la bilingüitat evoluciona al llarg de l'escolaritat : durant els cursos de 4t i 5è els alumnes tenen un major domini de l'euskera, en el 6è curs es produeix un equilibri entre ambdues llengües i en 7è i 8è s'observa un major domini del castellà. La inversió del domini entre l'euskera i el castellà es dóna entre els 10 i els 12 anys, és a dir, en el període que coincideix amb la introducció obligatòria del castellà a l'escola. S'hi posa, per tant, de manifest la permeabilitat al castellà d'un model educatiu desenvolupat íntegrament en euskera, ja que no aconsegueix evitar la supremacia de la llengua dominant en els darrers nivells de l'ensenyament obligatori, encara que el model s'aplique en una de les zones de major vitalitat de l'euskera (Balluerka & Isasi, 1994 : 284 ; Rodríguez Bornaetxea, 1994 : 120). A més a més, les diferències no són només d'ordre quantitatiu, sinó també qualitatiu : es produeixen molts més verbs en castellà que no en euskera i, a més, els termes castellans s'utilitzen d'una manera correcta i tenen un gran potencial conceptual, mentre que els termes en euskera fan referència a situacions aplicades no abstractes (la casa, la família, la realitat immediata, etc.) i, fins i tot, estan pitjor expressats ortogràficament (Rodríguez Bornaetxea, 1994 : 121).

Un altre aspecte interessant que l'estudi posa de manifest és que l'edat d'adquisició d'ambdues llengües està relacionada amb el grau de bilingüitat dels subjectes. Concretament, els *euskalduns* natius mostren major equilibri entre les dues llengües respecte als bilingües simultanis i els castellans natius, els quals presenten un índex de bilingüitat més esbiaixat cap al castellà. D'altra banda, l'equilibri mostrat pels *euskalduns* natius no comporta un menor nivell de rendiment en castellà respecte dels castellans natius, sinó que és el resultat d'una major taxa de producció en euskera. En resum, els autors conclouen que el sistema educatiu no és suficient per ell mateix per a superar la asimetria lingüística que es genera en una situació de contacte de llengües. L'escolarització en euskera com a llengua vehicular dels aprenentatges és l'única que garanteix els millors resultats en el procés de bilingüització però, malgrat això, l'única manera que els castellanoparlants natius arriben a ser bilingües equilibrats seria a través

[219] Els models educatius del País Basc són : a) Model A, que té com a llengua vehicular de l'ensenyament el castellà, i l'euskera només apareix com a assignatura ; b) Model B, que utilitza l'euskera i el castellà com a llengües vehiculars, repartint-se aproximadament, el 50% del temps cadascuna ; c) Model D, que té com a llengua vehicular l'euskera, i el castellà només apareix com a assignatura.

de programes d'immersió intensos i prolongats, que no existeixen al País Basc (Balluerka & Isasi, 1994 : 284-285).

4.2 Elaboració del Coeficient de Bilingüitat

Una de les proves realitzades als alumnes estudiats pretén construir l'anomenat Coeficient de Bilingüitat. Aquest coeficient pot considerar-se com una mesura de l'equilibri lingüístic o, el que és el mateix, del major o menor domini d'una o d'altra de les llengües en l'individu bilingüe. El concepte de bilingüitat ha estat definit com

> [...] l'estat psicològic que reflecteix la relació o el grau d'equilibri entre dues llengües en una persona com a fruit del desenvolupament lingüístic del parlant i de l'entorn lingüístic dominant (Balluerka & Isasi, 1994 : 274).

Per tant, aquest índex permetrà comparar la competència lingüística dels subjectes entre els diferents grups d'anàlisi i, en general, relacionar aquesta competència amb la resta de variables contextuals.

Hi ha una gran diversitat de proves que són habituals per a la mesura del domini lingüístic (Lambert, 1955 : 197 ; 1956 : 84-85 ; Lambert & Havelka & Gardner, 1959 : 77-81 ; Macnamara, 1967 : 62-73 ; Jakobovits, 1970 : 149-221 ; Cooper, 1971 : 274-307 ; Fishman & Cooper & Ma, 1971 : 485-486 ; Viladot, 1980 : 269-275 ; 1982 : 56-65 ; Baetens, 1989 : 140-177 ; Baker, 1997 : 56-57 ; Sánchez López & Rodríguez de Tembleque, 1997 : 79-83, etc.). En aquest treball s'ha optat per una prova de tipus indirecte per les raons ja esmentades de facilitat i economia en l'administració.[220] A més, ja es disposava de mesures directes de la competència en les diferents habilitats lingüístiques obtingudes a partir de l'autoavaluació dels alumnes. S'ha de tenir present, però, que com va demostrar Macnamara, els tests d'enumeració lèxica –com el que s'utilitza en aquest apartat de l'estudi– són preferibles als tests d'autoavaluació de les habilitats lingüístiques :

[220] *Supra*, pàg. 172.

> A second form of rating scale used to measure bilingualism is self-rating scale for language skills. [...] However, Macnamara (1967a) found them less powerful than a richness of vocabulary test (Macnamara, 1967 : 62).

Algunes de les proves indirectes per a la mesura del predomini lingüístic, com ara la velocitat de reacció en tasques d'associació de paraules (Lambert, 1955 : 197 ; Lambert & Havelka & Gardner, 1959 : 77-79), s'han desestimat perquè estan dissenyades per a situacions experimentals, cosa que comporta una dificultat considerable per a utilitzar-les en un centre escolar i amb grups grans d'individus, com és el cas nostre. Una dificultat semblant hi ha amb el text de detecció de paraules en una i altra llengua dins d'un mot inventat (Lambert & Havelka & Gardner, 1959 : 79-80), que també sembla difícil de dur a terme en una situació escolar, on no és possible el control exhaustiu de les variables que hi intervenen. Altres tests, com ara els que mesuren la facilitat de lectura (Lambert & Havelka & Gardner, 1959 : 80), –que s'entén, per tant, com una mesura del predomini lingüístic–, són menys oportuns per tractar-se d'activitats referides a una habilitat específica de la llengua escrita i estar, per tant, molt condicionades pel tipus de programa educatiu que han seguit els alumnes. De fet, una de les crítiques que s'ha fet a aquestes proves és que els subjectes mesurats poden tenir un grau diferent de familiaritat amb la forma escrita en cadascuna de les llengües (Sánchez López & Rodríguez de Tembleque, 1997: 80).

Conforme s'ha vist en l'apartat anterior, les proves de tipus indirecte que més s'han utilitzat en el nostre entorn per a avaluar el domini lingüístic estan basades en la fluïdesa verbal, en l'associació o l'enumeració de paraules (Macnamara, 1967 : 62 ; Cooper, 1971 : 275, 286-287). Els tests d'associació de paraules *(word association task)* es basen a comptabilitzar la quantitat de reaccions lingüístiques realitzades en una tasca d'associació de paraules en un període temporal limitat. Exemples d'aquests tipus de tests serien els utilitzats en treballs com ara els de Viladot (1982), Balluerka i Isasi (1994) o Rodríguez Bornaetxea (1994), citats anteriorment. La proposta originària de Lambert per a mesurar la fluïdesa verbal dels subjectes amb una prova d'associació de paraules consistia a donar-los estímuls lingüístics (mots) en una i altra llengua (francés i anglés) i enregistrar durant quaranta-cinc segons totes les associacions lingüístiques (mots) que evocaven en la llengua del mot estímul. Les respostes associatives dels individus en cadascuna de les llengües eren comptades i comparades entre una i altra llengua. Un nombre aproximadament igual de respostes en una o altra llengua és indicatiu de l'equilibri bilingüe, mentre que l'esbiaixament dels resultats en un sentit o altre indica el desequilibri en favor d'una de les llengües (Lambert, 1956 : 83-85).

Els tests d'enumeració de paraules *(word naming task)* consisteixen a enumerar en un període de temps limitat la major quantitat de mots diferents possibles referits a uns determinats contextos que proposa l'investigador (Cooper, 1971 : 286). Exemples de la utilització d'aquestes proves per a la mesura del predomini lingüístic entre les llengües catalana i castellana són les investigacions de Bastardas (1986 : 20-24) i de Boix (1991 ; 1993 : 141-142). La prova que s'ha utilitzat en aquest treball és un test d'enumeració de paraules que s'acosta al model emprat per aquests autors.

La raó principal perquè ens vam decantar cap al disseny d'enumeració lèxica contextualitzada és perquè la tasca que havien de realitzar els subjectes era més senzilla. Així, en comptes d'associacions més o menys lliures de paraules, de vegades difícils de valorar per l'investigador, es demanava als alumnes una tasca molt més concreta, en la qual resultava més fàcil avaluar la consistència de les respostes. De fet, els resultats obtinguts per Cooper mostren que les proves d'enumeració de mots obtenen uns resultats més fiables que no les proves d'associació de paraules (Cooper, 1971 : 288), per la qual cosa aquest investigador, després de contrastar els resultats dels dos tipus de prova, acaba recomanant la utilització de les proves d'enumeració lèxica : "word naming represents a promising technique for the contextualitzed description of degree of bilingualism" (Cooper, 1971 : 294). Una altre avantatge d'aquesta prova és que permetia construir no sols el Coeficient de Bilingüitat, sinó també índexs de la quantitat d'interferències de cadascuna de les llengües en l'altra, els quals també poden ser considerats com una possible mesura de l'equilibri lingüístic (Macnamara, 1967 : 69-70 ; Jakobovits, 1970 : 181-182 ; Baetens, 1989 : 144 ; Baker, 1997 : 56).

S'ha explicat adés que la prova utilitzada per obtenir una mesura indicadora de la competència lingüística relativa en català i en castellà es basa en el model emprat per Bastardas (1986) i Boix (1991, 1993). Igual que aquests autors, s'ha mesurat el repertori lèxic dels subjectes en alguns camps semàntics tot demanant-los l'elaboració de llistes en una i altra llengua sobre uns temes concrets. En el nostre disseny, es va demanar als alumnes que escriguessen la major quantitat de mots que coneguessen dels centres d'interés "peces de vestir i objectes d'ús personal" i "aliments i begudes". En una primera sessió, els alumnes havien d'elaborar dues llistes : una primera llista en català referida al centre d'interés "peces de vestir i objectes d'ús personal", i una segona llista en castellà referida al tema *"alimentos y bebidas"*. Els alumnes disposaven de vuit minuts per a la realització de cadascuna de les llistes, amb un petit descans entremig. Abans de la realització de les proves se'ls donaven instruccions i exemples per a aclarir

la realització de les proves. Sobretot s'indicava l'abast del centre d'interés. En una segona sessió, realitzada com a mínim dues setmanes més tard, es van tornar a realitzar les mateixes proves però canviant la llengua dels centres d'interés : ara la primera llista a realitzar era en castellà sobre el tema *"prendas de vestir y objetos de uso personal"* i la segona llista es feia en llengua catalana sobre el tema "aliments i begudes".

Durant la realització de les proves s'han intentat controlar les variables que podien intervenir. Així, a més d'espaiar les proves temporalment per tal d'evitar la influència del record, també es van passar les proves sempre a la mateixa hora, de manera que es neutralitzés el major o menor cansament dels alumnes. Un altre factor a tenir en compte és la durada de les proves. Es va decidir que vuit minuts era un temps adequat després d'un primer assaig en què es va comprovar que era suficient perquè la majoria d'alumnes finalitzessen els llistats. Encara que alguns autors s'han decantat per proves d'una duració inferior (Cooper, 1971 : 286 ; Bastardas, 1986 : 22), nosaltres vam considerar que un temps més curt primaria la velocitat de reacció i altres variables personals, com ara la concentració, sobre la quantitat real de mots coneguts i recordats. S'han tingut també en compte per prendre aquesta decisió les crítiques que s'han fet a la utilització del temps de reacció com a mesura del predomini lingüístic. Així Fishman, per exemple, assegura que "very little explicit empirical validation has been attempted of the relationship between speed or speededness and bilingual proficiency more naturalistically or more exhaustively defined" (Fishman, 1971 : 559). Aquest autor argumenta que malgrat que els psicòlegs han intentat descobrir una mesura *"pure"*, *"uncontaminated"* del bilingüisme, han triat inconscientment un criteri (la velocitat de reacció) totalment etnocèntric, ja que és possible que la cultura en què viuen els subjectes o que la cultura representada per una llengua determinada no valore la velocitat d'igual manera que l'altra cultura de referència (*ibídem*).

Una vegada que s'ha disposat dels resultats, s'han corregit les proves comptabilitzant el total de mots, la quantitat total d'interferències del castellà sobre el català, la quantitat total d'interferències del català sobre el castellà[221] i els mots no vàlids per tractar-se de repeticions, mots il·legibles o inventats, interferències d'altres

[221] S'han considerat interferències del castellà en el català els mots dels llistats en llengua catalana que no apareixen en el *Diccionari de la Llengua Catalana* (1993) de l'editorial Gran Enciclopèdia Catalana, en el *Diccionari de la Llengua Catalana* (1995) de l'IEC o en el *Diccionari Valencià* (1996) publicat per edicions Bromera i la Generalitat Valenciana, i sí que apareixen en el *Diccionario de la Lengua Española* de la Real Academia Española (Madrid, Espasa Calpe, 1992). Igualment, s'han considerat interferències del català en el castellà els mots dels llistats castellans que no apareixen en el *Diccionario de la Lengua Española* i sí que apareixen en algun dels diccionaris catalans esmentats.

llengües (especialment l'anglés), etc. El Coeficient de Bilingüitat obtingut és el resultat de restar del total de mots catalans[222] (es parteix del català perquè és la llengua minoritzada) el total de mots castellans, i de dividir el resultat obtingut per la suma total de mots en català i en castellà. La fórmula utilitzada és, per tant :

$$\frac{\text{total de mots en català} - \text{total de mots en castellà}}{\text{total de mots en català} + \text{total de mots en castellà}}$$

El Coeficient de Bilingüitat és un indicador de la competència lèxica dels individus en català i en castellà. La xifra resultant pot oscil·lar entre -1 i 1. La puntuació negativa indica el predomini del castellà i la puntuació positiva el predomini del català. Som conscients que aquest coeficient no mesura la totalitat de la competència lingüística, sinó únicament una part de la competència lèxica, més exactament, la competència lèxica activa.[223] S'assumeix, per tant, que la competència lèxica, si bé no coincideix amb la competència lingüística general, si n'és un bon indicador. De tota manera, i per a esmenar aquest inconvenient, en algunes investigacions semblants s'han calculat diversos índexs de la competència lingüística d'una i d'altra llengua i s'han comparat els resultats obtinguts per tal de mesurar-ne la coherència (Lambert & Havelka & Gardner, 1959 : 78-82 ; Cooper, 1971 : 274-297). Nosaltres també hem seguit aquesta estratègia, que en la investigació social rep el nom de *triangulació*.

[222] El total de mots en català o en castellà és la suma del total de mots vàlids de les dues llistes. Els mots vàlids són els mots totals descomptant les interferències de l'altra llengua i els altres mots no vàlids.

[223] Per al concepte de competència lingüística són especialment importants les aportacions de Canale i Swain (1980), Canale (1983) i Bachman (1990 : 81-110).

4.3 Validació del Coeficient de Bilingüitat[224]

La *triangulació* consisteix a utilitzar més d'un mètode en el procés de mesura per tal d'augmentar la validesa i el grau de confiança en els resultats (Cea, 1996 : 48). Existeixen diversos tipus de triangulació. En aquest treball s'ha utilitzat la *triangulació metodològica* en les seues dues variants : *triangulació dins del mètode (within-method triangulation)* i *triangulació entre mètodes (between-method triangulation* o *across-method triangulation)* (Denzin, 1989[3] : 243-244).

En primer lloc, s'han calculat a partir dels tests d'enumeració lèxica –a més del Coeficient de Bilingüitat–, altres índexs indicadors del domini lingüístic del català i del castellà, que ja s'han esmentat adés : els Coeficients d'Interferències, tant del català en el castellà com del castellà en el català.[225] Els Coeficients d'Interferències s'expressen amb el percentatge de mots catalans en les llistes en llengua castellana, i amb el percentatge de mots castellans en les llistes en llengua catalana. Aquesta estratègia, consistent a utilitzar un únic mètode per a obtenir les dades –en el nostre cas els tests d'enumeració lèxica–, i emprar diverses estratègies a partir d'aquest mètode per a examinar les dades, com ara construir diversos coeficients (de bilingüitat, d'interferències, etc.), és la que es coneix com a *triangulació dins del mètode* (Denzin, 1989[3] : 243-244).

En segon lloc, també s'ha utilitzat un altre mètode d'arreplega de dades, l'enquesta, per a elaborar diverses escales d'autoavaluació de la competència en les quatre habilitats lingüístiques bàsiques en les dues llengües, de l'ús lingüístic –també en ambdues llengües–, de l'autoadscripció a un grup lingüístic i de la llengua preferida.

---

[224] Sobre el concepte de validació *(validation)* aplicat específicament als tests de llengua es pot consultar el capítol 7 de l'obra de Bachman (1990 : 236-295).). El procés de validació serveix per a comprovar la validesa de la prova, és a dir, que la prova mesura allò que afirma que pot mesurar, en el nostre cas, el predomini lingüístic. Bachman arreplega la definició de validació que fan Campbell i Fiske (1959 : 83) : "validity is represented in the agreement between two attempts to measure the same trait through maximally different methods" i afirma que la validesa *(validity)* com la qualitat més important d'un test. Per a Bachman la validesa ens diu si les puntuacions obtingudes mitjançant un test són "meaningful, appropriate, and useful" per al propòsit que s'ha elaborat el test (1990 : 25). El mètode de triangulació que s'utilitza és, evidentment, un sistema de validació dels diversos coeficients i escales que s'han construït per a mesurar la bilingüitat.

[225] Alguns autors opinen que la interferència lèxica pot ser un índex poc fiable per a mesurar el predomini lingüístic, ja que pot ser deguda a la dificultat d'acoblar el desenvolupament cultural i tecnològic a la llengua receptora. Seria, per tant, un indicador de falta de normalització lingüística més que no d'un dèficit en la competència lingüística (Baetens, 1989 : 144). En aquest estudi serà l'anàlisi de les correlacions entre els coeficients d'interferència i la resta d'índexs indicadors del domini lingüístic la que indicarà la pertinença d'emprar els coeficients d'interferència amb aquesta finalitat.

Totes aquestes escales es poden considerar com a índexs del domini d'una o l'altra llengua. L'elaboració a partir d'una enquesta de diverses escales que mesuren un mateix objecte seria un altre exemple de *triangulació dins del mètode*. Però, a més, cal ressaltar que s'han combinat dues estratègies d'obtenció de les dades, els tests d'enumeració lèxica d'una banda i l'enquesta de l'altra, en l'estudi de les mateixes unitats empíriques. Aquesta estratègia és la que es coneix com a *triangulació entre mètodes*, que Denzin considera preferible a la *triangulació dins del mètode* (1989[3] : 244).

Cal recordar que l'elaboració de les escales d'autoavaluació de la competència en les habilitats lingüístiques, de l'ús lingüístic, de l'autoadscripció a un grup lingüístic, i de la llengua preferida es va realitzar a partir d'una sèrie de preguntes incloses dins d'un qüestionari més general que anava destinat a l'obtenció d'informació sobre l'enquestat: dades personals i socials, història lingüística, usos lingüístics, etc. Ja s'ha assenyalat anteriorment que les escales autoavaluatives són imprecises per naturalesa (Macnamara, 1967 : 62 ; Baker 1997: 54-56), pensem, però, que malgrat aquesta imprecisió tenen la virtut de ser un bon indicador de la seguretat lingüística subjectiva dels enquestats. A més, a través de la comparació dels resultats dels diversos coeficients i escales elaborats és com es podrà contrastar la fiabilitat de cadascuna de les proves i valorar-ne la validesa global. El contrast posterior amb els resultats previstos en la teoria, d'acord amb els que s'han obtingut en investigacions anteriors, confirmarà finalment la validesa dels coeficients obtinguts. En qualsevol cas, no s'ha d'oblidar que l'objectiu principal d'aquestes anàlisis és comprovar la validesa del Coeficient de Bilingüitat com a índex que mesura l'equilibri –o el desequilibri– entre les llengües en els subjectes bilingües.

En l'anàlisi de dades, la prova estadística que s'utilitza habitualment per a interpretar la relació existent entre variables és la correlació. La correlació és un índex d'associació que s'interpreta com la variació concomitant entre dues o més variables. Quan les variables objecte d'estudi estan mesurades en una escala quantitativa, l'índex que se sol utilitzar és el Coeficient de Correlació de Pearson ($_r$).[226] En el nostre estudi el Coeficient de Bilingüitat, els dos Coeficients d'Interferències i el nombre total de mots enunciats en cadascuna de les llengües estan mesurats en una escala quantitativa, mentre que totes les variables que provenen de l'escala d'autoavaluació de la

[226] Els valors d'aquest coeficient varien entre -1 i 1. Pren el valor -1 quan la correlació entre les variables és perfecta i negativa (a mesura que augmenten els valors d'una de les variables, disminueixen els de l'altra). El valor 1, pel contrari, indica una correlació perfecta positiva. El punt central, 0, indica la manca de correlació.

competència en les habilitats lingüístiques bàsiques, de l'ús lingüístic, de l'autoadscripció a un grup lingüístic i de la tria de la llengua preferida estan mesurades en una escala ordinal. La diversitat de les escales de mesura en les variables objecte d'anàlisi impedeix utilitzar amb caràcter general el Coeficient de Correlació de Pearson, ja que aquest coeficient sols es pot utilitzar amb variables quantitatives. Per aquest motiu s'ha seguit una estratègia d'anàlisi que consisteix a :

a) Comprovar la correlació entre totes les variables esmentades utilitzant com a prova estadística el Coeficient de Concordança W de Kendall. La tria d'aquesta prova estadística ve determinada pel fet que és l'única que es pot utilitzar amb un grup de variables (més de dues) mesurades en una escala ordinal.

b) Posteriorment, comprovar la correlació entre el tres coeficients que poden ser índexs del predomini lingüístic (Coeficient de Bilingüitat, Coeficient d'Interferències del Castellà en el Català i Coeficient d'Interferències del Català en el Castellà) i la resta de variables. En primer lloc, es comprovarà la correlació entre el Coeficient de Bilingüitat, els dos Coeficients d'Interferències i la quantitat total de mots expressats en català i en castellà. La correlació entre aquestes variables pot estimar-se conjuntament utilitzant el Coeficient de Correlació de Pearson, ja que totes són quantitatives. Tot seguit, es comprovarà la correlació entre el Coeficient de Bilingüitat, el Coeficient d'Interferències del Castellà en el Català i el Coeficient d'Interferències del Català en el Castellà, i la resta de variables que provenen de les escales d'autoavaluació : l'autoavaluació en les quatre habilitats lingüístiques i l'ús de la llengua, tant en català com en castellà, l'adscripció a un grup lingüístic i la llengua preferida. Per a la realització d'aquests contrastos s'utilitzarà el Coeficient de Correlació per Rangs de Spearman (ρ), ja que hi intervenen variables ordinals.[227]

Com s'acaba d'assenyalar, s'ha començat comprovant la correlació conjunta entre totes les variables que poden considerar-se índexs del domini lingüístic o del predomini lingüístic. Els resultats de l'anàlisi estadística es poden consultar en la figura 1 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe. S'hi pot comprovar que el Coeficient de Concordança W de Kendall té un valor que es pot considerar molt alt (Visauta & Batallé, 1986[2] a : 344), i és plenament significatiu ($W = 0.8457$, $p < 0.0001$).

[227] Aquest prova estadística consisteix, bàsicament, a aplicar el Coeficient de Correlació de Pearson a dues variables ordinals una vegada transformades segons els rangs. Per tant, s'interpreta d'igual manera que el Coeficient de Correlació de Pearson.

S'ha de tenir present que el valor de l'estadístic W de Kendall pot oscil·lar entre 0 i 1, però no pot ser negatiu, ja que una correlació negativa no té sentit quan intervenen més de dues variables. Per tant, es pot concloure que l'anàlisi demostra, en termes generals, la validesa de les proves i la coherència global dels resultats obtinguts.[228]

Tot seguit s'han analitzat les correlacions entre les parelles de variables que considerem índexs de la competència lingüística o del predomini lingüístic. En primer lloc, s'ha analitzat la correlació entre totes les variables numèriques : el Coeficient de Bilingüitat, els dos coeficients d'interferències (del català en el castellà i del castellà en el català) i el nombre total de mots expressat en cadascuna d'aquestes llengües. Els resultats d'aquesta anàlisi es poden consultar en l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe (figura 2), on hi ha la matriu de correlacions entre les diferents variables.[229]

Per començar s'analitzaran les relacions del Coeficient de Bilingüitat (COEBILIN) amb la resta de variables. Com s'hi pot observar, el Coeficient de Bilingüitat presenta una correlació alta de signe negatiu ($_{\mathrm{r}}$ = -0.6023, p < 0'001) amb el percentatge d'interferències del castellà en el català (INTERCAT). Aquest resultat indica que el percentatge d'interferències del castellà en el català és, juntament amb el Coeficient de Bilingüitat, un bon índex per a mesurar l'equilibri lingüístic entre el català i el castellà en els individus bilingües. El fet que la correlació amb el Coeficient de Bilingüitat siga negativa s'ha d'interpretar com que un major percentatge d'interferències del castellà en el català implica normalment un menor domini d'aquesta segona llengua.

[228] S'ha de tenir en compte que el nombre total de subjectes que han entrat en l'anàlisi són 183. La diferència respecte del nombre total d'alumnes del treball (202) és important, i és deguda sobretot al fet que hi va haver alumnes que no van poder assistir a alguna de les sessions del test d'enumeració lèxica, per la qual cosa apareixen com a valors perduts *(missing)* en les variables que mesuren el Coeficient de Bilingüitat i el nombre total de mots enunciats en català i en castellà. En tot cas, aquesta mortalitat és aleatòria, i no influeix en la validesa dels resultats.

[229] La xifra entre parèntesi davall del valor de la correlació correspon al nombre de casos que han entrat en l'anàlisi. Immediatament davall hi ha el valor de la probabilitat (significació estadística) de la correlació entre cada parella de variables.

Per contra, el Coeficient de Bilingüitat té una correlació molt baixa i no significativa ($_{r}$ = 0.0924, p = 0.211) amb el percentatge d'interferències del català en el castellà (INTERCAS). De fet, les correlacions del percentatge d'interferències del català en el castellà (INTERCAS) amb la resta de variables presenten sempre valors baixos i no són mai estadísticament significatives. Aquesta manca de significació del Coeficient d'Interferències del Català en el Castellà sembla que és deguda al baix índex d'interferències del català en el castellà. L'explicació d'aquests resultats és senzilla : la pressió del castellà sobre el català és molt intensa per tractar-se de la llengua dominant, i afecta sobretot els alumnes amb una menor competència en la llengua catalana. En canvi, la pressió del català, llengua minoritzada, sobre el castellà és molt menor, i no està tan relacionada amb el predomini lingüístic d'una o altra llengua. És aquesta la raó per la qual el Coeficient d'Interferències del Català en el Castellà no serveix com a índex del predomini lingüístic.[230]

La correlació del Coeficient de Bilingüitat amb el total de mots en català (TOTALCAT) és la més alta de totes ($_{r}$ = 0.7349, p < 0.001), mentre que és relativament baixa la correlació amb el total de mots en castellà, encara que és significativa des d'un punt de vista estadístic ($_{r}$ = -0.2460, p = 0.001). Si es recorda que el Coeficient de Bilingüitat es calcula a partir d'una combinació de aquestes dues variables, sembla evident que la influència en aquest coeficient del total de mots en català és molt superior a la del total de mots en castellà. La interpretació també sembla lògica : hi ha més diferències entre els alumnes pel que fa al total de mots que expressen en català que pel que fa al total de mots en castellà, i això explica que el primer índex tinga un pes major en el Coeficient de Bilingüitat que no el segon. A més, es pot observar que la correlació del Coeficient de Bilingüitat amb el total de mots en català és de signe positiu, mentre que la correlació amb el total de mots en castellà és de signe negatiu. Això implica que els alumnes amb un Coeficient de Bilingüitat alt produeixen una quantitat de mots en català considerablement més alta que la resta de companys, però una quantitat de mots en castellà una mica inferior. Per últim, cal comentar el resultat de la correlació entre el total de mots en català (TOTALCAT) i el total de mots en castellà (TOTALCAS). Com pot veure's, aquesta relació, de signe positiu, es pot valorar com a considerable, i és estadísticament significativa ($_{r}$ = 0.4437, p < 0.001). Cal interpretar-la com que una competència lingüística alta en una llengua es correspon,

[230] Bastardas també va haver de descartar l'ús del grau d'interferències en castellà pels mateixos motius (Bastardas, 1986 : 59).

en general, amb una competència lingüística també elevada en l'altra llengua. Aquest resultat és lògic si es considera el Principi de Desenvolupament Interdependent de Cummins a què es feia referència en pàgines anteriors.[231] Aquest principi preveu que el nivell de competència que els nens bilingües adquireixen en la L2 depén, en part, del nivell de competència que han desenvolupat en la L1 en el moment que comença l'exposició intensa a la L2. Si el grau d'adquisició de la L2 depén del grau de coneixement de la L1, és lògic que el coneixement de totes dues llengües presente una correlació elevada.

Tot seguit s'analitzarà la correlació entre el Coeficient de Bilingüitat, el Coeficient d'Interferències en Català i el Coeficient d'Interferències en Castellà i les variables que indiquen l'autoavaluació en les quatre habilitats lingüístiques, l'ús de la llengua, l'autoadscripció lingüística i la llengua preferida. En primer lloc, s'estudiaran en les relacions entre els tres coeficients i l'autoavaluació de les quatre habilitats lingüístiques en català i l'ús d'aquesta llengua. Els resultats de l'anàlisi estadística es poden veure en la figura 3 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe.

Com s'hi pot comprovar, el Coeficient de Bilingüitat mostra una correlació apreciable i significativa amb l'autoavaluació de l'expressió oral en català (ρ = 0.312, p = 0.0001), i una mica inferior amb l'autoavaluació de la lectura en català (ρ = 0.266, p < 0.0001) i de l'escriptura (ρ = 0.211, p = 0.0036). La correlació més alta la mostra amb l'autoavaluació de l'ús del català (ρ = 0.501, p < 0.0001), i no presenta una correlació significativa amb la comprensió oral del català (ρ = 0.078, p = 0.2961). Aquests resultats es poden relacionar amb les conclusions de l'apartat d'autoavaluació de la competència i de l'ús lingüístics del capítol dedicat a l'anàlisi descriptiva de la mostra. Com es recordarà, la comprensió oral en català era bona o molt bona per als alumnes en tots els casos. Per tant, és lògic que no tinga una relació apreciable amb el Coeficient de Bilingüitat.[232] En canvi, la resta de les habilitats lingüístiques i l'ús del català sí que presentaven diferències per als diferents grups d'alumnes, i per això és lògic que tinguen una correlació apreciable amb el predomini lingüístic.[233] Per tant, hi ha una coherència en els resultats que de, moment, confirma la validesa del Coeficient de Bilingüitat com a índex de mesura del predomini lingüístic.

---

[231] *Supra*, pàg. 159 i nota 194.

[232] Bastardas també va haver de descartar l'ús de la competència receptiva en català en el seu estudi pels mateixos motius (Bastardas, 1986 : 59).

El Coeficient d'Interferències del Castellà en el Català presenta correlacions modestes però significatives amb l'ús de la llengua catalana i amb totes les habilitats lingüístiques en aquesta llengua.[234] El signe de les correlacions és negatiu, la qual cosa confirma el resultat que s'havia obtingut abans en el sentit que un Coeficient de Bilingüitat més elevat (és a dir, amb un major predomini del català) implica un menor nombre d'interferències del castellà en el català. En resum, aquests resultats confirmen que el percentatge d'interferències del castellà en el català és, igual que el Coeficient de Bilingüitat, un bon indicador del predomini lingüístic.

Les correlacions entre el Coeficient d'Interferències del Català en el Castellà i les variables que autoavaluen de habilitats lingüístiques i l'ús de la llengua catalana són d'una intensitat molt baixa. A més, cap d'aquestes correlacions és estadísticament significativa. Aquest resultat confirma el que s'havia obtingut anteriorment en el sentit que aquest Coeficient d'Interferències no és vàlid com a índex del predomini lingüístic.

Tot seguit s'analitzaran les correlacions del Coeficient de Bilingüitat, el Coeficient d'Interferències en Català i el Coeficient d'Interferències en Castellà amb les variables que indiquen l'autoavaluació en les quatre habilitats lingüístiques en castellà i l'ús d'aquesta llengua. Es pot veure en primer lloc (figura 4 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe) que el Coeficient de Bilingüitat correlaciona negativament amb totes aquestes variables. A més, totes les correlacions són estadísticament significatives a excepció de la correlació entre el Coeficient de Bilingüitat i la lectura en castellà.[235] El signe negatiu de les correlacions indica simplement que els valors més alts del Coeficient de Bilingüitat es corresponen amb una autoavaluació menys favorable de les habilitats lingüístiques en llengua castellana. Cal destacar també el valor elevat de la correlació entre el Coeficient de Bilingüitat i l'ús del castellà. En resum, els resultats continuen confirmant la validesa del Coeficient de Bilingüitat.

---

[233] *Supra*, apartat 3.4.5, pàgs. 95 i ss.

[234] Els valors de les correlacions són : a) expressió oral : $\rho_{\bullet} = -0.285$, $p = 0.0001$; b) comprensió oral : $\rho_{\bullet} = -0.245$, $p = 0.0005$; c) lectura : $\rho_{\bullet} = -0.379$, $p < 0.0001$; escriptura : $\rho_{\bullet} = -0.203$; $p = 0.0063$; ús del català : $\rho_{\bullet} = -0.330$; $p < 0.0001$.

[235] Els valors de les correlacions són : a) expressió oral : $\rho_{\bullet} = -0.359$, $p < 0.0001$; b) comprensió oral : $\rho_{\bullet} = -0.241$, $p = 0.0011$; c) lectura : $\rho_{\bullet} = -0.081$, $p < 0.2668$; escriptura : $\rho_{\bullet} = -0.281$; $p = 0.0003$; ús del castellà : $\rho_{\bullet} = -0.600$; $p < 0.0001$. Cal recordar que en la descripció que s'ha fet de l'autoavaluació de les habilitats lingüístiques en el capítol dedicat a l'estudi descriptiu (*supra*, pàg. 97) tampoc no hi havia diferències significatives entre els diferents grups d'alumnes pel que fa a la lectura en castellà.

El Coeficient d'Interferències del Castellà en el Català presenta correlacions positives d'intensitat baixa i estadísticament significatives amb l'expressió oral en castellà i l'escriptura en castellà, i d'una intensitat més considerable amb l'ús del castellà. Les correlacions no són significatives en el cas de la comprensió oral i de la lectura en castellà.[236] Els resultats són lògics si es recorda que l'anàlisi de l'autoavaluació de la comprensió oral i de la lectura en castellà mostrava que no hi havia diferències significatives entre els grups pel que fa a aquestes dues habilitats lingüístiques.[237] El signe positiu de les correlacions indica simplement que quan hi ha un major domini relatiu del castellà, també hi ha una major quantitat d'interferències d'aquesta llengua en el català. La baixa intensitat de les correlacions seria el resultat del fet que, en general, les diferències entre els alumnes pel que fa al coneixement del castellà són més reduïdes que pel que fa al coneixement del català. S'ha de destacar, una vegada més, que l'ús del castellà correlaciona de manera important amb el Coeficient d'Interferències del Castellà en el Català, igual que ho feia anteriorment amb el Coeficient de Bilingüitat. En conseqüència, es pot dir que el Coeficient d'Interferències del Castellà en el Català continua mostrant-se com un índex vàlid de mesura de l'equilibri lingüístic, i que l'ús de les llengües es mostra com la variable que millor discrimina el predomini lingüístic d'entre totes les variables que mesuren l'autoavaluació de les habilitats lingüístiques i de l'ús de la llengua.

Per últim, el Coeficient d'Interferències del Català en el Castellà torna a presentar correlacions d'una intensitat molt baixa i sense significació estadística amb les variables que autoavaluen les habilitats lingüístiques i l'ús de la llengua castellana, igual que passava abans amb l'autoavaluació de les habilitats lingüístiques i l'ús de la llengua catalana. Aquest resultat confirma els que s'havíen vist anteriorment en el sentit que el Coeficient d'Interferències del Català en el Castellà no és vàlid com a índex de mesura del predomini lingüístic.

---

[236] Els valors de les correlacions són : a) expressió oral : $\rho_{\cdot} = 0.186$, $p = 0.0120$; b) comprensió oral : $\rho_{\cdot} = 0.121$, $p = 0.1029$; c) lectura : $\rho = -0.018$, $p = 0.8073$; escriptura : $\rho_{\cdot} = 0.194$; $p = 0.0070$; ús del castellà : $\rho_{\cdot} = 0.413$; $p < 0.0001$.

[237] Cal recordar que Ribes (1993, 1996) tampoc no va descobrir diferències en la comprensió lectora en llengua castellana entre els alumnes d'immersió i els del grup de control (*supra*, pàg. 164).

Per acabar l'apartat s'analitzaran les correlacions existents entre el Coeficient de Bilingüitat i els Coeficients d'Interferències i les variables que expressen l'autoavaluació de l'autoadscripció lingüística i la llengua preferida. Els resultats de l'anàlisi estadística es poden consultar en la figura 5 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe. S'hi veu que el Coeficient de Bilingüitat presenta correlacions considerables de signe positiu tant amb l'adscripció a un grup lingüístic ($\rho_{\bullet} = 0.560$, $p < 0.0001$) com amb la llengua preferida ($\rho_{\bullet} = 0.449$, $p < 0.0001$).[238] Igualment, i conforme era de preveure pels resultats anteriors, el Coeficient d'Interferències del Castellà en el Català presenta correlacions negatives, que també són estadísticament significatives, amb les mateixes variables, encara que d'intensitat menor.[239] Per últim, i corroborant també tots els resultats anteriors, s'ha vist que el Coeficient d'Interferències del Català en el Castellà presenta correlacions molt poc intenses i sense significació estadística amb l'autoadscripció a un grup lingüístic i amb la llengua preferida.

En les pàgines precedents s'ha explicat la construcció de tres índexs que, en principi, es poden utilitzar com a mesura de l'equilibri bilingüe : el Coeficient de Bilingüitat, el Coeficient d'Interferències en el Català i el Coeficient d'Interferències en el Castellà. Tot seguit, s'han utilitzat tècniques de *triangulació* per a contrastar la validesa d'aquests coeficients com a índexs de mesura de l'equilibri bilingüe. Disposàvem de dades procedents de dos mètodes d'arreplega diferents, els tests d'enumeració lèxica i les enquestes d'autoavaluació, la qual cosa ha permés realitzar l'anomenada *triangulació entre mètodes*. A més, a partir de cadascuna d'aquestes fonts de dades s'havien realitzat diferents escales avaluatives (Coeficient de Bilingüitat, Coeficient d'Interferències en el Català, Coeficient d'Interferències en el Castellà, total de mots en català, total de mots en castellà, autoavaluació de les quatre habilitats lingüístiques en català i en castellà, autoavaluació de l'ús lingüístic en ambdues llengües, autoadscripció a un grup lingüístic i preferència lingüística), la qual cosa ens ha permés combinar la *triangulació entre mètodes* amb la *triangulació dins del mètode*. La

[238] Totes dues variables estan ordenades de manera que les puntuacions més altes corresponen a una major catalanitat de l'autoadscripció o a una major preferència lingüística pel català. Per tant, el signe positiu de la correlació amb el Coeficient de Bilingüitat implica que, lògicament, a un major predomini del català correspon normalment una autoadscripció preferent com a catalanoparlant o una preferència lingüística més decantada cap a la llengua catalana.

[239] Els valors de les correlacions són : $\rho_{\bullet} = -0.371$, $p < 0.0001$ per a l'autoadscripció a un grup lingüístic, i $\rho_{\bullet} = -0.332$, $p < 0.0001$ per a la llengua preferida.

utilització conjunta de tots dos tipus de *triangulació* ha demostrat que les proves realitzades per a mesurar el predomini lingüístic són vàlides i fiables.

En resum, es pot dir que el Coeficient de Bilingüitat que s'ha construït, malgrat que està calculat únicament a partir de l'avaluació de la competència lèxica activa en els dues llengües, es mostra com un índex vàlid del predomini lingüístic global. Les correlacions que hi ha amb altres escales que mesuren aspectes diferents de la competència lingüística –les quatre habilitats lingüístiques–, i amb aspectes generals del predomina lingüístic –l'ús lingüístic, l'autoadscripció lingüística i la preferència lingüística–, així ho confirmen. D'igual manera, el Coeficient d'Interferències del Castellà en el Català es mostra també com un índex vàlid del predomini lingüístic, encara que pensem que el Coeficient de Bilingüitat és un índex més exacte. El Coeficient d'Interferències del Català en el Castellà, en canvi, no serveix com a índex per a avaluar el predomini lingüístic, encara que segurament sí que aportarà dades interessants i vàlides per a l'anàlisi del fenomen de la interferència.

Pel que fa a les diferents escales autoavaluatives, es pot concloure que, en general, estan ben construïdes, ja que presenten correlacions coherents amb els coeficients que s'han calculat. Són, però, escales menys exactes per causa de la seua naturalesa ordinal i autoavaluativa. En general, es pot veure que les escales que mesuren l'ús lingüístic, tant en català com en castellà, l'autoadscripció lingüística i les preferències lingüístiques, són les que millor correlacionen amb el Coeficient de Bilingüitat i el Coeficient d'Interferències del Castellà en el Català. Per tant, pensem que d'entre les escales autoavaluatives són les que presenten major fiabilitat. Aventurem que les causes poden ser dues : la primera, que les preguntes sobre l'ús lingüístic, l'autoadscripció lingüística i les preferències lingüístiques tenen un caràcter més general, ja que no fan referència a una habilitat lingüística concreta, sinó a aspectes generals de l'ús lingüístic o de l'autoconsideració lingüística personal. Aquest caràcter general coincideix amb el caràcter també general dels índexs que mesuren el predomini lingüístic. La segona causa és que les preguntes sobre l'autoadscripció, les preferències i l'ús lingüístics són menys ambigües que no les preguntes sobre la competència lingüística i, a més, depenen menys de l'autoconeixement.[240]

[240] Així, per exemple, resulta més fàcil saber amb exactitud si es parla català (o castellà) sempre, moltes vegades, la meitat del temps, poques vegades o mai, que saber si se sap parlar català (o castellà) molt bé, bé, regular, molt poc o no se'n sap. L'ítem sobre l'ús lingüístic pregunta sobre coses que l'individu fa realment, mentre que l'ítem sobre la competència oral pregunta sobre coses que sap fer. Aquesta segona pregunta és, per tant, més ambigua i depén més de l'autoconeixement.

4.4 Anàlisi del predomini lingüístic

Una vegada establerta la validesa del Coeficient de Bilingüitat, correspon analitzar les relacions amb les altres variables socials i lingüístiques, especialment amb aquelles que són l'eix d'aquest treball : el programa educatiu i la primera llengua. L'anàlisi que anteriorment s'havia efectuat de les investigacions prèvies realitzades sobre el predomini lingüístic proporciona la base teòrica per a la formulació de les hipòtesis inicials. Aquestes són :

a) Hom tindrà un millor coneixement global del castellà (mesurat amb el Coeficient de Bilingüitat), perquè és la llengua socialment dominant.

b) En la mesura que la població estiga escolaritzada en programes educatius que utilitzen el català com a llengua vehicular de l'aprenentatge s'aconseguirà un major grau de domini relatiu del català.

c) Hi haurà un major grau de domini relatiu del català en la mesura que siga aquesta la primera llengua dels alumnes, independentment d'altres factors, especialment del programa educatiu.

d) Es tindrà un major domini relatiu del català en la mesura que aquesta siga la llengua usual en l'entorn social de la població de residència.

e) El castellà serà la llengua dominant per a tots els grups d'alumnes, ja que per una banda és la llengua socialment majoritària, i per l'altra el català té una vitalitat lingüística baixa a la comarca de l'Alacantí.

f) Els únic alumnes que s'acostaran a un bilingüisme equilibrat seran els alumnes que tenen el català com a primera llengua i a més estan escolaritzats en programes educatius bilingües (PIL i PEV).

La primera de les hipòtesis es basa en les conclusions de pràcticament tots els estudis previs realitzats en el nostre context. Així, cal recordar que Bel, Serra i Vila (1993 : 102) detecten una diferència de 10 punts a favor del castellà tant en l'índex global de coneixement escrit de les dues llengües com en l'índex de coneixement global (oral i escrit), cosa que els fa concloure que a Catalunya a l'any 1991 es coneixia bastant millor la llengua castellana que no la catalana en acabar el vuitè curs de EGB. Bastardas troba un predomini del castellà tant en el grup immigrant com en el grup de referència catalanoparlant (Bastardas, 1986 : 50). Boix també descobreix un predomini global del castellà en els joves del seu estudi, que estudiaven 3r de BUP o 1r de FP2,[241] i conclou que el procés de bilingüització era encara força asimètric a favor del castellà (Boix, 1993 : 151).[242] En la investigació realitzada al País Basc també s'arriba a la conclusió que en els alumnes de 7è i 8è curs del Model D s'observa un major domini del castellà que de l'euskera (Balluerka & Isasi, 1994 : 284 ; Rodríguez Bornaetxea, 1994 : 120).

La hipòtesi segona dóna compte de la relació entre els programes educatius i l'equilibri lingüístic. Una de les conclusions generals de l'avaluació dels programes d'immersió lingüística és que els escolars de primera llengua dominant que segueixen els programes d'immersió lingüística obtenen uns resultats en la L2 (la llengua en què s'escolaritzen) inferiors als resultats dels escolars que tenen la L2 (la llengua minoritzada) com a llengua materna i estan escolaritzats en la seua pròpia llengua, però superiors als resultats dels escolars de llengua dominant escolaritzats en la seua llengua.

---

[241] És a dir, tenien aproximadament al voltant dels 17 anys.

[242] La introducció del català en el sistema educatiu no ha fet variar el predomini del coneixement del castellà sobre el del català, que ja s'observava en treballs realitzats durant la dècada dels setanta. Així, Piña i Ponsoda van trobar en una prova de riquesa lèxica i d'interpretació semàntica realitzada per alumnes d'entre 10 i 14 anys amb una adaptació del *Peabody Picture Vocabulary Test* que "El diferente dominio que de la lengua catalana con respecto a la castellana tiene nuestra muestra, sea cual fuere su origen, nivel socioprofesional y sexo, es muy considerable y las diferencias de medias en todos los casos son altamente significativas a favor de la lengua castellana" (Piña & Ponsoda, 1973 : 114-115). Aquests autors descriuen una diferència de 10.6 punts a favor del castellà en les proves que van realitzar (Piña & Ponsoda, 1973 : 82, 86). En el treball de Pla, realitzat durant la dècada dels setanta sobre una mostra de nens de 8 anys, també s'arriba a la conclusió que els alumnes arriben a una millor expressió dels conceptes en llengua castellana i, en canvi, hi ha un major nombre d'interferències en llengua catalana. Per contra, no va obtenir diferències significatives entre les dues llengües en la comprensió oral del vocabulari (Pla, 1983 : 73-74, 114).

Al mateix temps, tenen el mateix domini de la L1 (la llengua dominant) que els escolars de llengua dominant escolaritzats en la seua pròpia llengua.[243] Aquests resultats, aplicats al nostre treball, implicarien lògicament que considerats en conjunt, els alumnes del PIL han de mostrar un major domini relatiu del català que els alumnes del PIP, però inferior al dels alumnes del PEV. Ja s'ha vist que aquests resultats coincideixen globalment amb els obtinguts al nostre context per Boixaderas, Canal i Fernández (1992), Ribes (1993, 1996) i Bel, Serra i Vila (1993). Cal subratllar, però, que en aquest darrer treball hi ha diferències significatives pel que fa al grau de catalanització del centre quan s'avalua la competència en la llengua escrita, però no quan s'avalua globalment la competència en la llengua oral i escrita (Bel & Serra & Vila, 1993 : 105-106).

La hipòtesi tercera sembla simplement de sentit comú. Els alumnes tindran un equilibri lingüístic més decantat cap al català sí és aquesta la seua primera llengua, independentment d'altres factors, especialment del factor programa educatiu. En aquest sentit, cal recordar que els alumnes de primera llengua castellana escolaritzats en el PIL realitzen realment un programa d'immersió lingüística, que implica el canvi de llengua llar-escola. Però cal recordar també que en aquests programes educatius hi ha escolaritzats alumnes que tenen com a primera llengua el català o són bilingües precoços, i en aquest cas no es tracta ben bé d'alumnes que segueixen un programa d'immersió, sinó d'alumnes de llengua minoritària escolaritzats en un programa educatiu vehiculat en la seua pròpia llengua. Per tant, i d'acord amb les investigacions citades en el paràgraf anterior, aquests alumnes hauran de tenir un equilibri lingüístic més decantat cap al català que els alumnes castellanoparlants del PIL. Igualment s'esdevindrà en el PIP, on els alumnes catalanoparlants hauran de mostrar un equilibri lingüístic més esbiaixat cap al català que els alumnes de primera llengua castellana.

La hipòtesi quarta fa referència a un equilibri lingüístic més decantat cap al català en la mesura que aquesta siga la llengua ambiental dels alumnes. En aquest cas la hipòtesi sembla també lògica, ja que una llengua s'aprén en la mesura que s'està exposat a escoltar-la i, per tant, s'està en disposició de processar-la i d'utilitzar-la.[244] D'entre els treballs que s'han comentat anteriorment, el de Bastardas és el que mostra més

---

[243] *Supra*, pàg. 160.

[244] Cal recordar la teoria de *l'input* comprensible de Krashen. Segons aquesta teoria, perquè es done l'adquisició d'una L2 cal que l'individu estiga exposat a una quantitat suficient d'*input* lingüístic en la L2. També cal que aquest *input* siga comprensible perquè puga ser acceptat (Krashen, 1980 ; Larsen-Freeman & Long, 1994 : 133-137).

clarament la relació entre el context i la competència en la llengua catalana, mesurada entre d'altres instruments amb el Coeficient de Bilingüitat (Bastardas, 1986 : 64).

La hipòtesi cinquena afirma que el castellà serà la llengua dominant per a tots els grups d'alumnes per tractar-se de la llengua socialment dominant i per la baixa vitalitat lingüística de la llengua catalana en el context on s'ha realitzat l'estudi. Aquest resultat concorda amb els obtinguts per Bastardas i per Boix, que descriuen que en tots els grups de jóvens de la seues mostres domina el castellà, encara que en graus diversos segons siguen immigrants o catalanoparlants (Bastardas, 1986 : 50) o segons tinguen com a primera llengua el català, el castellà o siguen bilingües (Boix, 1993 : 151). Igualment s'esdevé en els treballs realitzats al País Basc, ja que els alumnes del Model D, de llengua vehicular euskera, d'una comarca amb una forta presència d'aquesta llengua, presenten en el 8è curs de EGB un major domini del castellà que de l'euskera (Balluerka & Isasi, 1994 : 284 ; Rodríguez Bornaetxea, 1994 : 120).

Per últim, la hipòtesi sisena afirma que els únics alumnes que s'acostaran a l'equilibri bilingüe seran els alumnes de primera llengua catalana escolaritzats en els programes educatius bilingües (PIL i PEV). Aquesta hipòtesi concorda amb els resultats obtinguts per Bel, Serra i Vila (1993), que afirmen que només els alumnes catalanoparlants escolaritzats en català arriben a aconseguir l'objectiu marcat per la Llei de Normalització Lingüística del domini equivalent de les llengües catalana i castellana (Bel & Serra & Vila, 1993 : 103, 109).

La mitjana aritmètica del Coeficient de Bilingüitat és -0.21, amb una desviació estàndard de 0.15. Els valors mínim i màxim de la distribució són, respectivament, -0.61798 i 0.19178. El valor negatiu de la mitjana aritmètica del Coeficient de Bilingüitat confirma el predomini global de la llengua castellana, tal i com preveu la hipòtesi primera. S'ha de tenir present que la mostra amb què es treballa no és representativa de la totalitat de la població escolar de 8è de EGB i de 2n d'ESO de la comarca de l'Alacantí, ja que hi ha proporcionalment molts més alumnes dels programes educatius bilingües. Per tant, s'ha de pensar que per al conjunt de la comarca el predomini global de la llengua castellana deu ser encara superior.

El gràfic 1 mostra les mitjanes aritmètiques del Coeficient de Bilingüitat segons els grups formats pels diferents programes educatius.[245] S'hi pot veure amb claredat la relació existent entre el grau d'utilització del català com a llengua vehicular dels ensenyaments i el Coeficient de Bilingüitat dels alumnes. Els valors negatius indiquen que hi ha un predomini del castellà en tots els grups d'alumnes, però en la mesura que hi ha una major presència del català, hi ha una major tendència cap a l'equilibri lingüístic. També és convenient observar com la distància existent entre els programes bilingües, PIL i PEV és, en general, més reduïda que la distància que hi ha amb els programes monolingües. L'anàlisi de la variància confirma aquests resultats (figura 6 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe). Es comprova que les diferències descobertes entre els grups són estadísticament significatives ($F_{3, 181} = 53.9778$, $p < 0.0001$).[246] A més, les comparacions múltiples a posteriori segons el procediment de Scheffé confirmen que hi ha diferències significatives (al nivell $p < 0.05$) entre els alumnes del PIP bàsic i tots els altres grups

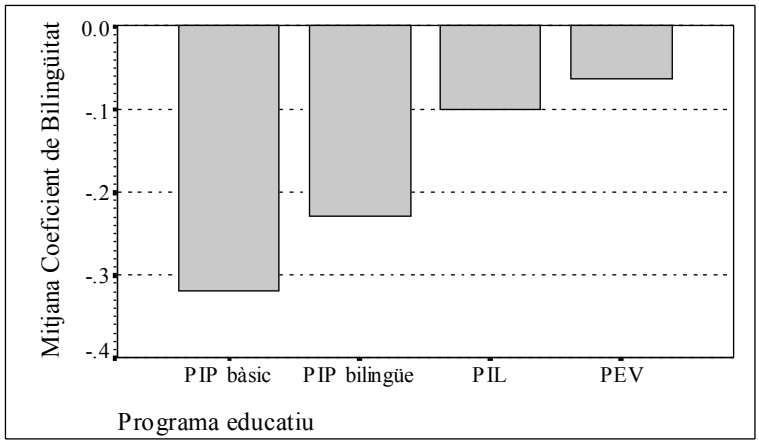

gràfic 1 : relació entre el Coeficient de Bilingüitat i el Programa Educatiu en què es troben matriculats els alumnes.

[245] Els valors de les mitjanes aritmètiques són : –0.3178 per al PIP bàsic, -0.2293 per al PIP bilingüe, -0.1000 per al PIL i -0.0621 per al PEV.

[246] Com es pot comprovar en la figura 6 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe, la distribució del Coeficient de Bilingüitat respecte dels programes educatius no acompleix el supòsit paramètric d'homogeneïtat de les variàncies (Test de Levene = 5.3538, p = 0.001), encara que sí que segueix una distribució normal (Kolmogorov - Smirnov - Lilliefors = 0.1774, p > 0.2000). Per això, abans de fer ús de l'estadística no paramètrica s'ha optat per transformar les dades segons les suggerències de Tukey (Freixa i aa., 1992 : 76-79 ; Sánchez Carrión, 1996[2] : 239-240). S'ha calculat una nova variable (COEBIL_1) seguint el procés següent : primer, com que el Coeficient de Bilingüitat presenta valors positius i negatius (cal recordar que pot oscil·lar entre -1 i +1), s'ha sumat una constant (1) als valors d'aquest coeficient, de manera que tots els valors han passat a ser positius. Posteriorment, s'ha elevat al quadrat el valor resultant. Amb aquesta transformació s'ha aconseguit acomplir el supòsit d'homogeneïtat de les variàncies (Test de Levene = 2.5030, p = 0.061), sense que la distribució deixe de ser normal (Kolmogorov - Smirnov - Lilliefors = 0.1735, p > 0.2000). En la figura 6 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe s'ofereixen els resultats de l'anàlisi de la variància amb la prova de Scheffé per al Coeficient de Bilingüitat sense transformar (COEBILIN) i per al Coeficient de Bilingüitat transformant (COEBIL_1). Com s'hi pot comprovar, les conclusions a què s'arriba en els dos casos són idèntiques.

d'alumnes, i entre els alumnes del PIP bilingüe i els alumnes del PIL i del PEV.[247] Per tant, es confirmen els supòsits de la segona hipòtesi, que preveu un millor coneixement relatiu de la llengua catalana en la mesura que els subjectes es troben escolaritzats en programes que utilitzen aquesta llengua per a vehicular els aprenentatges.

Es pot aprofundir en aquesta anàlisi comparant el coneixement absolut de cada llengua en relació amb el programa educatiu dels alumnes. En el gràfic 2 s'ha representat el coneixement absolut de cada llengua utilitzant com a índex la quantitat absoluta de mots que han enumerat els alumnes de cada programa educatiu. Mentre que s'observa amb claredat que la mitjana aritmètica del total de mots enumerats en llengua catalana augmenta progressivament en la mesura que els alumnes cursen programes que fan un major ús vehicular d'aquesta llengua, la mitjana de mots enumerats en castellà presenta oscil·lacions més reduïdes que no semblen estar relacionades amb el programa educatiu. L'anàlisi de la variància confirma aquesta interpretació. Mentre que les diferències que hi ha entre els diferents programes educatius pel que fa al total de mots en català són estadísticament significatives ($F_{3,180} = 36.0616$, $p < 0.0001$), les que hi ha per al total de mots en castellà no ho són ($F_{3,180} = 1.4900$, $p = 0.2188$).[248] La comparació entre grups (Scheffé) confirma que hi ha diferències estadísticament significatives ($p < 0.05$) per al total de mots enunciats en català entre :

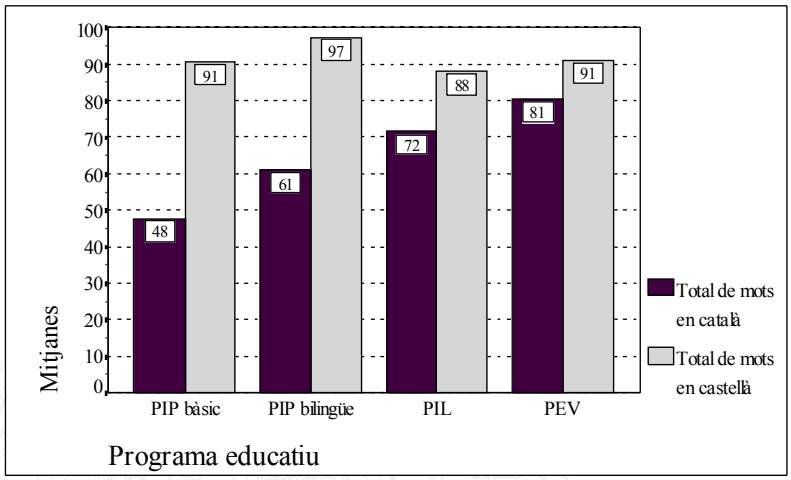

gràfic 2 : relació entre la quantitat absoluta de mots que els alumnes han enumerat en català i en castellà i el programa educatiu

[247] S'ha realitzat una prova d'anàlisi de la variància d'un factor per a cada hipòtesi en comptes de realitzar una única prova d'anàlisi de la variància amb més d'un factor (un per a cadascuna de les variables independents de les hipòtesis que s'han enunciat) perquè, com sol ser habitual en la investigació no experimental, el disseny de l'estudi no és ortogonal (equilibrat). Per això, l'anàlisi de la variància amb més d'un factor no sol ser habitual ni aconsellable en la investigació social (García Ferrando, 1992 : 320). De fet, ja s'ha vist que hi ha relació entre les principals variables independents del treball (el programa educatiu i la primera llengua) i, a més, el nombre de casos en cadascuna de les combinacions de les categories dels factors no és el mateix –ni tampoc és proporcional– (Sánchez Carrión, 1996 : 346-348). Aquesta situació es repeteix a llarg de tot l'estudi.

[248] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 6 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe.

a) els alumnes del PIP bàsic i els de la resta de programes (PIP bilingüe, PIL i PEV) ;

b) els alumnes del PIP bilingüe i els dels programes autènticament bilingües (PIL i PEV).

Per contra, no hi ha evidència que les diferències entre els alumnes del PIL i els del PEV no siguen fruit de l'atzar.

Aquests resultats concorden bàsicament amb els que s'han vist en l'estudi descriptiu d'autoavaluació de la competència lingüística,[249] i també amb els resultats de la majoria d'investigacions prèvies que s'han ressenyat. La conclusió és evident : el fet d'estar escolaritzat en un programa educatiu bilingüe no afecta el grau de coneixement de la llengua dominant (el castellà en el nostre cas), però sí que pot afectar d'una manera molt considerable el grau de coneixement de la llengua minoritzada.

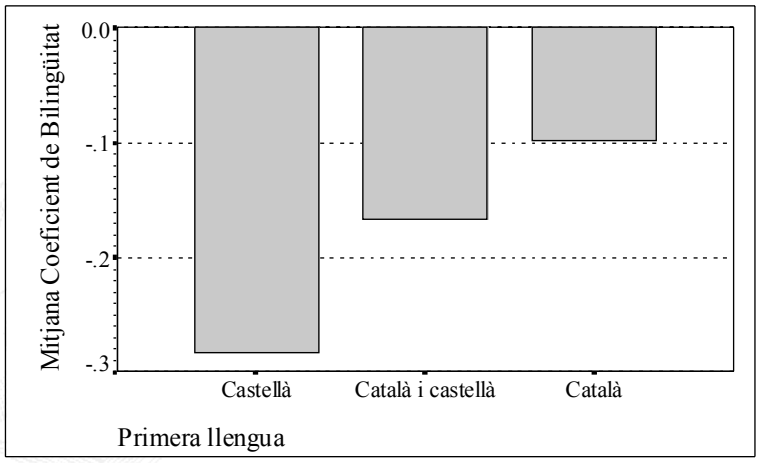

gràfic 3 : relació entre el Coeficient de Bilingüitat i la primera llengua dels alumnes.

La hipòtesi tercera preveu un major grau de domini relatiu del català en la mesura que aquesta siga la primera llengua dels alumnes, i amb independència del programa educatiu en què es troben matriculats. En el gràfic 3 es poden veure les mitjanes aritmètiques del Coeficient de Bilingüitat segons els grups formats per la primera llengua dels alumnes.[250] És evident que els alumnes presenten una tendència major cap a l'equilibri bilingüe en la mesura que tenen el català com a primera llengua, però, encara així, hi ha un predomini del castellà en tots els grups. L'anàlisi de la variància confirma que les diferències entre els grups són estadísticament significatives ($F_{2,182}$ = 1.7403,

[249] *Supra*, apartat 3.4.5, pàgs. 95 i ss., especialment les conclusions de la pàgina 101.

[250] No s'han tingut en compte els alumnes que tenen una primera llengua diferent del català o del castellà perquè es tracta únicament de dos individus. Les mitjanes aritmètiques dels altres grups són : -0.2834 per als alumnes de primera llengua castellana, -0.1661 per als que són bilingües precoços i -0.0977 per als de primera llengua catalana.

$p < 0.0001$).[251] Les comparacions múltiples a posteriori (Scheffé) confirmen que hi ha diferències significatives (al nivell $p < 0.05$) entre els alumnes de tots els grups lingüístics.

Si s'aprofundeix en l'anàlisi i s'investiguen les diferències en el domini absolut de cada llengua emprant com a índex de competència la quantitat absoluta de mots enumerats, es pot veure (gràfic 4) que mentre el domini de la llengua catalana està clarament afectat per la primera llengua dels individus, el domini de la llengua castellana no ho sembla estar. Una altra vegada l'anàlisi de la variància confirma aquesta interpretació : les diferències per al total de mots enumerats en català són estadísticament significatives ($F_{2,179} = 27.7653$, $p < 0.0001$), i a més hi ha diferències al nivell 0.05 (Scheffé) entre els alumnes de primera llengua castellana i la resta d'alumnes, però no es pot descartar que les petites oscil·lacions que s'observen per a la quantitat total de mots enumerats en castellà no siguen degudes a l'atzar ($F_{2,179} = 0.5381$, $p = 0.5848$).[252]

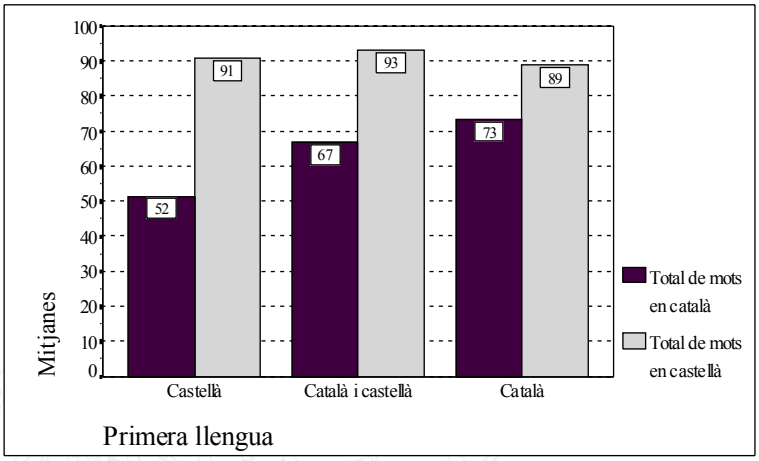

gràfic 4 : relació entre la quantitat absoluta de mots que els alumnes han enumerat en català i en castellà i la primera llengua

En qualsevol cas, la hipòtesi tercera afirma que les diferències que s'han descobert han de ser independents d'altres variables, especialment del programa educatiu. Per a confirmar aquest extrem s'han separat els alumnes per grups segons el programa educatiu (alumnes del PIP bàsic, del PIP bilingüe i del PIL),[253] i s'ha tornat a realitzar la mateixa prova d'anàlisi de la variància a cadascun dels grups d'alumnes. Es

[251] Per les mateixes raons adduïdes en la nota 246 de manca d'homogeneïtat entre les variàncies, s'ha realitzat el càlcul de l'anàlisi de la variància sobre la variable transformada COEBIL_1. De tota manera, els resultats, que es poden consultar en la figura 7 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe, són idèntics als obtinguts si l'anàlisi de la variància es realitza sobre el Coeficient de Bilingüitat sense transformar (COEBILIN).

[252] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 7 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe.

[253] No es tenen en compte els alumnes del PEV perquè, a diferència dels altres grups d'alumnes esmentats, són tots de primera llengua catalana.

poden comprovar els resultats en l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe (figura 8). Entre els alumnes del PIP bàsic es tornen a obtenir diferències en les mitjanes aritmètiques[254] que són estadísticament significatives ($F_{2,72} = 7.3186$, $p = 0.0013$). La prova de Scheffé confirma les diferències entre el grup d'alumnes castellanoparlants del PIP i la resta d'alumnes d'aquest programa (grups bilingüe i catalanoparlant). En els alumnes del PIP bilingüe també s'han obtingut diferències importants entre les mitjanes,[255] però l'anàlisi de la variància no permet confirmar, per molt poc, la significació estadística de les diferències ($F_{2,29} = 3.2961$, $p = 0.0513$). La causa és, segurament, la baixa quantitat d'alumnes (33) que hi ha en aquest grup. Per últim, en el PIL tornen a haver-hi diferències estadísticament significatives entre les mitjanes aritmètiques dels alumnes ($F_{2,59} = 5.0685$, $p = 0.0093$).[256] La prova de Scheffé confirma l'existència de diferències significatives entre els alumnes de primera llengua castellana del PIL i els de primera llengua catalana del mateix programa.

Com a conclusió, es pot afirmar que es confirmen tots els supòsits de la hipòtesi tercera, ja que hi ha diferències significatives en el Coeficient de Bilingüitat respecte de la primera llengua dels alumnes, independentment de quin siga el programa educatiu en què es troben matriculats.[257]

La hipòtesi quarta preveu l'existència d'un major domini relatiu del català en la mesura que aquesta siga la llengua ambiental dels alumnes. El gràfic 5 mostra les relacions entre el Coeficient de Bilingüitat i la llengua que els alumnes diuen escoltar en el seu entorn. L'anàlisi de la variància (figura 10 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe) confirma la significació estadística de les diferències obtingudes entre les mitjanes dels grups ($F_{2,182} = 16.0771$, $p < 0.0001$), i la prova de Scheffé assenyala

---

[254] Les mitjanes aritmètiques dels alumnes del PIP bàsic són : castellanoparlants : -0.3538 ; bilingües : -0.2460 ; catalanoparlants : -0.2231.

[255] Les mitjanes aritmètiques dels alumnes del PIP bilingüe són : castellanoparlants : -0.2686 ; bilingües : -0.2021 ; catalanoparlants : -0.1702.

[256] Les mitjanes aritmètiques dels alumnes del PIL són : castellanoparlants : -0.1488 ; bilingües : -0.0797 ; catalanoparlants : -0.0531.

[257] No s'han pogut demostrar aquestes diferències –encara que per un marge molt reduït– per al grup d'alumnes del PIP bilingüe. Però sí que es poden demostrar si en comptes de comparar en aquest grup els alumnes castellanoparlants, bilingües i catalanoparlants, cada grup per separat, es comparen els castellanoparlants amb el grup formant per la unió dels alumnes bilingües i els catalanoparlants. En aquest cas, l'anàlisi estadística (*t* de Student), sí que confirma la significació estadística de la diferència ($t = 2.50$, $p = 0.018$). Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 9 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe.

diferències significatives entre el grup que sent parlar sobretot castellà en el seu entorn i els altres dos grups.

No resulten fàcils de controlar els efectes d'altres variables que puguen intervenir en aquest resultat. Ací s'ha utilitzat una estratègia simple que consisteix a aïllar grups d'alumnes segons la primera llengua i el programa educatiu i repetir amb ells la prova d'anàlisi de la variància. S'han seleccionat quatre grups : els alumnes castellanoparlants matriculats en el PIP bàsic, els alumnes bilingües o catalanoparlants del PIP bàsic, els alumnes de primera llengua castellana del PIL i els alumnes bilingües o catalanoparlants del PIL.[258] Posteriorment, s'ha realitzat la mateixa prova d'anàlisi de la variància amb cadascun dels grups d'alumnes. Els resultats, si bé parcials, ajudaran a confirmar la influència de la llengua de l'entorn en la competència lingüística (figura 11 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe).

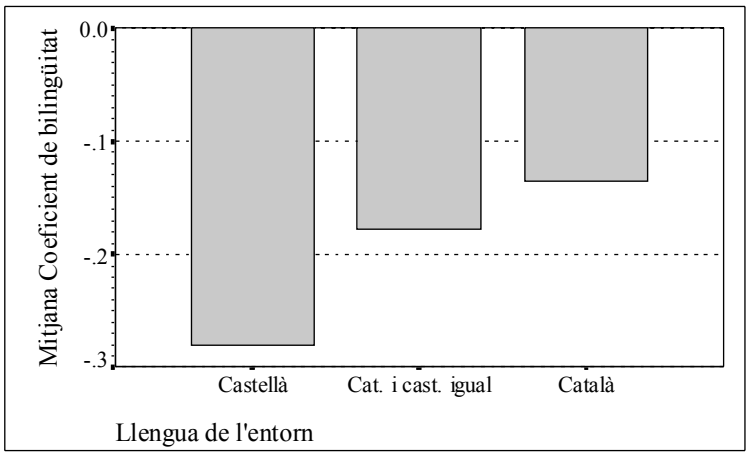

gràfic 5 : relació entre el Coeficient de Bilingüitat i la llengua de l'entorn

En el grup d'alumnes castellanoparlants matriculats en el PIP es continuen obtenint diferències estadísticament significatives ($F_{2,46} = 6.3995$, $p < 0.0035$) entre les mitjanes del Coeficient de Bilingüitat segons la llengua de l'entorn, i les diferències entre els grups són les mateixes que s'han descobert anteriorment, ja que la prova de Scheffé torna a mostrar diferències entre els alumnes que senten sobretot el castellà en el seu entorn i els altres dos grups d'alumnes. Semblantment, en el grup d'alumnes castellanoparlants del PIL també hi ha diferències significatives en les mitjanes del Coeficient de Bilingüitat ($F_{2,21} = 5.9908$, $p < 0.0087$) segons la llengua ambiental, i la comparació de grups *a posteriori* assenyala diferències significatives entre el grup que sobretot sent parlar castellà i el grup que sent parlar igualment català i castellà en el seu

[258] S'han seleccionat grups d'alumnes del PIP bàsic i del PIL perquè aquests programes educatius són els que tenen més alumnes en la mostra amb què s'ha treballat. La raó d'unir els alumnes bilingües amb els catalanoparlants és per a igualar mínimament la quantitat d'alumnes en cada grup.

entorn.[259] Un resultat molt semblant s'obté en el grup d'alumnes bilingües i catalanoparlants del PIP bàsic, ja que el seu Coeficient de Bilingüitat també està relacionat amb la llengua de l'entorn ($F_{2,23} = 4.7461$, $p < 0.0188$), i tornen a haver-hi diferències entre grups per als alumnes que senten parlar sobretot en castellà i els alumnes que afirmen sentir parlant castellà i català per igual.[260]

Per últim, i a diferència dels resultats obtinguts en les anàlisis que s'acaben d'esmentar, l'anàlisi de la variància no mostra diferències significatives per als alumnes bilingües o catalanoparlants del PIL segons la llengua de l'entorn ($F_{2,35} = 2.2613$, $p < 0.1192$). Aquests resultat poden interpretar-se com que la llengua de l'entorn influeix els alumnes castellanoparlants en tots els casos, però només influeix els alumnes bilingües o catalanoparlants si es troben matriculats en programes educatius monolingües. Per tant, un entorn lingüístic on se senta parlar català sembla ser necessari per al desplegament de la competència lingüística dels alumnes de primera llengua castellana i dels alumnes bilingües o catalanoparlants matriculats en programes educatius monolingües. Per contra, els alumnes bilingües o catalanoparlants matriculats en programes educatius bilingües tenen un índex semblant de predomini lingüístic, independentment de la llengua preponderant en l'ambient on viuen. Aquest resultat indica que per a aquests alumnes el programa educatiu és suficient per a assegurar un bon domini de la llengua catalana.

La hipòtesi cinquena afirma que el castellà hauria de ser la llengua dominant per a tots els grups d'alumnes, ja que es tracta de la llengua socialment dominant i, a més, es tracta d'una comarca on la llengua catalana presenta una vitalitat lingüística molt baixa. De fet, molts dels resultats que ja s'han comentat confirmen aquest pronòstic. El gràfic 6 ho mostra amb gran claredat. S'hi pot veure l'efecte combinat del programa educatiu i de la primera llengua en el Coeficient de Bilingüitat. En primer lloc, es comprova que es confirma el pronòstic de la hipòtesi cinquena, ja que la mitjana aritmètica del Coeficient de Bilingüitat té valors negatius per a tots els grups d'alumnes segons les combinacions de programa educatiu i primera llengua, cosa que confirma el predomini lingüístic del castellà en tots els grups d'alumnes de 8è de EGB o 2n d'ESO. S'hi observa també com hi ha un major acostament a l'equilibri lingüístic en la mesura que el català té una major

[259] El grup que afirma sentir només català presenta un resultat anòmal, però està format només per 2 individus.

[260] I una altra vegada hi ha un grup de 2 alumnes que diuen escoltar sobretot català i que presenten un resultat anòmal.

presència en el programa educatiu i en la mesura que els alumnes han aprés aquesta llengua en l'àmbit familiar. L'anàlisi de la variància (figura 12 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe) confirma que les diferències que hi ha en el gràfic són estadísticament significatives ($F_{9,173} = 23.6195$, $p < 0.0001$).[261] La comparació *a posteriori* segons el procediment de Scheffé permet confirmar diferències significatives entre els grups següents :

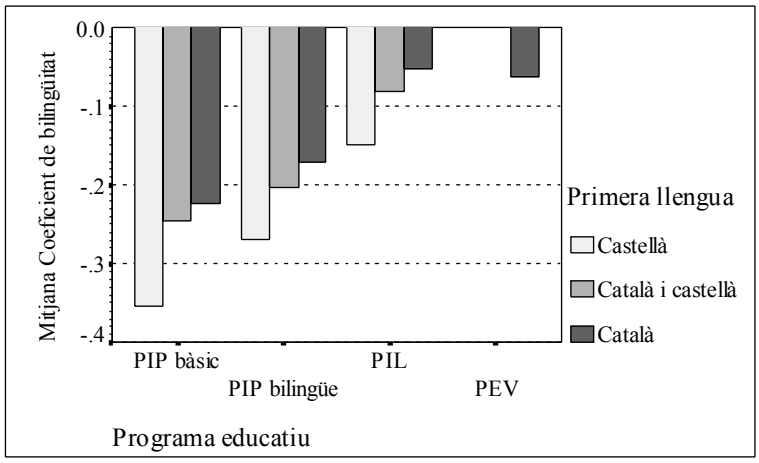

gràfic 6 : relació entre el Coeficient de Bilingüitat, el programa educatiu i la primera llengua

a) els alumnes castellanoparlants del PIP bàsic i tots els grups d'alumnes escolaritzats en el PIL i en el PEV ;

b) els alumnes castellanoparlants del PIP bilingüe i : els alumnes bilingües i catalanoparlants del PIL i els alumnes del PEV ;

c) els alumnes bilingües del PIP bàsic i : els alumnes bilingües i catalanoparlants del PIL i els alumnes del PEV ;

d) els alumnes bilingües del PIP bilingüe i els alumnes catalanoparlants del PIL.

El gràfic 6 també serveix per a valorar el grau de compliment de la darrera de les hipòtesis, que pronosticava que els únics alumnes que s'aproparien a l'equilibri bilingüe serien els de primera llengua catalana escolaritzats en els programes educatius bilingües (PIL i PEV). En efecte, aquests dos grups d'alumnes mostren un valor mitjà del Coeficient de Bilingüitat molt semblant i més proper a l'equilibri que el de la resta de

[261] S'ha tornat a utilitzar la variable COEBIL_1, calculada a partir de la transformació del Coeficient de Bilingüitat, per a evitar el problema de la manca d'homogeneïtat de les variàncies (*supra*, pàgina 197, nota 246). En la figura 12 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe hi ha els resultats de l'anàlisi de la variància realitzat amb la variable original (COEBILIN) i amb la variable transformada (COEBIL_1), perquè puguen ser comparats. Així mateix, per a realitzar l'anàlisi de la variància i poder realitzar posteriorment la comparació *a posteriori* dels grups, s'han combinat les variables programa educatiu i primera llengua en una nova variable anomenada Grup Lingüístic i Programa Educatiu (GLPE). L'anàlisi de la variància de més d'un factor permet confirmar la relació de la primera llengua i del programa educatiu amb el Coeficient de Bilingüitat, però no permet realitzar posteriorment la comparació múltiple de grups.

grups.[262] De tota manera l'apreciació de quin és el valor a partir del qual es pot dir que comença un cert equilibri bilingüe és molt relativa, però si es considera que els alumnes catalanoparlants del PIL i del PEV s'apropen a aquest equilibri, cosa que pensem que sí que es pot deduir de l'anàlisi del gràfic, no es pot deixar d'afirmar el mateix del grup d'alumnes bilingües del PIL, que presenten un valor mitjà del Coeficient de Bilingüitat molt semblant. Per tant, ens decantem per corregir la darrera hipòtesi i afirmar que els únics alumnes que s'apropen a l'equilibri bilingüe són els alumnes catalanoparlants i bilingües precoços escolaritzats en els programes educatius bilingües.

L'anàlisi del gràfic 6 també permet fer algunes apreciacions importants respecte dels alumnes del Programa d'Immersió Lingüística. Com s'hi pot veure, els alumnes de primera llengua castellana d'aquest programa presenten un equilibri lingüístic menys esbiaixat cap al castellà que qualsevol dels grups d'alumnes del PIP bàsic i del PIP bilingüe, incloent-hi els alumnes catalanoparlants d'aquests programes. Aquesta apreciació permet valorar com a molt positiu el grau d'acompliment de l'objectiu del PIL –que els alumnes arriben a ser bilingües–, i permet afirmar que els programes educatius bilingües, el PIL i el PEV, són els únics que permeten aconseguir el precepte de la *Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià* segons el qual tots els alumnes del País Valencià, independentment de quina haja estat la seua llengua habitual en començar l'escolarització, han d'estar capacitats per a utilitzar el català en igualtat amb el castellà en acabar l'ensenyament obligatori.[263]

---

[262] Els valors de les mitjanes dels Coeficients de Bilingüitat dels alumnes de primera llengua catalana són -0.0531 per al PIL i -0.0621 per al PEV. L'únic grup que es troba relativament a prop seria el dels alumnes bilingües del PIL (-0.0797), ja que la resta de grups ja es troben a una distància apreciable (el següent més proper són els alumnes de primera llengua castellana del PIL, que presenten una mitjana de -0.1488).

[263] *Supra*, pàg. 158. Cal destacar que aquesta conclusió és semblant a l'obtinguda per Bel, Serra i Vila (1993), *supra*, pàg. 172.

4.5 Anàlisi quantitativa de la interferència lingüística

S'ha vist en l'apartat 4.3, dedicat a la validació del Coeficient de Bilingüitat, que el Coeficient d'Interferències del Castellà en el Català serveix també com a indicador del predomini lingüístic, encara que la nostra conclusió és que per a aquest ús és preferible utilitzar el Coeficient de Bilingüitat ja que és un índex més exacte. Per contra, el Coeficient d'Interferències del Català en el Castellà no servia com a instrument de mesura de l'equilibri lingüístic.

La interferència lingüística és una de les conseqüències del contacte de llengües, i un dels mecanismes fonamentals del canvi lingüístic (Weinreich, 1996 ; Payrató, 1985 ; Sala, 1998, etc.).[264] En aquest apartat es farà referència únicament a la interferència lèxica i des d'un punt de vista exclusivament quantitatiu, tot analitzant la relació entre la interferència lingüística –del castellà al català i a l'inrevés–, i altres variables socials i lingüístiques rellevants, especialment amb aquelles que són l'eix d'aquest estudi : el programa educatiu i la primera llengua dels alumnes.

El fet que el castellà siga la llengua dominant en una situació diglòssica de contacte de llengües propicia que la pressió que exerceix aquesta llengua sobre el català siga molt més gran que no la que el català exerceix sobre el castellà. La baixa vitalitat lingüística del català a la comarca de l'Alacantí és un factor que segurament agreuja aquesta situació asimètrica. Deu recordar-se que quan s'ha analitzat la validesa del Coeficient de Bilingüitat s'han vist dades que apuntaven en aqueix sentit. També existeixen, òbviament, les interferències del català en el castellà, que tenen, però, una intensitat molt menor. Aquesta asimetria de la interferència lingüística que es dóna entre llengües d'estatus diferent forma part de l'experiència habitual dels bilingües, i ha estat descrita per Baetens :

> [...] la majoria de bilingües manifesten un tipus d'interferència unidireccional de la llengua més dominant a la menys dominant. Malgrat que la interferència pot ser bidireccional, sobretot si és lèxica, sol tenir una incidència més gran en una de les dues llengües en joc que en l'altra (Baetens, 1989 : 144).

---

[264] La interferència lingüística, tal com ens comenta el Dr. Josep Martines, no és sols una simple conseqüència del contacte de llengües, sinó que pot arribar a ser la manifestació lingüística superficial d'un canvi cognitiu profund de la manera de veure i d'interpretar el món, d'un canvi de cultura, en definitiva.

L'existència de diferents tipus d'interferència ha estat explicada per diversos autors (Weinreich, 1996 : 49-51 ; Payrató, 1985 : 59). Així, Weinreich explica les diferències existents entre les interferències en la parla i les interferències en la llengua. Les primeres serien aquelles que "apareixen una vegada i un altra en els enunciats del parlant bilingüe com a resultat del seu coneixement personal de l'altra llengua". En canvi, en la llengua "trobem fenòmens d'interferència que, tot apareixent freqüentment en la parla dels bilingües, han esdevingut habituals i estables. El seu ús ja no depén del bilingüisme". L'autor compara les interferències en la parla amb "l'arena que s'endú un rierol", mentre que les interferències en la llengua serien "l'arena sedimentada que es diposita al fons d'un llac" (Weinreich, 1996 : 49).

Payrató (1985) identifica la interferència en sentit estricte amb la interferència en la parla. Per a aquest autor, la interferència està formada pels trets o elements lingüístics que pertanyen a un altre sistema i que són utilitzats pels parlants bilingües. No es donen en els parlants monolingües i no són acceptats per la normativa lingüística. No serien, per tant, interferències *stricto sensu*, els "elements també de procedència externa al sistema i d'ús generalitzat entre els parlants, però no acceptats per la normativa de la comunitat". En posa com a exemples l'ús en català de formes com ara *tenir que*, *donar-se compte*, etc. L'ús d'aquests elements pels parlants monolingües seria un bon punt de referència per a diferenciar aquest fenomen de l'anterior. Mentre que el primer fenomen descrit es correspondria amb la interferència en la parla, el segon seria un dels casos possibles d'interferència en la llengua, juntament amb els elements procedents d'altres llengües adaptats per una llengua al llarg de la seua història. Les interferències en la llengua es correspondrien amb el fenomen que Mackey anomena *integració* (Payrató, 1985 : 59 ; Mackey, 1976 : 312-313).

La correcció dels tests d'enumeració lèxica ha mostrat que les interferències lèxiques del castellà en el català es poden classificar en dos grans grups. D'una banda, hi ha les interferències que són habituals en el català parlat a la comarca de l'Alacantí, i que no sempre són identificades com a interferències per la població escolar. De l'altra banda, hi ha les interferències que són degudes a *lapsus* o a mancances en la competència lèxica dels alumnes, i que no són habituals en el català parlat a la comarca. Aquesta falta de competència provoca la utilització de mots castellans per a referents que en català tenen una denominació diferent que els és desconeguda. Mentre que el primer tipus d'interferència, que es correspondria a interferències en la llengua, és habitual entre tots els grups d'alumnes, el segon tipus es correspon amb les

interferències en la parla, i apareix amb major freqüència entre els alumnes amb menor competència lingüística en català. Per tant, no sols hi ha diferències quantitatives entre les interferències lingüístiques, sinó que també les diferències són d'ordre qualitatiu.

Tot seguit es revisaran alguns treballs significatius pel que fa a l'estudi quantitatiu de la interferència en l'àmbit de la llengua catalana. L'estudi de Bastardas (1986) mostra els desequilibris existents entre els immigrants de segona generació de Vilafranca del Penedès i els subjectes de primera llengua catalana. Mentre que els primers presenten un percentatge global d'interferències del castellà en el català del 13.7%, el percentatge d'interferències del grup catalanoparlant baixa al 5%. Les interferències del català en el castellà tenen una intensitat molt inferior : només el 2% en el grup de subjectes catalanoparlants i del 0.7% en els individus de segona generació immigrant (Bastardas, 1986 : 52-53). L'anàlisi d'aquests resultats posava de manifest que el grau d'interferències del castellà en el català presentava una correlació negativa i estadísticament significativa amb l'exposició espectadora i menys intensa amb l'exposició interpel·lant o amb el comportament lingüístic (Bastardas, 1986 : 64-66). Un altre aspecte interessant és que en el grup immigrant el grau d'interferències del castellà en el català descendia a mesura que augmentava l'edat, des d'un 17% en l'edat de 9 a 10 anys fins a un 8% en els adolescents (Bastardas, 1986 : 52-53).

Boix (1991) va analitzar les relacions entre els elements contextuals (exposició espectadora i exposició interpel·lant) i els diferents coeficients d'interferències. Pel que fa al nombre d'interferències del català en el castellà va descobrir que és bastant similar entre els diversos grups de joves i només és lleument significatiu ($p = 0.05$). Així, els joves que viuen en barris on senten parlar sobretot en català presenten un Coeficient d'Interferències del Català en el Castellà una mica superior, els que viuen a zones on senten ambdues llengües presenten un Coeficient d'Interferències intermedi, i els joves que senten parlar sobretot en castellà al barri no presenten cap interferència del català en el castellà. Les interferències del castellà en el català són més freqüents que les del català en el castellà, amb diferències que presenten un grau de significació estadística molt superior ($p = 0.001$). Aquestes interferències estan distribuïdes d'una manera contrària : els joves que senten parlar sobretot en català al lloc de residència presenten un grau d'interferències menor, els que viuen en un context bilingüe presenten un grau d'interferències del castellà en el català lleugerament superior, i els joves de les zones més castellanoparlants presenten un coeficient d'interferències del castellà en el català que triplica el del primer grup (Boix, 1991 : 234-235).

No hi ha molts estudis sociolingüístics que facen referència a la interferència lèxica al País Valencià. Gómez Molina (1986) va analitzar la interferència lingüística del castellà en el català (que anomena direcció retroactiva) i del català en el castellà (direcció proactiva) en el seu estudi sociolingüístic de la comunitat de parla de Sagunt. Pel que fa a la interferència del català en el castellà destaca que presenta un índex molt reduït, i que són els parlants de primera llengua catalana marcats pels trets de l'analfabetisme, d'edat superior als 65 anys i de classe social baixa els que produeixen més interferències en aquest sentit. En canvi, els grups socials que presenten un nivell màxim d'estudis i que pertanyen a les classes socials alta i mitjana-alta no produeixen interferències en sentit proactiu (Gómez Molina, 1986 : 163). Les interferències del castellà en el català presenten uns índexs notablement superiors a les interferències del català en el castellà. Els grups socials que produeixen una major quantitat d'interferències retroactives són els individus de classe social baixa i amb un menor nivell d'estudis (analfabets o primaris incomplets), mentre que els individus de classe social alta i estudis mitjans o superiors són els que produeixen menys interferències en aquest sentit (1986 : 167).

El treball de Carda (1990) resulta molt interessant perquè pren com a objecte d'anàlisi la llengua dels jóvens, ja que es va realitzar sobre una mostra de 24 subjectes d'entre 12 i 17 anys residents a Vila-Real. A partir de les respostes a un qüestionari de caire dialectològic, l'estudi de Carda descriu un percentatge global d'un 33.1% d'interferències lèxiques del castellà en el català en els jóvens estudiats. L'anàlisi que fa l'autora de les relacions entre el fenomen de la interferència lingüística i altres variables de caràcter lingüístic i social indica que hi ha factors que es relacionen amb la quantitat d'interferències realitzades : l'edat i el coneixement de la llengua (a major edat i millor coneixement de la llengua, menor percentatge d'interferències), el sexe (les xiques fan menys interferències que els xics), la major o menor presència del català com a llengua de l'entorn, que va aparellada amb el nivell socioeconòmic (els joves que viuen a la zona més catalanoparlant del poble, on viu la gent de nivell socioeconòmic mitjà o mitjà-alt fan menys interferències) i l'origen lingüístic (la major presència familiar del castellà implica un major percentatge d'interferències) (Carda, 1990 : 52-61).

Un altre treball que també es basa en una enquesta d'origen dialectològic realitzada en una situació formal és el de Brotons (1993). Aquest autor mostra també un percentatge d'interferència molt elevat del castellà en el català entre els escolars catalanoparlants de Petrer que feien 8è de EGB al curs 91-92. D'un total de 110 mots susceptibles d'interferència en el parlar d'aquella població, els alumnes van realitzar globalment un 46% d'interferències. S'ha de tenir en compte, però, que es tractava d'una mostra reduïda d'escolars (16) que només havien cursat en català l'assignatura de llengua, és a dir, equivaldrien al programa educatiu del PIP bàsic (Brotons, 1993 : 264).

L'últim treball que es ressenya que estudia el fenomen de la interferència al País Valencià és el de Blas Arroyo (1993). Aquest autor analitza la interferència sintàctica del català en el castellà en el districte valencià de Campanar. Les conclusions d'aquest treball indiquen que el fenomen de la interferència en la direcció del català al castellà existeix i té una certa importància, sempre que es done la condició d'un contacte estable entre ambdues llengües. Aquest fenomen afecta sobretot les variables lingüístiques *convergents*, és a dir, aquells trets sintàctics que suposen tendències de desplegament semblants entre les dues llengües en contacte. D'entre les variables que es relacionen amb la interferència sintàctica del català en el castellà destaquen les que determinen la valencianitat dels parlants (primera llengua, llengua habitual i origen), que afavoreixen la interferència, i els factors educacional i socioeconòmic, que limiten l'aparició del fenomen (Blas Arroyo, 1993 : 157-165).

Els resultats que s'acaben de comentar són coincidents en termes generals amb els d'estudis realitzats en altres contextos similars. Ressenyarem només l'interessant estudi de Poplack, Sankoff i Miller (1988) realitzat a partir de dades obtingudes de la conversació informal de 120 habitants francòfons[265] de cinc barris diferents de la regió canadenca de Ottawa-Hull, zona fronterera amb el Quebec on es troba situada la capital de l'estat. Cadascun d'aquests barris es caracteritzava per una composició social diferenciada i per un percentatge diferent d'habitants de primera llengua francesa o anglesa.[266] D'entre els diversos temes estudiats en l'article de Poplack, Sankoff i Miller,

[265] Un dels aspectes metodològics més interessants d'aquest treball és que les dades lingüístiques es van enregistrar a partir de la parla habitual en situacions informals de la vida quotidiana. Era, a més, un *corpus* molt important, amb un total de més de 20 000 mostres de 2183 paraules diferents que eren interferències (Poplack & Sankoff & Miller, 1988 : 49, 57)

[266] Els barris de West End, Basse-Ville i Vanier es troben a Ottawa, en la regió d'Ontàrio, mentre que Vieux Hull i Mont Bleu són a Hull, en el Quebec. West End era l'únic barri de l'estudi amb un percentatge de residents anglòfons lleugerament superior al de francòfons. La resta de barris eren bàsicament francòfons, amb minories anglòfones de importància diferent (Poplack & Sankoff & Miller, 1988 : 51).

interessa especialment l'anàlisi de les relacions entre els diferents índexs que mesuraven la interferència i les diferents variables socials.[267]

En definitiva, aquestes dades mostren que la classe social és la variable que més contribueix a explicar els percentatges d'interferències, tant sobre el total de mots com sobre el total de mots diferents : els subjectes de classe treballadora superen els de classe mitjana. El context també té un efecte important per a explicar els percentatges d'interferències, amb índexs inferiors als contextos més francòfons (Hull). Pel que fa als tipus d'interferència, el context és la variable que millor explica les diferències : els contextos menys francòfons (Ottawa) es caracteritzen per majors percentatges d'interferències en la parla, i proporcions menors d'interferències en la llengua. El sexe és també una variable que contribueix a explicar les interferències, però només a la zona més francòfona. Les dones de Hull empren els préstecs lingüístics amb una menor freqüència global, utilitzen menys préstecs diferents, menys préstecs ocasionals i més préstecs establerts que no els hòmens. La resta de variables socials estudiades (edat i competència lingüística en anglés) presentaven relacions petites sobretot amb els models d'interferència (Poplack & Sankoff & Miller, 1988 : 76).

Vistos els resultats de la investigació quantitativa sobre la interferència lingüística, es poden formular algunes hipòtesis : [268]

---

[267] S'hi utilitzen bàsicament quatre tipus d'índexs, classificats en dos grups : a) Percentatges d'interferències *(rates)* : a.1.) percentatge d'interferències sobre el total de mots *(token rates)* ; a.2) percentatge d'interferències sobre el total de mots diferents *(type rates)* ; b) Models d'interferència *(patterns)* : b.1) percentatge d'interferències momentànies, és a dir, en la parla *(nonce loanwords)* ; b.2) percentatge d'interferències establertes, és a dir, en la llengua *(widespread loanwords)* (Poplack & Sankoff & Miller : 57).

[268] A continuació de cada hipòtesi se citen entre parèntesis els estudis en què es basa. Les hipòtesis que no incorporen cap citació les hem formulades sense que hi haja cap antecedent que coneguem. La majoria dels estudis citats es van realitzar en unes condicions molt diferents del nostre, i per això el que fem és extrapolar els resultats d'aquells treballs i comprovar si també es confirmen en un context diferent. Així, per exemple, el treball de Carda (1990) assenyala que el jóvens fan menys interferències del castellà en el català en la mesura que tenen un millor coneixement d'aquesta llengua. Nosaltres interpretem que els alumnes que assisteixen a programes educatius bilingües tindran normalment un millor coneixement del català, i per això realitzaran menys interferències del castellà en el català.

a) Pel que fa a la comparació entre els percentatges d'interferències del castellà en el català i del català en el castellà :

a.1) El percentatge d'interferències del castellà en el català serà molt superior al percentatge d'interferències del català en el castellà, perquè aquesta és la llengua socialment dominant (Bastardas, 1986 ; Gómez Molina, 1986).

b) Pel que fa a les interferències del castellà en el català :

b.1) El percentatge d'interferències del castellà en el català serà menor en la mesura que els alumnes estiguen escolaritzats en programes educatius que utilitzen el català com a llengua vehicular d'aprenentatge (Carda, 1990).

b.2) El percentatge d'interferències del castellà en el català serà menor en la mesura que siga aquesta la primera llengua dels alumnes (Bastardas, 1996 ; Carda, 1990).

b.3) Els alumnes d'un nivell socioeconòmic superior tindran un percentatge d'interferències del castellà en el català menor que la resta d'alumnes (Gómez Molina, 1986 ; Poplack & Sankoff & Miller, 1988 ; Carda, 1990).

b.4) Les xiques faran menys interferències del castellà en el català que els xics (Poplack & Sankoff & Miller, 1988 ; Carda, 1990).

c) Pel que fa a les interferències del català en el castellà :

c.1) El percentatge d'interferències del català en el castellà serà major en la mesura que els alumnes estiguen escolaritzats en programes educatius que utilitzen el català com a llengua vehicular d'aprenentatge.

c.2) El percentatge d'interferències del català en el castellà serà major en la mesura que el català siga la primera llengua dels alumnes (Bastardas, 1986).

c.3) Els alumnes d'un nivell socioeconòmic superior realitzaran un percentatge d'interferències del català en el castellà menor que la resta d'alumnes (Gómez Molina, 1986 ; Blas Arroyo, 1993).

c.4) Les xiques faran menys interferències del català en el castellà que els xics.

4.5.1 Comparació entre els percentatges d'interferències del castellà en el català i del català en el castellà

El gràfic 7 mostra les enormes diferències que hi ha entre les mitjanes del percentatge d'interferències del castellà en el català i del català en el castellà. Mentre que només hi ha un 0.69% d'interferències del català en el castellà, les interferències des de la llengua dominant a la minoritzada arriben fins al 17.89%. No cal dir que aquestes diferències són estadísticament significatives ($p < 0.001$).[269] Per tant, i com era previsible, es confirmen els pronòstics de la hipòtesi primera (a.1).

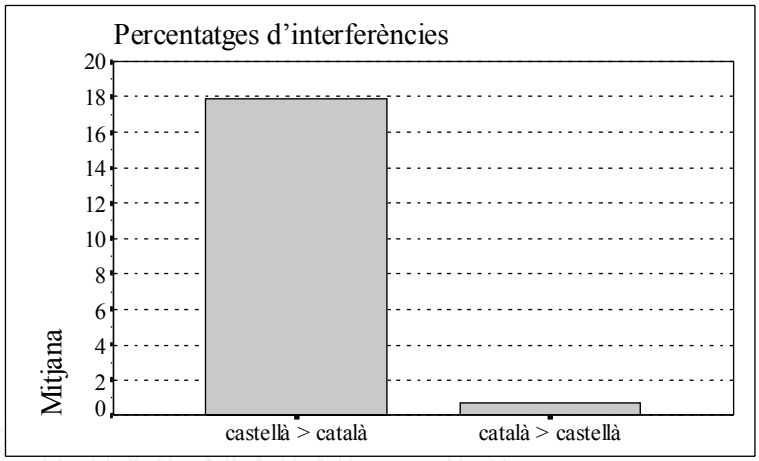

gràfic 7 : percentatges d'interferències del castellà en el català i del català en el castellà

El percentatge d'interferències del castellà en el català que s'ha obtingut és molt inferior al descrit per Brotons (46%) o Carda (33.1%). S'ha de tenir present, però, la metodologia diferent emprada en la realització de la prova : mentre que aquells autors van enquestar oralment els alumnes sobre el coneixement de determinats mots, nosaltres els vam demanar que fessen llistes escrites de mots. És evident que en el nostre cas els alumnes tenien més possibilitat d'evitar l'ús dels mots desconeguts per a ells. A més, l'ús de la llengua escrita permet més temps per a la reflexió. Per tant, els resultats dels treballs de Brotons i de Carda no són directament comparables als nostres (Carda, 1990 : 52-53 ; Brotons, 1993 : 264).

A l'hora de valorar la intensitat de les interferències s'han de tenir també en compte un parell d'aspectes. Primer, que el substantiu, –i en les proves d'enumeració lèxica es demanava l'elaboració de llistes de substantius–, és la categoria gramatical que presenta més interferències, cosa que segurament és deguda a la combinació de dos fets : a) els substantius estan menys integrants estructuralment en el discurs que altres

[269] Es pot consultar l'anàlisi estadística (prova *t* de Student per a mostres relacionades) en la figura 13 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe.

categories gramaticals, la qual cosa facilita el canvi ; b) els substantius són les formes amb més contingut lexical (Poplack & Sankoff & Miller, 1988 : 64-65 ; Van Hout & Muysken, 1994 : 41-42, 58-60).[270] Segon, que dins dels substantius els camps semàntics del menjar i la beguda, i dels vestits i la moda, que són precisament els que es demanaven en la nostra prova, es troben segurament entre els que presenten índexs superiors d'interferències (Poplack & Sankoff & Miller, 1988 : 60).

4.5.2 Les interferències del castellà en el català

La segona hipòtesi (b.1) preveu que hi haurà un percentatge menor d'interferències del castellà en el català en la mesura que els alumnes estiguen escolaritzats en programes educatius que utilitzen el català com a llengua vehicular de l'aprenentatge. El gràfic 8 mostra la relació existent entre el Coeficient d'Interferències del Castellà en el Català i els programes educatius en què es troben matriculats els alumnes. S'hi observa amb claredat la diferència existent entre els alumnes del PIP, amb mitjanes de 23.42% en el PIP bàsic i de 20.86% en el PIP bilingüe, i les mitjanes dels alumnes dels programes educatius bilingües (10.64% en el PIL i 12.91% en el PEV). L'anàlisi de la variància confirma que les diferències obtingudes són estadísticament significatives ($F_{3,179} = 31.2587$, $p < 0.0001$). La comparació *a posteriori* segons el procediment de Scheffé confirma que existeixen diferències entre els alumnes dels dos grups del PIP i els alumnes del PIL i del PEV. Per contra, les diferències que hi ha entre els alumnes dels dos tipus de PIP entre si, i les diferències

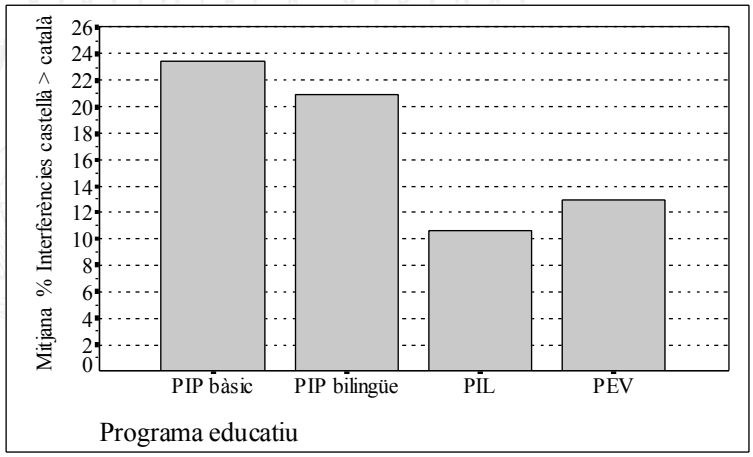

gràfic 8 : relació entre el percentatges d'interferències del castellà en el català i el programa educatiu

[270] Després d'analitzar mitjançant tècniques estadístiques d'anàlisi de dades els préstecs del castellà al quítxua de Bolívia, Van Hout i Musyken arriben a la conclusió que les categories nominals sense funció estructural en el discurs –com ara els substantius– són els elements que són manllevats més fàcilment. En el cas del substantitu conflueixen tota una sèrie de factors que afavoreixen la manllevabilitat : la menor integració en paradigmes tancats, la manca de flexió en la llengua donant i el fet de no ser un element perifèric en el discurs (1994 : 60).

existents entre el PIL i el PEV, no són estadísticament significatives.[271] Per tant, hem de concloure que les prediccions de la hipòtesi segona sí que es compleixen.

El pronòstic de la tercera hipòtesi (b.2) és que hi haurà un menor percentatge d'interferències del castellà en el català en la mesura que siga aquesta la primera llengua dels alumnes. El gràfic 9 mostra les relacions entre aquestes variables. S'hi observa una diferència apreciable entre la mitjana del percentatge d'interferències dels alumnes de primera llengua castellana (21.91%) i les mitjanes dels percentatges d'interferències dels alumnes bilingües (15.33%) i de primera llengua catalana (12.91%). Les diferències entre aquests dos grups són, en canvi, de menor entitat. L'anàlisi de la variància permet comprovar que les diferències que s'observen són estadísticament significatives ($F_{2,180} = 12.6838$, $p < 0.0001$).[272] Així mateix, les comparacions múltiples *a posteriori* confirmen que són significatives les diferències entre els alumnes de primera llengua castellana i els altres dos grups d'alumnes, però la diferència de menor entitat que s'observen entre els alumnes bilingües precoços i els de primera llengua catalana no ho són. Per tant, són certes les previsions de la hipòtesi tercera.

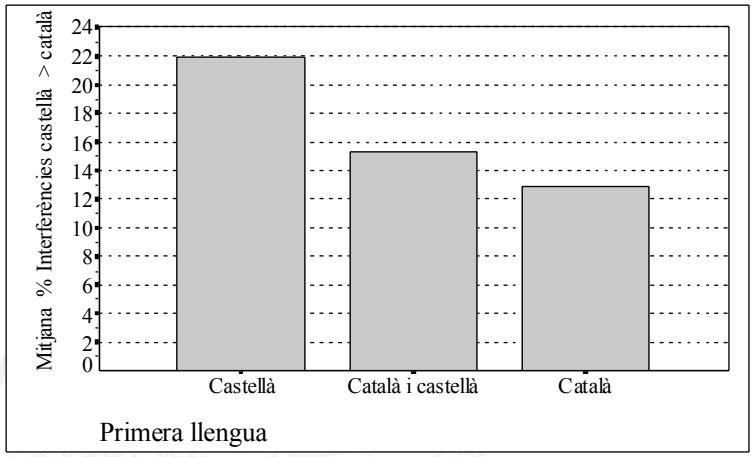

gràfic 9 : relació entre el percentatges d'interferències del castellà en el català i la primera llengua

[271] Les variàncies del Coeficient d'Interferències del Castellà en el Català no són homogènies respecte del programa educatiu. Per això, s'ha transformat la distribució tot calculant-ne el logaritme natural. La nova variable s'anomena IN_CAT_1. Aquesta transformació permet demostrar els supòsits d'homogeneïtat de les variàncies (Test de Levene = 2.6295, p = 0.052) i de normalitat de la distribució (Kolmogorov - Smirnov - Lilliefors = 0.1149, p > 0.2000). Es poden consultar els resultats de les anàlisis estadístiques en la figura 14 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe (s'ofereix l'anàlisi de la variància sobre el Coeficient d'Interferències en el Català sense transformar i sobre la mateixa variable transformada).

[272] Una altra vegada les variàncies del Coeficient d'Interferències del Castellà en el Català no són homogènies respecte de la variable primera llengua. Per això, s'ha utilitzat la variable transformada IN_CAT_1 (*supra*, nota 271) que permet demostrar els supòsits de normalitat (Kolmogorov - Smirnov - Lilliefors = 0.1347, p = 0.0650) i homocedasticitat (Test de Levene = 0.0142, p = 0.9869). En la figura 15 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe s'ofereixen els resultats de l'anàlisi de la variància per a la variable sense transformar (INTERCAT) i transformada (IN_CAT_1). Com s'hi pot comprovar, els resultats són idèntics.

Les hipòtesis quarta (b.3) i vuitena (c.3) fan referència a les relacions entre la variable classe social i els Coeficients d'Interferències del Castellà en el Català i del Català en el Castellà. Totes dues hipòtesis pronostiquen que els percentatges d'interferències seran més reduïts en els alumnes de les classes socials més altes, que impliquen un millor nivell d'estudis i d'ocupació dels pares. En aquest apartat s'analitzarà la relació entre les interferències del castellà en el català i la classe social (hipòtesi b.3). Com es pot veure al gràfic 10, hi ha una clara tendència a la disminució de les interferències del castellà en el català en la mesura que millora la classe social. L'anàlisi estadística confirma que les diferències són significatives ($F_{3,181}$ = 4.7796, p = 0.0031),[273] i l'anàlisi entre els grups *a posteriori* (Scheffé) mostra diferències significatives (p < 0.05) entre el grup de classe treballadora i el grup de les classes mitjana alta i alta.

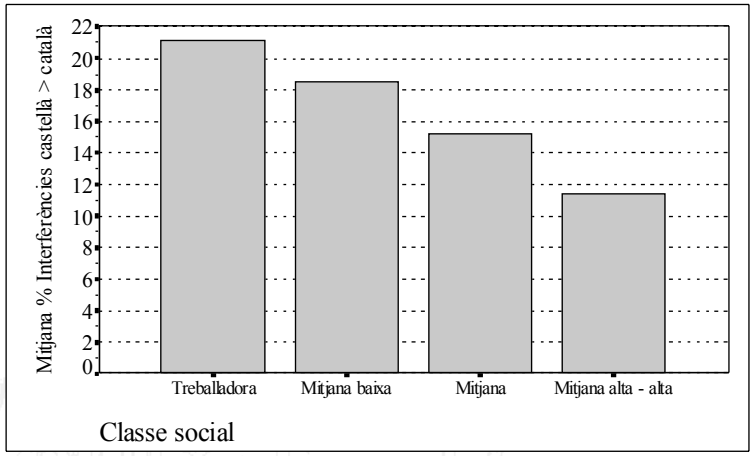

gràfic 10 : relació entre les interferències del castellà en el català i la classe social

No es pot oblidar, però, que la variable classe social està molt relacionada amb el programa educatiu, de manera que aquesta darrera variable podria estar influint d'una manera emmascarada en els resultats. Per això, s'ha tornat a repetir l'anàlisi controlant la possible intervenció d'altres variables. L'estratègia que s'ha seguit consisteix a seleccionar els alumnes dels programes educatius bilingües (PIL i PEV) que tinguen, a

[273] Es poden consultar els resultats de la prova d'anàlisi de la variància en la figura 18 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe. Les mitjanes de cada grup són : 21.1440 per a la classe treballadora, 18.5584 per a la classe mitjana baixa, 15.2481 per a la classe mitjana i 11.4384 per a les classes mitjana alta i alta.

mes, un bon domini del català,[274] i repetir l'anàlisi de la variància. Els resultats es poden consultar al gràfic 11. S'hi observa una diferència apreciable entre els percentatges d'interferències del castellà en el català dels alumnes del PIL i del PEV amb un bon domini de la llengua catalana de les classes treballadora, mitjana baixa i mitjana i els alumnes de classe mitjana-alta i alta que compleixen les mateixes condicions.

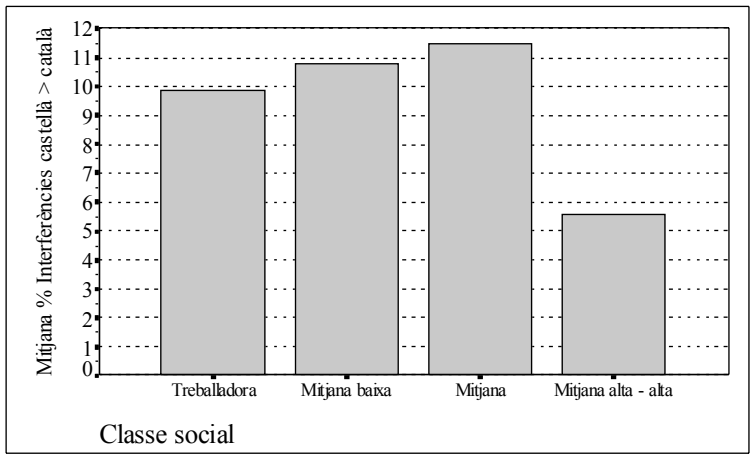

gràfic 11 : relació entre les interferències del castellà en el català i la classe social en els alumnes dels programes educatius bilingües (PIL i PEV) amb un bona competència en la llengua catalana

Les diferències són confirmades per l'anàlisi estadística ($F_{3,37} = 3.1244$, $p = 0.0373$).[275] En canvi, si se seleccionen els alumnes de primera llengua castellana matriculats al PIP, no es pot demostrar que hi haja diferències del percentatge d'interferències del castellà en el català segons la classe social ($F_{3,103} = 0.7387$; $p = 0.5313$).[276] Per tant, pel que fa als supòsits de la hipòtesi quarta (b.3) sembla que es pot demostrar, com a mínim, la relació existent entre la menor quantitat d'interferències del castellà en el català en la mesura que millora la classe social per als alumnes dels programes educatius bilingües.

[274] Per a controlar el domini del català s'han seleccionat només els alumnes que tenen un percentil en el Coeficient de Bilingüitat igual o superior a 75.

[275] Les mitjanes aritmètiques són : classe treballadora : 9.8680 ; classe mitjana baixa : 10.7801 ; classe mitjana : 11.4540 ; classes mitjana alta i alta : 5.5555. Es poden consultar els resultats de l'anàlisi de la variància en la figura 19 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe.

[276] Es poden consultar els resultats de l'anàlisi de la variància en la figura 19 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe.

Les hipòtesis cinquena (b.4) i novena (c.4) fan referència a la relació entre el sexe i els percentatges d'interferències del castellà en el català i del català en el castellà. S'hi afirma que les xiques faran menys interferències que els xics, cosa que possiblement implica una major sensibilitat envers l'ús correcte de la llengua. En aquest apartat es comprovarà si es confirmen els supòsits de la hipòtesi cinquena. El gràfic 12 mostra la relació entre el percentatge d'interferències del castellà en el català i el sexe. S'hi pot comprovar que les xiques, conforme preveia la nostra hipòtesi, presenten un percentatge menor d'interferències, però l'anàlisi estadística no permet concloure que aquestes diferències no són degudes a l'atzar ($t = 0.87$, $p = 0.384$).[277] Per tant, encara que sí que s'aprecia la tendència esmentada al treball de Carda (1990 : 57-58), no es pot confirmar en principi que el sexe estiga relacionat amb un menor percentatge d'interferències del castellà en el català. Ara bé, si se seleccionen només els alumnes del PIP en les seues dues varietats, s'observa que les diferències del Coeficient d'Interferències en el Català segons el sexe sí que són significatives ($t = 2.86$, $p = 0.005$).[278] Per tant, s'arriba a la conclusió que hi ha un major percentatge d'interferències del castellà en el català en els xics que no en les xiques del PIP, però la major formació lingüística dels programes educatius bilingües tendeix a diluir aquestes diferències.

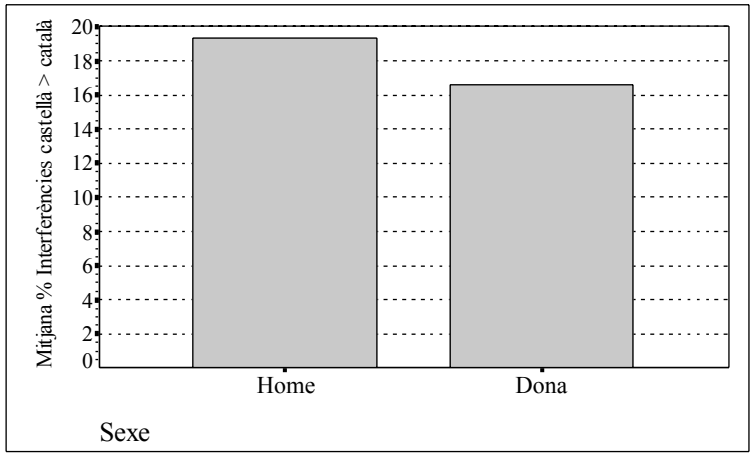

gràfic 12 : relació entre el percentatge d'interferències del castellà en el català i el sexe.

[277] Les mitjanes d'interferències són 19.3755 per als xics i 16.6163 per a les xiques. Es pot consultar l'anàlisi estadística (prova *t* de Student) en la figura 21 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe. Com que el Coeficient d'Interferències en el Català (INTERCAT) no segueix una distribució normal respecte de la variable sexe, s'ha utilitzat la variable transformada IN_CAT_ 1 (*supra*, pàg. 215, nota, 271), que sí segueix una distribució normal (Kolmogorov - Smirnov - Lilliefors = 0.0660, $p > 0.2000$).

[278] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 22 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe. Les mitjanes d'interferències són 25.7490 per als xics i 20.1501 per a les xiques.

4.5.3 Les interferències del català en el castellà

La hipòtesi sisena (c.1) afirma que hi haurà un major percentatge d'interferències del català en el castellà en la mesura que els alumnes estiguen escolaritzats en programes educatius que utilitzen el català com a llengua vehicular de l'aprenentatge. El gràfic 13 mostra la relació entre les dues variables : percentatge d'interferències del català en el castellà i programa educatiu. Hi ha una tendència evident a que augmente la mitjana del Coeficient d'Interferències del Català en el Castellà en la mesura que els programes educatius fan un ús més intensiu del català com a llengua vehicular. De tota manera, el percentatge d'interferències és molt reduït en tots els grups (es pot observar l'escala de l'eix d'ordenades),[279] i les diferències entre els grups són, en conseqüència, reduïdes. Malgrat això, l'anàlisi estadística permet demostrar que aquestes diferències no són degudes a l'atzar.[280]

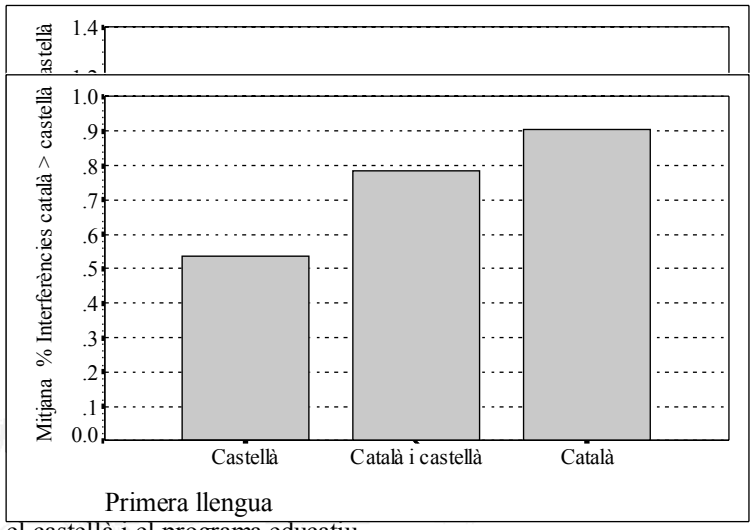

el castellà i el programa educatiu
gràfic 14 : relació entre el percentatge d'interferències del català en el castellà i la primera llengua

En el gràfic 14 s'han representat les relacions existents entre la primera llengua dels alumnes i el percentatge d'interferències de la llengua catalana en la castellana. S'hi

---

[279] Les mitjanes dels percentatges d'interferències del català en el castellà són : 0.4704 en el PIP bàsic, 0.6554 en el PIP bilingüe, 0.8716 en el PIL i 1.1827 en el PEV.

[280] Les variàncies del Coeficient d'Interferències del Català en el Castellà no són homogènies respecte de la variable programa educatiu, i no s'ha trobat cap transformació matemàtica que permeta demostrar els supòsits de normalitat i homogeneïtat de les variàncies. Per això s'ha recorregut a l'estadística no paramètrica, i en concret a la prova *H* de Kruskal-Wallis, que ha confirmat que les diferències obtingudes són estadísticament significatives ($p = 0.0498$). Per a les comparacions entre parelles de grups s'ha utilitzat, tot seguint els consells de diferents autors (Visauta & Batallé, 1986[2] b : 350 ; Calvo, 1993 : 70-73), la prova *U* de Mann-Whitney. Per tal de reduir el risc α de cometre un error de tipus I (rebutjar la hipòtesi nul·la quan en realitat és veritable), el qual és acumulatiu quan es realitzen diverses proves de significació, s'aplica l'Ajustament de Bonferroni (Bisquerra, 1989 : 32-33) als resultats de la prova de Mann-Whitney, i només s'accepten en aquest cas les probabilitats inferiors a 0.008333, resultat de dividir el nivell de significació que s'accepta normalment ($\alpha = 0.05$) pel nombre de comparacions que es realitzen entre grups (6). Aquestes proves han confirmat que hi ha diferències estadísticament significatives entre els alumnes del PIP bàsic i els del PEV ($p = 0.0079$). Els resultats de l'anàlisi estadística s'ofereixen en la figura 16 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe.

observa amb claredat una tendència a augmentar la mitjana del percentatge d'interferències en la mesura que els alumnes tenen com a primera llengua el català. Ara bé, la magnitud d'aquest percentatge és, igual que es veia en l'anàlisi anterior, molt reduïda en tots els grups d'alumnes. L'anàlisi de la variància demostra que no es poden extraure conclusions d'aquestes diferències, ja que no es pot demostrar que siguen estadísticament significatives. Per tant, no s'han demostrat les previsions de la hipòtesi setena (c.2), que afirmava que hi hauria un major percentatge d'interferències del català en el castellà en la mesura que el català fos la primera llengua dels alumnes.[281]

La hipòtesi vuitena (c.3) pronostica que hi haurà un menor percentatge d'interferències del català en el castellà en els alumnes que tenen un nivell socioeconòmic superior. Es pot veure al gràfic 15 que la relació entre el percentatge d'interferències del català en el castellà i la classe social, en el cas d'existir, tindria un sentit diferent al que planteja la nostra hipòtesi. De tota manera, com que els percentatges d'interferència del català en el castellà són tan reduïts, les diferències entre les mitjanes són mínimes, i l'anàlisi estadística avisa que no es pot descartar que les petites diferències que s'observen siguen degudes a l'atzar (p = 0.2652).[282] Per tant, aquesta hipòtesi no es confirma.

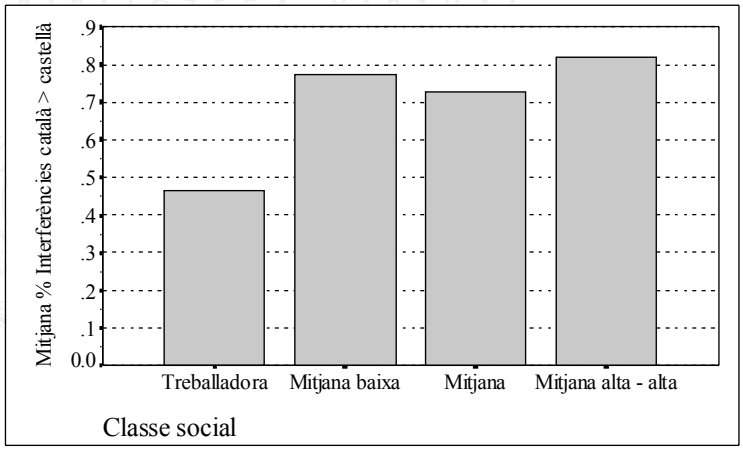

gràfic 15 : relació entre el percentatge d'interferències del català en el castellà i la classe social

Al gràfic 16 s'ha representat la relació entre el percentatge d'interferències del català en el castellà i el sexe (hipòtesi novena [c.4]). S'hi pot comprovar una altra vegada que les xiques realitzen globalment menys interferències que els xics. En aquesta

[281] Es poden consultar els resultats de l'anàlisi de la variància en la figura 17 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe. Les mitjanes aritmètiques de cada grup són: 0.5375 per als alumnes castellanoparlants, 0.7852 per als bilingües precoços i 0.9048 per als catalanoparlants.

[282] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 20 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe. Com que el Coeficient d'Interferències en el Castellà no segueix una distribució normal, i no s'ha pogut demostrar el supòsit de normalitat mitjançant transformacions matemàtiques, s'ha utilitzat l'estadística no paramètrica (prova *H* de Kruskal-Wallis).

ocasió, l'anàlisi estadística tampoc no permet concloure en un primer moment que la diferència que hi ha en el percentatge d'interferències del català en el castellà segons el sexe no és deguda a l'atzar ($p = 0.0730$).[283] Ara bé, aprofundint en l'anàlisi es descobreix, igual que en el cas paral·lel,[284] que sí que hi ha diferències significatives per als alumnes dels dos tipus de PIP, de manera que per als alumnes del Programa d'Incorporació Progressiva sí que es pot concloure que les xiques fan menys interferències del català en el castellà que no els xics ($p = 0.0440$).[285] De tota manera els resultats són molt més ajustats que quan s'ha analitzat la relació entre el percentatge d'interferències del castellà en el català i el sexe, cosa que segurament és deguda a la baixa intensitat de les interferències del català en el castellà, que és especialment reduïda per als alumnes del PIP.[286] Per tant, són uns resultats que una altra vegada suggereixen que les xiques fan menys interferències del català en el castellà que no els xics, però que aquestes diferències s'anivellen quan els alumnes tenen una major formació lingüística en la llengua catalana, és a dir, en els alumnes del PIL i del PEV.

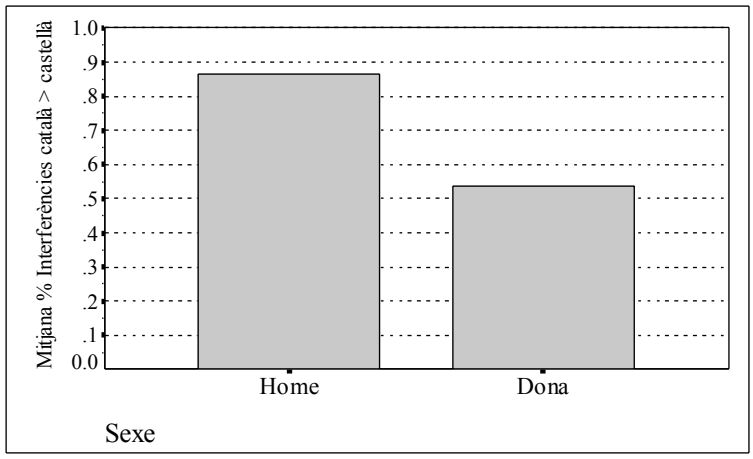

gràfic 16 : relació entre el percentatge d'interferències del català en el castellà i el sexe.

La relació entre el sexe i la variació lingüística es tracta en la major part dels manuals de sociolingüística (Labov, 1983 : 305-306, 371-375 ; López Morales, 1989 :

---

[283] Les mitjanes d'interferències són 0.8675 per als xics i 0.54372 per a les xiques. Es pot veure l'anàlisi estadística en la figura 23 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe. S'utilitza la prova *U* de Mann-Whitney perquè el Coeficient d'Interferències del Català en el Castellà no segueix una distribució normal respecte del sexe, i no hi ha cap transformació matemàtica que permeta demostrar el supòsit de normalitat de la distribució. Es dóna el valor unilateral de la probabilitat *(1-Tailed P)* perquè la hipòtesi indicava el sentit de la diferència (les xiques faran menys interferències del català en el castellà que els xics).

[284] Ens referim a la relació entre el percentatge d'interferències del castellà en el català i el sexe (hipòtesi b.4).

[285] Es torna a utilitzar la prova *U* de Mann-Whitney i es dóna el valor unilateral de la probabilitat per les mateixes raons exposades en la nota 283. Es pot veure l'anàlisi estadística en la figura 24 de l'annex a la mesura de l'equilibri bilingüe.

[286] *Supra*, pàg. 219.

118-128 ; Chambers & Trudgill, 1994 : 132-136 ; Romaine, 1996 : 100-102, 123-162 ; Moreno Fernández, 1998 : 34-40, Boix & Vila, 1998 : 65-69, etc.), però els estudis no sempre mostren resultats homogenis pel que fa a aquesta variable, que sembla tenir una interpretació cultural, ja que les dones no realitzen les mateixes funcions socials a totes les cultures. De fet, hi ha algun estudi que mostra que les parles femenines són més tradicionals, però la major part dels treballs apunta cap a la interpretació que la parla de les dones s'apropa més a les formes de prestigi (López Morales, 1989 : 118-128 ; Moreno Fernández, 1998 : 37-38 ; Boix & Vila, 1998 : 68). Segons aquesta darrera interpretació, les dones són més conscients que no els hòmens de la valoració que la comunitat realitza de les formes lingüístiques i, per això, trien d'una manera més sistemàtica les formes més prestigioses. Però no s'ha d'oblidar que Labov mateix alerta contra la construcció d'un principi general segons el qual les dones encapçalen sempre el canvi lingüístic (1983 : 374).

En aquest estudi, els menors percentatges d'interferències de les xiques del Programa d'Incorporació Progressiva en els dos sentits (del castellà al català i a l'inrevés) suggereixen aquesta interpretació. Les xiques, més conscients de les normes d'ús prestigiós de la llengua que no els xics, cometen menys interferències lingüístiques, i aquest fenomen es percep, sobretot, en el cas de les interferències del castellà en el català per ser aquesta la llengua minoritzada. Ara bé, en el nostre estudi el tipus d'actuació lingüística de les xiques s'ha de considerar com més aïna conservadora, ja que en aquest cas el fet de ser més refractàries a la interferència implica un fre al canvi lingüístic. Es veu, doncs, que en aquesta ocasió prestigi i conservadorisme caminen agafats de la mà. De tota manera, tampoc no es pot descartar que els menors percentatges d'interferències de les xiques siguen simplement un efecte de l'aprenentatge escolar, ja que s'han vist indicis en un capítol anterior que les xiques són millors estudiants que no els xics.[287]

4.6 Conclusions

L'anàlisi del predomini d'una o altra llengua en els individus bilingües és un dels aspectes més interessants, i a la vegada més complexos d'estudiar, en la investigació sobre el bilingüisme. La sociolingüística, la psicolingüística, la sociologia del llenguatge o la didàctica de la llengua són ciències que han investigat aquest tema, encara que amb

[287] *Supra*, apartat 3.1, pàgs. 61-62.

objectius i metodologies no sempre coincidents. En aquest treball hi ha també una confluència d'interessos. Si en qualsevol descripció sociolingüística d'una societat multilingüe és important conéixer el nivell de coneixement de les llengües dels diferents grups humans que la conformen, és evident que en una recerca centrada en els programes educatius bilingües s'ha d'investigar el grau de bilingüisme de la població escolar, tant per a descriure sociolingüísticament els grups humans implicats en aquests programes com per a avaluar-ne els resultats des d'un punt de vista educatiu. D'altra banda, aquesta informació és també molt interessant en les tasques de planificació lingüística.

En el capítol anterior[288] s'ha fet una descripció de la competència lingüística –tant en català com en castellà– dels subjectes enquestats a partir de l'autoavaluació de l'ús de les dues llengües i de la competència en les diferents habilitats lingüístiques. Aquesta metodologia, encara que és segurament la més habitual en els estudis sociolingüístics i demolingüístics, presenta moltes limitacions. És per això que en el capítol present s'estudia el predomini lingüística amb un altre procediment : les proves d'enumeració lèxica. Aquest enfocament, encara que té també alguna limitació –no es valora la competència en cadascuna de les diferents habilitats lingüístiques sinó que només es fa en una subhabilitat que se suposa que és un bon índex d'aquest constructe–, presenta globalment molts avantatges respecte de l'autoavaluació, especialment una major precisió en la mesura que permet una anàlisi de les dades i unes conclusions molt més exactes. L'altre avantatge és que les proves d'enumeració lèxica també permeten estudiar des d'un punt de vista quantitatiu el fenomen de la interferència lingüística.

La comparació dels resultats obtinguts amb totes dues metodologies (auto-avaluació i test d'enumeració lèxica) a partir de les tècniques de *triangulació meto-dològica* –tant la *triangulació dins del mètode* com la *triangulació entre mètodes*–, ha servit per a superar la majoria de les limitacions inherents a totes dues metodologies d'arreplega de dades. Així, s'ha pogut contrastar la validesa dels diferents índexs de competència i de predomini lingüístic, s'ha afegit precisió a les dades de l'autoavaluació i s'ha pogut comprovar que el Coeficient de Bilingüitat que s'ha construït a partir dels test d'enumeració lèxica sí que avalua realment la competència lingüística (validesa de constructe).

---

[288] *Supra*, apartat 3.4.5, pàgs. 95 i ss.

L'anàlisi del predomini lingüístic ha permés demostrar la majoria de les hipòtesis plantejades a partir de l'anàlisi dels resultats de les investigacions prèvies. Els resultats més interessants són els que fan referència a la relació entre el tipus de programa educatiu, la primera llengua i el predomini lingüístic.

Si bé globalment predomina la llengua castellana en tots els grups d'alumnes, independentment de quina siga la seua primera llengua i de quin programa educatiu segueixen, únicament els alumnes bilingües i catalanoparlants matriculats en els programes educatius bilingües s'acosten a l'equilibri entre les dues llengües. En qualsevol cas, els resultats positius dels programes educatius bilingües es demostren en comprovar que el grup d'alumnes castellanoparlants del PIL estan més a prop de l'equilibri bilingüe que qualsevol grup d'alumnes del PIP, siga quina siga la seua primera llengua.

BIBLIOTECA VIRTUAL

D'altra banda, ni el programa educatiu ni la primera llengua dels alumnes influeix en el coneixement de la llengua castellana, que és elevat –i superior al de la llengua catalana– per a tots els grups d'alumnes. Per tant, hi ha dues conclusions importants que, a més, coincideixen amb els resultats de la majoria d'investigacions prèvies :

a) el fet d'estar escolaritzat en un programa educatiu bilingüe no afecta el coneixement de la llengua dominant, que és sempre elevat –i en el nostre cas superior al de la llengua subordinada en tots els grups d'alumnes, independentment de quina siga la primera llengua ;

b) els programes educatius bilingües (el PIL i el PEV) són els únics que permeten aconseguir –o almenys aproximar-se– al desideràtum de la *Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià* segons el qual tots els alumnes del País Valencià, independentment de quina haja estat la seua llengua habitual en començar l'escolarització, han d'estar capacitats per a utilitzar el català en igualtat amb el castellà en acabar l'ensenyament obligatori.

Aquests resultats, que per primera vegada es constaten al País Valencià, haurien de ser un punt de reflexió per a les autoritats educatives i per a totes les persones implicades en el món educatiu valencià –mestres, associacions de mares i pares, facultats d'educació i escoles de formació del professorat, etc.–, de cara a promocionar amb més intensitat l'extensió dels programes educatius bilingües.

La interferència lingüística és un fenomen que apareix sempre que hi ha contacte entre llengües. No és un fenomen lingüístic superficial, sinó que implica canvis en la

manera de veure i d'interpretar el món. És, per tant, un fenomen important que dóna idea de la salut d'una llengua. Si bé la interferència es pot donar en tots dos sentits, sol ser més intensa la que es produeix des de la llengua dominant a la llengua subordinada, tal i com es comprova en aquest treball. Les diferències detectades entre la interferència en un i altre sentit són de gran magnitud, encara que s'ha de tenir present que el test emprat es basa en l'enumeració de substantius, que és precisament la categoria gramatical que més fàcilment pot ser manllevada. En tot cas cal recordar que les polítiques lingüístiques basades en el bilingüisme dialectalitzador (com les que s'han utilitzat per a promoure la substitució lingüística del català) provoquen l'aparició d'un procés generalitzat d'interferències de la llengua dominant en la llengua dominada, que és un pas avançat dins del procés de substitució lingüística. El moment en què la intrusió de la llengua dominant produeix pertorbacions estructurals en la llengua dominada d'una manera generalitzada –fent que cada vegada siga menys coneguda pels propis parlants–, caracteritza l'etapa final de la mort d'una llengua : l'extinció (Boix & Vila, 1998 : 192).

Els percentatges d'interferències s'han utilitzat de vegades com a indicadors del predomini lingüístic. En aquest estudi s'ha comprovat que el percentatge d'interferències de la llengua dominant en la llengua dominada (del castellà en el català) serveix amb aquesta finalitat, però no a l'inrevés, ja que el percentatge d'interferències del català en el castellà no és un índex vàlid del predomini lingüístic. En tot cas, el Coeficient de Bilingüitat és un índex més fiable del predomini lingüístic i més fàcil de construir. Ara bé, els percentatges d'interferències poden servir com a índex per a valorar la qualitat de la llengua emprada pels alumnes enquestats. Així, mentre que el Coeficient de Bilingüitat proporciona informació sobre el predomini d'una o altra llengua, els percentatges d'interferència permeten aproximar-nos a la qualitat de la llengua utilitzada. Per tant, el Coeficient de Bilingüitat i els percentatges d'interferències són índexs relacionats, però no són idèntics, ja que presenten diferències d'índole qualitativa.

S'han estudiat les relacions entre els percentatges d'interferències i les altres variables socials i lingüístiques de l'estudi. Es pot destacar com a conclusió més important –per ser un aspecte que no havia estat estudiat en el nostre context–, la relació entre els percentatges d'interferències i els programes educatius : es comprova que els alumnes que assisteixen als programes educatius bilingües fan menys interferències del castellà en el català que els alumnes dels programes monolingües. Aquest resultat pot ser indicador tant d'un millor coneixement de la llengua com de la

millor qualitat de l'ús lingüístic. La contrapartida és que els alumnes dels programes educatius bilingües també fan més interferències en l'altre sentit –del català en el castellà–, encara que els percentatges en aquest sentit són molt menors.

Altres resultats obtinguts s'ajusten parcialment a les prediccions de les hipòtesis formulades. Així, la menor quantitat d'interferències del castellà en el català dels alumnes que tenen el català com a primera llengua és el resultat sobretot de les limitacions en la competència lingüística dels alumnes de primera llengua castellana. En el sentit invers, els alumnes catalanoparlants fan més interferències del català en el castellà que els alumnes castellanoparlants, però les diferències obtingudes no són estadísticament significatives. En la resta de variables investigades, de caràcter social, també es compleixen només parcialment les previsions de les hipòtesis. Pel que fa a la classe social, els alumnes procedents dels estrats més afavorits (classes mitjana-alta i alta) produeixen menys interferències que la resta d'alumnes en el sentit del castellà al català, però no a la inversa. Pel que fa al sexe, les xiques presenten percentatges d'interferències menors que els xics, però només en els programes educatius monolingües. Aquesta darrera troballa fa pensar que la major formació lingüística dels programes educatius bilingües tendeix a diluir les diferències entre els sexes pel que fa a la quantitat d'interferències lingüístiques.

En síntesi, els resultats d'aquest capítol mostren amb claredat dues conclusions :

a) els programes educatius bilingües aconsegueixen globalment l'objectiu que els alumnes arriben a tenir un domini semblant de les dues llengües, encara que no trenquen el predomini de la llengua dominant ; per contra, els programes monolingües no arriben a aconseguir aquest objectiu ;

b) l'estudi de la interferència lingüística alerta de l'empobriment qualitatiu del model de llengua de les generacions més jóvens, que afecta fins i tot els alumnes dels programes educatius bilingües ; aquest empobriment és molt més evident en els alumnes que segueixen els programes educatius monolingües, i és un símptoma evident que aquests programes proporcionen als alumnes una competència lingüística reduïda en la llengua minoritzada.

5. L'actitud envers la varietat valenciana de la llengua catalana

5.1 Les actituds lingüístiques

Les actituds són considerades habitualment com a constructes hipotètics, que no són directament observables, però que poden ser deduïdes a partir de la descripció i l'anàlisi dels comportaments dels individus (Baker, 1988 : 114). Fishbein i Ajzen defineixen les actituds com "a predisposition to respond in a consistently favourable o unfavourable manner to a given object" (1975 : 6). Jiménez Burillo (1981 :11), després de passar revista a més de setanta definicions del concepte d'actitud, les defineix com una predisposició a actuar apresa, dirigida envers un objecte, persona o situació, i que inclou dimensions cognitives, afectives o avaluatives i, eventualment, conductuals. Les actituds són relativament estables en el temps i tenen tendència a persistir. Ara bé, com que no tenen una base genètica ni depenen de l'herència, sinó que són predisposicions apreses, les actituds són modificables per l'experiència (Baker, 1988 : 114).

Les actituds impliquen un component d'acceptació o de rebuig respecte de l'objecte, persona o situació cap on van dirigides. En el cas de les actituds lingüístiques, és evident que l'objecte envers el qual es dirigeix l'actitud són les llengües. Les actituds lingüístiques tenen una tradició d'estudis important, que s'han realitzat des de la perspectiva de disciplines diverses : la psicologia social del llenguatge, la sociologia del llenguatge, la sociolingüística, l'antropologia lingüística, la comunicació, l'anàlisi del discurs o la didàctica de les llengües (Cargile & aa., 1994 : 211). Malgrat això, les investigacions de les actituds fetes des de la sociolingüística i des d'altres camps del coneixement s'han ignorat mútuament en molts moments :

> While is not remarkable that language attitudes appears as a variable in sociolinguistic studies, it is surprising that the work of attitude theorists on the one hand and the work of sociolinguistics on the other should have been conducted in relative isolation from one another. Sociolinguistic investigators' use of attitude as a variable has proceeded largely without reference to issues in the theory and measurement of attitudes, and the procedures and data developed by sociolinguistics have been largely ignored by attitude theorists (Cooper & Fishman, 1974 : 5).

L'estudi teòric de les actituds –i en conseqüència de les actituds lingüístiques–, ha estat realitzat bàsicament des de dos punts de vista : des d'una perspectiva conductista i des d'una perspectiva mentalista. Per a les teories psicològiques conductistes les actituds s'interpreten bàsicament com una reacció o resposta a un estímul, normalment una situació social. Serien, doncs, conductes o respostes actuals, observables d'una manera objectiva i directament mesurables (Agheyisi & Fishman, 1970 : 137-138 ; Fasold, 1996 : 230 ; Bierbach, 1988 : 158-159 ; Moreno Fernández 1998 : 182). La crítica més important que es fa d'aquesta concepció és que les actituds no serien independents de les situacions –que actuen com a estímuls específics– en què són observades. Per tant, en l'anàlisi empírica les actituds només podrien considerar-se com a variables dependents, la qual cosa implica en la pràctica que les actituds no servirien per a la predicció dels comportaments (Agheyisi & Fishman, 1970 : 138).

Pel contrari, des dels posicionaments mentalistes les actituds s'entenen com un estat intern de l'individu, una disposició mental que el predisposa a reaccionar d'una manera o una altra davant d'un estímul. L'actitud seria, doncs, una variable que opera entre un estímul que afecta una persona i la resposta d'aquesta. Per tant, seria un constructe hipotètic que estaria directament relacionat amb els comportaments visibles o amb les respostes verbals que es donen a un conjunt d'estímuls donats. Aquesta concepció de les actituds implica problemes a l'hora d'avaluar-les, ja que si l'actitud és un estat intern del subjecte no és observable directament i cal recórrer a la informació que els individus mateixos donen sobre les seues actituds, que segurament té una validesa qüestionable, o a tècniques indirectes que permeten inferir les actituds a partir de les actuacions dels individus (Agheyisi & Fishman, 1970 : 138 ; Fasold, 1996 : 230 ; López Morales, 1989 : 232). Malgrat això, la definició mentalista té l'avantatge indubtable que permet, amb les limitacions lògiques, la predicció de les conductes, cosa que des d'una concepció conductista estricta no és possible :

> The advantage of this approach, according to its supporters, lies in the fact that attitude, though inferred from responses, stills remains an independent variable in the form of a latent psychological constant which is not tied to the specific external stimulus situations in which the responses are made (Agheysi & Fishman, 1970 : 138).

Un altre aspecte important de la definició de les actituds és si són considerades com una estructura unitària o, pel contrari, múltiple. Aquest aspecte és un dels que més distancien les teories mentalistes de les conductistes. Les teories conductistes solen tenir una concepció unidimensional de les actituds, ja que aquestes estarien formades

únicament pel component afectiu o avaluatiu, és a dir, per la tendència a avaluar positivament o negativament un objecte o constructe. En canvi, la majoria de les definicions d'actituds, de base mentalista, afirmen que aquestes presenten una estructura de components múltiples (Agheysi & Fishman, 1970 : 138-139 ; Fasold, 1996 : 230 ; Deprez & Persoons, 1987 : 125-127 ; Bierbach, 1988 : 159 ; Visauta, 1989 : 167, López Morales, 1989 : 231-236, etc.). En aquestes definicions hi ha una gran coincidència a assenyalar que les actituds estarien compostes per tres dimensions : la cognitiva o cognoscitiva, l'afectiva o avaluativa i la conductual o conativa (Agheyisi & Fishman, 1970 : 139 ; Cooper & Fishman, 1974 : 7 ; Fishbein & Ajzen, 1975 : 7-12 ; Deprez & Persoons, 1987 : 125-127 ; Ajzen, 1988 : 22-23 ; Cargile & aa., 1994 : 221-222 ; Baker, 1995 : 12-13; Moreno Fernández 1998 : 182-183, etc.).[289] L'existència d'aquesta estructura tripartida es justifica perquè per a reaccionar d'una manera consistent respecte d'un objecte se n'ha de tenir primer algun tipus d'informació (dimensió cognitiva). Només si es té alguna informació es podrà avaluar (dimensió afectiva o avaluativa) i, posteriorment, aquests coneixements i aquesta avaluació produiran una determinada predisposició a actuar (dimensió conductual) (Deprez & Persoons, 1987 : 125).

La dimensió cognitiva estaria formada per tots els coneixements, les percepcions, les creences, les opinions i els pensaments que l'individu té sobre l'objecte de l'actitud. No es poden tenir actituds sobre objectes dels quals no es té informació, però s'ha de tenir present que aquesta representació cognitiva de l'objecte de l'actitud pot ser incompleta o errònia. La dimensió afectiva o avaluativa és el sentiment a favor o en contra de l'objecte de l'actitud, i en sol ser considerada com el component més característic. Aquest component és el que diferencia les creences o les opinions –que es caracteritzen sobretot pel component cognoscitiu–, de les actituds. Per últim, la dimensió conductual o conativa és la tendència a reaccionar envers els objectes d'una determinada manera. Per tant, és l'element actiu de les actituds (Deprez & Persoons, 1987 : 125-127 ; Visauta, 1989 : 167-168).

---

[289] Agheysi & Fishman (1970 : 139-140) descriuen diferents models d'actitud i n'analitzen els diferents components o dimensions. Si bé els models proposats pels diferents autors —Lambert & Lambert (1964), Osgood (1957), Rokeach (1968), Fishbein (1966)—, coincideixen en general en l'existència dels components cognitiu, afectiu i conductual, no solen coincidir, en canvi, en el model de relació existent entre aquestes dimensions. Una revisió actualitzada d'aquesta qüestió es pot consultar en Moreno Fernández (1998 : 182-189).

En tot cas, cal tenir present que encara que les actituds tinguen aquesta estructura tridimensional o multidimensional, a l'hora de mesurar-les resulta que, en general, només es pot tenir accés a una de les dimensions, que és precisament el component afectiu o avaluatiu, ja que la majoria de les tècniques per a mesurar les actituds (escales d'actituds, diferencial semàntic, *matched guise*, etc.) actuen proposant al subjecte una avaluació afectiva respecte d'un estímul referit a l'objecte de l'actitud, ja siga un ítem d'un test o una veu amb una sèrie de connotacions. Això implica que, en la pràctica, hi ha poques diferències entre conductistes i mentalistes pel que fa a la mesura de les actituds (Fishbein, 1965 : 108 ; Agheyisi & Fishman, 1970 : 138 ; Gardner, 1985 : 8-9 ; Bierbach, 1988 : 158, n. 2). Conforme explica Fishbein :

> [...] people who construct 'attitude scales' rarely maintain that their instruments are measuring these components ; instead they usually contend that their scales indicate people's evaluation (pro-con) of objects or concepts. Thus, although attitudes are often said to include all three components, it is usually only the evaluative or 'affective component' that is measured ant treated by researchers as the essence of attitudes (Fishbein, 1965 : 108).

És per això que alguns autors han afirmat que la dimensió afectiva o avaluativa (favorable *vs.* desfavorable) és la més definitòria de les actituds (Fishbein & Ajzen, 1975 : 7-12 ; Lamberth, 1989[3] : 216-217 ; López Morales, 1989 : 234-235).

Cargile, Giles, Ryan i Bradac (1994 : 214-230) han proposat un model heurístic de les actituds lingüístiques que posa de manifest els factors que influeixen en la llengua que usen els parlants, la naturalesa de les actituds lingüístiques dels receptors i els resultats que produeixen aquestes actituds, així com les interrelacions que es donen entre tots aquests elements (figura 1).

Aquest model explicatiu de les actituds lingüístiques té un gran interés per al present estudi per diverses raons. En primer lloc, perquè s'insereix en la tradició que s'ha revisat dels estudis sobre les actituds, i arreplega les principals aportacions fetes des de les diverses disciplines que se n'han ocupat. Dins d'aquesta tradició, l'esquema d'aquests autors s'integra dins de la concepció mentalista de les actituds, que és el model predominant en l'actualitat i en el qual ens adscrivim nosaltres.

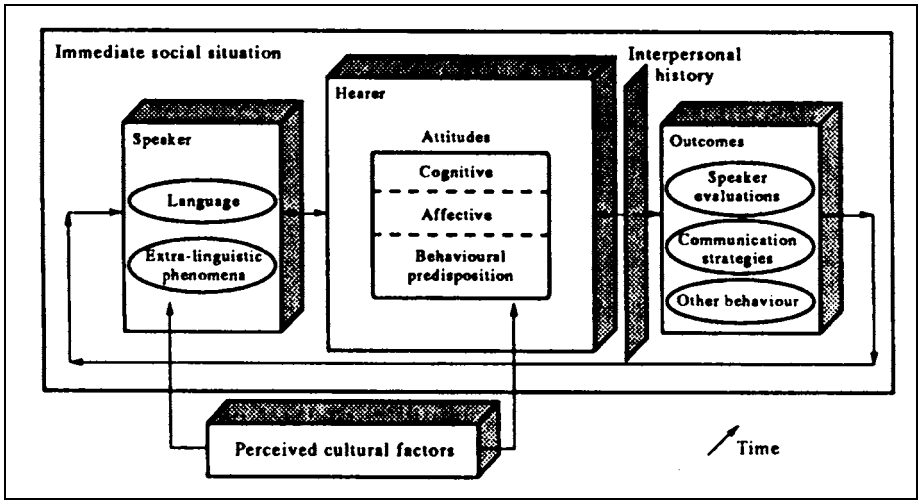

figura 1 : procés social de les actituds lingüístiques (Cargile & aa., 1994 : 214)

En segon lloc, el model de Cargile, Giles, Ryan i Bradac té també en compte els aspectes contextuals, culturals i individuals que condicionen les actituds lingüístiques. Explica les actituds lingüístiques com un procés social, però no oblida la dimensió individual de l'actitud, relacionada amb la història personal de cada subjecte. Dins d'aquest conjunt d'elements contextuals, culturals i individuals n'hi ha un, la percepció dels factors culturals, que inclou dues dimensions fonamentals per a explicar les actituds lingüístiques envers les llengües minoritzades : l'estandardització i la vitalitat lingüística (Cargile & aa., 1994 : 226). Una de les conclusions d'aquests autors és que les actituds lingüístiques estan determinades en part pels factors culturals percebuts, com per exemple les relacions històriques entre els grups lingüístics o la força socioestructural de cada grup (Cargile & aa., 1994 : 278). Com que la percepció de la vitalitat etnolingüística és un dels temes investigats en aquest treball, és evident que aquest model resulta molt útil per a emmarcar teòricament l'estudi de les relacions entre les actituds lingüístiques i la percepció de la vitalitat lingüística.

En tercer lloc, es tracta d'un esquema que posa de manifest les relacions que es donen entre els diferents elements que conformen les actituds lingüístiques i, a més, presenta aquestes interrelacions com un procés dinàmic de caràcter social. Aquesta concepció dinàmica de les actituds lingüístiques, en integrar en el model els resultats *(outcomes)* de les actituds lingüístiques, permet donar compte d'un dels principals avantatges de la concepció mentalista de les actituds, el seu poder predictiu.

L'interés pràctic fonamental de l'estudi i l'avaluació de les actituds fets des de la psicologia va encaminat a poder-les predir i, si és el cas, modificar, en el sentit de millorar els comportaments socials poc desitjables. El debat sobre el grau de congruència

que hi ha entre les actituds i les conductes ha estat molt intens. En general, s'ha descrit que les relacions existents entre la mesura de les actituds i els comportaments observats són modestes (Cooper & Fishman, 1974 : 10 ; Gardner, 1985 : 9). De tota manera, en l'actualitat s'accepta generalment la relació causal directa entre les actituds i les conductes (Rodríguez, 1989 : 292).

Diversos estudis posen de manifest que la relació entre les actituds i les conductes pot estar mediatitzada per altres variables, sobretot de tipus situacional i de la personalitat (com per exemple la influència de les normes o l'experiència directa amb l'objecte de l'actitud). Un altre aspecte que es posa de manifest és que l'escassa capacitat predictiva de les actituds està relacionada moltes vegades amb el fet que no hi ha homogeneïtat entre el nivell de mesura de les actituds i el dels comportaments corresponents (Rodríguez, 1989 : 293). De fet, l'anomenat "Principi de Compatibilitat" estableix que només cap esperar relacions entre actituds i conductes quan ambdues estan plantejades amb el mateix nivell de generalitat o d'especificitat (Morales & Rebolloso & Moya, 1994 : 513). Aquest darrer aspecte ha estat expressat per diversos autors (Gardner, 1985 : 9 ; Giles & aa., 1987 : 591-592 ; Baker, 1995 : 16) pel que fa al cas concret de les actituds lingüístiques :

> [...] a key element in attitude measurement is the *generality or specificity* of the attitude in question. Attitude to minority languages, attitude to the Irish language, attitude to praying in Irish in church on Sunday represents three levels of generality. Defined acts also vary in their generality (e.g. from inter-relationships with Irish speakers in general, to speaking Irish on Saturday nights in public house with defined neighbours). Predictive validity is enhanced when the level of generality is the same, and decreased when different levels are being used (Baker, 1995 : 16).

Com s'acaba de veure, les actituds es poden analitzar amb graus diversos de generalització o de concreció. Fins ara ens hem referit a les actituds lingüístiques d'una manera molt genèrica. Per això, en voler concretar quina és la naturalesa de les actituds lingüístiques es comprova que aquesta expressió és, conforme afirma Baker, un terme paraigua que aixopluga potencialment una gran diversitat de actituds específiques. Baker (1995 : 29) n'enumera les següents :

- attitude to language variation, dialect and speech style
- attitude to learning a new language
- attitude to a specific minority language (e.g. Irish)

- attitude to language groups, communities and minorities
- attitude to language lessons
- attitude to the uses of a specific language
- attitude of parents to language learning
- attitude to language preference

Evidentment la llista de Baker no està tancada. Des de la perspectiva del nostre país s'hi podria afegir un altre aspecte concret de les actituds lingüístiques : l'actitud respecte de la pertinença d'una varietat lingüística a un diasistema lingüístic comú o més general. L'anàlisi d'aquesta actitud específica és fonamental per a comprendre la situació sociolingüística valenciana, en el passat, en el present i cap al futur.

Des de l'àmbit de la didàctica de les llengües s'han diferenciat les actituds socials, que es refereixen en general a la llengua i als seus parlants, de les actituds educatives, que tenen a veure amb el procés particular d'aprenentatge d'una llengua, com ara el professor, el curs, etc. (Gardner, 1985 : 41-42). Encara que els dos tipus d'actitud tendeixen a correlacionar amb el domini de la llengua, sembla que són les actituds educatives les que és relacionen millor amb l'aprenentatge lingüístic :

> A review of literature indicated that attitudes toward learning a second language and attitudes toward the second language community both tended to be correlate with proficiency in the language, but that, in general, the relations involving attitudes toward learning the second language were more consistent (Gardner, 1985 : 60).

En tot cas, les actituds socials són més interessants per al propòsit d'aquesta investigació, ja que tenen un caràcter més general i, a més, són més independents del programa educatiu concret en què es troben immersos els alumnes enquestats.

Baker assenyala que una de les àrees d'estudi sobre les actituds lingüístiques amb una major tradició de recerca és la de l'estudi de les actituds envers una llengua específica, i cita tot un seguit d'investigacions sobre el gal·lés, el gaèlic, l'irlandés, el francés, l'anglés, el noruec..., entre d'altres. L'interés de la recerca sobre les llengües específiques se sol centrar en l'anàlisi dels factors pels quals s'és favorable o poc favorable envers aquestes llengües i, a més, aquests treballs també solen tenir la funció de ser uns bons indicadors de la "salut de la llengua". El cas més habitual són les investigacions que s'interessen per les relacions entre les actituds envers una llengua

determinada i les diferències entre grups o individus, com ara el gènere, l'edat o la formació lingüística (Baker, 1995 : 29-30).

Just en aquesta tradició és on se situa la investigació realitzada en aquest treball. Es vol estudiar la relació entre determinades variables educatives i socials i l'actitud envers una llengua minoritzada, la llengua catalana al País Valencià. Per tant, en primer lloc s'analitzarà la relació entre l'actitud envers la llengua catalana i els programes educatius que segueixen els alumnes, i també s'estudiarà la relació entre les actituds lingüístiques i altres variables socials o lingüístiques rellevants, com ara la primera llengua, la classe social, el sexe, etc. Posteriorment, l'anàlisi s'estendrà a les relacions entre la percepció que tenen els alumnes de la pertinença de la varietat lingüística valenciana al diasistema comú de la llengua catalana i les mateixes variables d'índole educativa, lingüística o social.

Un altre aspecte que es tindrà en compte en la recerca sobre les actituds lingüístiques és la qüestió de la unidimensionalitat o multidimensionalitat d'aquestes actituds. L'actitud lingüística és un constructe, és a dir, un concepte complex, de caràcter abstracte, difícil de definir i de precisar. I aquest constructe pot tenir una estructura simple o, pel contrari, estar format per diverses subestructures, és a dir, pot amagar diversos components o factors. Aquesta qüestió ha merescut bastant atenció per part dels investigadors (Baker, 1995 : 30). Així, per exemple, Gardner i Lambert van realitzar diversos anàlisis factorials amb diferents grups de subjectes i en diferents contextos (Louisiana, Maine, Connecticut, Montreal) per analitzar les relacions entre la motivació i les actituds en l'aprenentatge de segones llengües. En cadascun dels seus estudis van identificar diferents dimensions, que coincidien parcialment d'un a altre estudi (Gardner & Lambert, 1972 : 32-54, 64-79, 111-130, 193-216).[290] Un altre autor, E. Glyn Lewis, va identificar quatre components principals en les dues escales d'actitud tipus Thurstone que va construir per estudiar les actituds lingüístiques dels xiquets gal·lesos envers el gal·lés i l'anglés (Lewis, 1975 : 113-115).[291] Un tercer exemple n'és

[290] Com que en l'obra citada Gardner i Lambert realitzen nombrosos anàlisis factorials, esmentarem únicament com a exemple els resultats de l'estudi realitzat per Gardner amb estudiants de francés de primera llengua anglesa de la ciutat de Montreal. Els factors identificats per Gardner van ser : "School French Achievement, Integrative Motive, Orientation, French-Canadian Attitudes, Verbal Fluency, Sex, Attitudes Toward the Home Environment, Authoritarian Attitudes, and Semantic Differential Judgments" (Gardner & Lambert, 1972 : 214).

[291] Les dimensions identificades en l'actitud lingüística respecte del gal·lés van ser : *General Approval*, *Commitment to Practice*, *National Tradition* i *Economic Importance*. En el cas de les actituds envers l'anglés els components identificats van ser : *General Approval*, *Commitment to Practice*, *Economic and Educational Importance* i *Necessary Bilingualism*.

l'enquesta publicada el 1975 pel Committee of Irish Language Attitudes Research (CILAR), que estudiava les actituds lingüístiques a la República d'Irlanda a partir d'una mostra de 2443 subjectes. En aquesta recerca es van descriure sis factors en les actituds envers l'irlandés (Baker, 1988 : 130-132).

A partir dels treballs de Gardner i Lambert moltes de les recerques sobre les actituds lingüístiques coincideixen a identificar dos factors, entre d'altres, en les actituds lingüístiques : l'orientació instrumental i l'orientació integradora de l'actitud envers la llengua. La motivació instrumental és la del subjecte que aprén una segona llengua amb una finalitat pragmàtica i utilitària, com ara "a desire to gain social recognition or economic advantages through knowledge of a foreign language" (Gardner & Lambert, 1972 : 14), mentre que la motivació integradora implica "a desire to be like representative members of the 'other' language community" (*ibid.*). Els treballs precursors de Gardner i Lambert partien del supòsit teòric de l'existència d'aquestes dues dimensions bàsiques en l'actitud lingüística, i la realitat d'aquesta estructura teòrica s'intentava demostrar mitjançant la investigació empírica. De fet, els resultats semblen confirmar l'existència de la motivació integradora, però no són concloents respecte de la instrumental (Gardner & Lambert, 1972 : 196, 211-216 ; Baker, 1995 : 33).

De tota manera, cal assenyalar que no totes les investigacions sobre l'estructura de les actituds lingüístiques s'han centrat en les motivacions instrumentals i integradors ja que, com s'acaba de veure, altres investigacions han mostrat dimensions diferents de les actituds lingüístiques. Dins dels estudis que suggereixen una estructura dimensional diferent per a les actituds lingüístiques cal citar per la seua importància l'aportació feta per Giles i Ryan (1982) des del camp de la psicologia social. Aquests autors proposen un model teòric bidimensional per tal de "to predict the location of a particular language attitude situation" (Giles & Ryan, 1982 : 219). Les dimensions del model són, d'una banda el *continuum* estatus-solidaritat, i de l'altra el *continuum* persona-grup (Giles & Ryan, 1982 : 219-222). Per a les relacions de grup, la dimensió de l'estatus estaria formada per atributs com ara el poder, el prestigi o la classe social, mentre que la dimensió de la solidaritat estaria formada per atributs com ara la lleialtat lingüística, la solidaritat interna o l'orgull ètnic. Per a les relacions personals, els atributs que formarien la dimensió de l'estatus serien la competència, l'experiència o la confiança, mentre que la dimensió de la solidaritat estaria formada per atributs com ara la benevolència o l'atractiu. Segons Giles i Ryan aquestes dimensions serveixen per a classificar la majoria de les escales construïdes per a mesurar les actituds lingüístiques :

> The measurement scales typically used in language attitudes studies can be grouped both in terms of status/solidarity and person/group centredness. Thus [...] these two dimensions provide a useful framework for organizing the diverse sets of scales used in language attitudes research (Giles & Ryan, 1982 : 221).

5.2 Les actituds lingüístiques en els programes educatius bilingües

Mentre que, com s'ha vist,[292] la competència lingüística en les llengües del currículum ha estat un dels punts estudiats d'una manera més intensa en les avaluacions dels resultats dels programes educatius bilingües, l'avaluació de les actituds no ha tingut la mateixa sort, almenys, entre nosaltres. Alguns autors (Swain & Lapkin, 1982 : 73-75 ; Genesee, 1987 : 104-106) indiquen que els resultats de les investigacions sobre les actituds lingüístiques realitzades en diferent països –especialment al Canadà– demostren que els alumnes de llengua majoritària escolaritzats en programes d'immersió no experimenten una pèrdua d'identitat ètnica respecte del seu grup lingüístic i cultural, i tenen, en canvi, actituds més positives envers els membres de l'altre grup lingüístic i cultural que els alumnes de llengua majoritària escolaritzats en la llengua pròpia.[293]

Els estudis sobre les actituds lingüístiques realitzats des de diferents enfocaments són molt nombrosos.[294] És per això que aquesta revisió s'haurà de limitar als treballs més interessants per a aquesta recerca, bé perquè són metodològicament més semblants, o bé perquè analitzen les relacions entre les actituds lingüístiques i els programes educatius que s'han realitzat en el context de la llengua catalana.[295]

---

[292] *Supra*, apartat 4.1, pàgs. 159 i ss.

[293] Es pot consultar *supra*, pàg. 139 i nota 172.

[294] Una consulta a la base de dades bibliogràfica de la *Modern Language Association of America (MLA Bibliography)* va mostrar que hi havia 1987 registres de publicacions editades entre els anys 1981 i 1998 que continguessen les paraules "language" i "attitudes" (o "attitude") en qualsevol dels camps de la base de dades. Una consulta semblant realitzada en la base de dades bibliogràfica del *Educational Resources Information Center* del *US Department of Education (ERIC)* mostrava 1645 registres de publicacions editades entre els anys 1982 i 1996 que presenten els mots "language attitudes" en el camp "tema". Es pot veure una revisió històrica de l'estudi de les actituds lingüístiques a Agheyisi & Fishman (1970 : 141-143), Cargile & aa. (1994 : 211-214), o Giles & aa. (1987 : 585-587). També es poden consultar llistats d'estudis sobre les actituds respecte de llengües específiques a Vives (1993 : 292-293 ; 1994 : 181) o a Baker (1995 : 29-30).

[295] Són relativament nombrosos en el nostre context els estudis realitzats sobre les actituds respecte de les varietats lingüístiques utilitzant la tècnica d'aparellament de veus disfressades *(matched guise technique)*, però com que els objectius d'aquestes investigacions són bastant diferents dels nostres, no es ressenyaran en aquest apartat. Es pot veure, per exemple, Ros (1982 : 683-693 ; 1984 : 77-89), Woolard (1992 : 218-249), Calsamiglia & aa. (1991 : 157-158), Boix (1993 : 130-144, 155-170) o Blas Arroyo (1995 : 30-40).

Hi ha poques investigacions realitzades en l'àmbit de la llengua catalana que analitzen les relacions entre les actituds lingüístiques i els diferents tipus de programa educatiu. El treball precursor, d'Alsina i aa. (1983), es va realitzar sobre un total de 1539 alumnes que seguien els estudis de 4t de EGB a cinquanta-quatre escoles ubicades a vint-i-una de les comarques catalanes. La mostra estava equilibrada pel que fa al sexe, a la zona lingüística[296] i al model d'escola (catalanitat màxima, mitjana o mínima).[297] El test que es va utilitzar en aquesta investigació per a avaluar l'actitud respecte de la llengües catalana i castellana es basava en l'escala utilitzada al País de Gal·les per Sharp i els seus col·laboradors (1973), i constava de 10 preguntes en què s'expressaven opinions positives o negatives referides a cadascuna de les dues llengües. Els alumnes enquestats havien de respondre a cadascuna d'aquestes preguntes amb una afirmació o amb una negació (Alsina & aa., 1983 : 12, 145). Per a avaluar l'actitud s'atorgava +1 punt a les respostes que expressaven una actitud positiva, i -1 punt a les que expressaven una actitud negativa. La suma total permetia comprovar si els alumnes tenien una actitud positiva, neutra o negativa respecte de cadascuna de les llengües. Així mateix, la diferència de les actituds envers el català i envers el català permetia comparar l'actitud relativa envers les dues llengües, que els autors anomenen "polaritat d'actituds" (Alsina & aa., 1983 : 22).

[296] Es van establir 3 zones lingüístiques : a) comarques amb menys d'un 60% de catalanoparlants ; b) comarques que amb un percentatge de catalanoparlants entre el 60 i el 80% ; c) comarques amb més d'un 80% de catalanoparlants.

[297] Les escoles de catalanitat màxima eren les que impartien en català la major part de les àrees, les de catalanitat mitjana les que feien un ús equilibrat del català i del castellà com a llengües d'ensenyament i les de catalanitat mínima les que només impartien el català com a assignatura.

Els resultats presenten una actitud lingüística globalment positiva respecte de les dues llengües, però més decantada favorablement respecte del català que no respecte del castellà. De fet, si bé tots els grups lingüístics presenten una actitud favorable respecte de la pròpia llengua d'una intensitat similar, l'actitud dels castellanoparlants respecte del català és més positiva que no la dels catalanoparlants envers el castellà. De tota manera, els autores expressen la possibilitat que una part de l'actitud més favorable respecte del català puga ser deguda al fet que les preguntes referides a les dues llengües no són paral·leles en sentit estricte, i també s'ha de tenir en compte que en la mostra hi havia més alumnes catalanoparlants (814) que castellanoparlants (442) (Alsina & aa., 1983 : 80-81).

L'anàlisi de la relació entre les actituds lingüístiques i altres variables revela que els factors que més influeixen en l'actitud positiva envers el català i el castellà són la tipologia lingüística de la classe, la zona lingüística, la condició lingüística familiar i l'ambiental. Si bé en les dues darreres variables una major presència del català implica una actitud més favorable envers aquesta llengua, curiosament, i en contra del que caldria esperar, es va descobrir que en les classes i en les zones lingüístiques en què la proporció de catalanoparlants és més baixa les actituds envers la llengua catalana són més favorables. Els autors interpreten que aquest resultat inesperat pot ser degut al fet que en aquests medis hi ha una percepció de la llengua en situació amenaçada, la qual cosa fa que es radicalitzen les actituds favorables (Alsina & aa., 1983 : 87-89).

Un altre resultat de la investigació, per a nosaltres inesperat, és que les diferències obtingudes en la relació entre l'actitud lingüística i el grau de catalanitat de l'escola no són significatives, malgrat que a mesura que augmenta el grau de catalanització de l'escola també augmenten les actituds favorables al català i disminueixen les actituds favorables al castellà. Per últim, cal assenyalar que aquest estudi mostra també relacions entre el sexe i l'actitud lingüística (les xiques tenen actituds lleugerament més favorables que no els xics respecte de totes dues llengües), una certa relació entre l'actitud lingüística i la classe social (hi ha un lligam entre la classe social baixa i l'orientació preferent envers el castellà) i una clara correlació entre els orígens dels pares i dels alumnes (nadius, mixtos o immigrants) i una actitud més decantada envers la pròpia llengua.

Altre estudi que analitza les relacions entre les actituds envers les llengües catalana i castellana és el de Ribes (1993). Aquest autor, en un treball destinat a avaluar els resultats del Programa d'Immersió Lingüística, va comparar l'actitud lingüística d'una mostra de 678 alumnes de 5è de EGB de 10 escoles de diverses localitats catalanes. Els subjectes estudiats formaven tres grup diferents : un grup principal, format per 363 alumnes castellanoparlants escolaritzats en el Programa d'Immersió Lingüística, i dos grups de control formats per : a) alumnes castellanoparlants o bilingües familiars català-castellà escolaritzats predominantment en castellà que haguessen fet en aquesta llengua l'aprenentatge de la lectoescriptura (159 alumnes), i b) alumnes catalanoparlants o bilingües familiars català-castellà escolaritzats predominantment en català que haguessen aprés de llegir i d'escriure en aquesta llengua (156 alumnes) (Ribes, 1993 : 45-49). Les proves utilitzades van ser les mateixes d'Alsina i aa. (1983) modificades pel que fa a les possibilitats de resposta, ja que els alumnes en comptes de contestar "sí" o "no" havien de contestar sobre una escala graduada de cinc possibles actituds : "molt favorable", "favorable", "indiferent", "desfavorable "i "molt desfavorable" (Ribes, 1993 : 41).

La hipòtesi de partida de Ribes era que els alumnes del grup d'immersió tindrien una actitud respecte de la llengua catalana millor que la dels alumnes del grup de control castellà, i una valoració de la pròpia llengua semblant a la dels alumnes d'aquest grup (Ribes, 1993 : 31). Els resultats obtinguts no demostren aquesta hipòtesi. Si bé les actituds envers la llengua catalana són positives en els tres grups, el grup d'alumnes de llengua catalana escolaritzat en català és l'únic que mostra diferències estadísticament significatives, en el sentit d'una actitud més favorable, respecte dels altres grups. Els alumnes del grup d'immersió mostren globalment una actitud lleugerament més positiva envers la llengua catalana que els alumnes castellanoparlants escolaritzats predominantment en castellà, però aquesta petita diferència no és estadísticament significativa. Pel que fa a l'actitud respecte del castellà, sí que hi ha diferències significatives entre els tres grups en el sentit que els alumnes del grup de control castellà presenten una actitud més positiva envers la seua llengua, seguits del grup d'immersió i, per últim, del grup de control catalanoparlant. De fet, l'actitud envers el castellà és positiva en el grup d'immersió i en el grup de control castellà, però és neutra en el grup de control català. Per tant, en aquest cas tampoc no es va complir la hipòtesi inicial de Ribes, ja que si bé els alumnes del grup d'immersió presenten una actitud positiva envers la seua pròpia llengua, els alumnes del grup de control castellà presenten una actitud significativament més positiva envers el castellà que els d'aquell grup.

La investigació més completa que s'ha realitzat fins ara de les actituds lingüístiques envers el català i el castellà és la de Vives Madrigal (1993, 1994, 1995). Era la primera vegada en el domini lingüístic del català que s'avaluaven les actituds lingüístiques mitjançant una escala d'actituds elaborada *ad hoc* mitjançant una metodologia científica i que es contrastava la fiabilitat i la validesa de l'escala. Malauradament per al propòsit de la nostra investigació, la relació de les actituds lingüístiques amb la major o menor presència de la llengua catalana en el currículum escolar no va ser tingut en compte com a factor d'anàlisi.

Vives Madrigal va elaborar dues escales –tipus Likert– d'actituds envers la llengua catalana i envers la llengua castellana que constaven de 72 i 70 ítems respectivament i un grau de fiabilitat molt alt. La investigació es va realitzar sobre una mostra d'alumnes de 8è curs de EGB de diversos centres educatius mallorquins. En total, foren 621 alumnes els casos vàlids per a l'elaboració de l'escala d'actituds envers el català i 634 per a l'escala d'actituds envers el castellà (Vives Madrigal, 1993 : 296 ; 1994 : 266, 282). L'anàlisi dels resultats va demostrar que els factors que més influïen sobre l'actitud envers les dues llengües són la llengua familiar i la condició lingüística global de l'alumne, en el sentit que en la mesura que el català té major presència com a llengua familiar i que és més utilitzat pels alumnes en diversos àmbits, l'actitud envers aquesta llengua és significativament millor i, a l'inrevés, quan més castellana és la condició lingüística i familiar dels alumnes, millor actitud presenten envers aquesta llengua. Així mateix, una altra variable que també influeix sobre l'actitud lingüística és el sexe, en el sentit que les xiques mostren actituds més positives envers les dues llengües que no els xics (Vives, 1993 : 297-298 ; 1994 : 674-678, 682-683, 714-719 ; 1995 : 188-189).

Altres factors que van mostrar la seua relació amb l'actitud envers la llengua catalana, però no envers el castellà, van ser el la situació geogràfica de l'escola (en el sentit que els alumnes d'escoles de la Part Forana mostraven una actitud més favorable envers el català que no els de la ciutat de Mallorca), el temps de residència a Mallorca (com més temps fa que hi resideixen millor actitud envers el català), la capacitat general d'aprenentatge (els alumnes amb millor aptitud envers l'aprenentatge mostren millor actitud envers el català), el rendiment acadèmic (els alumnes amb millor nota en l'assignatura de llengua catalana també presenten una millor actitud envers aquesta llengua) i l'origen de l'alumne (l'actitud envers el català és més favorable en els alumnes nascuts a Mallorca o a altres territoris de llengua catalana que no en els nascuts a la

resta de l'estat (Vives, 1993 : 297-298 ; 1994 : 671-673, 679-682, 714-719 ; 1995 : 188-189). L'estudi també mostra que hi ha relació entre la situació socioprofessional familiar i la llengua castellana –però no amb la llengua catalana– en el sentit que l'actitud envers el castellà tendeix a ser més favorable en les categories extremes (aturats, pensionistes, etc., d'una banda i directius, gerents, professions liberals, etc., de l'altra) que no en les intermèdies (obrers qualificats, oficis manuals i tècnics, comerciants, etc.) (Vives, 1993 : 299 ; 1994 : 678-679, 686 ; 1995 : 189). Per últim, també és interessant destacar que Vives Madrigal va realitzar l'anàlisi factorial de les escales elaborades per tal de mostrar les dimensions dels constructes d'actituds lingüístiques que havia estudiat.[298]

Serra (1997) va analitzar els efectes de la immersió lingüística en les actituds envers les llengües catalana i castellana dels alumnes castellanoparlants de classe social baixa dins del seu estudi sobre el rendiment acadèmic en els programes d'immersió dels alumnes d'aquesta procedència social. Les proves es van realitzar durant els mesos de maig i juny de 1994. La mostra estudiada estava formada per 396 alumnes de 4t curs, 199 dels quals formaven part del grup experimental (Programa d'Immersió Lingüística) i 197 del grup de control (alumnes escolaritzats bàsicament en llengua castellana), tots ells matriculats en centres situats en l'Àrea Metropolitana de Barcelona. El qüestionari utilitzat és l'adaptació feta pel SEDEC (Alsina & aa., 1983) de l'escala elaborada originàriament per Sharp i els seus col·laboradors (1973),[299] que com s'ha vist també va ser l'emprat per Ribes (1993)[300] (Serra, 1997 : 95-96, 99-104). Els resultats obtinguts per Serra mostren que ni el programa educatiu ni la condició lingüística familiar global tenen una relació significativa amb les actituds envers les llengües catalana i castellana. Així, els alumnes d'immersió i els que no en feien diferien molt poc pel que fa a les actituds envers ambdues llengües i, d'una manera semblant, tampoc hi havia una relació

[298] En l'escala envers el català va identificar disset factors : avaluació general, *apreci* / estimació envers la llengua, acceptació apreciada, utilitat, obligatorietat, facilitat, utilitat II, acceptació (essencialment de l'oficialitat del català), acceptació II, consciència lingüística (inclinada cap a l'estimació), consciència lingüística II (inclinada cap a la familiaritat i la necessitat), consciència de conservació, *apreci*, consciència lingüística de conservació II, consciència lingüística III, acceptació i acceptació d'existència. En l'escala envers el castellà els factors identificats van ser : avaluació o sentiment general, *apreci* general, potència, importància, fama, facilitat, mèrit, mèrit II, consciència lingüística, importància II, necessitat, obligatorietat, familiaritat, mèrit III, acceptació I, acceptació II i utilitat (Vives, 1994 : 210-212, 229-230).

[299] *Supra*, pàg. 237.

[300] *Supra*, pàg. 239.

estadísticament significativa entre els alumnes de condició familiar bilingüe[301] i els alumnes de famílies castellanoparlants (Serra, 1997 : 129-132).

Pla i Molins, Pla i Rius i Rajadell (1995) van utilitzar una tècnica qualitativa, l'anàlisi de contingut, per a avaluar les actituds envers la llengua catalana i el seu aprenentatge escolar d'una mostra de 1009 alumnes de 7è i 8è de EGB d'escoles públiques dels diferents districtes de la ciutat de Barcelona. En la mostra hi havia un major percentatge d'alumnes de llengua familiar castellana que d'alumnes de llengua familiar catalana, com sol ser habitual als centres públics de Catalunya. L'anàlisi de contingut d'una redacció sobre el tema *Què pensen i quins són els sentiments que els provoca l'aprenentatge de la llengua catalana en l'escola ?* va permetre arribar a diverses conclusions, que resumim. En primer lloc, es constatava l'actitud general positiva envers la llengua catalana (89.2% del total), ja que només una petita minoria de llengua familiar castellana (10.5% del total) expressen una actitud de rebuig envers el català (Pla & Pla & Rajadell, 1995 : 200). Pel que fa a les preferències lingüístiques, es dóna un equilibri bastant notable entre un terç aproximat dels alumnes que prefereixen el castellà (32.2%), un altre terç que es decanta pel català (38.2%) i un altre terç que mostra un equilibri en la seua preferència lingüística (29.3%). En aquest apartat es va observar una tendència a valorar una o altra llengua d'acord amb la procedència familiar (pàg. 201). Un altre aspecte que es va investigar va ser la motivació en l'aprenentatge de les llengües. El 42.8% dels alumnes manifestaven una motivació instrumental, mentre que el 44.3% mostrava una actitud "sentimental", és a dir, integradora, envers l'aprenentatge de la llengua. S'observava que entre els alumnes fills de famílies castellanoparlants eren més freqüents les motivacions instrumentals (pàg. 203). També es va estudiar l'actitud envers l'ensenyament de la llengua catalana en l'escola. El 58.3% del total dels alumnes mostraven un rebuig envers les classes de llengua catalana enfront del 41.7% que hi mostraven actituds positives. Aquest rebuig se centrava en la personalitat del mestre i en la manca de recursos didàctics positius, ja que es constatava un aprenentatge massa centrat en regles i amb poca presència de l'expressió oral (pàg. 204). Per últim, es va estudiar l'opinió envers la televisió pública catalana, que va resultar globalment molt positiva (91.2%). En resum, es tracta d'un treball interessant perquè utilitza una tècnica diferent per a l'estudi de les actituds. El fet, però, de no tenir

[301] Es tractava d'alumnes bilingües però amb un comportament lingüístic decantat cap a l'ús del castellà. Per les característiques de l'estudi es van eliminar de la mostra inicial els alumnes de condició familiar catalana i els alumnes de condició familiar bilingüe decantats cap a l'ús del català (Serra, 1997 : 101-102).

en compte els diferents programes educatius –o el grau de presència del català en el currículum escolar– com a variable independent limita la possibilitat de comparar els resultats d'aquest treball amb el nostre.

Cano i Baldaquí (1994), i Baldaquí i Cano (1997) han analitzat les actituds lingüístiques dels futurs mestres en dos estudis realitzats als cursos acadèmics 1993-94 i 1995-96. Les mostres estudiades eren respectivament de 367 i de 266 estudiants de l'Escola Universitària de Formació del Professorat de la Universitat d'Alacant que havien optat voluntàriament per matricular-se en assignatures impartides pel Departament de Filologia Catalana. En els dos treballs es van construir escales de Likert de contingut molt semblant i amb un grau de fiabilitat adequat. L'anàlisi de les variables que estaven relacionades amb l'actitud envers la llengua catalana va posar de manifest en tots dos casos que hi havia un conjunt de factors correlacionats –que gairebé tots es podien interpretar en relació amb un major contacte amb la llengua catalana–, que estaven directament relacionats amb l'actitud lingüística : la primera llengua, el lloc de naixement i de residència, l'àmbit en què havien aprés la llengua catalana (amb una actitud més favorable dels que havien fet un aprenentatge familiar que no escolar), la competència en les quatre habilitats lingüístiques en català, el grau d'ús de la llengua catalana, l'autoadscripció a un grup lingüístic, el grau en què es consideraven catalanoparlants, la motivació (instrumental o integradora) per a aprendre el català, etc. Els estudis mostraven que com més decantades en favor de la llengua catalana estan aquestes variables, millor és l'actitud general envers aquesta llengua (Cano & Baldaquí, 1994 : 298-300 ; Baldaquí & Cano, 1997 : 22-23).

5.3 Construcció de l'escala d'actitud lingüística

Un dels qüestionaris que han contestat els subjectes estudiats, tant els alumnes dels programes d'Immersió Lingüística i d'Ensenyament en València com els dels programes d'Incorporació Progressiva, tenia per objectiu la construcció de dues escales : una d'actituds lingüístiques i una altra que donés compte de la percepció de la pertinença de la varietat valenciana al diasistema lingüístic de la llengua catalana. L'objectiu era realitzar una valoració de les actituds dels alumnes en aquestes dues variables de manera que posteriorment es poguessen posar en relació amb els altres factors socials i lingüístics que s'investiguen, especialment el programa educatiu en què es troben matriculats.

Els qüestionaris, i especialment els qüestionaris de preguntes tancades com el que s'ha utilitzat, són un instrument de recol·lecció de dades que té un nivell elevat de sofisticació i desenvolupament formal com a resultat de l'ús ús extensiu fet pels científics socials. A partir de les respostes als qüestionaris de preguntes tancades es poden construir escales actitudinals (Agheyisi & Fishman, 1970 : 147-148). A més, com asseguren aquests autors, els qüestionaris són, segurament, el mètode més utilitzat per a l'estudi de les actituds lingüístiques : "[...] language attitude studies have tended to make more use of questionnaires than of other methods" (pàg. 151). Altres tècniques alternatives, com ara les entrevistes, l'observació, l'estudi de casos, l'autobiografia, les *commitment measures* (mesures de compromís),[302] la *matched guise technique*, etc., eren difícilment utilitzables en el context d'aquesta investigació o s'adequaven pitjor als objectius proposats.

No hi ha un mètode millor que els altres per a construir escales d'actituds. De fet, el millor mètode d'escalament és aquell que siga el més apropiat a la situació particular en que té lloc la investigació i als objectius que s'hi pretenen aconseguir (Oppenheim, 1996^2 : 188). Per això, d'entre els diversos tipus d'escales per a mesurar actituds que es poden construir (Thurstone, Likert, Guttman, Diferencial Semàntic...), s'ha optat per les anomenades "escales de Likert". Els motius d'aquesta elecció són diversos. El principal és que es tracta d'un tipus d'escala de construcció senzilla, que no necessita un nombre excessiu d'ítems per a ser construïda i que, al mateix temps, presenta una fiabilitat i una validesa que solen ser molt elevades (Oppenheim, 1996^2 : 195 ; Visauta, 1989 : 182). Les condicions del treball de camp, amb un seguit de proves realitzades a grups de subjectes jóvens, aconsellaven reduir al màxim la durada de les proves. Una altra raó és que aquestes escales permeten la utilització d'ítems que no estiguen directament relacionats amb les actituds que es volen mesurar i, per tant, és possible un cert grau de mesurament indirecte de l'actitud (Visauta, 1989 : 182 ; Oppenheim, 1996^2 : 200). Conforme afirma Oppenheim : "it becomes possible to include items whose manifest contents is not obviously related to the attitude in question, enabling subtler and deeper ramifications of an attitude to be explored" (pàg. 200). Per últim, també s'ha tingut present que les escales de Likert són segurament la millor alternativa quan es tracta d'estudiar models d'actituds o d'explorar les teories sobre les actituds (Oppenheim, 1996^2 : 188-189).

[302] Agheyisi & Fishman, 1970 : 144-145.

Les escales de Likert parteixen del supòsit teòric que una actitud pot ser definida com una disposició del subjecte cap a una acció, és a dir, una predisposició a actuar d'una o altra manera en uns contextos específics, o també, a favor o en contra d'uns determinats objectes (persones, institucions, etc.). Les opinions manifestades verbalment pels subjectes són considerades com un mètode indirecte per a valorar les seues disposicions cap a l'acció. S'accepta, per tant, de manera expressa, que les actituds poden mesurar-se a partir de les manifestacions verbals produïdes pels subjectes a partir d'uns enunciats que actuen com a reactius (Visauta, 1989 : 177). Per tant, i tenint en compte com s'ha vist anteriorment[303] que l'escales de Likert –com en general la majoria de tècniques que s'utilitzen per a avaluar les actituds–, actuen proposant al subjecte una avaluació afectiva respecte d'un estímul referit a l'objecte o referent de l'actitud, que en el nostre cas és la varietat valenciana de la llengua catalana, la definició operativa d'actitud que s'utilitza en aquesta investigació ha de ser, tot seguint Gardner : "an individual's attitude is an evaluative reaction to some referent or attitude object, inferred on the basis of the individual's beliefs or opinions about the referent" (1985 : 9).

Les escales de Likert mesuren els subjectes, és a dir, proporcionen una mesura de l'actitud dels subjectes respecte d'un objecte. Per tant, les escales que s'han construït generen dades que permeten ordenar els subjectes segons les seues actituds respecte de la varietat valenciana de la llengua catalana. Les dades obtingudes possibilitaran l'objectiu de posar en relació les actituds lingüístiques amb altres variables socials i lingüístiques, com ara la primera llengua o, molt especialment, el programa educatiu en què es troben escolaritzats els alumnes.

Des del punt de vista de la mesura, les dades obtingudes amb les escales de Likert són, en principi, de naturalesa ordinal, ja que provenen d'ordenar l'opinió dels subjectes (més o menys positiva) respecte de l'enunciat que funciona com a reactiu (Visauta, 1989 : 178). De tota manera, hi ha una certa ambigüitat sobre la naturalesa de les dades aconseguides mitjançant l'escalament posterior. Alguns autors assenyalen que les dades procedents d'escales, i específicament de les escales tipus Likert, poden analitzar-se utilitzant les mateixes tècniques estadístiques que s'utilitzen amb les variables numèriques, a més de poder-se utilitzar, òbviament, les tècniques estadístiques habituals amb les variables nominals o ordinals (González, 1994[2] : 319 ; Santesmases,

[303] *Supra*, pàg. 230.

1997 : 84).[304] De fet, és bastant habitual trobar estudis que analitzen les dades procedents de les escales de Likert com a dades numèriques.[305] Altres autors, en canvi, si bé admeten els avantatges de l'estadística paramètrica a l'hora d'analitzar les dades, s'interroguen sobre les assumpcions que implica aquesta pràctica amb dades procedents de la construcció d'escales :

> However, while such transformations may be useful, they require us to make certain assumptions [...] Or what about five-point Likert scale items in attitude scales ? Is it justifiable to treat these as metric variables ? And how can we justify making similar assumptions in the case of semantic differential items, or inventories ? The temptation to do so is often strong because the statistical 'mining' tools for metric variables are more versatile and more powerful (Oppenheim, 1996^2 : 286-287).

Oppenheim suggereix que quan hi ha un dubte raonable sobre la naturalesa de les dades és una bona pràctica realitzar l'anàlisi de dades diverses vegades, tot utilitzant tant les proves estadístiques paramètriques com les equivalents no paramètriques. Aquesta pràctica segurament mostrarà que en quasi totes les ocasions es poden obtenir uns resultats molt semblants dins d'un metodologia més ortodoxa : "Such a procedure might well show that making some radical data transformations is not really necessary and the almost equally clear results can be obtained by more conservative means" (Oppenheim, 1996^2 : 287).[306]

Si ens haguéssem limitat, com és freqüent en molts estudis, a proposar als subjectes que expressessen la seua opinió davant d'un o diversos enunciats referits a determinats aspectes de l'actitud lingüística, les dades obtingudes serien les freqüències de les respostes. L'anàlisi d'aquestes freqüències permetria fer una aproximació a les actituds a traves dels percentatges de resposta als enunciats, ja que es podria suposar que aquests percentatges serien representatius de les opinions sobre l'aspecte de

---

[304] González (*loc. cit.*) afirma que les dades de les escales de Likert estan mesurades en una escala d'intervals iguals sense punt zero. Fasold fa una reflexió semblant a la que hem fet nosaltres referida a la naturalesa (ordinal o d'interval) de les dades obtingudes mitjançant el procediment del diferencial semàntic, i assenyala que si bé no està clara la naturalesa numèrica d'aquestes dades, en la pràctica s'utilitza normalment l'estadística paramètrica (és a dir, la que s'utilitza amb dades numèriques) per a analitzar els resultats d'aquestes escales (Fasold, 1996 : 235-236, n. 2).

[305] Sense eixir del nostre context es pot veure, per exemple, Ribes (1993 : 121) o Vives Madrigal (1993 : 297-299).

[306] Aquest és, sens dubte, un bon consell davant d'un tema delicat en el qual no hi ha consens. De tota manera, la nostra opinió és, en principi, favorable a l'ús de l'estadística paramètrica amb les dades procedents de les escales de Likert sempre que es donen els supòsits de normalitat de la distribució i d'homogeneïtat de les variàncies.

l'actitud objecte d'anàlisi. No es podria, però, mesurar la intensitat global d'aquesta actitud. Tampoc no es disposaria d'instruments d'anàlisi per a saber en quin grau els resultats obtinguts són fiables per a l'estudi de les actituds lingüístiques, i el mateix es podria dir respecte de la validesa. Dit en altres mots, es podria fer una aproximació qualitativa a l'estudi de les actituds, però no es podria conéixer la fiabilitat ni la validesa dels resultats obtinguts. Com que no seria possible atorgar als individus una puntuació en l'actitud lingüística, tampoc no seria factible realitzar una anàlisi quantitativa més exhaustiva, tot relacionant l'actitud amb altres variables socials i lingüístiques. Per últim, tampoc no es podria analitzar l'estructura – unidimensional o la multidimensional– del constructe "actitud lingüística".

S'acaba de dir que no es podria conéixer la fiabilitat dels resultats. De tota manera l'experiència empírica demostra que les investigacions que es realitzen a partir de les respostes dels enquestats a preguntes en les quals simplement expressen l'opinió sobre enunciats aïllats no tenen massa fiabilitat. Per això és preferible sempre la utilització de conjunts de preguntes o, millor encara, d'escales : "we should not rely on single questions when why come to measure those attitudes that are most important to our study ; we should have sets of questions or attitude scales" (Oppenheim, 1996[2] : 147).

La raó és que les actituds són constructes complexos, als quals cal aproximar-se des de diversos punts de vista i, per tant, les preguntes simples no poden donar compte de la diversitat i la complexitat que els són inherents. A més, sembla que en el cas de les preguntes sobre actituds, com que no es refereixen a fets o comportaments concrets, sinó a estats mentals, les preguntes simples són molt sensibles a les interpretacions de la redacció de l'enunciat, la qual cosa és una font d'esbiaixament en les respostes i, per tant, de manca de fiabilitat. Conforme afirma Oppenheim :

> [...] there are serious objections to the use of single questions to measure such non-factual topics as awareness, precepts, social representations, brand images, opinions, beliefs, attitudes, values and stereotypes. Such issues are usually more complex than questions of fact ; they have to do with states of mind, rather than with behaviour or with events in the outside world, and are therefore difficult to measure and to validate ; they are generally multi-faceted and have to be approached from several directions ; above all, single questions dealing with such sensitive topics are much more open to bias and unreliability due to wording question format and contextual effects. It is not unusual to find that responses by the same group of subjects to two virtually identical items differ by as much as 20 per cent or more, and we have no guiding principles by which to predict how

> respondents will react to various forms of wording of what is basically the same question (Oppenheim, 1996[2] : 150).

En el qüestionari que s'ha utilitzat hi havia en principi trenta-tres ítems destinats a la construcció d'una escala sobre l'actitud lingüística, en els quals es demanava als enquestats que triaren, entre les respostes que se'ls oferien, aquella que expressés millor el seu grau d'acord o de desacord amb l'enunciat proposat. Aquest acord o desacord es formulava, com és habitual en les escales de Likert, amb cinc possibilitats alternatives de resposta graduades en intensitat de manera que la distància subjectiva entre les opcions fos aproximadament igual (Openheim, 1996[2] : 195-197). Se'n pot veure un exemple tot seguit (figura 2) :

Totes les llengües són importants, i per això crec que no té sentit dir que el castellà és més important que el valencià :
a) Totalment d'acord; b) Bastant d'acord; c) No ho sé (o em resulta indiferent); d) Bastant en desacord; e) Totalment en desacord.

figura 2 : exemple d'ítem del qüestionari per a elaborar l'escala d'actitud lingüística

En el mateix qüestionari, a més dels trenta-tres ítems destinats a l'elaboració de l'escala global d'actituds, n'hi havia vuit que estaven pensats per a la construcció d'una escala sobre l'opinió dels alumnes de la pertinença de la varietat lingüística valenciana als diasistema global de la llengua catalana. Per últim, també hi havia dos ítems que demanaven als subjectes la seua opinió sobre el nom de la llengua catalana al País Valencià i sobre el nom de la llengua castellana.[307]

D'entrada, es va partir d'un conjunt d'enunciats superior als que finalment formaren part de les diverses escales. Es va posar molta cura perquè els enunciats presentats fossen clars i directes, sense ambigüitats. Prèviament se n'havia comprovat el funcionament amb alumnes de l'E. U. de Formació del Professorat d'Alacant. També es va buscar l'equilibri entre els ítems formulats de manera positiva i els formulats de manera negativa, ja que aquest equilibri és necessari per a evitar les respostes estereotipades (Visauta, 1989 : 178-179). Del total d'ítems del test (quaranta-un si se'n descompten els dos últims que tracten sobre el nom de les llengües), vint-i-dos estaven formulats de forma positiva i dinou de forma negativa.

[307] En principi també teníem intenció d'elaborar una escala sobre l'opinió dels alumnes respecte de la normalització lingüística i el futur de la llengua catalana al País Valencià, però l'anàlisi dels resultats va mostrar que aqueixa escala mesurava, en realitat, l'actitud lingüística. Per tant, es van integrar els ítems que

També s'ha tingut molt en compte la redacció dels ítems formulats de manera negativa, ja que en el nostre entorn les negacions poden produir problemes d'interpretació en alguns subjectes i, en conseqüència, poden augmentar els errors de resposta (Arce, 1994 : 34). Per últim, s'ha de dir que als alumnes dels programes d'Immersió i d'Ensenyament en Valencià se'ls oferia el qüestionari en llengua catalana, mentre que als alumnes dels programes d'Incorporació Progressiva se'ls donava la possibilitat de triar entre la versió catalana i la versió castellana del qüestionari.

Per a la formulació dels ítems de l'escala de Likert és suficient que l'investigador que els elabore tinga experiència en el tema a analitzar (Arce, 1994 : 35-36).[308] No cal, com en les escales de Thurstone, que els enunciats passen per una avaluació prèvia de jutges (Visauta, 1989 : 179 ; Oppenheim, 1996^2 : 195). Encara que l'enunciat dels ítems s'han realitzat bàsicament d'acord amb els coneixements que tenim sobre l'actitud lingüística,[309] també s'han tingut en compte les aportacions anteriors d'altres autors del nostre entorn. Així, Gómez Molina (1986 : 67-78) tot seguint Weinreich (1953), analitza les actituds envers les llengües a partir de cinc factors : a) la fidelitat lingüística, que indica l'adhesió a la pròpia llengua per tal de mantenir-la ; b) l'orgull lingüístic, que interpreta com la satisfacció o dignitat de posseir una llengua pròpia ; c) el prestigi lingüístic, o la utilitat d'una llengua en la promoció social ; d) la utilitat lingüística, o necessitat d'una llengua per a la comunicació social ; e) El rebuig lingüístic, o sentiment negatiu envers l'altra llengua. Altres autors també coincideixen a afirmar que per a valorar l'actitud cal mesurar la fidelitat, l'orgull, el prestigi, la utilitat o el rebuig (Rubin, 1968 *apud* Carranza, 1982 : 69 ; Doménech, 1991 : 173 ; Blas Arroyo, 1998 : 115-133). Nosaltres hem tingut en compte aquestes aportacions a l'hora de formular els ítems i hem intentat que els enunciats s'ajusten a aquestes dimensions de l'actitud.[310]

---

estaven destinats a construir l'escala sobre la normalització lingüística i el futur de la llengua en el procés de construcció de l'escala sobre l'actitud lingüística.

[308] Tenim experiència en l'elaboració d'escales d'actitud per les enquestes que des del curs 1993-94 realitzem anualment als alumnes de l'E. U. de Formació del Professorat d'Alacant. Es pot consultar Cano & Baldaquí (1994) i Baldaquí & Cano (1996).

[309] Agraïm a la Dra. Maria Antònia Cano l'ajuda que ens va prestar en l'avaluació prèvia dels ítems.

[310] S'ha de tenir en compte que aquestes dimensions són teòriques, ja que els treballs que se citen no analitzen l'existència d'aquests factors com a components del constructe "actitud lingüística".

Posteriorment, la prova s'aplica als subjectes. Com que no hi ha una avaluació prèvia de la validesa de la prova a través de l'avaluació de jutges, s'ha d'aplicar a una mostra suficientment representativa de subjectes, que alguns autors xifren al voltant del centenar (Visauta, 1989 : 179 ; Oppenheim, 1996^2 : 195 ; Cea, 1996 : 271). En el nostre cas, el test d'actituds ha estat contestat vàlidament per 187 alumnes.

Una vegada que s'han obtingut les respostes dels enquestats es recodifiquen els valors de les respostes als ítems formulats negativament, ja que una resposta negativa a un ítem negatiu correspon, en la pràctica, a una resposta positiva a un ítem positiu. Posteriorment, es realitza l'estudi i la selecció dels ítems que finalment formen part de l'escala. Per fer-ho, s'analitzen les dades obtingudes amb la finalitat de construir una escala compacta, en què tots els ítems estiguen integrats i contribuesquen a la mesura del constructe subjacent (Arce, 1994 : 36), en aquest cas, l'actitud lingüística i l'actitud sobre la pertinença de la varietat valenciana al diasistema comú de la llengua catalana.

El conjunt inicial d'ítems del qüestionari era superior al que finalment s'ha mantingut per a la construcció de les diverses escales. Per fer aquesta selecció, s'ha realitzat una anàlisi que consisteix, bàsicament, a calcular el grau d'integració de cada ítem a l'escala, cosa que ajuda a establir quins ítems no contribueixen a la mesura de l'actitud o quins hi aporten informació redundant. El grau d'integració es pot descobrir investigant la relació que hi ha entre les respostes que els subjectes emeten per a un ítem i les respostes que emeten per al conjunt dels ítems. La tècnica estadística per a fer aquest càlcul és el coeficient de correlació de Pearson entre les respostes a un ítem i la suma de les respostes a tots els ítems.

Dit en altres paraules, més entenedores, s'ha de comprovar la relació que hi ha entre el valor d'una escala que es construís només amb l'ítem que s'analitza i el valor de l'escala que es construeix amb tots els ítems. Ara bé, en investigar la relació entre cada ítem i el total, resulta que l'ítem forma part del total. Per tant, el que es fa és excloure del càlcul d'aquest total l'aportació de l'ítem que s'investiga. Aquest tipus de correlació s'anomena "correlació corregida", i és la que s'ha utilitzat (Arce, 1994 : 36 ; Oppenheim, 1996^2 : 198-199).

Per últim, i una vegada construïda l'escala, s'ha de fer el càlcul de la fiabilitat aconseguida. Cal recordar que una fiabilitat elevada indica que s'obtindrien resultats similars si el test d'actituds fos administrat diverses vegades en situacions semblants al mateix grup de subjectes (Visauta, 1989 : 211). D'entre els diversos mètodes que hi ha per a fer aquest càlcul, s'ha elegit el mètode de consistència interna alfa de Cronbach, que és el més utilitzat pels investigadors socials en l'actualitat. Per a calcular aquest coeficient es divideix la sèrie total d'ítems en dues meitats i, posteriorment, es calcula la mitjana de tots els coeficients de correlació possibles de les dues meitats. Així, es mesura la consistència interna de tots els ítems, globalment i individualment (Norušis, 1994 : 143-148 ; Oppenheim, 1996^2 : 160 ; Cea, 1996 : 155-156). Habitualment, es considera que un valor de l'estadístic alfa de Cronbach superior a 0.75 o 0.80 és suficient (Bisquerra, 1987 : 289 ; Cea, 1996 : 156).[311]

Ara es mostrarà, pas a pas, la construcció d'una de les escales, la d'actituds lingüístiques. Servirà per a explicar més detalladament el procés que s'ha seguit i per a exemplificar-lo. Així, en el cas de l'altra escala, la que indica l'opinió dels alumnes respecte de la pertinença de la varietat valenciana al diasistema lingüístic global del català, podrem limitar-nos a explicar els resultats del procés.

5.3.1 Anàlisi estadística de la integració dels ítems en l'escala

Per a la realització de l'escala sobre les actituds lingüístiques es va partir de trenta-tres ítems que es relacionen tot seguit (figura 3) :

1r ítem : **1. El valencià està en perill de desaparéixer a la Comunitat Valenciana.**
2n ítem : **2. El castellà està en perill de desaparéixer a la Comunitat Valenciana.**
3r ítem : **3. M'agrada que la gent parle valencià sempre que puga.**
4t ítem : **4. Intente utilitzar el valencià sempre que m'és possible.**

[311] El coeficient alfa de Cronbach mesura la fiabilitat de l'escala construïda. El valor pot oscil·lar entre 0 (manca total de fiabilitat) i 1 (màxima fiabilitat), però depén de la quantitat d'ítems, ja que a més ítems el valor del coeficient augmenta (Arce, 1994 : 37). Bisquerra considera que els coeficients superiors a 0.75 són alts. Cea posa el límit en 0.80. Altres autors posen límits diferents (entre 0.60 i 0.85) segons l'ús que vulga donar-se a l'escala (Latiesa, 1994^2 : 358).

5è ítem :
5. Totes les llengües són importants, i per això crec que no té sentit dir que el castellà és més important que el valencià.

6è ítem :
8. La llengua catalana (i per tant el valencià) pot arribar a ser una llengua important en el context europeu.

7è ítem :
9. La llengua catalana (i per tant el valencià) ha tingut al llarg de la seua història tanta importància com el castellà.

8è ítem :
10. De vegades em veig obligat a parlar valencià sense ganes, obligat per les circumstàncies.

9è ítem :
11. Em molesta que un desconegut em parle en valencià.

10è ítem :
13. No és de bona educació contestar en valencià a una persona que parla en castellà.

11è ítem :
14. El valencià és tan important com el castellà o l'anglés.

12è ítem :
15. Com que tots parlem castellà, no és necessari que la gent originària d'altres comunitats autònomes que ve a viure ací s'ensenye a parlar valencià.

13è ítem :
16. De vegades trobe ridícul l'ús del valencià en algunes circumstàncies.

14è ítem :
17. Hauria de ser obligatori que tots els estudiants de la Comunitat Valenciana cursaren, com a mínim, la meitat de les assignatures en valencià.

15è ítem :
18. És necessari que el Valencià siga una assignatura obligatòria per als estudiants de la Comunitat Valenciana.

16è ítem :
19. El valencià és una llengua rural, poc interessant per a un àmbit urbà.

17è ítem :
20. Estudiant valencià podré conéixer més gent i integrar-me millor en aquesta terra.

18è ítem :
21. El castellà és una llengua que està més de moda que el valencià.

19è ítem :
22. Per a un metge que passa consulta és més necessari parlar anglés que valencià.

20è ítem :

23. Estudiar valencià em resultarà molt útil en el futur per a trobar faena.

21è ítem :
24. És necessari parlar valencià per a integrar-se totalment a la Comunitat Valenciana.

22è ítem :
25. A la llarga, el valencià és la llengua que hauria de predominar a la Comunitat Valenciana.

23è ítem :
26. El valencià hauria de ser una assignatura voluntària en les escoles i instituts de la Comunitat Valenciana.

24è ítem :
27. El castellà hauria de ser una assignatura voluntària en les escoles i instituts de la Comunitat Valenciana.

25è ítem :
28. Per a una persona de fora, que no conega ni el valencià ni el castellà, li constarà menys d'aprendre el castellà que el valencià.

26è ítem :
29. Totes les persones que viuen a la Comunitat Valenciana haurien de saber parlar i escriure en castellà i en valencià.

27è ítem :
30. Cada dia hi ha més poca gent que parla en valencià, i es parla pitjor.

28è ítem :
31. El valencià serveix per a escriure obres tecnològiques igual que qualsevol altra llengua.

29è ítem :
33. En el futur, quan estudie a la Universitat o treballe, crec que utilitzaré sobretot el castellà.

30è ítem :
35. L'anglés o el castellà són llengües que permeten la investigació científica, mentre que el valencià té un ús més literari.

31è ítem :
36. La gent cada vegada utilitza més el valencià, i en més llocs.

32è ítem :
37. La promoció de l'ús del valencià no progressarà fora de l'àmbit escolar.

33è ítem :
38. Durant el segle XXI desapareixeran totes les llengües llevat de les molt grans, com ara el castellà, l'anglés, el francés, l'alemany, l'àrab, el rus o el xinés.

figura 3 : ítems inicials per a l'elaboració de l'escala d'actitud lingüística

En un primer pas, es va calcular el grau d'integració de cadascun dels trenta-tres ítems a l'escala d'actituds. Per a fer-ho, ja s'ha vist que cal analitzar el coeficient de correlació de Pearson corregida entre les respostes a un ítem i la suma de les respostes a tots els ítems. Prèviament, cal recordar que s'ha recodificat el valor de les respostes als ítems formulats negativament, ja que una resposta negativa a un ítem negatiu correspon, en la pràctica, a una resposta positiva a un ítem positiu. Tot seguit hi ha els resultats obtinguts en aquest primer pas (figura 4) : [312]

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
AV1	105.8111	376.7351	-.0112	.8669
AV2	104.8389	378.7057	-.0513	.8666
AV3	105.3111	350.6513	.5530	.8546
AV4	105.6111	345.8144	.5374	.8541
AV5	104.9500	358.2265	.3656	.8587
AV8	106.0944	355.5609	.4575	.8568
AV9	105.9000	358.3922	.3568	.8589
AV10	105.5889	344.5786	.5237	.8543
AV11	104.9944	352.7989	.4390	.8569
AV13	106.3500	359.1785	.2419	.8628
AV14	105.9056	347.9743	.4689	.8559
AV15	106.1167	352.7740	.3828	.8584
AV16	105.5389	348.8644	.4987	.8553
AV17	106.2889	344.8099	.5527	.8537
AV18	105.2278	351.0931	.4923	.8557
AV19	105.2444	355.1801	.4744	.8565
AV20	105.6056	353.3575	.4198	.8574
AV21	106.5444	352.8081	.4505	.8567
AV22	105.5778	361.7313	.2550	.8616
AV23	105.5278	358.5970	.3839	.8584
AV24	106.2444	352.6103	.4437	.8568
AV25	105.7667	348.7162	.4858	.8556
AV26	105.9778	354.2677	.3490	.8594
AV27	106.3111	379.6345	-.0723	.8715
AV28	106.4722	349.4797	.5134	.8551
AV29	105.3500	357.8712	.3368	.8595
AV30	106.3444	370.9198	.0957	.8651
AV31	105.3000	359.2279	.4054	.8581
AV33	106.7500	349.0601	.5497	.8544
AV35	106.1667	366.7877	.2242	.8617

[312] Un aspecte previ a tenir en compte durant el procés de construcció de l'escala d'actituds és el tractament dels valors perduts del sistema *(system missing)*, és a dir, aquells que corresponen a preguntes que no han estat contestades pels enquestats. Durant el procés de càlcul de la integració dels ítems en l'escala i de la fiabilitat de l'escala, que es realitza per decidir els ítems que finalment en formaran part, s'han exclòs de l'anàlisi els casos en què hi ha valors perduts. Posteriorment, s'han tornat a incloure tots els casos i s'han substituït els valors perduts pel valor de la mediana de la sèrie. Aquesta darrera operació és necessària ja que si no ho es fes així baixaria la puntuació dels individus que no han contestat algun ítem i, per tant, s'esbiaixarien les puntuacions de l'escala per a aquests casos. Per al procés d'imputació es pot consultar Sánchez Carrión (1996 : 212-222) o Martínez Arias (1999 : 54-59).

AV36	106.3167	363.4466	.2850	.8605
AV37	106.0056	354.6648	.4718	.8565
AV38	105.7000	356.4458	.4337	.8573

Reliability Coefficients
N of Cases = 180.0 N of Items = 33
Alpha = .8623

figura 4 : resultats inicials del càlcul de la integració dels ítems en l'escala d'actitud lingüística

En la columna de l'esquerra hi ha la identificació de l'ítem del test d'actituds. "AV" significa "actitud, variable", i el número que hi ha a continuació correspon al número de l'ítem en el test. Així, per exemple, AV26 correspon a l'ítem número 26 del qüestionari que, com s'acaba de veure, correspon a l'enunciat : "el valencià hauria de ser una assignatura voluntària en les escoles i instituts de la Comunitat Valenciana". Les dues primeres columnes ofereixen la mitjana de l'escala i la variància si s'elimina l'ítem corresponent. La tercera columna es ofereix la correlació corregida entre cada ítem i el total. Per últim, la darrera columna informa del valor de l'estadístic alfa de Cronbach – que com s'ha vist mesura la fiabilitat de l'escala–, si l'ítem és esborrat. Davall de tota aquesta informació, el programa ofereix sota l'epígraf *Reliability Coefficients* el nombre de casos (subjectes) en l'estudi, el nombre total d'ítems i el valor de l'estadístic alfa de Cronbach (0.8623) per a una escala construïda amb tots els ítems que es mostren.

Per a l'anàlisi interessen sobretot les dues darreres columnes. Hi ha tres ítems, el AV1, el AV2 i el AV27, que tenen una correlació negativa amb la resta. A més, el valor de l'alfa de Cronbach augmentaria si s'esborressen de l'anàlisi. Per tant, es procedeix a eliminar-los i es torna a realitzar la mateixa anàlisi sense incloure'ls. Els resultats que s'obtenen són els següents (figura 5) :

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
AV3	94.9222	351.5917	.5628	.8736
AV4	95.2222	346.4531	.5511	.8733
AV5	94.5611	359.7895	.3620	.8777
AV8	95.7056	357.2815	.4499	.8760
AV9	95.5111	359.7932	.3565	.8778
AV10	95.2000	345.4458	.5325	.8736
AV11	94.6056	353.3352	.4557	.8757
AV13	95.9611	361.2219	.2316	.8819
AV14	95.5167	349.4020	.4679	.8753

AV16	95.1500	349.9606	.5041	.8745
AV17	95.9000	344.7944	.5787	.8726
AV18	94.8389	351.2421	.5175	.8743
AV19	94.8556	356.0237	.4869	.8753
AV20	95.2167	354.8187	.4182	.8765
AV21	96.1556	354.2327	.4496	.8758
AV22	95.1889	363.8077	.2424	.8806
AV23	95.1389	360.2320	.3785	.8774
AV24	95.8556	354.3477	.4366	.8761
AV25	95.3778	349.7336	.4924	.8747
AV26	95.5889	352.7574	.3988	.8771
AV28	96.0833	350.7807	.5149	.8743
AV29	94.9611	359.1549	.3388	.8783
AV30	95.9556	373.5846	.0716	.8840
AV31	94.9111	361.0088	.3961	.8771
AV33	96.3611	349.8521	.5619	.8734
AV35	95.7778	368.4755	.2176	.8803
AV36	95.9278	365.3635	.2734	.8794
AV37	95.6167	356.1818	.4688	.8756
AV38	95.3111	358.0814	.4281	.8764

Reliability Coefficients
N of Cases = 180.0 N of Items = 30
Alpha = .8802

figura 5 : segon pas del càlcul de la integració dels ítems en l'escala d'actitud lingüística

Es veu que la correlació de l'ítem AV30 és molt més baixa que la de la resta d'ítems. A més, si es llevés de l'anàlisi el valor de l'alfa de Cronbach augmentaria de 0.8802 a 0.8840. Per tant, s'elimina i es torna a realitzar el procés. Per tal d'alleugerir l'explicació, se n'eliminaran tots els passos intermedis per presentar, tot seguit, el resultat final del procés de construcció de l'escala (figura 6) :

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
AV3	83.0757	301.6247	.5911	.8804
AV4	83.3676	296.6576	.5848	.8800
AV5	82.7081	309.5774	.3873	.8849
AV8	83.8486	307.5857	.4669	.8832
AV9	83.6324	310.1685	.3651	.8854
AV10	83.3676	297.4402	.5259	.8816
AV11	82.7514	305.3618	.4425	.8837
AV14	83.6649	300.7023	.4702	.8831
AV15	83.8703	305.8092	.3735	.8857
AV16	83.3081	303.1491	.4713	.8830
AV17	84.0324	294.6620	.6127	.8792
AV18	82.9784	301.6734	.5387	.8814
AV19	82.9946	307.0380	.4923	.8827
AV20	83.3730	305.6156	.4289	.8840
AV21	84.3027	306.9079	.4179	.8843
AV23	83.3027	311.2340	.3685	.8853
AV24	84.0000	305.8913	.4265	.8841

```
AV26          83.7297       303.3613        .4135           .8847
AV28          84.2486       305.2313        .4529           .8834
AV29          83.0973       307.5231        .3920           .8849
AV31          83.0703       311.8592        .3926           .8848
AV33          84.5135       302.8055        .5333           .8816
AV36          84.0649       315.3979        .2814           .8870
AV37          83.7676       308.5489        .4386           .8838
AV38          83.4378       309.4431        .4160           .8843


Reliability Coefficients
N of Cases =    185.0                    N of Items = 26
Alpha =    .8874
```

figura 6 : resultats finals del càlcul de la integració dels ítems en l'escala d'actitud lingüística

Com s'hi pot veure, en l'escala han quedat finalment vint-i-sis ítems. Potser puga semblar un nombre elevat, però si se n'eliminés algun la fiabilitat total de l'escala, que es pot considerar alta ($\alpha = 0.8874$), baixaria. D'altra banda, el nombre d'ítems en les escales de Likert és arbitrari, encara que de vegades hi ha escales amb un nombre d'ítems molt reduït (Oppenheim, 1996[2] : 200). Com que les escales de Likert són additives, es calcularà la puntuació en l'actitud envers la llengua catalana de cada alumne sumant les puntuacions que ha obtingut en els vint-i-sis ítems que finalment han quedat en l'escala. Posteriorment, per tal de facilitar-ne la comprensió, es calcularà la mitjana aritmètica, tot dividint el resultat obtingut del sumatori per 26, i aquesta serà la puntuació definitiva de l'actitud que s'utilitzarà. Així, les puntuacions de 3 correspondrien als valors neutres en actitud (resposta : "no ho sé (o em resulta indiferent)", les puntuacions superiors a 3 es pot considerar que indiquen actituds globalment positives, i les inferiors a 3 indicarien actituds negatives.

5.4 Anàlisi dels resultats

Ara s'analitzaran les relacions entre la variable que s'acaben de crear, la mesura de l'actitud envers la llengua catalana, i les altres variables sociolingüístiques rellevants que s'estudiem en el treball, especialment amb les dues variables que en són l'eix : els programes educatius en què estan escolaritzats els enquestats i la seua primera llengua. El repàs que s'ha efectuat anteriorment de les investigacions realitzades en el nostre context proporciona la base per a la formulació de la major part de les hipòtesis inicials :

a) Els alumnes escolaritzats en els programes educatius bilingües (PIL i PEV) tindran una actitud millor envers la llengua catalana que els alumnes escolaritzats en els programes educatius monolingües (PIP bàsic). Els alumnes del PIP bilingüe tindran una actitud envers la llengua catalana millor que la dels alumnes del PIP bàsic, però pitjor que la dels alumnes del PIL i del PEV.

b) Els alumnes castellanoparlants dels programes d'immersió lingüística tindran una actitud envers la llengua catalana millor que la dels alumnes castellanoparlants que només reben l'assignatura de valencià (PIP bàsic), però pitjor que la dels alumnes catalanoparlants escolaritzats en els programes educatius bilingües (PIL i PEV).

c) L'actitud envers la llengua catalana serà millor en els alumnes que tenen el català com a primera llengua i en la mesura que hi haja un major grau d'ús familiar d'aquesta llengua.

BIBLIOTECA VIRTUAL

d) Els alumnes que utilitzen més la llengua catalana tindran una millor actitud envers aquesta llengua.

e) L'actitud lingüística dels alumnes envers la llengua catalana serà millor en la mesura que hi haja una major presència d'aquesta llengua en el seu entorn.

f) Els alumnes que tinguen un millor coneixement de la llengua catalana tindran també una actitud millor envers aquesta llengua.

g) Les xiques mostraran una actitud millor envers la llengua catalana que no els xics.

h) Els alumnes que s'autoconsideren valencians en un grau major tindran una actitud millor envers la llengua catalana.

5.4.1 Relació entre el programa educatiu i l'actitud lingüística

La hipòtesi primera prediu que l'actitud envers la llengua catalana serà millor en la mesura que els alumnes estiguen escolaritzats en programes educatius bilingües. Encara que l'asseveració de la hipòtesi sembla de sentit comú, no ha estat corroborada per les investigacions prèvies realitzades a Catalunya. Així, per exemple, el treball del SEDEC no és concloent, ja que encara que mostra que a mesura que augmenta el grau de catalanització de l'escola també augmenten les actituds favorables al català, les diferències obtingudes en la relació entre l'actitud lingüística i el grau de catalanitat de

l'escola no són significatives (Alsina & aa. 1983 : 84). El treball de Ribes presenta uns resultats també inesperats, ja que tampoc no troba diferències estadísticament significatives en l'actitud envers la llengua catalana entre els alumnes castellanoparlants escolaritzats en els programes d'immersió i el alumnes del grups de control castellanoparlants o bilingües familiars català-castellà escolaritzats predominantment en castellà (Ribes, 1993 : 121). Uns resultats semblants es troben en el treball de Serra (1997 : 129-132). En canvi, altres investigacions realitzades en contextos que presenten similituds amb el nostre sí que mostren clarament la relació entre el grau d'ús de la llengua minoritzada en el currículum escolar i la millor actitud envers aquesta llengua. És el cas, per exemple, de les investigacions realitzades al País de Gal·les.[313]

En l'apartat dedicat a l'anàlisi del disseny de l'estudi, s'ha deixat clar que en un treball de les característiques d'aquest l'investigador es troba amb els grups d'alumnes ja fets, i resulta del tot impossible assignar aleatòriament els subjectes als diferents tractaments de la variable programa educatiu. A més, mostràvem el convenciment que determinats factors per a nosaltres desconeguts, com ara les actituds familiars respecte de les llengües, podien estar relacionades amb el fet que els alumnes estiguen matriculats en un grup o un altre. És segur que les actituds lingüístiques familiars poden influir en les actituds lingüístiques dels enquestats i, per això, és en aquest moment de la investigació on pot haver-hi més probabilitat que la manca d'assignació aleatòria dels subjectes als grups influesca en els resultats. Aquest problema, d'altra banda, com que no es pot evitar, és comú a totes les investigacions que s'han citat, encara que només Baker en fa referència quan analitza els resultats de la investigació realitzada per Sharp i aa. (1973) :

[313] Així, la investigació de Sharp i els seus col·laboradors (1973), realitzada entre una ampla mostra de jóvens gal·lesos d'entre 10 i 15 anys, va descobrir que els alumnes de les escoles amb una major presència del gal·lés *(designated bilingual schools)* presentaven una millor actitud envers aquesta llengua, millor fins i tot que la dels jóvens residents en les àrees en què el gal·lés és la llengua més utilitzada (citat per Baker, 1995 : 43). E. Glyn Lewis (1975 : 111) mostra també que l'actitud envers el gal·lés és més favorable a les escoles en què aquesta llengua té una major presència, però la seua investigació posa de manifest que amb l'edat la tendència general és a millorar l'actitud envers la llengua majoritària –l'anglés– i a empitjorar l'actitud envers la llengua minoritària –el gal·lés. El treball de Baker (1995 : 63-64) també mostra que els alumnes de les *"English medium secondary schools"*, que només estudien el gal·lés com a segona llengua, presentaven una actitud envers el gal·lés menys favorable que els alumnes de les *"natural Welsh secondary schools"* i que els alumnes de les *"designated bilingual secondary schools"*, escoles en què el gal·lés és la llengua vehicular de la majoria dels aprenentatges, mentre que entre els alumnes d'aquests darrers tipus d'escola no hi havia diferències significatives.

> Does the causal factor lie in parental values, beliefs and motivations, the extended family and the influence of local friends as well as, or rather than, the effect of bilingual education ? The interconnections between factors are complex. Bilingual schools often exists because of parental pressure, with such pressures (and the institution of bilingual schools) stemming from a variety of attitudes and motives. No simple causal chain can be postulated. Rather there is a network or inter-related and reciprocating causes and effects (Baker, 1988 : 120).

Als gràfics de caixa *(boxplot)* es pot veure representada la distribució de la mesura de l'actitud segons els nivells de la variable Programa Educatiu (gràfic 1). S'hi observa amb claredat que conforme augmenta la presència del català com a llengua vehicular de l'ensenyament millora la puntuació en actitud dels alumnes. En tots els grups d'alumnes la mediana (la línia negra dins del rectangle central del gràfic), es troba per damunt de 3, la puntuació "neutra" en l'escala que s'ha construït, però s'observa una distància apreciable entre les puntuacions dels diferents grups.[314] També s'adverteix que els tres grups amb presència vehicular de la llengua catalana (Programa d'Incorporació Progressiva bilingüe, Programa d'Immersió Lingüística i Programa d'Ensenyament en Valencià) presenten més del 75% dels alumnes per damunt d'aquest límit.[315] Mitjançant la prova *H* de Kruskal-Wallis es pot demostrar que les diferències d'actitud que hi ha entre els diferents grups segons el Programa Educatiu són estadísticament significatives ($p < 0.0001$). La comparació entre els grups indica que hi ha diferències estadísticament significatives entre: a) el PIP bàsic i tots els altres programes educatius ; b) el PIP

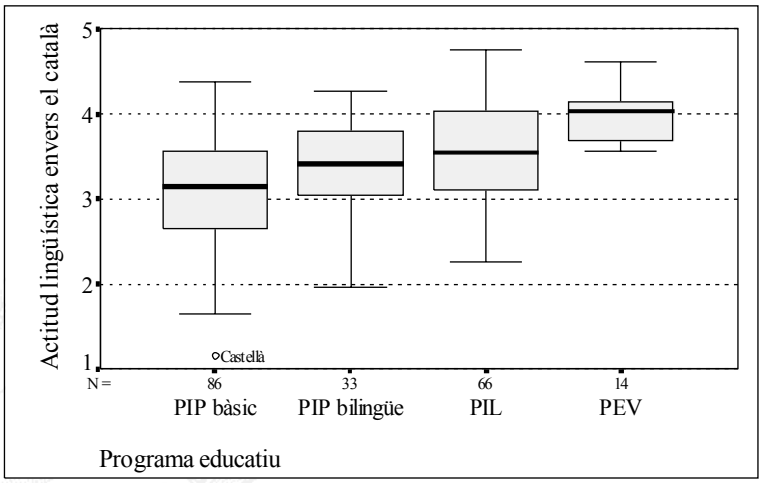

gràfic 1 : relació entre l'actitud lingüística i el programa educatiu

[314] Els valors de les medianes són : PIP bàsic = 3.1538 ; PIP bilingüe = 3.4231 ; PIL = 3.5577 ; PEV = 4.0385.

[315] En els gràfics de caixa, la longitud del rectangle central (o "caixa") representa el 50% central de les dades de la distribució, és a dir, en el aquest cas el 25% d'alumnes que es troben per damunt de la mediana i el 25% d'alumnes que se'n situen per davall. És el que s'anomena rang interquartílic (els subjectes que se situen entre el primer i el tercer quartil —percentils 25 i 75). El símbol "o" marca els alumnes atípics. Són subjectes que es troben a una distància del límit de la caixa d'entre una vegada i una vegada i mitja el rang interquartílic. Fixem-nos que l'únic subjecte d'aquestes característiques és un alumne castellanoparlant del PIP bàsic.

bilingüe i el PEV ; c) el PIL i el PEV.[316] Aquests resultats confirmen la predicció de la primera hipòtesi, ja que es demostra que l'actitud envers la llengua catalana millora en la mesura que els alumnes estan escolaritzats en programes educatius bilingües, i dins dels programes educatius bilingües l'actitud lingüística és millor en la mesura que la presència com a llengua vehicular és més intensa.

5.4.2 Relació entre el programa educatiu, la primera llengua i l'actitud lingüística

La hipòtesi segona es basa en la hipòtesi primera, però presenta un major nivell de concreció. S'hi especifica que hi haurà diferències significatives pel que fa a l'actitud envers la llengua catalana entre els alumnes castellanoparlants del Programes d'Immersió Lingüística i els alumnes castellanoparlants que només reben l'assignatura de valencià (PIP bàsic), ja que els primers presentaran una actitud envers el català més positiva. La hipòtesi també preveu que els alumnes catalanoparlants escolaritzats en els programes educatius bilingües (PIL i PEV) tindran una actitud lingüística més positiva envers el català que els alumnes castellanoparlants del PIL. Aquesta segona hipòtesi es basa en els resultats reportats per Swain & Lapkin (1982) i Genesee (1987),[317] però s'acaba de veure que la investigació realitzada a Catalunya no és concloent en aquest tema.

Per a comprovar aquesta hipòtesi s'han aïllat en el fitxer de dades els alumnes que compleixen els diferents supòsits de la hipòtesi i s'han comparat les mitjanes d'actitud d'aquests grups mitjançant l'anàlisi de la variància. Els resultats (figura 2 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana) demostren l'existència de diferències estadísticament significatives entre els quatre grups d'alumnes ($F_{3,110} = 28.6059$; $p < 0.0001$)[318] i, a més, la comparació *a posteriori* segons el mètode de Scheffé

---

[316] La comparació entre grups s'ha fet utilitzant la prova *U* de Mann-Whitney. S'utilitzen proves d'estadística no paramètrica perquè no s'ha pogut demostrar l'homogeneïtat de les variàncies, ni tampoc no s'ha descobert cap transformació matemàtica que permeta demostrar-la. Per tal de reduir el risc α de cometre un error de tipus I s'ha aplicat l'Ajustament de Bonferroni als resultats de les proves de Mann-Whitney, i només s'han acceptat les probabilitats inferiors a 0.008333, resultat de dividir el nivell de significació que s'utilitza normalment ($\alpha = 0.05$) pel nombre de comparacions que es realitzen entre grups (6). Es poden consultar els resultats de les anàlisis estadístiques en la figura 1 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana.

[317] *Supra*, pàg. 236.

[318] Les mitjanes aritmètiques són : castellanoparlants del PIP bàsic = 2.8309 ; castellanoparlants del PIL = 3.2436 ; catalanoparlants del PIL = 3.9179 ; catalanoparlants del PEV = 4.0137.

demostra que hi ha diferències ($p < 0.05$) entre els alumnes castellanoparlants del PIP bàsic i tots els altres alumnes, i entre els alumnes castellanoparlants del PIL i els alumnes catalanoparlants del PIL i del PEV, però la petita diferència que hi ha entre aquests darrers grups d'alumnes no és estadísticament significativa. Per tant, es confirmen les previsions de la hipòtesi segona.

Cal fer notar que Ribes, en una investigació semblant (1993 : 121), no va obtenir diferències significatives en l'actitud envers el castellà entre els alumnes castellanoparlants del programa d'immersió i el grup de control d'alumnes castellanoparlants i bilingües escolaritzats majoritàriament en castellà.[319] Nosaltres pensem que aquest resultat està pertorbat per la composició dels grups de control que va utilitzar en l'estudi. Aquest autor va comparar les actituds dels alumnes castellanoparlants del PIL amb un primer grup de control format per alumnes castellanoparlants i bilingües escolaritzats majoritàriament en castellà i amb un segon grup de control d'alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats majoritàriament en català (Ribes, 1993 : 45). És possible que en introduir els alumnes bilingües en els dos grups de control es distorsionés el disseny de l'anàlisi, ja que, com es veurà més endavant,[320] els alumnes bilingües presenten una actitud respecte de la llengua catalana més propera a la dels alumnes catalanoparlants que no a la dels alumnes castellanoparlants. Per tant, en introduir els alumnes bilingües en els dos grups de control, va rebaixar la mitjana d'actitud del grup de control catalanoparlant i va augmentar la mitjana del grup de control castellanoparlant, però l'augment d'aquest darrer grup va ser molt probablement més elevat que la rebaixa del grup catalanoparlant. Per això, és molt possible que aquesta fos la causa per la qual les diferències obtingudes en l'actitud envers el català entre el grup castellanoparlant del programa d'immersió i el grup de control castellanoparlant o bilingüe escolaritzat en castellà no van ser significatives.

Per tal de comprovar aquesta possibilitat hem reproduït amb les nostres dades les condicions de la prova de Ribes, tot creant tres grups d'alumnes semblants als d'aquest estudi (grup d'alumnes castellanoparlants del PIL, primer grup de control d'alumnes castellanoparlants i bilingües del PIP bàsic i segon grup de control d'alumnes catalanoparlants i bilingües del PIL i del PEV). Els resultats que s'han obtingut coincideixen

---

[319] *Supra*, pàg. 239.

[320] *Infra*, pàg. 263.

totalment amb els que va obtenir Ribes en el seu treball, ja que el contrast múltiple entre grups *a posteriori* (Scheffé) només mostra diferències estadísticament significatives ($p < 0.05$) entre el grup de control d'alumnes catalanoparlants i bilingües del PIL i del PEV i els altres dos grups d'alumnes (figura 3 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana).

5.4.3 Relació entre la primera llengua, l'ús lingüístic familiar i l'actitud lingüística

La hipòtesi tercera inclou dos supòsits íntimament relacionats : hi haurà una actitud lingüística més positiva envers la llengua catalana en els alumnes de primera llengua catalana i, a més, l' actitud lingüística serà més positiva en la mesura que hi haja un major grau d'ús familiar d'aquesta llengua. Les dues previsions arrepleguen una conclusió unànime de les investigacions ressenyades que han investigat aquesta relació.[321]

En analitzar l'actitud lingüística segons els nivells de la variable Primera Llengua s'han obtingut uns resultats semblants als de la investigació precedent. Com es pot veure al gràfic 2, la puntuació de l'actitud és clarament superior en els grups d'alumnes que tenen una presència major del català com a primera llengua.[322] Si bé la mediana de tots

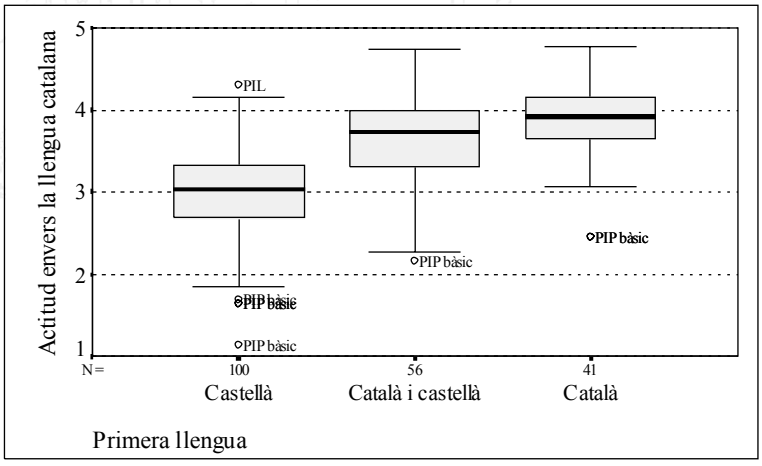

gràfic 2 : relació entre l'actitud lingüística i la primera llengua

[321] Alsina i aa. (1983 : 83-84, 87) descriuen correlacions positives entre la condició lingüística familiar i l'actitud envers la llengua catalana. Vives Madrigal (1993 : 297-298 ; 1994 : 674-676, 714-715) descobreix que la llengua familiar és la font més significativa de variància respecte de l'actitud lingüística, en el sentit que l'actitud és més favorable respecte de la llengua catalana en la mesura que en la família hi ha un major ús del català. Cano i Baldaquí (1994 : 299) i Baldaquí i Cano (1997 : 23) mostren que en la mesura que el català està present com a primera llengua dels alumnes les seues actituds envers la llengua catalana són més favorables. Altres treballs realitzats en el context del País Valencià, com els de Gómez Molina (1986 : 68-78), Ferrando i aa. (1989 : 31-32) o Blas Arroyo (1998 : 133) mostren també l'actitud més positiva envers el català dels subjectes que el tenen com a primera llengua.

[322] No s'han tingut en compte els alumnes que tenen una primera llengua diferent del català o del castellà per tractar-se tan sols de dos individus. Les medianes de la resta de grups són : castellà = 3.0385 ; bilingüe = 3.7308 ; català = 3.9231.

els grups torna a estar per damunt del valor neutre (3), només els grups de bilingües precoços i de primera llengua catalana tenen el 75% dels individus per damunt d'aquest límit, xifra que en el cas d'aquest darrer grup d'alumnes s'eleva al 100% si no es té en compte l'existència d'un cas atípic. És també significatiu que tots els alumnes amb valors atípicament baixos en la variable actitud estiguen escolaritzats en el Programa d'Incorporació Progressiva bàsic, és a dir, en l'únic programa educatiu que es pot considerar com a monolingüe. S'observa també que la distància entre el grup de primera llengua castellana i els altres dos grups és molt superior a la que es veu entre el grup d'alumnes bilingües precoços i el d'alumnes de primera llengua catalana. L'anàlisi de la variància demostra que les diferències obtingudes no són degudes a l'atzar ($F_{2,194}$ = 44.9895, $p < 0.0001$). Així mateix, hi ha diferències significatives ($p < 0.05$)[323] entre el grup d'alumnes que té el castellà com a primera llengua i els grups bilingüe i de primera llengua catalana, però no entre aquests darrers grups. Per tant, s'ha de concloure que es compleixen les previsions de la hipòtesi tercera, però no d'una manera general, ja que les actituds del grup d'alumnes bilingües precoços i de primera llengua catalana són relativament semblants.

El gràfic 3 resumeix la informació que s'ha vist fins ara de la relació entre l'actitud lingüística, el programa educatiu i la primera llengua. S'hi pot observar com l'alçada de les barres que representen la puntuació mitjana en l'actitud envers la llengua catalana augmenta conforme es passa a un ús vehicular del català en el programa educatiu cada vegada major i, dins de cada programa educatiu, augmenta també de manera proporcional a la major presència del català com a primera llengua dels alumnes. S'observa també com la diferència en la puntuació d'actituds entre els grups bilingüe precoç i de primera llengua

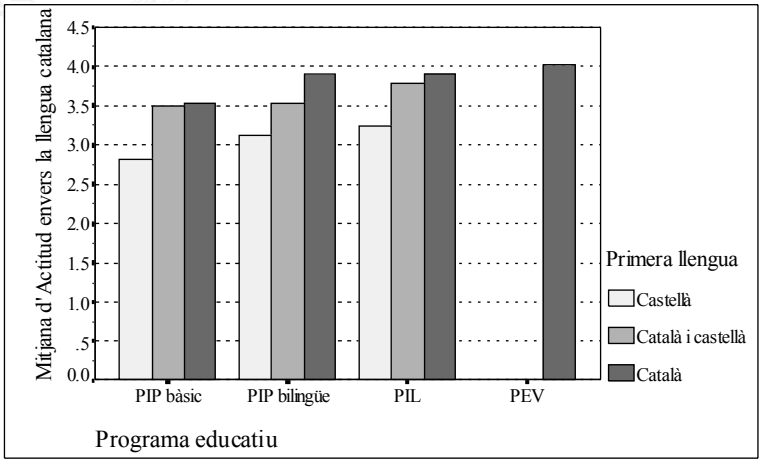

gràfic 3 : relació entre l'actitud lingüística, el programa educatiu i la primera llengua

[323] S'utilitza el contrast *a posteriori* segons el mètode de Scheffé. Es poden consultar els resultats de l'anàlisi estadística en la figura 4 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana.

catalana és, en general, reduïda, així com la diferència entre els grups PIP bilingüe, PIL i PEV.[324] L'anàlisi de la variància mostra que les diferències són significatives entre els deu grups que són el resultat de creuar les variables Primera Llengua i Programa Educatiu ($F_{9,187} = 12.7598$, $p < 0.0001$). Així mateix el contrast *a posteriori* confirma que hi ha diferències significatives ($p < 0.05$) entre: a) el grup PIP bàsic - castellà i els grups PIP bàsic - bilingüe, PIL - bilingüe, PIL - català i PEV - català ; b) entre el grup PIP bilingüe - castellà i el PEV - català ; c) entre el PIL castellà i el PEV - català.[325]

El segon supòsit de la hipòtesi tercera afirma que l'actitud envers la llengua catalana serà millor en la mesura que hi haja un major grau d'ús familiar d'aquesta llengua. Entre les dades que posseïm hi ha diverses variables que es podrien considerar com a indicadors d'aquest ús familiar : la llengua en què els alumnes es dirigeixen als pares, la llengua en què els pares s'adrecen als alumnes, la llengua que utilitzen entre ells els dos progenitors o els diferents tipus de família segons l'origen dels pares, el coneixement lingüístic o l'ús lingüístic. L'anàlisi estadística mostra que totes aquestes variables, que mesuren d'una o altra manera l'ús lingüístic familiar, estan relacionades amb l'actitud lingüística dels fills. A més, l'anàlisi de dades presenta uns resultats molt semblants en totes els casos. És per això que s'ha optat per presentar els resultats de la relació entre l'actitud lingüística i la llengua que els pares utilitzen en la relació amb el fill, ja que potser siga la variable més representativa de l'ús lingüística familiar i, a més, és la variable d'aquest grup que explica una major quantitat de variància.

Les proves d'anàlisi de la variància mostren que hi ha una relació clara entre l'actitud lingüística i la llengua familiar ($F_{3,192} = 21.4766$, $p < 0.0001$), de manera que l'actitud és més positiva quan hi ha una major presència de la llengua catalana en les famílies. Les comparacions entre grups *a posteriori* mostra que les úniques diferències que amb seguretat no són degudes a l'atzar ($p < 0.05$) es donen entre les famílies en què

---

[324] Les puntuacions mitjanes són : PIP bàsic - castellà : 2.8309 ; PIP bàsic - bilingüe : 3.4899 ; PIP bàsic - català : 3.5220 ; PIP bilingüe - castellà : 3.1282 ; PIP bilingüe - bilingüe : 3.5266 ; PIP bilingüe - català : 3.8923 ; PIL - castellà : 3.2436 ; PIL - bilingüe : 3.7965 ; PIL - català : 3.9179 ; PEV - català : 4.0137.

[325] Es poden consultar els resultats de l'anàlisi estadística en la figura 5 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana. S'ha de tenir present que en dividir els alumnes en deu grups s'han segmentat molt. El fet de tenir grups desiguals i alguns amb pocs alumnes dificulta la possibilitat de demostrar estadísticament les diferències que hi ha, encara que siguen apreciables. Cal recordar, a més, que el procediment de Scheffé és molt conservador i té tendència a infravalorar les diferències obtingudes. S'ha utilitzat, però, perquè és l'emprat habitualment quan la grandària dels grups en la variable independent és desigual.

els pares parlen en castellà als fills i la resta de famílies.[326] Per tant, es pot concloure que es compleixen les previsions de la hipòtesi tercera.

5.4.4 Relació entre l'ús lingüístic i l'actitud

La hipòtesi quarta fa referència a l'ús lingüístic global dels alumnes. Preveu que l'actitud envers la llengua catalana serà millor en la mesura que els alumnes utilitzen més aquesta llengua. Aquest ús lingüístic es troba, evidentment, relacionat amb el contingut de la hipòtesi tercera, ja que l'ús general d'una llengua engloba l'ús familiar. Al mateix temps, també té a veure amb el supòsit de la hipòtesi cinquena, ja que l'ús lingüístic general està relacionat amb la presència de la llengua en l'entorn. Els resultats obtinguts prèviament per Vives Madrigal (1993), Baker (1995) i Baldaquí i Cano (1997) donen suport a aquesta hipòtesi.[327]

L'anàlisi de la variància entre l'actitud lingüística i l'ús declarat de la llengua catalana demostra que hi ha una relació estadísticament significativa entre totes dues variables ($F_{4,193} = 18.7228$, $p < 0.0001$). La comparació entre grups *a posteriori* segons el mètode de Scheffé confirma que hi ha diferències estadísticament significatives ($p < 0.05$) entre els alumnes que declaren utilitzar el català poques vegades o mai i els alumnes que declaren utilitzar-lo la meitat del temps, moltes vegades o sempre, en el sentit previst per la hipòtesi. La correlació entre l'ús de la llengua declarat pels alumnes i l'actitud lingüística és moderada[328] i estadísticament significativa ($\rho = 0.5333$; $p <$

---

[326] Les mitjanes de l'actitud segons la llengua de relació dels pares als alumnes són : a) castellà : 3.0579 ; b) català i castellà (separats, cada progenitor es dirigeix a l'alumne en una llengua) : 3.6973 ; c) català i castellà (mesclats, els dos progenitor es dirigeixen a l'alumne en les dues llengües, segons les ocasions) : 3.7198 ; d) català : 3.7407. Es pot veure l'anàlisi de la variància en la figura 6 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana.

[327] Vives Madrigal indica que la condició lingüística global de l'alumne –ús de la llengua catalana amb els pares, els amics, els companys, els mestres, els adults, etc.– és la segona font més significativa de variació, en el sentit que un major ús del català implica una actitud més positiva envers aquesta llengua (1993 : 297-298 ; 1994 : 682-683, 714-715). Baker (1995 : 57) analitza el que ell anomena *"Language Background"* a partir d'una escala que integra l'ús global de la llengua amb diverses persones, funcions i contextos (amb la família, els amics, els professors, els veïns, en la lectura, en l'església, dins i fora de l'escola, escoltant música...), i obté una correlació significativa entre l'ús global general de l'alumne i les actituds, tant les mesurades amb una escala general d'actituds com les mesurades amb una escala d'actituds integradores (Baker, 1995 : 64-65). Baldaquí i Cano (1997 : 23) descriuen l'existència d'una relació positiva entre l'actitud envers la llengua catalana dels futurs mestres i el grau d'ús d'aquesta llengua que declaren.

[328] Aquesta correlació es qualifica de "moderada" tot seguint les taules que solen incloure els manuals d'estadística (p. ex. Bisquerra, 1987 : 189), però pensem que en aquest cas es tracta d'una avaluació molt prudent. Cal tenir present que la valoració del resultat s'ha de fer comparant-lo amb els resultats de les investigacions precedents. Així Querol (1999 : 78), tot citant altres autors com Clément (1978), assenyala que les correlacions entre l'actitud i l'ús lingüístics solen variar entre el 0.15 i el 0.30 com a màxim. El

0.001), i continua sent-ho quan es controla el coneixement de la llengua catalana com a covariable ($\rho = 0.5115$; $p < 0.001$), de manera que es pot concloure que els pronòstics de la hipòtesi quarta sí que es confirmen.[329]

5.4.5 Relació entre la llengua de l'entorn i l'actitud lingüística

La hipòtesi cinquena preveu una actitud més positiva dels alumnes envers la llengua catalana en la mesura que hi haja una major presència d'aquesta llengua en el seu entorn.[330] Diverses investigacions prèvies han obtingut resultats en aquesta línia.[331]

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

valor de la correlació que hem obtingut nosaltres entre l'actitud i l'ús de la llengua ($\rho = 0.5333$) és molt superior als valors habituals descrits en altres investigacions i comentats per aquest autor.

[329] Les mitjanes de l'actitud segons l'ús declarat del català són : a) mai : 2.7130 ; b) poques vegades : 3.0696 ; c) la meitat del temps : 3.4865 ; d) moltes vegades : 3.7764 ; e) sempre : 3.8462. Es pot consultar l'anàlisi estadística (anàlisi de la variància i correlació) en la figura 7 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana. Per al càlcul de les correlacions s'ha emprat la correlació per rangs de Spearman perquè l'ús declarat de la llengua catalana és una variable ordinal. Per a controlar el coneixement del català com a covariable s'han seleccionat els alumnes que afirmen tenir una expressió oral bona o molt bona en català.

[330] L'ítem del qüestionari és : "Al barri o població on vius, quina llengua sents parlar ?", amb tres possibilitats de resposta : a) sempre o quasi sempre en valencià ; b) sempre o quasi sempre en castellà ; c) En castellà o valencià, aproximadament igual.

[331] E. Glyn Lewis (1975 : 122) va analitzar la relació entre el que ell anomena *"Linguístic Blackground"*, que és un concepte diferent del que s'acaba de veure en Baker *(supra*, pàg. 266, nota 327). Per a Lewis, aquest concepte té a veure en el percentatge de parlants de la llengua gal·lesa segons els territoris, i per això diferencia tres àrees segons el percentatge de parlants del gal·lés. Com a resultat de la seua investigació va descobrir una relació clara entre les tres àrees seleccionades i les actituds envers la llengua gal·lesa ("In the event, area variations were found to correlate most closely, at all ages, with attitude to languages", pàg. 122), en el sentit que les actituds eren millors en les àrees amb majors percentatges de parlants. En una línia semblant, Vives Madrigal descriu una actitud més positiva envers la llengua catalana en els jóvens que viuen a la Part Forana, on hi ha un ús social superior de la llengua catalana, que en els que viuen a la ciutat de Palma i la seua àrea metropolitana (1993 : 298 ; 1994 : 683-685, 714-715). Cano i Baldaquí (1994 : 299), i Baldaquí i Cano (1997 : 23) també descriuen la relació entre la residència en localitats més catalanoparlants i l'actitud més positiva envers la llengua catalana. Cal recordar, però, que Alsina i aa. (1983 : 83-89) mostren un resultat contradictori amb aquests que s'acaben de ressenyar, ja que van descobrir petites diferències en la mitjana d'actituds en el sentit que quan menor és el percentatge de catalanoparlants a una zona, millor és l'actitud que mostren els alumnes envers la llengua catalana.

Els resultats de l'anàlisi de la variància no permeten demostrar la previsió de la hipòtesi. Encara que hi ha diferències entre els grups en el sentit que expressa la hipòtesi, les diferències són petites i no es pot demostrar que no siguen degudes a l'atzar ($F_{2,196} = 2.8345$, $p = 0.612$).[332] De fet, les mitjanes entre els grups que afirmen sentir parlar sempre o quasi sempre en castellà (3.2880) i sentir parlar aproximadament igual en les dues llengües (3.3086) són molt semblants, mentre que la mitjana del grup que afirma sentir parlar sempre o quasi sempre en català és superior (3.5817). Ara bé, si es compara aquest darrer grup amb el grup format per la unió dels alumnes que escolten sobretot el castellà o igualment el castellà i el català en l'entorn, les diferències que hi ha sí que són significatives.[333]

Una altra possibilitat consisteix a comparar l'actitud dels alumnes segons el lloc de residència, ja que l'ús social de la llengua catalana a Alacant és inferior al de Mutxamel, i aquest és inferior al de Xixona.[334] La comparació de les mitjanes mostra que els alumnes residents a la població de Mutxamel presenten una actitud menys favorable respecte del català (2.9699) que els residents a Alacant (3.4320) o a Xixona (3.4651). L'anàlisi de les dades mostra que les diferències obtingudes entre els alumnes de Mutxamel i la resta són estadísticament significatives,[335] i són degudes a les baixes puntuacions dels alumnes del PIP bàsic de Mutxamel, significativament més baixes que les dels altres grups.[336] Una explicació possible d'aquest resultat estaria relacionada amb el fet que en aquesta localitat és molt més evident que no en les altres dues estudiades l'existència de dues comunitats lingüístiques i culturals que viuen separades l'una de

---

[332] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 8 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana. S'utilitza la prova *H* de Kruskal-Wallis perquè no es dóna el supòsit d'homogeneïtat de les variàncies. De tota manera, els resultats són pràcticament idèntics als que s'obtenen amb l'anàlisi de la variància.

[333] Es pot consultar el resultat d'aquesta darrera anàlisi en la figura 9 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana.

[334] El percentatge de gent que sap parlar català segons el Cens de 1991 és : a Alacant el 24.9%, a Mutxamel el 47.33% i a Xixona el 74.3%. De tota manera, l'ús social a Alacant és inferior al que es podria suposar per la xifra del 24.9%.

[335] Es pot veure l'anàlisi estadística en la figura 10 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana. S'utilitzen proves d'estadística no paramètrica perquè no es dóna el supòsit d'homogeneïtat de les variàncies. Per a les comparacions entre grups s'ha emprat la prova *U* Mann-Whitney amb l'Ajustament de Bonferroni per a reduir el risc d'error de tipus α. En aquest cas només s'han acceptat les probabilitats inferiors a 0.0166666, resultat de dividir la probabilitat que s'utilitza normalment (0.05) pel nombre comparacions que es realitzen entre grups (3).

[336] Es pot veure l'anàlisi estadística en la figura 11 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana. La mitjana d'actitud el grup del PIP bàsic de Mutxamel és 2.7587, a una distància notable del grup que següent (PIP bàsic d'Alacant = 3.0915).

l'altra.[337] Bourhis i Sachdev (1984) en el curs d'una investigació de les relacions entre la percepció de la vitalitat etnolingüística i les actituds lingüístiques van arribar a la conclusió que els parlants de llengua i cultura majoritàries és mostraven més tolerants envers l'ús de la llengua minoritària en aquells contextos en què eren majoria –com podria ser el cas d'Alacant–, que en aquells contextos en què hi havia equilibri entre totes dues comunitats, –com ara el cas de Mutxamel– (Bourhis & Sachdev, 1984 : 121-122).[338] Amb les dades que posseïm és difícil decantar-nos per una explicació vàlida del fenomen que s'ha observat[339] però, en qualsevol cas, la valoració global de les anàlisis realitzades és que no es pot assegurar el compliment del supòsit predit per la hipòtesi cinquena.

5.4.6 Relació entre la competència i l'actitud lingüístiques

La hipòtesi sisena preveu que l'actitud lingüística serà més positiva envers la llengua catalana en la mesura que els alumnes tinguen un millor coneixement d'aquesta llengua. Lògicament, aquest coneixement està directament relacionat amb algunes de les hipòtesis anteriors, ja que se suposa una millor competència en la llengua catalana en els alumnes que la tenen com a primera llengua, que la utilitzen en la família i en l'entorn, etc., però en aquesta hipòtesi també es pot posar a prova el coneixement adquirit en l'àmbit escolar. Diversos treballs donen suport directe a aquesta hipòtesi.[340]

Són dues les variables que s'utilitzaran com a mesura de la competència lingüística dels alumnes en la llengua catalana : el Coeficient de Bilingüitat, que és una variable numèrica continua, i la competència declarada pels alumnes en l'expressió oral. El coeficient de correlació entre l'actitud lingüística i el Coeficient de Bilingüitat és

---

[337] La nostra interpretació, que coincideix amb l'anàlisi demolingüística que s'ha fet de les poblacions estudiades (*supra*, apartats 2.3.1, 2.3.2 i 2.3.3, pàgs. 47 i ss.), és que a Xixona hi ha una major integració lingüística de la immigració castellanoparlant, mentre que a Alacant no són evidents els problemes d'integració lingüística perquè la ciutat funciona, en la pràctica, com si fos monolingüe en castellà. Mutxamel, en canvi, ha absorbit una gran quantitat d'immigració que no s'ha pogut integrar lingüísticament ni culturalment. Com a conseqüència, hi ha dues comunitats marcadament separades. Aquesta divisió de la societat mutxamelera, que coneixem de primera mà, ha estat descrita per Bernabeu (1982 : 72-73) i comentada per Boix i Vila (1998 : 165).

[338] Es poden veure més detalls a *infra*, apartat 6.7.2, especialment l'apartat 6.7.2.2, pàgs. 387 i ss.

[339] Cal recordar que no existeix la seguretat que la mostra d'estudiants castellanoparlants del PIP d'Alacant siga representativa de la realitat del programa educatiu en aquesta ciutat.

[340] Vives Madrigal descriu una relació significativa entre el rendiment acadèmic en llengua catalana i l'actitud lingüística envers aquesta llengua (1993 : 297-298 ; 1994 : 681-682, 714-715). Cano i Baldaquí (1994 : 299) i Baldaquí i Cano (1997 : 23) comenten una relació positiva entre la competència lingüística declarada per a les quatre habilitats lingüístiques en català i l'actitud envers aquesta llengua.

moderat ($r = 0.3882$) i estadísticament significatiu ($p < 0.001$). L'anàlisi de la variància entre l'actitud i la competència lingüística declarada en l'expressió oral mostra que l'actitud envers el català millora en la mesura que augmenta la competència oral en aquesta llengua ($F_{3,194} = 17.0558$, $p < 0.0001$). La comparació entre grups (Scheffé) mostra que hi ha diferències significatives ($p < 0.05$) entre els alumnes que declaren una competència oral molt bona i els alumnes que declaren una competència regular o bona.[341] Per tant, sí que es pot interpretar que es compleixen les prediccions de la hipòtesi sisena.

5.4.7 Relació entre el sexe i l'actitud lingüística

La hipòtesi setena afirma que les xiques mostraran una actitud lingüística més positiva envers la llengua catalana que no els xics. De fet, aquest és un resultat general que es troba a molts dels treballs que s'han citat fins ara.[342]

S'han comparat les mitjanes mitjançant la prova *t* de Student i, efectivament, la diferència que s'observa entre la mitjana de les xiques (3.4750) i la mitjana dels xics (3.2272) és estadísticament significativa ($t = -2.58$, $p = 0.011$). Per tant, sí que es compleixen les previsions d'aquesta hipòtesi.[343]

[341] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 12 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana. No hi ha diferències significatives entre els alumnes que declaren tenir una competència molt baixa i la resta, però s'ha de tenir present aquest grup només compta amb 2 alumnes, per la qual cosa la puntuació relativament elevada que obtenen en actitud no pot ser interpretada.

[342] Lewis, 1975 : 122-123 ; Alsina i aa., 1983 : 82 ; Vives Madrigal, 1993 : 298-299 ; 1994 : 677-678, 714-715 ; Blas Arroyo, 1989 : 133 ; Baker, en canvi, no descobreix diferències d'actitud pel que fa a la variable sexe (1995 : 61).

[343] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 13 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana.

5.4.8 Relació entre la identitat valenciana i l'actitud lingüística

Per últim, la hipòtesi vuitena prediu que l'actitud envers la llengua catalana serà més positiva en la mesura que els alumnes s'autoconsideren valencians en un major grau.[344]

Hi ha dues variables que es poden utilitzar per mesurar la identitat valenciana : l'autoavaluació dels alumnes del seu grau de valencianitat[345] i l'Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola. També pot resultar aclaridora la relació entre l'actitud lingüística i la identitat espanyola. L'anàlisi estadística mostra correlacions altes de signe positiu entre l'actitud envers la llengua catalana i la identitat valenciana ($\rho = 0.586$, $p < 0.0001$) i entre l'actitud envers la llengua catalana i la Identitat Subtractiva ($r = 0.641$, $p < 0.0001$).[346] Així mateix, es constata l'existència d'una correlació negativa d'intensitat inferior entre l'actitud envers la llengua catalana i la identitat espanyola ($\rho = -0.242$, $p = 0.0010$).[347] Aquests resultats permeten concloure que també es compleix la predicció de la hipòtesi vuitena.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

[344] L'estudi de Ros, Cano i Huici (1987, 1990) realitzat amb una mostra de 165 universitaris procedents de les diferents comunitats autònomes amb llengua pròpia i de Madrid, presenta una correlació alta entre l'Índex Subtractiu d'Identitat Espanyola i la preferència manifestada per l'ús de la llengua de la pròpia comunitat autònoma ($r = 0.74$), entre la Identitat Subtractiva i els sentiments positius envers la llengua pròpia ($r = 0.58$), i entre els sentiments i les actituds de preferència lingüística ($r = 0.73$). Però en analitzar el perfil concret dels subjectes d'origen valencià de la seua mostra Ros, Cano i Huici descobreixen que són els únics que no estan clarament inclinats envers l'ús de la llengua del seu país i que no consideren aquesta llengua com una característica d'integració en la comunitat i, a més, de totes les comunitats autònomes amb llengua pròpia són els que presenten una major identificació amb la identitat espanyola, ja que la identificació que presenten amb el País Valencià és molt semblant a la que presenten amb Espanya (Ros & Cano & Huici, 1987 : 248-253 ; 1990 : 45-48).

[345] La pregunta del test és : "En quin grau et consideres valencià ?", i les possibles respostes són : a) gens ; b) poc ; c) a mitges ; d) molt ; e) totalment.

[346] Cal assenyalar que aquest resultat és d'una magnitud semblant –fins i tot una mica superior– al descrit per Ros, Cano i Huici (1987 : 249 ; 1990 : 45-46) per a la mostra del conjunt de comunitats autònomes de l'estat.

[347] Es poden consultar els resultats de l'anàlisi estadística en la figura 14 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana.

5.4.9 Relació de la classe social, l'àmbit d'aprenentatge del català i la motivació per a l'aprenentatge del català amb l'actitud lingüística

A continuació hi ha un quadre on es poden veure resumits els resultats de l'anàlisi de les relacions entre l'actitud envers la llengua catalana i altres variables socials o lingüístiques respecte de les quals no s'havien formulat hipòtesis (taula 1) :

FACTOR	**ACTITUD ENVERS LA LLENGUA CATALANA**	
	F – *t* [348]	**Significat F – *t***
Classe social	$F_{3,195} = 6.1412$	p = 0.0005
Àmbit d'aprenentatge del català	$F_{3,193} = 17.6735$	p < 0.0001
Motivació per a l'aprenentatge del català	*t* = -5.21	p < 0.001

taula 1 : relació entre l'actitud lingüística i altres variables

– *Classe social* : els resultats mostren una relació de signe positiu entre l'actitud envers el català i la classe social, en el sentit que hi ha una actitud més favorable al català conforme es millora en la variable classe social. Vives Madrigal (1993 : 299 ; 1994 : 677-679, 686, 714-718) va descobrir en el seu estudi una relació entre la classe social i l'actitud envers la llengua castellana, però no va trobar relació entre la classe social i l'actitud envers la llengua catalana. En el nostre cas, hi ha diferències significatives entre el grup format per les classes mitjana-alta i alta i els grups classe treballadora i classe mitjana-baixa. S'ha de recordar, però, que els alumnes dels programes d'Immersió Lingüística i d'Ensenyament en Valencià presenten puntuacions significativament més elevades en la variable classe social que els alumnes del Programa d'Incorporació Progressiva. Per tant, la relació entre totes dues variables impedeix identificar amb claredat quina és la influència de la classe social i quina la del programa educatiu.[349]

– *Àmbit d'aprenentatge del català* : els resultats mostren que els alumnes que han aprés a parlar català a la família presenten una actitud més favorable que els que l'han aprés a l'escola, però és evident que aquesta situació pot emmascarar l'existència de la primera llengua com a covariable.

---

[348] Per a la variable "motivació per a l'aprenentatge del català" s'ha utilitzat la prova *t* de Student per tractar-se d'una variable independent dicotòmica. Els resultats de les anàlisis estadístiques es poden consultar en la figura 15 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana.

[349] *Supra*, pàg. 70.

– *Motivació per a l'aprenentatge del català* : els alumnes que declaren tenir una motivació integradora en l'aprenentatge del català presenten una puntuació en actitud envers el català més alta que els alumnes que declaren tenir una motivació instrumental.

5.4.10 Síntesi de resultats de les relacions entre l'actitud envers la varietat valenciana de la llengua catalana i les altres variables sociolingüístiques

En els nou apartats precedents s'han descrit les relacions entre l'actitud envers la llengua catalana i un conjunt ampli de variables sociolingüístiques : el programa educatiu, la primera llengua, els usos lingüístics familiars, l'ús general de les llengües, la llengua de l'entorn, la competència lingüística en català, el sexe, les identitats valenciana i espanyola, la classe social, l'àmbit d'aprenentatge del català i la motivació – instrumental o integradora– per a l'aprenentatge d'aquesta llengua. La informació obtinguda confirma, en general, els resultats de les investigacions realitzades anteriorment tant en el domini de la llengua catalana com en altres situacions de llengües minoritzades.

En resum, es pot afirmar que l'actitud més positiva envers la llengua catalana es dóna entre els grups d'alumnes següents :

a) alumnes dels programes educatius bilingües ;

b) alumnes de primera llengua catalana i bilingües familiars ;

c) alumnes que utilitzen la llengua catalana en la relació amb els pares ;

d) alumnes que utilitzen el català la meitat del temps, moltes vegades o sempre ;

e) alumnes amb una competència lingüística equilibrada entre les dues llengües ;

f) alumnes de sexe femení ;

g) alumnes amb una identitat valenciana més intensa –i també els alumnes amb una identitat espanyola menys intensa ;

h) alumnes amb una extracció social més favorable ;

i) alumnes que han aprés a parlar la llengua catalana en l'àmbit familiar ;

j) alumnes que declaren tenir una motivació integradora en l'aprenentatge de la llengua catalana.

És evident que moltes d'aquestes variables estan relacionades entre elles, però encara així s'ha de suposar que en la mesura que en un alumne confluesquen una o més d'aquestes circumstàncies és més probable que presente una actitud millor envers la llengua catalana.

D'entre els resultats de la investigació, cal destacar-ne dos pel seu interés. En primer lloc, s'ha pogut demostrar la relació que hi ha entre els programes educatius, la primera llengua i l'actitud lingüística envers la llengua catalana. Dins d'aquest resultat global cal subratllar la millora d'actituds que experimenten els alumnes castellanoparlants del PIL. Encara que aquests resultats coincideixen amb les previsions de les hipòtesis, s'ha de recordar que les investigacions realitzades prèviament a Catalunya no demostraven l'existència de relacions entre aquestes variables. El segon resultat que cal destacar fa referència a com influeix l'entorn en les actituds envers la llengua minoritzada. S'han posat de manifest indicis que mostren com en els contextos on hi ha una forta competència etnolingüística pot haver-hi una radicalització de les actituds contra la llengua minoritzada entre els membres del grup de llengua majoritària.

Aquests resultats mereixen, sens dubte, una reflexió més aprofundida. Sobretot caldria analitzar-los des d'un punt de vista aplicat, tot extraient-ne conseqüències pràctiques, principalment d'índole didàctica, que aporten nous punts de vista al treball docent de les actituds. Com que encara no s'han acabat d'analitzar les actituds lingüístiques, i està també pendent l'estudi d'altres aspectes relacionats com ara la percepció de la unitat supradialectal de la llengua catalana, ajornem aquestes reflexions a les conclusions finals del capítol.

5.5 Estructura del constructe "actitud envers la llengua catalana"

En l'escala d'actituds envers la llengua catalana han entrat a formar part vint-i-sis ítems. Ara bé, l'actitud lingüística és un constructe, és a dir, un concepte complex, de caràcter abstracte, difícil de definir i de precisar. I aquest constructe pot tenir una única dimensió o, pel contrari, ser multidimensional, és a dir, amagar diversos components o factors. Baker assenyala aquesta qüestió tot referint-se a l'actitud envers l'irlandés,

> [...] it is important to establish whether attitude to a particular language is unidimensional or multidimensional. For example, is attitude to Irish one unitary

> construct, within the conceptualisation of respondents ? Or does attitude to Irish in the 'minds' of those surveyed 'exist' in terms of a sub-structure or on a discrete number of dimensions ? (Baker, 1995 : 30).

Això significa que, d'una banda, els ítems que s'han seleccionat poden estar mesurant aspectes diferents de l'actitud, és a dir, factors o dimensions diversos d'aquest constructe i, d'altra banda, s'ha de tenir present que és també probable que no tots els factors que possiblement formen part de l'escala d'actitud tinguen el mateix pes dins del constructe.

En principi, l'escala de Likert que s'ha utilitzat (i altres procediments escalars, com ara les escales de Thurstone o el Diferencial Semàntic), té la limitació que únicament mesura l'actitud com un tot, és a dir, amb una única dimensió (Baker, 1995 : 30). Però hi ha alternatives que permeten analitzar si els ítems que formen part de l'escala que s'ha construït estan mesurant una única dimensió o si, pel contrari, dins de l'escala s'amaguen diversos components o factors. De fet, la investigació de les actituds ha qüestionat a partir dels treballs de Gardner i Lambert (1972) l'existència d'una estructura unidimensional de les actituds lingüístiques, ja que nombrosos estudis han mostrat la diversitat de dimensions que s'hi inclouen (Baker, 1995 : 30-31).

Conforme explica Baker, no és possible estar segurs *a priori* (en el moment d'elaboració de l'escala), que els ítems que s'hi inclouen es corresponen amb les dimensions de les actituds en les ments dels individus. Pot passar que en l'escala manque alguna de les dimensions de les actituds lingüístiques dels enquestats, que el que conceptuen com a elements simples de l'actitud tinguen en realitat una estructura complexa o, pel contrari, que el que hem considerat components diferents de l'actitud formen, en realitat, un únic factor. Davant d'aquesta qüestió, alguns investigadors

> [...] have taken an *a posteriori* approach to the dimensionality of attitudes to a language. By using factor analysis, for example, the dimensions of attitude within a sample are explored. Such dimensions are hypothetical, latent constructs, but, when replicated across time, context and sample, aid the understanding of psychological processes in people. (Baker, 1995 : 31)

Com s'ha vist al començament d'aquest capítol,[350] els treballs precursors de Gardner i Lambert pretenien demostrar l'existència de dos factors principals en les actituds lingüístiques –la motivació instrumental i la motivació integradora– i la relació amb l'aprenentatge de les segones llengües. La investigació empírica, en canvi, no va donar un suport complet a aquestes previsions : els resultats semblen confirmar l'existència de la motivació integradora, però no són concloents respecte de la instrumental (Gardner & Lambert, 1972 : 196, 211-216 ; Baker, 1995 : 33). De tota manera, també s'ha vist que no totes les investigacions sobre l'estructura de les actituds lingüístiques s'han centrat en les motivacions instrumentals i integradores, ja que altres investigacions han mostrat dimensions diferents de les actituds lingüístiques.[351]

5.5.1 Extracció i identificació dels components principals del constructe

L'anàlisi factorial permetrà conéixer l'estructura del constructe "actitud envers la llengua catalana" que s'ha elaborat. Si bé sembla evident que l'escala d'actituds mesura amb una elevada fiabilitat les actituds lingüístiques (i no una altra cosa), també és evident que es podrien construir altres escales d'actituds lingüístiques amb ítems diferents que també mesurarien l'actitud, però no d'una manera idèntica. Per això, és necessari explicar què es mesura realment quan diem que mesurem l'actitud, i això només es pot fer a partir de l'anàlisi dels factors que integren l'escala. L'anàlisi factorial és, doncs, una tècnica descriptiva que ajuda a entendre millor els resultats que s'han obtingut.

Sota el nom d'anàlisi factorial s'engloben diversos procediments estadístics que s'utilitzen per a l'anàlisi dels diversos components o factors que formen part d'un constructe. Es tracta de tècniques que permeten resumir la informació continguda en un grup de variables. L'objectiu que es pretén consisteix a identificar una sèrie de factors, inferior al nombre de variables originals, que permeten descriure el fenomen observat de forma simplificada. Els factors aconseguits són també constructes, encara que tenen un grau d'abstracció inferior (Bisquerra, 1989a : 287-289 ; Oppenheim, 1996^2 : 166-167).

---

[350] *Supra*, pàg. 235.

[351] *Supra*, pàg. 235 i ss.

D'entre els procediments que s'inclouen en el nom genèric d'anàlisi factorial cal destacar el mètode anomenat "anàlisi de components principals". Es tracta d'una tècnica per a reduir de la informació de què es disposa sobre un conjunt d'individus dels quals s'han pres diverses observacions. Permet transformar un conjunt de variables correlacionades en un altre conjunt més reduït de variables que s'anomenen factors. El primer dels factors que s'extrau és el que resumeix millor la informació continguda en el conjunt de variables originals, és a dir, el que més contribueix a explicar la variància total. El segon factor és el que resumeix millor la informació restant, i així successivament. A més, les puntuacions obtingudes pels alumnes en els diferents factors extrets es poden guardar per utilitzar-les més endavant com a noves variables que permetran realitzar una anàlisi més aprofundida de les actituds lingüístiques i de les diverses dimensions que en formen part.

En aquest tipus d'investigació és important decidir entre la utilització de les tècniques d'anàlisi factorial o les d'anàlisi de components principals. Si bé tenen punts en comú, també hi ha diferències matemàtiques entre ambdues tècniques i diferències pel que fa als objectius que persegueixen. Mentre que l'anàlisi de components principals és bàsicament descriptiva i no fa suposicions *a priori* sobre les estructures subjacents, l'anàlisi factorial suposa l'existència prèvia d'un model explícit, l'existència del qual es vol comprovar. Per tant, si l'objectiu de la investigació és inferir solucions hipotètiques a partir d'un model teòric, és convenient utilitzar l'anàlisi factorial, mentre que si el que interessa és un resum empíric de les dades amb una finalitat bàsicament descriptiva, l'anàlisi de components principals és la tècnica apropiada (Bisquerra, 1989a : 333-334).

Per totes les raons que s'acaben d'exposar s'ha considerat necessari realitzar una anàlisi dels components principals dels vint-i-sis ítems (o variables) de l'escala d'actituds. Així, es podrà analitzar l'estructura unidimensional o multidimensional de l'escala que s'ha construït, la qual cosa ajudarà a entendre què s'ha mesurat realment amb l'escala, i a més, permetrà aprofundir posteriorment en l'anàlisi dels factors que hi subjauen. Mostrarem ara, d'una manera detallada, la realització de l'anàlisi de components principals.[352]

[352] És possible plantejar una anàlisi de components principals amb variables mesurades amb una escala ordinal, com en aquest cas. Com assenyala Comrey (1985 : 234), hi ha confusió quant a l'ús del coeficient de correlació producte-moment de Pearson (en el qual es basa l'anàlisi de components principals) d'escales per a les quals no s'han demostrat les propietats d'una escala d'interval. Però aquest autor afirma tot seguit que si les distribucions de les variables són raonablement normals en la seua forma, l'investigador no necessita preocupar-se per aplicar un model d'anàlisi factorial paramètric sense

Una vegada plantejat l'anàlisi de components principals,[353] el primer pas és avaluar si les dades de què es disposa permeten fer aquest tipus d'anàlisi, és a dir, si l'anàlisi és pertinent. Per contestar aquesta pregunta és necessari comprovar dos aspectes : l'estudi de la matriu de correlacions i la realització dels tests estadístics sobre la idoneïtat de les dades :

a) Examen de la matriu de correlacions : haurien de produir-se coeficients de correlació alts entre grups de variables. Si la correlació fos sempre baixa, serà improbable la presència de factors comuns. A més, és convenient que la majoria d'aquestes correlacions siguen estadísticament significatives. Un altre indicador és l'anomenat determinant de la matriu de correlacions. Un determinant molt baix significa que hi ha variables amb intercorrelacions molt altes. En la figura 16 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana es pot observar la matriu de correlacions, bastant extensa ja que hi ha vint-i-sis variables en l'anàlisi, i a continuació es pot veure el determinat d'aquesta matriu de correlacions. El valor del determinant (0.0002644), molt baix, indica que les dades poden ser adequades per a plantejar l'anàlisi de components principals. Tot seguit hi ha la matriu en què apareix el grau de significació estadística de cadascuna d'aquestes correlacions. Com s'hi pot observar, la gran majoria de les correlacions tenen una significació inferior a 0.05 i són, per tant, estadísticament significatives.

b) Tests estadístics : es tracta d'indicadors del grau d'associació entre les variables. En general, aquestes proves solen arribar a conclusions semblants.

---

demostrar que les puntuacions estan mesurades en una escala d'unitats iguals (Comrey, 1985 : 235). De fet, hi ha moltes investigacions que plantegen anàlisis factorials a partir d'escales d'actituds de diferents tipus (de Likert, de Thurstone, de diferencial semàntic, etc.), igual que fem nosaltres. Es pot veure, per exemple, en Oppenheim (1996[2]: 167-172), Vives Madrigal (1993 : 296) o Baker (1995 : 55-59, 84-88). Sobre el debat que hi ha en les ciències socials sobre la distinció entre les escales ordinals i les d'interval es pot consultar Martínez Arias (1999 : 14-15).

[353] Convé aclarir que en l'anàlisi de components principals s'han introduït les variables recodificades. Cal recordar que les variables corresponents als ítems formulats negativament s'havien de recodificar per a l'elaboració de l'escala de Likert. Les variables tenen el prefix AC (per exemple AC10 és la variable que correspon a l'ítem 10) perquè s'ha canviat l'etiqueta per a la representació gràfica. També s'ha d'explicar, perquè és important en l'anàlisi factorial, el tractament que s'ha donat als valors perduts *(missing)*. En aquesta anàlisi s'ha optat per substituir-los pel valor de la mitjana aritmètica de la variable.

b.1) Test d'esfericitat de Bartlett : comprova la possibilitat que la matriu de la correlació siga realment en la població una matriu identitat, és a dir, que la correlació de cada variable amb ella mateixa siga alta i molt baixa amb la resta.[354] Si el valor del test és alt i la significació associada baixa, es pot rebutjar la hipòtesi nul·la que la matriu siga d'identitat entre la població. En aquest cas (figura 7), el valor del test d'esfericitat (1511.7074) és alt, i la probabilitat associada ($p < 0.00001$) molt baixa, de manera que es pot rebutjar la hipòtesi nul·la i afirmar que la matriu de correlacions no és una matriu identitat. Així doncs, cal concloure que hi ha correlacions significatives, probablement altes, ja que el valor que s'ha obtingut en la prova d'esfericitat és significativament alt. Aquesta prova confirma que la matriu de dades és adequada per a realitzar l'anàlisi de components principals.

```
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy =  .84475
Bartlett Test of Sphericity = 1511.7074, Significance =  .00000
```

figura 7 : resultats de l'índex d'adequació de la mostra de Kaiser - Meyer - Olkin i del test d'esfericitat de Bartlett

b.2) Índex d'adequació de la mostra *KMO*, de Kaiser - Meyer - Olkin : aquest índex compara els coeficients de correlació observats amb els corresponents coeficients de correlació parcial.[355] El valor màxim d'aquest índex s'aproxima a 1. En el nostre cas (figura 7), el valor de l'índex *KMO* és de 0.84475, valor que habitualment es considera com a "meritori" (Bisquerra, 1989a : 297 ; Norušis, 1994 : 52-53).[356] Per tant, ens refermem en l'apreciació que la matriu és adequada per a l'anàlisi factorial.

b.3) Correlació anti-imatge *(AIC*, *Anti-image Correlation)* : com ja s'ha vist, el coeficient de correlació parcial és un indicador de la força de les relacions entre dues variables tot eliminant la influència d'altres variables. Per tant, si les variables comparteixen factors comuns, la correlació parcial entre parelles de variables ha de ser propera a zero quan es cancel·len els efectes lineals de la resta de variables. Es pot apreciar la correlació parcial en la matriu *AIC* que hi ha a l'annex a l'actitud envers la llengua catalana (figura 17). Com s'hi pot comprovar, la major part dels valors de les correlacions són pròxims a zero.

---

[354] La matriu identitat és la que té uns en la diagonal principal i els valors restants són zeros.

[355] Cal recordar que el coeficient de correlació parcial indica la força de les relacions entre dues variables tot eliminant la influència d'altres variables.

[356] El barem original es deu a H. F. Kaiser ("An index of factorial simplicity", dins de *Pshychometrika,* 39 (1974), pàgs. 31-36).

b.4) Mesura d'adequació de la mostra *MSA (Measures of Sampling Adequacy)* : la darrera prova estadística que servirà per a posar a prova l'adequació de la matriu de dades és la mesura d'adequació de la mostra. Es tracta d'un índex semblant al *KMO* que es calcula per a cada variable. Si els coeficients *MSA* són baixos, no seria aconsellable la realització de l'anàlisi factorial. Si els valors baixos es donessen només en algunes poques variables potser seria convenient eliminar-les de l'anàlisi. Conforme es pot veure en la darrera línia de la figura 17 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana, els valors de la mesura d'adequació de la mostra apareixen en la diagonal de la matriu *AIC*. S'hi pot comprovar que la majoria dels valors dels coeficients *MSA* són superiors a 0.8, i els tres únics que baixen d'aquest valor –que corresponen a les variables AC15, AC20, i AC36– tenen valors superiors a 0.7. Per tant, es conclou definitivament que la matriu de dades és apropiada per a l'anàlisi factorial.

Un dels aspectes que s'ha de decidir durant la realització de anàlisi de components principals és la quantitat de factors que hi haurà en la solució. En principi, es poden extraure tants factors com variables entren en l'anàlisi però, evidentment, no s'aconseguiria resumir la informació en unes poques variables, que és l'objectiu que es pretén amb aquest tipus d'anàlisi. S'ha de tenir en compte que en qualsevol tipus d'anàlisi factorial s'han d'acomplir dues condicions bàsiques : la parsimònia, és a dir, que els fenòmens s'han de poder explicar amb el menor nombre possible d'elements, i la interpretabilitat (Bisquerra, 1989a : 288). Per tant, el nombre de factors ha de ser el més reduït possible i, a més, han de poder-se interpretar amb una certa claredat. Cal tenir present que el programa estadístic utilitzat calcula per defecte tots els factors que tenen un valor propi *(eigenvalue)*[357] superior a 1. Aquest valor propi superior a 1 indica que el factor resumeix més informació que una única variable. S'ha tingut en compte aquesta dada, i també la informació que proporciona el gràfic de sedimentació.

[357] L'autovalor o valor propi *(eigenvalue)* es pot interpretar com el percentatge de la variabilitat total explicada pel factor (Bisquerra, 1989a : 302-304).

En el gràfic de sedimentació (gràfic 4), anomenat en anglés "*scree plot*",[358] es representen els factors en l'eix d'abscisses i els valors propis en el d'ordenades. S'ha construït per a la solució màxima, amb vint-i-sis factors (tants com variables entren en l'estudi). Com s'hi pot veure, els factors amb variàncies altes es distingeixen dels factors amb variàncies baixes pel punt d'inflexió que es produeix en la línia del gràfic.

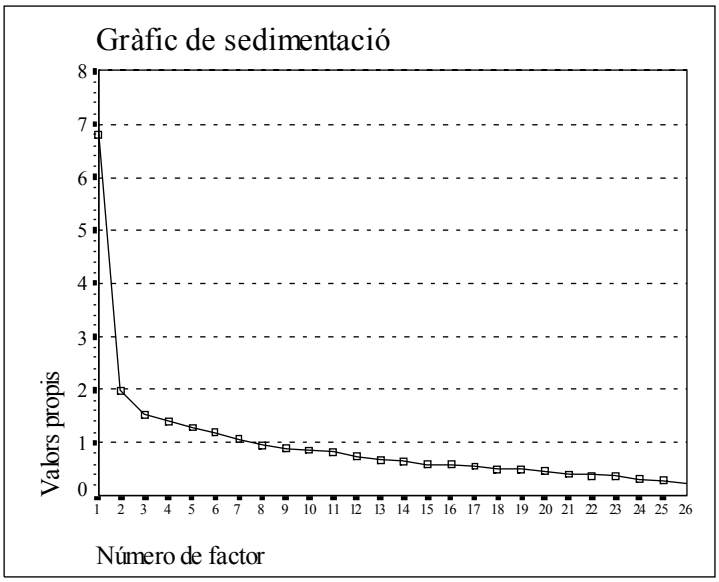

gràfic 4 : gràfic de sedimentació de l'anàlisi de components principals del constructe "actitud envers la llengua catalana"

Es pot observar en el gràfic un punt principal d'inflexió en el factor segon, ja que hi ha una diferència important entre els valors propis del primer factor i els de la resta. S'hi pot veure també una segona inflexió secundària, poc apreciable, a l'alçada del factor sisè. D'altra banda, en la solució de l'anàlisi factorial hi ha set factors amb valors propis superiors a 1. Conjugant tots dos elements, i després de comparar les possibles interpretacions de les dues solucions, amb sis i set factors, s'ha escollit la solució amb sis factors, ja que s'acosta més a les condicions de parsimònia i d'interpretabilitat.

Els resultats obtinguts del programa estadístic són extensos. Per això, en aquest apartat únicament es presentaran i comentaran les dades i els gràfics que resulten més interessants per a l'estudi. En la figura 18 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana hi ha els valors finals de l'anàlisi dels components principals. La segona columna presenta el valor de la comunalitat *(communality)* per a cadascuna de les variables. La comunalitat es correspon amb la proporció de la variància de la variable explicada pel conjunt dels factors obtinguts. A continuació s'observen els valors propis *(eigenvalues)* de cadascun dels factors, que són un índex de la variància que expliquen. Els valors propis es poden transformar mitjançant una simple regla de tres en el

[358] El nom del gràfic és degut al fet que s'assembla al perfil del vessant d'una muntanya. El mot "*scree*", de difícil traducció, es refereix en anglés al vessant d'una muntanya cobert de pedruscall (Bisquerra, 1989a : 308).

percentatge de la variància total explicada. Aquest valor és el que hi ha a la penúltima columna. Finalment, la darrera columna informa de la variància acumulada que expliquen els sis factors, que en aquest cas es correspon amb el 54.4% de la variància total.

En la figura 19 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana hi ha la matriu factorial *(factor matrix)*. Aquesta matriu s'obté a partir de la matriu de correlacions, que reprodueix de forma més senzilla. Com s'hi pot veure, cadascuna de les files d'aquesta matriu és una variable i cadascuna de les columnes es correspon amb un factor. Els coeficients de la matriu factorial poden interpretar-se com un índex de la correlació entre el factor i la variable, i reben el nom de ponderacions, pesos, càrregues o saturacions factorials. Aquestes saturacions factorials indiquen el pes que cada variable té en cadascun dels factors. Així, quan una variable presenta una puntuació alta en un factor i baixa en els altres factors es diu que està saturada en aquell factor.

Si bé s'ha vist que la matriu factorial indica la força de la relació entre les variables i els factors, la interpretació dels factors a partir de la matriu resulta difícil. Per tal de facilitar-la es realitzen les rotacions factorials. Les variables de l'anàlisi es poden representar gràficament mitjançant uns eixos de coordenades. Així, la matriu factorial pot representar-se com un gràfic en què cadascun dels eixos és un factor, i les variables se situen en l'espai factorial segons el valor de les càrregues que presenten en eixos factors. Vegem-ne un exemple : si es representés l'espai delimitat pels factors 1 i 2, la variable AC3 es trobaria en la intersecció dels valors 0.66097 (per a l'eix que representés el factor 1) i 0.15597 (per a l'eix que representés el factor 2). Una rotació factorial consisteix en la pràctica a fer girar els eixos de coordenades que representen els factors amb l'objectiu que s'aproximen al màxim a les variables en què els eixos estan saturats. La rotació transforma la matriu factorial inicial *(factor matrix)* en una altra matriu anomenada matriu factorial rotada *(rotated factor matrix)*, de més fàcil interpretació. Aquesta matriu rotada explica la mateixa quantitat de variància que la matriu inicial.

Hi ha bàsicament dos grans grups de procediments per a realitzar les rotacions factorials : les rotacions ortogonals i les rotacions obliqües. Les rotacions ortogonals s'anomenen així perquè es conserven els angles rectes en les representacions gràfiques. Des d'un punt de vista matemàtic, aquestes rotacions conserven la independència entre els factors, i tenen l'avantatge que una vegada salvats els factors com una variable més, es poden emprar en altres càlculs estadístics que exigesquen la manca de relació entre

les variables, és a dir, la manca de colinealitat. Per això les rotacions ortogonals, i especialment el mètode de rotació *Varimax*, són les més utilitzades habitualment.

L'altre grup de rotacions són les obliqües. S'anomenen així perquè no conserven els angles rectes en les representacions gràfiques. Per tant, tampoc no es conservarà la independència entre els factors, sinó que aquests estaran correlacionats. Si bé des d'un punt de vista estadístic les rotacions ortogonals presenten avantatges, l'experiència diu que en la realitat sí sol existir una relació de dependència entre els factors. Hem comparat la solució de l'anàlisi de components principals amb una rotació ortogonal (mètode *Varimax*) i amb una rotació obliqua (mètode *Oblimin*). Com que els resultats obtinguts eren molt semblants, s'ha optat finalment per la rotació ortogonal. En la figura 20 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana es presenten els valors de la matriu factorial rotada.

A partir de l'anàlisi de la matriu que representa les càrregues factorials *(rotated factor matrix)* i de la representació gràfica dels factors 1 i 2 (gràfic 5), es veu que són les variables AC3, AC25, AC17, AC4 i AC10 les que presenten majors càrregues en el

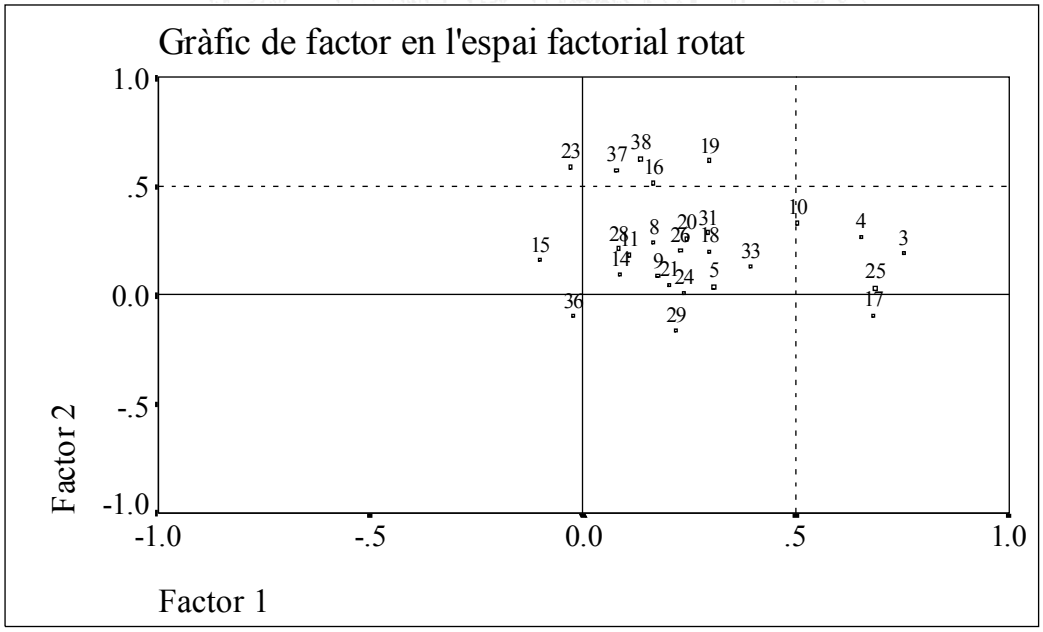

gràfic 5 : representació dels factors 1r (fidelitat lingüística) i 2n (prestigi lingüístic per a la promoció social) del constructe actitud lingüística

primer factor.[359] Cal recordar que aquest factor és, de fet, el més important, ja que ell sol explica més de la quarta part de la variància total del constructe (*eigenvalue* = 6.80068 ; percentatge de la variància = 26.2%).

Una vegada vist això, cal interpretar el factor obtingut. S'ha de definir, tot proposant un nom que descriga el conjunt de les variables (ítems) que en formen part. Cal recordar que les tècniques de l'anàlisi de components principals intenten reduir les dades de manera que, a partir d'un conjunt extens de variables relacionades, es puga condensar per a obtenir un grup més reduït de variables (o factors) que expliquen la variació del conjunt perdent la mínima informació possible. Es tracta, doncs, de descobrir les dimensions subjacents al conjunt de variables relacionades. Aquest aspecte, la definició dels factors, sol ser el més complicat, ja que els factors no sempre apareixen amb claredat. Per tal de facilitar aquesta interpretació, s'inclou un quadre (figura 8) que presenta el text dels ítems que tenen una major saturació en el primer

BIBLIOTECA VIRTUAL

Factor 1

AC3 : 3. M'agrada que la gent parle valencià sempre que puga (0.75316).

AC25 : 25. A la llarga, el valencià és la llengua que hauria de predominar a la Comunitat Valenciana (0.68495).

AC17 : 17. Hauria de ser obligatori que tots els estudiants de la Comunitat Valenciana cursaren, com a mínim, la meitat de les assignatures en valencià (0.68319).

AC4 : 4. Intente utilitzar el valencià sempre que m'és possible (0.65205).

AC10 : 10. De vegades em veig obligat a parlar valencià sense ganes, obligat per les circumstàncies (0.50269).

figura 8 : ítems principals del 1r factor (fidelitat lingüística)

factor. En el quadre s'indica en primer lloc el nom de la variable, seguit del número d'ítem que li corresponia en el qüestionari. En tercer lloc hi ha el contingut de l'ítem i, per últim, es pot llegir entre parèntesis el valor de la saturació de la variable en el factor.

[359] Per tal de facilitar la interpretació s'han seleccionat les variables que tenen una càrrega igual o superior a 0.5 en cada factor, és a dir, les que presenten majors saturacions. Aquest valor, 0.5, es representa en els gràfics amb una línia de referència discontínua. S'ha substituït el nom de cada variable pel número que en forma part (que fa referència el número d'ítem del qüestionari), de manera que la lectura del gràfic és més clara. Així, per exemple, el número 3 representa la variable AC3 (respostes a l'ítem número 3 del qüestionari d'actituds lingüístiques).

A la vista d'aquest quadre, amb ítems que reflecteixen el gust i l'interés per la utilització de la llengua catalana, la necessitat de l'obligatorietat del seu aprenentatge escolar i el desig que recupere el lloc de prestigi que li pertoca al País Valencià, tot arribant a ser-hi la llengua predominant,[360] pensem que el primer factor expressa la fidelitat lingüística, entesa com la resistència per part dels parlants d'una llengua a la pèrdua de l'ús i, per tant, l'adhesió a la pròpia llengua per tal d'assegurar-ne el manteniment (Weinreich, 1996 : 221-227 ; Gómez Molina, 1986 : 68).[361] En conseqüència, el nom que proposem per al factor primer és **"fidelitat lingüística"**. Cal fer notar que aquesta dimensió coincideix amb els propòsits que ens han guiat en la formulació dels ítems.[362] A més, s'ha de remarcar que la fidelitat lingüística és un dels atributs de la solidaritat de grup segons els model bidimensional de les actituds de Giles i Ryan (1982 : 220).[363]

Per a l'anàlisi del factor segon s'ha d'actuar d'una manera semblant. L'examen de la matriu que representa les càrregues factorials *(rotated factor matrix)* i de la representació gràfica dels factors 1 i 2 (gràfic 5) mostra que són les variables AC38, AC19, AC23, AC37 i AC16 les que presenten majors càrregues en el factor segon. Cal recordar que el factor, amb un valor propi de 1.96930, representa un total del 7.6% de la variància del constructe. En la figura 9 hi ha el text dels ítems que corresponen a les

Factor 2

AC38 : 38. Durant el segle XXI desapareixeran totes les llengües llevat de les molt grans, com el castellà, l'anglés, el francés, l'alemany, l'àrab el rus o el xinés (0.63015).

AC19 : 19. El valencià és una llengua rural, poc interessant en un àmbit urbà (0.61920).

AC23 : 23. Estudiar valencià em resultarà molt útil en el futur per a trobar faena (0.58935).

AC37 : 37. La promoció de l'ús del valencià no progressarà fora de l'àmbit escolar (0.57992).

AC16 : 16. De vegades trobe ridícul l'ús del valencià en algunes circumstàncies (0.51564).

figura 9 : ítems principals del 2n factor (prestigi lingüístic per a la promoció social)

[360] S'ha de recordar que les variables expressades en sentit negatiu estan recodificades. Així, la variable AC10, que en una lectura literal expressa un valor negatiu, s'ha d'interpretar en el sentit contrari.

[361] Gómez Molina (1986 : 70-72) presenta un altre element de l'actitud que ell denomina "orgull", i que defineix com la satisfacció o dignitat de posseir una llengua pròpia. Els ítems que aquest autor utilitza per a mesurar l'orgull són : a) "¿Cree usted que los residentes en Sagunto ciudad o en el Puerto de Sagunto deben saber hablar valenciano ?" i b) "¿Considera que debe hablarse valenciano en los actos oficiales ?" Cal fixar-se en la similitud dels ítems proposats per Gómez Molina amb alguns dels que s'han inclòs en el primer factor.

[362] *Supra*, pàg. 249.

variables que presenten saturacions majors en aquest factor.

En els ítems més representatius del factor segon el català apareix com una llengua rural, sense possibilitats d'adquirir un ús normal, amb poca utilitat i poc valorada socialment. Seria, per tant, una llengua condemnada a desaparèixer en la societat globalitzada del futur. Tots aquests ítems estan expressats en forma negativa a excepció de l'ítem 23. Ara bé, com que els ítems formulats negativament s'han introduït recodificats en l'anàlisi de components principals, la interpretació s'ha de fer en el sentit invers. Per tant, es pot dir que en realitat aquests ítems expressen la utilitat, l'interés, la valoració social i la projecció cap a un futur més normalitzat de la llengua catalana. Weinreich (1996 : 179-180), seguit per Gómez Molina (1986 : 72-73), fa una definició de prestigi com el "valor d'una llengua en l'ascens social", és a dir, com a "instrument d'ascens social". Per això proposem per a aquest factor la denominació **"prestigi lingüístic per a la promoció social"**. Cal assenyalar una altra vegada que aquesta dimensió no sols té punts de contacte amb els factors que formen part de les actituds segons Weinreich, sinó que el prestigi és també un dels atributs que formen part de la dimensió de l'estatus de grup segons el model de Giles i Ryan (1982 : 218).

Per a l'anàlisi del factor tercer es torna a consultar la matriu que representa les càrregues factorials i s'estudia la representació gràfica dels factors 1 i 3, que es presenten en el gràfic 6. Com es pot comprovar al gràfic, les variables que presenten majors saturacions en el factor tercer són les anomenades AC14, AC9, AC8 i AC5. En la figura 10 es reprodueix el text d'aquests ítems.

Factor 3

AC14 : 14. El valencià és tan important com el castellà o l'anglés (0.69090).

AC9 : 9. La llengua catalana (i per tant el valencià) ha tingut al llarg de la seua història tanta importància com el castellà (0.68729).

AC8 : 8. La llengua catalana (i per tant el valencià) pot arribar a ser una llengua important en el context europeu (0.65382).

AC5 : 5. Totes les llengües són importants, i per això crec que no té sentit dir que el castellà és més important que el valencià (0.57794).

figura 10 : ítems principals del 3r factor (prestigi lingüístic comparat)

[363] *Supra*, pàg. 235.

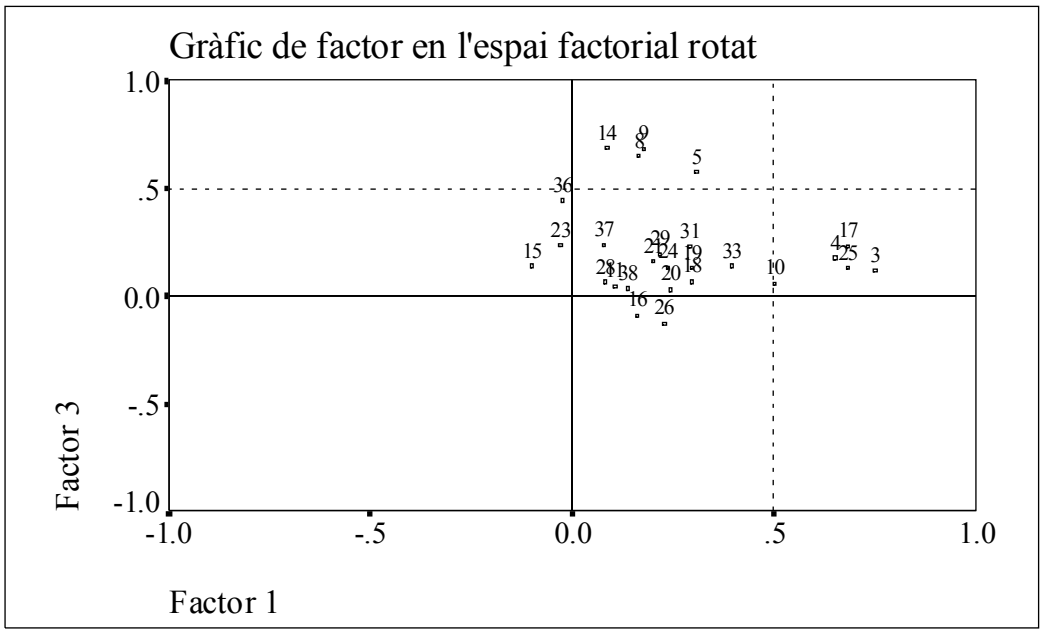

gràfic 6 : representació dels factors 1r (fidelitat lingüística) i 3r (prestigi lingüístic comparat) del constructe actitud lingüística

En aquesta ocasió la identificació del factor sembla molt clara. Hi ha ítems que fan referència a aspectes de prestigi de la llengua, tant cap a l'exterior, en una dimensió geogràfica –en comparació amb altres llengües, com ara el castellà o l'anglés– com en una dimensió històrica –cap al passat de la llengua o cap al futur.

Com s'acaba de veure, Weinreich (1996 : 179-180), seguit per Gómez Molina (1986 : 72-73), fa una definició de prestigi com el "valor d'una llengua en l'ascens social". La majoria dels ítems que apareixen en aquest factor fan referència a una concepció diferent del prestigi : la importància de la llengua catalana en relació amb les altres llengües del context. Aquesta definició coincideix amb una de les accepcions del mot, i seria un sinònim de reputació, és a dir, la fama o l'opinió en què és tinguda alguna cosa. Com que s'investiga l'actitud envers una llengua minoritzada, sembla inevitable que un aspecte o dimensió d'aquesta actitud siga la comparació amb les llengües majoritàries del context. Per tant, el títol que proposem per al factor tercer seria **"prestigi lingüístic comparat"**. Aquesta concepció del prestigi és diferent de la realitzada originàriament per Weinreich, i és un factor que explica, aproximadament, el 5.8% de la variància del constructe. Cal recordar, a més, que el prestigi és un dels atributs de la dimensió de l'estatus de grup segons el model de Giles i Ryan.

Continuem la identificació dels factors obtinguts amb l'anàlisi del factor quart. Com sempre, s'ha de consultar la matriu que representa les saturacions factorials *(factor matrix)* i s'ofereix la representació gràfica dels factors 1 i 4 (gràfic 7) que ajudarà a la identificació de les variables que més contribueixen al factor :

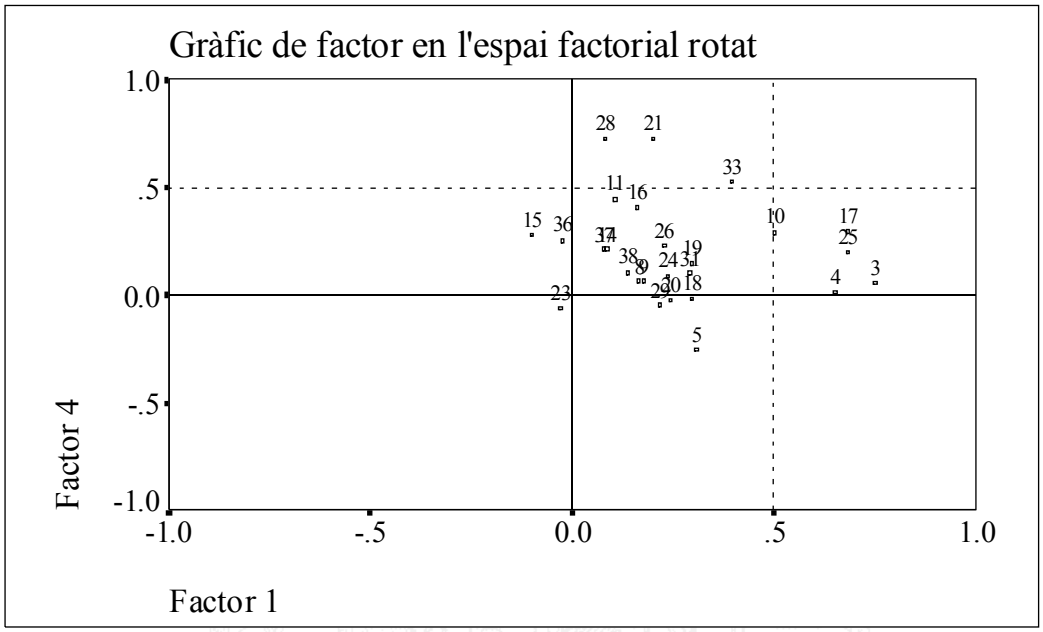

gràfic 7 : representació dels factors 1r (fidelitat lingüística) i 4t (utilitat lingüística) del constructe actitud lingüística

En aquesta ocasió són les variables AC21, AC28 i AC33. Com es pot comprovar en la figura 11, que reprodueix el text dels ítems, la totalitat dels enunciats expressen opinions negatives respecte de l'aprenentatge i de l'ús de la llengua catalana. Aquestes opinions negatives estan expressades en referència a la manca d'utilitat de la llengua

Factor 4

AC21 : 21. El castellà és una llengua que està més de moda que el valencià (0.73103).

AC28 : 28. Per a una persona de fora, que no conega ni el valencià ni el castellà, li constarà menys d'aprendre el castellà que el valencià (0.73038).

AC33 : 33. En el futur, quan estudie a la Universitat o treballe, crec que utilitzaré sobretot el castellà (0.52648).

figura 11 : ítems principals del 4t factor (utilitat lingüística)

catalana per al prestigi social (moda), la comunicació en el món laboral o dels estudis, o la dificultat de l'aprenentatge. Aquesta manca d'utilitat és sempre relativa a la major utilitat o prestigi de la llengua majoritària en el context, el castellà. Ara bé, com que els ítems negatius estan recodificats, s'han d'interpretar en el sentit contrari a l'expressat.

Per tant, pensem que el que expressa aquest factor quart és el la utilitat de la llengua catalana en el món laboral i dels estudis, la seua projecció social i la possibilitat d'integració lingüística de les persones forasteres. Gómez Molina (1986 : 73-74) defineix la utilitat lingüística com la necessitat d'una llengua per a la comunicació social. Weinreich (1996 : 177-178) afirma que la utilitat serveix per a establir el predomini d'una llengua sobre una altra. Cal fer notar que aquesta utilitat està molt directament relacionada amb el grau de normalització lingüística d'una llengua i que, a més, es tracta d'un constructe que s'assembla en certs aspectes a la motivació instrumental en l'aprenentatge de les llengües. Per tant, proposem per al quart factor la denominació de **"utilitat lingüística del català"**. Aquest factor representa el 5.3% de la variabilitat total del constructe "actitud envers la llengua catalana".

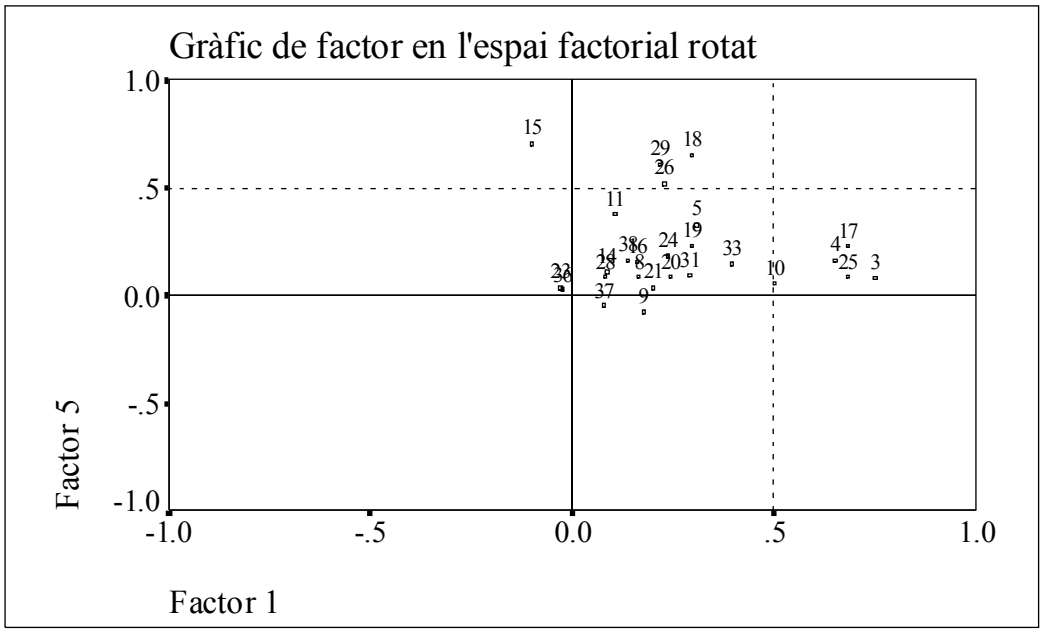

gràfic 8 : representació dels factors 1r (fidelitat lingüística) i 5è (obligatorietat de l'aprenentatge del català) del constructe actitud lingüística

La consulta de la matriu que representa les càrregues factorials i de la representació gràfica dels factors 1 i 5, que presentem en el gràfic 8, permet identificar les variables AC15, AC18, AC29 i AC26 com les que tenen majors ponderacions en el factor cinquè.

Factor 5

AC15 : 15. Com que tots parlem castellà, no és necessari que la gent originària d'altres comunitats autònomes que ve a viure ací s'ensenye a parlar valencià (0.70894).

AC18 : 18. És necessari que el Valencià siga una assignatura obligatòria per als estudiants de la Comunitat Valenciana (0.65628).

AC29 : 29. Totes les persones que viuen a la Comunitat Valenciana haurien de saber parlar i escriure en castellà i en valencià (0.61303).

AC26 : 26. El valencià hauria de ser una assignatura voluntària en les escoles i instituts de la Comunitat Valenciana (0.52272).

figura 12 : ítems principals del 5è factor (obligatorietat de l'aprenentatge del català)

Els ítems amb una major ponderació en el factor cinquè (figura 12) fan referència a la necessitat i l'obligatorietat que totes les persones que viuen al País Valencià siguen capaces de parlar i d'escriure en català. Incideix en la necessitat que l'aprenguen les persones que provenen d'altres comunitats autònomes, i també fa referència explícita a l'obligatorietat del seu aprenentatge en sistema educatiu. Si es té en compte que els subjectes enquestats estan tots immersos en un procés d'aprenentatge escolar de la llengua catalana, és lògic pensar que aquesta activitat ha de tenir un reflex en la seua actitud envers aquesta llengua. Per tant, proposem definir el factor com a **"obligatorietat de l'aprenentatge del català"**.

Per últim, es pot veure en la matriu que representa les càrregues factorials i en el gràfic que representa els factors 1 i 6 (gràfic 9), que són les variables AC20 i AC24 les

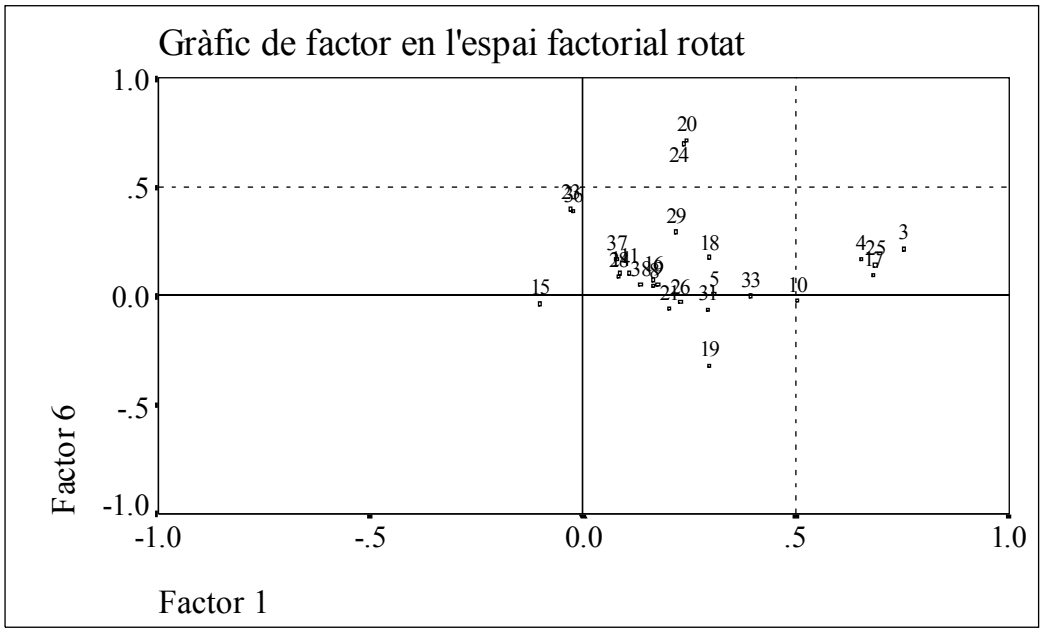

gràfic 9 : representació dels factors 1r (fidelitat lingüística) i 6è (motivació integradora en l'aprenentatge del català) del constructe actitud lingüística

que presenten majors càrregues en el factor sisè.

En la figura 13 hi ha els textos corresponents als ítems d'aquestes dues variables. Com s'hi pot comprovar, totes dues variables es refereixen a la necessitat de conéixer el

Factor 6
AC15 : 20. Estudiant valencià podré conéixer més gent i integrar-me millor en aquesta terra (0.72052).
AC18 : 24. És necessari parlar valencià per a integrar-se totalment a la Comunitat Valenciana (0.69993).

figura 13 : ítems principals del 6è factor (motivació integradora en l'aprenentatge del català)

català per a integrar-se totalment al País Valencià. Per tant proposem com a títol del factor : **"motivació integradora en l'aprenentatge del català"**. Com és sabut, la motivació integradora és una dimensió que apareix en molts estudis sobre les actituds lingüístiques.[364]

És convenient recordar que els sis factors que s'han identificat representen el 54.4% de la variabilitat total del constructe. Presentem, a mode de síntesi, un quadre (taula 2) on es resumeixen els factors formulats amb el nom, el valor propi, el percentatge de la variabilitat total del constructe que expliquen i el percentatge de la variabilitat total acumulada. Finalment, l'últim pas que queda és guardar els factors com

FACTORS DEL CONSTRUCTE "ACTITUD ENVERS LA LLENGUA CATALANA"				
Factor	**Denominació**	**Valor propi**	**Percentatge de variació**	**Percentatge de variació acumulada**
1r Factor	*Fidelitat lingüística*	6.80068	26.2 %	26.2 %
2n Factor	*Prestigi lingüístic per a la promoció social*	1.96930	7.6 %	33.7 %
3r Factor	*Prestigi lingüístic comparat*	1.50995	5.8 %	39.5 %
4t Factor	*Utilitat lingüística del català*	1.38933	5.3 %	44.9 %
5è Factor	*Obligatorietat de l'aprenentatge del català*	1.27873	4.9 %	49.8 %
6è Factor	*Motivació integradora en l'aprenentatge del català*	1.19315	4.6 %	54.4 %

taula 2 : factors del constructe "actitud envers la llengua catalana"

[364] *Supra*, pàg. 235.

a noves variables que representen components aïllats dins del constructe general de l'actitud envers la llengua catalana.[365] Aquestes noves variables permetran afinar més en l'anàlisi de les actituds lingüístiques i de les relacions que presenten amb les altres variables.

5.5.2 Relació entre els factors de l'actitud lingüística i altres variables socials i lingüístiques

Haver aïllat les principals dimensions del constructe d'actitud lingüística que s'acaba de construir permet estudiar les relacions de cadascun d'aquests factors amb les principals variables socials i lingüístiques de l'estudi. L'anàlisi que es farà en aquest apartat serà descriptiva, i consistirà a comparar les relacions que ja s'ha vist de l'actitud lingüística amb les altres variables amb les mateixes relacions referides a cadascun dels factors que s'han aïllat en el constructe. En la taula 3 es poden veure resumides aquestes relacions. En la primera columna hi ha el valor de la probabilitat que les relacions descobertes entre el constructe d'actitud lingüística i les diverses variables independents de l'estudi siga deguda a l'atzar, i en les columnes següents s'observen els resultats de la mateixa anàlisi per als sis factors del constructe. El mot "NO" indica la manca de relació entre les variables.[366]

	ACTITUD	FACTOR 1	FACTOR 2	FACTOR 3	FACTOR 4	FACTOR 5	FACTOR 6
Programa educatiu	$p < 0.0001$ *	$p < 0.0001$ *	NO	NO	$p = 0.0017$	NO	NO
Primera llengua	$p < 0.0001$	$p < 0.0001$ *	$p = 0.0270$ *	NO	$p = 0.0056$	$p = 0.0047$	NO
Llengua pares → fill	$p < 0.0001$	$p < 0.0001$ *	NO	NO	NO	$p = 0.0009$	NO
Ús del català	$p < 0.0001$	$p < 0.0001$ *	$p = 0.0251$	NO	$p = 0.0332$	NO	$p = 0.0262$
Llengua entorn	NO	$p < 0.0001$	NO	NO	NO	$p = 0.0271$	NO
Competència oral	$p < 0.0001$	$p < 0.0001$ *	NO	NO	$p = 0.0417$	$p = 0.0129$	NO
Sexe	$p = 0.011$	NO	$p = 0.002$	$p = 0.033$	NO	NO	NO

[365] El càlcul de les puntuacions factorials es realitza a partir de la matriu factorial rotada i es basa en el model de la regressió múltiple. La puntuació en cada factor per a un individu es calcula a partir de les puntuacions en les variables que formen part del factor ponderades segons la saturació que hi presenten, i tenen la forma de puntuacions estandarditzades (Bisquerra, 1989a : 330 ; Norušis, 1994 : 73).

[366] L'asterisc indica la utilització de proves estadístiques no paramètriques (prova *H* de Kruskal - Wallis) per no donar-se el supòsit d'homogeneïtat de les variàncies.

	ACTITUD	FACTOR 1	FACTOR 2	FACTOR 3	FACTOR 4	FACTOR 5	FACTOR 6
Àmbit d'aprenentatge de la llengua	p < 0.0001	p < 0.0001 *	NO	NO	NO	NO	p = 0.0294
Motivació integradora / instrumental	p < 0.001	p = 0.002	NO	NO	p < 0.001	NO	NO
Classe social	p = 0.0005	NO	p = 0.0022	NO	p = 0.0327	NO	NO
Autoidentificació valenciana	p < 0.0001	p < 0.0001 *	p = 0.0299	p = 0.0025	p = 0.0130 *	p = 0.0108	NO
Autoidentificació espanyola	p < 0.0001 *	p = 0.0008 *	NO	NO	p = 0.0004	p = 0.0003 *	NO

taula 3 : relació de l'actitud lingüística i dels factors que en formen part amb altres variables socials i lingüístiques

El factor primer, anomenat fidelitat lingüística, és el que presenta una relació amb les variables independents més semblant a la que s'ha descrit en el constructe general. És normal que siga així perquè aquests factor és el que presenta una ponderació major en la variància global del constructe. Encara així s'observa que es diferencia d'aquest en el fet que la fidelitat lingüística no està relacionada amb el sexe ni amb la classe social, però sí que ho està amb la llengua de l'entorn.[367]

El factor segon, prestigi lingüístic per a la promoció social, presenta en canvi un resultats molt diferents als del constructe general. Com es pot comprovar en la taula 3, aquest factor està relacionat amb la primera llengua, l'ús del català, el sexe, la classe social i l'autoidentificació valenciana. Per contra, no sembla estar relacionat amb el programa educatiu, la llengua dels pares als fills, la llengua del l'entorn, la competència oral, l'àmbit d'aprenentatge de la llengua, la motivació instrumental o integradora per a l'aprenentatge de la llengua i l'autoidentificació espanyola.[368] En analitzar els valors de les probabilitats s'observa que són les variables sexe i classe social les que presenten una major relació amb aquest segon factor. De fet, el sexe femení i les classes mitjanes i altes presenten les majors puntuacions en aquest factor. Es tracta de dues variables

[367] Es poden consultar els resultats de les anàlisis estadístiques en la figura 21 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana.

[368] Es poden consultar els resultats de les anàlisis estadístiques en la figura 22 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana.

independents que la investigació sociolingüística ha associat habitualment amb el prestigi lingüístic.

El factor tercer, prestigi lingüístic comparat, apareix relacionat únicament amb dues variables : el sexe i l'autoidentificació valenciana. Les xiques, una altra vegada, presenten puntuacions més elevades en aquest factor, també lligat al prestigi, que no els xics. D'altra banda, també s'observa que en la mesura que els alumnes s'autoconsideren com a més valencians, també presenten puntuacions majors en la percepció del prestigi lingüístic de la llengua catalana en relació a les llengües de l'entorn.[369] Aquest darrer resultat es pot interpretar a la llum de la investigació realitzada sobre la vitalitat i la identitat etnolingüístiques. El prestigi sociohistòric és un dels components del factor estatus, que juntament amb els factors demogràfic i de suport institucional formen el constructe de la vitalitat etnolingüística (Bourhis & Giles & Rosenthal, 1981 : 146-150). El prestigi sociohistòric es mesura en el Qüestionari de Vitalitat Etnolingüística Subjectiva amb l'ítem : "How proud of their cultural history achievement are the following groups in (Melbourne) ?". Dins del factor estatus també s'inclouen ítems com ara : "How highly regarded are the following languages *internationally* ?", que mesuren la importància de les llengües en el context internacional, en comparació amb les altres llengües del món (Bourhis & Giles & Rosenthal, 1981 : 151, 154). És evident que les dimensions que s'acaben de comentar del factor estatus del Qüestionari de Vitalitat Etnolingüística Subjectiva s'assemblen molt al factor prestigi lingüístic comparat que forma part de l'escala d'actituds lingüístiques.

Les recerques prèvies realitzades a Catalunya mostren diferències significatives entre els grups etnolingüístics en la dimensió sociohistòrica (el grup català se sent més orgullós de la tradició històrica i cultural de la seua llengua que no el grup castellà), però no en la dimensió del prestigi internacional (Viladot, 1993 : 106-107). La investigació en el camp de la vitalitat etnolingüística indica que pot haver-hi relació entre una vitalitat etnolingüística elevada i una identitat etnolingüística també elevada (Landry & Allard, 1994a : 205-207 ; Ros & Huici & Cano, 1994 : 152-154). Per tant, sembla lògica la relació positiva entre el prestigi lingüístic comparat i la identitat valenciana. Com que en aquest apartat no s'avalua la percepció global de la vitalitat etnolingüística, sinó únicament un factor que s'hi relaciona, apuntem els resultats obtinguts però ajornem una anàlisi més aprofundida entre l'actitud lingüística i la percepció de la vitalitat

[369] Es poden consultar els resultats de les anàlisis estadístiques en la figura 23 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana

etnolingüística al capítol dedicat a l'estudi de la percepció de la vitalitat etnolingüística subjectiva.[370]

El factor quart, utilitat lingüística del català, apareix relacionat amb el programa educatiu, la primera llengua, l'ús i la competència oral en llengua catalana, la motivació (instrumental o integradora) per a l'aprenentatge lingüístic, la classe social, l'auto-identificació valenciana i l'autoidentificació espanyola. En general, es pot dir que la percepció d'una major utilitat de la llengua catalana està relacionada amb l'assistència als programes educatius bilingües, amb l'aprenentatge del català com a primera llengua, amb el millor coneixement i el major ús de la llengua catalana, amb la motivació integradora per al seu aprenentatge, amb les classes socials mitjana i alta, amb una autoadscripció valenciana alta i amb una autoadscripció espanyola baixa.[371]

El factor cinquè es refereix a l'obligatorietat de l'aprenentatge del català. Alguns dels resultats obtinguts en relacionar les puntuacions d'aquest factor amb la resta de variables són, segurament, els més inesperats que s'han descrit fins ara. Es pot veure que l'obligatorietat de l'aprenentatge del català està relacionada amb la primera llengua, però els alumnes bilingües són més partidaris d'aquesta obligatorietat que no els de primera llengua catalana o castellana. Coherentment amb aquest resultat, creuen més en l'obligatorietat de l'aprenentatge del català els alumnes els pares dels quals els parlen en les dues llengües (separades o mesclades) que no els alumnes que els pares els parlen en català, i lògicament els grups esmentats creuen més en aquesta obligatorietat de l'aprenentatge del català que no els alumnes els pares dels quals els parlen únicament en castellà. Sembla, per tant, que la condició bilingüe està més relacionada amb l'obligatorietat de l'aprenentatge del català que no la monolingüe. Per contra, són els alumnes que senten utilitzar més el castellà en l'entorn els que presenten majors puntuacions en l'obligatorietat de l'aprenentatge del català, seguits dels alumnes que senten sobretot el català. Pel que fa a l'expressió oral, són els alumnes amb una millor competència oral els que estan més conscienciats de la necessitat de l'obligatorietat de l'aprenentatge del català. Per últim, les relacions que hi ha entre l'obligatorietat de l'aprenentatge del català i les autoadscripcions valenciana i espanyola sí que concorden amb les expectatives : la major autoadscripció valenciana i la menor autoadscripció

---

[370] *Infra*, apartat 6.7.2.4.1, pàgs. 416 i ss.

[371] Es poden consultar els resultats de les anàlisis estadístiques en la figura 24 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana.

espanyola estan relacionades amb una conscienciació més elevada de la necessitat de l'obligatorietat de l'aprenentatge de la llengua catalana.[372]

L'últim factor és la motivació integradora en l'aprenentatge del català. Com es pot veure en la taula 3, aquest factor està relacionat amb l'ús del català i amb l'àmbit d'aprenentatge de la llengua. En general, els alumnes que afirmen parlar català la meitat del temps o moltes vegades presenten puntuacions més elevades que no la resta. Igualment, el alumnes que han aprés a parlar català en l'àmbit familiar presenten una puntuació mitjana més elevada en la motivació integradora que els que l'han aprés a l'escola. De tota manera, l'aspecte que més destaca és l'elevada puntuació mitjana dels alumnes que han aprés a parlar català amb els amics, encara que per tractar-se només de cinc subjectes és arriscat extraure conclusions d'aquest resultat. Un altre resultat que no concorda amb les previsions és la manca de relació entre aquest factor i la motivació (instrumental o integradora) per a l'aprenentatge del català.[373]

5.6 Percepció de la pertinença de la varietat valenciana al diasistema lingüístic comú de la llengua catalana

Els estudis sobre la percepció de la pertinença de la varietat lingüística valenciana al diasistema comú de la llengua catalana no són abundants al País Valencià. Hi ha algun treball realitzat mitjançant tècniques indirectes d'anàlisi de les actituds, en concret la *matched guise technique*, que proporciona dades que poden servir-nos com a indici, encara que no estudia directament el tema. De tota manera, la tècnica més utilitzada per a estudiar aquest tema és l'anàlisi de les respostes a ítems en què es demana als subjectes l'opinió sobre algunes qüestions referides a la unitat de la llengua.

Blas Arroyo (1995) aporta una aproximació indirecta al tema realitzada mitjançant la tècnica *matched guise*. El propòsit d'aquest treball és analitzar les percepcions d'una mostra de 73 alumnes valencians d'ensenyament secundari sobre les dues llengües oficials del País Valencià. Les varietats lingüístiques jutjades eren el barceloní i el valencià, totes dues en els respectius registres estàndard utilitzats pels mitjans de comunicació audiovisuals (Blas Arroyo, 1995 : 30-32). Els resultats mostren

---

[372] Es poden consultar els resultats de les anàlisis estadístiques en la figura 25 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana.

[373] Es poden consultar els resultats de les anàlisis estadístiques en la figura 26 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana.

una valoració general molt més favorable en la majoria dels factors estudiats (competència personal, estatus socioeconòmic, integritat personal i atractiu social) de la varietat lingüística pròpia del País Valencià enfront de la barcelonina ; però l'anàlisi de les relacions entre aquests resultats i altres variables socials i lingüístiques posa de manifest que la major animadversió envers el parlar de Barcelona es dóna entre els alumnes monolingües castellans nascuts a València i de llengua materna castellana, mentre que els de primera llengua catalana o bilingües mostren una actitud més favorable als parlants de la varietat lingüística barcelonina (Blas Arroyo, 1995 : 38).

D'entre els estudis fets a partir de les respostes a ítems, farem referència en primer lloc al realitzat per Lluch i Salvador (1989). Aquests autors van estudiar el tema de la percepció de la unitat de la llengua en una enquesta realitzada el 1986 sobre una mostra de més de 300 estudiants de secundària d'un institut del centre de la ciutat de València.[374] En el formulari de l'enquesta s'incloïen algunes preguntes que fan referència a la unitat de la llengua. Les més interessants són : a) ¿Se puede denominar catalán al valenciano ? ; b) ¿Crees que el valenciano es la misma lengua que el catalán y el mallorquín, aunque tenga variantes propias ? Els resultats obtinguts són que el 33% de l'alumnat acceptava la denominació de català, enfront del 64% que no l'acceptava. Ara bé, en prescindir de la denominació de la llengua, la proporció dels alumnes que s'oposaven a una concepció d'unitat lingüística matisada dialectalment baixava al 34% (Lluch & Salvador, 1989 : 362-363).

Colom (1998 : 155-159) ha analitzat la consciència de la unitat supradialectal de la llengua dels estudiants de 3r de BUP i de 1r de Formació Professional de 2n grau de la ciutat de València[375] a partir d'una pregunta del seu qüestionari sociolingüístic. L'ítem era "Creus que el valencià, el balear i el català són varietats d'una mateixa llengua ?", i s'admetien tres respostes possibles : a) Sí ; b) No ; c) No ho sé. Els resultats mostren que, en general, la major part dels alumnes (62.4%) opinen que efectivament totes tres varietats dialectals formen part d'un diasistema lingüístic comú,[376] mentre que hi ha un 13% d'alumnes que opinen que no, i hi ha un elevat 24.7% d'alumnes que no es

[374] En concret eren els alumnes de 3 grups de 1r de BUP i 3 grups de 3r de BUP de l'institut Lluís Vives.

[375] Els dos nivells educatius són equivalents pel que fa a l'edat. La majoria d'aquestes alumnes es trobaven entre els 16 (55.2%) i els 17-18 anys (35.6%). La mostra amb què va treballar Colom comptava amb un total de 877 alumnes que van ser entrevistats durant el curs escolar 1994-1995 (Colom, 1998 : 51-55).

[376] És remarcable el grau de coincidència dels resultats en aquest ítem de Lluch i Salvador (1989) i de Colom (1998).

defineixen sobre un tema que Colom qualifica com "socialment conflictiu" (Colom, 1998 : 156).

L'anàlisi per grups d'aquests resultats mostra que les xiques opten en major mesura que no els xics per les respostes no compromeses (27.9% no sap o no contesta, enfront del 20.9% dels xics). En conseqüència, les respostes dels xics presenten percentatges més elevats en els dos tipus de resposta que no les xiques : acceptant la unitat de la llengua (5 punts més que les xiques) o negant-la (2 punts més que les xiques). Segons el tipus d'estudis, els estudiants de Formació Professional tenen una postura més indecisa (34.8% que no sap o no respon) que no els de BUP. Els indecisos sorgeixen del grup que reconeix la unitat de la llengua, ja que els percentatges en contra de la pertinença de les tres varietats dialectals a una mateixa llengua són semblants. Segons les tipologies familiars, els fills de les famílies autòctones són més reticents al reconeixement de la unitat de la llengua (16.5%), especialment en aquelles famílies que els pares utilitzen entre ells indistintament el castellà o el català (26%), cosa que Colom interpreta com que es troben actualment en procés d'abandonament de la llengua catalana. Des d'un punt de vista ideològic, la defensa de la unitat de la llengua és més freqüent en els jóvens que s'autoconsideren d'esquerra (79.4%), mentre que en els jóvens que es consideren de centre o de dreta la consciència de la pertinença de la varietat valenciana al diasistema català comú està al voltant del 60% : els alumnes de centre són els més indecisos (25%) i les posicions secessionistes pugen al 20.1% en els alumnes que s'identifiquen amb la dreta. Pel que fa a la identificació nacional, l'autor destaca que els alumnes que s'identifiquen prioritàriament com a valencians són els que donen un major suport a la unitat interdialectal (75%), mentre que els alumnes que s'identifiquen igualment com a valencians i com a espanyols són els que s'identifiquen més amb les opcions secessionistes (18%). En resum, Colom conclou que :

> [...] la unitat de la llengua catalana és una opció *majoritària* defensada de manera especial pels alumnes situats a l'*esquerra* i amb una *identificació nacional valenciana*. En canvi, el secessionisme és una opció *minoritària* que rep el seu suport més directe entre els alumnes de *centre i dreta* amb una opció *nacionalitària indistintament valenciana o espanyola*. Pel que fa als alumnes que s'identifiquen prioritàriament com a espanyols es mantindrien en una posició intermèdia, caracteritzada per un alt nivell d'indefinició sobre el tema (Colom, 1998 : 158-159).

Guardiola i Diéguez (1999) han analitzat el tema de la unitat de la llengua en un treball realitzat sobre els estudiants de secundària (FP, BUP i COU) dels instituts d'Altea (La Marina Baixa).[377] L'enquesta, realitzada el 1997, investiga la percepció que tenen els alumnes sobre aquesta qüestió a partir de les respostes a l'ítem "Creus que a Catalunya, el País Valencià i les Illes es parla la mateixa llengua ?". Els resultats, de signe ben diferent als que descriu Colom, són que el 51.3% dels alumnes opina que no és la mateixa llengua, el 30.5% creu que sí que és la mateixa llengua i el 18.2% dels enquestats es mostren indecisos (no ho se). Les autores analitzen aquest resultat en relació a altres variables del seu estudi, i arriben a conclusions interessants. Posen de manifest la relació entre les opinions més favorables a la unitat de la llengua i l'origen familiar autòcton o mixt, l'autoconsideració com a valencians, el sexe masculí, l'edat (majors de 17 anys), la modalitat d'estudis (BUP i COU), i l'ús habitual del català ; però també subratllen que cap dels grups considerats afirma de manera predominant que a Catalunya, al País Valencià i a les Illes es parla la mateixa llengua. Únicament un grup, els estudiants de COU, sí que afirma predominantment (60.3%) la unitat de la llengua. Les autores arriben a la conclusió que el major grau d'informació d'aquest curs (en què s'estudia específicament el tema) està relacionat amb el resultat, i atribueixen la percepció global negativa de la unitat de la llengua catalana a factors aliens al sistema educatiu, en concret a la desinformació i la manipulació ideològica promoguda pels mitjans de comunicació i "alguns organismes de poder" (Guardiola & Diéguez, 1999 : 123-128).

[377] El total d'alumnes matriculats en aquests centres en el curs 1996-1997 és de 1366, el 74.8% en BUP i COU i el 25.1% en FP. L'enquesta es va passar a la totalitat de l'alumnat (Guardiola & Diéguez, 1999 : 18).

5.6.1 Construcció d'una escala sobre la percepció de la pertinença de la varietat valenciana al diasistema lingüístic comú de la llengua catalana

Tot seguit construirem una segona escala sobre la consciència dels alumnes de la unitat supradialectal de la llengua amb el mateix procediment que s'ha mostrat abans per a la construcció d'una escala de Likert sobre l'actitud envers la llengua catalana. En primer lloc, relacionarem els ítems que inicialment formaven part del test per a l'elaboració d'aquesta escala (figura 14) :

1r ítem :

6. El català i el valencià són la mateixa llengua.

2n ítem :

7. Dins de la llengua catalana, el valencià és una varietat molt important.

3r ítem :

12. A Catalunya, a la Comunitat Valenciana i a les Illes Balears es parla la mateixa llengua.

4t ítem :

32. Encara que en l'actualitat el valencià i el català són molt semblants, en el futur es diferenciaran cada vegada més fins arribar a ser llengües diferents.

5è ítem :

34. La llengua catalana es parla a Catalunya, a la Comunitat Valenciana i a les Illes Balears.

6è ítem :

39. El valencià és una varietat geogràfica de la llengua catalana.

7è ítem :

40. Crec que no entendria la parla d'un mallorquí o d'un gironí, perquè utilitzen una manera de parlar molt diferent del valencià.

8è ítem :

41. Les diferències existents entre els dialectes valencians i catalans seran cada vegada més reduïdes en el futur gràcies a la normalització lingüística.

figura 14 : ítems inicials per a la construcció de l'escala sobre la consciència de la unitat supradialectal de la llengua catalana.

Anàlisi i selecció d'ítems :

Els resultats obtinguts en la primera etapa de l'anàlisi de la integració dels ítems en l'escala són els següents (figura 15) :

```
R E L I A B I L I T Y   A N A L Y S I S   -   S C A L E   (A L P H A)

Item-total Statistics

               Scale          Scale      Corrected
               Mean         Variance       Item-            Alpha
             if Item        if Item       Total           if Item
             Deleted        Deleted    Correlation        Deleted

AV6          21.5707        21.1410        .5476           .6243
AV7          20.6073        24.8818        .3669           .6716
AV12         21.4921        21.7249        .5833           .6179
AV32         21.2723        25.5781        .3411           .6770
AV34         21.3560        22.6726        .5054           .6384
AV39         20.8377        26.2209        .2710           .6907
AV40         20.9581        25.1772        .2719           .6948
AV41         21.1152        27.4603        .1894           .7041

Reliability Coefficients
N of Cases =    191.0                  N of Items =  8
Alpha =    .6964
```

figura 15 : resultats inicials en la construcció de l'escala sobre la consciència de la unitat supradialectal de la llengua catalana.

Com deu recordar-se, per a l'anàlisi interessen sobretot les dues columnes titulades *Corrected Item-Total Correlation* i *Alpha if Item Deleted*. La primera indica la correlació corregida de cada ítem amb la resta, i la segona el valor de l'estadístic alfa de Cronbach, que mesura la fiabilitat de l'escala (amb uns valors que poden estar compresos entre 0 i 1). Cal fixar-se que l'*item* AV41 té una correlació molt baixa amb la resta. A més, si s'elimina de l'anàlisi la fiabilitat de l'escala pujarà del 0.6964 al 0.7041. Per tant, se n'elimina i es continua amb les etapes següents del procés. Per tal d'alleugerir la presentació, s'ometran els passos intermedis per passar al resultat final (figura 16) :

```
  R E L I A B I L I T Y   A N A L Y S I S   -   S C A L E   (A L P H A)

Item-total Statistics

               Scale          Scale      Corrected
               Mean         Variance       Item-            Alpha
             if Item        if Item       Total           if Item
             Deleted        Deleted    Correlation        Deleted

AV6           5.4772         5.1487        .5199           .7227
AV12          5.4061         5.2220        .6361           .5806
AV34          5.2792         5.6206        .5579           .6705
```

```
Reliability Coefficients
N of Cases =    197.0                   N of Items =  3
Alpha =    .7426
```

figura 16 : resultat final de la construcció de l'escala sobre la consciència de la unitat supradialectal de la llengua catalana.

S'hi pot veure que en l'escala només han quedat finalment tres ítems. Malgrat que la quantitat total d'ítems és molt reduïda, es pot considerar que la fiabilitat total de l'escala és adequada ($\alpha = 0.7426$), ja que està molt a prop del valor 0.75.[378] A més, s'ha de tenir en compte que l'estadístic alfa de Cronbach no depén només de la correlació entre els ítems, sinó també del nombre d'ítems, de manera que si s'augmentés el nombre d'ítems tot mantenint constant la correlació mitjana també augmentaria el valor de l'estadístic alfa (Arce, 1994 : 37). Així, per exemple, si en comptes de tenir l'escala tres ítems en tingués sis, i es mantingués la mateixa correlació mitjana (0.49646), el valor de l'estadístic alfa de Cronbach pujaria a 0.8554. Per últim, com que les escales de Likert són additives, es calcula la puntuació de cada alumne en l'opinió sobre la pertinença de la varietat lingüística valenciana al diasistema comú de la llengua catalana sumant les puntuacions que ha obtingut en els tres ítems que finalment han quedat en l'escala. Posteriorment, per tal de facilitar-ne la comprensió, es calcularà la mitjana aritmètica, tot dividint el resultat obtingut del sumatori per 3, i aquesta serà la puntuació definitiva que s'utilitzarà de l'actitud. Així, les puntuacions de 3 correspondrien als valors neutres en actitud (resposta : "no sé (o em resulta indiferent)"), les puntuacions superiors a 3 es poden considerar que indiquen actituds globalment positives, i les inferiors a 3 indicarien actituds globalment negatives.[379]

5.6.2 Components principals del constructe "actitud envers la unitat de la llengua catalana"

Les variables que formen part de l'escala sobre la unitat de la llengua catalana són tres. Per tant, no sembla massa probable que es puga resumir la informació d'aquestes variables mitjançant l'anàlisi de components principals. En qualsevol cas, s'ha plantejat aquesta anàlisi, els resultats de la qual es poden consultar complets en la

[378] *Supra*, pàg. 251 i nota 311.

[379] Com que es tracta d'una escala amb només 3 ítems i, a més, hi ha pocs valors perduts —només n'hi ha 3, que es concentren en dos individus, un del PIL i un altre del PEV— no s'ha considerat convenient realitzar un procés d'imputació dels valors perduts, ja que esbiaixaria greument els resultats per a aquests individus. Per tant, s'ha considerat aquests dos alumnes com a casos perduts *(missing)* en la variable Unitat.

figura 27 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana. En resum, l'avaluació de la pertinència de l'anàlisi de components principals mitjançant l'anàlisi de la matriu de correlacions i dels tests estadístic mostra unes dades que són menys adequades per a plantejar una anàlisi de components principals que en el cas de l'escala sobre l'actitud lingüística.[380]

En la figura 27 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana es poden veure les solucions a aquesta anàlisi factorial. S'hi pot comprovar que el segon factor presenta un valor propi *(eigenvalue)* inferior a 1 (0.59386) la qual cosa s'interpreta com que resumeix menys informació que una única variable. Per tant, cal concloure que aquesta escala és unidimensional, ja que les tres variables que en formen part presenten saturacions altes en aquesta única dimensió de l'opinió envers la pertinença de la varietat valenciana al diasistema comú de la llengua catalana, tal i com es pot veure en

BIBLIOTECA VIRTUAL

AC12 : 12. A Catalunya, a la Comunitat Valenciana i a les Illes Balears es parla la mateixa llengua (0.85536).
AC34 : 34. La llengua catalana es parla Catalunya, a la Comunitat Valenciana i a les Illes Balears, (0.81193).
AC6 : 6. El català i el valencià són la mateixa llengua (0.77286).

figura 17 : ítems finals de l'escala sobre la consciència de la unitat supradialectal de la llengua catalana.

la figura 17.

5.6.3 Anàlisi dels resultats

Cal analitzar les relacions entre la variable que s'acaba de crear –la mesura de l'actitud dels alumnes respecte de la pertinença de la varietat valenciana al diasistema comú de la llengua catalana– i altres variables sociolingüístiques rellevants, molt especialment amb les dues variables que són l'eix d'aquest treball : els programes

[380] Si bé la matriu mostra correlacions altes i estadísticament significatives, el valor del determinant (0.4934765) no és tan baix com en el cas de l'actitud lingüística. Els tests estadístics mostren també dades semblants. El valor del test d'esfericitat (137.13605) no és molt alt, però la probabilitat associada és molt baixa ($p < 0.00001$). Per tant, es pot rebutjar la hipòtesi nul·la i afirmar que la matriu de correlacions no és una matriu identitat. L'índex d'adequació de la mostra *KMO* presenta un valor de 0.66926, valor que habitualment es considera com a "mitjà". L'anàlisi de la matriu de correlació anti-imatge (AIC) mostra que la major part dels valors de les correlacions són baixos, encara que no són pròxims a zero. La mesura d'adequació de la mostra *MSA* presenta valors superiors a 0.6 en dos casos, i en un cas superior a 0.7. En resum, cal concloure que aquestes dades són mediocres per a plantejar una anàlisi factorial, segurament per causa de la reduïda quantitat de variables que intervenen en l'anàlisi.

educatius en què estan escolaritzats els enquestats i la seua primera llengua. Mentre que en l'estudi de les actituds lingüístiques hi ha una investigació prèvia suficient que ens ha permés elaborar unes hipòtesis de treball, en el cas de l'opinió dels alumnes sobre la unitat supradialectal del català hi ha pocs estudis anteriors. Extrapolant les dades disponibles es podria suposar que els alumnes nascuts al País Valencià de primera llengua castellana deuen ser els que presenten una opinió més negativa respecte de la unitat de la llengua, mentre que els alumnes bilingües o de primera llengua catalana deuen presentar una opinió més positiva respecte d'aquest tema (Blas Arroyo, 1995 : 38 ; Guardiola & Diéguez, 1999 : 125, 127). També s'hauria de suposar una relació positiva entre la percepció de la pertinença de la varietat lingüística valenciana al diasistema català i la identitat valenciana, i entre la manca de percepció d'aquesta pertinença i la doble identitat valenciana i espanyola (Colom, 1998 : 158 ; Guardiola & Diéguez, 1999 : 124). Potser també s'hauria de suposar una major afirmació de la unitat de la llengua en els xics que no en les xiques (Guardiola & Diéguez, 1999 : 125). Per últim, també deuria ser probable una major identificació amb les posicions secessionistes entre els fills de les famílies autòctones en procés d'abandonament de la llengua (Colom, 1998 : 157).

Nosaltres, a més, pensem que ha d'haver una relació de signe positiu entre l'actitud respecte de la llengua catalana i la percepció de la pertinença de la varietat valenciana al diasistema lingüístic comú, i per això esperem aconseguir una correlació estadísticament significativa entre ambdues variables. En tot cas, creiem més oportú en aquest apartat realitzar una anàlisi simplement descriptiva, sense proposar hipòtesis prèvies.

5.6.3.1 Valoració dels resultats i comparació amb els d'altres estudis previs

En general, es pot afirmar que la percepció que tenen els alumnes entrevistats de la pertinença de la varietat lingüística valenciana al diasistema comú de la llengua catalana és baixa. Els valors de la mitjana (2.694) i de la mediana (2.667) d'aquesta variable es troben tots per davall del valor neutre (3) i, de fet, el 67.5 % dels alumnes de l'estudi presenten un valor igual o inferior a 3 en la variable.

Els resultats obtinguts s'acosten als de l'estudi de Guardiola i Diéguez (1999). Cal recordar que aquestes autores (1999 : 123) van obtenir un 30.5% de respostes positives a la unitat de la llengua, un 51.3% de respostes negatives i un 18.2% d'alumnes que no es defineixen. Un dels ítems de l'estudi ("A Catalunya, a la Comunitat

Valenciana i a les Illes Balears es parla la mateixa llengua") és gairebé idèntic a l'utilitzat per Guardiola i Diéguez. Els resultats de l'ítem de la nostra enquesta són : el 42.6% dels alumnes pensen que no (valor molt negatiu o negatiu) ; el 32.5% dels alumnes no es defineixen (valor neutre) ; el 24.9% dels alumnes opinen que sí (valor positiu o molt positiu). En resum, els alumnes entrevistats de l'Alacantí són més indecisos que els de la Marina i, a més, és menor la proporció d'alumnes que està d'acord amb la afirmació de la unitat supradialectal de la llengua. Aquests resultats són coherents amb la interpretació de Guardiola i Diéguez (1999 : 125-128) que els alumnes dels cursos inferiors –com els enquestats per nosaltres– són més indecisos i tenen menys informació sobre aquesta qüestió.

La comparació entre els resultats obtinguts per nosaltres i els del treball de Colom pot resultar sorprenent a primera vista, ja que en aquest treball –realitzat a la ciutat de València, on se suposa que les idees secessionistes tenen major difusió– hi ha una majoria d'alumnes (62.4%) que opinen que el valencià, el balear i el català són variants d'una mateixa llengua (Colom, 1998 : 156). Tot seguit es veurà que les divergències dels resultats entre els dos treballs són en part conseqüència del fet que les preguntes realitzades són diferents i de la manera, també diferent, d'analitzar els resultats.[381] De tota manera, tampoc no s'ha d'oblidar que l'edat i el tipus d'estudi –que no són equivalents en el treball de Colom i en el nostre–, també influeixen segurament en els resultats.

En la taula 4 es presenten els percentatges de les respostes als ítems del qüestionari relacionats amb la unitat de la llengua catalana. La columna referida al "valor neutre" arreplega els alumnes que contesten "no ho sé, o em resulta indiferent" i els que no contesten la pregunta. Les altres dues columnes arrepleguen les respostes positives o les respostes negatives a cada ítem sense tenir en compte les respostes "neutres".[382] Com s'hi pot comprovar, hi ha una tendència bastant gran a no definir-se, que

[381] Fixem-nos que Colom no té en compte els alumnes que no es defineixen a l'hora de calcular els percentatges d'alumnes a favor i en contra de la unitat de la llengua, mentre que nosaltres els considerem com el punt neutre dins d'un *continuum* d'opinions favorables o desfavorables a la percepció de la pertinença de la varietat lingüística valenciana al diasistema comú de la llengua catalana. D'altra banda, s'ha de tenir present que la major conflictivitat que el tema presenta a la ciutat de València pot ser causa que el professorat se n'ocupe més, mentre que la manca de conflictivitat que aquesta mateixa qüestió presenta en les comarques de més al sud podria fer que els docents se'n preocupessen menys.

[382] Els "valors positius" són els percentatges de respostes "bastant d'acord o totalment d'acord" en el cas dels ítems formulats de manera positiva, i "bastant en desacord" o "totalment en desacord" en el cas dels ítems formulats de manera negativa. Els "valors negatius" són els percentatges de respostes "bastant

es manté normalment en valors al voltant del 30% i que supera el 45% quan es demana als alumnes que facen previsions sobre el futur de la llengua. Les respostes favorables a la pertinença de la varietat valenciana al diasistema comú presenten valors alts en alguns casos ("Dins de la llengua catalana, el valencià és una varietat molt important" [78.1%] i "El valencià és una varietat geogràfica de la llengua catalana" [69.3%]), i molt baixos en altres casos ("A Catalunya, a la Comunitat Valenciana i a les Illes Balears es parla la mateixa llengua" [36.8%] i "El català i el valencià són la mateixa llengua" [38.2%]).

De fet, el que s'observa és que quan els ítems es refereixen al valencià com a *varietat lingüística* les respostes són globalment molt més positives que quan es parla simplement d'una identificació de llengües. A més, cal fer notar que en els ítems del nostre formulari en què s'esmenta el concepte de varietat lingüística s'identifica el valencià com a varietat lingüística de la llengua catalana, mentre que en l'ítem de l'estudi de Colom es parla del valencià, el balear i el català com a varietats d'una mateixa llengua, sense esmentar-ne el nom (Colom, 1998 : 206), cosa que segurament fa pujar el percentatge de respostes positives. Fixem-nos, per últim, que els tres ítems que han quedat finalment en l'escala sobre la pertinença de la varietat lingüística valenciana al diasistema català comú fan tots referència a la *llengua*, i no a *varietats lingüístiques*. En conclusió, pensem que aquests fets expliquen, almenys parcialment, la divergència de resultats entre la pregunta

ÍTEMS	100 % Valor positiu	Valor negatiu	Valor neutre
El català i el valencià són la mateixa llengua.	38.2%	61.8%	13.1%
Dins de la llengua catalana, el valencià és una varietat molt important.	78.1%	21.9%	35.7%
A Catalunya, a la Comunitat Valenciana i a les Illes Balears es parla la mateixa llengua.	36.8%	63.2%	33.2%
Encara que en l'actualitat el valencià i el català són molt semblants, en el futur es diferenciaran cada vegada més fins arribar a ser llengües diferents.	39.8%	60.2%	45.7%
La llengua catalana es parla a Catalunya, a la Comunitat Valenciana i a les Illes Balears.	41.9%	58.1%	37.7%
El valencià és una varietat geogràfica de la llengua catalana.	69.3%	30.7%	36.2%
Crec que no entendria la parla d'un mallorquí o d'un gironí, perquè utilitzen una manera de parlar molt diferent del valencià.	57.6%	42.4%	27.6%
Les diferències existents entre els dialectes valencians i catalans seran cada vegada més reduïdes en el futur gràcies a la normalització lingüística.	55.3%	44.7%	52.8%

taula 4 : respostes als ítems sobre la unitat de la llengua catalana

d'acord o totalment d'acord" en el cas dels ítems formulats de manera negativa, i "bastant en desacord" o "totalment en desacord" en el cas dels ítems formulats de manera positiva.

formulada per Colom i la nostra escala sobre la percepció de la unitat de la llengua catalana.

Les reflexions sobre el contrast entre els resultats de l'estudi de Colom i els d'aquest estudi porten a formular una sèrie d'advertències d'índole metodològica que s'haurien de tenir en compte en estudis posteriors. En primer lloc, cal fer notar que la manera de formular els ítems influeix d'una manera decisiva en els resultats, sobretot quan es tracta de preguntar sobre actituds.[383] Així, per exemple, s'ha comprovat que el fet de parlar de llengües o de varietats lingüístiques influeix, i molt, en les respostes dels enquestats. En segon lloc, aquestes divergències mostren la dificultat de valorar la percepció de la unitat de la llengua amb una única pregunta. Per tant, és metodològicament més adequat construir escales per a valorar aquest fenomen. En tercer lloc, la percepció de la unitat de la llengua pot ser un constructe multidimensional, amb diversos factors com ara el fet de la conceptualització com a llengües o com a varietats, la identificació o no amb una denominació comuna, la projecció cap al passat o cap al futur de la unitat de la llengua, la comprensió interdialectal, etc.[384] De ser certes aquestes consideracions s'explicaria, almenys en part, la dificultat d'avaluar la percepció de la unitat de la llengua amb una única pregunta. Cal dir, però, que en aquest estudi no s'ha pogut demostrar l'existència d'una estructura multidimensional en el constructe. Per últim, s'ha de remarcar la dificultat de contrastar els resultats d'enquestes realitzades amb preguntes o amb metodologies diferents. Per tant, seria oportuna l'elaboració d'un sistema d'avaluació d'aquest fenomen (possiblement una escala) amb una fiabilitat adequada i que tingués el consens suficient en la comunitat científica per a poder-lo utilitzar en les investigacions futures i obtenir uns resultats que poguessen ser homologables.

Guardiola i Diéguez (1999) assenyalen que l'únic grup que presenta una consciència de la unitat de la llengua catalana globalment favorable són els alumnes de COU, i interpreten que aquest resultat és degut a l'estudi específic del tema en aquest curs. També mostren que a mesura que augmenta l'edat els alumnes tenen les idees més clares sobre el tema i augmenta en general la percepció de la unitat supradialectal de la llengua (1999 : 125-126). Tot plegat sembla indicar que la majoria dels alumnes dels cursos inferiors –com els estudiats per nosaltres– no tenen les idees clares sobre la unitat

[383] *Supra*, pàg. 247.

[384] Sobre el tema de la llengua com a constructe mental es pot consultar Calaforra (1999 : 127).

supradialectal de la llengua perquè no han tingut l'ocasió de tenir-les : a l'escola no es tracta el tema (o no es tracta de la manera adequada) i en l'actualitat se censura fins i tot des de la mateixa administració educativa. Fora dels centres educatius la manipulació ideològica dels mitjans de comunicació i d'alguns organismes de poder polític a què es referien Guardiola i Diéguez (1999 : 126) impedeixen l'accés a una informació objectiva. Davant de la situació que s'ha descrit sembla evident la necessitat d'introduir continguts referits a la unitat supradialectal de la llengua catalana en el currículum de l'Educació Secundària Obligatòria, però és molt dubtós que els poders polítics valencians ho permeten, almenys en les circumstàncies actuals. Per tant, aquesta qüestió té a l'hora d'ara un tractament difícil en els centres educatius valencians que depén en exclusiva de la conscienciació i de la responsabilitat dels ensenyants.

5.6.3.2 Relació entre l'actitud envers el valencià i la consciència de la unitat supradialectal de la llengua

La correlació entre l'actitud envers la varietat valenciana de la llengua catalana i l'opinió dels alumnes sobre la pertinença d'aquesta varietat al diasistema lingüístic comú és de signe positiu, d'intensitat moderada i estadísticament significativa ($r = 0.3892$; $p < 0.001$), tal i com es pot veure en el gràfic de dispersió (gràfic 10).[385]

El gràfic mostra que les puntuacions en ambdues variables poden oscil·lar entre 1 i 5. Les línies de referència col·locades en les puntuacions neutres (3) ajuden a comprovar que hi ha pocs alumnes amb una opinió positiva de la unitat supradialectal de la llengua que tinguen al mateix temps una actitud envers aquesta llengua que es puga qualificar com a més aïna negativa. En canvi, són molt més abundants els alumnes amb una

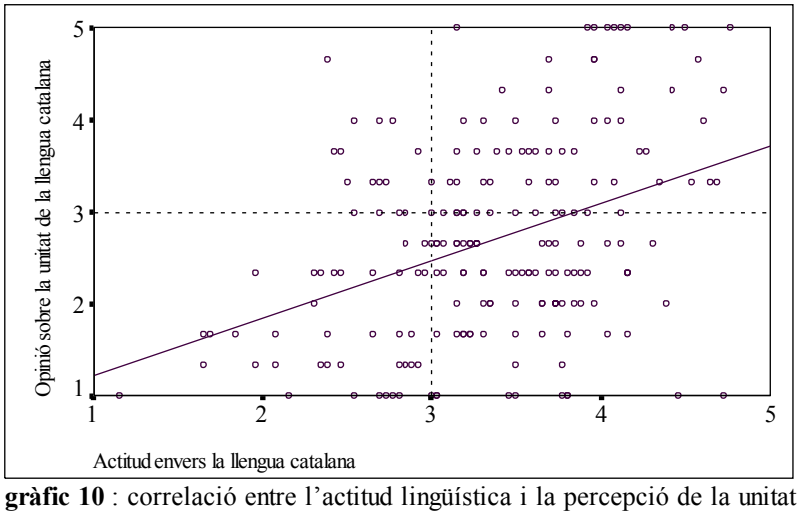

gràfic 10 : correlació entre l'actitud lingüística i la percepció de la unitat de la llengua

[385] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 28 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana.

actitud positiva envers la llengua catalana i una percepció negativa de la unitat d'aquesta llengua. Per tant, la percepció positiva de la unitat de la llengua catalana sembla bastant incompatible amb una actitud negativa envers aquesta llengua, però no a l'inrevés, ja que sí que és possible una actitud positiva envers la varietat valenciana i una percepció negativa de la unitat de la llengua. D'altra banda, aquest resultat indica que si bé hi ha una relació que no és deguda a l'atzar entre l'actitud envers la varietat valenciana i la percepció de la unitat lingüística, l'actitud lingüística és un factor que explica una quantitat petita (15.15 %)[386] de la variància que hi ha en l'opinió sobre la pertinença de la varietat valenciana al diasistema lingüístic comú de la llengua catalana.

5.6.3.3 Relació entre el programa educatiu i la consciència de la unitat supradialectal de la llengua

Els gràfics de caixes que hi ha a continuació (gràfic 11) permeten comprovar la relació existent entre la percepció de la unitat supradialectal de la llengua i el programa educatiu en què es troben matriculats els alumnes. S'hi pot observar com les medianes són progressivament més elevades en la mesura que augmenta la presència del català com a llengua vehicular del sistema educatiu, si bé hi ha una similitud molt evident entre les mitjanes dels dos programes autènticament bilingües (PIL i PEV). El Programa d'Ensenyament en Valencià és el que presenta la mitjana aritmètica més elevada en la percepció de la pertinença de la varietat valenciana al diasistema comú de la llengua catalana,[387] però també es caracteritza per una dispersió major, tal i com es

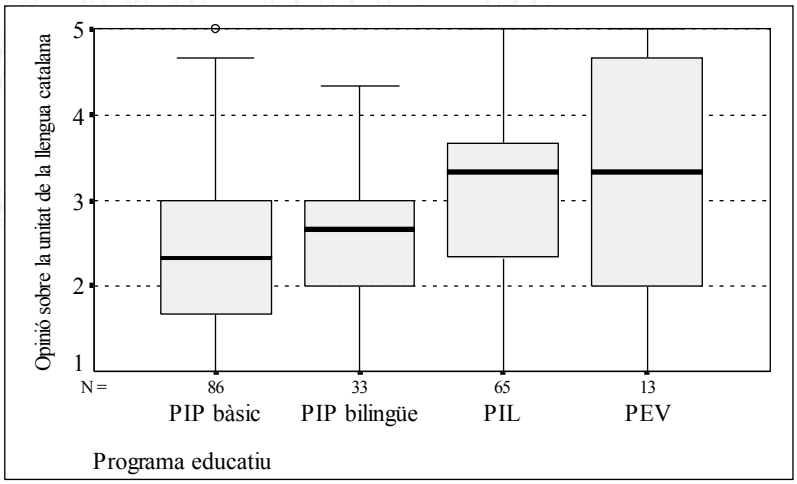

gràfic 11 : relació entre el programa educatiu i la consciència de la unitat supradialectal de la llengua

[386] El quadrat del coeficient r és 0.1515. El coeficient r al quadrat representa la proporció de la variació en una variable que queda explicada per la seua associació lineal amb una altra variable (Garcia Ferrando, 1992 : 278).

[387] Les mitjanes aritmètiques dels grups són : PIP bàsic : 2.3798 ; PIP bilingüe : 2.4949 ; PIL : 3.0821 ; PEV : 3.3333.

pot observar en l'amplitud interquartílica (longitud de la caixa). De tota manera s'ha de tenir present que es tracta del grup amb menys individus. L'anàlisi de la variància mostra que les diferències que hi ha entre els grups són estadísticament significatives ($F_{3,193}$ = 4.4660 ; p = 0.0047), i la comparació entre grups *a posteriori* (Scheffé) permet demostrar que hi ha diferències significatives (p < 0.05) entre els alumnes del PIP bàsic i els del PIL.[388] Per tant, cal concloure que hi ha una relació positiva entre la percepció que tenen els alumnes de la pertinença de la varietat lingüística valenciana al diasistema comú de la llengua catalana i la major presència d'aquesta llengua en el programa educatiu en què estan matriculats.

5.6.3.4 Relació entre la primera llengua i la consciència de la unitat supradialectal de la llengua

En el gràfic 12 es pot observar que en la mesura que hi ha una major presència del català com a primera llengua dels individus, també augmenta la percepció positiva de la pertinença de la varietat lingüística valenciana al diasistema comú de la llengua catalana. Igual que en l'anàlisi anterior, també s'observa un augment paral·lel de la dispersió, tal i com es dedueix de l'examen de l'amplitud interquartílica. Sembla, doncs, que l'augment de la presència del català, tant en el programa educatiu com a primera llengua, implica una millora en la percepció de la catalanitat de la varietat lingüística valenciana, però no d'una manera uniforme. L'anàlisi estadística confirma aquestes dades, ja que hi ha diferències estadísticament significatives en la percepció de la unitat supradialectal del català llengua per als diferents grups formats segons la primera llengua

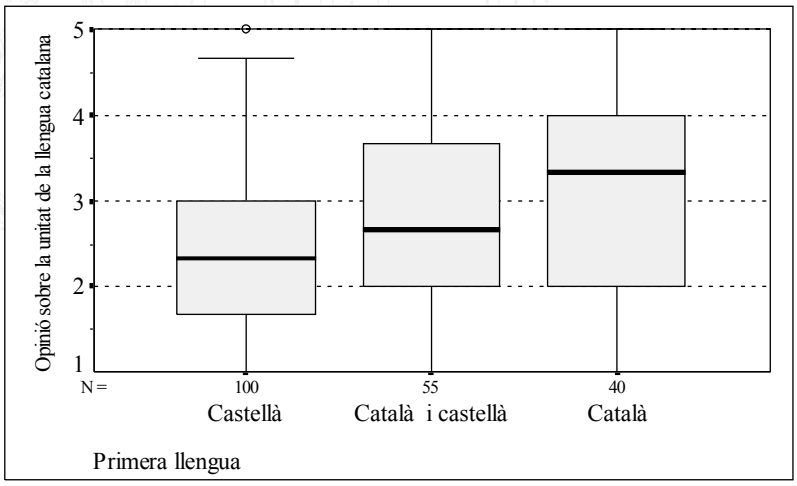

gràfic 12 : relació entre la primera llengua i la consciència de la unitat supradialectal de la llengua

[388] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 29 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana. Com que no es donava el supòsit d'homogeneïtat de les variàncies s'ha utilitzat la variable Unitat de la Llengua transformada segons les suggerències de Tuckey. La transformació que s'ha utilitzat és el valor negatiu del recíproc de l'arrel quadrada ($-1/\sqrt{x}$) (Freixa & aa., 1992 : 78-79).

($p = 0.0296$). La comparació entre grups no permet demostrar l'existència de diferències significatives entre els diferents conjunts d'alumnes segons la primera llengua, encara que podria ser que n'hi haguessen entre els alumnes de primera llengua castellana i els de primera llengua catalana.[389]

5.6.3.5 Relació entre el predomini lingüístic i la consciència de la unitat supradialectal de la llengua

La correlació entre la percepció de la pertinença de la varietat lingüística valenciana al diasistema comú de la llengua catalana i el predomini lingüístic mesurat amb el Coeficient de Bilingüitat és de signe positiu, d'intensitat baixa i estadísticament significativa ($r = 0.3127$; $p < 0.001$).[390] En el gràfic de dispersió (gràfic 13) es pot observar que el núvol de punts presenta una forma poc definida. Aquest resultat indica que si bé hi ha una relació que no és deguda a l'atzar entre el predomini lingüístic i la percepció de la unitat lingüística, el predomini lingüístic és un factor que

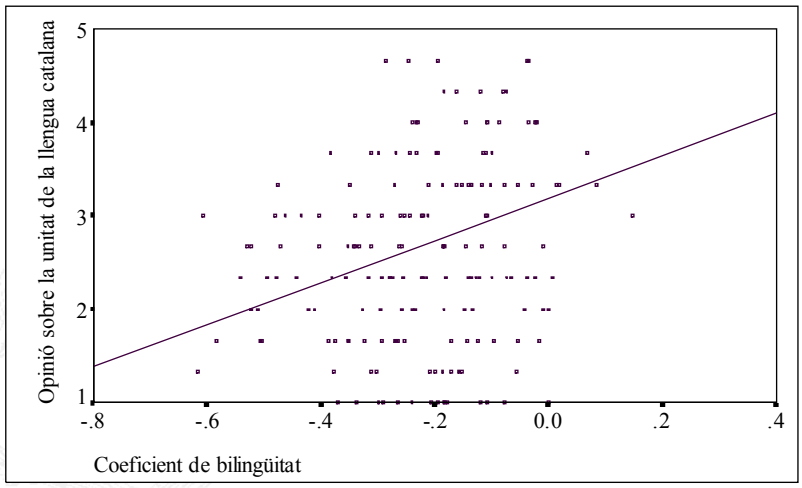

gràfic 13 : relació entre el Coeficient de Bilingüitat i la consciència de la unitat supradialectal de la llengua

[389] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 30 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana. No s'ha pogut demostrar l'homogeneïtat de les variàncies, ni tampoc no s'ha descobert cap transformació matemàtica que permetés demostrar aquesta homogeneïtat i la normalitat de la distribució. Per això s'ha hagut de recórrer a proves estadístiques no paramètriques (prova *H* de Kruskal-Wallis, i prova *U* de Mann-Whitney per a les comparacions entre les parelles de grups). Per a les comparacions entre grups s'ha aplicat l'Ajustament de Bonferroni, que impedeix acceptar probabilitats inferiors a 0.0166666. Sí que es podria demostrar l'existència de diferències significatives entre els grups de primera llengua catalana i de primera llengua castellana si es realitzés una prova d'anàlisi de la variància d'un factor amb comparació entre grups *a posteriori* segons el mètode de Scheffé. S'ha de tenir present que sol considerar-se que en les proves amb una sola variable dependent (com ara l'anàlisi de la variància d'un factor) amb mostres grans ($n > 30$) les anàlisis multivariables són suficientment robustes per a ser insensibles a lleugeres desviacions dels supòsits paramètrics, en particular de la normalitat i de l'homogeneïtat de les variàncies (Bisquerra, 1989a : 32).

[390] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 31 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana.

explica una quantitat petita (9.78 %)[391] de la variància que hi ha en l'opinió sobre la pertinença de la varietat valenciana al diasistema lingüístic de la llengua catalana.

5.6.3.6 Relació entre la consciència de la unitat supradialectal de la llengua i altres variables

En la taula 5 es presenten resumides les relacions entre les opinions dels alumnes respecte de la unitat de la llengua catalana i altres variables socials i lingüístiques rellevants de l'estudi. Tot seguit, es farà un breu comentari dels aspectes més interessants d'aquests resultats.

VARIABLE	OPINIÓ RESPECTE DE LA PERTINENÇA DE LA VARIETAT VALENCIANA AL DIASISTEMA COMÚ DE LA LLENGUA CATALANA	
	F – r – χ^2 [392]	**Significat F– r – χ^2**
Grau d'autoadscripció espanyola	r = -0.268	p = 0.0001
Grau d'autoadscripció valenciana	r = 0.180	p = 0.0133
Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola	r = 0.376	p < 0.0001
Adscripció a un grup lingüístic[393]	$F_{2,194}$ = 5.3590	p = 0.0054
Llengua preferida[394]	$F_{2,193}$ = 3.6081	p = 0.0289
Llengua dels pares al fill	χ^2 = 12.5646 *	p = 0.0055
Escriptura en català	$F_{4,192}$ = 3.2269	p = 0.0137
Classe social	$F_{3,193}$ = 5.7094	p = 0.0009

taula 5 : relació entre la consciència de la unitat supradialectal de la llengua i altres variables

[391] El quadrat del coeficient r és 0.09778 (*supra*, pàg. 309, nota 386).

[392] L'asterisc (*) indica que no s'han pogut demostrar els supòsits paramètrics. En aquest cas s'ha utilitzat la prova *H* de Kruskal-Wallis per a calcular el nivell de significació. Els resultats de les diferents anàlisis estadístiques es poden consultar en les figures 32 a 37 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana.

[393] Com que no es donava el supòsit d'homogeneïtat de les variàncies s'ha utilitzat la variable Unitat de la Llengua transformada segons les suggerències de Tuckey. La transformació que utilitzada és el valor negatiu del recíproc de l'arrel quadrada ($-1/\sqrt{x}$). De tota manera, els resultats són molt semblants als que s'obtenen si es realitza l'anàlisi de la variància amb la variable sense transformar. Els valors de les mitjanes originals són : a) Castellanoparlant : 2.3883 ; b) Igual catalanoparlant que castellanoparlant : 2.7846 ; c) Catalanoparlant : 3.2276. Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 33 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana.

[394] Com que no es donava el supòsit d'homogeneïtat de les variàncies s'ha utilitzat la variable Unitat de la Llengua transformada. La transformació que utilitzada és el logaritme. Els resultats són molt semblants als que s'obtenen si es realitza l'anàlisi de la variància amb la variable sense transformar. Els valors de les mitjanes originals són : a) Castellà : 2.4914 ; b) Castellà i català igual : 2.7473 ; c) Català : 3.1441. Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 34 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana.

– *Grau d'autoadscripció espanyola*, *grau d'autoadscripció valenciana* i *Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola* : els valors de les probabilitats associades mostren que de totes les variables independents de la taula 5 és l'Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola la que millor explica les diferències d'opinió respecte de la pertinença de la varietat lingüística local al diasistema comú, en el sentit que com més alt és aquest índex, més alta és la percepció de la unitat lingüística. El grau d'autoadscripció espanyola presenta una correlació negativa, que indica que com més baix és el sentiment d'espanyolitat, més alta és la percepció de la unitat lingüística. El grau d'autoadscripció valenciana es relaciona positivament amb la percepció de la unitat de la llengua, de manera que a una major autoconsideració de valencianitat correspon normalment una major percepció de la unitat lingüística, però els valors de les correlacions indiquen que aquesta relació no és tan forta com l'anterior.

– *Adscripció a un grup lingüístic*, *llengua preferida* i *llengua dels pares al fill* : en general, aquestes tres variables actuen en el mateix sentit : en la mesura que els alumnes es relacionen en català dins de la família, tenen el català com a llengua preferida i s'autoconsideren com a catalanoparlants, la seua percepció de la pertinença de la varietat lingüística pròpia al diasistema comú de la llengua catalana és major. Les comparacions entre grups (Scheffé, $p < 0.05$) mostren diferències estadísticament significatives entre els alumnes que s'autoconsideren principalment castellanoparlants i els que s'autoconsideren principalment catalanoparlants, i també entre els alumnes que prefereixen parlar habitualment en català i els que prefereixen fer-ho en castellà.

Pel que fa a la llengua dels pares al fill, els resultats mostren dos grups amb mitjanes de rangs molt semblants : a) els alumnes que senten parlar castellà a casa i els alumnes que a casa els parlen de vegades en català i de vegades en castellà, tenen una percepció menor de la unitat lingüística ; [395] b) els alumnes que a casa els parlen en català un o els dos progenitors presenten una opinió més positiva de la pertinença de la varietat lingüística valenciana al diasistema català comú.

– *Escriptura en català* : hi ha una relació positiva entre el grau de literacitat en català i la percepció de la unitat de la llengua catalana. La comparació entre grups (Scheffé, $p < 0.05$) mostra diferències estadísticament significatives entre els alumnes

[395] Aquest resultat dóna suport indirecte a la interpretació de Colom (1998 : 157) sobre la major identificació amb les posicions secessionistes entre els fills de les famílies autòctones els pares dels quals parlen entre ells indistintament en català o en castellà, cosa que Colom interpreta com que es troben en procés d'abandonament de la llengua catalana (*supra*, pàgs. 298 i 304).

que afirmen escriure en català molt bé i els alumnes que afirmen tenir una competència escrita regular en la llengua catalana.[396] S'ha de tenir present, però, que darrere de la variable que mesura la competència escrita declarada en català pot estar intervenint la variable Programa Educatiu.

– *Classe social* : La percepció de la pertinença de la varietat lingüística valenciana al diasistema català comú està relacionada positivament amb la classe social. La comparació entre les mitjanes mostra que les classes treballadora i mitjana-baixa presenten uns valors molt semblants (2.5597 i 2.5593 respectivament), que augmenta per a la classe mitjana (2.7658) i es dispara per a les classes mitjana-alta i alta (3.6667). La comparació entre grups (Scheffé, $p < 0.05$) mostra diferències estadísticament significatives entre aquest darrer grup i els tres grups anteriors. De tota manera cal ser prudents en les interpretacions, ja que s'ha de recordar que les variables Classe Social i Programa Educatiu estan relacionades.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

[396] Els grups que afirmen tenir una competència escrita en català nul·la o molt baixa estan compostos per molt pocs individus (1 i 3 respectivament).

5.6.4 El nom de la llengua

En el gràfic de sectors (gràfic 14) es poden veure resumides les preferències dels alumnes entrevistats pel que fa a la denominació de la llengua catalana al País Valencià. S'hi pot comprovar que hi ha una clara majoria (60.5%) que opta per una única denominació, la tradicional, mentre que la resta dels alumnes de la mostra no són contraris a l'ús del nom comú de llengua catalana, bé en solitari (6.2%), o bé amb una utilització funcional, emprant el terme "valencià" en els usos administratius i populars i reservant el terme "català" per als usos acadèmics (33.3%).

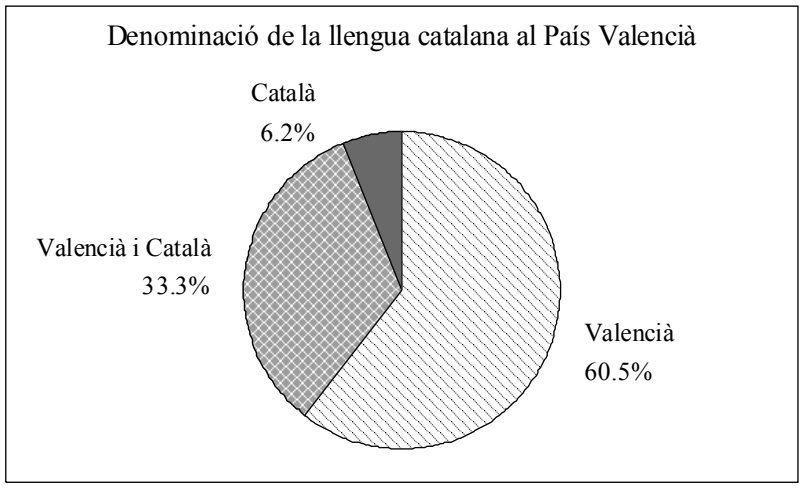

gràfic 14 : preferències de denominació de la llengua catalana al País Valencià per al total de la mostra

Si s'analitzen les respostes segons els programes educatius en què estan matriculats els alumnes (gràfic 15) no s'observen diferències importants entre els diferents grups. Potser l'única diferència remarcable és en el PEV, ja que hi ha una proporció relativament baixa d'alumnes que opten per la denominació única de valencià però, en canvi, no hi ha cap alumne que opte per la denominació única de català. Cal recordar, però, que es tracta del grup amb menys alumnes. En qualsevol cas,

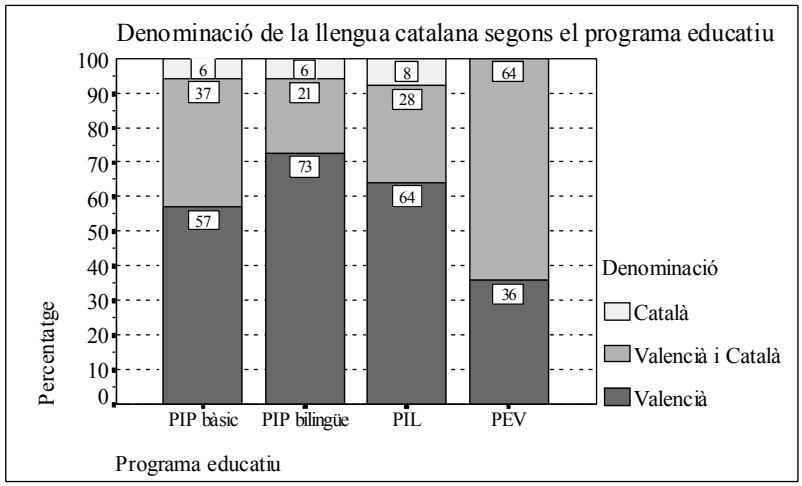

gràfic 15 : relació entre la denominació de la llengua i el programa educatiu

l'anàlisi estadística demostra que no es pot descartar que les diferències que s'han obtingut siguen degudes simplement a l'atzar (p = 0.11870).[397]

Hi ha uns resultats semblants si s'analitzen les preferències pel que fa a la denominació de la llengua catalana en relació a la primera llengua dels alumnes. El gràfic 16 mostra una tendència descendent molt lleugera de la denominació única de "valencià" conforme augmenta la presència d'aquesta llengua com a primera llengua dels alumnes, però sense que es puga descartar que aquesta tendència siga deguda a l'atzar (p = 0.23990).[398]

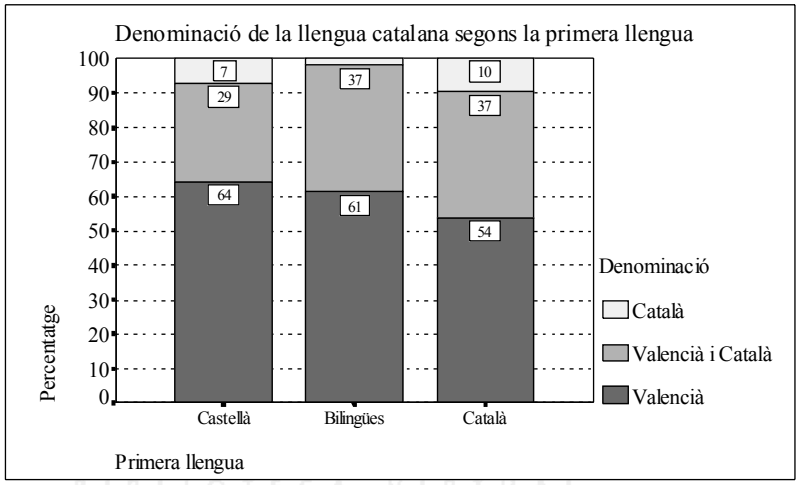

gràfic 16 : relació entre la denominació de la llengua i la primera llengua

Una investigació més aprofundida mostra que la denominació de la llengua catalana està relacionada sobretot amb dues variables : la percepció de la pertinença de la varietat lingüística valenciana al diasistema comú de la llengua catalana i l'autoadscripció espanyola.[399] En el primer cas és normal que siga així, ja que la

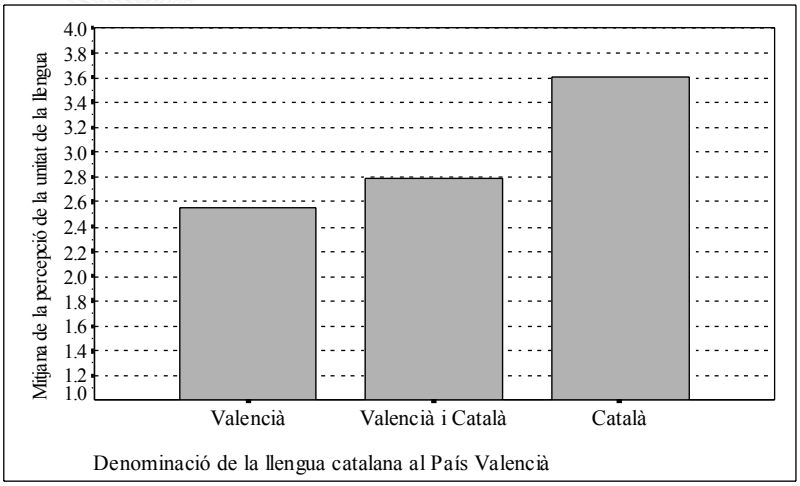

gràfic 17 : relació entre la consciència de la unitat supradialectal de la llengua i la denominació de la llengua

[397] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 38 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana.

[398] Es poden consultar els resultats de l'anàlisi estadística en la figura 39 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana.

[399] També hi ha relació amb l'Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola, però és menys clara que amb l'autoadscripció espanyola, que és el factor més important per a calcular aquest índex.

percepció de la unitat de la llengua catalana té el seu correlat lògic en la denominació d'aquesta llengua. En el gràfic 17 es poden veure les puntuacions mitjanes de la percepció de la pertinença de la varietat valenciana al diasistema comú segons els grups formats per les denominacions preferides per a la varietat lingüística valenciana. S'hi pot observar amb claredat com les mitjanes de la consciència de la unitat de la llengua augmenten en la mesura que s'accepta la denominació de llengua catalana. A més, l'anàlisi estadística confirma que aquestes diferències no són degudes a l'atzar ($F_{2,190} = 5.7222$, $p = 0.0039$), i que hi ha diferències estadísticament significatives entre el grup que accepta únicament la denominació "valencià" i el grup que accepta únicament la denominació "català".[400]

En el gràfic 18 es poden analitzar les relacions entre el grau d'autoadscripció espanyola dels alumnes i la denominació que prefereixen per a la varietat valenciana de la llengua catalana. Com s'hi pot observar, la preferència per les denominacions que inclouen la referència explícita a la llengua catalana augmenta en la mesura que disminueix el grau d'autoadscripció espanyola i, paral·lelament, hi ha un augment progressiu de la preferència per la denominació única "valencià" en la mesura que augmenta el sentiment d'identitat espanyola. L'anàlisi estadística confirma que les diferències que hi ha entre els diferents grups no són degudes a l'atzar ($p = 0.0019$). L'anàlisi dels residus estandarditzats i ajustats de la taula de contingència mostra que hi ha diferències estadísticament significatives ($p < 0.05$) en els grups següents : a) grup que se sent gens espanyol : baixa freqüència de la denominació "valencià" i altíssima freqüència de la denominació "català" ; b) grup que se sent poc espanyol : alta freqüèn-

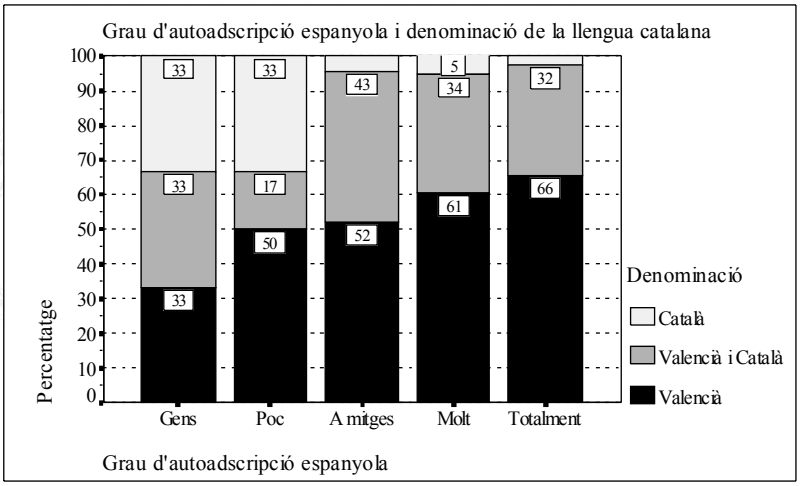

gràfic 18 : relació entre la denominació de la llengua catalana al País Valencià i el grau d'autoadscripció espanyola

[400] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 40 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana.

cia de la denominació "català" ; c) grup que se sent totalment espanyol : baixa freqüència de la denominació "català".[401]

5.7 Conclusions

L'estudi de les actituds lingüístiques envers el valencià ha proporcionat una gran quantitat d'informació, que en línies generals coincideix amb els resultats de les investigacions realitzades anteriorment, tant en el context de la llengua catalana com en altres situacions amb elements sociolingüístics similars però més allunyades culturalment.

L'anàlisi de les relacions entre l'actitud envers el valencià i un conjunt ampli de variables sociolingüístiques rellevants ha posat en relleu com en gairebé totes les variables que tenen un component lingüístic (programa educatiu, primera llengua, usos lingüístics familiars, ús de la llengua i competència lingüística) el millor coneixement i el major grau de contacte amb la llengua catalana implica una millor actitud envers aquesta. És un resultat que no hauria d'estranyar. En l'estructura tripartida de les actituds hi ha un component cognitiu, que inclou les creences i els coneixements sobre l'objecte de les actituds, en aquest cas, sobre el valencià. Els resultats mostren que els alumnes que tenen més informació i més vivencial sobre el valencià també hi tenen una actitud més positiva.

Les relacions entre l'actitud lingüística i algunes d'aquestes variables també poden explicar-se per la incidència que té el procés de socialització en la formació de les actituds. Durant el període anomenat de socialització primària, que abraça fins als set o vuit anys, la influència de la família en la creació de les actituds és fonamental. Durant aquest període els pares ensenyen als fills les seues primeres actituds, tant directament com indirectament. Els fills s'identifiquen amb els pares, n'imiten el comportament i n'adquireixen el sistema de valors. Si bé durant el període de socialització secundària (a partir dels vuit anys) s'afegeixen altres factors socialitzadors que incideixen en la formació de les actituds (l'escola, els mitjans de comunicació i, sobretot, els amics i companys), les actitudes formades durant el període inicial són bastant resistents al canvi (Deprez & Persoons, 1987 : 128). Algunes de les variables que es relacionen amb l'actitud lingüística tenen relació molt clara i directa amb el període de socialització

[401] Es pot consultar l'anàlisi estadística (taula de contingència i prova *H* de Kruskal-Wallis) en la figura 41 de l'annex a l'actitud envers la llengua catalana.

primària : la primera llengua, els usos lingüístics familiars, la identitat, la classe social i l'àmbit d'aprenentatge del català. Tots aquests són factors familiars sobre els quals és difícil que puga incidir el procés educatiu.

Altres de les variables que incideixen en l'actitud lingüística apareixen, en canvi, més relacionades amb el procés de socialització secundari ; són, sobretot, el programa educatiu i la competència lingüística en català. Per últim, també hi ha alguna variable relacionada amb l'actitud, com ara el sexe, que si bé deu estar relacionada amb el procés de socialització resulta més difícil d'explicar per aquesta via.

Alguns dels resultats obtinguts mereixen ser destacats. Primer, és molt positiu el fet de poder demostrar la relació entre els programes educatius, la primera llengua i l'actitud lingüística envers la llengua catalana. Sobretot és especialment significativa la millora d'actituds que experimenten els alumnes castellanoparlants del PIL. Encara que en aquest cas s'han complit les previsions de les hipòtesis, les investigacions realitzades prèviament a Catalunya –contràriament als resultats obtinguts en altres contextos sociolingüístics–, no demostraven l'existència de relacions entre aquestes dues variables. Malgrat que en algun cas (Ribes, 1993) s'ha vist que el disseny de la investigació és possible que haja influït en els resultats, el que s'observa realment a Catalunya és que hi ha una bona actitud envers la llengua catalana tant entre els alumnes catalanoparlants com entre els alumnes castellanoparlants. Això pot ser degut al fet que la llengua i el grup etnolingüístic catalans gaudeixen a Catalunya d'un prestigi elevat, situació que ha estat qualificada com a "capgirada" perquè no és gens habitual entre les llengües minoritzades (Viladot, 1992a : 389-390). De fet, és una situació molt diferent a la que té la llengua catalana al País Valencià. Encara que en aquest punt hi ha limitacions inevitables en el disseny de la investigació que no permeten inferir l'existència d'una relació causa-efecte,[402] la consistència de les dades obtingudes amb les investigacions realitzades en altres contextos de llengües minoritzades semblants al nostre assenyalen amb claredat que els programes educatius bilingües (PIL i PEV) són els que millor acompleixen l'objectiu del biculturalisme que, com es deu recordar, és un desideràtum

[402] La limitació de disseny més important (a la qual ja s'ha fet referència amb anterioritat) és la impossibilitat de controlar l'actitud lingüística familiar, que com s'acaba d'explicar és molt important en la creació d'actituds. És gairebé segur que l'actitud familiar és bastant diferent entre els alumnes dels programes bilingües (PIL i PEV) i la resta, no només pel caràcter voluntari dels programes, sinó també perquè es tracta de grups que es van formar en els inicis dels programes bilingües, la qual cosa els afegeix un plus de singularitat. Per tant, caldria revalidar aquests resultats més endavant, ja que en la mesura que els programes bilingües s'estenguen entre la població escolar hi haurà una menor incidència de l'actitud familiar com a covariable.

dels currículums de totes les etapes de l'educació obligatòria del País Valencià i per a tots els programes educatius.[403]

El segon resultat que mereix una reflexió fa referència a la influència de l'entorn lingüístic en les actituds envers la llengua minoritzada. S'ha mostrat la radicalització de les actituds contra la llengua minoritzada que es produeix entre els parlants de la llengua majoritària en aquells contextos on hi ha una forta competència etnolingüística. Aquesta descoberta hauria d'alertar els docents que treballen en zones caracteritzades per la divisió entre els grups lingüístics, ja que si bé el treball de les actituds lingüístiques és fonamental en tots els casos, en aquests tipus d'entorn és d'una importància crucial.

L'anàlisi de la relació entre la percepció de la unitat supradialectal de la llengua catalana i les diferents variables socials i lingüístiques de l'estudi ha mostrat que la percepció de la unitat de la llengua està relacionada amb l'actitud lingüística, els programes educatius, la primera llengua, la llengua familiar, la llengua preferida, el predomini lingüístic, la literacitat en català, la identitat i l'autoadscripció a un grup lingüístic i la classe social. Els grups d'alumnes amb una percepció major de la unitat de la llengua són els alumnes amb millor actitud lingüística, els que segueixen programes educatius bilingües, els de primera llengua catalana o bilingües familiars, els que prefereixen la llengua catalana i s'autoconsideren principalment valencianoparlants, els que s'adscriuen més a la identitat valenciana, i els d'una extracció social més afavorida.

Igual que s'ha comentat en referir-nos a l'actitud lingüística, es veu que algunes d'aquestes variables estan clarament relacionades amb el període de socialització primària, que té lloc fonamentalment en l'àmbit familiar : la primera llengua, la llengua familiar, la identitat, l'autoadscripció a un grup lingüístic i la classe social, si més no. Com ja s'ha comentat, són elements en els quals difícilment pot incidir l'acció educativa.

Altres variables, en canvi, es poden relacionar-les amb el procés socialitzador secundari : el programa educatiu, el predomini lingüístic (almenys parcialment) i la literacitat en català. Aquests resultats mostren que, malgrat les limitacions, l'escola té una certa influència en la creació d'actituds lingüístiques, tant pel que fa a l'actitud lingüística global envers la llengua catalana com pel que fa a l'actitud –més concreta– sobre la percepció de la unitat supradialectal d'aquesta llengua.

---

[403] *Supra*, pàgs. 6-7 i 158.

Un altre aspecte interessant que cal comentar és la relació entre l'actitud envers el valencià i la percepció de la unitat de la llengua. S'ha vist que mentre que la percepció positiva de la unitat supradialectal del català és poc freqüent entre els alumnes amb una actitud negativa envers el valencià, l'actitud positiva envers el valencià sí que sembla compatible amb una percepció més aïna negativa de la unitat de la llengua. Aquest resultat pot interpretar-se com una dada a favor de la hipòtesi, expressada al començament del capítol,[404] que l'actitud respecte de la pertinença d'una varietat lingüística a un diasistema lingüístic comú o més general és un altre aspecte concret –més particular– de les actituds lingüístiques. El diferent grau de concreció de totes dues actituds explicaria que la percepció positiva de la unitat de la llengua catalana siga bastant incompatible amb una actitud lingüística negativa envers el català, però que, en canvi, la percepció negativa de la unitat lingüística no siga incompatible amb una actitud lingüística globalment positiva.

L'anàlisi de la relació de la unitat supradialectal del català amb altres variables, com ara el programa educatiu o la primera llengua, mostra l'existència d'una gran variabilitat pel que fa a la percepció de la unitat de la llengua. Una possible interpretació d'aquesta variabilitat, en la línia de la realitzada per Guardiola i Diéguez (1999), és que és el resultat de la falta d'informació. Les mancances en el component cognitiu d'aquesta actitud provocarien una avaluació (component afectiu o avaluatiu) dispersa i poc coherent. Aquesta interpretació reforçaria el paper que té la institució escolar com a agent socialitzador secundari en la formació de l'actitud envers la unitat supradialectal de la llengua catalana.

Pel que fa a la denominació de la varietat lingüística valenciana, s'ha vist que un 39.5% dels alumnes estan d'acord amb la denominació de llengua catalana, bé en solitari (6.2% del total), o bé conjuntament amb la denominació tradicional de valencià (33.3% del total). En posar en relació aquests resultats amb els que s'han obtingut en analitzar la unitat supradialectal de la llengua, es veu que s'aproximen molt als obtinguts en l'ítem "el català i el valencià són la mateixa llengua",[405] i són globalment més positius que els

[404] *Supra*, pàg. 233.

[405] Cal recordar que les respostes a aquest ítem són : el 38.2% positives i el 61.8% negatives, mentre que hi ha un 13.1% d'alumnes que no es pronuncien sobre el tema. *Supra*, pàg. 305.

que es desprenen dels resultats de l'escala que s'ha construït.[406] En relacionar la denominació de la varietat lingüística pròpia del País Valencià amb les altres variables de l'estudi, es veu que hi ha una relació positiva només amb dues variables : d'una banda, i com semblava lògic d'esperar, hi ha una relació positiva entre l'acceptació de la denominació "català" i la percepció de la pertinença de la varietat lingüística valenciana al diasistema català comú. De l'altra banda, les preferències respecte del nom de la llengua també es relacionen amb claredat amb l'Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola i amb l'autoadscripció espanyola : en la mesura que disminueix la identitat espanyola augmenta la preferència per la denominació de "llengua catalana".

D'entre els resultats d'aquest apartat és igualment interessant la manca de relació detectada entre la denominació de la llengua i altres variables de l'estudi, especialment amb la primera llengua i amb el programa educatiu. Aquest resultat sembla mostrar que les preferències dels alumnes pel que fa a la denominació de la llengua no es formen dins del sistema educatiu –on l'ús del terme "valencià" és gairebé exclusiu– ni tampoc està relacionat directament amb la pertinença al grup etnolingüístic de primera llengua catalana, ja que la denominació tradicional de "valencià" és la que autoidentifica majoritàriament els membres d'aquest grup. Per tant, s'ha de concloure que la denominació de la llengua està relacionada amb altres variables, segurament de tipus ideològic tal i com es desprén de la relació amb la manca d'identificació espanyola. Apuntem com a hipòtesi que aquest resultat estiga relacionat bé amb la ideologia familiar –que desconeixem– o bé amb la ideologia del grup d'amics, que també ens és desconeguda.

Una vegada sintetitzats els resultats principals obtinguts pel que fa a les actituds envers el valencià i a la percepció de la unitat supradialectal de la llengua, exposarem unes reflexions, necessàriament breus, sobre la manera d'actuar didàcticament sobre aquestes variables. Els aspectes cognitiu i conductual són els que tradicionalment s'han destacat més quan s'ha tractat del treball didàctic de les actituds lingüístiques. Normalment s'ha subratllat la necessitat de lluitar contra els prejudicis lingüístics –és a dir, contra les actituds resultants de la manca d'informació o d'una informació equivocada– i de millorar els comportaments lingüístics, tot ampliant les normes d'ús lingüístic dels alumnes (Aracil, 1982). També s'ha destacat sovint la importància que té

[406] S'ha de recordar que el 67.5% dels alumnes presentaven un valor neutre (3) o negatiu (inferior a 3) en l'escala que s'ha construït sobre la percepció de la pertinença de la varietat valenciana al diasistema català comú. *Supra*, pàg. 304.

l'actitud lingüística del professorat, ja que és un model de comportament per als seus alumnes. Les activitats escolars que normalment es proposen per al treball de les actituds lingüístiques solen anar dirigides a un millor coneixement de la realitat lingüística –dimensió cognitiva–, ja que aquest és l'element més assequible a la intervenció docent, però també es proposen activitats dirigides a la dimensió afectiva o avaluativa, com ara els debats sobre temes lingüístics.[407]

Intentarem fer una aportació al tractament escolar de les actituds lingüístiques que integre els resultats d'aquest estudi. No es tracta de substituir les interessants aportacions fetes per altres autors, sinó de complementar-les amb un punt de vista diferent. S'ha comentat anteriorment la importància que té la socialització primària en la formació inicial de les actituds, i com aquestes actituds, formades en l'àmbit familiar, tenen tendència a perdurar. Per tant, encara que en principi sembla difícil d'actuar-hi, aquest hauria de ser un àmbit d'actuació del treball escolar de les actituds. Proposem la realització d'activitats, principalment extraescolars, que impliquen la participació dels pares i de les mares juntament amb els alumnes. D'altra banda, també s'ha vist que a partir dels vuit anys aproximadament la família deixa de tenir el protagonisme únic en la formació de les actituds per a cedir-lo a altres agents : l'escola, els mitjans de comunicació i, sobretot, els grups d'amics. Sembla, doncs, que d'aquesta afirmació s'haurien de traure dos corol·laris : a) el treball escolar específic de les actituds lingüístiques s'ha d'intensificar a partir dels vuit anys ; b) el treball de les actituds lingüístiques ha de tenir en compte les relacions de grup de l'alumnat.

En les societats urbanes les relacions de grup cobren cada vegada més importància per als adolescents, mentre que la influència de la família en la creació o manteniment d'actituds s'afebleix (Baker, 1995 : 109). Des de la sociolingüística s'ha destacat la capacitat que tenen les xarxes socials d'exercir pressió sobre els seus membres, sobretot quan es tracta de xarxes *multiplex* i atapeïdes, com és el cas de les colles de jóvens (Boix & Vila, 1998 : 81-82). Tot plegat indica la importància decisiva que el grup té per als jóvens en la creació d'actituds lingüístiques i, per extensió, en la creació d'actituds de tot tipus.

Dos dels resultats que més s'han destacat són les millors actituds detectades entre els alumnes escolaritzats en els programes educatius bilingües i l'existència d'una

---

[407] Es poden consultar Cassany, Luna i Sanz (1993 : 462-474), Mollà i Palanca (1987 : 184-200) o Cuenca i Todolí (1994 : 106-107).

actitud molt radicalitzada en els contextos on hi ha una competència important entre els grups etnolingüístics. Pensem que tots dos fenòmens es poden explicar, almenys parcialment, com a resultat de la importància de les relacions de grup.

La millora d'actituds dels alumnes castellanoparlants del PIL en la comarca de l'Alacantí pot explicar-se en part per aquesta via. Cal recordar que el disseny del PIL de la comarca de l'Alacantí es caracteritza perquè en el mateix programa hi ha mesclats alumnes castellanoparlants i alumnes valencianoparlants, en un percentatge que és molt semblant.[408] L'actuació coordinada dels agents educatius (mestres i pares) des dels primers moments de l'escolaritat, pot contribuir a crear una xarxa de relacions densa entre els alumnes. En la mesura que el grup estiga cohesionat i els alumnes no siguen només companys, sinó també amics, és més probable que compartesquen unes actituds comunes respecte de molts temes, i en particular una visió positiva i comuna de la llengua d'aprenentatge creada a partir de les actituds –en principi millors– dels alumnes valencianoparlants i bilingües familiars. L'experiència ens indica que els primers anys de l'escolarització i la realització constant al llarg de l'escolaritat d'activitats compartides de caràcter extraescolar tenen una gran importància en la formació de grups d'alumnes cohesionats.

L'actitud radicalitzada en contra del català del grup del PIP bàsic de Mutxamel es pot interpretar igualment com a resultat de la creació d'unes actituds del grup en contra de la llengua minoritzada al voltant de les actituds del conjunt d'alumnes més nombrós, el castellanoparlant. La intensitat d'aquesta actitud contrària és el resultat de la consciència d'enfrontament que es produeix en una societat lingüísticament dividida. En aquest cas l'acció docent hauria d'anar encaminada a cohesionar els dos grups d'alumnes (els del programa monolingüe i els del programa bilingüe) des dels primers cursos de l'escolaritat amb activitats compartides. Una atenció especial i constant al treball escolar de les actituds lingüístiques és també indispensable, i s'ha de recordar que les actituds no només s'ensenyen a classe, sinó que sobretot es demostren en l'actuació del professorat i es viuen per tot el col·lectiu escolar. De tota manera, l'actuació docent més decisiva seria la transformació gradual del programa monolingüe en un programa bilingüe, amb la incorporació progressiva del català com a llengua vehicular dels ensenyaments.

---

[408] *Supra*, apartat 1.2, pàg. 12.

En resum, i en tots dos casos, la proposta és que cal cohesionar els grups d'alumnes des del començament de l'escolaritat i al llarg de tot el procés educatiu al voltant d'activitats compartides –tant escolars com extraescolars– que prioritzen les actituds positives de tot tipus, i especialment les actituds lingüístiques positives envers totes les llengües en general i la llengua minoritzada en particular. Aquest treball s'hauria de fer des d'una dinàmica pedagògica humanística.[409] Els agents dinamitzadors d'aquest procés cohesionador haurien de ser tant els mestres (tots els mestres del centre, sense divisions) com els pares, la participació dels quals sembla indispensable.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

[409] Sobre les característiques de l'enfocament humanístic de l'ensenyament-aprenentatge de segones llengües *(Humanistic Approach)* es pot consultar Roca (1987a ; 1987b : 10), Bestard i Pérez (1992 : 77-78) o Todolí i Cuenca (1994 : 220-224).

6. La vitalitat etnolingüística

El llenguatge i la identitat ètnica es relacionen recíprocament. Així, per exemple, l'aprenentatge i l'ús d'una llengua influeixen en la formació de la identitat ètnica, però aquesta, de retop, també influeix en l'ús de la llengua i en les actituds lingüístiques. La interrelació entre el llenguatge i la identitat ètnica ha estat investigada tant des del camp de la sociolingüística com des de la psicologia social del llenguatge (Gudykunst & Schmidt, 1987 : 157).

El concepte de vitalitat etnolingüística *(ethnolinguistic vitality)* va ser introduït per Giles, Bourhis i Taylor (1977), que el van definir com "that which makes a group likely to behave as a distinctive and active collective entity in intergroup situations" (1977 : 308). Per a aquests autors la vitalitat etnolingüística és un constructe que contribueix a explicar l'actuació dels membres d'un grup lingüístic quan interactuen amb individus d'altres grups lingüístics. Se sap que en els encontres intergrupals hi ha individus que amaguen la identitat i convergeixen –s'identifiquen– amb l'interlocutor, especialment si aquest pertany a un grup lingüístic percebut com a superior, mentre que altres individus del mateix grup reforcen els seus trets d'identitat grupal en aquest tipus d'encontres. Per això, Giles, Bourhis i Taylor argumenten que com més gran siga la vitalitat etnolingüística d'un grup, més probable és que aquest grup sobrevisca com a grup lingüístic diferenciat en un context multilingüe i, de la mateixa manera, els grups que tenen una vitalitat etnolingüística reduïda corren el risc de desaparéixer com a grup diferenciat (1977 : 308).

El constructe de la vitalitat etnolingüística està format per una taxonomia de variables estructurals que descriuen el context en què es desplega la dinàmica d'una situació intergrupal concreta. Giles, Bourhis i Taylor es van proposar en el seu article fundacional "to systematize the many situational variables operating in a given intergroup situation which provide the important bases needed for any understanding of the course intergroup relations may take" (1977 : 308). Les variables estructurals que Giles i els seus col·laboradors pensaven que era més probable que influïssen en la supervivència d'un grup etnolingüístic s'organitzen en tres blocs : la demografia, el suport institucional i l'estatus (figura 1).

El bloc de variables demogràfiques *(demographic factors)*, vuit en total, fa referència a la quantitat d'individus que formen part de cadascun dels grups etnolingüístics i la seua distribució en un territori determinat (urbà, regional o nacional). Aquests factors es distribueixen, a la vegada, en dos subgrups : els factors de distribució demogràfica i els

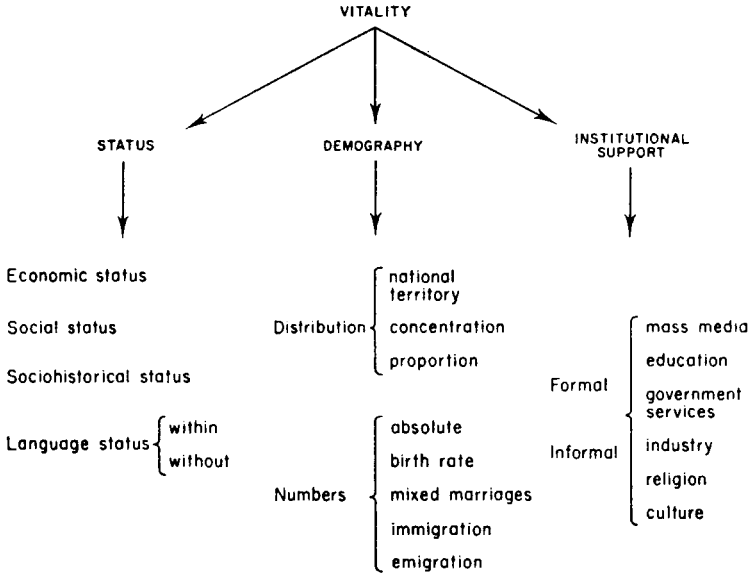

figura 1 : variables estructurals de la vitalitat etnolingüística (Giles & Bourhis & Taylor, 1977 : 309)

factors numèrics. Els tres factors de distribució demogràfica del grup *(group distribution factors)* es refereixen a la concentració dels membres del grup en els diversos indrets del territori, la seua proporció relativa als individus de fora del grup i la mesura en què el grup etnolingüístic encara ocupa el seu territori tradicional o nacional. L'altre subgrup, el numèric *(group number factors)*, inclou cinc factors que es refereix al nombre absolut de membres de la comunitat, la proporció de naixements dins del grup, el grau d'endogàmia o d'exogàmia de cada grup –matrimonis dins del grup o matrimonis mixtos–, i els comportaments dels grups pel que fa a la immigració i l'emigració (Giles & Bourhis & Taylor, 1977 : 312-315). Tots aquests factors, de caràcter demolingüístic, tenen una importància especial en aquells entorns multilingües on les tendències demogràfiques són inestables i, a més, hi ha la percepció que tenen un impacte important en la força política relativa dels diversos grups etnolingüístics que competeixen per ascendir en l'estructura politicosocial (Harwood & Giles & Bourhis, 1994 : 168). Se suposa que els grups etnolingüístics que presenten tendències favorables en els factors demogràfics és més probable que presenten una vitalitat alta que els grups que presenten tendències demogràfiques desfavorables (Giles & Bourhis & Taylor, 1977 : 309).

El bloc de factors referits al suport institucional *(institutional support factors)* inclou les variables que expliquen com un grup etnolingüístic ha aconseguit una representació formal o informal en les diverses institucions de la comunitat. El suport informal *(informal support)* es refereix al grau en què aquest col·lectiu s'ha organitzat com a grup de pressió per tal de salvaguardar els seus propis interessos com a grup etnolingüístic en diversos sectors i activitats, tant públics com privats, com ara els mitjans de comunicació, l'educació, els serveis públics, el món de les finances i dels negocis, la religió o la cultura. El suport formal *(formal support)* es refereix al grau en què els membres d'un grup etnolingüístic han guanyat posicions de control dels diversos nivells de decisió en aqueixos mateixos àmbits, especialment en les institucions de govern, l'aparell governamental, els negocis, els mitjans de comunicació, l'exèrcit o el món de la cultura. Evidentment, els grups etnolingüístics que han aconseguit una posició de control de les diverses institucions i serveis, tant públics com privats, es troben en una situació millor per tal de preservar els seus propis interessos i reforçar la seua vitalitat com a grup diferenciat que els grups etnolingüístics que no han aconseguit accedir a aquest control (Giles & Bourhis & Taylor, 1977 : 316).

En la mesura que un grup etnolingüístic aconsegueix dominar els diversos aspectes del suport institucional està en disposició de controlar el seu propi destí i, fins i tot, el destí dels altres grups etnolingüístics (Harwood & Giles & Bourhis, 1994 : 168). Per tant, aquesta dimensió de la vitalitat etnolingüística pot ser considerada com el grau de poder social d'un grup en relació al poder social dels altres grups etnolingüístics (Sachdev & Bourhis, 1990 : 298-300). Tot el que s'acaba de manifestar posa en evidència que el suport institucional o, dit en altres mots, el "control institucional", és la dimensió per excel·lència de la vitalitat etnolingüística, que utilitzen els individus dels grups etnolingüístics dominants per a mantenir i afirmar la seua posició privilegiada en les relacions amb els individus dels altres grups etnolingüístics. En conseqüència, els grups etnolingüístics subordinats necessiten aconseguir un cert grau de control institucional per tal de sobreviure com un col·lectiu diferenciat. Un element important del control institucional, que no s'inclou en la descripció originària del marc teòric sobre la vitalitat etnolingüística, és la necessitat de l'existència d'élites conscienciades, d'activistes en defensa del grup etnolingüístic i de líders qualificats capaços de mobilitzar el col·lectiu en defensa de la seua cultura, la seua llengua i, en resum, de la supervivència com a grup diferenciat (Harwood & Giles & Bourhis, 1994 : 170). Un altre factor del suport institucional que té una importància crucial és el grau en què els membres d'un grup etnolingüístic utilitzen la seua pròpia llengua en les diverses institucions i àmbits relacionats amb aquest factor de la

vitalitat etnolingüística : l'educació, els negocis, la política, l'església, la cultura, els mitjans de comunicació, etc. Dins d'aquests àmbits, un aspecte de singular importància per a la vitalitat dels grups etnolingüístics minoritaris és l'ús de la seua llengua en tots els nivells del sistema educatiu (Giles & Bourhis & Taylor, 1977 : 316). Un altre element que cal tenir en compte és que quan es desenvolupa un ràpid procés de modernització en un país poc desenvolupat o, més en general, quan hi ha diferències importants entre el grau de desenvolupament dels diversos territoris, pot canviar d'una manera sobtada –i normalment negativa– la sort de les minories etnolingüístiques (Giles & Bourhis & Taylor, 1977 : 316-317).

Per últim, el factor *estatus* es refereix al prestigi social i econòmic d'una comunitat etnolingüística, al prestigi de la seua llengua en una dimensió sociohistòrica i al prestigi actual de la seua llengua i cultura, no sols en l'àmbit d'actuació immediata del grup etnolingüístic sinó també en el context internacional. Giles, Bourhis i Taylor (1977 : 310-312) diferencien quatre subfactors dins del factor estatus : l'estatus econòmic *(economic status)*, que es refereix al grau de control que un grup etnolingüístic ha obtingut en la vida econòmica de la nació, la regió o la comunitat ; el social atribuït *(social status* o *ascribed status)*, que explica el grau d'autoestima del grup ; el sociohistòric *(sociohistorical status)*, que fa referència a la memòria històrica del grup etnolingüístic ; i el lingüístic *(language status)*, que dóna compte de la situació d'importància i prestigi de la pròpia llengua, tant a dins com a fora de les fronteres de la comunitat lingüística. Mentre que els factors demogràfic i de suport institucional es poden quantificar amb relativa facilitat, molts dels elements del factor estatus són difícilment objectivables i, a més, amb molta freqüència aquest factor depén de la situació demogràfica del grup etnolingüístic i del grau de suport institucional que gaudeix. Igual que en els factors anteriors, també se suposa que els grups etnolingüístics amb un estatus més elevat és probable que posseesquen una vitalitat etnolingüística major (Giles & Bourhis & Taylor, 1977 : 309).

La vitalitat etnolingüística relativa d'un grup pot determinar-se després d'una avaluació acurada dels efectes combinats dels tres factors principals de la vitalitat etnolingüística que s'acaba de descriure. Giles, Bourhis i Taylor proposen que la vitalitat en cadascun d'aquests factors pot avaluar-se en una escala de cinc graus : alta *(high)*, mitjana-alta *(medium-high)*, mitjana *(medium)*, mitjana-baixa *(medium-low)* o baixa *(low)*. Combinant les puntuacions obtingudes per un grup etnolingüístic en cadascun dels factors, s'arriba a una avaluació global de la vitalitat del grup que es pot mesurar amb la mateixa escala (Giles & Bourhis & Taylor, 1977 : 317).

L'article de Giles, Bourhis i Taylor suggereix l'existència de dos tipus de vitalitat etnolingüística : l'objectiva i la subjectiva (1977 : 317-318). Mentre que la vitalitat etnolingüística objectiva es refereix a la posició que ocupa un grup, indicada per les dades empíriques sobre els membres del grup i la seua activitat, la vitalitat etnolingüística subjectiva es refereix a com és percebuda la vitalitat etnolingüística del grup pels seus membres o pels membres d'un altre grup. Aquests autors assenyalen com una futura línia d'investigació l'anàlisi de la coincidència –o discrepància– entre la percepció subjectiva de la vitalitat que fan els membres dels grups etnolingüístics i la valoració objectiva d'aquesta vitalitat, i avancen que la percepció de la vitalitat etnolingüística que té un grup lingüístic és segurament tan important com puga ser la vitalitat objectiva : "Indeed, it could be argued that a group's subjective assessment of its vitality may be as important as the objective reality" (Giles & Bourhis & Taylor 1977 : 317-318). La recerca empírica posterior ha posat de manifest la veracitat d'aquesta predicció. Així, per exemple, Bourhis i Sachdev han demostrat que l'ús de la pròpia llengua d'un grup etnolingüístic minoritari pot ser igualment predit per la percepció de la vitalitat etnolingüística que tenen els membres del grup com per l'estimació de la vitalitat objectiva (Bourhis & Sachdev, 1984 : 112).

El concepte de vitalitat etnolingüística subjectiva va ser desenvolupat més endavant per Bourhis, Giles i Rosenthal (1981). La publicació per aquests autors del Qüestionari de Vitalitat Subjectiva *(Subjective Vitality Questionnaire)*, va donar un important impuls a la recerca sobre aquest constructe (Landry & Allard, 1994b : 7). El qüestionari pretén mesurar les percepcions que tenen els membres d'un grup etnolingüístic de la posició del seu propi grup, així com també la posició d'altres grups etnolingüístics, en particular els que comparteixen un mateix àmbit. La versió original del Qüestionari de Vitalitat Subjectiva consta d'un total de 22 preguntes, 21 de les quals estan subdividides en dues parts, corresponents a les dues llengües que es comparen en el qüestionari, per tal que els entrevistats puguen expressar la percepció que tenen de la posició d'un determinat grup etnolingüístic (el propi o l'altre) en una variable concreta. Dinou de les preguntes estan formulades seguint d'una manera rigorosa les variables de la taxonomia original de Giles, Bourhis i Taylor (1977 : 310-316) : 6 qüestions fan referència a la demografia dels grups, 5 es refereixen a l'estatus i 8 pregunten sobre el suport institucional. Dues preguntes demanen a l'entrevistat que valore la força o el grau d'activitat de cadascun dels grups etnolingüístics : una en el moment de l'enquesta i l'altra en els propers 20 o 30 anys. Per últim, una darrera qüestió demana a l'entrevistat que opine sobre el grau de contacte entre els dos grups lingüístics (Bourhis & Giles & Rosenthal, 1981 : 151-155). El 1985 Giles, Rosenthal i Young van analitzar l'estructura factorial del constructe de la vitalitat

etnolingüística subjectiva en el context d'una investigació sobre la percepció de la vitalitat dels grups d'origen anglés i grec residents a Austràlia. La seua anàlisi de components principals, realitzada amb una finalitat exploratòria, va mostrar una estructura factorial molt semblant a la proposada originalment. Per tant, aquest estudi va proporcionar un suport empíric important per a confirmar l'existència de la realitat social i psicològica del constructe de la vitalitat etnolingüística (Giles & Rosenthal & Young, 1985 : 253 i 263).[410]

En l'article fundacional del concepte de vitalitat etnolingüística, els autors emfasitzaven que no consideraven que la seua anàlisi de tres factors principals com a formants de la vitalitat fos exhaustiva (Giles & Bourhis & Taylor, 1977 : 310). Pocs anys després de la publicació del Qüestionari de Vitalitat Subjectiva, Allard i Landry (1986) van desenvolupar un altre instrument de recerca més complex sobre la vitalitat etnolingüística subjectiva : el "Qüestionari de Creences sobre la Vitalitat Etnolingüística" *(Beliefs on Ethnolinguistic Vitality Questionnaire)*. Aquests autors parteixen de la idea que les creences són unitats cognitives que es relacionen i formen xarxes complexes de creences. En concret, i tot seguint el Model d'Orientació Cognitiva de la Conducta Humana *(cognitive orientation model of human behaviour)* de Kreitler i Kreitler (1972, 1976), identifiquen quatre tipus de creences que poden contribuir millor a la predicció del comportament etnolingüístic (figura 2). Per això, afirmen que les percepcions de la vitalitat subjectiva poden predir millor el comportament etnolingüístic si es prenen en consideració no sols les "creences generals" *(general beliefs)* sobre la vitalitat etnolingüística dels grups –aspecte que s'arreplega al qüestionari de Giles, Bourhis i Taylor–, sinó també les "creences normatives" *(normative beliefs)*, és a dir, sobre quin seria l'estat legítim de la vitalitat, les "creences personals" *(personal beliefs)*, sobre les conductes actuals dels entrevistats i la seua situació etnolingüística, i els "objectius de les creences" *(goal beliefs)*, que expliquen l'interés dels entrevistats de comportar-se d'una manera determinada respecte a aspectes concrets de la vitalitat. (Allard & Landry, 1986 : 4-5, 10 ; 1994 : 125-127 ; Harwood & Giles & Bourhis, 1994 : 177).

[410] Hi ha més informació a *infra*, pàg. 373.

Més endavant, Allard i Landry van ampliar el seu qüestionari fins a elaborar una nova versió que consta d'un total de 96 ítems. La recerca posterior realitzada per aquests autors posa de manifest que el seu "Qüestionari de Creences sobre la Vitalitat Etnolingüística" és un bon predictor del comportament etnolingüístic, però també demostra que el "Qüestionari de Vitalitat Subjectiva" de Giles, Bourhis i Taylor és un instrument adequat, encara que no tan poderós, per a aquest mateix propòsit (Allard & Landry, 1994 : 127, 141).

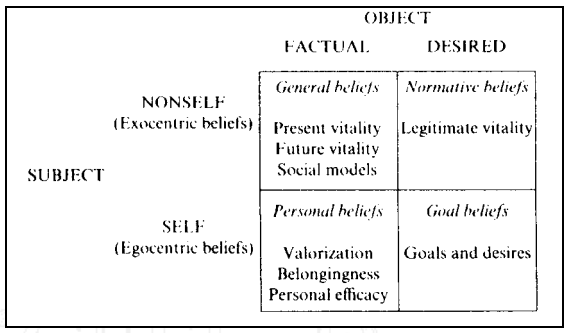

figura 2 : creences de la vitalitat etnolingüística (Allard & Landry, 1994a : 125)

En resum, el concepte de vitalitat etnolingüística va proporcionar un marc conceptual important per a l'anàlisi de les variables socioestructurals que afecten la força de les comunitats etnolingüístiques en ambients multigrupals i multilingües. Per això, va esdevenir necessari per a l'estudi sistemàtic d'aspectes com ara el canvi de llengua, les actituds lingüístiques, la identitat ètnica, la comunicació interètnica, etc., que fins aleshores havien estat analitzats sense un marc socioestructural adequat (Harwood & Giles & Bourhis, 1994 : 167, 171). D'altra banda, la publicació del Qüestionari de Vitalitat Subjectiva va proporcionar l'eina d'investigació que va donar l'empenta definitiva a la recerca dins d'aquest marc teòric. A partir d'aquell moment nombroses recerques han estudiat les relacions entre la vitalitat etnolingüística subjectiva i la identitat etnolingüística, les relacions amb les actituds i el comportament lingüístics, les diferencies de percepció de la vitalitat etnolingüística segons els grups etnolingüístics, els canvis de percepció de la vitalitat etnolingüística segons el context (efectes intergeneracionals, d'escolarització, de la formació acadèmica, dels canvis polítics, etc.). De fet, el constructe de la identitat etnolingüística s'ha incorporat en els models teòrics explicatius de l'adquisició de segones llengües i el desenvolupament del bilingüisme, en els models sobre la identitat etnolingüística i en els models sobre les actituds lingüístiques (Landry & Allard, 1994b : 7). Tot seguit es presenten els resultats principals d'aquestes investigacions. En aquesta descripció caldrà detenir-se sobretot en les teories que vinculen la vitalitat etnolingüística amb les actituds lingüístiques i amb l'aprenentatge de les segones llengües, ja que són els aspectes que tenen més relació amb els objectius del present treball.

6.1 Perfils en la percepció de la vitalitat segons els grups etnolingüístics

A partir de la publicació del Qüestionari de Vitalitat Subjectiva, nombrosos estudis han posat de manifest que, en determinats contextos, els membres dels grups etnolingüístics tenen una percepció de la vitalitat etnolingüística bastant objectiva. Aquesta visió realista de la vitalitat del propi grup respecte dels altres grups s'ha observat, per exemple, entre la segona generació d'immigrants italians a la ciutat canadenca de Hamilton (Bourhis & Sachdev, 1984 : 114-122),[411] entre els jóvens bilingües a Gal·les (Giles & Johnson, 1987 : 75-79) o entre la primera generació d'immigrants xinesos a Toronto (Sachdev & aa., 1987 : 295-300).[412]

Ara bé, malgrat el que s'acaba de comentar, altres estudis han mostrat esbiaixaments en les valoracions que els grups etnolingüístics fan de la pròpia vitalitat i de la dels altres grups. Aquests esbiaixaments no apareixen normalment en els ítems en què hi ha diferències evidents entre els grups, sinó en aquells ítems en què el grau de diferència entre els grups és objectivament més reduït, o pot ser més subjectiu. Harwood, Giles i Bourhis (1994 : 172-175), a partir de la revisió de les investigacions sobre la vitalitat etnolingüística van arribar a la conclusió que hi ha tres tipus de perfils pel que fa a la percepció de vitalitat entre els diferents grups etnolingüístics.

Un primer perfil és el que anomenen "percepció distorsionada a favor de la vitalitat del propi grup" *(perceptual distortions in favor of ingroup vitality)*. Aquest perfil es caracteritza per un esbiaixament a favor de la vitalitat del propi grup tant en el grup dominant com en el grup subordinat, i és degut al fet que el grup dominant accentua algunes de les diferències de vitalitat amb l'altre grup, mentre que el grup subordinat les atenua. És un perfil que es pot observar, per exemple, en l'estudi citat sobre la vitalitat de la segona generació d'immigrants italians al Canadà en contextos en què el grup dominant no és majoritari (Bourhis & Sachdev, 1984 : 104-110).

---

[411] Aquesta visió realista es dóna quan el grup dominant (anglocanadenc) es troba en un context on és majoritari. El mateix estudi mostra que en contextos on el grup dominant no és majoritari –perquè hi ha un equilibri entre els grups– hi ha una tendència a exagerar la vitalitat global present del grup d'origen italià, així com determinats ítems del factor demogràfic i del factor estatus en la percepció de la vitalitat del grup d'origen italià (Bourhis & Sachdev, 1984 : 104-114). Es poden veure més detalls a *infra*, pàgs. 353-354.

[412] L'estudi mostra que la percepció realista de la vitalitat etnolingüística és major entre la primera generació d'immigrants cantonesos que entre els jóvens de la segona generació, ja que aquests darrers tendeixen a sobreestimar la vitalitat del seu grup en alguns ítems dels factors demogràfic i de suport institucional. Els autors conclouen que globalment els jóvens cantonesos tendeixen a sobreestimar la vitalitat etnolingüística del propi grup en relació a la generació dels pares (Sachdev & aa., 1987 : 297-300). Es poden més detalls a *infra*, pàgs. 354-356.

El segon perfil és la "percepció distorsionada a favor de la vitalitat de l'altre grup" *(perceptual distortions in favor of outgroup vitality)*. Es caracteritza perquè el grup dominant atenua les diferències en vitalitat respecte del grup subordinat, mentre que aquest últim les accentua. Hi ha un exemple d'aquest perfil en la percepció de la vitalitat de la segona generació d'immigrants xinesos a Toronto (Sachdev & aa., 1987 : 295-300).

Per últim, el tercer perfil és l'anomenat "falta d'acord entre les percepcions de la vitalitat" *(nonconsensual vitality perceptions)*, i és caracteritza perquè la percepció de les diferències en la vitalitat etnolingüística dels grups és molt important, tant en la direcció com en el grau. Així, en alguns ítems els dos grups exageren la pròpia vitalitat (subperfil 1), mentre que en altres ítems exageren la vitalitat de l'altre grup (subperfil 2). Un exemple d'aquest perfil es descriu en l'estudi realitzat a Hong Kong entre estudiants xinesos i occidentals durant les negociacions de la devolució a la Xina de la colònia britànica (Pierson & aa., 1987, *apud* Harwood & aa., 1994 : 175).

6.2 La identitat i la vitalitat etnolingüístiques

La Teoria de la Identitat Etnolingüística, desenvolupada per Giles i Johnson (1981, 1987) es basa en la Teoria de la Identitat Social de Tajfel i Turner (1979). Aquests autors expliquen que les persones categoritzen el món social i es veuen com a membres de diversos grups. La percepció que tenen d'elles mateixes com a membres de diferents grups defineix la seua identitat social, que pot ser positiva o negativa segons que la comparació dels grups a què pertanyen amb altres grups socials rellevants siga positiva o negativa. Per això, s'esforcen per aconseguir una identitat positiva, tot buscant dimensions en les quals puguen fer una comparació favorable amb els altres grups socials : dit en altres mots, s'intenta aconseguir una "diferenciació psicològica" *(psychological distinctiveness)*. Dins d'aquest procés, el llenguatge pren rellevància quan el grup considera que el seu idioma o la seua varietat lingüística és una dimensió que permet comparar-se amb els altres grups, cosa que s'esdevé normalment en els contextos multilingües (Giles & Johnson, 1981 : 206). Aleshores, els membres dels grups lingüístics que consideren que la llengua és un element important de la seua identitat, adopten en els contactes amb membres d'altres grups diverses estratègies de diferenciació psicològica (com ara mantenir la pròpia llengua, remarcar l'accent de la varietat lingüística del grup, utilitzar l'argot, etc.) per tal d'assumir una identitat positiva (Giles & Johnson, 1981 : 215).

En algunes ocasiones els membres dels grups que tenen una identitat social negativa no adopten estratègies d'accentuació de la identitat lingüística. Tajfel i Turner suggereixen que aquesta competició social que implica l'adopció d'estratègies diferenciadores s'esdevé sobretot quan els parlants s'identifiquen fortament amb el seu grup etnolingüístic i se senten insegurs en les comparacions socials amb els membres de l'altre grup. Més concretament, la Teoria de la Identitat Etnolingüística prediu que les persones que defineixen els encontres amb altres persones en termes interètnics i s'esforcen per a tenir una identitat etnolingüística positiva, tot accentuant els trets de parla del seu propi grup són aquelles que (Giles & Johnson, 1981 : 240 ; 1987 : 72)[413] :

a) S'identifiquen fortament com a membres del seu grup i consideren la llengua com un element important de la seua identitat ;

b) Realitzen comparacions socials insegures amb els membres de l'altre(s) grup(s) etnolingüístic ;

c) Perceben que la vitalitat etnolingüística del propi grup és alta ;

d) Perceben els límits del grup com a durs i tancats ;

e) S'identifiquen fortament amb poques categories socials diferents ;

f) Perceben solapaments petits amb les persones de fora del grup en qualitat de membres d'altres categories socials ;

g) Consideren que la identitat social que deriva del fet de ser membres d'altres categories socials és relativament inadequada ;

h) Perceben que el seu estatus dins de propi grup ètnic és més elevat que el seu estatus entre els grups pel fet de ser membre d'altres categories socials.

[413] Aquestes vuit proposicions corresponen a l'article de 1981 i van ser reduïdes a les cinc primeres en la revisió i extensió de la Teoria de la Identitat Etnolingüística de 1987.

Com ja s'ha avançat, Giles i Johnson van desenvolupar a partir de la Teoria de la Identitat Social de Tajfel i Turner la seua Teoria de la Identitat Etnolingüística (1981), que posteriorment van contrastar empíricament i van revisar des d'un punt de vista teòric (1987). La investigació de Giles i Johnson (1987), realitzada amb 34 estudiants gal·lesos de 17 anys de primera llengua gal·lesa, que s'autoidentificaven com a gal·lesos abans que com a anglesos i que estaven escolaritzats en un centre educatiu bilingüe, ratifica les previsions de totes les hipòtesis que s'acaben d'esmentar, però en contra del que s'esperava, no es van aconseguir correlacions significatives entre la percepció de la vitalitat etnolingüística i la resta de variables.

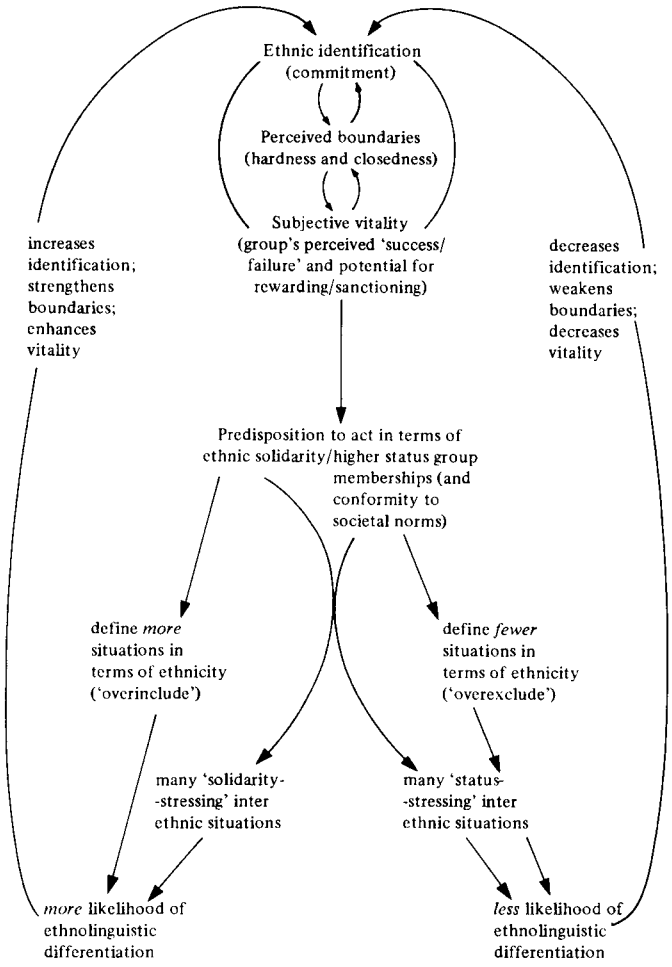

figura 3 : elements que influeixen en la probabilitat de la diferenciació etnolingüística (Giles & Johnson, 1987 : 89)

També s'hi va observar que entre els estudiants que s'identificaven fortament amb el propi grup, presentaven valors més alts en la puntuació diferencial composta[414] aquells que tenien una percepció baixa de la vitalitat de la pròpia llengua. Per contra, en els estudiants que s'identificaven d'una manera més feble amb el propi grup la percepció d'una vitalitat etnolingüística alta implicava una puntuació més elevada en el resultat global de la puntuació diferencial, i la percepció d'una vitalitat etnolingüística baixa una puntuació més baixa.

[414] Giles i Johnson van elaborar escales de : a) identificació amb el propi grup ; b) el grau d'alternatives cognitives a la situació del gal·lés ; c) el Qüestionari de Vitalitat Etnolingüística Subjectiva ; d) els límits entre grups etnolingüístics i la pertinença a múltiples grups ; e) l'ús i les actituds envers el gal·lés (diferenciació lingüística de l'anglés). La suma de les puntuacions obtingudes per cada subjecte en aquestes escales va proporcionar una nova variable (DIFF) de puntuació diferencial composta *(composite differentiation score)* (Giles & Johnson, 1987 : 74).

Aquests resultats donen suport a la interpretació que la vitalitat etnolingüística subjectiva és ortogonal (és a dir, no està relacionada) amb la identificació global amb el grup ètnic (Giles & Johnson, 1987 : 76, 79).

Com a resultat de la seua investigació, Giles i Johnson van realitzar una reformulació de la Teoria de la Identitat Etnolingüística que explica d'una manera molt concreta en quines ocasions els membres dels grups etnolingüístics subordinats estan disposats (o no) a actuar en els encontres amb membres d'altres grups en termes de solidaritat ètnica segons una àmplia sèrie de variables (figura 3) : consideració de la llengua com un element important de la pròpia identitat, identificació amb el propi grup ètnic, seguretat en les comparacions socials amb els altres grups ètnics, identificació amb altres grups no ètnics, percepció dels límits del grup i percepció de la vitalitat del grup (Giles & Johnson, 1987 : 83-89).

Aquesta revisió i extensió de la Teoria de la Identitat Etnolingüística va tenir també repercussions, com es veurà més endavant, en altres models teòrics, com ara el que relaciona la vitalitat etnolingüística amb l'adquisició de segones llengües o amb les actituds lingüístiques :

> In addition, it is revised in order to meet the demands of situational factors and extended so as to embrace recent developments in the fields of both second-language learning and ethnic language attitudes (Giles & Johnson, 1987 : 70)

6.3 La vitalitat etnolingüística i l'adquisició de segones llengües

Un dels primers models teòrics sobre l'adquisició de les segones llengües que va tenir en compte la influència del context va ser el de Clément. Aquest autor va presentar el 1980 un model explicatiu de l'adquisició, la pràctica i el manteniment de les segones llengües que donava una gran rellevància a la influència del context cultural i de la vitalitat etnolingüística. El model, batejat per Gardner (1985 : 137) com el "model del context social" *(the social context model)*, intentava superar la pràctica de considerar únicament la influència els factors individuals en l'explicació d'aquest aprenentatge, com fins aleshores era habitual en la recerca sobre l'adquisició de segones llengües. D'altra banda, també es tenia present que la investigació sobre la vitalitat etnolingüística havia dedicat poca atenció fins a aquell moment als processos de mediació individual en l'adquisició de les segones llengües. Per això, la proposta de Clément pretenia posar en relació els aspectes individuals, col·lectius i socioestructurals dels aprenentatges lingüístics, especialment aquells

que es produeixen en el context de la comunicació interètnica. El model assumeix, doncs, que la competència lingüística és un dels aspectes inclosos en la comunicació interètnica, al costat d'altres com ara les normes, els valors o els models de comportament lingüístic de l'altra llengua i cultura. A més, convé no perdre de vista que en les situacions bilingües els membres d'una comunitat etnolingüística, que comparteixen un mateix context, adquireixen normalment una competència lingüística molt semblant en l'altra llengua. Aquesta competència lingüística compartida pot tenir, evidentment, conseqüències col·lectives, com ara l'assimilació o l'aïllament lingüístics (Clément, 1980 : 147-148).

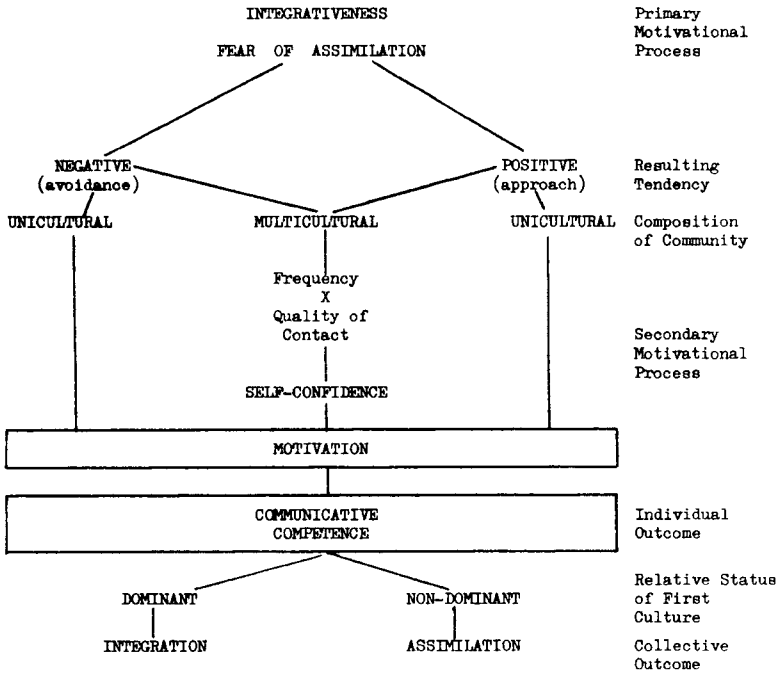

figura 4 : model del Context Social d'adquisició de segones llengües (Clément, 1980 : 150)

Com es pot observar en la figura 4, la motivació individual envers l'aprenentatge de la segona llengua és el concepte central en el model proposat per Clément. Les condicions de l'entorn influeixen en l'anomenat "procés de motivació primari" *(Primary Motivational Process)*, que és l'impuls motivacional més important. Aquest procés de motivació primari és el resultat de dues forces antagòniques : la integració *(integrativeness)*, entesa com la predisposició afectiva individual envers la segona llengua, i la "por a l'assimilació" *(fear of assimilation)*, que seria la por a perdre la identitat cultural i lingüística pròpies com a resultat de l'aprenentatge de la segona llengua. Per a Clément, el factor integració pot estar relacionat amb l'atractiu i la vitalitat etnolingüística de la segona llengua, mentre que la por a l'assimilació és una funció negativa de la vitalitat etnolingüística de la primera llengua.[415]

[415] En un treball posterior no publicat Clément proposa que la motivació primària és una funció del quocient entre la vitalitat etnolingüística percebuda en la L2 i la vitalitat etnolingüística percebuda en la L1 (*apud* Giles & Byrne, 1982 : 31)

El resultat d'aquest delicat equilibri de forces entre la integració i la por a l'assimilació pot decantar-se cap a l'un o l'altre cantó depenent dels estatus relatius d'una i altra llengua (i cultura) en una comunitat determinada. Si pesa més la por a l'assimilació els individus estaran menys motivats i arribaran a tenir una competència comunicativa menor en la segona llengua que si predomina el factor d'integració. Per tant, la competència comunicativa resultant en la segona llengua estaria en funció de les reaccions individuals a l'adquisició d'una altra llengua i de la valoració de les conseqüències d'aquest fet. Però és també evident que és el context el que determina aquest procés motivacional primari.

El procés que s'acaba de descriure tindria lloc sobretot en els contextos en què hi ha dues comunitats lingüístiques però una de les llengües en contacte té un baix nivell de vitalitat etnolingüística. En els contextos caracteritzats perquè les dues llengües en contacte tenen un nivell de vitalitat etnolingüística relativament alt i, per tant, el contacte amb membres del grup que parla la segona llengua és més probable, pot actuar, a més, un "procés de motivació secundari" *(Secondary Motivational Process)*, que està relacionat amb l'autoconfiança experimentada pels individus quan utilitzen la segona llengua (Gardner, 1985 : 137-138 ; Labrie & Clément, 1986 : 270). Aquesta autoconfiança és el resultat dels contactes freqüents amb els membres de l'altre grup ètnic i de la qualitat d'aquests contactes. El nivell d'autoconfiança és el determinant immediat de la motivació per a aprendre i usar la segona llengua. De tota manera, no s'ha d'oblidar que la voluntat per a realitzar aquests contactes intergrupals depén de la tendència resultant en el procés de motivació primari. Per tant, en últim terme el model explica la competència comunicativa adquirida en una segona llengua com un resultat de la influència del context, ja que el procés de motivació primari estaria directament relacionat amb els factors d'integració o d'assimilació, que com s'ha vist depenen de la vitalitat etnolingüística relativa d'ambdues llengües (Clément, 1980 : 150-151 ; Labrie & Clément, 1986 : 270).

Alguns anys més tard, Labrie i Clément (1986) van posar a prova el model teòric de Clément (1980) amb una investigació realitzada sobre una mostra de 95 estudiants francòfons d'entre 13 i 15 anys de la província canadenca de New-Brunswick, on l'anglés és la llengua majoritària i el francés és una llengua minoritzada que parla el 40% de la població. Aquests estudiants van respondre una bateria de tests que incloïen escales sobre la percepció de la vitalitat etnolingüística del francés i de l'anglés (Qüestionaris de Vitalitat Etnolingüística Subjectiva), les actituds (que incloïen la mesura de la integració i de la por a l'assimilació), la motivació per a aprendre i usar la segona llengua, l'autoconfiança amb totes dues llengües, els contactes interètnics i la competència comunicativa i l'ús de la segona llengua (Labrie & Clément, 1986 : 273-276).

Els resultats van mostrar la relació existent entre el Procés de Motivació Primari (la integració menys la por a l'assimilació) i la freqüència relativa de contactes amb els parlants de la segona llengua. També es va comprovar la relació positiva que hi ha entre l'autoconfiança i la motivació, sobretot amb la motivació per a usar la segona llengua, així com la relació entre la motivació i la competència lingüística adquirida en la segona llengua. En canvi, no es van poder demostrar algunes de les hipòtesis previstes en la investigació, especialment les relacions existents entre la percepció de la vitalitat etnolingüística i els conceptes d'*integració* i de *por a l'assimilació* (Labrie & Clément, 1986 : 276-278). Els autors, a la vista d'aquests resultats, van assumir que "the relationship between ethnolinguistic vitality and the concepts elaborated by Clément (1980) is, indeed very tenuous" (Labrie & Clément, 1986 : 278-279). L'explicació d'aquest resultat pot raure en el fet que la percepció de la vitalitat etnolingüística està mediatitzada per predisposicions individuals i per l'accés a la informació pública a través dels mitjans de comunicació, de l'educació, etc. Aquestes dues fonts d'influència poden tenir efectes independents o interactius sobre la percepció de la vitalitat que moderarien la relació entre la percepció de la vitalitat i el comportament dels individus (Labrie & Clément, 1986 : 279).

Per això, les conclusions finals de l'estudi de Labrie i Clément són que es demostra la importància de la motivació en l'adquisició de la competència comunicativa en la segona llengua, així com la importància de l'autoconfiança per al contacte amb els membres del grup lingüístic majoritari. En canvi, i en contra de les hipòtesis previstes, la vitalitat etnolingüística, almenys sota l'operativització utilitzada, no sembla estar relacionada amb les predisposicions afectives individuals envers el grup que parla la segona llengua i envers l'aprenentatge d'aquesta (Labrie & Clément, 1986 : 280).

Una altre model explicatiu de l'adquisició de segones llengües que està molt relacionat amb la Teoria de la Identitat Etnolingüística és el de Giles i Byrne. Aquests investigadors van proposar el 1982 un esbós de model d'adquisició de la segona llengua *(Intergroup Approach to Second Language Acquisition)*[416] que tractava l'adquisició d'una segona llengua pels membres dels grups lingüístics minoritaris. El concepte central d'aquest model és el d'autoconcepte *(self-concept)*, ja que la motivació més important per a l'adquisició d'una segona llengua és el desenvolupament o el manteniment d'una autoimatge *(self-image)* positiva (Gardner, 1985 : 139). Els autors resumeixen en grups de cinc proposicions les condicions que promouen, o limiten, l'adquisició de la llengua dominant pels membres dels grups etnolingüístics subordinats. Així, és probable que els membres del grup subordinat adquiresquen una competència lingüística en la llengua dominant semblant a la dels membres del grup dominant quan :

a) La identificació amb el propi grup és feble i/o la primera llengua no és una dimensió rellevant de la pertinença al grup ;
b) Es donen comparacions interètniques estables, és a dir, consideren que l'estatus relatiu del grup no pot canviar ;
c) Perceben que la vitalitat del propi grup és baixa ;
d) Perceben que els límits del propi grup són flexibles i oberts ;
e) S'identifiquen fortament amb altres categories socials, algunes de les quals els proporcionen una identitat grupal i un estatus dins del grup adequats.

Per tant, si es donen aquestes condicions és probable que els membres del grup lingüístic subordinat tinguen una forta motivació per a aprendre la llengua del grup

[416] Els autors mateixos assenyalen que es tracta encara d'un model "embrionari", que necessita més recerca empírica i major integració amb altres marcs teòrics de tipus cognitiu i lingüístic sobre l'aprenentatge de segones llengües (Giles & Byrne, 1982 : 36-37).

etnolingüístic dominant o, el que és el mateix, desenrotllaran una orientació integradora per a l'aprenentatge de la segona llengua (Giles & Byrne, 1982 : 34-35).

Pel contrari, és probable que els membres del grup subordinat no adquiresquen una competència lingüística en la llengua dominant semblant a la dels membres del grup dominant quan :

a) La identificació amb el propi grup és forta, i la llengua és una dimensió rellevant de la pertinença al grup ;
b) Es donen comparacions interètniques insegures, és a dir, consideren que l'estatus relatiu del grup pot modificar-se ;
c) Perceben que la vitalitat del propi grup és alta ;
d) Perceben que els límits del propi grup són forts i tancats ;
e) La identificació amb altres categories socials és feble, i cap d'elles els proporciona una identitat grupal i un estatus dins del grup adequats.

Com pot veure's, aquest grup de proposicions té punts de contacte amb el concepte de "por a l'assimilació" de Clément (1980). En aquest cas, la no assimilació pot ser un intent conscient de mantenir una identitat social diferenciada, i l'aprenentatge de la llengua dominant pot tenir uns rendiments econòmics o polítics, però amb un cost social elevat per als membres del grup subordinat (Giles & Byrne, 1982 : 35-36). Es pot comprovar que en aquest model se subratlla sobretot la vitalitat etnolingüística del grup subordinat, ja que és aquesta la que determina per als membres d'aquest grup etnolingüístic que la llengua siga un element important de pertinença al grup. El fet que les comparacions interètniques siguen poc estables els permet que siguen conscients de l'existència d'alternatives a la seua situació d'inseguretat. La percepció dels límits del grup és també important perquè el fet que siguen o no flexibles determinarà que els membres del grup puguen (o no) moure's fora del grup. Per últim, el fet d'identificar-se (o no) amb altres grups cal tenir-lo present perquè permet als membres del grup etnolingüístic minoritari, sota certes circumstàncies, identificar-se (o no) amb un altre grup, i permetre així que la identificació amb el propi grup ètnic siga (o no) una qüestió menys rellevant de la identitat pròpia.

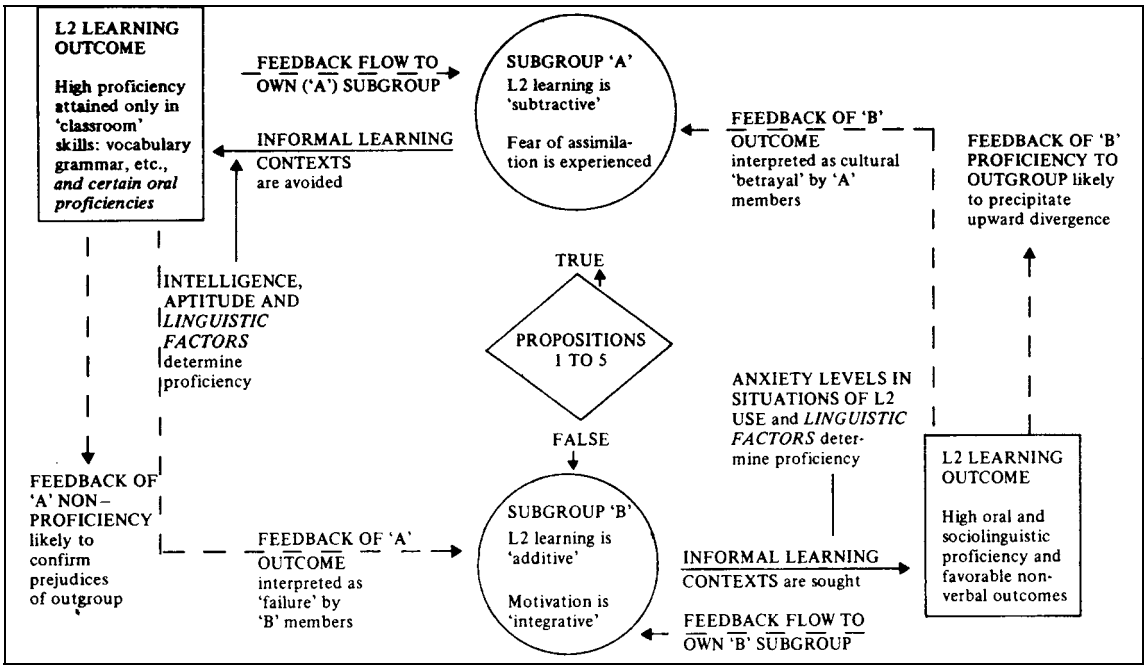

figura 5 : teoria de l'Intergrup per a l'adquisició de segones llengües (Beebe & Giles, 1984 : 15).

En la figura 5 hi ha l'esquema elaborat per Beebe i Giles (1984 : 15) per a explicar la Teoria de l'Intergrup per a l'Adquisició de Segones Llengües.[417] Com s'hi pot comprovar, per al subgrup A l'aprenentatge de la L2 pot tenir conseqüències subtractives per a la seua identitat ètnica, i experimentar, per tant, una tendència motivacional semblant al que Clément anomena "por a l'assimilació". Per això, els individus del grup A no cercaran contextos d'adquisició informal de la L2 i només aconseguiran habilitat en la segona llengua en aquells aspectes que depenen de l'aprenentatge escolar (vocabulari, gramàtica, etc.) i que reflecteixen les diferències individuals dels aprenents en intel·ligència i aptitud lingüística més que no les diferències en el nivell d'ansietat que es produeix en les situacions de parla interpersonal. Lògicament, els individus del subgrup A és probable que no aconseguesquen en la L2 una habilitat semblant a la dels parlants nadius i, a més, és possible que aquesta manca de competència en la L2 puga ser interpretada pels membres del seu propi grup com un èxit en el manteniment de les diferències etnolingüístiques davant d'una amenaça a la identitat cultural (Beebe & Giles, 1984 : 14).

En canvi, per als membres del subgrup B l'aprenentatge de la L2 pot ser additiu, i la tendència motivacional resultant integrativa. Aquests individus, a més d'adquirir la competència pròpia dels contextos escolars, poden aprofitar-se de les situacions comunicatives en contextos informals per a ampliar les seues destreses en la L2 i guanyar

[417] L'article original de Giles i Byrne (1982) no presenta cap esquematització d'aquesta teoria.

competència oral i sociolingüística i, a més, millorar altres aspectes que s'hi relacionen, com ara les actituds envers la llengua i la cultura de l'altre grup. Per a aquests individus del subgrup B, la competència en la L2 correlaciona millor amb els nivells d'ansietat que experimenten en situacions d'ús de la L2 que no amb la intel·ligència o amb les aptituds lingüístiques (Beebe & Giles, 1984 : 14). De tota manera, la revisió de la Teoria de l'Intergrup realitzada per Beebe i Giles els duu a matisar que els membres del subgrup A poden millorar la seua competència oral quan perceben que les estructures lingüístiques de la L2 són molt semblants a les de la seua L1. Inversament, aquests autors també assenyalen que els parlants del subgrup B poden veure limitada la seua competència oral en la L2 quan perceben que hi ha importants diferències entre l'estructura lingüística de la L2 i la de la L1 (Beebe & Giles, 1984 : 25).

S'ha comentat anteriorment que la revisió de la Teoria de la Identitat Etnolingüística realitzada per Giles i Johnson el 1987 va tenir conseqüències en el model teòric que relaciona la vitalitat etnolingüística amb l'adquisició de segones llengües.[418] En concret, els autors van revisar el model elaborat per Giles i Byrne (1982) i van substituir els dos grups de cinc proposicions que expliquen les condicions que promouen o limiten l'adquisició de la llengua dominant pels membres dels grups etnolingüístics subordinats per altres conjunts d'hipòtesis més complexos. En la nova proposta, la manca d'aprenentatge (o d'habilitat) de la llengua majoritària pels membres del grup lingüístic subordinat s'explica per un grup de tres hipòtesis principals i dos grups alternatius de dues hipòtesis cadascun. Aquestes hipòtesis proposen que els membres del grup etnolingüístic subordinat que consideren que el llenguatge és una dimensió important de la seua identitat estan predisposats a conservar la pròpia llengua quan :

a) S'identifiquen fortament amb el propi grup ètnic ;
b) Realitzen comparacions socials insegures amb l'altre grup, és a dir, consideren que l'estatus relatiu del grup pot modificar-se ;
c) S'identifiquen amb poques categories socials no ètniques i els valors d'aquestes no se solapen amb els valors del grup ètnic. També consideren superior l'estatus com a membre del grup ètnic a l'estatus derivat de la pertinença als altres grups, i valoren la identitat social derivada de formar part d'altres grups com a relativament inadequada.

A més, s'han de donar les següents condicions alternatives :

d_1) Percebre que les fronteres del propi grup són dures i tancades i,

[418] *Supra*, pàg. 338.

e_1) Percebre que el propi grup ètnic té una vitalitat baixa, o :

d_2) Percebre que les fronteres del propi grup són flexibles i obertes i,

e_2) Percebre que el propi grup ètnic té una vitalitat alta.

Dins de la mateixa reformulació teòrica, la destresa en l'ús de la llengua majoritària pels membres del grup lingüístic subordinat estaria explicada per un conjunt de condicions psicològiques expressades en un grup de cinc hipòtesis. Aquestes hipòtesis postulen que els membres del grup etnolingüístic subordinat que consideren que el llenguatge no és una dimensió important de la seua identitat de grup és poc probable que estiguen predisposats a mantenir la pròpia llengua quan (Giles & Johnson, 1987 : 84-85, 90) :

a) S'identifiquen d'una manera moderada o feble amb el propi grup ètnic ;
b) Realitzen comparacions socials segures amb el grup majoritari, és a dir, consideren que l'estatus relatiu del grup no pot canviar ;
c) S'identifiquen amb altres categories socials no ètniques, les normes i valors de les quals no se solapen amb les del grup ètnic i, a més, perceben que la identitat social aconseguida per la pertinença a aquestes categories és adequada i l'estatus que es deriva d'aquesta pertinença és superior a l'estatus reconegut per ser membre del propi grup ètnic ;
d) Perceben que les fronteres del propi grup són febles i obertes i,
e) Perceben que el seu grup ètnic té una vitalitat baixa.

Una altra contribució a l'estudi de les relacions entre el constructe de vitalitat etnolingüística i l'aprenentatge de les segones llengües és la realitzada per Landry i Allard. Aquests autors, en diverses publicacions (Landry, 1982 ; Allard & Landry 1984 ; Landry & Allard 1987, 1991, 1992, 1994a) han presentat un model sociopsicològic de desenrotllament bilingüe *(Sociopsychological Model of Bilingual Development)* que dóna compte dels factors que determinen el bilingüisme additiu o subtractiu. Per a ells, el bilingüisme és additiu o subtractiu segons que l'individu mantinga o perda aspectes de la seua primera llengua en termes de competència, disposició afectiva o comportament lingüístic. Com pot veure's, no sols destaquen les conseqüències cognitives del bilingüisme subtractiu o additiu (és a dir, si l'aprenentatge de la segona llengua dificulta o no el desenvolupament de la primera), sinó també els aspectes socials d'aquest concepte (Landry & Allard, 1994a : 184).

El model de Landry i Allard (figura 6) identifica els factors que contribueixen al bilingüisme additiu o subtractiu. Com afirmen els autors, el model es basa en el concepte de vitalitat etnolingüística, ja que es tracta d'un dels aspectes més rellevants a l'hora d'explicar el tipus de bilingüisme (Landry & Allard, 1994a : 184-185). La vitalitat pot ser avaluada objectivament a partir de quatre factors : el capital demogràfic (el nombre i la proporció de parlants de cada varietat lingüística), el capital econòmic (la quantificació dels recursos econòmics de cada grup), el capital polític (que s'avalua en termes d'accés a les estructures del poder polític, de drets lingüístics, etc.) i el capital cultural (valorat a partir de la presència del grup en l'educació, els mitjans de comunicació de masses, els recursos i institucions culturals, etc.). Encara que aquests elements es poden valorar objectivament, Landry i Allard destaquen que "It is the relative vitalities of the ingroup and the outgroup in an intergroup situation that must be assessed" (Landry & Allard, 1994a : 186).

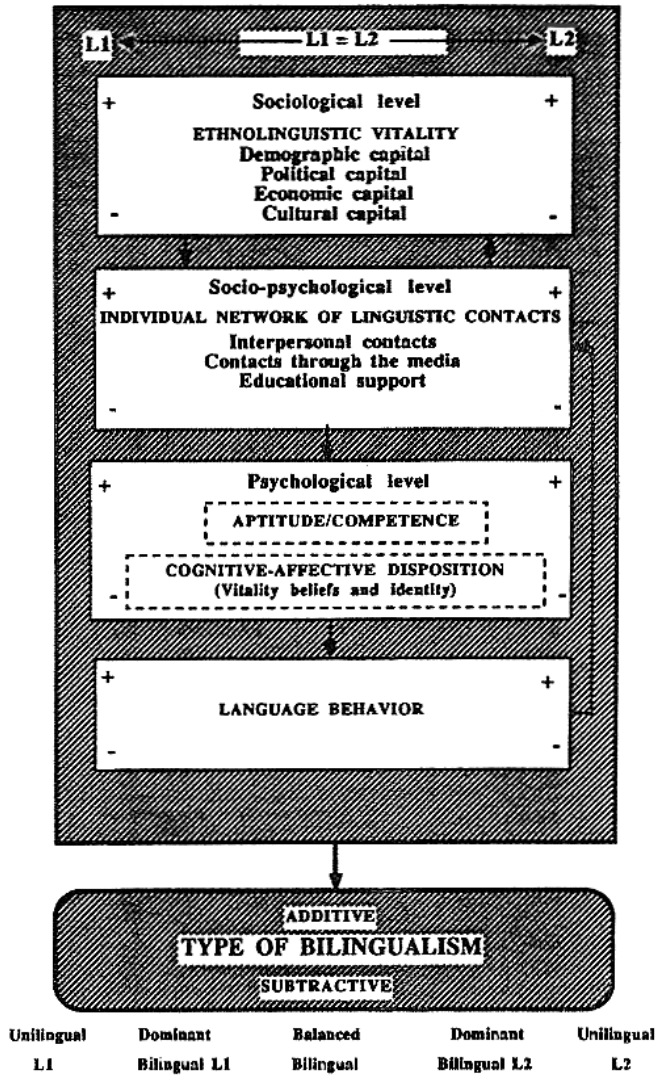

figura 6 : model macroscòpic dels factors que determinen el bilingüisme additiu o subtractiu (Landry & Allard, 1994a : 185 ; 1994b : 23).

En aquest model és el grau de vitalitat etnolingüística d'una determinada comunitat el factor que més contribueix a determinar la probabilitat que hi haja contactes lingüístics en la llengua de la pròpia comunitat. Per tant, la xarxa individual de contactes lingüístics en la primera llengua *(individual's network of linguistic contacts)*, que constitueix el segon

nivell de l'esquema, està determinada per la percepció dels factors demogràfic, econòmic, polític i cultural. Els autors analitzen tres tipus de contactes realitzats en aquesta xarxa de contactes lingüístics : els contactes interpersonals, els contactes realitzats a través dels mitjans de comunicació i els contactes realitzats a través del suport educatiu. En els contextos bilingües, aquesta xarxa de relacions està subdividida a la vegada en tres subxarxes : la xarxa de relacions en la primera llengua, la xarxa de relacions en la segona llengua, i una xarxa de relacions mixtes en les dues llengües, que es refereix als contactes que es fan més o menys simultàniament en ambdues llengües.

S'ha vist que la vitalitat etnolingüística, situada en el nivell sociològic del model, és el factor que determina la probabilitat dels contactes lingüístics dins del grup. Al seu torn, la xarxa de contactes lingüístics interpersonals (nivell sociopsicològic) proporciona la possibilitat d'aprendre i de mantenir una llengua, ja que les llengües només poden adquirir-se a través de l'ús durant els contactes lingüístics. Així doncs, aquesta xarxa de contactes lingüístics interpersonals és el factor que més contribueix a determinar la competència lingüística i la disposició afectiva i cognitiva (nivell psicològic) per a aprendre i usar efectivament una llengua. Per tant, i tornant a la definició de bilingüisme additiu i subtractiu que s'ha explicat al començament, el desenvolupament relatiu de les llengües primera i segona en les diverses dimensions (competència cognitivoacadèmica, competència comunicativa, disposició cognitivoafectiva i comportament lingüístic) determinarà el caràcter additiu o subtractiu de l'experiència bilingüe, i el grau d'additivitat o de subtractivitat (Landry & Allard, 1994a : 186-187).

6.4 La vitalitat etnolingüística i les actituds lingüístiques

Habitualment, són els grups socialment dominants els que imposen els seus usos lingüístics com a models prestigiosos i necessaris per a la mobilitat i l'èxit socials. La psicologia social descriu aquest fenomen a partir de la constatació que en totes les societats el diferent grau de poder que té cada grup social es reflecteix en la variació lingüística i en les actituds envers aqueixa variació. L'estudi de les actituds lingüístiques des de la psicologia social s'ha fixat preferentment en les actituds envers les varietats lingüístiques com a reflex de les actituds envers els grups socials que hi ha darrere de cada varietat i en els comportaments lingüístics dels grups socials com a resultat d'aqueixes actituds (Ryan & aa., 1982 : 1-2).

Les actituds lingüístiques no sorgeixen en un buit socioestructural (Bourhis, 1982 : 60). Ryan, Giles i Sebastian (1982 : 3-6) destaquen que hi ha dues variables socioestructurals que són fonamentals en l'estudi de les actituds lingüístiques : l'estandardització i la vitalitat. Una cosa i l'altra són determinants de l'actitud envers les varietats lingüístiques (les varietats estandarditzades i amb major vitalitat obtenen una millor valoració social) i, a més, hi estan relacionades, ja que una vitalitat forta reforça les possibilitats del procés d'estandardització i, a la vegada, l'estandardització contribueix d'una manera important a l'increment de la vitalitat. Tot i això, l'anàlisi dels exemples de la figura 7 permet comprovar que hi ha contextos en què varietats lingüístiques sense estandarditzar incrementen la vitalitat i, per contra, també pot donar-se el cas de varietats estandarditzades que perden vitalitat. Un dels casos que s'hi poden veure és el de la llengua catalana, que per a aquests autors està ampliant la seua vitalitat i canviant la tendència envers l'ús universal de la llengua estatal.[419]

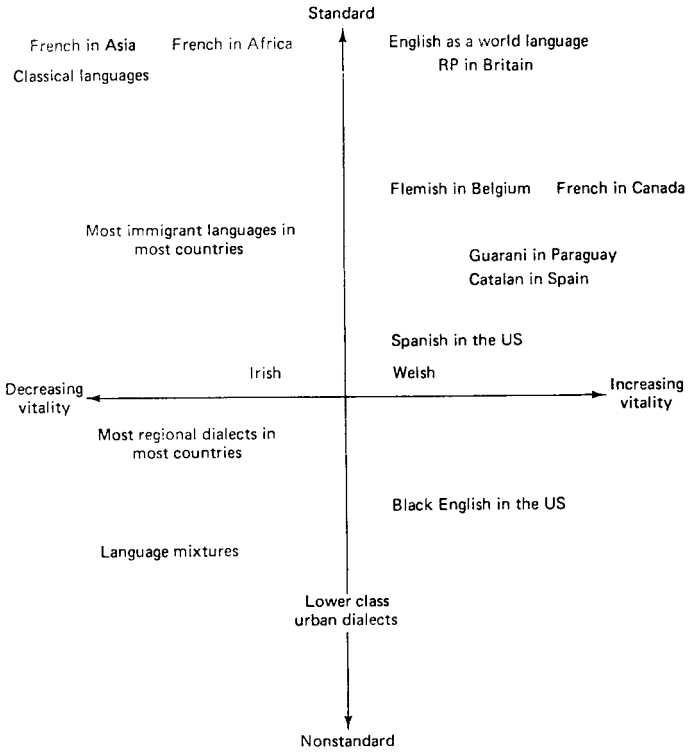

figura 7 : principals factors socioestructurals que afecten les actituds lingüístiques (Ryan & Giles & Sebastian, 1982 : 6).

Mentre la dimensió estàndard *vs*. no estàndard és relativament estàtica, l'augment o la minva de vitalitat de les llengües és un procés molt més variable i difícil d'explicar. En tots dos aspectes –estandardització i vitalitat– és important distingir entre les característiques actuals d'una varietat lingüística i la percepció d'aquestes característiques que tenen els membres de les comunitats de parla, ja que la influència de l'estandardització i de la vitalitat sobre les actituds lingüístiques està mediatitzada per les percepcions que tenen els

[419] Cal suposar que es refereixen a l'ús del català a Catalunya, ja que l'anàlisi és molt discutible per a la llengua catalana al País Valencià.

individus que formen part dels grups etnolingüístics d'aquestes dues variables socioestructurals (Ryan & aa., 1982 : 3-5). Més encara, Ryan, Giles i Sebastian afirmen clarament que "*perception* of these attributes is more important for attitudes than their actual existence" (Ryan & aa., 1982 : 5).

Aquest estudi també proposa una tipologia de perfils respecte de les actituds lingüístiques que apareixen en les diferents comunitats etnolingüístiques. Es basen en el postulat que l'estructura de les actituds en l'avaluació de les varietats lingüístiques té bàsicament dues dimensions ortogonals (no relacionades) : l'estatus socioeconòmic dels parlants nadius de cada varietat i la solidaritat –o lleialtat– lingüística. El grau d'estandardització i de vitalitat de les varietats lingüístiques tenen també una enorme importància en la seua avaluació.

A partir d'aquestes premisses, Ryan, Giles i Sebastian (1982 : 9-11) identifiquen quatre perfils diferents d'actituds o preferències lingüístiques : un perfil A, anomenat "preferència de tots dos grups pel grup majoritari" *(majority group preference)*, en què els parlants de les dues llengües reconeixen la superioritat de la varietat lingüística del grup dominant. Aquest perfil presenta dos subperfils : el A1, quan els parlants del grup subordinat mostren un clar complex d'inferioritat, que es manifesta en una forta preferència en les dues dimensions per la varietat dominant,[420] i el A2, quan els parlants de la llengua minoritzada presenten les mateixes preferències que els parlants de la llengua dominant, però no la mateixa intensitat en l'adhesió a la varietat dominant ; un perfil B, anomenat "preferència de l'estatus del grup majoritari, preferència de la solidaritat amb el propi grup" *(majority status, ingroup solidarity)*, en el qual els parlants del grup minoritari prefereixen la seua pròpia varietat en la dimensió de la solidaritat, però avaluen més positivament la llengua majoritària en l'estatus ; un perfil C, anomenat "preferència pel propi grup" *(ingroup preference)*, que es refereix a les situacions en què els parlants de cada llengua prefereixen el seu grup en totes dues dimensions i ; un perfil D, anomenat "preferència per l'estatus del grup majoritari, preferència de solidaritat amb el grup minoritari" *(majority group status, minority group solidarity)*, que es refereix a les situacions en què el fet que

[420] Es tractaria de l'estructura de creences anomenada autoodi (Ryan & aa., 1984 : 150), que ha estat estudiada al País Valencià per Ninyoles (1978[2] : 75-76). Ros i Giles posen en dubte l'existència de l'autoodi a la província de València (Ros & Giles, 1979 : 15).

una varietat tinga reconegut un alt estatus per tothom no implica sentiments d'adhesió pels seus parlants.[421]

Els perfils de preferències lingüístiques acabats de descriure estan relacionats amb les dues dimensions socioestructurals de l'estandardització i la vitalitat. En la figura 8 es pot veure com es relacionen els perfils d'actituds lingüístiques i els factors socioestructurals del model representat en la figura 7. El perfil A apareix quan cap dels dos grups, ni el d'estatus alt ni el d'estatus baix, percep cap alternativa al seu poder relatiu. El B es dóna quan els membres del grup d'estatus baix comencen a ser conscients de les alternatives a la situació actual. El model C reflecteix la sensació (real o imaginària) en el grup subordinat d'un estatus semblant en tots dos grups. Per últim, el perfil D indica que tots dos grups comencen a veure alternatives a l'*status quo* actual[422] (Ryan & aa., 1982 : 8-11).

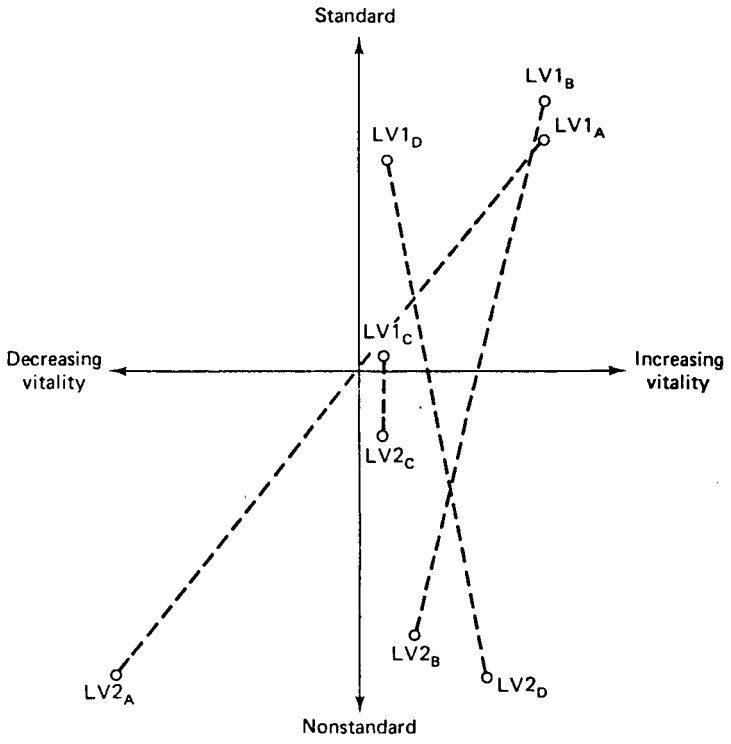

figura 8 : esquema de la relació entre els factors socioestructurals i les avaluacions d'estatus / solidaritat dels parlants de les llengües dominant (LV1) i minoritzada (LV2) (Ryan & Giles & Sebastian, 1982 : 11).

[421] Alguns exemples citats per Ryan i els seus col·laboradors són : per al perfil A1, la relació entre l'anglés i el francés al Canadà ; per al A2, la relació entre l'anglés i el castellà als EUA ; per al perfil B, la relació entre el quechua i el castellà al Perú ; per al perfil C, la percepció d'alguns activistes polítics, com ara el retorn simbòlic al gaèlic fet per l'IRA ; per al perfil D, el cas de la valoració de l'accent *RP (received pronunciation)* britànic (Ryan & aa., 1982 : 9-10).

[422] Ryan, Giles i Sebastian (1982 : 10) expliquen per facilitar la comprensió de l'esquema que si, per exemple, el context socioestructural anomenat perfil A canviés envers el perfil B (amb un increment de vitalitat de la llengua minoritzada), aleshores les actituds lingüístiques s'ajustarien al model B. Una conseqüència sociopsicològica d'aquest increment de la vitalitat per a la varietat minoritzada seria que els seus parlants (i també alguns parlants de la varietat dominant) començarien a ser conscients de l'existència d'alternatives a la situació sociolingüística actual, i conseqüentment a l'estructura de poder dins de la societat.

En un treball posterior, Ryan, Hewstone i Giles (1984) van aprofundir en l'elaboració del model teòric per a explicar les relacions entre el llenguatge i les actituds lingüístiques (1984 : 136). Dins d'aquesta ampliació, analitzen l'evolució dels diferents perfils de preferències lingüístiques, explicant les diferents dinàmiques que es poden donar en cada grup i les diferències que hi ha també a l'interior dels grups etnolingüístics. Es tracta d'una descripció complexa que ací només es pot resumir molt breument. Així, el perfil A es produeix quan en el dos grups hi ha la percepció d'una vitalitat molt baixa en el grup subordinat. El subperfil A1 presenta l'estructura de creences pròpia de l'autoodi, mentre que el subperfil A2 sorgeix quan els individus de la llengua minoritària atribueixen la situació del grup a la valoració negativa del propi grup.

El perfil B sorgeix quan els membres del grup subordinat no accepten la situació actual i comencen a buscant una identitat positiva, que és més fàcil trobar en el factor solidaritat ja que és més subjectiu que no el factor estatus. El perfil C es dóna quan dins del grup subordinat hi ha un augment de la identificació i de la vitalitat ; aquest augment és el resultat de la percepció que tenen els membres del grup subordinat que l'estatus superior del grup dominant és injust i degut a l'opressió. Per últim, el perfil D es caracteritza sobretot perquè en el grup dominant hi ha una percepció que el seu estatus positiu és el resultat d'avantatges històrics injustos. Per això, els membres més progressistes d'aquest grup valoren positivament la solidaritat de l'altre grup i, en contrapartida, valoren negativament la pròpia (Ryan & aa., 1984 : 150-151). Com a conseqüència, els autors arriben a una sèrie de conclusions que resumirem. En primer lloc, assenyalen que les diferencies en l'avaluació, sobretot referides al grup subordinat, es donen més en el factor solidaritat que no en el factor estatus. En segon lloc, destaquen que els grups etnolingüístics no són homogenis, sinó que les diferencies individuals que hi ha a l'interior poden ser causa de la dinàmica que es produeix en les preferències lingüístiques. En tercer lloc, afirmen que la dicotomia entre grup dominant i grup subordinat és una simplificació, ja que els grups estan sovint identificats amb més d'una varietat lingüística. Per últim, els autors subratllen la relació existent entre el seu model teòric sobre les actituds lingüístiques, els models teòrics de les relacions entre els grups etnolingüístics i l'aprenentatge de les segones llengües (Giles & Byrne, 1982), i la Teoria de la Identitat Etnolingüística de Giles i Johnson (1981).

Bourhis (1982) va descriure i analitzar les actituds lingüístiques en el món de la francofonia utilitzant com a taxonomia descriptiva els factors socioestructurals de la vitalitat etnolingüística : demografia, estatus i suport institucional. La raó que dóna l'autor

per a la utilització d'aquestes dimensions com a instrument d'anàlisi és que "sociohistorical, demographic and institutional support factors can affect language attitudes in a wide range of speech communities across the world" (Bourhis, 1982 : 61). A més, recorda que la percepció subjectiva de la vitalitat etnolingüística és tan important com la descripció objectiva per a explicar les actituds lingüístiques. És per això que una de les conclusions d'aquest estudi, similar a les expressades anteriorment per altres autors (Ryan & aa., 1982 : 5), és que :

> Future language attitudes studies might well include the administration of the Subjective Vitality Questionnaire to better account for the effect of objective and subjective socioestructural variables on language attitudes and language behaviours (Bourhis, 1982 : 61).

Bourhis i Sachdev (1984) van realitzar un dels primers estudis empírics que analitzava alguns dels aspectes de la relació entre les actituds lingüístiques i la vitalitat etnolingüística. Aquests autors van estudiar una mostra de estudiants dels darrers cursos de l'ensenyament secundari a la ciutat canadenca de Hamilton (Ontàrio). Els grups comparats eren un de jóvens de la segona generació d'immigrants italians establerts a Hamilton, (grup minoritari) i un altre de jóvens canadencs d'origen anglosaxó (grup majoritari). L'estudi es va realitzar amb una adaptació del Qüestionari de Vitalitat Subjectiva per a aquell context específic i amb una enquesta sociolingüística que analitzava dos aspectes : l'autoavaluació de l'ús de les dues llengües en diferents àmbits, com ara la llar, la faena, l'escola o l'església, i l'avaluació de l'actitud envers l'ús de les dues llengües en els mateixos àmbits d'actuació lingüística. El treball de camp es va realitzar en dos contextos diferents : un centre de secundària on els dos grups etnolingüístics estaven equilibrats i un altre centre on hi havia un desequilibri a favor del grup dominant, l'anglòfon, sobre el grup subordinat d'origen italià (Bourhis & Sachdev, 1984 : 100-101, 104-105).

Els resultats van mostrar que les percepcions de la vitalitat etnolingüística no són necessàriament objectives : mentre que en el context on els anglòfons eren majoria, tots dos grups van mostrar una percepció de la vitalitat bastant realista (Bourhis & Sachdev, 1984 : 117), en el context on hi havia un major equilibri s'observava un esbiaixament de les percepcions de tots dos grups en favor del grup italià, esbiaixament que no es ratificava en l'estudi de la vitalitat objectiva. En aquest context l'estimació de la vitalitat de tots dos grups en el passat era bastant realista, però, per contra, s'hi donava també una sobrevaloració de la vitalitat present del grup italià, sobretot en molts dels ítems del factor demogràfic. Tots dos grups coincidien a valorar un major suport institucional en favor de l'anglés, però tenien diferents percepcions del factor estatus que, com se sap, és el més

subjectiu : els dos grups avaluaven com a més favorable l'estatus de l'anglés, però el grup d'origen italià percebia una diferència menor entre totes dues llengües que el grup anglòfon (Bourhis & Sachdev, 1984 : 107-110). Aquest mateix resultat en l'avaluació del factor estatus també apareixia en el context on els estudiants d'origen anglosaxó eren majoria (Bourhis & Sachdev, 1984 : 117).

Un altre aspecte descrit va ser que en els dos contextos i per als dos grups etnolingüístics l'autoavaluació de l'ús del llenguatge mostrava el predomini clar de l'anglés a Hamilton : mentre que el grup anglòfon no utilitzava pràcticament mai l'italià, el grup d'origen italià utilitzava més l'anglés que l'italià en tots els contextos, fins i tot a la llar i en els serveis religiosos (Bourhis & Sachdev, 1984 : 110-111, 120-121). Pel que fa a les actituds envers l'ús de les llengües, tots dos grups d'estudiants es mostraven menys tolerants respecte de l'ús de l'italià que respecte de l'ús de l'anglés i, conforme sembla lògic, el grup anglòfon es mostrava sempre més intolerant respecte de l'ús de l'italià que el grup d'aquest origen (Bourhis & Sachdev, 1984 : 112). Però a més, és interessant observar que els estudiants d'origen anglosaxó es mostraven significativament més predisposats en contra de l'ús de la llengua italiana en el context on hi havia equilibri entre els dos grups etnolingüístics que no en el context on eren majoria (Bourhis & Sachdev, 1984 : 121-122).

Com a conseqüència dels resultats que s'acaben de comentar, els autors van arribar a la conclusió que el context i la percepció subjectiva de la vitalitat semblaven afectar més les valoracions de l'ús del llenguatge –actituds envers l'ús de les llengües– que, fins i tot, l'autoavaluació de l'ús lingüístic que feien els enquestats. Una altra conclusió de caire metodològic, també molt interessant, va ser demostrar la utilitat de l'ús combinat de les enquestes sociolingüístiques i el Qüestionari de Vitalitat Etnolingüística Subjectiva per a l'estudi de les dinàmiques de la percepció de la vitalitat etnolingüística i de les actituds lingüístiques en els contextos multilingües (Bourhis & Sachdev, 1984 : 123-124).

L'estudi de Sachdev, Bourhis, Phang i D'Eye (1987) també analitza les relacions entre les actituds lingüístiques i la percepció de la vitalitat etnolingüística. Aquests autors es van proposar d'investigar dos aspectes : el grau d'objectivitat en la percepció de la vitalitat etnolingüística en els subjectes de dues generacions consecutives d'un grup etnolingüístic minoritari i la relació de la percepció de la vitalitat etnolingüística amb la freqüència d'ús de la llengua minoritària i amb l'actitud envers aqueixa mateixa llengua. Els aspectes analitzats són semblants als de la investigació acabada de comentar, però la perspectiva de l'estudi és diferent : en l'estudi anterior la perspectiva era sincrònica, ja que es comparaven els grups etnolingüístics dominant i subordinat en diferents contextos ; en

aquest estudi la perspectiva és diacrònica, ja que es comparen els subjectes de dues generacions diferents del mateix grup etnolingüístic : el minoritari.

La investigació es va realitzar comparant dos grups d'immigrants cantonesos establerts a la ciutat canadenca de Toronto (Ontàrio). Un grup corresponia a la primera generació d'immigrants, nascuda a Hong Kong, i l'altre grup corresponia a la segona generació, nascuda ja a Toronto. Encara que la comunitat xinesa d'aquesta ciutat és la segona en importància del Canadà, és un grup etnolingüístic minoritari en relació als canadencs d'origen anglosaxó. Els instruments emprats en la investigació van ser el Qüestionari de Vitalitat Etnolingüística Subjectiva, un qüestionari en què els subjectes autoavaluaven el seu percentatge d'ús del cantonés i de l'anglés en nou àmbits diferents, com ara a casa, al treball, a l'església, a les botigues, etc., i el seu percentatge d'acord o de desacord respecte de l'ús de totes dues llengües en els mateixos àmbits. Per últim, també es va utilitzar un qüestionari que demanava una altra informació sociolingüística, sobretot dades de caràcter biogràfic i d'altres referides a l'autoavaluació del coneixement d'ambdues llengües (Sachdev & aa., 1987 : 294-295).

Els resultats van mostrar que la primera generació d'immigrants presenta una autoavaluació de la competència lingüística en cantonés superior a la de la segona generació, i una autoavaluació de la competència en anglés lleugerament inferior, encara que amb un accent cantonés més marcat. La segona generació se sent més canadenca i més orgullosa de ser-ho, s'identifica menys amb la nacionalitat originària de Hong Kong que no la primera i, de manera potser sorprenent, se sent clarament orgullosa de la seua identitat anglocanadenca (Sachdev & aa., 1987 : 294-295).

Quant a la vitalitat etnolingüística, tots dos grups percebien un predomini bastant objectiu del grup anglocanadenc en el passat, però pel que fa a la vitalitat present, els dos grups percebien també un guany moderat en la vitalitat del grup xinés. Contràriament al que s'esperava, la segona generació de cantonesos percebia la diferència de vitalitat present i futura a favor del grup anglocanadenc com a més reduïda que no el grup de la primera generació d'immigrants. En general, la percepció del grup immigrant de primera generació era més objectiva que no la de l'altre grup, que sobreestimava la pròpia vitalitat (Sachdev & aa., 1987 : 295-297).

Pel que fa a l'autoavaluació de l'ús de totes dues llengües, la primera generació de xinesos mostrava un ús del cantonés superior al de la segona generació en gairebé tots els àmbits d'ús. La primera generació mostrava un ús predominant del cantonés a la llar i a l'església, mentre que en la resta d'àmbits, normalment més externs i públics (treball, educació, restaurants, etc.), mostrava un ús predominant de l'anglés. En canvi, la segona generació mostrava un ús més intens de l'anglés que no del cantonés, fins i tot a la llar i als serveis religiosos. Quant a les actituds lingüístiques respecte de l'ús de totes dues llengües, tots dos grups es mostraven més d'acord amb l'ús de l'anglés que no del cantonés, però també hi havia diferències intergeneracionals : el grup d'immigrants de primera generació mostraven un major suport a l'ús del cantonés que no els més jóvens, especialment en els àmbits informals i privats com ara la llar i els usos religiosos (Sachdev & aa., 1987 : 300-303).

Com a conseqüència d'aquests resultats, els autors van arribar a la conclusió que la relació entre la percepció de la vitalitat subjectiva, l'ús de la llengua i les actituds lingüístiques necessitava ser revisada, ja que no es complien algunes de les previsions, com ara el fet que el grup que tenia una percepció menor de la vitalitat etnolingüística del propi grup (la primera generació d'immigrants) presentés al mateix temps uns índexs més elevats d'ús de la llengua minoritària i de tolerància respecte d'aquest ús. L'explicació donada és que per als membres d'un grup que s'identifiquen fortament amb el grup, la percepció més baixa de la vitalitat del grup estimula els seus esforços per augmentar l'ús de la pròpia llengua. L'ús del cantonés i l'actitud favorable a aquest ús serien, per tant, una manera de reforçar la identitat pròpia com a resposta a la discriminació patida dins de la societat receptora i a la percepció desfavorable de la vitalitat. Els resultats de la segona generació d'immigrants s'expliquen per una major assimilació a la cultura dominant anglocanadenca. En resum, les relacions entre la percepció de la vitalitat, l'ús del llenguatge i les actituds envers aquest ús estarien probablement mediatitzades per altres factors, com ara la identificació etnolingüística, la discriminació entre grups o el poder de la comunitat dominant (Sachdev & aa., 1987 : 303-305).

Com ja s'ha comentat abans,[423] l'extensió de la Teoria de la Identitat Etnolingüística realitzada per Giles i Johnson (1987) implicava conclusions interessants pel que fa a les relacions entre la percepció de la vitalitat etnolingüística i les actituds lingüístiques. A partir de la constatació que fins a aquell moment les teories que posaven en relació la identitat i les actituds lingüístiques i les teories sobre la identitat i l'actuació lingüística s'havien desenvolupament autònomament, van proposar un nou marc teòric que, a partir del desplegament de la Teoria de la Identitat Etnolingüística, abracés també els processos relacionats amb les actituds lingüístiques (Giles & Johnson, 1987 : 91). Les proposicions que van afegir a la reformulació de la Teoria de la Identitat Etnolingüística amb aquesta finalitat, –que es basen en els perfils de preferències lingüístiques descrits per Ryan, Giles i Sebastian (1982)–,[424] són les següents :

a) Els membres del grup ètnic subordinat que estan disposats a actuar en termes de solidaritat ètnica, més que no en termes de conformitat amb les normes socials, és probable que valoren més aquells individus que donen suport al grup ètnic, tant si són membres del grup com si no ho són, i que valoren més la varietat lingüística del grup, especialment en els trets relacionats amb la dimensió de la solidaritat, però també en altres dimensions rellevants ;

b) Els membres del grup lingüístic subordinat que estan disposats a actuar en termes de conformitat amb les normes del propi grup és probable que valoren més la varietat lingüística del grup en els trets relacionats amb la dimensió de la solidaritat, i que valoren menys els aspectes relacionats amb el factor estatus ; pel contrari, deuen valorar més la varietat lingüística dominant en els aspectes relacionats amb el factor estatus i menys en la dimensió de la solidaritat ;

c) Els membres del grup lingüístic subordinat que estan disposats a actuar en termes de conformitat amb les normes socials és probable que valoren més la varietat lingüística dominant que la seua pròpia varietat lingüística, sobretot en els aspectes relacionats amb el factor estatus.

Es pot veure que aquestes proposicions identifiquen les actituds lingüístiques respecte de les llengües o varietats lingüístiques en competència a partir de les estratègies lingüístiques intergrupals adoptades pels individus (Giles & Johnson, 1987 : 91-92).

---

[423] *Supra*, pàg. 338.

[424] *Supra*, pàgs. 350-351. Les proposicions que descrivim tot seguit corresponen respectivament als perfils C, B i A dels descrits per Ryan & aa. (1982 : 9-11 ; 1984 : 150-151).

Finalment, caldrà fer referència al treball de Kraemer, Olshtain i Badier (1994) que analitza les relacions entre la percepció de la vitalitat etnolingüística i les actituds lingüístiques. Aquest estudi, realitzat sobre una mostra d'estudiants àrabs de nacionalitat israeliana dels darrers cursos de l'ensenyament secundari,[425] explora les relacions entre la percepció de la vitalitat etnolingüística, les actituds envers les llengües àrab (L1) i hebrea (L2) en les dimensions d'estatus i de solidaritat, les actituds envers els parlants d'ambdues llengües i la xarxa de contactes lingüístics en la segona llengua. Un altre aspecte que s'hi va investigar va ser l'estructura factorial de la percepció de la vitalitat etnolingüística. Els instruments per a realitzar la investigació van ser diversos tests de diferencial semàntic per a avaluar les actituds envers les llengües àrab i hebrea i les actituds envers els grups àrab i hebreu, un altre test per a analitzar la xarxa individual de contactes lingüístics en hebreu (s'hi valorava l'ús de l'hebreu en diferents àmbits extraescolars), i una versió àrab del Qüestionari de Vitalitat Etnolingüística Subjectiva.

Els resultats de la investigació van mostrar que la percepció de la vitalitat que tenen els membres del grup lingüístic subordinat està relacionada amb les actituds envers les llengües i els grups lingüístics i amb la xarxa de contactes lingüístics amb les membres del grup majoritari. Així, es demostrava que la percepció alta de la vitalitat de l'hebreu es relacionava amb una percepció més positiva de l'estatus del grup hebreu i amb una percepció més baixa de l'estatus del grup àrab. Al mateix temps, la percepció alta de la vitalitat de l'hebreu també correlacionava amb la dimensió de solidaritat del grup àrab, però no amb la del grup hebreu. Els autors interpreten que la major puntuació en solidaritat en el grup àrab intenta compensar la comparació negativa amb l'altre grup en el factor estatus. A més, també opinen que els resultats suggereixen que els individus del grup minoritari diferencien menys les dues dimensions actitudinals d'estatus i de solidaritat en el propi grup que no en l'altre. Un altre resultat és que la dimensió de solidaritat en les actituds respecte dels dos grups està relacionada amb la percepció relativa de la vitalitat futura, de manera que una percepció de major vitalitat futura del grup àrab va acompanyada d'una avaluació més positiva en solidaritat d'aquest grup i d'una menor avaluació en la mateixa dimensió del grup jueu (Kraemer & aa., 1994 : 90-91).

[425] Eren estudiants de 12è grau de dues *"academic high schools"*, que es preparaven per a l'Examen d'Estat *(state matriculation examinations)* (Kraemer & aa. 1994 : 83-84).

Per últim, cal destacar que l'anàlisi de l'estructura factorial de la percepció de la vitalitat etnolingüística va mostrar l'existència de quatre factors subjacents que no coincideixen plenament amb les dimensions de demografia, estatus i suport institucional. Els factors obtinguts són : l'estatus general del grup, les característiques demogràfiques i l'estatus internacional de la llengua, l'estatus lingüístic local i l'estatus cultural i, per últim, la riquesa. Aquesta estructura factorial i la revisió d'altres investigacions on no sempre l'estructura factorial subjacent coincideix amb les dimensions teòriques de demografia, estatus i suport institucional van fer plantejar-se als autors les relacions que poden haver-hi entre la percepció de la vitalitat i els contextos culturals : "It is quite possible that vitality perceptions have a different cognitive organization in different cultural settings" (Kraemer & aa., 1994 : 81-82, 85-86).

6.5 Un model teòric integral de la vitalitat etnolingüística

Davant de l'acumulació de treballs d'índole teòrica i descriptiva relacionats amb la vitalitat etnolingüística, alguns dels quals s'han comentat en els apartats precedents, Harwood, Giles i Bourhis (1994 : 179) es van plantejar la necessitat d'elaborar un model heurístic que, a partir de l'avaluació dels progressos que s'havien fet en aquest camp del coneixement, articulés els resultats en un marc teòric unitari, multidimensional i dinàmic. El model, que es pot veure en la figura 9, té com a element central el procés de valoració de la vitalitat, i s'articula en tres blocs d'elements. En primer lloc, els elements situacionals *(elements of situation)*, que s'ordenen en tres nivells : el sociològic *(sociological level)* – *que* inclou, entre d'altres aspectes, la vitalitat etnolingüística objectiva–, la xarxa social *(social network level)*, i el sociopsicològic *(socio-psychological level)*.

Aquests tres nivells de components s'interrelacionen i influeixen conjuntament en la valoració que els individus fan de la vitalitat *(elements of vitality cognition assessment)*,

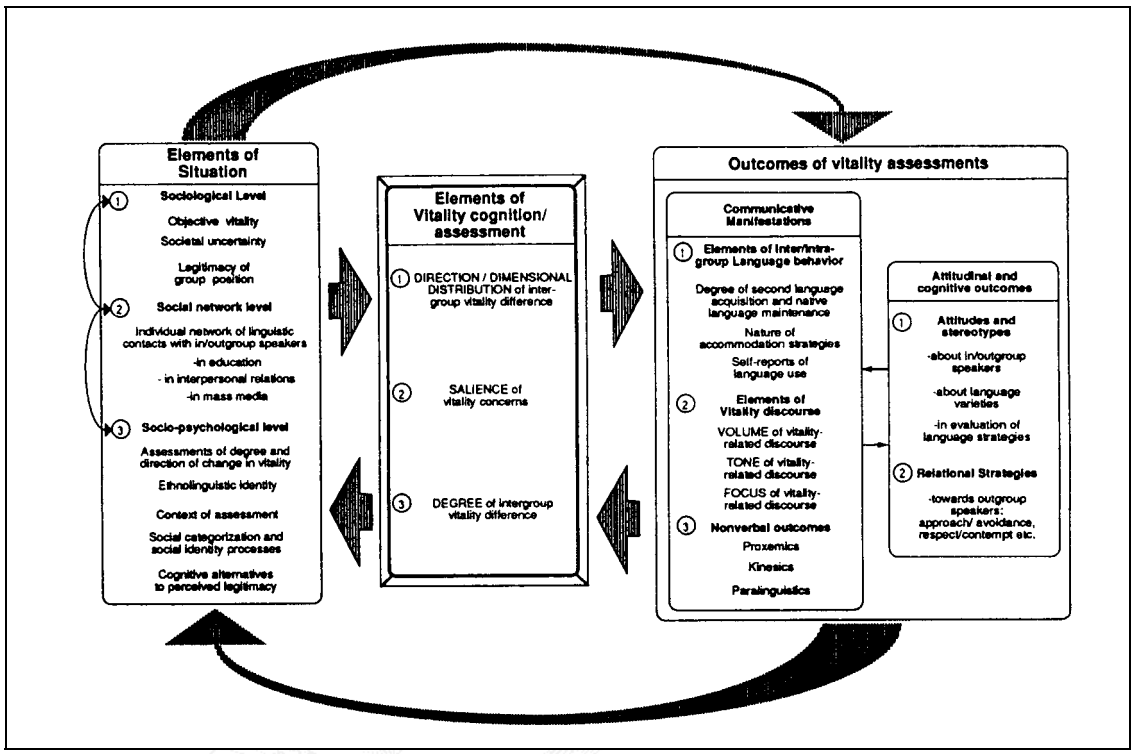

figura 9 : causes, dimensions i manifestacions comunicatives de la valoració de la vitalitat etnolingüística (Harwood & Giles & Bourhis, 1994 : 180).

que constitueix, com s'ha vist, la peça fonamental del model. La valoració de la vitalitat té, a la vegada, tres subcomponents que són : a) la valoració de l'individu de la direcció i la distribució de les diferències de vitalitat entre els grups ; b) la rellevància que la qüestió de la vitalitat té per a l'individu ; i c) el grau d'accentuació o d'atenuació individual de les diferències de vitalitat entre els grups.

Finalment, el model contempla un tercer grup d'elements que són els resultats de la valoració de la vitalitat *(outcomes of vitality assessments)*. Aquests resultats se subdivideixen en dos tipus de manifestacions. D'una banda, hi ha les que són de caràcter comunicatiu *(communicative manifestations)*, que inclouen els aspectes relacionats amb el comportament lingüístic (l'aprenentatge i manteniment de la primera llengua, l'adquisició d'una segona llengua, les estratègies d'acomodació lingüística i l'autoavaluació de l'ús lingüístic), els aspectes relacionats amb el discurs sobre la vitalitat, i altres tipus de manifestacions que tenen un caràcter no verbal. De l'altra banda, hi ha els resultats de la valoració de la vitalitat que tenen caràcter cognitiu i actitudinal *(attitudinal and cognitive outcomes)*, com són les actituds lingüístiques (respecte dels individus d'un o d'altre grup,

de les estratègies o de les varietats lingüístiques), i les estratègies de caire relacional. Com es pot observar en l'esquema, tots els elements del model s'influeixen i es relacionen mútuament.

Per tant, es pot concloure que es tracta d'un model teòric que té com a element central la valoració de la vitalitat etnolingüística, que presenta explícitament i globalment les relacions entre la vitalitat i els diversos elements que en són resultat (entre els quals cal destacar el coneixement de les llengües, l'ús lingüístic i les actituds lingüístiques), i que mostra els factors subjacents que influeixen en la valoració de la vitalitat (Harwood & aa., 1994 : 179-181, 201).

6.6 La recerca sobre la vitalitat etnolingüística en l'àmbit de la llengua catalana

Ros, Cano i Huici (1987), en el decurs d'una investigació sobre la percepció intergrupal que tenen els diferents grups etnolingüístics de l'estat espanyol, van fer una primera valoració de la vitalitat etnolingüística objectiva de les diverses llengües que conviuen a l'estat espanyol. Aquesta avaluació, que reproduïm en la taula 1, atribuïa diferents valoracions de la vitalitat sociolingüística de la llengua catalana segons els territoris : mentre que a Catalunya l'anàlisi estimava que hi havia una vitalitat objectiva mitjana-alta, resultat d'un estatus alt, una demografia mitjana-alta i un suport institucional mitjà-alt, al País Valencià la vitalitat etnolingüística de la llengua catalana es valorava com a mitjana-baixa, resultat d'un estatus mitjà-baix, una demografia mitjana i un suport institucional baix. Els autors opinaven que el català no tenia al País Valencià una vitalitat forta perquè predominava bàsicament a les àrees rurals –mentre que a la ciutat s'utilitzava més el castellà–, tenia un suport institucional molt més feble que a Catalunya, la gent tendia a utilitzar el castellà en la mesura que ascendia en el nivell educatiu o en l'escala social i, en resum, molts valencians no sentien que la llengua fos una dimensió

	Status	*Demography*	*Institutional Support*	*Overall*
Castilian	High	High	High	High
Catalan	High	Med-High	Med-High	Med-High
Basque	Medium	Low	Medium	Medium
Valencian	Med-Low	Medium	Low	Med-Low
Galician	Med-Low	Medium	Low	Med-Low

taula 1 : vitalitat etnolingüística de les llengües de les comunitats autònomes de l'estat espanyol (Ros & Cano & Huici, 1987 : 244).

important de la seua identitat social (Ros & Cano & Huici, 1987 : 245). De fet, la varietat lingüística valenciana juntament amb la gallega presentaven la vitalitat etnolingüística objectiva més baixa d'entre totes les llengües de l'estat.

Posteriorment, altres estudis han tingut en compte aquesta primera valoració. Així, Ferrando (1991) va realitzar una extensa i aprofundida anàlisi de la vitalitat etnolingüística objectiva de la llengua catalana al País Valencià, que prenia també com a base l'esquema de Giles, Bourhis i Taylor (1977), i va arribar a unes conclusions encara més pessimistes que les de Ros, Cano i Huici (1987) :

> Hi ha motius més que suficients per a matisar sensiblement els resultats de la investigació de Ros, Cano i Huici (1988) sobre la vitalitat "etnolingüística" actual dels valencians, i no precisament en sentit positiu. En el present context, tampoc no sembla probable que els valencians puguen modificar en sentit positiu la percepció sobre la pròpia vitalitat "etnolingüística" (Ferrando, 1991 : 135).

Viladot (1993 : 54-62), dins del seu estudi sobre la identitat i la vitalitat etnolingüística dels jóvens catalans va analitzar la vitalitat etnolingüística objectiva de la llengua catalana a Catalunya a partir de les tres dimensions de l'esquema de Giles, Bourhis i Taylor (1977) sense discrepar de la valoració feta anteriorment per Ros, Cano i Huici (1987) : "en els meus estudis observo que el català té, amb relació al castellà, un estatus alt, una demografia mitjana / alta i un suport institucional mitjà / alt" (Viladot, 1993 : 28).

Ros (1982, 1984) va investigar dins del marc conceptual de la teoria de la categorització social de Tajfel les avaluacions que mitjançant la tècnica del *matched guise* feien un grup de 311 subjectes valencians, alumnes de 1r de BUP (és a dir, al voltant dels 15 anys), de cinc mostres lingüístiques que es corresponien amb les varietats estàndard del català barceloní i del català valencià, la modalitat estàndard del castellà parlat a València i les modalitats no estàndard del castellà i del català parlades a València (Ros, 1982 : 683 ; 1984 : 77-78). Els resultats mostren que les varietats estàndard valenciana i, sobretot castellana, presenten un major prestigi que les varietats no estàndard. Pel que fa a la percepció de la personalitat, les varietats estàndard –tant valenciana com castellana– presenten puntuacions superiors en la dimensió d'integritat (honest, responsable, noble, madur), però són les varietats no estàndard les que presenten millors avaluacions en la dimensió d'atracció personal (alegre, simpàtic i graciós) (Ros, 1982 : 693-694). Al mateix temps, els jóvens valencians perceben tant la llengua catalana com la varietat pròpia valenciana com més properes a la identitat del país. De fet, les avaluacions realitzades de la varietat catalana barcelonina s'aproximen més en la majoria d'aspectes avaluats a les de la varietat valenciana estàndard que a qualsevol altra (Ros, 1982 : 695 ; 1984 : 88).

El grup de Ros i els seus col·laboradors ha investigat també les relacions entre els grups etnolingüístics de l'estat espanyol, definits per l'ús de les llengües pròpies, dins d'un marc teòric delimitat per la vitalitat etnolingüística, la identitat social, l'anàlisi dels estereotips dels grups lingüístics i les atribucions socials explicatives de l'ús de les diferents llengües (Ros & Huici & Cano, 1990 : 43 ; 1994 : 145-148 ; Romay, 1994 : 811). La investigació es va realitzar amb una mostra de 165 estudiants universitaris de 1r curs de la Llicenciatura de Geografia i Història de les Facultats de cinc comunitats autònomes diferents.[426] Per a l'anàlisi de la identitat social es va construir un Índex d'Identitat Subtractiva, que consistia a restar del grau d'identificació de cada estudiant amb el propi grup etnolingüístic el grau en què es considerava espanyol.[427] La identitat subtractiva correlacionava intensament amb la preferència per l'ús de la pròpia llengua ($r = 0.74$) i amb els sentiments envers la mateixa ($r = 0.58$). A més, van descobrir que la identitat subtractiva és un millor predictor de les relacions entre els grups etnolingüístics –identitat social– que únicament la identificació amb el propi grup (Ros & Cano & Huici, 1987 : 247-249, 257 ; 1990 : 44-45). Ara bé, cal dir que d'entre tots els grups etnolingüístics amb llengua pròpia diferent del castellà, els valencians eren, amb molta diferència, el grup amb una menor identitat subtractiva. D'altra banda, mentre els grups amb una identitat subtractiva més elevada (bascos i catalans) consideraven l'ús de la llengua pròpia com la característica definitòria de la pròpia identitat social, els altres grups etnolingüístics (gallecs, valencians i castellans) esmentaven altres característiques, com ara el fet de viure o haver nascut en un determinat territori, com a elements bàsics de la identitat com a membres d'un grup etnolingüístic.

[426] Els autors mateixos expliquen que per causa de la dimensió reduïda de la mostra els resultats no es poden generalitzar, però sí que són equiparables, per la qual cosa serveixen per a comparar els diversos grups entre si (Ros & Huici & Cano, 1990 : 46).

[427] *Supra*, pàg. 138.

Pel que fa a les atribucions sobre l'ús de les llengües, l'ús del castellà s'explicava de manera diferent pels subjectes segons la seua identitat subtractiva : els subjectes amb una elevada identitat subtractiva expliquen el seu ús sobretot per la desconeixença d'altres llengües, mentre que els subjectes de baixa identitat n'expliquen l'ús adduint altres aspectes, com ara el caràcter de llengua oficial o l'elevada difusió. En el cas de la llengua catalana al País Valencià (i també del basc), els subjectes amb una alta identitat expliquen l'ús de la llengua pròpia apel·lant a raons de caràcter endogrupal, com ara el desig de diferenciar-se d'altres grups, la defensa activa de la llengua o la cohesió dins del propi grup. En canvi, els subjectes de baixa identitat es refereixen normalment a altres tipus de motivacions per a l'ús de la llengua pròpia, com ara el desig de comunicar-se amb els altres (Ros & Huici & Cano, 1990 : 46-48).

El perfil dels catalans pel que fa a les relacions entre la identitat social i l'ús del llenguatge (taula 2) indica que coneixen la pròpia llengua i l'usen sovint. A més, tenen una actitud positiva envers la pròpia llengua, millor que la que tenen envers la llengua castellana. Creuen que la llengua catalana té tant un valor instrumental com integrador, i opinen que el castellà no presenta aquests valors. Posseeixen, per últim, un elevat nivell d'identificació amb Catalunya, consideren que parlar català és important per a la pròpia identitat com a catalans i no se senten menysvalorats pels altres grups etnolingüístics. Per contra, el perfil dels valencians pel que fa a les relacions entre la identitat social i l'ús del llenguatge no pot ser més preocupant. Els valencians, igual que els altres grups excepte els catalans i els bascos, opinen que l'espanyol té més valor instrumental que la llengua pròpia, però els valencians destaquen pel fet negatiu de ser l'únic grup que, a més, opina que la llengua pròpia no té més valor integrador que el castellà. De fet, els valencians són el grup amb menor coneixement de la llengua pròpia, els que la utilitzen amb menor freqüència (especialment per escrit), no presenten una preferència clara entre la llengua pròpia i la llengua castellana, tenen una identitat de grup que no està relacionada amb la llengua pròpia i s'identifiquen d'una manera similar amb el País Valencià que amb Espanya. Comptat i debatut, els valencians no tenen una identitat

Socioling. groups	Comparative ingroup identity	Language identity	Use of C.A. language	Preference for C.A. language	Perceived evaluation by outgroups
Castilian	negative	—	—	—	high
Catalan	med-high	high	high	high	med-high
Basque	high	high	med-low	high	med-low
Galician	med-low	low	low	med-high	low
Valencian	low	low	low	medium	med-low

taula 2 : vitalitat etnolingüística i identitat comparativa en el context multilingüe de l'estat espanyol (Ros & Huici & Cano, 1994 : 150).

lingüística forta perquè tampoc no tenen una identitat valenciana forta i, a més, se senten subestimats com a poble pels altres grups etnolingüístics (Ros & Cano & Huici, 1987 : 251-253 ; 1994 : 148-149).

Els treballs de Viladot (1989, 1991, 1992a, 1992b, 1993a, 1993b, 1998 ; Viladot & Siguan, 1992 ; Giles & Viladot, 1994 ; Ytsma & Viladot & Giles, 1994) constitueixen, fins al moment actual, una de les línies d'investigació més interessants sobre la vitalitat etnolingüística realitzada en l'àmbit de la llengua catalana. L'objectiu fonamental d'aquests treballs era explorar el context català amb l'ajuda de la Teoria de la Identitat Etnolingüística de Giles i Johnson (1981, 1987) i contribuir així tant a la validació d'aquesta teoria com a un millor coneixement dels factors que afecten la identitat ètnica i social dels individus a Catalunya. Els resultats de la investigació van corroborar les principals proposicions de la Teoria de la Identitat Etnolingüística. Per causa de l'amplitud d'aquesta línia d'investigació, únicament es resumiran els resultats i les conclusions més interessants.

La investigació principal de Viladot (1992a, 1992b, 1993a, 1993b ; Viladot &. Siguan, 1992 ; Giles & Viladot, 1994) es va realitzar amb una mostra de 219 estudiants de 3r de BUP i de COU de centres educatius de la ciutat de Barcelona, nascuts a Catalunya i d'edats compreses entre els 16 i els 18 anys.[428] Aquests estudiants van ser classificats en tres grups segons la primera llengua i l'autoadscripció a un grup determinat : grup català (primera llengua catalana i autoconsideració com a catalans), grup mixt (primera llengua castellana i autoconsideració com a catalans) i grup espanyol (primera llengua castellana i autoconsideració com a espanyols) (Viladot, 1992a : 203-204; 1993b : 31-32). Els subjectes van contestar dos qüestionaris. El primer, basat en l'utilitzat per Giles en les seues investigacions *(Giles Q-Form)*, consta de 48 preguntes referides a la identitat dels individus, les associacions grupals dels subjectes i els límits entre els grups, la percepció dels subjectes sobre la legitimitat o la il·legitimitat de l'*status quo* de la llengua catalana en relació al castellà i de les alternatives cognitives a aquesta situació, la vitalitat etnolingüística, i les actituds davant de les normes d'ús lingüístic que prescriuen l'ús de les llengües catalana i castellana. El segon qüestionari, anomenat Qüestionari d'Activitat Verbal, consta de 33 ítems que avaluaven l'activitat verbal en català i en castellà en

[428] Alguns dels treballs de Viladot citats es basen en mostres de diferent grandària. Normalment es tracta de submostres de la mateixa base de dades triades amb criteris i finalitats diferents.

diferents situacions i àmbits d'un dia habitual per als subjectes enquestats (Viladot, 1992a : 206-210 ; 1993a : 63-66).

A partir de diversos mètodes d'anàlisi de dades, tant descriptius com inferencials (correlacions, anàlisi de la variància, anàlisi de components principals, anàlisi de *clusters*, etc.) es van analitzar els resultats obtinguts en relació a cadascun dels factors que afecten la força de la identitat etnolingüística (proposicions de la Teoria de la Identitat Etnolingüística) per a cada grup de subjectes i entre els grups de subjectes. Heus ací resumides algunes de les principals conclusions del treball.

Pel que fa a la identitat, l'estudi mostra que els individus no es refereixen a la mateixa cosa quan parlen de la seua identitat com a catalans que quan parlen de la seua identitat com a espanyols. Mentre que el grau d'identitat com a catalans és un concepte d'identitat personal (és a dir, es tracta d'una autodescripció en termes d'atributs personals o idiosincràtics), el grau d'identitat com a espanyols es relaciona amb la identitat social, és a dir, amb la identitat comparativa derivada de la pertinença a un grup juntament amb el significat valoratiu i emocional que implica aquesta pertinença. En general, tots els individus –encara que estiguen adscrits a grups lingüístics diferents– presenten una elevada puntuació com a catalans, mentre que el grau d'autoconsideració com a espanyols varia molt d'uns grups a altres. En general, l'autoconsideració com a català o com a espanyol no són mútuament excloents. A més, el grau d'autoconsideració com a espanyols està inversament relacionat amb les actituds a favor del català i amb la percepció de límits forts i estables entre els grups. Per contra, el grau d'autoconsideració com a catalans presenta una relació directa però de poca intensitat amb aqueixes mateixes variables (Viladot, 1992b : 128 ; 1993a : 80-89).

En relació als perfils dels grups, els estudiants del grup català manifesten preocupació pel futur de la llengua catalana i del seu grup etnolingüístic, encara que, en general, se senten segurs del prestigi i del poder del seu grup. Els tres grups tenen la percepció que la vitalitat etnolingüística del català és alta –més elevada que la del castellà– però el grup català és el que té una percepció més ajustada i objectiva de la vitalitat etnolingüística de la llengua catalana, mentre que els altres dos grups tenen tendència a sobreestimar la vitalitat del grup catalanoparlant.

El grup mixt, que és el menys nombrós de l'estudi, és un grup que vol ser assimilat per la població autòctona. Per això, pren com a model el grup català, adopta els valors d'aquest grup i utilitza el català com a llengua principal de relació, especialment amb el veïnat. Per a aquest grup l'aprenentatge del català implica beneficis i conseqüències socials positives. Pel que fa a la percepció de la vitalitat etnolingüística, semblen tenir una visió clarament pragmàtica de la llengua catalana i de la vitalitat del grup al qual s'han adherit.

El grup espanyol, que és l'únic grup monolingüe en una societat que cada vegada és més bilingüe, mostra en general una gran resistència a l'ús del català en qualsevol context, excepte a classe. Sembla que el fet de considerar-se espanyol comporta una actitud més vigilant en relació als usos lingüístics en els diferents àmbits. Podria pensar-se, fins i tot, que per a aquest grup aprendre català podria arribar a considerar-se com una espècie de suïcidi cultural. Com a grup, el grup espanyol té una cohesió més elevada que els altres grups. Pel que fa a la vitalitat etnolingüística, perceben el major prestigi de la llengua catalana i combinen aquesta percepció amb una visió pragmàtica de la vitalitat lingüística del seu grup, però al mateix temps desconfien del suport institucional respecte de la seua primera llengua, el castellà (Viladot, 1993a : 112-119 ; 1993b : 39-43).

Per últim, la conclusió més general d'aquest estudi és que les dades obtingudes en la realitat catalana donen suport, en general, a les principals proposicions de la Teoria de la Identitat Etnolingüística, però al mateix temps demostren la complexitat de les relacions entre les variables estudiades, ja que alguns dels resultats no s'ajusten a les teoritzacions prèvies. L'autora opina, però, que aquests resultats inesperats no invaliden el marc teòric general, ja que a Catalunya hi ha una situació sociolingüística poc habitual, "capgirada", en la qual el prestigi de les llengües en contacte i el prestigi dels grups que parlen aquestes llengües no s'adeqüen a les situacions clàssiques de les llengües minoritàries (Viladot, 1992a : 388-390 ; 1992b : 128).

Un altre estudi que pren com a punt de partida –almenys parcialment– la vitalitat etnolingüística dels catalans és el realitzat per Ytsma, Viladot i Giles (1994 ; Viladot, 1998) amb l'objectiu de comparar la vitalitat etnolingüística objectiva i la percebuda entre dos grups etnolingüístics diferents, els catalans i els frisons i, a més, explorar la relació entre la identitat ètnica i la vitalitat etnolingüística subjectiva (Ytsma & Viladot & Giles, 1994 : 64). Les mostres estudiades eren 35 estudiants de Barcelona d'una edat mitjana de 18 anys i 29 estudiants frisons. Aquest subjectes van contestar el Qüestionari de Vitalitat

Etnolingüística Subjectiva juntament amb alguns ítems relacionats amb la identitat i l'avaluació de la força dels grups i dels llenguatges.

Pel que fa al primer objectiu de la investigació, la comparació entre la vitalitat etnolingüística de catalans i frisons, els resultats del grup català són coherents amb els dels treballs anteriors de Viladot i mostren que els estudiants catalans perceben que la força i l'activitat del seu grup és superior a la del grup castellà, i continuarà així en el futur. El grup frisó, en canvi, malgrat que percep una vitalitat actual superior a la del grup neerlandés, opina que la vitalitat del propi grup anirà decreixent. És interessant constatar que els dos grups, català i frisó, presenten uns perfils de vitalitat etnolingüística subjectiva força semblants, cosa que els autors interpreten com que ambdós grups presenten unes tendències socioestructurals també semblants (Ytsma & Viladot & Giles, 1994 : 71, 73).

Quant al segon objectiu del treball, l'exploració de les relacions entre la identitat ètnica i la vitalitat etnolingüística subjectiva, els autors van arribar a la conclusió que les dades comparatives entre els grups mostren la correlació positiva existent entre la identitat i la vitalitat etnolingüística subjectiva. L'elevada vitalitat etnolingüística percebuda pel grup català es recolza, almenys aparentment, en una identitat molt forta, mentre que la vitalitat mitjana del grup frisó es relaciona amb una identitat una mica feble. Ara bé, l'anàlisi dins de cada grup mostra que la identitat i la percepció de la vitalitat etnolingüística poden correlacionar negativament. Els resultats aconseguits suggereixen que en grups d'una vitalitat etnolingüística mitjana o baixa els subjectes amb una elevada identitat ètnica poden percebre una vitalitat baixa, mentre que els individus amb una identitat més baixa perceben una vitalitat més elevada. Els autors expliquen aquestes dades, que coincideixen amb investigacions anteriors, com que la vitalitat etnolingüística subjectiva és un constructe que està mediatitzat per filtres afectius i emocionals. La identitat ètnica seria, doncs un dels components d'aquests filtres. Per això, en els contextos d'una vitalitat alta o en creixement, la identitat correlacionaria positivament –o podria no correlacionar– amb la percepció de la vitalitat entre els grups, mentre que en contextos de vitalitat baixa o minvant la identitat i la percepció de la vitalitat etnolingüística entre els grups estarien negativament relacionades (Ytsma & Viladot & Giles, 1994 : 75-76 ; Viladot, 1998 : 331-333).[429]

[429] Es pot veure que aquests resultats són coherents amb els obtinguts per Giles i Johnson (1987) i per Sachdev i aa. (1987), descrits anteriorment (*supra*, pàgs. 337 i 356).

La darrera investigació que referirem sobre la vitalitat etnolingüística en el domini de la llengua catalana és la duta a terme per Querol (1994, 1995, 1999). Aquest autor, tot seguint el model de Allard i Landry, es va proposar entre d'altres objectius l'anàlisi de la representació social de les relacions interlingüístiques, concepte semblant al de vitalitat etnolingüística subjectiva (Querol, 1994 : 31 ; 1999 : 192-195). El treball de camp va consistir en una àmplia enquesta[430] realitzada durant el mes de maig de 1993 a una mostra de 432 estudiants de 2n de BUP (és a dir, que tenien al voltant de 16 anys) de 15 centres de tot Catalunya. Els resultats mostraven una forta correlació ($r = 0.8241$, $p < 0.001$) entre la representació social del català i l'ús de la llengua catalana. A més, s'hi va constatar que hi ha altres variables que influeixen en l'ús de la llengua : la xarxa social de representació, el grup de referència, la identitat, la proporció d'ensenyament en català, les motivacions integradores i instrumentals, etc. Pel que fa a les representacions socials de la llengua catalana, l'autor conclou que a Catalunya el grup de referència –aquell que els altres grups prenen com a model– és el català, els alumnes s'autocategoritzen preferentment com a catalans –tant en el present com per al futur– i expressen un augment de l'ús de la llengua catalana i una transmissió lingüística intergeneracional que tendeixen cap al català (Querol, 1994 : 31-32 ; 1995 : 349-350 ; 1999 : 214-231, 136, 352-376).

6.7 La vitalitat etnolingüística dels estudiants de la comarca de l'Alacantí

Els resultats dels estudis sobre la vitalitat etnolingüística realitzats a Catalunya no es poden generalitzar al País Valencià perquè, com s'ha vist, la vitalitat etnolingüística objectiva és molt més elevada a Catalunya que no al País Valencià.[431] També s'ha comentat en la introducció i s'ha descrit en l'estudi demolingüístic[432] que la comarca de l'Alacantí destaca per tenir la vitalitat lingüística més baixa del conjunt de les comarques catalanoparlants del País Valencià (Conselleria, 1989 : 62-63) i, segurament, de tot el conjunt del domini lingüístic català (Vallès, 1995 : 265). Per tant, en un context tan singular resulta interessant l'estudi de la percepció de la vitalitat etnolingüística. Com que no

[430] L'enquesta es basava parcialment en el Qüestionari de Creences sobre la Vitalitat Etnolingüística d'Allard i Landry, comentada anteriorment (*supra*, pàg. 332), i arreplegava informació sobre : la percepció dels usos lingüístics actuals i futurs ; la justícia o injustícia dels usos lingüístics actuals ; la importància que els usos lingüístics tenien per als alumnes ; el grup lingüístic al qual creien pertànyer els alumnes ; el grup de referència (el grup al que desitgen semblar-se) ; la identitat ; els usos lingüístics actuals ; la xarxa social de relació en català i en castellà ; les motivacions per aprendre la llengua ; les qualificacions que havien tret en llengua, etc. En total s'hi arreplegaven 478 informacions per alumne (Querol, 1999 : 199-213).

[431] *Supra*, pàgs. 361-362.

[432] *Supra*, pàg. 4 i apartat 2 (pàgs. 33 i ss.).

coneixem cap investigació que haja estudiat la percepció de la vitalitat etnolingüística subjectiva al País Valencià, aquest treball vol ser una primera aproximació, bàsicament descriptiva, a aquest tema.

És evident que la vitalitat de la llengua catalana està relacionada amb les possibilitats de normalització lingüística, ja que la vitalitat d'una llengua implica la utilitat, i la utilitat implica l'ús. Com que la utilitat i l'ús de les llengües tenen components no únicament objectius, sinó també subjectius, l'anàlisi de la percepció de la vitalitat etnolingüística que tenen els jóvens de la comarca de l'Alacantí esdevé important per als propòsits d'aquest treball. La comparació de la percepció que els alumnes enquestats tenen de la vitalitat d'una i l'altra llengua resulta de gran interés per a comparar l'estatus de les llengües a la comarca de l'Alacantí i avaluar, tant el grau de normalització lingüística percebut, com la valoració de les possibilitats de futur que presenta la llengua catalana en la comarca. També s'ha vist que la percepció de la vitalitat lingüística està condicionada per altres factors de caràcter social i lingüístic. Per això caldrà analitzar també les relacions entre la percepció de la vitalitat etnolingüística subjectiva i les altres variables socials i lingüístiques de l'estudi.

Per a mesurar la vitalitat etnolingüística subjectiva del català i del castellà ens hem basat en l'adaptació al català realitzada per Viladot (1992 : 193-198, 457-464 ; 1993 : 63-66, 122-123) del Qüestionari sobre la Vitalitat Etnolingüística Subjectiva elaborat per Bourhis, Giles i Rosenthal (1981 : 151-155).[433] S'ha optat per aquest qüestionari perquè és un test utilitzat i revalidat en múltiples ocasions i en contextos diferents. A més, permet comparar els resultats obtinguts en aquest treball amb els d'altres treballs, especialment els realitzats per Viladot a Catalunya. També s'ha tingut en compte en aquesta tria que el test alternatiu, el Qüestionari de Creences sobre la Vitalitat Etnolingüística d'Allard i Landry (1986), és considerablement més llarg, i els alumnes que calia entrevistar estaven ja una mica sobrecarregats amb les diferents proves i entrevistes realitzades.

[433] Es pot consultar el qüestionari utilitzat a la figura 1 de l'annex a la vitalitat etnolingüística.

El qüestionari de Viladot és una traducció molt fidel del de Bourhis, Giles i Rosenthal. Hi ha, però, alguna petita diferència : no inclou la pregunta número vint-i-dos, referida al contacte entre els dos grups etnolingüístics, i inclou a canvi dues noves preguntes simples referides a la confiança que el poble català i la llengua catalana tinguen un futur segur, dimensió que Viladot anomena "factor futur del català". Per tant, el qüestionari de Viladot consta d'un total de vint-i-una preguntes dobles i dues preguntes simples.

El nostre qüestionari consta de vint preguntes dobles, referides a cadascuna de les llengües o dels grups etnolingüístics del País Valencià, més dues preguntes simples referides a la confiança que el poble valencià i el valencià tinguen un futur segur. El qüestionari és el mateix que va emprar Viladot amb l'excepció que no s'ha inclòs la pregunta referida a la força i l'activitat actuals dels grups etnolingüístics valencià i castellà al País Valencià, ja que s'ha optat per fer aquesta valoració general de la vitalitat actual a partir de les respostes a la totalitat de les preguntes del qüestionari. Pel que fa al text dels ítems del qüestionari, s'ha realitzat una adaptació que intentava ser un reflex el més exacte i clar possible del qüestionari de Viladot. L'opció d'utilitzar el nom tradicional de "valencià" per a referir-nos a la llengua pròpia, així com el nom oficial del territori (Comunitat Valenciana), és deguda a la necessitat d'utilitzar els noms més habituals i, per tant, menys marcats ideològicament, per a referir-nos a aquestes realitats. Cal assenyalar també que s'han elaborat dues versions del qüestionari : la versió catalana, que es pot consultar en la figura 1 de l'annex a la vitalitat etnolingüística, i una versió castellana que és una traducció el més exacta possible de la versió catalana. Igual que en les altres proves realitzades, als alumnes dels programes educatius bilingües se'ls repartia la prova en llengua catalana, mentre que als alumnes del PIP se'ls donava la possibilitat d'elegir entre la versió catalana o la versió castellana de la prova.

S'ha canviat l'ordre original de les preguntes perquè s'ha considerat preferible presentar-les ordenades segons les diferents dimensions socioestructurals de demografia, estatus i suport institucional, més el nou factor referit al futur de la llengua. També s'ha modificat la manera de respondre el qüestionari. La nostra versió es contesta sobre un *continuum* semàntic, igual que les versions citades, però a diferència dels qüestionaris anteriors el *continuum* del nostre formulari està format per una línia dividida en 10 segments iguals. Als extrems de la línia s'ha col·locat una expressió indicadora del sentit de la diferència, i al centre una altra expressió indicadora del valor central del *continuum*. L'ordre de les llengües o dels grups etnolingüístics en les respostes és sempre el mateix :

primer la llengua minoritzada i després la llengua dominant. Amb aquests canvis s'intenta facilitar la resposta als enquestats, ja que posseeixen més punts de referència i, a més, el sentit de les respostes és sempre idèntic i més lògic : d'esquerra (menys) a dreta (més).[434] La puntuació de cadascuna de les preguntes es calcula amidant amb un regle la longitud de la línia en una escala de 0 a 10, i amb una aproximació d'una xifra decimal.

Hi ha dos tipus de puntuació per als ítems del qüestionari. D'una banda les puntuacions directes, és a dir, els valors numèrics de les respostes a cada pregunta doble, que pot oscil·lar entre 0 i 10. Els valors alts s'han d'interpretar sempre com una percepció elevada de la vitalitat etnolingüística, i els valors baixos com una percepció baixa d'aquesta vitalitat. D'altra banda, també s'ha calculat un índex de la percepció de la vitalitat relativa entre la vitalitat de la llengua catalana i del grup catalanoparlant i de la llengua castellana i el grup castellanoparlant (Labrie & Clément, 1986 : 274 ; Viladot, 1992a : 194-195 ; 1993a : 106). L'índex que anomenem *vitalitat etnolingüística relativa* o *puntuació diferencial de la vitalitat* s'ha calculat a partir de la combinació dels valors de les puntuacions directes per a cada pregunta doble, aplicant una transformació matemàtica de tipus lineal.[435] Aquestes puntuacions diferencials també poden oscil·lar entre 0 i 10, però s'interpreten de manera diferent : una puntuació de 5 indica l'equilibri entre la percepció de la vitalitat de les dues llengües o grups ; les puntuacions superiors a 5 indiquen una major percepció de la vitalitat del grup catalanoparlant, i les puntuacions inferiors a 5 indiquen una percepció de la vitalitat superior per al grup castellanoparlant. Lògicament, aquestes puntuacions diferencials que combinen les puntuacions directes de cada grup etnolingüístic per a cada ítem del qüestionari són les que donen una millor aproximació a la vitalitat de

[434] Els ítems estan formulats de manera que la puntuació més elevada indica una major vitalitat etnolingüística per al grup (o la llengua) respecte de la qual es formulava la pregunta, excepte per a la pregunta número 6 (que es refereix a la quantitat de gent que emigra de cada grup), ja que en aquest ítem les puntuacions més baixes indiquen una percepció de la vitalitat més elevada (una menor emigració implica una major força demogràfica del grup etnolingüístic). Per això les respostes a aquest ítem han estat recodificades, de manera que es puguen interpretar igual que les respostes a la resta d'ítems del qüestionari : una puntuació elevada correspon a una percepció de la vitalitat també elevada.

[435] Labrie i Clément (1986 : 274) calculen l'índex que anomenen *Relative Ethnolinguistic Vitality* dividint la puntuació de cada ítem referit al grup anglés (majoritari) per la de l'ítem corresponent referit al grup francés (minoritari). Viladot (1992a : 194-195) calcula la mitjana aritmètica de la puntuació directa a cada ítem referit a la llengua o al grup catalans i la puntuació complementària a l'ítem paral·lel referit a la llengua o al grup castellans. La fórmula que s'ha aplicat en el treball present per a la transformació és : ((ítem català X – ítem castellà X) / 2) + 5, és a dir, per a cada pregunta doble del qüestionari s'ha restat del valor de la resposta al grup valencià o a la seua llengua el valor de la resposta a la llengua o al grup castellà, s'ha dividit el resultat per 2 i després s'ha sumat 5. Aquesta fórmula dóna en la pràctica uns resultats idèntics als del mètode emprat per Viladot.

cada llengua o de cada grup etnolingüístic en els diferents factors socioestructurals, i són les que s'utilitzaran preferentment.

L'anàlisi de la fiabilitat de l'escala, calculada amb l'estadístic alfa de Cronbach sobre les puntuacions diferencials, dóna un valor alt ($\alpha = 0.8462$), cosa que ratifica que la fiabilitat global de l'escala és bona. S'han calculat també els valors d'aquest mateix estadístic per a les dimensions de demografia ($\alpha = 0.6164$), estatus ($\alpha = 0.5595$), suport institucional ($\alpha = 0.7299$) i futur del valencià ($\alpha = 0.7652$). Els valors obtinguts, certament modestos per al cas dels factors de demografia i estatus, indiquen que aquestes subescales tenen una fiabilitat baixa.[436]

6.7.1 L'estructura factorial de la percepció de la vitalitat etnolingüística

S'ha investigat l'estructura factorial de la percepció de la vitalitat etnolingüística per veure si en el nostre context cultural, lingüístic i social s'ajusta als factors socio-estructurals teòrics de demografia, estatus i suport institucional, i al nou factor inclòs de futur del valencià. Hi ha estudis anteriors realitzats en contextos diferents del nostre que han confirmat l'estructura dimensional del constructe. Així, Giles, Rosenthal i Young (1985 : 263) van realitzar una anàlisi de components principals amb rotació *Varimax* de finalitat exploratòria en el transcurs d'una investigació sobre la vitalitat etnolingüística dels grups d'origen anglés i grec a Austràlia. Aquesta anàlisi es plantejava a partir de les diferències de puntuacions de la valoració de la vitalitat realitzada pels subjectes dels dos grups, i només tenia en compte els 18 primers ítems del qüestionari original sobre la vitalitat etnolingüística (Giles & Rosenthal & Young, 1985 : 259 i 267, n. 4). Els resultats mostren una estructura de quatre factors (*Institutional Support and Power*, *Demography I*, *Status* i *Demography II*) molt propera a l'estructura teòrica proposada inicialment el 1977 per Giles, Bourhis i Taylor. Posteriorment, altres investigacions com la de Willemyns, Pittam i Gallois (1993) també han confirmat la viabilitat del constructe. Aquests autors, en el decurs d'una investigació realitzada també a Austràlia sobre la vitalitat etnolingüística dels grups d'origen anglés i vietnamita, van demostrar tant l'existència del constructe general de vitalitat etnolingüística com l'existència de les tres dimensions teòriques de demografia, estatus i suport institucional. En aquest cas la tècnica estadística emprada va

[436] Es poden consultar les anàlisis estadístiques en la figura 2 de l'annex a la vitalitat etnolingüística. Cal assenyalar que la fiabilitat baixa de les subescales és una situació relativament habitual. Així, per exemple, Currie & Hogg (1994 : 103-104) troben uns valors de fiabilitat mesurats també amb l'estadístic alfa de Cronbach de 0.59 per a la demografia, 0.71 per a l'estatus i 0.65 per al suport institucional, mentre que la fiabilitat global de la seua escala és també bona ($\alpha = 0.88$).

ser una anàlisi factorial confirmatòria realitzada segons el mètode de màxima versemblança (Willemyns & Pittam & Gallois, 1993 : 489-495).

Cal ressaltar, però, que també hi ha investigacions en què no s'ha confirmat l'estructura factorial de la vitalitat prevista teòricament. Així, la investigació de Kraemer, Olshtain i Badier (1994),[437] realitzada a Israel amb els grups etnolingüístic hebreu i àrab, va descobrir una estructura factorial diferent a les tres dimensions de demografia, estatus i suport institucional. S'ha de recordar, però, que el qüestionari que van emprar no és el qüestionari original proposat el 1981 per Bourhis, Giles i Rosenthal *(Subjective Vitality Questionnaire)*, sinó una versió reduïda de 15 ítems (Kraemer & Olshtain & Badier, 1994 : 85). Una altra investigació que no demostra les previsions teòriques sobre l'estructura factorial de la vitalitat etnolingüística és la de Currie i Hogg (1994). Aquests autors van estudiar també la vitalitat etnolingüística dels refugiats vietnamites a Austràlia amb una versió lleugerament modificada del Qüestionari de Vitalitat Subjectiva de Bourhis, Giles i Rosenthal (1981). La seua anàlisi de components principals amb rotació *Varimax* mostrava una estructura factorial de tres factors diferents als proposats teòricament (*political and economic vitality*, *language vitality* i *cultural and religious vitality*) (Currie & Hogg, 1994 : 102-105). Willemyns, Pittam i Gallois proposen una explicació a aquestes discrepàncies : "In fact, much of the debate about de factor structure and applicability of the SVQ has arisen specifically because this inherent flexibility" (1993 : 495). Per a ells, el Qüestionari de Vitalitat Subjectiva permet utilitzar versions modificades adaptades a contextos de recerca determinats, però suggereixen que és possible que en aquests casos l'estructura factorial del constructe no siga igual a l'estructura proposada originàriament (Willemyns & Pittam & Gallois, 1993 : 495).

[437] *Supra*, pàgs. 358-359.

El present estudi presenta un disseny que s'assembla a l'utilitzat per Giles, Rosenthal i Young (1985). La prova estadística emprada ha estat una anàlisi de components principals amb rotació ortogonal *Varimax*, els resultats de la qual es poden consultar a la figura 3 de l'annex a la vitalitat etnolingüística. Com s'hi pot comprovar, per als ítems referits a la demografia, l'estatus i el suport institucional s'han utilitzat les puntuacions diferencials, mentre que per al factor del futur del valencià s'han utilitzat la puntuació directa referida al grup valencià de la pregunta 20 (que demana una estimació de la força i la vitalitat dels grups etnolingüístics dins de 20 o 30 anys), i les puntuacions directes de les preguntes 21 i 22 (que són preguntes simples referides a la confiança que el grup etnolingüístic valencià i el valencià tinguen un futur segur al País Valencià).

S'ha optat per la realització d'una anàlisi de components principals –en compte d'altres mètodes d'extracció de factors–, perquè la finalitat de la l'anàlisi és exploratòria més que no confirmatòria (Bisquerra, 1989a : 334). L'objectiu és investigar l'estructura factorial de la percepció de la vitalitat etnolingüística en el nostre context més que no demostrar l'exactitud de les previsions teòriques sobre l'existència de tres factors subjacents (demografia, estatus i suport institucional) en la vitalitat etnolingüística (Giles & Bourhis & Taylor, 1977).

En un primer pas, l'avaluació dels diferents índexs estadístics confirma que les dades obtingudes són adequades per a plantejar una anàlisi de components principals.[438] L'anàlisi de components principals mostra que hi ha 6 factors amb valors propis superiors a 1, però en el gràfic de sedimentació (gràfic 1) s'observa amb claredat que després del quart factor es produeix una important inflexió en el perfil del gràfic. Per això és preferible la solució amb quatre factors, ja que s'acosta més a les condicions de parsimònia i d'interpretabilitat. Aquesta solució amb quatre factors explica el 47.8% de la variància total del constructe "percepció de la vitalitat etnolingüística".

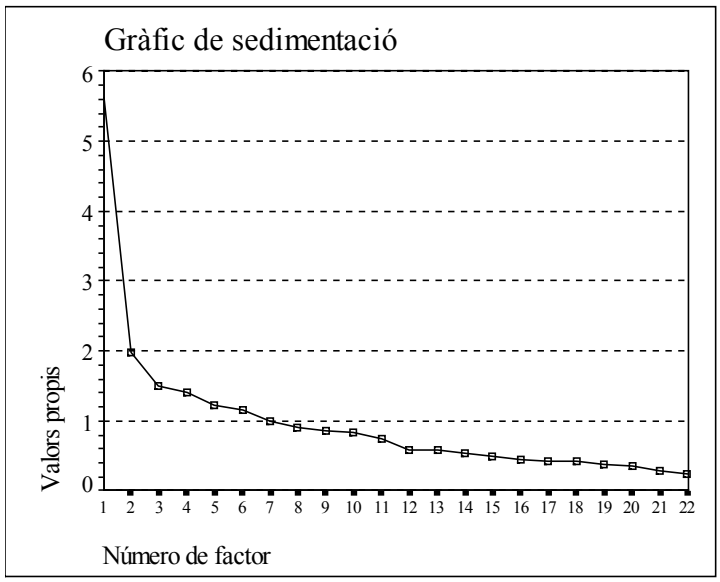

gràfic 1 : gràfic de sedimentació de l'anàlisi de components principals del constructe de la vitalitat etnolingüística

El pas següent és la interpretació d'aquests quatre factors. A partir de l'anàlisi de la matriu que representa les càrregues factorials *(Rotated Factor Matrix)* i de la representació gràfica dels factors 1 i 2 (gràfic 2), es veu que són les variables DIF_ET3, DIF_ET2, DIF_ET1 i DIF_ET5, les que presenten càrregues factorials superiors a 0.5 en el primer factor.[439] Aquestes variables corresponen respectivament als ítems "majoria / minoria"

[438] El valor del determinant de la matriu de correlacions és baix (0.0010988), cosa que indica que hi ha variables amb correlacions altes. L'anàlisi de la matriu que mostra la significació estadística de les correlacions confirma que la majoria de les correlacions tenen una significació inferior a 0.05 i són, per tant, estadísticament significatives. Els valors dels tests estadístics també apunten en la mateixa direcció : el test d'esfericitat de Bartlett, que comprova la possibilitat que la matriu de correlacions siga una matriu indentitat, té un valor suficient (1184.4140) i és estadísticament significatiu ($p < 0.00001$) ; la matriu de correlació anti-imatge *(AIC, Anti-image Correlation)* mostra en general valors baixos, la majoria pròxims a 0 ; l'índex d'adequació de la mostra *KMO*, de Kaiser - Meyer - Olkin, té un valor de 0.81710, considerat com a "meritori" (Bisquerra, 1989a : 297 ; Norušis, 1994 : 52-53) ; per últim, la majoria dels coeficients de la mesura d'adequació de la mostra *MSA (Measures of Sampling Adequacy)* tenen valors superiors a 0.8, i els que baixen d'aquest valor tenen valors superiors a 0.74, a excepció dels ítems DIF_ET10 i DIF_ET6 (que presenten uns valors de 0.69312 i 0.48064 respectivament). Aquests dos ítems són els referits a la història cultural i a l'emigració, i són els únics en què predomina la percepció d'una major vitalitat en el grup catalanoparlant. Per tant, es pot concloure que la matriu de dades és apropiada per a l'anàlisi factorial.

[439] Per tal de facilitar la interpretació dels gràfics dels factors cada variable va etiquetada amb el número d'ítem que li correspon en el test. Així, per exemple, l'etiqueta "3" del gràfic correspon a la variable DIF_E3, és a dir, la puntuació diferencial de l'ítem 3 del test (majoria / minoria), i l'etiqueta 20 correspon a la variable VAL_20 (català : vitalitat 20 / 30 anys).

(0.74685), "índex de natalitat" (0.74331), "proporció de població" (0.66296) i "endogàmia" (0.59676).[440] Són quatre dels sis ítems referits al factor demogràfic en el Qüestionari de Vitalitat Etnolingüística, per la qual cosa és evident que el primer factor, que explica el 25.5 % de la variància total del constructe, correspon a la dimensió demogràfica de la vitalitat etnolingüística.

En el factor segon les variables DIF_ET17, DIF_ET8, DIF_ET12 i DIF_ET18 són les que presenten ponderacions factorials superiors a 0.5. Aquestes variables corresponen

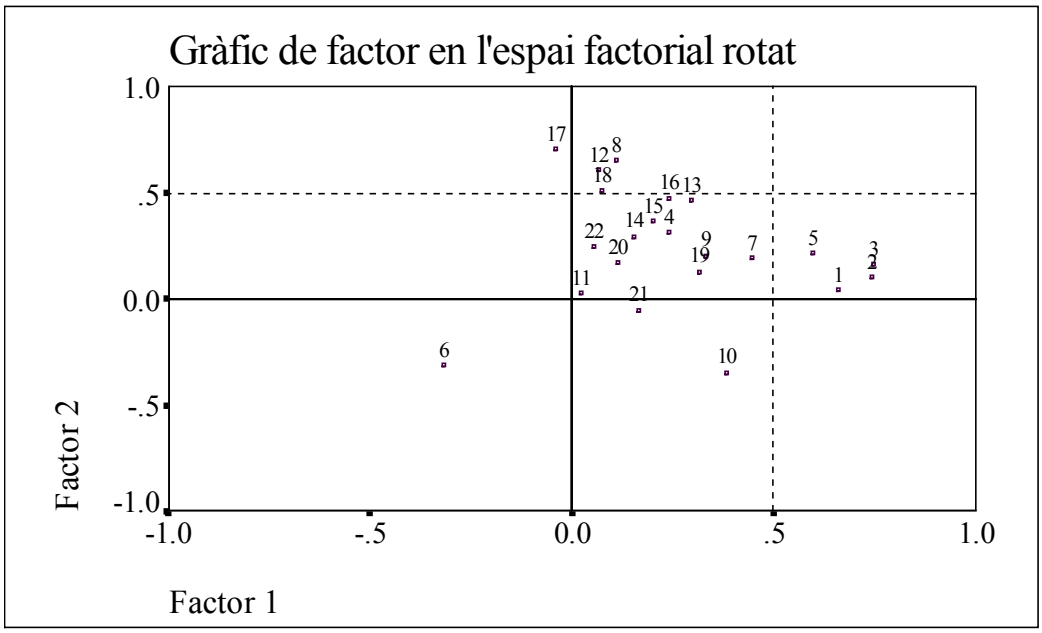

gràfic 2 : representació dels factors 1r i 2n del constructe de la vitalitat etnolingüística

respectivament als ítems referits a "negocis" (0.70836), "estatus internacional de la llengua" (0.65424), "serveis oficials" (0.61134) i "religió (0.51005). També presenten ponderacions factorials elevades (encara que inferiors a 0.5) en aquest factor les variables DIF_ET16 i DIF_ET13, que corresponen als ítems "poder polític" (0.47690) i "assumptes econòmics" (0.46770). Llevat de la variable referida a l'estatus internacional de la llengua les altres cinc variables formen part del total de vuit variables referides a la dimensió teòrica del suport institucional en el Qüestionari de Vitalitat Etnolingüística. Per tant, aquest factor, que explica el 9 % de la variància total, s'ajusta bastant bé a la dimensió teòrica del suport institucional.

Les variables DIF_ET11 i DIF_ET7 són les úniques amb càrregues factorials superiors a 0.5 en el tercer factor aïllat. Els ítems que hi corresponen (gràfic 3) són "riquesa

[440] Entre parèntesis hi ha els valors de les càrregues factorials de cada variable en el factor.

del grup" (0.79856) i "estatus de la llengua" (0.53780). La variable DIF_ET9, que correspon a l'ítem "estatus del grup", també presenta un pes factorial important en aquesta dimensió (0.48811), encara que una mica inferior al valor convencional de 0.5.

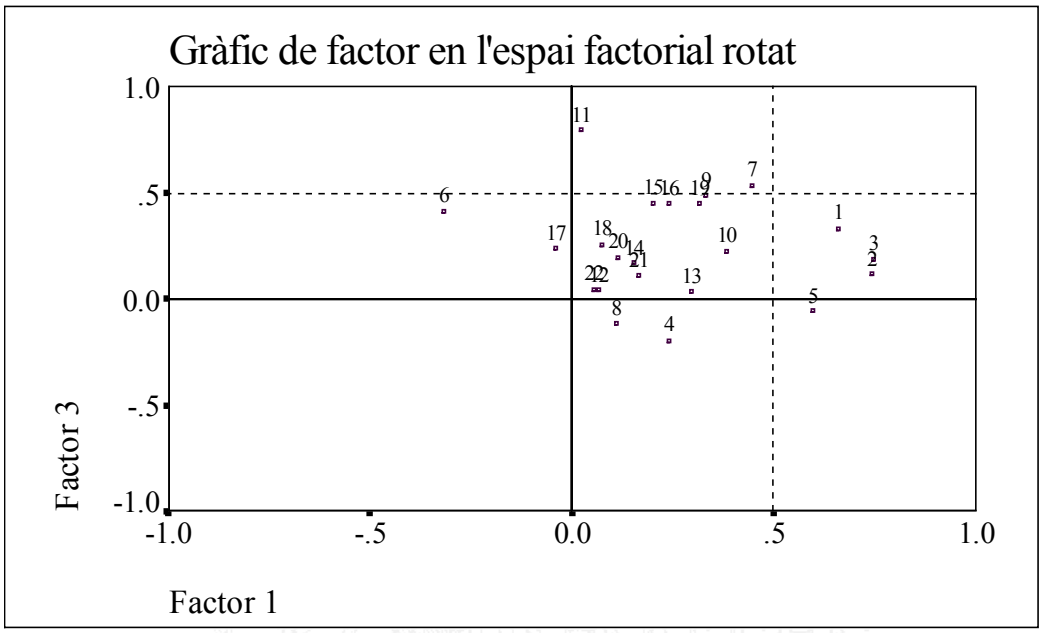

gràfic 3 : representació dels factors 1r i 3r del constructe de la vitalitat etnolingüística

Aquestes tres variables són de les més representatius del factor estatus, que té un total de cinc ítems en el Qüestionari de Vitalitat Etnolingüística. Per tant aquesta tercera dimensió de la vitalitat etnolingüística correspon al factor estatuts, i explica el 6.9 % de la variància total del constructe.

Per últim, les variables que presenten puntuacions factorials superiors a 0.5 en el quart factor són VL_22, PB_21 i VAL_20, que corresponen als ítems (gràfic 4) "català : futur de la llengua" (0.81713), "català : futur del grup" (0.75617) i "català : vitalitat 20 / 30

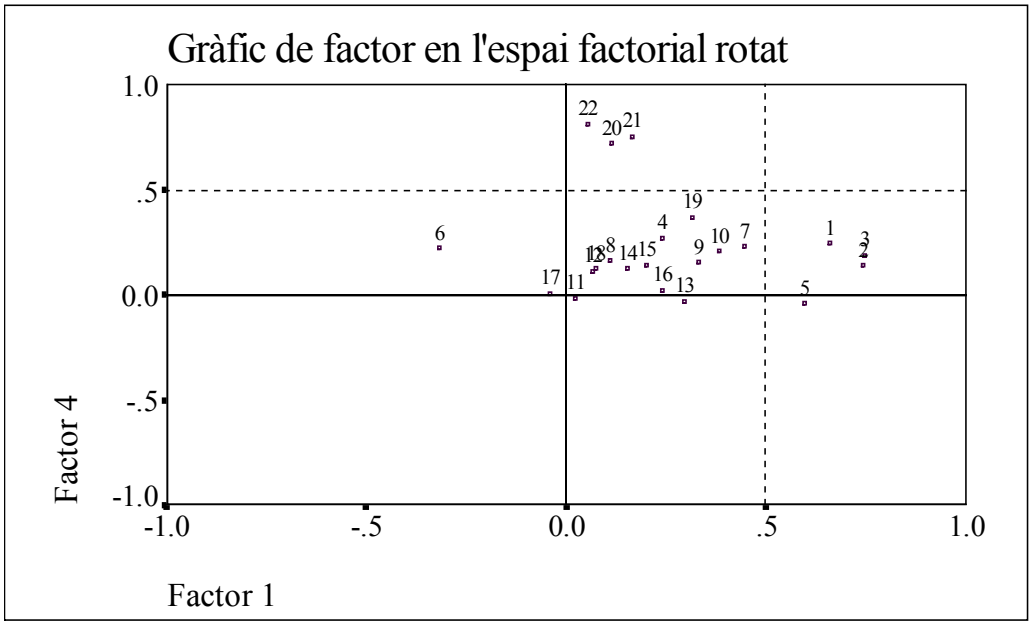

gràfic 4 : representació dels factors 1r i 4t del constructe de la vitalitat etnolingüística

anys" (0.72475). Aquests tres ítems són tots els que corresponen a la dimensió de futur del valencià en el Qüestionari de Vitalitat Etnolingüística. Lògicament, "futur del valencià" és el nom que cal proposar per al quart factor aïllat, que representa el 6.4 % de la variància total.

Com a conclusió d'aquesta anàlisi exploratòria, es pot afirmar que l'estructura factorial del constructe "percepció de la vitalitat etnolingüística", que per primera vegada s'avalua en el domini lingüístic català, s'ajusta força bé a les previsions teòriques de Giles, Bourhis i Taylor (1977) i al nou factor anomenat "futur del valencià" en el context estudiat.

6.7.2 Anàlisi dels resultats

Farem una primera aproximació a la percepció de la vitalitat etnolingüística en els alumnes de la comarca de l'Alacantí a partir de l'anàlisi de les puntuacions diferencials i de les puntuacions directes per al conjunt de la mostra. En el gràfic 5 hi ha representats els valors de les mitjanes aritmètiques de les puntuacions diferencials per al conjunt de la

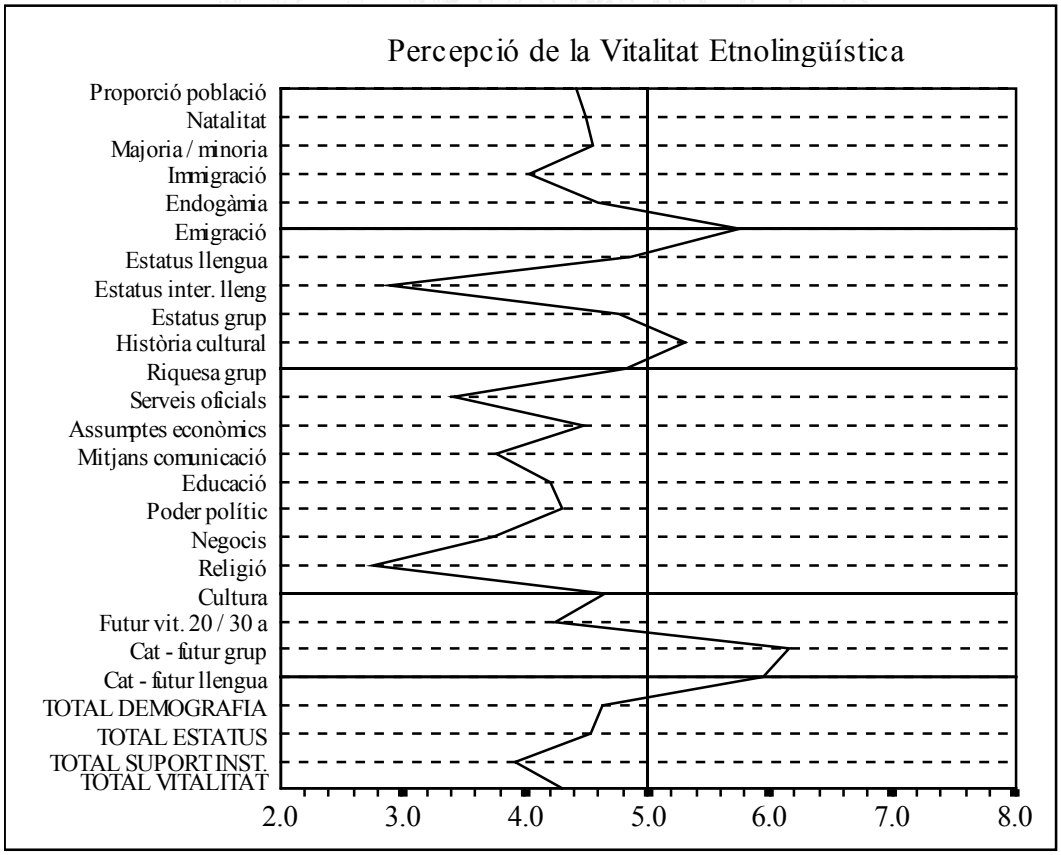

gràfic 5 : percepció de la vitalitat etnolingüística de la totalitat de la mostra estudiada

mostra estudiada.[441] Així mateix, en la taula 3 es pot consultar el valor exacte de les mitjanes aritmètiques de les puntuacions diferencials de cada variable i el valor de la probabilitat que les diferències obtingudes entre les puntuacions directes de cada parella de variables siga deguda a l'atzar.[442]

El primer fenomen que s'observa és que els alumnes enquestats perceben, en conjunt, un predomini clar de la llengua castellana i del grup etnolingüístic castellà. Les puntuacions diferencials mostren que només en dos dels ítems del Qüestionari de Vitalitat Etnolingüística Subjectiva, els referits a l'emigració i a la història cultural, la mostra d'alumnes estudiada percep globalment un lleuger predomini del valencià o del grup etnolingüístic valencià. En la resta de variables, el predomini de la llengua i del grup castellans és aclaparador. A més, totes les diferències que hi ha entre les puntuacions directes a cada parella d'ítems són estadísticament significatives, a excepció únicament de la variable referida a l'estatus de la llengua. La valoració de les puntuacions globals de cadascun dels factors (demografia, estatus i suport institucional), així com de la percepció global de la vitalitat, mostren també el mateix predomini de la llengua castellana i del grup etnolingüístic castellà.

	Mitjana	*t*	Significació
Proporció de població	4.43	-4.90	p < 0.001
Natalitat	4.51	-5.01	p < 0.001
Majoria / minoria	4.56	-3.92	p < 0.001
Immigració	4.00	-8.95	p < 0.001
Endogàmia	4.58	-5.50	p < 0.001
Emigració	5.76	8.30	p < 0.001
Estatus llengua	4.86	-1.28	p = 2.02
Estatus internacional llengua	2.89	-20.93	p < 0.001
Estatus grup	4.74	-2.55	p = 0.011
Història cultural	5.29	3.21	p = 0.02
Riquesa grup	4.82	-2.40	p = 0.017
Serveis oficials	3.44	-13.83	p < 0.001
Assumptes econòmics	4.50	-5.56	p < 0.001
Mitjans comunicació	3.64	-12.40	p < 0.001
Educació	4.20	-8.05	p < 0.001
Poder polític	4.34	-6.53	p < 0.001
Negocis	3.70	-12.76	p < 0.001
Religió	2.88	-16.95	p < 0.001
Cultura	4.66	-3.80	p < 0.001
Futur vitalitat 20 / 30 anys	4.26	-7.09	p < 0.001
Català - futur grup	6.20	–	–
Català - futur llengua	6.03	–	–
TOTAL DEMOGRAFIA	4.64	-5.94	p < 0.001
TOTAL ESTATUS	4.52	-7.99	p < 0.001
TOTAL SUPORT INST.	3.92	-17.00	p < 0.001
TOTAL VITALITAT	4.30	-12.82	p < 0.001

taula 3 : mitjanes aritmètiques de les variables del qüestionari de vitalitat (puntuacions diferencials) i resultat de la prova *t* que compara les puntuacions directes de cada parella de variables.

Un segon aspecte a comentar és que, en conjunt, es pot valorar com a bastant realista la percepció que els alumnes tenen de la vitalitat etnolingüística, però més pel que

[441] Cal recordar que les puntuacions de les variables referides a la confiança que el poble valencià i la llengua catalana al País Valencià tinguen un futur segur són directes (no diferencials). Per tant, el fet que en el gràfic presenten un perfil molt diferent respecte de la resta de les variables no té cap significació especial.

[442] L'anàlisi estadística completa (prova *t* de Student), que inclou també les mitjanes de les puntuacions directes i les desviacions estàndard, es pot consultar en la figura 4 de l'annex a la vitalitat etnolingüística.

fa al sentit de les diferències que pel que fa a la intensitat d'aquestes. Si es recorda l'avaluació de la vitalitat etnolingüística feta per Ros, Cano i Huici (1987 : 244),[443] la llengua catalana i el grup etnolingüístic català del País Valencià es caracteritzaven per tenir una demografia mitjana, un estatus mitjà-baix i un suport institucional baix, cosa que en conjunt determinava que la vitalitat etnolingüística global de la llengua catalana fos mitjana-baixa al País Valencià. En el gràfic 5 es pot veure amb claredat que dels tres factors socioestructurals, és la demografia el que presenta un valor més acostat a l'equilibri, mentre que el valor del factor estatus és una mica inferior i el del suport institucional és clarament més baix. És evident que el sentit de les diferències coincideix amb l'apreciat teòricament per Ros, Cano i Huici. Si es tenen en compte, però, les matisacions fetes per Ferrando (1991 : 135),[444] i el fet que la comarca de l'Alacantí es caracteritza per tenir la vitalitat etnolingüística més baixa del conjunt de les comarques catalanoparlants del País Valencià, es pot assenyalar que la intensitat de les diferències entre la vitalitat del valencià i del castellà que aprecien els alumnes de la mostra està molt atenuada respecte de la realitat objectiva, molt més desfavorable al valencià.

L'anàlisi detallada dels valors dels factors socioestructurals permet comprendre millor aquestes diferències i comparar-les amb la percepció de la vitalitat etnolingüística descrita per Viladot (1993 : 105-112) per a la ciutat de Barcelona. En el factor demogràfic, els alumnes enquestats de l'Alacantí perceben que els castellanoparlants són majoria en el conjunt de la població i, a més, són majoria als llocs on resideixen. Tenen tendència a casar-se més entre ells mateixos, cosa que afavoreix la transmissió de la seua llengua i, a més, tenen un índex de natalitat més elevat. Per la seua intensitat, els factors clau de la demografia semblen ser la immigració i la emigració. La mobilitat del grup castellanoparlant es valora com a més elevada : immigren més, però també emigren més freqüentment. Aquesta darrera variable és l'única de la dimensió demogràfica que resulta favorable al grup catalanoparlant. La demografia, en el seu conjunt, és favorable al grup castellà. Si es comparen aquestes dades amb les de Viladot (1993), s'observa un panorama molt diferent. L'única coincidència és en el sentit de les variables referides a la immigració i a la emigració : a Barcelona la immigració és també favorable al grup castellanoparlant, mentre que la emigració és favorable al grup catalanoparlant. De tota manera la intensitat de les variables emigració i immigració és més favorable al grup catalanoparlant en la mostra barcelonina que no en la de l'Alacantí.

---

[443] *Supra*, pàg. 361.

[444] *Supra*, pàg. 362.

En la dimensió socioestructural de l'estatus, la mostra enquestada observa un notable equilibri entre l'estatus de les dues llengües al País Valencià, però un notabilíssim desequilibri a favor del castellà en l'estatus internacional de les llengües. Aquest desequilibri coincideix amb la valoració de la mostra barcelonina, però l'estudi de Viladot mostra un clar predomini de la llengua catalana en el factor estatus a Catalunya. Pel que fa a l'estatus del grup i a la riquesa del grup, totes dues variables mostren uns valors notablement semblants, amb un predomini no massa accentuat del grup castellanoparlant. Aquests resultats es poden interpretar com a conseqüència de l'ús predominant del castellà per les classes acomodades urbanes. Per últim, hi ha una coincidència en la valoració més elevada de la història cultural del grup catalanoparlant tant a l'Alacantí com a Barcelona, encara que d'una intensitat molt més elevada en aquest darrer context. En definitiva, la valoració global del factor estatus és clarament favorable al grup castellanoparlant.

Però és en la dimensió del suport institucional, la que depén més directament dels poders públics, on les diferències entre les percepcions de la vitalitat a Barcelona i a l'Alacantí es fan abismals. En totes les variables referides a aquesta dimensió hi ha un clar predomini de la llengua i del grup castellans, i en determinades variables, especialment els serveis oficials, els mitjans de comunicació i la religió, uns desequilibris totalment aclaparadors. El suport institucional és una dimensió més objectiva que no l'estatus, i més fàcil de valorar pels enquestats que la dimensió demogràfica. No és estrany, doncs, que l'autèntica intensitat de les diferències de vitalitat aparega en aquesta dimensió, que globalment presenta una valoració clarament més baixa que la resta.

La dimensió del futur del valencià mostra valors que poden considerar-se com a contradictoris. D'una banda, s'observa com la mostra estudiada creu que, en general, el grup etnolingüístic valencià i la llengua catalana tenen un futur segur al País Valencià.[445] D'altra banda, s'observa com la puntuació diferencial sobre la vitalitat del grup etnolingüístic valencià és mitjana-baixa ($\bar{x}$= 4.26), i equivalent a la que posseeix actualment ($\bar{x}$ = 4.30). Aquestes dades indiquen que la percepció que els alumnes enquestats tenen del futur de la vitalitat del grup etnolingüístic valencià és d'un clar estancament en la situació actual, la qual, com s'ha vist, no és precisament encoratjadora. Per tant, a diferència de la mostra barcelonina estudiada per Viladot, la valoració global de la vitalitat dels alumnes de la comarca de l'Alacantí és clarament favorable al grup etnolingüístic castellà, i la

[445] Les puntuacions mitjanes són 6.2 i 6.03 respectivament. Aquestes puntuacions són directes (no diferencials), ja que aquestes dues preguntes només es formulen referides al grup valencià i la seua llengua.

projecció cap al futur indica que la percepció dels enquestats és que aquesta situació no millorarà.

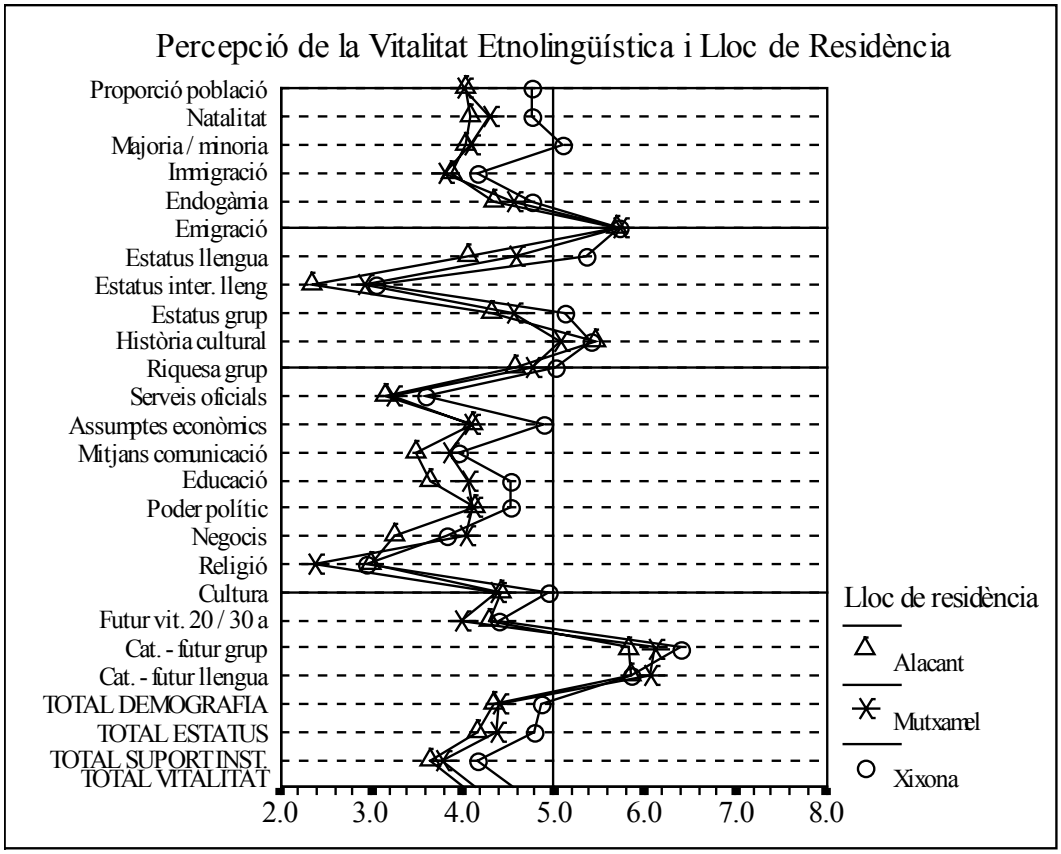

gràfic 6 : relació entre la percepció de la vitalitat etnolingüística i el lloc de residència

6.7.2.1 Relacions entre la vitalitat etnolingüística i la localitat de residència

Com s'ha vist en el capítol sobre la situació demolingüística de les poblacions de la comarca de l'Alacantí,[446] hi ha uns índexs força diferents de transmissió lingüística i de coneixement de la llengua catalana en les diferents localitats on s'ha centrat l'estudi. Lògicament, una situació diferent pel que fa al coneixement de la llengua catalana pot implicar una vitalitat etnolingüística diferent i, per tant, una percepció diferent d'aquesta vitalitat (Harwood & aa., 1994 : 181). Per això convé començar l'anàlisi de les relacions entre la percepció de la vitalitat etnolingüística i les altres variables de l'estudi comprovant les diferències en la percepció de la vitalitat segons les localitats de residència dels enquestats ja que, de comprovar-se aquest lligam, la localitat seria una variable que intervindria en les relacions entre la percepció vitalitat i altres variables de la investigació, cosa que obligaria a controlar la seua intervenció en la resta d'anàlisis.

	Mitjanes			Valor	Significació	Grups diferents
	Alacant	Mutxamel	Xixona	*F*	*F*	(p < 0.05)
Proporció de població	4.0706	4.0465	4.7928	4.6490	0.0108	A–X ; M–X
Natalitat	4.1833	4.3151	4.7868	3.7486	0.0254	A–X
Majoria / minoria	4.1311	4.1576	5.1029	9.3222	0.0001	A–X ; M–X
Immigració	3.7902	3.8363	4.1939	1.4006	0.2492	–
Endogàmia	4.3603	4.6042	4.7557	2.5072	0.0844	–
Emigració	5.7000	5.7035	5.7445	0.0246	0.9757	–
Estatus llengua	4.0936	4.6869	5.3468	12.4563	0.0000	A–X
Estatus internacional llengua	2.4460	3.0494	3.0434	3.2699	0.0403	–
Estatus grup	4.2735	4.6052	5.0537	5.1915	0.0064	A–X
Història cultural	5.3810	5.1012	5.3822	0.8332	0.4364	–
Riquesa grup	4.6545	4.7942	4.9980	1.7989	0.1685	–
Serveis oficials	3.1353	3.3471	3.6230	1.6390	0.1971	–
Assumptes econòmics	4.2128	4.1930	4.8747	6.8504	0.0014	A–X ; M–X
Mitjans comunicació	3.1451	3.8120	3.9241	4.5315	0.0120	A–X
Educació	3.6635	4.0570	4.5701	7.5010	0.0007	A–X
Poder polític	4.3172	4.1465	4.5340	1.2226	0.2970	–
Negocis	3.2382	4.0483	3.8193	4.2506	0.0157	A–M
Religió	3.0833	2.5186	2.9825	1.4061	0.2478	–
Cultura	4.5153	4.3593	4.9247	3.7282	0.0260	M–X
Futur vitalitat 20 / 30 anys	4.3073	4.0529	4.3842	0.7554	0.4713	–
Català - futur grup	5.9559	6.1477	6.4017	0.6320	0.5327	–
Català - futur llengua	5.9420	6.1163	5.9029	0.1041	0.9012	–
TOTAL DEMOGRAFIA	4.4002	4.4169	4.8853	7.6500	0.0007	A–X ; M–X
TOTAL ESTATUS	4.1851	4.4229	4.7663	8.9665	0.0002	A–X
TOTAL SUPORT INST.	3.6709	3.8102	4.1492	5.2752	0.0060	A–X
TOTAL VITALITAT	3.9859	4.1332	4.5530	11.1166	0.0000	A–X ; M–X

taula 4 : mitjanes aritmètiques de la vitalitat etnolingüística segons les localitats de residència i comparació entre les mitjanes (anàlisi de variància)

En el gràfic 6 hi ha representades les mitjanes aritmètiques de les puntuacions diferencials de cada localitat en cadascuna de les variables del Qüestionari de Vitalitat Etnolingüística Subjectiva, i en la taula 4 s'ofereixen els valors exactes de les mitjanes, els resultats de les anàlisis de variància i la comparació entre els grups formats per les

[446] *Supra*, apartat 2, pàgs. 33 i ss.

poblacions d'Alacant, Mutxamel i Xixona (prova de Scheffé).[447] En el gràfic 6 s'observa que en les tres poblacions estudiades de la comarca hi ha unes tendències semblants en el sentit de les diferències de vitalitat estimades, però que la intensitat d'aquestes diferències de vitalitat és desigual. En la majoria de variables sembla que les diferències d'intensitat en la percepció de la vitalitat està relacionada amb la vitalitat etnolingüística objectiva de cada localitat : en general s'observa que la percepció de la vitalitat etnolingüística és clarament més favorable a Xixona, mentre que entre Mutxamel i Alacant les diferències no són tan notables.

Mentre que els alumnes enquestats a Xixona tenen una percepció de la vitalitat etnolingüística global que s'aproxima a l'equilibri –encara que predominen la llengua i el grup castellans–, els alumnes de les altres dues poblacions perceben un predomini clarament superior de la llengua i el grup castellans, de manera que la seua valoració de la vitalitat de la llengua i del grup valencians caldria qualificar-la com a mitjana-baixa.

Una anàlisi més acurada amb l'ajuda de les dades de la taula 4 permet confirmar aquesta interpretació. Hi ha diferències estadísticament significatives tant en la percepció global de la vitalitat etnolingüística actual com en la percepció de cadascuna de les dimensions –demografia, estatus i suport institucional– que en formen part. La percepció més elevada de la vitalitat del grup valencià i de la seua llengua es correspon en tots els casos a la ciutat de Xixona, mentre que Mutxamel presenta mitjanes intermèdies, però més acostades a les de la ciutat d'Alacant. Les diferències entre grups *a posteriori* confirmen que hi ha diferències estadísticament significatives entre Xixona i Alacant en la vitalitat total i en cadascuna de les dimensions de la vitalitat, i entre Xixona i Mutxamel en la demografia i en la percepció total de la vitalitat. En el factor referit al futur de la llengua catalana, en canvi, si bé s'aprecien diferències entre les mitjanes de la percepció de la vitalitat no és segur que aquestes diferències no siguen degudes a l'atzar.

L'examen de cadascuna de les dimensions de la percepció de la vitalitat permet observar algun fenomen interessant. En el factor demogràfic es comprova l'existència de diferències significatives en tres de les variables : la proporció de població, la natalitat i el

[447] Es pot consultar l'anàlisi estadística completa en la figura 5 de l'annex a la vitalitat etnolingüística. La variable DIF_ET2 (natalitat) presenta una lleu desviació del supòsit d'homogeneïtat de les variàncies. S'ha de tenir present, però, que les proves d'una sola variable depenent (com ara l'anàlisi de la variància d'un factor) són molt resistents a la violació dels supòsits de normalitat i homogeneïtat de les variàncies. L'única excepció és quan les mostres són molt petites (menors de 10) i desiguals (una mostra més de 4 vegades major que l'altra), que no és el cas d'aquesta anàlisi (Bisquerra, 1989a : 31-32). Per tant, s'ha decidit mantenir els resultats de la prova d'anàlisi de la variància.

fet que els grups siguen majoria o minoria en els llocs on viuen. Les puntuacions de Xixona són sempre més elevades –és a dir, reflecteixen una percepció de la vitalitat una mica més equilibrada–, i les d'Alacant i Mutxamel són més semblants, especialment en les variables referides a la proporció de població i la majoria o minoria dels grups. En altres paraules, els alumnes enquestats d'Alacant i de Mutxamel perceben d'una manera molt semblant que els castellanoparlants són majoria en el conjunt de la població i, a més, són majoria als llocs on resideixen. Si es té en compte que l'anàlisi demolingüística d'Alacant i de Mutxamel presenta unes realitats bastant diferents en aquestes dues localitats, es pot deduir que l'avaluació de la vitalitat que fan els estudiants de Mutxamel és comparativament més pessimista del que permetria preveure la situació actual de la seua població, sobretot si es compara amb la realitat d'Alacant, encara que cal admetre que aquesta situació és certament conflictiva.

En la dimensió de l'estatus, hi ha diferències estadísticament significatives entre les diferents localitats en les variables referides a l'estatus de la llengua, a l'estatus del grup –amb diferències significatives entre els grups d'Alacant i de Xixona– i a l'estatus internacional de la llengua, i hi ha una visió més semblant en la història cultural –que és un dels pocs ítems on hi ha una percepció de la vitalitat favorable al grup etnolingüístic valencià–, i en la riquesa del grup.

Per últim, en el suport institucional hi ha diferències estadísticament significatives en la majoria de les variables : assumptes econòmics, mitjans de comunicació, educació, negocis i cultura. En la variable educació hi ha unes diferències que es corresponen objectivament amb la realitat local de la implantació dels programes educatius bilingües. En les variables referides als assumptes econòmics i als negocis hi ha diferències que mereixen un comentari. El grup de Mutxamel té una visió molt semblant al d'Alacant en la percepció de la presència dels grups etnolingüístics en els assumptes econòmics i de negocis al País Valencià, significativament diferent de la percepció del grup de Xixona. Per contra, el grup de Mutxamel té una percepció semblant –una mica superior, fins i tot– a la del grup de Xixona de la presència de la llengua catalana en el món empresarial, que fa que es diferencie significativament del grup d'Alacant. Aquesta darrera variable pot interpretar-se com referida a la presència de la llengua catalana en la vida econòmica, i podria reflectir la realitat més propera i coneguda pels alumnes, mentre que la primera variable fa referència al control de l'economia pels grups etnolingüístics, aspecte aquest més subjectiu que explicaria la visió pessimista del grup de Mutxamel. Una altra variable que presenta uns resultats una mica sorprenents és la referida als mitjans de comunicació, ja que a

Alacant hi ha una visió molt més desfavorable per a la llengua catalana que a les altres poblacions, mentre que la realitat és que l'oferta de mitjans de comunicació és molt semblant a totes les poblacions de la comarca. Per últim, la representació dels grups etnolingüístics en la vida cultural mostra diferències importants, sobretot entre Mutxamel i Xixona, que és possible que reflectesquen diferències reals en els usos lingüístics de l'oferta cultural local. En tot cas, res no justifica que a Mutxamel tinguen una visió més negativa de la vitalitat del valencià que a Alacant en aquesta variable.

Aquest darrer resultat i d'altres suara comentats (assumptes econòmics, proporció de població, majoria o minoria de la població, etc.) fan pensar en la possibilitat que a Mutxamel hi haja una visió més pessimista del que hauria de ser normal en algunes variables, fenomen que podria ser resultat d'una situació de competència més acusada entre els grups etnolingüístics. En algun dels estudis ressenyats més amunt (Bourhis & Sachdev, 1984), l'existència d'un equilibri entre els grups –i per tant d'una major competència social– implicava una percepció distorsionada de la vitalitat etnolingüística.[448] L'anàlisi de la percepció de la vitalitat entre els diferents grups etnolingüístics per a cadascuna de les localitats de l'estudi potser que il·lumine aquesta qüestió.

6.7.2.2 Relacions entre la vitalitat etnolingüística i la primera llengua

En els estudis sobre la vitalitat etnolingüística en relació als grups etnolingüístics, la primera llengua és el factor principal d'adscripció dels individus als diferents grups. Així s'esdevé en la majoria dels estudis que s'han esmentat. En alguns dels treballs ressenyats, com ara el de Giles i Johnson (1987) o la replica d'aquest treball realitzada per Viladot (1992a, 1992b, 1993a, 1993b ; Viladot &. Siguan, 1992 ; Giles & Viladot, 1994), es classificaven els individus en els grups etnolingüístics tenint en compte no només la primera llengua, sinó també l'autoidentificació prioritària com a membres d'un o de l'altre grup etnolingüístic en una situació de competència.[449] S'ha de tenir present, però, que aquestes investigacions tenien per finalitat la comprovació empírica de les previsions de la Teoria de la Identitat Etnolingüística.

D'altra banda, s'ha comprovat en la mostra de l'Alacantí[450] que la identificació amb un o altre grup etnolingüístic és gradual, i que els alumnes de primera llengua catalana o

[448] *Supra*, pàg. 353.

[449] *Supra*, pàgs. 337 i 365.

[450] *Supra*, apartat 3.6, pàgs. 132 i ss.

bilingües tenen tendència a autoconsiderar-se igualment com a valencians que com a espanyols. Els estudis de Viladot també han posat de manifest[451] que els subjectes no es refereixen a la mateixa cosa quan parlen de la seua identitat com a catalans –que és un concepte relacionat amb la identitat personal i, per tant, una autodescripció en termes d'atributs personals–, que quan parlen de la seua identitat com a espanyols –que es relaciona amb la identitat social, és a dir, amb la identitat derivada de la pertinença a un grup (Viladot, 1992b : 128 ; 1993a : 80-89).

Com a conseqüència d'aquestes conclusions, i d'acord amb les variables que han configurat fins ara el treball, el més adequat és estudiar les relacions entre la percepció de la vitalitat i la primera llengua. Aquesta variable servirà, doncs, per a configurar els grups etnolingüístics en la present investigació. Com que, a més, s'ha comprovat la relació que hi ha entre la localitat de residència i la percepció de la vitalitat, caldrà realitzar en primer lloc una anàlisi de la relació entre l'avaluació subjectiva de la vitalitat etnolingüística i els grups etnolingüístics segons la primera llengua (grup valencià, grup castellà i grup bilingüe), i posteriorment controlar la influència de la localitat de residència tornant a realitzar les anàlisis per a cadascuna de les poblacions. S'haurà de tenir en compte, però, que aquesta darrera decisió influeix en les possibilitats d'anàlisi de les dades, ja que mentre que a Xixona hi ha una situació d'equilibri entre els grups castellanoparlant, catalanoparlant i bilingüe, a Mutxamel i a Alacant hi ha un desequilibri clar en contra del grup catalanoparlant, cosa que limita les possibilitats de realitzar comparacions entre els grups.[452]

[451] *Supra*, pàg. 366.

[452] Cal recordar les dades de la mostra amb què s'ha treballat. Si no es tenen en compte els alumnes amb una primera llengua diferent, a Xixona hi ha un 38.4 % de castellanoparlants, un 30.2 % de bilingües i un 31.4 % de catalanoparlants ; a Mutxamel hi ha un 65.2 % de castellanoparlants, un 19.6 % de bilingües i un 15.2% de catalanoparlants ; i a Alacant hi ha un 58.8% de castellanoparlants, un 33.3% de bilingües i un 7.8 % de catalanoparlants.

En el gràfic 7 hi ha representades les puntuacions de l'avaluació subjectiva de la vitalitat etnolingüística segons la primera llengua per al total de la mostra, i en la taula 5

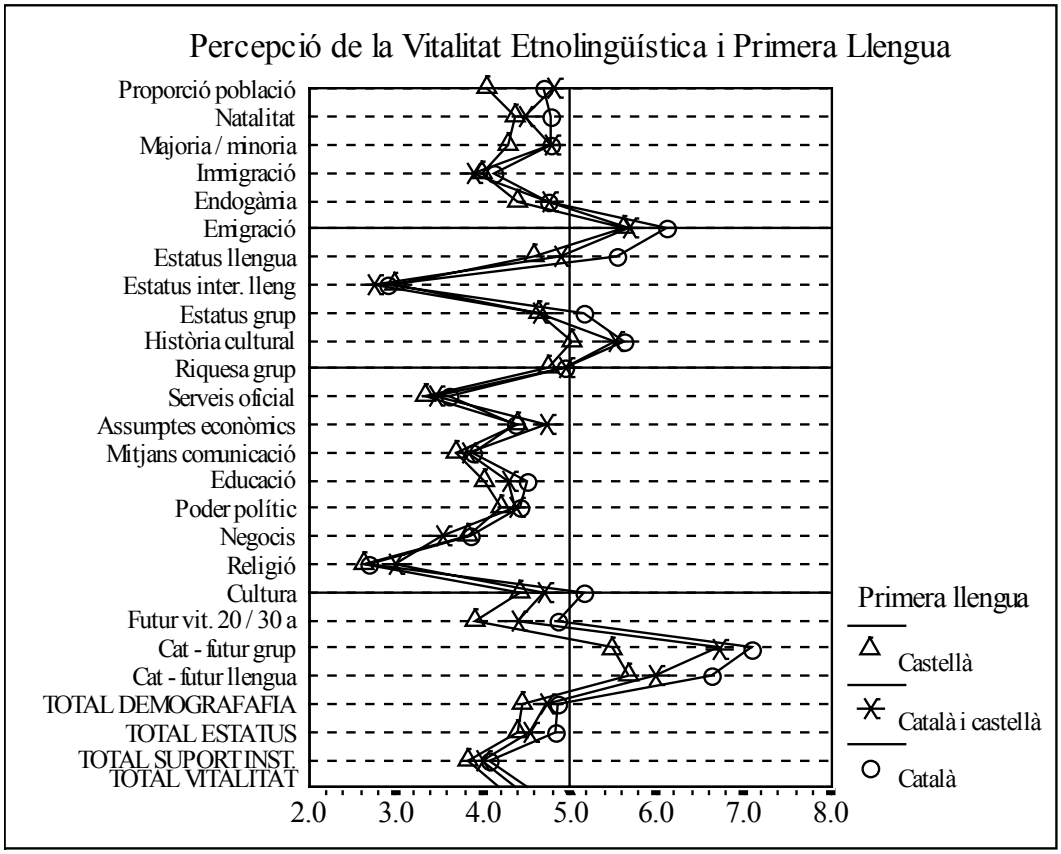

gràfic 7 : relació entre la vitalitat etnolingüística i la primera llengua per al total de la mostra

s'ofereixen els valors exactes de les mitjanes, els resultats de les anàlisis de variància i la comparació entre els grups formats pels alumnes de primera llengua catalana, bilingües precoços i de primera llengua castellana (prova de Scheffé). Una primera ullada permet apreciar uns perfils de percepció de la vitalitat força semblants en la dimensió del suport institucional, ja que les línies de tots els grups se superposen a la majoria de les variables i les úniques divergències apreciables s'observen en les variables referides a l'educació i, sobretot, a la cultura. Per contra, són evidents les diferències entre els grups en algunes de les variables de les dimensions demogràfica i d'estatus, així com en l'avaluació de la vitalitat futura del grup etnolingüístic valencià i de la seua llengua.

En general, tots els grups perceben en la majoria de les variables, i també en les puntuacions totals de la vitalitat etnolingüística i de cadascuna de les dimensions de demografia, estatus i suport institucional, la major vitalitat de la llengua i del grup etnolingüístic castellans, però també s'observa que en algunes variables hi ha divergències en l'avaluació de la vitalitat que afavoreixen el grup propi : el grup etnolingüístic valencià és el que dóna a gairebé totes les variables unes puntuacions més decantades cap a l'equilibri entre els grups, i en algunes variables (estatus de la llengua, estatus del grup, cultura) l'únic que percep que el seu grup etnolingüístic predomina sobre l'altre grup ; pel contrari, el grup etnolingüístic castellà és el que en la majoria de les variables opina que el seu propi grup té un predomini més intens.

	Mitjanes			Valor	Significació	Grups diferents
	Català	Bilingüe	Castellà	*F*	*F*	(p < 0.05)
Proporció de població	4.6981	4.7582	4.1117	3.5485	0.0307	–
Natalitat	4.7831	4.4668	4.4202	1.0303	0.3589	–
Majoria / minoria	4.8288	4.8142	4.2987	2.7079	0.0693	–
Immigració	4.1801	3.8116	3.9847	0.6448	0.5259	–
Endogàmia	4.7776	4.6705	4.4129	2.0560	0.1308	–
Emigració	6.0638	5.7809	5.6180	1.7356	0.1791	–
Estatus llengua	5.5769	4.7891	4.6082	5.6868	0.0040	Cas. – Cat.
Estatus internacional llengua	3.0700	2.6386	2.9668	1.3313	0.2666	–
Estatus grup	5.1594	4.5898	4.6196	2.3274	0.1003	–
Història cultural	5.6056	5.5139	5.0168	4.4319	0.0132	Cas. – Cat.
Riquesa grup	4.9581	4.8682	4.7510	0.5809	0.5604	–
Serveis oficials	3.7356	3.4127	3.3505	0.8583	0.4255	–
Assumptes econòmics	4.4713	4.6382	4.4463	0.4293	0.6516	–
Mitjans comunicació	3.8512	3.7699	3.4986	0.9961	0.3712	–
Educació	4.4628	4.2329	4.0644	1.1693	0.3128	–
Poder polític	4.4200	4.4684	4.2438	0.5113	0.6006	–
Negocis	3.8975	3.4655	3.7531	1.1772	0.3104	–
Religió	2.8206	3.0727	2.7663	0.5496	0.5781	–
Cultura	5.1031	4.6115	4.4914	3.4912	0.0325	Cas. – Cat.
Futur vitalitat 20 / 30 anys	4.8594	4.3691	3.9489	6.3363	0.0022	Cas. – Cat.
Català - futur grup	7.0838	6.7082	5.5852	8.3741	0.0003	Cas. – Bil ; Cas. – Cat.
Català - futur llengua	6.6687	5.9827	5.8160	1.6728	0.1905	–
TOTAL DEMOGRAFIA	4.8806	4.7654	4.4561	4.7100	0.0101	Cas. – Cat.
TOTAL ESTATUS	4.8540	4.5165	4.3892	4.5708	0.0116	Cas. – Cat.
TOTAL SUPORT INST.	4.0876	3.9648	3.8283	1.3356	0.2657	–
TOTAL VITALITAT	4.5223	4.3708	4.1619	3.6797	0.0273	Cas. – Cat.

taula 5 : mitjanes aritmètiques de la vitalitat etnolingüística segons la primera llengua i comparació entre les mitjanes (anàlisi de variància)

Les avaluacions del grup bilingüe són intermèdies entre els altres dos grups etnolingüístics en algunes variables (estatus de la llengua, educació, cultura, força del grup valencià en els propers 20 o 30 anys), però en algunes té una percepció molt semblant a la del grup castellà (natalitat, emigració, estatus del grup), i en algunes altres s'assembla més al grup etnolingüístic valencià (proporció de població, majoria o minoria, endogàmia o història cultural).

Quant a les puntuacions globals, en les dimensions de demografia i d'estatus s'observen diferències entre els grups, encara que d'una intensitat moderada. En totes dues dimensions el grup etnolingüístic valencià percep una vitalitat etnolingüística favorable al castellà però molt propera a l'equilibri, mentre que el grup castellà, sense allunyar-se massa de la percepció del grup valencià, presenta unes puntuacions més desequilibrades a favor del propi grup. En la dimensió del suport institucional, que com s'ha vist és segurament la més important de la vitalitat,[453] tots els grups tenen una visió molt més coincident i molt més desequilibrada a favor de la vitalitat de la llengua i del grup castellans. En la dimensió del futur de la llengua, la puntuació diferencial de la variable que estima la força dels grups etnolingüístics dins de 20 o 30 anys té valors molt divergents : el grup valencià creu que en el futur millorarà la seua vitalitat actual ($\bar{x} = 4.5223$) i s'arribarà a una situació d'equilibri ($\bar{x} = 4.8594$) ; el grup castellà opina que en el futur millorarà la seua vitalitat actual ($\bar{x} = 4.1619$) i augmentarà la seua posició de predomini ($\bar{x} = 3.9489$), i el grup bilingüe considera que la situació futura dels grups etnolingüístics ($\bar{x} = 4.3691$) serà molt semblant a l'actual ($\bar{x} = 4.3708$).

L'anàlisi estadística confirma l'existència de diferències significatives en les variables proporció de població –de la dimensió demogràfica–, estatus de la llengua i història cultural –de la dimensió de l'estatus–, cultura –de la dimensió del suport institucional–, futur de la vitalitat dins de 20 o 30 anys i futur del grup valencià –de la dimensió del futur del valencià. També confirmen l'existència de diferències significatives en les puntuacions globals dels factors demografia i estatus, així com del total de la percepció de la vitalitat etnolingüística. En general les diferències es donen entre els dos grups etnolingüístics principals : el grup de primera llengua catalana i el de primera llengua castellana.[454]

[453] *Supra*, pàg. 329.

[454] A més de les dades de la taula 5, es pot consultar l'anàlisi estadística (anàlisi de la variància) i els estadístics descriptius en la figura 6 de l'annex a la vitalitat etnolingüística.

El gràfic 8 representa la percepció de la vitalitat etnolingüística pels grups de primera llengua catalana, bilingüe i de primera llengua castellana de la ciutat de Xixona. El

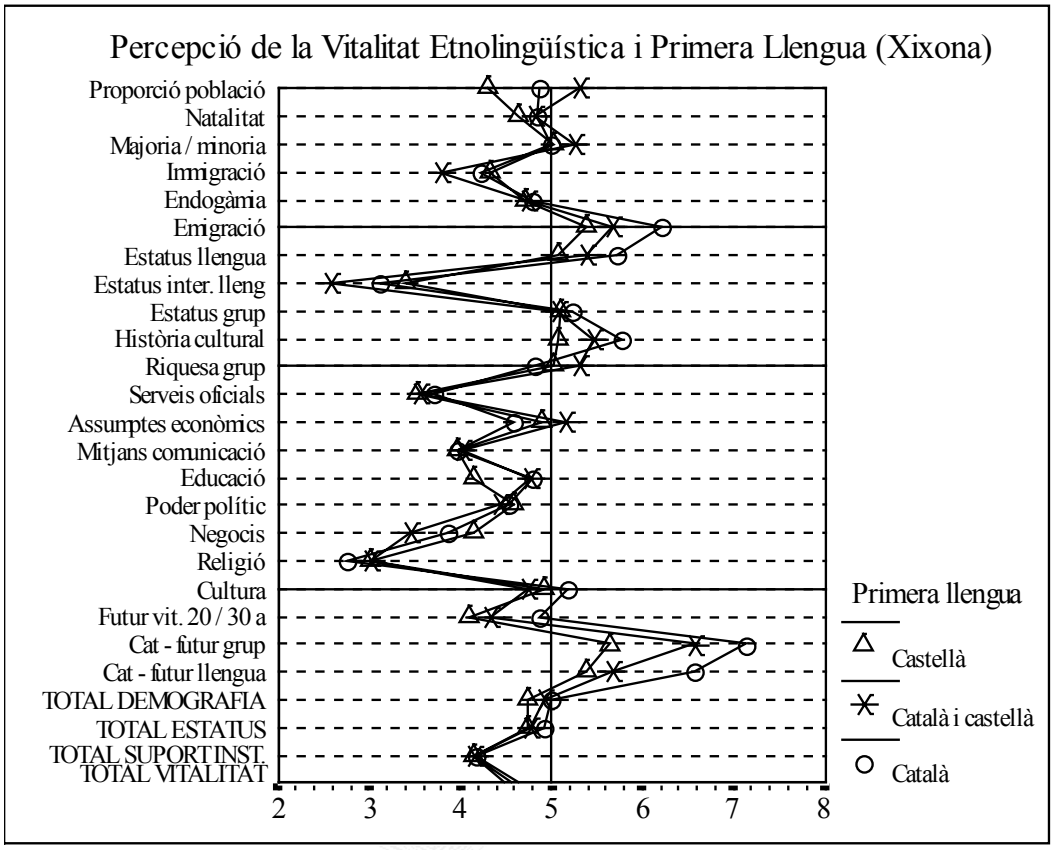

gràfic 8 : relació entre la vitalitat etnolingüística i la primera llengua per als alumnes de Xixona

gràfic posa de manifest les semblances en la percepció de la vitalitat entre els tres grups etnolingüístics : en la majoria de les variables les línies són molt properes o fins i tot se superposen, i en les variables que arrepleguen les puntuacions totals de les dimensions demogràfica, d'estatus, de suport institucional i de percepció global de la vitalitat actual es podria dir que hi ha una percepció gairebé idèntica de la vitalitat. Una anàlisi més detallada només mostra petites divergències d'opinió entre els grups en algunes de les variables : la proporció de població, l'emigració, l'estatus de la llengua, la història cultural, l'educació o els negocis. Tanmateix, l'anàlisi estadística demostra que únicament en el cas de la història cultural es pot tenir la seguretat ($F_{2,83} = 3.3055$, $p = 0.0416$) que aquestes divergències no són degudes a l'atzar, i que hi ha diferències significatives al nivell 0.05 entre els grups de primera llengua castellana i de primera llengua catalana.[455]

[455] Es poden consultar els resultats de les anàlisis estadístiques (anàlisi de la variància) i els valors dels estadístics descriptius en la figura 7 de l'annex a la vitalitat etnolingüística.

On sí que s'aprecien diferències molt clares és en la percepció de la vitalitat futura dels grups etnolingüístics, sobretot en la puntuació directa de la variable que mesura la confiança que el poble valencià tinga un futur segur. Les diferències que hi ha en aquesta variable són estadísticament significatives ($F_{2,83} = 4.5525$, $p = 0.0133$), amb diferències significatives al nivell 0.05 entre el grup de primera llengua castellana i el grup de primera llengua catalana. Si es compara la vitalitat actual percebuda pels grups i l'estimació de la força i la vitalitat dels grups dins de 20 o 30 anys, hi ha també divergències interessants. El grup valencià creu que en el futur millorarà la vitalitat del grup propi, mentre que els altres dos grups aprecien que serà el grup castellanoparlant el que millorarà la vitalitat respecte de l'actual.[456]

En conclusió, les dades expressen el fet que en un context com el de la ciutat de Xixona, on hi ha un cert equilibri en la vitalitat etnolingüística, es dóna un alt grau de consens en la percepció d'aquesta vitalitat. A més, l'avaluació que fan els subjectes enquestats d'aquesta vitalitat és bastant realista, i només en alguns dels factors més subjectius, com ara la història cultural o la confiança en el futur del poble valencià, hi ha una valoració divergent en els diferents grups etnolingüístics que, en tot cas, s'equilibra en les puntuacions totals de la vitalitat actual i de les diferents dimensions que en formen part.

En el gràfic 9 es poden comprovar les diferències en la percepció de la vitalitat etnolingüística entre els diferents grups etnolingüístics que hi ha a Mutxamel. En general s'observa que l'avaluació que fa el grup de primera llengua catalana és clarament divergent de la que fa el grup castellanoparlant en competència, mentre que els alumnes que s'autodeclaren com a bilingües tenen una percepció intermèdia que s'aproxima més vegades a la del grup de primera llengua castellana que no a la del grup de primera llengua catalana. Cal tenir molt present, però, les observacions que s'han fet anteriorment en el sentit que hi ha un fort desequilibri entre el grup de primera llengua castellana i els grups bilingüe i de primera llengua catalana, força més reduïts. Per tant, les diferències que s'observen en el gràfic poden estar motivades en part per aquest fenomen. De fet, les proves estadístiques d'anàlisi de dades només permeten confirmar l'existència de diferències estadísticament significatives entre els grups etnolingüístics valencià i castellà en les variables endogàmia ($F_{2,39} = 4.4235$, $p = 0.0186$) i estatus de la llengua

[456] Les puntuacions mitjanes de la vitalitat actual a Xixona són 4.6333 per al grup valencià, 4.5553 per al grup bilingüe i 4.4893 per al grup castellà ; la predicció de la vitalitat futura presenta les mitjanes següents : 4.8676 per al grup valencià, 4.3683 per al grup bilingüe i 4.0129 per al grup castellà.

($F_{2,39} = 4.3943$, $p = 0.0190$), malgrat que en el gràfic 9 s'aprecien diferències entre els grups d'intensitat important en algunes altres variables.[457]

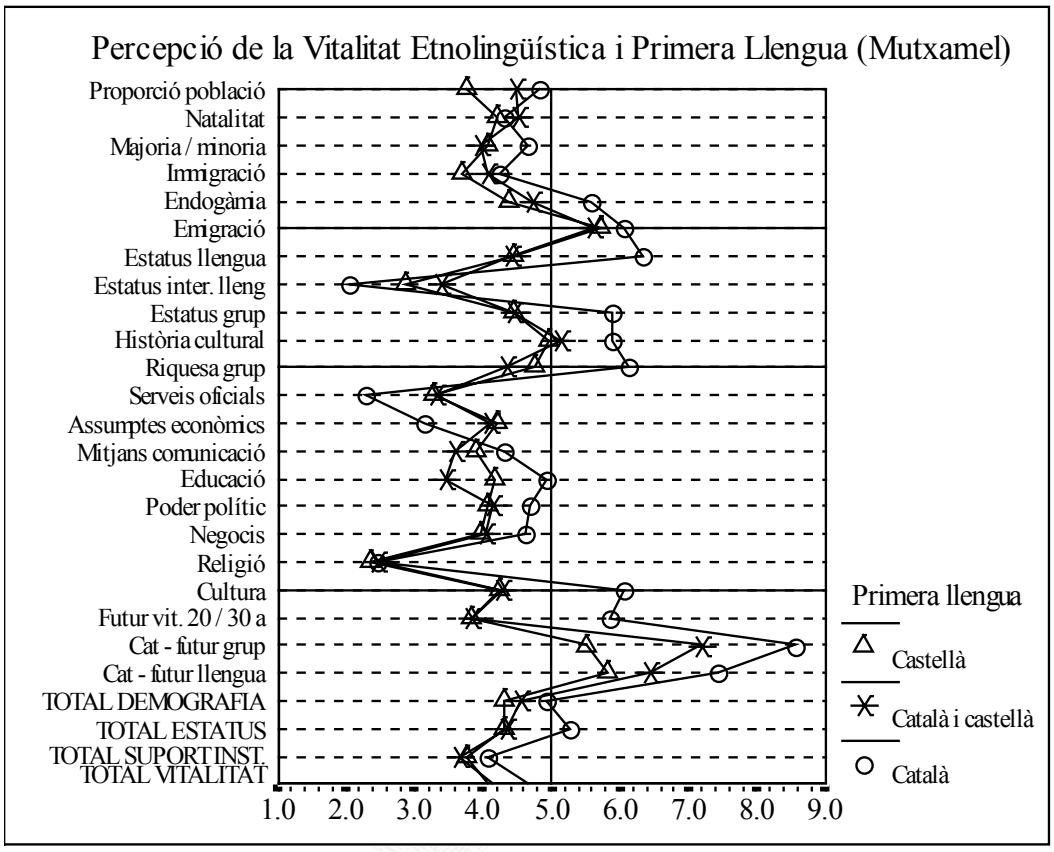

gràfic 9 : relació entre la vitalitat etnolingüística i la primera llengua per als alumnes de Mutxamel

Així, l'anàlisi d'aquest gràfic mostra valors divergents i clarament més elevats en les puntuacions diferencials per al grup etnolingüístic valencià no sols en les variables citades anteriorment, sinó també en la puntuació global d'estatus i en diverses variables demogràfiques (proporció de població i majoria o minoria) i d'estatus (estatus grup, història cultural i riquesa del grup). D'igual manera, també s'observen puntuacions divergents de signe divers (de vegades positiu i d'altres negatiu) en algunes variables de la dimensió del suport institucional (serveis oficials, assumptes econòmics, educació, poder polític, negocis i cultura).

[457] Ja s'ha comentat la dificultat de demostrar l'existència de diferències estadísticament significatives amb grups molt desequilibrats. En aquest cas s'ha realitzat l'anàlisi de dades comparant el grups valencià, castellà i bilingüe mitjançant una prova d'anàlisi de la variància d'un factor. Si es comparen només els grups de primera llengua catalana i de primera llengua castellana mitjançant la prova *t* de Student, es demostraria també l'existència de diferències estadísticament significatives per a la variable vitalitat futura dins de 20 – 30 anys ($p = 0.043$) i en el total de la dimensió d'estatus ($p = 0.028$). Es poden consultar els resultats de les diferents anàlisis estadístiques i els estadístics descriptius en la figura 8 de l'annex a la vitalitat etnolingüística.

En la dimensió del futur de la varietat lingüística valenciana, les puntuacions del grup valencià són sempre molt diferenciades en sentit positiu per a la vitalitat futura de la llengua i el grup propis. És especialment interessant la projecció respecte de la vitalitat futura dels grups etnolingüístics. El grup valencià prediu un augment important de la vitalitat del grup propi, que passarà a ser predominant, mentre que els altres dos grups, que coincideixen a fer una avaluació actual del predomini lingüístic més decantada cap a la llengua majoritària, també coincideixen a predir que en el futur el predomini de la llengua i del grup castellans serà encara més accentuat.[458] En resum, les dades semblen indicar una major divergència en la percepció de la vitalitat etnolingüística a Mutxamel que no a Xixona, ja que hi ha unes puntuacions mitjanes clarament diferenciades en molts dels ítems, però la dimensió reduïda dels grups etnolingüístics valencià i bilingüe impedeix demostrar l'existència de diferències estadísticament significatives en moltes d'aquestes variables. Sembla tractar-se, doncs, del perfil de percepció de la vitalitat que Harwood i aa. (1994 : 172-173)[459] denominen percepció distorsionada a favor de la vitalitat del propi grup, especialment pel que fa al grup de primera llengua catalana.

En el gràfic 10 hi ha les puntuacions mitjanes de la percepció de la vitalitat etnolingüística per als subjectes que resideixen a la ciutat d'Alacant. Com sempre, tots els grups avaluen globalment que la llengua i el grup etnolingüístic castellans tenen una vitalitat més elevada. Criden, però, l'atenció les puntuacions del grup etnolingüístic valencià. En moltes de les variables les puntuacions d'aquest grup són les que indiquen una percepció més acusada del predomini del grup etnolingüístic castellà, al contrari del que ocorre a les ciutats de Mutxamel i Xixona.

[458] Les puntuacions mitjanes de la vitalitat actual a Mutxamel són 4.6588 per al grup valencià, 4.1335 per al grup bilingüe i 4.0768 per al grup castellà ; la predicció de la vitalitat futura presenta les mitjanes següents : 5.3917 per al grup valencià, 3.8444 per al grup bilingüe i 3.8330 per al grup castellà.

[459] *Supra*, pàg. 334.

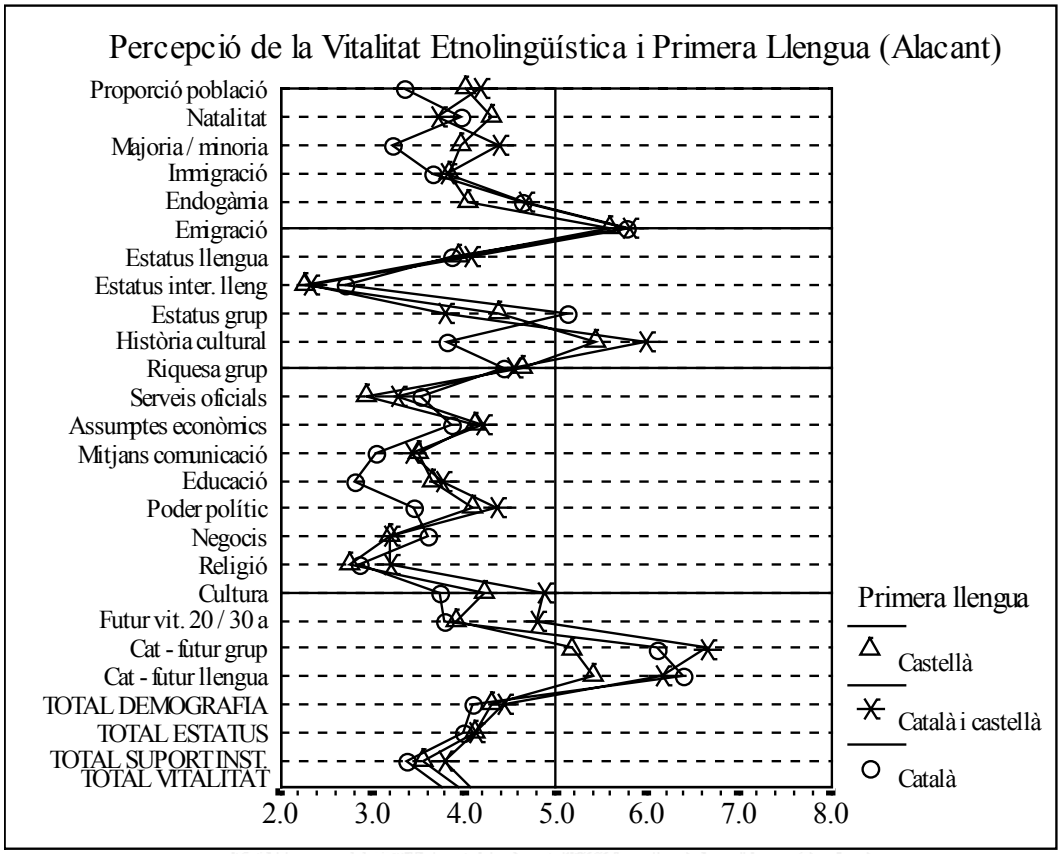

gràfic 10 : relació entre la vitalitat etnolingüística i la primera llengua per als alumnes d'Alacant

Així, s'observa aquest fenomen en algunes de les variables demogràfiques (proporció de població i majoria o minoria), d'estatus (molt acusadament en la variable història cultural), de suport institucional (mitjans de comunicació, educació, poder polític i cultura) i, en menor mesura, en el futur del grup valencià (futur de la vitalitat dins de 20 o 30 anys). En canvi, les puntuacions globals de la vitalitat i de les diferents dimensions de demografia, estatus i suport institucional no presenten diferències importants, encara que les mitjanes més baixes són sempre les del grup etnolingüístic valencià. Sembla haver-hi, per tant, una avaluació divergent de la vitalitat en el grup minoritari, en contra del propi grup i a favor del grup dominant. El fenomen és encara més destacat perquè no afecta al grup bilingüe, que presenta normalment puntuacions més favorables a l'equilibri lingüístic.[460] Per tant, aquest cas sembla que correspon al perfil de valoració de la vitalitat

[460] L'anàlisi estadística no permet confirmar aquestes diferències, segurament per causa de la dimensió reduïda del grup etnolingüístic valencià (n = 4). L'anàlisi de la variància només mostra diferències significatives per a la variable referida a la història cultural, però no es dóna el supòsit de l'homogeneïtat de les variàncies. Com que no s'ha trobat cap transformació matemàtica que permeta demostrar aquest supòsit, s'ha recorregut a l'estadística no paramètrica, però la prova *K* de Kruskal-Wallis no permet descartar la hipòtesi nul·la que les diferències trobades siguen degudes a l'atzar. Es pot consultar l'anàlisi estadística i els estadístics descriptius en la figura 9 de l'annex a la vitalitat etnolingüística.

anomenat percepció distorsionada a favor de la vitalitat de l'altre grup (Harwood & aa, 1994 : 173-174).[461]

El grup bilingüe és l'únic que creu que la vitalitat futura de la varietat lingüística valenciana millorarà respecte de la vitalitat actual. Mentre que pel que fa a la vitalitat actual hi ha una valoració semblant dels grups bilingüe i castellà, i una valoració una mica més pessimista del grup valencià, la predicció de la valoració futura que fan els grups valencià i castellà és molt semblant, i expressa un clar estancament de la situació actual, molt més favorable al grup i a la llengua majoritaris. Per contra, el grup bilingüe es queda sol quan valora que en el futur hi haurà una tendència a equilibrar la situació dels grups etnolingüístics.[462]

El resultats obtinguts en analitzar la percepció de la vitalitat etnolingüística en relació a la primera llengua i a les localitats de residència mostren un fenomen interessant, però cal prendre'ls amb precaució perquè les característiques de la mostra, amb grups molt desequilibrats en algunes localitats, no permeten demostrar en alguns casos que les diferències no siguen degudes a l'atzar. En síntesi, els resultats de les poblacions de Xixona, Mutxamel i Alacant manifesten que els contextos on hi ha un cert equilibri en la vitalitat etnolingüística –com és el cas de Xixona–, hi ha una percepció de la vitalitat bastant realista i, sobretot, un consens important entre els diferent grups etnolingüístics en la valoració de la vitalitat actual dels grups. Aquest consens només es trenca en la valoració futura de la vitalitat dels grups etnolingüístics, ja que els membres de cada grup valoren que millorarà la situació actual del grup propi. Cal destacar que en la valoració futura del la vitalitat, l'opinió del grup bilingüe té una posició intermèdia entre la dels altres grups, però és una mica més propera a la del grup castellà.

En les localitats on hi ha una forta competència etnolingüística –com és el cas de Mutxamel–, els grups etnolingüístics mostren una manca de consens important en la percepció de la vitalitat, amb una clara tendència a divergir en les puntuacions a favor del grup propi : el grup valencià valora que la vitalitat entre els grups és propera a l'equilibri i, a més, que la tendència de futur és que predomine el grup propi. Per contra, el grup majoritari castellà valora globalment la vitalitat actual d'una manera més favorable al propi

---

[461] *Supra*, pàg. 335.

[462] Les puntuacions mitjanes de la vitalitat actual a Alacant són 3.7645 per al grup valencià, 4.0828 per al grup bilingüe i 3.9082 per al grup castellà ; la predicció de la vitalitat futura presenta les mitjanes següents : 3.8000 per al grup valencià, 4.6047 per al grup bilingüe i 4.0880 per al grup castellà.

grup i creu que en el futur la situació serà molt semblant a l'actual. Cal destacar que en aquest context el grup bilingüe s'acosta a les valoracions del grup majoritari, que presenta una avaluació de la vitalitat més realista.

Per últim, en aquells contextos on hi ha un predomini aclaparador del grup majoritari –com és el cas d'Alacant–, la visió del grup minoritari és clarament pessimista respecte de la vitalitat del grup propi. Aquest pessimisme s'observa sobretot en la comparació entre la vitalitat etnolingüística global que presenta el grup en l'actualitat i la que prediu per al futur, amb un clar estancament. Aquesta percepció de la vitalitat pot considerar-se com a realista, i coincideix amb la percepció que en té el grup majoritari. En aquest context destaca l'optimisme poc justificat del grup bilingüe respecte de la vitalitat actual del grup minoritari i la projecció futura de la vitalitat d'aquest grup. Sembla, doncs, que en aquest tipus de context és el grup bilingüe el que pot tenir una visió més distorsionada de la realitat.

6.7.2.3 Relacions entre la vitalitat etnolingüística i els programes educatius

Un dels objectius fonamentals d'aquest estudi és l'avaluació dels resultats dels diferents programes educatius, especialment dels programes educatius bilingües, a la comarca de l'Alacantí. En relació a la vitalitat etnolingüística interessa analitzar fins a quin punt el fet d'haver estat escolaritzat en un o altre programa educatiu pot afectar la percepció i l'avaluació de la vitalitat de les llengües i dels grups etnolingüístics en contacte. Cal recordar que els estudis sobre la vitalitat etnolingüística destaquen la relació entre aquesta percepció i altres variables clau de la investigació sociolingüística i educativa, com són les actituds lingüístiques, els usos lingüístics, l'aprenentatge de les segones llengües, etc.

Se sap que les variables primera llengua i programa educatiu no són ortogonals, sinó que estan correlacionades a la comarca de l'Alacantí.[463] Aquesta situació, que és normal en la investigació social, impedeix realitzar proves d'anàlisi de la variància amb més d'un factor per tal de comprovar la influència real de cadascuna de les variables així com les possibles interaccions que s'hi donen.[464] D'altra banda, s'ha comprovat la necessitat, previsible teòricament, de controlar la influència de la variable lloc de residència. Aquest fet provoca que alguns dels grups secundaris formats en relació a altres variables, com ara la primera llengua, tinguen un nombre reduït de subjectes, cosa que com

[463] *Supra*, apartat 3.4.1, pàg. 81.

[464] *Supra*, pàg. 198, nota 247.

s'ha vist restringeix les possibilitats d'arribar a conclusions segures. Aquestes limitacions augmenten en la mesura que es controlen noves variables en la investigació.

En el gràfic 11 hi ha representada la relació entre la percepció de la vitalitat etnolingüística i el programa educatiu en què es troben matriculats els alumnes enquestats.

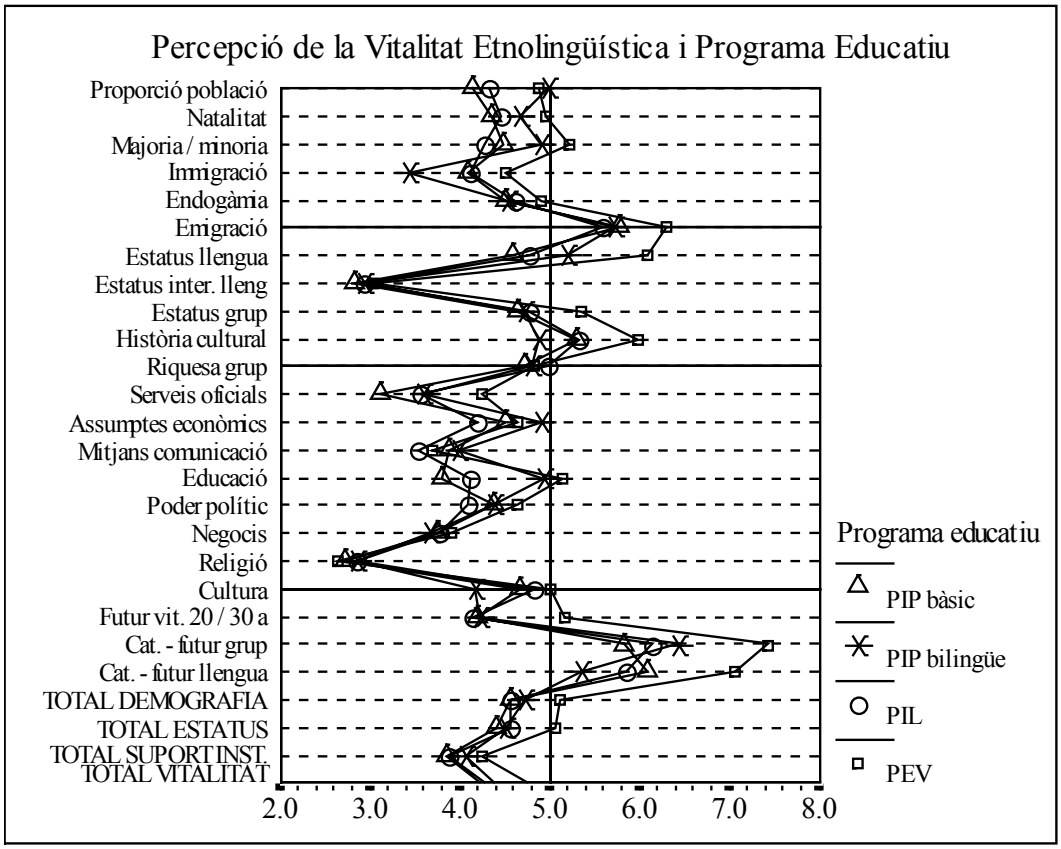

gràfic 11 : relació entre la vitalitat etnolingüística i el programa educatiu per a la totalitat de la mostra

S'hi pot observar com les puntuacions dels alumnes matriculats al PEV destaquen en el sentit de realitzar una avaluació més optimista per a la vitalitat del grup etnolingüístic valencià i la seua llengua. Les puntuacions del PIP bilingüe, sense arribar a ser tan favorables a la vitalitat del català com les del PEV, també són en general més favorables al grup valencià i a la seua llengua que les del PIL i les del PIP bàsic. Cal recordar, però, que els grups del PIP bilingüe i del PEV del nostre estudi són, tots dos, de la ciutat de Xixona, amb una situació demolingüística i una percepció de la vitalitat de la llengua bastant més optimistes que no la resta. A més, el grup del PEV es caracteritza perquè tots els alumnes que s'hi troben escolaritzats tenen com a primera llengua el català. En conseqüència, s'ha de controlar la intervenció de les variables localitat de residència i primera llengua per a poder descriure d'una manera més exacta l'estructura de les dades que es pretén d'analitzar.

Per tant, cal procedir a l'anàlisi de les relacions entre l'avaluació de la vitalitat etnolingüística i els programes educatius controlant el lloc de residència en primer lloc, i posteriorment la primera llengua dels alumnes. És previsible que les conclusions a què s'arribe no es puguen demostrar estadísticament en alguns casos, per la qual cosa únicament tindran un valor d'indici a l'hora de formular hipòtesis que haurien de comprovar-se posteriorment amb noves investigacions.

L'estratègia per a controlar la intervenció de les variables localitat de residència i primera llengua consisteix a comparar les relacions entre la percepció de la vitalitat etnolingüística i els programes educatius per a cada grup d'alumnes segons la primera llengua (catalanoparlants, bilingües i castellanoparlants), de cadascuna de les poblacions de l'estudi (Alacant, Mutxamel i Xixona). En el pràctica és un procediment que pot resultar lent, ja que caldrà comentar vuit gràfics com el precedent,[465] però permetrà obtenir conclusions més exactes que amb qualsevol altre mètode alternatiu.

[465] Són vuit gràfics i no nou perquè a Alacant no hi ha cap alumne catalanoparlant en el PIP i, per tant, no es pot realitzar la comparació entre els alumnes catalanoparlants d'Alacant segons el programa educatiu.

6.7.2.3.1 Relacions entre la vitalitat etnolingüística i els programes educatius a Xixona

El gràfic 12 mostra la percepció de la vitalitat en els alumnes castellanoparlants de Xixona.[466] En general s'observa que els alumnes del PIP bàsic són els que solen presentar

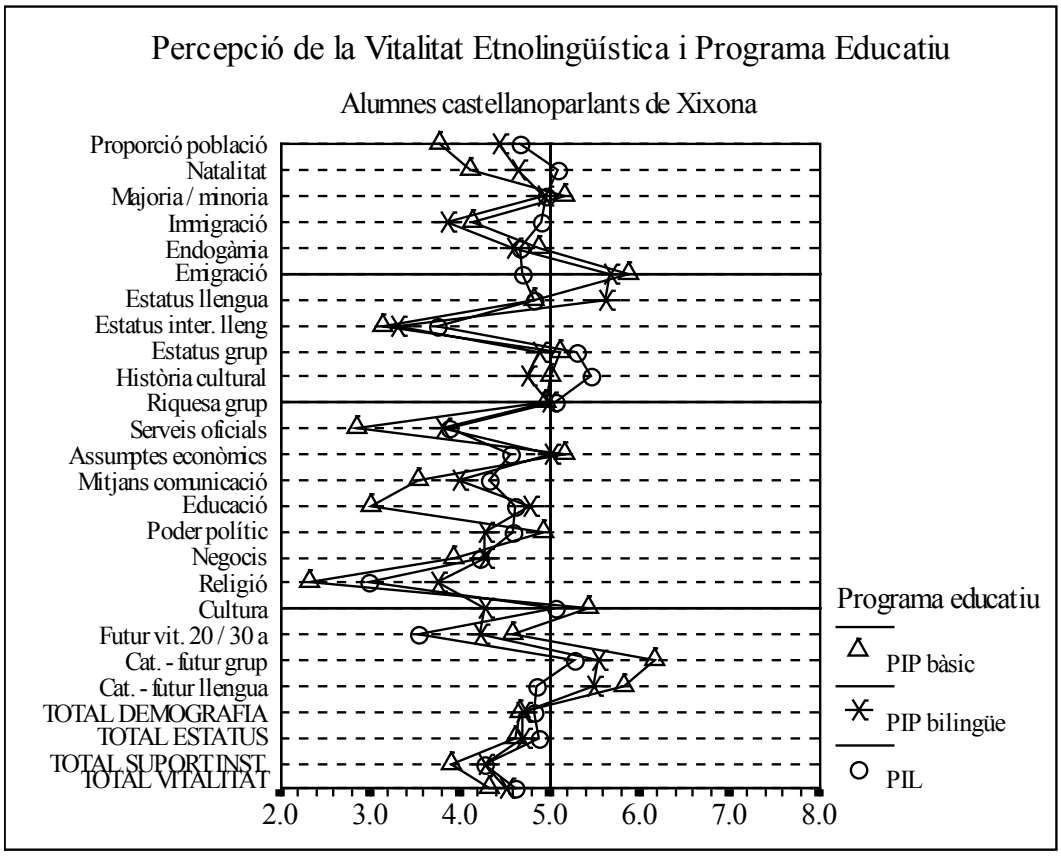

gràfic 12 : relació entre la vitalitat etnolingüística i el programa educatiu per als alumnes castellano-parlants de Xixona

unes puntuacions més decantades cap a la llengua i el grup propis (castellans), mentre que els alumnes del PIL i del PIP bilingüe expressen una percepció més equilibrada entre els grups, això sí dins d'un predomini global del grup etnolingüístic castellà. Per contra, el grup del PIP bàsic és el que augura un millor futur al grup valencià i a la seua llengua.

Les puntuacions dels grups del PIP bilingüe i del PIL no són en general massa diferents, la qual cosa és normal si es té en compte que es tracta en els dos casos de programes bilingües. A més, cal recordar que el grup del PIL es troba en un barri format bàsicament per immigrants, i això pot introduir canvis en al percepció de la vitalitat. Així s'esdevé segurament en el cas de la variable referida a l'emigració. En tot cas, en les

[466] En aquest cas els grups són bastant equilibrats, ja que hi ha 10 alumnes en el PIP bàsic, 12 en el PIP bilingüe i 11 en el PIL.

puntuacions globals de demografia, estatus i suport institucional, així com en la puntuació global de la vitalitat, s'observen diferències mínimes. En la dimensió del futur de la llengua, per contra, les discrepàncies que s'observen tenen una major entitat.

L'anàlisi estadística només permet assegurar que hi ha diferències significatives en les variables referides a l'emigració ($F_{2,30} = 4.4287$, $p = 0.0206$) –deguda segurament a la influència del context–, a l'educació ($F_{2,30} = 6.4931$, $p = 0.0045$), cosa lògica, per tractar-se de grups referits a programes educatius diferents, i a la cultura ($F_{2,29} = 6.7492$, $p = 0.0039$), sent aquesta darrera diferència difícilment interpretable.[467] Aquests resultats, que mostren en general una visió bastant semblant de la vitalitat, s'ajusten a les conclusions obtingudes anteriorment en valorar que la percepció de la vitalitat a Xixona és, en general, bastant

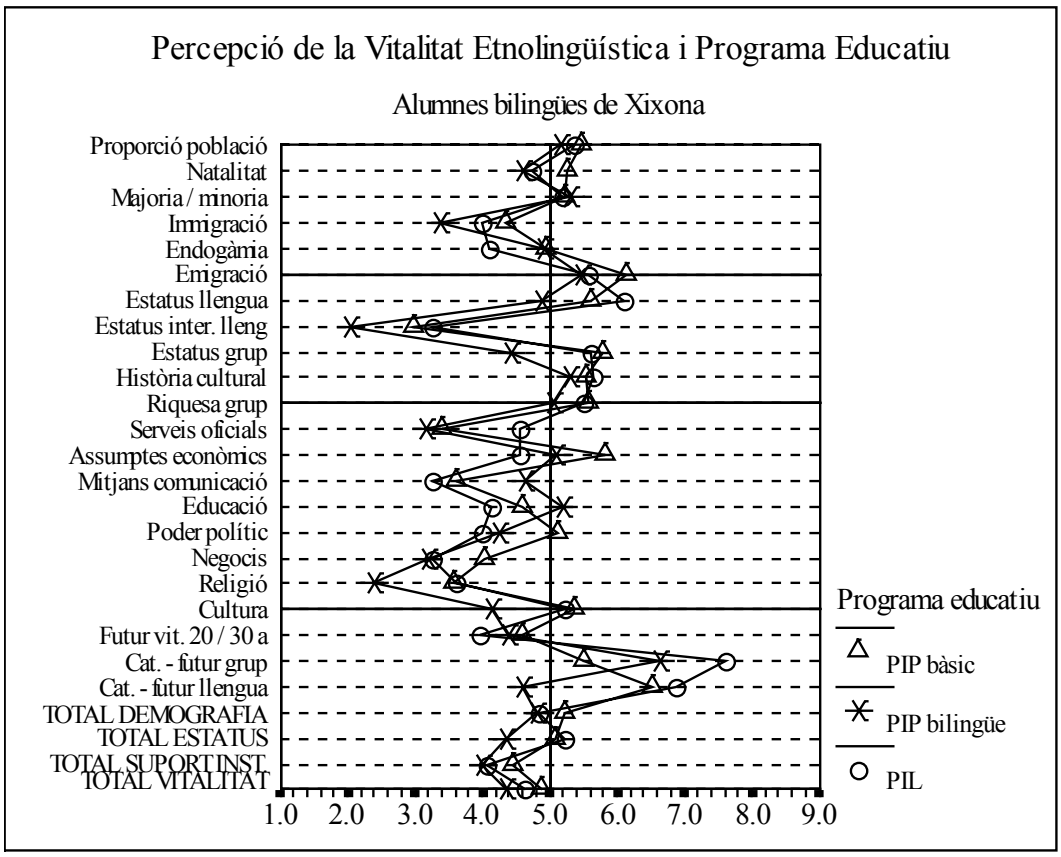

gràfic 13 : relació entre la vitalitat etnolingüística i el programa educatiu per als alumnes bilingües de Xixona

realista i consensuada.[468]

[467] Es pot consultar l'anàlisi estadística i els estadístics descriptius en la figura 10 de l'annex a la vitalitat etnolingüística.

[468] *Supra*, pàg. 397.

Es pot observar l'avaluació de la vitalitat etnolingüística que fan els alumnes bilingües de Xixona dels diferents programes educatius en el gràfic 13.[469] No s'observen en general grans diferències entre els grups encara que el grup del PIP bilingüe presenta les puntuacions més baixes en algunes variables. Aquest fenomen s'observa en el cas de variables com ara l'estatus del grup, l'estatus de la llengua, l'estatus internacional de la llengua, la religió, el futur de la llengua catalana i en la puntuació global de la dimensió d'estatus. En tot cas, en la majoria de casos es tracta de diferències d'una intensitat moderada, i l'anàlisi de dades no permet demostrar que cap d'elles siga estadísticament significativa.[470] Aquests resultats confirmen les interpretacions anteriors en el sentit que a

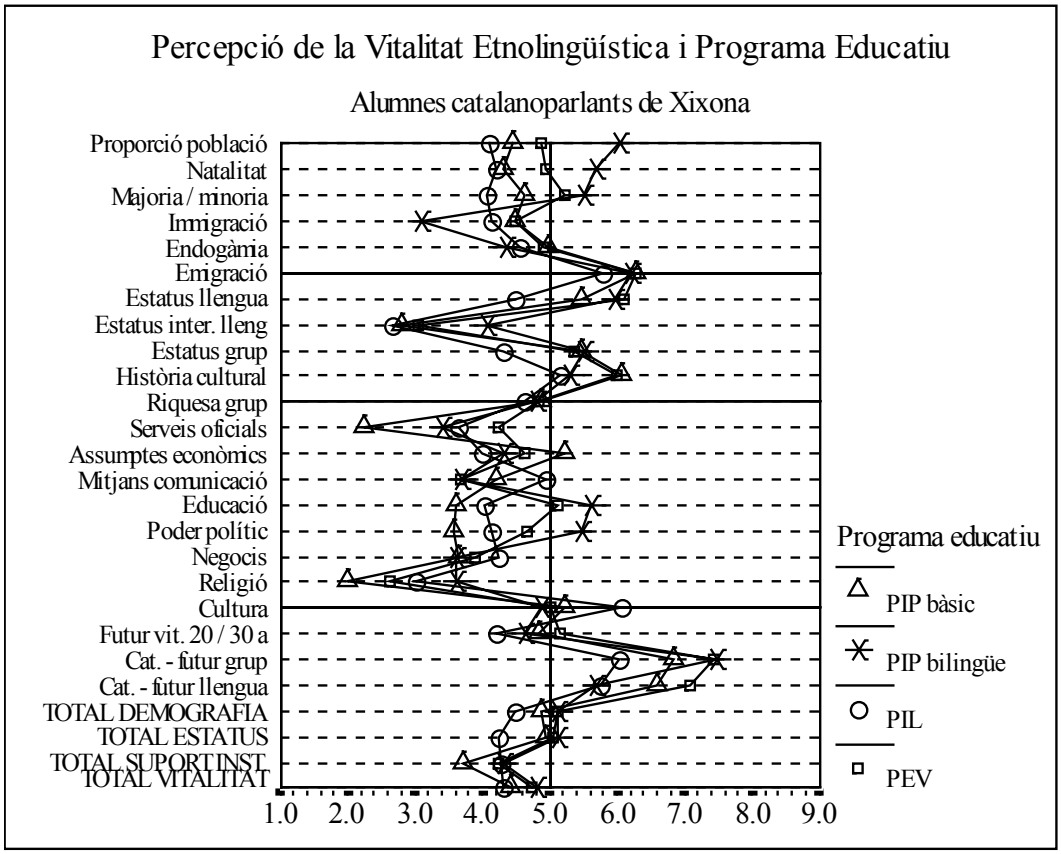

gràfic 14 : relació entre la vitalitat etnolingüística i el programa educatiu per als alumnes catalano-parlants de Xixona

Xixona hi ha una percepció de la vitalitat bastant homogènia i realista.

[469] En el grup d'alumnes bilingües de Xixona la distribució segons els programes educatius no és tan equilibrada com en el grup d'alumnes castellanoparlants : hi ha 7 alumnes en el PIP bàsic, 13 en el PIP bilingüe i 6 en el PIL.

[470] Es pot consultar l'anàlisi estadística i els estadístics descriptius en la figura 11 de l'annex a la vitalitat etnolingüística.

El darrer grup d'alumnes de Xixona és el de primera llengua catalana.[471] En el gràfic 14 es pot observar la valoració de la vitalitat etnolingüística que fan els alumnes catalanoparlants dels diferents programes educatius. Aquests no presenten una estructura molt definida. Açò és degut al fet que en fragmentar tant les dades, es corre el risc que la intervenció de l'atzar siga més important, cosa que dificulta la interpretació dels resultats.

S'hi observen diferències entre els grups en diverses variables demogràfiques, en algunes dels factor estatus, en moltes de les referides al suport institucional i també en les referides al futur del grup valencià i de la seua llengua. Així mateix, s'aprecien diferències en els totals d'estatus i de suport institucional, encara que les diferències en les puntuacions globals són de menor entitat. Es veu en diverses variables que les puntuacions baixes en la percepció diferenciada de la vitalitat corresponen als grups del PIP bàsic i del PIL, i les puntuacions més elevades al PIP bilingüe i al PEV. Per a interpretar aquests resultats cal recordar que els alumnes del PIL viuen en un barri allunyat de la resta de la població i habitat majoritàriament per immigrants, la qual cosa pot implicar una vitalitat etnolingüística objectiva diferent i una percepció d'aquesta vitalitat també diferent, i més decantada cap al grup de llengua majoritària. En el cas de les puntuacions del PIP bilingüe, que mostren en algunes variables una percepció molt optimista de la vitalitat del grup propi, no es fàcil donar una explicació tan evident. S'ha de tenir present, però, que aquests alumnes estan escolaritzats en un centre totalment bilingüe (és el mateix que el dels alumnes del PEV), cosa que pot provocar en part aquesta visió. A més, la percepció global de la vitalitat és semblant a la dels alumnes del PEV.

Una altra possibilitat és que es tracte d'una distorsió en favor del propi grup pareguda a la que s'observava a Mutxamel : els alumnes de llengua minoritzada es troben en una població i en un centre educatiu on el català és la llengua ambiental, però en un grup de classe on competeixen amb alumnes del grup etnolingüístic dominant. El resultat d'aquesta competència seria una visió distorsionada a favor del propi grup. De tota manera, la reduïda grandària dels grups obliga a presentar aquestes hipòtesis amb molta prudència. De fet, l'anàlisi de dades només confirma l'existència de diferències estadísticament significatives en la variable educació ($F_{3,22} = 4.2762$, $p = 0.0160$), que evidentment està relacionada amb la variable independent.[472] En síntesi, els resultats d'aquest apartat

[471] Els grups en aquest cas consten de 5 alumnes en el PIP bàsic, 4 alumnes en el PIP bilingüe, 4 alumnes en el PIL i 14 alumnes en el PEV.

[472] Es poden consultar els resultats de l'anàlisi estadística i els valors dels estadístics descriptius en la figura 12 de l'annex a la vitalitat etnolingüística.

confirmen la impressió prèvia que en els contextos com Xixona, on hi ha un cert equilibri entre la llengua majoritària i la llengua minoritzada, es dóna una visió bastant coincident i realista de la vitalitat dels diferents grups etnolingüístics. Aquest consens es faria extensiu als programes educatius, ja que no s'observen diferències importants que es puguen atribuir únicament a la intervenció d'aquesta variable.

6.7.2.3.2 Relacions entre la vitalitat etnolingüística i els programes educatius a Mutxamel

El grup de primera llengua castellana és el més nombrós dins de la submostra de Mutxamel. Per aquesta raó, convé començar l'anàlisi de les relacions entre la percepció vitalitat etnolingüística i els programes educatius amb els alumnes originàriament castellanoparlants.[473]

En el gràfic 15 s'observen diferències importants en moltes de les variables de la dimensió demogràfica (especialment en les variables referides a la proporció de població, natalitat, majoria o minoria i immigració), en la majoria de les variables del factor estatus (estatus de la llengua, estatus del grup i riquesa del grup), en moltes de les variables de la dimensió del suport institucional (assumptes econòmics, educació, negocis, religió i cultura) i en les variables referides al futur del grup etnolingüístic valencià i de la seua llengua (força i activitat del grup en els propers 20 o 30 anys, confiança en el futur del grup valencià i confiança en el futur de la llengua catalana al País Valencià). Les puntuacions de les diferents dimensions de demografia, estatus i suport institucional mostren també diferències apreciables, que evidentment es traslladen a la percepció global del total de la vitalitat etnolingüística.

[473] Els grups formats amb alumnes de primera llengua castellana de Mutxamel a partir del programa educatiu es troben fortament desequilibrats : hi ha 24 alumnes en el PIP bàsic i 6 alumnes en el PIL.

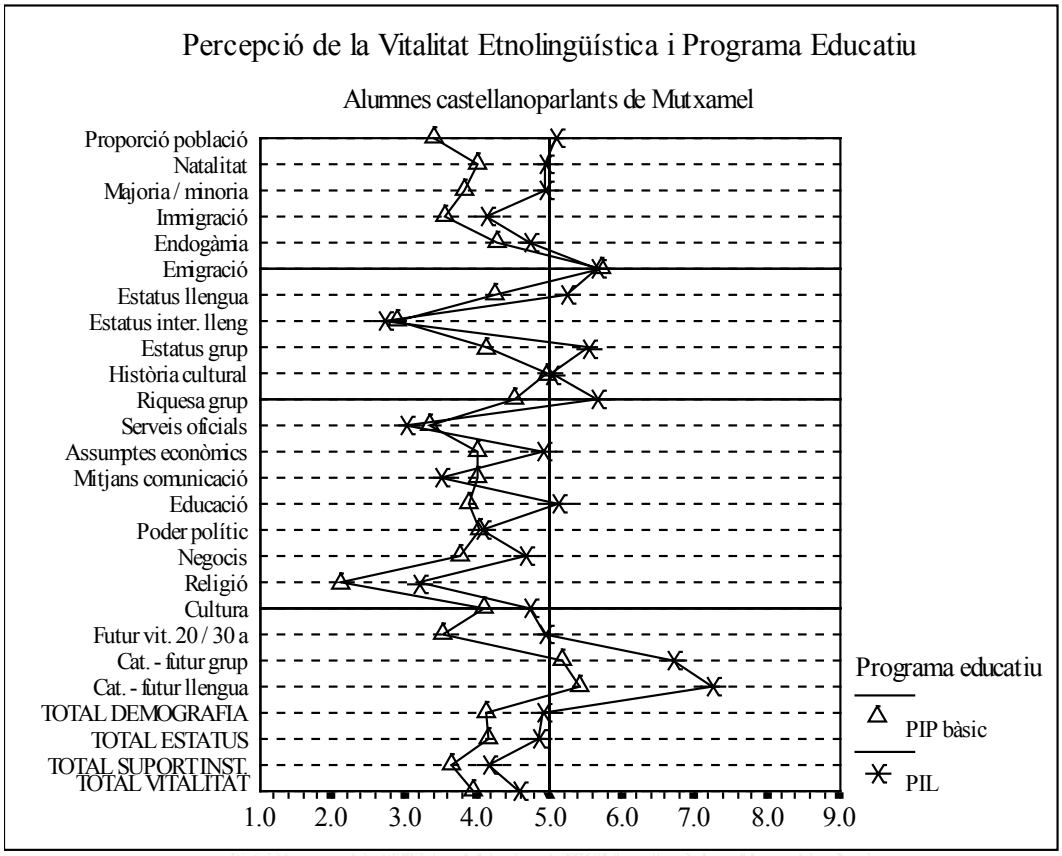

gràfic 15 : relació entre la vitalitat etnolingüística i el programa educatiu per als alumnes castellano-parlants de Mutxamel

Les diferències suara comentades en els alumnes de primera llengua castellana de Mutxamel presenten el mateix sentit que s'observava quan s'han comparat els grups etnolingüístics d'aquesta mateixa població : els alumnes castellanoparlants del PIL valoren que la vitalitat dels dos grups etnolingüístics està molt equilibrada, i en el futur tendirà a un equilibri total. Tenen, per tant, una percepció esbiaixada a favor de l'altre grup etnolingüístic. Els alumnes castellanoparlants del PIP, per contra, tenen una percepció de la vitalitat molt més favorable al grup i a la llengua propis, i probablement més acostada a la realitat.

L'anàlisi estadística només permet demostrar que hi ha diferències significatives en la percepció de les variables proporció de població ($t = -2.91$, $p = 0.007$), estatus del grup ($t = -2.50$, $p = 0.019$), riquesa del grup ($t = -2.33$, $p = 0.028$), educació ($t = -4.12$, $p < 0.001$) i en el total de la dimensió de demografia ($t = -2.56$, $p = 0.017$).[474] De tota manera, si s'analitzen els resultats de les proves estadístiques es pot veure que en moltes altres

[474] Es poden consultar els resultats de l'anàlisi estadística i els valors dels estadístics descriptius en la figura 13 de l'annex a la vitalitat etnolingüística.

variables s'està molt a prop de poder demostrar també l'existència de diferències estadísticament significatives, cosa que segurament no és possible per la petita quantitat d'alumnes de primera llengua castellana escolaritzats en el PIL.

Per tant, és prou clar que per als alumnes castellanoparlants de Mutxamel, el fet d'estar escolaritzats en un programa educatiu bilingüe té uns efectes clars sobre la percepció de la vitalitat, en el sentit que es produeix una divergència evident de la valoració respecte de la que fan els subjectes del mateix grup etnolingüístic escolaritzats en la llengua pròpia. De fet, la percepció d'aquests alumnes s'assembla en certa manera a la que feien globalment els alumnes de primera llengua catalana. Aquests resultats també ajuden a reforçar la interpretació anterior, és a dir, que en els contextos on hi ha una clara competència entre els grups etnolingüístics és més fàcil que es produesquen divergències

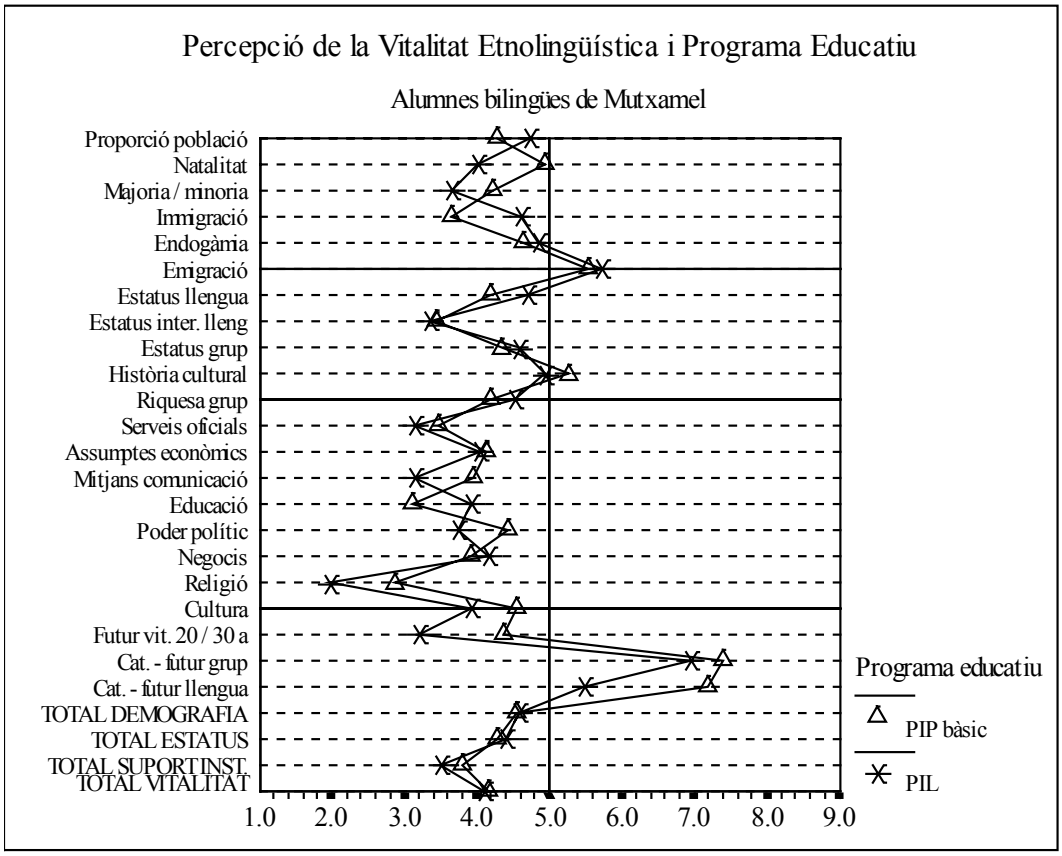

gràfic 16 : relació entre la vitalitat etnolingüística i el programa educatiu per als alumnes bilingües de Mutxamel

en l'avaluació de la vitalitat etnolingüística dels grups en contacte.

En el gràfic 16 es pot veure representada l'avaluació de la vitalitat etnolingüística que fan els alumnes bilingües dels dos programes educatius que s'imparteixen a Mutxamel.[475] S'hi observa que les puntuacions dels alumnes bilingües dels PIP i del PIL són, en general, bastant semblants, i no es veu el fenomen detectat en el grup d'alumnes castellanoparlants. De fet, en algunes de les variables és el grup del PIP bàsic el que presenta puntuacions més favorables a l'equilibri entre els grups etnolingüístics, i aquest grup té una visió més optimista del futur del grup etnolingüístic valencià que el grup matriculat en el PIL, que presenta sobre aquest mateix tema una valoració més pessimista. Les puntuacions globals de les diferents dimensions de demografia, estatus i suport institucional són, en tot cas, pràcticament idèntiques, així com la puntuació diferencial global de la vitalitat etnolingüística.

D'altra banda, l'anàlisi de dades confirma que cap de les diferències obtingudes és estadísticament significativa.[476] En síntesi, aquest resultat sembla indicar que el fet d'estar o no estar matriculat en un programa educatiu bilingüe no afecta la percepció de la vitalitat dels alumnes bilingües, al contrari del que s'ha vist anteriorment per als alumnes de primera llengua castellana. Una altra interpretació alternativa seria que els alumnes bilingües, per la seua posició intermèdia, en terra de ningú, s'impliquen menys en la competència dels grups etnolingüístics i mantenen una visió més equilibrada i estable que la dels altres grups, independentment de factors com ara el programa educatiu.

El grup d'alumnes catalanoparlants de Mutxamel és molt reduït, i no està equilibrat respecte de la variable programa educatiu : només hi ha dos alumnes matriculats en el PIP bàsic i quatre en el PIL. A més, un dels alumnes catalanoparlants del PIP no va assistir el dia que es va contestar el Qüestionari de Vitalitat Etnolingüística Subjectiva. Per tant, els resultats d'aquest grup cal tenir-los en compte, però amb més prevencions encara, si cap, que en els casos anteriors.

[475] En aquest cas els grups d'alumnes són reduïts però equilibrats : a Mutxamel hi ha 5 alumnes bilingües matriculats en el PIP bàsic i quatre en el PIL.

[476] Es pot consultar l'anàlisi estadística i els valors dels estadístics descriptius en la figura 14 de l'annex a la vitalitat etnolingüística.

En el gràfic 17 es poden observar les relacions entre la percepció de la vitalitat etnolingüística i el programa educatiu per als alumnes de primera llengua catalana de

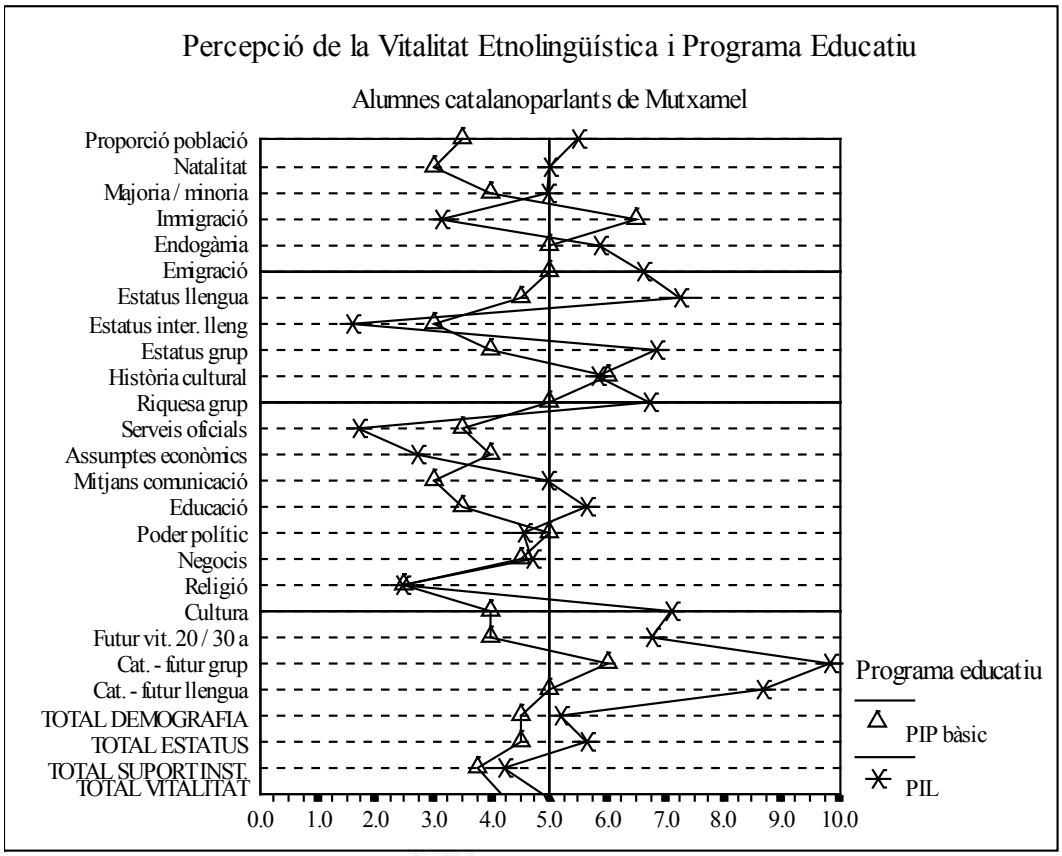

gràfic 17 : relació entre la vitalitat etnolingüística i el programa educatiu per als alumnes catalano-parlants de Mutxamel

Mutxamel. Les diferències que hi ha són molt intenses i favorables en moltes de les variables al grup matriculat en el PIL. Malgrat la magnitud de les diferències, el fet que es tracta de grups molt reduïts i fortament desequilibrats impedeix traure cap conclusió des del punt de vista estadístic de la comparació entre les puntuacions dels grups.[477] Només es pot valorar, i amb moltes precaucions, que les puntuacions del grup matriculat en el PIL semblen estar distorsionades a favor del propi grup en algunes de les variables de les dues dimensions més subjectives : la de l'estatus i, sobretot, la del futur del grup valencià i de la seua llengua.

[477] Es pot consultar l'anàlisi estadística i els valors dels estadístics descriptius en la figura 15 de l'annex a la vitalitat etnolingüística.

6.7.2.3.3 Relacions entre la vitalitat etnolingüística i els programes educatius a Alacant

A Alacant, han contestat el Qüestionari de Vitalitat Etnolingüística Subjectiva un total de 30 alumnes de primera llengua castellana, 24 matriculats en el PIP bàsic i 6 matriculats en el PIL. Es tracta, doncs, de grups molt desequilibrats. En el gràfic 18 es pot veure representada la valoració que aquests alumnes realitzen de la vitalitat dels grups etnolingüístics.

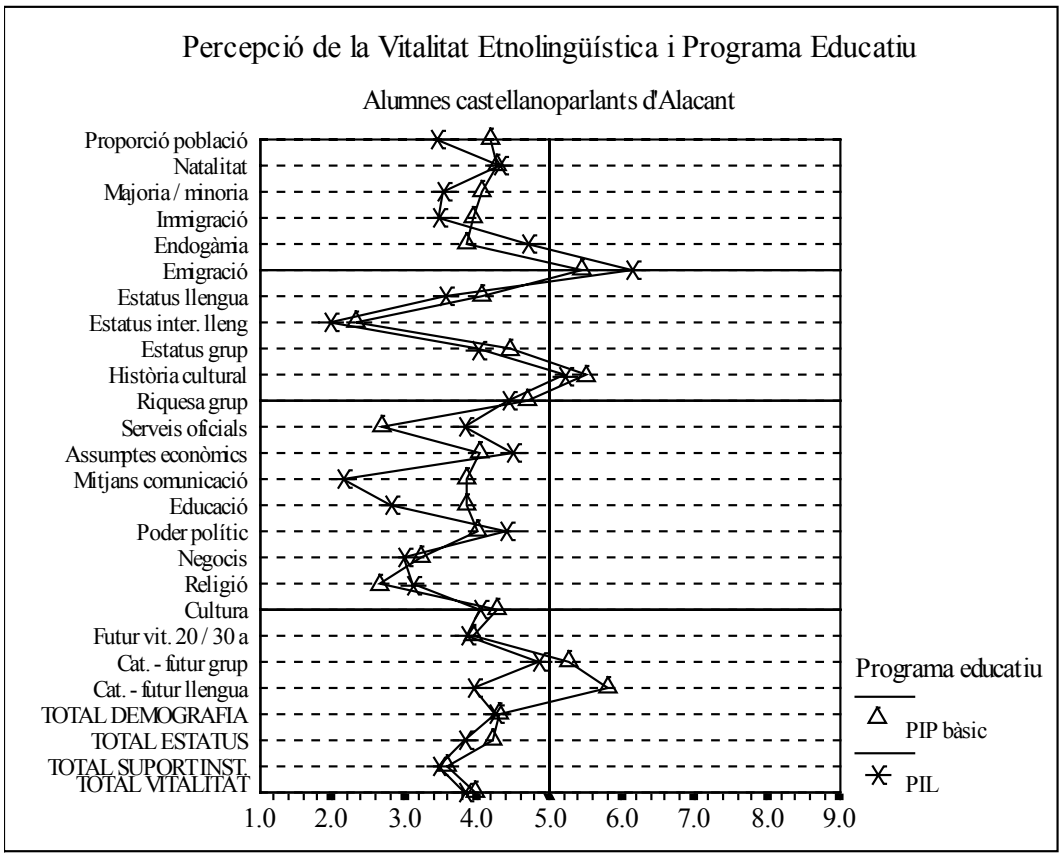

gràfic 18 : relació entre la vitalitat etnolingüística i el programa educatiu per als alumnes castellano-parlants d'Alacant

S'hi pot comprovar que hi ha una percepció de la vitalitat que s'assembla bastant, sobretot en la puntuació total de la vitalitat etnolingüística i en les puntuacions de les diferents dimensions de demografia, estatus i suport institucional. Les mitjanes de cada grup de variables demostren que en el factor d'estatus hi ha una percepció gairebé idèntica entre els grups, i en canvi hi ha algunes diferències en la valoració d'algunes variables demogràfiques i, sobretot, de la dimensió del suport institucional. El sentit i la intensitat de les diferències indica que tots dos grups d'alumnes valoren com a més elevada la vitalitat de la llengua i del grup castellans (és a dir, el grup propi), però la valoració que fa el grup

matriculat en el PIL indica que percep aquest predomini amb més intensitat. Pel que fa a la dimensió del futur del grup valencià i de la seua llengua, només s'observa una important divergència en la variable referida al futur de la llengua catalana, en què el grup matriculat en el PIP bàsic és clarament més optimista que no el grup del PIL.

L'anàlisi estadística només permet demostrar l'existència de diferències estadísticament significatives en aquesta darrera variable ($t = 2.39$, $p = 0.024$),[478] per la qual cosa les conclusions que es poden extraure només serien meres hipòtesis, però la descripció que s'acaba de fer fa pensar que els alumnes de primera llengua castellana matriculats en el PIL, que tenen per tant un domini suficient de la llengua catalana per a fer-ne un ús funcional, tenen una visió més realista –i alhora pessimista– de la vitalitat de la llengua catalana a Alacant, ja que la seua experiència com a parlants bilingües els permet fer una valoració més exacta de la presència real de la llengua catalana en aquesta ciutat. Per contra, l'altre grup d'alumnes, normalment monolingües, no tenen la possibilitat de

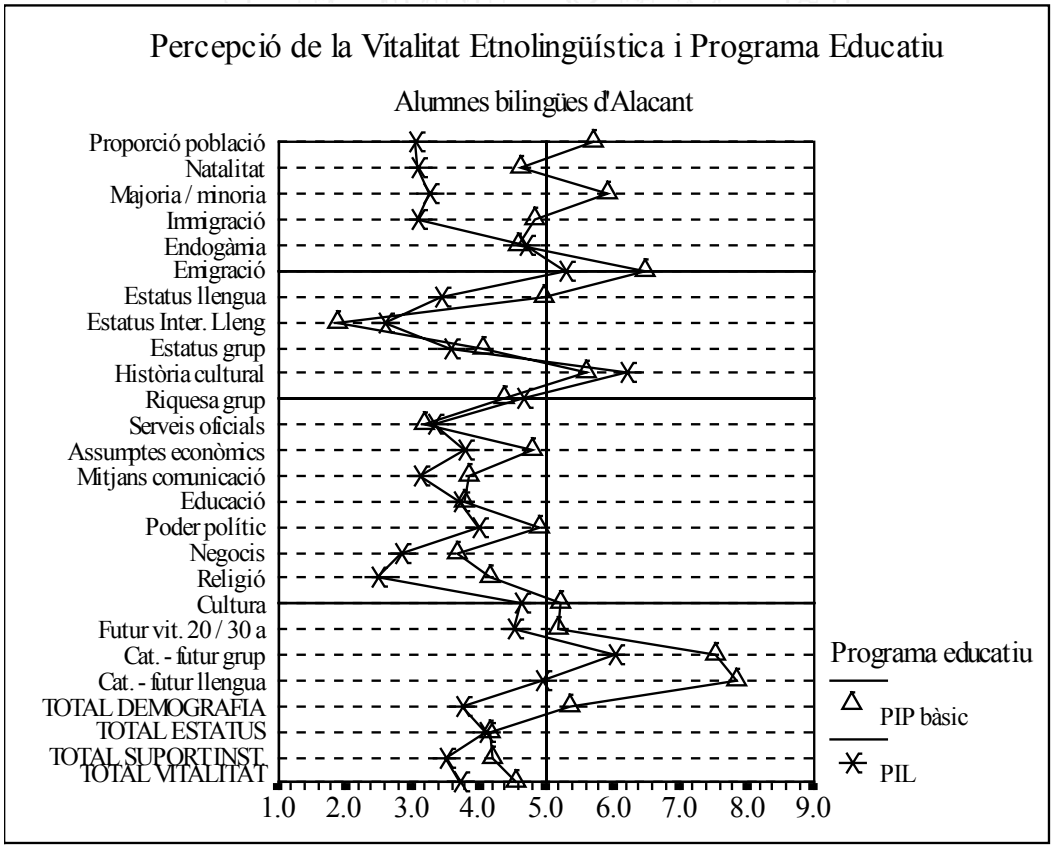

gràfic 19 : relació entre la vitalitat etnolingüística i el programa educatiu per als alumnes bilingües d'Alacant

[478] Es poden consultar els resultats de l'anàlisi estadística i els valors dels estadístics descriptius en la figura 16 de l'annex a la vitalitat etnolingüística.

contrastar l'ús real de la llengua i, a més, com que estan menys implicats en la problemàtica lingüística, tenen tendència a fer unes valoracions més neutres.

L'últim grup d'alumnes examinat en aquest apartat són els alumnes bilingües d'Alacant. Són només 17 alumnes i estan repartits 5 al PIP bàsic i 12 al PIL. Les puntuacions de la valoració que fan de la vitalitat dels grups etnolingüístics poden contrastar-se en el gràfic 19. S'hi observen discrepàncies molt importants en la valoració de la vitalitat en gairebé totes les variables de la dimensió demogràfica (l'única excepció és la variable referida a l'endogàmia). En la dimensió de l'estatus, només s'observen divergències importants en l'estatus de la llengua, mentre que en la del suport institucional hi ha divergències en diverses variables, encara que la intensitat és una mica inferior. Per últim, en el factor referit al futur del grup valencià i de la seua llengua hi ha també diferències importants, sobretot en les variables que arrepleguen les puntuacions directes del futur del grup etnolingüístic valencià i del futur de la varietat valenciana de la llengua catalana.

Pel que fa a les puntuacions totals, hi ha consens en la valoració del factor estatus però s'hi observen discrepàncies importants en la puntuació general de demografia, i una mica menys intenses en les puntuacions globals de suport institucional i de la vitalitat general. Cap destacar que el sentit de les divergències reportades és sempre el mateix : són els alumnes bilingües matriculats en el PIL els que tenen una visió més pessimista de la vitalitat del grup valencià i de la seua llengua.

L'anàlisi de dades permet demostrar que són estadísticament significatives les diferències que es donen en les variables proporció de població ($t = 2.42$, $p = 0.030$), majoria / minoria ($t = 2.35$, $p = 0.037$), immigració ($t = 2.40$, $p = 0.031$), estatus de la llengua ($t = 3.42$, $p = 0.005$), assumptes econòmics ($t = 2.28$, $p = 0.039$), total de demografia ($t = 2.25$, $p = 0.044$), total de suport institucional ($t = 2.20$, $p = 0.048$) i en la valoració global de la vitalitat etnolingüística ($t = 2.48$, $p = 0.033$).[479] Aquests resultats, en la línia dels descrits anteriorment per als alumnes castellanoparlants d'Alacant però molt més concloents, permeten afirmar que en el cas dels alumnes bilingües, el programa educatiu en què estan matriculats està clarament relacionat amb la percepció que tenen de la vitalitat dels grups etnolingüístics castellà i valencià. Els alumnes matriculats en el PIL tenen una visió molt més pessimista –i com s'ha afirmat abans, realista– de la vitalitat de la

[479] Es pot consultar l'anàlisi estadística i els valors dels estadístics descriptius en la figura 17 de l'annex a la vitalitat etnolingüística.

llengua catalana a Alacant, ja que la seua experiència com a parlants i el major grau de conscienciació, accentuats pel fet de rebre ensenyament en un programa educatiu bilingüe, els permet fer una valoració més objectiva de la presència i la força de la llengua catalana a la ciutat d'Alacant. Per contra, el grup d'alumnes bilingües matriculats en el PIP tenen una visió de la vitalitat etnolingüística més semblant a la dels seus companys castellanoparlants del mateix programa educatiu : fan unes valoracions més neutres, no tan pessimistes però segurament més allunyades de la realitat, com a mínim, de la realitat del context immediat on viuen.

Les limitacions comentades en començar aquest apartat no permeten extraure conclusions definitives, però les dades que s'hi han analitzat presenten una lògica que permet fer hipòtesis sobre el caràcter de les relacions entre els programes educatius en què estan matriculats els alumnes i la percepció de la vitalitat relativa de les llengües i dels grups etnolingüístics en contacte a la comarca de l'Alacantí.

En primer lloc cal destacar que aquesta percepció de la vitalitat està clarament determinada per la vitalitat etnolingüística objectiva o, el que és el mateix, per la localitat on resideixen els alumnes, que influeix clarament en la relació entre la percepció de la vitalitat i els programes educatius. Es tracta d'una influència d'una índole semblant a la que s'ha vist que tenia la localitat de residència per a valorar les relacions entre la primera llengua i la percepció de la vitalitat.

Així, s'ha pogut comprovar que a la ciutat de Xixona, que es caracteritza perquè el grup etnolingüístic de llengua catalana presenta una vitalitat més elevada que a la resta de poblacions de la comarca –de manera que s'aprecia una vitalitat etnolingüística relativa entre els dos grups que s'aproxima a l'equilibri–, les diferències que hi ha entre la percepció de la vitalitat etnolingüística subjectiva pels alumnes dels diferents programes educatius no són massa importants, independentment de quina siga la seua primera llengua. A més, s'ha vist la possibilitat que intervinguen altres variables, com ara el barri on resideixen dins de la població –algunes de les diferències del grup del PIL són interpretables per ser alumnes que resideixen en un barri perifèric habitat en gran part per immigrants– o la situació sociolingüística relativa dins del mateix centre educatiu –com ara el cas dels alumnes catalanoparlants del PIP bilingüe, de llengua minoritzada i en situació de competència etnolingüística en un context escolar on la seua llengua és majoritària. De tota manera, la influència d'aquestes variables és una simple possibilitat no demostrada. Aquesta possibilitat palesa en tot cas la dificultat d'explicar uns resultats que són conseqüència d'una situació psicosocial complexa.

De tota manera, la interpretació inicial és coherent amb les dades obtingudes en contrastar la percepció de la vitalitat pels diferents grups etnolingüístics, en el sentit que a Xixona –i per extensió a les localitats properes a l'equilibri lingüístic– la percepció de la vitalitat etnolingüística és relativament estable i objectiva, raó per la qual no s'observen diferències importants entre els diferents programes educatius a l'hora d'avaluar aquesta vitalitat.

En el cas de Mutxamel, hi ha diferències importants en la percepció de la vitalitat dels alumnes castellanoparlants segons els programes educatius en què estan matriculats, i sembla que també per als alumnes catalanoparlants, però no n'hi ha per als alumnes bilingües.[480] Aquests resultats menen a interpretar que en les situacions de forta competència etnolingüística, com és el cas de Mutxamel, on el grup majoritari ha guanyat terreny ràpidament a l'altre grup en els últims temps, les possibilitats d'una interpretació distorsionada de la realitat, i per tant l'avaluació divergent de la vitalitat, és més fàcil.

La percepció diferent de la vitalitat afectaria més els alumnes dels grups etnolingüístics en competència (alumnes catalanoparlants i castellanoparlants), que no els alumnes bilingües, que com s'ha vist abans tenen una percepció de la vitalitat intermèdia i més objectiva ; pels resultats actuals es pot interpretar que aquesta percepció intermèdia dels bilingües es mostra més estable a la influència d'altres variables, com ara els diferents programes educatius. L'efecte dels programes educatius sobre els alumnes castellano-parlants i catalanoparlants té en tots els casos el mateix sentit : els alumnes matriculats en el programa bilingüe –el PIL–, tenen una percepció de la vitalitat més decantada a l'equilibri –és a dir, esbiaixada a favor del grup etnolingüístic valencià i de la seua llengua–, mentre que els alumnes matriculats al PIP mostren una percepció de la vitalitat més favorable a la llengua i al grup majoritaris i, segurament, més acostada a la realitat. Sembla, doncs, que en les situacions etnolingüístiques inestables els programes educatius bilingües poden influir en la percepció de la vitalitat etnolingüística en favor de la llengua minoritzada (la llengua d'instrucció del programa educatiu), però afectaria sobretot els alumnes dels grups etnolingüístics en competència.

[480] Cal recordar que les anàlisis realitzades a Mutxamel és difícil traure conclusions per les característiques dels grups d'alumnes segons la primera llengua i els programes educatius (grups reduïts i/o desequilibrats), i que aquesta limitació afecta especialment el grup catalanoparlant.

Per últim, en la ciutat d'Alacant, que podria ser el prototipus de la situació etnolingüística on el grup minoritzat ha perdut la competició etnolingüística i està en un estat enormement precari, fins i tot proper a la desaparició, s'ha vist que el fet d'estar matriculats en un o altre programa educatiu afecta els alumnes, tant els castellanoparlants com els bilingües, però amb més intensitat aquest darrer grup. Tant per al grup de primera llengua castellana com per al grup bilingüe, el fet d'estar matriculats en el PIL augmenta la percepció pessimista de la vitalitat de la llengua catalana, segurament perquè els permet tenir un major grau de consciència de la realitat sociolingüística. Per contra, els alumnes bilingües del PIP bàsic tenen una percepció de la realitat semblant a la dels monolingües castellanoparlants del mateix grup. Es tracta d'una visió esbiaixada i massa optimista de la vitalitat del grup minoritzat. Per als alumnes castellanoparlants del PIP –i en gran mesura per als alumnes bilingües del mateix programa, que se'ls assemblen–, la competició etnolingüística ha acabat, i tenen poca o nul·la consciència que realment existesca cap tipus de problemàtica lingüística.

6.7.2.4 Relacions entre la percepció de la vitalitat etnolingüística i altres variables socials i lingüístiques

Dins de l'orientació descriptiva d'aquest treball s'han estudiat també les relacions entre la percepció de la vitalitat etnolingüística i les altres variables rellevants que s'han estudiat. Per tal de simplificar la valoració de les dades i d'arribar a conclusions més fàcils d'interpretar, s'ha limitat l'anàlisi de la vitalitat etnolingüística subjectiva a les puntuacions diferencials globals de les diferents dimensions de demografia, estatus i suport institucional, i a la puntuació diferencial global de la vitalitat. Pel que fa a la dimensió referida al futur del grup etnolingüístic valencià, s'ha utilitzat la puntuació diferencial de la pregunta 20 del qüestionari, que fa referència a la força i a la vitalitat dels grups etnolingüístics en contacte dins de 20 o 30 anys.

6.7.2.4.1 Relació entre la percepció de la vitalitat etnolingüística i les actituds lingüístiques

En la taula 6 hi ha les correlacions de Pearson per al conjunt de la mostra estudiada entre les diverses puntuacions referides a la vitalitat i les puntuacions que expressen la intensitat de les actituds envers la llengua catalana (la puntuació global de l'actitud i les puntuacions de cadascun dels factors aïllats en el constructe actitud) i la percepció de la pertinença de la varietat valenciana al diasistema comú de la llengua catalana.[481] S'hi pot comprovar que l'actitud presenta una correlació moderada de signe positiu, però estadísticament significativa, amb el total de la vitalitat i amb cadascuna de les dimensions que en formen part, incloent-hi la percepció futura de la vitalitat del grup etnolingüístic minoritari.

Una anàlisi de detall mostra que hi ha alguns factors de l'actitud més relacionats amb la percepció de la vitalitat, mentre que n'hi ha d'altres que no semblen estar-hi relacionats. El factor 3, que es refereix al prestigi lingüístic comparat, és el que està més relacionat amb la percepció de la vitalitat comparada. Aquest factor fa referència al prestigi de la llengua catalana vist tant en una dimensió diacrònica com en una dimensió actual i comparada amb altres llengües, entre d'altres el castellà.[482] Per tant, no ha de sorprendre que presente una correlació significativa amb els diferents aspectes de la vitalitat comparada entre les dues llengües. És també coherent la correlació –baixa– del factor 1, referit a la fidelitat lingüística, amb alguns dels aspectes de la vitalitat, sobretot amb la percepció del futur del grup etnolingüístic valencià. El factor 6

	DEMOGRAFIA	ESTATUS	SUPORT INSTITUCIONAL	FUTUR DEL GRUP VALENCIÀ	TOTAL DE VITALITAT
ACTITUD	0.2920**	0.2557**	0.2684**	0.3425**	0.3256**
FACTOR 1	0.1734*	0.1406	0.1190	0.1423*	0.2048**
FACTOR 2	0.0998	0.0241	-0.0050	0.1403	0.0350
FACTOR 3	0.2148**	0.1828*	0.3343**	0.2528**	0.2899**
FACTOR 4	0.0970	0.1462*	0.1398	0.1231	0.1547*
FACTOR 5	-0.0459	0.0019	-0.0523	0.0137	-0.0598
FACTOR 6	0.1963**	0.1307	0.1099	0.1737*	0.1633*
UNITAT	0.0579	0.0123	0.0870	0.0496	0.0947

* Significació menor de 0.05 ; ** Significació menor de 0.01 (probabilitat bilateral – 2 cues)

taula 6 : relació entre l'actitud i la vitalitat (total de la mostra)

[481] Es pot consultar l'anàlisi estadística completa en la figura 18 de l'annex a la vitalitat etnolingüística.

[482] *Supra*, apartat, 5.5.1, pàgs. 286-287.

es refereix a la motivació integradora per a l'aprenentatge de la llengua catalana, i presenta correlacions petites, però significatives, amb la demografia, amb el futur del grup valencià i amb el total de la vitalitat. És un resultat també lògic, ja que és normal que el desig de formar part d'un grup etnolingüístic estiga relacionat amb la importància demogràfica del grup i amb el futur que se li preveu. El factor 4, titulat "Utilitat Lingüística del Català", es relaciona sobretot amb la dimensió de l'estatus. Per últim, cal destacar que la percepció de la pertinença de la varietat valenciana al diasistema català comú sembla ser ortogonal, és a dir no està relacionada, amb la percepció de la vitalitat etnolingüística.

Se sap que la percepció de la vitalitat etnolingüística està influïda pel context. És, per tant, probable, que la relació entre la vitalitat etnolingüística subjectiva i l'actitud envers la llengua puga estar també condicionada per aquesta variable. En la taula 7 es veuen les relacions entre la percepció de la vitalitat etnolingüística i les diferents variables referides a l'actitud envers la llengua catalana en la ciutat de Xixona.[483] La diferència més destacada respecte dels resultats de la totalitat de la mostra és la intensitat de la relació entre el factor 4 ("Utilitat lingüística del català") i la percepció de la vitalitat total, i la dels factors de suport institucional i d'estatus. Continua clara la relació entre el factor 3 ("Prestigi lingüístic comparat") i la dimensió del suport institucional, així com la relació entre la "Fidelitat lingüística" (factor 1) i la percepció del futur del grup valencià. Per tant, en els contextos on la vitalitat etnolingüística és més equilibrada, i la percepció, com se sap, és més objectiva, sembla haver-hi relació entre la percepció de la utilitat de la llengua minoritzada i la percepció de la vitalitat de la mateixa, sobretot en les dimensions del suport institucional i de l'estatus.

	DEMOGRAFIA	ESTATUS	SUPORT INSTITUCIONAL	FUTUR DEL GRUP VALENCIÀ	TOTAL DE VITALITAT
ACTITUD	0.2609*	0.1845	0.1836	0.3995**	0.2610*
FACTOR 1	0.1966	0.0163	-0.0196	0.2491*	0.0837
FACTOR 2	0.0963	-0.1118	-0.1924	0.0934	-0.1188
FACTOR 3	0.0502	0.1369	0.3188**	0.1896	0.2356*
FACTOR 4	0.1506	0.2788**	0.3613**	0.1319	0.3428**
FACTOR 5	-0.0750	0.0262	-0.1270	-0.0035	-0.0858
FACTOR 6	0.1673	0.0830	0.1111	0.2089	0.1501
UNITAT	0.0288	-0.0288	0.1163	0.0233	0.0853
* Significació menor de 0.05 ; ** Significació menor de 0.01 (Probabilitat bilateral – 2 cues)					

taula 7 : relació entre l'actitud i la vitalitat (Xixona)

[483] Es pot consultar l'anàlisi estadística (correlació de Pearson) en la figura 19 de l'annex a la vitalitat etnolingüística.

A Mutxamel, les relacions globals entre l'actitud envers la llengua catalana i la percepció de la vitalitat d'aquesta tenen una intensitat major que a Xixona (r= 0.4782, p = 0.002). Com es pot veure en la taula 8, el prestigi lingüístic comparat (factor 3) i la fidelitat lingüística (factor 1) són els únics components de l'actitud que tenen relació amb la percepció de la vitalitat en aquesta població.[484] Una altra divergència respecte de Xixona és que la utilitat lingüística del català (factor 4) no té cap relació amb la percepció de la vitalitat.

	DEMOGRAFIA	ESTATUS	SUPORT INSTITUCIONAL	FUTUR DEL GRUP VALENCIÀ	TOTAL DE VITALITAT
ACTITUD	0.5231**	0.5072**	0.3534*	0.3756*	0.4782**
FACTOR 1	0.3265*	0.2688	0.3284*	0.2026	0.3236*
FACTOR 2	0.1933	0.2706	0.1514	0.1497	0.2010
FACTOR 3	.04435**	0.3385*	0.3305*	0.3933**	0.3888*
FACTOR 4	-0.1184	-0.0428	-0.2083	-0.0321	-0.1543
FACTOR 5	0.0006	0.0815	-0.0047	-0.0390	0.0246
FACTOR 6	0.3057	0.1199	0.0711	0.0665	0.2449
UNITAT	0.2097	0.2334	0.1237	0.0481	0.2286

* Significació menor de 0.05 ; ** Significació menor de 0.01 (Probabilitat bilateral – 2 cues)

taula 8 : relació entre l'actitud i la vitalitat (Mutxamel)

A Alacant, a diferència de les altres poblacions de l'estudi, no es pot demostrar l'existència de correlacions significatives entre l'actitud envers la llengua catalana i la percepció de la vitalitat relativa global d'aquesta llengua. Per contra, sí que hi ha relació entre algunes de les dimensions de l'actitud envers el català i la percepció de la vitalitat. En la taula 9 es comprova que són dos factors, el prestigi (factor 3) i la motivació integradora en l'aprenentatge del català (factor 6), els únics que tenen una relació estadísticament significativa amb el total de la vitalitat. Aquest últim factor es relaciona sobretot amb la dimensió de l'estatus. Cal destacar que a Alacant és l'únic lloc on la motivació integradora apareix relacionada amb la percepció de la

	DEMOGRAFIA	ESTATUS	SUPORT INSTITUCIONAL	FUTUR DEL GRUP VALENCIÀ	TOTAL DE VITALITAT
ACTITUD	0.1413	0.0894	0.2913	0.2181	0.2118
FACTOR 1	-0.2106	-0.1386	-0.2056	-0.1609	-0.1950
FACTOR 2	0.0254	-0.1077	0.1095	0.1121	0.0873
FACTOR 3	0.2947*	0.0964	0.4821**	0.2334	0.3385*
FACTOR 4	0.1519	0.1179	0.1962	0.2731	0.1681
FACTOR 5	0.0843	0.0683	0.2093	0.1565	0.0870
FACTOR 6	0.2641	0.4049**	0.2873	0.2294	0.3558*
UNITAT	0.0277	-0.0751	0.0660	0.0555	0.0350

* Significació menor de 0.05 ; ** Significació menor de 0.01 (Probabilitat bilateral – 2 cues)

taula 9 : relació entre l'actitud i la vitalitat (Alacant)

[484] Es poden consultar els resultats de l'anàlisi estadística (correlació de Pearson) en la figura 20 de l'annex a la vitalitat etnolingüística.

vitalitat.[485] També cal fixar-se que la fidelitat lingüística (factor 1) presenta correlacions negatives amb la percepció de la vitalitat global i de les diferents dimensions de la vitalitat. Encara que aquestes diferencies no són significatives des d'un punt de vista estadístic, semblen ser un indici que a Alacant els alumnes amb una major fidelitat lingüística –fixem-nos que la fidelitat pot interpretar-se com a identitat– són també els més pessimistes respecte de la vitalitat de la llengua catalana. Aquest resultat és coherent amb el fet, descrit anteriorment,[486] que els alumnes del PIL d'Alacant –programa bilingüe que com s'ha vist fomenta les actituds positives envers la llengua catalana–,[487] tenen una percepció més pessimista de la vitalitat que no els alumnes del PIP de la mateixa població, i són un indici que dóna suport als resultats descrits per Giles i Johnson (1987 : 76, 79-81) i revalidats per Ytsma, Viladot i Giles (1994 : 75-76 ; Viladot, 1998 : 331-333) en el sentit que en les situacions en què hi ha una vitalitat etnolingüística baixa la identitat pot correlacionar negativament amb la percepció de la vitalitat.

En resum, es pot concloure que hi ha relació entre l'actitud envers la llengua catalana i la vitalitat percebuda d'aquesta llengua, però aquesta relació està condicionada pel context. En els contextos més equilibrats, la correlació existeix i és més moderada ; en els contextos on hi ha una competència etnolingüística més acusada, augmenta la intensitat de la relació entre actitud i percepció de la vitalitat ; per últim, en els contextos on hi ha un major desequilibri en contra de la llengua i el grup minoritzats, la relació entre actitud lingüística i percepció de la vitalitat és menor. A més, també s'ha vist que les dimensions del constructe d'actitud lingüística tenen una estructura de relacions diferent amb les dimensions de la vitalitat etnolingüística : mentre que hi ha dimensions de l'actitud, com ara el prestigi lingüístic comparat, que presenten unes relacions més o menys estables amb la vitalitat general i amb algunes de les dimensions d'aquesta, les relacions entre les altres dimensions de tots dos constructes estan més condicionades pel context. Pel que fa a la relació entre la vitalitat etnolingüística subjectiva i la percepció de la pertinença de la varietat lingüística valenciana al diasistema català comú, s'observa que totes dues variables són ortogonals (no relacionades) independentment de la vitalitat etnolingüística objectiva del context.

---

[485] Es poden consultar els resultats de l'anàlisi estadística (correlació de Pearson) en la figura 21 de l'annex a la vitalitat etnolingüística.

[486] *Supra*, pàg. 411.

[487] *Supra*, apartats 5.4.1 i 5.4.2, pàgs. 258-263.

Ara caldrà analitzar si la primera llengua dels individus és una variable que influeix en la relació entre la vitalitat etnolingüística subjectiva i l'actitud envers la llengua catalana. En la taula 10 es poden veure les correlacions entre els constructes actitud envers la llengua catalana, percepció de la unitat de la llengua catalana i vitalitat etnolingüística subjectiva, i entre les diferents dimensions d'aquests constructes per als alumnes de primera llengua castellana.[488] Les correlacions que hi ha entre el total d'actitud i el total de vitalitat subjectiva són més intenses que per al total de la població. Igual que en les anàlisis anteriors, el factor 3 de l'actitud (prestigi lingüístic comparat) és el que presenta correlacions més clares amb la percepció de la vitalitat, seguit del factor 1 (fidelitat lingüística). La diferència més destacada és que en el cas dels alumnes de primera llengua castellana, la percepció de la pertinença de la varietat lingüística valenciana al diasistema català comú correlaciona positivament i significativament amb l'estatus i amb la percepció diferencial de la vitalitat de la llengua catalana, encara que la intensitat de la correlació és baixa.

	DEMOGRAFIA	ESTATUS	SUPORT INSTITUCIONAL	FUTUR DEL GRUP VALENCIÀ	TOTAL DE VITALITAT
ACTITUD	0.3468**	0.3350**	0.4296**	0.3776**	0.4455**
FACTOR 1	0.2080*	0.1509	0.2009	0.1633	0.3064**
FACTOR 2	0.0645	0.0263	-0.0570	0.2335*	-0.0143
FACTOR 3	0.2928**	0.2500*	0.4071**	0.2663**	0.3807**
FACTOR 4	0.0463	0.0212	0.1273	-0.0122	0.0677
FACTOR 5	-0.0796	0.0995	0.0859	-0.0304	-0.0038
FACTOR 6	0.1182	0.0920	0.0526	0.0830	0.0678
UNITAT	0.1052	0.2070*	0.2070	0.0435	0.2220*
* Significació menor de 0.05 ; ** Significació menor de 0.01 (Probabilitat bilateral – 2 cues)					

taula 10 : relació entre l'actitud i la vitalitat (alumnes de primera llengua castellana)

	DEMOGRAFIA	ESTATUS	SUPORT INSTITUCIONAL	FUTUR DEL GRUP VALENCIÀ	TOTAL DE VITALITAT
ACTITUD	0.1234	0.0272	0.0860	0.1329	0.1144
FACTOR 1	-0.0945	-0.0986	-0.1881	-0.1061	-0.1349
FACTOR 2	0.1111	-0.0056	0.0299	-0.0284	0.0613
FACTOR 3	0.0642	0.0626	0.3314*	0.2678*	0.2045
FACTOR 4	0.1568	0.2340	0.1493	0.1071	0.1976
FACTOR 5	-0.0995	-0.1673	-0.1916	-0.0640	-0.1677
FACTOR 6	0.2407	0.1113	0.1622	0.2244	0.1858
UNITAT	-0.0566	-0.1223	-0.0505	-0.0879	-0.0391
* Significació menor de 0.05 ; ** Significació menor de 0.01 (Probabilitat bilateral – 2 cues)					

taula 11 : relació entre l'actitud i la vitalitat (alumnes bilingües)

[488] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 22 de l'annex a la vitalitat etnolingüística.

En la taula 11 es poden consultar les correlacions de Pearson entre l'actitud i la vitalitat subjectiva per als alumnes bilingües. Com s'hi pot comprovar, únicament n'hi ha dues que siguen estadísticament significatives i, a més, les intensitats són en gairebé tots els casos molt baixes. Només són estadísticament significatives les correlacions entre el prestigi lingüístic comparat (factor 3) i les dimensions del suport institucional i del futur del grup valencià, però cap de les correlacions del total de la vitalitat amb la resta de variables és estadísticament significativa i, a més, s'observa que la correlació entre les puntuacions globals de l'actitud i de la vitalitat és molt baixa ($r = 0.1144$, $p = 0.444$), sobretot si es compara amb la descrita per al grup d'alumnes de primera llengua castellana ($r = 4455$, $p < 0.001$).[489]

Per últim, en la taula 12 hi ha els valors de les correlacions entre l'actitud i la percepció de la vitalitat relativa de la llengua catalana per als alumnes que tenen el català com a primera llengua.[490] S'hi observa el mateix fenomen de manca de relació entre l'actitud i la vitalitat subjectiva que s'ha vist adés per als alumnes bilingües, però en aquesta ocasió el fenomen és encara més evident. El total de la vitalitat no correlaciona significativament amb cap dimensió de l'actitud, i la correlació entre els constructes d'actitud envers la llengua catalana i percepció de la vitalitat diferencial d'aquesta mateixa llengua és pràcticament nul·la ($r = -0.0257$, $p = 0.882$). En la taula 12 hi ha només dues correlacions estadísticament significatives, que resulta interessant comentar. S'observa com el factor 5 (obligatorietat de l'aprenentatge del català), correlaciona negativament i amb una intensitat moderada amb el factor suport institucional. Si es recorda que precisament l'accés de les llengües al sistema educatiu és

	DEMOGRAFIA	ESTATUS	SUPORT INSTITUCIONAL	FUTUR DEL GRUP VALENCIÀ	TOTAL DE VITALITAT
ACTITUD	0.0092	0.0080	-0.1022	0.1464	-0.0257
FACTOR 1	0.0905	0.1492	0.2360	0.0026	0.2058
FACTOR 2	-0.0985	-0.1417	-0.0370	-0.0945	-0.1260
FACTOR 3	0.1127	0.0396	-0.0286	0.0730	0.0244
FACTOR 4	-0.1399	0.0123	-0.0083	0.1223	-0.0027
FACTOR 5	-0.0901	-0.1639	-0.4026*	-0.0072	-0.3093
FACTOR 6	0.2647	0.1692	0.1545	0.2357	0.3263
UNITAT	-0.0834	-0.3297*	-0.0817	0.0098	-0.1588
* Significació menor de 0.05 ; ** Significació menor de 0.01 (Probabilitat bilateral – 2 cues)					

taula 12 : relacions entre l'actitud i la vitalitat (alumnes de primera llengua catalana)

[489] Es poden consultar els resultats de l'anàlisi estadística (correlació de Pearson) en la figura 23 de l'annex a la vitalitat etnolingüística.

[490] Es poden consultar els resultats de l'anàlisi estadística (correlació de Pearson) en la figura 24 de l'annex a la vitalitat etnolingüística.

una de les variables que formen part de la dimensió del suport institucional, aquesta relació indica que els alumnes catalanoparlants més conscienciats de la necessitat que l'aprenentatge escolar de la llengua catalana siga obligatori són els que millor perceben l'enorme feblesa del suport institucional respecte d'aquesta llengua en el País Valencià. L'altra correlació, també de signe negatiu i d'una intensitat una mica més baixa, indica que els alumnes que tenen una percepció més clara de la unitat de la llengua són els que alhora perceben millor el baix estatus de la llengua catalana al País Valencià. De tota manera, igual que en el cas dels alumnes bilingües, la percepció global de la pertinença de la varietat lingüística valenciana al diasistema comú de la llengua catalana és ortogonal amb la percepció del total de la vitalitat etnolingüística relativa de la llengua catalana.

Els resultats que s'han vist en aquest apartat semblen indicar que la relació entre la percepció de la vitalitat relativa d'una llengua minoritzada i l'actitud envers aqueixa llengua està condicionada per altres variables, com ara la vitalitat etnolingüística objectiva del context (variable localitat de residència) i els grups etnolingüístics dels subjectes (variable primera llengua). Pel que fa a la primera variable, els contextos més inestables, on hi ha una major competència etnolingüística són els que mostren relacions més apreciables entre l'actitud i la vitalitat. En els contextos més equilibrats es redueix la intensitat de la relació, que desapareix en els contextos on la tensió entre les llengües és mínima perquè la llengua minoritzada està en un estat enormement precari. Pel que fa a la primera llengua, s'observa que la relació entre l'actitud i la vitalitat es dóna sobretot per als alumnes de primera llengua castellana, mentre que en el cas dels alumnes bilingües i de primera llengua catalana no sembla haver-hi una relació clara entre la percepció de la vitalitat i l'actitud envers la llengua pròpia.

6.7.2.4.2 Relació entre la percepció de la vitalitat etnolingüística i la identitat

Per a avaluar la relació entre la vitalitat etnolingüística subjectiva i la identitat caldrà fer també un estudi correlacional. Les variables que entraran en aquesta anàlisi per a avaluar la percepció de la vitalitat són els tres factors de la vitalitat etnolingüística diferencial, la percepció diferencial de la vitalitat dins de 20 o 30 anys i l'avaluació global de la vitalitat, mentre que per a valorar la identitat s'emprarà l'Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola i les dues variables referides a l'autoadscripció valenciana i a l'autoadscripció espanyola.

Els resultats de les correlacions (taula 13)[491] mostren que per al total de la mostra hi ha una correlació baixa, encara que significativa, entre la percepció de la vitalitat i la identitat subtractiva espanyola. Aquesta correlació s'observa en les dimensions de demografia ($r = 0.2232$, $p = 0.002$) i d'estatus ($r = 0.1739$, $p = 0.017$), així com en el total de la vitalitat ($r = 0.1690$, $p = 0.028$). També afecta a la percepció del futur del grup etnolingüístic valencià en els propers vint o trenta anys ($r = 0.2338$, $p = 0.001$). Es pot veure també en la taula 13 que la percepció de la vitalitat etnolingüística està relacionada sobretot amb el sentiment d'identitat valenciana, ja que la totalitat de les dimensions de la percepció de la vitalitat –a excepció del suport institucional– correlacionen moderadament, però significativament, amb el grau d'identitat valenciana. Per contra, les correlacions amb el grau d'identitat espanyola són de

	DEMOGRAFIA	ESTATUS	SUPORT INSTITUCIONAL	FUTUR DINS DE 20 / 30 ANYS	TOTAL DE VITALITAT
ISIE	r = 0.2232**	r = 0.1739*	r = 0.0651	r = 0.2338**	r = 0.1690*
AUTOADSCRIPCIÓ ESPANYOLA	ρ = -0.0886	ρ = -0.0230	ρ = -0.0118	ρ = -0.1214	ρ = -0.0856
AUTOADSCRIPCIÓ VALENCIANA	ρ = 0.2411**	ρ = 0.2581**	ρ = 0.1115	ρ = 0.2694**	ρ = 0.1993**
* Significació menor de 0.05 ; ** Significació menor de 0.01 (Probabilitat bilateral – 2 cues)					

taula 13 : relacions entre la identitat i la vitalitat

[491] S'ha utilitzat la correlació de Pearson entre les diferents variables referides a la vitalitat etnolingüística i l'Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola (ISIE), perquè es tracta de variables numèriques. Entre les variables referides a la vitalitat etnolingüística i les referides al grau d'autoadscricpió espanyola i al grau d'autoadscripció valenciana –aquestes dues darreres variables són ordinals– s'ha emprat la correlació per rangs de Spearman. Es poden consultar els resultats complets de les anàlisis estadístiques en la figura 25 de l'annex a la vitalitat etnolingüística.

signe negatiu, molt més baixes i no són estadísticament significatives. La conclusió és, per tant, que els alumnes que se senten més valencians són els que tenen una percepció més optimista de la vitalitat d'aquest grup i del seu futur. Però en tot cas, aquesta relació apareix amb una intensitat molt moderada.

Si es repeteix l'anàlisi per a cadascun dels grups etnolingüístics, es veu que en els alumnes de primera llengua catalana i en els alumnes bilingües no s'observa cap correlació estadísticament significativa entre les tres variables utilitzades per a avaluar la identitat i les diferents variables referides a la percepció de la vitalitat etnolingüística. En canvi, en el grup de primera llengua castellana sí que s'observa el mateix efecte que per a la totalitat de la mostra. Així, en aquest grup hi ha correlacions significatives, encara que de baixa intensitat, entre l'Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola i les dimensions demogràfica ($r = 0.2826$, $p = 0.006$), d'estatus ($r = 0.2432$, $p = 0.018$) i per a la percepció total de la vitalitat ($r = 0.2134$, $p = 0.050$), encara que aquesta darrera amb reserves. Pel que fa a les variables referides a l'autoadscripció, també hi ha correlacions significatives de signe negatiu i baixa intensitat entre l'autoadscripció espanyola i les dimensions de la demografia ($\rho = -0.2150$, $p = 0.036$) i el total de la vitalitat ($\rho = -0.2404$, $p = 0.027$), i de signe positiu entre l'autoadscripció valenciana i la percepció de l'estatus ($\rho = 0.2285$, $p = 0.026$).[492] Una interpretació plausible podria ser que dins del grup de primera llengua castellana, els alumnes que se senten més espanyols –és a dir, més identificats amb el propi grup– són els que tenen una percepció més intensa de la força demogràfica i de la vitalitat total del propi grup. Per contra, en la mesura que se senten més valencians –i cal recordar que tots dos sentiments no són excloents– tenen una percepció més positiva de l'estatus de la llengua i del grup contraris.

Es pot aprofundir l'estudi introduint-hi la variable lloc de residència i analitzant les relacions entre la identitat i la percepció de la vitalitat etnolingüística per a cada grup etnolingüístic en cadascuna de les poblacions estudiades. Molt breument, s'observa que els alumnes de primera llengua castellana no presenten relacions significatives entre la identitat i la vitalitat etnolingüística subjectiva a Alacant ni a Mutxamel, mentre que a Xixona correlaciona significativament la Identitat Subtractiva amb el factor demogràfic ($r = 0.3581$, $p = 0.044$).

[492] Es pot consultar l'anàlisi estadística completa en la figura 26 de l'annex a la vitalitat etnolingüística.

Per al grup de primera llengua catalana sí que hi ha relacions entre la identitat i la vitalitat subjectiva :

a) Per als alumnes d'Alacant hi ha correlacions intenses entre l'Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola i la percepció de la vitalitat demogràfica relativa del grup de llengua catalana ($r = 0.9620$, $p = 0.038$), però s'ha de tenir present que es tracta d'un grup molt reduït ($n = 4$) i molt homogeni, ja que tots quatre alumnes no s'autoconsideren gens espanyols ;

b) En el cas de Mutxamel ($n = 7$) hi ha una correlació també intensa entre l'Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola i la percepció del futur del grup valencià i la seua llengua dins de 20 o 30 anys ($r = 0.8633$, $p = 0.027$) ;

c) En el cas de Xixona ($n = 27$) hi ha correlacions significatives entre la Identitat Subtractiva i els factors de suport institucional ($r = 0.4933$, $p = 0.010$), el total de la vitalitat subjectiva ($r = 0.4538$, $p = 0.020$) i la percepció del futur del grup valencià dins de 20 o 30 anys ($r = 0.3828$, $p = 0.049$). També hi ha correlacions significatives, en aquest cas de signe negatiu, entre el grau d'autoadscripció espanyola i els factors estatus ($\rho = -0.4558$, $p = 0.017$) i amb el total de la percepció de la vitalitat ($\rho = -0.4219$, $p = 0.032$).[493]

En conjunt, aquests resultats matisen els anteriors : per als alumnes de primera llengua catalana del total de la mostra semblava que no hi havia relacions estadísticament significatives entre la identitat i la vitalitat subjectiva, però l'anàlisi per poblacions mostra que la vitalitat objectiva –diferent per a cada localitat– emmascarava l'existència d'algunes relacions de signe positiu entre tots dos conjunts de variables per al grup etnolingüístic valencià.

6.7.2.4.3 Relació entre la percepció de la vitalitat etnolingüística i la competència en la segona llengua

S'ha vist anteriorment que hi ha diverses teories explicatives de les relacions entre la vitalitat etnolingüística i l'aprenentatge de les segones llengües.[494] En aquests models es postula que la vitalitat etnolingüística percebuda és un dels elements que expliquen tant el

[493] Es pot consultar l'anàlisi estadística completa en la figura 27 de l'annex a la vitalitat etnolingüística

[494] *Supra*, pàgs. 338-348.

manteniment de la primera llengua com l'aprenentatge de les segones llengües en les situacions de competència entre els grups etnolingüístics. De tota manera cal recordar que malgrat que les teories que relacionen l'aprenentatge lingüístic i la vitalitat etnolingüística afirmen que la vitalitat és un dels factors explicatius dels aprenentatges lingüístics, no sempre la investigació empírica ha aconseguit mostrar una relació directa entre totes dues variables : en alguns casos no ha estat possible,[495] mentre que en altres models la percepció de la vitalitat actua fomentant comportaments –com per exemple, la freqüència d'encontres intergrupals– que són els que determinen directament el grau d'aprenentatge lingüístic.[496]

En aquest treball es descriuran les relacions entre la vitalitat etnolingüística percebuda i l'aprenentatge de la L2 per als membres dels diferents grups etnolingüístics, i la relació entre la percepció de la vitalitat etnolingüística i el manteniment de la L1 per als membres del grup etnolingüístic minoritari. Cal advertir a l'hora d'interpretar els resultats que no ha estat possible controlar la intervenció de les variables referides a la localitat i al programa educatiu, ja que es produïa una fragmentació excessiva dels grups.

a) **L'aprenentatge de la L2 pels alumnes de primera llengua dominant**

En aquest apartat s'estudia la relació entre la percepció de la vitalitat etnolingüística relativa i l'aprenentatge de la llengua catalana en el grup d'alumnes de primera llengua castellana. Les variables utilitzades per a valorar la percepció de la vitalitat etnolingüística són les mateixes que en l'estudi anterior (els tres factors de la vitalitat etnolingüística diferencial, la variable que avalua la percepció diferencial de la vitalitat dins de 20 o 30 anys i l'avaluació global de la vitalitat actual), mentre que per a valorar l'aprenentatge de la L2 –la llengua catalana– s'emprarà el Coeficient de Bilingüitat, la variable que arreplega la quantitat total de mots en català de les proves d'enumeració lèxica i les variables que autoavaluen la competència en les quatre habilitats lingüístiques bàsiques (comprendre, parlar, llegir i escriure) en la llengua catalana.

[495] *Supra*, pàg. 341.

[496] *Supra*, pàg. 348.

En la taula 14 hi ha els valors de les correlacions entre les diferents variables que avaluen la percepció de la vitalitat i les variables que avaluen el coneixement de la llengua catalana per al grup d'alumnes de primera llengua castellana.[497] Com s'hi pot comprovar, la intensitat de les correlacions és, en general, molt baixa, i només correlacionen significativament amb una intensitat moderada les variables referides al Coeficient de Bilingüitat i el total de la vitalitat etnolingüística subjectiva. En qualsevol cas, aquesta correlació és interessant perquè relaciona les dues variables més generals que valoren tant la percepció de la vitalitat etnolingüística relativa com el coneixement relatiu de la segona llengua. A més, és una relació que es produeix en el sentit més lògic que apunta la teoria : els alumnes de llengua majoritària que perceben una major vitalitat de la llengua minoritzada tenen un coneixement de les llengües més equilibrat. No es pot oblidar, però, que només es mostren les relacions entre les variables i que no se suggereix l'existència d'una relació causal, sobretot perquè no es pot controlar l'efecte d'altres variables que hi intervenen.

	DEMOGRAFIA	ESTATUS	SUPORT INSTITUCIONAL	FUTUR DEL GRUP VALENCIÀ	TOTAL DE VITALITAT
COEFICIENT DE BILINGÜITAT	r = 0.1892	r = 0.1869	r = 0.1439	r = -0.0352	r = 0.2538*
TOTAL MOTS EN CATALÀ	r = 0.0638	r = 0.0126	r = -0.0103	r = -0.1021	r = 0.0499
EXPRESSIÓ ORAL	ρ = 0.0508	ρ = 0.1013	ρ = -0.0610	ρ = 0.0017	ρ = 0.0136
COMPRENSIÓ ORAL	ρ = -0.0391	ρ = 0.0137	ρ = -0.1830	ρ = 0.1052	ρ = -0.1319
LECTURA	ρ = -0.0278	ρ = 0.0036	ρ = -0.1734	ρ = 0.0304	ρ = -0.0796
ESCRIPTURA	ρ = 0.1772	ρ = 0.1056	ρ = 0.0467	ρ = 0.1001	ρ = 0.1037

* Significació menor de 0.05 ; ** Significació menor de 0.01 (Probabilitat bilateral – 2 cues)

taula 14 : relació entre la vitalitat i la competència en la llengua catalana per als alumnes de primera llengua castellana

b) **L'aprenentatge de la L2 i el manteniment de la L1 pels alumnes de primera llengua minoritzada**

En la taula 15 es pot veure les correlacions entre les variables referides a la vitalitat subjectiva i les referides al predomini lingüístic i a l'autovaloració de la competència lingüística en les llengües catalana i castellana per als alumnes de primera llengua catalana.[498] Les correlacions de les variables referides a la vitalitat subjectiva amb les variables

[497] Es poden consultar els resultats complets de les correlacions en la figura 28 de l'annex a la vitalitat etnolingüística.

[498] Es poden consultar les anàlisis estadístiques completes en la figura 29 de l'annex a la vitalitat etnolingüística.

referides al coneixement del català són totes baixes o molt baixes i no n'hi ha cap que siga estadísticament significativa.

Per contra, s'observen correlacions significatives de signe negatiu i d'intensitat moderada entre la dimensió del suport institucional i diverses variables indicadores del coneixement del castellà (total de mots en castellà, autoavaluació de la comprensió oral i autoavaluació de la lectura), i entre la dimensió de l'estatus i l'autoavaluació de l'expressió oral en castellà. El fet que aquestes correlacions siguen totes de signe negatiu sembla indicar que els alumnes de primera llengua minoritzada amb una percepció més positiva de la vitalitat relativa de la pròpia llengua, sobretot en la dimensió del suport institucional, tenen –o afirmen tenir– una competència lingüística inferior en algunes de les habilitats lingüístiques en la llengua majoritària. Per tant, els resultats apunten en la direcció que en els alumnes de primera llengua catalana la percepció de la vitalitat no influeix en la pèrdua de la primera llengua, però sí que influeix, encara que molt moderadament, en l'adquisició de certes habilitats lingüístiques en la segona llengua. Ara bé, aquest resultat s'ha d'acceptar amb molta cautela, perquè les diferències entre els alumnes en la comprensió oral i en la lectura en castellà és mínima, ja que tots els alumnes, independentment de la primera llengua i del

	DEMOGRAFIA	ESTATUS	SUPORT INSTITUCIONAL	FUTUR DEL GRUP VALENCIÀ	TOTAL DE VITALITAT
COEFICIENT DE BILINGÜITAT	r = -0.1478	r = -0.0492	r = 0.1965	r = -0.0121	r = 0.0571
TOTAL MOTS EN CATALÀ	r = -0.0728	r = -0.0471	r = -0.2023	r = 0.0762	r = -0.1196
EXPRESSIÓ ORAL EN CATALÀ	ρ = 0.1464	ρ = -0.0721	ρ = -0.1051	ρ = 0.0337	ρ = -0.0388
COMPRENSIÓ ORAL EN CATALÀ	ρ = 0.0588	ρ = -0.1336	ρ = -0.3058	ρ = 0.1654	ρ = -0.2128
LECTURA EN CATALÀ	ρ = 0.0460	ρ = -0.1509	ρ = -0.2406	ρ = 0.0658	ρ = -0.1527
ESCRIPTURA EN CATALÀ	ρ = 0.1548	ρ = 0.1712	ρ = 0.2644	ρ = 0.0660	ρ = 0.2288
TOTAL MOTS EN CASTELLÀ	r = 0.0371	r = 0.0068	r = -0.3948*	r = 0.1399	r = -0.1711
EXPRESSIÓ ORAL EN CASTELLÀ	ρ = 0.0169	ρ = -0.2560	ρ = -0.1956	ρ = -0.1124	ρ = -0.1673
COMPRENSIÓ ORAL EN CASTELLÀ	ρ = 0.1283	ρ = -0.3236*	ρ = -0.3503*	ρ = -0.2909	ρ = -0.1937
LECTURA EN CASTELLÀ	ρ = 0.0491	ρ = -0.2939	ρ = -0.3318*	ρ = -0.1529	ρ = -0.2368
ESCRIPTURA EN CASTELLÀ	ρ = 0.1397	ρ = -0.1302	ρ = -0.2341	ρ = -0.2072	ρ = -0.1481

* Significació menor de 0.05 ; ** Significació menor de 0.01 (Probabilitat bilateral – 2 cues)

taula 15 : relació entre la vitalitat i la competència en les llengües catalana i castellana per als alumnes de primera llengua catalana

programa educatiu tenen una bona competència en aquestes dues habilitats lingüístiques.[499] A més, no s'ha de perdre de vista que en el cas d'aquestes variables –tant la percepció de la vitalitat com l'autoavaloració de la competència en les diferents habilitats lingüístiques– es tracta d'una autoavaluació, amb la càrrega inherent de subjectivitat que això comporta. Tampoc no s'ha d'oblidar l'existència d'altres variables que poden intervenir en aquest resultat, especialment el programa educatiu. Per tant, aquests resultats tenen el valor d'un simple indici d'una relació que, en tot cas, s'hauria d'analitzar més a fons.

c) **El desplegament de la competència lingüística en els alumnes bilingües**

El manteniment de la llengua catalana en els alumnes bilingües consecutius precoços català-castellà sí que sembla estar clarament relacionat amb la percepció que tenen de la vitalitat d'aquesta llengua. En la taula 16 es pot observar que totes les variables que mesuren la competència lingüística en la llengua catalana, tant en sentit relatiu (Coeficient de Bilingüitat) com en sentit absolut (total de mots enunciats i autoavaluació de l'expressió oral, la comprensió oral, la lectura i l'escriptura) correlacionen significa-

	DEMOGRAFIA	ESTATUS	SUPORT INSTITUCIONAL	FUTUR DEL GRUP VALENCIÀ	TOTAL DE VITALITAT
COEFICIENT DE BILINGÜITAT	r = -0.1165	r = -0.0266	r = -0.2585	r = -0.3545**	r = -0.1557
TOTAL MOTS EN CATALÀ	r = -0.2519	r = -0.3072*	r = -0.4026**	r = -0.2633	r = - 0.3935**
EXPRESSIÓ ORAL EN CATALÀ	ρ = -0.2360	ρ = -0.3187*	ρ = -0.2285	ρ = -0.0623	ρ = -0.3316*
COMPRENSIÓ ORAL EN CATALÀ	ρ = -0.2130	ρ = -0.5586**	ρ = -0.3071*	ρ = -0.1248	ρ = -0.3656*
LECTURA EN CATALÀ	ρ = -0.2940*	ρ = -0.3784**	ρ = -0.1453	ρ = -0.0268	ρ = -0.3115*
ESCRIPTURA EN CATALÀ	ρ = -0.0769	ρ = -0.1532	ρ = -0.2894*	ρ = -0.1586	ρ = -0.2825
TOTAL MOTS EN CASTELLÀ	r = -0.1317	r = -0.3204*	r = -0.1747	r = 0.1181	r = -0.2654
EXPRESSIÓ ORAL EN CASTELLÀ	ρ = -0.2077	ρ = -0.2702	ρ = -0.1041	ρ = -0.1351	ρ = -0.2175
COMPRENSIÓ ORAL EN CASTELLÀ	ρ = 0.0363	ρ = -0.0120	ρ = -0.0768	ρ = -0.0437	ρ = -0.0194
LECTURA EN CASTELLÀ	ρ = -0.0716	ρ = -0.2930*	ρ = -0.1213	ρ = 0.0802	ρ = -0.1884
ESCRIPTURA EN CASTELLÀ	ρ = 0.0644	ρ = -0.2046	ρ = -0.0598	ρ = 0.0349	ρ = -0.0774

* Significació menor de 0.05 ; ** Significació menor de 0.01 (Probabilitat bilateral – 2 cues)

taula 16 : relació entre la vitalitat i la competència en les llengües catalana i castellana per als alumnes bilingües

[499] *Supra*, apartat 3.4.5, pàgs. 95 i ss.

tivament en sentit negatiu amb una o diverses de les variables que expressen la percepció de la vitalitat relativa de la llengua catalana.[500]

El sentit general d'aquestes correlacions indica que per als alumnes bilingües hi ha una relació inversa entre el domini de la llengua catalana i la vitalitat subjectiva : en la mesura que mantenen millor la competència lingüística en aquesta llengua, en perceben una vitalitat etnolingüística més baixa. Pel que fa a la vitalitat, són els factors d'estatus, de suport institucional i el factor general de la vitalitat els que apareixen més fortament relacionats amb les variables lingüístiques. Quant a aquestes darreres variables, s'observa una altra vegada un fenomen semblant al que s'havia vist anteriorment en avaluar la relació entre la vitalitat i la competència en castellà dels alumnes de primera llengua catalana : les variables que apareixen més relacionades amb la vitalitat subjectiva són el total de mots en català i l'expressió oral en català, però també la comprensió oral i la lectura en aquesta llengua. Com s'ha indicat adés, les variables referides a la comprensió oral i a la lectura són les que segurament arrosseguen una major càrrega de subjectivitat, cosa que no es pot oblidar a l'hora d'avaluar els resultats obtinguts. Però en qualsevol cas, els resultats són ara molt més concloents, i són un indici clar que en la mesura que els alumnes bilingües tenen una major competència lingüística perceben una vitalitat més reduïda de la llengua catalana.

Pel que fa a les relacions entre la competència en la llengua castellana i la percepció de la vitalitat són poc freqüents. De fet, només s'observen correlacions significatives de signe negatiu entre el total de mots en castellà i la lectura en aquesta llengua amb la dimensió de l'estatus. Encara que aquests resultats puguen semblar contradictoris amb els que s'acaben de veure, no ho són necessàriament, ja que cal recordar que hi ha correlacions positives entre la quantitat de mots expressats en les dues llengües.[501] La interpretació d'aquests resultats pot ser que els alumnes bilingües amb una millor competència lingüística absoluta en les dues llengües, que es reflecteix amb una major quantitat de mots enumerats en totes dues, són els que tenen una percepció menys optimista de la vitalitat de la llengua catalana. En resum, s'ha de concloure que en els alumnes bilingües la percepció de la vitalitat està molt més relacionada amb el manteniment de la llengua minoritzada que no amb l'aprenentatge de la llengua majoritària.

---

[500] Es pot consultar l'anàlisi estadística completa en la figura 30 de l'annex a la vitalitat etnolingüística.

[501] *Supra*, apartat 4.3, pàgs. 187-188.

Una possible explicació d'aquest resultat podria ser que aquests alumnes, a meitat de camí entre els dos grups etnolingüístics, en la mesura que opten lingüísticament pel grup minoritari, opció que es reflectiria en un major índex de domini de la llengua catalana, adopten un compromís superior amb aquesta llengua i amb aquest grup ; aquest compromís els fa tenir una visió més crítica de la vitalitat del grup i de la llengua. Cal recordar que anteriorment s'ha vist que els alumnes bilingües matriculats en el PIL d'Alacant tenien una percepció de la vitalitat etnolingüística relativa del grup valencià i de la seua llengua més pessimista –i alhora més realista– que la dels alumnes bilingües matriculats en el PIP bàsic, i es podia atribuir aquesta diferència a un major grau de conscienciació de la realitat sociolingüística.[502] El resultat que ara es comenta reforça aquella interpretació, i afavoreix la hipòtesi que en el cas dels alumnes bilingües, el manteniment de la llengua catalana –mesurada amb els índexs de domini d'aquesta llengua–, que no és excloent sinó complementari del domini de la llengua castellana, implicaria un major grau de conscienciació de la realitat sociolingüística i un major compromís que provocaria una visió més pessimista, i segurament més realista, de la vitalitat del grup i de la llengua minoritzats. Aquest resultat està en la línia dels obtinguts per Giles i Johnson (1987 : 76, 79-81) i per Ytsma, Viladot i Giles (1994 : 75-76 ; Viladot, 1998 : 331-333), ja que el major compromís amb la llengua minoritzada correlaciona negativament amb la vitalitat subjectiva. De tota manera, a l'hora de valorar aquest resultat cal recordar la relació existent entre la competència lingüística, les actituds envers la llengua catalana i els programes educatius, ja que en aquest estudi no s'han pogut controlar aquestes darreres variables.

6.8 Síntesi dels resultats i conclusions

S'han comprovat al llarg d'aquest capítol les dificultats que apareixen en l'anàlisi de la percepció de la vitalitat etnolingüística dels adolescents de la comarca de l'Alacantí. Són dificultats que estan determinades sobretot per la complexitat de la situació psicosocial analitzada, que es caracteritza per la interrelació d'un conjunt de variables que s'influeixen mútuament. Al llarg d'aquest capítol s'han fet uns resums breus dels resultats de cada apartat. Cal presentar ara una síntesi conjunta d'aquests resultats i proposar unes conclusions que siguen útils tant per a l'acció educativa com per a les futures investigacions sobre la vitalitat etnolingüística en aquest context.

---

[502] *Supra*, pàg. 415.

Un dels resultats que cal destacar és la comprovació de l'estructura dimensional de la vitalitat etnolingüística. Així, s'ha demostrat que el constructe mesurat amb el Qüestionari de Vitalitat Etnolingüística s'ajusta força bé a les tres dimensions teòriques de demografia, estatus i suport institucional previstes per Giles, Bourhis i Taylor (1977) i al nou factor de futur del català proposat per Viladot (1992a, 1993a). Es tracta de la primera vegada que es fa aquesta comprovació en l'àmbit de la llengua catalana i és una prova de la validesa del constructe estudiat, si més no, en el nostre entorn.

En una primera aproximació a la valoració de la vitalitat etnolingüística relativa de les llengües catalana i castellana feta pels escolars de l'estudi, es comprova que tenen una percepció bastant realista de la vitalitat, ja que la seua avaluació d'aquest constructe és coincident amb les valoracions de la vitalitat objectiva realitzades pels experts. Aquest realisme és encara més remarcable si es té en compte que els enquestats es troben en una etapa, l'adolescència, en què l'experiència vital pot ser encara relativament limitada. Dins d'aquesta avaluació realista s'observa que els alumnes perceben, en conjunt, un predomini clar de la llengua castellana i del grup etnolingüístic castellà a la comarca de l'Alacantí. A més, la percepció dels enquestats és que aquesta situació no canviarà en el futur.

La percepció de la vitalitat etnolingüística depén, lògicament, de la vitalitat etnolingüística objectiva de la llengua, i s'ha vist en l'estudi demolingüístic que la vitalitat de la llengua catalana és ben diferent a cadascuna de les localitats estudiades. És per això que encara que en les poblacions de l'estudi hi ha unes tendències semblants en el sentit de les diferències de vitalitat estimades, la intensitat de les diferències de vitalitat és desigual. En general s'ha vist que la percepció de la vitalitat etnolingüística del grup valencià i de la seua llengua és clarament més positiva a Xixona –on els alumnes enquestats tenen una percepció de la vitalitat etnolingüística global favorable al castellà però propera a l'equilibri –, mentre que a Mutxamel i a Alacant els alumnes perceben un clar predomini de la llengua i del grup etnolingüístic castellans.

S'han investigat les relacions entre la percepció de la vitalitat i algunes de les variables més rellevants de l'estudi : la primera llengua –que és la variable que determina l'adscripció a un o altre grup etnolingüístic–, els programes educatius, les actituds lingüístiques i l'aprenentatge o el manteniment de les llengües. Les relacions entre la percepció de la vitalitat i aquestes variables no són massa fortes. Aquest resultat no s'hauria de valorar com una deficiència de l'estudi, sinó que és un resultat lògic si es té present que la vitalitat etnolingüística subjectiva –és a dir, la percepció de la vitalitat– està molt clarament determinada per la vitalitat etnolingüística objectiva, i aquesta és idèntica per a

tots els alumnes d'una mateixa localitat independentment de qualsevol altre factor. Per tant, les baixa intensitat d'algunes de les relacions obtingudes són normals, i el que és realment rellevant és que entre els diversos grups d'alumnes existesca una avaluació diferent d'una realitat que és semblant per a tothom.

Pel que fa a la relació entre la vitalitat etnolingüística i la primera llengua cal remarcar que si bé tots els grups d'alumnes perceben la major vitalitat de la llengua i del grup etnolingüístic castellans en la majoria de les variables i en les puntuacions totals de demografia, estatus, suport institucional i vitalitat etnolingüística global, en algunes variables hi ha divergències en l'avaluació de la vitalitat que afavoreixen el grup propi : els alumnes catalanoparlants són els que presenten en gairebé totes les variables unes puntuacions més decantades cap a l'equilibri entre els grups, i l'únic grup que percep en algunes variables que el seu grup etnolingüístic predomina sobre l'altre grup. Pel contrari, els alumnes castellanoparlants valoren que el seu propi grup té un predomini més intens en la majoria de variables. El grup bilingüe fa unes valoracions intermèdies entre els dos grups etnolingüístics en algunes variables, però en algunes té una percepció molt semblant a la del grup castellà i en algunes altres s'assembla més al grup etnolingüístic valencià.

Els resultats més interessants es donen quan es controla la intervenció del lloc de residència com a covariable de la vitalitat etnolingüística objectiva. S'ha pogut constatar que en els contextos on hi ha un cert equilibri en la vitalitat etnolingüística –com és el cas de Xixona–, hi ha una percepció de la vitalitat bastant realista i similar entre els diferent grups etnolingüístics.

Per contra, en les localitats on hi ha una forta competència etnolingüística –com és el cas de Mutxamel–, hi ha una manca d'acord important en la percepció de la vitalitat i una clara tendència dels subjectes a divergir en les valoracions a favor del grup al que pertanyen : el grup catalanoparlant valora que la vitalitat entre els grups és propera a l'equilibri i, a més, que la tendència de futur és que predomine el grup propi ; per contra, el grup castellanoparlant valora la vitalitat actual d'una manera més favorable al seu grup i creu que en el futur la situació serà molt semblant a l'actual ; el grup bilingüe s'apropa en aquest context a les valoracions del grup majoritari que, com és evident, es tracta d'una avaluació més realista de la vitalitat.

Per últim, allà on hi ha un predomini gairebé exclusiu del grup majoritari castellanoparlant –el cas d'Alacant– la visió del grup catalanoparlant és molt pessimista respecte de la seua vitalitat com a grup etnolingüístic diferenciat. L'indicador més clar

d'aquest pessimisme és la predicció d'un estancament de la vitalitat futura del grup propi. Aquesta percepció de la vitalitat coincideix amb la que fa el grup castellanoparlant, i cal valorar-la com a realista. És interessant que en aquest context el grup bilingüe faça la valoració més optimista de la vitalitat del grup catalanoparlant i del seu futur, que no està gens justificada. Sembla, doncs, que en aquest cas el grup bilingüe és el que té una visió més distorsionada de la realitat.

Les relacions entre la vitalitat etnolingüística i els programes educatius presenten uns resultats bastant semblants als que s'acaben de comentar. S'ha vist que en els contextos on hi ha una vitalitat etnolingüística relativa entre els grups més propera a l'equilibri (Xixona) no hi ha diferències importants entre els alumnes dels diferents programes educatius en l'avaluació de la vitalitat etnolingüística subjectiva, amb independència de la primera llengua. Aquest resultat és paral·lel al que s'ha vist en contrastar la percepció de la vitalitat pels diferents grups etnolingüístics, i referma la conclusió expressada adés que en les localitats més properes a l'equilibri lingüístic la percepció de la vitalitat etnolingüística és relativament estable i objectiva.

A Mutxamel es detecten diferències importants en la percepció de la vitalitat dels alumnes castellanoparlants i dels alumnes catalanoparlants segons els programes educatius en què estan matriculats, però no n'hi ha en els alumnes bilingües. Aquests resultats fan que plantegem la hipòtesi que en les situacions de forta competència etnolingüística és més probable la possibilitat d'una avaluació divergent de la vitalitat en els grups etnolingüístics en competència. En aquest context els alumnes matriculats en el Programa d'Immersió Lingüística –independentment de la primera llengua– tenen una percepció de la vitalitat més decantada a l'equilibri (més favorable al grup etnolingüístic valencià i a la seua llengua), mentre que els alumnes del Programa d'Incorporació Progressiva bàsic tenen una percepció de la vitalitat més favorable a la llengua i al grup majoritaris. Els resultats permeten concloure que en les situacions etnolingüístiques inestables els programes educatius bilingües poden influir en la percepció de la vitalitat etnolingüística en favor de la llengua minoritzada, que és la llengua d'instrucció del programa educatiu, però aquest fenomen afectaria sobretot els alumnes dels grups etnolingüístics en competència. Per últim, a Alacant s'ha comprovat que el programa educatiu afecta la percepció de la vitalitat dels alumnes, tant els castellanoparlants com els bilingües, però amb més intensitat aquest darrer grup. Al contrari que a Mutxamel, els alumnes matriculats en el Programa d'Immersió Lingüística tenen una percepció pessimista de la vitalitat de la llengua catalana, possiblement perquè tenen un millor coneixement de la realitat sociolingüística i n'estan

més conscienciats. Per contra, els alumnes bilingües del Programa d'Incorporació Progressiva bàsic tenen una percepció massa optimista de la vitalitat de la llengua i del grup valencians que, d'altra banda, és semblant a la dels seus companys de programa castellanoparlants. Per això s'ha arribat a la conclusió que els alumnes del PIP d'Alacant no són conscients que existesca cap tipus de problemàtica lingüística.

Tocant a l'actitud lingüística, els resultats obtinguts indiquen que hi ha influències entre la percepció de la vitalitat relativa de la llengua minoritzada i l'actitud envers aquesta llengua, però aquesta relació està condicionada per altres variables, com ara la vitalitat etnolingüística objectiva del context (variable localitat de residència) i el grup etnolingüístic dels subjectes (variable primera llengua). Pel que fa a la primera variable, els contextos més inestables, on hi ha una major competència etnolingüística (Mutxamel) són els que mostren relacions més intenses entre l'actitud i la vitalitat. En els contextos més equilibrats (Xixona) es redueix la intensitat de la relació, que desapareix en els contextos on la tensió entre les llengües és mínima perquè la llengua minoritzada es troba en un estat proper a la substitució total (Alacant). Pel que fa a la primera llengua, s'observa que la relació entre l'actitud i la vitalitat es dóna sobretot per als alumnes de primera llengua castellana, mentre que en el cas dels alumnes bilingües i de primera llengua catalana no sembla haver-hi una relació clara entre la percepció de la vitalitat i l'actitud envers la llengua pròpia. També s'ha pogut comprovar la manca de connexió entre la percepció de la vitalitat etnolingüística i la percepció de la unitat supradialectal de la llengua, sense que en aquest cas hi haja una influència apreciable del context.

Les relacions entre la identitat i la percepció de la vitalitat són complexes en el context estudiat. En general, en el cas dels alumnes de primera llengua castellana no hi ha relacions importants entre la identitat i la vitalitat etnolingüística subjectiva, però, per contra, per al grup de primera llengua catalana sí que hi ha algunes relacions de signe positiu entre la vitalitat i la identitat.

S'ha estudiat també la relació entre la percepció de la vitalitat etnolingüística i la competència en la segona llengua per als diferents grups etnolingüístics : l'aprenentatge de la L2 pels alumnes de primera llengua dominant, l'aprenentatge de la L2 i el manteniment de la L1 pels alumnes de primera llengua minoritzada i el desplegament de la competència lingüística en els alumnes bilingües.

En el cas dels alumnes de primera llengua castellana només es pot detectar una correlació significativa d'intensitat moderada entre les variables referides al Coeficient de

Bilingüitat i el total de la vitalitat etnolingüística subjectiva. S'ha de tenir present a l'hora de valorar la baixa intensitat de la relació que la investigació empírica no ha aconseguit mostrar una relació directa entre totes dues variables, i que per això la majoria de models teòrics que s'han comentat presenten la vitalitat subjectiva com una variable que intervé fomentant comportaments –sobretot la freqüència dels encontres intergrupals– que són els que determinen directament el grau d'aprenentatge lingüístic.

En els alumnes de primera llengua catalana no hi ha una relació apreciable entre la percepció de la vitalitat etnolingüística i les variables referides al coneixement del català però, per contra, sí que s'han aconseguit correlacions significatives de signe negatiu i d'intensitat moderada entre la dimensió del suport institucional i diverses variables indicadores del coneixement del castellà (total de mots en castellà, autoavaluació de la comprensió oral i autoavaluació de la lectura), i entre la dimensió de l'estatus i l'auto-avaluació de l'expressió oral en castellà. S'ha vist, però, que hi ha raons importants per a interpretar aquests resultats amb molta cautela.

En el grup dels alumnes bilingües familiars hi ha els resultats més clars pel que fa a les relacions entre la vitalitat etnolingüística subjectiva i l'aprenentatge lingüístic. En aquest grup, el manteniment de la llengua catalana sí que està clarament relacionat amb la percepció que tenen de la vitalitat d'aquesta llengua. La relació entre totes dues variables és de sentit negatiu : en la mesura que mantenen millor la competència lingüística en català, en perceben una vitalitat etnolingüística més baixa. Pel que fa a les relacions entre la competència en la llengua castellana i la percepció de la vitalitat tenen poca importància. Per tant, es pot concloure que en els alumnes bilingües la percepció de la vitalitat està molt més relacionada amb el manteniment de la llengua minoritzada que no amb l'aprenentatge de la llengua majoritària. S'han explicat els resultats d'aquest grup a partir de la situació d'aquests alumnes, a meitat de camí entre els dos grups etnolingüístics. Probablement, en la mesura que es decanten pel grup minoritzat –cosa que suposaria un millor domini de la llengua catalana–, adopten un major grau de compromís amb aquesta llengua i amb aquest grup, i és aquest compromís el que fa que tinguen una visió més crítica de la vitalitat de la llengua i del grup. També s'ha assenyalat que aquesta hipòtesi és coherent amb els resultats d'algunes investigacions que mostren que el compromís amb la llengua minoritzada correlaciona negativament amb la percepció de la vitalitat (Giles & Johnson, 1987 : 76, 79-81 ; Ytsma & Viladot & Giles, 1994 : 75-76 ; Viladot, 1998 : 331-333).

Tots els resultats suara descrits mostren unes relacions complexes entre la percepció de la vitalitat i la resta de variables investigades. De tota manera, es poden extraure diverses conclusions de caràcter general, algunes de les quals revaliden els resultats d'investigacions prèvies mentre que altres caldria que fossen objecte de futures recerques. Aquestes conclusions són :

a) Hi ha una relació clara entre la vitalitat objectiva i la percepció (subjectiva) d'aquesta vitalitat. Aquesta relació és la causa de la valoració realista de la vitalitat que han fet globalment els alumnes enquestats. Aquesta dada, i la comprovació de l'estructura dimensional del constructe que s'ha fet mitjançant l'anàlisi de components principals, indiquen la validesa d'aquest constructe, com a mínim en el context de la investigació.

b) Les diverses localitats de la comarca de l'Alacantí presenten una realitat lingüística molt desigual i, en conseqüència, una vitalitat etnolingüística diferent. Les discrepàncies en la percepció de la vitalitat entre les localitats indiquen que els alumnes valoren, sobretot, la realitat immediata de la localitat on viuen. A més, s'han vist indicis clars que l'existència de conflictes entre els grups etnolingüístics en contacte pot produir distorsions de diferent sentit (segons la intensitat actual i el desenllaç previsible del conflicte) en la percepció de la vitalitat relativa dels grups : en les localitats amb una competència etnolingüística forta la visió distorsionada de la realitat afecta sobretot el grup etnolingüístic minoritari, mentre que en les localitats on el grup minoritari és molt feble les distorsions afecten més els membres del grup majoritari. D'altra banda, les situacions etnolingüístiques properes a l'equilibri comporten una major grau de consens entre els grups en l'avaluació de la vitalitat etnolingüística actual.

c) Les relacions entre la vitalitat i la resta de variables de l'estudi (actitud, identitat, aprenentatge de la segona llengua i manteniment de la primera llengua) són bastant complexes per causa de les interrelacions entre variables, i estan molt determinades per la vitalitat etnolingüística objectiva de la localitat i per la presència o absència de conflictes etnolingüístics. La dificultat en el control de les variables que intervenen determina que la majoria de conclusions que s'han proposat en aquests apartats siguen hipòtesis que caldria contrastar en investigacions futures. És difícil que la investigació experimental o quasiexperimental puga demostrar l'existència i la força de les relacions que s'han descrit, però en tot cas aquest estudi descriu uns resultats que poden contrastar-se amb els resultats d'altres estudis i col·laborar en l'elaboració de teories heurístiques sobre les relacions entre la vitalitat i aquestes variables.

La raó principal per a investigar la percepció de la vitalitat des d'una perspectiva sociolingüística és perquè és un bon indicador de la salut de les llengües i, per tant, de la normalització lingüística. Les diferències en l'èxit de la normalització lingüística entre els diversos territoris de llengua catalana cal explicar-les sobretot a partir de les desigualtats en la vitalitat etnolingüística, ja que les diferències en el procés d'estandardització, si bé existeixen, tenen un pes menor. És ara el moment de reflexionar sobre què poden aportar els resultats que s'han descrit al treball escolar de les actituds lingüístiques, i quines possibilitats d'actuació té l'escola en el camp de la vitalitat etnolingüística.

La contribució de l'escola a la millora de la situació etnolingüística d'una llengua minoritzada és limitada, però no s'ha de menystenir. Com se sap, la presència i l'ús de la llengua pròpia en tots els nivells del sistema educatiu és un aspecte d'importància singular per a la vitalitat dels grups etnolingüístics minoritaris (Giles & Bourhis & Taylor, 1977 : 316), i encara que els poders polítics tenen molt a dir –i sobretot molt per fer– en aquest tema, en una societat democràtica la consecució d'aquest objectiu està també molt relacionada amb la capacitat de mobilització dels membres del grup minoritzat i dels moviments ciutadans en general, sobretot d'aquells que estan més directament implicats en el món educatiu. De fet, fins ara han estat els pares i mares i els mestres qui en moltes ocasions han hagut de prendre el protagonisme i la responsabilitat de reclamar i de dur endavant la implantació dels programes educatius bilingües. És aquesta la faena més important que queda per fer en tots els nivells, però sobretot en l'ensenyament secundari i en l'universitari. Si no, l'esforç que s'està fent en l'ensenyament infantil i primari es balafiarà.

També cal reflexionar sobre l'actuació educativa concreta, de l'aula. En aquest punt, les nostres aportacions es poden relacionar amb les que s'han fet en l'apartat de conclusions del capítol dedicat a les actituds lingüístiques. Com s'ha vist en aquest capítol, la vitalitat etnolingüística i l'estandardització són els dos factors socioestructurals que expliquen les actituds lingüístiques (Ryan & Giles & Sebastian, 1982 : 3-6). A la vegada, les actituds lingüístiques estan directament relacionades amb l'ús de les llengües. Mentre que la dimensió referida a l'estandardització és relativament estàtica, els canvis en la vitalitat de les llengües són més dinàmics i en part estan influïts per la percepció que en tenen els parlants, ja que, com destaquen Ryan, Giles i Sebastian (1982 : 5), la percepció de la vitalitat és més important per a la formació de les actituds lingüístiques que la vitalitat objectiva real.

S'ha vist que tant els alumnes castellanoparlants com els alumnes catalanoparlants de la comarca de l'Alacantí reconeixen la superioritat de la varietat lingüística del grup dominant. Quan en el dos grups etnolingüístics hi ha la percepció d'una vitalitat molt baixa en el grup subordinat apareix un perfil de preferències lingüístiques –l'anomenat perfil A de Ryan, Giles i Sebastian (1982 : 9-11)–[503] en què cap dels dos grups etnolingüístics percep alternatives a la seua situació actual. En aquest perfil els individus de la llengua minoritària atribueixen la situació del grup a la valoració negativa del propi grup, i poden caure en una espècie de fatalisme pel que fa al seu destí com a grup etnolingüístic diferenciat. Per a eixir d'aquesta situació cal que els membres del grup subordinat no accepten la situació actual, clarament injusta, i comencen a buscar alternatives en una identitat positiva, que segons Ryan, Hewstone i Giles (1984 : 136) és més fàcil de trobar en la dimensió de la solidaritat, ja que és més subjectiva que no la de l'estatus. Per tant, una conclusió és que, lluny de determinismes lingüístics, l'escola hauria de contribuir a que tots els alumnes coneguessen la realitat lingüística del seu entorn i que reflexionessen sobre la justícia o la injustícia d'aquestes situacions. En tots els programes educatius, i especialment en els programes educatius bilingües, s'hauria de contribuir a què els alumnes catalanoparlants poguessen construir una identitat de grup positiva, tot desplegant activitats destinades a augmentar la solidaritat entre els membres del propi grup d'una manera que fos compatible amb el respecte envers l'altre grup.

Els alumnes bilingües familiars són un grup especialment sensible. S'ha vist que en molts aspectes són a mitjan camí entre els dos grups etnolingüístics en conflicte, però també s'han comentat dades que permeten suposar que la força d'atracció del grup majoritari és més intensa. Una dada especialment important que s'ha comentat respecte d'aquest grup és la relació que hi ha entre la percepció de la vitalitat etnolingüística i el manteniment de la llengua catalana, amb dades que mostren que un major grau de conscienciació (que es veu en una valoració més crítica de la vitalitat de la llengua catalana) implica un millor manteniment de la llengua minoritzada. També s'ha vist que en els contextos on la llengua minoritzada és més feble aquesta consciència crítica dels alumnes bilingües pot desaparéixer totalment, amb el conseqüent perill d'assimilació pel grup de llengua majoritària. Per tant, els educadors haurien de tenir en compte aquesta dada per a prestar una atenció especial a aquests grup d'alumnes, que en la situació actual de la comarca de l'Alacantí són un grup crític per al manteniment de la llengua catalana.

---

[503] *Supra*, pàg. 350.

Un altre element a tenir en compte són els diferents graus de vitalitat de les localitats on hi ha els centres d'ensenyament i l'existència o no de conflictes –declarats o latents– entre els grups etnolingüístics. L'experiència mostra que els alumnes d'Alacant (i ens atrevim a dir que els habitants d'Alacant en general) tenen un coneixement molt limitat de la realitat lingüística de la seua pròpia ciutat, de la comarca que els envolta i del país on viuen. En certa ocasió vam preguntar a un grup d'alumnes de secundària d'un barri d'Alacant quina pensaven que podia ser la proporció de valencianoparlants de la ciutat d'Alacant. Les xifres que expressaven en les seues respostes (de l'ordre del 2% o del 3%) mostren que en aquest segment d'edat es viu a Alacant en un món totalment castellanitzat. Per tant, entre els jóvens d'aquesta ciutat la realitat catalanoparlant del país és molt remota, i no forma part de la seua experiència vital. Davant d'una situació com aquesta un dels deures del sistema educatiu és que els xiquets i els jóvens coneguen el lloc on viuen. D'igual manera que han de conéixer la història o l'entorn natural del seu país, cal que coneguen la realitat social, cultural i lingüística que els envolta, més enllà de la localitat on resideixen. Com se sap, la manca d'informació o la informació equivocada són algunes de les fonts principals dels prejudicis. És per això que cal que els docents programen activitats (com ara la correspondència escolar, les eixides culturals o els intercanvis entre centres) que tinguen com a finalitat que els alumnes de les zones on la llengua catalana té una vitalitat menor descobresquen la realitat lingüística d'altres localitats del seu entorn immediat.

En les localitats amb una vitalitat mitjana és més probable que hi haja una competència –declarada o latent– entre els diferents grups etnolingüístics. En aquest context l'acció educativa hauria d'anar encaminada a aprofitar el potencial de conscienciació lingüística del grup etnolingüístic minoritari i a integrar el grup majoritari amb activitats que els permeten descobrir la realitat històrica, cultural i lingüística de la localitat on viuen. Cal que totes dues comunitats deixen de viure d'esquena, però sobretot cal que la integració necessària no es faça a costa del grup minoritari, que en principi és el més feble. Conforme s'ha dit en l'apartat de conclusions del capítol dedicat a les actituds lingüístiques, l'actuació de l'escola hauria d'anar encaminada a cohesionar els alumnes dels diferents grups etnolingüístics amb activitats compartides des dels primers cursos de l'escolaritat, i a buscar la cohesió del grup minoritzat en activitats que reforcen una identificació social positiva, sobretot al voltant dels valors de solidaritat entre els membres del grup propi. En aquest tipus de situació s'ha de tenir molt en compte –i proporcionar-los si cal una atenció especial– els alumnes de llengua minoritzada matriculats en els

programes monolingües i els alumnes bilingües familiars, ja que són els més exposats a l'autoodi i a l'abandonament de la llengua minoritzada.

Les localitats on la vitalitat de la llengua catalana s'aproxima a l'equilibri respecte de la llengua dominant sembla que són les menys problemàtiques pel que fa a les relacions entre les comunitats etnolingüístiques en contacte. Aquesta constatació no ha de fer caure en un cofoisme desmobilitzador, perquè s'ha vist que la realitat comarcal respecte de la vitalitat etnolingüística és dinàmica, i es mou en un sentit clarament desfavorable per a la vitalitat de la llengua catalana. Pel que fa a l'ensenyament, no cal baixar la guàrdia pensant que tota la faena està feta, sinó que cal una actitud activa per a millorar encara més les actituds i els usos lingüístics. Per tant, cal buscar una integració real de tota la població -fixant-se especialment en els escolars d'origen immigrat– a través d'activitats compartides, sobretot de tipus cultural, vehiculades en llengua catalana, ja que la segregació i la marginalitat són una font d'enfrontament entre les comunitats.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

7. El model de llengua

En la primera part s'han analitzat els efectes de l'ensenyament bilingüe des d'una perspectiva bàsicament sociolingüística, encara que amb nombrosos punts de contacte amb els interessos de la psicologia social del llenguatge. Alguns dels tòpics que s'hi han estudiat són, en efecte, un camp d'estudi compartit per totes dues disciplines : és el cas del predomini lingüístic, de les actituds lingüístiques i de la percepció de la vitalitat etnolingüística. El capítol que ara comença té una perspectiva més estrictament lingüística. S'hi analitzen els resultats dels programes educatius bilingües pel que fa al model de llengua dels alumnes. No es tracta, doncs, d'aplicar un punt de vista quantitatiu, com quan s'ha valorat el predomini lingüístic, sinó que es pretén descriure el model de llengua i valorar qualitativament les tendències del canvi lingüístic.

Per model de llengua s'entén el conjunt de formes lingüístiques seleccionades i usades predominantment per un individu o grup social. Normalment, el terme sol aplicar-se en referència al model de llengua de les institucions ; així, és fàcil sentir a parlar del model de llengua dels mitjans de comunicació (TV3, Canal 9, el diari Avui o el setmanari el Temps, per exemple), o del model de llengua de l'Administració (la Generalitat Valenciana, l'Ajuntament de Barcelona, la Universitat de Barcelona, etc.). De fet, és freqüent que aquest tipus d'institució fixe i delimite el seu propi model de llengua que, de vegades, és publicat explícitament.[504] Per contra, altres institucions, com ara l'escola, tenen més dificultats a l'hora de delimitar i de fixar un model de llengua adequat.

7.1 El model de llengua de l'escola

La institució escolar no ha fixat mai amb claredat –com a institució– el seu model de llengua, segurament perquè és una tasca impossible de realitzar. El conegut article d'Aracil titulat "Educació i Sociolingüística" (1982)[505] va ser un intent molt primerenc de preparar el camp en aquest difícil terreny. S'hi difonien tota una sèrie de conceptes sociolingüístics aplicats a l'ensenyament (com ara la relació entre les varietats

[504] Es pot veure, per exemple, Diari de Barcelona (1987), Servei de Llengua Catalana (1989), Mollà (1990), Coromina (1991), Solà (1995), Comissió de Normalització Lingüística de TVC (1995), etc.

[505] La primera edició data de 1979, però les conferències en què es basa l'article es pronunciaren el 1974.

dialectals i la varietat estàndard en l'ensenyament) que han tingut força fortuna, i que apareixen repetits i explicats en la majoria d'obres que es refereixen al model de llengua escolar. En general, en aquest tipus d'obra es fa referència al model de llengua que ha d'utilitzar l'escola amb un seguit de normes didàctiques i lingüístiques de caràcter general, que són aplicables a situacions diverses. Aquestes orientacions es podrien resumir en els punts següents :[506]

- El mestres han d'adequar el seu llenguatge al dels nens, sobretot al començament de l'escolaritat, tot creant ponts entre la llar i l'escola.

- L'escola ha de preparar els alumnes perquè siguen capaços d'expressar-se en la varietat dialectal pròpia i per a saber usar, sempre que calga, l'estàndard regional.

- L'escola ha de fer conéixer sistemàticament –encara que és suficient un coneixement passiu– les possibilitats de la llengua estàndard en altres indrets.

- Com que el mestre és un model d'ús lingüístic per a l'alumnat, el model de llengua del professorat ha de ser correcte (normatiu) i flexible (adaptat a la diversitat d'usos lingüístics).

- S'ha de canviar la dicotomia tradicional de correcte *vs.* incorrecte, pròpia d'una orientació gramatical tradicional i normativa (prescriptiva), per a passar a analitzar els textos en termes d'adequat *vs.* inadequat, oposició basada en una gramàtica de base descriptiva i textual.

- El model de llengua de l'escola, especialment amb els xiquets més menuts, ha de tenir el mínim indispensable de gramaticalitat i el màxim possible d'acceptabilitat social.

- L'escola no ha d'establir un model de llengua específic per als alumnes que aprenen el català com a segona llengua. En aquest sentit, no és convenient utilitzar un llenguatge fàcil, tot emprant manlleus en comptes dels mots que presenten algun conflicte en català, i tampoc no és convenient usar

[506] Aquestes idees es poden consultar en Aracil (1982 : 190-206), Ponsoda, (1984 : 14, 22-24), López del Castillo (1988 : 165-172), Cassany & Luna & Sanz (1993 : 22-26) i Tió (1983 : 112-114 ; 1992 : 24-26).

> sistemàticament els elements comuns a les dues llengües per facilitar la comprensió en comptes d'altres elements més habituals o genuïns.

És evident que es tracta de preceptes útils per a determinar el model de llengua escolar. Se'n desprén que aquest model de llengua ha d'estar arrelat al medi, ja que cal partir de les varietats lingüístiques locals i, a més, ha de preparar els alumnes per a expressar-se no només en aquestes varietats, sinó també en la varietat estàndard, triant dins de l'estàndard les formes més properes a la varietat pròpia. S'hi posa èmfasi també en la flexibilitat d'aquest model de llengua, ço és, en la capacitat d'adaptar-se a les diferents situacions comunicatives.

El professorat que ha de posar en pràctica tots aquests consells necessita uns coneixements lingüístics i una sensibilitat envers la llengua superiors als habituals, si més no, superiors als que se'ls demana per a obtenir la capacitació administrativa per a fer classes de català o en català a l'Educació Infantil, l'Educació Primària o l'Educació Secundària Obligatòria. No només caldria una bona formació lingüística inicial, sinó també informació actualitzada de les diferents propostes d'estàndard vehiculades des de les diverses institucions. La realitat, malauradament, no és aquesta. L'estat de coses actuals ha estat descrit encertadament per Guasch (1990 : 149) :

> Aquesta qüestió pren un relleu especial en una llengua com el català : amb una normativa mal coneguda, un procés d'estandardització no completat en tots els camps i una situació sociolingüística anòmala. El català és un terreny abonat perquè ensenyants amb una concepció errònia de la norma pretenguin de fer parlar els seus alumnes amb un registre inadequat o no facin la més mínima objecció a una producció plena de castellanismes. La detecció d'errors en català demana, doncs, uns coneixements lingüístics (d'estructura i ús) especialment afinats.

7.2 La influència dels mitjans orals i escrits en el model de llengua dels alumnes

En la societat actual l'escola no és l'única institució que difon entre els infants i els jóvens un model de llengua formal. Els mitjans de comunicació, i molt especialment la televisió, són un mitjà igual o més potent de difusió de la llengua estàndard. En aquest camp s'ha de tenir present que els jóvens valencians actuals tenen accés a dos models de llengua formal de característiques bastant diferents : el de la TV3 i Canal 33 d'una banda, amb el seu model de base predominantment barcelonina (Mollà & Palanca,

1987 : 96-97), i el model de Canal 9 i Punt 2,[507] que es podria qualificar de model valencià general. L'altre camí d'accés al model de llengua, molt relacionat amb el món de l'ensenyament, són els llibres. D'una banda hi ha els llibres de text, que en l'actualitat han d'estar aprovats per la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència de la Generalitat Valenciana. En tot cas sembla que aquesta aprovació prèvia no implica la imposició d'uns criteris lingüístics determinats, sinó que s'aplica sobretot a continguts de caràcter ideològic i, especialment, a la denominació de la llengua. De tota manera, cal tenir present que aquesta política de l'administració educativa no impedeix al professorat elaborar els seus propis materials docents o fer ús de textos orals i escrits de la vida real –reàlies– que poden presentar models de llengua molt diversos i tenir qualsevol procedència dialectal. Juntament amb els llibres de text, l'escola també posa a l'abast de l'alumne llibres de lectura diversos, especialment llibres de literatura infantil i juvenil i llibres de consulta, que poden tenir una procedència territorial –i conseqüentment un model lingüístic– ben diversos.[508]

BIBLIOTECA VIRTUAL

7.3 El model de llengua dels alumnes i el canvi lingüístic generacional

Un dels eixos del canvi lingüístic és el diacrònic. És una realitat constatada per la història de la llengua i per l'experiència de cada parlant que la llengua canvia al llarg del temps. La generació dels fills no parla igual que la generació dels pares, i els pares tampoc no parlen com la generació dels avis. Encara que la llengua es transmeta familiarment, la manera de parlar dels fills s'assembla més a la manera de parlar del companys i dels amics de la mateixa edat que no a la manera de parlar dels pares (Labov, 1983 : 184-187 ; Hudson, 1981 : 25-28 ; López Morales, 1989 : 112-118). Labov explica que entre els 2 i els 3 anys el principal model lingüístic dels nens és l'exemple dels pares, però entre els 4 i els 13 anys l'ús lingüístic segueix el model del grup de companys de joc. I és precisament durant aquesta etapa que s'estableixen les pautes automàtiques de producció lingüística en el seu conjunt. Cap als 17 o 18 anys s'adquireix una familiaritat completa amb les normes d'ús lingüístic de la comunitat.

---

[507] Abans Notícies 9. S'ha de tenir present que en els darrers temps la correcció lingüística només s'aplica sistemàticament en la Televisió Valenciana a determinats programes, especialment els noticiaris.

[508] Sobre el tema dels llibres de text es pot consultar el número 19 de la revista *Articles de Didàctica de la Llengua i de la Literatura*, dedicat específicament a aquesta temàtica, i en particular els articles de F. Ruiz i R. Sanz (1999) i d'I. Crespo i F. J. López (1999). En tots dos articles, i especialment en el segon, s'analitza la política d'aprovació de llibres de text de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència de la Generalitat Valenciana.

L'adquisició de les formes de prestigi en el discurs sembla començar cap als 16 o 17 anys, i depenent de factors com ara la classe social pot retardar-se molt (Labov, 1983 : 184-185). López Morales assenyala respecte d'aquesta darrera idea que és possible que els jóvens siguen més sensibles a les formes lingüístiques prestigioses perquè els índexs superiors d'escolaritat es donen en aquestes generacions (1989 : 115).

7.4 Objectius de l'estudi

El principal objectiu d'aquest estudi pel que fa al model de llengua és analitzar aquest canvi generacional i, específicament, mesurar la incidència de l'ensenyament en llengua catalana –és a dir, dels programes educatius bilingües–, en el canvi lingüístic generacional. És evident que la vehiculació des dels mitjans de comunicació de masses i des del sistema educatiu de diferents models de llengua deu haver incidit sobre la manera de parlar dels jóvens actuals. En el cas dels alumnes dels programes educatius bilingües el fet de rebre tots o la major part dels ensenyaments en català i d'haver-se alfabetitzat mitjançant aquesta llengua deu haver influït d'una manera més intensa en el model de llengua actual d'aquests jóvens, especialment en aquells registres caracteritzats per una major formalitat, que són els que s'aprenen de manera específica en els centres educatius.

Concretament, pretenem :

a) Descriure la variació lingüística –fonètica, morfosintàctica i lèxica– a través d'enquestes formulades a mostres dels diversos grups generacionals de la comarca de l'Alacantí : 1) població més major, 2) població adulta, 3a) població en edat escolar que té el català com a llengua vehicular de l'ensenyament, i 3b) població en edat escolar que només rep classes de l'assignatura *Valencià*.

b) Descriure el model de llengua formal de la població escolar tenint en compte el programa educatiu i la primera llengua de l'alumnat.

c) Mesurar la incidència de l'ensenyament sobre els models de llengua formals emprats tant per la població escolaritzada en català com a llengua vehicular com per la que només rep classes de català. La incidència s'establirà en relació amb el model de llengua emprat pels grups generacionals que no han tingut accés acadèmic al valencià. Així es podrà comprovar si l'ensenyament del català o en català actua com a element anivellador, és a dir, si s'avança cap a l'assoliment d'un model estàndard.

7.5 Metodologia

Per aconseguir aquests objectius utilitzarem els mètodes de la dialectologia i de la sociolingüística. S'aprofitarà el mètode d'elaboració de qüestionaris propi de la geolingüística, i s'usaran els mètodes d'entrevista i de quantificació dels resultats propis de la sociolingüística quantitativa.

7.5.1 L'enquesta i les entrevistes

La primera fase del treball és l'elaboració del qüestionari. S'ha escollit un qüestionari estructurat, fix i tancat, semblant als utilitzats en els estudis geolingüístics.[509] S'han seleccionat les variables fonètiques i morfosintàctiques que han semblat més rellevants –tenint sobretot en compte la joventut dels subjectes de la investigació– de les que arreplega el *Qüestionari de l'Atlas Lingüístic de la Comunitat Valenciana*.[510] En el cas de les variables lèxiques s'ha procedit d'una altra manera, ja que el coneixement lèxic està més condicionat per l'experiència i el mode de vida dels entrevistats. Mentre que les enquestes dialectològiques solen fixar-se més en els modes de vida tradicionals, l'edat de la major part dels entrevistats i el fet de viure en un ambient predominantment urbà indicaven que la selecció del lèxic calia fer-la utilitzant uns altres criteris. En concret, s'ha seleccionat del *Vocabulari bàsic* (Mollà & Borràs, 1985)[511] el lèxic pròpiament valencià que presenta més possibilitats de sinonímia, tant si es tracta de sinònims usuals com si són sinònims formals, regionals o interferències del castellà. De fet, els mots que més interessen són els que presenten més possibilitats de variació o, el que és el mateix, més sinònims (Moreno, 1998 : 28-29). Una vegada feta aquesta selecció s'ha fet una tria dels mots més adequats per al propòsit del treball.[512] Es tracta,

---

[509] El qüestionari que s'ha utilitzat en l'enquesta sobre el model de llengua es pot consultar en la figura 1 de l'annex al model de llengua.

[510] Agraïm al Dr. Jordi Colomina que ens haja facilitat la consulta d'aquest *Qüestionari*.

[511] Aquest vocabulari bàsic té dos avantatges molt clars : d'una banda, que està fet des d'una òptica pròpiament valenciana ; d'altra banda, el fet que al costat de cada entrada principal hi ha els sinònims classificats segons siguen usuals, formals, regionals i, fins i tot, que inclou informació addicional sobre aspectes com ara la pronúncia, el sentit exacte del mot, les interferències habituals, el registre en què sol utilitzar-se, etc. També s'han tingut en compte altres vocabularis bàsics, com ara l'elaborat per l'Assessoria de Didàctica del Català (1975) o el de la Coordinadora d'Ensenyament i Llengua Catalana (1978).

[512] Els criteris seguits per a valorar-ne l'adequació són diversos. Així, s'han inclòs en primer lloc els mots que estudien Ponsoda i Segura (1997 : 80-82), de manera que es puguen comparar els resultats amb els del treball d'aquests autors. També s'han inclòs alguns dels mots estudiats per Colomina (1985a : 179-226 ; 1986 : 308-309), especialment aquells que poden ser més utilitzats per la gent jove, per utilitzar com

per tant, de mots del vocabulari usual dels jóvens que, a més, tenen possibilitats elevades de variació lingüística. Encara que els mots seleccionats es presenten agrupats per centres d'interés, no ha estat aquest el criteri de la tria, sinó que simplement han estat agrupats així per facilitar la realització de l'entrevista.

El principal inconvenient d'aquest tipus de qüestionari en la seua aplicació als estudis sociolingüístics és la dificultat d'accedir als diversos registres dels enquestats. No obstant això, en el cas dels parlants que per la seua formació, circumstàncies vitals i edat tan sols són capaços d'utilitzar un únic registre en llengua catalana, normalment la varietat col·loquial de la zona on viuen, la utilització d'aquest tipus d'enquesta no implica limitacions greus, ja que per la seua qualitat de parlants monoestilístics el mètode d'enquesta no amaga –o almenys no amaga d'una manera greu– les possibilitats de variació estilística d'aquests parlants. Aquest tipus de parlant és l'informant prototípic dels estudis dialectològics, i ha estat descrit com un home rural, major, sedentari i, de ser possible, sense estudis (Veny, 1986 : 92-96 ; Chambers & Trudgill, 1994 : 56-57).

En la mesura que els enquestats sí que són capaços d'utilitzar diversos registres en llengua catalana i d'adequar l'ús lingüístic a la situació comunicativa, la utilització d'un qüestionari fix en una situació comunicativa concreta, que es caracteritza normalment per un cert nivell de formalitat, sí que limita l'aparició d'una parla informal i espontània, i provoca la utilització d'un registre formal. Són els efectes de la coneguda *paradoxa de l'observador* (Labov, 1983 : 266). Cal subratllar, però, que en aquest estudi la paradoxa no suposa un inconvenient greu. Com que l'objectiu principal consisteix a avaluar la incidència dels diferents programes educatius (bilingües i monolingües) en el model de llengua formal dels jóvens –ja que com s'ha dit adés són els registres formals els que s'aprenen específicament en el context escolar–, la situació comunicativa que es busca en les entrevistes és, precisament, una situació formal, en què els entrevistats utilitzen un estil de parla acurat. López Morales (1994 : 82) indica que una de les millors maneres d'accedir a un registre lingüístic acurat o formal és utilitzar un entrevistador de fora del grup entrevistat i explicar a l'informant que l'entrevista té un objectiu lingüístic, normalment descriure la forma del parlar de la

a referent la descripció dialectal d'aquest autor. La resta de mots s'han triat perquè ha semblat que eren els que presentaven més possibilitats de variació a partir del nostre coneixement de la parla dels jóvens i del parlar de la comarca.

localitat de l'entrevistat. La utilització d'aquesta tècnica juntament amb l'ús d'un qüestionari tancat, i l'enregistrament de la part inicial de les entrevistes (fonètica) de la població més jove –que afegeix un plus de formalitat–, ens ha permés assegurar-nos que els informants han utilitzat al llarg de l'entrevista, i en la mesura de les seues possibilitats, un registre formal.

La durada de les entrevistes és d'aproximadament una hora, amb diferències lògiques degudes a la personalitat de cada entrevistat.[513] Una durada superior implica un risc de cansament dels subjectes (López Morales, 1994 : 83). S'ha enregistrat l'apartat de fonètica de totes les entrevistes realitzades a la població més jove, però no s'ha fet sistemàticament entre la població de més edat perquè es va constatar que comportava en molts casos una situació incòmoda per als entrevistats. Pel que fa a l'entrevistador ha estat en tots els casos el mateix. Si bé hi ha autors (López Morales, 1994 : 84) que recomanen limitar el nombre d'entrevistes que realitza cada enquestador per tal de limitar-ne el cansament –que podem donar fe que existeix–, també hi ha avantatges en el fet que hi haja un únic entrevistador. Els principals són la unitat de criteri a l'hora de valorar les variables lingüístiques i la utilització d'una metodologia homogènia en el procés de realització de les entrevistes.

En la selecció dels informants de les generacions adultes (pares i avis) s'han buscat en cada població parlants que tant ells com els seus progenitors fossen nascuts en la localitat, i només excepcionalment s'ha entrevistat alguna persona que un dels progenitors fos de la mateixa població i l'altre fos valencianoparlant però nascut en una localitat diferent. En el cas d'Alacant s'han buscat informants nascuts a la ciutat mateix –intentant que fossen representatius dels diferents barris de la localitat–, i s'han evitat els informants de les partides rurals.[514] En aquesta població ha resultat molt difícil

[513] Generalment els entrevistats de més edat tarden més en la realització de les enquestes.

[514] Segura (1996 : 284) assenyala que la ciutat d'Alacant és una àrea de transició, on s'amalgamen trets lingüístics que provenen tant dels lectes del nord com dels del sud. No és un centre irradiador de formes lingüístiques noves, sinó més aïna un centre cohesionador d'altres zones, que ha rebut tant el parlar provinent del nord com el provinent del sud. Segons aquest autor (1996 : 17) la ciutat pot quedar dividida en dues zones, amb alguna característica lingüística que les diferencia : una zona estaria formada pels barris de Benalua, la Florida, Sant Gabriel, etc., fins a l'antic Riuet (avui avinguda d'Òscar Esplà), i estaria poblada en part per gent provinent de les partides rurals del sud del terme (partides com el Bacarot, el Rebolledo, etc., amb influències lingüístiques d'Elx), que presenta trets lingüístics d'aquesta procedència ; l'altra zona estaria formada pels barris de les Carolines i el Pla, i tindria molta relació amb l'Horta d'Alacant, d'on procediria una part de la seua població que presenta trets lingüístics semblants als de l'Horta alacantina. En tot cas, l'autor mateix assenyala que la divisió està en l'actualitat molt diluïda. Aquesta situació és la causa perquè s'han triat els informants de diferents barris alacantins. El fet d'evitar

localitzar informants, sobretot de la generació dels pares, per causa del trencament de la transmissió lingüística intergeneracional. El fenomen ha estat investigat per Montoya, que afirma taxativament : "[...] ja no queden alacantins menors de 50 anys que hagen rebut el català en família" (1996 : 83). A més, s'ha de tenir present que els criteris utilitzats en aquest treball per a determinar la mostra són més estrictes que els utilitzats per Montoya en la investigació que citada. És per això que totes les entrevistes realitzades a la població adulta d'Alacant (9) corresponen a la generació dels avis.[515] En cada localitat i per a cada grup d'edat s'ha buscat un nombre semblant d'informants dels sexes masculí i femení. Els grups d'edat han estat : a) generació dels avis : 60 anys o més ; generació dels pares : entre els 25 i els 59 anys ; generació dels fills : menys de 18 anys.[516] S'ha evitat entrevistar persones que tinguen una *posició en el mercat lingüístic* (Boix & Vila, 1998 : 140) directament relacionada amb l'ús de formes lingüístiques prestigioses. Per això cap dels entrevistats té com a professió la docència (mestres, professors, etc.). Al principi també es va intentar evitar les persones que tenien els fills matriculats en programes educatius bilingües, ja que aquest fet pot contaminar la parla genuïna de cada població, però prompte es va veure que en la generació dels pares, i sobretot en algunes poblacions, és un fet relativament freqüent i, per tant, amb un cert pes en el model de llengua d'aquesta generació. Per això en la mostra final hi ha alguns pares i mares –encara que pocs– que porten els fills als programes educatius bilingües.

En el procés de realització de l'entrevista s'ha mantingut sempre una actitud propera a l'enquestat per tal d'afavorir la confiança i la comunicació, però al mateix temps respectuosa i una mica formal, ja que l'estil acurat és l'objectiu de l'enquesta. Pel que fa al model de llengua de l'entrevistador, ha estat un registre estàndard proper a la

---

les partides rurals, –on en l'actualitat resulta més fàcil trobar informants, sobretot jóvens, perquè no s'ha perdut tant la transmissió lingüística intergeneracional com a la capital i, a més, la població no està tan mesclada–, és perquè la parla de les partides està en l'actualitat més relacionada amb la parla de les poblacions catalanoparlants de l'entorn que amb la de la capital. Així, la parla de les partides del sud té influències d'Elx, la de les partides de la zona central (el Moralet, el Verdegàs, la Canyada del Fenollar, etc.) té influències d'Agost i de Sant Vicent del Raspeig, i la de les partides de l'Horta té influència de Sant Joan, de Mutxamel i, en el cas de la partida de Montnegre, també de Xixona.

[515] Aquest fet és un reflex de l'estat lingüístic de la ciutat d'Alacant. No és que no hi haja alacantins de la generació adulta que parlen català, sinó que el que resulta molt difícil de trobar són persones d'aquestes edats (entre 25 i 59 anys) nascudes a Alacant, que tinguen el català com a primera llengua i que, a més, siguen fills de pare i mare alacantins. Per tant, a l'hora d'interpretar els resultats de les taules on hi ha les freqüències i els percentatges d'ús de les diferents variants lingüístiques, s'ha de tenir en compte que en el cas de la ciutat d'Alacant tota la població adulta entrevistada té més de 60 anys.

[516] Com se sap, són tots alumnes de 8è de EGB o de 2n d'ESO, i la immensa majoria (94.1%) tenen 13 o 14 anys (*supra*, pàg. 61). Cal recordar també que les entrevistes es van realitzar durant la segona meitat del curs escolar 1996-97 i la primera meitat del curs 1997-98.

varietat local de la comarca (d'on és originari), fent en algun cas concessions a la varietat col·loquial local per tal d'afavorir la comprensibilitat. Aquestes concessions han estat, lògicament, més freqüents en el cas dels parlants de més edat. L'entrevistador ha memoritzat el qüestionari i ha procurat encadenar les preguntes durant la realització de l'enquesta seguint una seqüència més o menys lògica i amb un ritme elevat, que sense arribar a fatigar els entrevistats els impedís, o com a mínim els limités, la possibilitat de reflexionar sobre la forma de les respostes, de manera que aquestes fossen més espontànies. Les respostes es consignaven en un full preparat amb anterioritat, de manera que el ritme de l'entrevista no tingués aturades. Aquesta tècnica ha donat bons resultats, sobretot amb els subjectes més jóvens. Quan l'entrevistat no trobava la resposta a una pregunta se saltava sense insistir-hi massa i més endavant es tornava a formular d'una altra manera. En els casos que la resposta inclogués més d'una realització de la variable lingüística, o que l'enquestat s'autocorregís, se li demanava que valorés quina era la forma que utilitzava més assíduament. De no ser això possible es marcava la primera resposta com a predominant i la segona com a secundària.

Les entrevistes estructurades de qüestionaris fixos i tancats, com la que ací s'utilitza, s'empren sobretot en els treballs de dialectologia o de geografia lingüística i en l'elaboració de lèxics bàsics (Etxebarria, 1985 : 73 ; Moreno, 1998 : 81). En aquest treball s'utilitza també l'entrevista per a l'estudi de la variació fonètica i morfosintàctica. El principal avantatge que presenten aquestes entrevistes és que permeten obtenir una gran quantitat d'informació lingüística d'una manera molt sistemàtica. La seua utilitat és sobretot evident en l'estudi d'aquelles variables lingüístiques que presenten un repertori més ampli, com ara el lèxic. És per això que hi ha autors que afirmen que els qüestionaris són la millor opció per a l'estudi de la variació lèxica (Moreno, 1998 : 30, 81). L'experiència adquirida com a entrevistadors ens permet afirmar que és també una tècnica útil en el camp de la fonètica i de la morfosintaxi, sobretot quan un dels objectius de l'estudi és aconseguir una gran quantitat d'informació d'un nombre gran de subjectes. S'ha de tenir present que mentre molts dels entrevistats són bastant conscients de l'ús que fan del lèxic, sobretot d'aquelles variables lèxiques que caracteritzen millor determinades varietats –i que tindrien per tant caràcter d'*estereotip*– (per exemple l'ús de "este" o "aquest", o de "maripossa" o "papallona"), se sol tenir un grau de consciència bastant inferior sobre la major part de les variables de tipus fonètic o morfosintàctic, que de fet caldria considerar-les com a *marcadors* o com a *indicadors,* segons el grau de consciència que

els parlants tenen del fenomen.[517] Així, en la mesura que el parlant pot tenir més en compte el context comunicatiu té també més llibertat per a controlar els seus actes lingüístics. En conseqüència, el control dels parlants sobre els elements fonètics i morfològics de les seues produccions lingüístiques és reduït, especialment en l'aspecte fonètic. Per contra, en el nivell lèxic –que és el més contextualitzat–, els parlants tenen més possibilitats de controlar les produccions (Martín Butragueño, 1993 : 340-342, 351).

Com és evident, hi ha precedents d'utilització de qüestionaris com aquest en la investigació sociolingüística. En el nostre context, la majoria de les investigacions que des d'una o altra perspectiva analitzen el model de llengua dels jóvens han utilitzat tècniques semblants a les ací emprades.[518] En l'àmbit de la llengua castellana és molt coneguda la investigació de sociolingüística urbana d'Etxebarria (1985 : 73 i ss.), que utilitza un qüestionari estructurat i fix per a investigar la variació sociolingüística en el lèxic de Bilbao.

BIBLIOTECA VIRTUAL

7.5.2 La mostra

Com a punt de partida de l'anàlisi de la variació lingüística generacional s'han pres les descripcions dialectològiques dels parlars de la comarca i de les diferents localitats en què se centra l'estudi.[519] Encara que es disposa d'un nombre suficient d'enquestes realitzades a les generacions dels avis (n = 17) i dels pares (n = 9), el grau de representativitat d'aquests grups generacionals no és comparable al de la població jove que s'estudia. Per això, les dades d'aquests dos grups s'utilitzaran en principi amb la finalitat de contrastar els resultats dels estudis dialectològics precedents. En general, pensem que mentre les dades de la població dels avis deuen ser bastant homogènies i bastant semblants a les de les descripcions dialectals de les varietats locals tradicionals, les enquestes realitzades al grup dels pares deuen mostrar el canvi generacional lògic, i també deuen mostrar que aquest grup és més permeable que l'anterior a les innovacions lingüístiques per causa del major contacte amb el registre estàndard a través de la televisió i, en alguns casos, per la relació amb el sistema escolar realitzada de manera

[517] Variables com l'elisió o la pronunciació de la [d] intervocàlica serien marcadors, ja que el grau de consciència d'almenys una part dels parlants és superior al que tenen d'altres fenòmens fonètics, com ara el betacisme o el ieisme, que serien *indicadors*.

[518] Com per exemple, Carda (1990), Brotons (1993), Ponsoda (1996b) o Ponsoda & Segura (1997).

[519] *Infra*, pàg. 457 i ss.

vicària a través dels fills. Les dades obtingudes d'aquests grups d'edat també serviran per a completar la informació dels treballs dialectològics precedents en aquelles variables lingüístiques que no han estat descrites i, sobretot, com a punt de comparació amb el model de llengua de les generacions més jóvens per a comprovar les tendències lingüístiques que apareixen actualment en la variació lingüística generacional.

Pel que fa al grup d'enquestats en edat escolar, l'amplitud de la mostra (n = 112) permet pensar que el model de llengua descrit és representatiu del dels adolescents de la comarca de l'Alacantí. Com que un dels objectius principals del treball és l'anàlisi de la incidència de la primera llengua i dels diferents programes educatius en el model de llengua dels alumnes, aquests han estat agrupats segons aquestes variables. S'han considerat programes bilingües el Programa d'Immersió Lingüística (PIL) i el Programa d'Ensenyament en Valencià (PEV), però també el Programa d'Incorporació Progressiva en aquells casos en què s'ha introduït el català com a llengua d'instrucció (PIP bilingüe),[520] ja que tots aquests programes incorporen amb una certa intensitat el català com a llengua vehicular d'una part significativa dels ensenyaments. Una altra possibilitat hagués estat considerar a banda el PIP bilingüe, però s'haurien obtingut uns grups d'alumnes més desequilibrats. En concret, en el treball s'utilitzaran els grups següents :

a) alumnes catalanoparlants i bilingües familiars escolaritzats en castellà que només cursen en català l'assignatura Valencià[521] (n = 14 - 12.5% del total) ;

[520] Es pot consultar una descripció d'aquests programes educatius a *supra*, apartat 1.2, pàgs. 10 i ss.

[521] És a dir, alumnes del que s'ha anomenat PIP bàsic. Encara que en aquest grup s'inclouen alumnes que s'autoconsideren bilingües familiars, s'ha pogut comprovar que tots els alumnes d'aquest grup parlen habitualment català en la família, cosa que no passa, per exemple, en la totalitat dels alumnes del grup de bilingües familiars dels programes bilingües. Són, per tant, alumnes que tenen molt de contacte amb el model de llengua tradicional de la comarca.

b) alumnes castellanoparlants escolaritzats en català[522] (n = 29 - 25.9% del total) ;

c) alumnes bilingües familiars escolaritzats en català[523] (n = 35 - 31.3% del total) ;

d) alumnes catalanoparlants escolaritzats en català[524] (n = 34 - 30.4% del total).

Com es pot comprovar, els tres darrers grups són bastant equilibrats, mentre que el primer grup té un nombre més reduït d'alumnes. Per aquesta raó s'ha fet un únic grup amb els alumnes bilingües familiars i catalanoparlants escolaritzats en el PIP bàsic. No s'han considerat els alumnes castellanoparlants escolaritzats en el PIP bàsic perquè la competència lingüística en llengua catalana que adquireixen durant l'ensenyament obligatori és, en general, molt limitada, i solen presentar un model de llengua amb mancances molt importants que no és comparable al dels grups que sí que s'han tingut en compte.

7.5.3 L'anàlisi dels resultats

Pel que fa a l'anàlisi concreta dels resultats, s'analitzaran les tendències en cadascuna de les variables lingüístiques contrastant el model de llengua tradicional descrit pels dialectòlegs i les produccions dels tres grups generacionals que s'han enquestat. També es tindran en compte les produccions de les diferents localitats de l'enquesta. Dins del grup d'edat escolar, es descriuran les tendències que es detecten segons les combinacions de les variables primera llengua i programa educatiu. Finalment, tot seguint el model de Ponsoda i Segura (1997) i de Segura (en premsa), es classificaran les produccions lingüístiques en quatre grups segons siguen formes tradicionals locals (o no) i segons siguen (o no) formes normatives. Les combinacions possibles són quatre : a) tradicional i normativa (+T+N) ; b) tradicional i no normativa (+T-N) ; c) no tradicional i normativa (-T+N) ; d) no tradicional i no

[522] En aquest cas són alumnes del programa que s'ha anomenat PIP bilingüe i del PIL.

[523] Són també alumnes escolaritzats en el PIP bilingüe i en el PIL.

[524] Es tracta d'alumnes del PIP bilingüe, del PIL i del PEV.

normativa (-T-N). A més, es tindrà en compte la influència del castellà.[525] Així, per exemple, en la combinació (b) convé tenir en compte si les formes tradicionals però no normatives són el resultat de la influència del castellà ; en el grup tercer (-T+N) caldrà considerar si la introducció de formes normatives no tradicionals està reforçada pel model de la llengua majoritària ; per últim, és evident que la majoria de trets lingüístics de la combinació (d) (-T-N) deuen ser conseqüència de la pressió de la llengua majoritària. L'anàlisi dels resultats segons les relacions entre aquestes categories de variables lingüístiques i els grups generacionals de l'estudi permetrà valorar d'una manera global les tendències del canvi lingüístic generacional.

7.6 Estudis sobre la varietat lingüística de l'Alacantí i sobre el model de llengua dels jóvens

Aquest treball se centra en l'anàlisi de la variació lingüística generacional en la comarca de l'Alacantí. D'entre les variables que poden influir en aquest procés, s'analitzarà específicament la relació entre els diferents programes educatius i les direccions del canvi lingüístic generacional. Els estudis que es tindran presents com a precedents es poden classificar en dos grups : d'una banda, els estudis dialectològics sobre el parlar de l'Alacantí i de les comarques veïnes ;[526] d'altra banda, interessen

[525] En parlar de la influència del castellà no ens referim exclusivament a la interferència de la llengua majoritària, sinó al fenomen, més general, que els trets lingüístics que són paral·lels als del castellà (siguen o no resultat d'interferències lingüístiques) és més fàcil que es mantinguen i s'estenguen.

[526] Els diferents estudis dialectològics han fet ús de denominacions diferents per a referir-se tant a la parla de la ciutat d'Alacant com a la de la comarca de l'Alacantí i, d'altres vegades, en referència a àmbits territorials més extensos que varien entre les comarques catalanoparlants situades al sud del riu Xúquer o les situades al sud de la línia de la frontera històrica Biar-Busot. Els termes més utilitzats han estat : "valencià-alacantí" o "alacantí", (Barnils, 1913 : 18-25), "alacantí" (Badia, 1981 : 22), "valencià meridional" (Veny, 1978 : 203 ; Alpera, 1981 : 100), "alacantí" o "parlar alacantí" (Sanchis, 1956 : 151-186 ; 1985[10] : 85 ; 1980 : 134-135), "alacantí" o "valencià meridional alacantí" (Colomina, 1985 : 60), "valencià de l'Alacantí-Vinalopó" (Gimeno, 1986 : *passim* ; Colomina, 1999 : 111-112), "parlar d'Alacant" (Segura, 1996 : *passim*). Nosaltres hem cregut convenient utilitzar les formes "parlar d'Alacant" o "parlar de l'Alacantí" per referir-nos als lectes emprats a la ciutat d'Alacant i la seua comarca. Per tant, en aquest treball, els termes "parlar d'Alacant" –de la ciutat– i "parlar de l'Alacantí" –de la comarca– no són sinònims. Emprarem preferiblement aquesta darrera denominació, ja que és la que concorda amb l'àrea objecte d'estudi, i es restringirà la primera per a quan calga referir-se exactament a la parla de la capital. Aquesta opció, evidentment, no obvia que en la descripció dialectològica del parlar d'Alacant o del parlar de l'Alacantí s'haja de fer referència als parlars limítrofes, per tractar-se d'una àrea de transició entre diverses varietats dialectals. Per a referir-nos al context més ampli on s'emmarca el parlar de l'Alacantí s'utilitzarà la terminologia de Gimeno (1986) i Colomina (1999) "valencià de l'Alacantí-Vinalopó" en referència als territoris situats al sud de la frontera històrica Biar-Busot, i "valencià meridional" en referència –amb un sentit més general–, als lectes del sud del País Valencià.

també els estudis sobre el model de llengua dels jóvens i sobre la variació lingüística generacional, especialment aquells treballs realitzats en el nostre context.

Per a la caracterització lingüística del parlar de l'Alacantí cal basar-se sobretot en els treballs de Colomina (1985a, 1986), i de Segura (1996) ja que són els estudis dialectològics més recents i complets que abracen el nostre àmbit d'estudi. Colomina (1985a) estudia el parlar de les comarques situades al sud de la frontera històrica que seguia la línia Biar-Busot, encara que també inclou en l'estudi els municipis veïns que se situen al nord d'aquest límit. Per tant, s'hi estudien totes les poblacions de la comarca de l'Alacantí i algunes poblacions d'altres comarques veïnes (les comarques del Vinalopó, l'Alcoià, la Marina Baixa i la localitat de Guardamar, al Baix Segura). Un aspecte remarcable d'aquest treball és que dins del mètode de base geolingüística que utilitza també aporta dades sobre la variació sociolingüística, sobretot referides a la variació generacional. En el seu treball de 1986, Colomina estudia monogràficament alguns fenòmens lingüístics que caracteritzen el parlar de l'Alacantí. Segura (1996) fa un estudi monogràfic exhaustiu de la parla del municipi d'Alacant, que inclou tant la parla de la ciutat com la de les partides rurals que depenen d'aquesta localitat.

S'afegiran dades complementàries d'altres estudis lingüístics en aquells aspectes que siguen interessants, bé perquè precisen l'abast dels fenòmens lingüístics o els resultats d'altres treballs, o bé perquè les solucions reportades per al parlar de l'Alacantí siguen diferents de les de les àrees lingüístiques que l'envolten. Entre els treballs complementaris que se citen cal destacar els de Colomina (1984, 1991), Montoya (1981, 1989), Veny (1976, 1983[4]), Todolí (1993) i Segura (1998).

No hi ha gaires estudis sobre el model de llengua dels jóvens i sobre la variació lingüística generacional en el nostre context, i menys encara que incloguen el programa educatiu com una variable sociolingüística dins de l'anàlisi. En aquest camp cal citar els treballs de Carda (1990), Brotons (1993) i, molt especialment, les aportacions de Ponsoda (1996b), Ponsoda i Segura (1997) i Segura (en premsa).

El llibre de Carda (1990) té com a finalitat fer una anàlisi sociolingüística del lèxic dels adolescents de Vila-Real. Més concretament, estudia el lèxic que utilitzen els jóvens d'entre 12 i 17 anys d'aquesta localitat, descriu els fenòmens de variació lingüística que s'hi detecten i estudia la relació entre el coneixement del lèxic i altres variables socials, com ara l'edat, el sexe, el nivell cultural, l'estatus socioeconòmic i el

contacte amb la llengua castellana. Metodològicament, l'autora treballa a partir d'una mostra de 24 jóvens valencianoparlants, seleccionats de manera que el conjunt fos representatiu de les diferents variables socials de l'estudi. A diferència d'aquest treball, Carda es basa únicament en enquestes de caire geolingüístic per a fer la tria de les variables lèxiques del seu estudi.

Carda mostra que el lèxic dels adolescents varia d'una forma considerable respecte del de les generacions anteriors. Els eixos principals d'aquest canvi són la pèrdua o desconeixement de paraules, la substitució per mots castellans i la substitució per variants del català normatiu. Segons es desprén del treball, el contacte amb el castellà és la causa principal de la diferenciació lèxica. En general, les interferències afecten més la població més jove (12 anys), els adolescents que habiten les zones perifèriques de la població –amb un major percentatge de població castellanoparlant– i els jóvens amb un nivell socioeconòmic i cultural més baix. D'altra banda, la presència de variants de lèxic normatiu és bastant reduïda, ja que només representa un petit percentatge del total del vocabulari. Com a conclusió de tots aquests fenòmens, l'autora alerta que els processos de pèrdua del vocabulari tradicional i la interferència de mots castellans s'agreujaran en el futur si no s'actua ràpidament a través de polítiques de normalització lingüística més eficaces.

L'article de Brotons (1993) analitza la parla dels escolars de Petrer de l'últim curs de l'ensenyament obligatori (8è de EGB). L'estudi es basa en una mostra de 16 estudiants bilingües. Són alumnes de la primera promoció que al llarg de la seua escolaritat havien tingut l'oportunitat de cursar l'assignatura Valencià, però que no havien pogut utilitzar el català com a llengua vehicular en la resta de les matèries del currículum escolar. L'autor posa a prova dues hipòtesis : a) els escolars de Petrer que han cursat l'assignatura Valencià durant l'ensenyament obligatori no presentaran interferències del castellà en el seu vocabulari, almenys en situacions d'ús formal de la llengua ; b) els estudiants de Petrer que han cursat l'assignatura Valencià durant l'ensenyament obligatori no seguiran la regla variable d'ensordiment de la palatal africada sonora ([dʒ] > [tʃ]), regla que s'imposa entre la població de Petrer de menys de 42 anys. Brotons va seleccionar per a la seua enquesta 110 mots del vocabulari bàsic que a Petrer tenen una forma local diferent de la del valencià general, o que presenten interferències amb el castellà. També va incorporar mots que solen pronunciar-se amb ensordiment de la consonant palatal africada sonora.

Els resultats obtinguts no permeten afirmar que es complesquen les previsions de la primera de les hipòtesis : el 54% de les produccions dels enquestats presentaven interferències del castellà ; pel que fa a la hipòtesi segona, els enquestats pronunciaven [tʃ] en el 36.4% de les produccions susceptibles de ser ensordides. Aquesta xifra és inferior a la que podria esperar-se a partir dels treballs de Montoya (1989, 1992), per la qual cosa l'autor afirma que les classes de Valencià juntament amb l'arribada de la televisió en llengua catalana inverteixen entre els escolars menors de 14 anys la regla variable d'ensordiment del so [dʒ]. En resum, Brotons conclou que el fet que els alumnes bilingües tinguen classe de llengua catalana al llarg de la seua escolaritat obligatòria no garanteix que elimine en la seua parla les interferències del castellà, ni tan sols en el vocabulari bàsic quotidià i d'alta freqüència d'ús escolar.

Els treballs de Ponsoda (1996b), Ponsoda i Segura (1997) i Segura (en premsa) són els que més s'assemblen al nostre, ja que tots formen part d'un mateix projecte d'investigació. La metodologia emprada en aquestes investigacions per a l'anàlisi del model de llengua és semblant a la que ací s'empra, mentre que el que varia és l'àmbit de la investigació, tant pel que fa a l'abast territorial, com a l'edat dels enquestats i a la quantitat de variables lingüístiques incloses en l'enquesta.

Ponsoda (1996b), després d'una interessant reflexió sobre el procés de codificació lingüística i l'establiment i l'ús de la normativa al País Valencià, presenta els resultats d'una enquesta sobre 25 variables fonètiques, morfològiques i lèxiques realitzada a una mostra de 220 persones procedent de diferents comarques alacantines : l'Alacantí, les Valls del Vinalopó, el Baix Vinalopó, la Marina Alta, la Marina Baixa, l'Alcoià i el Comtat. Els enquestats pertanyien a les tres generacions (44 avis i àvies, 61 pares i mares i 115 escolars). Pel que fa als escolars es classificaven en 3 grups segons la primera llengua i el tipus de programa educatiu : catalanoparlants matriculats en un programa que usa el català com a llengua vehicular (45), castellanoparlants matriculats en un programa vehiculat en català (26), i catalanoparlants matriculats en un programa vehiculat en castellà i que només estudiaven l'assignatura Valencià (44).

Les conclusions d'aquesta investigació indiquen amb claredat que mentre la simple introducció de la llengua catalana com a assignatura no modifica gaire el model de llengua dels alumnes catalanoparlants, l'ús del català com a vehicle d'ensenyament sí que tendeix a anivellar les diferències dialectals. Pel que fa a la variació en els diferents

subsistemes lingüístics, l'estudi mostra com els principals motors de la variació fonètica són el contacte amb la llengua escrita i la influència del castellà. En el cas del lèxic es posa de manifest com l'escola contribueix a recuperar formes normatives i a introduir mots desconeguts per les generacions anteriors, però això només s'esdevé quan es tracta de mots d'ús freqüent en l'àmbit escolar. La morfologia seria el subsistema lingüístic menys afectat per la variació generacional, que afectaria sobretot l'ús dels pronoms febles per la influència del castellà. Per últim, Ponsoda també alerta de la pressió que exerceix el castellà sobre el model de llengua dels escolars, tot produint que la llengua de les generacions més jóvens convergesca cada vegada més cap a solucions lingüístiques semblants a les castellanes.

El treball de Ponsoda i Segura (1997) és bàsicament una ampliació del s'acaba de comentar, feta amb una metodologia semblant. La grandària de la mostra augmenta a 350 persones (70 avis, 92 pares i 188 escolars). Pel que fa als escolars, 70 són catalanoparlants que estudien en català, 54 són castellanoparlants escolaritzats en català i 64 són catalanoparlants escolaritzats en castellà. Les comarques originàries són les mateixes que les de l'estudi anterior, però els autors remarquen que no han inclòs en l'estudi subjectes de la ciutat d'Alacant.[527] A més, s'aplica un sistema de ponderació per tal que els resultats de la mostra –que en principi no és proporcional a la quantitat d'alumnes de cada comarca o de cada grup– s'apropen més a la realitat. Pel que fa a les variables lingüístiques estudiades, són vint-i-tres:[528] 10 de fonètiques, 16 de morfològiques i 7 de lèxiques. La diferència més important respecte de l'estudi anterior rau en la major quantitat d'individus enquestats i en l'aprofundiment de l'anàlisi dels resultats, cosa que produeix unes conclusions més concretes i interessants. No cal resumir els resultats pròpiament lingüístics (referits a fenòmens com ara el betacisme, el ieisme, les combinacions pronominals, les tries lèxiques, etc.), ja que es comenten com a punt de referència obligatori d'aquest estudi. Les conclusions generals ratifiquen les de l'article anterior de Ponsoda (1996b). Es constaten les dues tendències generals

[527] Les raons d'aquesta omissió són la reduïda proporció de subjectes escolaritzats en programes educatius vehiculats en llengua catalana i el fet que els alumnes d'aquests programes de la ciutat d'Alacant no són representatius del parlar tradicional de la localitat, ja que la pràctica totalitat o bé són castellanoparlants o bé són fills de persones que provenen d'altres comarques catalanoparlants, de manera que els seus trets lingüístics no pertanyen al model tradicional alacantí. En tot cas cal assenyalar que en el present estudi sí que s'estudien els resultats dels alumnes de la ciutat d'Alacant, encara que som conscients de l'evidència expressada per Ponsoda i Segura.

[528] Les variables lingüístiques són pràcticament les mateixes que en l'estudi anterior –de fet n'hi ha alguna més–, però s'agrupen de manera diferent, cosa que produeix algun petit canvi en el còmput.

d'anivellament entre les varietats dialectals i de convergència envers els castellà. Pel que fa als programes educatius, torna a demostrar-se que el fet de cursar únicament l'assignatura Valencià no afecta gaire el model de llengua dels alumnes catalanoparlants, mentre que l'ensenyament en català sí que produeix uns resultats notables per tal d'aconseguir que els alumnes tinguen un bon domini del registre estàndard. En relació als diferents subsistemes de la llengua, s'observa que la fonètica és el camp més permeable a la castellanització i en el que hi ha més dificultats per al compliment de la norma ; en la morfologia hi ha un cert equilibri entre les formes tradicionals, la incorporació de formes normatives i la interferència del castellà ; per últim, en el lèxic pot veure's com s'accepten amb rapidesa les novetats i, al mateix temps, comença a advertir-se l'existència d'una certa "promiscuïtat" no desitjable de formes locals i de formes procedents de varietats dialectals diferents (Ponsoda & Segura, 1997 : 90-91).

El treball de Segura (en premsa) afegeix un punt de vista nou al tractament de les dades de la investigació que s'acaba de ressenyar. S'hi aplica el concepte de "qualitat lingüística" a l'anàlisi de la llengua utilitzada per les diferents generacions de parlants valencians. Si bé el concepte de qualitat lingüística es refereix tant al grau de bilingüitat com al grau d'acceptació de les formes del registre estàndard entre la població jove, l'article se centra en aquesta segona dimensió del terme :

> Así pois, falaremos ó longo desta comunicación de calidade lingüística sempre en relación ó grao de aceptación-rexeitamento dos modelos normativos, ó grao de conservación-abandono dos trazos tradicionais da fala da comarca, tanto ás interferencias como ás posibilidades normativas ou normativizables e ó coeficiente de adhesión ás formas que teñen analoxías en castelán, xa sexan estas normativas en catalán ou non (Segura, en premsa).

Les formes lingüístiques investigades, que són les mateixes que les de l'article de Ponsoda i Segura (1997), són classificades en quatre grups : a) formes normatives que no formen part de cap de les parles tradicionals de la zona estudiada (+N-T) ; b) formes tradicionals que coincideixen amb les formes normatives (+N+T) ; c) formes tradicionals no normatives (normalment vulgarismes, pronuncies locals, etc.) però que no són el resultat de la influència del castellà (-N+T) ; d) formes no normatives que provenen del castellà (+C). Pel que fa als grups lingüístics, es tenen en compte les generacions dels avis, dels pares i dels alumnes, i en aquest grup es tenen en compte 3 subgrups : 1) catalanoparlants escolaritzats en català ; 2) catalanoparlants escolaritzats en castellà que només reben una assignatura de llengua catalana ; 3) castellanoparlants escolaritzats en català.

En el gràfic 1 es poden veure resumits els resultats del treball de Segura.[529] Mentre que la parla dels grups generacionals dels avis i dels pares presenta poca influència de les formes normatives no coincidents amb les parles tradicionals, els escolars presenten una major permeabilitat als canvis, encara que les formes introduïdes no sempre són les normatives. En concret, en la parla del grup dels escolars s'observen les tendències següents : a) descens general de les formes tradicionals que coincideixen amb la normativa (del 68.1% dels grups adults al 51.8%) ; b) s'hi introdueixen fàcilment els trets normatius no tradicionals que tenen paral·lelisme amb el castellà (com per exemple el betacisme) o són reforçats per l'ortografia (passen del 33% al 67.4%) ; c) hi ha un descens apreciable dels trets tradicionals no normatius, com ara les pronúncies locals o els vulgarismes (del 54.8% al 37%) ; d) les innovacions normatives respecte de la varietat tradicional són molt reduïdes (3.6%) ; e) els escolars aconsegueixen reduir en les seues produccions les interferències del castellà (del 31.9% al 24.6%).

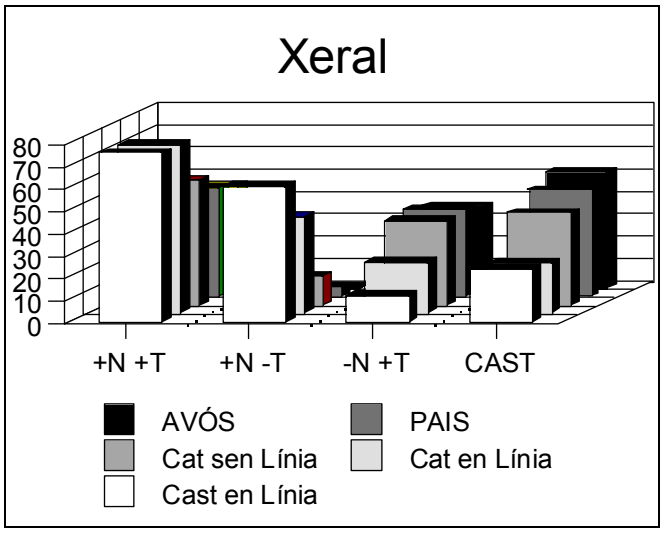

gràfic 1 : comparació dels trets lingüístics de les generacions dels avis, dels pares i dels escolars (Segura, en premsa)

[529] Les formes no normatives que provenen del castellà (+C) apareixen retolades en el gràfic amb l'etiqueta CAST.

Els resultats obtinguts per Segura en la comparació de les produccions lingüístiques dels tres grups d'escolars es poden veure en la taula 1. La comparació entre els dos grups de catalanoparlants mostra una diferència clara de les variables que indiquen la qualitat lingüística a favor dels alumnes escolaritzats en català. Les tendències generals d'aquest grup són les mateixes que les del grup d'escolars en general (s'anivellen les diferències interdialectals i disminueixen les interferències del castellà), però accentuades a favor de la qualitat lingüística. Malgrat això, Segura interpreta que el nivell de qualitat lingüística aconseguit per aquest grup no arriba al que es podria considerar com a acceptable. Pel que fa al grup castellanoparlant, presenta unes produccions lingüístiques que són també previsibles : no tenen problemes per a utilitzar les formes normatives però sobretot utilitzen d'una manera molt destacada aquells trets normatius que s'assemblen més a la seua primera llengua. Alhora, són el grup que menys empra els vulgarismes i els localismes del català, i pel que fa a les interferències del castellà, en fan menys que el grup d'alumnes catalanoparlants escolaritzats en castellà. De tota manera tenen tendència a usar castellanismes en contextos que normalment no ho fan els catalanoparlants, cosa que Segura interpreta com a lapsus o com el resultat d'una competència lingüística en català encara en vies d'adquisició.

	Cat. + *Llengua*	Cat. + non *Llengua*	Cast. + *Llengua*
+N+T−C	54.9%	49.6%	39.2%
+N−T+C	65.0%	57.7%	83.3%
−N+T−C	30.6%	51.0%	14.9%
+N−T−C	41.9%	15.9%	54.5%
−N−T+C	17.8%	29.9%	24.7%

taula 1 : comparació dels trets lingüístics dels tres grups d'escolars (Segura, en premsa)

En analitzar els diferents subsistemes lingüístics Segura arriba a la conclusió que són afectats per la tendència normativitzadora de manera diferent, ja que el control que hi tenen els parlants és també diferent. És aquesta la causa per la qual únicament en el subsistema lèxic hi ha una introducció (o reintroducció) important de formes normatives, mentre que en la fonètica i en la morfologia, subsistemes menys controlables pels parlants, la introducció de noves formes normatives pot qualificar-se d'insignificant. En conclusió, Segura acaba ressaltant en la seua comunicació la pobresa dels canvis en un procés de normalització lingüística en què la llengua minoritzada està en contacte directe amb la llengua dominant, i advoca per una política de territorialitat

com la única que podria millorar la qualitat lingüística de les noves generacions.

7.7 Anàlisi dels resultats

En aquest apartat es presenten els resultats obtinguts en la present investigació, tot classificant-los segons els diferents subsistemes lingüístics. En cada apartat es resumeixen els resultats de la investigació dialectològica prèvia i de les prescripcions de les propostes normatives, i tot seguit es presenten i analitzen els resultats de les enquestes realitzades.

7.7.1 Variables fonètiques

7.7.1.1 Les vocals obertes

Segura (1996 : 24, 281) assenyala que al parlar d'Alacant es mantenen bé les vocals obertes i les tancades en qualsevol posició, però alerta que entre els grups d'edat més jove s'ha produït un procés castellanitzant de tancament de les vocals obertes, que condueix a la identitat entre els subsistemes vocàlics tònic i àton i el sistema vocàlic del castellà. Aquest fenomen no sols afectaria el parlar d'Alacant, sinó també molts parlants jóvens del tot el Vinalopó.[530] Hi ha un fenomen relacionat, que és la tendència general entre el jóvens de tota la zona de l'Alacantí-Vinalopó que fan harmonia vocàlica al tancament de les vocals obertes /ɛ/ i /ɔ/. Aquest fenomen Segura el documenta en els mots [kóso], [pórto], [téle] i [tére] (1996 : 35).[531]

La *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana I. Fonètica* (d'ara endavant *PEOLC I*), de l'Institut d'Estudis Catalans, només esmenta com a propi de l'àmbit general el sistema vocàlic tònic de set vocals diferenciades (IEC, 1990 : 13), per la qual cosa, i com resulta obvi, no és normativament admissible el tancament de les vocals obertes. En l'enquesta s'han tingut en compte els mots *cel* i *pont* per a valorar la realització d'aquests fonemes en un context de mot monosíl·lab, i les realitzacions dels

[530] Segura (1998) no descriu el fenomen en el seu detallat estudi de la parla d'Elx, ni tampoc Montoya (1989), encara que ens consta que funciona a les comarques del sud valencià, especialment entre la gent més jove.

[531] Colomina només documenta aquest fenomen el 1985 a la Canyada de Biar (1985a : 108-109).

mots *serra* i *porta* per a un context de possible harmonia vocàlica en mot bisíl·lab.[532] Els resultats obtinguts són :[533]

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
c[ɛ]*l*	100% (17)	100% (9)	71.4% (80)	78.6% (11)	51.7% (15)	65.7% (23)	91.2% (31)
c[e]*l*	–	–	28.6% (32)	21.4% (3)	48.3% (14)	34.3% (12)	8.8% (3)
p[ɔ]*nt*	100% (17)	100% (9)	67.9% (76)	71.4% (10)	55.2% (16)	57.1% (20)	88.2% (30)
p[o]*nt*	–	–	32.1% (36)	28.6% (4)	44.8% (13)	42.9% (15)	11.8% (4)
s[ɛ]*rra*	100% (17)	100% (9)	64% (71)	78.6% (11)	39.3% (11)	60% (21)	82.4% (28)
s[e]*rra*	–	–	36% (40)	21.4% (3)	60.7% (17)	40% (14)	17.6% (6)
p[ɔ]*rta*	100% (17)	100% (9)	72.3% (81)	78.6% (11)	55.2% (16)	68.6% (24)	88.2% (30)
p[o]*rta*	–	–	27.7% (31)	21.4% (3)	44.8% (13)	31.4% (11)	11.8% (4)
Total [ɛ]	100% (34)	100% (18)	67.7% (151)	78.6% (22)	45.6% (26)	62.9% (44)	86.8% (59)
Total [e]	–	–	32.3% (72)	21.4% (6)	54.4% (31)	37.1% (26)	13.2% (9)
Total [ɔ]	100% (34)	100% (18)	70.1% (157)	75% (21)	55.2% (32)	62.9% (44)	88.2% (60)
Total [o]	–	–	29.9% (67)	25% (7)	44.8% (26)	37.1% (26)	11.8% (8)

[532] En aquest apartat es té en compte únicament la pronunciació oberta o tancada de la *e* i de la *o* en contextos on pot aparéixer harmonia vocàlica, ja que aquest darrer fenomen s'estudia més endavant (*infra*, apartat 7.7.1.2, pàg. 467). Per tant, en les dues taules de l'apartat es presenta la pronúncia de la [ɛ] i de la [ɔ] independentment que es produesca el fenomen de l'harmonia vocàlica.

[533] La taula *general* presenta els resultats de tots els enquestats per generacions, i la taula *escolars* desglossa els resultats de la columna *fills* de la taula general segons la combinació de primera llengua i programa educatiu. En les taules per localitats que es presenten en segon lloc hi ha menys alumnes (n = 102) que en la taula primera d'escolars (n = 112), ja que en la taula per localitats no s'han tingut en compte els escolars que resideixen en poblacions diferents d'Alacant, Mutxamel o Xixona. En les cel·les s'aporta el percentatge de les columnes i, entre parèntesis, les freqüències (nombre de casos). En l'anàlisi dels resultats per localitats s'ha de tenir present que les distribucions dels grups d'alumnes que s'han format són bastant homogènies segons la localitat, ja que la taula de contingència entre els grups d'alumnes i les poblacions mostra una relació molt feble entre totes dues variables (p = 0.22780), com es pot veure en la figura 2 de l'annex al model de llengua. En tot cas, cal recordar que a Alacant hi ha una forta concentració d'alumnes del PIL (el 95.7%) i bilingües (56.5%), a Mutxamel predominen els alumnes del PIL (77.8%), i a Xixona els alumnes del PEV (23%) i del PIP bilingüe (27.9%), amb una concentració de catalanoparlants més elevada (44.3%).

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
c[ɛ]*l*	100% (9)	100% (8)	100% (9)	26.1% (6)	77.8% (14)	86.9% (53)
c[e]*l*	–	–	–	73.9% (17)	22.2% (4)	13.1% (8)
p[ɔ]*nt*	100% (9)	100% (8)	100% (9)	30.4% (7)	72.2% (13)	78.7% (48)
p[o]*nt*	–	–	–	69.6% (16)	27.8% (5)	21.3% (11)
s[ɛ]*rra*	100% (9)	100% (8)	100% (9)	17.4% (4)	72.2% (13)	78.7% (48)
s[e]*rra*	–	–	–	82.6% (19)	27.8% (5)	19.6% (12)
p[ɔ]*rta*	100% (9)	100% (8)	100% (9)	26.1% (6)	83.3% (15)	88.5% (54)
p[o]*rta*	–	–	–	73.9% (17)	16.7 (3)	11.5% (7)
Total [ɛ]	100% (18)	100% (16)	100% (18)	21.7% (10)	75% (27)	83.5% (101)
Total [e]	–	–	–	78.3% (36)	25% (9)	16.5% (20)
Total [ɔ]	100% (18)	100% (16)	100% (18)	28.3% (13)	77.8% (28)	85% (102)
Total [o]	–	–	–	71.7% (33)	22.2% (8)	15% (18)

taula 2 : les vocals obertes

Les dades precedents mostren amb claredat que mentre que les generacions adultes conserven totalment la pronúncia de les vocals obertes [ɛ] i [ɔ], les generacions jóvens comencen a tancar aquestes vocals. El tancament es dóna amb independència del context, ja que es veu en la taula que el fet que hi haja harmonia vocàlica influeix ben poc en aquest fenomen. El tancament de les vocals està relacionat amb les localitats, ja que s'observa que és un fenomen molt més evident en els contextos –la ciutat d'Alacant– on hi ha un predomini més evident de la llengua castellana, i descendeix gradualment en la resta de localitats a mesura que augmenta el coneixement i l'ús del català. Les taules de contingència també mostren que es tracta d'un fenomen clarament lligat a la primera llengua (sobretot) i al programa educatiu, ja que en la mesura que els alumnes tenen el català com a primera llengua i en la mesura que assisteixen a programes educatius bilingües, els percentatges de tancament de les vocals descendeix dràsticament. De fet, els grups que més tanquen les vocals són els castellanoparlants i els bilingües dels programes educatius bilingües. En resum, es tracta d'un fenomen clarament influenciat pel castellà, que afecta només la generació més jove, que es dóna amb més freqüència a la ciutat d'Alacant i que està relacionat sobretot amb la primera llengua castellana o el bilingüisme familiar. L'estat lingüístic descrit hauria de ser un toc d'atenció no només per als ensenyants, sinó en general per a tota la comunitat lingüística.[534]

[534] Per a la valoració posterior del fenomen, cal considerar la pronunciació de les vocals tancades [e] i [o] en comptes de les vocals obertes [ɛ] i [ɔ] com a no tradicional i no normativa, amb influència del castellà (-T-N+C), mentre que la pronunciació oberta ([ɛ] i [ɔ]) és la tradicional i normativa (+T+N-C).

7.7.1.2 L'harmonia vocàlica

Colomina (1985a : 75-80 i 271) assenyala l'existència del fenomen habitualment anomenat "harmonia vocàlica", ço és, l'assimilació vocàlica progressiva de la [a] àtona final a [ɛ] i [ɔ], a la major part de poblacions de la comarca (Alacant, Sant Vicent, Sant Joan, Mutxamel, el Campello, Busot, Aigües de Busot). A Agost –igual que en altres pobles propers de fora de la comarca com ara Petrer o Novelda– es produeix l'assimilació de la [a] àtona final a [ɛ], però no l'assimilació a [ɔ]. A Xixona i a la Torre de les Maçanes no es produeix el fenomen, igual que als pobles propers de la subcomarca de la Foia de Castalla. Sí que es produeix a algunes poblacions de la Marina Baixa (La Vila Joiosa, Finestrat, Relleu, Benidorm i la Nucia), mentre que a la resta de poblacions d'aquesta comarca no apareix (Colomina, 1991 : 20).

Segura (1996 : 33-39) remarca que a Alacant es manté amb força aquesta assimilació vocàlica progressiva en els mots bisíl·labs, mentre que en els esdrúixols hi ha una gran vacil·lació amb tendència a desaparèixer el fenomen. De tota manera, entre els mots esdrúixols citats s'observa que els exemples més abundants són de manteniment de l'assimilació: *història*, *misèria* i tots els mots amb una estructura sil·làbica semblant. L'explicació que dóna Segura és que el manteniment es deu al fet que en la pronúncia habitual aquests mots funcionen com a paroxítons, i no com a proparoxítons. La resta de mots esdrúixols esmentats, on sí que es produeix la vacil·lació o la manca d'assimilació (òbila, òbriga, òmpliga, retòlica [retòrica], gèssina), són en la majoria de casos paraules d'ús no massa habitual entre les generacions jóvens. Pel que fa als presents de subjuntiu d'obrir i omplir, d'ús més freqüent, la manca d'assimilació s'explica possiblement per la influència del paradigma verbal.

La *PEOLC I* no fa referència explícita a l'harmonia vocàlica. Els tractadistes valencians que han fet propostes d'estàndard oral, o bé consideren aquest fenomen com a informal, o bé consideren que s'ha d'evitar.[535] Les produccions arreplegades en l'enquesta són :[536]

---

[535] Lacreu considera l'harmonia vocàlica pròpia dels registres informals (1990 : 31), mentre que Ferrando (1990 : 55) i Mollà (1990 : 92) opinen que s'ha d'evitar. Ponsoda i Segura (1997 : 63) consideren que aquest fenomen és anàleg a les oscil·lacions en el timbre de la *a* final pròpies d'alguns parlars nord-occidentals, que la *PEOLC I* admet només en l'àmbit restringit i en el registre informal (IEC, 1990 : 14).

[536] En aquestes taules es reflecteix el fenomen de l'harmonia vocàlica, independentment de la pronunciació oberta o tancada de la *e* i la *o*, que s'ha estudiat adés (*supra*, apartat 7.7.1.1, pàg. 464).

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
serr[ɛ]	70.6% (12)	44.4% (4)	13.4% (15)	14.3% (2)	10.3% (3)	17.1% (6)	11.8% (4)
serr[a]	29.4% (5)	55.6% (5)	86.6% (97)	85.7% (12)	89.7% (26)	82.9% (29)	88.2% (30)
port[ɔ]	82.4% (14)	66.7% (6)	28.6% (32)	35.7% (5)	24.1% (7)	28.6% (10)	29.4% (10)
port[a]	17.6% (3)	33.3% (3)	71.4% (80)	64.3% (9)	75.9% (22)	71.4% (25)	70.6% (24)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
serr[ɛ]	100% (9)	87.5% (7)	–	4.3% (1)	33.3% (6)	6.6% (4)
serr[a]	–	12.5% (1)	100% (9)	95.7% (22)	66.7% (12)	93.4 (57)
port[ɔ]	100% (9)	100% (8)	33.3% (3)	4.3% (1)	61.1% (11)	24.6% (15)
port[a]	–	–	66.7% (6)	95.7% (22)	38.9% (7)	75.4% (46)

taula 3 : l'harmonia vocàlica

Cal destacar en primer lloc que s'han trobat casos d'assimilació de la [ɔ] entre les generacions adultes de Xixona, localitat on l'harmonia no ha estat descrita com un tret tradicional. El fenomen afecta en aquesta població el 25% dels entrevistats de la generació de la gent gran, el 40% dels pares i un poc menys del 30% dels jóvens.[537]

També es veu que la realització de l'harmonia vocàlica és un fenomen que experimenta variació generacional : a mesura que disminueix l'edat disminueix també correlativament la freqüència de realització d'aquest fenomen, que arriba a ser molt reduïda entre els més jóvens. Dins de la generació dels alumnes s'observa que el grup d'alumnes catalanoparlants i bilingües del programa educatiu monolingüe són els que mantenen uns percentatges lleugerament més elevats de realització de l'harmonia, mentre que són els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües és que la realitzen menys, però en general cal valorar aquestes diferències com a poc importants. Aquests resultats fan pensar que és un fenomen destinat a desaparéixer en un futur proper.[538]

[537] En el grup dels estudiants el 24.6% realitzen l'harmonia en el cas del mot *porta*, i el 29.5% en del cas de *roda*.

[538] Cal considerar tradicionals a la comarca tant la realització de l'harmonia vocàlica com la no realització. S'ha de tenir present que fem aquesta valoració per al conjunt de la comarca. Per això, com a criteri general es considera tradicional qualsevol tret lingüístic que aparega en qualsevol de les tres localitats de la comarca que s'estudien. És evident, però, que si en comptes de considerar la comarca es consideren les localitats, l'harmonia vocàlica de la [ɛ] no és un tret tradicional a Xixona, i en el cas de la [ɔ] seria tradicional tant l'assimilació com la no assimilació. Per tant, cal classificar la realització de

7.7.1.3 Pronúncia dels grups àtons *es–*, *en–*, *em–* més consonant

Colomina (1985a : 151-153 i 301) afirma que en la major part del valencià meridional alacantí, al contrari del que és habitual al català nord-occidental i al valencià general, és manté la [e] àtona inicial dels grups *es–, en–, em–* més consonant i del grup *eix–* més vocal. Però en el cas de la comarca de l'Alacantí, únicament la població d'Agost manté la pronúncia de la [e] àtona inicial d'aquests grups, mentre que la resta de poblacions l'obrin en [a]. Segura (1996 : 30-31, n. 30), en canvi, afirma que aquest fenomen no és categòric a Alacant. Hi troba casos freqüents de vacil·lació en un mateix parlant i, a més, observa que mentre que la gent de més edat sol pronunciar les formes amb *a–* inicial, la gent més jove i les persones que intenten parlar correctament empren amb més freqüència les formes amb *e–*. D'aquestes dades dedueix que per al cas d'Alacant es tracta d'un fenomen d'interferència amb el castellà.

Ferrando (1990 : 54) considera admissible en l'àmbit general la pronúncia [a] de la *e* àtona inicial dels mots començats per *en–*, *em–*, *es–*. Mollà (1990 : 91) recomana en aquests casos, i també en els mots començats per *eix–*, la pronuncia [a]. Per contra, Lacreu (1990 : 30) aconsella la pronúncia ortogràfica amb *e* i només considera admissible la pronúncia amb [a] en els casos pertinents, que no descriu. La *PEOLC I* només fa referència als mots que presenten els grups *es–*, *en–* i *em–*, i considera que la pronúncia [a] és admissible en l'àmbit general, però només en el registre informal (IEC, 1990 : 14). En aquest treball s'han analitzat els fenòmens d'obertura dels grups *es–, en–* i *em–* més consonant. Els resultats arreplegats són :

l'harmonia vocàlica com un fenomen tradicional i no normatiu (+T-N-C), mentre que la no realització seria tradicional i normatiu, però paral·lel a la pronúncia de la llengua majoritària (+T+N+C).

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
[e]*ncén*	23.5% (4)	–	73.2% (82)	50% (7)	96.6% (28)	60% (21)	76.5% (26)
[a]*ncén*	76.5% (13)	100% (9)	26.8% (30)	50% (7)	3.4% (1)	40% (14)	23.5% (8)
[e]*mbut*[539]	47.1% (8)	44.4% (4)	96% (98)	92.3% (12)	100% (25)	97.1% (33)	93.3% (28)
[a]*mbut*	52.9% (9)	55.6% (5)	4% (4)	7.7% (1)	–	2.9% (1)	6.7% (2)
Total [e]	35.3% (12)	22.2% (4)	84.1% (180)	70.4% (19)	98.1% (53)	78.3% (54)	84.4% (54)
Total [a]	64.7% (22)	77.8% (14)	15.9% (34)	29.6% (8)	1.9% (1)	21.7% (15)	15.6% (10)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
[e]*ncén*	22.2% (2)	12.5% (1)	11.1% (1)	95.7 (22)	83.3% (15)	60.7% (37)
[a]*ncén*	77.8% (7)	87.5% (7)	88.9% (8)	4.3% (1)	16.7% (3)	39.3% (24)
[e]*mbut*	44.4% (4)	75% (6)	22.2% (2)	100% (22)	88.2% (15)	98.2% (54)
[a]*mbut*	55.6% (5)	25% (2)	77.8% (7)	–	11.8% (2)	1.8% (1)
Total [e]	33.3% (6)	43.7% (7)	16.7% (3)	97.8% (44)	85.7% (30)	78.5% (91)
Total [a]	66.7% (12)	56.3% (9)	83.3% (15)	2.2% (1)	14.3% (5)	21.5% (25)

taula 4 : els grups àtons *es–*, *en–*, *em–* més consonant

Mentre que l'obertura de [e] > [a] és un tret general de la parla de les generacions adultes, encara que, com observa Segura, no és un fet categòric sinó que es troba subjecte a vacil·lacions, sí que s'ha reduït molt en la generació més jove. El fenomen està relacionat tant amb la primera llengua (els alumnes castellanoparlants presenten índexs residuals de d'obertura de la [e]), i amb el programa educatiu (l'assistència als programes bilingües limita l'aparició del fenomen). Els resultats de la generació més jove semblen indicar l'obertura de [e] és una variant lingüística condemnada a desaparéixer. Els resultats que s'han obtingut són globalment similars als comentats per Ponsoda i Segura (1997 : 62), però s'ha de tenir en compte que aquests autors van utilitzar el mot *embut* com a ítem, que en el nostre cas presenta el percentatge més elevat d'aparició de la [e]. En tot cas, Ponsoda i Segura comenten l'augment dels percentatges de pronúncia [e] a les comarques de més al sud, i que el fenomen s'estén bastant per l'Alacantí, on apareix fins i tot en la parla dels ancians.

[539] Cal fer notar que un percentatge relativament elevat d'alumnes (8.9%, n = 10) desconeixen el mot, o no el recordaven en el moment de l'enquesta (se'ls preguntava mostrant-los un dibuix de l'objecte). Amb bastant freqüència deien "colador" en comptes d'embut. No es tindran en compte aquests alumnes a l'hora de calcular els percentatges.

Si s'observen els resultats per localitats es veu que a Mutxamel és on les vacil·lacions són més evidents, però s'ha de tenir en compte que els resultats d'Alacant poden estar influïts pel fet que el total de població adulta entrevistada en aquesta localitat correspon a la generació dels més majors. En tot cas, sembla que la presència contextual del castellà afavoreix la pronúncia [e]. Si es consideren els contextos lingüístics es veu que la pronúncia [a] és afavorida en el mot *encén*, mentre que el mot *embut* és el que més promou la pronúncia [e]. Una de les causes d'aquestes diferències pot ser el fet que les preguntes promovien respostes diferents : *encén* solia aparéixer en posició inicial absoluta, mentre que *embut* solia aparéixer amb l'article indefinit (*un embut*). Per tant, hi ha la possibilitat que la posició inicial absoluta afavoresca més l'obertura en el cas d'*encén*.[540]

7.7.1.4 Realitzacions del diftong [ɔ̝w]

Colomina (1985a : 80-93 i 272-273 ; 1986 : 299-300) ha estudiat el fenomen de l'obertura dels diftongs [ów] i [ɔ̝w] en el valencià meridional alacantí. Descriu que en aquest àmbit hi ha una regla d'obertura dels diftongs [ów] > [ɔ̝w], i una altra, més recent, d'obertura del diftong [ɔ̝w] > [áw]. El primer fenomen no afecta Xixona i la Torre de les Maçanes, és variable a Agost i Sant Joan, i a la resta de poblacions és una regla categòrica. La segona regla, la d'obertura de [ɔ̝w] > [áw], és una regla variable a Mutxamel i el Campello i no afecta la resta de la comarca. El principal factor de variació de les dues regles és l'edat.[541] Mentre que Colomina (1985a : 81) considera que es pot relacionar el fenomen amb altres semblants que s'han esdevingut en català (per exemple [ów] > [ɔ̝w] : VŌCE > *vou* > *veu*), encara que no ho afirma explícitament, altres autors que han estudiat el fet, com ara Veny (1978 : 207), l'atribueixen a la influència del castellà, ja que en el castellà parlat a Múrcia no existeix el diftong [ów]. La *PEOLC I* no es refereix a aquest fenomen. Ponsoda i Segura (1997 : 65) interpreten que es tracta d'un fenomen local que no es pot acceptar en l'estàndard oral. Els resultats arreplegats en l'enquesta són :

---

[540] Cal considerar la pronúncia [a] com a tradicional i normativa (+T+N-C), mentre que la pronúncia [e] també és tradicional i normativa (+T+N+C), però té al seu favor l'ortografia i el paral·lelisme amb el castellà.

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
n[ów]	–	–	22.3% (25)	14.3% (2)	37.9% (11)	31.4% (11)	2.9% (1)
n[ɔw]	94.1% (16)	55.6% (5)	26.8% (30)	14.3% (2)	24.1% (7)	17.1% (6)	44.1% (15)
n[áw]	5.9% (1)	44.4% (4)	50.9% (57)	71.4% (10)	37.9% (11)	51.4% (18)	52.9% (18)
[ów]*s*	–	–	30.4% (34)	14.3% (2)	51.7% (15)	37.1% (13)	11.8% (4)
[ɔw]*s*	82.4% (14)	44.4% (4)	36.6% (41)	21.4% (3)	34.5% (10)	31.4% (11)	50% (17)
[áw]*s*	17.3% (3)	55.6% (5)	33% (37)	64.3% (9)	13.8% (4)	31.4% (11)	38.2% (13)
dij[ów]*s*	–	–	22.3% (25)	14.3% (2)	34.5% (10)	25.7% (9)	11.8% (4)
dij[ɔw]*s*	76.5% (13)	11.1% (1)	18.8% (21)	21.4% (3)	13.8% (4)	25.7% (9)	14.7% (5)
dij[áw]*s*	23.5% (4)	88.9% (8)	58.9% (66)	64.3% (9)	51.7% (15)	48.6% (17)	73.5% (25)
Total [ów]	–	–	25% (84)	14.3% (6)	41.4% (36)	31.4% (33)	8.8% (9)
Total [ɔw]	84.3% (43)	37% (10)	27.4% (92)	19.0% (8)	24.1% (21)	24.8% (26)	36.3% (37)
Total [áw]	15.7% (8)	63% (17)	47.6% (160)	66.7% (28)	34.5% (30)	43.8% (46)	54.9% (56)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
n[ów]	–	–	–	56.5% (13)	16.7% (3)	13.1% (8)
n[ɔw]	88.9% (8)	62.5% (5)	88.9% (8)	21.7% (5)	27.8% (5)	32.8% (20)
n[áw]	11.1% (1)	37.5% (3)	11.1% (1)	21.7% (5)	55.6% (10)	54.1% (33)
[ów]*s*	–	–	–	65.2% (15)	27.8% (5)	14.8% (9)
[ɔw]*s*	88.9% (8)	50% (4)	66.7% (6)	17.4% (4)	50% (9)	39.3% (24)
[áw]*s*	11.1% (1)	50% (4)	33.3% (3)	17.4% (4)	22.2% (4)	45.9% (28)
dij[ów]*s*	–	–	–	56.5% (13)	11.1% (2)	11.5% (7)
dij[ɔw]*s*	77.8% (7)	62.5% (5)	22.2% (2)	8.7% (2)	22.2% (4)	21.3% (13)
dij[áw]*s*	22.2% (2)	37.5% (3)	77.8% (7)	34.8% (8)	66.7% (12)	67.2% (41)
Total [ów]	–	–	–	59.4% (41)	18.5% (10)	13.1% (24)
Total [ɔw]	85.2% (23)	58.3% (14)	59.3% (16)	15.9% (11)	33.3% (18)	31.1% (57)
Total [áw]	14.8% (4)	41.7% (10)	40.7% (11)	24.6% (17)	48.1% (26)	55.7% (102)

taula 5 : realitzacions del diftong [ɔw]

Els resultats per generacions són molt semblants als obtinguts per Ponsoda i Segura (1997 : 65). De fet, s'observen dos fenòmens idèntics : d'una banda, l'augment de la pronúncia [áw] en la generació adulta respecte dels més majors ; d'altra banda, aquesta pronunciació [áw] torna a minvar en la generació dels jóvens perquè apareix la realització [ów], que és desconeguda per a les dues generacions adultes.

[541] Montoya (1989 : pàgs. 100-101) comenta el fenomen per al Vinalopó Mitjà, tot remetent al treball de Colomina (1985a). Està d'acord amb aquest autor que per al Vinalopó Mitjà l'obertura dels diftongs [ow] i

Pel que fa als jóvens, s'observa que la pronúncia [áw] està relacionada sobretot amb els alumnes bilingües i catalanoparlants del programa monolingüe, mentre que la pronúncia tancada [ów] s'associa sobretot amb els alumnes castellanoparlants del programa bilingüe –i en menor grau als alumnes bilingües del mateix programa– i la pronúncia [ɔ̝w] és més freqüent entre els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües. Per tant, cal deduir que la variant [áw] està associada sobretot amb la primera llengua catalana, però l'assistència als programes bilingües afavoreix la no obertura del diftong. En el cas dels alumnes castellanoparlants, i en menor mesura dels alumnes bilingües dels programes educatius bilingües, el tancament del diftong és degut segurament al procés general de tancament de les vocals que ja s'ha comentat abans.

L'estudi per localitats mostra la major incidència del tancament del diftong entre les generacions jóvens d'Alacant, fenomen que és paral·lel al major tancament de les vocals que s'observava en aquesta localitat, i que pot ser degut al context més castellanitzat.[542] L'anàlisi dels contextos lingüístics mostra que el fenomen és més freqüent en el mot *dijous*, seguit per *ous* i, en últim lloc, per *nou*. Sembla, doncs, que el contacte amb la palatal promou l'obertura, mentre que el contacte amb la nasal la limita.[543]

7.7.1.5 La metàtesi vocàlica [íɾ] > [ɾí]

Colomina (1985a : 156 i 306 ; 1986 : 300) ha estudiat la realització de les metàtesis [ɪ̆ɾ] > [ɾɪ̆] i [íɾ] > [ɾí]. Ha estudiat la primera de les metàtesis en el mot *boira*, i la segona –que és la que investiguem– en el mot *cadira* > *caïra* > *caria*. Aquest darrer fenomen apareix al sud de la línia Biar-Busot, tot coincidint la isoglossa amb l'antiga línia fronterera. Afecta totes les poblacions de l'Alacantí llevat de la Torre de les Maçanes. Segura (1996 : 71) ha descrit diversos casos de metàtesi a Alacant, tant vocàliques com consonàntiques, com ara : *caria* (cadira), *bòria* (boira), *cúrio* (cuiro), *enjonillar* (enginollar < agenollar), *gavinet* (ganivet), *malaena* (magdalena), *quirdar*

[ɔw] > [aw] és una regla categòrica, i opina que és deguda a un canvi lingüístic intern del català.

[542] El percentatge menor d'obertura en [áw] que s'observa en les generacions adultes d'Alacant és degut al fet, ja comentat, que el total d'enquestats adults d'aquesta localitat correspon a la generació més major.

[543] Pel que fa a la classificació de les variants cal considerar la pronúncia [ɔ̝w] com a tradicional i normativa (+T+N-C), la pronúncia [áw] com a tradicional no normativa (+T-N-C) i la pronúncia [ów] com a no tradicional i no normativa (-T-N+C).

(cridar), *crompar* (comprar, els ancians), *saflâ* (flassada), *pac a* (cap a), *pressona* (persona, en individus de baix nivell cultural). Aquest mateix autor també ha descrit el fenomen per al municipi d'Elx (1998 : 50-51).

Ni Ferrando (1990 : 62) ni la *PEOLC I* (IEC, 1990 : 19) consideren recomanable la metàtesi de *r*. Aquest darrer document presenta exemples com ara *fràbica* per *fàbrica* i *preda* per *pedra*. Els resultats obtinguts per al mot *cadira* són els següents : [544]

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
cadira	–	11.1% (1)	75% (84)	57.1% (8)	89.7% (26)	65.7% (23)	79.4% (27)
caïra	11.8% (2)	33.3% (3)	10.7% (12)	28.6% (4)	6.9% (2)	11.4% (4)	5.9% (2)
carida	–	–	10.7% (12)	–	3.4% (1)	20% (7)	11.8% (4)
caria	88.2% (15)	55.6% (5)	3.6% (4)	14.3% (2)	–	2.9% (1)	2.9% (1)
Total sense metàtesi	11.8% (2)	44.% (4)	85.7% (96)	85.7% (12)	96.6% (28)	77.1% (27)	85.3% (29)
Total amb metàtesi	88.2% (15)	55.6% (5)	14.3% (16)	14.3% (2)	3.4% (1)	22.9% (8)	14.7% (5)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
cadira	–	12.5% (1)	–	91.3% (21)	83.3% (15)	65.5% (40)
caïra	–	–	55.6% (5)	4.3% (1)	5.6% (1)	14.8% (9)
carida	–	–	–	4.3% (1)	11.1% (2)	13.1% (8)
caria	100% (9)	87.5% (7)	44.4% (4)	–	–	6.6% (4)
Total sense metàtesi	–	12.5% (1)	55.6% (5)	95.7% (22)	88.9% (16)	80.3% (49)
Total amb metàtesi	100% (9)	87.5% (7)	44.4% (4)	4.3% (1)	11.1% (2)	19.7% (12)

taula 6 : la metàtesi vocàlica [íɾ] > [ɾí]

S'observa com la metàtesi [íɾ] > [ɾí] és un fenomen intensament lligat a l'edat, amb un evident descens en la generació adulta respecte de la dels seus pares i pràcticament en extinció entre la generació més jove. Pel que fa als estudiants, el fenomen, ja residual, està lligat a la primera llengua –és pràcticament inexistent entre els alumnes de primera llengua castellana–, però no sembla estar relacionat amb la tipologia del programa educatiu. Sí que és interessant observar el triomf gairebé absolut de la forma normativa *cadira* (que es comentarà més endavant en parlar de la caiguda de la –*d*– intervocàlica), i l'aparició de la variant *carida*, formada per reintroducció de la –*d*–

[544] No es té en compte en aquesta anàlisi la caiguda de la –*d*– intervocàlica, que s'estudia més endavant (*infra*, apartat 7.7.1.7, pàg. 477 i ss.).

en la forma amb metàtesi. Aquesta darrera variant és totalment desconeguda entre els pares i els avis. Pel que fa a la variació entre les localitats, en les generacions adultes sembla que la metàtesi afecta més les poblacions del camp d'Alacant[545] que no a Xixona, on els resultats indiquen que es tracta d'un fenomen variable. Per contra, en les generacions més jóvens el sentit s'inverteix –és a Xixona on el percentatge de metàtesi és superior–, cosa que pot interpretar-se per la influència del context, ja que en estar inversament relacionat amb la presència del castellà com a primera llengua, és lògic que es mantinga millor en els contextos menys castellanitzats.[546]

7.7.1.6 Canvi de /v/ > /b/ (betacisme)

Segons Colomina (1985a : 158-159) el betacisme és present entre els jóvens catalanoparlants de la zona de l'Alacantí-Vinalopó, si bé l'extensió del fenomen no és tan elevada com la del ieisme. N'assenyala com a causa la influència del castellà. L'autor hi expressa la seva confiança que la normalització lingüística puga posar fre als fenòmens del ieisme i del betacisme, que a la llarga podrien tenir conseqüències importants en el sistema fonològic de la zona. Segura (1996 : 69) afirma que el betacisme s'estén cada vegada més entre els jóvens alacantins, mentre que entre la població adulta es conserva, generalment, la pronuncia tradicional de [v].[547] Recasens (1996^2 : 195-196) també assenyala que es tracta d'un fenomen degut a factors sociolingüístics que afecta sobretot els parlants jóvens per causa dels hàbits articulatoris de la fonètica castellana.

Ferrando (1990 : 57) considera que tant la pronúncia betacista com la diferenciació de [b] i [v] són igualment normatives. Mollà (1990 : 95) i Lacreu (1990 : 44) recomanen fomentar la pronúncia de la [v], però sense generar pronúncies artificioses en els parlants originaris de zones betacistes. La proposta d'estàndard oral de

---

[545] El major percentatge de metàtesi que s'observa en les generacions adultes d'Alacant és degut probablement al fet que el total d'enquestats adults d'aquesta localitat correspon a la generació dels avis.

[546] Les pronunciacions amb metàtesi cal considerar-les globalment com a tradicionals no normatives (+T-N-C) i les pronúncies sense metàtesi com a no tradicionals –són molt poc freqüents en la generació dels més majors– i normatives (-T+N-C).

[547] A Elx la situació és semblant a la d'Alacant : el betacisme no es dóna entre la població adulta però és freqüent entre els jóvens (Segura : 1998 : 44). Montoya ha descrit el fenomen per al sud del País Valencià, amb una explicació del procés de desfonologització de l'oposició /b/-/v/ (1989 : 88-90, 106). A la Marina Baixa el fenomen no apareix de forma generalitzada, encara que Colomina n'esmenta algun cas concret determinat pel context fònic (1991 : 27-28).

l'IEC (1990 : 15) accepta dins de l'àmbit general tant la distinció entre [b] i [v], pròpia de molts parlars valencians i orientals, com la confusió de tots dos fonemes. Els resultats obtinguts són :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
[v]*aca*	94.1% (16)	100% (9)	26.8% (30)	–	10.3% (3)	28.6% (10)	50% (17)
[b]*aca*	5.9% (1)	–	73.2% (82)	100% (14)	89.7% (26)	71.4% (25)	50% (17)
ca[v]*all*	94.1% (16)	100% (9)	25% (28)	–	10.3% (3)	22.9% (8)	50% (17)
ca[b]*all*	5.9% (1)	–	75% (84)	100% (14)	89.7% (26)	77.2% (27)	50% (17)
Total [v]	94.1% (16)	100% (9)	25.9% (58)	–	10.3% (6)	25.7% (18)	50% (34)
Total [b]	5.9% (1)	–	74.1% (166)	100% (28)	89.7% (52)	74.3% (52)	50% (34)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
[v]*aca*	88.9% (8)	100% (8)	100% (9)	21.7% (5)	38.9% (7)	24.6% (15)
[b]*aca*	11.1% (1)	–	–	78.3% (18)	61.1% (11)	75.4% (46)
ca[v]*all*	88.9% (8)	100% (8)	100% (9)	17.3% (4)	38.9% (7)	24.6% (15)
ca[b]*all*	11.1% (1)	–	–	82.6% (19)	61.1% (11)	75.4% (46)
Total [v]	88.9% (8)	100% (8)	100% (9)	19.6% (9)	38.9% (14)	24.6% (30)
Total [b]	11.1% (1)	–	–	80.4% (37)	61.1% (22)	75.4% (92)

taula 7 : canvi de /v/ > /b/ (betacisme)

Els resultats de l'enquesta confirmen que el betacisme és un fenomen generacional. Mentre les generacions adultes sembla que desconeixen aquest fenomen[548] o que, com a mínim, la influència n'és molt reduïda, entre les generacions jóvens el betacisme s'ha estés en un grau molt important. Els percentatges de la taula permeten comprovar que aquest canvi està lligat tant a la primera llengua (lògicament és més freqüent en els alumnes castellanoparlants) com al programa educatiu (els programes bilingües aturen el betacisme en els alumnes catalanoparlants). Els resultats mostren les mateixes tendències que s'arrepleguen en el treball de Ponsoda i Segura (1997 : 60-61), però aquí són més acusades. Sobta el 100% d'alumnes betacistes en el grup catalanoparlant i bilingüe del programa monolingüe. Cal tenir en compte que es tracta d'un grup reduït, cosa que permet que els resultats puguen estar esbiaixats, però també sembla un indici clar que el reforç del programa educatiu bilingüe –sobretot per la

[548] S'observa un cas de betacisme entre la població major d'Alacant. És possible que si hi hagués entrevistats adults d'aquesta localitat els resultats fossen diferents.

incidència de la llengua escrita– és imprescindible per al manteniment del fonema /v/, especialment en contextos com la comarca de l'Alacantí de forta presència de la llengua dominant. L'anàlisi per localitats mostra la major incidència del betacisme en el context més castellanitzat (la ciutat d'Alacant).[549]

7.7.1.7 La pèrdua de la [d] intervocàlica

Els autors que han estudiat el català de l'Alacantí-Vinalopó han destacat la caiguda de la [d] intervocàlica, més accentuada que a la resta dels parlars valencians, com el tret que millor caracteritza aquest lecte.[550] Colomina (1985a : 109-127 ; 1986 : 302-305) arriba a les conclusions següents pel que fa a aquest fenomen lingüístic :

- La caiguda de la [d] entre la vocal [a] i qualsevol altra vocal en els participis és una regla categòrica en el valencià de l'Alacantí-Vinalopó, igual que a tot el valencià llevat del septentrional.

- La caiguda de la [d] intervocàlica en els participis és una regla categòrica a tot el territori estudiat excepte a la Torre de les Maçanes, on era encara una regla variable el 1985 ja que alguns ancians encara mantenien la [d] en alguns casos.

- La caiguda de totes les [d] intervocàliques és encara una regla variable que afecta mots diferents segons les poblacions estudiades. És un fenomen més general cap al sud del valencià de l'Alacantí-Vinalopó que no al nord. Pel que fa a la comarca de l'Alacantí, l'única població que no està afectada és la Torre.

- Pel que fa a les restriccions lingüístiques que actuen sobre la regla, afavoreixen l'elisió el fet que la [d] no forme part del morfema radical i la posició pretònica. La situació entre dues vocals idèntiques en posició pretònica frena l'aplicació de la regla.

---

[549] Cal considerar les dues pronuncies com a normatives, però mentre que la pronúncia de la [v] seria tradicional (+T+N-C) no ho és, en canvi, la de la [b] (-T+N+C).

[550] Colomina (1990 : 109-110) repassa l'opinió dels diferents autors que han tractat aquest tema.

- Pel que fa a les restriccions socials, és el grau de coneixença per part del parlant de les varietats estàndards –tant castellana com valenciana– el principal factor que inhibeix la caiguda de la [d]. Aquest factor sol estar relacionat amb l'edat, ja que els parlants més jóvens són els que presenten un major grau d'escolarització.

- Per últim, Colomina estudia la substitució de la [d] per altres consonants en mots, com ara : *sera* (seda, en l'expressió *"cucs de la sera"* a Mutxamel i Aigües de Busot), *lliró* (*llidó*, a Sant Joan i Sant Vicent, també *llió* a Sant Vicent), *regolar* (*redolar*, al Camp d'Alacant excepte Xixona i Sant Vicent, que fan *reolar*), *ajugar* (*ajudar*, a Sant Vicent), *rèlit* (*rèdit*, a Aigües, el Campello, Busot, Mutxamel i Sant Vicent, *rèit* a Xixona), *melecina* (medecina, a Agost), *conya* (substitueix *codony* > *cony* a Mutxamel), *colet*, *colo* (*cudolet*, al Camp d'Alacant).

Segura (1996 : 50-60) en fa també una aprofundida descripció per al municipi d'Alacant. La seua aportació més interessant és la presentació de més exemples de mots on es produeix l'elisió de la [d], amb una completa classificació dels contextos fònics, i l'aprofundiment en les restriccions lingüístiques exposades per Colomina. Així, Segura assenyala que la [d] s'ha conservat millor en els mots amb una freqüència d'ús baixa i en aquells mots que aquesta consonant no té equivalent amb una *–d–* intervocàlica en castellà. Assenyala que hi ha mots com ara *seda*, *nadar, olvidar, saludar, cada, madalena, quedar, moda, podia, podem, bodega* on la *d* s'ha reintroduït per la influència del castellà estàndard.

La informació relativa a les comarques veïnes no afig dades interessants per a aquest treball. Només s'hi pot comprovar que la comarca de l'Alacantí està a meitat de camí entre les solucions pròpies del valencià general, que apareixen a la Marina Baixa (Colomina, 1991 : 23-27), i les caigudes generalitzades que es donen més al sud (Montoya, 1989 : 90-91), encara que més a prop de les darreres. Aquest fet ja s'observava en l'escala d'implicació elaborada per Colomina (1985a : 121) en el seu estudi del valencià de l'Alacantí-Vinalopó.

Els autors valencians que han fet propostes d'estàndard oral (Ferrando, 1990 : 58 ; Mollà, 1990 : 95 ; Lacreu, 1990 : 38) no consideren admissible l'emmudiment de la *–d–* intervocàlica. La *PEOLC I* (IEC, 1990 : 16) tampoc no considera recomanable "la

caiguda de la *d* intervocàlica, característica de parlars valencians". Els resultats obtinguts són :

GENERAL	ESCOLARS						
	AVIS	PARES	FILLS	Cat. / bil. - L. Castellà	Castellà - L. Català	Bilingües - L. Català	Català - L. Català
agra[d]a	5.9% (1)	11.1% (1)	96.4% (108)	100% (14)	96.6% (28)	91.4% (32)	100% (34)
agrâ	94.1% (16)	88.9% (8)	3.6% (4)	–	3.4% (1)	8.6% (3)	–
desaparegu[d]a	5.9% (1)	11.1% (1)	93.7% (104)	87.5% (12)	96.6% (28)	91.2% (31)	97.1% (33)
desaparegüa	94.1% (16)	88.9% (8)	6.3% (7)	14.3% (2)	3.4% (1)	8.8% (3)	2.9% (1)
atrevi[d]a	12.5% (2)	22.2% (2)	97.3% (109)	92.9% (13)	100% (29)	94.3% (33)	100% (34)
atrevïa	87.5% (14)	77.8% (7)	2.7% (3)	7.1% (1)	–	5.7% (2)	–
moca[d]or / muca[d]or	23.5% (4)	44.4% (4)	78.6% (88)	71.4% (10)	72.4% (21)	77.1% (27)	88.2% (30)
mocaor / mucaor	76.5% (13)	55.6% (5)	21.4% (24)	28.6% (4)	27.6% (8)	22.9% (8)	11.8% (4)
ca[d]ira / cari[d]a	–	11.1% (1)	85.7% (96)	57.1% (8)	93.1% (27)	85.7% (30)	91.2% (31)
caïra / caria	100% (17)	88.9% (8)	14.3% (16)	42.9% (6)	6.9% (2)	14.3% (5)	8.8% (3)
re[d]ona / ro[d]ona	11.8% (2)	22.2% (2)	88.4% (99)	71.4% (10)	93.1% (27)	85.7% (30)	94.2% (32)
reona	88.2% (15)	77.8% (7)	11.6% (13)	28.6% (4)	6.9% (2)	14.3% (5)	5.9% (2)
Total [d]	9.9% (10)	20.4% (11)	90 %(604)	79.8% (67)	92% (160)	87.6% (183)	95.1% (194)
Total [Ø]	90.1% (91)	79.6% (43)	10 % (67)	20.2% (17)	8% (14)	12.4% (26)	4.9% (10)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
agra[d]*a*	–	12.5% (1)	11.1% (1)	100% (23)	100% (18)	95.1% (58)
agrâ	100% (9)	87.5% (7)	88.9% (8)	–	–	4.9% (3)
desaparegu[d]*a*	11.1% (1)	12.5% (1)	–	100% (23)	94.4% (17)	90% (54)
desaparegüa	88.9% (8)	87.5% (7)	100% (9)	–	5.6% (1)	10% (6)
atrevi[d]*a*	12.5% (1)	25% (2)	11.1% (1)	95.7% (22)	100% (18)	96.7% (59)
atrevïa	87.5% (7)	75% (6)	88.9% (8)	4.3% (1)	–	3.3% (2)
moca[d]*or / muca*[d]*or*	–	37.5% (3)	55.6% (5)	91.3% (21)	88.9% (16)	68.9% (42)
mocaor	100% (9)	62.5% (5)	44.4% (4)	8.7% (2)	11.1% (2)	31.1% (19)
ca[d]*ira / cari*[d]*a*	–	12.5% (1)	–	95.6% (22)	94.4% (17)	78.6% (48)
caïra / caria	100% (9)	87.5% (7)	100% (9)	4.3% (1)	5.6% (1)	21.4% (11)
re[d]*ona / ro*[d]*ona*	11.1% (1)	12.5% (1)	22.2% (2)	100% (23)	100% (18)	80.4% (49)
reona	88.9% (8)	87.5% (7)	77.8% (7)	–	–	19.7% (12)
Total [d]	5.7% (3)	18.7% (9)	16.7% (9)	97.1% (134)	96.3% (104)	85.4% (310)
Total [Ø]	94.3% (50)	81.3% (39)	83.3% (45)	2.9% (4)	3.7% (4)	14.6% (53)

taula 8 : pèrdua de la [d] intervocàlica

Es veu que la caiguda de la [d] intervocàlica està clarament relacionada amb l'edat : afecta una mica més la generació de la gent gran que no la generació adulta, però en el cas dels més jóvens es dispara la restitució de la [d], de manera que l'elisió ha

passat a ser residual. Es tracta d'un resultat que també apareix en Ponsoda i Segura (1997 : 61), encara que en les nostres enquestes l'elisió de la [d] entre els jóvens és encara menor. Colomina (1985a : 127) assenyala el grau de coneixença de les varietats estàndards –bàsicament del castellà normatiu–, que ve determinat pel nivell educatiu, com el principal factor que inhibeix la caiguda de la [d]. Es tracta d'un factor relacionat amb l'edat ja que els parlants més jóvens són els que presenten un major grau d'escolarització. Se'ns dubte és aquest el fenomen que explica els resultats obtinguts.

En el cas dels alumnes enquestats, s'observa que a Xixona és on hi ha índexs més elevats d'elisió, encara que globalment són reduïts. Igualment, també es comprova que els alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en el programa monolingüe presenten un índexs més elevats d'elisió. Això permet afegir a la restricció social comentada per Colomina que la manca d'elisió –o si es vol la restitució de la [d] intervocàlica–, és afavorida pel context més castellanitzat (l'elisió es manté una mica més ferma en els contextos on la llengua catalana té una major vigència), i pels programes educatius bilingües, segurament pel major contacte amb l'estàndard català a través de la llengua escrita. Aquesta interpretació és coherent amb els resultats descrits per Ponsoda i Segura (1997 : 61-62). Pel que fa als resultats de les diferents variables en la generació adulta, s'observa que la [d] intervocàlica es conserva millor en *mocador*, mentre que la caiguda és més generalitzada als mots *cadira*, *agrada* i *desapareguda*. Els mots *atrevida* i *redona* mantenen una posició intermèdia respecte d'aquest fenomen. Els resultats d'*agrada* s'expliquen perquè la caiguda de la [d] en el sufix *–ada* és un fenomen categòric al sud del riu Xúquer (Veny, 1978 : 209 ; Colomina, 1985a : 110, 114) ; els de *desapareguda* per tractar-se d'un participi (Colomina, 1985a : 115-117) – encara que el fenomen sembla no afectar *atrevida* en el mateix grau–, mentre que en *cadira* l'elisió és afavorida segurament per la metàtesi *caïra* > *caria*. El major manteniment de la [d] en *mocador* és descrit també per Ponsoda i Segura (1997 : 62, n. 12). S'observa que és en els verbs on la reintroducció de la [d] pren més força entre les generacions jóvens (*agrada*, *atrevida*, *desapareguda*), mentre que en els substantius (*cadira*, *mocador*) i adjectius *(redona*) sembla que es manté l'elisió en un grau una mica superior.[551]

[551] A partir dels resultats de les dues generacions adultes cal valorar que la pronúncia de la [d] en aquests mots és no tradicional i normativa (-T+N+C), mentre que l'elisió de la [d] és la pronúncia tradicional no normativa (+T-N-C). L'atribució del tret +C es fa pel paral·lelisme amb el registre estàndard del castellà.

7.7.1.8 Caiguda de la *–g–* intervocàlica

Segura (1996 : 61) ha estudiat a Alacant altres fenòmens relacionats amb les consonants oclusives intervocàliques o inicials : a) casos de desaparició de *–g–* intervocàlica : *juar*, *aülla*, *e(i)xuar*, *cula*, *cullà*, per *jugar, agulla, eixugar, cogula, cogullada* ; b) casos de neutralització d'oclusives inicials: *gavina*, *gorrutó*, *gorra(d)ura* per *cabina, borrotó, borradura*. Montoya (1989 : 91-92) ha descrit el primer dels fenòmens per al valencià parlat a les Valls del Vinalopó, amb exemples com ara *aülla*, *auarda*, *aiua*, *uant*, *juà(r)*, *remuà(r)* per comptes d'*agulla, aguarda, aigua, guant, jugar* o *remugar*.

Ferrando (1990 : 58) no considera recomanable l'emmudiment del grup velar [gw]. Mollà (1990 : 95) i Lacreu (1990 : 38) també diuen que s'ha d'evitar la caiguda dels sons [g] i [ɣ]. La *PEOLC I* (IEC, 1990 : 16) proscriu com a fenomen no recomanable l'emmudiment de la *g* davant la *u*, amb exemples com *aiua* per *aigua* o *uardar* per *guardar*. En aquest treball s'ha investigat la caiguda de la *–g–* intervocàlica en els mots *agulla* i *jugar*, és a dir, en un cas davant de *u* però en l'altre cas darrere de *u* i davant de *a*. La justificació de la tria d'aquests mots és perquè són els més habituals en els parlars dels jóvens d'entre els que s'enumeren en les descripcions dialectals. Els resultats obtinguts són :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
agulla	17.6% (3)	44.4% (4)	85.7% (96)	71.4% (10)	93.1% (27)	88.6% (31)	82.4% (28)
aülla	82.4% 14)	55.6% (5)	14.3% (16)	28.6% (4)	6.9% (2)	11.4% (4)	17.6% (6)
jugar	17.6% (3)	44.4% (4)	89.3% (100)	85.7% (12)	89.7% (26)	94.3% (33)	85.3% (29)
juar	82.4% (14)	55.6% (5)	10.7% (12)	14.3% (2)	10.3% (3)	5.7% (2)	14.7% (5)
Total [g]	17.6% (6)	44.4% (8)	87.5% (196)	78.6% (22)	91.4% (53)	91.4% (64)	83.8% (57)
Total [Ø]	82.4% (28)	55.6% 10)	12.5% (28)	21.4% (6)	8.6% (5)	8.6% (6)	16.2% (11)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
agulla	–	12.5% (1)	66.7% (6)	82.6% (19)	77.8% (14)	91.8% (56)
aülla	100% (9)	87.5% (7)	33.3% (3)	17.4% (4)	22.2% (4)	8.2% (5)
jugar	11.1% (1)	25% (2)	44.4% (4)	100% (23)	94.4% (17)	83.6% (51)
juar	88.9% (8)	75% (6)	55.6% (5)	–	5.6% (1)	16.4% (10)
Total [g]	5.6% (1)	18.7% (3)	55.6% (10)	91.3% (42)	86.1% (31)	87.7% (107)
Total [Ø]	94.4% (17)	81.3% (13)	44.4% (8)	8.7% (4)	13.9% (5)	12.3% (15)

taula 9 : caiguda de la *–g–* intervocàlica

La caiguda de la *–g–* intervocàlica és també un fenomen que presenta una clara variació generacional : és més evident entre la generació més gran, es redueix sensiblement en la generació adulta, i passa a un nivell mínim en la generació més jove. També presenta variació geogràfica, ja que és menys freqüent a Xixona que a la resta de localitats, sobretot per la menor incidència de l'elisió de la *–g–* en el mot *agulla*. L'explicació més lògica del fenomen és semblant a la que s'ha vist anteriorment per a l'elisió de la [d] intervocàlica : el nivell educatiu més elevat –que determina un major contacte amb els estàndards castellà i català– és la causa més probable de la manca d'elisió. Però els resultats dels diferents grups d'estudiants semblen indicar que per a la generació més jove la primera llengua és un factor que influeix clarament en l'elisió, segurament perquè el fet de tenir el català com a primera llengua implica un major contacte amb el model de llengua col·loquial tradicional de la localitat o de la comarca, i per tant una incidència superior –encara que reduïda– d'aquest fenomen.[552]

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

7.7.1.9 Ieisme

Colomina (1985a : 157-158) va ser el primer a comentar que el fenomen del ieisme s'estenia amb freqüència entre els parlants jóvens del valencià de l'Alacantí-Vinalopó, especialment a la ciutat d'Elx. El fenomen, paral·lel al que es produeix en castellà, consisteix en la conversió en [j] o [ĭ] de totes les aparicions del fonema /ʎ/ en qualsevol posició (ex. [júna], [kavâĭ], [séja] per *lluna*, *cavall*, *cella*). Per a Colomina la generalització del fenomen es deu a la interferència del castellà. Segura (1996 : 72) ratifica les dades de Colomina per al municipi d'Alacant i assegura que el fenomen és general per als jóvens menors de vint-i-cinc anys i en minva la freqüència entre els vint-i-cinc i els cinquanta o seixanta anys, edat a partir de la qual ja no apareix. El fenomen és semblant al municipi d'Elx: hi ha ieisme entre les generacions jóvens i sobretot a la ciutat (Segura, 1998 : 47). Recasens (1996^2 : 324) explica que en l'actualitat el fenomen del ieisme no tradicional –és a dir, independent de la procedència etimològica de la consonant– apareix entre la gent jove de tot el domini lingüístic i és sistemàtic entre els jóvens dels dialectes laterals : rossellonés, valencià i balear.

---

[552] A partir dels resultats de la generació de la gent gran cal valorar l'elisió del so [g] en aquests mots com una pronúncia tradicional no normativa (+T-N-C), i la pronunciació de [g] com a no tradicional i normativa (-T+N+C). L'atribució del tret +C la es fa pel paral·lelisme amb l'estàndard castellà.

Els tractadistes valencians de l'estàndard oral condemnen el ieisme sense excepció (Ferrando, 1990 : 60 ; Mollà, 1990 : 95 ; Lacreu, 1990 : 43). La *PEOLC I* considera que no és recomanable "la pronunciació generalitzada de la *ll* com a *i*" (IEC, 1990 : 18). En l'enquesta s'han comprovat les produccions de [ʎ] en posició intervocàlica (*agulla* i *ovella*) i final (*cavall*). Els resultats arreplegats són :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
agu[ʎ]*a*	100% (17)	100% (9)	17% (17)	14.3% (2)	6.9% (2)	5.7% (2)	38.3% (11)
agu[ǐ]*a*	–	–	83% (95)	85.7% (12)	93.1% (27)	94.3% (33)	61.8% (23)
ove[ʎ]*a*	80% (8)	88.9% (8)	4.5% (5)	–	–	2.9% (1)	11.8% (4)
ove[j]*a*	20% (2)	11.1% (1)	95.5% (106)	100% (14)	100% (28)	97.1% (34)	88.2% (30)
cava[ʎ]	94.1% (16)	100% (9)	41.1% (46)	28.6% (4)	27.6% (8)	42.9% (15)	55.9% (19)
cava[ǐ]	5.9% (1)	–	58.9% (66)	71.4% (10)	72.4% (21)	57.2% (20)	44.1% (15)
Total [ʎ]	93.2% (41)	96.3% (26)	20.3% (68)	14.3% (6)	11.6% (10)	17.1% (18)	33.3% (34)
Total [j] o [ǐ]	6.8% (3)	3.7% (1)	79.7% (267)	85.7% (36)	88.4% (76)	82.9% (87)	66.7% (68)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
agu[ʎ]*a*	100% (9)	100% (8)	100% (9)	4.3% (1)	33.3% (6)	16.4% (10)
agu[ǐ]*a*	–	–	–	95.7% (22)	66.7% (12)	83.6% (51)
ove[ʎ]*a*[553]	11.1% (1)	100% (8)	77.8% (7)	–	11.8% (2)	1.6% (1)
ove[j]*a*	11.1% (1)	–	22.2% (2)	100% (23)	88.2% (15)	98.4% (60)
cava[ʎ]	88.9% (8)	100% (8)	100% (9)	43.4% (10)	44.4% (8)	39.3% (24)
cava[ǐ]	11.1% (1)	–	–	56.5% (13)	55.6% (10)	60.7% (37)
Total [ʎ]	90% (18)	100% (24)	92.6% (25)	15.9% (11)	30.2% (16)	19.1% (35)
Total [j] o [ǐ]	10% (2)	–	7.4% (2)	84.1% (58)	69.8% (37)	80.9% (148)

taula 10 : el ieisme

Com es veu, el ieisme té una clara distribució generacional. Mentre la influència en les generacions adultes és molt reduïda, l'avanç entre els jóvens sembla que no es pot aturar. Els resultats obtinguts per als jóvens són semblants als descrits per Ponsoda i Segura (1997 : 69) : mentre que aquests autors troben un 86.9% de ieistes entre la generació dels fills, en aquest treball se n'ha trobat un 79.7%.[554] En valorar els resultats

[553] La major part dels entrevistats adults d'Alacant (el 77.8%) no utilitza espontàniament el mot *ovella*, sinó *borrego*. Així mateix, la major part dels entrevistats adults de Mutxamel (el 75%) utilitza la forma *auella*.

[554] Les xifres lleugerament més favorables d'aquest treball poden deure's al fet que ací s'han emprat ítems diferents (segurament el mot *calla* de l'enquesta de Ponsoda i Segura és més afavoridor del ieisme pel paral·lelisme amb el castellà), i la utilització de contextos diferents.

dels estudiants es comprova que la primera llengua castellana afavoreix el ieisme, i només en un grup (els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües) el ieisme sembla tenir una incidència una mica més reduïda. En tot cas no sembla que l'escolarització en llengua catalana estiga servint per a aturar l'extensió del fenomen. Els resultats per localitats semblen bastant homogenis (només s'observa una incidència una mica inferior a Mutxamel, que no és massa significativa), però sí que s'observa una incidència diferent segons els contextos. En concret, sembla que la posició intervocàlica afavoreix el fenomen, mentre que l'articulació semivocàlica i sobretot la posició final el limiten.[555]

7.7.1.10 Realitzacions del grup geminat [l l]

Colomina (1985a) reporta set solucions per al grup *–tl–* en la zona de l'Alacantí-Vinalopó. Ací es ressenyaran les que apareixen a la comarca de l'Alacantí, l'àmbit de referència de l'estudi. En primer lloc, observa que la línia Biar-Busot marca la separació entre la zona nord, on s'ha conservat la geminació [l l], i la zona sud, on s'ha simplificat en [l]. En la població de Xixona, malgrat que encara es conserva la [l] geminada en mots com *mol·le* o *vel·lar*, documenta les formes amb dissimilació *amerla* i *almerla*. En la zona on la [l] geminada s'ha simplificat, es poden distingir dues classes de solucions: a) a Alacant, Sant Joan i Mutxamel –juntament amb altres poblacions de fora de la comarca– les formes majoritàries amb [l] (*almela*, *mole*, *vela(r)*, *rula(r)*, *uala* només conviuen amb variants amb la metàtesi *ld* (*molde*, *espalda*) que s'expliquen com a influència del castellà ; b) Al Campello i a Agost –i també a Petrer i a Biar– al costat de les formes amb [l] (*vela(r)*, *uala*) hi ha variants amb la metàtesi *ld*, com *amelda*, que no poden explicar-se per la interferència castellana, i variants amb la dissimilació *rl*, com *verla(r)* i *morle*. A la resta de poblacions comarcals situades més al nord –Aigües, la Torre– és

[555] S'ha de tenir present que el so [ʎ] no apareix mai en castellà en posició final, cosa que podria afavorir un índex major de manteniment en aquesta posició. Una altra possibilitat seria l'origen diferent (mentre que tant la [ʎ] d'*agulla* com la d'*ovella* provenen del grup C'L (ACUC(U)LA, OVIC(U)LA), amb tractaments diferents segons els dialectes, la [ʎ] de *cavall* prové del grup LL (CABALLU), amb resultats idèntics per tot arreu), però aquesta possibilitat sembla menys probable que la del context. A efectes de classificació s'ha considerat la pronuncia ieista com a no tradicional, no normativa i influïda pel castellà (-T-N+C), mentre que la pronúncia de la [ʎ] cal considerar-la tradicional i normativa (+T+N-C).

on es dóna el percentatge més alt de variants amb metàtesi (*amelda*, *molde*, *veldar*, *aspalda*, *aspaldâ-se*, *ualda*).[556]

Segons els mapes elaborats per Segura (1996 : 321-324), on registra la distribució de les variants del mot *ametla* al Camp d'Alacant, es pot deduir que a Alacant, Sant Joan i Mutxamel hi ha les variants *almela* i *armela* ; al Campello i a Agost hi ha *amelda* i *almelda* ; a Busot i Aigües hi ha *amel·la* i *amelda* ; per últim a Xixona es donen les variants *amerla, amenla, amelda* i *amel·la*. Aquest autor també descriu el tractament del grup *–tl–* a les partides rurals alacantines, però no a la ciutat. Hi troba les formes [espáɬa], [espaɬó] (*espatla* i *espatló*), [espáɬda] (*espatla*) –al Moralet ; [mɔ́ɬɬe] –de la Canyada cap al nord, fins i tot entre gent jove– però també [mɔ́ɬde], sobretot entre els més jóvens ; [aɬméɬa] i [aɾméɬa]. També [améɬda] al Moralet, a la Canyada i al Verdegàs ; *vetlar* : la forma més general és [veɬáɾ], però algunes persones majors encara fan [veɬɬáɾ]. A la zona nord-occidental del terme es fa [veɾɬáɾ] ; els mots *guatla*, *camamil·la* i *rutló* fan [wáɬa] o [wáɬɬa], [kagamírɬa] i [ruɣló] allà on apareixen.

Ferrando (1990 : 60-61) considera preceptiva tant la pronúncia alveolar com la palatalitzada de mots com *batle / batlle*, i no considera recomanables la desgeminació de la *l* en mots com *col·legi* o la dissimilació en mots com *motle*. Lacreu (1990 : 42-43), recomana l'ús de la geminació en els nivells formals i posa l'èmfasi a advertir sobre les pronúncies emfàtiques de la *l* geminada en els nivells poc formals, ja que hi considera preferible la pronúncia simple. La *PEOLC I* (IEC, 1990 : 16, 18) accepta dins de l'àmbit general la pronunciació palatal o alveolar del so geminat en mots com *espatlla*, *vetllar*, *motlle*. La segona pronunciació (*espatla*, *vetlar* o *motle*) és característica dels parlars valencians i baleàrics. També considera admissible en l'àmbit general pronunciar una sola *ll* en mots com *ratlla*, *bitllet* i *butlletí*. En canvi, no és recomanable pronunciar una sola *l* en mots com *col·legi*, *novel·la* o *il·lustre*. Tampoc no és recomanable la pronunciació d'una dental d'origen ortogràfic indicadora de geminació (exs. *setmana* o *cotna*). Els resultats arreplegats en l'enquesta són molt diversos, ja que els escolars han

[556] Nosaltres hem sentit testimonis totalment segurs que a Mutxamel durant la dècada dels anys trenta encara eren ben vives les pronúncies del tipus [véɬɬa] i [améɬɬa], amb una geminació bastant marcada que sorprenia les persones procedents de zones on la geminació ja havia desaparegut. Això, juntament amb els fenòmens de geminació de la [l] recollits per Segura (1996 : 48-49), sobretot en persones d'edat, indica que la manca de geminació del so [l] que Colomina situa al sud de la línia Biar-Busot s'hauria de revisar, ja que és possible que, si bé en recessió, siga un tret que recentment encara era –i és– viu a algunes poblacions al sud d'aqueixa línia.

produït fins a vint-i-dues realitzacions diferents del mot *ametla*. Per a ordenar aquesta variabilitat, es presenten en les taules les formes produïdes per quatre o més dels entrevistats, i es resumeix la resta en un grup genèric d'altres formes : [557]

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
ame[ɬɬ]*a*	11.8% (2)	–	27% (24)	21.4% (3)	17.2% (5)	11.4% (4)	35.3% (12)
a[ɬ]*me*[ɬɬ]*a*	–	–	4.5% (5)	–	10.3% (3)	2.9% (1)	2.9% (1)
a[d]*me*[ɬɬ]*a*	–	–	16.1% (18)	–	27.6% (8)	20% (7)	8.8% (3)
a[ɬ]*me*[ɬ]*a*	35.3% (6)	22.2% (2)	3.6% (4)	7.1% (1)	–	8.6% (3)	–
a[ɾ]*me*[ɬ]*a*	41.2% (7)	33.3% (3)	3.6% (4)	21.4% (3)	–	2.9% (1)	–
a[d]*me*[ɬ]*a*	–	–	9.8% (11)	7.1% (1)	6.9% (2)	8.6% (3)	14.7% (5)
ame[dɬ]*a*	–	–	15.2% (17)	–	10.3% (3)	25.7% (9)	14.7% (5)
ame[ɾɬ]*a*	11.8% (2)	44.4% (4)	5.4% (6)	14.3% (2)	3.5% (1)	2.9% (1)	5.9% (2)
a[ɬ]*me*[ɾɬ]*a*	–	–	4.5% (5)	14.3% (2)	–	2.9% (1)	5.9% (2)
a[d]*me*[ɾɬ]*a*	–	–	3.6% (4)	7.1% (1)	–	8.6% (3)	–
Altres Formes			12.5% (14)	7.1% (1)	24.1% (7)	5.7% (2)	11.8% (4)
+T+N-C[558]	11.8% (2)	–	21.4% (24)	21.4% (3)	17.2% (5)	11.4% (4)	35.3% (12)
+T-N-C	88.2% (15)	100% (9)	27.7% (31)	57.1% (8)	20.7% (6)	22.9% (8)	26.5% (9)
-T+N-C	–	–	0.9% (1)	–	3.5% (1)	–	–
-T-N-C			46.4% (52)	14.3% (2)	51.7% (15)	62.9% (22)	38.2% (13)
-T-N+C	–	–	3.6% (4)	7.1% (1)	6.9% (2)	2.9% (1)	–

[557] Les variants es presenten en 3 grups segons presenten geminació, no geminació o dissimilació. Dins de cada grup s'han fet subgrups indicant l'existència (o no) d'una dental o d'una líquida repercutides. En l'apartat d'altres formes s'inclouen les variants següents, que presenten una freqüència absoluta (entre parèntesis) menor o igual a 3 : *ame*[ɬd]*a* (1), *ame*[ʎʎ]*a* (1), *me*[ɬɬ]*a* (1), *a*[mm]*e*[ɬɬ]*a* (3), *a*[ɾ]*me*[ɬɬ]*a* (1), *a*[ɾ]*me*[dɬ]*a* (1), *a*[ɾ]*me*[ɾɬ]*a* (2), *a*[d]*mendra* (1), *almendra* (3). Cal fixar-se que només hi ha un cas de la variant *ametlla*, que és una forma normativa no tradicional.

[558] Per causa de la dificultat de classificar els trets que presenta aquest mot en categories mútuament excloents, s'ha optat per ordenar les produccions directament segons que siguen (o no) tradicionals, normatives i influïdes pel castellà. S'ha considerat la pronúncia *ame*[ɬɬ]*a* com a tradicional i normativa (+T+N-C) ; les altres pronúncies descrites per Colomina (1985a : 147-150 ; 1986 : 306) i per Segura (1996 : 321-324) per a la comarca de l'Alacantí o que s'han trobat en la generació més gran (*a*[mm]*e*[ɬɬ]*a, ame*[ɬd]*a, a*[ɬ]*me*[ɬd]*a, ame*[ɾɬ]*a, a*[ɬ]*me*[ɾɬ]*a, a*[ɬ]*me*[ɬ]*a, a*[ɾ]*me*[ɬ]*a i ame*[nɬ]*a*) –i també les equivalents que presenten geminació en comptes de dissimilació o manca de geminació–, com a tradicionals no normatives (+T-N-C) ; la pronúncia *ame*[ʎʎ]*a* com a no tradicional i normativa (-T+N-C) ; i la resta de pronúncies com a no tradicionals i no normatives (-T-N). Dins d'aquest darrer grup es consideren castellanitzants les variants formades a partir del mot castellà *almendra* (-T-N+C), i no castellanitzants la resta de variants (-T-N-C). Per a calcular aquests totals s'han tingut en compte les produccions que s'han inclòs genèricament en l'apartat d'altres formes (vegeu la nota anterior).

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
ame[ɬɬ]*a*	–	–	22.2% (2)	13% (3)	22.2% (4)	26.3% (16)
a[ɬ]*me*[ɬɬ]*a*	–	–	–	–	16.7% (3)	3.3% (2)
a[d]*me*[ɬɬ]*a*	–	–	–	21.7% (5)	11.1% (2)	13.1% (8)
a[ɬ]*me*[ɬ]*a*	33.3% (3)	50% (4)	11.1% (1)	4.4% (1)	11.1% (2)	–
a[ɾ]*me*[ɬ]*a*	66.7% (6)	50% (4)	–	4.4% (1)	11.1% (2)	–
a[d]*me*[ɬ]*a*	–	–	–	17.4% (4)	16.7% (3)	1.6% (1)
ame[dɬ]*a*	–	–	–	26.1% (6)	–	18% (11)
ame[ɾɬ]*a*	–	–	66.7% (6)	–	–	9.8% (6)
a[ɬ]*me*[ɾɬ]*a*	–	–	–	–	5.6% (1)	8.2% (5)
a[d]*me*[ɾɬ]*a*	–	–	–	–	–	6.6% (4)
Altres Formes	–	–	–	13% (3)	5.6% (1)	13.1% (8)
+T+N-C	–	–	22.2% (2)	13% (3)	22.2% (4)	25.3% (16)
+T-N-C	100% (9)	100% (8)	77.8% (7)	13% (3)	44.4% (8)	27% (17)
-T+N-C	–	–	–	–	5.6% (1)	–
-T-N-C	–	–	–	69.6% (16)	27.8% (5)	44.4% (28)
-T-N+C	–	–	–	4.3% (1)	–	3.2% (2)

taula 11 : realitzacions del grup geminat [l l]

La primera cosa que crida l'atenció en aquestes dades és l'enorme variabilitat de la generació dels jóvens respecte de les generacions adultes, que no s'explica simplement per la diferent grandària de cada grup. En les dues generacions adultes només hi ha variants tradicionals, que alguna ocasió (només a Xixona) mantenen la [l] geminada (*ame*[ɬɬ]*a*), però en la majoria de casos la geminació s'ha simplificat (*a*[ɬ]*me*[ɬ]*a* o *a*[ɾ]*me*[ɬ]*a*) i apareix una consonant líquida repercutida –solució típica d'Alacant i de Mutxamel–, o s'ha produït una dissimilació (*ame*[ɾɬ]*a*), com és habitual a Xixona. Es tracta, doncs, de solucions semblants a les reportades per Colomina (1985a) o per Segura (1996). En la generació més jove apareixen, a més de les variants que s'acaben de descriure, altres variants, com ara : a) formes tradicionals en què la dissimilació o la [l] simple tornen a ser geminades (ex. *a*[ɬ]*me*[ɬɬ]*a*, *a*[ɾ]*me*[ɬɬ]*a*) ;[559] b) innovacions fetes sobre el model tradicional (*a*[ɬ]*me*[ɾɬ]*a*, *a*[ɾ]*me*[ɾɬ]*a*), segurament a partir de la combinació de dues formes anteriors ; c) formes amb una dental repercutida [d] que possiblement siga d'origen ortogràfic (exs. *a*[d]*me*[ɬɬ]*a*, *a*[d]*me*[ɬ]*a* o *a*[d]*me*[ɾɬ]*a*) ; d) innovacions no tradicionals d'origen ortogràfic (*ame*[dɬ]*a*,

[559] Ací s'han considerat també aquestes formes com a tradicionals no normatives (*supra*, pàg. 486, nota. 558).

a[ɾ]*me*[dɬ]*a*) ; e) formes tradicionals pròpies d'altres poblacions de la comarca (*a*[mm]*e*[ɬɬ]*a*, *ame*[ɬd]*a*,[560] ; f) formes tradicionals pròpies d'altres comarques (*me*[ɬɬ]*a*) ;[561] g) formes normatives d'altra procedència dialectal (*ame*[ʎʎ]*a*) ; h) formes d'origen castellà (*a*[d]*mendra*, *almendra*).

Aquestes dades permeten observar que la diferència principal de les produccions dels alumnes respecte de les produccions de les dues generacions adultes és la major proporció de formes tradicionals i normatives (el 21.4%), la disminució radical en l'ús de les formes tradicionals no normatives (només el 27.7%) i l'aparició espectacular de les formes que s'han qualificat com a no tradicionals i no normatives (el 50% de la producció total dels alumnes), que com es pot comprovar en la taula són, en gran part, formes amb una consonant dental que cal explicar a partir del model de la llengua escrita. Si es comparen les produccions entre els diferents grups d'alumnes es veu que el grup catalanoparlant i bilingüe de línia en castellà és el que manté en una major proporció les formes tradicionals no normatives (57.1%), els grups castellanoparlant i bilingüe dels programes bilingües són els principals responsables de la introducció de les formes innovades no tradicionals i no normatives (51.7% i 62.9% respectivament), i el grup catalanoparlant dels programes bilingües és el que destaca per la utilització de les formes tradicionals i normatives (35.3%). Per localitats, Xixona i Mutxamel destaquen per l'ús de les formes tradicionals i normatives (25.3% i 22.2% respectivament), Mutxamel destaca també pel manteniment de les formes tradicionals no normatives (44.4%), i Alacant –i en menor grau Xixona– destaquen per la producció d'innovacions no tradicionals i no normatives (69.6% i 44.4% respectivament).

Els resultats acabats d'exposar permeten proposar algunes conclusions respecte d'aquest fenomen lingüístic : a) els alumnes que tenen un contacte habitual amb el model lingüístic col·loquial tradicional són els que utilitzen més les formes tradicionals. Els que assisteixen als programes bilingües solen utilitzar més les formes tradicionals i

---

[560] La forma *ame*[ɬd]*a* s'inclou en aquesta apartat, malgrat que Segura (1996 : 321-324) la considera com a pròpia de Xixona, perquè ha estat produïda per un alumne que el seu pare és de la Torre, on aquesta forma és habitual. Curiosament, la forma *a*[mm]*e*[ɬɬ]*a*, que també és pròpia de la Torre (Colomina, 1985a : 290), ha estat produïda per dos alumnes de primera llengua castellana (i fills de castellanoparlants) de Xixona, i per un alumne d'Alacant fill també de castellanoparlants.

[561] El *Diccionari Català-Valencià-Balear* (d'ara endavant *DCVB*) situa aquesta variant a Xixona –entre d'altres indrets–, però ni els estudis dialectològics de Colomina (1985a, 1986) ni de Segura (1996) la hi descriuen, ni nosaltres la hi hem trobada. A més, l'alumne que l'ha produïda és d'Alacant i fill de castellanoparlants.

normatives (alumnes catalanoparlants dels programes bilingües), mentre que els que no hi assisteixen empren preferentment les formes tradicionals no normatives (alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe) ; b) Els alumnes amb menor contacte habitual amb el model de llengua col·loquial tradicional (alumnes castellanoparlants i bilingües) són els que produeixen més formes innovades, normalment a partir del model de la llengua escrita ; c) la major castellanització ambiental –que implica un contacte menor amb el model de llengua col·loquial tradicional– està també relacionada amb la producció de formes innovades no normatives.

7.7.1.11 Conservació o pèrdua de la *–t* final dels grups *–lt*, *–nt*

Colomina (1985a : 153-154 i 302-303) ha observat que en el valencià de l'Alacantí-Vinalopó els grups finals *–lt, –nt* se simplifiquen a *–l* i *–n* mitjançant un procés d'elisió de la consonant (ex. *molt* > *mol*, *alt* > *al* ; *cantant* > *cantan*), fenomen que també s'esdevé en altres varietats dialectals. A la comarca de l'Alacantí hi ha les solucions següents :

a) grup *–lt* : Alacant, Agost, Sant Vicent, Sant Joan, Mutxamel, el Campello i Aigües mantenen la pronúncia sense elisions, mentre que a Busot, Xixona i la Torre es produeix l'elisió en el cas dels enllaços (ex. *molt alt* > *mol alt*), però no en la resta de casos.

b) grup *–nt* : tota la comarca a excepció de la Torre manté el grup *–nt*. A la Torre hi ha l'altra solució: *posant* > *posan*.

Segura (1996 : 69-70) ha estudiat el fenomen amb profunditat per al municipi d'Alacant, i afirma que les oclusives finals que formen grup consonàntic no s'elideixen davant de so vocàlic, però que tendeixen a no sonar davant de consonant (ex.: *molt alt*, *fort i sa*, *mols hòmens*, *fors i sans*, etc.).

Ferrando (1990 : 57) considera dins de la preceptiva pronunciar o emmudir les oclusives sordes finals –[p], –[t], –[k] quan van precedides de nasal, i pronunciar o emmudir l'oclusiva dental sorda –[t] quan va precedida de *l*. Lacreu (1990 : 38) i Mollà (1990 : 94)[562] comparteixen aquests criteris. La *PEOLC I* (IEC, 1990 : 15) afirma que és

[562] Mollà només es refereix a la pronúncia de les oclusives sordes darrere de nasal.

propi de l'àmbit general tant pronunciar les oclusives darrere de nasal (ex. *font*) i *t* o *d* darrere *l* (ex. *malalt* o *molt*) –pronunciació que identifica com a predominant en els parlars valencians i baleàrics– com no pronunciar aquests sons. En l'enquesta s'ha investigat la pronúncia del mot *pont* i del sintagma *molt alt*. Els resultats arreplegats són els següents :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
pon[t]	82.4% (14)	100% (9)	84.8% (95)	71.4% (10)	89.7% (26)	82.9% (29)	88.2% (30)
pon	17.6% (3)		15.2% (17)	28.6% (4)	10.3% (3)	17.1% (6)	11.8% (4)
mol[t] al[t]	76.5% (13)	77.8% (7)	37.3% (41)	21.4% (3)	59.3% (16)	45.7% (16)	17.6% (6)
mol al	–	–	0.9% (1)	–	–	–	2.9% (1)
mol al[t]	23.5% (4)	22.2% (2)	61.8% (68)	78.6% (11)	40.7% (11)	54.3% (19)	79.4% (27)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
pon[t]	88.9% (8)	100% (8)	77.8% (7)	95.7% (22)	94.4% (17)	75.4% (46)
pon	11.1% (1)	–	22.2% (2)	4.3% (1)	5.6% (1)	24.6% (15)
mol[t] al[t]	100% (9)	100% (9)	33.3% (3)	59.1% (13)	58.8% (10)	24.6% (15)
mol al	–	–	–	–	–	1.6% (1)
mol al[t]	–	–	66.7% (6)	40.9% (9)	41.2% (7)	73.8% (45)

taula 12 : conservació o pèrdua de la *–t* final dels grups *–lt*, *–nt*

Els resultats de les generacions adultes coincideixen amb la descripció dialectal feta per Colomina (1985a) : a Alacant i a Mutxamel apareixen gairebé exclusivament les pronunciacions *pon*[t] i *mol*[t] *al*[t], i a Xixona predominen clarament *pon*[t] (encara que en variació amb *pon*) i *mol al*[t] (també en variació amb *mol*[t] *al*[t]). En les generacions adultes no apareix la pronunciació *mol al*. Els resultats de la generació dels estudiants està clarament relacionat amb l'estat dialectal, encara que presenta una variació major. Així, en el cas del mot *pont* la pronunciació *pon*[t] continua essent gairebé exclusiva a Alacant i a Mutxamel, mentre que a Xixona apareix la variant *pon* en una proporció molt semblant a la dels adults. En el cas de *molt alt*, per contra, avança clarament la pronunciació *mol al*[t] en els llocs on no és tradicional (Alacant i Mutxamel), i una mica –però molt poc– a Xixona. En analitzar els grups d'alumnes s'observa que la introducció d'aquesta pronúncia es dóna en tots els grups d'alumnes, però sobretot en els alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe i els

alumnes catalanoparlants dels programes bilingües (78.6% i 79.4%).[563] Sembla, doncs, que està liderada pels alumnes que tenen més contacte amb el model de llengua tradicional.

7.7.1.12 Pronúncia del so [ts] en posició final

El so dental alveolar africat sord [ts] té una freqüència baixa d'aparició en posició interior de paraula. Per això, és preferible descriure el funcionament en posició final, amb una gran freqüència d'aparició en els plurals de les paraules acabades en *–t*. Segons Colomina (1985a : 139-140 i 285-286), la majoria de pobles de la comarca de l'Alacantí mantenen la pronúncia normal [ts] en paraules com *gots*, *tots*, etc. Únicament a Xixona, a més de la pronúncia general, es dóna la pronúncia [–tʃ], que constitueix una variable sociolingüística en procés de canvi entre els parlants més jóvens. A més, l'autor descriu la pronúncia esporàdica de [–ks] en el mot *dimacs* (< *dimats* < *dimarts*) en els parlants jóvens de Santa Pola, Elx, Orxeta, La Vila i, dins de l'Alacantí, Sant Vicent, Sant Joan i Aigües de Busot.

En un altre treball que detalla més aquest fenomen en l'Alacantí,[564] Colomina (1986 : 301-302) introdueix alguna modificació pel que fa al parlar de l'Alacantí. Així, presenta la pronúncia *dimats* com a general per a tota la comarca, sense que presente variació per l'edat, i amb un plural analògic col·loquial (*dimatsos*). Afig que quan el so [ts] esdevé final, se sonoritza per fonètica sintàctica: *tótzoningú* (tots o ningú). Torna a assenyalar que alguns parlants de Xixona –sense especificar-ne l'edat– palatalitzen el segon element del grup, tot pronunciat *dimatx*, *dimatxos*, *totxoningú*. Precisa que entre alguns parlants de Sant Joan, Aigües, Sant Vicent i Alacant –sense indicar-ne l'edat o altres variables socials– el primer element del grup esdevé [k] en el cas de *dimarts*, que es pronuncia *dimacs, dimacsos*.

---

[563] Com que intervenen dues variables, s'han realitzat noves taules de contingència entre la variable *molt alt* i els diferents grups d'alumnes per a cadascuna de les localitats (figura 3 de l'annex al model de llengua), i en totes les poblacions s'observa la tendència que siguen els alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe, i catalanoparlants dels programes bilingües els que presenten percentatges més elevats de producció de la variant *mol al*[t]. Per a la classificació de les variants cal considerar no tradicional (encara que normativa) la pronúncia *mol al* (-T+N-C), i tradicionals i normatives la resta de produccions (+T+N-C).

[564] El treball es va publicar més tard, però sabem per comunicació de l'autor que es va escriure abans.

Segura (1996 : 64-65) assegura que la palatalització de [ts] en posició final –el mateix fenomen que s'ha descrit a Xixona– ocorre sovint a la ciutat d'Alacant, però no mai al camp, i que el so [–ts] esdevé sonor en fonètica sintàctica en contacte amb un so sonor [*fédz ára*] (*fets ara*). Per al cas del mot *dimarts*, registra la forma [dimáks] en la majoria dels enquestats de la ciutat, mentre que al camp es manté la forma [dimáts].

Ferrando (1990 : 58) no considera recomanables les palatalitzacions del tipus [soldatx] (per *soldats*) ; Lacreu (1990 : 39) també considera que s'ha d'evitar l'articulació palatal del grup final *–ts*. La *PEOLC I* (IEC, 1990 : 17) no considera recomanables algunes palatalitzacions que afecten a les consonants sibilants alveolars, i posa com a exemple els mots *potxer* (potser) i *moltx* (molts). Per tant, les pronuncies palatalitzades del grup [ts] final no serien adequades dins d'un ús normatiu de la llengua. En l'enquesta s'han investigat les pronunciacions dels mots *tots* i *dimarts*. Els resultats obtinguts són :

BIBLIOTECA VIRTUAL

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
dima[ɾts]	–	–	25% (28)	–	31% (9)	25.7% (9)	29.4% (10)
dima[ɾs]	5.9% (1)	–	24.1% (27)	14.3% (2)	37.9% (11)	31.4% (11)	8.8% (3)
dima[ts]	29.4% (5)	66.7% (6)	31.3% (35)	28.6% (4)	27.6% (8)	25.7% (9)	41.2% (14)
dima[ks]	41.2% (7)	–	1.8% (2)	–	–	2.9% (1)	2.9% (1)
dima[tʃ]	23.5% (4)	33.3% (3)	17.9% (20)	57.1% (8)	3.4% (1)	14.3% (5)	17.6% (6)
to[ts]	35.3% (6)	66.7% (6)	68.2% (75)	38.5% (5)	79.3% (23)	73.5% (25)	64.7% (22)
to[tʃ]	64.7% (11)	33.3% (3)	31.8% (35)	61.5% (8)	20.7% (6)	26.5% (9)	35.3% (12)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
dima[ɾts]	–	–	–	30.4% (7)	22.2% (4)	21.3% (13)
dima[ɾs]	11.1% (1)			34.8% (8)	44.4% (8)	13.1% (8)
dima[ts]	–	100% (8)	33.3% (3)	34.8% (8)	22.2% (4)	32.8% (20)
dima[ks]	77.8% (7)	–	–	–	5.6% (1)	1.6% (1)
dima[tʃ]	11.1% (1)	–	66.7% (6)	–	5.6% (1)	31.1% (19)
to[ts]	11.1% (1)	100% (8)	33.3% (3)	95.7% (22)	82.4% (14)	48.3% (29)
to[tʃ]	88.9% (8)	–	66.7% (6)	4.3% (1)	17.6% (3)	51.7% (31)

taula 13 : pronúncia del so [ts] en posició final

L'estat dialectal mostrat pels resultats de l'enquesta coincideix amb el descrit per Colomina (1985a, 1986) per a Mutxamel i Xixona, amb les apreciacions fetes per Segura (1996) per a la ciutat d'Alacant. A aquesta ciutat la pronunciació *to*[tʃ] és general entre els enquestats –cal recordar que són tots de la generació de la gent gran–,

però en el cas del mot *dimarts* té una presència reduïda perquè la pronunciació més general és *dima*[ks]. A Mutxamel la pronunciació [ts] final és homogènia, i a Xixona hi ha la coexistència de les dues variants : formes amb [tʃ] final –que sembla que predominen entre la gent més gran– i les variants amb [ts] final –que pot ser que estiguen guanyant terreny entre la generació adulta.[565]

En analitzar els resultats dels estudiants per localitats es comprova que les formes acabades en [tʃ] apareixen gairebé exclusivament a Xixona. A Alacant no apareix pràcticament cap de les formes tradicionals *dima*[ks] i *to*[tʃ], resultat que avala l'opinió de Ponsoda i Segura quan afirmen que

> el grup escolaritzat en línies en valencià d'aquesta localitat [Alacant] no és representatiu del parlar alacantí, ja que en part són infants fills d'immigrants, generalment de professions liberals, provinents d'altres zones valencianoparlants ; la resta són fills de pares castellanoparlants que fan immersió lingüística. Per tant, els seus trets lingüístics que provenen del parlar tradicional no pertanyen al model tradicional alacantí (Ponsoda & Segura, 1997 : 59, n. 7).

Per últim, en el cas del mot *dimarts*, hi ha un equilibri de l'ús de les formes *dima*[ɾts], *dima*[ɾs] i *dima*[ts] a Alacant i a Mutxamel, mentre que a Xixona predominen les formes tradicionals *dima*[tʃ] i *dima*[ts]. Aquest predomini de les formes més tradicionals podria interpretar-se com un resultat de la influència del context, ja que a Xixona està més valencianitzat.

Pel que fa als resultats dels diferents grups d'estudiants s'observa que les variants acabades en [tʃ] predominen en el grup d'alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà, tant en el cas de *to*[tʃ]) com en el cas de *dima*[tʃ], cosa que cal interpretar com a resultat de la menor influència rebuda del model de la llengua escrita. Per als altres tres grups d'alumnes cal destacar : a) en el cas del mot *tots*, predomina en tots els grups l'ús de la forma *to*[ts], encara que cal destacar que augmenta progressivament el percentatge de *to*[tʃ]) en la mesura que augmenta la presència del

[565] A Xixona el 40% dels adults han produït *dima*[ts] i *to*[ts], front al 25% de la generació gran. En conseqüència, les formes *dima*[tʃ] i *to*[tʃ] les han produïdes el 60% dels adults i el 75% de la generació major. De tota manera, es compta amb una quantitat reduïda de subjectes i, per tant, no es pot descartar que els resultats siguen deguts a l'atzar. Si es tenen en compte, però, les dades dels estudiants de Xixona (el 31.1% produeixen *dima*[tʃ] i el 51.7% *to*[tʃ]) la hipòtesi guanya consistència.

català com a primera llengua (fixem-nos que la variant *to*[ts] té el suport de la llengua estàndard i, sobretot, de la llengua escrita) ; b) en el cas de *dimarts*, els resultats són una mica més complexos, ja que : b.1) en els tres grups d'alumnes dels programes bilingües hi ha un percentatge aproximat d'entre un 25% i un 30% d'alumnes que es decanten per la variant *dima*[ɾts], que és una pronúncia no tradicional i clarament influïda per la llengua escrita ; b.2) També cal destacar els percentatges una mica superiors de la variant *dima*[ɾs] entre els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (37.9%), que pot ser deguda a la dificultat d'articular el grup consonàntic final [ɾts] ; b.3) Per últim, cal comentar el percentatge relativament superior de la variant tradicional *dima*[ts] entre els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües (41.2%). Aquesta darrera variant pot ser interpretada com una forma que permet el compromís entre el registre estàndard i la llengua escrita d'una banda, i el model de llengua tradicional de l'altra.[566]

BIBLIOTECA VIRTUAL

7.7.1.13 L'elisió o l'addició de [ɾ] final en els infinitius

En la comarca de l'Alacantí no es produeix el fenomen de l'elisió de la [ɾ] final, tal i com s'esdevé a altres llocs de la zona de l'Alacantí-Vinalopó (el Baix Vinalopó i les Valls del Vinalopó). Sí que es produeix, en canvi, algun fenomen que s'hi relaciona. Colomina (1985 : 130-137, 282-283 ; 1986 : 306-308) ha estudiat l'elisió de la [ɾ] final en els infinitius. Assenyala que si l'infinitiu va seguit d'un pronom enclític començat per consonant (ex. *mirâ-la*, *esperâ-se*...) la regla general de caiguda de la [ɾ] final actua d'una manera categòrica, a més de al Vinalopó Mitjà, Crevillent, Ibi i Agost, en una àrea més extensa que inclou totes les poblacions situades al Sud de la línia Biar-Busot i, a més, Castalla, Orxeta, Relleu, Finestrat i la Vila Joiosa que se situen al nord d'aquesta demarcació. Si l'infinitiu va seguit del pronom *ho*, es produeix també l'elisió de la [ɾ] final en una àrea semblant a l'anterior però amb tres tractaments diferents :

1) elisió de la [ɾ] final (ex. *mirâ-ho*, *sabê-ho*) ;

[566] Cal considerar la pronunciació [ts] com a tradicional i normativa (+T+N-C), les pronunciacions [ks] i [tʃ] com a tradicionals no normatives (+T-N-C), i les pronunciacions [ɾts] i [ɾs] com a no tradicionals i normatives (-T+N-C).

2) elisió de la [ɾ] final i introducció d'un so antihiàtic (ex. *mirâ-v-ho*, *sabê-v-ho*) ;

3) manteniment de la [ɾ] final.

Per al cas de la comarca de l'Alacantí, totes les poblacions participen de la primera solució (és a dir, l'elisió de la [ɾ] final sense introduir consonants antihiàtiques), excepte a Xixona i la Torre de les Maçanes, on es manté la [ɾ] final en tots els contextos. A Xixona, a més, hi ha també la forma *mirar-v-ho* (Colomina, 1986 : 307). En el cas dels infinitius acabats en *–re*, Colomina (1985a : 164) descriu que en una bona part de la zona del valencià de l'Alacantí-Vinalopó[567] "la presència d'un pronom enclític provoca l'apòcope de la darrera síl·laba dels infinitius acabats en *–re*", i posa exemples com ara *creu-me* per *creure'm*, *riu-se*, per *riure's*, etc.

Segura (1996 : 58-61), afirma per al cas de la ciutat d'Alacant que la [ɾ] final dels infinitius s'elideix sempre davant de qualsevol pronom feble, comence aquest per vocal o per consonant (ex. *anâ-se-ne*, *donâ-ho*, *conéixe't*...), però els exemples adduïts no presenten cap novetat respecte dels resultats de la investigació de Colomina. Assenyala, però, que a Alacant hi ha nombrosos casos d'hipercorrecció, com ara *víndrer*, *vórer*, *tràurer*, *quinquer*, *cómpter*, *tàver*, *prónter*, que afecten sobretot la gent de la ciutat, i especialment els parlants amb un major domini del castellà estàndard en contextos formals (sil·labeig), i molt menys la gent d'àmbit rural.[568]

Ferrando (1990 : 61-62) considera preceptiva tant la pronúncia com l'emmudiment de la [ɾ] final, i admet especialment l'emmudiment en els infinitius ; per contra, no considera recomanable la [ɾ] paragògica final dels infinitius de la segona conjugació (ex. *traurer*) i d'alguns substantius (ex. *còmpter*). Lacreu (1990 : 43) pensa

---

[567] Segons el mapa 42 a què remet Colomina (1985a : 310) el fenomen es produeix a la majoria de les poblacions de l'Alacantí (ex. *riu-se*). Únicament a Xixona i la Torre (les dues poblacions de la comarca situades al nord de la demarcació Biar-Busot) no es dóna el fenomen (ex. *riure's*), mentre que a Agost hi ha les dues formes en variació (*riu-se* i *riure's*).

[568] Colomina (1985a : 135-136) també ha estudiat la reintroducció de la [ɾ] final a la població d'Alcoi, fins i tot en mots que no la tenen etimològicament, com ara *quinquer* o *sofar*. Explica que la reintroducció d'aquesta consonant és afavorida per les següents variables socials : l'edat (els jóvens tenen més tendència a introduir-la) i la classe sociocultural (els parlants amb més domini dels estàndards català i/o castellà pronuncien amb més freqüència la [ɾ] final). Sanchis Guarner (1950 : 153) assenyala aquesta pronunciació com a pròpia del Marquesat de Dénia i la Marina, i considera que s'ha de rebutjar totalment.

que l'emmudiment de la [ɾ] final només és acceptable en els parlars on no es pronuncia, i Mollà (1990 : 98) recomana pronunciar totes les erres llevat d'unes poques excepcions, com ara el mot *arbre*. Lacreu (1990 : 43) tampoc no accepta l'afegiment d'una *–r* en mots com *compte* o *creure*. La *PEOLC I* admet com a pròpies de l'àmbit general tant la pronunciació de *r* etimològica final de mot com l'emmudiment. En canvi, considera no recomanable l'addició d'una *r* al final d'alguns mots, com ara *traurer*, *creurer*, *còmpter*, que es practica en alguns parlars valencians (IEC, 1990 : 18-19).

En l'enquesta s'ha investigat la caiguda o el manteniment de la [ɾ] final en l'infinitiu (*llegî* per *llegir*), l'addició d'una [ɾ] final no etimològica (*escriurer* per *escriure*), la pèrdua de la darrera síl·laba dels infinitius acabats en *–re* davant d'un pronom enclític (*creu-me* per *creure'm*) i l'elisió de la [ɾ] final amb introducció d'un so antihiàtic *(deixâ-v-ho* per *deixar-ho*). Els resultats obtinguts són els següents :

a) **Caiguda o manteniment de la [☼] final en l'infinitiu**

La totalitat dels enquestats de tots els grups d'edat han pronunciat la [ɾ] final del mot *llegir*, d'acord amb el que és la pronúncia habitual a les poblacions de la comarca de l'Alacantí. Es manté, per tant, una pronunciació tradicional i normativa (+T+N), cosa lògica si es té present que es tracta de la pronuncia més general del parlar valencià i que, a més, no entra en conflicte ni amb l'ortografia ni amb la llengua dominant.

b) **Addició d'una [ɾ] final no etimològica**

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
escriure	94.1% (16)	88.9% (8)	93.8% (105)	100% (14)	96.6% (28)	91.4% (32)	91.2% (31)
escriurer	5.9% (1)	11.1% (1)	6.3% (7)	–	3.4% (1)	8.6% (3)	8.8% (3)

	ADULTS PER LOCALITATS			**ESCOLARS PER LOCALITATS**		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
escriure	100% (9)	87.5% (7)	88.9% (8)	100% (23)	94.4% (17)	90.2% (55)
escriurer	–	12.5% (1)	11.1% (1)	–	5.6% (1)	9.8% (6)

taula 14 : addició d'una [ɾ] final no etimològica

El fenomen d'addicció d'una [ɾ] paragògica final als infinitius de la segona conjugació té una presència discreta en les tres generacions estudiades de la comarca de l'Alacantí. En els grups d'estudiants la pronúncia amb [ɾ] final afecta més els alumnes bilingües i catalanoparlants dels programes bilingües, però la reduïda proporció de casos obliga a prendre amb precaució aquests resultats.[569]

c) **Pèrdua de la darrera síl·laba dels infinitius acabats en *-re* davant d'un pronom enclític**

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
creure'm	29.4% (5)	66.7% (6)	79.3% (88)	71.4% (10)	75% (21)	82.9% (29)	82.4% (28)
creu-me	70.6% (12)	33.3% (3)	20.7% (23)	28.6% (4)	25% (7)	17.1% (6)	17.6% (6)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
creure'm	–	37.5% (3)	88.9% (8)	78.3% (18)	64.7% (11)	85.2% (52)
creu-me	100% (9)	62.5% (5)	11.1% (1)	21.7% (5)	35.3% (6)	14.8% (9)

taula 15 : pèrdua de la darrera síl·laba dels infinitius acabats en *-re* davant d'un pronom enclític

L'elisió de la darrera síl·laba dels infinitius acabats en *–re* davant d'un pronom feble és un fenomen que presenta diferències geogràfiques a l'Alacantí : mentre a Xixona la pronunciació *creure'm* és categòrica entre la generació dels majors, i només un adult (25%) ha produït la variant *creu-me*, aquesta darrera pronunciació és categòrica entre la generació dels més majors d'Alacant ; els resultats de Mutxamel mostren que aquesta localitat es troba a mitjan camí de les solucions de les altres dues poblacions (el 50% dels majors i el 25% dels adults han produït *creure'm*).

Entre els jóvens s'ha imposa't la pronunciació *creure'm*, que predomina a totes les localitats (78.3% a Alacant, 61.1% a Mutxamel i 85.2% a Xixona), i que compta amb el suport del model de la llengua escrita. La diferència de més de 20 punts que hi ha entre Mutxamel i Xixona s'explica perquè a aquesta ciutat és la forma tradicional, mentre que a Mutxamel els resultats mostren que totes dues formes estan presents en la llengua de les generacions adultes. En contrastar els resultats dels diferents grups d'alumnes es veu una major incidència de la forma tradicional no normativa *creu-me*

[569] Cal considerar les dues pronuncies com a tradicionals, però mentre l'addició de la [–ɾ] final no etimològica seria no normativa (+T-N-C), la no addició sí que seria normativa (+T+N-C).

entre els alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe (28.6%). La preferència d'aquest darrer grup per les variants de la parla col·loquial tradicional és un resultat que ja s'ha vist anteriorment.[570]

d) **Elisió de la [☼] final amb introducció d'un so antihiàtic**

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
deixar-ho	47.1% (8)	88.9% (8)	65.2% (73)	85.7% (12)	34.5% (10)	68.6% (24)	79.4% (27)
deixar-v-ho	5.9% (1)	11.1% (1)	6.3% (7)	7.1% (1)	3.4% (1)	5.7% (2)	8.8% (3)
deixâ-ho	47.1% (8)	–	0.9% (1)	–	–	–	2.9% (1)
deixar-lo	–	–	26.8% (30)	7.1% (1)	62.1% (18)	25.7% (9)	5.9% (2)
deixâ-d-ho	–	–	0.9% (2)	–	–	–	2.9% (1)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
deixar-ho	11.1% (1)	100% (8)	77.8% (7)	52.2% (12)	66.7% (12)	68.9% (42)
deixar-v-ho	–	–	22.2% (2)	–	–	11.5% (7)
deixâ-ho	88.9% (8)	–	–	–	5.6% (1)	–
deixar-lo	–	–	–	47.8% (11)	27.8% (5)	18% (11)
deixâ-d-ho	–	–	–	–	–	1.6% (1)

taula 16 : elisió de la [r] final amb introducció d'un so antihiàtic

Els resultats de la generació adulta indiquen que a Alacant la forma tradicional és *deixâ-ho*, a Mutxamel és *deixar-ho* i a Xixona coexisteix aquesta darrera variant – que és la més habitual– amb *deixar-v-ho*, que és produïda pel 22.2% dels adults.[571] Entre els jóvens la forma amb so antihiàtic només apareix a Xixona, però en un percentatge inferior al de la generació dels pares (11.5%).

De tota manera, el fenomen més important detectat en la generació dels jóvens és un altre fet de caire morfològic : la substitució del pronom *ho* pel pronom *lo*, que afecta el 26.8% del total de jóvens i es concentra sobretot a Alacant i entre els alumnes de primera llengua castellana o bilingües (el 62.1% dels alumnes castellanoparlants i el 25.7% dels alumne bilingües matriculats en els programes educatius bilingües). És, per

[570] Cal considerar la pèrdua de la darrera síl·laba com a tradicional no normativa (+T-N-C), i el manteniment (independentment de la forma adoptada pel clític pronominal) com a tradicional i normativa (+T+N-C).

[571] Els resultats de Mutxamel modifiquen la descripció dialectal que s'havia fet del fenomen en aquesta localitat. També cal assenyalar que els percentatges d'incidència de la variant *deixar-v-ho* en les dues generacions adultes de Xixona són molt semblants : el 25% de la generació dels majors i el 20% de la generació dels pares.

tant, un fenomen que està clarament influït per la llengua dominant, ja siga per la seua presència en el context o pel fet de tractar-se de la primera llengua dels alumnes.[572]

7.7.1.14 Pronúncia del so [z] i del so [s]

Colomina (1985a : 139 i 284 ; 1986 : 301) assenyala que la pronúncia dels fonemes alveolars fricatius /s/ i /z/ en el valencià meridional alacantí es correspon a la del català general. Únicament observa l'excepció del mot *zero*, que es pronuncia [séɾo] a la totalitat de poblacions de la comarca de l'Alacantí per interferència del castellà.

Segura (1996 : 62-64) ha descrit per primera vegada per al parlar de la ciutat d'Alacant el fenomen del rotacisme (o canvi de [z] per [ɾ] en posició intervocàlica), que afecta totes les esses sordes que esdevenen sonores per fonètica sintàctica o que es consideren sonoritzades (i no sonores per naturalesa).[573] També assenyala com a fet general del parlar d'Alacant l'ensordiment que pateix la *s* sonora en fonètica sintàctica entre els jóvens, especialment entre els més castellanitzats. Encara que no hi ha descripcions dialectològiques referides a l'Alacantí, hem sentit en alguns parlants la sonorització de la [s], fenomen que afecta mots com ara *pressió*, *impressió*, *admissió*, etc., i que alguns parlants generalitzen a altres mots, segurament per hipercorrecció.

La *PEOLC I* (IEC, 1990 : 17) no considera recomanables ni la pronunciació sorda de la sibilant alveolar sonora (ex. *sero* per *zero*, o *possar* per *posar*) ni la pronunciació sonora de la sibilant alveolar sorda (ex. *impresió* per *impressió*). També descriu la sonorització del so [s] final davant d'un mot començat per vocal o per consonant sonora com a pròpia de l'àmbit general (exs. *gos afamat* –pronunciat *goz afamat*–, o *gos de raça* –pronunciat *goz de raça*), però no condemna explícitament la pronunciació sorda (IEC, 1990 : 20). Els tractadistes valencians de l'estàndard oral (Ferrando, 1990 : 58 ; Mollà, 1990 : 95 ; Lacreu, 1990 : 38) també consideren preceptiva la diferenciació dels dos fonemes sibilants, i Ferrando (1990 : 63) estén

---

[572] Cal considerar la pronúncia amb addició d'una consonant antihiàtica com a tradicional no normativa (+T-N-C), les pronúncies amb l'elisió o sense l'elisió de la [ɾ] final i sense addició de sons antihiàtics com a tradicionals i normatives (+T+N-C), i el canvi del pronom *ho* per *lo* com a no tradicional, no normatiu i influït pel castellà (-T-N+C).

[573] En aquest treball s'han descobert dos casos de rotacisme en el mot *mosatros* > *moratros* entre la població més major d'Alacant i un altre cas en el mot *isla* > *irla* en un avi de Xixona (*infra*, pàgs. 532 i 637, nota 757).

aquesta consideració al fenomen de fonètica sintàctica que s'ha descrit. En l'enquesta s'ha investigat la pronunciació de la sibilant sonora després de so consonàntic (*onze*), en posició intervocàlica (*espasa*), i en posició intervocàlica per fonètica sintàctica (*dos amics*), així com la pronúncia de la sibilant sorda en un mot susceptible de sonorització (*oracions*). Els resultats que s'han arreplegat són :

a) **Pronúncia del so [z]**

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
on[z]*e*	100% (17)	100% (9)	78.6% (88)	85.7% (12)	69% (20)	71.4% (25)	91.2% (31)
on[s]*e*	–	–	19.6% (22)	14.3% (2)	31% (9)	28.6% (10)	2.9% (1)
on[ʤ]*e*	–	–	1.8% (2)	–	–	–	5.9% (2)
espa[z]*a*	100% (17)	100% (9)	70.5% (79)	85.7% (12)	55.2% (16)	65.7% (23)	82.3% (28)
espa[s]*a*	–	–	22.3% (25)	–	31% (9)	34.3% (12)	11.8% (4)
espa[d]*a*	–	–	7.2% (8)	14.3% (2)	13.8% (4)	–	5.9% (2)
do[z]*amics*	70.6% 12)	100% (9)	43.8% (49)	50% (7)	20.7% (6)	34.3% (12)	70.6% (24)
do[s]amics	29.4% (5)	–	56.3% (63)	50% (7)	79.3% (23)	65.7% (23)	29.4% (10)
Total [z][574]	100% (34)	100% (18)	78% (167)	92.3% (24)	66.7% (36)	68.6% (48)	92.2% (59)
Total [s]	–	–	22% (47)	7.7% (2)	33.3% (18)	31.4% (22)	7.8% (5)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
on[z]*e*	100% (9)	100% (8)	100% (9)	56.5% (13)	94.4% (17)	83.6% (51)
on[s]*e*	–	–	–	43.5% (10)	5.6% (1)	14.8% (9)
on[ʤ]*e*	–	–	–	–	–	1.6% (1)
espa[z]*a*	100% (9)	100% (8)	100% (9)	39.1% (9)	66.7% (12)	83.6% (51)
espa[s]*a*	–	–	–	56.5% (13)	11.1% (2)	11.5% (7)
espa[d]*a*	–	–	–	4.3% (1)	22.2% (4)	4.9% (3)
do[z]*amics*	44.4% (4)	100% (8)	100% (9)	17.4% (4)	38.9% (7)	54.1% (33)
do[s]amics	55.6% (5)	–	–	82.6% (19)	61.1% (11)	45.9% (28)
Total [z]	100% (18	100% (16)	100% (18)	48.9% (22)	90.6% (29)	86.4% (102)
Total [s]	–	–	–	51.1% (23)	9.4% (3)	13.6% (16)

taula 17 : Pronúncia del so [z]

Les generacions adultes mantenen la pronunciació del so [z], i únicament s'observen casos de manca de sonorització per fonètica sintàctica a Alacant. Entre els jóvens, l'ensordiment en posició intervocàlica afecta sobretot els de la ciutat d'Alacant, mentre que a Mutxamel i a Xixona hi ha percentatges molt més reduïts. Sembla, doncs,

[574] No s'han tingut en compte les realitzacions *on*[ʤ]*e* i *espa*[d]*a* ni els casos de l'apartat de fonètica sintàctica per a calcular els totals d'aquesta taula i de la que ve a continuació.

que és un fenomen lligat al context, de manera que les ciutats grans i amb un context més castellanitzat són les que presenten percentatges d'ensordiment importants.

Sí que s'observa que la manca de sonorització per fonètica sintàctica s'ha generalitzat entre els estudiants, ja que el 82.6% dels jóvens alacantins, el 61.1% dels mutxamelers i el 45.9% dels xixonencs no produeixen el so [z] en aquesta posició. Es tracta, per tant, d'un fenomen lligat al grau de presència ambiental del castellà.

Per grups, són els alumnes de primera llengua castellana i bilingües familiars els que presenten percentatges d'ensordiment més elevats (una mica superiors al 30%) en posició interior de paraula, mentre que el fenomen és molt més reduït entre els alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe i entre els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües (amb percentatges que se situen al voltant del 7%). Pel que fa al fenomen de les sonoritzacions per fonètica sintàctica, només el grup catalanoparlant escolaritzat en la pròpia llengua manté un percentatge de sonoritzacions important (70.6%), que baixa al 50% en els alumnes catalanoparlants i bilingües de línia en castellà, al 34.3% entre els alumnes bilingües escolaritzats en català i a un modest 20.7% entre els alumnes de primera llengua castellana escolaritzats en castellà.

En resum, l'ensordiment del fonema [z] és un fenomen en expansió entre els jóvens, que es dóna més en la ciutats grans amb contextos més castellanitzats, que està relacionat directament amb la primera llengua dels alumnes i que és una tendència molt important en el cas de la sonorització de [s] per fonètica sintàctica.[575]

b) **Pronúncia del so [s]**

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
ora[s]*ions*	94.1% (16)	100% (9)	85.5% (94)	100% (14)	78.6% (22)	88.6% (31)	81.8% (27)
ora[z]*ions*	5.9% (1)	–	14.5% (16)	–	21.4% (6)	11.4% (4)	18.2% (6)

[575] Cal considerar la pronúncia de la [z] com a tradicional i normativa (+T+N-C), mentre que en l'Alacantí la pronúncia [s] només es pot considerar com a no tradicional i no normativa, a més de castellanitzant (-T-N+C).

ADULTS PER LOCALITATS			
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
ora[s]*ions*	88.9% (8)	–	–
ora[z]*ions*	11.1% (1)	–	–

ESCOLARS PER LOCALITATS		
ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
95.2% (20)	77.8% (14)	86.9% (53)
4.8% (1)	22.2% (4)	13.1% (8)

taula 18 : pronúncia del so [s]

S'ha estudiat també la pronunciació de la sibilant sorda en un mot que és susceptible de sonorització. Els resultats mostren que és un fenomen que no afecta les generacions adultes, però sí que té una certa presència –encara que reduïda– entre els jóvens. Es tracta d'un cas d'hipercorrecció, que podria ser degut a la inseguretat lingüística, i que es dóna sobretot entre els alumnes dels programes educatius bilingües, especialment entre els de primera llengua castellana. Per localitats, afecta principalment Mutxamel i en menor mesura Xixona, mentre que a Alacant és un fenomen molt residual, cosa lògica perquè és un fenomen bastant incompatible amb el procés generalitzat d'ensordiment de la [z] que s'observa en aquesta ciutat.[576]

7.7.1.15 Pronúncia del so [dz]

Segons la descripció feta per Colomina (1985a : 140-141), el so dental alveolar africat sonor només apareix en el valencià de l'Alacantí-Vinalopó en els mots *dotze*, *tretze*, *setze* i *gitza*. Les variants que presenta per al cas de la comarca de l'Alacantí són :

a) [dz] en la majoria de pobles ([dódze], [trédze], [sédze], [gídza];

b) [ddʒ], per palatalització i geminació de l'alveolar a Xixona –també a Tibi, Finestrat, Petrer, Monòver, Novelda, el Pinós i Elx–, tot alternant amb la variant [dz].

A més, també es donen altres variants com ara [dʒ], [gz], [nz] i [jz]. En el treball publicat posteriorment de Colomina sobre el Camp d'Alacant (1986 : 301-302) es corroboren aquestes notícies però, per al cas de Xixona, no es descriu la geminació i únicament s'assenyala que aquest so –[dz]– "alguns xixonencs [...] el palatalitzen, i diuen : *dotge*, *tretge*, *setge*" (1986 : 302). Segura (1996 : 64) esmenta la palatalització del so [dz], que esdevé [ddʒ] entre els parlants jóvens de la ciutat d'Alacant.

Ferrando (1990 : 58) no considera recomanables les palatalitzacions del tipus de *tretge* (*tretze)*, que Lacreu (1990 : 39) i Mollà (1990 : 97) tampoc no accepten. Ja s'ha vist adés que la *PEOLC I* (IEC, 1990 : 17) no considera recomanables alguns tipus de palatalitzacions que afecten les consonants sibilants alveolars. Entre els exemples adduïts hi ha el mot *tretge* (tretze). Per tant, la pronúncia palatalitzada de [dz] no és normativa. En l'enquesta s'ha investigat la pronunciació del mot *dotze*. Encara que la *PEOLC I* no s'hi refereix, tampoc no es pot considerar normativa la pronúncia [ts] per analogia al cas del so [z] (IEC, 1990 : 17). Els resultats que s'han obtingut són :

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
do[dz]*e*	88.2% (15)	55.6% (5)	40.2% (45)	28.6% (4)	41.4% (12)	31.4% (11)	52.9% (18)
do[ts]*e*	–	11.1% (1)	13.4% (15)	7.1% (1)	20.7% (6)	22.9% (8)	–
do[ddʒ]*e*	11.8% (2)	33.3% (3)	42% (47)	57.1% (8)	27.6% (8)	45.7% (16)	44.1% (15)
do[tʃ]*e*	–	–	4.5% (5)	7.1% (1)	10.3% (3)	–	2.9% (1)

	ADULTS PER LOCALITATS			**ESCOLARS PER LOCALITATS**		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
do[dz]*e*	100% (9)	100% (8)	33.3% (3)	56.5% (13)	88.9% (16)	14.8% (9)
do[ts]*e*	–	–	11.1% (1)	39.1% (9)	5.6% (1)	4.9% (3)
do[ddʒ]*e*	–	–	55.6% (5)	–	5.6% (1)	73.8% (45)
do[tʃ]*e*	–	–	–	4.3% (1)	–	6.6% (4)

taula 19 : pronúncia del so [dz]

La pronunciació de [dz] està sotmesa a un important canvi generacional, que afecta sobretot les poblacions d'Alacant i de Xixona, però de manera diferent. En general s'observa una reducció molt important de la pronunciació [dz] conforme s'avança cap a les generacions més jóvens, i un augment paral·lel de les pronunciacions [ddʒ] i [ts]. Mentre que l'augment de la pronúncia palatalitzada i geminada afecta principalment la població de Xixona, l'ensordiment és un fenomen que apareix sobretot a Alacant, que pot considerar-se lligat a la castellanització contextual. No s'ha pogut contrastar l'aparició de la pronúncia [ddʒ] entre els adults d'Alacant, però en tot cas no és un fenomen que afecte les generacions d'escolars de la capital. A Xixona la

[576] En aquest context, la pronúncia [s] és la tradicional i normativa (+T+N-C) i la pronúncia [z] seria no tradicional i no normativa (-T-N-C).

pronunciació palatalitzada avança entre els grups d'edat més jóvens (afecta el 50% dels majors, el 60% dels adults i el 73.8% dels jóvens).

Si es tenen en compte els diversos grups d'alumnes, es veu que el fenomen de l'ensordiment (que afecta el 39.1% dels alumnes alacantins) apareix principalment entre els alumnes castellanoparlants i bilingües dels programes educatius bilingües, i en menor mesura entre els alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe. És, per tant, un fenomen lligat principalment a la primera llengua i secundàriament al programa educatiu, i que per tant sembla paral·lel a l'ensordiment del so [z] que s'ha estudiat en l'apartat anterior.

En la localitat de Xixona la pronúncia geminada, molt majoritària entre els jóvens (73.8%), afecta de manera diferent els diferents grups d'estudiants : la pronúncia sense geminar (*do*[dz]*e*) és més abundant en el grup d'alumnes catalanoparlants escolaritzats en els programes bilingües (36.4%), la pronúncia ensordida (*do*[ts]*e*) és relativament més freqüent en el grup dels alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (15.4%), i la pronúncia geminada i palatalitzada (*do*[ddʒ]*e*) predomina en el grup d'alumnes bilingües dels programes educatius bilingües (94.1%). Per últim, la pronúncia palatalitzada i ensordida (*do*[tʃ]*e*) és més freqüent entre els alumnes castellanoparlants dels programes educatius bilingües (15.4%), i en menor grau entre els alumnes bilingües i catalanoparlants dels programes monolingües (11.1%).[577] Per tant, el fenomen de l'ensordiment apareix lligat sobretot a la primera llengua castellana, i el fenomen de la geminació i la palatalització és un fenomen general, que sembla afectar menys els alumnes catalanoparlants escolaritzats en la pròpia llengua.[578]

[577] Les diferències de pronunciació entre els grups d'alumnes de Xixona són globalment significatives ($p = 0.00870$), i totes les diferències puntuals que s'han destacat també ($p < 0.05$) a excepció de les citades en últim lloc (pronúncia *do*[tʃ]*e*). Es pot consultar la taula de contingència en la figura 4 de l'annex al model de llengua.

[578] En aquesta variable, es considera la pronúncia [dz] com a tradicional i normativa (+T+N-C), la pronúncia [ddʒ] com a tradicional no normativa (+T-N-C), i les pronúncies [ts] i [tʃ] com a no tradicionals, no normatives i castellanitzants (-T-N+C).

7.7.1.16 Pronúncia o eliminació de la semivocal [ĭ] del grup [ĭʃ] en posició intervocàlica *–ix–* o final *–ix*

El fonema palatal fricatiu sord /ʃ/ presenta la forma [ʃ] en posició intervocàlica i final en tots els pobles situats al sud de la línia Biar-Busot i, per tant, a tota la comarca de l'Alacantí, amb l'excepció de Xixona i de la Torre de les Maçanes, que pronuncien [ĭʃ] (Colomina, 1985a : 142-143 i 287 ; 1986 : 301).

Segura (1996 : 66) explica que a Alacant alguns parlants pronuncien en posició final absoluta un so vocàlic palatal molt breu (ex. el [pé$^{\breve{\imath}}$ʃ]), que per a Recasens (1996 : 288) és una de les pronúncies més genuïnes en la zona del valencià meridional, juntament amb la pronúncia [ʃ].

Ferrando (1990 : 59) assenyala que totes dues pronunciacions ([ĭʃ] i [ʃ]) són preceptives. Mollà (1990 : 97) i Lacreu (1990 : 40) també consideren la pronúncia d'aquest fonema opcional segons la procedència geogràfica del parlant, encara que el darrer autor considera preferible la pronúncia de la [i]. Tots tres autors adverteixen en contra de la despalatalització de la [ʃ], sobretot en posició final (ex. *peis* < *peix*). La *PEOLC I* (IEC, 1990 : 17) admet com a pròpies de l'àmbit general les dues pronunciacions, [ĭʃ] i [ʃ], i no accepta la pronunciació com a *s* de la sibilant palatal (ex. *caisa* per *caixa* o *peis* per *peix*), que identifica com a pròpia d'alguns parlars valencians. En l'enquesta s'ha estudiat aquest so en posició intervocàlica (*coixa*) i en posició final absoluta (*peix*). Les realitzacions arreplegades són :

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
co[ʃ]*a*	64.7% (11)	44.4% (4)	6.3% (7)	21.4% (3)	–	2.9% (1)	8.8% (3)
co[ĭʃ]*xa*	35.3% (6)	55.6% (5)	93.7% (105)	78.6% (11)	100% (29)	97.1% (34)	91.2% (31)
pe[ʃ]	47.1% (8)	44.4% (4)	8.9% (10)	21.4% (3)	3.4% (1)	5.7% (2)	11.8% (4)
pe[ĭʃ][579]	52.9%(9)	55.6% (5)	90.2% (101)	71.4% (10)	96.6% (28)	94.3% (33)	88.2% (30)
pe[is]	–	–	0.9% (1)	7.1% (1)	–	–	–
Total [ʃ]	55.9%(19)	44.4% (8)	7.6% (17)	21.4% (6)	1.7% (1)	4.3% (3)	10.3% (7)
Total [ĭʃ]	44.1%(15)	55.6% (10)	92% (206)	75% (21)	98.3% (57)	95.7% (67)	89.7% (61)
Total [is]	–	–	0.4% (1)	3.6% (1)	–	–	–

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
co[ʃ]*a*	100% (9)	75% (6)	11.1% (1)	8.7% (2)	16.7% (3)	–
co[ĭʃ]*xa*	–	25% (2)	88.9% (8)	91.3% (21)	83.3% (15)	100% (61)
pe[ʃ]	44.4% (4)	100% (8)	–	13% (3)	16.7% (3)	–
pe[ĭʃ]	55.6% (5)	–	100% (9)	87% (20)	83.3% (15)	98.4% (60)
pe[is]	–	–	–	–	–	1.6% (1)
Total [ʃ]	22.2% (4)	87.5% (14)	5.6% (1)	10.9% (5)	16.7% (6)	–
Total [ĭʃ]	77.8% (14)	12.5% (2)	94.4% (17)	89.1% (41)	83.3% (30)	99.2% (121)
Total [is]	–	–	–	–	–	0.8% (1)

taula 20 : pronúncia o eliminació de la semivocal [ĭ] del grup [ĭʃ]

Els resultats dels adults indiquen que tant a Mutxamel com a Alacant predomina la pronúncia [ʃ], encara que en aquesta darrera localitat hi ha força casos de pronúncia [ˆʃ] en posició final, i a Xixona la pronunciació amb semivocal [ĭʃ] és gairebé categòrica. Entre els jóvens s'ha imposat clarament la pronunciació amb la semivocal (94.4%), segurament per la influència del model escrit. De fet, l'anàlisi de les produccions dels estudiants demostra que la forma [ĭʃ] és categòrica entre els jóvens de Xixona, i molt clarament predominant en les altres dues poblacions.

En analitzar els resultats dels grups d'estudiants s'observa que el grup d'alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà és el que manté en un major percentatge la pronúncia sense la semivocal (21.4%), seguit del grup catalanoparlant escolaritzat en la pròpia llengua (10.3%). Per tant, els grups amb major contacte amb el model de llengua tradicional són els que mantenen més la pronúncia sense la semivocal (lògicament ens referim només als alumnes de Mutxamel i d'Alacant), però aquests resultats també posen clarament de manifest la influència de l'escolarització –i del model de la llengua escrita– en aquest procés uniformitzador de la pronúncia. Si es té, a més, en compte que la pronunciació [ĭʃ] és la més general en el País Valencià, i que és també la pronunciació tradicional d'algunes poblacions de la comarca, sembla que el so [ʃ] està comdemnat a desaparéixer de l'Alacantí en poc de temps.[580]

[579] En aquest apartat s'inclouen tant les pronúncies [ĭʃ] com les pronúncies [ˆʃ].

[580] Cal considerar tradicionals i normatives (+T+N-C) tant la pronúncia [ʃ] com la pronúncia [ĭʃ]. S'ha de recordar que aquesta valoració es fa tenint en compte el conjunt de la comarca –ja que totes dues pronunciacions hi apareixen tradicionalment, encara que no a les mateixes localitats. Per contra, la pronúncia [is] es considera com a no tradicional i no normativa (-T-N+C).

7.7.1.17 Pronúncia del so [dʒ]

Colomina (1985a : 143) no reporta cap particularitat en el funcionament del so [dʒ], llevat de l'ensordiment del fonema sonor que realitzen els parlants més jóvens (menors de trenta anys) de la població de Petrer, segurament per influència del castellà de la ciutat veïna d'Elda : [ditʃáws] (*dijous*), [netetʃá] (*netejar*), etc.[581]

Segura (1996 : 65) explica que si bé el so [dʒ] es pronuncia normalment, s'estén entre els parlants més jóvens de la ciutat d'Alacant (els menors de 25 anys, però no en tots els individus), una pronúncia palatal sonora però fricativa, semblant a la castellana de mots com *cayado* o *cayó*. Així, mots com ara *mitja*, *rellotge*, *girar*, *pujar* es pronuncien [míy̑a], [reʎóɲy̑e], [y̑irár], [puy̑ár], d'una manera semblant al so que substitueix la [ʎ] en els parlars ieistes. Assenyala també el fet que el so [tʃ] esdevé sonor en alguns casos *(mortitjol*, *el Portitjol*, *butjaca...)*.[582]

Hom considera que l'ensordiment de les palatals fricativa i africada sonores (*txoc* per *joc*, o *metxe* per *metge*), i la pronúncia com a [i] semiconsonant de la *j* dels aplecs *-ject–* i *–jecc–* no són recomanables.[583]. Per analogia a aquest darrer fenomen, cal considerar que la pronúncia palatal sonora fricativa [y̑] reportada per Segura no és normativa. En l'enquesta s'ha investigat la pronunciació del so [dʒ] en posició inicial en els mots *joguet* i *jugar*, i en posició intervocàlica en el mot *metge*. Els resultats obtinguts són els següents :

---

[581] Aquest apitxament no ha comportat l'ensordiment del fonema /z/ però sí la pronúncia betacista, com per exemple : [bída] (*vida*), [bosté] (*vosté*), etc. Sobre aquest fenomen existeix un estudi de sociolingüística laboviana realitzat per Montoya (Gimeno & Montoya, 1989 : 67-95), que demostra que la freqüència d'ensordiment de [dʒ] és del 46.72%, i que l'ensordiment és afavorit per l'entorn intervocàlic i les variables socials jove, dona i immigrant castellanoparlant. El treball es va presentar originàriament a la tesi doctoral inèdita de Montoya (*De sociolingüística històrica. Canvi lingüístic en curs i desplaçament de llengües a l'extrem meridional de la llengua catalana* [tesi doctoral inèdita]. Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat d'Alacant, 1985, pàgs. 63-216), i posteriorment s'ha publicat a Gimeno i Montoya (1989 : 67-95), per on se cita.

[582] Montoya (1989 : 93) descriu el mateix fenomen a les comarques del sud valencià.

[583] Ferrando, 1990 : 59-60 ; Mollà, 1990 : 97 ; Lacreu, 1990 : 40 ; IEC, 1990 : 17.

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
[dʒ]*oguet*[584]	100% (17)	100% (9)	62.5% (70)	64.3% (9)	34.5% (10)	54.3% (19)	94.1% (32)
[ŷ]*oguet*	–	–	37.5% (42)	35.7% (5)	65.5% (19)	45.7% (16)	5.9% (2)
[dʒ]*ugar*	100% (17)	100% (9)	67.9% (76)	64.3% (9)	44.8% (13)	65.7% (23)	91.2 % (31)
[ŷ]*ugar*	–	–	32.1% (36)	35.7% (5)	55.2% (16)	34.3% (12)	8.8% (3)
me[dʒ]*e*	100% (17)	100% (9)	98.2% (110)	92.9% (13)	100% (29)	100% (35)	97.1% (33)
me[tʃ]*e*	–	–	1.8% (2)	7.1% (1)	–	–	2.9% (1)
Total [dʒ][585] inicial	100% (34)	100% (18)	65.2% (146)	64.3% (18)	39.7% (23)	60% (42)	92.6% (63)
Total [ŷ] inicial	–	–	34.8% (78)	35.7% (10)	60.3% (35)	40% (28)	7.4% (5)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
[dʒ]*oguet*	100% (9)	100% (8)	100% (9)	52.2% (12)	38.9% (7)	77% (47)
[ŷ]*oguet*	–	–	–	47.8% (11)	61.1% (11)	23% (14)
[dʒ]*ugar*	100% (9)	100% (8)	100% (9)	52.2% (12)	44.4% (8)	83.6% (51)
[ŷ]*ugar*	–	–	–	47.8% (11)	55.6% (10)	16.4% (10)
me[dʒ]*e*	100% (9)	100% (8)	100% (9)	100% (23)	100% (18)	96.7% (59)
me[tʃ]*e*	–	–	–	–	–	3.3% (2)
Total [dʒ] inicial	100% (18)	100% (16)	100% (18)	52.2% (24)	41.7% (15)	80.3% (98)
Total [ŷ] inicial	–	–	–	47.8% (22)	58.3% (21)	19.7% (24)

taula 21 : pronúncia del so [dʒ]

La pronunciació palatal sonora fricativa [ŷ] no afecta en absolut la parla de les generacions adultes, però sí que té una presència important (34.8%) en les produccions dels més jóvens. S'ha detectat el fenomen sobretot en posició inicial de paraula, ja que en posició intervocàlica té encara una presència residual.[586] El fenomen afecta molt més els municipis de Mutxamel i d'Alacant que no el de Xixona, encara que en aquesta darrera localitat també té una presència important, propera al 20% dels enquestats. Per tant, sembla que està relacionat amb la castellanització ambiental.

---

[584] S'han obtingut diferents realitzacions del mot, com ara *joguet*, *juguet*, *joguina*, etc. Com que totes presenten el mateix fonema en posició inicial, es presenten agrupades en dos blocs segons la pronúncia [dʒ] o [ŷ] del so inicial.

[585] Per causa de la gran uniformitat de la pronunciació del so [dʒ] en posició intervocàlica únicament es resumeixen els resultats de la producció d'aquest so en posició inicial en aquesta taula i en la següent.

[586] Segura (1996 : 65) esmenta exemples en posició intervocàlica, cosa que ens duu a plantejar-nos si el mot que s'ha proposat com a ítem (*metge*) és el més adequat. En tot cas pensem que el fenomen és molt més freqüent en posició inicial de paraula.

En considerar els grups d'alumnes, s'observa que la pronunciació de la palatal sonora fricativa [ŷ] està relacionada amb la primera llengua –afecta més els grups d'alumnes castellanoparlants i bilingües dels programes educatius bilingües (60.3% i 40% respectivament), però també està relacionat amb el programa educatiu, ja que els alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà presenten en un percentatge important (35.7%) la pronúncia [ŷ]. Únicament la combinació de primera llengua catalana i escolarització en català sembla frenar aquesta tendència (7.4%), encara que no totalment.[587] Si es consideren globalment el fenomen que acabem de descriure i el del ieisme que s'ha vist anteriorment,[588] hi ha motius d'alarma pel canvi que suposa per al sistema fonològic del parlar valencià (i potser del català en general) la coincidència en la pronúncia [i] de fonemes d'orígens diferents, i els problemes de caire ortofònic i ortogràfic que implica aquesta convergència.

7.7.1.18 Pronunciació del so velar del castellà [χ]

L'aparició del so [χ] en mots castellans és general a tot el català (Montoya, 1989 : 96-98). Segura descriu l'ús habitual en el valencià d'Alacant de mots castellans en què apareix aquest fonema : *mejilló*, *geràn*io, *bandeja*, *almeja*, *jamó* o *jamón*, *lejia*, *sanja*, i explica que la substitució d'aquest fonema per [k] només l'ha descoberta en alguns ancians de les partides rurals, però en la parla descurada i realitzant més aïna un so intermedi entre [χ] i [k] (1996 : 71-72). Brotons (1993 : 257-271), en el seu treball sobre els escolars de Petrer, descriu les següents aparicions del so [χ], sempre lligades al lèxic castellà : *ajedrez*, *cejes*, *jamó(n)*, *jarra*, *jarro*, *jaula*, *jirafa* i *pijama*.

En l'enquesta s'ha investigat l'aparició del so [χ] en les realitzacions del mot *pijama*, on sol aparéixer freqüentment per interferència del castellà. Els resultats obtinguts són :

---

[587] Cal considerar la pronúncia del so [dʒ]com a tradicional i normativa (+T+N-C), mentre que la pronúncia de [ŷ] s'ha de considerar no tradicional i no normativa (-T-N+C).

[588] *Supra*, apartat 7.7.1.9, pàgs. 482 i ss.

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
pi[dʒ]*ama*	5.9% (1)	–	75.9% (85)	50% (7)	82.8% (24)	71.4% (25)	85.3% (29)
pi[χ]*ama*	94.1% (16)	100% (9)	17% (19)	42.9% (6)	13.8% (4)	14.3% (5)	11.8% (4)
pi[ʃ]*ama*	–	–	3.6% (4)	7.1% (1)	–	5.7% (2)	2.9% (1)
pi[tʃ]*ama*	–	–	2.7% (3)	–	3.4% (1)	5.7% (2)	–
pi[ddʒ]*ama*	–	–	0.9% (1)	–	–	2.9% (1)	–
Total [dʒ][589]	5.9% (1)	–	75.9% (85)	53.8% (7)	85.7% (24)	83.3% (25)	87.9% (29)
Total [χ]	94.1% (16)	100% (9)	17% (19)	46.2% (6)	14.3% (4)	16.7% (5)	12.1% (4)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
pi[dʒ]*ama*	11.1% (1)	–	–	82.6% (19)	66.7% (12)	72.1% (44)
pi[χ]*ama*	88.9% (8)	100% (8)	100% (9)	4.3% (1)	27.8% (5)	21.3% (13)
pi[ʃ]*ama*	–	–	–	8.7% (2)	5.6% (1)	1.6% (1)
pi[tʃ]*ama*	–	–	–	–	–	4.9% (3)
pi[ddʒ]*ama*	–	–	–	4.3% (1)	–	–
Total [dʒ]	11.1% (1)	–	–	95% (19)	70.6% (12)	77.2% (44)
Total [χ]	88.9% (8)	100% (8)	100% (9)	5% (1)	29.4% (5)	22.8% (13)

taula 22 : pronunciació del so velar del castellà [χ]

El mot *pijama* és un anglicisme que s'ha introduït de la mà del castellà. És per això que és produït amb el so castellà [χ] per la pràctica totalitat de la població adulta. Per tant, cal considerar com a tradicional aquesta pronuncia castellanitzant, malgrat que deu tractar-se d'un mot d'introducció relativament recent. La pronúncia normativa [dʒ] és la majoritària entre els jóvens (75.9%), i predomina sobretot a Alacant (95%), mentre que a Mutxamel i a Xixona els percentatges són inferiors (70.6% i 77.2% respectivament), encara que també molt majoritaris. La incidència també és diferent entre els diferents grups d'alumnes de l'estudi, ja que la pronunciació tradicional no normativa apareix amb més freqüència entre els alumnes amb més contacte amb el model lingüístic col·loquial tradicional : sobretot en els alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà (46.2%), i a bastant distància en els alumnes catalanoparlants escolaritzats en català (21.1%). En tot cas els resultats indiquen que la introducció de la pronúncia normativa està relacionada directament amb la introducció

[589] Per al càlcul dels totals en aquesta taula i la següent només s'han tingut en compte les realitzacions *pi*[dʒ]*ama* i *pi*[χ]*ama*.

de la llengua catalana en els programes educatius. En les generacions jóvens s'ha observat també la introducció de pronunciacions innovades no normatives, com ara *pi*[ʃ]*ama*, *pi*[tʃ]*ama* o *pi*[ddʒ]*ama*, que afecten sobretot els alumnes bilingües escolaritzats en català, encara que d'una manera limitada.[590]

7.7.2 Anàlisi global dels resultats de les variables fonètiques

7.7.2.1 Evolució de les tendències fonètiques segons els trets ± Tradicional i ± Normatiu

Per estudiar globalment l'ús de les variables fonètiques entre els diferents grups d'individus enquestats, s'han classificat les seues produccions en blocs segons diferents trets pertinents. En primer lloc, s'han ordenat les variants fonètiques presentades en els apartats precedents segons formen part (o no) del model lingüístic tradicional de la comarca i segons s'adeqüen (o no) a la normativa del català. Com s'ha comentat més amunt, les combinacions possibles són quatre : a) formes tradicionals i normatives (+T+N) ; b) formes tradicionals i no normatives (+T-N) ; c) formes no tradicionals i normatives (-T+N) i, per últim, d) formes no tradicionals i no normatives (-T-N).

Anàlisi gràfica i dels percentatges en la taula de contingència

En el gràfic 2 es presenten els resultats obtinguts. L'anàlisi d'aquest gràfic i de la taula de contingència[591] permet comprovar com les dues generacions adultes, la dels pares i la dels avis, presenten evidents similituds. Totes dues destaquen per l'ús de les variants fonètiques tradicionals, tant de les que són normatives (65.3% en els avis i 65.7% en els pares) com, sobretot, de les variants tradicionals no normatives (31.7%

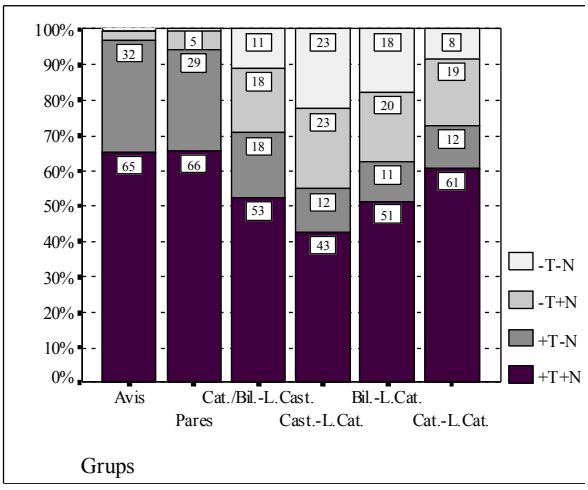

gràfic 2 : tendències en l'ús de les variants fonètiques entre els diferents grups d'individus enquestats

[590] La pronúncia [dʒ] es considera com a no tradicional i normativa (-T+N-C), i la pronúncia [χ] com a tradicional i no normativa, a més de castellanitzant (+T-N+C).

[591] Es pot consultar en la figura 5 de l'annex al model de llengua.

en els avis i 28.8% en els pares). A més, l'anàlisi dels residus permet comprovar que totes dues tendències són més acusades en la generació dels avis que no en la dels pares. L'ús de les formes no tradicionals en aquests dos grups és anecdòtic. Aquestes tendències es trenquen en comparar els resultats dels adults amb els dels diferents grups d'alumnes.

El grup dels alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe és el que presenta un perfil més neutre. De fet, hauria de ser el grup de jóvens que més s'assemblés als adults, ja que són els alumnes que han aprés la llengua en l'àmbit familiar i han assistit a un programa educatiu vehiculat en castellà, igual que les generacions adultes. L'anàlisi dels perfils sí que mostra certes similituds amb les generacions adultes però, encara així, les diferències són evidents i es tradueixen sobretot en la introducció de formes no tradicionals. En qualsevol cas, les diferències del mode de vida respecte de les generacions adultes, l'augment del predomini del castellà en la seua posició de llengua dominant, el fet que aquests alumnes han rebut classes de català –encara que només siga com a assignatura–, la influència del model de llengua dels mitjans de comunicació durant el període més intens de formació de la competència comunicativa i la variació lingüística generacional que porta els alumnes a expressar-se com els companys de la mateixa edat són causes suficients per a explicar les diferències importants que també s'observen entre aquest grup d'alumnes i les generacions adultes. La diferència més important entre aquest grup i els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües és la llengua d'instrucció del programa educatiu. Per tant, les divergències entre les produccions fonètiques d'aquests dos grups d'alumnes podran ser atribuïdes bàsicament a aquesta variable. La comparació mostra que els alumnes del programa monolingüe presenten un percentatge una mica inferior (8.2 punts) de producció de formes tradicionals i normatives, i percentatges superiors (9.1 punts) de variants fonètiques no normatives. Per tant, cal deduir que els programes educatius bilingües frenen la introducció de les variants fonètiques no normatives.

El gràfic 2 mostra unes tendències molt clares en els tres grups d'alumnes que han assistit als programes educatius bilingües. Com que els tres grups han assistit a programes educatius que són semblants pel que fa a la llengua d'instrucció, cal interpretar aquestes tendències com un resultat de la influència de la primera llengua : en la mesura que hi ha una major presència del català com a primera llengua –i per tant un major contacte amb el model de llengua col·loquial tradicional aprés en l'àmbit familiar– augmenta gradualment l'ús de les formes tradicionals i normatives i disminueix

correlativament l'ús de les formes no tradicionals, sobretot d'aquelles que no són normatives. De fet, l'estudi dels residus estandarditzats i ajustats mostra que el grup d'alumnes castellanoparlants dels programes bilingües destaca per l'elevat percentatge d'ús de les variants fonètiques no tradicionals, tant les que són normatives (22.6%) com, sobretot, les que no ho són (22.6%) ; el grup d'alumnes bilingües familiars dels programes educatius bilingües destaca per les mateixes tendències però sense que arriben a ser tan acusades (19.8% i 17.7% respectivament), i el grup d'alumnes catalanoparlants dels programes bilingües destaca sobretot per l'ús de les formes normatives, sobretot de les que són tradicionals (60.7%).

En resum, l'anàlisi del gràfic 2 i de la taula de contingència que s'hi associa permet arribar a les conclusions següents :

a) La variació fonètica generacional és reduïda entre la generació dels pares i la dels avis, però molt intensa entre aquestes dues generacions adultes i la generació dels estudiants.

b) Els programes educatius bilingües semblen frenar la utilització de les variants fonètiques no normatives.

c) La influència de la primera llengua –i el contacte amb el model de llengua tradicional– explica la variació fonètica entre els alumnes que assisteixen als programes educatius bilingües. Així, en la mesura que els alumnes tenen una major presència del català com a primera llengua –i per tant un major contacte amb el model de llengua tradicional– augmenta el percentatge d'ús de les variants fonètiques tradicionals i normatives, i disminueix correlativament el percentatge d'ús de les innovacions fonètiques, especialment de les que no són normatives.

Anàlisi de correspondències

L'estudi ha permés explicar, almenys parcialment, les relacions entre les dues variables de la taula de contingència : els grups d'individus enquestats d'una banda i les tendències fonètiques de l'altra. Ara, ens proposem investigar aquesta relació més a fons per mitjà d'una tècnica estadística multivariable : l'anàlisi de correspondències. Així es podrà anar més enllà de les associacions entre les categories de les dues variables i descriure de manera sintètica la naturalesa global d'aquesta relació. L'anàlisi de correspondències, a semblança de l'anàlisi de components principals, realitza una

reducció de la dimensionalitat i, a semblança de l'escalament multidimensional, permet representar gràficament els punts de les files i de les columnes de la taula de contingència en l'espai definit pels eixos de coordenades, de manera que es podran interpretar tant les relacions d'interdependència entre les files i les columnes com la relació que tenen amb els factors o dimensions subjacents (Batista-Foguet & Sureda, 1998 : 162, 164 ; Martínez Arias, 1999 : 39).

En la figura 6 de l'annex al model de llengua s'inclouen les dades completes de l'anàlisi de correspondències realitzat. En aquest apartat es comentaran únicament les conclusions més significatives per al propòsit de l'estudi a partir de l'anàlisi d'un dels gràfics generats : el diagrama de dispersió de les puntuacions de les files i de les columnes. En concret, l'anàlisi del gràfic 3 i les dades de l'anàlisi de correspondències permeten formular les conclusions següents : [592]

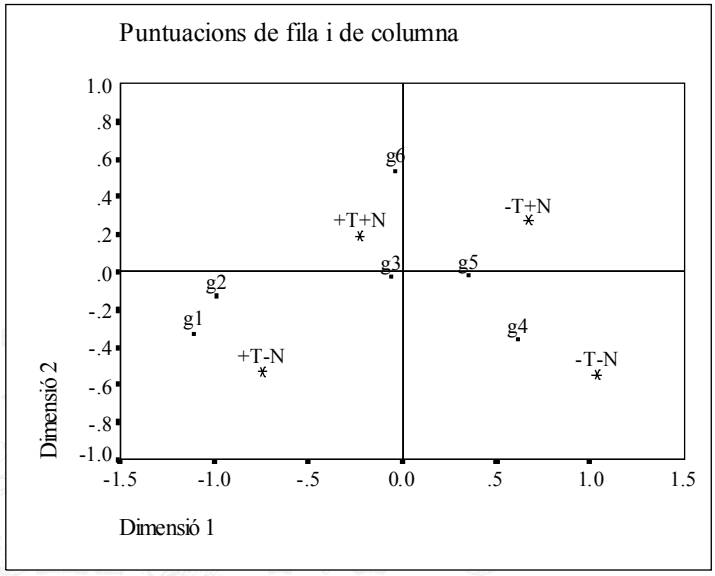

gràfic 3 : gràfic conjunt de les puntuacions de files i de columnes de l'anàlisi de correspondències per a les tendències en l'ús de les variables fonètiques

a) El grup g3 (alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà) és el que es troba més a prop de l'origen de les coordenades (centroide),[593] cosa que significa que aquest grup és el que més s'assembla a un grup "mitjà" que tingués una distribució de les produccions fonètiques que coincidís amb la del conjunt dels enquestats. A més, és el grup d'estudiants més proper als dos grups d'adults (g1 i g2). Aquest resultat ratifica la interpretació que aquest grup està a mitjan camí entre les tendències dels

[592] S'han simplificat les etiquetes de les categories de la variable referida als grups d'individus de l'estudi per millorar la lectura del gràfic. Els significats són : g1 : generació de la gent gran ; g2 : generació dels pares ; g3 : alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe (PIP bàsic) ; g4 : alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (PIP bilingüe i PIL) ; g5 : alumnes bilingües dels programes bilingües (PIP bilingüe i PIL) ; g6 : alumnes de primera llengua catalana dels programes bilingües (PIP bilingüe, PIL i PEV).

[593] El centroide és el centre de gravetat del núvol de punts (tan de les files com de les columnes).

jóvens i les de les generacions adultes, amb les quals s'han assenyalat certes similituds.[594]

b) Pel que fa a les relacions entre grups d'individus i tendències fonètiques, cal destacar les següents :

b.1) Hi ha una clara proximitat entre els grups dels pares (g2) i dels avis (g1) i l'ús de les formes tradicionals no normatives (+T-N), que indica la similitud de les tendències fonètiques de les dues generacions adultes i l'associació que totes dues presenten amb aquesta orientació fonètica.[595]

b.2) També és remarcable la relació entre els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (g4) i la variants fonètiques no tradicionals i no normatives (-T-N), ja que totes dues modalitats es troben relativament a prop i allunyades de la resta de modalitats de les variables.

b.3) Els alumnes de primera llengua catalana o bilingües (g3, g5 i g6) són els més propers a les variants tradicionals i normatives (+T+N), independentment de la llengua d'instrucció del programa educatiu en què estan escolaritzats.

b.4) Els alumnes bilingües i els alumnes catalanoparlants dels programes educatius bilingües (g5 i g6) són els que estan més a prop de les produccions fonètiques no tradicionals i normatives (-T+N). Aquests grups són els que se situen més a prop simultàniament dels dos usos fonètics ajustats a la normativa (+T+N i -T+N), però el grup d'alumnes bilingües (g5) es troba també més a prop de les tendències no normatives, tant les tradicionals (+T-N) com, sobretot, les no normatives (-T-N)

---

[594] De tota manera s'ha de tenir present que és el grup que presenta una representació de pitjor qualitat en el gràfic. La qualitat de la representació es calcula a partir de les contribucions relatives *(contribution of dimensions to the inertia of each point)*, ja que és la suma de les contribucions relatives de cada modalitat per a les dimensions que finalment es tenen en compte en l'anàlisi (Batista-Foguet & Sureda, 1998 : 183-184). En aquest cas, la qualitat de la representació dels grup d'enquestats és molt bona en tots els casos (igual o superior al 96.3%), excepte per al grup g3 (alumnes catalanoparlants i bilingües dels programes monolingües), que té una qualitat de representació clarament menor (16.5%). Pel que fa a les tendències de les produccions fonètiques, totes tenen una qualitat de representació molt bona (la menor és del 98%).

[595] La proximitat entre les modalitats g1, g2 i +T-N –i en general qualsevol veïnatge entre modalitats que es veja al gràfic– no s'ha d'interpretar com que aquest tendència de l'ús fonètic (+T-N) siga majoritària per a les dues generacions adultes, sinó que l'ús de les formes tradicionals no normatives (+T-N) que fan aquestes dues generacions és relativament superior al que fa un individu "mitjà".

c) Pel que fa a les relacions entre les diferents modalitats dins de cadascuna de les variables de la taula de contingència, es pot afirmar que :

c.1) Les tendències dels usos fonètics estan molt separades en el gràfic les unes de les altres (cada modalitat se situa en un quadrant diferent), cosa que indica que són tendències fonètiques que tenen comportaments bastant diferents entre els diversos grups d'individus i, per tant, que són pertinents per a l'estudi.

c.2) Tocant a les modalitats que representen els grups d'enquestats, s'observa sobretot la proximitat entre els avis i els pares (g1 i g2) que ja s'ha comentat. La gran distància existent en el gràfic entre els dos grups adults i tots els grups de jóvens indica la intensitat elevada de la variació fonètica generacional.

c.3) La distància que hi ha entre els diferents grups d'estudiants indica que presenten comportaments relativament diferents pel que fa a les produccions fonètiques.

d) Per últim, cal interpretar les dimensions subjacents de l'anàlisi de correspondències.[596] En concret les dimensions identificades són :

d.1) La primera dimensió cal interpretar-la com el **contacte amb el model lingüístic tradicional**, ja que enfronta els usos fonètics tradicionals i les generacions adultes (amb coordenades negatives), amb els usos fonètics no tradicionals i els alumnes castellanoparlants –i en menor mesura els alumnes bilingües– (amb coordenades positives).[597] Aquesta dimensió aporta una inèrcia del (88.3%), que és molt superior a

[596] La solució de dues dimensions que s'ha demanat a l'anàlisi de correspondències permet explicar el 99.1% de la inèrcia total, que és una quantitat plenament satisfactòria. La inèrcia es podria definir com la informació que aporta cada dimensió. La inèrcia projectada sobre cada dimensió fa referència tant a la variabilitat del comportament (que s'observa en les coordenades de cada punt –i per tant la distància al centre de la representació, o centroide), com al pes associat, de manera que les files o les columnes amb una massa molt gran influeixen en la inèrcia total encara que se situen a prop del centroide (Batista-Foguet & Sureda, 1998 : 170). En la figura 6 de l'annex es pot veure la proporció d'inèrcia explicada en la columna *cumulative proportion*. En una anàlisi de correspondències el nombre màxim de dimensions és el mínim del nombre de files o el nombre de columnes menys 1. En aquest cas, com que la taula de contingència té 4 columnes, el nombre màxim de dimensions és 3, però la inèrcia aportada pel tercer factor (0.9%) és molt reduïda. A més, en l'anàlisi de correspondències les solucions de dues dimensions són molt habituals (Visauta, 1998 : 258). Cal assenyalar que en l'anàlisi de correspondències s'ha utilitzat el mètode de normalització canònica (que reparteix la inèrcia de la taula entre les files i les columnes) perquè permet valorar les semblances o diferències entre les dues variables i representar-les conjuntament en un gràfic.

[597] A partir de l'anàlisi de les coordenades de les categories representades en el gràfic 3 i de les contribucions absolutes *(contribution of points to the inertia of each dimension)* es pot veure que els grups que contribueixen més a definir les puntuacions de la primera dimensió són el dels avis (g1 = 0.465), el dels alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (g4 = 0.240) i el dels pares (g2 = 0.197). A més, aquests tres grups són els que presenten unes coordenades més extremes en aquesta dimensió, que són

l'aportada pel segon factor (10.8%), cosa que vol dir que el contacte amb el model de llengua tradicional és el factor que contribueix més a explicar els resultats. Aquesta primera dimensió explica molt bé la variabilitat en les tendències d'ús fonètic de tots els grups de l'enquesta excepte la del grup d'alumnes catalanoparlants dels programes bilingües que, com es veurà, s'explica molt millor a partir de la segona dimensió.[598]

d.2) La dimensió segona cal interpretar-la com la **percepció de la normativitat de les variants fonètiques**, perquè enfronta els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües i els usos fonètics normatius d'una banda i els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües i els avis, juntament amb les produccions fonètiques no normatives de l'altra banda. Encara que, com ja s'ha dit, aquesta dimensió explica en un grau molt menor (10.8%) que la dimensió primera les diferències fonètiques que s'han descrit, sí que és la responsable de la major part de la variabilitat de l'ús fonètic dels alumnes catalanoparlants dels programes bilingües (98.6%).

Els resultats de l'anàlisi de correspondències han permés confirmar moltes de les conclusions que s'havien obtingut anteriorment amb l'anàlisi del gràfic 2 i de la taula de contingència, ja que les relacions de proximitat entre les modalitats dels grups i de les tendències fonètiques corroboren la relació entre les dues generacions adultes i les variants tradicionals, especialment amb les tradicionals no normatives, entre els alumnes castellanoparlants i les variants no tradicionals, especialment amb les que no són normatives, i entre els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües i les produccions fonètiques normatives, tant les que són tradicionals com les que no ho són. Unes altres conclusions que s'han vist revalidades per l'anàlisi de correspondències són la semblança en l'ús fonètic entre les dues generacions adultes i el fet que el grup d'alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe siga el que més

---

de caràcter negatiu en el cas dels avis (-1.109) i els pares (-0.987), i de caràcter positiu en els jóvens de primera llengua castellana (0.611). Pel que fa als usos fonètics, tots presenten una bona contribució en aquesta primera dimensió i unes coordenades importants (únicament les variants tradicionals i normatives presenten una puntuació una mica més baixa [0.085] i unes coordenades una mica menors [-0.226] en la dimensió), però mentre que les formes tradicionals –tant les normatives com les no normatives– tenen coordenades negatives, les formes no tradicionals les tenen positives. En resum, es veu que la primera dimensió enfronta els usos fonètics tradicionals i les generacions adultes (amb coordenades negatives) amb els usos fonètics no tradicionals i els alumnes castellanoparlants –i en menor mesura els alumnes bilingües– (amb coordenades positives).

[598] L'anàlisi de les contribucions relatives dels diferents grups d'individus enquestats mostra que tots els grups estan molt ben explicats per la dimensió primera, però en el cas dels alumnes catalanoparlants dels programes bilingües aquesta dimensió només explica el 1.4% de la seua variabilitat, mentre que la dimensió segona explica el 98.6% de la variabilitat del grup.

s'assembla a un hipotètic grup mitjà pel que fa als usos fonètics. A més, aquesta anàlisi ha permés aprofundir en la interpretació de les causes d'aquestes relacions entre les variables, ja que les dues dimensions subjacents que s'han identificat suggereixen que les raons principals de les associacions entre les categories de les variables són, sobretot, la influència del contacte amb el model de llengua col·loquial tradicional (dimensió primera), i en menor proporció la percepció de la normativitat de les variants fonètiques (dimensió segona). Per últim, també s'ha pogut veure que aquesta segona dimensió explica sobretot la variabilitat de l'ús fonètic dels alumnes catalanoparlants dels programes bilingües.

7.7.2.2 La influència del castellà en l'evolució de les tendències fonètiques

Un altre aspecte que s'ha tingut en compte en classificar les produccions fonètiques dels grups enquestats ha estat si les variants utilitzades són (o no) semblants a les formes castellanes equivalents. Així, s'han definit com +C les produccions fonètiques que tenen similituds amb les formes castellanes amb què es relacionen, cosa que no vol dir que siguen el resultat de la interferència de la llengua dominant, i com -C les pronunciacions que no tenen un equivalent que s'assemble en castellà. L'objectiu és valorar en quina mesura la variació fonètica es decanta per les formes (siguen o no normatives) que més s'apropen a les equivalents castellanes.

Anàlisi gràfica i dels percentatges en la taula de contingència

En el gràfic 4 s'observa com les produccions fonètiques dels jóvens s'aproximen més a les del castellà que no les de les dues generacions adultes. Es pot dir, per tant, que el model de llengua tradicional –representat pels pares i els avis–, presenta una major genuïnitat i qualitat lingüística en l'aspecte fonètic que no el model de llengua de les generacions d'estudiants.

L'anàlisi dels residus en la taula de contingència[599] ajuda a precisar aquestes observacions. És evident que els grups dels avis (91.1%) i dels pares (88.9%) destaquen amb molta intensitat per l'ús de les variants fonètiques que no són paral·leles al castellà, però entre els alumnes també destaquen en el mateix sentit –però amb menor intensitat– els alumnes catalano-parlants dels programes bilingües (76%). Per contra, els grups que més utilitzen les formes paral·leles a les de la llengua dominant són els alumnes castellano-parlants i els alumnes bilingües dels programes bilingües (40.5% i 33.6% respectivament) cosa que posa de manifest la influència de la primera llengua castellana i de la manca de contacte amb el model lingüístic tradicional en aquesta variable. Si es combinen les classificacions de les produccions fonètiques que s'han vist fins ara (segons que les variants fonètiques siguen o no tradicionals, normatives i paral·leles al castellà) i es representen els resultats per als diferents grups d'alumnes, s'obté el gràfic 5.

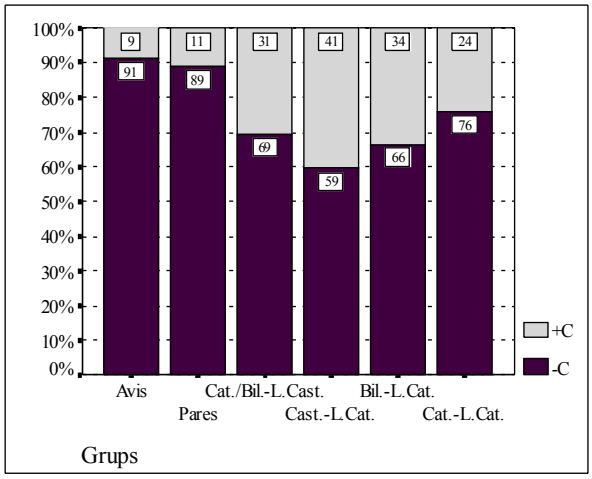

gràfic 4 : percentatges d'utilització de variants fonètiques paral·leles a les equivalents castellanes

Com s'hi pot veure, l'acumulació de categories dins de la variable referida a les produccions fonètiques dificulta considerablement la interpretació. L'anàlisi conjunta amb l'ajuda de la taula de contingència[600] permet confirmar la major relació dels avis i dels pares amb les produccions fonètiques tradicionals, sobretot amb les que no són paral·leles al castellà (+T+N-C i +T-N-C) i, en menor grau, amb les produccions tradicionals no normatives

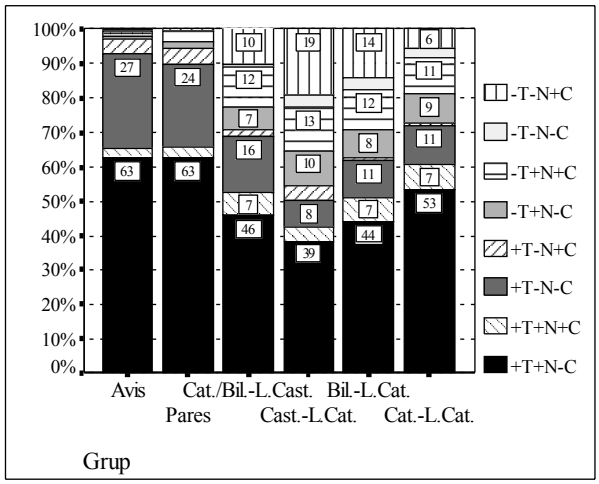

gràfic 5 : tendències en l'ús de les variants fonètiques entre els diferents grups d'individus enquestats

[599] Es pot consultar en la figura 7 de l'annex al model de llengua.

[600] Es pot consultar en la figura 8 de l'annex al model de llengua.

semblants a les de la llengua dominant (+T-N+C).

Els alumnes castellanoparlants dels programes educatius bilingües s'associen sobretot a les pronunciacions tradicionals no normatives i castellanitzants (+T-N+C) i a totes les produccions fonètiques no tradicionals (-T+N-C, -T+N+C, -T-N-C i -T-N+C), amb especial intensitat a les innovacions no normatives i paral·leles al castellà. Els alumnes bilingües familiars dels programes bilingües destaquen per tenir freqüències relativament elevades en moltes de les produccions innovades (-T+N+C, -T-N-C i -T-N+C), encara que l'associació amb les formes no tradicionals no es tan forta com en els alumnes de primera llengua castellana. Per últim, els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües tenen un ús relativament més freqüent de les variants fonètiques més tradicionals i més normatives, tant si són paral·leles al castellà com si no ho són (+T+N-C i +T+N+C).

Anàlisi de correspondències

L'últim pas en aquesta interpretació de dades serà realitzar una anàlisi de correspondències a partir de la taula de contingència representada en el gràfic 5, amb la intenció d'aclarir els resultats presentats fins ara, ja que l'anàlisi del gràfic que representa les puntuacions de les files i de les columnes en l'espai factorial permetrà segurament una major claredat interpretativa que l'anàlisi de la taula de contingència, i de revalidar-los. A partir de l'examen visual del gràfic 6[601] i dels resultats de

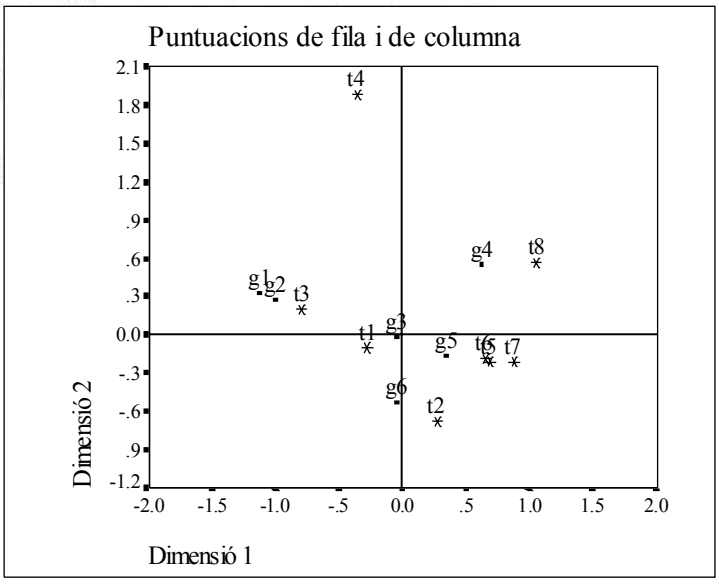

gràfic 6 : gràfic conjunt de les puntuacions de files i de columnes de l'anàlisi de correspondències per a les diferents tendències en l'ús de les variables fonètiques

[601] Una altra vegada s'han simplificat les etiquetes de les categories de les variables per millorar la lectura del gràfic. Així, les etiquetes g1, g2, etc. signifiquen grup 1, grup 2, i així successivament, i fan referència als diferents grups d'individus enquestats. Els significats són : g1 : generació de la gent gran ; g2 : generació dels pares ; g3 : alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe (PIP bàsic) ; g4 : alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (PIP bilingüe i PIL) ; g5 : alumnes bilingües dels programes bilingües (PIP bilingüe i PIL) ; g6 : alumnes de primera llengua catalana dels programes

l'anàlisi (figura 9 de l'annex al model de llengua), es poden formular les conclusions següents :

a) El grup d'alumnes catalanoparlants i bilingües dels programes monolingües continua essent el més proper al centroide, cosa que indica, com ja se sap, el seu caràcter proper al que seria un grup "mitjà" que tingués les tendències mitjanes de tots els grups representats en el gràfic.

b) Pel que fa a les relacions entre grups d'individus i tendències fonètiques, cal destacar les següents :

b.1) Hi ha una relació molt estreta entre els dos grups d'adults (g1 i g2) i les pronunciacions tradicionals, no normatives i no relacionades amb el castellà (t3).

b.2) També es remarcable la relació entre els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (g4) i les pronunciacions no tradicionals, no normatives i paral·leles al castellà (t8).

b.3) És evident l'associació entre els alumnes bilingües familiars dels programes bilingües (g5) i moltes de les pronunciacions innovades (-T+N+C, -T+N-C, i -T-N-C, que corresponen respectivament a les etiquetes t6, t5 i t7).

b.4) El grup d'alumnes catalanoparlants dels programes educatius bilingües (g6) es troba a prop de les dues tendències caracteritzades per ser tradicionals i normatives, tant de les que són paral·leles al castellà (t2) com de les que no s'hi poden relacionar (t1).

b.5) Hi ha molta proximitat entre les pronunciacions tradicionals, normatives i no influïdes pel castellà (t1) i el grup dels alumnes catalanoparlants i bilingües dels

---

bilingües (PIP bilingüe, PIL i PEV). D'igual manera, les etiquetes de les tendències són : t1 : variants fonètiques tradicionals i normatives no relacionades amb el castellà (+T+N-C) ; t2 : variants fonètiques tradicionals i normatives paral·leles al castellà (+T+N+C) ; t3 : variants fonètiques tradicionals i no normatives no relacionades amb el castellà (+T-N-C) ; t4 : variants fonètiques tradicionals i no normatives relacionades amb el castellà (+T-N+C) ; t5 : variants fonètiques no tradicionals i normatives no relacionades amb el castellà (-T+N-C) ; t6 : variants fonètiques no tradicionals i normatives relacionades amb el castellà (-T+N+C) ; t7 : variants fonètiques no tradicionals i no normatives no relacionades amb el castellà (-T-N-C) ; t8 : variants fonètiques no tradicionals i no normatives paral·leles al castellà (-T-N+C).

programes monolingües (g3), però s'ha de tenir present que aquest grup té una qualitat de representació molt baixa.[602]

c) Pel que fa a les relacions entre les modalitats o categories dins de cada variable s'han de destacar els resultats següents :

c.1) La similitud del comportament dels dos grups d'adults, els avis (g1) i els pares (g2), i la distància existent entre aquests dos grups i tots els grups de jóvens, que com ja s'ha comentat abans indica la intensitat elevada de la variació fonètica generacional. Es torna a observar que el grup d'alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà (g3) és el que se situa més a prop de les generacions adultes.

c.2) La proximitat (relativa) entre els grups d'alumnes catalanoparlants i bilingües (g3, g5 i g6), independentment del programa educatiu que segueixen, que indica una certa similitud en les tendències fonètiques i, sobretot, la llunyania entre aquests grups i el dels alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (g4).

c.3) La proximitat entre la majoria de les pronunciacions innovades (t6, t5 i t7, que corresponen a les tendències fonètiques -T+N+C, -T+N-C, i -T-N-C).

d) Per últim cal interpretar les dimensions subjacents de l'anàlisi de correspondències. Se n'han identificat dues, que són :[603]

d.1) La primera dimensió cal interpretar-la en relació a dos elements oposats : el **contacte amb el model lingüístic tradicional** i **la influència del model lingüístic del castellà**, ja que està definida pel contrast entre les formes tradicionals i no influïdes pel castellà i les formes no tradicionals i paral·leles al castellà d'una banda,[604] i per la confrontació entre els grups més proclius a l'ús de les formes tradicionals i no influïdes pel castellà i el grup que més ús fa de les formes no tradicionals i paral·leles al

---

[602] La qualitat de la representació és bona per a tots els grups d'alumnes (igual o superior al 86.6%) excepte per al grup 3, que la té molt baixa (2.4%). Pel que fa a les modalitats de les tendències de la pronunciació, totes tenen una qualitat de representació bona (la tendència 7 la té del 82.3% i la resta superior al 93.8%).

[603] S'ha optat amb una solució de dues dimensions que presenta una inèrcia total alta (95.6%), el 78.4% de la qual correspon a la dimensió primera i el 17.1% a la segona ; les modalitats amb contribucions absolutes més elevades en la primera dimensió són g1, g4, g2, t8, t3, t6 i t1, i en la dimensió segona són g4, g6, t4, t2 i t8.

[604] Cal observar que el factor relatiu a la normativitat de les pronúncies queda clarament al marge de la definició de la dimensió.

castellà.[605] Per tant, es pot considerar que tots dos elements són complementaris, tal i com sembla indicar la lògica. Aquesta dimensió explica bastant bé la variabilitat de tots els grups d'individus de l'enquesta excepte la dels alumnes catalanoparlants dels programes bilingües, que s'interpreta gairebé totalment a partir de la dimensió segona.[606]

d.2) Cal considerar que la dimensió segona fa referència al **coneixement (o la consciència) de la normativa lingüística del català**, ja que en aquest cas l'oposició se centra entre les pronunciacions no normatives i el grup que més es caracteritza per realitzar-les d'una banda, i les pronunciacions normatives i el grup que més ús en fa. En tot cas aquesta dimensió presenta una inèrcia més moderada que no la primera (17.1%), i explica sobretot la variabilitat del grup d'alumnes catalanoparlants dels programes educatius bilingües.[607]

En resum, aquesta anàlisi de correspondències matisa la interpretació realitzada en l'anàlisi anterior (a partir de les dimensions de tradició i normativitat) en incloure la influència del castellà, posa de manifest la relació entre la influència de la llengua dominant i les pronunciacions innovades, i explica les relacions existents entre aquests tres elements (tradició, normativitat i paral·lelisme amb el castellà) i les pronunciacions dels diferents grups generacionals.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

[605] Per a la interpretació de la dimensió primera s'han tingut en compte sobretot les modalitats g1, g4, g2, t8, t3, t6, i t1, que són les que hi aporten una inèrcia major. Les modalitats g1 i g2 (que corresponen a les generacions adultes) hi presenten coordenades negatives, mentre que la modalitat g4 (alumnes castellano-parlants dels programes bilingües) les hi presenta positives. Igualment tenen coordenades negatives les pronunciacions t3 (+T-N-C) i t1 (+T+N-C) mentre que les tenen positives les pronunciacions t8 (-T-N+C) i t6 (-T+N+C).

[606] L'estudi de les contribucions relatives dels diferents grups posa una altra vegada de manifest que la dimensió primera només explica l'1.1% de la variabilitat dels alumnes catalanoparlants dels programes bilingües, mentre que la dimensió segona explica el 89.3% de la variabilitat dels usos fonètics d'aquest grup.

[607] Les modalitats que aporten més inèrcia a la dimensió segona són les etiquetades com a g6, g4, t4, t8 i t2. Les modalitats amb coordenades positives corresponen als alumnes castellanoparlants dels programes educatius bilingües (g4), a les pronunciacions tradicionals no normatives i influïdes pel castellà (t4) i a les pronunciacions innovades, no normatives i influïdes pel castellà (t8). Amb coordenades negatives hi ha el grup d'alumnes catalanoparlants dels programes educatius bilingües (g6) i la pronunciació tradicional, normativa i influïda pel castellà (t2).

7.7.3 Conclusions de l'anàlisi global de les variables fonètiques

Els resultats més interessants obtinguts en els apartats precedents es poden resumir en les conclusions següents :

a) La variació fonètica generacional és molt reduïda entre la generació dels avis i la dels pares, però molt intensa entre les dues generacions adultes i la dels més jóvens.

b) Sembla que els programes educatius bilingües frenen la utilització de variants fonètiques no normatives, especialment entre els estudiants de primera llengua catalana.

c) La primera llengua –i el contacte amb el model de llengua tradicional– és el factor principal que explica la variació fonètica entre els jóvens, i discrimina amb claredat les produccions fonètiques dels alumnes que assisteixen als programes educatius bilingües.

d) El coneixement o la consciència de la normativa lingüística té una paper reduït en l'explicació de la variació fonètica entre els jóvens, però explica molt bé els usos fonètics del grup d'alumnes catalanoparlants dels programes educatius bilingües.

e) La influència del model de llengua castellà és molt superior entre els jóvens que entre els adults (pares i avis). Per tant, cal valorar que el model fonètic dels adults és més genuí que els dels jóvens i presenta una millor qualitat lingüística.

f) La influència del castellà en el model fonètic dels jóvens és més intensa en la mesura que tenen el castellà com a primera llengua i que assisteixen a programes educatius vehiculats en castellà.

g) La major presència de la llengua castellana en el context (i, per tant, la menor presència contextual del model de llengua tradicional) afavoreix el triomf de les tendències fonètiques paral·leles al castellà.

h) La tendència fonètica que millor caracteritza les generacions adultes és l'ús de les formes tradicionals, no normatives i sense influència del castellà. +T-N-C.[608]

i) El grup d'alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà presenta un perfil "mitjà" entre tots els grups de l'estudi, ja que és el que més s'assembla als adults tot i presentar les característiques habituals dels altres grups de jóvens.

j) La tendència fonètica que millor caracteritza el grup d'alumnes castellano-parlants dels programes bilingües és l'ús de les variants no tradicionals, no normatives i semblants al castellà (-T-N+C). En general aquest grup presenta el model fonètic menys genuí i de pitjor qualitat lingüística de tots els grups de l'estudi.

k) Les tendències fonètiques més característiques dels alumnes bilingües precoços escolaritzats en català són les innovacions, especialment les normatives però també les no normatives que no són resultat de la influència del castellà (-T+N-C, -T+N+C i -T-N-C). Aquest grup presenta en conjunt un model fonètic que tendeix a la correcció, però poc genuí.

l) El grup d'alumnes catalanoparlants escolaritzat en la pròpia llengua destaca per l'ús de les variants tradicionals i normatives, tant les que són semblants al castellà com les que no ho són (+T+N-C i +T+N+C).

m) Els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües és el grup de jóvens que presenta un model fonètic més equilibrat, pel manteniment del model lingüístic tradicional, l'ús preferent de les variants fonètiques normatives i per ser el més refractari entre els jóvens a la influència de la llengua dominant.

En resum, hi ha una variació fonètica molt important entre les generacions adultes (amb un model més genuí i de millor qualitat lingüística) i els estudiants. La causa principal d'aquesta variació és el major o menor contacte amb el model de llengua tradicional, mentre que el coneixement o la consciència de la normativa (que seria el resultat de la influència dels programes educatius bilingües) té un valor explicatiu molt més reduït, encara que explica molt bé la variabilitat dels alumnes catalanoparlants dels

[608] Com se sap això no significa que les produccions fonètiques que segueixen aquesta tendència (+T-N-C) siguen les més freqüents en els dos grups d'adults (de fet la tendència +T+N-C és la més freqüent entre els adults i en tots els grups de l'enquesta), sinó que és la que millor caracteritza els adults enfront dels altres grups, ja que l'ús relatiu de la tendència +T-N-C entre els adults és molt superior al de la resta de grups.

programes educatius bilingües. Pel que fa als usos fonètics dels jóvens cal valorar que el model dels alumnes catalanoparlants dels programes educatius bilingües és el més adequat (per l'ús predominant de les variants tradicionals i normatives) i s'ha d'alertar de la baixa qualitat fonètica de les produccions d'alguns grups de jóvens, especialment dels alumnes castellanoparlants dels programes bilingües. Per acabar, pesem que també s'ha de valorar com una aportació –encara que modesta– d'aquest treball la contribució feta a la descripció dialectològica del parlar d'algunes localitats de la comarca de l'Alacantí, ja que s'ha comprovat la validesa dels treballs dialectològics previs, però també s'han pogut precisar o puntualitzar les descripcions d'alguns dels fenòmens fonètics que afecten les poblacions estudiades en la comarca.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

7.7.4 Variables morfològiques

7.7.4.1 L'article determinat plural

Colomina (1985a : 161-163 i 307 ; 1986 : 307) descriu quatre tractaments diferents en l'ús de l'article determinat plural a la zona del valencià meridional alacantí. Al sud de la línia Biar-Busot –amb l'excepció de Guardamar– i a Xixona, l'article determinat plural masculí *els* i el femení *les* han esdevingut *es*, tant davant de consonant (ex. : *es llibres*, *es xiques*) com de vocal (ex.: *es hòmens*, *es amigues*). Només es conserva el femení *les* amb les hores (ex. : *les tres*, *les onze*), però no a tots els pobles. Les contraccions són *as*, *des* i *pes* respectivament.[609]

La *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana II. Morfologia* (d'ara endavant *PEOLC II*) de l'Institut d'Estudis Catalans no fa referència a aquestes reduccions, per la qual cosa s'ha de suposar, conforme fan Ponsoda i Segura (1997 : 70), que no són admissibles. De fet, Polanco (1990 : 66) considera que les úniques formes admissibles en l'estàndard oral són les normatives. En aquest treball s'ha investigat la pronunciació dels articles determinats masculí plural i femení plural davant de consonant. Tot seguit es mostren els resultats que s'han arreplegat :

7.7.4.1.1 Article masculí plural

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
els	–	11.1% (1)	60.7% (68)	50% (7)	62.1% (18)	60% (21)	64.7% (22)
es	100% (17)	77.8% (7)	38.4% (43)	50% (7)	37.9% (11)	37.1% (13)	35.3% (12)
les	–	11.1% (1)	0.9 (1)	–	–	2.9% (1)	–

[609] La resta de tractaments descrits per Colomina (1985a) són : a) A Beneixama, la Canyada de Biar i Guardamar el masculí ha adoptat la forma femenina *les* (ex.: *les hòmens*, *les llibres*) ; b) A Alcoi alternen en masculí les formes *els* i *es*, i en femení *les* i *es*. Les formes *els* i *les* predominen en la parla acurada davant de vocal. La variant *es* és pròpia de la parla descurada i ràpida i pot aparèixer fins i tot davant de vocal ; c) A la resta de pobles al nord de la línia Biar-Busot tant el masculí *els* com el femení *les* poden adoptar les formes *es* i *les*, encara que en masculí predomina *es* i en femení *les* (ex. : *es llibres* / *les llibres*, *les amigues* / *es amigues*). La descripció que fa Segura (1996 : 87) d'Alacant i la que fa Montoya (1989 : 112-113) per a les comarques del sud coincideixen amb la de Colomina.

ADULTS PER LOCALITATS

	ALACANT	MUTXAMEL	XIXONA
els	–	–	11.1% (1)
es	100% (9)	100% (8)	77.8% (7)
les	–	–	11.1% (1)

ESCOLARS PER LOCALITATS

ALACANT	MUTXAMEL	XIXONA
73.9% (17)	44.4% (8)	59% (36)
26.1% (6)	55.6% (10)	39.3% (24)
–	–	1.6% (1)

taula 23 : article masculí plural

7.7.4.1.2 Article femení plural

GENERAL

	AVIS	PARES	FILLS
les	11.8% (2)	33.3% (3)	97.3% (109)
es	88.2% (15)	66.7% (6)	2.7% (3)

ESCOLARS

Cat. / bil. - L. Castellà	Castellà - L. Català	Bilingües - L. Català	Català - L. Català
100% (14)	93.1% (27)	97.1% (34)	100% (34)
–	6.9% (2)	2.9% (1)	–

ADULTS PER LOCALITATS

	ALACANT	MUTXAMEL	XIXONA
les	11.1% (1)	–	44.4% (4)
es	88.9% (8)	100% (8)	55.6% (5)

ESCOLARS PER LOCALITATS

ALACANT	MUTXAMEL	XIXONA
91.3% (21)	100% (18)	98.4% (60)
8.7% (2)	–	1.6% (1)

taula 24 : article femení plural

L'estat dialectal que es pot deduir a partir de les dades de les dues generacions adultes és que tant a Alacant com a Mutxamel s'utilitza la variant *es* en l'article masculí plural i en l'article femení plural. Les dades de Xixona mostren el predomini de la forma *es* en l'article masculí plural i l'alternança de les formes *es* i *les* en l'article femení plural. La forma *les* de l'article masculí –que apareix en dos casos a Xixona– es presenta esporàdicament en la parla descurada en tot el sud del País Valencià (Beltran, 1994 : 38 ; Ponsoda & Segura, 1997 : 71).

L'ús de l'article mostra variació generacional, destacant la caiguda de l'ús de la forma tradicional no normativa entre els jóvens, ja que l'aparició de la forma *es* queda reduïda a un 38.4% en l'article masculí i és pràcticament inexistent (2.7%) en el cas de l'article femení.[610]

L'ús de la variant tradicional de l'article masculí sembla estar relacionada amb la primera llengua i el programa educatiu : els alumnes que destaquen en l'ús de la variant *es* en l'article masculí plural (50%) són els catalanoparlants i bilingües del programa educatiu vehiculat en castellà, mentre que la resta de grups mostra uns percentatges

[610] Ponsoda i Segura (1997 : 70-71) arrepleguen un 34.21% d'ús de la variant *es* entre els jóvens referida a l'article masculí, i un 14.53% d'ús referida a l'article femení.

molt semblants i una mica més reduïts (al voltant del 37%) d'ús de la variant tradicional.[611]

7.7.4.2 Alguns casos de plurals de substantius i adjectius

7.7.4.2.1 Plurals dels mots acabats en el grup consonàntic *–st*

En el valencià general aquests mots han realitzat tradicionalment el plural afegint simplement una *–s*, igual que els mots acabats en *–sp*, *–xt* i *–sc* (Sanchis, 1950 : 202-203). Sanchis Guarner assenyala que també es poden admetre en valencià els plurals formats afegint la terminació *–os*, i que aquests plurals moderns són preferibles en els mots masculins. No hi ha descripcions dialectològiques modernes d'aquest fenomen a la comarca de l'Alacantí. A Elx (Segura, 1998 : 55), la realització més general en l'actualitat dels plurals dels mots acabats en *–st* és amb recolzament vocàlic (*trist* > *tristos)*, però encara es poden sentir realitzacions del tipus *trists* o *disposts* (i, fins i tot, *trits*, *dispots*), sobretot entre la població més anciana.

La *PEOLC II* (IEC, 1993 : 19) admet com a pròpies de l'àmbit general tant les formes de plural amb *–s* com les formes amb *–os* en els substantius i adjectius que acaben en *–sc*, *–st*, *–sp* i *–xt* (exs. *discs* o *discos*, *frescs* o *frescos*, *gusts* o *gustos*, etc.).[612] Ací s'han investigat les realitzacions del mot *trist*. Els resultats arreplegats són :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
trists	64.7% (11)	33.3% (3)	25% (28)	21.4% (3)	24.1% (7)	28.6% (10)	23.5% (8)
tristos	29.4% (5)	66.7% (6)	75% (84)	78.6% (11)	75.9% (22)	71.4% (25)	76.5% (26)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
trists	100% (9)	50% (4)	11.1% (1)	30.4% (7)	22.2% (4)	21.3% (13)
tristos	–	50% (4)	77.8% (7)	69.6% (16)	77.8% (14)	78.7% (48)

taula 25 : plurals dels mots acabats en el grup consonàntic *–st*

[611] Cal considerar tradicionals i no normatives les pronúncies *es*, tant de l'article masculí plural com del femení plural (+T-N-C) ; la pronúncia *les* de l'article femení plural es considera tradicional i normativa (+T+N-C), i la pronúncia *els* es considera no tradicional i normativa (-T+N-C) ; per últim, la pronúncia *les* de l'article masculí plural, que ha aparegut esporàdicament, es considera no tradicional i no normativa (-T-N-C).

[612] Polanco (1990 : 69), Lacreu (1990 : 74-75) i Mollà (1990 : 56) coincideixen a admetre els dos tipus de plural en l'estàndard oral, però expressen la preferència per les formes acabades en *–os*.

Les dades mostren un canvi lingüístic en moviment. En totes les generacions hi ha alternança entre les dues classes de plurals, però la proporció d'ús de la forma més tradicional amb *–s* augmenta amb l'edat : és del 64.7% en la generació de la gent gran, baixa al 33.3% en la generació dels pares i encara minva una mica, fins al 25%, en la generació dels estudiants. Els percentatges de formació del plural amb *–s* entre els diferents grups de jóvens són bastant semblants, i les petites diferències que s'observen no sembla que es puguen considerar significatives. Per localitats s'ha de destacar el major ús del plural amb *-os* a Xixona i del plural amb *-s* a Alacant, encara que cal recordar que la totalitat dels enquestats adults d'aquesta darrera localitat corresponen a la generació dels més majors. A Mutxamel hi ha un ús molt equilibrat dels dos morfemes de plural.[613]

7.7.4.2.2 Restitució de la consonant *–n–* etimològica en els plurals d'alguns mots acabats en *–e* àtona

Tampoc no hi ha una descripció dialectològica moderna d'aquest fenomen a l'Alacantí. Tradicionalment, el valencià ha format els derivats d'alguns mots acabats en *–e* àtona procedents dels proparoxítons llatins amb la restitució d'una *–n–* etimològica que també apareix en els derivats (Sanchis, 1950 : 201 ; Alegre, 1991 : 226-227), i aquesta és la forma que coneixem com a parlant d'aquesta comarca. Segura (1998 : 55) descriu la conservació de la consonant etimològica en alguns mots del parlar d'Elx (*màrgens*, *llémens*, *hòmens*, *jóvens*, *ràvens*) i algun cas en què no es conserva (*termes*). També hi esmenta un cas de plural analògic (*cruns* per *crus*).

Mentre alguna de les propostes d'estàndard oral fetes des del País Valencià (Polanco, 1990 : 69) es decanta pels plurals amb *–n–* etimològica, d'altres (Mollà, 1990 : 57 ; Lacreu, 1990 : 75) es decanten per les formes acabades en *–s*, sobretot en els usos més formals. La *PEOLC II* (IEC, 1993 : 19) admet com a pròpies de l'àmbit general tant les formes de plural amb *–s* com les formes de plural amb *–ns* en alguns mots que acaben en *-e* àtona i que restitueixen una *–n–* en els derivats (ex. *homes* o *hòmens*). S'ha investigat la pronunciació del mot *hòmens*, amb els resultats següents :

[613] A la vista de les dades aportades cal considerar que totes dues pronunciacions, *trists* i *tristos*, són tradicionals i normatives (+T+N-C).

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
hòmens	88.2% (15)	77.8% (7)	35.7% (40)	50% (7)	20.7% (6)	45.7% (16)	32.4% (11)
homes	11.8% (2)	22.2% (2)	64.3% (72)	50% (7)	79.3% (23)	54.3% (19)	67.3% (23)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
hòmens	88.9% (8)	100% (8)	66.7% (6)	52.2% (12)	22.2% (4)	26.2% (16)
homes	11.1% (1)	–	33.3% (3)	47.8% (11)	77.8% (14)	73.8% (45)

taula 26 : restitució de la consonant *–n–* etimològica en el plural d'*home*

Les dades mostren un ús creixent de la variant no tradicional *homes*, que passa d'un ús molt residual en la generació dels avis (11.8%) a un ús major –però encara reduït– en la generació dels pares (22.2%) i és clarament majoritari en la dels fills (64.3%). Les dades dels grups d'estudiants mostren que l'ús de la variant no tradicional és major en els alumnes dels programes educatius bilingües, especialment en el grup d'alumnes de primera llengua castellana d'aquests programes (79.3%). Per localitats, cal destacar l'ús relativament major de la variant *homes* en les generacions adultes de Xixona, i l'ús més reduït que fan els estudiants d'Alacant.[614]

7.7.4.3 Pronom personal fort de la 1ª persona del plural

Segura (1996 : 76) descriu les formes següents dels pronoms personals forts al municipi d'Alacant: *io*, *tu*, *ell*, *ella*, *mosatros* (i també *moatros* i *matros*), *vosatros* (i també *voatros, voratros* i *vatros*), *ells* (i *ellos,* estés modernament a gairebé tothom) i *elles*). A Elx (1998 : 58) descriu un sistema semblant, encara que sense les formes *moatros*, *matros*, *voatros*, *voratros*, *vatros* i *ellos*, que a Alacant apareixen en variació. Per a la *PEOLC II* (IEC, 1993 : 22) són pròpies de l'àmbit general les formes *nosaltres* i *vosaltres*, que en els registres informals poden ser pronunciades *nosatres* i *vosatres*, és a dir, amb l'emmudiment de la *l* (IEC, 1990 : 18).[615] En l'enquesta s'han arreplegat les produccions del pronom *nosaltres*. Els resultats obtinguts són :

[614] La restitució de la *–n–* etimològica en els derivats s'ha de considerar com una forma tradicional i normativa (+T+N-C), mentre que la no restitució cal considerar-la com a no tradicional i normativa (-T+N-C).

[615] Polanco (1990 : 78-79) i Lacreu (1990 : 154) també recomanen aquest ús.

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
nosaltres / *nosatres*[616]	–	11.1% (1)	82.9% (92)	78.6% (11)	79.3% (23)	88.6% (31)	81.8% (27)
mosatros / nosatros	88.2% (15)	88.9% (8)	17.1% (19)	21.4% (3)	20.7% (6)	11.4% (4)	18.2% (6)
moratros	11.8% (2)	–	–	–	–	–	–

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
nosaltres / nosatres	–	–	11.1% (1)	95.7% (22)	88.9% (16)	77% (47)
mosatros / nosatros	77.8% (7)	100% (8)	88.9% (8)	4.3% (1)	11.1% (2)	23% (14)
moratros	22.2% (2)	–	–	–	–	–

taula 27 : pronom personal fort de la 1ª persona del plural

L'estat dialectal mostra l'ús gairebé exclusiu de la variant col·loquial *mosatros* en les dues generacions d'adults (no hi ha cap cas de *nosatros*), i l'aparició del fenomen del rotacisme, estudiat per Segura (1996 : 62-64), en la ciutat d'Alacant. El canvi de la generació jove respecte dels adults és radical : només el 17.1% dels estudiants utilitza les variants col·loquials,[617] i l'ús de les variants normatives, especialment de la forma *nosaltres*, s'ha imposat amb gran claredat en tots els grups d'alumnes, sense que hi haja diferències importants entre els alumnes dels diferents programes educatius. L'estudi per localitats no mostra diferències d'entitat entre els adults, però sí en els jóvens, ja que s'observa com augmenta l'ús de la variant tradicional i menys formal en la mesura que augmenta la presència ambiental de la llengua catalana.[618]

7.7.4.4 Adjectiu i pronom demostratiu de proximitat

Els estudis dialectològics recents no investiguen aquesta qüestió en el parlar de l'Alacantí perquè, com és sabut, són les formes *este* i *esta* les que s'utilitzen

[616] Hi ha 86 alumnes, el 77.5% del total, que diuen *nosaltres*, i 6 alumnes, el 5.4%, que diuen *nosatres*. Pel que fa a les formes no normatives, hi ha 18 alumnes (16.1%) que diuen *mosatros* i només hi ha 1 alumne que ha produït la forma *nosatros* (0.9%).

[617] Ponsoda i Segura (1997 : 72) descriuen l'ús de la forma tradicional *mosatros* (i variants) entre el 37.57% dels jóvens, i un ús més freqüent entre els alumnes catalanoparlants escolaritzats en castellà (64.79%).

[618] Cal considerar les formes *nosaltres* i *nosatres* com a formes no tradicionals i normatives (-T+N-C), mentre que *mosatros*, *moratros* i *nosatros* serien les formes tradicionals i no normatives (+T-N-C).

tradicionalment al País Valencià, juntament amb els formes *eixe*, *(ixe)*, *eixa* i *aquell*, *aquella* (Sanchis, 1950 : 218, 244 ; Veny, 1983[4] : 162-163). En qualsevol cas, la introducció de les formes reforçades en el model de llengua formal dels mitjans de comunicació que provenen del Principat, així com la utilització freqüent en el model de llengua escrita de revistes i llibres, fan que siga interessant investigar la presència d'aquesta variable lingüística en el model de llengua dels estudiants de la comarca.

Polanco (1990 : 71) i Mollà (1990 : 57) coincideixen a recomanar l'ús de les formes reforçades dels demostratius en els textos llegits (és a dir, en els registres orals formals no espontanis) i l'ús de les formes sense reforçar (*este*, *eixe*...) en l'estàndard oral més general, però difereixen en la proposta d'escriptura d'aquestes darreres formes. Lacreu (1990 : 106-107) explica la poca utilitat de les formes *est*, *eix*, que refusa, i dóna preferència a les formes reforçades dels demostratius, sobretot en els usos orals més formals. La *PEOLC II* (IEC, 1993 : 20) només accepta les formes sense reforçar dins de l'àmbit restringit, malgrat que reconeix que són pròpies no només dels parlars valencians sinó també d'alguns parlars nord-occidentals. Els resultats que s'han arreplegat en l'enquesta són els següents :

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
este o *eixe*	100% (17)	100% (9)	58% (65)	92.9 % (13)	51.7% (15)	60% (21)	47.1% (16)
aquest o *aquet*[619]	–	–	42% (47)	7.1% (1)	48.2% (14)	40% (14)	52.9% (18)

	ADULTS PER LOCALITATS			**ESCOLARS PER LOCALITATS**		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
este o *eixe*	100% (9)	100% (8)	100% (9)	13 % (3)	55.6% (10)	73.8% (45)
aquest o *aquet*	–	–	–	87% (20)	44.4% (8)	26.2% (16)

taula 28 : adjectiu i pronom demostratiu de proximitat

Les generacions adultes produeixen exclusivament les formes tradicionals valencianes. Per contra, la introducció de la forma reforçada és molt important (42%) en les generacions d'estudiants. S'observa que la gran majoria d'alumnes catalanoparlants o bilingües del programa monolingüe mantenen l'ús de la forma tradicional (92.9%), mentre que els alumnes dels programes bilingües han introduït la forma reforçada en

[619] Dels alumnes d'aquest grup, n'hi ha 43 (el 91.5%) que han dit *aquest* i només 4 (el 8.5%) que han produït *aquet*. La diferència entre *este* i *eixe* és simplement contextual per la forma de realitzar la pregunta.

proporcions importants. Els resultats de la taula 28 mostren que la introducció de la variant *aquest* és sobretot el resultat del programa educatiu, ja que la influència de la primera llengua sembla mínima. Per localitats, s'observa amb gran claredat que la introducció de la forma reforçada és major en les poblacions amb una major presència ambiental de la llengua castellana. Per tant, sembla que el contacte amb el model de llengua col·loquial tradicional és el principal fre per a la introducció d'*aquest*, forma que ha estat introduïda principalment a través dels programes educatius bilingües.[620]

7.7.4.5 Pronom demostratiu neutre de proximitat

Al sud de la línia Biar-Busot el sistema dels demostratius funciona amb diferències respecte del valencià general. El sistema d'aquesta zona presenta les formes *astò*, *això* i *allò*. La diferència fonamental respecte del sistema valencià general és l'ús de la forma *astò* en compte d'*açò* (Veny, 1983[4] : 172 ; Colomina, 1985a : 179-182) L'anàlisi del mapa que inclou Colomina (1985a : 319) indica que aquest fenomen es dóna a tota la comarca de l'Alacantí llevat de les poblacions de Xixona i la Torre de les Maçanes, que queden al nord de l'esmentada frontera històrica.[621] Segura (1996 : 75, 103-104) només troba oralment la forma *astò* a Alacant, però remarca que la forma *açò* era usada en aquesta ciutat fins fa poc.

La *PEOLC II* (IEC, 1993 : 20) només accepta *açò*, ja que no fa cap referència a la forma *astò*. Lacreu (1990 : 108) opina que l'ús de la variant *astò* s'hauria de restringir a l'àmbit estrictament local. Polanco (1990 : 76) únicament admet la forma *açò*, i relega la forma *astò* a l'àmbit col·loquial. Les realitzacions arreplegades en l'enquesta són les següents :

---

[620] En aquesta variable s'han de considerar com a tradicionals i normatives (+T+N-C) les formes *este* i *eixe*, i com a normatives no tradicionals (-T+N-C) les formes *aquest* o *aquet*.

[621] És també molt interessant de comprovar-hi que en algunes poblacions que envolten Xixona i la Torre (Tibi, Relleu, Orxeta, la Vila) aquest canvi està en moviment, ja que les generacions ancianes encara mantenen *açò*, mentre que les més jóvens produeixen *astò*. A d'altres poblacions properes del nord de la línia Biar-Busot ja s'ha consumat aquest darrer canvi (Castalla, Finestrat). Colomina (1985a : 181-182) explica que *astò* és una formació analògica d'*este*, reforçada segurament pel model castellà. Montoya (1989 : 114) assenyala l'existència de la forma *estò* a les comarques de més al sud.

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
açò	18.8% (3)	55.6% (5)	52.8% (57)	57.1% (8)	25% (7)	60.6% (20)	66.7% (22)
astò	81.2% (13)	44.4% (4)	47.2% (51)	42.9% (6)	75% (21)	39.4% (13)	33.3% (11)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
açò	–	–	100% (8)	60% (12)	11.1% (2)	60% (36)
astò	100% (9)	100% (8)	–	40% (8)	88.9% (16)	40% (24)

taula 29 : pronom demostratiu neutre de proximitat

Els resultats confirmen la descripció dialectal feta per Colomina (1985a) i Segura (1996). Pel que fa a les generacions jóvens, s'observa que a Alacant s'ha reintroduït la forma normativa *açò* en una proporció important (60%), a Mutxamel continua predominant (encara que no en exclusiva) la forma tradicional no normativa *astò*, i ha Xixona, per contra, hi ha una introducció força important de la variant *astò*, paral·lela a la que Colomina (1985a) ha descrit per a diverses poblacions (Tibi, Relleu, Orxeta, la Vila) que envolten aquesta localitat.

De les produccions dels escolars pot deduir-se que el grup d'alumnes castellano-parlants és el que més contribueix al manteniment o millor, a la introducció, de la variant no normativa i castellanitzant *astò* (75%). La realització de taules de contingència per als grups d'alumnes de cada localitat[622] confirma que l'únic lloc on les diferències entre els grups són estadísticament significatives ($p = 0.00210$) és a Xixona, i en aquesta localitat són els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües els que lideren la introducció de la variant *astò* (84.6%), mentre que la resta de grups presenten percentatges de producció d'aquesta variant molt inferiors : del 35.3% en els alumnes bilingües dels programes bilingües, del 23.8% en els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües i del 22.2% en els alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe. L'estudi per localitats també permet deduir que és a Mutxamel on els jóvens conserven en major proporció (88.9%) la forma *astò*.[623] Aquest resultats tenen un

[622] Es poden consultar aquestes taules de contingència en la figura 9 de l'annex al model de llengua.

[623] Cal considerar la forma *açò* com a tradicional i normativa (+T+N-C), mentre que que *astò* cal considerar-la com a tradicional no normativa i castellanitzant (+T-N+C).

punt de similitud amb els reportats per Ponsoda i Segura (1997 : 71-72), que evidencien l'avanç de la variació generacional (introducció d'*astò* entre els jóvens) que Colomina (1985a) havia descrit en algunes poblacions al nord de la línia Biar-Busot.[624]

7.7.4.6 Adverbi demostratiu de proximitat

De manera paral·lela als canvis del sistema dels demostratius neutres que s'han comentat,[625] el sistema dels adverbis de lloc funciona al sud de la línia Biar-Busot amb diferències respecte del valencià general. Les formes usades són *aquí*, *ahí* i *allí*. La discrepància més important respecte del valencià general és l'ús de la forma *aquí* per *ací* (Colomina, 1985a : 179-182, 319). L'anàlisi del mapa elaborat per aquest autor (1985a : 319) permet comprovar que el canvi es produeix a totes les localitats de l'Alacantí llevat de les dues poblacions –Xixona i la Torre– que queden al nord d'aquesta frontera. Igual que en el cas del demostratiu *açò*, es comprova que en algunes poblacions dels voltants de Xixona i de la Torre (Tibi, Relleu, Orxeta i la Vila) aquest canvi es troba en moviment, mentre que a d'altres poblacions properes (Castalla i Finestrat) ja s'ha consumat. Per a Colomina l'ús de la forma *aquí* al valencià de l'Alacantí- Vinalopó no és una conseqüència de la reducció dels tres graus de determinació a només dos esdevinguda a Catalunya, sinó que és sobretot un calc del sistema del castellà. Segura (1996 : 96) corrobora aquestes dades per al municipi d'Alacant i assenyala l'ús prioritari de la forma *allà* enfront d'*allí*.

En aquest treball s'ha estudiat l'ús de les formes de proximitat *ací* o *aquí*. La *PEOLC II* no fa referència a aquesta variable lingüística, cosa lògica si es té en compte que totes dues formes apareixen arreplegades en els diccionaris normatius i no presenten problemes de cara a establir l'estàndard oral. Lacreu (1990 : 257) Polanco (1990 : 100) i Mollà (1990 : 64) accepten la dualitat de formes, però els dos darrers autors expressen sense ambigüitats la preferència per la forma *ací*. Els resultats obtinguts en l'enquesta són :

---

[624] Les dades de Ponsoda i Segura (1997) mostren també la important introducció de la forma *astò* entre els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües i l'ús preponderant d'aquesta forma pels alumnes catalanoparlants dels programes vehiculats en castellà, que en aquest treball també s'observa en la població de Mutxamel (les taules de contingència de la figura 9 de l'annex al model de llengua permeten comprovar que els alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe de Mutxamel i els alumnes castellanoparlants del PIL d'aquesta localitat utilitzen la forma *astò* en la seua totalitat).

[625] *Supra*, apartat 7.7.4.5, pàg. 534.

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
ací	23.5% (4)	55.6% (5)	83% (93)	71.4% (10)	75.9% (22)	94.3% (33)	82.4% (28)
aquí	76.5% (13)	44.4% (4)	17% (19)	28.6% (4)	24.1% (7)	5.7% (2)	17.6% (6)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
ací	–	–	100% (9)	95.7% (22)	50% (9)	93.4% (57)
aquí	100% (9)	100% (8)	–	4.3% (1)	50% (9)	6.6% (4)

taula 30 : adverbi demostratiu de proximitat

Igual que en l'apartat anterior, les dades confirmen l'estat dialectal descrit per Colomina (1985a) en les generacions adultes. La introducció de la variant *aquí* entre els jóvens és molt menor a Xixona (6.6%) que la introducció del demostratiu neutre *astò*, mentre que a Mutxamel s'observa una important introducció de la variant *ací* entre els jóvens (50%) i a Alacant aquesta darrera forma és d'ús totalment general (95.7%). Si es contrasten les dades dels diferents grups d'alumnes s'observa que l'ús de la forma *aquí*, paral·lela al castellà, és més freqüent entre els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (24.1%) i, sobretot, entre els alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe (28.6%), encara que les diferències no són de gran entitat.[626]

7.7.4.7 L'adverbi de manera *així*

A la comarca de l'Alacantí, igual que a la resta del País Valencià, és d'ús normal en la llengua oral col·loquial la forma *aixina* (Sanchis, 1950 : 263), paral·lela a altres formes col·loquials (*aixís*, *aixins*, *aixines*, *aixinses*...) emprades al llarg del domini lingüístic. La *PEOLC II* no s'hi refereix. Lacreu (1990 : 244) afirma que convé evitar-ne l'ús en els nivells formals. En canvi, Mollà (1990 : 65) descriu totes dues formes (*així* i *aixina*) en el model escrit referencial, però sense donar-ne més detalls. En l'enquesta s'han produït aquestes formes :

[626] Cal considerar la forma *ací* com a tradicional i normativa (+T+N-C), mentre que *aquí* cal considerar-la com a tradicional i normativa, però coincident amb el castellà (+T+N+C).

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
així	–	–	61.3% (68)	42.9% (6)	60.7% (17)	62.9% (22)	67.6% (23)
aixina i var.[627]	100% (17)	100% (9)	38.7% (43)	57.1% (8)	39.3% (11)	37.1% (13)	32.4% (11)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
així	–	–	–	73.9% (17)	52.9% (9)	59% (36)
aixina i var.	100% (9)	100% (8)	100% (9)	26.1% (6)	47.1% (8)	41% (25)

taula 31 : l'adverbi de manera *així*

Mentre que entre les generacions adultes només apareix la variant tradicional col·loquial *aixina*, entre els jóvens estudiants de l'Alacantí predomina en l'actualitat la variant *així* (61.3%), almenys en la parla formal. Els alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe són els únics que conserven majoritàriament (57.1%) la variant tradicional. Per localitats és a Alacant on la introducció de la variant més formal ha tingut un èxit major (73.9%), mentre que a Mutxamel i a Xixona hi ha percentatges d'ús d'*així* inferiors al 60%.[628]

7.7.4.8 Els adverbis temporals *llavors* i *aleshores*

Sanchis Guarner (1950 : 258) explica que l'adverbi *llavors* és la forma que cal emprar, tot seguint el model dels autors clàssics, però reconeix que ha perdut vitalitat. La variant *llavons* era la forma més utilitzada en el País Valencià, però en el moment que Sanchis va escriure la seua Gramàtica només se sentia en alguns pobles de la Serra d'Aitana. De tota manera Sanchis la cataloga com una forma només apta per als escrits populistes. El mot *aleshores* és per a Sanchis un simple sinònim de *llavors*. Per últim la forma *entonces*, que s'ha introduït en el valencià parlat, és un castellanisme totalment intolerable. El *DCVB* documenta la forma *llavonses* al Pinós i a Benidorm, i no esmenta l'ús del mot *aleshores* al País Valencià.

Lacreu (1990 : 262) indica que la forma *entonces* és un castellanisme que no té lloc en cap modalitat de l'estàndard i que cal substituir pels mots *aleshores* o *llavors*.

---

[627] Hi ha 42 alumnes (el 97.7% d'aquest grup) que han produït *aixina*, i un únic alumne (el 2.3% del grup) que ha realitzat *aixís*.

[628] Mentre la forma *aixina* seria la tradicional –però no sembla que es puga admetre com a normativa– (+T-N-C), cal considerar *així* com una forma no tradicional i normativa (-T+N-C).

Explica que si bé *llavors* (pronunciat [ʎavɔ́s]) és encara viu en altres regions del domini lingüístic, l'adverbi *aleshores* sembla haver adquirit una major difusió entre els valencians cultes, malgrat tenir un caràcter literari. A més, sembla que el seu significat s'assimila intuïtivament amb major facilitat que el de *llavors*. Recomana també la utilització d'expressions sinònimes, com ara *en aquell moment*, *en aquell temps*, *en aquest cas*, *amb això*..., en aquells contextos que reclamen una gran naturalitat, i adverteix que convé evitar les nombroses variants orals que té l'adverbi *llavors* : *llavores*, *llavòrens*, *llavons*, *allavors*... En l'enquesta s'han arreplegat les variants següents :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
aleshores	–	–	49.1% (53)	28.6% (4)	70.4% (19)	50% (17)	39.4% (13)
llavors	5.9% (1)	–	11.1% (12)	–	–	14.7% (5)	21.2% (7)
entonces	94.1% (16)	100% (9)	39.8% (43)	71.4% (10)	29.6% (8)	35.3% (12)	39.4% (13)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
aleshores	–	–	–	87% (20)	68.8% (11)	25% (15)
llavors	–	–	11.1% (1)	8.7% (2)	–	16.7% (10)
entonces	100% (9)	100% (8)	88.9% (8)	4.3% (1)	31.2% (5)	58.3% (35)

taula 32 : els adverbis temporals *llavors* i *aleshores*

La variant *entonces* és la que utilitzen les generacions adultes de les tres localitats investigades. La producció de *llavors* per una informant xixonenca de la generació de la gent gran cal considerar-la com un ús genuí, però ja residual, ja que deu ser un dels darrers vestigis de l'ús d'aquest adverbi en la comarca.[629] Entre els jóvens l'ús d'*entonces* en situació formal queda reduït al 39.8%. Aquesta reducció està molt relacionada amb la localitat de residència (la variant tradicional no normativa es manté millor en la mesura que el català té una major presència ambiental) i amb la combinació de primera llengua i programa educatiu. Com es pot comprovar en la taula, els alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe, més fidels al model de llengua col·loquial tradicional, mantenen en un grau molt elevat l'ús d'*entonces* (71.4%), mentre que per als alumnes dels programes bilingües l'ús d'*entonces*, molt més reduït, també

[629] La informant ha tingut un ofici tradicional a Xixona (elaboració de torró i de gelat), però la seua activitat com a gelatera la desenvolupava a Almendralejo (Extremadura), per la qual cosa no sembla que l'ús de *llavors* puga ser una contaminació deguda a les emigracions temporals que realitzen una gran part dels xixonencs que es dediquen a aquestes activitats. El xixonenc Pasqual Sanchis Colomina ens confirma haver escoltat la forma *llavors* en la boca de diverses persones d'edat de Xixona, però com a variant no habitual, ja que en l'ús normal s'usa la forma *entonces*.

està directament relacionant amb la major presència del català com a primera llengua dels alumnes. Conforme ha assenyalat Lacreu (1990), l'ús d'*aleshores* (49.1%) ha triomfat entre els jóvens sobre l'ús de *llavors* (11.1%). Les dades indiquen que els enquestats que utilitzen *aleshores* en una major proporció són els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (70.4%).[630]

7.7.4.9 Ús d'alguns quantitatius i indefinits

7.7.4.9.1 L'adverbi de quantitat *gens*

L'ús de l'adverbi de quantitat *gens* es troba en l'actualitat interferit per l'ús del pronom *res*, tot seguint l'esquema del castellà que utilitza el mot *nada* amb aquests dos sentits. Segons Lacreu (1990 : 251) aquesta interferència és habitual en les persones que tenen el castellà com a primera llengua. És obvi que l'ús del pronom *res* en comptes de *gens* (que pot ser adjectiu o adverbi) no és acceptable en la llengua formal. Els resultats que s'han arreplegat són :[631]

GENERAL / **ESCOLARS**

	AVIS	PARES	FILLS	Cat. / bil. - L. Castellà	Castellà - L. Català	Bilingües - L. Català	Català - L. Català
gens	41.2% (7)	55.6% (5)	82.1% (92)	85.7% (12)	82.8% (24)	88.6% (31)	73.5% (25)
res	41.2% (7)	22.2% (2)	17.9% (20)	14.3% (2)	17.2% (5)	11.4% (4)	26.5% (9)
cap de poquet	17.6% (3)	22.2% (2)	–	–	–	–	–

ADULTS PER LOCALITATS / **ESCOLARS PER LOCALITATS**

	ALACANT	MUTXAMEL	XIXONA	ALACANT	MUTXAMEL	XIXONA
gens	33.33% (3)	100% (8)	11.1% (1)	100% (23)	66.7% (12)	82% (50)
res	66.7% (6)	–	33.3% (3)	–	33.3% (3)	18% (11)
cap de poquet	–	–	55.6% (5)	–	–	–

taula 33 : l'adverbi de quantitat *gens*

[630] La forma *llavors* cal considerar-la com a no tradicional i normativa (-T+N-C), ja que malgrat que se n'ha trobat un cas en una informant de la generació dels avis no es pot considerar que en l'actualitat forme part del model de llengua tradicional de la comarca a què tenen accés els estudiants ; *aleshores* és també una variant no tradicional i normativa (-T+N-C) ; *entonces* és una forma tradicional i no normativa (+T-N+C).

[631] La pregunta utilitzada és : "Imagina que a tu no t'agrada el formatge en absolut. Tu diries (sense dir *en absolut*) : *el formatge no m'agrada...*".

Com pot veure's en les taules, l'ús de *res* amb el sentit de *gens* és important en les generacions adultes d'Alacant (66.7%) i Xixona (33.3%), i inexistent a Mutxamel. La hipòtesi interpretativa més raonable és que mentre a Alacant es tracta d'un ús interferit pel castellà des de ja fa temps (cal recordar que tots els enquestats d'Alacant corresponen a la generació dels més majors) a Xixona pot haver una altra explicació. En efecte, es veu com a aquesta darrera localitat l'ús més habitual de la generació adulta és la locució adverbial *cap de poquet*, d'un ús molt local. Possiblement l'alternativa innovadora a l'ús d'aquesta locució (clarament en decadència entre la generació dels jóvens) siga l'adverbi *res*, utilitzat també en la població (encara que, com és lògic, amb usos diferents). Entre les generacions jóvens predomina amb gran claredat l'ús de la forma normativa *gens* (82.1%), i si bé s'observa un ús major de *res* en el grup d'alumnes catalanoparlants dels programes bilingües no sembla que aquestes diferències siguen significatives.[632]

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

7.7.4.9.2 L'adjectiu indefinit *cap*

En aquest apartat s'investiga l'ús de la forma *cap* (adjectiu indefinit referit a elements comptables) i de la forma *ningun*, *ninguna*, que se sol utilitzar en algunes comarques valencianes amb el mateix valor de *cap*. L'única descripció dialectològica actual és la de Segura (1998 : 108) que afirma que a Elx la forma *cap* es conserva puntualment en l'àmbit rural i entre els ancians, però que en l'àmbit urbà i entre els jóvens s'utilitza *ningun* o *ninguno*. Per a Sanchis Guarner (1950 : 224) la forma *ningun* pot ser sinònim d'*algun* en les frases interrogatives i condicionals, i és el seu corresponent en les frases negatives.

Per més que *ningun* és una forma genuïna i, a més, es tracta d'una variant que té una gran tradició, en l'actualitat sol considerar-se que és minoritària i, en conseqüència, es recomana l'ús de la forma *cap* en els nivells formals (Lacreu, 1990 : 132 ; Polanco, 1990 : 75). Sanchis Guarner (1950 : 224) no considera correcta la intercalació de la preposició *de* entre *cap* i el substantiu que determina (ex. *no he vist cap de persona coneguda*), fenomen que descriu com a propi dels habitants de les serres d'Aitana i Mariola i de la Vall de Novelda. Lacreu (1990 : 131) i Polanco (1990 : 74-75) es

[632] En aquest cas la forma *gens* és la tradicional i normativa (+T+N-C), la forma *res* seria un ús no tradicional i no normatiu (-T-N+C) i la locució *cap de poquet* cal considerar-la com a tradicional i no normativa (+T-N-C), ja que és d'ús molt local.

refereixen a aquest mateix fenomen com un col·loquialisme, i diuen que cal evitar-lo en els nivells formals. La *PEOLC II* (IEC, 1993 : 21) considera com a propi de l'àmbit restringit l'ús de *ningun*, *ninguna* en els parlars valencians. Els resultats que s'han arreplegat respecte d'aquesta variable són :

GENERAL

	AVIS	PARES	FILLS
cap	11.8% (2)	44.4% (4)	39.6% (44)
cap de	11.8% (2)	22.2% (2)	2.7% (3)
ningun	76.5% (13)	33.3% (3)	56.8% (63)
gens de	–	–	0.9% (1)

ESCOLARS

	Cat. / bil. - L. Castellà	Castellà - L. Català	Bilingües - L. Català	Català - L. Català
cap	42.9% (6)	34.5% (10)	38.2% (13)	44.1% (15)
cap de	7.1% (1)	3.4% (1)	–	2.9% (1)
ningun	50% (7)	62.1% (18)	61.8% (21)	50% (17)
gens de	–	–	–	2.9% (1)

ADULTS PER LOCALITATS

	ALACANT	MUTXAMEL	XIXONA
cap	11.1% (1)	25% (2)	33.3% (3)
cap de	–	–	44.4% (4)
ningun	88.9% (8)	75% (6)	22.2% (2)
gens de	–	–	–

ESCOLARS PER LOCALITATS

	ALACANT	MUTXAMEL	XIXONA
cap	56.5% (13)	33.3% (6)	36.7% (22)
cap de	8.7% (2)	–	1.7% (1)
ningun	34.8% (8)	66.7% (12)	60% (36)
gens de	–	–	1.7% (1)

taula 34 : l'adjectiu indefinit *cap*

L'ús de *ningun* és predominant en les generacions adultes d'Alacant i de Mutxamel (encara que coexisteix amb l'ús de *cap*) ; a Xixona també apareix *ningun*, però l'ús predominant és de l'indefinit *cap*, que en moltes ocasions va acompanyat de la preposició *de*. Un poc més de la meitat dels jóvens (56.8%) utilitza *ningun*, mentre que només el 39.6% utilitza la variant normativa *cap*. Per grups, s'observa una major tendència a l'ús de la variant *ningun* entre els alumnes de primera llengua castellana o bilingües (al voltant del 60%), mentre en la resta de grups d'alumnes (catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe i catalanoparlants dels programes bilingües) hi ha uns percentatges una mica inferiors d'ús de la variant *ningun* (al voltant del 50%). Per tant, cal interpretar que entre els jóvens l'ús de *ningun* està reforçat pel contacte amb el castellà. Per localitats l'ús de la variant normativa és més accentuat a Alacant (56.5%).[633]

[633] En aquest cas la forma *cap* és la tradicional i normativa (+T+N-C), la forma *ningun* cal considerar-la tradicional i normativa (és admesa per la *PEOLC II* en l'àmbit restringit), i malgrat que no és un castellanisme sí és cert que l'ús es troba reforçat en l'actualitat pel paral·lelisme amb el castellà (+T+N+C). L'ús de *cap de* no és una innovació en aquesta comarca, ja que té un ús bastant estés entre els adults de Xixona, per la qual cosa cal considerar-la com a tradicional no normativa (+T-N-C). Per últim, l'ús de *gens de* sembla un *lapsus* que no es tindrà en compte.

7.7.4.10 Formes d'alguns numerals

En aquest apartar s'analitza l'ús dels numerals *u/uno*, *dos/dues* i *vuit/uit*. Les formes d'aquests numerals que s'utilitzen a l'Alacantí són coincidents amb les del valencià general. Així, l'ús de la forma *dos* sense flexió de gènere –igual que en la major part del català col·loquial general– i la pronúncia *uit*, apareixen descrites com les formes habituals valencianes (Sanchis, 1950 : 219 ; Veny, 1983[4] : 163 ; Alegre, 1991 : 211). L'ús de la forma *uno* és una interferència del castellà molt habitual a la comarca de l'Alacantí.[634]

La *PEOLC II* (IEC, 1993 : 21-22) considera admissible en l'àmbit general l'ús invariable de *dos*, i admissible en l'àmbit restringit (parlars valencians) la pronunciació *uít* del numeral *vuit*. No fa referència a l'altre fenomen ací estudiat, però és evident que l'ús de la forma *uno* és una interferència inadmissible del castellà.[635] En aquest treball s'ha investigat la producció d'aquestes variables lingüístiques. En el cas del numeral *u*, la pregunta formulada és de l'estil *Quin és el dia anterior al 2 de març ?* o *Quin és el primer dia del mes de març ?*, és a dir, en un context afavoridor de l'aparició de la forma normativa. Els resultats que s'han arreplegat són els següents :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
u	17.6% (3)	44.4% (4)	92.9% (104)	100% (14)	100% (29)	82.9% (29)	94.1% (32)
uno	82.4% (14)	55.6% (5)	7.1% (8)	–	–	17.1% (6)	5.9% (2)
dos	100% (17)	100% (9)	58.9% (66)	85.7% (12)	51.7% (15)	48.6% (17)	64.7% (22)
dues	–	–	41.1% (46)	14.3% (2)	48.3% (14)	51.4% (18)	35.3% (12)
uit	100% (17)	100% (9)	93.8% (105)	100% (14)	100% (29)	91.4% (32)	88.2% (30)
vuit	–	–	6.3% (7)	–	–	8.6% (3)	11.8% (4)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
u	11.1% (1)	12.5% (1)	55.6% (5)	95.7% (22)	94.4% (17)	90.2% (55)
uno	88.9% (8)	87.5% (7)	44.4% (4)	4.3% (1)	5.6% (1)	9.8% (6)
dos	100% (9)	100% (8)	100% (9)	30.4% (7)	61.1% (11)	70.5% (43)
dues	–	–	–	69.6% (16)	38.9% (7)	29.5% (18)
uit	100% (9)	100% (8)	100% (9)	91.3% (21)	88.9% (16)	95.1% (58)
vuit	–	–	–	8.7% (2)	11.1% (2)	4.9% (3)

taula 35 : formes d'alguns numerals

634 Aquest ús no ha estat descrit per a la comarca de l'Alacantí, però Segura (1998 : 108) l'explica per a la ciutat veïna d'Elx : "*uno* és la forma habitual del primer cardinal. *U* apareix només en expressions com *'l'u de març'*".

635 Polanco (1990 : 72) admet les formes *dos* (femení) i *uit* en la seua proposta d'estàndard oral. En canvi, Mollà (1990 : 58) proposa mantenir la dualitat *dos/dues* i la pronúncia *vuit*. A mitjan camí, Lacreu (1990 : 118) aposta per la forma *dues* (*dos* en femení només seria acceptable en nivells poc formals), però accepta la pronúncia *uit*, si bé prefereix la forma *vuit*.

Els resultats de les generacions adultes confirmen l'ús exclusiu de *dos* (com a forma femenina) i de *uit* en la comarca de l'Alacantí, mentre que la variant castellanitzada *uno* predomina clarament a Alacant i a Mutxamel i està fortament introduïda a Xixona, encara que sense ser-hi la més utilitzada. Les dades per generacions indiquen que la forma no normativa *uno* és més utilitzada en la generació de la gent gran (82.4%) que no en la generació dels pares (55.6%). L'ús dels numerals ha experimentat una variació considerable entre els generacions adultes i la dels estudiants, variació deguda segurament al fet que els nombres tenen un ús escolar molt important, cosa que augmenta la influència del model de llengua de l'escola en aquest camp.

En cadascun dels numerals hi ha tendències diferents :

a) En el cas de l'*u*, s'ha estés clarament la forma normativa (88.4%), i a més d'una manera bastant homogènia entre tots els grups d'alumnes. Només cal destacar un ús relativament més elevat d'*uno* entre els alumnes bilingües dels programes educatius bilingües.

b) Pel que fa a la forma femenina *dues*, inexistent en la parla dels adults, s'ha introduït d'una manera decidida (41.1%) entre els estudiants, sobretot en els dels programes bilingües (amb percentatges d'entre el 35.3% i el 51.4%), mentre que els alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe usen la variant *dues* en un percentatge molt més reduït (14.3%), i mostren una altra vegada la seua preferència pel model de llengua col·loquial tradicional. Per localitats, s'observa que *dues* s'ha introduït amb major facilitat en les poblacions amb menor contacte amb el model de llengua tradicional, sobretot a Alacant (69.6%), on és majoritària. La variant *dues* és, per tant, una forma introduïda sobretot en l'àmbit dels programes educatius bilingües i en les poblacions amb menor presència de la llengua catalana.

c) La variant *vuit* té una presència molt reduïda en el model de llengua dels estudiants de l'Alacantí (6.3%).[636]

[636] En aquesta variable cal considerar les formes *dues* i *vuit* com a no tradicionals i normatives (-T+N-C), les formes *u* i *uit* com a tradicionals i normatives (+T+N-C), *dos* és una forma tradicional i normativa que té a més el reforç del paral·lelisme amb el castellà (+T+N+C), i la forma *uno* com a tradicional, encara que no normativa i castellanitzant (+T-N+C).

7.7.4.11 Ús de la preposició de direcció *cap a*

Colomina (1985a : 188-189 i 329 ; 1986 : 308-309) descriu tres variants principals de la preposició *cap a* :

a) *cab a*, amb sonorització de l'oclusiva final en contacte amb la vocal següent, a la major part dels pobles situats al nord de la línia Biar-Busot (a Xixona, a més de *cab amun(t)* també es pronúncia *cav amun(t)* i *ca amun(t)*, i a la Torre *cab amunt* entre els parlants més grans) ;

b) *pac a*, per metàtesi, a Santa Pola, el Camp d'Alacant i la Marina ;

c) *p'a*, adopció del castellà *p'a* (< para), al Vinalopó Mitjà, Elx, Crevillent i Guardamar. A la comarca del Vinalopó Mitjà els parlants ancians empren com a sinònim *devers* (pronunciat *deves a*). Colomina també descriu l'ús de *dret a* a la ciutat d'Elx (pronunciat moltes vegades per metàtesi *detr a*), i l'ús antic de la forma *volta a* a la ciutat d'Alacant, que només documenta en la literatura costumista.

Aquesta darrera forma és certificada en l'actualitat per Segura (1996 : 96), qui afirma que es pronuncia *bolta a* (amb *o* tancada) i és encara molt comuna a la ciutat i a l'Illa Plana. Tanmateix, segons aquest autor la forma habitual a tota la subcomarca és la metàtesi *pac a*, i també se sent utilitzar la forma *p'a*, sobretot a la zona meridional del terme (el Bacarot i el Rebolledo). Per a la ciutat d'Elx, Segura (1996 : 113) esmenta com a més habitual la forma *p'a*, i també documenta l'existència de la forma *dret a*, pronunciada de vegades *detr a* i també, per deformació, *retr'a*.[637]

La *PEOLC II* no fa referència a les formes d'aquesta preposició. Mollà (1990 : 64) descriu la forma *cap a* en el model escrit referencial, però sense donar-ne més detalls. Ponsoda i Segura (1997 : 73) distingeixen tres tipus de formes en estudiar aquest fenomen : a) les formes tradicionals (*cab a*, *cav a*, *devés a*, *volta a* i *pac a* ; b) la forma acastellanada *p'a* ; c) la forma normativa innovada *cap a*. Els resultats que obtinguts en l'enquesta són els següents :

[637] Montoya (1989 : 114-116) ha estudiat l'ús de la preposició *cap a* en les comarques més meridionals. Per a aquest autor –i també per a Segura– la forma *p'a* pot ser presa del murcià veí, tal i com afirma Colomina, però també podria tractar-se d'una evolució local de la forma *pac a*. Segura esmenta també la possibilitat d'una reducció de formes com ara *p'amunt* o *p'avall*.

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
cap a	–	11.1% (1)	74.8% (80)	35.7% (5)	92.6% (25)	75.8% (25)	75.8% (25)
cab a, *cav a*	23.5% (4)	55.6% (5)	16.8% (18)	42.9% (6)	–	21.2% (7)	15.2% (5)
pac a	76.5% (13)	33.3% (3)	6.5% (7)	14.3% (2)	3.7% (1)	3% (1)	9.1% (3)
p'a	–	–	1.8% (2)	7.1% (1)	3.7% (1)	–	–

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
cap a	–	12.5% (1)	–	95.5% (21)	70.6% (12)	67.2% (39)
cab a, *cav a*	–	–	100% (9)	4.5% (1)	–	29.3% (17)
pac a	100% (9)	87.5% (7)	–	–	17.6% (3)	3.4% (2)
p'a	–	–	–	–	11.8% (2)	–

taula 36 : ús de la preposició de direcció *cap a*

L'estat dialectal que mostren les dades de la taula 36 coincideix amb les descripcions de Colomina (1985a, 1986) i de Segura (1996) : la forma amb metàtesi *pac a* a Alacant i a Mutxamel (fixem-nos que l'únic cas de *cap a* en aquesta darrera localitat pertany a la generació dels pares) i *cab a* o *cav a* com a forma única de Xixona. Entre els estudiants ha triomfat clarament la forma normativa *cap a* (74.8%). L'ús de les formes tradicionals no normatives només presenta un percentatge significatiu entre els alumnes catalanoparlants i bilingües dels programes monolingües (14.3% d'ús de *pac a* i 7.1% d'ús de *p'a*), i ja a gran distància l'ús de la variant *pac a* entre els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües (9.1%). Per localitats l'ús de les variants no normatives es concentra a Mutxamel (29.4%), mentre que a Xixona és remarcable la substitució de les formes tradicionals (i normatives) *cab a* o *cav a* per la variant normativa *cap a*, potser per la influència de la llengua escrita.[638]

7.7.4.12 Ús de *davall*

No hi ha una descripció dialectològica detallada de l'ús de *davall* en les poblacions de la comarca de l'Alacantí, i tampoc a les comarques veïnes. Segura (1998 : 113) esmenta l'ús de *baix* com a sinònim de *davall* a Elx, però sense aportar-ne més dades. Pel que fa al valencià general, Sanchis (1950 : 283) adverteix que cal usar la preposició *sota* (malgrat que haja perdut vitalitat en el valencià parlat) o el seu sinònim

[638] Tot seguint Ponsoda i Segura (1997 : 73) cal considerar la forma *cap a* com una innovació normativa (-T+N-C), les formes *cab a* i *cav a* com a tradicionals i normatives (+T+N-C), la forma amb metàtesi *pac a* com a tradicional no normativa (+T-N-C) i la forma *p'a* com a no tradicional, no normativa i castellanitzant (-T-N+C).

davall, i no considera acceptable la substitució per *baix*, que se sent sovint en la llengua parlada. El *DCVB* esmenta les variants *davall* i *devall* com a formes valencianes.

La *PEOLC II* no esmenta aquest fenomen, ja que l'ús n'apareix descrit als diccionaris normatius. La utilització de *baix* (que té el sentit de "a una altura poc considerable" o "a la part baixa" oposat, per tant, a *dalt*) en compte de *davall* (que té el significat de "posició d'una persona o d'una cosa en relació a allò que és més alt en direcció vertical") no pot considerar-se adequada. Per això Lacreu (1990 : 300) afirma que el desplaçament de *sota* (o del sinònim *davall*) pel castellanisme *baix* en el llenguatge col·loquial "cal refusar-lo en tots els nivells", ja que el mot *baix* pot tenir valor adverbial, nominal o adjectival, però no pot tenir mai valor prepositiu. Polanco (1990 : 98) proposa l'ús preferible de *davall* (*sota* hauria d'emprar-se limitadament i progressiva), i només accepta *baix* com a forma col·loquial.

En la comarca de l'Alacantí encara s'utilitza *davall* en la llengua oral, encara que apareix substituït amb molta freqüència per *baix*. La forma *sota*, en cas d'aparèixer, s'hauria introduït a través dels mitjans de comunicació del Principat. En l'enquesta s'han arreplegat les formes següents :

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
davall	23.5% (4)	55.6% (5)	41.1% (46)	50% (7)	37.9% (11)	34.3% (12)	47.1% (16)
baix.	76.5% (13)	44.4% (4)	42.9% (48)	28.6% (4)	48.3% (14)	48.6% (17)	38.2% (13)
debaix / abaix /	–	–	14.3% (16)	21.4% (3)	13.8% (4)	14.3% (5)	11.8% (4)
sota	–	–	1.8% (2)	–	–	2.9% (1)	2.9% (1)

	ADULTS PER LOCALITATS			**ESCOLARS PER LOCALITATS**		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
davall	–	–	100% (9)	21.7% (5)	11.1% (2)	62.3% (38)
baix	100% (9)	100% (8)	–	65.2% (15)	55.6% (10)	23% (14)
debaix / abaix	–	–	–	8.7% (2)	33.3% (6)	13.1% (8)
sota	–	–	–	4.3% (1)	–	1.6% (1)

taula 37 : ús de *davall*

Els resultats de l'enquesta mostren amb gran claredat l'estat dialectal : la forma *davall* té una vitalitat plena a Xixona, però a Alacant i a Mutxamel s'utilitza únicament la variant castellanitzant *baix* com a preposició de posició. Entre els jóvens totes dues formes tenen una presència semblant (al voltant del 40%), però s'han introduït també

formes innovades castellanitzats, com ara *debaix* o *abaix* (14.3%), mentre que la innovació normativa *sota* no ha tingut èxit (1.8%). La introducció d'aquestes variants innovades s'observa sobretot entre els alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe (21.4%). Si s'observen els resultats dels estudiants per localitats es veu que *davall* continua tenint un ús predominant –encara que no únic– a Xixona (62.3%), mentre que a Alacant i a Mutxamel continua predominant *baix* (65.2% i 55.6% respectivament). La introducció de *davall* en aquestes darreres localitats (21.7% i 11.1% respectivament) és una mica més tímida que la introducció de la forma *baix* a Xixona (23%). També és remarcable l'alt percentatge que presenten les innovacions castellanitzants a Mutxamel (33.3%).[639]

7.7.4.13 Ús de la conjunció il·lativa *doncs*

Sanchis Guarner (1950 : 359) indica que la conjunció *doncs* no s'utilitza en l'actualitat en el valencià parlat, però sí que cal utilitzar-la en la llengua literària. De fet, el *DCBV* no n'arreplega l'ús, ni el de cap de les seues variants, al País Valencià. Polanco (1990 : 100) esmenta l'ús al País Valencià d'alguns formes col·loquials genuïnes que tenen el sentit que el mot *doncs* (*per tant*, *en conseqüència*, *i així*, *i bé*) i d'altres castellanitzades (*pues*, *pos*, *luego*). En els usos formals de l'estàndard oral proposa l'ús prioritari de les formes col·loquials genuïnes i la introducció progressiva de la forma *doncs*. D'una manera paral·lela, Lacreu (1990 : 311) també proscriu l'ús dels castellanismes *pues* i *luego*, i proposa la utilització de formes alternatives, com ara *per tant*, *per consegüent*, *en conseqüència*, *de manera que*... entre les quals es troba la forma *doncs*. Les formes arreplegades amb el sentit il·latiu són les següents :

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
doncs	–	–	25.4% (28)	7.1% (1)	13.8% (4)	30.3% (10)	38.2% (13)
pos	76.5% (13)	44.4% (4)	18.2% (20)	21.4% (3)	20.7% (6)	6.1% (2)	26.5% (9)
pues	23.5% (4)	55.6% (5)	56.4% (62)	71.4% (10)	65.5% (19)	63.6% (21)	35.3% (12)

[639] Cal considerar *davall* com a forma tradicional i normativa (+T+N-C), *baix* com a forma tradicional no normativa, (+T-N+C), *debaix* i *abaix* com a formes no tradicionals, no normatives i castellanitzants (-T-N+C), i *sota* és una innovació normativa no tradicional (-T+N-C).

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
doncs	–	–	–	52.2% (12)	17.6% (3)	16.7% (10)
pos	55.6% (5)	87.5% (2)	55.6% (5)	8.7% (2)	23.5% (4)	21.7% (13)
pues	44.4% (4)	12.5% (1)	44.4% (4)	39.1% (9)	58.8% (10)	61.7% (37)

taula 38 : ús de la conjunció il·lativa *doncs*

Els resultats mostren que les formes *pos* i *pues* són les úniques que s'utilitzen per les generacions adultes : *pos* s'usa més per la generació dels més majors i *pues* per la dels pares. També s'observa en la taula que l'ús de *pos* destaca a Mutxamel, mentre que a Alacant i a Xixona hi ha un major equilibri entre totes dues formes. Entre els estudiants s'ha introduït la forma normativa *doncs* en un percentatge no massa elevat però significatiu (25.4%). Per grups, s'observa que són els alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà els que menys utilitzen la innovació normativa *doncs* (7.1%), mentre que en els grups d'alumnes dels programes bilingües la introducció de *doncs* és major en la mesura que hi ha una major presència del català com a primera llengua. Per tant, la introducció de la variant normativa *doncs* està promoguda pels programes educatius bilingües, i dins d'aquests programes són els alumnes amb major contacte amb el castellà els que utilitzen més les variants *pos* i *pues*. Però el que sembla realment rellevant és l'alt percentatge d'introducció de la forma *doncs* que s'observa a Alacant (52.2%), molt més elevat que el de Mutxamel (17.6%) o el de Xixona (16.7%), cosa que indica que l'acceptació d'aquesta variant està relacionada amb la menor presència ambiental del model de llengua tradicional.[640]

7.7.4.14 Els pronoms febles

Colomina (1985a : 163-176 i 308-318) va realitzar la primera descripció general del funcionament dels pronoms febles al valencià de l'Alacantí-Vinalopó, i també ha estudiat aquesta temàtica d'una manera més concreta a la comarca de l'Alacantí (1986 : 307-308). Segura ha fet contribucions imprescindibles per a la descripció del sistema dels pronoms febles a les poblacions d'Alacant (1996 : 76-87) i d'Elx (1998 : 59-64). Altres estudis que es tindran presents en aquest apartat són el de Colomina (1991 : 62-66), que descriu el funcionament d'aquests clítics, tant en substitució simple com en

[640] La forma *doncs* es considera com una innovació no tradicional i normativa (-T+N-C), i les formes *pos* i *pues* com a formes tradicionals i no normatives, a més de castellanitzants (+T-N+C).

combinacions, a la Marina Baixa, i sobretot l'estudi de Todolí (1993) sobre els clítics pronominals de tercera persona a les comarques d'Alacant.

En aquesta anàlisi del model de llengua dels estudiants de l'Alacantí s'estudien únicament alguns fenòmens relacionats amb la morfologia i la sintaxi dels pronoms febles. L'objectiu no és descriure en profunditat la totalitat del sistema dels clítics pronominals, sinó únicament assenyalar l'existència de canvis generacionals en l'ús dels pronoms febles i calibrar la influència que hi puga tenir el sistema educatiu. Per tant, només s'han seleccionat alguns aspectes de la morfologia i de l'ús dels pronoms febles que *a priori* semblaven interessants per a l'anàlisi de la variació lingüística en aquest camp. En total s'investiguen nou variables relacionades amb la morfologia i l'ús de les formes simples dels pronoms febles i quatre variables referides a combinacions de pronoms.

7.7.4.14.1 Formes simples dels pronoms

7.7.4.14.1.1 Forma del pronom de primera persona singular *me* en posició enclítica (*Creure'm*)

Colomina (1985a : 164, 309) descriu l'ús de les formes reduïdes dels pronoms febles darrere d'un imperatiu acabat en vocal en els pobles situats al nord de la línia Biar-Busot i al Camp d'Alacant, i l'ús de les formes plenes dels pronoms al Vinalopó Mitjà i Baix i a Guardamar. Segura (1996 : 77) afirma que mentre a la ciutat d'Alacant es manté l'ús de les formes reduïdes descrit per Colomina, al camp s'observa una dualitat de situacions : mentre que al camp meridional (el Bacarot i el Rebolledo i a les famílies de la ciutat que renaixen d'aquesta zona) s'empren les formes plenes, a l'Horta d'Alacant (el Palamó, Tànger i la Santa Faç) s'empren les formes reduïdes i al camp central (la Canyada, el Verdegàs, etc.) s'empren totes dues formes, però la tendència és que s'imposen les formes plenes entre els més jóvens.

La *PEOLC II* (IEC, 1993 : 23) no inclou entre les formes pròpies de l'àmbit general la forma plena del pronom *me* en posició enclítica. Polanco (1990 : 79) només accepta les formes reduïdes en aquesta posició dins de l'estàndard oral (amb l'excepció de *vos*). Els resultats obtinguts en l'enquesta són els següents :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
creure'm	29.4% (5)	66.7% (6)	78.6% (88)	71.4% (10)	72.4% (21)	82.9% (29)	82.4% (28)
creu-me[641]	70.6% (12)	33.3% (3)	21.4% (24)	28.6% (4)	27.6% (8)	17.1% (6)	17.6% (6)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
creure'm	–	37.5% (3)	88.9% (8)	78.3% (18)	61.1% (11)	85.2% (52)
creu-me	100% (9)	62.5% (5)	11.1% (1)	21.7% (5)	38.9% (7)	14.8% (9)

taula 39 : forma del pronom de primera persona singular *me* en posició enclítica

L'estat dialectal obtingut en l'enquesta correspon bàsicament al de les descripcions de Colomina (1985a) i de Segura (1996), però introdueix alguna puntualització : ús predominant de la forma plena al sud de la línia Biar-Busot (Alacant i Mutxamel) i ús de la forma reduïda a Xixona. Tots els entrevistats d'Alacant han realitzat la forma plena. A Mutxamel també predomina la forma plena (62.5%), però el predomini és major en la generació dels pares (75%), mentre que en la dels avis s'observa un ús equilibrat de les dues formes (50% i 50% respectivament). Els resultats d'Alacant i de Mutxamel corroborarien, almenys parcialment, els descrits per Segura (1996). Per últim, a Xixona s'observa l'ús gairebé exclusiu de la forma reduïda.

Els resultats dels jóvens indiquen un predomini clar de les formes reduïdes, que s'observa en tots els grups d'alumnes i en totes les localitats. Els alumnes amb major tendència a utilitzar les formes plenes són els catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà, que com sempre és el grup que millor manté les formes col·loquials tradicionals no normatives, i els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües, potser per causa de la similitud de la forma plena amb l'equivalent castellà. Per localitats, s'observa que és a Mutxamel on les formes plenes s'utilitzen més entre l'alumnat (38.9%).[642]

[641] S'ha inclòs en aquest grup un únic alumne de Mutxamel del grup castellanoparlants escolaritzat en català que ha produït la forma *creure-me*.

[642] Tot tenint en compte la tradició de la comarca, cal considerar la forma reduïda com a tradicional i normativa (+T+N-C) i la forma plena com a tradicional i no normativa (+T-N+C).

7.7.4.14.1.2 Forma del pronom de segona persona singular *te* en posició proclítica (*Com et diuen ?*)

Colomina (1985a : 163, 308 ; 1986 : 307) descriu les solucions següents en l'ús dels pronoms *em*, *et* i *es* davant de verb començat per consonant a l'Alacantí :[643]

1) *en*, *el*, *es*, *mos*, *vos*, *es* : a Xixona, el Campello i Agost.

2) *en*, *es*, *es*, *mos*, *vos*, *es* : a Busot, Aigües i la Torre.

3) *me/en*, *te*, *se/es*, *mos*, *vos*, *se/es* : a Sant Joan, Sant Vicent, Mutxamel i Alacant.

Segura (1996 : 77-78) afirma que al municipi d'Alacant els parlants jóvens han generalitzat les formes *me*, *te*, *se*, que considera acastellanades, i que aquest canvi es pot observar a través de les generacions, ja que els parlants més vells empren de tant en tant les formes reforçades, llevat de la de segona persona que sempre és *te*. També assenyala que les formes plenes solen utilitzar-se davant de vocal tònica (ex.: *me ix*, *se obri*), mentre que les elidides s'empren més davant de vocal àtona, especialment si aquesta és *a* o *e* (ex.: *m'agrâ*, *t'ascolta*). La *PEOLC II* (IEC, 1993 : 23) no inclou entre les formes pròpies de l'àmbit general la forma plena del pronom *te* en posició proclítica.[644] Els resultats obtinguts en l'enquesta són els següents :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
et	5.9% (1)	–	72.1% (80)	76.9% (10)	79.3% (23)	68.6% (24)	67.6% (23)
te	47% (8)	–	5.4% (6)	–	10.3% (3)	2.9% (1)	5.9% (2)
el	47% (8)	100% (9)	16.2% (18)	15.4% (2)	3.4% (1)	25.7% (9)	17.6% (6)
es	–	–	6.3% (7)	7.7% (1)	6.9% (2)	2.9% (1)	8.8% (3)

[643] En l'obra publicada el 1985 (1985a : 163, 308) descriu de manera més general les variants d'aquests pronoms al valencià de l'Alacantí-Vinalopó : 1) *en*, *es*, *es* : a la major part dels pobles situats al nord de la línia Biar-Busot (en l'Alacantí, la Torre, però també Busot i Aigües) ; 2) *en*, *el*, *es* : a Alcoi, Xixona, Agost i el Campello ; 3) *me*, *te*, *se*: al Vinalopó Mitjà i Baix i a Guardamar ; 4) *me/em*, *te*, *se/es*, amb alternança entre les formes plenes i les reforçades, a Alacant, Sant Joan, Sant Vicent i Mutxamel.

[644] Un criteri semblant és l'exposat per Lacreu (1990 : 154-157) i per Polanco (1990 : 79). Aquest darrer autor només accepta les formes reforçades en aquesta posició dins de l'estàndard oral (amb l'excepció de *vos*) i relega les formes plenes al nivell col·loquial.

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
et	11.1% (1)	–	–	91.3% (21)	83.3% (15)	60% (36)
te	88.9% (8)	–	–	8.7% (2)	–	3.3% (2)
el	–	100% (8)	100% (9)	–	–	30% (18)
es	–	–	–	–	16.7% (3)	6.7% (4)

taula 40 : forma del pronom de segona persona singular *te* en posició proclítica

Els resultats de les enquestes confirmen les descripcions dialectals d'Alacant (ús de la forma plena) i de Xixona (ús de la variant *el*), però no per a Mutxamel, on no s'ha descobert cap cas de la forma plena *te*, i sí que s'ha descrit l'ús categòric de la variant *el*. S'observa que hi ha una intensa variació generacional, ja que entre els jóvens predomina la forma reforçada i normativa *et* en tots els grups i en totes les localitats. La segona variant més utilitzada és *el* (16.2%). La forma plena *te* només té una certa vigència entre els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (10.3%), segurament pel paral·lelisme amb el castellà. Per localitats s'observa que la forma reforçada i normativa *et* s'utilitza més a Alacant (91.3%), mentre que a Xixona és on menys s'empra (60%), ja que en aquesta localitat la forma tradicional *el* té una forta implantació entre les jóvens (30%). A Mutxamel –i en menor grau a Xixona– hi ha una certa introducció de la variant *es*, pròpia d'altres localitats de la comarca i que no apareix entre la població adulta.[645]

7.7.4.14.1.3 Ús del pronom de tercera persona singular *el* en posició proclítica, en funció de complement directe (*No* el *mires !* [*a Pere*])

Colomina (1985a : 163) explica que en el valencià de l'Alacantí-Vinalopó els pronoms *el*, *la*, *li*, *en*, *hi* presenten davant de verb començat per consonant les mateixes formes que en el català general. Segura (1996 : 80) assenyala que a Alacant no se sol produir l'elisió de la vocal en les formes *el*, *la* davant de verb començat per so vocàlic, i pel que fa a l'ús del pronom *li*, comenta l'aparició d'algun cas esporàdic de *liïsme* i del seu cas invers (ex.: *Io li conviaré el dia'l seu sant* i *el tocaré per teléfono quan puga*). El fenomen que s'investiga en aquest apartat és l'aparició del *liïsme* (l'ús del datiu *li* en compte de l'acusatiu *el*). Polanco (1990 : 82) es refereix als dos usos indistints de *li* i

[645] La forma *et* cal considerar-la una innovació normativa (-T+N-C), i les formes *te*, *el*, i *es* com a formes tradicionals a la comarca, però diferents : mentre *te* és una forma paral·lela a la castellana –encara que no és un castellanisme– (+T-N+C), les formes *el* i *es* no segueixen aquest model (+T-N-C).

el/la, i assenyala que són calcs del castellà que s'han d'evitar. Les produccions obtingudes en l'enquesta són les següents :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
el	100% (17)	100% (9)	84.7% (94)	78.6% (11)	89.3% (25)	74.3% (26)	94.1% (32)
li	–	–	15.3% (17)	21.4% (3)	10.7% (3)	25.7% (9)	5.9% (2)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
el	100% (9)	100% (8)	100% (9)	87% (20)	88.9% (16)	81.7% (49)
li	–	–	–	13% (3)	11.1% (2)	18.3% (11)

taula 41 : ús del pronom de tercera persona singular *el* en posició proclítica, en funció de complement directe

Com s'observa en les taules, el *liïsme* és un fenomen desconegut entre els adults però amb una certa presència entre els jóvens. Els grups més afectats són el dels alumnes bilingües dels programes bilingües i els catalanoparlants i bilingües dels programes monolingües, però no s'observa un patró de distribució massa clar. Per tant, només suggerim que els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües són els que queden més al marge d'aquest fenomen, encara que no se n'escapen totalment. La distribució del *liïsme* per localitats també és bastant homogènia.[646]

7.7.4.14.1.4 Morfologia i ús del pronom datiu de tercera persona plural *els* en posició proclítica, en funció de complement indirecte (*Jo els regale un llibre* [*a les meues amigues*])

Respecte del pronom datiu de tercera persona plural *els*, Segura (1996 : 80) explica que a Alacant s'utilitza la forma *es* (amb reducció del grup *–ls*, igual que en l'article) davant del verb, i la forma *–los* darrere del verb. Però també assenyala que comença a sovintejar la forma analògica al singular *lis* com a complement indirecte, que existeix per paral·lelisme al castellà. De fet, la forma *lis* deu estar arrelada a la comarca des de fa temps, ja que Sanchis Guarner (1950 : 230) en descriu l'ús "a Alacant, la Marina, Alcoi i fins a València", i el *DCVB* assenyala que aquesta variant analògica "té

[646] Cal considerar l'ús de *el* com a tradicional i normatiu (+T+N-C) i l'ús de *li* com a no tradicional i no normatiu (-T-N+C).

gran vitalitat en el llenguatge parlat de València, Alacant, Menorca i Alguer".[647] Todolí (1993 : 197-198, 204-208), en un article que es proposa descriure amb regles fonosintàctiques les variants pronominals de les comarques alacantines sense incórrer sistemàticament a la solució fàcil de la pressió del castellà –que l'autora no nega però sí matisa–, explica que la forma del datiu plural [liz] en comptes de [elz] o [loz] és una variant lliure –ja que no es dóna sistemàticament en cap context ni en cap parlant o parlar– produïda per analogia a partir del model de plural més freqüent en català, –l'addició d'una *s* a la forma singular– potser seguint el model de les formes de l'acusatiu. També s'ha referit a l'ús de la forma [li] com a morfema de singular i de plural, que segons l'autora és la variant que usen quasi sistemàticament els parlants més jóvens de bona part de la província d'Alacant, i només esporàdicament els parlants de més edat. Todolí interpreta que aquest canvi és degut a un fenomen estrictament fonològic : evitar la pronunciació del grup consonàntic [lz], de pronúncia problemàtica.[648] Per últim, descriu l'ús de l'al·lomorf de datiu plural [lez], que apareix en posició proclítica en les zones on l'article plural masculí i el femení es realitza com a [lez], tant si va sol com en combinació. La causa seria el lligam morfofonològic que s'estableix entre les formes pronominals de tercera persona –acusatiu i datiu– i les de l'article definit, que fa que els pronoms seguesquen l'evolució de les formes de l'article.

La *PEOLC II* (IEC, 1993 : 23) assenyala que no és recomanable l'ús de *lis* en comptes de *els/los/'ls* com a plural de *li*. Els usos arreplegats entre els estudiants de l'Alacantí són els següents :

---

[647] La datació més antiga de *lis* que arreplega el *DCVB* és en un document anterior a l'any 1418 de l'arxiu de Montblanc. Per a Moll (1991 : 136) el pronom datiu *lis* prové del llatí ILLIS, però Coromines (1983[3] : 263) no ho creu així, ja que considera que *lis* és una forma "local, recentíssima i acastellanada". Ponsoda (1996a : 206) arreplega 10 exemples de *lis* amb funció de datiu plural en documentació datada entre 1275 i 1277. Aquest autor considera que en el context que ell estudia pot tractar-se d'una interferència de l'aragonés, però no descarta que siga una forma analògica de *li*. Per tant, l'ús de *lis*, si bé s'ha generalitzat recentment amb l'ajuda del paral·lelisme amb el castellà, pot considerar-se com una tendència interna del català que té antecedents llunyans.

[648] En el context estudiat l'ús de *li* com a morfema de singular i de plural podria deure's a un fenomen de fonètica sintàctica (caiguda de la *s* de *lis* davant de *r*, com passa per exemple en *israelita* [Sanchis Guarner, 1950 : 86]), però pensem que es tracta de la pèrdua de la noció de nombre del datiu, estudiada per Todolí. Malgrat que aquesta autora interpreta el fenomen com a essencialment fonològic (en el context de diverses combinacions de pronoms), és possible que es tracte d'un canvi morfològic, ja que el complement indirecte implica un valor simplement referencial –marcar el destinatari–, essent per tant prescindible la informació de nombre. El fenomen seria paral·lel al que s'observa en castellà en el mateix sentit (ús de *le* en comptes de *les*). Aquesta informació la devem al Dr. Josep Martines.

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
els	47.1% (8)	22.2% (2)	19.3% (21)	14.3% (2)	20.7% (6)	30.3% (10)	9.1% (3)
les	5.9% (1)	11.1% (1)	15.6% (17)	28.6% (4)	31% (9)	9.1% (3)	3% (1)
lis	35.3% (6)	55.6% (5)	62.4% (68)	57.1% (8)	48.3% (14)	54.5% (18)	84.8% (28)
li	11.8% (2)	11.1% (1)	2.8% (3)	–	–	6.1% (2)	3% (1)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
els	33.3% (3)	62.5% (5)	22.2% (2)	23.8% (5)	11.1% (2)	18.3% (11)
les	–	–	22.2% (2)	23.8% (5)	27.8% (5)	10% (6)
lis	55.6% (5)	25% (2)	44.4% (4)	52.4% (11)	61.1% (11)	66.7% (40)
li	11.1% (1)	12.5% (1)	11.1% (1)	–	–	5% (3)

taula 42 : morfologia i ús del pronom datiu de tercera persona plural *els* en posició proclítica, en funció de complement indirecte

La primera cosa que sobta és la variabilitat de l'ús que s'observa en totes les generacions i a totes les localitats. L'ús de la forma analògica *lis* augmenta clarament amb el canvi generacional, i és predominant entre els adults de totes les localitats amb l'excepció de Mutxamel. Paral·lelament, l'ús de la forma tradicional *els* (pronunciada *es*) disminueix amb el canvi generacional, i encara que pareix entre els adults de les tres poblacions estudiades només és predominant a Mutxamel. Entre els jóvens hi ha un percentatge d'ús de la forma normativa *els* només una mica inferior al de la generació dels pares (19.3%), i l'augment de l'ús de les variants *lis* (62.4%) i *les* (15.6%).

Per grups, s'observa que la variant *els* és més usada pels alumnes bilingües del programa bilingüe (30.3%), la variant *les* pels alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe (28.6%) i, sobretot, pels alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (31%), i hi ha un ús molt important de la variant *lis* entre els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües (84.8%).[649]

[649] Com que es tracta d'uns resultats que no són fàcils d'interpretar, s'ha realitzat la taula de contingència amb les probabilitats associades (que es pot veure en la figura 11 de l'annex al model de llengua). Les diferències que es comenten són globalment significatives ($p = 0.00970$), i l'anàlisi dels residus indica que els resultats que es pot tenir la seguretat que no són deguts a l'atzar ($p < 0.05$) són : a) l'elevat percentatge d'alumnes de primera llengua castellana dels programes bilingües que usen *les* ; i b) l'elevat percentatge d'alumnes catalanoparlants dels programes bilingües que usen *lis*, en aquest cas acompanyat d'un ús anormalment baix i estadísticament significatiu de la variant castellanitzant *les*.

Per localitats, l'ús de *lis* augmenta –encara que lleument– en la mesura que augmenta l'ús ambiental de la llengua catalana : és menor a Alacant (52.4%), passa al 61.1% % a Mutxamel, i a Xixona és del 66.7%. En conjunt, i encara que aquests resultats no són fàcils d'interpretar, es pot deduir un major ús de *les* entre els grups més influïts per la llengua castellana (bé per ser la llengua del programa educatiu o bé per ser la seua primera llengua), i un augment de *lis* en els contextos amb major ús del català i entre els alumnes amb major contacte familiar i escolar amb la llengua catalana. Cal apuntar com a possible hipòtesi que davant de la introducció de la forma *les*, clarament castellanitzant, la forma analògica *lis* es vista pels alumnes com la forma genuïna, i per això és la que triomfa entre els alumnes més conscienciats lingüísticament i en els contextos amb major presència de la llengua catalana.[650]

7.7.4.14.1.5 Formes del pronom neutre *ho* darrere d'infinitiu acabat en [ɾ] i darrere de gerundi

Colomina (1986 : 307-308) ha fet una descripció detallada de l'ús enclític del pronom neutre *–ho* a l'Alacantí que, pel seu interès per a aquest estudi, es resumeix tot seguit :[651]

---

[650] Cal considerar la forma *els* com a tradicional i normativa (+T+N-C), la forma *les* com a no tradicional i no normativa (-T-N+C), i les formes *lis* i *li com a* tradicionals, no normatives i paral·leles al castellà (+T-N+C).

[651] Les formes del pronom neutre *ho* en posició enclítica van ser descrites inicialment per Colomina (1985a : 166-174, 312-317) per al valencià meridional. En aquesta descripció general Colomina fa notar que només a Onil, al Camp de Mirra i a Alcoi es manté la pronuncia normal del català occidental : [o] si el verb acaba en fonema [-sil·làbic] (/w/ o consonant), i [w] si acaba en [+sil·làbic] (vocal). A la resta de pobles el tractament és molt divers. S'hi pot distingir : a) Darrere de verb acabat en vocal : a.1) Al Camp d'Alacant i el Baix Vinalopó el pronom *ho* en aquesta situació es realitza com a [o], segurament perquè conserva un cert grau de tonicitat ; a.2) A Monòver, Petrer, Agost i Aigües de Busot a més de la pronúncia [o] apareix també [w], especialment en *tempo allegro*. b) Darrere de verb acabat en fonema [-sil·làbic] : en aquesta posició el pronom *ho* constitueix una variable sociolingüística condicionada pels factors geogràfic i d'edat. En total Colomina (1985a : 166-174, 312-317) n'estudia sis variants ([o], [wo], [vo], [to], [do] i [ɾo]. b.1) La variant [o] : l'anàlisi que fa Colomina de l'escala d'implicació indica que lingüísticament la probabilitat d'aparició augmenta progressivament si el verb acaba en /w/ –imperatiu de segona persona del plural– (*mireu-ho*), si és un imperatiu acabat en /n/ –consonant– (*ven-ho*), si és un gerundi (*mirant-ho*, *miran-ho*) o si és un infinitiu (*mirar-ho*, *mirâ-ho*), la qual cosa indica que el canvi s'ha generalitzat de la darrera forma cap a les primeres. Socialment, a alguns pobles l'edat afavoreix l'aparició d'aquesta variant, enfront d'altres variants, en el context infinitiu en *–r + ho* ; b.2) La variant [ɣwo] : té una extensió molt reduïda (Alacant, Crevillent –i a Sant Vicent i Santa Pola tot alternant amb altres variants) i apareix bàsicament en les formes de l'imperatiu de segona persona del plural (ex.: [miréwɣwo] o [miréɣwo]), havent passat a altres formes només d'una manera esporàdica (ex.: a Sant Vicent [vényɣwo] < *ven-ho*). S'associa a pronuncies com [iɣwál], [méɣwa], [téɣwa] < *igual*, *meua*, *teua*. A Benidorm té una certa vitalitat en altres contextos ; b.3) La variant [vo] : igual que en la primera variant, hi ha una gran diversitat de tractaments. L'anàlisi que fa Colomina de l'escala d'implicació indica que el

a) Darrere d'infinitiu acabat en *–r* :

a.1) *mirar-ho* : a la Torre i Xixona.

a.2) *mirar-v-ho* : a Xixona.

a.3) *mirâ-ho* : a la resta de la comarca.

b) Darrere d'infinitiu acabat en *–re* :

b.1) *vendre-hu* : a Xixona, la Torre, Aigües i Agost.

b.2) *vendre-ho* [véndɾeo] : a tota la comarca llevat de Xixona i la Torre.

c) Darrere de gerundi :

c.1) *mirant-ho* : a Sant Joan, Mutxamel, el Campello, Alacant, Sant Vicent i Agost.

c.2) *miran-ho* : a la Torre.

c.3) *miran-d-ho* : a Busot i Aigües.

c.4) *miran-v-ho* : a Xixona.

d) En les persones 2a i 3a de l'imperatiu, darrere de *–a*, *–e* :

d.1) *mira-hu*, *mire-hu* [míɾaw], [míɾew]: a Xixona, la Torre, Agost i Aigües.

d.2) *mira-ho*, *mire-ho* [mírao], [míreo]: a tota la comarca llevat de Xixona i la Torre.

---

canvi s'ha originat darrere de la segona persona del plural de l'imperatiu ([miréu-vo]), i que amb el temps ha anat generalitzant-se als altres contextos (per ordre de progressió : darrere d'imperatiu acabat en /n/ –consonant– [vén-vo], gerundi [mirán-vo], infinitiu acabat en vocal per caiguda de la *–r* final [mirâ-vo] i imperatiu acabat en vocal [míra-vo]) ; b.4) La variant [to] : només es dóna al Campello darrere de verb acabat en fonema [-sil·làbic] (ex.: *mireu-to* < *mireu-ho*). Si el verb acaba en fonema [+sil·làbic] es manté [o] (ex.: *mirâ-ho* < *mirar-ho*) ; b.5) La variant [do] : es dóna a set pobles (el Pinós, Monòver, Petrer, Castalla, Ibi, Busot i Aigües de Busot) darrere de verb acabat en fonema [-sil·làbic] (ex.: *miran-do* < *mirant-ho*). Si el verb acaba en fonema [+sil·làbic] el pronom *ho* es realitza com a [o] o com a [w] ; b.6) La variant [ɾo] : només apareix a Monòver i el Pinós en els imperatius de segona persona dels verbs *dir* i *fer*: *di-ro*, *fe-ro* < *dis-ho*, *fes-ho*).

e) En la persona 5a de l'imperatiu :

e.1) [miɾéwo]: al Campello, Agost i Sant Joan.

e.2) [miɾéɣwo] : a Alacant, Mutxamel i Sant Vicent.

e.3) [miɾéwvo] : a Agost, Sant Vicent, Sant Joan i Xixona ; [mirévo]: a la Torre.

e.4) [miɾéwdo] : a Busot i Aigües.

e.5) [miɾéwto] : al Campello.

Segura (1996 : 81) afirma haver trobat l'ús esporàdic de la forma [vo] darrere d'imperatiu a Alacant, cosa que confirmaria la tendència cap a la generalització d'aquesta forma al sud valencià.[652]

Una altra qüestió referida a l'ús del pronom *ho* és la substitució per *lo*, contra la qual adverteix Polanco (1990 : 82). S'han investigat les formes del pronom neutre *ho* darrere d'infinitiu acabat en [ɾ] (*Vas a deixar-ho ?*) i darrere de gerundi (*Estàs fent-ho ?*). Els resultats que s'han arreplegat són els següents :

[652] Les formes del pronom neutre *ho* en posició proclítica només han estat descrites per Segura (1996 : 80-81) per al municipi d'Alacant, on es pronuncia sempre [u] o [w] (ex.: *hu tires*, *aquell hu furta*). Assenyala també que a Sant Vicent i a algunes de les partides alacantines limítrofes es pot sentir la pronúncia [ew] (ex. *heu tira*, *heu fa*), pròpia del valencià general, davant de verbs començats per so consonàntic. Segura explica que la pronúncia [u] o [w] apareixen en qualsevol context fònic, però no especifica si la pronúncia [ew] apareix només davant de so consonàntic –com és habitual en el valencià general– o en qualsevol altre context, ja que en altres entorns (davant de verb començat per so vocàlic o si el pronom està precedit d'una paraula acabada en vocal) el pronom neutre sol pronunciar-se també [u] (Lacreu, 1990 : 162).

a) Darrere d'infinitiu acabat en [ɾ] :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
deixar-ho	47.1% (8)	88.9% (8)	65.2% (73)	85.7% (12)	34.5% (10)	68.6% (24)	79.4% (27)
deixâ-ho	47.1% (8)	–	0.9% (1)	–	–	–	2.9% (1)
deixar-v-ho	5.9% (1)	11.1% (1)	6.3% (7)	7.1% (1)	3.4% (1)	5.7% (2)	8.8% (3)
deixâ-d-ho	–	–	0.9% (1)	–	–	–	2.9% (1)
deixar-lo	–	–	26.8% (30)	7.1% (1)	62.1% (18)	25.7% (9)	5.9% (2)
Sense epèntesi	94.1% (16)	88.9% (8)	66.1% (74)	85.7% (12)	34.5% (10)	68.6% (24)	82.3% (28)
Amb epèntesi	5.9% (1)	11.1% (1)	7.1% (8)	7.1% (1)	3.4% (1)	5.7% (2)	11.8% (4)
Amb interferència	–	–	26.8% (30)	7.1% (1)	62.1% (18)	25.7% (9)	5.9% (2)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
deixar-ho	11.1% (1)	100% (8)	77.8% (7)	52.2% (12)	66.7% (12)	68.9% (42)
deixâ-ho	88.9% (8)	–	–	–	5.6% (1)	–
deixar-v-ho	–	–	22.2% (2)	–	–	11.5% (7)
deixâ-d-ho	–	–	–	–	–	1.6% (1)
deixar-lo	–	–	–	47.8% (11)	27.8% (5)	18% (11)
Sense epèntesi	100% (9)	100% (8)	77.8% (7)	52.2% (12)	72.2% % (13)	68.9% (42)
Amb epèntesi	–	–	22.2% (2)	–	–	13.1% (8)
Amb interferència	–	–	–	47.8% (11)	27.8% (5)	18% (11)

taula 43 : formes del pronom neutre *ho* darrere d'infinitiu acabat en [ɾ]

b) Darrere de gerundi :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
fent-ho	76.5% (13)	44.4% (4)	50% (56)	42.9% (6)	34.5% (10)	54.3% (19)	61.8% (21)
fen-ho	–	–	10.7% (12)	7.1% (1)	10.3% (3)	11.4% (4)	11.8% (4)
fent-v-ho	5.9% (1)	22.2% (2)	1.8% (2)	–	–	5.7% (2)	–
fen-v-ho	11.8% (2)	33.3% (3)	14.3% (16)	42.9% (6)	–	11.4% (4)	17.6% (6)
fen-d-ho	5.9% (1)	–	2.7% (3)	–	3.4% (1)	–	5.9% (2)
fen-lo	–	–	20.5% (23)	7.1% (1)	51.7% (15)	17.1% (6)	2.9% (1)
Sense epèntesi	76.5% (13)	44.4% (4)	60.7% (68)	50% (7)	44.8% (13)	65.7% (23)	73.5% (25)
Amb epèntesi	23.5% (4)	55.6% (5)	18.8% (21)	42.9% (6)	3.4% (1)	17.1% (6)	23.5% (8)
Amb interferència	–	–	20.5% (23)	7.1% (1)	51.7% (15)	17.1% (6)	2.9% (1)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
fent-ho	100% (9)	100% (8)	–	60.9% (14)	77.8% (14)	32.8% (20)
fen-ho	–	–	–	4.3% (1)	11.1% (2)	14.8% (9)
fent-v-ho	–	–	33.3% (3)	–	–	3.3% (2)
fen-v-ho	–	–	55.6% (5)	–	–	26.2% (16)
fen-d-ho	–	–	11.1% (1)	–	–	4.9% (3)
fen-lo	–	–	–	34.8% (8)	11.1% (2)	18% (11)
Sense epèntesi	100% (9)	100% (8)	–	65.2% (15)	88.9% (16)	50.8% (31)
Amb epèntesi	–	–	100% (9)	–	–	31.2% (19)
Amb interferència	–	–	–	34.8% (8)	11.1% (2)	18% (11)

taula 44 : formes del pronom neutre *ho* darrere de gerundi

En un apartat anterior ja s'havien comentat els resultats de les dues primeres taules d'aquest apartat en estudiar l'elisió o l'addició de [ɾ] final en els infinitius.[653] De la comparació dels dos contextos actuals (ús de *ho* darrere d'infinitiu acabat en [ɾ] o darrere de gerundi), s'observa com a principal diferència l'ús categòric a Xixona de la variant amb consonant epentètica darrere del gerundi, ja que darrere d'infinitiu acabat en [ɾ] la variant amb [v] epentètica, si bé existeix, no és majoritària. Aquest resultat concorda amb l'explicació de Colomina (1985a : 171-172) que indica que la generalització de la variant [vo] s'ha produït abans en el gerundi que no en l'infinitiu. Entre els jóvens de Xixona la variant amb [v] epentètica no és categòrica darrere de gerundi (només l'usen el 31.2%) i menys encara darrere d'infinitiu acabat en [ɾ], context en què únicament l'empren el 13.1% dels estudiants d'aquesta localitat. Per tant, les dades apunten cap a la desaparició gradual de la variant tradicional amb [v] epentètica. Per grups, cal destacar que les formes tradicionals xixonenques amb epèntesi es mantenen sobretot en els alumnes catalanoparlants i bilingües del programa vehiculat en castellà.

Les formes predominants entre els jóvens en els dos contextos (darrere d'infinitiu i darrere de gerundi) són les que no presenten epèntesi (al voltant del 60%), però a continuació hi ha un percentatge d'entre el 20.5% i el 26.8% de jóvens que substitueixen el pronom *ho*, que no té equivalent en castellà, pel pronom *lo*. Aquest ús, que és una clara interferència del castellà, apareix sobretot en els alumnes de primera llengua castellana escolaritzats en els programes bilingües (62.1% darrere d'infinitiu i

[653] *Supra*, apartat 7.7.1.13, pàg. 494.

51.7% darrere de gerundi) i, a molta distància, entre els alumnes bilingües dels programes bilingües (25.7% darrere d'infinitiu i 17.1% darrere de gerundi). Per localitats, l'aparició de *lo* és molt més freqüent a Alacant (entre el 34.8% i el 47.8% dels casos), cosa que indica la importància de la castellanització ambiental en aquest fenomen.[654]

7.7.4.14.1.6 Ús del pronom adverbial de tercera persona *en* en posició proclítica, en funció de complement directe

Segura (1996 : 78) ha fet la descripció de la morfologia d'aquest pronom al municipi d'Alacant i, a més, ha fet algunes aportacions interessants pel que fa a l'ús d'aquest clític. Tocant al primer punt, explica la utilització categòrica a Alacant de la forma reforçada del pronom *en* (o *n* darrere de vocal) fins i tot quan el verb comença per vocal (ex.: *en tinc un grapat* ; *en arreplegues més* ; i mai : *ne tinc un grapat*). Per contra, darrere del verb sempre s'utilitza la forma semitònica *ne* (ex. *agarra-ne més* ; *tira-ne dos*). Aquestes formes són coincidents amb les que s'usen a Elx (Segura, 1998 : 59-61).[655] Pel que fa a l'ús del pronom *en*, Segura assenyala que és coincident amb el del valencià general, i afirma que és ben viu com a complement directe o subjecte, encara que els jóvens deixen d'emprar-lo en el parlar descurat. Pel que fa a l'ús adverbial, únicament afirma que es conserva lexicalitzat amb verbs de moviment (ex. *anâ-se-ne*, *pujâ-se-ne*) i d'altres com *recordâ-se-ne*, *fê-se-ne creus*, etc.[656]

En l'enquesta s'ha estudiat l'ús del pronom *en* quan fa funció de complement directe en dos contextos diferents : amb el verb *tenir* (*en tinc*), que sembla que hauria d'afavorir la presència del pronom ja que és una construcció que es troba propera a la lexicalització, i amb el verb *posar* formant combinació binària amb el pronom de primera persona singular (*me'n posen*), context sembla més neutre pel que fa a afavorir l'ús del pronom. Les propostes d'estàndard oral recomanen, com és lògic, l'ús del

---

[654] Cal considerar que les formes sense epèntesi (ex. *deixar-ho*) són les tradicionals i normatives (+T+N-C), les formes epentètiques (ex, *deixar-v-ho*) serien tradicionals no normatives (+T-N-C) –són variants col·loquials i locals–, i la substitució per *lo* (ex. *deixar-lo* [*deixar això*]) seria una forma castellanitzant (-T-N+C).

[655] Colomina (1985a : 164) ha arreplegat també aquest ús en casos que el pronom *en* és el segon d'una combinació binària (ex. *vine-te-ne*) al Camp d'Alacant, a Crevillent i a Santa Pola.

[656] Sí que en fa referència, en canvi, en la descripció del parlar d'Elx. En aquesta ciutat veïna el pronom *en* té plena vigència en els verbs de moviment i funcionant com a partitiu, però, en canvi, l'ús adverbial només es conserva en la construcció *deixar-se'n* (Segura, 1998 : 60).

pronom, sobretot en funcions com la que ací s'investiga (complement directe) en què sol aparéixer col·loquialment (Polanco, 1990 : 79-80). Els resultats obtinguts són els següents :

a) *en tinc*

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
en tinc	94.1% (16)	100% (9)	79.3% (88)	100% (14)	51.7% (15)	79.4% (27)	94.1% (32)
∅ tinc	5.9% (1)	–	18.9% (21)	–	41.4% (12)	20.6% (7)	5.9% (2)
hi tinc	–	–	1.8% (2)	–	6.9% (2)	–	–

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
en tinc	88.9% (8)	100% (8)	100% (9)	87% (20)	66.7% (12)	81.7% (49)
∅ tinc	11.1% (1)	–	–	13% (3)	27.8% (5)	16.7% (10)
hi tinc	–	–	–	–	5.6% (1)	1.7% (1)

taula 45 : ús del pronom adverbial de tercera persona *en* en posició proclítica, en funció de complement directe (*en tinc*)

b) *me'n posen*

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
me'n	94.1% (16)	88.9% (8)	23.2% (26)	35.7% (5)	3.4% (1)	20% (7)	38.2% (13)
em / me[657]	5.9% (1)	11.1% (1)	76.8% (86)	64.3% (9)	96.6% (28)	80% (28)	61.8% (21)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
me'n	88.9% (8)	87.5% (7)	100% (9)	8.7% (2)	22.2% (4)	32.8% (20)
em / me	11.1% (1)	12.5% (1)	–	91.3% (21)	77.8% (14)	67.2% (41)

taula 46 : ús del pronom adverbial de tercera persona *en* en posició proclítica, en funció de complement directe (*me'n posen*)

Mentre que els adults entrevistats mantenen en la immensa majoria els usos tradicionals i normatius dels pronoms (amb només alguna defecció puntual que apareix abans en les localitats amb major influència del castellà), entre els jóvens l'ús global

[657] La totalitat dels adults d'aquest apartat (2) han produït la forma reforçada. D'entre els alumnes, el 96.5% del grup (83 alumnes) han produït la forma reforçada *em* i només 3 alumnes (el 3.5% del grup) ha produït la forma plena *me*.

baixa al 79.3% en el primer context (més afavoridor de l'ús) i experimenta una davallada molt important fins al 23.2% en el segon context. La distribució de l'ús del pronom entre els grups d'alumnes posa de manifest la influència de la primera llengua : els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües són els que menys utilitzen el pronom en els dos contextos (el 51.7% en el cas d'*en tinc* i només un 3.4% (1 alumne) en el cas de *me'n posen*) ; a continuació hi ha els alumnes bilingües dels programes educatius bilingües (el 79.4% en el cas d'*en tinc* i el 20% en el cas de *me'n posen*) ; per contra, els dos grups d'alumnes de primera llengua catalana mantenen millor l'ús del pronom *en*, tot presentant-ne uns percentatges equivalents : gairebé tots els alumnes d'aquests grups empren *en* en el primer context (*en tinc*), però la xifra baixa a percentatges d'entre el 35% i el 40% en el segon context (*me'n posen*). En resum, l'ús del pronom *en* està clarament relacionat amb la primera llengua dels alumnes, però fins i tot entre els alumnes de primera llengua catalana i escolaritzats en català s'observa una davallada molt important en l'ús d'aquest pronom.

Els resultats dels alumnes per localitats mostren un descens molt marcat de l'ús del pronom en el segon context en la mesura que augmenta la presència del castellà com a llengua de l'entorn.[658] Si es comparen els resultats obtinguts en el primer context (*en tinc*) amb els reportats per Ponsoda i Segura (1997 : 76) en un context idèntic, es comprova que l'ús global arreplegat per aquests autors (75.14%) s'assembla molt al que ací s'ha descrit (79.3%) i, a més, les tendències que mostren entre els grups d'alumnes són molt semblants : els alumnes de primera llengua catalana (independentment del programa educatiu) presenten uns percentatges més elevats, mentre que els alumnes de primera llengua castellana utilitzen el pronom *en* en aquest context en un percentatge molt més reduït. Però els resultats del segon context estudiat (*me'n posen*) obliguen a ser molt pessimistes i a llançar un crit d'atenció respecte de l'ús futur d'aquest pronom.

[658] Es considera tradicional i normatiu l'ús de *en* (+T+N-C) i la manca d'ús com a no tradicional, no normativa i castellanitzant (-T-N+C).

7.7.4.14.1.7 Ús del pronom adverbial *hi*

Una de les característiques del valencià col·loquial és la pèrdua del pronom adverbial *hi* com a pronom substitutiu de circumstancials de lloc i manera, i de complements preposicionals. Únicament es conserva en l'impersonal del verb *haver* (*haver-hi*) i amb els verbs *vore's*, *trobar-se* i *valdre's* amb sentits específics. Al sud de la línia Biar-Busot el verb *haver* amb sentit impersonal s'usa sense el pronom *hi*, i la forma *hi ha* ha estat substituïda per la forma *ha-hi*.[659] Però si la forma *hi ha* va precedida pel pronom *en* s'observen dos tractaments diferents en aquesta àrea :

a) Al Vinalopó Mitjà, Crevillent, Elx i Agost es produeix *n'ha-hi* o *en ha-hi*, amb la introducció en algun cas de la forma *ha-hi*;

b) Al Camp d'Alacant (llevat de Xixona, la Torre de les Maçanes i Agost), a Santa Pola i a Guardamar s'arreplega la forma *n'hi ha-hi*, resultat de l'encreuament de *n'hi ha* i *ha-hi*.

A les poblacions de la comarca de l'Alacantí situades al nord de la línia Biar-Busot –Xixona i la Torre– es produeixen les formes generals valencianes : *hi ha* per a l'impersonal d'haver i *n'hi ha* quan va precedit pel pronom *en* (Colomina, 1985a : 174-176, 318 ; 1986 : 308).

Segura (1996 : 78) descriu sumàriament l'ús del pronom *hi* a Alacant. Afirma que en temps present conviuen les formes *n'hi ha* i *(no) n'hi ha-hi*, i també *en ha-hi* i *ha-hi*, la darrera amb la pèrdua del pronom adverbial català. Tocant a l'ús del pronom per a donar un valor intransitiu als verbs de percepció (*s'hi veu*, *m'hi vec*, etc) només assenyala que es conserva a les partides interiors del municipi (el Moralet).[660]

---

[659] Seguint l'exemple de Colomina (1985a : 174), transcrivim aquesta forma com *ha-hi*, encara que estem d'acord amb ell que es tracta de la substitució per la forma castellana *hay*.

[660] Segura (1998 : 61-62) assenyala que a Elx el pronom *hi* ha perdut totes les funcions, fins i tot les que es troben fossilitzades a la resta del valencià (ex. *no me vec*, *no te trobes*). Només es conserva viu en l'expressió *lo mateix me s'hi dóna* (pronunciada *me s'hi óna* o *mi s'hi óna*). Pel que fa a l'impersonal d'haver, ha perdut també gran part de les aparicions, ja que només se sent combinat amb el pronom *en*, però amb el verb en castellà (ex. *no n'hi ha-hi*). Montoya (1989 : 114, 117) ha assenyalat que a les comarques més meridionals la construcció amb el verb *vore* (*no m'hi vec*) s'ha conservat millor a les àrees rurals que a les més urbanitzades.

En aquest treball s'ha estudiat l'ús del pronom adverbial *hi* en tres contextos diferents : a) en funció de complement circumstancial de lloc (*no vull anar-hi !*) ; b) en l'impersonal del verb *haver-hi* (*hi ha una ...*) ; i c) en l'ús intransitiu del verb de percepció *veure* (*no s'hi veu*). La proposta d'estàndard oral de Polanco (1990 : 80) propugna l'ús del pronom adverbial *hi* en els dos darrers casos estudiats –ja que es tracta d'usos corrents en la parla col·loquial– i un ús limitat i progressiu de la resta de funcions usuals dels registres formals escrits, on s'inclouria el primer ús que s'investiga. Els resultats que s'han arreplegat són els següents :

a) Ús del pronom adverbial *hi* en funció de complement circumstancial de lloc (*no vull anar-hi !*) :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
anar-hi	–	–	10.7% (12)	–	7.1% (2)	5.7% (2)	23.5% (8)
anar	100% (17)	100% (9)	88.4% (99)	100% (14)	92.9% (26)	94.3% (33)	76.5% (26)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
anar-hi	–	–	–	21.7% (5)	11.1% (2)	4.9% (3)
anar	100% (9)	100% (8)	100% (9)	78.3% (18)	88.9% (16)	95.1% (58)

taula 47 : ús del pronom adverbial *hi* en funció de complement circumstancial de lloc

L'estat dialectal és contundent : el pronom adverbial *hi* no s'utilitza en el parlar valencià amb aquesta funció, i en la comarca de l'Alacantí tampoc. La introducció del pronom entre els alumnes és molt reduïda (10.7%). Per grups, s'observa una introducció nul·la entre els alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe, que són els que habitualment s'acosten més al model de llengua col·loquial tradicional. Entre els alumnes dels programes bilingües, cal remarcar-ne la introducció en el grup d'alumnes catalanoparlants (23.5%). Per localitats hi ha una introducció més destacada del pronom en les poblacions amb menor contacte amb la llengua catalana, cal suposar que per la menor influència del model lingüístic tradicional.[661]

b) Ús del pronom adverbial *hi* en la forma impersonal del verb *haver-hi* (*hi ha una...*) :

[661] Cal considerar l'ús de *hi* com a adverbi de lloc com una innovació normativa (-T+N-C), i la manca d'ús com una variant tradicional i no normativa (+T-N+C).

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
hi ha(n)	11.8% (2)	11.1% (1)	67.9% (76)	42.9% (6)	69% (20)	65.7% (23)	79.4% (27)
n'hi ha(n)	11.8% (2)	55.6% (5)	30.4% (34)	42.9% (6)	31% (9)	34.3% (12)	20.6% (7)
ha-hi	76.5% (13)	33.3% (3)	0.9% (1)	7.1% (1)	–	–	–
hi ha-hi	–	–	0.9% (1)	7.1% (1)	–	–	–
Formes *hi ha*	23.5% (4)	66.7% (6)	98.2% (110)	85.7% (12)	100% (29)	100% (35)	100% (34)
Formes *ha-hi*	76.5% (13)	33.3% (3)	1.8 (2)	14.3% (2)	–	–	–

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
hi ha(n)	–	12.5% (1)	22.2% (2)	82.6% (19)	66.7% (12)	60.7% (37)
n'hi ha(n)	–	–	77.8% (7)	17.4% (4)	22.2% (4)	39.3% (24)
ha-hi	100% (9)	87.5% (7)	–	–	5.6% (1)	–
hi ha-hi	–	–	–	–	5.6% (1)	–
Formes *hi ha*	–	12.5% (1)	100% (9)	100% (23)	88.9% (16)	100% (61)
Formes *ha-hi*	100% (9)	87.5% (7)	–	–	11.1% (2)	–

taula 48 : ús del pronom adverbial *hi* en la forma impersonal del verb *haver-hi*

L'estat dialectal coincideix a grans trets amb el descrit per Colomina (1985a) : ús de *ha-hi* al sud de la línia Biar-Busot (Alacant i Mutxamel)[662] i ús de *hi ha* a Xixona. En aquesta darrera població, però, es dóna l'aparició pleonàstica del pronom *en*, cosa que provoca l'ús de la forma *n'hi ha*. Entre els jóvens hi ha un ús gairebé exclusiu (98.2%) de les formes no castellanitzants (*hi ha* o *n'hi ha*), i en l'únic grup on encara hi ha vestigis de l'ús de les formes amb inversió (*ha-hi*, *hi ha-hi*) és entre els alumnes catalanoparlants i bilingües dels programes vehiculats en castellà (14.2%). La concentració de la totalitat d'aquests alumnes a Mutxamel (11.1% del total d'aquesta localitat) s'explica si es té en compte d'una banda la manca de contacte amb el model de llengua tradicional dels alumnes d'Alacant, i de l'altra banda, que aquestes formes castellanitzants no són tradicionals a Xixona.[663]

[662] L'únic cas de *hi ha* de Mutxamel va ser produït per una mare que porta els fills a un programa bilingüe. Interrogada sobre aquest ús va explicar que era conscient que a Mutxamel la gent diu *ha-hi*, però que ella utilitza habitualment *hi ha*.

[663] Cal considerar tradicional i normativa la forma *hi ha* (+T+N-C), tradicional, no normativa i sense influència del castellà la variant pleonàstica *n'hi ha* (+T-N-C), i tradicionals, no normatives i influïdes pel castellà les formes *ha-hi* i *hi ha-hi* (+T-N+C).

c) Ús del pronom adverbial *hi* acompanyant el verb de percepció *veure*, al qual dóna valor intransitiu (*no s'hi veu*) :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
s'hi veu	47.1% (8)	66.7% (6)	24.1% (27)	28.6% (4)	6.9% (2)	31.4% (11)	29.4% (10)
hi veu	–	–	7.1% (8)	–	13.8% (4)	2.9% (1)	8.8% (3)
es/se veu	47.1% (8)	22.2% (2)	5.4% (6)	–	10.3% (3)	5.7% (2)	2.9% (1)
veu	5.9% (1)	11.1% (1)	63.4% (71)	71.4% (10)	69% (20)	60% (21)	58.8% (20)
Formes amb *hi*	47.1% (8)	66.7% (6)	31.3% (35)	28.6% (4)	20.7% (6)	34.3% (12)	38.2% (13)
Formes sense *hi*	52.9% (9)	33.3% (3)	68.8% (77)	71.4% (10)	79.3% (23)	65.7% (23)	61.8% (21)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
s'hi veu	11.1% (1)	87.5% (7)	66.7% (6)	21.7% (5)	22.2% (4)	27.9% (17)
hi veu	–	–	–	–	16.7% (3)	6.6% (4)
es/se veu	88.9% (8)	12.5% (1)	11.1% (1)	8.7% (2)	16.7% (3)	1.6% (1)
veu	–	–	22.2% (2)	69.6% (16)	44.4% (8)	63.9% (39)
Formes amb *hi*	11.1% (1)	87.5% (7)	66.7% (6)	21.7% (5)	38.9% (7)	34.4% (21)
Formes sense *hi*	88.9% (8)	12.5% (1)	33.3% (3)	78.3% (18)	61.1% (11)	65.6% (40)

taula 49 : ús del pronom adverbial *hi* acompanyant el verb de percepció *veure*, al qual dóna valor intransitiu

Les dades de l'enquesta mostren que a Alacant no es conserva pràcticament l'ús de *hi* amb aquesta funció (dada coincident amb la descripció de Segura, 1996). A Mutxamel i a Xixona sí, però amb menor vitalitat en aquesta darrera població. En les localitats on es conserva aquest ús del pronom adverbial s'observa la influència generacional en la utilització de la variable : a Mutxamel utilitzen la variant *s'hi veu* el 100% dels majors i el 75% dels adults, i a Xixona el 75% dels majors i el 60% dels adults. Aquest procés no s'ha aturat entre els jóvens : només el 31.3% dels jóvens (el 21.7% d'Alacant, el 38.9% de Mutxamel i el 34.4% de Xixona) continuen utilitzant el pronom adverbial *hi* per a convertir en intransitius els verbs de percepció. Per grups, l'ús del pronom *hi* és menor entre els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (20.7%), seguit dels alumnes catalanoparlants i bilingües dels programes monolingües (28.6%). A l'altre costat, el grup que més destaca en l'ús del pronom és el dels alumnes

catalanoparlants dels programes bilingües (38.2%). Sembla, doncs, que en el manteniment de l'ús del pronom influeix tant la primera llengua com el programa educatiu.[664]

7.7.4.14.2 Combinacions de pronoms

7.7.4.14.2.1 Combinacions del datiu *li* amb pronoms de complement directe

Colomina (1985a : 164-166) ha descrit les combinacions del pronom datiu *li* amb altres pronoms en funció de complement directe. Aquest pronom es manté a tot el valencià de l'Alacantí-Vinalopó (a excepció de Guardamar, on en posició proclítica ha estat subtituït per *le*) quan s'usa sol o en combinació amb el pronom reflexiu *se*, però si es combina amb un pronom de complement directe (*el*, *la*, *els*, *les*, *ho*) es poden detectar tres solucions diferents:

a) Al Vinalopó Mitjà (excepte Petrer), al Baix Vinalopó i a Guardamar el pronom *li* se substitueix per *se* (ex.: *se la done* < *li la done*). Per contra, si *li* es combina amb el pronom *en* el resultat és *li'n*, com en el valencià general. Colomina demostra que es tracta d'un castellanisme recent.[665]

b) A la resta de la zona estudiada, encara que el pronom *li* es manté sempre, hi ha dues solucions:

b.1) A la zona central i occidental (a la comarca de l'Alacantí, les poblacions d'Alacant, Sant Vicent, Mutxamel, Agost, Xixona i la Torre), les combinacions són les normals en valencià (*li'l done*, *li la done*, *li'ls done*, *dóna-li'l*, *dóna-li-la*, *dóna-li'ls*, etc).

b.2) A la zona oriental (a la comarca de l'Alacantí les poblacions de Sant Joan, el Campello, Busot i Aigües) *li'l* i *li la* han estat substituïts per [liw], i *li'ls* i *li les* per [líws]

---

[664] Les formes amb *hi* són les tradicionals i normatives (+T+N-C), i les formes sense *hi* són innovacions no normatives paral·leles a la construcció castellana equivalent (-T-N+C).

[665] Montoya (1989 : 114) descriu el mateix ús pronominal per a les comarques més meridionals També l'estudia Todolí (1993 : 204-207), que assenyala que aquest fenomen es produeix sobretot "en territoris fronterers amb zones castellanoparlants". Aquesta autora assenyala que poden haver actuat causes internes en el canvi : evitar la cacofonia de dues consonants laterals [l] seguides o evitar l'aplec de grups fonètics forçats, com ara [*lz*].

o [lis], bé per una generalització de *li ho* o bé per una vocalització de /l/, segons la qual *li'l* > [liw] i *li'ls* > [liws].[666]

Segura constata l'enorme variabilitat que presenta l'ús dels pronoms febles a Alacant : "cal reconéixer que l'ús n'és molt variable ; un mateix parlant, pot usar les formes generals o les formes castellanitzades sense motius aparents" (1996 : 77). Aquesta darrera observació resulta interessant, ja que són les formes en procés de variació les que poden oferir-nos un resultat més interessant per al propòsit de l'estudi. En aquest treball s'han estudiat les combinacions de LI+HO en posició proclítica, LI+EL en posició enclítica, i LI+LA en posició proclítica. Cal avançar que ni la normativa ni les propostes d'estàndard oral accepten l'ús de *se* per *li* o *els* en les combinacions de pronoms (Polanco, 1990 : 82 ; Lacreu, 1990 : 162).

7.7.4.14.2.1.1 Combinació LI + HO (proclítica)

Colomina (1985a : 164-166, 311) ha descrit les formes de la combinació de pronoms LI + HO al valencià de l'Alacantí-Vinalopó. Així, descriu l'ús de la forma *s'ho* (pronunciada [séw] o [sú] en posició proclítica, i [sew], [su] o [so] en posició enclítica) a les comarques més meridionals del domini lingüístic (el Baix Vinalopó, les Valls del Vinalopó, el Vinalopó Mitjà –amb l'excepció de Petrer– i a la localitat de Guardamar, al Baix Segura), i l'ús de la forma pròpia del valencià general, *li ho* (pronunciada [líw]) a la resta de comarques del valencià meridional (l'Alacantí, les Marina Baixa, la Marina Alta, l'Alcoià i el Comtat). Aquestes dades són corroborades per Segura (1996 : 83 ; 1998 : 62) per als municipis d'Alacant i d'Elx, on troba les pronúncies [lio]–, –[lio] i –[liò] (a Alacant) i [su]–, [sew]–, –[so] i –[seo] (a Elx). Les dades que s'han arreplegat són les següents :

[666] El fenomen també s'esdevé a la Marina Baixa (Colomina, 1991 : 62) i ha estat estudiat per Todolí (1993 : 203-204), que d'entre les dues possibilitats exposades per Colomina s'inclina per l'eixamplament de l'ús del pronom neutre *ho*.

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
li ho (u)	76.5% (13)	100% (9)	56.4% (62)	78.6% (11)	29.6% (8)	48.6% (17)	76.5% (26)
li'l / li el	–	–	10.9% (12)	–	11.1% (3)	17.1% (6)	8.8% (3)
s'ho (u) / se ho (u)	23.5% (4)	–	17.3% (19)	21.4% (3)	14.8% (4)	22.9% (8)	11.8% (4)
se'l	–	–	13.6% (15)	–	40.7% (11)	8.6% (3)	2.9% (1)
Altres[667]	–	–	1.8% (2)	–	3.7% (1)	2.9% (1)	–
Formes amb *li*	76.5% (13)	100% (9)	67.3 (74)	78.6% (11)	40.7% (11)	65.7% (23)	85.3% (29)
Formes amb *se*	23.5% (4)	–	30.9 (34)	21.4% (3)	55.6% (15)	31.4% (11)	14.7% (5)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
li ho (u)	55.6% (5)	100% (8)	100% (9)	30.4% (7)	66.7% (12)	65% (39)
li'l / li el	–	–	–	21.7% (5)	16.7% (3)	6.7% (4)
s'ho (u) / se ho (u)	44.4% (4)	–	–	21.7% (5)	11.1% (2)	15% (9)
se'l	–	–	–	26.1% (6)	5.6% (1)	11.7% (7)
Altres	–	–	–	–	–	1.7% (1)
Formes amb *li*	55.6% (5)	100% (8)	100% (9)	52.2% (12)	83.3% (15)	71.7% (43)
Formes amb *se*	44.4% (4)	–	–	47.8% (11)	16.7% (3)	26.7% (16)

taula 50 : combinació dels pronoms febles *li* + *ho* (proclítica)

L'estat dialectal arreplegat coincideix amb el descrit per Colomina (1985a) per a les ciutats de Mutxamel i de Xixona, però difereix bastant del ressenyat per aquest autor i per Segura (1996) per a la ciutat d'Alacant, ja que s'hi ha descobert una introducció molt important (44.4%) de les formes amb *se*.[668] El descens de la combinació *li ho* entre els jóvens és molt evident (56.4%), i es dóna a totes les localitats de l'estudi. La substitució de *li* per *se* és del 30.9% entre els alumnes, amb una major incidència entre els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (55.6%), seguits dels alumnes bilingües dels mateixos programes (31.4%), i una presència molt superior en la ciutat d'Alacant 47.8% a la resta de localitats. És, per tant, un fenomen clarament relacionat amb la presència del castellà com a primera llengua i amb el predomini d'aquesta

[667] En aquest apartat s'inclouen les formes *li* i *li hi*.

[668] Aquests quatre casos corresponen a dos entrevistats veïns del barri de Sant Antoni amb molt de contacte familiar amb el castellà i a dos que són veïns de la zona sud d'Alacant (la Florida i els Dotze Pontets), on la influència de les partides rurals del sud del terme i de la localitat d'Elx és més notòria.

llengua en el context, i que coincideix amb els resultats obtinguts per Ponsoda i Segura (1997 : 74-75).

A més de la substitució de *li* per *se*, hi ha un altre fenomen important entre els jóvens que no apareix en les generacions adultes, i que ja s'havia descobert anteriorment en un altre context :[669] la substitució del pronom *ho* pel pronom *el*. Aquest canvi, que afecta tant les combinacions que mantenen el pronom *li* com les que el substitueixen per *se*, apareix en les produccions del 24.5% dels alumnes, i és sobretot evident entre els alumnes de primera llengua castellana dels programes bilingües (53.8%), seguits a molta distància pels alumnes bilingües dels mateixos programes (26.5%). Per localitats, el fenomen és molt més evident a la ciutat d'Alacant (el 47.8% del total d'alumnes d'aquesta localitat). Segueix, per tant, les mateixes tendències descrites anteriorment i permet revalidar la interpretació que el fenomen de desaparició del pronom normatiu i tradicional i substitució pel paral·lel castellà és degut a la influència de la llengua dominant.[670]

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

7.7.4.14.2.1.2 Combinació LI+EL (enclítica)

Les formes descrites per Colomina (1985a : 164-166, 311) per a la combinació dels pronoms LI+EL a la comarca de l'Alacantí són : a) a Alacant, Sant Vicent, Mutxamel, Agost, Xixona i la Torre hi ha les formes del valencià general : [lil]– , –[lil] ; b) a Sant Joan, el Campello, Busot i Aigües) *li'l* ha estat substituït per [liw], i *li'ls* per [líws] o [lis]. Per contra, Segura (1996 : 81) descriu en el parlar d'Alacant les formes proclítiques [lil]– i [sel]–, i les formes enclítiques –[lilo], –[lilò], –[selo] i –[selò].[671] Todolí (1993 : 201-202) opina que l'aparició de la vocal *o* en aquestes darreres formes és el resultat d'una extensió del valor morfològic del gènere masculí d'aquesta vocal, que en un principi era epentètica però que posteriorment s'ha morfologitzat. En

---

[669] Es pot veure l'apartat 7.7.4.14.1.5 (pàg. 557 i ss.), on s'estudien les formes del pronom neutre *ho* darrere d'infinitiu acabat en [ɾ] i darrere de gerundi.

[670] El canvi de *ho* > *el* en aquesta combinació també ha estat detectat per Ponsoda i Segura (1997 : 74-75). Cal considerar la combinació *li ho* com a tradicional i normativa (+T+N-C), les combinacions amb transformació de *li* > *se* i manteniment del pronom *ho* (*s'ho*, *se ho*) com a tradicionals i no normatives (+T-N+C), i les combinacions on hi ha el canvi de *ho* > *el* com a no tradicionals, no normatives i influïdes pel castellà (-T-N+C).

[671] Les formes semitòniques es donen darrere d'imperatiu i, en algun cas, darrere d'infinitiu.

l'enquesta s'han arreplegat els resultats següents en posició enclítica (darrere d'imperatiu) :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
–li'l	11.8% (2)	–	26.1% (29)	14.3% (2)	14.3% (4)	20% (7)	47.1% (16)
–li-lo	17.6% (3)	55.6% (5)	35.1% (39)	50% (7)	14.3% (4)	48.6% (17)	32.4% (11)
–li-ho(u)	23.5% (4)	44.4% (4)	8.1% (9)	7.1% (1)	10.7% (3)	8.6% (3)	5.9% (2)
–se'l	–	–	5.4% (6)	7.1% (1)	–	11.4% (4)	2.9% (1)
–se-lo	47.1% (8)	–	22.5% (25)	21.4% (3)	53.6% (15)	11.4% (4)	8.8% (3)
–se-ho(u)	–	–	2.7% (3)	–	7.1% (2)	–	2.9% (1)
Formes amb *li*	52.9% (9)	100% (9)	69.4% (77)	71.4% (10)	39.3% (11)	77.1% (27)	85.3% (29)
Formes amb *se*	47.1% (8)	–	30.6% (34)	28.6% (4)	60.7% (17)	22.9% (8)	14.7% (5)
Formes sense canvi *el > ho*	76.5% (13)	55.6% (5)	89.2% (99)	92.9% (13)	82.1% (23)	91.4% (32)	91.2% (31)
Formes amb canvi *el > ho*	23.5% (4)	44.4% (4)	10.8% (12)	7.1% (1)	17.9% (5)	8.6% (3)	8.8% (3)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
–li'l	11.1% (1)	–	11.1% (1)	26.1% (6)	11.1% (2)	33.3% (20)
–li-lo	–	37.5% (3)	55.6% (5)	21.7% (5)	38.9% (7)	41.7% (25)
–li-ho(u)	–	62.5% (5)	33.3% (3)	4.3% (1)	22.2% (4)	5% (3)
–se'l	–	–	–	13% (3)	–	3.3% (2)
–se-lo	88.9% (8)	–	–	34.8% (8)	16.7% (3)	16.7% (10)
–se-ho(u)	–	–	–	–	11.1% (2)	–
Formes amb *li*	11.1% (1)	100% (8)	100% (9)	52.2% (12)	72.2% (13)	80% (48)
Formes amb *se*	88.9% (8)	–	–	47.8% (11)	27.8% (5)	20% (12)
Formes sense canvi *el > ho*	100% (9)	37.5% (3)	66.7% (6)	95.7% (22)	66.7% (12)	95% (57)
Formes amb canvi *el > ho*	–	62.5% (5)	33.3% (3)	4.3% (1)	33.3% (6)	5% (3)

taula 51 : combinació dels pronoms febles *li* + *el* (enclítica)

Es veu que en el parlar tradicional de la comarca hi ha l'ús de la combinació *–se-lo* a Alacant, l'alternança de les combinacions *–li-lo* i *–li-ho* –aquesta darrera amb un lleuger predomini– a Mutxamel, i l'aparició de les mateixes combinacions (*–li-lo* i *–li-ho*) a Xixona amb algun cas de la variant *–li'l*. En resum, mentre que a la ciutat

d'Alacant pràcticament s'ha consumat el canvi de *li* > *se* en aquesta combinació, a Mutxamel i a Xixona no s'ha produït aquest canvi en les generacions adultes. Per contra, en aquestes darreres localitats hi ha un percentatge important de canvi *el* > *ho* (fenomen majoritari a Mutxamel i que a Xixona afecta un terç de la població adulta). La comparació amb les descripcions dialectals permet comprovar que els dos fenòmens s'han estés molt considerablement, sobretot el segon (canvi de *el* > *ho*), que si bé havia estat descrit en altres localitats de la comarca (Sant Joan, el Campello, Busot i Aigües), no havia estat observat ni a Mutxamel ni a Xixona.

Entre els jóvens el fenomen del canvi de *li* >*se* s'observa sobretot a Alacant (afecta el 47.8% dels jóvens d'aquesta localitat), mentre que l'altre fenomen (canvi *el* > *ho*) es dóna sobretot a Mutxamel (33.3%). Els resultats dels diferents grups d'alumnes mostren que el canvi de *li* > *se*, que globalment afecta els 30.6% dels jóvens, s'associa sobretot als alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (60.7%), mentre que el canvi de *el* > *ho* és un fenomen molt menys estés (només afecta el 10.8% dels alumnes) i també afecta sobretot el grup d'alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (17.9%), si bé en aquest cas les diferències entre els grups no són tan evidents. Un altre resultat molt remarcable és l'augment de l'ús de la combinació normativa *–li'l* entre els jóvens, que arriba globalment al 26.1% i afecta sobretot els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües (47.1%). Aquestes tendències són globalment semblants a les descrites per Ponsoda i Segura (1997 : 75-76).[672]

7.7.4.14.2.1.3 Combinació LI+LA (proclítica)

En la descripció que fa Colomina (1985a : 165-166) de les combinacions del datiu *li* amb el pronom de complement directe *la*, es reporten les solucions següents a l'Alacantí : a) a Alacant, Sant Vicent, Mutxamel, Agost, Xixona i la Torre les combinacions són les normals del valencià general (ex. *li la done*, *dóna-li-la*, etc) ; b) a Sant Joan, el Campello, Busot i Aigües la combinació *li la* ha estat substituïda per [liw], i *li les* per [líws] o [lis]. Segura (1996 : 82) troba una gran variabilitat en aquesta combinació al municipi alacantí. En concret, descriu les formes següents : a)

[672] Cal considerar la combinació *li'l* com a tradicional i normativa (+T+N-C) –sobretot per les descripcions de Colomina (1985a), ja que en l'enquesta se n'han trobat molt pocs casos– ; les combinacions *li-lo*, *li-ho* com a tradicionals no normatives (+T-N-C), i les combinacions en què hi ha la transformació de *li* > *se* com a tradicionals (apareixen a Alacant en la generació dels avis), no normatives i castellanitzants (+T-N+C).

proclítiques : [lila]–, [lil]–, [sela]–, [sel]– ; b) enclítiques : –[lila], –[lilà], –[sela] i –[selà]. Els resultats que s'han arreplegat en posició proclítica són els següents :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
li la	23.5% (4)	66.7% (6)	66.1% (74)	71.4% (10)	41.4% (12)	60% (21)	91.2% (31)
se la	41.2% (7)	–	33.9% (38)	28.6% (4)	58.6% (17)	40% (14)	8.8% (3)
se ho (u)	5.9% (1)	–	–	–	–	–	–
li ho (u)	29.4% (5)	33.3% (3)	–	–	–	–	–

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
li la	11.1% (1)	37.5% (3)	66.7% (6)	65.2% (15)	66.7% (12)	70.5% (43)
se la	77.8% (7)	–	–	34.8% (8)	33.3% (6)	29.5% (18)
se ho (u)	11.1% (1)	–	–	–	–	–
li ho (u)	–	62.5% (5)	33.3% (3)	–	–	–

taula 52 : combinació dels pronoms febles *li* + *la* (proclítica)

Les tendències dialectals que s'observen són semblants a les que s'han vist en comentar la combinació de pronoms anterior : predomini de la combinació *se la* a Alacant (77.8%) –si bé apareixen altres formes que són un exponent de la gran variabilitat esmentada per Segura (1996)–, ús de la combinació tradicional i normativa *li la* a Xixona (66.7%) i, en menor proporció a Mutxamel (37.5%), i introducció de la combinació *li ho* en aquestes darreres poblacions, sobretot a Mutxamel, on és la combinació majoritària (62.5%), però també a Xixona, on afecta un terç de la població adulta (33.3%). Igual que en el cas de la combinació *li'l*, el canvi *la* > *ho* havia estat descrit en altres poblacions de la comarca (Sant Joan, el Campello, Busot i Aigües), però no a Mutxamel i a Xixona.

L'ús dels alumnes és més homogeni que el dels adults perquè no s'han detectat entre els jóvens les combinacions amb canvi de *la* > *ho*. El canvi castellanitzant del pronom datiu pel reflexiu afecta globalment 33.9% dels jóvens, apareix a totes les localitats estudiades amb percentatges semblants i està molt relacionat amb la primera llengua dels alumnes i, secundàriament, amb el programa educatiu. Així, apareix entre el 58.6% dels alumnes de primera llengua castellana dels programes bilingües, en el 40% dels alumnes bilingües dels mateixos programes, baixa al 28.6% dels alumnes

catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe i té una presència molt reduïda (8.8%) entre els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües.[673]

7.7.4.14.2.1.4 Combinacions ENS+EN+verb i verb+ENS+EN

L'única descripció dialectològica del funcionament d'aquestes combinacions a l'Alacantí és la de Segura (1996 : 79, 82-83), que explica les formes que prenen al municipi d'Alacant. Les solucions arreplegades per aquest autor són les següents : a) proclítiques : [mozen]–, [mon]– ; b) enclítiques : –[mon], –[monè].[674] El mateix autor (1996 : 79) també descriu amb més detall les formes de la combinació enclítica *anem-nos-en* al municipi d'Alacant i a les poblacions dels voltants : a) *ane-mo'n* a Xixona, Tibi, Castalla i la Vila Joiosa ; b) *ane-mo-ne* a Alacant, Sant Joan, la Santa Faç i Benimagrell ; c) *ane-mo'n* a pràcticament tots els pobles de les Valls i del Baix Vinalopó, incloent-hi Elx ; d) *ane-mo-ne* a Santa Pola ; e) a Sant Vicent del Raspeig i les partides meridionals i occidentals del terme d'Alacant hi ha alternança de les formes *ane-mo'n* i *ane-mo-ne*. Per últim Segura assenyala que els pronoms *vos* i *mos (us* i *ens)* perden la *s* en les combinacions amb altres pronoms. També comenta que als llibrets de festa no són estranyes les formes *se n'anem*, *se n'aneu*, tal i com fa el parlar alcoià.

La PEOLC II (IEC, 1993 : 23) no considera recomanables l'ús de les formes *se / s'* en construccions com *se trobarem* per *ens trobarem* (cal fixar-se en l'analogia amb la construcció *se n'anem*).[675] Ponsoda i Segura (1997 : 73) classifiquen les formes del seu estudi de la manera següent : a) tradicionals : *mo n'anem* i *se n'anem* davant del verb, i *ane-mo'n*, *ane-mo-ne*, *anem-se'n*, *ane-mo-ni'n* i *ane-mo-ne'n* darrere del verb ; normativa : *ens n'anem* i *ens en anem* davant del verb, i *anem-nos-en* darrere del verb ; c) acastellanades : *ens anem*, *nos anem* i *mos anem* davant del verb, i *anem-nos* darrere del verb.

---

[673] Cal considerar la combinació *li la* com a tradicional i normativa (+T+N-C), les combinacions *se la* i *se ho* com a tradicionals, no normatives i castellanitzants (+T-N+C), i la combinació *li ho* com a tradicional no normativa (+T-N-C).

[674] Nosaltres hem sentit més aïna la forma [amóne].

[675] Lacreu (1990 : 161) també fa referència a aquesta construcció, tant proclítica *(se n'anem*) com enclítica *(anem-se'n)*, que considera tolerable en la parla col·loquial però inadequada per a la parla estàndard més formal. Polanco (1990 : 81) expressa una opinió similar.

En aquest treball s'han investigat les dues combinacions de pronoms amb el verb anar, la proclítica *(ens n'anem)* i l'enclítica *(anem-nos-en)*. Els resultats obtinguts són els següents :

a) ENS+EN+*ANEM* :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
ens n'anem	–	–	5.4% (6)	–	–	–	17.6% (6)
ens en anem	–	–	18% (19)	14.3% (2)	10.3% (3)	14.3% (5)	26.5% (9)
ens anem	–	–	25% (28)	7.1% (1)	34.5% (10)	22.9% (8)	26.5% (9)
mo n'anem	100% (17)	100% (9)	37.5% (42)	64.3% (9)	41.4% (12)	42.9% (15)	17.6% (6)
mos en anem	–	–	0.9% (1)	–	–	–	2.9% (1)
mos anem	–	–	1.8% (2)	14.3% (2)	–	–	–
se n'anem	–	–	12.5% (14)	–	13.8% (4)	20% (7)	8.8% (3)
Innovacions normatives (-T+N-C)[676]	–	–	22.3% (25)	14.3% (2)	10.3% (3)	14.3% (5)	44.1% (15)
Formes tradicionals (+T-N-C)	100% (17)	100% (9)	38.4% (43)	64.3% (9)	41.4% (12)	42.9% (15)	20.6% (7)
Formes innovades (-T-N-C)	–	–	12.5% (14)	–	13.8% (4)	20% (7)	8.8% (3)
Formes castellanitzants (-T-N+C)	–	–	26.8% (30)	21.4% (3)	34.5% (10)	22.9% (8)	26.5% (9)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
ens n'anem	–	–	–	–	5.6% (1)	6.6% (4)
ens en anem	–	–	–	13% (3)	5.6% (1)	24.6% (15)
ens anem	–	–	–	47.8% (11)	38.9% (7)	13.1% (8)
mo n'anem	100% (9)	100% (8)	100% (9)	4.3% (1)	33.3% (6)	49.2% (30)
mos en anem	–	–	–	–	–	1.6% (1)
mos anem	–	–	–	–	5.6% (1)	1.6% (1)
se n'anem	–	–	–	34.8% (8)	11.1% (2)	3.3% (2)
Innovacions normatives (-T+N-C)	–	–	–	13% (3)	11.1% (2)	31.1% (19)
Formes tradicionals (+T-N-C)	100% (9)	100% (8)	100% (9)	4.4% (1)	33.3% (6)	50.8% (31)
Formes innovades (-T-N-C)				34.8% (8)	11.1% (2)	3.3% (2)
Formes castellanitzants (-T-N+C)	–	–	–	47.8% (11)	44.4% (8)	14.8% (9)

taula 53 : combinacions ENS+EN+*ANEM*

[676] Tot interpretant el criteri de Ponsoda i Segura (1997 : 73) cal considerar *ens n'anem* i *ens en anem* com a innovacions normatives (-T+N-C), *se n'anem* com una innovació (no és tradicional a la comarca) no normativa (-T-N-C), totes les combinacions amb *mos* (*mo n'anem*, *mos en anem*) com a formes tradicionals no normatives (+T-N-C), i les formes sense el pronom *en* (*ens anem* o *mos anem*) com a variants no tradicionals, no normatives i castellanitzants (-T-N+C).

Les formes produïdes per les generacions adultes són totalment homogènies : el 100% dels entrevistats i a totes les poblacions han produït *mo n'anem*. Són uns resultats que estan d'acord amb els aportats per Segura (1996) per a el municipi d'Alacant. Entre els jóvens l'ús de les combinacions tradicionals baixa d'una manera molt acusada respecte de les generacions adultes, fins a quedar-se en un 38.4%. A més, s'observa entre la generació més jove una gran variabilitat que contrasta amb l'homogeneïtat de les solucions de les generacions adultes. Per causa d'aquesta variabilitat s'han classificat les produccions dels jóvens en quatre apartats (innovacions normatives, formes tradicionals, innovacions no normatives[677] i formes castellanitzants).

Les tendències resultants són molt clares : els alumnes catalanoparlants i bilingües dels programes monolingües destaquen sobretot per l'ús de les combinacions tradicionals (64.3%), mostrant una altra vegada que és el grup que més s'assembla a les generacions adultes ; els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües destaquen per l'ús més elevat de les formes castellanitzants (34.5%) ; els alumnes bilingües dels programes bilingües són els que més introdueixen les formes innovades no tradicionals en la comarca i no normatives (20%) ; per últim, els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües destaquen per l'ús de les innovacions normatives (44.1%) i són els que utilitzen menys les combinacions tradicionals (20.6%).

Les tendències de les localitats són també bastant interessants, ja que estan relacionades amb el grau de contacte amb el model de llengua tradicional de cada comunitat : a Alacant són extremadament inusuals les combinacions tradicionals (4.4%) i són molt abundants les formes castellanitzants (47.8%) i les innovacions no tradicionals i no normatives (34.8%) ; en l'altre cantó s'observa que a Xixona destaca l'ús de les combinacions normatives innovades (31.1%) i, sobretot, de les combinacions tradicionals (50.8%) ; per últim, Mutxamel té una posició intermèdia, si bé presenta percentatges elevats en l'ús de les variant castellanitzants (44.4%).

[677] Aquest apartat correspon íntegrament a la combinació *se n'anem*, que no és pròpia de la comarca però sí a d'altres comarques valencianes, com ara l'Alcoià.

b) *ANEM*+ENS+EN:

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
anem-nos-en[678]	–	–	14.3% (15)	14.3% (2)	7.4% (2)	21.9% (7)	12.5% (4)
anem-nos	–	–	15.2% (16)	7.1% (1)	29.6% (8)	12.5% (4)	9.4% (3)
ane-mo'n	11.8% (2)	22.2% (2)	15.2% (16)	14.3% (2)	11.1% (3)	18.8% (6)	15.6% (5)
ane-mo-ne	29.4% (5)	–	18.1% (19)	28.6% (4)	18.5% (5)	15.6% (5)	15.6% (5)
anem-mos-en	–	–	1% (1)	–	–	3.1% (1)	–
a-mo-ne	52.9% (9)	66.7% (6)	11.4% (12)	14.3% (2)	18.5% (5)	6.3% (2)	9.4% (3)
mo-ne	–	–	1% (1)	–	–	–	3.1% (1)
anem-mos	–	–	2.9% (3)	–	7.4% (2)	–	3.1% (1)
anem-se'n	5.9% (1)	11.1% (1)	20% (21)	21.4% (3)	3.7% (1)	21.9% (7)	31.3% (10)
anem-hi	–	–	1% (1)	–	3.7% (1)	–	–
Innovacions normatives (-T+N-C)[679]	–	–	14.3% (15)	14.3% (2)	7.4% (2)	21.9% (7)	12.5% (4)
Formes tradicionals (+T-N-C)	100% (17)	100% (9)	66.7% (70)	78.6% (11)	51.9% (14)	65.6% (21)	75% (24)
Formes innovades (-T-N-C)	–	–	0.9% (1)	–	3.7% (1)	–	–
Formes castellanitzants (-T-N+C)	–	–	18.1% (19)	7.1% (1)	37% (10)	12.5% (4)	12.5% (4)

[678] Hi ha un percentatge reduït d'entrevistats que manifesten que en la circumstància que se'ls proposava en l'enquesta dirien simplement *anem*. Són 6 alumnes, el 5.4% del total, i no s'inclouen en aquesta taula.

[679] Tot interpretant els criteris de Ponsoda i Segura (1997 : 73) cal considerar normativa la forma *anem-nos-en* (-T+N-C), castellanitzants (-T-N+C) les formes amb un únic pronom (*anem-nos*, *anem-mos*), i tradicionals (+T-N-C) les combinacions *ane-mo'n*, *ane-mo-ne*, *a-mo-ne*, *mo-ne* i *anem-se'n*. La combinació *anem-mos-en*, encara que en un híbrid de forma tradicional i forma normativa, es considera dins de les tradicionals per la presència del pronom *mos*. Per últim, la variant *anem-hi* cal considerar-la una innovació no normativa (-T-N-C).

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
anem-nos-en	–	–	–	27.3% (6)	11.1% (2)	12.7% (7)
anem-nos	–	–	–	27.3% (6)	22.2% (4)	5.5% (3)
ane-mo'n	11.1% (1)	–	33.3% (3)	4.5% (1)	5.6% (1)	21.8% (12)
ane-mo-ne	33.3% (3)	–	22.2% (2)	91.% (2)	5.6% (1)	27.3% (15)
anem-mos-en	–	–	–	4.5% (1)	–	–
a-mo-ne	44.4% (4)	100% (8)	33.3% (3)	–	38.9% (7)	3.6% (2)
mo-ne	–	–	–	–	–	–
anem-mos	–	–	–	–	11.1% (2)	1.8% (1)
anem-se'n	11.1% (1)	–	11.1% (1)	27.3% (6)	5.6% (1)	25.5% (14)
anem-hi	–	–	–	–	–	1.8% (1)
Innovacions normatives (-T+N-C)[680]	–	–	–	27.3% (6)	11.1% (2)	12.7% (7)
Formes tradicionals (+T-N-C)	100% (9)	100% (8)	100% (9)	45.4% (10)	55.6% (10)	78.2% (43)
Formes innovades (-T-N-C)	–	–	–	–	–	1.8% (1)
Formes castellanitzants (-T-N+C)	–	–	–	27.3% (6)	33.3% (6)	7.3% (4)

taula 54 : combinacions *ANEM*+ENS+EN

Les dades dels enquestats adults i majors mostren una major variabilitat en la combinació enclítica que no en la proclítica. Les formes obtingudes són semblants a les descrites per Segura (1996), però només a Mutxamel s'observa un ús homogeni de la combinació *a-mo-ne*, ja que tant a Alacant com a Xixona hi ha una certa variabilitat : a Alacant predominen les combinacions *a-mo-ne* i *ane-mo-ne* i a Xixona predominen *ane-mo'n* i *a-mo-ne*. Entre les generacions jóvens les formes més utilitzades globalment són les tradicionals (66.7%) encara que amb un descens evident respecte de les generacions adultes (100%), però torna a haver-hi una gran variabilitat, cosa que obliga a comentar les dades a partir d'una classificació de les produccions semblant a la que s'ha fet en l'apartat anterior : innovacions normatives, formes tradicionals, innovacions no normatives[681] i formes castellanitzants).

[680] Una altra vegada interpretem el criteri de Ponsoda i Segura (1997 : 73) i considerem *anem-nos-en* com una innovació normativa (-T+N-C), *anem-se'n* i totes les combinacions amb *mos* –excepte *anem-mos*– com a formes tradicionals no normatives (+T-N-C), *anem-nos* i *anem-mos* com a formes no tradicionals, no normatives i castellanitzants (-T-N+C), i *anem-hi* com una forma no tradicional i no normativa (-T-N-C).

[681] Aquest apartat correspon íntegrament a la variant *anem-hi*, que només ha aparegut en un cas.

Els resultats dels grups d'alumnes mostren unes tendències bastant semblants a les comentades en l'apartat anterior : el grup d'alumnes catalanoparlants i bilingües del programa vehiculat en castellà destaquen per l'ús de les formes tradicionals (78.6%), juntament amb els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües (75%) ; els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües tornen a ser els que produeixen més formes castellanitzants (37%) ; i, per últim, els alumnes bilingües dels programes bilingües destaquen lleument en l'ús de les innovacions normatives (21.9%).

Per localitats, Alacant destaca per l'ús de les innovacions normatives (27.3%) i de les formes castellanitzants (27.3%), Mutxamel per l'ús de les variants castellanitzants (33.3%) i Xixona pel major percentatge de producció de combinacions tradicionals (78.2%). Aquestes tendències són semblants a les que descriuen Ponsoda i Segura per a les mateixes combinacions de pronoms (1997 : 73-74).

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

7.7.4.15 Morfologia verbal

Segura (1996 : 88-95) ha estudiat a Alacant les peculiaritats de seixanta-sis verbs, bàsicament irregulars, respecte del model general valencià. Les principals conclusions a què arriba són :

a) La velarització de la majoria de verbs de la segona conjugació i de la tercera pura és el fenomen més destacat. A la segona conjugació només es troben dos verbs (*prométer* i *fotre*) que no velaritzen. Així, la primera persona del present d'indicatiu sempre presenta una velar sorda *muic*, *vec*, *sentc*, *tusc*, *cullc*, *cusc*, *fuigc*, *frigc*, etc. A la primera persona del present del subjuntiu s'esdevé igual, però el so velar afegit s'ensordeix o no tot depenent del fonema precedent: si és sonor, hi ha [g] i si és sord apareix [k] : *muiga*, *sentca*, *tusca*, *cullga*, *bullga*, *fuigga*, *lligga*, etc. Es dóna una alternança en les formes velaritzades i sense velaritzar a la primera i segona persones del plural del present de subjuntiu i a totes les de l'imperfet de subjuntiu, si bé els jóvens realitzen més les formes velaritzades. Això darrer pot ser un indici clar de variació lingüística en moviment.

b) En les formes del pretèrit imperfet d'indicatiu predominen les formes sense desplaçament de l'accent *caïa*, *dia (< deia)*, *traïa (<treia)*, *veïa*, *creïa*, i només es troben dues formes amb desplaçament *duia* [dúja], *fea* [feia], encara que també es troba *duïa*, normal al camp meridional i a Elx.

c) No s'hi troben restes del pretèrit perfet simple. Els parlants l'entenen i l'identifiquen amb altres parlars, sobretot d'Elx, de Guardamar o de València.

d) Es produeix síncope en alguns verbs acabats en *–ure* : beu-se, cau-li, creu-lo, escriu-la, riu-te, però també beure's, caure-li, creure'l, etc. També en val-te, tin-lo, vin-se-ne, pren-lo, enten-se, per(d)-lo, mol-la, rom(p)-se, però valdre's, tindre'l, vindre-se'n, prendre'l, etc. La síncope dels infinitius acabats en *–re* quan van seguits per un pronom feble ja havia estat estudiada per Colomina (1985a : 164 i 310 ; 1986 : 308), que presenta un mapa amb les pronúncies de *riure's* (*riure's*, *riure-se*, *riu-se*) al valencià meridional alacantí.[682]

e) El participi tendeix a no concordar amb el pronom feble corresponent. Això s'observa més al parlar urbà que no al camp, on es conserven més les formes femenines (*l'has vista*, *l'havia duta*).

f) Hi ha algun cas de *–e* de suport afegida a l'imperatiu quan va seguit d'un pronom: *viste't*, *promete-me-ho*, *convence-la*.

g) Les desinències que s'usen en la primera i segona persona del plural del present d'indicatiu són *–em*, *–eu*.

h) La perífrasi acastellanada *tindre que*, tot alternant amb la construcció amb *deure* i la construcció *ser menester*, ha substituït completament la perífrasi d'obligació *haver de*. Igualment *caldre* (en l'expressió negativa *no cal*) s'ha vist quasi completament substituïda per *no fa falta*.

En aquest treball s'han analitzat una sèrie de fenòmens relacionats amb la morfologia verbal i amb l'ús d'alguns verbs i perífrasis verbals. En concret s'estudien :

[682] L'estudi d'aquest fenomen s'ha inclòs en l'apartat de fonètica (*supra*, apartat, 7.7.1.13, pàgs. 494 i ss.).

a) Velaritzacions :

a.1) Forma de la 3a persona del singular del present de subjuntiu del verb *perdre (perda)*.

a.2) Forma de la 3a persona del singular del present de subjuntiu del verb *cosir (cusa)*.

a.3) Forma de la 1ª persona del singular del present d'indicatiu del verb *pensar (pense)*.

a.4) Forma de la 1ª persona del singular del present d'indicatiu del verb *veure (veig)*.

a.5) Forma de la 1ª persona del singular del present d'indicatiu del verb *llegir (llig)*.

b) Forma de la 3a persona del singular del present de subjuntiu del verb *fer (faça)*.

c) Forma de la 3a persona del singular del present de subjuntiu de la forma impersonal del verb *haver-hi (hi haja)*.

d) Formes de la 3a persona del singular del present d'indicatiu i del present de subjuntiu del verb *servir (serveix*, *servesca)*.

e) Forma de la 3a persona del plural del pretèrit imperfet de subjuntiu del verb cantar *(cantessen)*.

f) Desplaçament de l'accent en el pretèrit imperfet d'indicatiu del verb *dur (duia)*.

g) Ús locatiu del verb *ser*.

h) Ús del futur simple o substitució per altres formes verbals.

i) Ús de la 2a persona del pretèrit perfet perifràstic o substitució per altres formes verbals.

j) Expressió de l'obligació personal : ús de la perífrasi *haver de + infinitiu.*

7.7.4.15.1 Velaritzacions

7.7.4.15.1.1 Forma de la 3a persona del singular del present de subjuntiu del verb *perdre (perda)*

Les formes descrites per Segura (1996 : 89) per al present de subjuntiu del verb *perdre* a Alacant són : *perga*, *pergues*, *perga*, *perguem*, *pergueu*, *perguen*. Sanchis Guarner (1950 : 183) considera poc recomanables les formes velaritzades d'aquest verb que s'usen generalment en la llengua parlada . El *DCVB* considera com a valencianes les formes següents del present de subjuntiu : 1a : *perga* ; 2a : *pergues* ; 3a : *perga* ; 4a : *perdam*, *pergam*, *perguem* ; 4a : *perdau*, *pergau*, *pergueu* ; 6a : *perguen*.

La *PEOLC II* (IEC, 1993 : 26-27) considera que les formes *perda* o *perdi* són les pròpies de l'àmbit general i no considera recomanables les formes velaritzades, com ara *perga*.[683] Les formes trobades en l'enquesta són :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
perda	–	–	15.5% (17)	7.1% (1)	25% (7)	20.6% (7)	5.9% (2)
perga	100% (17)	100% (9)	79.1% (87)	92.9% (13)	60.7% (17)	76.5% (26)	91.2% (31)
perdra / pedra [684]	–	–	5.4% (6)	–	14.3% (4)	2.9% (1)	2.9% (1)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
perda	–	–	–	13% (3)	11.1% (2)	11.9% (7)
perga	100% (9)	100% (8)	100% (9)	73.9% (17)	72.2% (13)	88.1% (52)
perdra / pedra	–	–	–	13% (3)	16.7% (3)	–

taula 55 : forma de la 3a persona del singular del present de subjuntiu del verb *perdre (perda)*

Es pot veure que l'estat dialectal és el mateix que apareix descrit al *DCBV* i que explica Segura (1996), ja que hi ha una homogeneïtat total en les produccions de les generacions adultes. Entre els jóvens cal destacar la introducció de la forma normativa

[683] Lacreu (1990 : 183) expressa una opinió semblant.

[684] 4 alumnes (el 3.6% del total) ha produït la forma *perdra*, i 2 alumnes (1'1.8% del total), *pedra*.

perda que afecta globalment el 15.5% dels estudiants enquestats, i que és més freqüent en els alumnes castellanoparlants i bilingües dels programes educatius bilingües (25% i 20.6% respectivament). Encara que no es pot dir que siga una forma castellanitzant, cal fer notar que en aquest cas la variant normativa s'assembla més a l'equivalent castellà *pierda* que no la variant velaritzada tradicional. Paral·lelament, són els alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe i els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües els que més destaquen en la utilització de la variant tradicional.

També s'observa un altre fenomen interessant : la introducció d'innovacions no normatives del tipus de *perdra* o *pedra*, que són més freqüent entre els alumnes castellanoparlants del programa bilingüe.

Per localitats, s'observa que la distribució de la introducció de les formes normatives és bastant homogènia. Pel que fa a la resta de formes, Xixona destaca per l'ús de les formes velaritzades tradicionals, mentre que Alacant i Mutxamel destaquen per presentar una major introducció de les variants innovades no normatives.[685]

7.7.4.15.1.2 Forma de la 3a persona del singular del present de subjuntiu del verb *cosir (cusa)*

Les formes descrites per Segura (1996 : 93) per al present de subjuntiu del verb *cosir* a Alacant són *cusga* i *cosim* (o *cusguem*), molt semblants a les trobades a Elx, que són *cusga*, *cusgues*, *cusga*, *cosim* o *cusgam*, *cosiu* o *cusgau* i *cusguen* (Segura, 1998 : 94). Sanchis Guarner (1950 : 167) explica que els verbs del tipus *cosir* presenten velaritzades en la llengua parlada les tres persones del singular i la 3a persona del plural del present de subjuntiu (els exemples adduïts són *cusques*, *cusquen*), però considera que aquestes formes no són recomanables. El *DCVB* considera *cusga* i *cusca* com les formes valencianes de la 3a persona del singular del present de subjuntiu de *cosir*. Ponsoda i Segura (1997 : 76-77) consideren que la forma tradicional "gairebé per antonomasia" en valencià és *cusga* (+T-N), i consideren la forma *cusa* una innovació introduïda en aquest parlar de la mà de la normativa (-T+N). Altres formes que troben, com ara *cosa*, *cossa* les consideren acastellanades (-T-N+C). També troben formes híbrides entre la forma castellana i la tradicional, com ara *cosga* (-T-N), formes

[685] Aquesta forma verbal també ha estat estudiada per Ponsoda i Segura (1997 : 77-78), que obtenen uns resultats semblants. Ací es considera *perga* com la forma tradicional no normativa (+T-N-C), *perda* com una innovació normativa (-T+N-C) i *perdra* o *pedra* com a innovacions no normatives (-T-N-C).

analògiques del tipus *cosisca* o *cosixca* (-T-N), i formes innovades no normatives com ara *cósiga*, *cosiga*, *cósega* i *cusca* (-T-N). Encara que aquesta darrera forma és anàloga a les descrites per Sanchis Guarner i apareix al *DCVB* com a forma tradicional valenciana, no ho és pas a l'Alacantí.

Com s'acaba de veure, la *PEOLC II* (IEC, 1993 : 26-27) considera pròpies de l'àmbit general formes del present de subjuntiu com ara *perda* o *perdi*, i no considera recomanables formes com *perga* o *dorga*. Per analogia, Ponsoda i Segura (1997 : 76) consideren que les formes velaritzades com ara *cusga* o *cósiga* han de tenir la mateixa consideració. En l'enquesta s'han obtingut les formes següents :

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
cusa	–	–	14.3% (16)	14.3% (2)	20.7% (6)	14.3% (5)	8.8% (3)
cusga	100% (17)	100% (9)	43.8% (49)	50% (7)	13.8% (4)	54.3% (19)	55.9% (19)
cusca	–	–	11.6% (13)	21.4% (3)	3.4% (1)	17.1% (6)	8.8% (3)
cossa	–	–	10.7% (12)	–	41.4% (12)	–	–
cossi	–	–	1.8% (2)	–	3.4% (1)	–	2.9% (1)
cosga	–	–	1.8% (2)	7.1% (1)	3.4% (1)	–	–
cosisca	–	–	10.7% (12)	7.1% (1)	3.4% (1)	11.4% (4)	17.6% (6)
cosisga	–	–	1.8% (2)	–	–	–	5.9% (2)
cósiga	–	–	1.8% (2)	–	6.9% (2)	–	–
cósega	–	–	0.9% (1)	–	3.4% (1)	–	–
cosira[686]	–	–	0.9% (1)	–	–	2.9% (1)	–
Innovacions normatives[687] (-T+N-C)	–	–	14.4% (16)	14.3% (2)	20.7% (6)	14.7% (5)	8.8% (3)
Formes tradicionals (+T-N-C)	100% (17)	100% (9)	44.1% (49)	50% (7)	13.8% (4)	55.9% (19)	55.9 % (19)
Formes castellanitzants (-T-N+C)	–	–	29.7%(33)	14.3% (2)	62.1% (18)	11.8% (4)	26.5% (9)
Formes innovades no normatives (-T-N-C)	–	–	11.7% (13)	21.4% (3)	3.4% (1)	17.6% (6)	8.8% (3)

[686] La forma *cosira* sembla un canvi de temps (el pretèrit imperfet de subjuntiu pel present de subjuntiu). Només l'ha produïda un alumne i no es tindrà en compte en el còmput dels subtotals.

[687] S'apliquem uns criteris de classificació semblants als de Ponsoda i Segura (1997) ja citats. Per tant, es considera *cusga* com la forma tradicional no normativa (+T-N-C), *cusa* com una innovació normativa (-T+N-C), *cusca* com una innovació no normativa, ja que no és una forma tradicional de l'Alacantí (-T-N-C), i la resta de formes que tenen una *o* en el radical com a innovacions no normatives i influïdes per la llengua dominant (-T-N+C).

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
cusa	–	–	–	34.8% (8)	11.1% (2)	6.7% (4)
cusga	100% (9)	100% (8)	100% (9)	30.4% (7)	44.4% (8)	53.3% (32)
cusca	–	–	–	17.4% (4)	5.6% (1)	11.7% (7)
cossa	–	–	–	4.3% (1)	16.7% (3)	11.7% (7)
cossi	–	–	–	4.3% (1)	5.6% (1)	–
cosga	–	–	–	–	5.6% (1)	–
cosisca	–	–	–	8.7% (2)	11.1% (2)	11.7% (7)
cosisga	–	–	–	–	–	1.7% (1)
cósiga	–	–	–	–	–	1.7% (1)
cósega	–	–	–	–	–	1.7% (1)
cosira	–	–	–	–	–	1.7% (1)
Innovacions normatives (-T+N-C)	–	–	–	34.8% (8)	11.1% (2)	6.7% (4)
Formes tradicionals (+T-N-C)	100% (9)	100% (8)	100% (9)	30.4% (7)	44.4% (8)	53.3% (32)
Formes castellanitzants (-T-N+C)	–	–	–	17.4% (4)	38.9% (7)	28.3% (17)
Formes innovades no normatives (-T-N-C)	–	–	–	17.4% (4)	5.6% (1)	11.7% (7)

taula 56 : forma de la 3a persona del singular del present de subjuntiu del verb *cosir (cusa)*

Les dades de les generacions adultes i les descripcions dialectològiques confirmen que la forma *cusga* és la tradicional de la comarca, però també mostren el canvi generacional que està en marxa actualment : front al 100% dels adults que produeixen aquesta variant, només el 43.8% dels jóvens la utilitzen. A més, els resultats per localitats permeten observar que la realització de la variant velaritzada tradicional augmenta en la mesura que augmenta el contacte amb el model de llengua col·loquial tradicional.

Dins dels diferents grups d'alumnes s'observa que la forma tradicional és utilitzada bàsicament pels alumnes bilingües o de primera llengua catalana de qualsevol programa educatiu (amb percentatges iguals o superiors al 50%), mentre que és bastant desconeguda entre els alumnes de primera llengua castellana (13.8%). La forma innovada normativa *cusa* s'ha introduït poc entre els alumnes (14.4% d'ús global) i destaca lleument l'ús que en fan els alumnes castellanoparlants del programa bilingüe (20.7%), que també destaquen per la forta utilització de les variants castellanitzants (62.1%). Per últim, comenten el major ús de la innovació no normativa *cusca* entre els

alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe (21.4%). Per tant, sembla que l'escola ha reeixit poc a introduir la variant normativa, potser perquè es tracta d'un verb poc relacionat amb el vocabulari que s'utilitza habitualment en l'ensenyament. És per això que els alumnes amb major contacte amb el model de llengua col·loquial tradicional mantenen l'ús de la forma tradicional velaritzada en un percentatge important, mentre que els alumnes de primera llengua castellana destaquen sobretot per la introducció d'innovacions castellanitzants.

Per localitats, a més del major ús de les formes tradicionals en les poblacions amb major ús del català que ja s'ha comentat, s'observa que la producció de formes normatives es concentra a Alacant (34.8%), mentre que Mutxamel destaca en aquesta ocasió per la major producció de formes castellanitzats (38.9%). Els resultats obtinguts per Ponsoda i Segura (1997 : 76-77) en l'estudi d'aquesta forma verbal presenten tendències similars, si bé els percentatges de cada grup mostren diferències amb els obtinguts en el present treball.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

7.7.4.15.1.3 Forma de la 1ª persona del singular del present d'indicatiu de *pensar (pense)*

En aquest cas la descripció dialectal assenyala unànimement la forma *pense* com a pròpia de la 1ª persona del singular dels verbs regulars de la 1ª conjugació en el valencià general (Sanchis Guarner, 1950 : 148-150 ; *DCVB*), i també de la ciutat d'Alacant (Segura, 1996 : 88).

Polanco (1990 : 82) admet les dues formes *parle/parlo*, si bé assenyala l'ús prioritari de la primera per ser la més estesa al País Valencià. Una proposta semblant és la de Mollà (1990 : 61). La *PEOLC II* (IEC, 1993 : 25) accepta la forma *canto* com a pròpia de l'àmbit general i la forma *cante* com a pròpia de l'àmbit restringit. En l'enquesta s'han arreplegat les formes que es detallen a continuació :

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
pense	100% (17)	100% (9)	98.2% (110)	100% (14)	100% (29)	100% (35)	94.1% (32)
pensec	–	–	1.8% (2)	–	–	–	5.9% (2)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
pense	100% (9)	100% (8)	100% (9)	100% (23)	88.9% (16)	100% (61)
pensec	–	–	–	–	11.1% (2)	–

taula 57 : forma de la 1ª persona del singular del present d'indicatiu de *pensar (pense)*

Les dades de les generacions adultes mostren que les formes velaritzades no són comunes en la primera persona del present d'indicatiu dels verbs de la primera conjugació.[688] Entre els jóvens el fenomen presenta una extensió residual, ja que només apareix en un percentatge molt reduït entre alumnes catalanoparlants de Mutxamel. Per tant, la variant tradicional i normativa continua essent la usada majoritàriament en totes les localitats i per tots els grups d'alumnes. Només cal assenyalar que tampoc no s'ha produït cap exemple de variant innovada normativa *(penso)*.[689]

7.7.4.15.1.4 Forma de la 1ª persona del singular del present d'indicatiu del verb *veure (veig)*

Segura (1996 : 89) descriu les formes següents com a pròpies del municipi d'Alacant : 1a : *veig*, i més sovint *vec* ; 2a : *veus* ; 3a : *veu* ; 4a : *veem* ; 5a : *veeu* ; 6a : *veuen*. A Elx (1998 : 67) descriu l'ús de la forma palatalitzada de la 1a persona del singular : *vec*. El *DCVB* descriu el paradigma del present d'indicatiu de *veure* al País Valencià : 1a : *veig*, *veigc* ; 2a : *veus* ; 3a : *veu* ; 4a : *veem*, *vegem* , *veguem* ; 5a : *veeu*, *vegeu*, *vegueu* ; 6a : *veen*. Les formes arreplegades en l'enquesta són :

[688] Encara que no ha aparegut cap exemple en l'enquesta, nosaltres hem sentit a Mutxamel formes velaritzades en aquest context lingüístic en persones de la generació adulta. No són, però, massa freqüents, i en tot cas no és una forma tradicional de les localitats estudiades. Ponsoda i Segura (1997 : 78-79) assenyalen que la velarització s'ha introduït en aquest context entre els jóvens a la Marina Baixa, l'Alacantí i el Baix Vinalopó, però en l'Alacantí és més probable que el fenomen afecte el sud de la comarca.

[689] *Pense* és la forma tradicional i normativa (+T+N-C) mentre que *pensec* és una forma no tradicional en la comarca i no normativa (-T-N-C). Ponsoda i Segura (1997 : 78-79) mostren uns resultats bastant diferents que són deguts a la incidència desigual del fenomen en les localitats estudiades per aquests autors i les examinades en aquest treball.

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
veig (*ve*[tʃ])	11.8% (2)	22.2% (2)	56.3% (63)	50% (7)	58.6% (17)	57.1% (20)	55.9% (19)
vec (*ve*[k])	76.5% (13)	22.2% (2)	32.1% (36)	50% (7)	17.2% (5)	34.3% (12)	35.3% (12)
veigc (*ve*[ʃk])	11.8% (2)	55.6% (5)	4.5% (5)	–	–	5.7% (2)	8.8% (3)
vesc (*ve*[sk])	–	–	1.8% (2)	–	3.4% (1)	2.9% (1)	–
veitx (*ve*[itʃ])	–	–	5.4% (6)	–	20.7% (6)	–	–

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
veig (*ve*[tʃ])	–	37.5% (3)	11.1% (1)	78.3% (18)	44.4% (8)	52.5% (32)
vec (*ve*[k])	100% (9)	37.5% (3)	33.3% (3)	21.7% (5)	50% (9)	27.9% (17)
veigc (*ve*[ʃk])	–	25% (2)	55.6% (5)	–	5.6% (1)	6.6% (4)
vesc (*ve*[sk])	–	–	–	–	–	3.3% (2)
veitx (*ve*[itʃ])	–	–	–	–	–	9.8% (6)

taula 58 : forma de la 1ª persona del singular del present d'indicatiu del verb *veure (veig)*

Els resultats de l'enquesta assenyalen com a variants tradicionals de la comarca les dues formes arreplegades pel *DCVB (veig* i *veigc*) i la forma velaritzada arreplegada per Segura (1996) *(vec*). A Alacant només s'ha produït *vec*. A Mutxamel i a Xixona hi ha l'alternança de les dues variants, però la forma *vec* és la més utilitzada per la generació dels avis en totes dues poblacions (50% a Mutxamel i 50% a Xixona). A més, cal esmentar que a Xixona predomina la variant intermèdia *veigc* (55.6% del total de la generació adulta).

Entre els jóvens també predominen les variants tradicionals (92.9% del total), però dins d'aquestes formes ha triomfat sobretot la variant normativa *veig*, que els jóvens utilitzen en una proporció molt superior als adults (56.3%). L'ús d'aquesta forma normativa és bastant homogeni entre els diferents grups, però no així l'ús de la resta de variants tradicionals, amb una clara oposició entre l'ús intensiu que en fa el grup d'alumnes de primera llengua catalana i bilingües del programa monolingüe (50%) i el grup d'alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (17.2%). Aquest darrer grup destaca també per la major utilització de les formes innovades no normatives (24.1%), especialment per la realització de pronúncies ortogràfiques (*ve*[itʃ]).[690]

[690] *Veig* és la forma tradicional i normativa (+T+N-C) ; totes les formes velaritzades excepte *vesc* són tradicionals no normatives (+T-N-C) ; *vesc* és una hipercorrecció –per esquivar l'articulació de [ʃ] davant

7.7.4.15.1.5 Forma de la 1ª persona del singular del present d'indicatiu del verb *llegir (llig)*

Segura (1996 : 93-94 ; 1998 : 97) descriu l'ús a Alacant i a Elx de la forma velaritzada *lligc* –amb desafricació del so africat sonor– en la primera persona del present d'indicatiu de *llegir*. Es tracta de la pronuncia habitual en el valencià general (Sanchis Guarner, 1950 : 167 ; *DCBV*). La *PEOLC II* (34, 44) considera les formes incoatives (*llegeixo*) com a pròpies de l'àmbit general i les formes pures (*llig*) com a pròpies de l'àmbit restringit en els parlars valencians.[691] Les produccions arreplegades són:

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
llig	17.6% (3)	22.2% (2)	38.4% (43)	28.6% (4)	44.8% (13)	31.4% (11)	44.1% (15)
llegesc	–	–	0.9% (1)	7.1% (1)	–	–	–
llegixc	–	–	12.5% (14)	–	13.8% (4)	11.4% (4)	17.6% (6)
lligc	29.4% (5)	33.3% (3)	3.6% (4)	–	3.4% (1)	5.7% (2)	2.9% (1)
llisc	52.9% (9)	44.4% (4)	39.3% (44)	64.3% (9)	37.9% (11)	42.9% (15)	26.5% (9)
llegeixc / llegeisc	–	–	4.5% (5)	–	–	5.7% (2)	8.8% (3)
llic	–	–	0.9% (1)	–	–	2.9% (1)	–
Forma normativa tradicional (+T+N-C)[692]	17.6% (3)	22.2% (2)	38.4% (43)	28.6% (4)	44.8% (13)	31.4% (11)	44.1% (15)
Formes normatives innovades (-T+N-C)	–	–	13.4% (15)	7.1% (1)	13.8% (4)	11.4% (4)	17.6% (6)
Formes tradicionals no normatives (+T-N-C)	82.4% (14)	77.8% (7)	42.9% (48)	64.3% (9)	41.4% (12)	48.6% (17)	29.4% (10)
Formes innovades (-T-N-C)	–	–	5.4% (6)	–	–	8.6% (3)	8.8% (3)

de [k], tal com s'evita en *vixca*, *patixca*, *moxca*, etc.– (-T-N-C) ; per últim, la forma *veitx* és també una innovació no normativa, resultat d'una pronúncia ortogràfica (-T-N-C).

691 Lacreu (1990 : 182) i Mollà (1990 : 62) jutgen preferible l'ús de la flexió incoativa en els nivells formals, però reconeixen que totes dues flexions són plenament acceptables en tots els nivells expressius. Polanco (1990 : 83) assenyala que cal evitar les velaritzacions de la 1ª persona del singular, i posa com a exemple correcte la forma *llig*.

692 Cal considerar les formes *llig* (*lli*[tʃ]), *llegesc* i *llegixc* com a formes normatives, la primera pura (+T+N-C) i les altres dues incoatives (-T+N-C). *Lligc* (*lli*[ʃk]) és la forma tradicional, que no és normativa per causa de la velarització (+T-N-C), igual que la variant despalatalitzada *llisc* (*lli*[sk]). Les formes *llegeixc* i *llegeisc* són formes analògiques innovades (-T-N-C), degudes a la influència de la segona persona del singular de la conjugació incoativa (*llegeixes*). Cal recordar que Polanco (1990 : 83) adverteix contra la pronúncia [éjʃes], que considera d'origen ortogràfic per la influència del model escrit, perquè no és ni usual ni idèntica a les pronúncies [ɛ́ʃəs] o [ə́ʃəs] del català oriental general. Per últim, la forma *llic* només pot considerar-se deguda a un dèficit de competència lingüística o a un lapsus (-T-N-C).

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
llig	22.2% (2)	12.5% (1)	22.2% (2)	43.5% (10)	22.2% (4)	42.6% (26)
llegesc	–	–	–	–	–	1.6% (1)
llegixc	–	–	–	21.7% (5)	11.1% (2)	6.6% (4)
lligc	11.1% (1)	75% (6)	11.1% (1)	–	–	3.3% (2)
llisc	66.7% (6)	12.5% (1)	66.7% (6)	26.1% (6)	61.1% (11)	41% (25)
llegeixc / llegeisc	–	–	–	8.7% (2)	5.6% (1)	3.3% (2)
llic	–	–	–	–	–	1.6% (1)
Forma normativa tradicional (+T+N-C)	22.2% (2)	12.5% (1)	22.2% (2)	43.5% (10)	22.2% (4)	42.6% (26)
Forma normativa innovada (-T+N-C)	–	–	–	21.7% (5)	11.1% (2)	8.2% (5)
Forma tradicional no normativa (+T-N-C)	77.8% (7)	87.5% (7)	77.8% (7)	26.1% (6)	61.1% (11)	44.3% (27)
Formes innovades (-T-N-C)	–	–	–	8.7% (2)	5.6% (1)	4.9% (3)

taula 59 : forma de la 1ª persona del singular del present d'indicatiu del verb *llegir (llig)*

L'estat dialectal que mostra l'enquesta és l'ús predominant de les variants velaritzades *(lligc* i *llisc)* entre els parlants adults, i un ús molt més reduït de la forma tradicional i normativa *llig*. Hi ha, a més, uns usos bastant semblants entre les tres localitats estudiades, ja que l'única diferència notable és el predomini de la variant velaritzada desafricada *lligc* a Mutxamel, mentre que a Alacant i a Xixona predomina la variant desafricada i despalatalitzada *llisc*.

Entre els jóvens augmenta l'ús de la variant tradicional i normativa (38.4% del total), destacant en l'ús d'aquesta variant els alumnes castellanoparlants i els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües. Hi ha també un descens generalitzat de l'ús de les variants tradicionals no normatives (emprades pel 42.9% del total d'alumnes). El grup d'alumnes catalanoparlants i bilingües dels programes monolingües són els que més destaquen en l'ús d'aquesta variant (64.3%), mostrant una vegada més que són el grup de jóvens amb un model de llengua més semblant al de les generacions adultes. En analitzar els resultats dels estudiants segons les localitats s'observa que els alumnes d'Alacant destaquen per l'ús de les formes normatives, tant les tradicionals (43.5%) com les innovades (21.7%), els de Mutxamel per l'ús de les variants tradicionals no normatives (61.1%) i els de Xixona per l'ús de les formes tradicionals, tant de les normatives (42.6%) com de les que no ho són (44.3%).

7.7.4.15.2 Forma de la 3a persona del singular del present de subjuntiu del verb *fer (faça)*

Sanchis Guarner (1950 : 177) explica que les formes sibilants de les tres persones del singular i la 3a persona del plural de *fer* (*faça*, *faces* i *facen*) són les predominants al valencià general, i són preferibles a les formes palatalitzades *faja*, *fages* i *fagen*, que coexisteixen amb elles a la Vall d'Albaida, les serres de Mariola i de Benicadell, la Vall de Gallinera, la Marina i el Camp d'Elx. El *DCBV* descriu les formes següents del present de subjuntiu de *fer* al valencià : 1a : *faça*, *faja* i *fajga* ; 2a : *faces*, *fages* i *fajgues* ; 3a : *faça*, *faja* i *fajga* ; 4a : *fem*, *féssem* i *fajguem* ; 5a : *feu*, *fésseu*, *fajgueu* ; 3a : *facen*, *fagen* i *fajguen*. Segura (1996 : 91) descriu les formes palatalitzades com les pròpies del parlar d'Alacant (*faja*, *fages*, *faja*, *fem*, *feu*, *fagen*), i assenyala que entre els ancians se senten les formes *faça* i *faces*. El mateix autor descriu a Elx la coexistència dels dos paradigmes del verb *fer*, el sibilant i el palatalitzat, però assenyala que, igual que passa a Alacant, només els parlants de més edats fan servir les formes sense palatalitzar (Segura, 1998 : 71, 84). Ponsoda i Segura (1997 : 78) classifiquen les formes següents : *faça* com a forma tradicional de tot arreu ; *faja* com a forma innovadora ; *faixga*, *faiga* i *faixca* com a formes modernes ; i *faga* com a forma acastellanada.

La *PEOLC II* (IEC, 1993 : 43) considera que no són recomanables les formes palatalitzades 1a : *fagi / fagui / faja* ; 2a : *fagis / faguis / fages*, etc.[693] Les produccions arreplegades a l'Alacantí són les següents :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
faça	35.3% (6)	11.1% (1)	32.4% (35)	14.3% (2)	29.6% (8)	47.1% (16)	27.3% (9)
faci	–	–	0.9% (1)	–	–	–	3% (1)
faja	64.7% (11)	88.9% (8)	65.7% (71)	85.7% (12)	70.4% (19)	50% (17)	69.7% (23)
fasga	–	–	0.9% (1)	–	–	2.9% (1)	–

[693] Lacreu (1990 : 185) condemna igualment les formes analògiques *faja*, *fages*, *faja*, *fagen*.

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
faça	11.1% (1)	25% (2)	44.4% (4)	60.9% (14)	17.6% (3)	24.1% (14)
faci	–	–	–	–	–	1.7% (1)
faja	88.9% (8)	75% (6)	55.6% (5)	39.1% (9)	82.4% (14)	72.4% (42)
fasga	–	–	–	–	–	1.7% (1)

taula 60 : forma de la 3a persona del singular del present de subjuntiu del verb *fer (faça)*

Els resultats de l'enquesta mostren que la palatalització del present d'indicatiu del verb *fer* presenta variació generacional (és més freqüent en la generació dels pares que no en la de la gent gran) i una diferent distribució geogràfica (és més abundant a Alacant, una mica menys a Mutxamel i bastant menys estesa a Xixona). Així, l'ús de les formes palatalitzades en la generació més major és el 88.9% a Alacant, del 50% a Mutxamel i només del 25% a Xixona, però en la generació dels pares passa al 100% en els entrevistats de Mutxamel i al 80% en els de Xixona.

Entre els jóvens la palatalització continua essent un fenomen majoritari, amb una incidència global del 65.7%, però mostra un descens respecte de les generacions adultes, especialment respecte de la dels pares. Així, a Alacant només usen aquestes formes el 39.1% dels estudiants, a Mutxamel el 82.4% i a Xixona el 72.4%. Per tant, en aquest fenomen hi ha una diferència clara entre els alumnes d'Alacant i els de les altres dues poblacions. Per grups, s'observa que els alumnes que usen més les formes palatalitzades són els catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe (85.7%), mentre que la resta de grups la incidència és menor, sobretot en els bilingües dels programes bilingües (50%). Per últim, hi ha una incidència mínima de les formes d'altra procedència dialectal (*faci*) i de les innovacions no normatives (*fasga*).[694]

7.7.4.15.3 Forma de la 3a persona del singular del present de subjuntiu de la forma impersonal del verb *haver-hi (hi haja)*

Segura (1996 : 91) descriu les formes següents del present de subjuntiu d'*haver* en el parlar d'Alacant : *haiga*, *haigues*, *haiga*, *haiguem*, *haigueu*, *haiguen* ; a Elx (Segura, 1998 : 85) descriu un paradigma molt semblant, amb l'únic canvi de les dues

[694] Ponsoda i Segura (1997 : 78) troben un percentatge global de palatalització entre els jóvens del 56.6%, i també troben una incidència major del fenomen en els alumnes catalanoparlants escolaritzants en castellà (72.31%). També observen una tendència menor a la palatalització entre els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (35%), que no s'ha observat en aquest treball. Per a classificar les variants cal considerar *faça* com la forma tradicional i normativa (+T+N-C), *faja* com la forma tradicional no normativa (+T-N-C), *faci* com una innovació normativa (-T+N-C) i *fasga* com una innovació analògica no normativa (-T-N-C).

primeres persones del plural (*haigam*, *haigau*). Sanchis Guarner (1950 : 179) considera absolutament inadmissibles les formes *hajga*, *hajgues*, que s'empren en el parlar vulgar del tot el País Valencià, i les formes *haiga*, *haigues*, que s'escolten a la Vall de Novelda i al Camp d'Elx. El *DCVB* descriu una gran varietat de formes del present de subjuntiu d'*haver* al País Valencià : 1a : *haja*, *haiga*, *hajga* ; 2a : *hages*, *haigues*, *hajgues* ; 3a : *haja*, *haiga*, *hajga* ; 4a : *hagem*, *hajam*, *haguem*, *haiguem*, *haigam*, *hajguem*, *hajcam*, *hajgam*, *hàjguem* ; 5a : *hageu*, *hajau*, *hagueu*, *haigueu*, *haigau*, *hajgueu*, *hajcau*, *hajgau*, *hàjgueu* ; 6a : *hagen*, *haiguen*, *hajguen*.

La *PEOLC II* (IEC, 1993 : 30-31) descriu les formes següents com a pròpies de l'àmbit general : 1a : *hagi / haja* ; 2a : *hagis / hages* ; 3a : *hagi / haja* ; 4a : *hàgim / hàgem* ; 5a : *hàgiu / hàgeu* ; 6a : *hagin / hagen*, i assenyala que no són recomanables les formes *hagui*, *haguis*, *hagui*, *haguem*, *hagueu*, *haguin*. Les produccions arreplegades són :

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
(hi) haja	41.2% (7)	11.1% (1)	28.6% (32)	14.3% (2)	20.7% (6)	34.3% (12)	35.3% (12)
(hi) hagi	–	–	1.8% (2)	–	–	–	5.9% (2)
(hi) haiga	17.6% (3)	11.1% (1)	4.5% (5)	7.1% (1)	10.3% (3)	–	2.9% (1)
(hi) haixga / (hi) hasga / (hi) hasgue[695]	41.2% (7) (7+0+0)	77.8% (7) (7+0+0)	28.6% (32) (24+7+1)	35.7% (3+2+0)	6.9% (2+0+0)	37.1% (9+4+0)	35.3% (10+1+1)
(hi) haixca / (hi) haisca / (hi) hasca	–	–	2.7% (3)	7.1% (1+0+0)	3.5% (0+0+1)	2.9% (0+1+0)	–
hi ha / n'hi ha	–	–	7.1% (8)	–	17.2% (5)	5.7% (2)	2.9% (1)
(hi) haia	–	–	1.8% (2)	–	3.5% (1)	2.9% (1)	–
No contesten[696]	–	–	25% (28)	35.7% (5)	37.9% (11)	17.1% (6)	17.6% (6)

[695] Entre parèntesis s'indiquen les realitzacions de cadascuna de les variants d'aquesta fila.

[696] Hi ha 28 alumnes (el 25% del total) que no contesten la pregunta. Si se sumen els 8 alumnes que contesten utilitzant el present d'indicatiu, hi ha un 32.1% d'alumnes que no utilitzen el present de subjuntiu del verb *haver-hi*. Com que aquesta dada no pot ser deguda a l'atzar, la no resposta (valors *missing*) es tractarà en aquest quadre com un tipus específic de resposta.

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
(hi) haja	66.7% (6)	25% (2)	–	65.2% (15)	16.7% (3)	19.7% (12)
(hi) hagi	–	–	–	4.4% (1)	–	1.6% (1)
(hi) haiga	33.3% (3)	12.5% (1)	–	–	–	6.6% (4)
(hi) haixga / (hi) hasga / (hi) hasgue	–	62.5% (5) (5+0+0)	100% (9) (9+0+0)	4.4% (1+0+0)	11.1% (1+1+0)	45.9% (21+6+1)
(hi) haixca / (hi) haisca / (hi) hasca	–	–	–	–	–	4.9% (1+1+1)
hi ha / n'hi ha	–	–	–	4.4% (1)	11.1% (2)	8.2% (5)
(hi) haia	–	–	–	8.7% (2)	–	–
No contesten	–	–	–	13% (3)	61.1% (11)	13.1% (8)

taula 61 : forma de la 3a persona del singular del present de subjuntiu de la forma impersonal del verb *haver-hi (hi haja)*

L'estat dialectal arreplegat en l'enquesta mostra el predomini de la forma tradicional i normativa *(hi) haja* en la generació més major d'Alacant, però amb un percentatge d'introducció de la forma *(hi) haiga* d'un 33.3%. En aquesta localitat no s'ha produït la forma *(hi) haixga*, que és la predominant entre els adults de Mutxamel (62.5%) i de Xixona (100%). Entre els escolars la variabilitat és molt més gran. Augmenta l'ús de la forma normativa *(hi) haja*, principalment entre alumnes bilingües i catalanoparlants que estan matriculats en els programes bilingües, però l'ús global d'aquesta forma només arriba al 28.6% i es dóna sobretot entre els estudiants d'Alacant (62.5%). L'ús de les formes tradicionals no normatives com ara *(hi haixga*) baixa a xifres al voltat del 35% entre els alumnes bilingües i catalanoparlants, però és molt reduït entre els alumnes castellanoparlants (6.9%). Apareix un cert percentatge d'alumnes que utilitzen formes de l'estil de *(hi) haixca*, que no són tradicionals en la comarca, però el fenomen més important sens dubte és la gran quantitat d'alumnes que no utilitzen aquesta forma verbal (el 25% del total), que es concentren en el grup d'alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe (35.7%) i entre els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (37.9%), i sobretot a la localitat de Mutxamel (61.1%). Caldria aprofundir en l'estudi d'aquest fenomen, però sembla que pot tractar-se d'una forma verbal que es troba en recessió entre els jóvens.[697]

[697] Cal considerar la forma *(hi) haja* com la tradicional i normativa (+T+N-C) ; *(hi) haiga*, *(hi) haixga*, *(hi) hasga*, *(hi) hasga*, *(hi) hasgue* com a formes tradicionals no normatives (+T-N-C) ; *(hi) haixca*, *(hi) haisca* i *(hi) hasca* com a formes no tradicionals en la comarca i no normatives (-T-N-C) ; *(hi) hagi* com una innovació normativa (-T+N-C) ; i *(hi) haia* com una innovació no normativa i castellanitzant (-T-N+C).

7.7.4.15.4 Formes de la 3a persona del singular del present d'indicatiu i del present de subjuntiu del verb *servir (serveix, servesca)*

Les desinències *–ixc*, *–ixes*, *–ix*, *–im*, *–iu*, *–ixen*, i *–ixca*, *–ixques*, *–ixca*, *–im*, *–iu*, *-ixquen* corresponen a la pronúncia dels presents d'indicatiu i de subjuntiu dels verbs incoatius al català occidental i a tot el País Valencià (Sanchis Guarner, 1950 : 154-156 ; Veny, 1983[4] : 24, 132). Lògicament, es troben les mateixes formes als parlars d'Alacant i d'Elx (Segura, 1996 : 92 ; 1998 : 66-71). Sanchis assenyalava el 1950 que encara que aquestes formes apareixen de vegades en els autors clàssics, les formes que empraven generalment els clàssics prenien les desinències *–esc*, *–eixes*, *–eix* i *–eixen* en el present d'indicatiu i *–esca*, *–esques*, *–esca*, *–esquen* en el present de subjuntiu. En conseqüència, aquesta autor pensava el 1950 que seria convenient assajar-ne la reintroducció en el valencià literari, especialment les formes del present d'indicatiu. Mentre algunes obres gramaticals posteriors només inclouen les desinències amb *–i–* (Salvador, 1982[9] : 104, 107), altres van fer cas de la recomanació (Valor, 1979[2] : 164-166, Pitarch, 1983[3] : 64-65, 134, 179-180),[698] ja que en les seues obres donen preferència a les formes amb *–e–*. De fet, una obra amb tanta transcendència en aquest camp –i en l'ensenyament de la llengua al País Valencià– com és *La flexió verbal*, d'Enric Valor, presenta les dues formes (Valor, 1983 : 78), però manté encara la preferència de les formes propugnades per Sanchis per ser les formes de la llengua literària i les que generalment empraven els clàssics : "**pateix** és preferible a **patix**, que no té tradició literària" (Valor, 1983 : 7). Posteriorment, la introducció del català en els mitjans de comunicació orals i audiovisuals del País Valencià va fer veure les limitacions d'aquesta proposta. Així, Polanco (1990 : 83) indica que en l'ús oral dels mitjans de comunicació la pronúncia formal valenciana hauria de ser, independentment de la grafia, la col·loquial més estesa i comuna a tot el català occidental, és a dir, les formes *patixc*, *patixes*, etc. en el present d'indicatiu, i semblantment les formes amb *–i–* tònica en el present de subjuntiu.[699]

---

[698] S'ha de tenir present que les primeres edicions d'aquestes gramàtiques són de 1951 (la de Carles Salvador) i de 1977 (les d'Enric Valor i Vicent Pitarch). Les dates determinen que la recomanació de Sanchis Guarner no influesca en l'obra de Salvador –que a més ja havia fet abans de la publicació de la seua gramàtica una tasca gramatical important–, però que sí influís en Valor i Pitarch.

[699] Aquest punt de vista és també defensat per Lacreu (1990 : 182) i per Mollà (1990 : 62) en les seues propostes d'estàndard oral valencià. La proposta de Lacreu es va ampliar posteriorment a l'estàndard escrit (1995 : 16), tot recomanant les formes *servisc*, *serveixes/servixes*, *serveix/servix*, *servim*, *serviu*, *serveixen/servixen*, i considerant admissibles les formes *serveixo/servixo*, usades en alguns parlars. La forma *servesc* només la considera pròpia dels registres molt formals.

La *PEOLC II* (IEC, 1993 : 25-27) admet dins de l'àmbit general les formes *serveixo*, *serveixes/servixes*, *serveix/servix*, *servim*, *serviu*, *serveixen/servixen* del present d'indicatiu. Les formes *serveix*, *serveixes*, etc., utilitzades al País Valencià, únicament les recomana en els registres molt formals. La forma habitual de la 1ª persona singular en els parlars valencians, *servisc*, només la considera pròpia de l'àmbit restringit. Pel que fa al present de subjuntiu són pròpies de l'àmbit general les formes *serveixi/servisca*, *serveixis/servisques*, *serveixi/servisca*, *servim, serviu, serveixin/servisquen*. També considera les formes valencianes *servesca*, *servesques*, etc. com a pròpies de l'àmbit restringit i només en registres molt formals. Els resultats arreplegats són els següents :

a) Present d'indicatiu (*serveix)* :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
serveix	–	–	44.6% (50)	35.7% (5)	51.7% (15)	31.4% (11)	55.9% (19)
servix	100% (17)	100% (9)	55.4% (62)	64.3% (9)	48.3% (14)	68.6% (24)	44.1% (15)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
serveix	–	–	–	26.1% (6)	44.4% (8)	52.5% (32)
servix	100% (9)	100% (8)	100% (9)	73.9% (17)	55.6% (10)	47.5% (29)

taula 62 : formes de la 3a persona del singular del present d'indicatiu del verb *servir (serveix)*

Entre les generacions adultes només s'ha obtingut una forma : la tradicional i normativa *servix*. Entre els jóvens la introducció de la innovació normativa *serveix* es relativament important (44.6%), sobretot si es compara amb les xifres molt més reduïdes (18.89%) que Ponsoda i Segura (1997 : 79) troben en el seu estudi. Per grups, destaca l'ús de la forma *serveix* entre els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (51.7%), tendència similar a la trobada per Ponsoda i Segura (1997 : 79), però també l'ús dels alumnes catalanoparlants dels programes bilingües (55.9%).[700]

[700] Tot seguint Ponsoda i Segura (1977 : 79) s'ha considerat *serveix* com una innovació normativa (-T+N-C) i *servix* com la forma tradicional i normativa (+T+N-C).

b) Present de subjuntiu (*servesca)* :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
servesca	–	–	3.6% (4)	–	3.4% (1)	–	8.8% (3)
serveixca	–	–	11.6% (13)	21.4% (3)	3.4% (1)	5.7% (2)	20.6% (7)
serveixga	–	–	0.9% (1)	–	–	–	2.9% (1)
servisca	5.9% (1)	–	17% (19)	7.1% (1)	17.2% (5)	28.6% (10)	8.8% (3)
servixca	94.1% (16)	100% (9)	57.1% (64)	57.1% (8)	55.2% (16)	57.1% (20)	58.8% (20)
serveixa	–	–	2.7% (3)	7.1% (1)	3.4% (1)	2.9% (1)	–
sirveix	–	–	0.9% (1)	–	3.4% (1)	–	–
sirva	–	–	6.3% (7)	7.1% (1)	13.8% (4)	5.7% (2)	–
Formes normatives (-T+N-C)	–	–	16.1% (18)	21.4% (3)	6.9% (2)	5.7% (2)	32.4% (11)
Formes tradicionals (+T+N-C)	100% (17)	100% (9)	74.1% (83)	64.3% (9)	72.4% (21)	85.7% (30)	67.6% (23)
Forma innovada (-T-N-C)	–	–	2.7% (3)	7.1% (1)	3.4% (1)	2.9% (1)	–
Formes castellanitzants (-T-N+C)	–	–	7.1% (8)	7.1% (1)	17.2% (5)	5.7% (2)	–

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
servesca	–	–	–	–	11.1% (2)	3.3% (2)
serveixca	–	–	–	4.3% (1)	11.1% (2)	14.8% (9)
serveixga	–	–	–	–	–	–
servisca	11.1% (1)	–	–	30.4% (7)	27.8% (5)	9.8% (6)
servixca	88.9% (8)	100% (8)	100% (9)	52.2% (12)	44.4% (8)	62.3% (38)
serveixa	–	–	–	4.3% (1)	–	3.3% (2)
sirveix	–	–	–	–	5.6% (1)	
sirva	–	–	–	8.7% (2)	–	6.6% (4)
Formes normatives (-T+N-C)	–	–	–	4.3% (1)	22.2% (4)	18% (11)
Formes tradicionals (+T+N-C)	100% (9)	100% (8)	100% (9)	82.6% (19)	72.2% (13)	72.1% (44)
Forma innovada (-T-N-C)	–	–	–	4.3% (1)	–	3.3% (2)
Formes castellanitzants (-T-N+C)	–	–	–	8.7% (2)	5.6% (1)	6.6% (4)

taula 63 : formes de la 3a persona del singular del present de subjuntiu del verb *servir (servesca)*

En les generacions adultes només hi ha les formes tradicionals i normatives, bàsicament la variant *servixca*. Els jóvens continuen fent un ús majoritari d'aquestes formes (74.1%) en totes les localitats. Per grups, cal destacar la major tendència a

utilitzar les formes innovades i normatives pels alumnes catalanoparlants dels programes bilingües (32.4%), seguits aquesta vegada pels alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe (21.4%). Els alumnes bilingües dels programes bilingües destaquen lleument per l'ús de les variants tradicionals (85.7%), i els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües són els que usen més les formes castellanitzants (17.2%).[701]

7.7.4.15.5 Forma de la 3a persona del plural del pretèrit imperfet de subjuntiu del verb *cantar (cantessen)*

Sanchis Guarner (1950 : 152-153) explica que les desinències en *–ara*, *–era*, *–ira* de l'imperfet de subjuntiu són les més usades actualment en els parlars valencians, i de fet aquestes són les que apareixen descrites al *DCBV* i les que descriu Segura per a Alacant i Elx (1996 : 88 ; 1998 : 72). Segons Sanchis, només al Baix Maestrat i a la Tinença de Benifassà s'empren les desinències en *–às* en la 1ª conjugació, que per a aquest autor haurien d'admetre's en la llengua literària, com també haurien d'admetre-s'hi les desinències en *–és* i *–ís*, ja que eren les que empraven normalment els autors valencians de l'època clàssica. Salvador (1982[9] : 106) opina que les dues desinències "són bones, però els escriptors haurien d'usar més la segona", és a dir, les formes amb *–s*. Valor (1979[2] : 157) només inclou les formes amb *–s* en la seua gramàtica (*parlàs* o *parlés*, *parlasses* o *parlessis*, etc.), però en *La flexió verbal* (1983 : 7, 76) aporta tant les formes amb *–s* com els formes amb *-r*, si bé expressa que les formes amb *–s* són les preferibles per ser les de la llengua literària. Pitarch (1983[3] : 65-66) dóna les formes *cantara* o *cantés*, *cantares* o *cantessis*, etc., i assenyala la gran diversitat d'aquest temps verbal al País Valencià, ja que en la primera conjugació hi ha, a més del paradigma que dóna com a model, les formes en *–às* (*cantàs, cantasses,* etc.), i descriu també la variació dialectal en la resta de conjugacions i en els altres dialectes.

---

[701] Ponsoda i Segura (1997 : 79) consideren les formes *servesca* i *serveixca* com a pròpies de la variant estàndard valenciana (-T+N-C). Les formes *servisca* i *servixca* també ho són, però a més són les formes tradicionals (+T+N-C). Per això consideren les dues primeres formes com a normatives, i les dues darreres com a tradicionals. Les formes *sirva* i *servixa* (aquesta darrera no s'ha produït en l'enquesta) les consideren acastellanades (-T-N+C), mentre que en el present treball també ho seria *sirveix* (-T-N+C). Per últim, els apareix una vegada la forma *serveixga*, que no tenen en compte (en aquest treball es classificarà igual que la forma *serveixca*). Cal considerar *serveixa* (forma que no apareix en l'article de Ponsoda i Segura) com un híbrid entre *servesca* (o *serveixca*) i *serveixi*, essent per tant una forma innovada (-T-N-C).

La *PEOLC II* (IEC, 1993 : 27) assenyala únicament com a pròpies de l'àmbit general les formes amb *–s*, tant amb *–i–* com amb *–e–* : 1a : *cantés*, 2a : *cantessis o cantesses*, etc. Les formes amb *–r* serien pròpies de l'àmbit restringit per als parlars valencians, i les formes amb les desinències *–às*, *–asses*, etc. serien pròpies del parlar valencià, però només en els registres molt formals.[702] Les produccions arreplegades en l'enquesta són :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
cantaren	100% (17)	100% (9)	87.4% (97)	92.9% (13)	78.6% (22)	88.6% (31)	91.2% (31)
cantassen	–	–	6.3% (7)	–	10.7% (3)	5.7% (2)	5.9% (2)
cantessin	–	–	4.5% (5)	7.1% (1)	7.1% (2)	2.9% (1)	2.9% (1)
cantassin	–	–	1.8% (2)	–	3.6% (1)	2.9% (1)	–

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
cantaren	100% (9)	100% (8)	100% (9)	95.7% (22)	77.8% (14)	88.3% (53)
cantassen	–	–	–	4.3% (1)	11.1% (2)	6.7% (4)
cantessin	–	–	–	–	5.6% (1)	3.3% (2)
cantassin	–	–	–	–	5.6% (1)	1.7% (1)

taula 64 : forma de la 3a persona del plural del pretèrit imperfet del verb *cantar (cantassen)*

La totalitat dels adults enquestats utilitzen la forma tradicional i normativa *cantaren*. Els estudiants les utilitzen també majoritàriament (87.4%), però no en exclusiva. Si es fa l'anàlisi per grups, només pot destacar-se que els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües són els que menys utilitzen la variant tradicional (78.6%), i els que més han introduït les innovacions, tant les que són normatives (17.9%) com les que no ho són (3.6%).[703] Per localitats s'observa una major tendència a utilitzar les formes innovades a Mutxamel i a Xixona, que no sembla que siga significativa.

---

[702] Polanco (1990 : 84-85) proposa l'ús oral de les formes amb *–r* "amb absoluta preferència", i l'ús escrit de les formes amb *–s*. Respecte d'aquestes darreres, opina que serien preferibles les formes amb vocal tònica *–e–*, ja que són presents al País Valencià i a la majoria de la producció escrita del domini lingüístic i són tan estranyes com les formes amb *–a–* per als parlants que utilitzen les formes amb *–r*. Mollà (1990 : 62) recomana la utilització de les formes amb *–r*, sense distingir els mitjans orals o escrits, i limitaria l'ús de les formes amb *–s* per a marcar l'ús de determinats dialectes (valencià septentrional) o cronolectes. Lacreu (1990 : 185) també recomana l'ús de les formes amb *–r* en l'estàndard oral dels valencians, i proposa limitar l'ús de les formes amb *–s* "per a nivells molt formals o per a elocucions destinades a tot l'àmbit lingüístic". El mateix autor concreta més la proposta en *Els verbs valencians* (Lacreu, dir., 1995 : 13). Hi propugna com a formes principals *cantara* o *cantés*, *cantares* o *cantesses*, etc., i continua limitant l'ús de les formes en *–às*, *-asses*, etc. per als registres molt formals.

[703] La forma *cantaren* es considera com a tradicional i normativa (+T+N-C), les formes *cantassen* i *cantessin* com a innovacions normatives (-T+N-C), i *cantassin* com una innovació no normativa (-T-N-C).

7.7.4.15.6 Desplaçament de l'accent en el pretèrit imperfet d'indicatiu del verb *dur (duia)*

El *DCVB* presenta els paradigmes següents del pretèrit imperfet d'indicatiu en els parlars valencians : 1a : *duia* o *duïa* ; 2a : *duies* o *duïes* ; 3a : *duia* o *duïa* ; 4a : *dúiem* o *duíem* ; 5a : *dúieu* o *duíeu* ; 6a : *duien* o *duïen*. Segura (1996 : 92, 94 ; 1998 : 67) descriu l'ús a Alacant de les formes *duia, duies*, *duia*, *dúiem*, *dúieu*, *duien*, però al camp meridional d'Alacant i a Elx també s'utilitzen les formes *duïa*, *duïes*, *duïa*, *duíem*, *duíeu*, *duïen*. Explica que en el pretèrit imperfet d'indicatiu només ha trobat dos casos, *duia* [dúja] i *fea*, on hi ha hagut desplaçament de l'accent, ja que en altres casos es conserva l'accent clàssic (*caïa*, *dia* (< *deia*), *traïa*, *veïa*, *creïa*), conservació que considera que podria ser deguda a la influència del castellà. Lacreu (1990 : 186) assenyala que aquesta *–i–* antihiàtica que s'adopta en la normativa no s'ha assimilat en molts parlars valencians, i es produeixen vacil·lacions, com ara fer recaure la vocal tònica sobre la *i* o eliminar-la (*caïa* o *quea*, *creïa* o *crea*, *reïa* o *ria*, etc.) i també la pronúncia antihiàtica de la *i* o la caiguda (*feia* o *fea*, etc.). Assenyala que en els nivells formals de l'estàndard oral cal usar només les formes amb la *–i–* antihiàtica. Polanco (1990 : 88) opina en la seua proposta de model de llengua per als mitjans de comunicació que cal usar les formes amb *–i–* antihiàtica sense excepció, tant en la llengua oral com en l'escrita, i relega la resta de formes a la llengua col·loquial. Les produccions arreplegades en l'enquesta són :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
duia	94.1% (16)	77.8% (7)	70.3% (78)	71.4% (10)	55.2% (16)	77.1% (27)	75.8% (25)
duïa	5.9% (1)	22.2% (2)	29.7% (33)	28.6% (4)	44.8% (13)	22.9% (8)	24.2% (8)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
duia	88.9% (8)	87.5% (7)	88.9% (8)	69.6% (16)	61.1% (11)	73.3% (44)
duïa	11.1% (1)	12.5% (1)	11.1% (1)	30.4% (7)	38.9% (7)	26.7% (16)

taula 65 : desplaçament de l'accent en el pretèrit imperfet d'indicatiu del verb *dur (duia)*

En la generació dels avis només s'ha trobat un enquestat que utilitza la forma *duïa*. Com que es tracta d'una persona d'Alacant que malgrat tenir com a primera llengua el català fa temps que el va abandonar en la parla familiar, pensem que només s'ha de considerar *duia* com a forma tradicional en la parla de la comarca. Es pot observar en el gràfic que aquesta forma verbal està sotmesa a un canvi generacional : el

22.2% dels pares han introduït la forma *duïa* i en la generació dels estudiants el percentatge d'ús d'aquesta forma puja al 29.7%. L'ús d'aquestes variants no mostra diferències importants per localitats, però sí que n'hi ha segons els diferents grups d'estudiants : es pot comprovar en la taula que són els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües els únics que destaquen pel percentatge major d'utilització de la variant *duïa* (44.8%). Per tant, sembla que la introducció de la forma *duïa* va lligada a la primera llengua castellana, tal i com va observar Segura (1996).[704]

7.7.4.15.7 Ús locatiu del verb *ser*

Solà afirma que al País Valencià els usos dels verbs *ser* i *estar* han arribat a ser gairebé paral·lels als usos que en fa el castellà. També constata que malgrat els esforços fets pels gramàtics, hi ha en l'actualitat una clara extensió de l'ús d'*estar* (1987 : 14 ; 1994 : 128, 131-137).[705]

Aquest autor, davant de l'avanç dels usos del verb *estar* i de la dificultat de fer propostes que puguen ser assumides per totes les realitats dialectals, fa una "proposta de mínims" en què el verb *ser* conservaria exclusivament el valor locatiu (Solà, 1994 : 128, 137-139). La proposta "només intenta salvar *ser* de manera forta en un cas", que és precisament en l'ús locatiu, indicant la "mera localització". Des del País Valencià les propostes d'estàndard han intentat també ajustar-se a la normativa. Valor (1984 : 13-17) va fer una meritòria proposta força clara i simplificada per distingir els usos normatius de *ser* i *estar*, en què *ser* conservava, òbviament, el valor locatiu. La proposta d'estàndard per als mitjans de comunicació feta per Polanco (1990 : 94-95) també inclou l'ús de *ser* amb el sentit de "trobar-se en un lloc (o haver-hi arribat), sense determinació quantitativa –però sí possiblement puntual– de temps", però més endavant assenyala que donada la discrepància amb la llengua col·loquial caldria parar atenció i

[704] Per tant, les pronúncies *duia*, *duies*, etc. es consideraran com a tradicionals i normatives (+T+N-C), i les pronúncies *duïa*, *duïes*, etc. com a no tradicionals i no normatives, a més de castellanitzants (-T-N+C).

[705] Colomina (1991 : 81-82) ha estudiat els usos d'aquests verbs a la Marina Baixa amb la intenció de desfer la idea que en aquest punt el parlar valencià imita exactament l'ús del castellà. Així, descriu que entre els parlants més vells d'aquesta comarca es conserva viu l'ús de *ser* amb el sentit de trobar-se en un lloc, i en presenta diversos exemples (*–I Cinto ? –És al bancal* ; *Són al xalet*), encara que una bona part dels usos que recull són trets de la literatura popular. També aporta exemples de l'ús del verb *ser* en la formació dels temps compostos de verbs de moviment (ex. [...] *quan són arribats a ell* [...]) i alguns casos de *ser* + *participi passat* (ex. *Això és provat*).

fer un ús moderat d'aquesta construcció.[706] En aquest treball s'ha investigat l'ús dels verbs *ser* i *estar* amb valor locatiu (*on són les espardenyes ?*). Els resultats arreplegats són :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
ser	–	–	6.3% (7)	–	3.4% (1)	5.7% (2)	11.8% (4)
estar	100% (17)	100% (9)	93.8% (105)	100% (14)	96.6% (28)	94.3% (33)	88.2% (30)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
ser	–	–	–	4.3% (1)	11.1% (2)	1.6% (1)
estar	100% (9)	100% (8)	100% (9)	95.7% (22)	88.9% (16)	98.4% (60)

taula 66 : ús locatiu del verb *ser*

L'estat dialectal descobert en la generació dels pares és el descrit per Solà, amb l'ús exclusiu del verb *estar* amb sentit locatiu. La introducció de *ser* amb aquest sentit entre els jóvens és molt reduïda (6.3%), i està totalment relacionada amb el programa educatiu i la primera llengua : només apareix entre els alumnes dels programes educatius bilingües i en percentatges una mica superiors en la mesura que hi ha una major presència del català com a primera llengua. És per això que el grup d'alumnes catalanoparlants dels programes bilingües és el que presenta percentatges més elevats d'introducció del verb *ser* en aquest context (11.8%). Per localitats destaca l'ús de *ser* a Mutxamel (11.1%), però no sembla que aquesta diferència tinga una interpretació significativa.[707]

7.7.4.15.8 Ús del futur simple o substitució per altres formes verbals

Fabra (1984[11] : 88) afirma que la perífrasi *anar a* + *infinitiu* té el valor d'un futur immediat, però també avisa que "en una llengua com el català, en què s'usa *va escoltar* amb el valor d'un pretèrit, s'ha d'anar molt amb compte en el maneig d'una perífrasi com *va a escoltar* amb el valor d'un futur. Sanchis Guarner (1950 : 197) considera que aquesta perífrasi, i d'altres que es construeixen amb un verb de moviment

[706] Mollà (1990 : 61) remet a la descripció de Valor (1984[2]) en la seua proposta de model de llengua per als mitjans de comunicació, però també indica que en els contextos orals, i sobretot en els diàlegs de les pel·lícules, convé atenir-se a l'ús popular per a no perdre naturalitat i versemblança comunicativa.

[707] Cal considerar l'ús de *ser* com una innovació normativa (-T+N-C) i l'ús d'*estar* com la forma tradicional no normativa (+T-N+C).

(*anar*, *vindre*, *passsar*, etc.) i l'infinitiu del verb que es conjuga lligats per la preposició *a*, expressen l'acció que es verifica en un futur immediat. Badia (1962 : 392-395 ; 1994 : 615) distingeix entre el valor incoatiu i el valor com a futur immediat, i considera que la perífrasi *anar a + infinitiu* té un valor incoatiu, és a dir, d'acció que comença a realitzar-se –i que pot no acabar, quedant per tant en grau de conat–, però que l'ús amb el valor de futur immediat és un tret castellanitzant que cal evitar, tot substituint-la per altres solucions genuïnes, com ara el futur o bé el present amb valor de futur. També indica que són construccions molt generalitzades en català. Valor (1984[2] : 25-27) alerta sobre l'ús indegut de la perífrasi incoativa *anar a + infinitiu* amb valor de futur immediat i, fins i tot, de futur general. Segons Valor, aquest ús incorrecte, que s'ha generalitzat en la llengua castellana –sobretot a l'Amèrica de parla hispana–, comença també a estendre's en el català parlat i, sobretot, en el català escrit.[708]

En el treball s'ha investigat l'ús del futur simple per tal de comprovar si la utilització d'aquest temps verbal es troba interferida per la perífrasi d'imminència, en la frase : *"la setmana vinent..."*. Els resultats arreplegats són els següents :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
aniré a	94.1% (16)	100% (8)	73.9% (82)	78.6% (11)	58.6% (17)	77.1% (27)	81.8% (27)
me'n vaig a	–	–	2.7% (3)	14.3% (2)	–	–	3% (1)
vaig a anar a	5.9% (1)	–	23.4% (26)	7.1% (1)	41.4% (12)	22.9% (8)	15.2% (5)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
aniré a	88.9% (8)	100% (8)	100% (9)	72.7% (16)	83.3% (15)	73.8% (45)
me'n vaig a	–	–	–	–	–	4.9% (3)
vaig a anar a	11.1% (1)	–	–	27.3% (6)	16.7% (3)	21.3% (13)

taula 67 : ús del futur simple o substitució per altres formes verbals

L'enquesta de les generacions adultes mostra que l'ús de la perífrasi incoativa *anar a + infinitiu* amb valor de futur no forma part del model lingüístic tradicional de la comarca. Però els resultats dels estudiants confirmen que aquest ús no normatiu de la perífrasi s'ha introduït en la parla d'una quarta part de la generació jove. Els resultats

[708] Polanco (1990 : 93), Mollà (1990 : 60) i Lacreu (1990 : 216-218) recorden en les seues propostes d'estàndard oral que aquesta perífrasi no té valor de futur, i que cal utilitzar amb aquest ús el futur simple. Lacreu també atribueix aquest ús no normatiu a un calc del castellà.

per grups indiquen amb gran claredat que el fenomen afecta més els jóvens de primera llengua castellana i bilingües, encara que a aquests darrers amb menor intensitat.[709]

7.7.4.15.9 Ús de la 2a persona del pretèrit perfet o substitució per altres formes verbals

La utilització del pretèrit indefinit en comptes del pretèrit perfet és un tret que se sent entre la gent jove, encara que no ha estat descrit ni pels dialectòlegs ni pels tractadistes de la llengua normativa. Si bé tots dos temps verbals tenen un aspecte perfectiu, el pretèrit perfet indica una acció acabada en el temps passat mentre que l'indefinit indica una acció acabada en un temps encara present. Hi ha autors que indiquen que en castellà s'utilitza cada vegada més el pretèrit perfet com un passat immediat, sobretot per a accions realitzades en el mateix dia (ex. *esta mañana me levanté temprano* en compte de *esta mañana me he levantado temprano*), que és l'ús propi del pretèrit indefinit (Jordana, 1968 : 24 ; Badia, 1962 : 423 ; Farràs & Garcia : 1993 : 65). El fenomen estudiat en aquest treball està relacionat amb aquest darrer fenomen, però no és idèntic, ja que es comprova l'ús del pretèrit indefinit en compte del pretèrit perfet en una acció acabada en un temps passat (ahir). Els resultats obtinguts són :

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
vas venir o *vas vindre*[710]	94.1% (16)	100% (9)	73% (81)	78.6% (11)	64.3% (18)	65.7% (23)	85.3% (29)
vingueres	–	–	0.9% (1)	–	–	–	2.9% (1)
has vingut	5.9% (1)	–	26.1% (29)	21.4% (3)	35.7% (10)	34.3% (12)	11.8% (4)

[709] L'ús del futur simple en aquest context cal considerar-lo com la forma tradicional i normativa (+T+N-C) ; l'ús del present històric és també una forma tradicional i normativa (+T+N-C), i la perífrasi *vaig a + infinitiu* és una forma no tradicional i no normativa (-T-N+C).

[710] La immensa majoria dels alumnes d'aquest grup (77, el 95.1% del grup) utilitzen la forma *vas vindre*, i només 4 alumnes (el 4.9% del grup) utilitzen *vas venir*. Entre les generacions adultes, el 100% dels pares han usat *vindre* i només una persona de la generació de la gent gran ha usat *venir*.

ADULTS PER LOCALITATS			
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
vas venir o *vas vindre*	100% (9)	100% (9)	88.9% (8)
vingueres	–	–	–
has vingut	–	–	11.1% (1)

ESCOLARS PER LOCALITATS		
ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
39.1% (9)	77.8% (14)	86.9% (53)
–	5.6% (1)	–
60.9% (14)	16.7% (3)	13.1% (8)

taula 68 : ús de la 2a persona del pretèrit perfet o substitució per altres formes verbals

L'ús del pretèrit indefinit en compte del pretèrit perfet no és un fenomen que afecte les generacions adultes, on només se n'ha trobat un cas marginal. Per contra, afecta més de la quarta part dels estudiants enquestats. Els resultats dels grups d'alumnes indiquen que és un fenomen clarament relacionat amb la primera llengua, ja que són els alumnes castellanoparlants i els bilingües dels programes educatius bilingües els que presenten uns percentatges majors d'ús del pretèrit indefinit (35.7% i 34.3% respectivament). En aquesta ocasió sí que hi ha una distribució geogràfica del fenomen, ja que es localitza sobretot a Alacant, on el realitzen el 60.9% dels jóvens enquestats. Aquesta darrera dada és també una confirmació de la influència del castellà en aquest canvi. Per últim, cal assenyalar que l'ús del pretèrit perfet simple en aquest context és totalment residual (0.9%).[711]

7.7.4.15.10 L'expressió de l'obligació personal. Ús de la perífrasi *haver de* + *infinitiu*

Sanchis Guarner (1950 : 197) explica l'ús de la perífrasi *haver de* + *infinitiu* per a expressar l'obligació, i també assenyala l'ús vulgar d'altres combinacions (*tenir que* i *tenir de*), que considera que no són acceptables en la llengua literària. Valor (1983 : 18-20) també recomana la perífrasi *haver de* + *infinitiu* per a expressar l'obligació personal i proscriu per castellanitzant la forma *tenir que* + *infinitiu*. Pel que fa a l'ús de *deure*, diu que no és incorrecte però tampoc recomanable per causa de la confusió que es crea amb l'expressió de la probabilitat. Segura (1996 : 95) comenta des d'una perspectiva dialectològica que la perífrasi acastellanada *tindre que*, tot alternant amb la construcció amb *deure* i la construcció *ser menester*, ha substituït completament la perífrasi

[711] Cal considerar l'ús del pretèrit perfet perifràstic com la forma normativa i tradicional (+T+N-C), l'ús del pretèrit perfet simple com una forma no tradicional i normativa (-T+N-C), i l'ús del pretèrit indefinit com una innovació no normativa (-T-N+C).

d'obligació *haver de* en el parlar d'Alacant. Igualment *caldre* (en l'expressió negativa *no cal*) s'ha vist quasi completament substituïda per *no fa falta*.[712]

En l'enquesta s'ha investigat l'expressió de l'obligatorietat personal. Les formes arreplegades són :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
haver de	–	22.2% (2)	18.9% (21)	–	17.9% (5)	37.1% (13)	8.8% (3)
tenir de	–	–	0.9% (1)	–	–	2.9% (1)	–
tenir que	100% (17)	77.8% (7)	79.3% (88)	100% (14)	82.1% (23)	57.1% (20)	91.2% (31)
haver-hi que	–	–	0.9% (1)	–	–	2.9% (1)	–

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
haver de	–	–	22.2% (2)	60.9% (14)	11.8% (2)	3.3% (2)
tenir de	–	–	–	–	–	1.6% (1)
tenir que	100% (9)	100% (8)	77.8% (7)	39.1% (9)	88.2% (15)	93.4% (57)
haver-hi que	–	–	–	–	–	1.6% (1)

taula 69 : l'expressió de l'obligació personal : ús de la perífrasi *haver de* + *infinitiu*

L'estat dialectal descrit per Segura (1996) per a la ciutat d'Alacant es confirma per a la totalitat de la comarca : tots els enquestats de la generació dels més majors han usat la perífrasi castellanitzant *tindre que* + *infinitiu*. L'ús majoritari dels adults continua essent el mateix, encara que a Xixona s'ha trobat un cert percentatge de pares (22.2%) que utilitzen la perífrasi normativa. Entre els jóvens la perífrasi normativa *haver de* + *infinitiu* té un ús global inferior al de la generació dels pares (18.9%), que es concentra en la ciutat d'Alacant, on és majoritari entre els jóvens enquestats (60.9%). En les altres dues localitats l'ús n'és molt limitat, sobretot a Xixona (3.3%).

[712] Els tractadistes valencians que han fet propostes d'estàndard oral han condemnat unànimement l'ús de la perífrasi *tenir que* + *infinitiu* per a expressar l'obligació personal. Així, Polanco (1990 : 92) aconsella l'ús en l'estàndard oral d'*haver de* i de *caldre*, per ser les formes normatives que coincideixen amb l'ús col·loquial, i també accepta l'ús de *deure*, encara que amb limitacions per a evitar ambigüitats amb l'expressió de la probabilitat. Pel que fa a la perífrasi *tenir de* creu que s'ha d'acceptar, però només en un ús espontani i menys formal. Mollà (1990 : 61-62) recomana l'ús de la forma *haver de* per a expressar l'obligació i indica que no cal abusar de l'ús del verb *caldre* –que convé reservar per a les frases negatives, interrogatives i condicionals–, i usar expressions sinònimes com ara *haver de*, *ser necessari* o *fer falta*. Lacreu (1990 : 218, 220-221) condemna l'expressió *tenir que* per ser un calc del castellà i defensa la correcció de la perífrasi *deure* + *infinitiu*, encara que considera que cal limitar-ne l'ús als contextos en què no hi haja ambigüitat amb l'expressió de la probabilitat o en textos que no vagen dirigits a tot el domini lingüístic.

Els resultats dels diferents grups d'alumnes semblen indicar la relació entre l'ús de la perífrasi *haver de* + *infinitiu* amb els programes educatius bilingües, ja que és acceptada sobretot pels alumnes bilingües i castellanoparlants d'aquests programes. Per contra, els alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà no la utilitzen en absolut. Aquest resultat juntament amb els percentatges d'ús més alts de la perífrasi *haver de* + *infinitiu* dels alumnes d'Alacant suggereixen que aquesta innovació normativa s'accepta millor pels alumnes amb menor contacte amb el model de llengua col·loquial tradicional.[713]

7.7.5 Anàlisi global dels resultats de les variables morfològiques

7.7.5.1 Evolució de les tendències morfològiques segons els trets ± Tradicional i ± Normatiu

Els resultats de les variables morfològiques de l'enquesta s'analitzaran globalment amb una metodologia similar a la utilitzada en l'apartat dedicat a la fonètica. Per tant, també s'han classificat els resultats obtinguts en quatre grups : a) formes tradicionals i normatives (+T+N) ; b) formes tradicionals i no normatives (+T-N) ; c) formes no tradicionals i normatives (-T+N) ; d) formes no tradicionals i no normatives (-T-N).

Anàlisi gràfica i dels percentatges en la taula de contingència

En el gràfic 7 hi ha els resultats obtinguts per a cadascun dels grups enquestats. Si es recorda el gràfic similar que s'ha presentat anteriorment referit a les variables fonètiques[714] s'apreciarà que les tendències que mostra aquest gràfic són les mateixes que les que s'han obtingut a partir de l'anàlisi de les variables fonètiques, encara que en aquesta ocasió no apareixen tan marcades.[715] Es torna a comprovar el paral·lelisme en els resultats de les dues generacions adultes. Tots dos grups destaquen per l'ús de les

---

[713] Cal considerar *tenir que* com una forma tradicional, encara que no normativa i castellanitzant, (+T-N+C), *haver de* com una forma no tradicional (no apareix en la generació dels avis) i normativa (-T+N-C), *tenir de* és també una forma no tradicional però normativa (-T+N-C), i *haver-hi que* és una forma no tradicional, no normativa i castellanitzant (-T-N+C).

[714] *Supra*, gràfic 2, pàg. 511.

[715] Sí que són, però, estadísticament significatives ($p < 0.00001$). Es pot consultar la taula de contingència en la figura 12 de l'annex al model de llengua

variants tradicionals, però si en el cas de les variables fonètiques predominaven les formes tradicionals i normatives, en aquesta ocasió hi ha equilibri entre l'ús de les formes tradicionals que són normatives i les que no ho són. Sembla, doncs, que en el model de llengua col·loquial tradicional representat per les generacions adultes hi ha una major presència de variables no normatives en el subsistema morfològic que no en el fonètic. L'anàlisi dels residus de la taula de contingència permet comprovar que la tendència que realment diferencia els dos grups adults respecte dels grups d'estudiants és l'ús de les variants tradicionals no normatives, que arreplega percentatges elevats en els dos casos (49.75% en els avis i 45.9% en els pares) que no són deguts a l'atzar.

Els alumnes catalanoparlants i bilingües matriculats en el programa vehiculat en castellà tornen a ser una espècie de grup pont, amb un perfil intermedi (de transició) entre els dos grups d'adults i la resta de grups d'estudiants. Es pot observar en el gràfic 7 que en aquest grup disminueix l'ús de les variables tradicionals no normatives respecte dels adults i augmenta l'ús de les variables no tradicionals, tant de les que són normatives com de les innovacions no normatives. L'anàlisi dels residus confirma la seua posició "mitjana" entre els grups, ja que l'única tendència remarcable per la seua significació estadística és la proporció reduïda (10.4%) d'ús de les innovacions normatives (-T+N) en relació a la resta de grups de jóvens, ja que la manca d'ús d'aquestes innovacions és molt més acusada entre els adults.

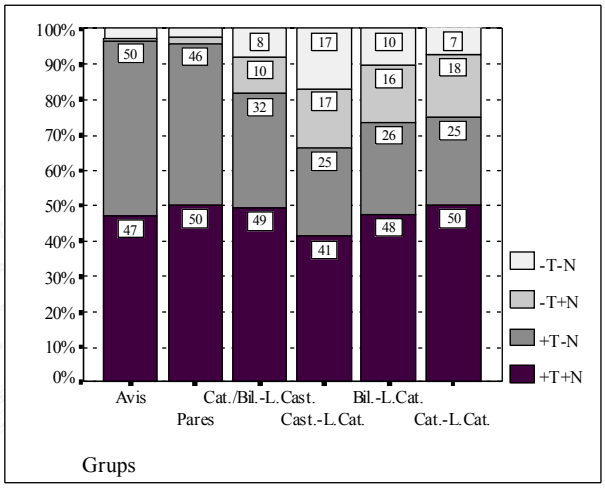

gràfic 7: tendències en l'ús de les variants morfològiques entre els diferents grups d'individus enquestats

La comparació entre els alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe i els alumnes catalanoparlants dels programes educatius bilingües mostra que els alumnes del programa monolingüe presenten un percentatge inferior (8 punts) de producció de formes normatives i, com és lògic, percentatges superiors (8 punts) de producció de variants morfològiques no normatives. Si es recorda que tots dos grups tenen molt de contacte amb el model de llengua col·loquial tradicional i es diferencien sobretot en la llengua d'instrucció del programa educatiu que segueixen, es pot

concloure que els programes educatius bilingües acceleren la introducció de les variants lingüístiques –morfològiques en aquest cas– que són normatives.

Els tres grups de jóvens que han assistit als programes educatius bilingües tornen a mostrar unes tendències clarament relacionades amb la primera llengua i el contacte amb el model de llengua tradicional. S'observa en el gràfic 7 que en la mesura que hi ha una major presència del català com a primera llengua augmenta gradualment l'ús de les formes tradicionals i normatives i, paral·lelament, disminueix l'ús de les innovacions no normatives. L'anàlisi dels residus en la taula de contingència demostra que :

a) el grup d'alumnes castellanoparlants dels programes bilingües destaca per l'ús de les innovacions normatives (16.8%) i, sobretot, per l'ús de les innovacions no normatives (16.8%), així com pel baix ús de totes les formes tradicionals ;

b) el grup d'alumnes bilingües té com a característiques més remarcables l'ús de les innovacions normatives (16.1%) i el baix ús de les variants tradicionals no normatives ;

c) el grup dels alumnes catalanoparlants destaca per l'ús de totes les formes normatives, tant les que són innovacions (17.8%) com les que tenen el caràcter de formes tradicionals (50.1%), i al mateix temps és remarcable el baix ús que fa de totes les variants no normatives.[716]

En resum, l'estudi de la taula de contingència i del gràfic que la representa (gràfic 7) permet formular les conclusions següents :

a) La variació morfològica generacional és reduïda entre la generació dels pares i la dels avis. Totes dues generacions destaquen per la utilització de les variants tradicionals, però a diferència de l'estudi fonètic, en aquesta ocasió hi ha una situació d'equilibri entre l'ús de les variants tradicionals normatives i les que no ho són. Per tant, es pot deduir que el model de llengua tradicional representat per aquestes generacions és més refractari a l'ús de variables no normatives en el subsistema fonètic que no en el morfològic. Dit en altres mots, hi ha una major qualitat lingüística en els usos fonètics de les generacions adultes que no en els usos morfològics.

[716] Totes les tendències comentades són estadísticament significatives ($p < 0.05$).

b) La variació morfològica generacional entre les dues generacions adultes i la dels estudiants és intensa, però el grau d'intensitat de la variació morfològica sembla una mica inferior al de la variació fonètica.

c) Els programes educatius bilingües promouen la utilització de les variants morfològiques normatives.

d) La influència de la primera llengua –a través del contacte amb el model de llengua tradicional– explica la variació morfològica que hi ha entre els grups d'alumnes dels programes educatius bilingües. Així, en la mesura que augmenta la presència del català com a primera llengua dels alumnes –i s'incrementa per tant el contacte amb el model de llengua tradicional– hi ha un major percentatge d'ús de les variants morfològiques tradicionals i normatives, i disminueix correlativament el percentatge d'ús de les innovacions morfològiques que no són normatives.

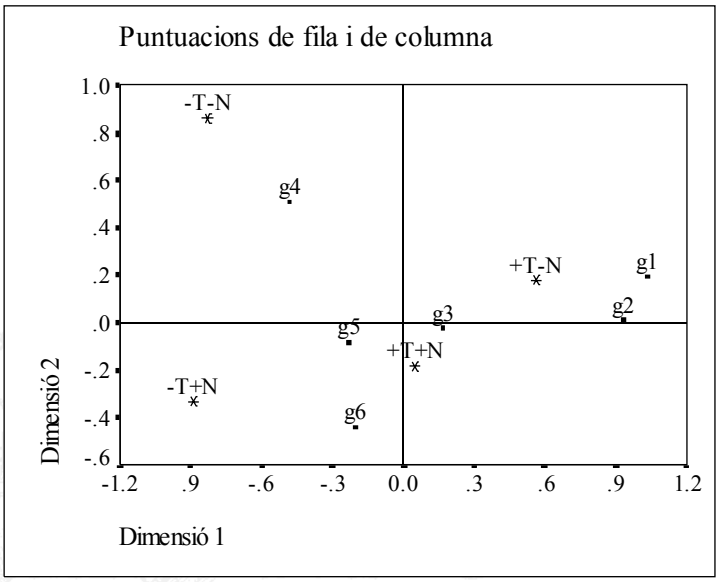

gràfic 8 : gràfic conjunt de les puntuacions de files i de columnes de l'anàlisi de correspondències per a les tendències en l'ús de les variables morfològiques

Anàlisi de correspondències

En el gràfic 8 es presenten resumits els resultats de l'anàlisi de correspondències que s'ha fet a partir de la taula de contingència que s'acaba d'analitzar.[717] Tot seguit es resumeixen les principals conclusions que se'n poden extraure :

[717] Cal recordar que les etiquetes de les categories de les variables estan simplificades per a millorar la lectura del gràfic. Així, les etiquetes g1, g2, etc. signifiquen grup 1, grup 2, i així successivament, i fan referència als diferents grups d'individus enquestats. Els significats són : g1 : generació de la gent gran ; g2 : generació dels pares ; g3 : alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe (PIP bàsic) ; g4 : alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (PIP bilingüe i PIL) ; g5 : alumnes bilingües dels programes bilingües (PIP bilingüe i PIL) ; g6 : alumnes de primera llengua catalana dels programes

a) El grup d'alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà (g3) és el que es troba més a prop del centroide. A més, és el grup d'estudiants que es troba més a prop dels dos grups d'adults (g1 i g2). Aquest resultat, semblant al que s'ha descrit en l'anàlisi fonètica, reforma la conclusió que aquest grup té un caràcter "mitjà" entre la resta de grups.[718]

b) Pel que fa a les relacions entre grups d'individus i tendències morfològiques, cal destacar-ne les següents :

b.1) Es pot observar en el gràfic la proximitat entre els dos grups d'adults (g1 i g2), que indica unes tendències semblants en el seu model de llengua, i la relació entre aquests dos grups i les variants morfològiques tradicionals no normatives (+T-N).

b.2) Els alumnes de primera llengua catalana o bilingües (g3, g5 i g6) són els més propers a les variants tradicionals i normatives (+T+N), independentment de la llengua d'instrucció del programa educatiu en què estan escolaritzats.

b.3) Els alumnes catalanoparlants i els alumnes bilingües dels programes educatius bilingües (g6 i g5) són els més propers a les innovacions normatives (-T+N). Tots dos grups són els que es troben més a prop simultàniament de les variants tradicionals i normatives (+T+N) i de les variants no tradicionals i normatives (-T+N), sobretot de les primeres, però el grup dels alumnes bilingües (g5) es troba més a prop de les innovacions no normatives (-T-N).

b.4) També convé remarcar que el grup d'alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (g4) és el que es troba situat més a prop de les formes no tradicionals i no normatives (-T-N).

En conjunt aquests resultats ratifiquen les conclusions formulades a partir de l'anàlisi del gràfic 7 i són gairebé idèntics als que s'han obtingut en l'estudi de les variants fonètiques.

---

bilingües (PIP bilingüe, PIL i PEV). Els resultats complets de l'anàlisi de correspondències es poden consultar en la figura 13 de l'annex al model de llengua.

[718] En aquest cas la qualitat de la representació del grup d'alumnes bilingües i catalanoparlants del programa monolingüe (g3) és millor (83.6%) que en l'estudi de les variants fonètiques. La resta de grups d'enquestats té una qualitat de representació molt bona (igual o superior al 99.5%). Pel que fa a les tendències de les produccions morfològiques, totes tenen una qualitat de representació molt bona (la menor és del 95.2%).

c) L'anàlisi de les relacions entre les diferents categories dins de cadascuna de les variables, permet arribar a unes conclusions que també són molt semblants a les formulades en l'anàlisi de les variants fonètiques :

c.1) Cadascuna de les tendències dels usos morfològics es troba en un quadrant diferent del gràfic. Aquesta separació s'ha d'interpretar com que presenten resultats bastant diferents entre els diversos grups de l'enquesta i que, per tant, són pertinents per a l'estudi realitzat.

c.2) Pel que fa a les categories que representen els grups d'enquestats, s'observa la proximitat que hi ha entre les dues generacions adultes (g1 i g2) i la important separació que hi ha en el gràfic entre els adults i tots els grups de jóvens, que indica la intensitat de la variació morfològica generacional.

c.3) La distància que hi ha entre els diferents grups d'estudiants indica que presenten comportaments relativament diferents pel que fa a les produccions morfològiques, sobretot entre el grup d'alumnes castellanoparlants (g4) i la resta de grups de jóvens (g3, g5 i g6).

d) Per últim s'han d'interpretar les dimensions subjacents de l'anàlisi de correspondències. En concret les dues dimensions identificades són : [719]

d.1) Cal interpretar la primera dimensió com la influència del **contacte amb el model de llengua tradicional** de la comarca, ja que està basada en l'oposició entre els dos grups adults i les variables morfològiques tradicionals i no normatives d'una banda (amb coordenades positives) i l'únic grup d'alumnes de primera llengua castellana i els usos morfològics no tradicionals (amb coordenades negatives) de l'altra.[720] Aquesta factor és el que més contribueix a explicar els resultats descrits (amb una inèrcia del 85.3%), i és el que explica millor la variabilitat morfològica de tots els grups de

[719] Les dues dimensions de l'anàlisi expliquen el 99.6% de la inèrcia total. L'aportació de la primera dimensió (85.3%) és molt superior a l'aportació de la segona (14.3%).

[720] Les modalitats de les variables amb major inèrcia en la primera dimensió són els grups dels avis (g1 = 0.503), dels pares (g2 = 0.216) i dels alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (g4 = 0.182), així com les tendències -T+N (0.397), +T-N (0.360) i -T-N (0.239). Els grups g1, g2 i g4 són els que presenten coordenades més extremes en la primera dimensió, els dos primers de signe positiu i el darrer de signe negatiu. Així mateix, les tendències -T-N, -T+N i +T-N són les que tenen unes coordenades majors aquesta primera dimensió, la tendència +T-N de signe positiu i les tendències -T+N i -T-N de signe negatiu.

l'enquesta a excepció dels alumnes catalanoparlants dels programes bilingües.[721] S'ha de subratllar que aquesta dimensió té una interpretació similar a la de la primera dimensió obtinguda en l'anàlisi de les variables fonètiques.

d.2) Cal interpretar la dimensió segona com la **influència de la normativa** en l'ús de les variants morfològiques, i té un pes en l'explicació global dels resultats (14.3%) bastant inferior al de la primera dimensió, encara que és la que més contribueix a explicar els resultats dels alumnes catalanoparlants dels programes bilingües (65.6%). En aquesta dimensió s'oposen el grup de primera llengua castellana dels programes bilingües (i en menor mesura el grup dels avis) i les variants no normatives d'una banda, i de l'altra, els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües i les tendències normatives.[722] En resum, la dimensió segona oposa les tendències no normatives i els grups més proclius a usar-les d'una banda i les tendències normatives i el grup que més les utilitza de l'altra. S'ha de tornar a subratllar que la interpretació és coincident amb la que s'ha fet en analitzar les variables fonètiques.

Si alguna cosa s'ha de destacar globalment dels resultats de l'anàlisi de correspondències és que han permés confirmar l'existència d'unes tendències molt similars en l'evolució dels usos fonètics i en l'evolució dels usos morfològics : les relacions entre els grups d'enquestats i les tendències morfològiques que més els identifiquen són pràcticament les mateixes, i les causes explicatives no només són les mateixes sinó que, a més, tenen un pes explicatiu similar.

Aquesta anàlisi ha revalidat globalment les conclusions obtingudes anteriorment amb l'anàlisi del gràfic 7 i de la taula de contingència : la similitud de comportament de les dues generacions adultes, relacionades estretament amb les variants morfològiques tradicionals (especialment amb les no normatives) ; la relació entre els alumnes castellanoparlants i les variants no tradicionals, especialment amb les que no són normatives ; la relació entre els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües i les

---

[721] L'anàlisi de les contribucions relatives dels diferents grups a la dimensió primera mostra que aquesta dimensió només explica el 33.9% de la variabilitat morfològica dels alumnes catalanoparlants dels programes bilingües.

[722] En la segona dimensió destaca la inèrcia dels grups d'alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (g4 = 0.505) i d'alumnes catalanoparlants dels programes bilingües (g6 = 0.438), i les tendències morfològiques -T-N (0.621) i, a certa distància, +T+N (0.154) i -T+N (0.136). Pel que fa a les coordenades, es pot veure en el gràfic l'oposició entre les tendències -T-N i +T-N i el grup 4 d'una banda (amb coordenades positives) i el grup 6 i les tendències -T+N i +T+N de l'altra banda (amb coordenades negatives).

produccions fonètiques normatives, tant les que són tradicionals com les que no ho són, etc. Una altra conclusió revalidada per l'anàlisi de correspondències és que els alumnes castellanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà són el grup de jóvens que més s'assembla als adults i, a més, presenta un comportament intermedi entre tots els grups pel que fa als usos morfològics. Per últim, l'anàlisi de correspondències ha permés aprofundir en la interpretació de les causes d'aquestes relacions entre les variables, amb uns resultats que són els mateixos que en l'estudi de les variables fonètiques : les relacions entre les categories de les variables són degudes principalment a la influència del contacte amb el model de llengua tradicional, i en segon lloc a la percepció de la normativitat de les variants morfològiques, i també ha permés demostrar que aquesta segona dimensió, la percepció de la normativitat, és la que millor explica els usos morfològics dels alumnes catalanoparlants dels programes educatius bilingües.

7.7.5.2 La influència del castellà en l'evolució de les tendències morfològiques

Anàlisi gràfica i dels percentatges en la taula de contingència

En el gràfic 9 es mostra en quina mesura les variants morfològiques usades pels diferents grups són o no paral·leles a les equivalents castellanes. Les tendències tornen a tenir punts de semblança a les que s'han observat en un gràfic similar analitzat en l'apartat dedicat a la fonètica,[723] encara que en aquell cas semblaven més clares. En concret, l'anàlisi del gràfic i dels residus estandarditzats i ajustats de la taula de contingència[724] permeten destacar el major paral·lelisme morfològic amb el castellà del model de llengua dels alumnes castellanoparlants

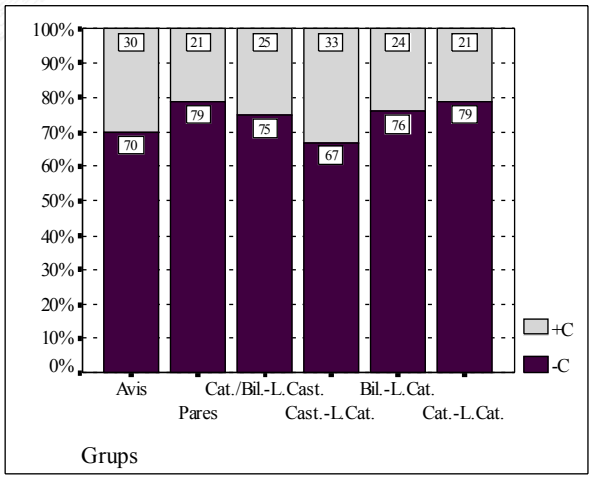

gràfic 9 : percentatges d'utilització de variants morfològiques paral·leles a les equivalents castellanes

[723] *Supra*, gràfic 4, pàg. 519.

[724] La taula de contingència es pot consultar en la figura 14 de l'annex al model de llengua.

dels programes bilingües i, en menor mesura, de la generació de la gent gran. Aquest darrer aspecte és bastant diferent dels resultats de l'estudi fonètic.

De fet, l'augment del paral·lelisme amb el castellà no es comprova només en la generació dels avis (que passa del 8.9% en les variants fonètiques al 30.1% en les morfològiques), sinó també en la dels pares (que passa de l'11.1% al 21.1%). Per tant, es pot afirmar que en el model de llengua tradicional hi ha un major paral·lelisme amb el castellà en el subsistema morfològic que no en el fonètic. Per contra, el model de llengua dels estudiants reflecteix la tendència oposada : a) els catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà passen del 30.5% al 25% ; b) els castellanoparlants dels programes bilingües passen del 40.5% al 33.1% ; c) els bilingües dels programes bilingües passen del 33.6% al 24% ; d) els catalanoparlants dels programes bilingües passen del 24% al 21.1%. En resum, hi ha un major anivellament del paral·lelisme amb el castellà entre els grups de l'enquesta pel que fa a les tendències morfològiques que no a les tendències fonètiques : mentre que els grups d'adults incrementen el paral·lelisme amb el castellà en els seus usos morfològics, els grups d'estudiants el disminueixen globalment.

Un altre fenomen a observar en el gràfic 9 és la tendència que hi ha en els grups d'alumnes dels programes bilingües a tenir menor influència del castellà en la producció morfològica en la mesura que hi ha una major presència del català com a primera llengua, tendència que és semblant a la que ja s'havia trobat en l'estudi de la producció fonètica. En resum, aquests resultats revaliden la conclusió de Ponsoda i Segura (1997 : 90) en el sentit que en les generacions jóvens la fonètica és el camp més permeable a la castellanització.

El gràfic 10 representa les tendències en l'ús de les variables morfològiques en els diferents grups d'enquestats, tenint en compte tots els factors vistos fins ara : la pertinença de la variable al model de llengua tradicional, la normativitat i el paral·lelisme o no amb la llengua majoritària. L'acumulació de modalitats fa que el gràfic tinga una lectura difícil, però l'anàlisi conjunta amb la taula de contingència[725] permet descriure les relacions següents :

[725] Es pot consultar la taula de contingència en la figura 15 de l'annex al model de llengua.

a) el grup dels avis presenta percentatges alts que no són deguts a l'atzar en la majoria de les tendències tradicionals (+T+N+C, +T-N-C i +T-N+C). També presenta percentatges anormalment baixos en totes les tendències no tradicionals (-T+N-C, -T-N-C i -T-N+C) ;

b) el grup dels pares presenta percentatges alts i significatius en la tendència +T-N-C, i resultats baixos també significatius en algunes de les tendències no tradicionals (-T+N-C i -T-N+C) ;

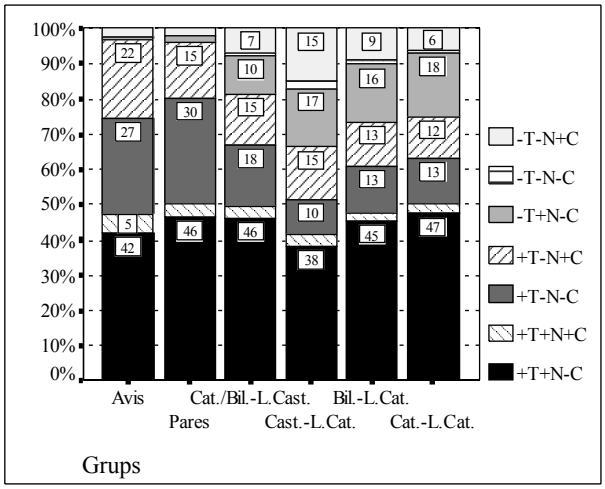

gràfic 10 : tendències en l'ús de les variants morfològiques entre els diferents grups d'individus enquestats

c) el grup dels alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe només presenta resultats baixos en la tendència -T+N-C, cosa que indica que, igual que els adults, és un grup bastant refractari a les innovacions normatives ;

d) els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües destaquen en l'ús de les variants morfològiques no tradicionals (-T+N-C, -T-N-C i -T-N+C), i pel baix ús de moltes de les variants tradicionals, sobretot d'aquelles que no coincideixen amb el castellà (+T+N-C i +T-N-C) ;

e) els alumnes bilingües dels programes bilingües destaquen per la introducció d'innovacions normatives (-T+N-C), i pel baix ús de moltes de les variants tradicionals (+T+N+C, +T-N-C i +T-N+C) ;

f) per últim, els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües destaquen en l'ús de les tendències morfològiques normatives que no coincideixen amb el castellà (+T+N-C i -T+N-C), i pel baix ús de les tendències no normatives (+T-N-C, +T-N+C i -T-N+C).

Anàlisi de correspondències

La descripció que s'acaba de fer pot resultar confusa, per la qual cosa la interpretació visual a partir de l'anàlisi de correspondències és una eina que ajudarà a explicar aquestes relacions i, sobretot, a interpretar-ne les dimensions subjacents. En el gràfic 11 hi ha representat el diagrama de dispersió de les puntuacions de les files i de les columnes. Les conclusions més interessants formulades a partir de l'anàlisi conjunta d'aquest gràfic (i dels resultats numèrics de l'anàlisi de correspondències) són :[726]

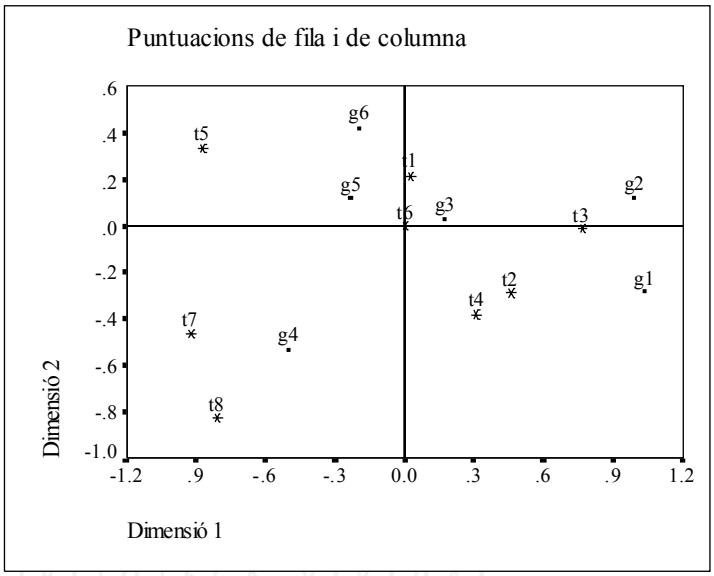

gràfic 11 : gràfic conjunt de les puntuacions de files i de columnes de l'anàlisi de correspondències per a les tendències en l'ús de les variables morfològiques

a) S'observa una altra vegada la major proximitat al centroide del grup d'alumnes catalanoparlants i bilingües del programa vehiculat en castellà (g3), que confirma el caràcter "mitjà" d'aquest grup. Continua essent el grup d'alumnes més proper als dos grups d'adults.[727]

---

[726] Una altra vegada s'han simplificat les etiquetes de les categories de les variables per millorar la lectura del gràfic. Així, cal recordar que les etiquetes g1, g2, etc. signifiquen grup 1, grup 2... i fan referència als diferents grups d'individus enquestats. Els significats són : g1 : generació de la gent gran ; g2 : generació dels pares ; g3 : alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe (PIP bàsic) ; g4 : alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (PIP bilingüe i PIL) ; g5 : alumnes bilingües dels programes bilingües (PIP bilingüe i PIL) ; g6 : alumnes de primera llengua catalana dels programes bilingües (PIP bilingüe, PIL i PEV). D'igual manera, les etiquetes de les tendències són : t1 : variants fonètiques tradicionals i normatives no relacionades amb el castellà (+T+N-C) ; t2 : variants fonètiques tradicionals i normatives paral·leles al castellà (+T+N+C) ; t3 : variants fonètiques tradicionals i no normatives no relacionades amb el castellà (+T-N-C) ; t4 : variants fonètiques tradicionals i no normatives relacionades amb el castellà (+T-N+C) ; t5 : variants fonètiques no tradicionals i normatives no relacionades amb el castellà (-T+N-C) ; t6 : variants fonètiques no tradicionals i normatives relacionades amb el castellà (-T+N+C) ; t7 : variants fonètiques no tradicionals i no normatives no relacionades amb el castellà (-T-N-C) ; t8 : variants fonètiques no tradicionals i no normatives paral·leles al castellà (-T-N+C).

[727] Els resultats complets de l'anàlisi de correspondències es poden consultar en la figura 16 de l'annex al model de llengua. La ubicació en l'origen de coordenades de la tendència sisena (-T+N+C) no té cap significació, ja que, com es pot comprovar en la taula de contingència que encapçala l'anàlisi de correspondències, aquesta tendència no ha aparegut al llarg de l'enquesta morfològica. Per tant, la qualitat de la representació de la tendència sisena (t6), que es pot veure en la columna titulada *Total* de l'apartat *Contribution of dimensions to the inertia of each column point*, és nul·la. La resta de tendències presenten

b) Pel que fa a les associacions entre els grups de l'enquesta i les tendències en l'ús morfològic, cal destacar :

b.1) Els dos grups d'adults es troben situats a prop de dues de les tendències tradicionals, especialment de la tendència tercera (+T-N-C). La resta de tendències que tenen més a prop són les altres tendències tradicionals.

b.2) Els tres grups d'alumnes catalanoparlants i bilingües (g3, g5 i g6) es troben relativament a prop de la tendència primera (+T+N-C), però els dos grups escolaritzats en els programes bilingües són també els que es troben més a prop de la tendència (t5) que indica les innovacions normatives sense paral·lelisme amb el castellà (-T+N-C), mentre que el grup escolaritzat en castellà es troba més a prop de la resta de tendències tradicionals (t2 : +T+N+C, t3 : +T-N-C, i t4 : +T-N+C).

b.3) El grup dels alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (g4) és el que es troba més a prop de les dues tendències no tradicionals i no normatives (t7 : -T-N-C i t8 : -T-N+C).

c) En analitzar les associacions entre les modalitats o categories dins de cada variable es veu que, en general, no hi ha relacions molt estretes. De tota manera, cal destacar algunes proximitats entre els grups o entre les tendències morfològiques que es poden observar en el gràfic 11, encara que sense oblidar el seu caràcter relatiu :

c.1) Pel que fa als grups, hi ha semblances en l'ús morfològic dels dos grups d'adults (g1 i g2), i entre els alumnes bilingües i els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües (g5 i g6).

c.2) També cal comentar la relació –en aquest cas bastant estreta– entre les tendències segona i quarta d'una banda (+T+N+C i +T-N+C), i entre les tendències setena i vuitena de l'altra (-T-N-C i -T-N+C).

---

una qualitat de representació adequada (la menor és del 86.2%), i també els grups (el grup 3 té una qualitat de representació una mica més moderada [81.2%], però la qualitat de la representació de la resta de grups és igual o superior al 94.4%).

d) Per acabar aquest apartat, s'han d'interpretar les dimensions identificades en l'anàlisi de correspondències : [728]

d.1) Cal interpretar la dimensió primera com **el contacte amb el model de llengua tradicional**, ja que oposa les tendències +T-N-C i +T+N+C (t3 i t2), que comparteixen el caràcter tradicional, i els dos grups d'adults (g1 i g2), caracteritzats precisament per l'ús de les variants tradicionals, en front de les tendències -T-N-C, -T+N-C i -T-N+C, (t7, t5 i t8), que tenen en comú el fet de no ser tradicionals, i el grup dels alumnes de primera llengua castellana (g4), que com s'ha vist és el propens a l'ús de les innovacions.[729] Aquesta dimensió és la que millor explica la variabilitat de tots els grups a excepció dels alumnes catalanoparlants dels programes bilingües.[730]

d.2) La dimensió segona està formada per la **combinació del grau de normativitat i el paral·lelisme amb el castellà** perquè oposa els alumnes catalanoparlants del programa bilingüe (g6) i les tendències +T+N-C i -T+N-C (t1 i t5) d'una banda, i el grup d'alumnes castellanoparlants del mateix programa (g4) i les tendències -T-N+C i +T-N+C (t8 i t4) de l'altra. Per tant, en aquesta dimensió s'oposen les tendències normatives i no paral·leles al castellà i el grup que més es caracteritza per utilitzar-les d'una banda, i les tendències no normatives i paral·leles al castellà i el grup amb més tendència a usar-les de l'altra.[731] Aquesta dimensió és la que explica la major

---

[728] Les dues dimensions de l'anàlisi de correspondències expliquen el 97.6% de la inèrcia total, quantitat que és plenament satisfactòria. La inèrcia de la primera dimensió és del 82.6%, i la inèrcia de la segona dimensió és del 14.9%.

[729] Les modalitats que aporten més inèrcia a la dimensió primera són els grups dels avis (g1 = 0.481), dels pares (g2 = 0.234) i dels alumnes de primera llengua castellana dels programes bilingües (g4 = 0.190) i les tendències -T+N-C (t5 = 0.364), +T-N-C (t3 = 0.336) i -T-N+C (t8 = 0.195). En el gràfic s'observa que les coordenades més extremes en aquesta dimensió les tenen els grups dels avis i dels pares, amb coordenades positives (g1 = 1.032 i g2 = 0.989) i dels alumnes castellanoparlants dels programes bilingües, amb coordenades negatives (g4 = -0.502) ; igualment, tenen coordenades elevades de signe positiu les tendències +T-N-C i +T+N+C (t3 = 0.763 i t2 = 0.456), i de signe negatiu les tendències -T-N-C, -T+N-C i -T-N+C (t7 = -0.923, t5 = -0.872 i t8 = -0.811).

[730] L'estudi de les contribucions relatives mostra que la dimensió primera només explica el 32.3% de la variabilitat dels alumnes catalanoparlants dels programes bilingües.

[731] Les modalitats de les files i de les columnes amb major inèrcia en la segona dimensió són els grups d'alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (g4 = 0.499) i d'alumnes catalanoparlants del mateix programa (g6 = 0.376), i les tendències -T-N+C (t8 = 0.480), +T-N+C (t4 = 0.180), +T+N-C (t1 = 0.174) i -T+N-C (t5 = 0.126). Aquestes modalitats es troben també entre les que presenten coordenades més extremes en la segona dimensió : el grup 6 i les tendències 1 i 5 de signe positiu i el grup 4 i les tendències 8 i 4 de signe negatiu. Cal fixar-se que encara que la tendència 7 (-T-N-C) té unes coordenades elevades en la dimensió segona (-0.466), la inèrcia que hi aporta és molt reduïda (0.18), per la qual cosa no la tenim en compte en la interpretació del significat de la dimensió.

part de la variabilitat morfològica dels alumnes catalanoparlants dels programes bilingües (63.6%), i també explica una part substancial de la variabilitat dels alumnes castellanoparlants dels mateixos programes (32.2%).

La interpretació de les dimensions subjacents que s'han identificat és que les produccions morfològiques dels enquestats s'expliquen principalment pel grau de contacte amb el model de llengua tradicional (dimensió primera), i secundàriament, pel grau de normativitat i pel paral·lelisme amb el castellà de les variants morfològiques (dimensió segona), però en el cas dels alumnes catalanoparlants dels programes bilingües aquest segon aspecte té un pes important en l'explicació dels seus usos morfològics.

7.7.6 Conclusions de l'anàlisi global de les variables morfològiques

Arrepleguem els resultats més interessants comentats al llarg dels apartats precedents en les conclusions següents :

a) La variació morfològica generacional és reduïda entre la generació dels pares i la dels avis, i més intensa entre les generacions adultes i els jóvens. En tot cas, la variació morfològica entre els adults i els estudiants sembla menys intensa que la variació fonètica.

b) El model de llengua tradicional (representat per les generacions adultes) és més refractari a l'ús de variables no normatives en el subsistema fonètic que no en el morfològic. Per tant, els usos fonètics de les generacions adultes tenen una major qualitat lingüística que no en els usos morfològics.

c) Els programes educatius bilingües afavoreixen la introducció de les variants morfològiques normatives.

d) El grau de contacte amb el model de llengua col·loquial tradicional és el principal factor que explica la variació morfològica entre els diferents grups de l'enquesta.

e) La primera llengua –a través del contacte amb el model de llengua tradicional– és el principal factor que explica la variació morfològica que hi ha entre els grups d'alumnes dels programes educatius bilingües. En la mesura que augmenta la presència del català com a primera llengua dels alumnes d'aquests programes hi ha un

major percentatge d'ús de les variants morfològiques tradicionals i normatives, i disminueix correlativament el percentatge d'ús de les innovacions morfològiques que no són normatives.

f) Sembla que el coneixement o la consciència de la normativa té una paper reduït en l'explicació global de la variació morfològica global dels grups de l'enquesta, però sí que explica bastant bé la variació morfològica dels alumnes catalanoparlants dels programes bilingües.

g) Pel que fa al paral·lelisme amb el castellà, hi ha un major anivellament entre els grups en la morfologia que no en la fonètica, ja que els grups d'adults incrementen el paral·lelisme amb el castellà en els seus usos morfològics (respecte dels usos fonètics) i els grups d'estudiants el disminueixen.

h) La influència del castellà en els usos morfològics dels jóvens és més intensa en la mesura que tenen el castellà com a primera llengua i que assisteixen a programes educatius vehiculats en castellà.

i) Els resultats per localitats indiquen que la menor presència del model de llengua tradicional en el context afavoreix la introducció de les innovacions morfològiques, especialment les que són normatives però en alguns casos les que són paral·leles als usos de la llengua dominant.

j) La tendència morfològica que millor caracteritza els dos grups d'adults és l'ús de les variants tradicionals, no normatives i no relacionades amb el castellà (+T-N-C).

k) Els alumnes catalanoparlants i bilingües que reben l'ensenyament en castellà es caracteritzen sobretot per ser un grup pont entre els grups d'adults i els dels jóvens, i per tenir un caràcter "mitjà" entre la resta de grups de l'estudi.

l) Els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües es caracteritzen per l'ús (superior a la resta de grups) de les variants morfològiques no tradicionals i no normatives (-T-N-C i -T-N+C). El seu model morfològic és el menys genuí de tots els grups de l'enquesta i el de pitjor qualitat lingüística.

m) Els tres grups d'alumnes catalanoparlants i bilingües es caracteritzen per l'ús de les variants tradicionals i normatives no influïdes pel castellà (+T+N-C), però mentre el grup escolaritzat en castellà es troba més relacionat amb l'ús de la resta de tendències

morfològiques tradicionals (+T+N+C, +T-N-C i +T-N+C), els dos grups dels programes bilingües tenen major tendència a l'ús de les innovacions normatives sense influència del castellà (-T+N-C).

n) El grup d'alumnes catalanoparlants dels programes bilingües és el que presenta un model d'ús morfològic més equilibrat, pel manteniment del model lingüístic tradicional, l'ús preferent de les variants morfològiques normatives i per ser el més refractari entre els jóvens a la influència de la llengua dominant.

En resum, s'ha pogut comprovar la semblança que hi ha entre les tendències de l'evolució morfològica i les tendències de l'evolució fonètica que s'havien estudiat abans. La variació morfològica que s'ha descrit entre les generacions dels adults i les dels jóvens és important, encara que no tant com la variació fonètica. La causa principal d'aquesta variació torna a ser el major o el menor contacte amb el model de llengua col·loquial tradicional, mentre que el coneixement o la consciència de la normativa i el paral·lelisme amb el castellà contribueixen menys a explicar aquests resultats. De tota manera els programes educatius bilingües sí que afavoreixen la introducció de les variants morfològiques normatives.

7.7.7 Variables lèxiques[732]

7.7.7.1 Substantius

7.7.7.1.1 La llar (elements i objectes)

Brossa : escombraries.[733] Segura (1996 : 139) arreplega el mot *brossa* a Alacant en un llibre de festa, però hi és d'ús normal. Altres sinònims usuals són *fem* (que a Alacant té el sentit general d'excrements d'animal que s'utilitzen d'adob, però la *brossa* que s'arreplega de les cases es llança al *femer*) i el castellanisme *basura*. Mollà i Borràs (1985 : 67) donen *fem* com a entrada principal, *brossa* com a sinònim usual, *escombraries* com a sinònim regional i *basura* com a castellanisme habitual.[734]

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
brossa	64.7% (11)	77.8% (7)	79.5% (89)	50% (7)	89.7% (26)	82.9% (29)	79.4% (27)
basura	35.3% (6)	22.2% (2)	20.5% (23)	50% (7)	10.3% (3)	17.1% (6)	20.6% (7)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
brossa	88.9% (8)	25% (2)	88.9% (8)	91.3% (21)	72.2% (13)	80.3% (49)
basura	11.1% (1)	75% (6)	11.1% (1)	8.7% (2)	27.8% (5)	19.7% (12)

taula 70 : resultats del mot *brossa*

La introducció del castellanisme *basura* en les generacions adultes està clarament vinculada a la localitat de Mutxamel, on afecta el 100% de la generació dels més majors i el 50% de la generació dels pares. Les diferències entre les localitats s'han atenuat per a les generacions més jóvens, encara que el mot *basura* continua essent més usat a Mutxamel. Les diferències que s'observen entre els diferents grups d'estudiants semblen estar relacionades amb el contacte amb el model de llengua col·loquial tradicional i amb la llengua del programa educatiu : l'ús de *basura* és més important en

---

[732] Els criteris per a la selecció dels mots de l'apartat de lèxic de l'enquesta es poden consultar a *supra*, apartat, 7.5.1, pàgs. 448-449.

[733] Es dóna l'accepció del mot en l'enquesta en els casos que pot haver-hi dubte del significat o l'accepció.

[734] Les obres lexicogràfiques valencianes actuals (Colomina, 1995 : 149) arrepleguen les formes *escombraries*, *fem*, *fems*, *porqueria*, *desperdicis* i *brossa*. Colomina assenyala que la forma *desperdicis* només l'arreplega un diccionari situat en l'anomenat secessionisme lingüístic.

els grups amb més contacte amb el model de llengua tradicional i, sobretot, en el grup d'alumnes catalanoparlants o bilingües familiars escolaritzats en castellà.[735]

Calaix : Receptacle corredís d'un moble. El *DCBV* arreplega genèricament *calaix* al País Valencià. Segura (1996 : 144) només el documenta amb el sentit de "caixó dels diners" en un llibre de festa d'Alacant. Colomina (1991 : 134) l'arreplega a la Marina Baixa, però ja d'una manera residual, sobretot en el folklore, i assenyala que en el parlar de la Marina Alta encara es conserva amb el sentit de "caixa gran". Aquest autor indica que la introducció del mot *caixó* amb el sentit de *calaix* –canvi que considera un castellanisme– deu ser de la primeria del segle.

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
calaix	–	–	33.9% (38)	21.4% (3)	31% (9)	25.7% (9)	50% (17)
caixó	100% (17)	100% (9)	66.1% (74)	78.6% (11)	69% (20)	74.3% (26)	50% (17)

	ADULTS PER LOCALITATS			**ESCOLARS PER LOCALITATS**		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
calaix	–	–	–	43.5% (10)	5.6% (1)	37.7% (23)
caixó	100% (9)	100% (8)	100% (9)	56.5% (13)	94.4% (17)	62.3% (38)

taula 71 : resultats del mot *calaix*

Es pot veure que l'única forma existent en les generacions adultes és *caixó*, mentre que entre els jóvens la introducció de la innovació normativa *calaix* arriba al 33.9%. El grup de jóvens que destaca més en l'acceptació de la variant normativa no tradicional són els alumnes catalanoparlants escolaritzats en la pròpia llengua, amb una 50% d'acceptació. Per localitats, s'observa que Mutxamel és la localitat on els jóvens s'acosten més al model de llengua col·loquial tradicional (igual que s'ha vist en el mot estudiat anteriorment), ja que el 94.4% continua emprant el mot *caixó*.[736]

---

[735] Cal considerar *brossa* com la forma tradicional i normativa (+T+N-C) i *basura* com una forma tradicional, no normativa i castellanitzant (+T-N+C). Les obres lexicogràfiques normatives que s'han utilitzat de referència són : Institut d'Estudis Catalans (1995), Gran Enciclopèdia Catalana (1998) i Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana i Conselleria de Cultura Educació i Ciència (1996[2]), que d'ara endavant se citarà com a IIFV (1996[2]). Si bé l'única obra lexicogràfica normativa en sentit estricte és la de l'IEC, la inclusió de les altres obres que poden considerar paranormatives, i especialment la publicada per l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana i la Conselleria de Cultura Educació i Ciència, sembla imprescindible en un treball realitzat en l'àmbit del País Valencià, ja que de fet és utilitzada com a referència normativa per molts professionals de l'ensenyament.

[736] Cal considerar *calaix* com una forma no tradicional i normativa (-T+N-C) i *caixó* com una forma tradicional, no normativa i paral·lela al castellà (+T-N+C).

Forqueta : forquilla. El *DCVB* documenta *forqueta* a Castelló. En l'enquesta s'ha arreplegat :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
forqueta[737]	–	–	34.2% (38)	7.1% (1)	39.3% (11)	34.3% (12)	41.2% (14)
forquilla	–	–	9% (10)	–	7.1% (2)	14.3% (5)	8.8% (3)
tene(d)or	100% (17)	100% (9)	56.8% (63)	92.9% (13)	53.6% (15)	51.4% (18)	50% (17)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
forqueta	–	–	–	50% (11)	5.6% (1)	37.7% (23)
forquilla	–	–	–	18.2% (4)	11.1% (2)	1.6% (1)
tene(d)or	100% (9)	100% (8)	100% (9)	31.8% (7)	83.3% (15)	60.7% (37)

taula 72 : resultats del mot *forqueta*

Mentre que les generacions adultes usen d'una manera categòrica la variant tradicional castellanitzant, el 43.2% dels jóvens han adoptat les innovacions normatives en la llengua formal, especialment la variant forqueta (34.2%). L'adopció de la variant normativa està relacionada amb els programes educatius bilingües, ja que mentre que el 50% aproximadament dels alumnes dels programes bilingües usen *forqueta* o *forquilla*, el 92.9% dels alumnes catalanoparlants o bilingües escolaritzats en castellà continua emprant la variant tradicional no normativa *tenedor*. Els resultats per localitats mostren un fenomen que ja s'havia detectat anteriorment : els alumnes de Mutxamel són els que mantenen millor el model de llengua col·loquial tradicional, seguits dels de Xixona, mentre que els alumnes d'Alacant –que tenen un menor contacte amb el model lingüístic tradicional de la localitat– accepten amb més facilitat la innovació normativa.[738]

Safata : Plat gran, molt planer, amb vores de poca altura, que serveix per a portar alguns objectes, com gots, tasses, etc., o per a presentar alguna cosa. El *DCVB* la documenta genèricament al País Valencià.[739] Les produccions arreplegades són :

[737] Hi ha un alumne d'Alacant del grup castellanoparlant de línia en català que ha produït la forma *el forquet*, que només es pot interpretar com el resultat d'una manca de competència lingüística o com un lapsus.

[738] *Forqueta* i *forquilla* serien innovacions normatives (-T+N-C), *tenedor* una forma tradicional, no normativa i castellanitzant (+T-N+C) i *el forquet* és una forma no tradicional i no normativa (-T-N-C).

[739] Les obres lexicogràfiques valencianes actuals (Colomina, 1995 : 149) arrepleguen les formes *safata*, *font*, *batea*, *fritera*, *plata* i *fruitera*. Colomina assenyala que les formes *font*, *batea*, *fritera* i *fruitera*

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
safata	–	–	21.3% (23)	–	21.4% (6)	25.7% (9)	25% (8)
font	5.9% (1)	–	–	–	–	–	–
bande[χ]*a*	94.1% (16)	100% (9)	60.2% (65)	84.6% (11)	50% (14)	51.4% (18)	68.8% (22)
bandeixa	–	–	15.7% (17)	15.4% (2)	21.4% (6)	20% (7)	6.3% (2)
bande[dʒ]*a*	–	–	2.8% (3)	–	7.1% (2)	2.9% (1)	–

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
safata	–	–	–	52.4% (11)	–	18.6% (11)
font	11.1% (1)	–	–	–	–	–
bande[χ]*a*	88.9% (8)	100% (8)	100% (9)	19% (4)	66.7% (12)	74.6% (44)
bandeixa	–	–	–	28.6% (6)	33.3% (6)	5.1% (3)
bande[dʒ]*a*	–	–	–	–	–	1.7% (1)

taula 73 : resultats del mot *safata*

La variant utilitzada per la majoria dels adults és la forma castellanitzant *bandeja*, pronunciada amb el so castellà [χ]. La introducció de la innovació normativa *safata* entre els jóvens està vinculada als programes educatius bilingües, ja que hi ha percentatges d'ús de *safata* d'entre el 20% i el 25% entre els alumnes d'aquests programes independentment de la primera llengua dels alumnes. Es continuen observant diferències importants entre els jóvens per localitats : mentre més de la meitat dels estudiants alacantins (52.4%) utilitza la innovació normativa *safata*, cap dels alumnes de Mutxamel utilitza aquest mot, i a Xixona només l'empra el 18.6% de l'alumnat.[740]

Sitara : Paret prima que separa les habitacions (envà, barandat). El *DCBV* recull *sitara* a Alacant, Albaida i Castalla, i *sitala* a Patró i Planes. Segura (1996 : 248 ; 1998 : 126) arreplega *sitara* a Alacant i a Elx. En aquesta darrera població indica que alguns ja comencen a dir *tabic*.[741] Els resultats arreplegats són :

---

només les inclouen obres de caire secessionista. Casanova (1990 : 132) proposa *font*, amb el sentit general de *plata*, per als mitjans de comunicació valencians.

[740] Cal considerar *safata* com una innovació normativa (-T+N-C). El mot *font* (*plata*, plat de forma ovalada en què certs menjars són servits a taula) no apareix en les obres lexicogràfiques normatives amb el sentit de *safata* (plat gran, molt planer, amb vores de poca altura, que serveix per a portar alguns objectes, com gots, tasses, etc., o per a presentar alguna cosa), per la qual cosa cal considerar-lo com a tradicional i no normatiu (+T-N-C). La resta de formes es consideren no tradicionals, no normatives i castellanitzants (-T-N+C).

[741] Colomina (1991 : 303) arreplega *sitara* a Polop, Altea i la Vila, i *sitala* a Confrides i Penàguila. Garcia Rosselló i Beltran (1994 : 93) arrepleguen *barandat* a Pedreguer i assenyalen que des de la Marina

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
sitara	70.6% (12)	22.2% (2)	–	–	–	–	–
paret	–	11.1% (1)	64.3% (72)	57.1% (8)	65.5% (19)	68.6% (24)	61.8% (21)
tabic	29.4% (5)	66.7% (6)	33% (37)	28.6% (4)	34.5% (10)	31.4% (11)	35.3% (12)
tabique	–	–	2.7% (3)	14.3% (2)	–	–	2.9% (1)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
sitara	55.6% (5)	62.5% (5)	44.4% (4)	–	–	–
paret	–	–	11.1% (1)	39.1% (9)	50% (9)	80.3% (49)
tabic	44.4% (4)	37.5% (3)	44.4% (4)	60.9% (14)	38.9% (7)	18% (11)
tabique	–	–	–	–	11.1% (2)	1.6% (1)

taula 74 : resultats del mot *sitara*

El mot tradicional *sitara* és conegut majoritàriament pels avis (70.6%), però el coneixement que en tenen els pares és molt més reduït (22.2%). Entre els jóvens és un mot totalment oblidat. El castellanisme *tabic* ha substituït *sitara* en les generacions adultes, especialment entre els pares (66.7%). Malgrat que *tabic* és utilitzat per un terç dels jóvens, en l'actualitat la tendència que triomfa entre tots els grups d'estudiants és la substitució per l'hiperònim *paret*, que si bé és un mot normativament correcte, no té el sentit que es demanava en l'enquesta (paret més prima que separa dues habitacions). Es pot veure, doncs, que sembla que s'imposa una forma normativa (*paret*) sobre una que no n'és, però l'ús de l'hiperònim implica una pèrdua de sentit especialitzat que indica en la pràctica un procés d'empobriment lèxic. Un altre aspecte a destacar és la no aparició de les variants *envà* (normativa) o *barandat* (tradicional –i normativa–, però pròpia d'altres comarques valencianes), que són totalment desconegudes pels alumnes entrevistats.[742]

Alta cap al nord (a la major part del País Valencià, a Tortosa i a diverses comarques del català nord-occidental) es fa servir aquest mot, mentre que cap al sud s'empra l'arabisme *sitara* o la variant *sitala*. Beltran (1997 : 44) arreplega *barandat* a Benissa, i assenyala que a Alcoi s'empra el localisme *tapió*.

[742] Ponsoda i Segura (1997 : 81) arrepleguen percentatges superiors d'ús de *tabic* entre els jóvens i un ús de *paret* molt inferior. Cal considerar *sitara* com la forma tradicional i normativa (+T+N-C), ja que l'arreplega IIFV (1996[2]), l'hiperònim *paret* com una forma no tradicional i no normativa amb aquest sentit que compta amb el reforç del paral·lelisme amb el castellà (-T-N+C), *tabic* com una forma tradicional no normativa i castellanitzant (+T-N+C), i *tabique* com una variant no tradicional, no normativa i castellanitzant (-T-N+C).

Tovalló : Peça quadrada de lli, de cotó, de paper, etc., que hom usa en els àpats per a netejar-se els llavis. El *DCVB* documenta *tovalló* a Alacant, i el seu sinònim *torcaboca* a València.[743] En l'enquesta s'ha arreplegat :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
tovalló[744]	–	–	8.3% (9)	–	7.1% (2)	11.8% (4)	9.4% (3)
torcaboques	–	–	10.2% (11)	–	14.3% (4)	11.8% (4)	9.4% (3)
servilleta	100% (17)	100% (9)	81.5% (88)	100% (14)	78.6% (22)	76.4% (26)	81.2% (26)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
tovalló	–	–	–	22.7% (5)	–	5.1% (3)
torcaboques	–	–	–	4.5% (1)	–	16.9% (10)
servilleta	100% (9)	100% (8)	100% (9)	72.7% (16)	100% (18)	78% (46)

taula 75 : resultats del mot *tovalló*

Es pot veure que mentre les generacions adultes només coneixen l'ús de la variant castellana *servilleta*, la introducció de les variants normatives entre els jóvens només suposa el 18.5% del total. En general s'observa que en els mots que estan més relacionats amb la vida familiar (*forqueta*, *safata* i ara *tovalló*) els percentatges de manteniment de les variants tradicionals no normatives són importants, i la introducció de les innovacions normatives relativament reduïda. Sembla, per tant, que l'escola només incideix d'una manera molt limitada en l'ús del lèxic que es relaciona molt directament amb àmbits extraescolars, on té més pes el model de llengua familiar col·loquial tradicional (per als alumnes catalanoparlants) o la llengua majoritària (per als alumnes castellanoparlants). La diferència més important que hi ha entre els grups d'alumnes és l'ús categòric de *servilleta* entre els alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà. Per tant, el programa monolingüe és també més ineficaç que els programes bilingües en la introducció del lèxic normatiu relacionat amb els àmbits no

[743] La lexicografia valenciana actual (Colomina, 1995 : 148-149) inclou les formes *tovalló*, *torcaboques*, *torcaboca*, *tovalloleta* i, fins i tot, *servilleta*. Colomina assenyala que les formes *servilleta* i *tovalloleta* només apareixen en obres lexicogràfiques de caire secessionista.

[744] Entre els alumnes també s'han trobat les variants *tovalla*, *torqueta*, *estovalla* i *torcamans*, amb una producció cadascuna. Es tracta d'innovacions no normatives que no es tenen en compte en el càlcul dels subtotals.

escolars. Els resultats dels estudiants per localitats mostren, una altra vegada, que els alumnes de Mutxamel són els més fidels al model de llengua col·loquial tradicional.[745]

Trespol : Part interior d'una casa, d'una habitació o d'una altra construcció, que la limita per dalt (en oposició al sòl o paviment, que la limita per baix). El *DCVB* l'arreplega al País Valencià amb el sentit de "superfície que limita per dalt el buit d'una cambra", però també aporta altres accepcions. Amb el mateix sentit també arreplega *sostre*. Segura (1996 : 250, 262) arreplega *trespol* a Alacant (pronunciat *traspol*) amb el sentit de "pis" (que és un significat arreplegat pel *DCVB*), *motlades* (pronunciat *molaes*) amb el sentit de "*sostre*, *treginat*, sobretot quan té bigues", i *sostre* amb el sentit de *sostrall*.[746] Mollà i Borràs (1985 : 66) donen com a entrada principal *trespol*, *sostre* com a sinònim usual i *tetxo* com a castellanisme.

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
trespol	17.6% (3)	22.2% (2)	0.9% (1)	–	–	–	2.9% (1)
sostre	–	–	54.1% (59)	21.4% (3)	44.4% (12)	64.7% (22)	64.7% (22)
cel ras	17.6% (3)	11.1% (1)	–	–	–	–	–
tetxo	64.7% (11)	66.7% (6)	45% (49)	78.6% (11)	55.6% (15)	35.3% (12)	32.4% (11)

	ADULTS PER LOCALITATS			**ESCOLARS PER LOCALITATS**		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
trespol	–	–	55.6% (5)	–	–	1.7% (1)
sostre	–	–	–	91.3% (21)	38.9% (7)	43.3% (26)
cel ras	–	37.5% (3)	11.1% (1)	–	–	–
tetxo	100% (9)	62.5% (5)	33.3% (3)	8.7% (2)	61.1% (11)	55% (23)

taula 76 : resultats del mot *trespol*

Els resultats mostren que només les generacions adultes de Xixona conserven la forma tradicional i normativa *trespol*, que pràcticament ha desaparegut entre els jóvens de la mateixa localitat. Els adults també utilitzen com a forma secundària l'expressió normativa *cel ras* (amb un sentit una mica diferent a *sostre*), que és desconeguda entre

[745] Cal considerar les formes *tovalló* i *torcaboques* com a innovacions normatives (-T+N-C), ja que no es coneixen entre les generacions adultes de la comarca, mentre que *servilleta* és una forma tradicional no normativa i castellanitzant (+T-N+C).

[746] Segura (1998 : 126) arreplega *trespol* a Elx amb el sentit de "mena de material per a fer el sostre, *motlada* com a "part del sostre de les cases", i el mot *sostre* amb el sentit de "rastre de brutesa". Colomina (1991 : 326) arreplega *trespol* a diverses poblacions de les Marines, però sempre amb el sentit de "paviment no enrajolat".

els jóvens i, sobretot, la variant castellanitzant *tetxo*, que és l'única que han produït els adults d'Alacant. Els jóvens utilitzen la forma castellanitzant *tetxo* en un percentatge (45%) inferior als adults i, a canvi, han introduït la variant normativa innovada *sostre* en un percentatge relativament elevat (54.1%). La introducció de *sostre* es relaciona clarament amb els programes educatius bilingües i amb la primera llengua, ja que els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües utilitzen en un percentatge inferior (44.4%) la variant *sostre*. L'ús dels estudiants segons les localitats torna a mostrar que els alumnes d'Alacant són els més proclius a l'ús de les innovacions normatives, mentre que els de Mutxamel tornen a ser els que menys les incorporen al seu model de llengua.[747]

7.7.7.1.2 Altres llocs

Drecera : Camí més curt que el principal per arribar a un lloc. El *DCVB* l'arreplega a Castelló, Valencià i Alacant, i també el sinònim *travessa*, general al País Valencià.[748] En l'enquesta s'ha arreplegat :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
drecera	–	–	3.9% (4)	–	–	3.2% (1)	9.4% (3)
travessa	58.3% (7)	55.6% (5)	12.7% (13)	30.8% (4)	7.7% (2)	6.5% (2)	15.6% (5)
senda	8.3% (1)	11.1% (1)	–	–	–	–	–
atajo	25% (3)	22.2% (2)	52.9% (54)	30.8% (4)	69.2% (18)	61.3% (19)	40.6% (13)
atall	8.3% (1)	11.1% (1)	15.7% (16)	15.4% (2)	15.4% (4)	16.1% (5)	15.6% (5)
ataix	–	–	10.8% (11)	23.1% (3)	3.8% (1)	9.7% (3)	12.5% (4)
Altres formes[749]	–	–	3.9% (4)	–	3.8% (1)	3.2% (1)	6.3% (2)
-T+N-C	–	–	4.1% (4)	–	–	3.3% (1)	10% (3)
+T+N-C	58.3% (7)	55.6% (5)	13.3% (13)	30.8% (4)	8% (2)	6.7% (2)	16.7% (5)
+T-N-C	8.3% (1)	11.1% (1)	–	–	–	–	–
+T-N+C	33.3% (4)	33.3% (3)	82.6% (81)	69.2% (9)	92% (23)	90% (27)	73.3% (22)

[747] Cal considerar *trespol* com una forma tradicional i normativa (+T+N-C) ; *cel ras* és també una forma tradicional (apareix en les generacions adultes) i normativa, però paral·lela al castellà *cielo raso* (+T+N+C) ; *sostre és* una innovació normativa (-T+N-C) ; per últim, *tetxo* és una forma tradicional no normativa i castellanitzant (+T-N+C).

[748] Colomina (1991 : 170-171) arreplega *drecera* a Tàrbena, Benimantell i Anna, i també la variant *endrecera* a Callosa, i documenta els dos mots en diversos autors.

[749] Són formes com *adreça*, *sender*, *travessia* o *estall*, que només s'han produït una vegada. Aquestes formes no es tindran en compte en calcular els subtotals. Cal esmentar també que hi ha 10 alumnes (el 8.9% del total) i 5 adults d'Alacant (el 19.2% del total d'adults) que no han produït cap resposta en aquest ítem.

ADULTS PER LOCALITATS				ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
drecera	–	–	–	–	5.9% (1)	3.6% (2)
travessa	–	75% (6)	66.7% (6)	–	5.9% (1)	21.4% (12)
senda	–	25% (2)	–	–	–	–
atajo	75% (3)	–	22.2% (2)	70% (14)	70.6% (12)	39.3% (22)
atall	25% (1)	–	11.1% (1)	20% (4)	5.9% (1)	17.9% (10)
ataix	–	–	–	10% (2)	11.8% (2)	10.7% (6)
Altres formes				–	–	7.1% (4)
-T+N-C	–	–	–	–	5.9% (1)	3.6% (2)
+T+N-C	–	75% (6)	66.7% (6)	–	5.9% (1)	21.4% (12)
+T-N-C	–	25% (2)	–	–	–	–
+T-N+C	100% (4)	–	33.3% (3)	100% (20)	88.2% (15)	75% (42)

taula 77 : resultats del mot *drecera*

L'ús de la forma tradicional i normativa *travessa*, que és majoritària entre els adults (58.3% dels avis i 55.6% dels pares), s'ha reduït molt entre els jóvens (12.7%), ja que només els alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe la mantenen en un percentatge apreciable (30.8%). Un altre resultat interessant és que es tracta d'un mot desconegut a Alacant, tant entre els adults com entre els jóvens. La introducció de la innovació normativa *drecera* és desconeguda entre els adults i molt reduïda entre els jóvens (3.9%), ja que l'únic grup de jóvens on ha tingut una certa introducció són els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües (9.4%).

En resum, els alumnes es decanten majoritàriament envers la forma castellanitzant *atajo* o les seues variants, i molt especialment els alumnes de llengua castellana o bilingües, amb percentatges d'ús al voltant del 90%. Els alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà i els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües són els únics grups que s'escapen mínimament d'aquesta tendència. Aquestes dades permeten apuntar la hipòtesi que es tracta d'un mot que els alumnes no han conegut a través del procés escolar d'aprenentatge, i que coneixen només en la mesura que estan exposats al model de llengua tradicional.[750]

Estrela : El *DCVB* arreplega el mot *estrela* al català occidental i al valencià (Alcoi, Castelló, València i Benissa). Segura (1996 : 180), arreplega *estrela* –que és la

[750] Cal considerar *travessa* com la forma tradicional i normativa (+T+N-C), ja que apareix amb aquest sentit a IIFV (1996[2]). *Drecera* és una innovació normativa en la comarca (-T+N-C). *Atajo* i les seues variants són formes castellanitzants utilitzades per les generacions adultes (+T-N+C). Malgrat que el *DCVB* considera *senda* com a sinònim de *drecera* al País Valencià, el mot *senda* no apareix en les obres normatives com a sinònim de *drecera*, sinó amb el significat de *sendera* (camí estret per als vianants). Per tant, cal considerar-lo tradicional no normatiu (+T-N-C).

forma més habitual al parlar valencià–, a Alacant, però recull *estrella* a Elx (1998 : 124).[751] Les formes arreplegades són :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
estreles	58.8% (10)	33.3% (3)	75.9% (85)	78.6% (11)	82.8% (24)	82.9% (29)	61.8% (21)
estrelles	41.2% (7)	66.7% (6)	17% (19)	21.4% (3)	17.2% (5)	11.4% (4)	20.6% (7)
estels	–	–	7.1% (8)	–	–	5.7% (2)	17.6% (6)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
estreles	22.2% (2)	75% (6)	55.6% (5)	87.2% (20)	83.3% (15)	67.2% (41)
estrelles	77.8% (7)	25% (2)	44.4% (4)	4.3% (1)	11.1% (2)	26.2% (16)
estels	–	–	–	8.7% (2)	5.6% (1)	6.6% (4)

taula 78 : resultats del mot *estrela*

L'ús d'*estrela* experimenta una baixada de 25.5 punts en la generació del pares respecte de la dels avis, però s'aferma com l'ús predominant dels jóvens (75.9%). Per grups, s'observa que l'ús de la variant *estrela* és una mica inferior en els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües (61.8%), descens que s'explica per la introducció superior de la innovació normativa *estel* (17.6%). L'ús superior d'*estrella* entre els jóvens de Xixona (26.2%) s'explica també per la major presència en el model de llengua tradicional de la localitat.[752]

Engrunsadora : gronxador. El *DCVB* dóna *engrunsar* i *engrunsadora* (pronunciat *angrunsar* i *angrunsaora*) a Alacant, i *engronsar* i *engronsadora* a Castelló. Segura (1996 : 170 ; 1998 : 148) recull *engrunsar* a Alacant i a Elx, i *agrunsar* a aquesta darrera població.[753] Els resultats arreplegats són :

---

[751] A diversos pobles de les Marines s'empra també la forma *estrel* (Colomina, 1991 : 187 ; Garcia Roselló & Bertran, 1994 : 106-107 ; Bertran, 1997 : 55). Aquest darrer autor constata que la forma *estrella*, que considera castellanitzant, s'introdueix entre la gent jove de Benissa. Mollà i Borràs (1985 : 86) donen *estrela* com a forma principal, *estrella* com a sinònim usual i *estel* com a sinònim regional. La lexicografia valenciana actual (Colomina, 1995 : 145), mostra diferències importants en l'acceptació del mot, que arriba a presentar fins a cinc formes diferents : *estrella*, *estrela*, *estrel*, *estel* i *estela*. Cal remarcar que el mot *estrela* apareix en la proposta de lèxic per als mitjans de comunicació valencians elaborada per Casanova (1990 : 131).

[752] Cal considerar *estrela* i *estrella* com a formes tradicionals i normatives, però *estrela* es diferencia més del castelllà (+T+N-C) que no *estrella* (+T+N+C), i *estel* com una innovació normativa (-T+N-C).

[753] Casanova (1990 : 123) inclou la forma *agrunsar* en la seua proposta de lèxic per als mitjans de comunicació valencians. Mollà i Borràs (1985 : 52) donen com a forma principal *engrunsadora*, com a sinònim habitual *agrunsadora*, *gronxador* com a sinònim regional i *columpio* com a castellanisme.

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
engrunsa(d)or /a engrosa(d)or /a	41.2% (7)	11.1% (1)	13.5% (14)	21.4% (3)	–	25% (8)	9.4% (3)
agrunsadora	23.5% (4)	–	–	–	–	–	–
esgrunsa(d)or /a	–	–	1.9% (2)	–	–	3.1% (1)	3.1% (1)
engronxador			1.9% (2)	–	–	6.3% (2)	–
balancí	–	–	5.8% (6)	14.3% (2)	15.4% (4)	–	–
columpio	35.3% (6)	77.8% (7)	47.1% (49)	57.1% (8)	57.7% (15)	34.4% (11)	46.9% (15)
columpi[754]	–	11.1% (1)	29.8% (31)	7.1% (1)	26.9% (7)	31.2% (10)	40.6% (13)
+T+N-C	64.7% (11)	11.1% (1)	13.5% (14)	21.4% (3)	–	25% (8)	9.4% (3)
-T-N-C	–	–	9.6% (10)	14.3% (2)	15.4% (4)	9.4% (3)	3.1% (1)
+T-N+C	35.3% (6)	77.8% (7)	47.1% (49)	57.1% (8)	57.7% (15)	34.4% (11)	46.9% (15)
-T-N+C	–	11.1% (1)	29.8% (31)	7.1% (1)	26.9% (7)	31.2% (10)	40.6% (13)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
engrunsa(d)or /a engrosa(d)or /a	44.4% (4)	25% (2)	22.2% (2)	19% (4)	11.1% (2)	14.3% (8)
agrunsadora	–	37.5% (3)	11.1% (1)	–	–	–
esgrunsa(d)or /a	–	–	–	9.5% (2)	–	–
engronxador	–	–	–	9.5% (2)	–	–
balancí	–	–	–	–	11.1% (2)	5.4% (3)
columpio	55.6% (5)	37.5% (3)	55.6% (5)	42.9% (9)	55.6% (10)	42.9% (24)
columpi	–	–	11.1% (1)	19% (4)	22.2% (4)	37.5% (21)
+T+N-C	44.4% (4)	62.5% (5)	33.3% (3)	19% (4)	11.1% (2)	14.3% (8)
-T-N-C	–	–	–	19% (4)	11.1% (2)	5.3% (3)
+T-N+C	55.6% (5)	37.5% (3)	55.6% (5)	42.9% (9)	55.6% (10)	42.9% (24)
-T-N+C	–	–	11.1% (1)	19% (4)	22.2% (4)	37.5% (21)

taula 79 : resultats del mot *engrunsadora*

Els resultats mostren la variació en moviment entre la generació dels avis i la dels pares : mentre que els avis mantenen l'ús de les formes tradicionals i normatives en un 64.7%, aquest ús baixa a l'11.1% en la generació dels pares. L'ús del castellanisme *columpio* augmenta correlativament del 35.3% en els avis al 88.9% en els pares. Per localitats, l'ús de les variants tradicionals entre els adults ha aguantat una mica millor a Mutxamel que no a Alacant o a Xixona.

Entre els jóvens l'ús de les formes tradicionals i normatives és molt semblant al dels pares (13.5%). L'ús de les variants tradicionals està totalment relacionat amb la

[754] Els alumnes també han produït altres formes, com ara *barquetes* (les primeres engrunsadores modernes que es van col·locar en una plaça pública de Xixona tenien forma de barca), *albulsera* [?], *gronsador*, *engruixador* i *garxola* [?], amb una aparició cadascuna i que no es tenen en compte en el càlcul dels subtotals.

primera llengua, ja que cap dels alumnes de primera llengua castellana no les utilitza. L'escola, però, tampoc no ha aconseguit introduir els usos normatius. S'observa l'aparició d'una certa quantitat de variants innovades no normatives (9.6%) i, sobretot, l'ús dominant del castellanisme *columpio* (47.1%) o de l'adaptació *columpi* (29.8%), que és el resultat de la consciència que *columpio* és un mot castellà unida a la manca de coneixement del nom de l'aparell.[755] Cal subratllar que aquestes adaptacions són un fenomen que si bé apareix en determinats mots de la parla col·loquial valenciana de les generacions adultes (*columpio*, *grifo*, *melocotó*, *ciruelo*, *atún*, etc.), normalment amb un sentit especialitzat,[756] s'estén en l'actualitat entre els jóvens, que mostren una gran facilitat per a la formació d'adaptacions noves (*ataix*, *bandeixa*, *barc*, *hip*, etc.), la majoria de les quals són impensables en les generacions adultes. Aquestes adaptacions noves són normalment de caràcter fonètic, no presenten el sentit especialitzat que hi ha en moltes de les de les generacions adultes, són cada vegada més freqüents entre els jóvens i són, com ja s'ha dit, el resultat d'una manca de competència lingüística unida a la consciència –adquirida normalment a l'escola– que el mot originari és d'origen castellà.

Illa : El *DCVB* dóna el mot *illa* a tot el domini lingüístic, esmentant en el cas del País Valencià la ciutat de Benidorm. Avisa, però, que en el llenguatge col·loquial de moltes comarques –i sobretot en el català continental i en el valencià– s'ha adoptat la forma *isla* "per influència dels llibres castellans". Per a la conservació del mot en la toponímia posa l'exemple de l'Illa Plana, així com d'altres topònims valencians. En l'enquesta s'ha pogut comprovar que alguns dels enquestats adults utilitzen l'expressió "l'illa" per a referir-se a una illa concreta, però empren el mot *isla* quan es refereixen a una illa indeterminada. Així, per exemple, una enquestada d'Alacant amb avantpassats de l'Illa Plana (o Tabarca) s'hi referia com *l'illa*, mentre que en mostrar-li un dibuix que representava aquest mot deia que es tractava d'una *isla*. Segura (1998 : 123) també

---

[755] Cal considerar les formes *engronsador/a*, engrunsador/*a* i *agrunsadora* com a formes tradicionals i normatives (+T+N-C), –engronsador és normal a les obres normatives i la resta les arreplega IIFV (1996[2])–; *esgrunsador*/*a* és una variant no tradicional (no la produeixen els adults de la comarca) i no normativa (-T-N-C) ; *engronxador* és una innovació no normativa (-T-N-C) ; *balancí* és també una innovació no normativa (-T-N-C), ja que no té el sentit que es demanava en l'enquesta ; *columpio* és un castellanisme tradicional (+T-N+C), i *columpi* és una innovació castellanitzant (-T-N+C).

[756] Sembla que en aquest mot s'ha produït un procés d'especialització del significat, fenomen habitual que apareix en molts altres casos en la parla dels valencians (*suc* - *zumo*, *aixeta* - *grifo*, etc.). Per a alguns informants una *engrunsadora* és la que està feta de corda i penja de la branca d'un arbre, mentre que les *engrunsadores* metàl·liques que solen col·locar-se en les places públiques en l'actualitat (com la que es mostrava en el dibuix de l'enquesta) són *columpios*.

descriu aquest ús en el parlar d'Elx : el mot *illa* només s'empra per a referir-se a l'Illa Plana, mentre que la resta són *isles*. Els resultats arreplegats són :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
illa	–	22.2% (2)	88.4% (99)	64.3% (9)	93.1% (27)	82.9% (29)	100% (34)
isla	94.1% (16)	77.8% (7)	11.6% (13)	35.7% (5)	6.9% (2)	17.1% (6)	–
irla	5.9% (1)	–	–	–	–	–	–

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
illa	–	12.5% (1)	11.1% (1)	100% (23)	94.4% (17)	80.3% (49)
isla	100% (9)	87.5% (7)	77.8% (7)	–	5.6% (1)	19.7% (12)
irla	–	–	11.1% (1)	–	–	–

taula 80 : resultats del mot *illa*

Es pot veure que mentre la generació dels avis és categòrica en l'ús del mot *isla*,[757] la forma normativa *illa* s'ha introduït tímidament en la generació dels pares (22.2%) i és clarament majoritària (88.4%) en la dels fills. L'ús de la variant castellanitzada entre els jóvens està clarament relacionada amb el programa educatiu vehiculat en castellà (el 35.7% dels alumnes d'aquest programa produeixen *isla*). Per localitats és a Xixona on hi ha una major presència del castellanisme *isla* entre els jóvens (19.7%).[758]

Platja[759] : Segura (1996 : 228) documenta la forma *platja* en diversos llibres de festa d'Alacant dels anys trenta i explica que en el parlar d'Alacant s'ha estés modernament el castellanisme *plaia*. Hem comprovat que la gent major, encara que coneix el mot *platja*, utilitza preferentment l'expressió *anar a la mar* en comptes d'*anar a la platja*, avui més freqüent. Els resultats arreplegats en l'enquesta són :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
platja	29.4% (5)	22.2% (2)	90.2% (101)	71.4% (10)	89.7% (26)	91.4% (32)	97.1% (33)
plaia	70.6% (12)	77.8% (7)	9.8% (11)	28.6% (4)	10.3% (3)	8.6% (3)	2.9% (1)

[757] La forma *irla* és simplement un cas de rotacisme.

[758] Les tendències són semblants a les arreplegades per al mateix mot per Ponsoda i Segura (1997 : 81). Cal considerar que *isla* és la forma tradicional, no normativa i influïda pel castellà (+T-N+C) i *illa* la forma no tradicional i normativa (-T+N-C).

[759] Seguint Ponsoda i Segura (1997 : 80) es considera que la substitució de *platja* per *plaia* és un fenomen lèxic (i no fonètic) perquè afecta persones que no manifesten aquesta interferència fonètica en altres mots que també presenten el so [dʒ].

ADULTS PER LOCALITATS			
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
platja	11.1% (1)	62.5% (5)	11.1% (1)
plaia	88.9% (8)	37.5% (3)	88.9% (8)

ESCOLARS PER LOCALITATS		
ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
100% (23)	88.9% (16)	86.9% (53)
–	11.1% (2)	13.1% (8)

taula 81 : resultats del mot *platja*

Mentre que en les generacions adultes predomina l'ús de la variant castellanitzada *plaia* (70.6% entre els avis i 77.8% entre els pares), entre els jóvens s'ha imposat l'ús de la variant normativa *platja* (90.2%), sobretot entre els alumnes dels programes educatius bilingües i especialment entre els alumnes catalanoparlants escolaritzats en la pròpia llengua (97.1%). Els resultats dels jóvens per localitats semblen confirmar que la presència del mot *plaia* està relacionada amb el contacte amb el model de llengua tradicional, ja que a Alacant no es detecta.[760]

Vaixell : El *DCBV* explica que el mot *vaixell* és un arcaisme que només utilitzen els mariners vells de Mallorca, però que s'ha reintroduït modernament dins de la llengua literària per substituir el castellanisme *barco*. D'aquest darrer mot diu que està introduït i arrelat dins del tot el territori del domini lingüístic. Alguns lexicògrafs, com ara Coromines (1980-1991), no en condemnen l'ús. A més, el mot *barco* té entrada pròpia en obres lexicogràfiques com el *Gran Larousse Català*.[761] Pel que fa als mitjans de comunicació audiovisual, mentre hi ha alguns que solen limitar l'ús de *barco*, com ara la TV3,[762] n'hi ha d'altres, com el Canal 9, que utilitzen aquest mot sistemàticament i, en canvi, no empren gairebé mai *vaixell*. Els resultats arreplegats són :

GENERAL				ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
vaixell	–	–	68.8% (77)	64.3% (9)	72.4% (21)	68.6% (24)	67.6% (23)
barca	–	–	1.8% (2)	–	3.4% (1)	2.9% (1)	–
barco	100% (17)	100% (9)	19.6% (22)	21.4% (3)	13.8% (4)	20% (7)	23.5% (8)
barc	–	–	9.8% (11)	14.3% (1)	10.3% (3)	8.6% (3)	8.8% (3)

[760] Aquestes tendències són globalment semblants a les que presenten Ponsoda i Segura (1997 : 81). Cal considerar que *platja* és una variant tradicional i normativa (+T+N-C) i *plaia* una forma tradicional no normativa i castellanitzant (+T-N+C).

[761] L'anàlisi de la lexicografia catalana actual editada per Solà (1992) resulta molt útil per a contrastar els criteris d'acceptació d'alguns mots conflictius –com ara el cas de *barco*– dins de les diferents obres lexicogràfiques.

[762] El llibre d'estil de la TV3 recomana limitar l'ús de *barco* als nivells informals i no especialitzats (Comissió de Normalització Lingüística de TVC, 1995 : 158).

ADULTS PER LOCALITATS			
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
vaixell	–	–	–
barca	–	–	–
barco	100% (9)	100% (8)	100% (9)
barc	–	–	–

ESCOLARS PER LOCALITATS		
ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
82.6% (19)	72.2% (13)	60.7% (38)
4.3% (1)	–	1.6% (1)
–	22.2% (4)	27.9% (17)
13% (3)	5.6% (1)	9.8% (6)

taula 82 : resultats del mot *vaixell*

S'observa la introducció de la variant normativa *vaixell* –desconeguda entre les generacions adultes– en un 68.8% dels jóvens. Encara que la introducció de *vaixell* apareix en tots els programes educatius, els alumnes del programa monolingüe són els que menys la incorporen, mentre que dins dels programes bilingües són els alumnes de primera llengua castellana els que destaquen en l'acceptació de la variant normativa.[763] Per localitats l'ús de la variant normativa és superior a Alacant (82.6%).[764] Aquests resultats indiquen que els alumnes amb menor contacte amb el model de llengua col·loquial tradicional (bé perquè no és present en el context o bé perquè són de primera llengua castellana) són els que accepten amb més facilitat les innovacions normatives.

Vorera : Colomina (1985a : 194-195, 335) explica que el valencià de l'Alacantí-Vinalopó empra el castellanisme *baldosa* en comptes d'un altre castellanisme, *cera* < *acera*, habitual en el valencià general. La isoglossa que separa les formes *cera* i *baldosa* coincideix amb la línia fronterera Biar-Busot, amb les úniques excepcions de *cera* a Crevillent i *cera* juntament amb *baldosa* a Xixona. Colomina creu que el mot *baldosa* prové del murcià, des d'on deu haver-se introduït en la zona que es comenta. També assenyala l'existència d'algunes creacions lèxiques interessants que no figuren al *DCBV* amb aquest sentit : *penya* a Monòver, *rajola* (pronunciat *rejola*) a Novelda i *gradeta* (pronunciat *graeta*) a Mutxamel. Segura (1985 : 125) confirma l'ús del mot *baldosa* al municipi d'Alacant, però assenyala que en algunes zones del terme i de la ciutat ja ha penetrat el castellanisme *cera*. Els mots arreplegats en l'enquesta són :

[763] Si bé les tendències que s'han trobat són semblants a les descrites per Ponsoda i Segura (1997 : 81) hi ha una diferència important en el fet que aquests autors troben una producció del mot *vaixell* molt inferior (15.52%) entre els alumnes catalanoparlants escolaritzats en castellà.

[764] Cal considerar *vaixell* com una innovació normativa (-T+N-C), *barca* com una forma tradicional i normativa (+T+N+C), *barco* com una forma tradicional no normativa (+T-N+C), i *barc* com una innovació no normativa (-T-N+C).

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
vorera	–	–	20.5% (23)	7.1% (1)	17.2% (5)	31.4% (11)	17.6% (6)
volera	–	–	1.8% (2)	–	–	2.9% (1)	2.9% (1)
vora	–	–	1.8% (2)	–	–	–	5.9% (2)
baldosa	82.4% (14)	44.4% (4)	8.9% (10)	7.1% (1)	–	8.6% (3)	17.6% (6)
cera	17.6% (3)	55.6% (5)	65.2% (73)	85.7% (12)	75.9% (22)	57.1% (20)	55.9% (19)
acera	–	–	1.8% (2)	–	6.9% (2)	–	–

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
vorera	–	–	–	34.8% (8)	–	23% (14)
volera	–	–	–	–	–	3.3% (2)
vora	–	–	–	–	5.6% (1)	1.6% (1)
baldosa	100% (9)	100% (8)	11.1% (1)	4.3% (1)	33.3% (6)	3.3% (2)
cera	–	–	88.9% (8)	56.5% (13)	55.6% (10)	68.9% (42)
acera	–	–	–	4.3% (1)	5.6% (1)	–

taula 83 : resultats del mot *vorera*

Es pot veure que l'estat dialectal reflectit pels resultats de les generacions adultes és semblant al descrit per Colomina : ús majoritari de *cera* a Xixona (amb algun cas de *baldosa*), i ús de *baldosa* a Alacant i a Mutxamel. Entre els jóvens s'ha imposat la variant *cera* d'una manera generalitzada a totes les localitats, i sobretot a Xixona on és la forma tradicional més emprada. L'ús de la variant normativa *vorera* és globalment del 20.5% i es concentra en els alumnes dels programes educatius bilingües, especialment en els alumnes bilingües d'aquests programes. Els alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe destaquen per l'ús de les variants tradicionals castellanitzades.

Per localitats, s'observa que a Mutxamel no apareix en absolut la variant normativa *vorera* i, per contra, té una presència destacada la variant *baldosa*, tradicional en aquesta localitat. Si, a més, s'observa que el mot *baldosa* no ha estat produït pels alumnes de primera llengua castellana, sembla com si a ulls dels alumnes el mot *baldosa* (pronunciat normalment amb essa sonora) fos una forma catalana enfront del mot *cera*, molt més semblant al mot castellà *acera* que té el mateix significat.[765]

[765] Cal considerar *vorera* com una innovació normativa (-T+N-C), *volera* i *vora* com a innovacions no normatives (-T-N-C), *baldosa* i *cera* com a formes tradicionals no normatives i castellanitzants (+T-N+C) i *acera* com una forma no tradicional, no normativa i castellanitzant (-T-N+C).

7.7.7.1.3 Les persones (els cos, les malalties, els vestits i altres mots)

Arracades : Colomina (1985a : 191) assenyala que molts pobles valencians han adoptat el mot castellà *pendientes* en comptes del mot genuí *arracades*. Algunes poblacions de l'Alacantí-Vinalopó han integrat el mot en la forma *pendents* (Elx, Santa Pola i Guardamar), i en algun cas –Novelda– la integració només és parcial (*pendients*). Per a Colomina, aquesta integració pot ser un símptoma de dependència respecte de la llengua dominant, ja que pot indicar que hom no és capaç de diferenciar allò que és propi d'allò que pertany a un altre codi. El mateix autor (1986 : 310) assenyala que Xixona és l'única població de la comarca de l'Alacantí que manté el mot *arracaes*, mentre que a la resta de les localitats de l'Alacantí hi ha *pendientes*. El *DCVB* documenta la forma *arracada* (pronunciada *arracà*) a València, i *arracade* a Sueca. Segura (1996 : 118) arreplega *arracaes* en els llibres de festa d'Alacant, i assenyala que també existeix la forma *racaes*, i que el mot ha estat substituït recentment per les formes castellanitzants *pendiente*, *piniente* o *pinyente*. A Alacant el mot *arracada* es manté en l'actualitat referit a les que s'utilitzen per a ballar les danses tradicionals, que tenen una forma especial,[766] però en la resta de casos s'ha substituït per *pendiente* o les seues variants, tal i com descriu Segura.[767] Les formes arreplegades són :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
arraca(d)es	29.4% (5)	22.2% (2)	63.4% (71)	50% (7)	72.4% (21)	77.1% (27)	47.1% (16)
pendientes	52.9% (9)	77.8% (7)	18.8% (21)	7.1% (1)	3.4% (1)	17.1% (6)	38.2% (13)
penientes	11.8% (2)	–	–	–	–	–	–
pendients	5.9% (1)	–	10.7% (12)	42.9% (6)	3.4% (1)	2.9% (1)	11.8% (4)
pendents	–	–	7.1% (8)	–	20.7% (6)	2.9% (1)	2.9% (1)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
arraca(d)es	–	12.5% (1)	66.7% (6)	100% (23)	55.6% (10)	50.8% (31)
pendientes	66.7% (6)	87.5% (7)	33.3% (3)	–	11.1% (2)	27.9% (17)
penientes	22.2% (2)	–	–	–	–	–
pendients	11.1% (1)	–	–	–	22.2% (4)	13.1% (8)
pendents	–	–	–	–	11.1% (2)	8.2% (5)

taula 84 : resultats del mot *arracada*

[766] Devem aquesta informació a Miquel-Àngel Flores i Abad. Les arracades de ballar són llargues i pengen, mentre que les arracades més habituals solen ser apegades a l'orella.

[767] Segura (1998 : 141) també troba a Elx el mot *arracada* però amb un sentit diferent : "penjoll d'un grapat de grans de raïm".

L'estat dialectal ací descrit és semblant als explicats per Colomina i per Segura, però permet fer-hi alguna puntualització : l'ús d'*arracada* a Xixona encara és categòric entre els avis, però baixa al 40% en la generació dels pares, que ja utilitza majoritàriament el mot castellà *pendiente*. A Mutxamel predomina *pendiente*, però hi ha un cas d'*arracada* entre els més majors que indica que el mot no és totalment desconegut. A Alacant només s'ha obtingut el mot *pendiente* i alguna de les variants descrites per Segura : *penientes* o l'adaptació *pendients*.

Entre els jóvens predomina la forma tradicional i normativa *arracades*, encara que amb diferències importants entre les localitats : el 100% dels jóvenes d'Alacant han produït aquesta forma mentre que a Mutxamel i a Xixona hi ha percentatges d'ús d'aquest mot que es mouen al voltant del 50%. Els grups que més utilitzen la forma normativa són els castellanoparlants i els bilingües dels programes educatius bilingües (amb percentatges superiors al 70%), mentre que els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües i els catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe empren el mot *arracada* en percentatges inferiors (al voltant del 50%).

Aquests resultats indiquen que el mot *arracada*, encara que és tradicional a la comarca, funciona en la pràctica com una innovació normativa, per la qual cosa és més acceptat pels alumnes que tenen menys contacte amb el model de llengua tradicional. Un últim resultat que diferència els estudiants respecte de les generacions adultes és l'ús molt superior de les adaptacions tipus *pendent* o *pendient*, que en conjunt arriben al 17.9% i que són més freqüents entre els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (24.1%).[768]

Butxaca : El *DCVB* documenta al País Valencià *butxaca* a Alzira i Pego, *boljaca* a València i Sanet, i *borjaca* a Benassal. Segura (1996 : 141) descriu la forma híbrida *boltxaca* en els llibrets de festa d'Alacant, però també assenyala que si bé el mot ha estat substituït pel castellà *bolsillo*, encara se sent *butjaca* en el camp i entre els vells de la ciutat. En l'enquesta s'ha arreplegat :

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
butxaca	–	–	26.8% (30)	21.4% (3)	34.5% (10)	34.3%	14.7% (5)

[768] Cal considerar *arracada* com la forma tradicional i normativa (+T+N-C), *pendiente* i *peniente* com a formes tradicionals, no normatives i castellanitzants (+T-N+C), i les adaptacions *pendients* i *pendents* com a formes no tradicionals, no normatives i castellanitzants (-T-N+C).

						(12)	
butjaca	23.5% (4)	55.6% (5)	47.3% (53)	42.9% (6)	37.9% (11)	42.9% (15)	61.8% (21)
bolsillo	76.5% (13)	44.4% (4)	25.9% (29)	35.7% (5)	27.6% (8)	22.9% (8)	23.5% (8)

ADULTS PER LOCALITATS

	ALACANT	MUTXAMEL	XIXONA
butxaca	–	–	–
butjaca	–	–	100% (9)
bolsillo	100% (9)	100% (8)	–

ESCOLARS PER LOCALITATS

ALACANT	MUTXAMEL	XIXONA
34.8% (8)	16.7% (3)	26.2% (16)
47.8% (11)	27.8% (5)	54.1% (33)
17.4% (4)	55.6% (10)	19.7% (12)

taula 85 : resultats del mot *butxaca*

L'estat dialectal observat és molt clar : ús de *butjaca* entre els adults de Xixona i ús de *bolsillo* a Mutxamel i a Alacant. Entre els jóvens predominen les formes normatives *butxaca* (26.8%) i, sobretot, *butjaca* (47.3%). L'ús de *bolsillo* entre els jóvens (25.9%) és molt inferior al dels adults, i només destaca l'ús dels alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà (35.7%), que en tot cas continua essent inferior al dels adults. Sí que hi ha diferències notables entre les localitats, ja que els jóvens de Mutxamel destaquen en l'ús de la variant castellanitzant *bolsillo* (55.6%).[769]

Canell : El *DCBV* no documenta l'ús del mot *canell* al País Valencià. Sí que hi arreplega, en canvi, altres mots com ara *braó* (Maestrat), *gobanella* (a València i l'Alt Maestrat) i *monyeca* o *monyica*, formes aquestes últimes que es troben tant al català oriental com a l'occidental, i que al País Valencià són pronunciades de maneres diferents : *munyica* (Castelló, València, Crevillent), *monyique* (Sueca), *monyica* (Xàtiva, Alacant i Guardamar) i *monyiqueta* (Benilloba i Beniali). Segura (1996 : 213) arreplega *monyiqueta* a Alacant.[770] Les formes arreplegades en l'enquesta són :

[769] Cal considerar *butjaca* com la forma tradicional i normativa (+T+N-C), ja que es tracta simplement d'una variant de pronúncia del mot *butxaca*. La pronunciació *butxaca*, apresa a través de la llengua escrita, es considera una innovació normativa (-T+N-C). Per últim, *bolsillo* és una forma tradicional no normativa i castellanitzant (+T-N+C).

[770] La lexicografia valenciana moderna (Colomina, 1995 : 155) recull les formes *puny*, *monyó*, *canell*, *monyeca*, *braó*, *gobanilla*, *munyiqueta*, *munyeca*, *monyica*, *munyica* i *gobanella*. Casanova (1990 : 132) proposa les formes *govanella* i *monyica* per a l'ús en els mitjans de comunicació valencians.

	AVIS	PARES	FILLS	Cat. / bil. - L. Castellà	Castellà - L. Català	Bilingües - L. Català	Català - L. Català
canell	–	–	2.7% (3)	–	–	5.7% (2)	2.9% (1)
monyica / munyica / monyiqueta / munyiqueta[771]	94.1%(16)	100%(9)	78.6% (88)	92.9%(13)	58.6% (17)	74.3% (26)	94.1% (32)
munyeca / munyequeta	5.9% (1)	–	18.7% (21)	7.1% (1)	41.4% (12)	20% (7)	2.9% (1)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	MUTXAMEL	XIXONA	ALACANT	MUTXAMEL	XIXONA
canell	–	–	–	8.7% (2)	–	–
monyica / munyica / monyiqueta / munyiqueta	100% (9)	100% (8)	88.9% (8)	82.6% (19)	77.8% (14)	78.7% (48)
munyeca / munyequeta	–	–	11.1% (1)	8.7% (2)	22.2% (4)	21.3% (13)

taula 86 : resultats del mot *canell*

Mentre que en les generacions adultes predominen totalment les formes tradicionals que poden considerar-se normatives (*monyiqueta*, *munyiqueta* i *munyica*), l'ús d'aquestes formes ha baixat al 78.6% entre els jóvens, mentre que ha augmentat paral·lelament l'ús de les innovacions castellanitzants *munyeca* i *munyequeta* (18.7%). Per contra, la introducció de la innovació normativa *canell* és molt reduïda (2.7% del total d'alumnes) i es localitza únicament a Alacant.

Els resultats per grups mostren que l'ús de les variants castellanitzants està relacionat amb la primera llengua dels alumnes, ja que és més important entre els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (41.4%), seguits dels alumnes bilingües dels mateixos programes (20%), mentre que és pràcticament inexistent entre els alumnes catalanoparlants escolaritzats en català (2.9%).[772]

[771] La forma més freqüent d'aquest grup entre els alumnes és *monyica* (l'han produïda 50 alumnes, el 44.6% del total), seguida de *monyiqueta* (34 alumnes, el 30.4% del total). *Munyica* i *munyiqueta* compten només amb 2 produccions cadascuna, que representen l'1.8% del total en cada cas. Entre la gent gran la forma més habitual és *monyiqueta* (12 realitzacions, 70.6%), seguida de *munyiqueta* (3 realitzacions, 17.6%) i *munyica* (una única realització, 5.9%). El 100% dels pares han produït *monyiqueta*.

[772] *Canell* és una innovació normativa (-T+N-C). *Monyica*, *munyica*, *monyiqueta* i *munyiqueta* són formes tradicionals i castellanitzants, que cal considerar normatives perquè IIFV (1996[2]) arreplega *monyica* amb aquest sentit, i les altres formes són, bé variants de pronunciació, bé diminutius (+T+N+C). *Munyeca* o *munyequeta* són formes no tradicionals, no normatives i castellanitzants (-T-N+C).

Clau : Dent puntada situada a cada costat de les incisives (ullal). El *DCVB* arreplega el mot genèricament a tot el domini lingüístic català. La forma *ullal*, també comuna, només la documenta amb aquest sentit en el País Valencià a la comarca del Maestrat. El mot *clau* és el proposat per Casanova (1990 : 127) per al model de llengua dels mitjans de comunicació valencians. Les formes arreplegades són :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
claus[773]	88.2% (15)	55.6% (5)	11.1% (11)	9.1% (1)	–	15.6% (5)	16.1% (5)
ullals	–	–	1% (1)	–	–	–	3.2% (1)
canins	–	–	9.1% (9)	–	4% (1)	15.6% (5)	9.7% (3)
colmills / colmells	–	–	5.1% (5)	–	12% (3)	3.2% (1)	3.2% (1)
colmillos	11.8% (2)	44.4% (4)	73.7% (73)	90.9% (10)	84% (21)	65.6% (21)	67.7% (21)
+T+N-C	88.2% (15)	55.6% (5)	11.1% (11)	9.1% (1)	–	15.6% (5)	16.1% (5)
-T+N-C	–	–	1% (1)	–	–	–	3.2% (1)
-T-N+C	11.8% (2)	44.4% (4)	87.9% (87)	90.9% (10)	100% (25)	84.4% (27)	80.7% (25)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
claus	88.9% (8)	62.5% (5)	77.8% (7)	5.6% (1)	–	15.8% (9)
ullals	–	–	–	–	–	1.8% (1)
canins	–	–	–	11.1% (2)	13.3% (2)	8.8% (5)
colmills / colmells	–	–	–	–	20% (3)	1.8% (1)
colmillos	11.1% (1)	37.5% (3)	22.2% (2)	83.3% (15)	66.7% (10)	71.9% (41)
+T+N-C	88.9% (8)	62.5% (5)	77.8% (7)	5.6% (1)	–	15.8% (9)
-T+N-C	–	–	–	–	–	1.8% (1)
-T-N+C	11.1% (1)	37.5% (3)	22.2% (2)	94.4% (17)	100% (15)	82.5% (47)

taula 87 : resultats del mot *clau*

Es comprova que hi ha un procés de substitució generacional de la forma tradicional i normativa *claus* per la forma castellana *colmillos* o per adaptacions fonètiques d'aquest mot. Mentre que la introducció de la variant normativa *ullals* és pràcticament inexistent (1%), sí que s'ha introduït en un cert grau (9.1%) la innovació no normativa *canins.* Per grups, s'observa que la forma *clau* és totalment desconeguda per als alumnes de primera llengua castellana, i que l'ús d'aquesta variant, si bé és molt

[773] Hi ha 13 alumnes (l'11.6% del total) que no recorden (o no coneixen) el mot.

reduït, està relacionat amb la primera llengua catalana i amb els programes educatius vehiculats en català.[774]

Cognom : Colomina (1985a : 191, 330 ; 1986 : 310) arreplega la forma adaptada *apellit* a Agost, Sant Vicent, Busot i Aigües de Busot, mentre que a la resta de la comarca arreplega *apellido*. Igual que en el cas del mot *pendiente*, assenyala que molts pobles valencians han adoptat el mot castellà *apellido*, i que la integració (*apellit*) pot ser més un símptoma de dependència respecte de la llengua dominant que de vitalitat de la llengua pròpia. Pel que fa a les formes genuïnes, el *DCVB* documenta *llinatge* a tot el País Valencià. Els resultats arreplegats són :

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
cognoms	5.9% (1)	11.1% (1)	81.3% (91)	64.3% (9)	89.7% (26)	85.7% (30)	76.5% (26)
apellits	29.4% (5)	11.1% (1)	8% (9)	21.4% (3)	6.9% (2)	5.7% (2)	5.9% (2)
apellidos	64.7% (11)	77.8% (7)	10.7% (12)	14.3% (2)	3.4% (1)	8.6% (3)	17.6% (6)

	ADULTS PER LOCALITATS			**ESCOLARS PER LOCALITATS**		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
cognoms	–	25% (2)	–	100% (23)	77.8% (14)	75.4% (46)
apellits	44.4% (4)	–	22.2% (2)	–	5.6% (1)	9.8% (6)
apellidos	55.6% (5)	75% (6)	77.8% (7)	–	16.7% (3)	14.8% (9)

taula 88 : resultats del mot *cognom*

Aquests resultats permeten matisar la descripció de Colomina, ja que també es diu la forma adaptada *apellit* a Alacant i, en menor grau, a Xixona. Entre els jóvens s'ha imposat clarament la variant innovada i normativa *cognom* (81.3%), que està vinculada clarament als programes educatius bilingües i que té major difusió entre els alumnes de primera llengua castellana i bilingües. Per localitats, tornen a ser els jóvens d'Alacant – que tenen menor contacte amb el model lingüístic col·loquial tradicional– els que destaquen per l'acceptació de la innovació normativa (100%).[775]

[774] *Claus* seria la forma tradicional i normativa (+T+N-C), *ullals* seria una innovació normativa (-T+N-C), i *colmillos* i les seues variants són innovacions castellanitzants (-T-N+C). *Canins* és una innovació no normativa, ja que els diccionaris arrepleguen *dent canina* com a sinònim d'*ullal*, però cal remarcar que la forma masculina que empren els alumnes (*canins*) no es correspon amb el gènere d'aquest mot. Potser es tracta d'una forma castellanitzant (-T-N+C).

[775] Cognoms, malgrat que haja aparegut esporàdicament entre pares i avis, és una innovació normativa (-T+N-C) i *apellits* o *apellidos* les formes tradicionals no normatives i castellanitzants (+T-N+C).

Constipat : Colomina (1985a : 183 ; 1986 : 309) assenyala que en general s'empra la forma *constipat* al nord de la línia Biar-Busot (pronunciada *costipat*) i *refredat* al sud. En l'Alacantí s'utilitzen tant la forma *constipat* com la forma *refredat* (pronunciada *refreat*), igual que a Onil i al Camp de Mirra. En concret, a la Torre només s'empra *constipat*, a Agost i a Sant Vicent només hi ha *refredat*, i a la resta de l'Alacantí s'empren indistintament l'un i l'altre mot. En l'enquesta s'ha arreplegat :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
constipat	47.1% (8)	66.7% (6)	82.1% (92)	85.7% (12)	82.8% (24)	77.1% (27)	85.3% (29)
refre(d)at	52.9%(9)	33.3% (3)	17% (19)	14.3% (2)	17.2% (5)	20% (7)	14.7% (5)
resfriat	–	–	0.9% (1)	–	–	2.9% (1)	–

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
constipat	55.6% (5)	37.5% (3)	66.7% (6)	78.3% (18)	77.8% (14)	88.5% (54)
refre(d)at	44.4% (4)	62.5% (5)	33.3% (3)	21.7% (5)	22.2% (4)	9.8% (6)
resfriat	–	–	–	–	–	1.6% (1)

taula 89 : resultats del mot *constipat*

Els resultats de les dues generacions adultes confirmen la descripció dialectal de Colomina. També s'observa com la variant *constipat* està guanyant terreny a *refredat*, que passa de ser majoritària entre els més majors (52.9%) a ser bastant minoritària entre els jóvens (17%). Aquest procés es troba més avançat a Xixona, cosa lògica perquè la forma *constipat* també predomina entre els adults d'aquesta població per causa de la major proximitat a la frontera històrica Biar-Busot.[776]

Geniva : En aquest cas es vol saber si es manté l'ús de la forma tradicional i normativa (*geniva*) o si, pel contrari, l'ús del mot s'ha castellanitzat. Els resultats obtinguts són :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
geniva[777]	88.2% (15)	100% (9)	53.8% (50)	54.5% (6)	4.5% (1)	58.1% (18)	86.2% (25)

[776] Tant *constipat* com *refredat* són formes tradicionals i normatives (+T+N-C). Per contra, *resfriat* és una innovació castellanitzant (-T-N+C).

[777] Cal destacar que 19 alumnes (el 17% del total) no han produït cap mot en aquest ítem.

encia	11.8% (2)	–	46.2% (43)	45.5% (5)	95.5% (21)	41.9% (13)	13.8% (4)

ADULTS PER LOCALITATS			
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
geniva	77.8% (7)	100% (8)	100% (9)
encia	22.2% (2)	–	–

ESCOLARS PER LOCALITATS		
ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
35% (7)	41.7% (5)	69.2% (36)
65% (13)	58.3% (7)	30.8% (16)

taula 90 : resultats del mot *geniva*

El mot *geniva* és la forma tradicional en la comarca, encara que a Alacant hi ha una certa introducció del castellanisme *encia* entre els adults. L'ús d'aquest mot entre els jóvens està relacionat amb la primera llengua, ja que l'ús de *geniva* entre els alumnes de primera llengua castellana escolaritzats en català és anecdòtic (4.5%), i amb el programa educatiu (hi ha una diferència en l'ús de *geniva* de 31.7 punts a favor dels alumnes catalanoparlants dels programes bilingües respecte dels alumnes catalanoparlants i bilingües dels programes monolingües).[778] El fet que el 17% dels alumnes desconeguen el mot s'ha de valorar com una mostra de l'empobriment lèxic que es pot detectar entre la joventut.

Pinta : Estri consistent en una làmina prima oblonga de metall, fusta, os, vori, matèria plàstica, etc., proveïda de pues més o menys espesses en una de les vores llargues, o en ambdues, que serveix per a desembullar i pentinar els cabells. El *DCVB* arreplega diverses formes al País Valencià, com ara *pinta*, *batidor* i *escarpidor*. Del mot *pinta* arreplega les variants *pinte* i *pinti*, sense especificar-ne la procedència. No hi inclou la forma *pintó* (amb el mateix sentit hi ha la *pinta espessa* o *llemenera*). Aquests mots corresponen a objectes que si bé tenien funcions semblants –tots servien per a arreglar els cabells–, no eren idèntics ni servien per al mateix. Un dels informants de Mutxamel ens ha explicat que en temps encara recents moltes famílies –com ara la seua– disposaven d'una capsa de pentinar on hi havia diferents estris (*pinta*, *pintó*, *escarpidor*...) per a arreglar el cabell, però en l'actualitat aquest informant utilitza el mot *peine* perquè assegura que si utilitzés altres paraules la gent més jove no l'entendria. Segura (1996 : 173 ; 1998 : 125-126) arreplega *pintó* i *pintot* a Elx, i *escarpidor* a Alacant i a Elx.[779] Les formes arreplegades són :

[778] *Geniva* és la forma tradicional i normativa (+T+N-C) i *encia* una innovació castellanitzant (-T-N+C).

[779] Colomina (1991 : 268) assenyala l'ús de *pinta* a la Marina Baixa i a Alcoi, i diu que és general en el parlar valencià. També recull *pintó* a diversos pobles de la Marina Baixa. Assenyala l'ús de *batidor* a

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
pinta	–	–	29.1% (32)	–	42.9% (12)	38.2% (13)	20.6% (7)
escarpi(d)or	–	–	0.9% (1)	–	–	–	2.9% (1)
bati(d)or	70.6% (12)	33.3% (3)	11.8% (13)	7.1% (1)	3.6% (1)	23.5% (8)	8.8% (3)
pintó	–	–	0.9% (1)	–	–	–	2.9% (1)
pintí	–	–	0.9% (1)	–	–	2.9% (1)	–
raspall	–	–	0.9% (1)	7.1% (1)	–	–	–
peine	29.4% (5)	66.7% (6)	54.5% (60)	78.6% (11)	53.6% (15)	35.3% (12)	64.7% (22)
cepillo[780]	–	–	0.9% (1)	7.1% (1)	–	–	–
-T+N-C	–	–	30% (33)	7.1% (1)	42.9% (12)	38.2% (13)	20.6% (7)
+T+N-C	70.6% (12)	33.3% (3)	12.7% (14)	7.1% (1)	3.6% (1)	23.5% (8)	11.8% (4)
-T-N-C	–	–	1.8% (2)	–	–	2.9% (1)	2.9% (1)
-T-N+C	29.4% (5)	66.7% (6)	55.5%(61)	85.7% (12)	53.6% (15)	35.3% (12)	64.7% (22)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
pinta	–	–	–	65.2% (15)	5.9% (1)	23.3% (14)
escarpi(d)or	–	–	–	4.3% (1)	–	–
bati(d)or	66.7% (6)	50% (4)	55.6% (5)	13% (3)	5.9% (1)	15% (9)
pintó	–	–	–	–	–	–
pintí	–	–	–	–	–	–
raspall	–	–	–	–	–	1.7% (1)
peine	33.3% (3)	50% (4)	44.4% (4)	17.4% (4)	88.2% (15)	58.3% (35)
cepillo	–	–	–	–	–	1.7% (1)
-T+N-C	–	–	–	65.2% (15)	5.9% (1)	25% (15)
+T+N-C	66.7% (6)	50% (4)	55.6% (5)	17.4% (4)	5.9% (1)	15% (9)
-T-N-C	–	–	–	–	–	–
-T-N+C	33.3% (3)	50% (4)	44.4% (4)	17.4% (4)	88.2% (15)	60% (36)

taula 91 : resultats del mot *pinta*

Els resultats de les generacions adultes mostren que la forma tradicional més estesa en la comarca és *batidor*, que és majoritària entre la gent gran (70.6%), però que és abandonada pels pares (33.3%) a favor del castellanisme *peine*, que guanya terreny (66.7%). Entre les jóvens la forma *batidor* és clarament minoritària (11.8%), però s'ha introduït amb força la innovació normativa *pinta* (29.1%). De tota manera, la forma predominant entre els jóvens continua essent el castellanisme *peine* (54.5%). Si es comparen els resultats dels diferent grups d'alumnes s'observa que la introducció de la innovació normativa *pinta* és més important entre els alumnes castellanoparlants i bilingües dels programes educatius bilingües, mentre que els alumnes de primera llengua

Crevillent, Xixona, Penàguila, Beniarres, Xàbia i Confrides, i d'*escarpidor* al Pinós, Guardamar i Pego, així com entre els vells d'Alcoi.

[780] Pronunciat amb [s].

catalana presenten uns percentatges superiors d'ús de *peine*, resultat que s'explica pel major contacte amb el model de llengua col·loquial tradicional. Aquesta explicació està reforçada pel fet que la introducció de *pinta* és molt superior a Alacant (62.5%), localitat en què els alumnes tenen menor contacte amb el model de llengua col·loquial. De fet, s'observa que els alumnes de Mutxamel destaquen per l'ús de la variant castellanitzant *peine* (88.2%), 28.2 punts per damunt dels alumnes de Xixona i 70.8 punts per damunt dels d'Alacant.[781]

Rellotge : En aquest cas es vol aclarir si es manté la forma col·loquial i tradicional *rellonge* o hi ha la introducció de la forma normativa *rellotge*.[782] El *DCVB* arreplega les pronúncies tradicionals amb *–n–* (*relonge*, *rellonge* o similars) a pràcticament tot el País Valencià (Morella, Castelló, Vinaròs, Sueca, Pego, Alcoi, Alacant o València). La forma normal a Alacant segons el *DCVB* és *rellonge*. Els resultats arreplegats en l'enquesta són :

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
rellotge	–	–	72.3% (81)	50% (7)	79.3% (23)	71.4% (25)	76.5% (26)
rellonge / relonge	100% (17)	100% (9)	27.7% (31)	50% (7)	20.7% (6)	28.6% (10)	23.5% (8)

	ADULTS PER LOCALITATS			**ESCOLARS PER LOCALITATS**		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
rellotge	–	–	–	95.7% (22)	66.7% (12)	63.9% (39)
rellonge / relonge	100% (9)	100% (8)	100% (9)	4.3% (1)	33.3% (6)	36.1% (22)

taula 92 : resultats del mot *rellotge*

Mentre que les variants col·loquials tradicionals *rellonge* o *relonge* són les úniques obtingudes en les dues generacions adultes, entre els jóvens la innovació normativa *rellotge* s'ha introduït amb força fins a arribar a ser molt majoritària (72.3%). Aquesta introducció està lligada a l'ensenyament, i sobretot als programes educatius

[781] Cal considerar que *batidor* i *escarpidor* són formes tradicionals i normatives (+T+N-C), ja que totes dues són arreplegades per IIFV (1996[2]). *Pinta* és una forma normativa no tradicional en la comarca (-T+N-C), ja que no han estat produïda per les generacions adultes. Els mots *pintó* i *pintí* són formes no tradicionals en la comarca i no normatives (-T-N-C) ; *raspall* és una innovació normativa (-T+N-C), ja que IIFV (1996[2]) arreplega la forma "raspall del cap", i *peine* i *cepillo* són innovacions castellanitzants (-T-N+C).

[782] Encara que el fenomen pot considerar-se fonètic, s'ha inclòs en l'apartat lèxic perquè es pot considerar que es tracta realment de la introducció d'una variant formal i normativa enfront d'una altra de col·loquial i tradicional.

bilingües, ja que els alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà destaquen per ser els que mantenen en major grau l'ús de les variants tradicionals (50%). Per localitats, es torna a comprovar que a Alacant és on més s'ha introduït la innovació normativa rellotge (95.7%).[783]

Singlot : Contracció espasmòdica del diafragma, que determina una brusca sotragada del tòrax i de l'abdomen, la qual es va repetint a intervals més o menys regulars, i que va acompanyada d'un soroll característic, produït per la constricció de la glotis i la vibració de les cordes vocals. Les formes genuïnes al País Valencià, arreplegades pel *DCVB*, són *sanglot* o *xanglot* (pronunciada també *sangló*, *xenglot* o *xangló*) i *singlot* o *xinglot* (també pronunciada *xingló* o *singló*). En concret, arreplega *xinglot* a València, Cullera i Benilloba, *singlot* a Morella, Pego i Gandia, *xanglot* a Calp i *xenglot* a Oropesa i Benassal. Segura (1996 : 248, 270) arreplega *singlot* a Alacant, però assenyala que només es conserva entre els ancians, ja que la resta de la gent empra el castellanisme *hipo*. També hi arreplega la forma *xanglot* en un llibre de festa, però amb el sentit de sospir en què la inspiració i l'expiració es produeixen amb un moviment convulsiu, com els que solen acompanyar el plor desfet. A Elx (1998 : 146) arreplega *xangló* amb el sentit de *singlot*. Alguns informants adults ens han comentat que coneixen el mot, però que només l'usen per a referir-se al plor convulsiu dels nadons. Amb el sentit ací estudiat empren *hipo*. En l'enquesta s'ha arreplegat :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
singlot	–	–	7.1% (8)	–	3.4% (1)	14.3% (5)	5.9% (2)
sanglot / xanglot[784]	11.8% (2)	–	0.9% (1)	–	3.4% (1)	–	–
hipo	88.2% (15)	100% (9)	87.5% (98)	92.9% (13)	89.7% (26)	80% (28)	91.2% (31)
hip	–	–	4.5% (5)	7.1% (1)	3.4% (1)	5.7% (2)	2.9% (1)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
singlot	–	–	–	17.4% (4)	–	4.9% (3)
xanglot / sanglot	11.1% (1)	12.5% (1)	–	4.3% (1)	–	–
hipo	88.9% (8)	87.5% (7)	100% (9)	73.9% (17)	100% (18)	88.5% (54)
hip	–	–	–	4.3% (1)	–	6.6% (4)

taula 93 : resultats del mot *singlot*

[783] Cal considerar *rellonge* o *relonge* com les formes tradicionals no normatives (+T-N-C) i *rellotge* com una innovació normativa (-T+N-C).

[784] Els dos membres de la generació de la gent gran han produït *xanglot*, mentre que l'estudiant ha produït *sanglot*.

En la generació dels avis s'han descobert els darrers vestigis de l'ús de la variant tradicional *xanglot*, que ja no apareix en la generació dels pares, que ha consumat el canvi envers el castellanisme *hipo*. La reintroducció entre els jóvens de les formes normatives *singlot* o *xanglot* és mínima (8%), i es localitza sobretot a Alacant. L'ús majoritari dels estudiants és el castellanisme *hipo* (87.5%), de vegades sota la forma adaptada *hip* (4.5%).[785]

Taca : Colomina (1985a : 194, 334 ; 1986 : 310 ; 1991 : 311-312) indica que el substantiu *taca* i el verb *tacar* no s'usen en cap localitat de l'Alacantí-Vinalopó. En general, es produeixen les formes híbrides *tatxa* i *tatxar* al nord de la línia Biar-Busot, i els castellanismes *manxa* i *manxar* al sud. Pel que fa a la comarca de l'Alacantí, només s'usa la forma *tatxa* a Xixona i a la Torre.[786] També existeix el verb *sullar-se* (amb el sentit d'embrutar-se, tacar-se) a tota la zona, llevat d'Alcoi, Onil, Castalla i Guardamar. En l'enquesta s'ha arreplegat :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
taca	–	–	45.5% (51)	14.3% (2)	24.1% (7)	62.9% (22)	58.8% (20)
tatxa	23.5% (4)	55.6% (5)	11.6% (13)	14.3% (2)	6.9% (2)	14.3% (5)	11.8% (4)
manxa	76.5% (13)	44.4% (4)	42.9% (48)	71.4% (10)	69% (20)	22.9% (8)	29.4% (10)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
taca	–	–	–	69.6% (16)	33.3% (6)	36.1% (22)
tatxa	–	–	100% (9)	4.3% (1)	–	19.7% (12)
manxa	100% (9)	100% (8)	–	26.1% (6)	66.7% (12)	44.3% (27)

taula 94 : resultats del mot *taca*

Els resultats de les generacions adultes confirmen la descripció dialectal de Colomina : *tatxa* a Xixona i *manxa* a Alacant i a Mutxamel. La introducció de la forma normativa *taca* entre els jóvens és important (45.5%), i es concentra sobretot entre els alumnes bilingües i catalanoparlants dels programes educatius bilingües, mentre que l'ús de *manxa* està clarament relacionat amb els alumnes de primera llengua castellana i amb

[785] Cal considerar *xanglot* (o *sanglot*) com la forma tradicional i normativa (+T+N-C), i *singlot* com una variant no tradicional (ja que no s'ha recollit en les generacions adultes) i normativa (-T+N-C). *Hipo* és una forma tradicional no normativa i castellanitzant (+T-N+C), i *hip* és una innovació castellanitzant (-T-N+C).

[786] Per a l'origen de *tatxa* i *tatxar* es pot consultar Veny (1978 : 223).

els alumnes escolaritzats en castellà. Per localitats, cal destacar la major introducció de la innovació normativa *taca* a Alacant (69.6%) i la forta penetració del castellanisme *manxa* a Xixona (43.3%), que està desplaçant la forma tradicional *tatxa* (19.7%).[787]

7.7.7.1.4 Aliments

Amanida : Plat compost principalment de verdura amanida amb sal, oli, vinagre, etc. El *DCVB* recull genèricament *amanida* al català oriental i a l'occidental i *ensalada* (pronunciat *ensalà* a València) també a tot el domini lingüístic. Les formes *enciam* o *encisam* s'arrepleguen a tot el domini lingüístic. A València, Castelló i Alacant hi ha la forma *encisam*, pronunciada *ancisam*. En l'enquesta s'ha arreplegat :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
amanida[788]	–	–	3.7% (4)	–	–	6.1% (2)	5.9% (2)
ensala(d)a	100% (17)	100% (9)	93.6% (102)	100% (14)	92.9% (26)	93.9% (31)	91.2% (31)
enciam / encisam	–	–	2.7% (3)	–	7.1% (2)	–	2.9% (1)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
amanida	–	–	–	15% (3)	–	1.6% (1)
ensala(d)a	100% (9)	100% (8)	100% (9)	80% (16)	100% (18)	96.7% (59)
encisam / enciam	–	–	–	5% (1)	–	1.6% (1)

taula 95 : resultats del mot *amanida*

La forma tradicional i normativa que arrepleguen en les dues generacions adultes és *ensalada*. Entre els jóvens continua essent la forma majoritària (91.1%), amb una mínima introducció de la innovació normativa *amanida* (3.4%) o d'altres variants com *encisam* o *enciam* (2.7%), que afecta sobretot els estudiants d'Alacant.[789]

---

[787] Cal considerar *taca* com una innovació normativa (-T+N-C), *tatxa* com una forma tradicional i no normativa (+T-N-C) i *manxa* com una forma tradicional, no normativa i castellanitzant (+T-N+C).

[788] Hi ha 3 alumnes del PIL d'Alacant (un de primera llengua castellana i dos de bilingües) que han produït la variant *cansalada*, que sembla una hipercorrecció deguda a la manca de competència lingüística.

[789] Cal considerar *ensalada* com la forma tradicional i normativa (+T+N+C), *amanida* com una innovació normativa en la comarca (-T+N-C), *encisam* i *enciam* com a innovacions no normatives (-T-N-C), ja que les obres lexicogràfiques normatives no arrepleguen aquests mots amb el sentit d'*amanida* (hi ha les formes *encisamada*, *enciamada* o *amanida d'encisam o d'enciam*).

Entrepà : Panet migpartit o dues llesques de pa amb un tall de carn, embotit, formatge, etc., a dins. La lexicografia valenciana actual recull les formes *entrepà*, *sandvitx*, *badall*, *emparedat*, *mossegadeta* i *cantell* (Colomina, 1995 : 146). El mot entrepà no apareix documentat al *DCBV*, malgrat que s'utilitza al valencià central, i tampoc no l'arrepleguen els estudis dialectològics de la comarca de l'Alacantí. En canvi, el *DCVB* sí que inclou l'anglicisme *sandvitx* i els mots *badall* (al valencià), *emparedat* (qualificat de neologisme) i *cantell* (que té, però, el sentit de *tros*, conforme indica Colomina). Tradicionalment se solia menjar pa de coca, ja que la gent només pastava i anava al forn un parell de vegades a la setmana, i el pa de coca suporta millor el pas del temps. És per això que les expressions que nosaltres hem sentit de menuts són *tros* o *tallada* de pa, i col·locàvem el companatge (l'embotit, el formatge, etc.) entre dues *tallades* de pa. S'estudia, per tant, la introducció del mot *entrepà* o l'ús de l'equivalent castellà *bocadillo*. Els resultats que s'han arreplegat són :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
entrepà	–	–	71.3% (77)	50% (7)	63% (17)	74.3% (26)	84.4% (27)
bocadillo	100% (17)	100% (9)	15.7% (17)	42.9% (6)	14.8% (4)	14.3% (5)	6.3% (2)
bocata	–	–	13% (14)	7.1% (1)	22.2% (6)	11.4% (4)	9.4% (3)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
entrepà	–	–	–	95.2% (20)	72.2% (13)	62.7% (37)
bocadillo	100% (9)	100% (8)	100% (9)	–	16.7% (3)	22% (13)
bocata	–	–	–	4.8% (1)	11.1% (2)	15.3% (9)

taula 96 : resultats del mot *entrepà*

El fet que *entrepà* siga una innovació en la comarca fa que no aparega en les generacions adultes, que utilitzen unànimement *bocadillo*. La introducció de la innovació normativa *entrepà* entre els jóvens és important (71.3%), i es localitza sobretot entre els alumnes catalanoparlants i bilingües dels programes educatius bilingües (84.4% i 74.3% respectivament). L'ús de *bocadillo* (o la seua variant *bocata*) està més relacionat amb el programa educatiu vehiculat en castellà (50%) o amb la primera llengua castellana (37%). Per localitats, una altra vegada és a Alacant on hi ha

major acceptació de la innovació normativa *entrepà*, segurament pel menor contacte amb el model de llengua tradicional.[790]

Lletuga : El *DCVB* arreplega *lletuga* a tot el domini lingüístic. Les pronúncia general al País València és *lletuga*, però arreplega *llentuga* a Castelló i *lletua* a Elx. També arreplega *encisam* (o *enciam*) que s'empra a tot el domini lingüístic.[791] El mot *copet*, arreplegat pel *DCVB* a Elx però habitual al Camp d'Alacant, és una espècie de lletuga. Segura (1996 : 156) documenta *copet* a Alacant. En l'enquesta s'ha arreplegat :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
lletuga	29.4% (5)	77.8% (7)	90.2% (101)	85.7% (12)	89.7% (26)	97.1% (34)	85.3% (29)
enciam / encisam	–	–	7.1% (8)	7.1% (1)	3.4% (1)	2.9% (1)	14.7% (5)
copet	70.6% (12)	22.2% (2)	–	–	–	–	–
lechuga / llechuga	–	–	2.7% (3)	7.1% (1)	6.9% (2)	–	–

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
lletuga	11.1% (1)	25% (2)	100% (9)	95.7% (22)	83.3% (15)	91.8% (56)
enciam / encisam	–	–	–	4.3% (1)	–	8.2% (5)
copet	88.9% (8)	75% (6)	–	–	–	–
lechuga / llechuga	–	–	–	–	16.7% (3)	–

taula 97 : resultats del mot *lletuga*

Els resultats de l'enquesta mostren que *copet* és la forma tradicional de les poblacions del Camp d'Alacant (Alacant i Mutxamel), mentre que el mot *lletuga*, encara que és conegut a tota la comarca, és la variant que s'usa habitualment a Xixona. La forma *copet* és desconeguda entre els jóvens, que utilitzen majoritàriament *lletuga* (90.2%). També s'ha detectat l'ús de les variants *encisam* o *enciam* (7.1%), no tradicionals a la comarca, i un ús molt esporàdic de la forma castellanitzant *llechuga* (o

[790] *Entrepà* seria la innovació normativa (-T+N-C), *bocadillo* una forma tradicional (atenent als resultats de les generacions adultes) no normativa (+T-N+C), i *bocata* una innovació castellanitzant (-T-N+C).

[791] Per al mot *enciam* es pot veure *supra*, pàg. 653.

lechuga), resultat de la manca de competència lingüística i que està lligat als alumnes de primera llengua castellana o escolaritzats en aquesta llengua.[792]

Llimó : Fruit del llimoner. Colomina (1986 : 309) assenyala que a tota la comarca s'empra el mot *llimó*, mentre que el *DCVB* només documenta aquesta forma en el català nord-occidental, l'eivissenc i l'alguerés. Aquesta obra lexicogràfica arreplega genèricament la forma *llima* al País Valencià i a Tortosa, i a Eivissa com a varietat de llimona molt grossa. Segura (1996 : 200 ; 1998 : 140) arreplega *llimó* a Alacant i a Elx. Casanova (1990 : 133) proposa la variant *llima* per als mitjans de comunicació valencians. En l'enquesta s'ha recollit :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
llimó	94.1% (16)	100% (9)	75.9% (82)	78.6% (11)	75.9% (22)	71.9% (23)	78.8% (26)
llimona	–	–	3.7% (4)	–	3.4% (1)	3.1% (1)	6.1% (2)
llima	5.9% (1)	–	20.4% (22)	21.4% (3)	20.7% (6)	25% (8)	15.2% (5)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
llimó	100% (9)	87.5% (7)	100% (9)	42.9% (9)	72.2% (13)	93.2% (55)
llimona	–	–	–	14.3% (3)	–	–
llima	–	12.5% (1)	–	42.9% (9)	27.8% (5)	6.8% (4)

taula 98 : resultats del mot *llimó*

Es comprova en els resultats dels adults que *llimó* és la forma tradicional de la comarca malgrat l'ús esporàdic del mot *llima*. La majoria dels jóvens utilitzen aquesta forma (75.9%), però es constata la forta introducció de la variant general valenciana *llima* i una introducció molt més tímida de la variant general *llimona*, que afecten sobretot la ciutat d'Alacant, sense que hi haja diferències importants entre els diferents grups d'alumnes.[793]

Maduixa : El *DCVB* arreplega les formes *fresa* (al País Valencià i a Mallorca), *fraula* (a València i a Mallorca), *fraura* (a València), *fraga* (català oriental) i *maduixa* –

[792] *Lletuga* és la forma tradicional i normativa en la comarca (+T+N-C), *copet* és una forma tradicional (local) no normativa (+T-N-C), *enciam* i *encisam* són innovacions normatives (-T+N-C) i *letxuga* o *lletxuga* són formes castellanitzants (-T-N+C).

[793] Cal considerar *llimó* com la forma tradicional i normativa de la comarca (+T+N+C), i *llima* i *llimona* com a innovacions normatives (-T+N-C).

o dialectalment *madoixa*– (al català oriental i nord-occidental).[794] En l'enquesta s'han recollit les formes :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
maduixa[795]	–	11.1% (1)	58.9% (66)	14.3% (2)	58.6% (17)	80% (28)	58.8% (20)
fresa	100% (17)	88.9% (8)	40.2% (45)	85.7% (12)	41.4% (12)	20% (7)	41.2% (14)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
maduixa	–	–	11.1% (1)	78.3% (18)	55.6% (10)	54.1% (33)
fresa	100% (9)	100% (8)	88.9% (8)	21.7% (5)	44.4% (8)	45.9% (28)

taula 99 : resultats del mot *maduixa*

L'ús dels adults es decanta envers la forma castellanitzada *fresa*, ja que la introducció del mot *maduixa* en la generació dels pares és molt tímida. Per contra, més de la meitat dels jóvens (58.9%) utilitza la innovació normativa *maduixa*. L'ús de la forma tradicional no normativa *fresa* es relaciona sobretot amb el programa educatiu monolingüe, ja que els jóvens catalanoparlants i bilingües d'aquest programa són els únics que empren la forma *fresa* majoritàriament (85.7%). Per contra, l'ús de *maduixa* es relaciona amb els programes bilingües i, sobretot, amb la ciutat d'Alacant (78.3%) ja que, com s'està veient, els estudiants enquestats d'aquesta ciutat són els que incorporen amb més facilitat les innovacions normatives.[796]

Pernil : El *DCVB* arreplega les formes *pernil* (o *pernill*) i *cuixot*. Totes dues formes es donen tant al català oriental com a l'occidental i també al valencià. En concret, les formes arreplegades al País Valencià són *pernil* a València i *cuixot* al Maestrat, Castelló, València, Ribera del Xúquer, Gandia, Xàtiva, Pego, Alcoi i Alacant. Segura (1996 : 159 ; 1998 : 137, 142) arreplega *cuixot* a Alacant i *pernil* a Elx, i comenta que en l'actualitat se'n diu *jamó* o *jamón*. Les formes que s'han recollit són :

[794] La lexicografia valenciana moderna (Colomina 1995 : 147-148) arreplega *maduixa*, *fraula*, *fraura* i *fresa*.

[795] Un dels alumnes ha produït *madruixa*.

[796] Cal considerar *maduixa* com una innovació normativa (-T+N-C) i *fresa* com una forma tradicional castellanitzant (+T-N+C).

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
pernil	11.8% (2)	11.1% (1)	58.9% (66)	21.4% (3)	69% (20)	65.7% (23)	58.8% (20)
cuixot	–	–	1.8% (2)	–	–	2.9% (1)	2.9% (1)
jamón / jamó[797]	88.2% (15)	88.9% (8)	39.3% (44)	78.6% (11)	31% (9)	31.4% (11)	38.2% (13)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
pernil	–	–	33.3% (3)	78.3% (18)	33.3% (6)	57.4% (35)
cuixot	–	–	–	8.7% (2)	–	–
jamón / jamó	100% (9)	100% (8)	66.7% (6)	13% (3)	66.7% (12)	42.6% (26)

taula 100 : resultats del mot *pernil*

L'estat dialectal només permet suposar que *pernil* és la forma tradicional usada a Xixona, però que es troba en l'actualitat en un procés molt avançat de substitució per *jamón*. A Alacant i a Mutxamel només s'ha obtingut aquesta darrera forma en les generacions adultes. La introducció de les variants normatives entre els jóvens (que es concentra gairebé exclusivament en la variant *pernil*) és del 60.7%, i afecta sobretot els alumnes dels programes educatius bilingües, especialment els de primera llengua castellana i els bilingües. Els alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà mostren un ús molt més reduït d'aquestes innovacions normatives (21.4%). Els resultats per localitats mostren una vegada més la major acceptació de les innovacions normatives a Alacant (87%), i la introducció molt més reduïda a Mutxamel (33.3%).[798] En resum, una altra vegada es constata que les innovacions normatives són més acceptades pels alumnes dels programes educatius bilingües i especialment pels que tenen menys contacte amb el model de llengua tradicional col·loquial, bé per raó de la primera llengua o bé per raó de la localitat on resideixen.

Poma : Colomina (1985a : 185-186 ; 1986 : 309) descriu l'ús de les formes *mançana* i *mançaner* en comptes de *poma* i *pomera* a quasi tots els pobles situats al sud de l'antiga línia fronterera Biar-Busot. Només Novelda, la Romana, Agost, Busot i

[797] Només 7 alumnes (el 6.3% del total) produeixen la forma adaptada *jamó*, mentre que hi ha 37 alumnes (el 33% del total) que diuen *jamón*. Entre les dues generacions adultes l'ús predominant és *jamón*, ja que tan sols un adult de Mutxamel ha produït la variant *jamó*.

[798] Cal considerar *pernil* com una forma tradicional i normativa (+T+N-C), *cuixot* com una innovació normativa en la comarca, ja que no apareix en les generacions adultes (-T+N-C), i *jamón* (i l'adaptació *jamó*) com a formes tradicionals castellanitzants (+T-N+C).

Aigües empren *poma* al sud d'aquesta línia. Així, a la comarca de l'Alacantí empren *mançana* Sant Joan, Mutxamel, el Campello, Alacant i Sant Vicent. Explica que la forma *mançana* no es pot considerar un castellanisme, i que s'empra a d'altres indrets del domini lingüístic (català nord-occidental, valencià septentrional, Camp de Tarragona i baleàric), de vegades amb un sentit restringit. Així mateix, descriu l'ús del mot amb sentit restringit a la Romana. Segura (1996 : 229 ; 1998 : 140) recull *poma* i *pomera* a Alacant, però també *mançana*, i a Elx arreplega generalment *mançana* i *mançanera*, i *poma* amb el sentit de "mena de poma". A nosaltres ens consta que a d'altres poblacions de l'Alacantí-Vinalopó (Fondó dels Frares i Mutxamel) també s'empra el mot amb sentit restringit, encara que l'ús actual és poc habitual. En concret, un enquestat adult de Mutxamel ens va explicar que la *poma* és una varietat de *mançana* blanca i més xicoteta. Els resultats que s'han arreplegat són :

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
poma	76.5% (13)	55.6% (5)	90.2% (101)	78.6% (11)	86.2% (25)	94.3% (33)	94.1% (32)
mançana	23.5% (4)	44.4% (4)	9.8% (11)	21.4% (3)	13.8% (4)	5.7% (2)	5.9% (2)

	ADULTS PER LOCALITATS			**ESCOLARS PER LOCALITATS**		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
poma	100% (9)	–	100% (9)	95.7% (22)	66.7% (12)	95.1% (58)
mançana	–	100% (8)	–	4.3% (1)	33.3% (6)	4.9% (3)

taula 101 : resultats del mot *poma*

Els resultats dialectals de Xixona i de Mutxamel coincideixen amb la descripció de Colomina, i els resultats d'Alacant, on el 100% dels enquestats han produït la forma *poma*, poden sorprendre, però són coherents amb la descripció de Segura. L'ús de la forma normativa *poma* entre els jóvens és majoritari (90.2%), i només hi ha un ús més reduït entre els alumnes escolaritzats en castellà (78.6%) i, en menor mesura, entre els alumnes de primera llengua castellana (86.2%). Per localitats hi ha un ús més elevat de *mançana* a Mutxamel (33.3%), cosa lògica perquè es tracta de la forma col·loquial d'aquesta localitat.[799]

Préssec : El *DCVB* documenta la forma *melicotó* o la variant *melocotó* al català oriental, a l'occidental, al baleàric i al valencià. En concret, en el País Valencià recull les variants *melocotó* (genèrica), *malocotó* (Castelló i Pego) i *malacató* (Guardamar). En

[799] Cal considerar *poma* com una forma tradicional i normativa (+T+N-C), i *mançana* com una forma tradicional no normativa (+T-N+C).

tot cas la forma *melocotó* s'imposa actualment en zones on tradicionalment s'han emprat altres mots, per la qual cosa cal pensar o bé que és un castellanisme integrat fonèticament o bé que s'introdueix pel reforç de la coincidència amb el mot castellà. La forma *bresquilla*, que té el significat de "varietat de préssec", l'arreplega al País Valencià al Maestrat, València, Alcoi i Biar, encara que és una forma molt general i que en l'actualitat ha pres el sentit genèric de *préssec*. El *DCVB* no arreplega la variant *ambresquilla*, també popular, però sí que inclou d'altres varietats de préssec com ara l'*alberge*, que en el cas del País Valencià documenta a Alcoi, i també les variants *albèrxic* a Castalla i *ambèrxic* a Benilloba. Segura (1996 : 109, 139, 209 ; 1998 : 139) documenta *bresquilla*, *melocotó* i *albèrxic* a Alacant, i d'aquest últim mot esmenta les variants *alberge*, *albèrgic*, *albérgego*, *albèrgigo* i *albèrxico* ; a Elx documenta *bresquilla* amb el sentit restringit de "mena de préssec primerenc".[800] Una informant major de Xixona va produir *préssec* en primer lloc, i va comentar que també coneix i usa habitualment la forma *bresquilla*. En concret va explicar que son pare utilitzava el mot *préssec*, i que es tracta d'una varietat diferent de la *bresquilla*. Els resultats obtinguts en l'enquesta són :

GENERAL

	AVIS	PARES	FILLS
préssec	5.9% (1)	–	2.7% (3)
bresquilla	82.4% (14)	55.6% (5)	17.9% (20)
ambresquilla	5.9% (1)	–	1.8% (2)
albèrgic	–	–	0.9% (1)
melocotó	5.9% (1)	44.4% (4)	76.8% (86)

ESCOLARS

Cat. / bil. - L. Castellà	Castellà - L. Català	Bilingües - L. Català	Català - L. Català
–	–	8.6% (3)	–
7.1% (1)	17.2% (5)	11.4% (4)	29.4% (10)
–	–	5.7% (2)	–
–	–	–	2.9% (1)
92.9% (13)	82.8% (24)	74.3% (26)	67.6% (23)

ADULTS PER LOCALITATS

	ALACANT	MUTXAMEL	XIXONA
préssec	–	–	11.1% (1)
bresquilla	77.8% (7)	75% (6)	66.7% (6)
ambresquilla	11.1% (1)	–	–
albèrgic	–	–	–
melocotó	11.1% (1)	25% (2)	22.2% (2)

ESCOLARS PER LOCALITATS

ALACANT	MUTXAMEL	XIXONA
8.7% (2)	–	–
4.3% (1)	–	31.1% (19)
4.3% (1)		1.6% (1)
4.3% (1)	–	–
78.3% (18)	100% (18)	67.2% (41)

taula 102 : resultats del mot *bresquilla*

[800] Colomina (1991 : 275) troba *préssec* i *presseguer* a Polop, Altea, l'Alfàs i Benimantell, i les variants *pérsec* o *alpérsec* a Xàbia, i opina que encara que el mot no és usual en l'actualitat a moltes zones del País Valencià sí que ho devia ser en temps passats. També descriu *alberge* a la Vila i *albèrxic* a Relleu, Alcoi i Monòver.

Els resultats de les generacions adultes mostren que *bresquilla* és la forma tradicional en la comarca, encara que en la generació dels pares hi ha una forta introducció de la variant *melocotó* (44.4%). El fet d'haver descobert un cas d'ús de *préssec* a Xixona és una confirmació de la hipòtesi de Colomina en el sentit que aquesta forma devia ser habitual a moltes zones del País Valencià encara no fa massa temps. El procés de canvi lèxic no s'ha aturat entre els jóvens, que utilitzen predominantment *melocotó* (76.8%). La variant tradicional i normativa *bresquilla* té un ús reduït entre els estudiants (19.6%), i se centra sobretot a Xixona, mentre que l'ús de la innovació normativa *préssec* és pràcticament inexistent (2.7%), i només apareix a Alacant. Els resultats segons els diferents grups d'alumnes només permeten destacar que l'ús de *melocotó* està relacionat sobretot amb els alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà (92.9%) i, en menor grau, amb els alumnes de primera llengua castellana dels programes educatius bilingües (82.8%).[801]

Tomaca : El *DCVB* arreplega al País Valencià les variants *tomata* (Maestrat, Castelló i València) i *tomaca* (general al País Valencià, pronunciada *tomaque* a Sueca i a Alcoi). Les variants amb [t] i amb [k] del mot (*tomàquet*, *tomaca*, *tomata*, *tomàtiga*...) s'arrepleguen de fet al llarg de tot el domini lingüístic. Segura (1996 : 257 ; 1998 : 141) explica que la forma general a Alacant i a Elx en l'actualitat és *tomata*.[802] En l'enquesta s'ha arreplegat :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
tomaca	76.5% (13)	44.4% (4)	90.1% (100)	78.6% (11)	93.1% (27)	97.1% (34)	84.8% (28)
tomata	23.5% (4)	55.6% (5)	9.9% (11)	21.4% (3)	6.9% (2)	2.9% (1)	15.2% (5)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
tomaca	–	–	100% (9)	87% (20)	88.9% (16)	93.3% (56)
tomata	100% (9)	100% (8)	–	13% (3)	11.1% (2)	6.7% (4)

taula 103 : resultats del mot *tomaca*

[801] Cal considerar *préssec* com una innovació normativa (-T+N-C), ja que malgrat que se n'ha trobat un vestigi a Xixona es tracta d'un mot pràcticament oblidat a la comarca ; la forma *bresquilla* és una forma tradicional i normativa (+T+N-C) ; *ambresquilla* i *albèrgic* són variants tradicionals no normatives, ja que la forma normativa del segon mot és *alberge* (+T-N-C) ; per últim, *melocotó* seria una forma tradicional però no normativa i castellanitzant (+T-N+C).

[802] Colomina (1991 : 19) troba la variant *tumaca* a la Vila i a Altea.

Els resultats de les generacions adultes mostren amb gran claredat l'ús dialectal de la comarca : *tomata* és la forma usada a Alacant i a Mutxamel i *tomaca* la variant de Xixona. Entre els jóvens s'imposa la variant amb [k], ja que el 90.1% ha produït el mot *tomaca*, i aquest resultat es produeix fins i tot a llocs com Mutxamel on la forma tradicional és *tomata* i, a més, el mot té una freqüència d'ús alta.[803] Els resultats semblen indicar que aquest predomini de la variant *tomaca* està relacionada amb els programes educatius bilingües, i afecta sobretot els alumnes castellanoparlants i bilingües, que són els que tenen menor contacte amb el model de llengua tradicional.[804]

7.7.7.1.5 Animals

Ànec : El mot castellà *pato* és l'emprat habitualment en comptes d'*ànec* en la zona estudiada, i també a molts altres indrets de tot el domini lingüístic *(DCVB*). *Ànec* també es documenta pel *DCVB* a pràcticament tot el domini del català. Dins del País Valencià s'esmenten Benassal, Sueca, Xàtiva, Alacant i Elx. El *DCVB* també aporta les formes *ànet*, *àneda* i *ànnera* a altres zones del domini lingüístic. Colomina (1995 : 134) destaca que la forma etimològica *ànet* és la que apareix a la major part de la lexicografia valenciana antiga (Orellana, Escrig i Llombart), i *ànec* apareix per primera vegada a l'obra de Martí Gadea. Segura recull a Elx (1998 : 129, 137) *ànera* (femella de l'ànec coll-verd) i també *pato*, amb el sentit d'ànec domèstic. Colomina (1991 : 94) descriu l'expressió *fer l'ànec* (fer el burro, fer l'ase) a Callosa d'en Sarrià i a l'Alfàs, però destaca que l'animal domèstic es diu amb el castellanisme *pato*. En l'enquesta s'ha recollit :

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
ànec	–	–	68.8% (77)	42.9% (6)	82.8% (24)	77.1% (27)	58.8% (20)
pato	100% (17)	100% (9)	29.5% (33)	50% (7)	13.8% (4)	22.9% (8)	41.2% (14)
pat	–	–	1.8% (2)	7.1% (1)	3.4% (1)	–	–

[803] Mutxamel ha estat tradicionalment una localitat dedicada al treball agrícola on la producció de *tomaques* ha tingut un pes important, havent-n'hi, fins i tot, una varietat molt apreciada anomenada "tomata de Mutxamel".

[804] Totes dues formes, *tomaca* i *tomata*, són tradicionals i normatives (+T+N-C).

ADULTS PER LOCALITATS			
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
ànec	–	–	–
pato	100% (9)	100% (8)	100% (9)
pat	–	–	–

ESCOLARS PER LOCALITATS		
ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
87% (20)	83.3% (15)	57.4% (35)
13% (3)	16.7% (3)	41% (25)
–	–	1.6% (1)

taula 104 : resultats del mot *ànec*

L'ús de la variant tradicional i castellanitzant *pato* és homogeni entre els adults. La introducció de la forma normativa entre els jóvens és important (68.8%), però afecta sobretot els estudiants que tenen menor contacte amb el model de llengua tradicional : els alumnes castellanoparlants (82.8%) i els alumnes bilingües dels programes educatius bilingües (77.1%). Conseqüentment, la introducció d'*ànec* és menor a Xixona, població que per tenir un major índex d'ús de la llengua catalana permet als alumnes un major contacte amb el model de llengua tradicional.[805]

Ase (i **somera**) : Mamífer de la família dels èquids (*equus asinus*), d'aspecte semblant al cavall, però més petit, d'orelles grosses i de cap també relativament gros. El *DCVB* reporta les formes següents al País Valencià : *ase*, al Maestrat, Castelló, València i Alacant ; *somera* genèricament a tot el domini lingüístic, País Valencià inclòs ; *ruc*, *ruca* presenta una especialització de significat, ja que mentre al País Valencià i a les Balears és un ase jove, en altres zones, tant del català oriental com de l'occidental, és un ase adult ; *burro*, *burra* es documenta al valencià en general (explica que és un mot pres modernament del castellà però que ha arrelat molt a Catalunya i València en substitució del genuí *ase*). En l'actualitat sembla que en la zona estudiada s'han generalitzat *burro* i *burra*. Malgrat això, Segura (1996 : 121, 242) arreplega *ase* a Alacant, i també hi troba *ruc* amb dos sentits : "xiquet antipàtic i esquerp", i quan la trompa té el clau tort ("eixa trompa va *ruca*"). A la partida del Verdegàs el mot *ruc*, sobretot el diminutiu *ruquet*, s'empra per a referir-se a un ase menut. El mateix autor recull *ase* i *somera* a Elx (1998 : 136).[806] Les formes arreplegades són :

a) Mascle :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
burro	100% (17)	100% (9)	67% (75)	100% (14)	79.3% (23)	65.7%	44.1%

[805] *Ànec* és una innovació normativa (-T+N-C), i *pato* la forma tradicional, no normativa i castellanitzant (+T-N+C) ; *pat* és una innovació castellanitzant (-T-N+C).

[806] Colomina (1991 : 45) documenta *ruquera* a la Marina Baixa amb el sentit de "burrera, ruqueria, acció pròpia de rucs".

						(23)	(15)
ruc	–	–	11.6% (13)	–	3.4% (1)	17.1% (6)	17.6% (6)
ase	–	–	16.1% (18)	–	13.8% (4)	11.4% (4)	29.4% (10)
asne	–	–	5.4% (6)	–	3.4% (1)	5.7% (2)	8.8% (3)

ADULTS PER LOCALITATS

	ALACANT	MUTXAMEL	XIXONA
burro	100% (9)	100% (8)	100% (9)
ruc	–	–	–
ase	–	–	–
asne	–	–	–

ESCOLARS PER LOCALITATS

ALACANT	MUTXAMEL	XIXONA
52.2% (12)	83.3% (15)	68.9% (42)
17.4% (4)	11.1% (2)	8.2% (5)
21.7% (5)	5.6% (1)	16.4% (10)
8.7% (2)	–	6.6% (4)

taula 105 : resultats del mot *ase*

Únicament s'ha recollit *burro* en les generacions adultes, per la qual cosa cal considerar aquest mot com la forma tradicional de la comarca. Entre els jóvens l'ús de *burro* baixa al 67%, i s'introdueixen altres variants, com ara *ruc* (11.6%) i, sobretot, *ase* (16.1%). També apareix la innovació castellanitzant *asne* (5.4%), deguda a la manca de competència lingüística. La introducció d'aquestes formes està relacionada amb els programes educatius bilingües –els alumnes del programa monolingüe utilitzen tots *burro*– i amb la primera llengua catalana, ja que els alumnes castellanoparlants utilitzen *burro* en un percentatge superior (79.3%) als alumnes bilingües (65.7%) o de primera llengua catalana (44.1%). Els resultats per localitats mostren que els alumnes d'Alacant continuen essent els més oberts a les innovacions, mentre que els de Mutxamel hi són els més tancats.[807]

b) Femella :

GENERAL

	AVIS	PARES	FILLS
burra	88.2% (15)	100% (9)	85.5% (94)
somera	11.8% (2)	–	–
ruca	–	–	11.8% (13)
àsega / asa	–	–	2.7% (3)

ESCOLARS

Cat. / bil. - L. Castellà	Castellà - L. Català	Bilingües - L. Català	Català - L. Català
100% (14)	92.9% (26)	85.3% (29)	73.5% (25)
–	–	–	–
–	7.1% (2)	14.7% (5)	17.6% (6)
–	–	–	8.8% (3)

[807] Cal considerar *ase* com una forma no tradicional i normativa, ja que no se n'ha trobat cap exemple entre els adults de la comarca (-T+N-C), *burro* és una forma tradicional i normativa que compta amb el reforç del castellà (+T+N+C), *ruc* és una innovació normativa en la comarca (-T+N-C), i *asne* és una interferència del castellà (-T-N+C).

ADULTS PER LOCALITATS			
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
burra	100% (9)	75% (6)	100% (9)
somera	–	25% (2)	–
ruca	–	–	–
àsega / asa	–	–	–

ESCOLARS PER LOCALITATS		
ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
81.8% (18)	100% (18)	83.3% (50)
–	–	–
18.2% (4)	–	13.3% (8)
–	–	3.3% (2)

taula 106 : resultats del mot *somera*

Encara que *burra* és la forma habitual en les generacions adultes de la comarca, hi ha algun cas d'ús de la forma femenina *somera* a Mutxamel. Per tant, cal considerar totes dues formes com a tradicionals. Els resultats dels jóvens mostren el predomini absolut de la forma *burra* (85.5% i l'ús moderat de la innovació *ruca* (11.8%), així com l'aparició moderada d'innovacions degudes a la manca de competència lingüística (*àsega* o *asa*). Les tendències que s'observen per grups o per localitats són semblants a les que s'han vist en el cas del masculí *burro* : la introducció de formes diferents a *burro* està relacionada amb els programes educatius bilingües (el 100% dels alumnes del programa monolingüe ha produït *burra*) i amb la primera llengua catalana (el 92.9% dels alumnes castellanoparlants dels programes bilingües han produït *burra*) ; per localitats, tornen a ser els alumnes d'Alacant els més oberts a les innovacions i els de Mutxamel els que menys les accepten.[808]

Gall dindi : La lexicografia valenciana actual arreplega les formes *titot*, *gall dindi*, *indiot*, *pioc*, *gall*, *dindi* [*sic*], *totestiu* [*sic*], *tito*, *pavo*, *tita*, *polit* i *indià* (Colomina, 1995 : 152).[809] El *DCVB* recull les formes següents en el País Valencià : *titot* (a tot el País Valencià), *tito* (a València), *tita* (polla díndia a València), *gall d'indi* o *gall de les índies* (al valencià i a gran part del domini lingüístic), *indiot* (al valencià i a gran part del domini lingüístic), *indià* (al valencià), *polit* (a Xàtiva, Gandia i Alcoi). La forma *pavo*, que es denuncia com un castellanisme probable, apareix només al parlar valencià, i el mot *pioc* no apareix com a variant valenciana (es documenta únicament a les comarques gironines i de la Catalunya Nord). Segura (1996 : 257) arreplega *titot* a Alacant només en els llibres de festa i en alguna frase feta, i assenyala que quan el *titot*

[808] Cal considerar *somera* com la forma tradicional i normativa (+T+N-C), *burra* és també una forma tradicional i normativa que compta amb el reforç del castellà (+T+N+C), *ruca* és una innovació normativa en la comarca (-T+N-C), *àsega* és una innovació no normativa (-T-N-C) i *asna* és una innovació no normativa i castellanitzant (-T-N+C).

[809] Colomina assenyala que la forma *totestiu* prové d'una errada del *Vocabulari Ortogràfic Valencià-Castellà* publicat el 1921 per Lluís Fullana. També esmenta altres formes (*tito*, *tita* i *pavo*) que Colomina mateix assenyala que són exclusives de les obres de caire secessionista.

s'infla es diu que està fent el *polit*. Explica que el nom habitual és *pavo*.[810] Nosaltres hem sentit les variants *titot* i *indio* en frases fetes : *"encés com un titot"* i *"estar a la conversació com els indios"*. A l'enquesta s'ha arreplegat :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
titot	–	–	12.7% (14)	–	7.1% (2)	11.4% (4)	24.2% (8)
gall dindi	–	–	3.6% (4)	–	–	5.7% (2)	6.1% (2)
gall	–	–	2.7% (3)	–	7.1% (2)	–	3% (1)
indio	11.8% (2)	–	–	–	–	–	–
pavo	88.2% (15)	100% (9)	77.3% (85)	92.9% (13)	85.7% (24)	80% (28)	60.6% (20)
altres formes[811]	–	–	3.6% (4)	7.1% (1)	–	2.9% (1)	6.1% (2)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
titot	–	–	–	8.7% (2)	5.9% (1)	18.3% (11)
gall dindi	–	–	–	8.7% (2)	–	1.7% (1)
gall	–	–	–	–	5.9% (1)	1.7% (1)
indio	–	–	22.2% (2)	–	–	–
pavo	100% (9)	100% (8)	77.8% (7)	78.3% (18)	76.5% (13)	78.3% (47)
altres formes	–	–	–	4.3% (1)	11.8% (2)	–

taula 107 : resultats del mot *gall dindi*

La forma habitual de les generacions adultes és el castellanisme *pavo*, però s'ha recollit la variant *indio* (que segurament deriva d'*indiot*) en dues persones de la generació de la gent gran de Xixona. Entre els jóvens predomina la forma *pavo* (77.3%), i s'han introduït tímidament algunes innovacions normatives, com ara *gall dindi* (3.6%) i, sobretot, *titot* (12.7%). La introducció de les variants normatives està fomentada pels programes educatius bilingües (cap alumne del programa monolingüe ha produït *titot* o *gall dindi*) i està frenada per la primera llengua castellana (només el 7.1% dels alumnes castellanoparlants dels programes bilingües ha produït *titot*).[812]

[810] A Elx (Segura, 1998 : 138) el nom habitual també es *pavo*, però s'empra *titot* en algunes manifestacions de la cultura popular.

[811] En aquest apartat s'inclouen les produccions *pollastre reial* (2 alumnes, l'1.8% del total), *papau* (1 alumne, 0.9%) i *paó* (1 alumne, 0.9%).

[812] Cal considerar *titot* i *gall dindi* com a innovacions normatives (-T+N-C), *indio* com una forma tradicional no normativa (+T-N-C), *gall* com una innovació no normativa, ja que la forma *gall* es refereix únicament al *gall domèstic* (-T-N-C), i *pavo* com una forma tradicional, no normativa i castellanitzant (+T-N+C). Totes les produccions de l'apartat "altres formes" són innovacions no normatives (-T-N-C).

Papallona : La lexicografia valenciana actual arreplega les formes *papallona*, *papalló*, *voliaina*, *voliana*, *paloma*, *palometa*, *pampallola*, *papiola* i *babaiana* (Colomina, 1995 : 152). El *DCVB* arreplega al parlar valencià : *papallona* (genèric) ; *paloma* (Maestrat, Castelló, València, Sueca, Xàtiva, Gandia, Alcoi, Pego, Alacant, Biar, Crevillent, el Pinós, Guardamar i Elx) ; *palometa* (País Valencià). La resta de formes, juntament amb la variant *papillota*, les documenta a d'altres zones del domini lingüístic. Segura (1998 : 134) arreplega *paloma* o *palometa* a Elx. Alguns informants de Xixona i de Mutxamel ens han comentat l'existència d'una especialització de significat, ja que les *palometes* són les que ixen de nit mentre que els lepidòpters d'hàbits diürns (com el que mostraven en la il·lustració de l'enquesta) són *mariposses*. Casanova (1990 : 135) recomana *paloma* per a l'estàndard dels mitjans de comunicació valencians. En l'enquesta s'ha arreplegat :

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
papallona	–	–	87.5% (98)	57.1% (8)	89.7% (26)	88.6% (31)	97.1% (33)
paloma / palometa	88.2% (15)	11.1% (1)	–	–	–	–	–
maripossa [813]	11.8% (2)	88.9% (8)	12.5% (14)	42.9% (6)	10.3% (3)	11.4% (4)	2.9% (1)

	ADULTS PER LOCALITATS			**ESCOLARS PER LOCALITATS**		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
papallona	–	–	–	87% (20)	88.9% (16)	88.5% (54)
paloma / palometa	88.9% (8)	62.5% (5)	33.3% (3)	–	–	–
maripossa	11.1% (1)	37.5% (3)	66.7% (6)	13% (3)	11.1% (2)	11.5% (7)

taula 108 : resultats del mot *papallona*

Mentre que *paloma* o *palometa* és la forma més habitual de la generació dels avis (88.2%), amb una lleu introducció de la forma castellanitzant *maripossa*, la generació dels pares ja ha adoptat *maripossa* d'una manera generalitzada (88.9%). Per contra, els jóvens utilitzen majoritàriament la innovació normativa *papallona* (87.5%). Els resultats per grups permeten destacar el major ús de *maripossa* dels alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà (42.9%), i un ús gairebé unànime de

[813] En 2 casos (l'1.8% del total) els alumnes han produït *maripo*[z]*a*, amb essa sonora.

la variant *papallona* entre els alumnes catalanoparlants dels programes educatius bilingües (97.1%).[814]

Pollastre (i **pollet**) : Gall domèstic, especialment quan és jove, i el seu petit. El *DCVB* arreplega l'accepció de *poll* com "ocell petit [...] especialment el petit de la gallina", però també l'arreplega a Ontinyent amb el sentit de "gall jove, pollastre". La forma habitual que hem sentit per a referir-se al petit de la gallina és *pollet*, que també arreplega el *DCVB*, segurament per a diferenciar-la de *poll*, que en l'Alacantí sol tenir el sentit del paràsit humà (*pediculus humanus*). En aquest cas es volia comprovar la introducció de la forma *poll* –que hem sentit entre els jóvens catalanoparlants de Mutxamel tot referint-se al pollastre–, en el parlar de la joventut, ja que les formes habituals són *pollastre* i *pollet*. A favor de *poll* juga la major semblança amb el mot equivalent castellà. Els resultats arreplegats són :

a) Pollastre :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
pollastre	100% (17)	100% (9)	94.6% (106)	78.6% (11)	96.6% (28)	97.1% (34)	97.1% (33)
poll	–	–	3.6% (4)	14.3% (2)	–	2.9% (1)	2.9% (1)
pollo	–	–	1.8% (2)	7.1% (1)	3.4% (1)	–	–

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
pollastre	100% (9)	100% (8)	100% (9)	100% (23)	83.3% (15)	96.7% (59)
poll	–	–	–	–	11.1% (2)	3.3% (2)
pollo	–	–	–	–	5.6% (1)	–

taula 109 : resultats del mot *pollastre*

b) Pollet :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
poll	–	11.1% (1)	11.4% (12)	21.4% (3)	11.1% (3)	9.4% (3)	9.4% (3)
pollet[815]	100% (17)	88.9% (8)	88.6% (93)	78.6% (11)	88.9% (24)	90.6% (29)	90.6% (29)

[814] Cal considerar *papallona* com una innovació normativa (-T+N-C), *paloma* (i el diminutiu *palometa*) com a formes tradicionals normatives, ja que les arreplega IIFV (1996[2]) (+T+N-C), i *maripossa* com una forma no tradicional (té un ús molt limitat en la generació dels avis), no normativa i castellanitzant (-T-N+C).

ADULTS PER LOCALITATS			
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
poll	–	12.5% (1)	–
pollet	100% (9)	87.5% (7)	100% (9)

ESCOLARS PER LOCALITATS		
ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
19% (4)	5.9% (1)	11.7% (7)
81% (17)	94.1% (16)	88.3% (53)

taula 110 : resultats del mot *pollet*

L'ús de *pollastre* i de *pollet* és gairebé unànime entre els adults (només s'ha arreplegat un cas de *poll* referit al *pollet* en la generació dels pares de Mutxamel). Entre els jóvens l'ús no normatiu de *poll* referit al *pollastre* és molt reduït (3.6%) i apareix únicament a Mutxamel (11.1%), i sobretot entre els alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà (14.3%) ; l'ús de *poll* referit al *pollet* (que cal considerar una innovació normativa) és més general (11.4%) i afecta sobretot els estudiants d'Alacant (19%) i els alumnes de primera llengua catalana i bilingües escolaritzats en castellà (21.4%).[816]

Porc (i **truja**) : El *DCVB* arreplega les formes següents al País Valencià : *porc* i *porca* (al valencià), *bacó* i *bacona* (Morella, Benassal, Llucena, Castelló, València, Xàtiva, Rafelguaraf –i a Alacant, entre d'altres llocs, amb el sentit d'home brut o indecent), el castellanisme *tocino* (al valencià), *verre* o *verri* (Vinaròs, Benassal, Orpesa, Morella, Cinctorres i Llucena), el castellanisme *verraco* (Calp i el Pinós), i les formes femenines *truja* (Castelló, Xàtiva, Gandia, Benavarre, Benassal, València i Alcoi) i *marrana* (al valencià). També arreplega diversos sinònims en altres zones del domini lingüístic : *cotx*, *verro* i *verra*. Segura (1996 : 229) explica que a Alacant el mot *porc* se sol aplicar a les persones, mentre que els animals s'anomenen habitualment d'altres maneres : *cerdo*, *marrano* o *xino*. Sí que es conserva en l'expressió *Sant Antoni del porquet*.[817] En l'enquesta s'ha arreplegat :

[815] No s'han tingut en compte les formes *pollí* i *pollastret*, produïdes cadascuna per 1 alumne (entre tots dos fan l'1.8% del total). Cal remarcar que hi ha hagut 5 alumnes que no han produït cap forma (4.5% del total).

[816] Cal considerar *pollastre* i *pollet* com les formes tradicionals i normatives (+T+N-C), i *poll* com una forma no tradicional, no normativa i castellanitzat (-T-N+C) quan es refereix al *pollastre*, i com una innovació normativa quan es refereix al *pollet* (-T+N+C). *Pollo* és, òbviament, una interferència del castellà (-T-N+C).

[817] Segura (1998 : 136-138) també arreplega a Elx les formes *barraco*, *marranera* (corral dels porcs), *xino* i *xina*.

a) Porc :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
porc	–	11.1% (1)	69.6 (78)	28.6% (4)	82.8% (24)	71.4% (25)	73.5% (25)
cerdo[818]	100% (17)	77.8% (7)	30.4% (34)	71.4% (10)	17.2% (5)	28.6% (10)	26.5% (9)
marrano	–	11.1% (1)	–	–	–	–	–

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
porc	–	–	11.1% (1)	100% (23)	72.2% (13)	59% (36)
cerdo	100% (9)	87.5% (7)	88.9% (8)	–	27.8% (5)	41% (25)
marrano	–	12.5% (1)	–	–	–	–

taula 111 : resultats del mot *porc*

b) Truja :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
porca	–	11.1% (1)	68.2% (73)	30.8% (4)	82.1% (23)	69.7% (23)	69.7% (23)
bacona	–	–	3.7% (4)	–	3.6% (1)	–	9.1% (3)
cerda	100% (17)	66.7% (6)	28% (30)	69.2% (9)	14.3% (4)	30.3% (10)	21.2% (7)
marrana	–	22.2% (2)	–	–	–	–	–

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
porca	–	–	11.1% (1)	100% (21)	58.8% (10)	61% (36)
bacona	–	–		–	–	6.8% (4)
cerda	100% (9)	75% (6)	88.9% (8)	–	41.2% (7)	32.2% (19)
marrana	–	25% (2)	–	–	–	–

taula 112 : resultats del mot *truja*

L'ús de la generació de la gent gran és homogeni en la utilització del masculí *cerdo* i el femení *cerda*. Entre els pares hi ha un ús majoritària de *cerdo/a*, però també s'ha arreplegat algun cas de *porc* i *marrano* per al masculí i de *porca* i *marrana* per al femení. Els jóvens continuen utilitzant les formes *cerdo* i *cerda*, però ja no són d'ús majoritari (30.4% i 28% respectivament), ja que hi ha una introducció important dels mots *porc* i *porca* (69.6% i 68.2%) i molt tímida del femení *bacona* (3.7%). L'anàlisi dels resultats segons els grups d'alumnes mostra que la introducció de les formes normatives està clarament relacionada amb els programes educatius bilingües, i que dins

[818] Hi ha 1 alumne (el 0.9% del total) que ha produït la forma adaptada *cerd*.

dels programes bilingües són els alumnes castellanoparlants els que han introduït les variants *porc* i *porca* en un percentatge major. Els resultats de les diferents localitats tornen a mostrar com els alumnes d'Alacant són més oberts a les innovacions normatives.[819]

Serp : El *DCVB* documenta *serpent* al català oriental i a l'occidental, però no al valencià. També arreplega *serpenta* a l'Alguer. Al País Valencià arreplega també la variant *asserp*. Nosaltres hem sentit la forma *serpent* entre els jóvens catalanoparlants de Mutxamel en comptes de l'habitual *serp*. Malgrat que tots dos mots són normatius, la major semblança de la forma *serpent* respecte de l'equivalent en castellà pot ajudar a la seua introducció.[820] En l'enquesta s'ha arreplegat :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
serp	47.1% (8)	100% (9)	84.7% (94)	92.9% (13)	71.4% (20)	85.7% (30)	91.2% (31)
serpent	52.9% (9)	–	15.3% (17)	7.1% (1)	28.6% (8)	14.3% (5)	8.8% (3)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
serp	–	100% (8)	100% (9)	82.6% (19)	72.2% (13)	90.2% (55)
serpent	100% (9)	–	–	17.4% (4)	27.8% (5)	9.8% (6)

taula 113 : resultats del mot *serp*

L'estat dialectal és clar : *serp* és la forma tradicional usada a Mutxamel i a Xixona però la capital usa *serpent*. Els jóvens usen majoritàriament la forma *serp* (84.7%), i la introducció de *serpent* sembla estar directament relacionada amb la primera llengua castellana, ja que els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües són els que més han introduït l'ús de *serpent* (28.6%), seguits dels alumnes

[819] Cal considerar que *porc* i *porca* són innovacions normatives en la comarca amb aquest sentit, ja que no apareixen en la generació de la gent gran i només esporàdicament entre els adults (-T+N-C) ; *cerdo* i *cerda* són formes tradicionals, no normatives i castellanitzants (+T-N+C) ; *marrano* pensem que és també una forma tradicional no normativa i castellanitzant, (+T-N+C), mentre que el femení *marrana* és una forma tradicional i normativa, encara que també és paral·lela al castellà (+T+N+C) ; per últim, *bacona* és una innovació normativa (-T+N-C).

[820] Segura (1998 : 136) descriu *serp* com a nom genèric dels rèptils sense potes a Elx, i els mots *sacre* i *vibra* referits a diferents tipus de *serp*.

bilingües del mateix programa (14.3%). Per localitats, són els alumnes de Mutxamel (27.8%) seguits dels d'Alacant (17.4%) els que destaquen pel major ús de *serpent*.[821]

Tauró : El *DCVB* documenta *tauró* al català oriental, a l'occidental i a Alacant, i també introdueix el castellanisme integrat *tiburó*, sense especificar-ne les zones on s'empra. Les formes arreplegades són :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
tauró	–	–	61.6% (69)	50% (7)	48.3% (14)	62.9% (22)	76.5% (26)
tiburó	100% (17)	100% (9)	38.4% (43)	50% (7)	51.7% (15)	37.1% (13)	23.5% (8)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
tauró	–	–	–	87% (20)	66.7% (12)	50.8% (31)
tiburó	100% (9)	100% (8)	100% (9)	13% (3)	33.3% (6)	49.2% (30)

taula 114 : resultats del mot *tauró*

Les dues generacions adultes només han produït la forma tradicional castellanitzada *tiburó*, mentre que la introducció de la forma normativa *tauró* entre els jóvens arriba globalment al 61.6%. Per grups, els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (48.3%) i els alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà (50%) són els que menys utilitzen la variant normativa, mentre que els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües destaquen pel seu ús més elevat de *tauró* (76.5%). Els alumnes d'Alacant destaquen una altra vegada per la major acceptació de les innovacions normatives (87%).[822]

7.7.7.1.6 Altres substantius

Desdejuni : Menjar que hom sol prendre al matí en alçar-se. L'expressió *estar en dijú* és habitual en el parlar de la comarca, però no així el mot *desdejuni* (Segura, 1996 : 161). Són altres expressions, com ara *prendre's la llet* o l'*esmorzar*, les que se solen emprar per a referir-se al primer menjar del dia. El *DCVB* arreplega les formes

[821] A la vista dels resultats de la població adulta d'Alacant, cal considerar totes dues formes (*serp* i *serpent*) com a tradicionals i normatives, si bé cal assenyalar que en el mot *serpent* hi ha una major proximitat al castellà (+T+N+C) que no en *serp* (+T+N-C).

[822] Tauró seria una innovació normativa a l'Alacantí, si més no entre la població general (-T+N-C), i *tiburó* un castellanisme tradicional (+T-N+C).

desdejuni i *desdejunar* a Barcelona, València i Palma de Mallorca, esmenta les variants *desdijuni* i *desdijunar*, i dóna com a sinònim *esmorzar*. Colomina (1985a : 208-211, 348) explica que el terme *desdejuni* "no és gens usat en el valencià meridional alacantí", i que les denominacions dels quatre menjars del dia són idèntiques a les del valencià general (*esmorzar*, *dinar*, *berenar* (o *berena*) i *sopar*). En l'enquesta s'ha arreplegat :

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
desdejuni[823]	–	–	50.5% (56)	50% (7)	46.4% (13)	45.7% (16)	58.8% (20)
esmorzar	–	–	5.4% (6)	7.1% (1)	7.1% (2)	2.9% (1)	5.9% (2)
almorzar / amorzar / armorzar	53.3% (8)	42.8% (3)	5.4% (6)	14.3% (2)	–	8.6% (3)	2.9% (1)
desayuno	20% (3)	42.8% (3)	10.8% (12)	21.4% (3)	7.1% (2)	14.3% (5)	5.9% (2)
desdejuny / desdejun / dejuni / desjuny / desdejú	–	–	13.5% (15)	–	17.9% (5)	14.3% (5)	14.7% (5)
desaiú / desajuni / desaiun / desajú	26.7% (4)	14.3% (1)	14.4% (16)	7.1% (1)	21.4% (6)	14.3% (5)	11.8% (4)
-T+N-C	–	–	55.9% (62)	57.1% (8)	53.6% (15)	48.6% (17)	64.7% (22)
+T-N-C	53.3% (8)	42.8% (3)	5.4% (6)	14.3% (2)	–	8.6% (3)	2.9% (1)
+T-N+C	20% (3)	42.8% (3)	10.8% (12)	21.4% (3)	7.1% (2)	14.3% (5)	5.9% (2)
-T-N+C	26.7% (4)	14.3% (1)	14.4% (16)	7.1% (1)	21.4% (6)	14.3% (5)	11.8% (4)
-T-N-C	–	–	13.5% (15)	–	17.8% (5)	14.3% (5)	14.7% (5)

[823] No s'han tingut en compte les expressions del tipus *prendre's la llet*, que també han estat evitades durant la realització de l'enquesta.

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
desdejuni	–	–	–	73.9% (17)	50% (9)	36.7% (22)
esmorzar	–	–	–	–	–	10% (6)
almorzar / amorzar / armorzar	75% (6)	–	55.6% (5)	–	–	10% (6)
desayuno	12.5% (1)	60% (3)	22.2% (2)	–	27.8% (5)	11.7% (7)
desdejuny / desdejun / dejuni / desjuny / desdejú	–	–	–	26.1% (6)	–	13.3% (8)
desaiú / desajuni / desaiun / desajú	12.5% (1)	40% (2)	22.2% (2)	–	22.2% (4)	18.3% (11)
-T+N-C	–	–	–	73.9% (17)	50% (9)	46.7% (28)
+T-N-C	75% (6)	–	55.6% (5)	–	–	10% (6)
+T-N+C	12.5% (1)	60% (3)	22.2% (2)	–	27.8% (5)	11.7% (7)
-T-N+C	12.5% (1)	40% (2)	22.2% (2)	–	22.2% (4)	18.3% (11)
-T-N-C	–	–	–	26.1% (6)	–	13.3% (8)

taula 115 : resultats del mot *desdejuni*

L'ús majoritari en les dues generacions adultes és troba bastant equilibrat entre les variants tradicionals com ara *almorzar*, *amorzar* o *armorzar*, i la forma castellanitzada *desayuno* o les adaptacions corresponents (com ara *desaiú*). Entre els jóvens la variabilitat és major : disminueix l'ús de les formes tradicionals no normatives (5.4%), també disminueix l'ús de la forma castellanitzant *desayuno* i les seues variants (25.2%), i sobretot augmenta l'ús de la innovació normativa *desdejuni* (50.5%) – desconeguda pels adults– que de vegades apareix desfigurada per causa d'una deficient competència lingüística (13.5%). Els resultats per grups mostren uns resultats bastant equilibrats, mentre que si observen les dades de les localitats es comprova que Alacant destaca en l'acceptació de la innovació normativa *desdejuni* (73.9%).[824]

[824] *Desdejuni* és una innovació normativa (-T+N-C), igual que *esmorzar* (que no apareix en les generacions adultes ni en els descripcions dialectals [*infra*, pàg. 675]), ja que interpretem que les definicions d'*esmorzar* que hi ha en les obres lexicogràfiques normatives (p. ex. : "primer àpat o menjada que es fa amb anterioritat al dinar") són suficientment semblants a les que fan de *desdejuni* (p. ex. : "aliment lleuger que hom sol prendre al matí en llevar-se") ; les variants *almorzar*, *amorzar* i *armorzar* són formes tradicionals no normatives (+T-N-C) ; *desayuno* és una forma tradicional (apareix en les generacions adultes) castellanitzant (+T-N+C) ; les variants de *desdejuni* (*desdejuny*, *desdejun*, *dejuni*, *desjuny*, *desdejú*) són innovacions no normatives (-T-N-C) ; per últim, les variants de *desayuno* (*desaiú*, *desajuni*, *desaiun*i i *desajú*) són innovacions castellanitzants (-T-N+C).

Esmorzar : Menjada que es fa amb anterioritat al dinar. El *DCVB* arreplega en el País Valencià les formes *armozar* (a València), *almorzà* (al Maestrat) i *almorzar* (a Alacant). La forma *esmorzar* apareix documentada al català del Pirineu, a l'oriental, a l'occidental i a l'eivissenc. Colomina (1985a : 208-211, 349) explica que el nom general del primer dinar del dia és el mot d'origen mossàrab *almorzar*, amb diferents variants : *amorzar*, *armozar*, però també *almuerzo*, *armuerzo*, *almorzo* i *amuerzo*. Respecte d'*esmorzar* explica que és la forma usual del Marquesat de Dénia, pronunciada *asmorzar*. L'ús descrit per a les poblacions de l'Alacantí és : a) *almorzar* a Alacant, Mutxamel, Sant Joan i la Torre ; b) *amorzar* : Sant Vicent, el Campello, Agost, Xixona, Busot i Aigües. Casanova (1990 : 124) proposa *almorzar* per a l'estàndard dels mitjans de comunicació valencians.

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
esmorzar	–	–	58% (65)	35.7% (5)	51.7% (15)	65.7% (23)	64.7% (22)
almorzar	47.1% (8)	44.4% (4)	35.7% (40)	50% (7)	41.4% (12)	28.6% (10)	32.4% (11)
amorzar	41.2% (7)	55.6% (5)	4.5% (5)	7.1% (1)	3.4% (1)	5.7% (2)	2.9% (1)
armorzar	11.8% (2)	–	–	–	–	–	–
almuerso	–	–	0.9% (1)	7.1% (1)	–	–	–
almorç	–	–	0.9% (1)	–	3.4% (1)	–	–

	ADULTS PER LOCALITATS			**ESCOLARS PER LOCALITATS**		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
esmorzar	–	–	–	95.7% (22)	50% (9)	44.3% (27)
almorzar	66.7% (6)	50% (4)	22.2% (2)	4.3% (1)	38.9% (7)	49.2% (30)
amorzar	11.1% (1)	50% (4)	77.8% (7)	–	–	6.6% (4)
armorzar	22.2% (2)	–	–	–	–	–
almuerso	–	–	–	–	5.6% (1)	–
almorç	–	–	–	–	5.6% (1)	–

taula 116 : resultats del mot *esmorzar*

Els adults només utilitzen les variants tradicionals : *almorzar* predomina a Alacant i *amorzar* predomina a Xixona, mentre que a Mutxamel hi ha equilibri entre les dues variants. L'ús de les variants tradicionals entre els jóvens ha quedat reduït al 40.2%, sobretot per la forta introducció de la variant normativa *esmorzar* (58%), que està relacionada amb els programes educatius bilingües (els alumnes escolaritzants en castellà són els que menys la utilitzen [35.7%]) i amb l'ús del català com a primera llengua, ja que són els alumnes bilingües i catalanoparlants dels programes bilingües els

que més destaquen en l'ús (65.7% i 64.7%). Per localitats són els alumnes d'Alacant els que destaquen en l'ús de la innovació normativa *esmorzar* (95.7%).[825]

Fusta : El *DCVB* exemplifica *fusta* a Sueca, Alcoi, Castelló i València, però també documenta el castellanisme *madera* (pronunciat *maera*) al valencià, i pronunciat *madera* al català oriental, a Lleida i al balear. El *DCVB* també explica que el mot *madera* s'ha introduït bastant en el llenguatge català vulgar. Colomina (1985a : 197, 341) descriu la substitució de *fusta* pel mot castellà *madera* en una gran part del valencià, i l'especialització de *fusta* com a "tros de fusta". Aquest canvi el relaciona amb la substitució de *fuster* per *carpinter*. Assenyala que mentre a alguns pobles encara es manté *fuster*, almenys entre les generacions ancianes, a d'altres ha canviat a *carpinter*. En les poblacions de l'Alacantí fan *fuster* a Sant Vicent, Sant Joan, Mutxamel, Xixona i la Torre, i fan *fuster* els ancians però *carpinter* els jóvens a Alacant, Agost, el Campello i Aigües. Els resultats obtinguts en l'enquesta són :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
fusta	5.9% (1)	11.1% (1)	57.1% (64)	14.3% (2)	65.5% (19)	65.7% (23)	58.8% (20)
madera o maera	94.1% (16)	88.9% (8)	42.9% (48)	85.7% (12)	34.5% (10)	34.3% (12)	41.2% (14)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
fusta	–	12.5% (1)	11.1% (1)	100% (23)	38.9% (7)	44.3% (27)
madera o maera	100% (9)	87.5% (7)	88.9% (8)	–	61.1% (11)	55.7% (34)

taula 117 : resultats del mot *fusta*

L'ús de *madera* és generalitzat entre les dues generacions adultes, ja que l'exemple que s'ha recollit de *fusta* entre els més majors pot considerar-se com un ús específic,[826] i en tot cas no forma part del model de llengua tradicional a què tenen accés els jóvens. Entre els estudiants predomina la forma normativa *fusta* (57.1%), l'ús de la

[825] Cal considerar que *almorzar* i *amorzar* i *armorzar* són formes tradicionals no normatives, però semblants al castellà *almuerzo*, *almorzar* (+T-N+C) ; *esmorzar* és una variant normativa no tradicional en la comarca (-T+N-C), ja que no apareix en les generacions adultes ni en les descripcions dialectals ; les variants *almuerso* i *almorç* són innovacions castellanitzants (-T-N+C).

[826] L'única persona de la generació de la gent gran que ha produït el mot *fusta* és un mutxameler jubilat que és fuster de professió. Aquest informant ens ha comentat que el mot *fusta* només es conserva entre els fusters.

qual està relacionat clarament amb els programes educatius bilingües (només el 14.3% dels alumnes del programa monolingüe usen *fusta*), i amb la ciutat d'Alacant, on el 100% dels alumnes entrevistats han produït la variant normativa. Per contra, l'ús de *fusta* és molt més reduït a Xixona (55.7%) i a Mutxamel (61.1%).[827]

Soroll : El *DCVB* arreplega en el parlar valencià la forma *soroll* i el sinònim *remor* (amb el sentit de soroll, especialment quan és confús). També hi arreplega *renou* amb el senit d'"avalot, desordre sorollós", *escandalera* com a "escàndol de crits i baralla" i la forma acastellanada *roïdo* o *ruïdo*. Segura (1996 : 237, 239, 250) documenta *soroll* en la revista *El Tio Cuc* i en els llibres de festa d'Alacant amb el sentit de "moviment tumultuós, avalot". També recull a Alacant *remor*, més general, amb el sentit de soroll amortit i continu", *rebombori* o *ribombori* (amb el sentit de soroll molt fort i confús produït per gent fortament excitada) i el mot *roïdo*.[828] Casanova (1990 : 136) proposa *rembombori*, *rebrot* i *rebroll* amb el sentit de *renou* per a l'estàndard valencià dels mitjans de comunicació. En l'enquesta s'ha arreplegat :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
soroll	–	11.1% (1)	70.5% (79)	42.9% (6)	69% (20)	82.9% (29)	70.6% (24)
remor	5.9% (1)	–	–	–	–	–	–
roï(d)o	94.1% (16)	44.4% (4)	15.2% (17)	35.7% (5)	20.7% (6)	2.9% (1)	14.7% (5)
ruido	–	44.4% (4)	14.3% (16)	21.4% (3)	10.3% (3)	14.3% (5)	14.7% (5)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
soroll	–	–	11.1% (1)	91.3% (21)	38.9% (7)	72.1% (44)
remor	–	–	11.1% (1)			
roï(d)o	100% (9)	87.5% (7)	44.4% (4)	–	61.1% (11)	6.6% (4)
ruïdo	–	12.5% (1)	33.3% (3)	8.7% (2)	–	21.3% (13)

taula 118 : resultats del mot *soroll*

La generació dels més majors utilitza de manera majoritària el castellanisme *roïdo* (94.1%), i només s'ha arreplegat un cas a Xixona de la forma tradicional *remor*. Els pares continuen utilitzant aquesta variant (88.9%) però en la meitat dels casos la

[827] *Madera* és un castellanisme tradicional (+T-N+C), mentre que cal considerar *fusta* com una innovació normativa, (-T+N-C), ja que no apareix en el model de llengua tradicional dels adults de la comarca malgrat que s'ha usat fins a temps molt recents.

[828] Colomina (1991 : 290, 307) troba *remor* a diverses poblacions de la Marina Baixa (Polop, Altea i Benimantell) i *soroll* a Benidorm (tant amb el sentit general de *remor*, *brogit*, com amb el sentit de "veus i remor que fa molta gent") i a Alcoi, però només amb el darrer sentit esmentat.

pronunciació ha evolucionat fins a ser totalment homofona de la forma castellana *ruido*. Els jóvens utilitzen equilibradament les variants *roïdo* (15.2%) i *ruido* (14.3%), però sobretot destaquen per la introducció de la innovació normativa *soroll* (70.5%), que només havia aparegut de forma esporàdica en la generació dels pares (11.1%). La introducció de *soroll* està directament relacionada amb els programes educatius bilingües, ja que hi ha un percentatge d'ús clarament inferior en els alumnes catalanoparlants i bilingües del programa vehiculat en castellà (42.9%). Per localitats es descobreix una altra vegada que Alacant destaca en la introducció de la innovació normativa (91.3%), mentre que els alumnes de Mutxamel són els que menys la incorporen (38.9%).[829]

Vesprada : El *DCVB* documenta la forma *vesprada* a les zones principals del domini lingüístic, i en el parlar valencià arreplega les pronunciacions *vesprada*, *vesprà*, i la pronúncia vulgar *esprà* o *asprà* (a tot el País Valencià) quan el mot va precedit de l'article. També arreplega amb el mateix sentit el mot *vespre* que documenta a les ciutats de Castelló, València i Alacant, i *vespra*, però aquest últim mot com a grafia antiga de *vespre* o amb el sentit habitual de vigilia o dia abans d'una festa o una diada. El mot *tarda* (o *tarde*) el qualifica de castellanisme, i no el documenta en el parlar valencià. Segura (1996 : 266) descriu la forma *esprà* a Alacant, i a Elx (1998 : 124) el mot *tardet* referint-se al vespre. En l'enquesta el mot es produïa darrere de l'article. Els resultats que s'han arreplegat són :

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
vesprada			64.3% (72)	64.3% (9)	69% % (20)	60% (21)	64.7% (22)
vesprà	29.4% (5)	77.8% (7)	12.5% (14)	7.1% (1)	10.3% (3)	14.3% (5)	14.7% (5)
esprà	70.6% (12)	22.2% (2)	2.7% (3)	7.1% (1)	–	5.7% (2)	–
vespre	–	–	5.4% (6)	–	3.4% (1)	2.9% (1)	11.8% (4)
vespra			3.6% (4)	7.1% (1)	6.9% (2)	2.9% (1)	–
tarda	–	–	9.8% (11)	7.1% (1)	6.9% (2)	14.3% (5)	8.8% (3)
Altres formes[830]	–	–	1.8% (2)	7.1% (1)	3.4% (1)	–	–

[829] Cal considerar *soroll* com una innovació normativa (-T+N-C), *remor* com una forma tradicional i normativa (+T+N-C), *roïdo* com un castellanisme tradicional (+T-N+C), i *ruido* com un castellanisme no tradicional (-T-N+C), ja que no apareix en la generació dels avis.

[830] Hi ha un alumne que ha produït la forma *tard* i un altre que ha produït *després*.

ADULTS PER LOCALITATS			
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
vesprada	–	–	–
vesprà	–	37.5% (3)	100% (9)
esprà	100% (9)	62.5% (5)	–
vespre	–	–	–
vespra	–	–	–
tarda	–	–	–
Altres formes	–	–	–

ESCOLARS PER LOCALITATS		
ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
60.9% (14)	72.2% (13)	63.9% (39)
4.3% (1)	5.6% (1)	14.8% (9)
–	5.6% (1)	3.3% (2)
8.7% (2)	11.1% (2)	3.3% (2)
8.7% (2)	5.6% (1)	–
17.4% (4)	–	11.5% (7)
–	–	3.3% (2)

taula 119 : resultats del mot *vesprada*

En les generacions adultes només s'ha recollit el mot *vesprada*, pronunciat sempre de manera no normativa : *vesprà* o *esprà*. Els més majors utilitzen majoritàriament la forma *esprà* (70.6%), mentre que la majoria dels pares utilitza *vesprà* (77.8%). Els jóvens també utilitzen majoritàriament *vesprada* (76.8%), però la pronunciació habitual és sense elisions (*vesprada*, 64.3%), mentre que les formes amb elisió *vesprà* (12.5%) i *esprà* (2.7%) tenen un ús molt més reduït. La introducció de la innovació normativa *tarda* arriba només al 9.8% dels jóvens. Els resultats del alumnes per grups són bastant equilibrats, i per localitats només remarquen una incidència una mica major de la innovació *tarda* a Alacant (17.4%).[831]

7.7.7.2 Adjectius

Blau : Colomina (1985a : 207) explica que el mot *blau* es conserva a quasi tots els pobles situats al nord de la línia Biar-Busot. Al sud, només es conserva a Crevillent, Santa Pola i Guardamar. A la resta de pobles del sud de la línia Biar-Busot s'empra el mot adaptat *assul*, però s'hi poden donar situacions diferents. El mapa que presenta Colomina (1985a : 346) permet descriure amb exactitud l'ús que va arreplegar a la comarca de l'Alacantí, que és el següent : a) predomini absolut d'*assul* a Alacant, Sant Vicent, Agost, Mutxamel, el Campello i Aigües ; b) *blau* en les generacions ancianes i *assul* en les intermèdies i jóvens a Sant Joan i Busot ; c) *blau* en general a Xixona i la Torre de les Maçanes. Segura (1996 : 132) documenta el mot *blau* en els llibres de festa d'Alacant i explica que en l'actualitat, encara que s'empra la forma *assul* habitualment, encara no ha desaparegut el mot *blau* del parlar dels ancians. Nosaltres hem pogut

[831] Cal considerar *vesprà* (aquesta darrera per elisió de la *–d–*) i *esprà* com a formes tradicionals i no normatives (+T-N-C), i *vesprada* com una forma tradicional i normativa (+T+N-C) ; *vespre* és una innovació normativa (-T+N-C), però *vespra* té el sentit "d'hora canònica" o de "dia previ", per la qual cosa es considera una innovació no normativa (-T-N-C) ; per últim, cal considerar *tarda* com una innovació normativa que coincideix amb la llengua dominant (-T+N+C).

comprovar en una informant d'Alacant l'ús indistint de *blau* i d'*assul*, encara que aquesta darrera forma és la que apareix habitualment en contextos com ara "*assul marino*". En l'enquesta s'ha arreplegat :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
blau	52.9% (9)	66.7% (6)	99.1% (111)	92.9% (13)	100% (29)	100% (35)	100% (34)
assul	47.1% (8)	33.3% (3)	0.9% (1)	7.1% (1)	–	–	–

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
blau	44.4% (4)	37.5% (3)	88.9% (8)	100% (23)	100% (18)	98.4% (60)
assul	55.6% (5)	62.5% (5)	11.1% (1)	–	–	1.6% (1)

taula 120 : resultats del mot *blau*

Com pot veure's, mentre que a Xixona predomina l'ús de *blau*, en les poblacions de l'enquesta situades al sud de la línia Biar-Busot hi ha totes dues formes. L'ús dels escolars és pràcticament unànime a favor de la variant normativa (99.1%), ja que només un alumne de Xixona del grup escolaritzat en castellà ha produït *assul* (7.1% del grup).[832]

Boig : Que ha perdut la raó, que pateix una malaltia mental. En català hi ha nombrosos mots per a referir-se a la persona que ha perdut la raó. El *DCVB* arreplega *boig*, *foll*, *orat*, *sonat*, *descentrat*, *guillat*, *desequilibrat*, *insà*, entre d'altres, i en pràcticament tots els casos dóna la pronúncia valenciana del mot. També documenta l'ús a tot el domini lingüístic del mot *loco*, que no considera una interferència del castellà. En tot cas, l'ús normal que coneixem de la comarca és *loco-a*,[833] i hem pogut constatar com, en alguns casos, els entrevistats, sobretot les dones de més edat, evitaven emprar aquest mot i s'hi referien amb eufemismes del tipus "no està bé" o "està malalt". En l'enquesta s'ha arreplegat :

[832] Cal considerar *blau* com un mot tradicional i normatiu (+T+N-C) i *assul* com un castellanisme tradicional (+T-N+C).

[833] En els estudis dialectals més propers a l'Alacantí només apareix el mot *folia* emprat a Elx com a sinònim de bogeria (Segura, 1996 : 144).

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
boig-ja	5.9% (1)	22.2% (2)	52.7% (59)	42.9% (6)	51.7% (15)	60% (21)	50% (17)
loco-ca	64.7% (11)	66.7% (6)	45.5% (51)	57.1% (8)	44.8% (13)	37.1% (13)	50% (17)
trastornat/da	11.8% (2)	11.1% (1)	–	–	–	–	–
desbaratat/da	5.9% (1)	–	–	–	–	–	–
trastocat/da	5.9% (1)	–	–	–	–	–	–
Altres[834]	5.9% (1)	–	1.8% (2)	–	3.4% (1)	2.9% (1)	–

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
boig-ja	–	–	33.3% (3)	73.9% (17)	27.8% (5)	49.2% (30)
loco-ca	88.9% (8)	50% (4)	55.6% (5)	26.1% (6)	72.2% (13)	47.5% (29)
trastornat-da	–	25% (2)	11.1% (1)	–	–	–
desbaratat-da	–	12.5% (1)	–	–	–	–
trastocat-da	–	12.5% (1)	–	–	–	–
Altres	11.1% (1)	–	–	–	–	3.3% (2)

taula 121 : resultats del mot *boig*

Entre els adults predomina la forma *loco-a* (al voltat del 65% en pares i avis) i també hi ha petits percentatges d'altres formes tradicionals i normatives : *boig-ja*, *trastornat-da*, *desbaratat-da* i *trastocat-da*. Els jóvens han disminuït el percentatge d'ús de *loco-a* (45.5%) i utilitzen majoritàriament la forma *boig-ja* (52.7%). Sembla que els programes bilingües afavoreixen l'ús de la variant normativa, ja que els alumnes catalanoparlants i bilingües del programa vehiculat en castellà usen *boig-ja* en un percentatge inferior a la mitjana (42.9%). Per localitats es torna a comprovar que a Alacant s'introdueixen amb més facilitat les innovacions normatives mentre que els alumnes de Mutxamel són més fidels al model de llengua de les generacions anteriors.[835]

Vermell : *Roi*g, *vermell* i *encarnat* són, en teoria, tres tonalitats diferents d'un mateix color. Colomina (1985a : 206-207, 345) descriu l'ús d'aquests tres mots en el valencià meridional. El mot general al valencià, *roig*, és el que utilitzen els pobles més septentrionals. El terme *vermell* l'utilitzen alguns pobles situats prop de la línia Biar-Busot, sobretot al nord (la Canyada, Castalla, Tibi, Xixona, la Torre, Finestrat i la Vila), però també al sud (Petrer i Monòver), on el mot està en competència amb *encarnat*, emprat sobretot pels jóvens. Per últim, el terme *encarnat* (pronunciat també *ancarnat*)

[834] Es tracta de les expressions "tocada de l'ala" i "estar mal del cap", produïdes cadascuna per un alumne, i "se li ha anat el cap", produïda per una persona de la generació de la gent gran.

[835] Cal considerar *boig-ja*, *trastornat-da*, *desbaratat-da* i *trastocat-da* com a formes tradicionals i normatives (+T+N-C) i *loco-a* com un castellanisme tradicional (+T-N+C). La resta de produccions no es tindran en compte en calcular les tendències generals de l'ús lèxic.

és el d'ús general al sud de la línia Biar-Busot. Per tant, de les poblacions de l'Alacantí només Xixona i la Torre produeixen *vermell* (en aquesta darrera població juntament amb *roig*), i la resta de localitats empren *encarnat*. Segura (1995 : 168, 265-266) documenta l'ús de *vermell* en algunes publicacions alacantines dels anys 30, però constata que en l'actualitat a Alacant s'usa el mot *encarnat* per a referir-se a tots els tons del vermell, mentre que *roig* només fa referència a persones amb els cabells rojos o rossos i al color dels llavis.[836] En l'enquesta s'ha preguntat quin és el color de la sang, i s'han obtingut els resultats següents :

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
roig-ja	17.6% (3)	11.1% (1)	69.6% (78)	35.7% (5)	89.7% (26)	71.4% (25)	64.7% (22)
vermell-a	23.5% (4)	55.6% (5)	29.5% (33)	57.1% (8)	10.3% (3)	28.6% (10)	35.3% (12)
encarnat-da	58.8% (10)	33.3% (3)	0.9% (1)	7.1% (1)	–	–	–

	ADULTS PER LOCALITATS			**ESCOLARS PER LOCALITATS**		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
roig-ja	22.2% (2)	25% (2)	–	78.3% (18)	77.8% (14)	60.7% (37)
vermell-a	–	–	100% (9)	21.7% (5)	16.7% (3)	39.3% (24)
encarnat-da	77.8% (7)	75% (6)	–	–	5.6% (1)	–

taula 122 : resultats del mot *vermell*

Mentre que en els adults d'Alacant i de Mutxamel predomina la forma *encarnat-da*, però també s'utilitza *roig-ja*, a Xixona l'ús de *vermell-a* entre els adults és categòric. Entre els jóvens ha desaparegut gairebé totalment el mot *encarnat-da*, i s'ha introduït amb molta força el mot *roig-ja* (69.6%), fins i tot a Xixona, on és també d'ús majoritari (60.7%). La introducció de *roig-ja* sembla estar lligada als programes educatius bilingües, ja que l'ús que en fan els alumnes del programa monolingüe és clarament inferior a la mitjana (35.7%). Dins del programes bilingües són els alumnes castellanoparlants i bilingües els que han acceptat amb més intensitat el mot *roig-ja*, mentre que els percentatges d'ús de *vermell* són més elevats en els alumnes amb major contacte amb el model de llengua tradicional : els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües (35.3%) i, sobretot, els alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe (57.1%). L'examen dels resultats dels alumnes per localitats mostra que l'ús de *vermell* és més elevat a Xixona (39.3%), cosa lògica si es té en compte que és la variant tradicional d'aquesta localitat, però també hi ha uns

[836] Segura (1998 : 126) documenta *vermell* a Elx amb el sentit de "color roig fort" i *roig* amb el sentit de "color marró".

percentatges apreciables d'ús del mot *vermell* a Alacant (21.7%) i a Mutxamel (16.7%).[837]

7.7.7.3 Verbs

Acostar-se : Dins del País Valencià, el *DCVB* documenta la forma *acostar* a Castelló, València i Alcoi, *apropar* al Maestrat i *arrimar* al Maestrat, a València i a Alacant. Segura (1996 : 119) només documenta *arrimar* a Alacant, però en canvi documenta *apropar* a Elx (1998 : 149). Les formes obtingudes en l'enquesta són : [838]

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
acostar-se	23.5% (4)	11.1% (1)	5.5% (6)	7.1% (1)	6.9% (2)	6.1% (2)	3% (1)
apropar-se	5.9% (1)	–	69.7% (76)	64.3% (9)	72.4% (21)	66.7% (22)	72.7% (24)
arrimar-se	70.6% (12)	88.9% (8)	9.2% (10)	21.4% (3)	–	9.1% (3)	12.1% (4)
acercar-se	–	–	15.6% (17)	7.1% (1)	20.7% (6)	18.2% (6)	12.1% (4)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
acostar-se	11.1% (1)	12.5% (1)	33.3% (3)	13% (3)	5.6% (1)	3.4% (2)
apropar-se	–	–	11.1% (1)	82.6% (19)	66.7% (12)	63.8% (37)
arrimar-se	88.9% (8)	87.5% (7)	55.6% (5)	4.3% (1)	–	13.8% (8)
acercar-se	–	–	–	–	27.8% (5)	19% (11)

taula 123 : resultats del mot *acostar-se*

Els resultats mostren que la forma més habitual a la comarca és *arrimar-se*, sobretot a Alacant (88.9%) i a Mutxamel (87.5%), mentre que a Xixona *arrimar-se* (55.6%) conviu amb la variant *acostar-se* (33.3%).[839] L'ús d'*arrimar-se* entre els jóvens és molt reduït (9.2%), ja que han adoptat majoritàriament l'ús d'*apropar-se* (69.7%). També cal remarcar l'ús relativament freqüent (15.6%) de la interferència del castellà

[837] Els tres mots són tradicionals i els tres figuren en els diccionaris normatius, però mentre que *vermell* i *roig* són d'ús habitual en la varietat estàndard, la forma *encarnat* amb sentit general de *vermell* és un localisme. Per tant, cal classificar aquests mots de la manera següent : *vermell* i *roig* : (+T+N-C) ; *encarnat* : (+T-N-C).

[838] Hi ha un alumne que ha produït "ajuntar-se", que no es té en compte, i 2 alumnes que no han produït cap forma.

[839] A Mutxamel el 75% dels majors (3) han produït *arrimar-se* i el 25% (1) *acostar-se*, mentre que el 100% dels adults (4) han produït *arrimar-se* ; a Xixona el 25% dels majors (1) han produït *arrimar-se*, un altre 25% *apropar-se* i el 50% restant (2) *acostar-se* ; els adults d'aquesta localitat han produït majoritàriament *arrimar-se* (80%, 4 casos) i en menor grau *acostar-se* (20%, i cas). Aquests resultats podrien suggerir que la forma *arrimar-se* s'ha introduït modernament, desplaçant possiblement la variant *acostar-se*, però les dades que tenim no permeten arribar a conclusions segures.

acercar-se. L'ús de la forma tradicional *arrimar-se* és més freqüent entre els alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritats en castellà (21.4%), mentre que *apropar-se* és més usat pels alumnes dels programes educatius bilingües. La forma castellanitzant *acercar-se* és més usada pels alumnes castellanoparlants (20.7%) i els alumnes bilingües (18.2%) dels programes bilingües, i està, per tant, directament relacionada amb la primera llengua castellana. L'anàlisi dels resultats per localitats permet comprovar una vegada més que són els alumnes d'Alacant els que han acceptat en un grau superior la forma innovada *apropar-se* (82.6%).[840]

Agafar : El *DCVB* documenta *agafar* i *agarrar* al Maestrat, València, Castelló i Alacant. Segons aquest diccionari, el mot *agarrar* s'ha introduït modernament a Catalunya des del castellà amb el sentit d'"*agafar* fort", i al País Valencià amb tots els sentits d'*agafar* i de *prendre*. Segura (1996 : 105) documenta *agafar* en els llibrets de festa alacantins de la primera meitat del segle, però assenyala que la forma acastellanada *agarrar* és la que s'utilitza en l'actualitat. En l'enquesta s'ha recollit :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
agafar	5.9% (1)	–	74.1% (83)	64.3% (9)	69% (20)	74.3% (26)	82.4% (28)
agarrar	94.1% (16)	100% (9)	25.9% (29)	35.7% (5)	31% (9)	25.7% (9)	17.6% (6)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
agafar	–	12.5% (1)	–	78.3% (18)	83.3% (15)	67.2% (41)
agarrar	100% (9)	87.5% (7)	100% (9)	21.7% (5)	16.7% (3)	32.8% (20)

taula 124 : resultats del mot *agafar*

Els resultats de les generacions adultes mostren que *agarrar* és la forma tradicional de la comarca. Malgrat això, els jóvens la utilitzen poc (25.9%) i han adoptat majoritàriament *agafar*. L'ús d'aquesta darrera forma està clarament promocionat pels programes educatius bilingües, ja que els alumnes del programa monolingüe destaquen per un ús d'*agarrar* superior a la mitjana (35.7%). Els resultats dels alumnes dels programes bilingües suggereixen que la primera llengua castellana fomenta lleument l'ús

[840] *Arrimar-se* és la forma tradicional i més habitual en la comarca, i és normativa (+T+N-C) ; *acostar-se*, encara que no és tan habitual, és també una forma present en la comarca i normativa (+T+N-C) ; respecte d'*apropar-se* tenim més dubtes, però pensem que és una innovació a la comarca, malgrat que apareix produïda per un avi de Xixona (-T+N-C). Per últim, *acercar-se* és una innovació castellanitzant (-T-N+C).

d'*agarrar*. L'anàlisi per localitats permet comprovar que els alumnes de Xixona destaquen sobre la resta en el manteniment de la variant *agarrar* (32.8%).[841]

Arribar : Venir a trobar-se en un indret per moció progressiva, tocar al terme del seu camí. El *DCVB* documenta *arribar* i *aplegar* en el parlar valencià, l'últim mot tant a Castelló com a València i a Alacant. En els estudis dialectals més pròxims només Segura (1998 : 149) documenta *arribar* a Elx. En l'enquesta s'ha arreplegat :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
arribar	35.3% (3)	55.6% (5)	90.1% (100)	100% (14)	85.7% (24)	88.6% (31)	91.2% (31)
aplegar	64.7% (11)	44.4% (4)	9.9% (11)	–	14.3% (4)	11.4% (4)	8.8% (3)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
arribar	44.4% (4)	12.5% (1)	66.7% (6)	87% (20)	88.2% (15)	91.8% (56)
aplegar	55.6% (5)	85.7% (5)	33.3% (3)	13% (3)	11.8% (2)	8.2% (5)

taula 125 : resultats del mot *arribar*

L'ús dels adults indica que totes dues formes són tradicionals a la comarca, i sembla suggerir que *aplegar* és la forma dominant a Mutxamel mentre que a Xixona predomina *arribar*, i a Alacant hi ha una situació més equilibrada. Les dades generacionals mostren una situació de canvi en moviment, ja que l'ús d'*arribar* augmenta clarament de generació en generació fins que és clarament majoritari en la generació dels fills (90.1%). D'altra banda, els resultats dels jóvens són bastant homogenis, tant per localitats com per grups de primera llengua i programa educatiu. De fet, tan sols es podria esmentar l'ús categòric d'*arribar* dels alumnes del programa educatiu monolingüe, que són els que d'alguna manera continuen el procés de canvi de les generacions anteriors d'una manera més clara.[842]

Arrossegar-se : El *DCVB* documenta la forma acastellanada *arrastrar* al Maestrat i al parlar valencià en general, entre d'altres indrets. No documenta el mot *arrossegar* al País Valencià, però sí la variant *rossegar*. Segura (1996 : 120) només

[841] *Agarrar* és la forma tradicional de la comarca, i és normativament correcta, però paral·lela al castellà (+T+N+C). Malgrat que s'ha trobat a Mutxamel un vestigi –que cal valorar com a molt fiable– de l'ús d'*agafar*, s'ha considerat que ja no és una forma present en el model de llengua tradicional de la comarca, i per això es classifica com a no tradicional i normativa (-T+N-C).

[842] Totes dues formes són tradicionals i normatives (+T+N-C).

documenta a Alacant l'ús de la forma *arrastrar* en l'actualitat, però comenta que encara es reconeix la forma genuïna, i que *a rossegons* té bastant vitalitat.[843] En l'enquesta s'ha recollit :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
arrossegar-se	–	–	32.4% (36)	28.6% (4)	42.9% (12)	34.3% (12)	23.5% (8)
rossegar-se	–	–	0.9% (1)	7.1% (1)	–	–	–
arrastrar-se	100% (17)	100% (9)	66.7% (74)	64.3% (9)	57.1% (16)	65.7% (23)	76.5% (26)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
arrossegar-se	–	–	–	30.4% (7)	27.8% (5)	34.4% (21)
rossegar-se	–	–	–	–	–	–
arrastrar-se	100% (9)	100% (8)	100% (9)	69.6% (16)	72.2% (13)	65.6% (40)

taula 126 : resultats del mot *arrossegar-se*

La forma tradicional de la comarca en l'actualitat és *arrastrar-se*, tal i com mostren els resultats dels adults.[844] Entre els alumnes la introducció de la innovació normativa *arrossegar-se* és el 33.3%, i són els alumnes de primera llengua castellana dels programes educatius bilingües els que han adoptat aquesta innovació amb més força (42.9%). Per contra, sembla que els alumnes de primera llengua catalana són els que mantenen amb més força l'ús d'*arrastrar*, possiblement pel major contacte amb el model de llengua tradicional.[845]

Eixir : El *DCVB* arreplega *eixir* a tot el domini lingüístic, i explica que el predomini d'*eixir* és absolut en el Pirineu occidental (Rosselló, Conflent, Vallespir, Cerdanya i Capcir), en el valencià i en l'alguerés, que són dialectes que desconeixen el verb *sortir*. Per contra, *sortir* predomina en els dialectes oriental i baleàric, on la forma *eixir* només s'utilitza entre la gent vella o fossilitzada en locucions i frases fetes. En el català occidental predomina *sortir*, però es conserva *eixir* en algunes localitats, i fins i tot predomina *eixir* a Boi, Vilaller, Bonansa, Benabarre, Tamarit, Fraga i Calasseit, on el verb *sortir* és desconegut per a la gent analfabeta. Segura (1996 : 250) arreplega *sortir*

[843] Colomina (1991 : 100) troba *arrossegar* i *a rossegons* a la Vila, Altea, Tàrbena i Benidorm.

[844] Només s'ha trobat un cas d'ús de *rossegar* en una alumna de Busot escolaritzada en el programa monolingüe.

[845] Cal considerar que *arrossegar-se* és una innovació normativa (-T+N-C), *arrastrar-se* és una forma tradicional, no normativa i castellanitzant (+T-N+C) i *rossegar-se* és una forma tradicional no normativa (+T-N-C). Cal considerar aquesta forma tradicional, malgrat que no apareix en les generacions adultes, perquè és molt dubtós que aquesta forma puga considerar-se una innovació.

en un llibret de festa d'Alacant del 1940, però explica que té més aïna el valor de *sorgir*, i que és poc usual en el parlar valencià. El mateix autor (1998 : 149) arreplega a Elx la forma *sortir* amb el sentit de "eixir amb força ; reeixir". En l'enquesta s'ha arreplegat :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
eixir	100% (17)	100% (9)	98.2% (110)	100% (14)	96.6% (28)	100% (35)	97.1% (33)
sortir	–	–	1.8% (2)	–	3.4% (1)	–	2.9% (1)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
eixir	100% (9)	100% (8)	100% (9)	91.3% (21)	100% (18)	100% (61)
sortir	–	–	–	8.7% (2)	–	–

taula 127 : resultats del mot *eixir*

Els resultats mostren que *eixir* és l'única forma coneguda pels adults, i que entre la gent jove la innovació *sortir* no ha tingut el més mínim èxit (1.8%). Potser siga interessant comentar que els dos únics casos que s'han arreplegat de *sortir* es donen entre alumnes dels programes bilingües d'Alacant, on l'ús de *sortir* que s'ha recollit arriba al 8.7%. De fet, les dades arreplegades fins ara mostren amb claredat que els alumnes de la capital són els més proclius a acceptar les innovacions, cosa que es pot interpretar pel menor contacte amb el model de llengua tradicional.[846]

Esgarrar : Rompre, fer trossos un teixit, un paper, una pell, etc., amb una estirada. Esquinçar. El *DCVB* dóna al parlar valencià les formes *esguellar*, *esgarrar*, *esqueixar* i *esquinçar* (sobretot les tres primeres), però no descriu l'ús d'*estripar*. Colomina (1985a : 183-184 ; 1986 : 310) explica que en alguns pobles de l'Alacantí-Vinalopó (Beneixama, la Canyada i Biar) s'utilitza *rompre* (participi *rot*) amb el sentit d'*esquinçar*, i assenyala que aquest ús de *rompre* no és un castellanisme, ja que apareix en els autors clàssics. De tota manera també assenyala que a la comarca de l'Alacantí (i en el parlar de l'Alacantí-Vinalopó en general) hi ha una tendència a emprar el verb *rompre* amb uns sentits idèntics als dels castellà *romper*. També assenyala l'especialització de *trencar* i *rompre* en la comarca : *trencar* vol dir "fer en dos trossos" i *rompre* "fer en molts trossos".[847] Segura (1996 : 175, 176) documenta *esgarrar*

[846] *Eixir* és la forma tradicional i normativa (+T+N-C) i *sortir* una innovació normativa (-T+N-C).

[847] Colomina (1991 : 186) troba *esguellar* (Callosa, Benidorm i Benimantell) i *esqueixar* (Tàrbena i Altea) a la Marina Baixa.

(pronunciat *asgarrar*) i *esguellar* (pronunciat *asguellar*) a Alacant. Les formes arreplegades són :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
esgarrar	47.1% (8)	33.3% (3)	16.5% (18)	7.1% (1)	13.8% (4)	20.6% (7)	18.8% (6)
esguellar	17.6% (3)	22.2% (2)	10.1% (11)	–	3.4% (1)	8.8% (3)	21.9% (7)
rompre	23.5% (4)	–	6.4% (7)	28.6% (4)	10.3% (3)	–	–
trencar	11.8% (2)	44.4% (4)	64.2% (70)	64.3% (9)	69% (20)	67.6% (23)	56.3% (18)
rasgar	–	–	1.8% (2)	–	3.4% (1)	–	3.1% (1)
desgarrar	–	–	0.9% (1)	–	–	2.9% (1)	–

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
esgarrar	55.6% (5)	62.5% (5)	11.1% (1)	13% (3)	33.3% (6)	8.6% (5)
esguellar	–	12.5% (1)	44.4% (4)	4.3% (1)	5.6% (1)	15.5% (9)
rompre	33.3% (3)	12.5% (1)	–	–	16.7% (3)	5.2% (3)
trencar	11.1% (1)	12.5% (1)	44.4% (4)	73.9% (17)	44.4% (8)	69% (40)
rasgar	–	–	–	4.3% (1)	–	1.7% (1)
desgarrar	–	–	–	4.3% (1)	–	–

taula 128 : resultats del mot *esgarrar*

En les dues generacions adultes predomina l'ús de les formes tradicionals i normatives *esgarrar* i *esguellar* : *esgarrar* és la forma habitual d'Alacant i de Mutxamel, i *esguellar* és més freqüent a Xixona. També apareix en aquestes generacions l'ús de *trencar* (més freqüent a Xixona) i de *rompre* (predominant a Alacant), mentre que a Mutxamel hi ha equilibri entre les dues formes.[848] Entre els jóvens hi ha un descens molt evident en l'ús de les variants tradicionals i normatives (*esgarrar* i *esguellar*) que són substituïdes per la forma genèrica *trencar*. Els resultats dels alumnes per grups mostren que l'ús de les formes *esgarrar* o *esguellar* és més important entre els alumnes dels programes educatius bilingües, i dins d'aquests programes es relaciona amb la presència del català com a primera llengua dels alumnes. Per contra, els alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe destaquen en la utilització del verb *rompre* (28.6%), l'ús del qual es troba clarament en recessió. Els resultats per localitats mostren que *esgarrar* té més presència entre els alumnes de Mutxamel (33.3%), mentre que *esguellar* és més utilitzat a Xixona (15.5%). Pel que fa a

[848] De tota manera sembla que l'ús de les variants més genèriques *rompre* i *trencar* està augmentat en la generació dels pares, ja que hi ha un descens de 9.2 punts percentuals respecte de la generació dels avis en l'ús d'*esgarrar* i d'*esguellar*.

l'ús de *rompre*, només es localitza a Mutxamel (16.7%) i, en menor grau, a Xixona (5.2%), mentre que a Alacant no és emprat pels estudiants.[849]

Espentar : Empentar. Donar empentes (colp fort donat a una persona o cosa per empènyer-la). Colomina (1985a : 338 i 1986 : 310) explica que a la comarca de l'Alacantí s'usen les formes *espentar* i *aspentar*, però a Sant Vicent conviuen amb *empuxar* i a Agost amb *arrempuxà(r)*.[850] La lexicografia valenciana actual (Colomina, 1995 : 157) arreplega les formes *empènyer* o *empényer*, *empentejar*, *sempentejar*, *espitjar*, *espentar*, *espejar* [*sic*], *espényer*, *empentar* i *espentejar*. En l'enquesta s'ha recollit :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
espentar	100% (17)	100% (9)	98.2% (110)	92.9% (13)	96.6% (28)	100% (35)	100% (34)
empuixar	–	–	0.9% (1)	7.1% (1)	–	–	–
empujar	–	–	0.9% (1)	–	3.4% (1)	–	–

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
espentar	100% (9)	100% (8)	100% (9)	95.7% (22)	94.4% (17)	100% (61)
empuixar	–	–	–	4.3% (1)	5.6% (1)	–
empujar	–	–	–	–	–	–

taula 129 : resultats del mot *espentar*

L'ús tradicional de les localitats que s'estudien és el verb *espentar*, que no ha estat modificat pels fills. Únicament cal remarcar la presència de dues variants

[849] Tant *esgarrar* com *esguellar* són mots tradicionals i normatius (+T+N-C) (*esguellar* apareix a IIFV [1996²] amb el sentit d'*esquinçar*). *Trencar* i *rompre* tenen sentits diferents i més generals ("fer trossos o fragments una cosa colpint-la, prement-la, tirant-la a terra, etc.", o "trencar, fer trossos o fragments una cosa dura..."). Per tant, pensem que no són normatius amb aquest sentit, però s'han considerat tradicionals perquè tenen una presència important en la parlar de les dues generacions adultes. *Rompre* té semblança amb el castellà (+T-N+C) i *trencar* no (+T-N-C). *Rasgar* i *desgarrar* són innovacions castellanitzants (-T-N+C).

[850] Colomina (1985a : 195-196, 338 ; 1986 : 310) descriu l'ús de les formes següents en el valencià de l'Alacantí-Vinalopó : a) *espentar* o *aspentar* al nord de la línia Biar-Busot i en el Camp d'Alacant. Aquest és també l'ús del valencià general ; b) *estibar* o *astibar* a Onil i Castallà (on també s'usa *espentar*), a Petrer entre els parlants ancians (els jóvens diuen *empuxà*), a Elx i a Santa Pola. Es tracta d'un mot que no arreplega el *DCVB* ; c) *txiba(r)* al Pinós i Monòver (és un mot que tampoc no apareix al *DCVB*) ; d) *ampuxar* a la Canyada de Biar ; e) Al Vinalopó Mitjà i a Elx, Crevillent, Guardamar, Agost i Sant Vicent s'han integrat fonològicament els mots castellans *empujar*, *rempujar* i *arrempujar*, que pronuncien [empuʃá(ɾ)], [rempuʃá(ɾ)] i [arempuʃá(ɾ)]. El mateix autor documenta la forma *espényer* a Tàrbena i, possiblement, a la Nucia (Colomina, 1991 : 174). Segura (1998 : 149) arreplega la forma *estibar* a Elx.

castellanitzants relacionables amb la primera llengua castellana de l'alumne o amb l'ús del castellà en el programa educatiu.[851]

Inflar : Omplir amb aire un cos de material elàstic. El *DCVB* dóna la forma *unflar* com a pròpia del valencià (a Castelló, València i Alacant, i també a d'altres zones del domini lingüístic), però no enregistra la forma *inflar* al parlar valencià. Explica que la forma *unflar* és un híbrid d'*inflar* i *omplir*. Segura (1996 : 46) apunta que el canvi pot ser causat per la influència de la labial en contacte. Casanova (1990 : 139) proposa el mot *unflar* per a l'estàndard dels mitjans de comunicació valencians. En l'enquesta s'ha arreplegat :

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
inflar	17.6% (3)	44.4% (4)	18.8% (21)	57.1% (8)	10.3% (3)	11.4% (4)	17.6% (6)
unflar	64.7% (11)	44.4% (4)	69.6% (78)	35.7% (5)	82.8% (24)	74.3% (26)	67.6% (23)
bufar	17.6% (3)	11.1% (1)	11.6% (13)	7.1% (1)	6.9% (2)	14.3% (5)	14.7% (5)

	ADULTS PER LOCALITATS			**ESCOLARS PER LOCALITATS**		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
inflar	11.1% (1)	12.5% (1)	55.6% (5)	4.3% (1)	16.7% (3)	60.7% (37)
unflar	77.8% (7)	87.5% (7)	11.1% (1)	87% (20)	72.2% (13)	27.9% (17)
bufar	11.1% (1)	–	33.3% (3)	8.7% (2)	11.1% (2)	11.5% (7)

taula 130 : resultats del mot *inflar*

Els resultats dels adults mostren que *unflar* és la forma predominant a Alacant (77.8%) i a Mutxamel (87.5%), mentre que a Xixona és més habitual *inflar* (55.6%) i també té una certa presència *bufar* (33.3%). Els resultats dels jóvens estan clarament relacionats amb l'estat dialectal reflectit pels adults : continua predominant *unflar* a Alacant (87%) i a Mutxamel (72.2%), mentre que a Xixona predomina *inflar* (60.7%).

Per a analitzar aquests resultats segons els grups d'alumnes és necessari controlar la influència de la localitat. Una vegada comparats els resultats per localitats[852] es veu que els més interessants són els de Xixona, on la forma *inflar* és tradicional. Així, en aquesta localitat el mot *inflar* és utilitzat : a) pel 77.8% (7) dels alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe ; b) pel 15.4% (2) dels alumnes

[851] Cal considerar *espentar* el mot tradicional i normatiu (+T+N-C), ja que l'arreplega IIFV (1996[2]), mentre que *empuixar* i *empujar* són innovacions castellanitzants (-T-N+C).

[852] Es poden consultar les taules de contingència en la figura 17 de l'annex al model de llengua.

castellanoparlants dels programes bilingües ; c) pel 17.6% (3) dels alumnes bilingües dels programes bilingües ; d) pel 22.7% (5) dels alumnes catalanoparlants dels programes bilingües. Aquestes dades confirmen els resultats generals en el sentit que la variant *unflar* està imposant-se entre els jóvens, especialment entre els que tenen menys contacte amb el model de llengua tradicional, de la mà dels programes educatius bilingües.[853]

Mesclar : Ajuntar coses diverses de manera que formen un tot aparentment homogeni. El *DCVB* dóna *mesclar* i *barrejar* a tot el domini lingüístic, valencià inclòs. Encara que la forma habitual a l'Alacantí és *mesclar*, Segura (1996 : 127) documenta *barrejar* a Alacant i *barnejar* a Elx, i interpreta aquesta darrera forma per la dissimilació de vibrants. En l'enquesta s'ha arreplegat :

GENERAL

	AVIS	PARES	FILLS
barrejar	–	11.1% (1)	17.9% (20)
mesclar	100% (17)	88.9% (8)	82.1% (92)

ESCOLARS

Cat. / bil. - L. Castellà	Castellà - L. Català	Bilingües - L. Català	Català - L. Català
7.1% (1)	24.1% (7)	22.9% (8)	11.8% (4)
92.9% (13)	75.9% (22)	77.1% (27)	88.2% (30)

ADULTS PER LOCALITATS

	ALACANT	MUTXAMEL	XIXONA
barrejar	–	–	11.1% (1)
mesclar	100% (9)	100% (8)	88.9% (8)

ESCOLARS PER LOCALITATS

ALACANT	MUTXAMEL	XIXONA
43.5% (10)	11.1% (2)	8.2% (5)
56.5% (13)	88.9% (16)	91.8% (56)

taula 131 : resultats del mot *mesclar*

Els resultats de les dues generacions adultes confirmen que *mesclar* és la forma tradicional d'ús habitual a la comarca. Entre els jóvens hi ha una introducció moderada del verb *barrejar*, que és més evident entre els alumnes castellanoparlants (24.1%) i els alumnes bilingües (22.9%) dels programes educatius bilingües. Aquest resultat suggereix que la introducció de *barrejar* està relacionada amb els programes educatius bilingües i afecta més els alumnes amb menor contacte amb el model de llengua tradicional. El fet que els alumnes de la ciutat d'Alacant –amb menor contacte amb el model lingüístic tradicional de la comarca– destaquen en la introducció de *barrejar* (43.5%) dóna consistència a aquesta interpretació.[854]

---

[853] Cal considerar que *inflar* i *unflar* són mots tradicionals i normatius, però *inflar* té més paral·lelisme amb el castellà (+T+N+C) que no *unflar* (+T+N-C). *Bufar*, que és un localisme amb aquest sentit, seria un mot tradicional no normatiu (+T-N-C).

[854] *Barrejar* és una innovació normativa en la comarca (-T+N-C), mentre que *mesclar* és el mot tradicional i normatiu malgrat el seu paral·lelisme amb el castellà (+T+N+C).

Portar : Anar carregat amb alguna cosa per lliurar-la a algú. Segons el mapa que aporta Colomina (1985a : 350), dins de l'Alacantí s'empra només *portar* a Agost, Sant Vicent i Alacant, i *portar* juntament amb *dur* a la resta de la comarca.[855] Colomina també estudia l'ús de *llevar* a l'Alacantí-Vinalopó i conclou que encara que aquest verb existia en català antic amb el sentit de *portar*, l'ús que se'n fa en l'actualitat en aquestes comarques és una interferència del castellà. Segura (1996 : 230) explica que en la partida alacantina del Bacarot es fa un ús d'aquests verbs semblant al del Vinalopó : s'utilitza *llevar* amb tots els sentits del castellà *llevar*, i *portar* o *dur* tenen els significats equivalents al castellà *traer*. Al nord del municipi, tot incloent la capital, només s'empren *portar* i *dur* amb tots els sentits.

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
portar	52.9% (9)	33.3% (3)	58.6% (65)	42.9% (6)	85.7% (24)	62.9% (22)	38.2% (13)
dur	47.1% (8)	66.7% (6)	41.4% (46)	57.1% (8)	14.3% (4)	37.1% (13)	61.8% (21)

	ADULTS PER LOCALITATS			**ESCOLARS PER LOCALITATS**		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
portar	66.7% (6)	50% (4)	22.2% (2)	78.3% (18)	61.1% (11)	53.3% (32)
dur	33.3% (3)	50% (4)	77.8% (7)	21.7% (5)	38.9% (7)	46.7% (28)

taula 132 : resultats del mot *portar*

Les dades dels adults indiquen que totes dues formes són tradicionals a les localitats estudiades, però suggereixen que a Alacant predomina *portar*, a Xixona predomina *dur* i a Mutxamel hi ha equilibri en l'ús dels dos verbs.[856] Els resultats dels alumnes són relativament equilibrats, però indiquen que la variant *portar* guanya terreny : a Alacant continua predominant *portar* (78.3%), a Mutxamel s'ha trencat la

[855] Colomina (1985a : 211-224, 350) fa una descripció general de l'ús d'aquests verbs en la zona de l'Alacantí-Vinalopó. Explica que a la Foia de Castallà, les Valls d'Alcoi, el Camp d'Alacant i la Marina els verbs *portar* i *dur* són sinònims i tenen el mateix significat que en el català general. Per contra, en altres zones del parlar de l'Alacantí-Vinalopó l'ús d'aquests verbs se n'aparta del que s'acaba de veure. Així, a les tres comarques del Vinalopó i a Guardamar es distingeix entre *llevar* (amb el mateix significat del castellà *llevar*) i *portar* o *dur*, que tenen el significat del castellà *traer*. Com a equivalent al castellà *traer* s'empra només *portar* al Vinalopó Mitjà i a la Canyada, *portar* i *dur* a Elx, Crevillent i Biar, i només *dur* a Guardamar.

[856] No sembla que hi haja canvi generacional entre les generacions adultes, ja que a Mutxamel el percentatge d'ús de *portar* i de *dur* és idèntic (50%) en els majors i els pares, i a Xixona molt semblant : el 75% dels majors i el 80% dels pares han produït *dur*.

situació d'equilibri a favor de *portar* (61.1%), i a Xixona *portar* s'imposa lleugerament entre els jóvens (53.3%). Els resultats dels diferents grups d'alumnes suggereixen que l'ús de *portar* està relacionat amb la primera llengua dels alumnes, ja que és més intens entre els alumnes de primera llengua castellana (85.7%) i els alumnes bilingües (62.9%) dels programes educatius bilingües, mentre que els alumnes que tenen major contacte amb el model de llengua tradicional (catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà i catalanoparlants escolaritzats en català) són els que destaquen en l'ús del verb *dur*.[857]

Telefonar : El *DCVB* arreplega el verb *telefonar* a Barcelona, València i Palma, però no esmenta la variant *telefonejar*, d'ús habitual a l'Alacantí. Hi ha també les perífrasis *tocar* (o *trucar*) *per telèfon* i *cridar per telèfon*. Aquesta darrera, pronunciada amb metàtesi (*quirdar* [o *quidrar*] *per telèfon*), és la més habitual en la comarca. En l'enquesta s'ha recollit :

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
telefonar	–	22.2% (2)	15.2% (17)	21.4% (3)	17.2% (5)	8.6% (3)	17.6% (6)
telefonejar	35.3% (6)	22.2% (2)	8.9% (10)	–	6.9% (2)	11.4% (4)	11.8% (4)
cridar (o quirdar / quidrar) per...[858]	64.7% (11)	55.6% (5)	54.5% (61)	57.1% (8)	58.6% (17)	54.3% (19)	50% (17)
tocar per...	–	–	3.6% (4)	–	–	5.7% (2)	5.9% (2)
trucar per...	–	–	17.9% (20)	21.4% (3)	17.2% (5)	20% (7)	14.7% (5)

	ADULTS PER LOCALITATS			**ESCOLARS PER LOCALITATS**		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
telefonar	–	–	22.2% (2)	8.7% (2)	11.1% (2)	19.7% (12)
telefonejar	22.2% (2)	50% (4)	22.2% (2)	8.7% (2)	5.6% (1)	9.8% (6)
cridar (o quirdar / quidrar) per...[859]	77.8% (7)	50% (4)	55.6% (5)	30.4% (7)	66.7% (12)	59% (36)
tocar per...	–	–	–	–	5.6% (1)	4.9% (3)
trucar per...	–	–	–	52.2% (12)	11.1% (2)	6.6% (4)

taula 133 : resultats del mot *telefonar*

[857] Totes dues formes són tradicionals i normatives, però *dur* és més diferent del castellà (+T+N-C), que no *portar* (+T+N+C).

[858] Han produït la forma amb metàtesi *quirdar per telèfon* 2 alumnes (1.8%), 2 pares (22.2%) i 9 avis (52.9%). Han produït la variant *quidrar per telèfon* 1 pare (11.1%) i 1 avi (5.9%).

[859] Entre els adults i majors d'Alacant i de Mutxamel només s'ha trobat la variant *quirdar per telèfon*, que no apareix a Xixona. En aquesta darrera localitat s'han trobat 3 casos (33.3%) de *cridar per telèfon*, i 2 casos (22.2%) de *quidrar per telèfon*.

L'ús majoritari de les generacions adultes és la perífrasi *cridar per telèfon*, pronunciada gairebé sempre amb metàtesi i més freqüent entre els més majors. La segona forma utilitzada és *telefonejar*, i només hi ha un ús reduït de *telefonar* en dos pares de Xixona. Els alumnes continuen utilitzant majoritàriament la perífrasi *cridar per telèfon* (55.6%), que gairebé mai pronuncien amb metàtesi, han reduït l'ús de *telefonejar* (8.9%) i han introduït altres formes com *telefonar* (15.2%) i, sobretot, les perífrasis *trucar per telèfon* (17.9%) i *tocar per telèfon* (3.6%), que són desconegudes pels adults. L'estudi de les tendències dels grups d'alumnes no mostra diferències notables, però sí que n'hi ha per localitats, ja que és a Alacant on s'ha introduït amb més força (52.2%) la perífrasi normativa *trucar per telèfon* a costa de l'ús de la perífrasi tradicional *cridar per telèfon* (30.4%).[860]

Traure : fer sortir, algú o alguna cosa fora del lloc on està tancat, retingut, posat. Colomina (1986 : 310) descriu l'ús dels verbs *traure* i *sacar* a l'Alacantí : *sacar* conviu a Sant Vicent i a Alacant amb *traure*, mentre que a Agost només utilitzen *sacà*.[861] Com que en les localitats que s'estudien coexisteixen els verbs *traure* i *llevar*, cal analitzar-ne l'ús. Tot seguint Colomina (1985a : 212), sembla que l'ús més recte en el context estudiat (*traure / llevar / sacar un clau*) hauria de ser *traure*, ja que es tracta de "*llevar* + de dins". *Llevar*, per tant, seria l'hiperònim o mot supraordinat, i *traure* seria l'hipònim. Segura (1996 : 261) explica que a la ciutat d'Alacant només ha sentit *traure*, i que *sacar* només es refereix a *traure en un joc* (p. ex. el futbol). Per contra, en les partides rurals del municipi hi ha situacions diverses : a) al camp meridional predomina absolutament la forma *sacar* ; b) al camp central alternen *traure* (més usat pels ancians) i *sacar* (més comú entre els jóvens) ; c) al nord únicament se sent *traure*. En l'enquesta s'ha arreplegat :

---

[860] Les formes normatives (*trucar per telèfon* i *telefonar*) són innovacions en la comarca (-T+N-C). Les formes tradicionals són *telefonejar* i *cridar per telèfon* (i les formes amb metàtesi *quirdar* i *quidrar per telèfon*) (+T-N-C). La forma *tocar per telèfon* no és tradicional a la comarca i no apareix a les obres normatives (-T-N-C).

[861] Segons Colomina (1985a : 219-220, 350) el verb *traure* es conserva a l'Alt Vinalopó, la Foia de Castalla, les Valls d'Alcoi, la Marina i el Camp d'Alacant. Ha estat substituït per *sacar* al Vinalopó Mitjà i Baix, a Guardamar i a Agost, i a Sant Vicent coexisteixen els verbs *traure* i *sacar*. Aquest autor també argumenta que l'ús actual de *sacar* deu ser un castellanisme, malgrat que estiga documentat en textos antics. *Llevar* (separar alguna cosa d'allò a què és aplicada, unida, de què és una part o un membre) es conserva a les mateixes comarques que el verb *traure*.

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
traure	70.6% (12)	100% (9)	54.5% (61)	50% (7)	31% (9)	57.1% (20)	73.5% (25)
treure	–	–	4.5% (5)	–	3.4% (1)	11.4% (4)	–
llevar	11.8% (2)	–	33.9% (38)	35.7% (5)	51.7% (15)	28.6% (10)	23.5% (8)
sacar	17.6% (3)	–	7.1% (8)	14.3% (2)	13.8% (4)	2.9% (1)	2.9% (1)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
traure	55.6% (5)	100% (8)	88.9% (8)	39.1% (9)	66.7% (12)	57.4% (35)
treure	–	–	–	21.7% (5)	–	–
llevar	11.1% (1)	–	11.1% (1)	34.8% (8)	22.2% (4)	36.1% (22)
sacar	33.3% (3)	–	–	4.3% (1)	11.1% (2)	6.6% (4)

taula 134 : resultats del mot *traure*

En les generacions adultes predomina clarament l'ús de *traure*. Només s'ha descobert algun cas de *llevar* a Alacant i a Xixona i l'ús de *sacar* en tres informants d'Alacant que es pot interpretar per la influència del camp meridional d'Alacant que descriu Segura.[862] Entre els fills continua predominant *traure* (54.5%), però augmenta amb claredat l'ús de l'hiperònim *llevar* (33.9%) i apareix algun cas de *sacar* (7.1%) i de la innovació *treure* (4.5%). Els resultats dels grups d'alumnes indiquen que el major ús de *llevar* i de *sacar* està relacionat amb els alumnes de primera llengua castellana i amb els alumnes escolaritzats en castellà. El fet més remarcable de l'anàlisi per localitats és la forta introducció de la innovació normativa *treure* a Alacant (21.7%).[863]

Trepitjar : El *DCVB* arreplega *trepitjar* a València amb el sentit de *calcigar el raïm*. Colomina (1985a : 207-208, 347) ha estudiat l'oposició entre les dues accepcions del verb *trepitjar* amb els sentits de : a) "posar el peu (sobre algú o alguna cosa, recolzant-l'hi" ; b) "esclafar, prémer (alguna cosa) posant-s'hi a sobre i movent

[862] Dos dels tres casos d'ús de *sacar* que s'han trobat a Alacant corresponen a persones que viuen als barris de la Florida i de Sant Gabriel, amb major influència de les partides del camp meridional d'Alacant. Aquestes dades són, per tant, congruents amb la descripció de Segura (1996).

[863] *Treure* és una innovació normativa (-T+N-C), *traure* la forma tradicional i normativa (+T+N-C), *llevar* és tradicional, però interpretem que no té exactament el sentit que es demanava en l'enquesta (+T-N-C), i *sacar* cal considerar que és una forma no tradicional, no normativa i castellanitzant (-T-N+C). Cal justificar la interpretació de *sacar* com a forma no tradicional en la comarca malgrat que se n'han trobat tres casos a la ciutat d'Alacant perquè Alacant és una cruïlla de trets lingüístics de procedència diferent (i en el cas de *sacar* la procedència és clarament de fora de la comarca de l'Alacantí) i perquè, com ja s'ha explicat, el model de llengua dels jóvens alacantins no està influït pel model de llengua tradicional de la ciutat.

reiteradament els peus".[864] L'ús descrit per Colomina per a l'Alacantí és : a) la Torre, Agost, Sant Vicent i Alacant diuen *xafar* i *xafigar* ; b) el Campello diu *xapar* i *xafar* ; c) la resta de pobles (Mutxamel, Sant Joan, Busot, Aigües i Xixona) usen *xapar* i *xapigar*. Segura (1996 : 260-261) arreplega a Alacant *xafar* (*trepitjar*) i *xafigar* (*trepitjar raïm*), i la variant *xafugar* a les partides de l'Alcoraia i el Verdegàs. Assenyala que al centre de l'Horta d'Alacant (Sant Joan, Mutxamel, etc.) encara s'usa *calcigar* amb aquest sentit i documenta en els llibres de festa d'Alacant *trapijar* i *trapig* amb el sentit "d'anar d'una banda a una altra tocant-t'ho tot". Casanova (1990 : 139) proposa la forma *xafar* (amb els sentits de *trepitjar* i *aixafar*) per als mitjans de comunicació valencians. Ací s'ha estudiat la segona accepció del mot, ja que la pregunta que es presentava (*Com mataries una formiga amb el peu ?*) implica la idea d'esclafar movent reiteradament el peu. Els resultats que s'han obtingut són :

	GENERAL			**ESCOLARS**			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
trepitjar	–	–	5.4% (6)	–	3.4% (1)	5.7% (2)	8.8% (3)
xafar	47.1% (8)	11.1% (1)	46.4% (52)	7.1% (1)	51.7% (15)	45.7% (16)	58.8% (20)
xapar	41.2% (7)	88.9% (8)	40.2% (45)	85.7% (12)	34.5% (10)	10% (14)	26.5% (9)
xapigar	5.9% (1)	–	2.7% (3)	7.1% (1)	3.4% (1)	–	2.9% (1)
xafigar	5.9% (1)	–	1.8% (2)	–	–	2.9% (1)	2.9% (1)
pisar	–	–	3.6% (4)	–	6.9% (2)	5.7% (2)	–

	ADULTS PER LOCALITATS			**ESCOLARS PER LOCALITATS**		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
trepitjar	–	–	–	13% (3)	–	3.3% (2)
xafar	88.9% (8)	12.5% (1)	–	65.2% (15)	50% (9)	37.7% (23)
xapar	–	87.5% (7)	88.9% (8)	4.3% (1)	44.4% (8)	54.1% (33)
xapigar	–	–	11.1% (1)	–	–	3.3% (2)
xafigar	11.1% (1)	–	–	8.7% (2)	–	–
pisar	–	–	–	8.7% (2)	5.6% (1)	1.6% (1)

taula 135 : resultat del mot *trepitjar*

L'estat dialectal que mostren els resultats de les dues generacions adultes és : predomini de *xafar* a Alacant (88.9%), amb algun exemple de *xafigar* (11.1%) ; ús predominant de *xapar* a Mutxamel (87.5%), amb algun cas de *xafar* (12.5%) ; ús

[864] En el parlar de l'Alacantí-Vinalopó hi ha : 1) Ús de *xapar* / xapigar : és l'ús més extens, i apareix a localitats de l'Alt Vinalopó, la Foia de Castalla, el Camp d'Alacant i la Marina. Colomina també arreplega *xapicar* a Biar i a Crevillent, mentre que a Beneixama, Biar i la Canyada troba *esxafar*. 2) *Xafar* / *xafigar* : a Alcoi, la Torre, Petrer, Agost, Sant Vicent i Alacant. 3) *Xafar* / *pisar* : a quatre pobles del Vinalopó Mitjà : Novelda, la Romana, l'Alguenya i el Fondó dels Frares. 4) *Pisar* : al Baix Vinalopó i Guardamar. 5) *Xapar* : a Monòver i el Fondó de les Neus. 6) *Xapar* / *xafar* : al Campello i el Pinós. Colomina (1991 : 326) també documenta *trapig* a la Vila amb el sentit de *soroll*, *moviment*, *renou*.

predominant de *xapar* a Xixona (88.9%), amb algun cas de *xapigar* (11.1%).[865] Entre els jóvens continuen predominant les formes *xafar* (46.4%) i *xapar* (40.2%) –si bé sembla que *xafar* està imposant-se sobre *xapar*–, apareix algun cas esporàdic de *xapigar* (2.7%) i *xafigar* (1.8%), i s'introdueixen altres variants innovades : *trepitjar* (5.4%) i *pisar* (3.6%). Els resultats dels alumnes per grups mostra que l'ús de *xafar* està clarament relacionat amb l'assistència als programes educatius bilingües, ja que els alumnes escolaritzats en castellà usen *xapar* en un percentatge molt més elevat que no la resta (85.7%), i utilitzen molt poc *xafar* (7.1%). També és remarcable la vinculació de *trepitjar* als programes educatius bilingües i de *pisar* als alumnes de primera llengua castellana o bilingües. Per localitats la variant *xapar* s'utilitza més a Xixona (54.1%) i a Mutxamel (44.4%), mentre que a Alacant té un ús molt més limitat (4.3%). Aquesta darrera localitat destaca tant per l'ús de *xafar* (62.5%) com per la introducció de la innovació normativa *trepitjar* (13%).[866]

7.7.7.4 Altres mots

Adéu : El *DCVB* documenta el mot *adiós* com una "fórmula familiar de comiat, presa del castellà i fortament arrelada en la nostra terra" i la documenta a tot el domini lingüístic, parlar valencià inclòs. Recomana, com sembla lògic, l'ús de la forma genuïna *adéu*. En l'enquesta s'ha investigat la interferència de la interjecció *adiós* en comptes d'*adéu*, i s'ha arreplegat :

GENERAL

	AVIS	PARES	FILLS
adéu	5.9% (1)	11.1% (1)	93.8% (105)
adiós	94.1% (16)	88.9% (8)	6.3% (7)

ESCOLARS

Cat. / bil. - L. Castellà	Castellà - L. Català	Bilingües - L. Català	Català - L. Català
85.7% (12)	93.1% (27)	91.4% (32)	100% (34)
14.3% (2)	6.9% (2)	8.6% (3)	–

ADULTS PER LOCALITATS

	ALACANT	MUTXAMEL	XIXONA
adéu	–	12.5% (1)	11.1% (1)
adiós	100% (9)	87.5% (7)	88.9% (8)

ESCOLARS PER LOCALITATS

ALACANT	MUTXAMEL	XIXONA
100% (23)	100% (18)	88.5% (54)
–	–	11.5% (7)

taula 136 : resultats del mot *adéu*

[865] Cal remarcar la coincidència amb els resultats descrits per Colomina i per Segura.

[866] Cal considerar que *trepitjar* és una innovació normativa (-T+N-C), *xafar* i *xafigar* són formes tradicionals i normatives, encara que *xafar* és paral·lela al castellà (+T+N+C), i *xafigar* (arreplegada per Lacreu, 1996[2]) no ho és (+T+N-C) ; *xapar*, i *xapigar* són formes tradicionals no normatives (+T-N-C), i *pisar* és una forma castellanitzant en la comarca, encara que apareix en els diccionaris normatius (-T+N+C).

L'ús de les generacions adultes es decanta completament cap a l'ús de la forma tradicional castellanitzant *adiós*, ja que la variant *adéu*, malgrat que és reconeguda, s'ha introduït d'una manera molt limitada en la parla de les generacions adultes. Per contra, l'ús d'*adéu* entre els jóvens es totalment dominant (93.8%), i està relacionat amb els programes educatius bilingües, ja que els estudiants del programa monolingüe han produït la variant normativa en un percentatge una mica inferior (85.7%) al de la resta de jóvens. L'ús d'*adiós* també sembla estar relacionat amb la primera llengua castellana, ja que dins dels programes bilingües n'hi ha percentatges una mica superiors en els alumnes castellanoparlants (6.9%) i bilingües (8.6%). Per localitats cal destacar que només s'ha recollit *adiós* entre els alumnes de Xixona (11.5%).[867]

Fins demà : S'ha investigat l'ús de la preposició *fins* (pràcticament desconeguda en el parlar col·loquial tradicional de la comarca) o la interferència per la preposició castellana *hasta* en la locució de comiat *fins demà*. Sanchis Guarner (1950 : 281) explica que el mot castellà *hasta* s'ha introduït modernament en el valencià parlat, però que el seu ús no és tolerable en la llengua culta, i també convé evitar-lo en escrits de caire popular. També assenyala que l'existència de la forma dialectal *funs* en alguns indrets de la Serra d'Aitana, Valls de Pego, Horta de Gandia, etc., que tampoc no considera adequada per a la llengua literària. Els resultats obtinguts són :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
fins demà	–	–	73.2% (82)	21.4% (3)	89.7% (26)	68.6% (24)	85.3% (29)
hasta demà	100% (17)	100% (9)	26.8% (30)	78.6% (11)	10.3% (3)	31.4% (11)	14.7% (5)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
fins demà	–	–	–	100% (23)	77.8% (14)	59% (36)
hasta demà	100% (8)	100% (9)	100% (8)	–	22.2% (4)	41% (25)

taula 137 : resultats de la locució *fins demà*

Entre els adults només s'ha arreplegat l'expressió tradicional i castellanitzada *hasta demà*. Els jóvens, per contra, han introduït d'una manera majoritària (73.2%) l'ús de *fins demà*, que està relacionat amb els programes educatius bilingües : són els

[867] *Adiós* és una forma tradicional no normativa (+T-N+C), mentre que *adéu* és una forma no tradicional (amb una petita introducció en el model de llengua dels adults) i normativa (-T+N-C).

alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà els que han produït *hasta demà* en una proporció molt més elevada (78.6%) que la resta de grups. Els resultats de les diferents localitats mostren que mentre a Alacant els estudiants són categòrics en l'ús de *fins demà*, a Mutxamel (22.2%) i a Xixona (41%) encara hi ha percentatges importants d'ús de l'expressió castellanitzada, que es podrien interpretar pel major contacte dels alumnes d'aquestes localitats amb el model de llengua col·loquial tradicional.[868]

Enguany : El *DCVB* arreplega l'adverbi *enguany* a tot el domini lingüístic, la ciutat d'Alacant inclosa, així com l'expressió *enguany passat*, que arreplega a València, Dénia, Pego i Sanet entre d'altres indrets. Segura (1996 : 170) arreplega l'ús d'*enguany*, i de les expressions *enguany passat* i *enguany que ve* a Alacant.[869] S'ha analitzat el manteniment de l'adverbi *enguany* (amb el sentit d'*aquest any*) o la substitució pel sintagma –que sembla menys genuí– "*este* (o *aquest*) *any*", amb els resultats següents :

	GENERAL			ESCOLARS			
	AVIS	**PARES**	**FILLS**	**Cat. / bil. - L. Castellà**	**Castellà - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català - L. Català**
enguany	82.4% (14)	77.8% (7)	18% (20)	7.1% (1)	10.3% (3)	20.6% (7)	26.5% (9)
est(e) any	17.6% (3)	22.2% (2)	33.3% (37)	64.3% (9)	27.6% (8)	35.3% (12)	23.5% (8)
aquest any	–	–	48.6% (54)	28.6% (4)	62.1% (18)	44.1% (15)	50% (17)

	ADULTS PER LOCALITATS			ESCOLARS PER LOCALITATS		
	ALACANT	**MUTXAMEL**	**XIXONA**	**ALACANT**	**MUTXAMEL**	**XIXONA**
enguany	66.7% (6)	100% (8)	77.8% (7)	9.1% (2)	16.7% (3)	24.6% (15)
est(e) any	33.3% (3)	–	22.2% (2)	–	44.4% (8)	42.6% (26)
aquest any	–	–	–	90.9% (20)	38.9% (7)	32.8% (20)

taula 138 : resultats del mot *enguany*

Com es veu a les taules, l'ús majoritari de les dues generacions adultes (al voltant del 80%) és l'adverbi *enguany*, amb un cert percentatge d'ús de l'expressió *este any*. L'ús d'*enguany* entre els jóvens s'ha reduït fins al 18%, amb l'augment d'ús de l'expressió *este any* (33.3%), però, sobretot, amb el demostratiu reforçat : *aquest any* (48.6%). L'ús d'*enguany* entre els estudiants apareix lligat preferentment als alumnes bilingües (20.6%) i de primera llengua catalana (26.5%) dels programes educatius

[868] L'ús de *fins* en l'expressió *fins demà* és una innovació normativa (-T+N-C), mentre que l'ús del mot *hasta* és un castellanisme tradicional (+T-N+C).

[869] Colomina (1991 : 95) també documenta aquestes expressions en escriptors de la Marina.

bilingües, mentre que l'ús d'*este any* és la que predomina entre els alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà (64.3%). Per localitats s'observa com Alacant destaca per l'ús de la innovació *aquest any*, mentre que Mutxamel i Xixona presenten percentatges més elevats de les variants tradicionals *enguany* i *este any*.[870]

7.7.8 Anàlisi global dels resultats de les variables lèxiques

7.7.8.1 Evolució de les tendències lèxiques segons els trets ± Tradicional i ± Normatiu

Igual que s'ha fet anteriorment amb els resultats de les variables fonètiques i de les variables morfològiques, s'analitzaran globalment els resultats obtinguts en l'estudi de les variables lèxiques. Per tant, s'han classificat els resultats de les variables lèxiques en els mateixos grups que s'han fet servir anteriorment : a) formes tradicionals i normatives (+T+N) ; b) formes tradicionals i no normatives (+T-N) ; c) formes no tradicionals i normatives (-T+N) ; d) formes no tradicionals i no normatives (-T-N).

Anàlisi gràfica i dels percentatges en la taula de contingència

En el gràfic 12 hi ha els resultats globals de l'estudi de les variables lèxiques per a cadascun dels grups enquestats. La comparació amb els gràfics similars presentats per a l'estudi de les variables fonètiques i de les variables lèxiques permet comprovar l'existència d'algunes similituds en les tendències lèxiques respecte de les que s'han observat anteriorment en la fonètica i en la morfologia, però també hi ha diferències apreciables.

En primer lloc, es constata una altra vegada el paral·lelisme entre els usos lingüístics –en aquest cas lèxics– de les dues generacions adultes, que indica que la variació lèxica existent entre les dues generacions adultes té una intensitat molt reduïda : la generació dels pares utilitza una mica menys que la dels avis les formes tradicionals,

---

[870] *Enguany* és el mot tradicional i normatiu (+T+N-C), i les expressions *este any* i *aquest any* són també normatives, però són progressivament menys genuïnes. A la vista dels resultats de les generacions adultes, cal considerar l'expressió *este any* com a tradicional i normativa, encara que més semblant a la construcció paral·lela castellana que no el mot *enguany* (+T+N+C), i l'expressió *aquest any* seria una innovació normativa (-T+N-C).

tant les que són normatives (2.5% menys) com les que no ho són (1.6% menys), i ha introduït una mica més en el seu model de llengua formes lingüístiques no tradicionals, tant de normatives (1.5% més), com de no normatives (2.7% més).

L'anàlisi dels residus en la taula de contingència[871] permet assegurar que les tendències que més diferencien els usos lèxics de les dues generacions adultes respecte dels estudiants són que els avis i els pares utilitzen més les formes lèxiques tradicionals, sobretot les que no són normatives (+T-N). Per contra, les generacions adultes fan un ús molt reduït de les tendències no tradicionals, sobretot de les innovacions normatives (-T+N). A més, totes aquestes tendències són més accentuades en la generació de la gent gran. S'observa també que en les generacions adultes hi ha un cert equilibri entre l'ús de les variables tradicionals normatives i de les variables tradicionals no normatives, resultat que recorda el que s'ha obtingut anteriorment en l'estudi de les variables morfològiques. Però els percentatges d'ús de les formes tradicionals i normatives eren una mica superiors en l'estudi morfològic. Per tant, es pot concloure que en el model de llengua tradicional de les generacions adultes hi ha una major introducció de formes lingüístiques no normatives en els subsistemes morfològic i lèxic –sobretot en aquest últim–, que no en el fonètic.

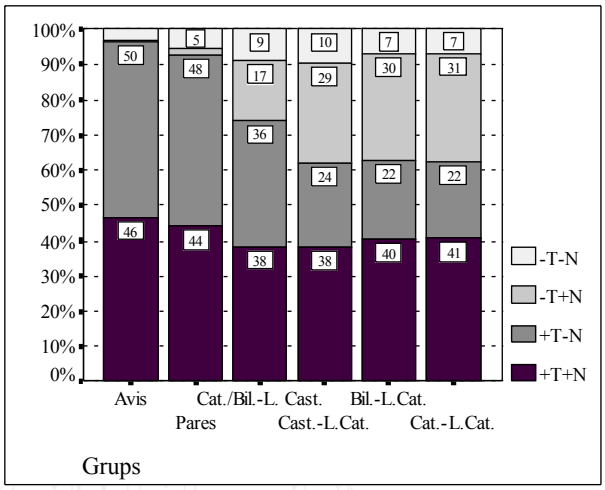

gràfic 12 : tendències en l'ús de les variants lèxiques entre els diferents grups d'individus enquestats

El grup d'alumnes catalanoparlants i bilingües del programa educatiu monolingüe torna a mostrar en el gràfic un perfil a meitat de camí entre els dos grups adults i la resta de grups d'estudiants. Respecte dels grups d'adults hi ha un descens en l'ús de les formes tradicionals, tant de les formes tradicionals i normatives (+T+N) com, sobretot, de les formes tradicionals i no normatives (+T-N). A canvi, hi ha un clar augment de les formes no tradicionals, especialment de les formes no tradicionals i normatives (-T+N), però també de les innovacions no normatives (-T-N). En tot cas, la diferència més important entre aquest grup respecte dels alumnes dels programes educatius bilingües és

[871] Es pot consultar la taula de contingència en la figura 18 de l'annex al model de llengua.

la major proporció d'ús de les formes tradicionals no normatives (+T-N), que utilitzen en un percentatge encara molt elevat malgrat l'important descens que experimenten en comparació a l'ús que en fan els adults. En conjunt, els usos lèxics d'aquest grup són més normatius que els de les generacions adultes, però menys que els dels alumnes dels programes educatius bilingües.

Si es compara la proporció d'ús de formes normatives dels alumnes catalano-parlants i bilingües escolaritzats en castellà (55.3%) amb la dels alumnes catalanoparlants escolaritzats en català (71.2%) hi ha una diferència de 15.9 punts percentuals a favor d'aquest darrer grup que s'ha d'atribuir principalment als efectes del programa educatiu. Aquest darrer resultat el confirma l'anàlisi dels residus, ja que les tendències que millor caracteritzen el grup d'alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe en castellà són l'ús elevat de totes les tendències lèxiques no normatives : tant de les variants tradicionals no normatives (+T-N) com de les variants no tradicionals i no normatives (-T-N).

Els tres grups d'alumnes dels programes educatius bilingües presenten uns perfils d'ús del lèxic amb innegables similituds. Cal fixar-se molt per a descobrir que hi ha unes tendències semblants a les que prèviament s'han vist en els estudis fonètic i morfològic, però que ara es troben diluïdes al màxim. Així, en la mesura que els alumnes dels programes bilingües tenen més presència del català com a primera llengua : a) augmenta molt lleument l'ús de les formes lèxiques tradicionals i normatives ; b) disminueix, també molt lleument, l'ús de les formes lèxiques tradicionals i no normatives ; c) augmenta en un grau mínim l'ús de les innovacions normatives ; i d) disminueix l'ús de les innovacions no normatives.

En tot cas, aquestes tendències si bé són homogènies es presenten amb una intensitat molt reduïda, molt menor que en el cas de les variables fonètiques i morfològiques. Es pot, doncs, deduir, que els alumnes dels programes educatius bilingües presenten un major anivellament en l'ús del lèxic que no en els usos morfològics o fonètics.

En comparació amb les generacions adultes i amb el grup d'alumnes del programa monolingüe és molt evident l'augment de l'ús de les variables lèxiques normatives, que es degut sobretot a la introducció d'innovacions normatives (-T+N).

L'estudi dels residus dels grups d'alumnes dels programes bilingües en la taula de contingència indica :

a) el grup d'alumnes castellanoparlants destaca pel baix ús de totes les formes tradicionals i per l'ús elevat de totes les innovacions, especialment de les innovacions normatives (-T+N), però també de les que no ho són (-T-N) ;

b) els alumnes bilingües i els alumnes catalanoparlants presenten uns resultats molt semblants, caracteritzats pel baix ús de les formes tradicionals no normatives (+T-N) i per l'ús elevat de les innovacions normatives (-T+N).

En resum, l'estudi de la taula de contingència i del gràfic 12 permet formular les conclusions següents :

a) La variació lèxica generacional entre els avis i els pares és molt reduïda. Totes dues generacions destaquen per la utilització de les variants tradicionals, amb un lleuger predomini de les variants tradicionals no normatives. Per tant, es comprova que el model de llengua tradicional representat per les generacions adultes és més refractari a l'ús de variables no normatives en el subsistema fonètic, més penetrable en el morfològic i una mica més permeable encara en el subsistema lèxic. En resum, hi ha una major qualitat lingüística en els usos fonètics de les generacions adultes que no en els usos morfològics i lèxics.

b) La variació lèxica generacional entre les dues generacions adultes i la dels estudiants és intensa, amb un grau d'intensitat que sembla superior al de la variació morfològica.

c) Els programes educatius bilingües afavoreixen l'ús de les variants lèxiques normatives, especialment de les innovacions normatives, i frenen l'ús de les formes lèxiques no normatives. I en algun cas, com ara *pinta*, *papallona*, *enguany*, etc., afavoreixen la substitució de les formes tradicionals i normatives per innovacions que si bé són normatives, no són d'ús tradicional a la comarca.

d) Els usos lèxics dels alumnes dels programes educatius bilingües són molt més homogenis que no els usos fonètics i morfològics. Aquesta similitud s'explica perquè els parlants tenen un major control de l'ús del lèxic que no dels usos fonètics o morfològics. És sobretot remarcable la semblança de l'ús lèxic dels alumnes bilingües i dels alumnes catalanoparlants d'aquestes programes, amb unes tendències pràcticament idèntiques.

Pel que fa als alumnes castellanoparlants es diferencien dels alumnes bilingües i catalanoparlants per l'ús més reduït de les formes tradicionals i normatives i l'ús més elevat de les innovacions no normatives. Però en tot cas aquestes diferències no són massa importants.

Anàlisi de correspondències

Al gràfic 13 hi ha el diagrama de dispersió que correspon a l'anàlisi de correspondències realitzada a partir de la taula de contingència suara estudiada. L'anàlisi conjunta d'aquest gràfic i dels resultats numèrics de l'anàlisi de correspondències[872] permet arribar a les conclusions següents :

a) En aquest cas, i a diferència de les anàlisis de correspondències realitzades sobre les variables fonètiques i morfològiques, no hi ha cap grup que tinga un caràcter "mitjà" entre la resta de grups de l'estudi. De fet, els alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe (g3), que anteriorment ocupaven una posició propera al centroide, en aquesta ocasió apareixen bastant desplaçats respecte de l'origen de coordenades. Sí que s'observa una posició propera al centroide de les tendències tradicionals i

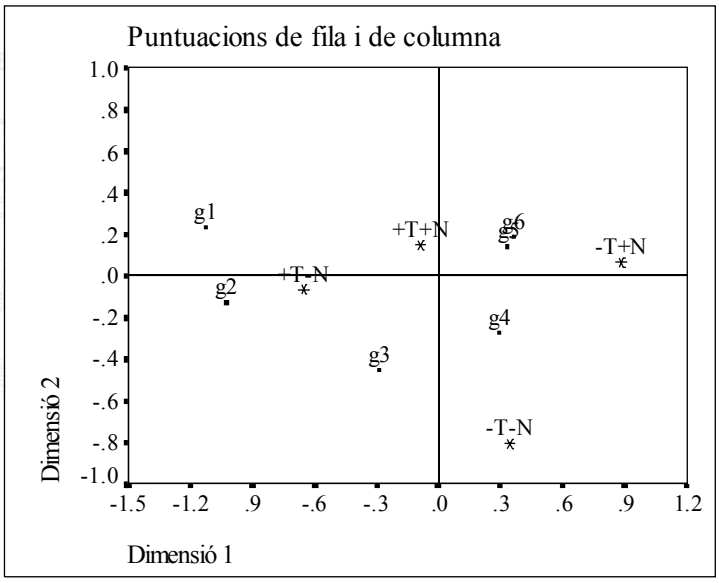

gràfic 13 : gràfic conjunt de les puntuacions de files i de columnes de l'anàlisi de correspondències per a les tendències en l'ús de les variables lèxiques

[872] Cal recordar que les etiquetes de les categories de les variables estan simplificades per a millorar la lectura del gràfic. Així, les etiquetes g1, g2, etc. signifiquen grup 1, grup 2, etc., i fan referència als diferents grups d'individus enquestats. Els significats són : g1 : generació de la gent gran ; g2 : generació dels pares ; g3 : alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe (PIP bàsic) ; g4 : alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (PIP bilingüe i PIL) ; g5 : alumnes bilingües dels programes bilingües (PIP bilingüe i PIL) ; g6 : alumnes de primera llengua catalana dels programes bilingües (PIP bilingüe, PIL i PEV). Els resultats complets de l'anàlisi de correspondències poden consultar-se en la figura 19 de l'annex al model de llengua. Cal remarcar que en aquesta ocasió tots els grups de l'estudi i totes les tendències tenen una qualitat de representació molt bona (la menor és del 98.9%).

normatives (+T+N), cosa que permet interpretar que es tracta d'una tendència "mitjana", compartida en certa manera per tots els grups de l'estudi.

b) Pel que fa a les relacions entre grups d'individus i tendències lèxiques, cal destacar-ne les següents :

b.1) S'observa en el gràfic la proximitat entre els dos grups d'adults (g1 i g2), que a la vegada es troben bastant allunyats de la resta de grups de l'estudi. Les tendències més properes als dos grups d'adults són les tendències tradicionals, especialment l'ús de les variables lèxiques tradicionals i no normatives (+T-N).

b.2) Els alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe (g3) són el grup d'estudiants que presenta una major proximitat als dos grups d'adults. Es caracteritzen per la proximitat a les variants tradicionals no normatives (+T-N) –aspecte que els fa assemblar-se als adults–, i també per la proximitat relativa a les innovacions no normatives (-T-N). És, per tant, el grup de jóvens més relacionat amb l'ús de les variables lèxiques no normatives i, a més, el més allunyat de l'ús de les innovacions normatives (-T+N).

b.3) És molt evident la proximitat dels grups d'alumnes bilingües (g5) i catalano-parlants (g6) dels programes educatius bilingües, ja que ocupen una posició en el gràfic gairebé idèntica. Tots dos grups es troben a prop de l'ús de les tendències lèxiques normatives, tant de les que són tradicionals (+T+N) com de les que no ho són (-T+N).

b.4) Els alumnes castellanoparlants escolaritzats en els programes bilingües (g4) es troben relativament a prop de l'ús de totes les variables normatives (+T+N i -T+N), però també es troben a prop de l'ús de les innovacions no normatives (-T-N).

c) L'anàlisi de les relacions entre les diferents modalitats de cadascuna de les variables permet formular les conclusions següents :

c.1) Cadascuna de les tendències en els usos del lèxic es troba en un quadrant diferent del gràfic. Cal interpretar que aquesta separació és deguda al fet que les tendències lèxiques presenten resultats relativament diferents per als diferents grups de l'enquesta, cosa que indica que són modalitats pertinents per a l'estudi que realitzem.

c.2) Pel que fa a les categories que representen els grups d'enquestats, s'observa la proximitat que hi ha entre les dues generacions adultes (g1 i g2) i la important separació que hi ha en el gràfic entre els adults i tots els grups de jóvens, que indica la intensitat de la variació lèxica generacional. Aquest resultat és similar al detectar anteriorment en les anàlisis fonètica i morfològica.

c.3) Els tres grups d'alumnes dels programes educatius bilingües mostren unes certes semblances en l'ús lèxic. De fet, el grup d'alumnes castellanoparlants d'aquests programes mostra una semblança molt major amb els altres dos grups en les tendències d'utilització del lèxic que no en les tendències fonètiques o morfològiques. Per contra, el grup d'alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe presenta una major distància respecte dels alumnes catalanoparlants i els alumnes bilingües dels programes bilingües en els usos del lèxic que no en la fonètica o en la morfologia. Es pot interpretar aquest resultat com que els programes educatius bilingües influeixen més en els usos lèxics dels alumnes que no en els usos fonètics o morfològics.

d) També convé interpretar les dimensions subjacents de l'anàlisi de correspondències, que ajudaran a explicar l'origen de les diferències i de les semblances descrites. En aquesta ocasió la primera dimensió identificada aporta una inèrcia molt més gran (96.6%) que no la segona (3.3%). Es tracta, per tant, d'una solució pràcticament unidimensional.[873] Aquesta dimensió enfronta bàsicament els usos lèxics tradicionals i no normatius (+T-N) i els grups que més els utilitzen (avis i pares) amb les innovacions normatives (-T+N) i els grups que més es caracteritzen per la seua introducció (alumnes catalanoparlants i bilingües dels programes bilingües).[874] Per tant,

[873] Les dues dimensions de l'anàlisi expliquen el 100% de la inèrcia total.

[874] L'observació del gràfic 13 podria fer pensar que la primera dimensió enfronta les tendències tradicionals amb les que no ho són, i que la segona dimensió enfronta les tendències normatives amb les que no ho són, però si es tenen en compte les coordenades de les modalitats i, sobretot, les inèrcies aportades per cada modalitat a les dimensions identificades, es veu que aquesta primera identificació és poc exacta. Les modalitats que aporten més inèrcia a la primera dimensió són els grups dels avis (g1 = 0.502), dels pares (g2 = 0.219), dels alumnes catalanoparlants dels programes bilingües (g6 = 0.102) i dels alumnes bilingües dels programes bilingües (g5 = 0.091), així com les tendències lèxiques -T+N (0.565) i +T-N (0.398). Així mateix, els grups amb coordenades més importants en la dimensió primera són els avis, els pares i les tendències +T-N, amb puntuacions negatives, i els alumnes catalanoparlants i els alumnes bilingües dels programes bilingües i la tendència -T+N, amb puntuacions positives. La segona dimensió, que finalment no s'ha tingut en compte perquè explica una part molt reduïda de la variabilitat reflectida en la taula de contingència, es refereix bàsicament a l'ús de les innovacions no normatives (-T-N), associades als alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe i als alumnes castellanoparlants dels programes bilingües. De tota manera, l'estudi de les contribucions relatives ens indica que la variabilitat de tots els grups de l'estudi està millor explicada per la dimensió primera, i només en el cas dels alumnes

es pot considerar que aquesta dimensió es refereix a la **introducció d'usos lèxics normatius que no formen part del model de llengua tradicional**.

Cal fixar-se que mentre que en l'estudi de les tendències fonètiques i de les tendències morfològiques la causa principal de les diferències entre els grups era el major o el menor contacte amb el model de llengua tradicional, en el cas del lèxic el factor subjacent que explica la pràctica totalitat de la variabilitat lèxica és la introducció de les innovacions lèxiques normatives, que està directament lligada a l'aprenentatge escolar de la llengua i, sobretot, al tipus de programa educatiu que segueixen els alumnes. Per tant, s'ha de concloure que els factors que expliquen la variabilitat lèxica són d'índole molt diferent als que expliquen la variabilitat fonètica i morfològica.

En resum, l'anàlisi de correspondències ha permés confirmar moltes de les interpretacions fetes a partir de l'estudi del gràfic 13 i de la taula de contingència associada, però també ha permés comprovar com algunes d'aquelles suposicions no eren del tot exactes. En concret, es revaliden conclusions com les semblances d'ús lèxic entre les generacions adultes, o entre els grups d'alumnes catalanoparlants i bilingües dels programes bilingües, o les relacions entre els grups adults i les variants lèxiques tradicionals i les relacions entre els grups d'alumnes dels programes bilingües i les innovacions lèxiques normatives.

L'anàlisi de correspondències, però, també ha permés puntualitzar algunes de les conclusions a què s'havia arribat en l'anàlisi del gràfic 13. Així, s'ha pogut comprovar com el grup d'alumnes catalanoparlants i bilingües del programa educatiu monolingüe no presenta en aquest cas el caràcter de grup "mitjà" entre la resta de grups, sinó que mostra unes tendències lèxiques que el singularitzen com a grup. Un altre element que s'aprecia millor a partir de l'anàlisi de correspondències que no en el gràfic de columnes compostes de base 100% és el comportament lèxic del grup d'alumnes castellano-parlants dels programes bilingües, amb semblances però també amb diferències respecte del comportament dels alumnes bilingües i catalanoparlants dels mateixos programes.

---

catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe la segona dimensió explica una part important de la seua variabilitat (31.2%).

De tota manera, l'aportació principal d'aquesta anàlisi de correspondències ha estat la interpretació de la causa subjacent de la variabilitat lèxica, que es pot atribuir en la pràctica totalitat a la introducció d'innovacions lèxiques normatives patrocinada per l'ensenyament escolar i, molt especialment, pels programes educatius bilingües.

7.7.8.2 La influència del castellà en l'evolució de les tendències lèxiques

Anàlisi gràfica i dels percentatges en la taula de contingència

El gràfic 14 representa els percentatges de les variants lèxiques utilitzades per cada grup d'enquestats que són (o no) paral·leles als mots equivalents en castellà. La tendència que s'hi mostra és molt evident : els jóvens utilitzen en una proporció inferior als adults les variables lèxiques que són paral·leles a les equivalents castellanes.[875] A més, en la mesura que els jóvens han assistit a programes educatius bilingües el paral·lelisme de l'ús lèxic amb el castellà disminueix. Per tant, sembla clar que el canvi de la generació jove respecte de les generacions adultes rau en la influència de la introducció de la llengua catalana en el programa educatiu, i en la mesura que aquesta introducció és més intensa (en els programes vehiculats en valencià) els efectes són més evidents. Les diferències entre els alumnes castellanoparlants i els alumnes bilingües i els catalanoparlants dins dels programes educatius bilingües poden explicar-se a partir de la major influència de la primera llengua en el primer grup d'alumnes.

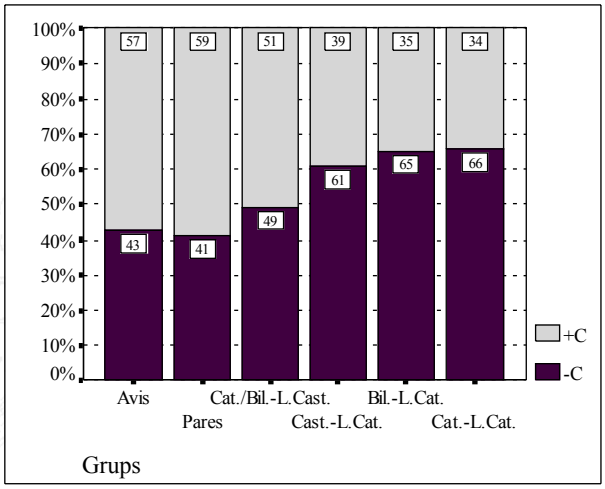

gràfic 14 : percentatges d'utilització de variants lèxiques paral·leles a les equivalents castellanes

Les tendències que s'observen en la utilització de variants lèxiques paral·leles a les equivalents castellanes i la intensitat d'aquesta influència en els diferents grups de

875 Convé recordar que en l'enquesta s'ha preguntat sobre el lèxic referit al vocabulari usual dels alumnes, i han entrat molt poques paraules referides a l'estil de vida tradicional, més relacionat amb les experiències vitals dels adults.

l'enquesta és molt diferent en el subsistema lèxic respecte de les comentades anteriorment referides a la fonètica i a la morfologia. Si es comparen els resultats representats en el gràfic 14 amb els obtinguts anteriorment en les anàlisis fonètica i morfològica[876] es pot arribar a les conclusions següents :

a) El paral·lelisme amb el castellà en el model de llengua tradicional representat per les dues generacions adultes és mínim en el subsistema fonètic, una mica major en el subsistema morfològic i màxim en el subsistema lèxic.

b) El paral·lelisme amb el castellà afecta més els usos lèxics que no els fonètics o morfològics dels alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe. En el gràfic 14 s'observa que aquest és el grup de jóvens amb uns usos lèxics més influïts pel castellà, mentre que en els estudis fonètic i morfològic aquest grup ocupa una posició intermèdia entre els diferents grups d'estudiants, a mitjan camí entre els alumnes de primera llengua castellana dels programes bilingües i la resta d'alumnes d'aquests programes.

c) Els percentatges d'utilització de les variants lingüístiques paral·leles al castellà en els alumnes dels programes educatius bilingües estan sempre relacionats amb la primera llengua, de manera que els escolars castellanoparlants són sempre els que tenen més tendència a utilitzar les formes paral·leles al castellà, seguits dels alumnes bilingües, i els menys propensos a utilitzar-les són els alumnes catalanoparlants. Les diferències que s'observen entre els alumnes d'aquests programes són màximes en les variables fonètiques, intermèdies en les morfològiques i molt més reduïdes en les variables lèxiques.

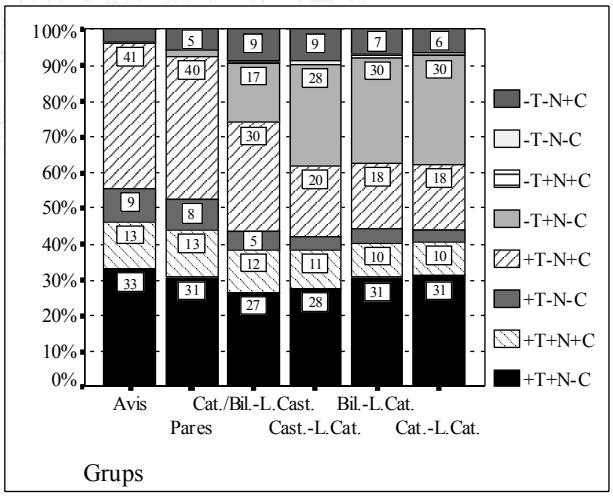

gràfic 15 : tendències en l'ús de les variants lèxiques entre els diferents grups d'individus enquestats

[876] *Supra*, gràfic 4, pàg. 519 i gràfic 9, pàg. 616.

En el gràfic 15 hi ha representades les tendències en l'ús de les variables lèxiques entre els diferents grups de l'enquesta tenint en compte tots els factors analitzats fins ara : el fet que pertanyen (o no) al model de llengua tradicional de la comarca, el fet que siguen (o no) normatives i el fet que siguen (o no) paral·leles a les variants equivalents en la llengua dominant. Com en ocasions anteriors, s'estudiarà el gràfic amb l'ajut de l'anàlisi de residus de la taula de contingència,[877] cosa que permetrà distingir més fàcilment les tendències més rellevants de cada grup. En concret, les tendències remarcables són :

a) El grup dels avis destaca en la utilització de totes les tendències lèxiques tradicionals, sobretot de les tendències tradicionals i no normatives i, molt especialment, de les tendències lèxiques tradicionals, no normatives i paral·leles al castellà (+T-N+C). Al mateix temps, és remarcable el baix grau d'utilització de la major part de les innovacions lèxiques, i molt especialment de les innovacions normatives no paral·leles al castellà (-T+N-C).

b) El grup dels pares destaca sobretot per l'ús de les variants lèxiques tradicionals i no normatives, especialment de les que són paral·leles al castellà (+T-N+C), i pel poc ús d'algunes de les variants lèxiques innovades, especialment de les innovacions normatives divergents del castellà (-T+N-C). Són tendències semblants a les de la generació dels pares, però que es manifesten amb una intensitat una mica menor.

c) Els alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà s'assemblen a les generacions adultes en l'ús elevat de les formes tradicionals, no normatives i castellanitzants (+T-N+C) i en l'ús reduït de les innovacions normatives no paral·leles al castellà (-T+N-C). S'hi diferencien, però, en l'ús relativament reduït de les formes tradicionals i normatives no paral·leles al castellà (+T+N-C) i en l'ús elevat de les innovacions no normatives i castellanitzants (-T-N+C).

d) Els alumnes dels programes bilingües presenten unes tendències generals, que són semblants per a tots els grups, i altres que els diferencien. Les tendències similars són l'ús reduït de les variants tradicionals i no normatives, tant les que són diferents del castellà (+T-N-C) com, sobretot, les que són semblants al castellà (+T-N+C), i l'ús elevat de les innovacions normatives no paral·leles al castellà (-T+N-C). Les tendències

[877] Es pot consultar la taula de contingència en la figura 20 de l'annex al model de llengua.

que caracteritzen cadascun dels grups són : d.1) els alumnes de primera llengua castellana destaquen també pel baix percentatge d'ús de les formes tradicionals i normatives no paral·leles al castellà (+T+N-C) i per l'ús relativament elevat de les innovacions no normatives i castellanitzants (-T-N+C) ; d.2) els alumnes bilingües no presenten cap tendència significativa a més de les generals que ja s'han comentat ; d.3) els alumnes catalanoparlants destaquen pel baix ús de les formes tradicionals normatives i castellanitzants (+T+N+C).

Anàlisi de correspondències

El gràfic 16 correspon al diagrama de dispersió de les puntuacions de fila i de columna de l'anàlisi de correspondències realitzat sobre la taula de contingència representada en el gràfic 15. Les conclusions més interessants de la interpretació del gràfic i de les dades de l'anàlisi de correspondències són :[878]

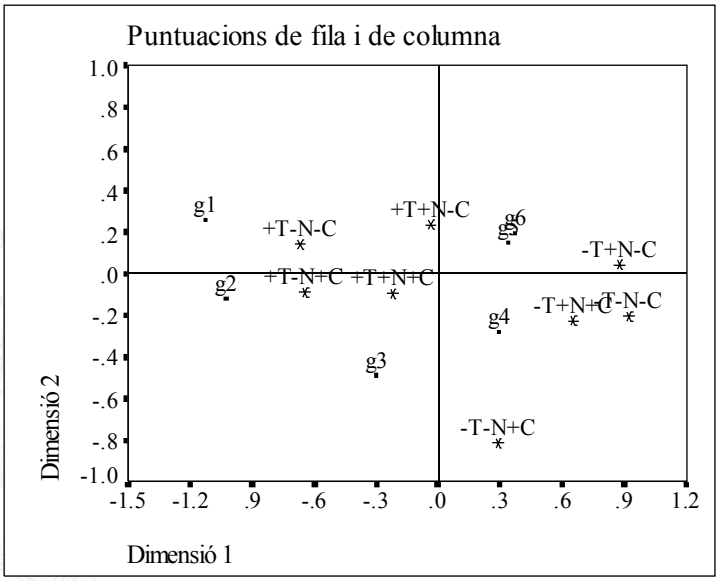

gràfic 16 : gràfic conjunt de les puntuacions de files i de columnes de l'anàlisi de correspondències per a les tendències en l'ús de les variables lèxiques

a) Es pot comprovar que les posicions dels diferents grups de l'estudi són pràcticament idèntiques a les que s'han vist en l'anàlisi de correspondències que no incloïa les relacions amb la llengua dominant. Per tant, les conclu-

[878] Cal recordar que les etiquetes g1, g2, etc. signifiquen grup 1, grup 2... i fan referència als diferents grups d'individus enquestats. Els significats són : g1 : generació de la gent gran ; g2 : generació dels pares ; g3 : alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe (PIP bàsic) ; g4 : alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (PIP bilingüe i PIL) ; g5 : alumnes bilingües dels programes bilingües (PIP bilingüe i PIL) ; g6 : alumnes de primera llengua catalana dels programes bilingües (PIP bilingüe, PIL i PEV). Els resultats complets de l'anàlisi de correspondències es poden consultar en la figura 21 de l'annex al model de llengua. Cal remarcar que tots els grups presenten una bona qualitat de representació (la menor és del 97.9%), així com les tendències en l'ús lèxic (la menor és del 95.1%), a excepció de la tendència -T+N+C, que la té inferior (61.4%).

sions comentades[879] respecte de les relacions entre els diferents grups no es modifiquen a partir d'aquesta nova anàlisi.

b) Pel que fa a les relacions entre els grups d'individus i les tendències lèxiques cal destacar :

b.1) Es confirma la proximitat entre els dos grups d'adults i totes les tendències tradicionals, especialment les tendències tradicionals i no normatives. Dins d'aquest resultat cal remarcar que el grup dels pares (g2) apareix una mica més relacionat amb les tendències tradicionals castellanitzants que no els avis (g1).

b.2) El grup d'alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà (g3) es troba relacionat amb els usos lèxics tradicionals paral·lels al castellà (+T-N+C i +T+N+C), cosa que els fa assemblar-se al grup dels pares, però també a les innovacions no normatives i castellanitzants (-T-N+C), i en això s'assembla al grup d'alumnes castellanoparlants dels programes educatius bilingües. Es confirma que es tracta del grup d'estudiants amb uns usos lèxics més castellanitzats i, per tant, el que presenta una menor qualitat lingüística en l'ús del lèxic.

b.3) Els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (g4) es troben relacionats amb les innovacions no normatives i castellanitzants (-T-N+C) –com s'acaba de comentar– i amb les innovacions normatives castellanitzants (-T+N+C). És el grup d'alumnes més clarament relacionat amb el conjunt de les formes innovades, però mostra una predilecció major que la de la resta d'alumnes dels programes bilingües per les formes innovades que, a més, són paral·leles a les formes equivalents en la seua primera llengua. La qualitat lingüística en l'ús del lèxic d'aquest grup és, per tant, superior a la que té en els usos fonètics o morfològics.

b.4) Els grups d'alumnes catalanoparlants i bilingües dels programes bilingües (g6 i g5) són els més propers a les formes normatives que no són paral·leles al castellà, tant si són tradicionals com si no ho són (+T+N-C i -T+N-C). Són els dos grups d'alumnes que presenten una millor qualitat lingüística en l'ús del lèxic.

c) Pel que fa a les relacions entre les modalitats dins de les tendències de l'ús lèxic és remarcable la proximitat –potser relativa en algun cas– entre tot el conjunt de

[879] *Supra*, pàg. 704.

les tendències tradicionals d'una banda i entre el bloc de les tendències innovades de l'altra. Únicament les innovacions no normatives i castellanitzants es troben bastant separades de la resta de tendències, cosa que indica que aquesta tendència lèxica –formada bàsicament per les interferències lèxiques recents del castellà– presenta un funcionament diferent a la resta de tendències en l'ús del lèxic.

d) Finalment cal interpretar les dimensions subjacents en aquesta anàlisi de correspondències. La primera dimensió de l'anàlisi explica el 95.4% de la inèrcia total del sistema, i la segona dimensió aporta un 4.1% de la inèrcia. Sembla, doncs, que és tracta d'una solució pràcticament unidimensional, com la que s'ha proposat en l'anterior anàlisi de correspondències. En aquesta dimensió s'enfronten les dues generacions adultes i les tendències tradicionals, no normatives i castellanitzants d'una banda (+T-N+C) i els grups d'alumnes catalanoparlants i bilingües dels programes educatius bilingües i les innovacions normatives i divergents del castellà de l'altra (-T+N-C).[880] Interpretem aquesta dimensió com la **introducció d'usos lèxics normatius i divergents del castellà que no formen part del model de llengua tradicional (més castellanitzat)**, usos lèxics que estan clarament relacionats amb l'aprenentatge escolar del català, sobretot a través dels programes educatius bilingües. La interpretació, per tant, ratifica la de l'anterior anàlisi de correspondències i afig un important matís referit a la influència del castellà en els canvis lèxics.

7.7.9 Conclusions de l'anàlisi global de les variables lèxiques

Resumim els resultats més destacats obtinguts en els apartats precedents :

---

[880] Entre les dues dimensions expliquen el 99.4% de la variabilitat de la taula de contingència. Les modalitats que aporten més inèrcia a la primera dimensió són els grups dels avis (g1 = 0.497), dels pares (g2 = 0.221), dels alumnes catalanoparlants dels programes bilingües (g6 = 0.106) i dels alumnes bilingües dels programes bilingües (g5 = 0.092), així com les tendències lèxiques -T+N-C (0.553) i +T-N+C (0.320). Així mateix, els grups amb coordenades més importants en la dimensió primera són els avis, els pares i les tendències +T-N+C, amb puntuacions negatives, i els alumnes catalanoparlants i els alumnes bilingües dels programes bilingües i la tendència -T+N-C, amb puntuacions positives. Fixem-nos que la tendència -T-N-C presenta coordenades positives altes en la dimensió primera, però la inèrcia que hi aporta és molt reduïda (0.016). La segona dimensió, que no s'ha tingut en compte perquè explica una part molt reduïda de la variabilitat reflectida en la taula de contingència, es refereix a l'ús de les innovacions no normatives i castellanitzants (-T-N+C), bàsicament interferències recents del castellà, associades als alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe i als alumnes castellanoparlants dels programes bilingües. L'estudi de les contribucions relatives ens indica que la variabilitat de tots els grups de l'estudi està millor explicada per la dimensió primera, i només en el cas dels alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe la segona dimensió explica una part important de la seua variabilitat (35.2%).

a) La variació lèxica generacional és reduïda entre la generació de la gent gran i la generació dels pares, i té una intensitat molt superior entre les dues generacions adultes i les generacions jóvens. Si bé resulta difícil de precisar, la variació lèxica entre les generacions adultes i la generació jove té una intensitat superior a la variació morfològica i, com a mínim semblant, a la de la variació fonètica.

b) La intensitat de la introducció de formes lèxiques no normatives en el model de llengua de les dues generacions adultes és semblant a la introducció de formes no normatives en el subsistema morfològic, i molt superior a la introducció que hi ha en el subsistema fonètic. Per tant, el model de llengua de les generacions adultes té una qualitat lingüística inferior en els usos lèxics i morfològics que no en els fonètics.

c) La influència del castellà en el model de llengua tradicional representat per les generacions adultes és màxima en els usos lèxics, mitjana en els usos morfològics i mínima en els usos fonètics.

BIBLIOTECA VIRTUAL

d) La introducció de la llengua catalana en el programes educatius valencians (especialment a través dels programes educatius bilingües), frena la incorporació de formes lèxiques no normatives en el model de llengua dels jóvens.

e) L'assistència als programes educatius bilingües és el factor principal que explica la variació lèxica entre els jóvens. En la mesura que els jóvens estan escolaritzats en llengua catalana disminueix l'ús de les variants lèxiques tradicionals i no normatives que són substituïdes per innovacions lèxiques normatives, i tenen una tendència menor a la utilització de formes lèxiques paral·leles a les equivalents en llengua castellana.

f) La primera llengua és la causa principal de variació lèxica entre els grups d'alumnes escolaritzats en català. Els alumnes castellananoparlants són més proclius a la utilització de les variants lèxiques paral·leles a les equivalents castellanes. A més, en la mesura que els jóvens dels programes educatius bilingües tenen el català com a primera llengua usen més les formes lèxiques tradicionals i normatives i les innovacions normatives, i introdueixen menys innovacions no normatives en el seu model de llengua.

g) En tot cas, la variació lèxica existent entre els estudiants dels programes educatius bilingües deguda a la primera llengua és molt menor que la variació lèxica que hi ha entre aquests estudiants i els escolaritzats en castellà, i és també molt inferior a la

variació fonètica i morfològica que hi ha per causa de la influència de la primera llengua.

h) Els alumnes que tenen menys contacte amb el model de llengua tradicional perquè viuen en localitats on la llengua catalana és menys present (com és el cas d'Alacant) accepten i utilitzen amb més facilitat les innovacions normatives.

i) L'alumnat en general (i especialment els alumnes dels programes bilingües) accepta sobretot les innovacions lingüístiques normatives que tenen una freqüència d'ús escolar alta, perquè fan referència a àmbits presents en la vida de l'escola. Les innovacions s'introdueixen amb més dificultat quan fan referència a situacions menys connectades amb la vida escolar (com ara la vida familiar), i gairebé no s'introdueixen quan fan referència a elements de la vida tradicional que es troben allunyades de les experiències dels jóvens actuals.[881]

j) Els jóvens mantenen amb molta força l'ús dels mots tradicionals i normatius que, a més, són semblants al castellà (p. ex. : *llimó*, *lletuga*, *ensalada*, *burro*...). Però quan han d'introduir una innovació normativa perquè el mot habitual és una forma no normativa i castellanitzant, semblen acceptar millor les formes normatives quan han de triar entre un grup reduït de variants (p. ex. : en mots com *illa*, *vaixell*, *cognom*, *entrepà*, *poma*, *tauró* *ànec* o *soroll*) que aquelles variants normatives que presenten un major grau de polimorfisme (p. ex. : en mots com ara *engrunsadora*, *hipo*, *pinta*, *claus* o *préssec*).[882]

k) La tendència lèxica que caracteritza millor els dos grups d'adults és l'ús de les variants tradicionals i no normatives, sobretot aquelles que a més són paral·leles al

[881] Aquesta limitació dels programes educatius bilingües ha estat comentada per Ponsoda i Segura (1997 : 89), i ha estat observada també en altres contextos. Així, Met (1998 : 44, 55) explica que "in content-driven programmes, such as partial immersion, or other programmes in which students learn one or more subjects through the medium of a second language [...] the language proficiencies students develop will clearly reflect the academic language (lexicon, functions, discourse style) of the subjects they study", i més endavant : "students who participate in second language content courses may have restricted opportunities to develop a broad range of language competencies". Encara que les limitacions que apunta l'autora fan referència als alumnes que aprenen en una segona llengua, el mateix fenomen s'observa també en l'aprenentatge de registres diferents : els alumnes que tenen el català com a primera llengua aprenen en la família un registre col·loquial (el model tradicional a què ens referim) i l'escola no arriba a introduir els usos propis de la llengua estàndard en aquells àmbits que queden fora del llenguatge pròpiament acadèmic.

[882] Devem aquesta idea al Dr. Emili Casanova.

castellà (+T-N+C). Els adults són, a més, molt refractaris a les innovacions lèxiques, especialment el grup dels més majors.

l) La tendència lèxica que caracteritza millor el grup dels alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà és l'ús de les formes tradicionals, no normatives i paral·leles al castellà, cosa que els fa assemblar-se a les generacions adultes (+T-N+C). S'hi diferencien, però, en l'ús relativament alt de les innovacions no normatives i castellanitzants (-T-N+C), i per un ús menor de les formes tradicionals i normatives no paral·leles al castellà (+T+N-C). La diferència principal entre aquest grup i els alumnes dels programes bilingües és l'ús clarament més reduït de les innovacions normatives (-T+N-C).

m) Les tendències en l'ús lèxic dels alumnes escolaritzats en els programes educatius bilingües són bastant semblants, i es caracteritzen sobretot per l'ús elevat de les innovacions normatives no paral·leles al castellà (-T+N-C). Ara bé, els alumnes de primera llengua castellana d'aquests programes es diferencien dels alumnes catalanoparlants i bilingües pel baix percentatge d'ús de les formes lèxiques tradicionals i normatives no paral·leles al castellà (+T+N-C), i per l'ús relativament elevat de les innovacions no normatives i castellanitzants (-T-N+C). Tot plegat, és el resultat de la major influència del castellà en aquest grup d'alumnes.

En síntesi, s'ha vist que la variació lèxica té una intensitat important, superior a la de la variació morfològica i semblant a la de la variació fonètica. L'evolució del lèxic segueix, però, unes tendències diferents a l'evolució fonètica i morfològica, que són degudes a la diferent naturalesa dels factors que l'expliquen. A més, en aquest cas, el model de llengua tradicional representat pels usos de les generacions adultes s'allunya molt més dels usos normatius i és més paral·lel als de la llengua dominant que no el dels jóvens.

Mentre que la raó principal de la variació fonètica i de la variació morfològica és la primera llengua, que actua sobretot a través del major o menor contacte amb el model de llengua tradicional, i el coneixement de la normativa o el contacte amb la varietat estàndard només té un paper secundari per a explicar la variació fonètica o morfològica, en el cas de la variació lèxica s'inverteixen les causes explicatives : el coneixement del lèxic normatiu estàndard, que s'adquireix a través de l'escola i especialment de l'assistència als programes educatius bilingües, és la causa principal que explica la

variació lèxica existent entre les generacions adultes i els jóvens. Així, l'escola contribueix a la introducció d'innovacions lèxiques normatives que substitueixen les variants tradicionals no normatives. L'efecte de la llengua dominant en els jóvens, que s'observa sobretot a través de la introducció d'innovacions no normatives i castellanitzats, afecta principalment els dos grups d'alumnes que, per raons diferents, tenen major contacte amb el castellà : els que l'han aprés com a primera llengua i, sobretot, els que assisteixen a programes educatius vehiculats en castellà.

Per últim, cal destacar que els usos lèxics dels jóvens són, en línies generals, de millor qualitat lingüística que no els dels adults. Els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües són, un altra vegada el grup de jóvens amb un model lèxic de major qualitat lingüística, mentre que en aquest cas són els alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà els que presenten un model de llengua amb una qualitat lèxica inferior.

BIBLIOTECA VIRTUAL

7.8 Conclusions generals de l'estudi del model de llengua dels estudiants de l'Alacantí

Potser convé recordar que els objectius d'aquest capítol són descriure la variació lingüística intergeneracional a la comarca de l'Alacantí, tot mesurant la influència que hi puga tenir l'ensenyament, i descriure el model de llengua formal dels jóvens tenint en compte dos factors determinants : la primera llengua i el programa educatiu en què han realitzat l'escolarització obligatòria. Les dades lingüístiques descrites permeten contestar els interrogants inherents a aquests objectius. Les conclusions que s'han inclòs al final de cadascun dels apartats (fonètica, morfologia i lèxic) responen d'una manera fragmentària aquests interrogants. Ara sintetitzarem aquestes conclusions i valorarem globalment els resultats obtinguts.

El procés de variació lingüística

El procés de variació lingüística que hi ha entre les generacions adultes –dels avis als pares– és d'una intensitat reduïda, però el canvi lingüístic generacional que s'està produint entre els adults i els estudiants és molt important. Les causes més lògiques de l'acceleració del canvi lingüístic en els jóvens són l'augment de la pressió de la llengua dominant –no cal recordar la situació límit que pateix la llengua catalana a

bona part de la comarca de l'Alacantí–,[883] i la introducció del català en el sistema educatiu del país.

Les dades que s'han analitzat confirmen la importància d'aquests dos factors i permeten valorar la intensitat de la seua influència en els diferents grups d'alumnes. L'efecte de la llengua dominant és innegable, però operativament no convé referir-se tant a l'exposició al castellà –ja que tots els grups de l'enquesta hi estan exposats en un grau elevat–,[884] com al contacte amb el model de llengua tradicional de la comarca, que sí que és d'intensitat molt desigual per als diferents grups de l'enquesta.

El model de llengua col·loquial i tradicional i el model de llengua normatiu

De fet, es poden analitzar tots els resultats de l'enquesta com l'efecte d'una exposició combinada de diferent intensitat a dos models de llengua diferents : el model de llengua col·loquial i tradicional de la comarca, present sobretot en la família, i el model de llengua normatiu aprés en l'escola. L'exposició al valencià tradicional comporta la tendència a l'estabilitat de la llengua, però només hi tenen accés els alumnes de primera llengua catalana i, en menor mesura, els alumnes bilingües familiars. Per contra, la manca d'exposició al valencià tradicional fomenta la introducció d'innovacions lingüístiques, que de vegades poden ser normatives però també poden no ser-ho. D'altra banda, l'exposició a l'estàndard implica una major tendència al canvi, sobretot per la incorporació de variants lingüístiques normatives alienes al model de llengua tradicional, però l'accés a aquest model està directament determinat per l'assistència als programes educatius bilingües.

En la taula 139 es representa esquematitzada la doble influència del model de llengua tradicional i del model de llengua normatiu sobre els diferents grups enquestats :

	Avis	**Pares**	**Cat./Bil. - L. Castellà**	**Castellà. - L. Català**	**Bilingües - L. Català**	**Català. - L. Català**
Model de llengua tradicional	Alt	Alt	Alt	Baix	Mitjà	Alt
Model de llengua normatiu	Baix	Baix	Mitjà	Alt	Alt	Alt

taula 139 : grau d'exposició als models de llengua tradicional i normatiu dels diferents grups de l'enquesta

[883] Tot i que fa l'efecte que ocorre igual arreu de les terres de parla catalana.

[884] Encara que amb diferències lògiques degudes a l'edat i al context familiar i social.

El contacte amb l'estàndard té una importància capital en l'establiment del model de llengua formal dels jóvens, i la seua influència és més notable en els alumnes dels programes educatius bilingües i, molt especialment, en els alumnes catalanoparlants d'aquests programes.

La influència dels dos models lingüístics –col·loquial-tradicional i normatiu– sobre els diferents subsistemes lingüístics (fonètic, morfològic i lèxic) és desigual. Es demostra que la manca de contacte amb el valencià tradicional[885] és el factor que explica en una proporció més elevada la variació lingüística en els subsistemes fonètic i morfològic, mentre que l'exposició escolar a la llengua normativa explica gairebé totalment la variabilitat de l'ús lèxic entre els diferents grups de l'enquesta. Per tant, el contacte amb el model tradicional influeix sobretot en els usos lingüístics menys controlables pels parlants (fonètica i morfologia), mentre que la influència de la llengua normativa és major en els usos lingüístics més controlables pels parlants (lèxic).

BIBLIOTECA VIRTUAL

La influència de la llengua dominant

La influència de la llengua dominant és gran per a tots els grups de l'enquesta, però els afecta de manera diferent. En el cas dels adults afecta sobretot els usos lèxics, més secundàriament els morfològics i en un grau mínim els fonètics. En el cas dels estudiants la influència funciona justament al revés : és màxima en els usos fonètics, menor en els usos morfològics i més reduïda (encara que important) en els usos lèxics.[886]

Lògicament, la tendència als usos lingüístics paral·lels al castellà entre els jóvens augmenta en la mesura que és major la influència de la llengua dominant i en la mesura que és menor el contacte amb el model tradicional. Però hi ha matisos per als diferents subsistemes lingüístics :

a) Els alumnes amb els usos fonètics i morfològics més castellanitzats són els que tenen menor contacte amb el valencià tradicional (alumnes de primera llengua castellana i alumnes d'Alacant) ;

---

[885] Cal recordar que s'ha deduït operativament a partir de la primera llengua dels alumnes, i de manera secundària a partir de la localitat de residència.

[886] Convé recordar que es tracta de lèxic usual dels jóvens actuals, propi de la vida moderna i urbana. Una altra cosa molt diferent seria valorar l'ús del lèxic referit a les activitats de la vida tradicional i rural.

b) Els alumnes amb els usos lèxics més castellanitzats són els alumnes amb menor contacte amb la llengua normativa (alumnes del programa monolingüe).

En resum, els usos lingüístics i les tendències de canvi lingüístic dels diferents grups de l'enquesta són el resultat de la interacció entre dos models de llengua : el col·loquial-tradicional i el normatiu. Aquesta interacció és de desigual intensitat per als diferents grups de l'enquesta, i es troba modificada per la influència de la llengua dominant (que varia segons l'edat, la primera llengua, el context familiar i sociolingüístic i el programa educatiu) i pel diferent grau de consciència i de control dels usos lingüístics en cadascun dels subsistemes de la llengua.

La variació fonètica

Els canvis lingüístics descrits al llarg del capítol segueixen tendències diferents segons els diferents subsistemes lingüístics. Així, s'ha vist que la variació fonètica és molt reduïda entre les dues generacions adultes, i molt important entre els adults i els jóvens. La causa principal que explica aquesta variació, així com la que es produeix entre els grups de jóvens, és el major o el menor contacte amb el valencià tradicional. La major o menor consciència normativa contribueix molt menys a explicar globalment aquests canvis, però és important per a explicar els usos fonètics dels alumnes catalanoparlants escolaritzats en els programes educatius bilingües.

La influència de la llengua dominant és major en els usos fonètics dels alumnes que no en els dels adults, i es deixa notar sobretot en aquells que tenen el castellà com a primera llengua i, en menor mesura, en aquells que es troben escolaritzats en castellà. En la pràctica, s'ha vist que els alumnes catalanoparlants o bilingües escolaritzats en castellà presenten un comportant fonètic "mitjà", ja que són una espècie de pont entre la pronúncia dels adults i les pronúncies de la resta d'estudiants. Les produccions dels estudiants dels programes bilingües mostren unes tendències que s'expliquen clarament per la influència de la primera llengua, que implica un major o menor contacte amb el valencià tradicional. Així, els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües destaquen entre els altres grups d'estudiants per la major producció d'innovacions fonètiques no normatives i paral·leles a la seua primera llengua, mentre que els alumnes catalanoparlants destaquen per la menor producció d'aquestes variants i la producció correlativament més elevada de variants fonètiques tradicionals i normatives. El grup d'alumnes bilingües es queda a mitjan camí entre els altres dos grups que s'acaben de

citar : mostren l'existència d'una tendència clara en els usos fonètics i corroboren d'aquesta manera la validesa de les dades obtingudes. Una altre element que dóna suport a la validesa dels resultats és el fet que la major castellanització contextual –i, per tant, el menor contacte amb el model de llengua tradicional– implica també una major tendència a l'ús de les innovacions fonètiques paral·leles a les de la llengua dominant.

L'estudi de les produccions dels alumnes mostra que les innovacions fonètiques que s'estenen entre els jóvens són, sobretot, les que tenen un reforç en la llengua escrita (com per exemple la reintroducció de la *–d–* i de la *–g–* intervocàliques, la pronúncia [ĭʃ] en mots com *coixa*, la pèrdua de l'harmonia vocàlica, la pronunciació de [e] en els grups àtons *es–*, *en–*, *em–* més consonant, la desaparició de la metàtesi vocàlica [ír] > [ɾí] en el mot *cadira*, l'aparició de pronúncies ortogràfiques del grup geminat *–tl–* en mots com *ametla* o el descens de l'elisió de la darrera síl·laba dels infinitius acabats en *-re* davant d'un pronom enclític [p. ex. *creure'm* > c*reu-me*]), i les que són paral·leles a la llengua dominant (betacisme, ieisme, tancament de les vocals obertes, tancament del diftong [ɔw], ensordiment de la [z] o la pronunciació [ŷ] del so [dʒ]).

Pel que fa a la qualitat fonètica es demostra que les produccions dels adults són globalment de millor qualitat que les dels jóvens, i que entre els jóvens els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües són els que presenten un model fonètic de millor qualitat per l'equilibri entre l'ús de formes tradicionals i d'innovacions normatives, i per ser el grup d'alumnes més refractari a la influència de la llengua dominant. També es comprova la baixa qualitat fonètica de les produccions dels alumnes de primera llengua castellana dels programes bilingües.

La variació morfològica

Els usos morfològics presenten unes tendències que són, en general, semblants a les tendències dels usos fonètics suara comentades, si bé hi ha un major anivellament entre les produccions morfològiques dels diferents grups (amb unes diferències no tan marcades). També s'observa que la influència del castellà augmenta en les produccions morfològiques dels dos grups d'adults (sempre en comparació amb els resultats fonètics) i disminueix en les produccions dels alumnes.

Una altra vegada es comprova que el major o menor contacte amb el valencià tradicional (directament relacionat amb la primera llengua dels alumnes) és la causa que

explica millor la variació morfològica descrita. Per contra, el coneixement de la normativa contribueix molt menys a explicar globalment la variació morfològica, encara que és important per a explicar les produccions dels alumnes catalanoparlants dels programes educatius bilingües. En qualsevol cas, també s'ha vist com els programes educatius bilingües afavoreixen la introducció de les variants morfològiques normatives.

L'efecte de la llengua dominant no és tan intens en les produccions morfològiques com en les produccions fonètiques ja que hi ha un major anivellament entre els grups en la morfologia que no en la fonètica. En el cas dels estudiants, el paral·lelisme amb el castellà és més important en la mesura que són de primera llengua castellana (i tenen per tant un menor contacte amb el valencià tradicional) i que assisteixen a programes educatius vehiculats en castellà. La influència del context actua en la mateixa direcció, ja que els alumnes que viuen en localitats amb una menor presència de la llengua catalana (Alacant) tenen una tendència major a la introducció d'innovacions morfològiques, especialment les que són normatives, però en alguns casos les que són paral·leles als usos de la llengua dominant.

La variació morfològica generacional entre els adults i els jóvens és intensa, però no tant com la variació fonètica. En tot cas, les tendències que mostren els diferents grups tenen semblances clares amb les de la variació fonètica : els adults destaquen en l'ús de les formes tradicionals (sobretot les no normatives i no paral·leles al castellà), els alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà són un grup de transició entre els adults i la resta d'estudiants, i els alumnes dels programes bilingües presenten diferències que són atribuïbles a la influència de la primera llengua : els castellanoparlants destaquen per l'ús de les innovacions no normatives, i els bilingües i els catalanoparlants per l'ús de les formes normatives, tant les que són tradicionals com les que no.

L'anàlisi dels resultats ratifica les conclusions de Ponsoda i Segura (1997 : 88) en el sentit que la morfologia és més permeable a la introducció d'innovacions normatives que no la fonètica, per la major consciència i control que tenen els parlants dels usos morfològics. Les formes morfològiques noves que introdueixen els alumnes compten normalment amb el suport de la llengua escrita. Però també s'observa que una condició necessària perquè s'introduesquen les innovacions morfològiques normatives és que hi haja contacte amb el model de llengua normatiu a través de l'escola. Quan no és així perquè es tracta de formes lingüístiques que tenen un àmbit d'ús extern a l'escola (com

per exemple en el cas del present de subjuntiu del verb *cosir*) s'observa clarament l'aparició de formes innovades no normatives, creades normalment per analogia, que afecten sobretot els alumnes amb un menor contacte amb el model de llengua tradicional.

La introducció d'innovacions normatives millora els usos morfològics dels jóvens respecte dels de les generacions adultes, però cal remarcar que també s'ha descrit l'aparició entre els jóvens, especialment entre les alumnes castellanoparlants dels programes educatius bilingües, d'algunes tendències morfològiques preocupants, que poden classificar-se en tres grups :

a) L'ús cada vegada menor de determinades formes morfològiques que són tradicionals i normatives : ús del pronom *en*, ús de *hi* acompanyant verbs de percepció, aparició de formes no normatives del plural de *li* (*les*, *lis*), substitució de *ho* per *lo*, lïïsme, substitució de *li* per *se* en les combinacions pronominals, recessió de l'ús de *hi haja*, ús del pretèrit indefinit en compte del pretèrit perfet o substitució del futur simple per la perífrasi *anar a* + *infinitiu*. S'observa que aquests canvis afecten sobretot el sistema dels pronoms febles, que està sofrint un procés important de simplificació segons el model de la llengua dominant.

b) La resistència al canvi d'algunes variants morfològiques tradicionals no normatives : combinació de pronoms *ens* + *en* + *anem* i *anem* + *ens* + *en*, ús d'algunes formes velaritzades dels verbs (*perga*), o ús del demostratiu neutre de proximitat *astò*.

c) La resistència paral·lela a la introducció de determinats usos morfològics normatius : ús de *hi* com a circumstancial de lloc, ús de *doncs* per *pues* o *pos*, ús locatiu de *ser* o ús de la perífrasi d'obligació personal *haver de* + *infinitiu*.

La variació lèxica

Els usos lèxics són els més contextualitzats, i per això els parlants són més conscients de l'ús que fan del lèxic que no dels usos fonètics o morfològics, i poden controlar-lo millor. D'altra banda, el model de llengua tradicional dels avis –o almenys la tria lèxica que s'ha avaluat en l'enquesta– està segurament més contaminat per la influència de la llengua dominant que no els nivells fonètic i morfològic. Aquests factors expliquen les tendències obtingudes en l'enquesta lèxica, que difereixen clarament de les dels altres subsistemes lingüístics.

La variació lèxica entre les dues generacions adultes és reduïda, però el canvi dels usos lèxics dels jóvens en relació als dels adults és d'una intensitat elevada, equiparable a la dels canvis fonètics. La introducció del català en el sistema educatiu és el factor que explica principalment la variació lèxica existent entre els adults i els jóvens, d'una banda, i entre els jóvens que han assistit als programes educatius bilingües i els que no hi han assistit de l'altra.

Així, els alumnes dels programes educatius bilingües tenen major tendència que els alumnes del programa monolingüe a substituir les variants lèxiques tradicionals i no normatives per innovacions lèxiques normatives, i usen menys les formes lèxiques paral·leles a les equivalents en llengua castellana. La primera llengua és la causa principal de la variació lèxica entre els alumnes dels programes bilingües, sobretot perquè els alumnes de primera llengua castellana són més proclius a les innovacions, en alguns casos innovacions no normatives, i a utilitzar les variants lèxiques més semblants a les equivalents en castellà. Paral·lelament, s'observa que els jóvens que tenen menys contacte ambiental amb el valencià col·loquial tradicional (per raó de la localitat on resideixen) accepten i utilitzen amb més facilitat les innovacions normatives.[887]

Els estudiants, especialment els que assisteixen als programes educatius bilingües, presenten una millor qualitat lèxica que no els adults.[888] El grup d'alumnes catalanoparlants dels programes bilingües presenta la millor qualitat lèxica de tots els

[887] Cal preguntar-se si el model de llengua dels mestres de les localitats amb menys contacte ambiental amb la llengua catalana no reflecteix també el mateix fenomen. Si és així (cosa que sembla probable) deu ser una de les causes principals de la major introducció de les innovacions normatives entre els alumnes d'aquestes localitats.

[888] Cal recordar que en el lèxic de la vida quotidiana moderna i urbana.

grups de l'enquesta, mentre que en aquest cas els alumnes dels programes monolingües són el grup de jóvens amb una qualitat inferior en els usos lèxics.

Però la influència del model lèxic normatiu vehiculat a través del sistema escolar té també les seues limitacions, que s'enumeren tot seguit :

a) L'alumnat dels programes bilingües només introdueix en el seu model de llengua aquelles innovacions lèxiques normatives que tenen una freqüència d'ús escolar elevada i, per contra, ignora els mots normatius que fan referència a àmbits externs a l'experiència escolar, sobretot aquells que fan referència a elements de la vida tradicional que es troben allunyats de l'experiència vital dels jóvens actuals. Així, determinats mots d'ús no escolar que han sofert en les últimes generacions un procés de castellanització (com ara *engrunsadora*, *travessa*, *bresquilla*, etc.) no són habitualment coneguts pels alumnes en la forma tradicional ni tampoc solen incorporar les innovacions normatives equivalents (*gronxador*, *drecera*, *préssec*...). És un fenomen semblant al que s'havia observat en algunes produccions morfològiques, però en el cas del lèxic és molt més acusat.

b) Pel que fa als mots que tenen una freqüència d'ús escolar elevada, la substitució de castellanismes pels mots normatius equivalents no sempre té en compte les variants normatives que són tradicionals en la comarca. Aquest fenomen es pot observar, per exemple, en el canvi de *palometa* –habitual en la generació de la gent gran– per *maripossa* –freqüent en la generació dels pares–, i la substitució d'aquest últim per la innovació normativa *papallona*, que s'ha introduït sobretot entre l'alumnat dels programes educatius bilingües.

c) Malgrat que els usos lèxics dels jóvens són més allunyats del castellà que els dels adults, hi ha casos d'ús de castellanismes que no són habituals entre els adults, i que afecten sobretot els alumnes de primera llengua castellana (p. ex. *sacar*, *acercar-se*...).

d) En alguns casos s'observen canvis que impliquen un empobriment del lèxic, com ara l'ús d'hiperònims (*paret* per *sitara*, *llevar* per *traure*, *trencar* per *esgarrar*...) o la substitució de mots tradicionals i normatius per altres que si bé són normatius, són menys genuïns com, per exemple, *aquest any* per *enguany*.

En síntesi, aquest estudi sobre el model de llengua respon als objectius plantejats : descriu el canvi lingüístic generacional, explica quines són les tendències

dels usos lingüístics dels jóvens actuals de l'Alacantí, n'explica les causes (tot ressaltant el paper de l'escola, i especialment de l'escolarització en llengua catalana), valora la qualitat lingüística dels jóvens actuals i analitza les limitacions que té la institució escolar en la millora de l'ús formal del valencià. També es fan algunes aportacions –tot i que modestes– a la descripció dialectal del català que es parla en algunes poblacions de la comarca.

Pel que fa a la validesa del treball es pot considerar que és elevada, ja que des d'un punt de vista intern hi ha unes tendències coherents, clares i explicables de l'ús lingüístic dels diferents grups de l'enquesta en els diferents subsistemes lingüístics. Les anàlisis estadístiques, i en particular l'anàlisi de correspondències, demostren la pertinència de les variables triades per a explicar l'ús lingüístic (presència en el model de llengua tradicional, normativitat i paral·lelisme amb la llengua dominant). A més, des d'un punt de vista extern els resultats són coherents i mostren en general unes tendències semblants als treballs previs de Ponsoda (1996) i de Ponsoda i Segura (1997).

Per últim, no es pot acabar sense remarcar les dificultats que aquest treball posa de manifest pel que fa al procés de normalització lingüística i a l'extensió de l'ús de la llengua estàndard. L'escola és, a l'hora d'ara, l'única institució que –encara que parcialment– ha acceptat la responsabilitat que li correspon en el procés de redreçament lingüístic del país. Però l'escola té limitacions que no pot solucionar per ella mateixa. Un dels problemes que l'escola difícilment pot resoldre està relacionat amb el mateix procés de normativització. Pensem que el model normatiu actual del català no és prou ben conegut i a més, probablement, no sempre arreplega de manera adequada els usos lingüístics tradicionals i habituals dels valencians. En la mesura que la normativa lingüística s'acoste al model de llengua tradicional, l'acceptació i la difusió de la normativa tindrà menys entrebancs.

Un segon problema extern a l'escola que limita la seua capacitat d'actuació és la reduïda funcionalitat social del català, que té graus diversos segons les poblacions. Aquesta mancança implica dificultats molt importants a l'hora de normalitzar-ne l'ús. Així, s'ha vist que l'escola només obté resultats parcials en la introducció d'un model de llengua formal normatiu, ja que difícilment pot lluitar contra la pressió asfixiant de la llengua dominant i arribar a modificar els usos lingüístics referits als àmbits d'experiència aliens a l'escola mateixa.

En tot cas l'escola ha de plantejar-se com superar aquestes limitacions, malgrat que sàpiga que no és autosuficient per a aconseguir uns resultats totalment satisfactoris. Pensem que les respostes que pot donar la institució escolar poden tenir diversos sentits : continuar fomentant l'extensió dels programes educatius bilingües, aprofundir en la formació lingüística i docent del professorat i continuar treballant i investigant per millorar les estratègies didàctiques del treball de la llengua a l'escola.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

8. La seguretat lingüística

El darrer capítol d'aquest estudi està dedicat a l'anàlisi de la seguretat o la inseguretat lingüística dels alumnes. Tot seguint el model instaurat per Labov (1982[3] : 332-337),[889] s'analitzarà la seguretat lingüística en l'ús de la llengua catalana dels alumnes de 8è de EGB o de 2n d'ESO de l'Alacantí a partir de les diferències entre les realitzacions lingüístiques que els enquestats consideren correctes o preferibles i les que usen normalment. Un índex gran de disparitats entre les formes percebudes com a millors o més adequades i les que els enquestats afirmen que utilitzen habitualment implica un grau elevat d'inseguretat lingüística, mentre que l'acord entre l'ús i la percepció de les formes considerades més adequades implica una major seguretat. Com assenyala López Morales (1989 : 222), la coincidència entre la consciència i l'actuació –és a dir, la seguretat lingüística– condueix a l'estabilització de les variants lingüístiques, mentre que la manca de coincidència –és a dir, la inseguretat– és un dels motors del canvi lingüístic.

La descripció de la seguretat o la inseguretat en l'ús lingüístic és un complement necessari a l'estudi del model de llengua, sobretot en un moment històric, com el present, que es caracteritza pel debat sobre el model de llengua i la proposta de diferents models lingüístics des de distintes institucions i des de diversos àmbits territorials i ideològics. Si es recorden els mots de Guasch (1990 : 149) citats en les primeres pàgines del capítol dedicat al model de llengua,[890] la situació sociolingüística anòmala de la llengua catalana, el fet que aquesta llengua es trobe en un procés d'estandardització no completat i que la normativa no siga ben coneguda pot produir una desorientació molt evident en l'ús de la llengua, que hauria de tenir algun tipus de repercussió en la seguretat lingüística dels parlants ; més encara al País Valencià, on els problemes que reporta Guasch són segurament molt més evidents i intensos que a Catalunya. De fet, la inseguretat lingüística sembla que és més intensa en els territoris que tenen un caràcter perifèric respecte de les zones des d'on irradia la normativització, com és el cas, per exemple, del Quebec o de la zona francòfona de Bèlgica, respecte del francés normatiu (Swiggers, 1993 : 25-26 ; Lepicq & Bourhis, 1994 : 421-425).

---

[889] Els treballs originaris de Labov sobre la inseguretat lingüística daten de la dècada dels seixanta (1966).

[890] *Supra*, apartat 7.1, pàg. 445.

William Labov (1982[3] : 332-337, 429-430 ; 1983 : 162, 178-179) va mesurar la inseguretat lingüística a Nova York a partir de 18 mots-estímul que presentaven variants de pronunciació socialment significatives. Es demanava als subjectes enquestats que seleccionessen la forma que consideraven més correcta, i a continuació se'ls demanava que indiquessen la forma que utilitzaven habitualment. El nombre total de casos en què les dues eleccions diferien constitueix l'índex d'inseguretat lingüística (ILI) construït per aquest autor. La prova revelava que, en general, el ciutadans de Nova York tenen una profunda inseguretat lingüística, però és la classe mitjana-baixa la que presenta el grau més elevat d'inseguretat lingüística, que l'autor posa en relació amb la gran amplitud de la variació estilística d'aquesta classe social com a resultat d'un esforç per a adoptar les formes de prestigi emprades pels membres més jóvens de les classes socials superiors -cosa que implica un esforç conscient de correcció-, i d'unes actituds negatives respecte al model de llengua heretat. També va trobar que les dones presentaven una inseguretat lingüística major que no els hòmens.

L'estudi de Labov ha estat replicat també en altres contextos, com ara la ciutat de Winnipeg, al Canadà, amb la intenció de validar un índex canadenc d'inseguretat lingüística (Owens & Baker, 1984). Els enquestats van ser 80 subjectes que tenien l'anglés com a primera llengua. Els resultats van permetre la validació d'un índex canadenc d'inseguretat lingüística (CILI) i, a més, es confirmaven els resultats de Labov (1966) en el sentit que la classe mitjana-baixa era la que presentava una inseguretat lingüística major i que les dones eren més insegures que no els hòmens. Segons Owens i Baker (1984 : 337-339, 342-348) els principals factors de la inseguretat lingüística en aquesta ciutat canadenca són dos : a) l'ús de les formes americanes, ja que els entrevistats les utilitzaven predominantment però tenien tendència a pensar que les formes britàniques eren les correctes ; b) les pronunciacions desviades de l'ortografia del mot, ja que molts entrevistats creien que la manca de correspondència entre la llengua oral i el model escrit era incorrecta.

López Morales (1979 : 165-172) va estudiar la inseguretat lingüística en l'ús del castellà a la zona metropolitana de San Juan de Puerto Rico a partir de 7 variants de caràcter morfològic, tot considerant com a variables independents la classe social, l'edat i el sexe. Les seues conclusions apunten que en aquell context l'estrat social baix és el que presenta una major inseguretat lingüística, que va disminuint a mesura que es puja en l'espectre socioeconòmic. Per contra, ni l'edat ni el sexe semblen tenir relació amb l'índex d'inseguretat lingüística. Un dels aspectes més interessants d'aquest treball és

que s'observa que una part de la seguretat lingüística es basa en criteris oposats a la norma general. Això duu l'autor a subratllar que la coincidència entre la forma percebuda com a correcta i la realitzada habitualment no ha de correspondre's necessàriament amb les variants més formals o les més adequades des del punt de vista normatiu, ja que també poden tenir una seguretat lingüística elevada els parlants que consideren preferibles i utilitzen normalment formes rebutjades per la normativa.

No coneixem cap investigació sobre la seguretat lingüística realitzada en l'àmbit de la llengua catalana. L'estudi que més s'hi acosta geogràficament és el realitzat per Blas Arroyo (1993 : 80-81, 134-156) dins d'un treball més general sobre la interferència lingüística del català en el castellà parlat al barri del Campanar, de la ciutat de València. L'autor, després d'estudiar les interferències del català en el castellà en un conjunt de 16 variables morfosintàctiques, analitza la seguretat lingüística a partir d'un test que incloïa les mateixes variables. D'entre les conclusions de l'estudi cal destacar el fet que són els parlants bilingües, és a dir, els que coneixen i utilitzen totes dues llengües, els que presenten un índex d'inseguretat lingüística més elevat front als que només utilitzen el castellà com a vehicle de comunicació (1993 : 139).

Fins aquí s'han vist treballs empírics que posen de manifest que la inseguretat lingüística i les relacions que presenta amb altres variables sociolingüístiques poden variar segons els contextos estudiats. Per això, a banda dels estudis que s'acaben de ressenyar es ressenyaran dues aportacions fetes des de la sociologia de la llengua i referides a contextos que presenten punts de semblança amb el nostre : el d'una llengua minoritzada immersa en un procés de normalització però situada en una zona perifèrica respecte del centre des d'on irradien la normativa i les formes lingüístiques prestigioses (el francés en el Quebec), i el d'una zona lingüística perifèrica però amb continuïtat territorial respecte del territori des d'on es realitza i difon la normativa (el francés a Bèlgica).

Lepicq i Bourhis (1994) han analitzat les polítiques lingüístiques dutes a terme en el Quebec en les darreres dècades, sobretot després de l'arribada al poder del *Parti Québécois* (1976). A partir dels anys 30 van començar a alçar-se al Quebec veus d'alarma alertant sobre la qualitat lingüística del francés parlat en aquella comunitat. El 1961 l'*Oficce de la langue française* del Quebec (OLF) va encetar una tasca de "purificació lingüística" amb l'objectiu de vetlar per la correcció i l'enriquiment de la llengua francesa, tot encoratjant els parlants a ajustar-se a les normes del francés estàndard i a corregir la pronunciació canadenca segons aquest model. L'objectiu era

eliminar els trets lèxics i fonètics que caracteritzen els francés del Quebec i ajustar-los a la norma europea, així com la promoció de l'ús del francés. A partir de l'any 1970 la OLF, davant del seu fracàs, va modificar les normes d'actuació respecte de la qualitat de la llengua en el sentit d'intervenir sobretot en l'àmbit públic i no incidir en la utilització individual de la llengua.

El 1976 arriba al poder del *Parti Québécois*. Davant de la situació de minorització que presentava el francés respecte de l'anglés, la primera mesura legislativa d'aquest partit va ser promulgar una llei (*Charte de la langue française*, *loi 101*) que convertia el francés en la llengua oficial del Quebec. Un any després, el 1977, es va crear un nou organisme lingüístic, el *Conseil de la langue française*, amb el manament de "surveiller l'évolution de la situation linguistique au Québec quant au statut de la langue française et à sa qualité" (Lepicq & Bourhis, 1994 : 419). Els estudis elaborats per aquest organisme i les investigacions fetes des del camp de la psicologia social posaven de manifest el declivi de la qualitat del francés i el sentiment d'inseguretat lingüística dels francòfons del Quebec respecte de l'anglés i respecte del francés europeu. Lepicq i Bourhis expliquen que les causes sociohistòriques d'aquesta inseguretat eren bàsicament tres : a) la imposició pels governs francesos d'una normativa fixa i única (un estàndard comú) i d'una única norma de prestigi a tots els països de la francofonia ; b) la tradició, ben arrelada al Quebec, de denigrar la llengua pròpia per causa dels anglicismes, i la publicitat donada als estudis sobre les febleses del francés escrit i parlat ; c) la política de "purificació" lingüística duta endavant per la OLF.

La política lingüística implantada per la *Charte de la langue française* era molt més tolerant amb els particularismes lèxics i fonètics del francés del Quebec, en un intent d'equilibri entre la necessitat d'acceptar els particularismes que responen a les realitats culturals de la societat del Quebec i la necessitat de mantenir la intercomprensió amb la resta de la francofonia. A partir d'aquest moment la norma oral preconitzada pel sistema escolar serà la del francés estàndard del Quebec, anomenat "le français d'ici", i es promou una actitud de tolerància i d'obertura respecte de les diferents varietats del francés. Al mateix temps, s'enceten tota una sèrie de treballs en els camps de la terminologia i de la neologia amb l'objectiu de fer del francés la llengua de la tecnologia i de la modernitat al Quebec. Tot aquest procés ha portat a una revaloració del francés en el Quebec i a superar el complex d'inferioritat que derivava de la imposició d'una

norma exterior. En resum, va contribuir a disminuir la inseguretat lingüística d'aquella comunitat.

La situació de la comunitat valona de Bèlgica és la d'una comunitat lingüística d'una zona perifèrica, encara que amb continuïtat geogràfica respecte de la zona d'on irradia la normativa dels francés i els usos considerats més prestigiosos. Swiggers (1993) ha analitzat la inseguretat lingüística dels francòfons a Bèlgica. La percepció del tancament del capital lingüístic francés (que s'observa en el món de la literatura, de l'edició, fins i tot de l'economia) i la manca de participació dels territoris perifèrics de la francofonia produeix un discurs que busca l'acceptació pel costat de la reacció purista, amb una sèrie de resultats : la inseguretat lingüística, la reacció contra l'anglés, la mala consciència sobre l'ensenyament i una política lingüística que es basa en el temor a les interferències lèxiques i l'exaltació de la virtuositat ortogràfica, tot oblidant la varietat real (geogràfica, social i funcional) del francés parlat a França.

Com a resultat d'aquest estat de coses, Swiggers (1993 : 25-26) advoca per un replantejament de la noció de comunitat lingüística, ja que en l'actualitat li sembla més realista concebre les comunitats lingüístiques com a reagrupaments múltiples que es poden descompondre en xarxes i malles. En conseqüència, acaba demanant a la francofonia que reconega el seu estatut semblant al del món anglòfon : el d'una comunitat lingüística plural, formada per la suma de diasistemes funcionals i de diverses normes endògenes.

En resum, les investigacions precedents mostren la importància del context sociolingüístic en l'estudi de la seguretat o de la inseguretat lingüístiques : és molt diferent estudiar la seguretat lingüística en el cas d'una llengua majoritària, com és l'anglés a Nova York o a Winnipeg, que respecte d'una llengua minoritzada, com ara el francés al Quebec ; es també molt diferent estudiar la seguretat lingüística en l'ús d'una varietat dialectal central respecte del procés de normativització lingüística i de difusió de les variants considerades com a prestigioses, que estudiar la seguretat en l'ús d'una varietat geogràfica que ocupa una posició perifèrica dins d'aquest procés, com ara el francés a la comunitat valona de Bèlgica o també al Quebec. I està clar que la llengua catalana presenta al País Valencià aquesta doble condició de llengua minoritzada situada, a més, en una zona perifèrica que ocupa una posició secundària en el procés de normativització. Mentre que quan es parla de seguretat o d'inseguretat lingüístiques d'una llengua majoritària en un context monolingüe els factors que intervenen es refereixen bàsicament a les variants lingüístiques prestigiades socialment dins d'un

procés de mobilitat social, quan es parla de la seguretat o la inseguretat lingüístiques en una llengua minoritzada intervenen a més altres factors relacionats amb el procés de normativització, les relacions de prestigi entre les varietats dialectals o la influència de la llengua majoritària.

8.1 El test de seguretat lingüística[891]

Els test de seguretat lingüística consta de 33 estímuls lingüístics de caràcter morfosintàctic. S'han triat variables morfosintàctiques, tot seguint el model de López Morales (1979) i de Blas Arroyo (1993) perquè, com s'ha vist en el capítol dedicat al model de llengua,[892] el control dels parlants sobre l'ús de les variants de caràcter morfosintàctic té un nivell mitjà entre el control més reduït que té dels elements fonètics i la major consciència en l'ús de les variants lèxiques.

Per a la realització del test l'enquestador llegia en primer lloc les 33 parelles de frases de la primera part del test, repetint-les totes una vegada perquè no hi hagués cap dubte. Es tracta de frases curtes i redactades de manera que l'atenció dels entrevistats se centre sobre el fenomen a estudiar i no tinguen dificultats de discernir la variable lingüística sobre la qual es demana la seua opinió. En la lectura s'alternaven les variants més normatives o formals i les variants no normatives o menys formals sense seguir un patró fix per evitar les respostes estereotipades. Les instruccions que donava l'entrevistador deixaven ben clar que havien de jutjar quina de les produccions valoraven com a millor o més adequada, però que no es tractava de valorar la correcció o la incorrecció de les frases, ja que en molts casos totes dues frases eren igualment correctes des d'un punt de vista normatiu. També quedava clar que no es tractava d'un examen sobre els coneixements lingüístics, sinó de donar l'opinió sobre quines formes lingüístiques eren preferibles. La segona part del test, que es realitzava després d'un breu descans d'uns 5 o 10 minuts, consta de 33 parelles de frases diferents de les de la primera part, però que contenen les mateixes variables lingüístiques. En aquesta ocasió els entrevistadors explicaven als alumnes que havien d'assenyalar les formes que empraven habitualment, i es tornava a insistir que no es tractava d'un examen, ja que en molts casos les dues variables lingüístiques eren igualment correctes. També s'alternava de manera aleatòria

[891] Els treballs citats estudien la *inseguretat lingüística*. És evident que la seguretat i la inseguretat són les dues cares de la mateixa moneda, i que anomenar el fenomen d'una o altra manera és una qüestió de perspectiva.

[892] *Supra*, apartat 7.5.1, pàg. 453.

l'ordre de lectura de les frases amb variants més normatives o formals i les frases amb variants no normatives o menys formals per evitar les respostes estereotipades

L'estudi sobre la seguretat lingüística s'ha realitzat sobre una mostra de 143 alumnes que han estat classificats en cinc grups segons la primera llengua i el programa educatiu que segueixen. Quatre d'aquests grups són pràcticament idèntics als de l'estudi precedent sobre el model de llengua[893] però, a més, s'ha afegit un altre grup format pels alumnes de primera llengua castellana escolaritzats en el programa monolingüe (PIP bàsic) que afirmen parlar català bé o molt bé. Els grups d'alumnes tenen la composició següent :

a) Alumnes de primera llengua castellana escolaritzats en castellà[894] que afirmen parlar valencià bé o molt bé (n = 34 - 23.8% del total) ;

b) Alumnes catalanoparlants i bilingües familiars escolaritzats en castellà que només cursen en català l'assignatura valencià[895] (n = 14 - 9.8% del total) ;

c) Alumnes castellanoparlants escolaritzats en català[896] (n = 28 - 19.6% del total) ;

d) Alumnes bilingües familiars escolaritzats en català[897] (n = 34 - 23.8% del total) ;

e) Alumnes catalanoparlants escolaritzats en català[898] (n = 33 - 23.1% del total).

A partir dels resultats del test s'ha elaborat un índex general de seguretat lingüística i altres índexs més específics per tal d'aprofundir en l'estudi d'aquest fenomen. L'índex general de seguretat lingüística és el percentatge de coincidències

---

[893] *Supra*, apartat 7.5.2, pàgs. 454-455. En els quatre grups coincidents hi ha 109 alumnes, front als 112 entrevistats per a l'estudi del model de llengua. La diferència és deguda al fet que hi ha 3 alumnes d'aquests grups que no van assistir a classe el dia en què es va realitzar el test de seguretat lingüística.

[894] Són alumnes escolaritzats en el que nosaltres hem anomenat PIP bàsic.

[895] Són alumnes del PIP bàsic. Cal recordar, però, que tots els alumnes d'aquest grup utilitzen familiarment la llengua catalana, cosa que no passa, per exemple, amb els alumnes bilingües familiars escolaritzats en català. Són, doncs, alumnes que tenen molt de contacte amb el model de llengua tradicional de la comarca.

[896] Són alumnes del programa que hem anomenat PIP bilingüe i del PIL.

[897] Són també alumnes escolaritzats en el PIP bilingüe i en el PIL.

[898] Es tracta d'alumnes del PIP bilingüe, del PIL i del PEV.

entre les realitzacions que els enquestats consideren com a millors o preferibles i les realitzacions que produeixen habitualment. En aquest índex únicament es tenen en compte els acords entre les realitzacions habituals i les considerades com a preferibles, però sense valorar si aquestes coincidències segueixen o no les formes sancionades com a preferibles o preceptives per la normativa. És per això que s'han elaborat uns altres índexs que ajuden a analitzar les tendències dins de la seguretat o la inseguretat lingüístiques. Per a elaborar aquests nous índexs, primer s'han classificat els ítems en grups segons que es referesquen a : 1) variants lingüístiques normatives o no normatives ; 2) variants lingüístiques que són acceptables normativament però que tenen un grau diferent de formalitat ; 3) Variants lingüístiques normatives pròpies de la varietat dialectal valenciana o variants normatives pròpies d'altres varietats geogràfiques.

Una vegada classificades les variables lingüístiques del test de seguretat s'han calculat les tendències de la seguretat o de la inseguretat dins de cada grup de variables lingüístiques a partir de quatre índexs :

a) El percentatge de coincidències (seguretat) quan es valora com a preferible la forma normativa (o més formal, o pròpiament valenciana) i s'utilitza, a més, aquesta mateixa forma.

b) El percentatge de coincidències (seguretat) quan es valora com a preferible la forma no normativa (o menys formal, o no valenciana) i s'utilitza, a més, aquesta mateixa forma.

c) El percentatge de discordances (inseguretat) quan es valora com a preferible la forma normativa (o més formal, o pròpiament valenciana) però s'usa la forma no normativa (o menys formal, o no valenciana) ;

d) El percentatge de discordances (inseguretat) quan es considera preferible la forma no normativa (o menys formal, o no valenciana) però s'afirma utilitzar la forma normativa (o més formal, o pròpiament valenciana).

En l'apartat d'interpretació dels resultats es distingeixen dos tipus d'anàlisi : 1) l'anàlisi global (per al conjunt de les variables o per al conjunt de les variables de

cadascun dels tres grups)[899] del resultat a partir dels índexs esmentats anteriorment ; 2) l'anàlisi de les respostes a cada ítem, que permet valorar sobre cadascuna de les variables estudiades : a) la seguretat lingüística ; b) el grau de coneixement o d'acceptació ; c) l'ús que recorden fer els alumnes. També es relacionaran aquests resultats amb les variables sociolingüístiques més importants de l'estudi.[900]

8.1.1 Les variables lingüístiques

En aquest apartat es presenten les variables lingüístiques que s'han inclòs en el test sobre la seguretat lingüística.[901] Algunes d'aquestes variables també han estat estudiades en el capítol dedicat al model de llengua, cosa que permet comparar l'ús arreplegat en l'enquesta sobre el model de llengua amb l'ús que els alumnes diuen que fan d'aquestes mateixes variables lingüístiques. Atés el caràcter divers de les variables, es presenten en tres subapartats corresponents als tres grups que s'han vist en l'apartat anterior :

a) Les variables lingüístiques en què es pot establir una oposició entre la forma normativa i la forma no normativa (23 variables). S'ha de tenir present que aquesta oposició implica gairebé sempre un nivell diferent de formalitat, i de vegades també pot interpretar-se com l'oposició entre una forma tradicional de la comarca i una forma d'una altra procedència geogràfica ;

b) Aquelles variables que són totes dues normatives i l'oposició s'ha de formular des del punt de vista de la major o menor formalitat (8 variables). S'ha de remarcar que les variants menys formals són també les d'ús tradicional en la comarca, per la qual cosa l'oposició real seria : +formal -tradicional *vs*. -formal +tradicional ;

c) Les variables que són totes dues normatives i l'oposició es planteja perquè cadascuna de les formes és usada habitualment en una varietat geogràfica diferent, normalment valencià *vs*. català central (2 variables).

---

[899] Com s'ha dit, els grups són : a) variables que enfronten formes normatives a les no normatives corresponents ; b) variables que enfronten variants formals a d'altres de col·loquials ; c) variables que enfronten formes valencianes a formes d'altra procedència dialectal.

[900] L'anàlisi de les respostes a cada ítem és bastant extensa i, en general, confirma els resultats de l'anàlisi global. D'altra banda, és molt interessant per a conéixer quina és la seguretat i quines tendències segueix en cadascuna de les variables estudiades. És per això que s'ha decidit incloure-la en un apèndix.

[901] Es pot consultar el test sencer en l'annex a la seguretat lingüística. En la figura 1 hi ha el qüestionari llegit per l'entrevistador, i en les figures 2 i 3 hi ha els fulls de resposta en què contestaven els alumnes.

En cada cas es presenta el fenomen lingüístic i, entre parèntesis, les dues formes que es proposen a la consideració dels enquestats, ordenades segons : 1) forma normativa / forma no normativa ; 2) variant més formal / variant menys formal ; 3) variant normativa valenciana / variant normativa no valenciana. Per últim hi ha dos exemples (ordenats aleatòriament) que corresponen als enunciats de la primera part del test de seguretat lingüística.

Formes normatives *vs.* formes no normatives

3) **L'adverbi de posició *davall* (*davall / baix*)**
Es va amagar davall la taula.
Es va amagar baix la taula.

4) **L'adverbi de manera (*així / aixina*)**
Aixina és com ho has de fer.
Així és com ho has de fer.

5) **Combinacions del datiu *li* amb pronoms de complement directe (*li la / se la*)**
Pren la cartera i, en arribar a casa, li la dones a la mare.
Pren la cartera i, en arribar a casa, se la dones a la mare.

6) **Ús del pronom adverbial de tercera persona *en* en funció de complement directe (*en* / ∅)**
Vols aigua ? No vull.
Vols aigua ? No en vull.

7) **Ús pleonàstic del pronom *en* amb el verb *haver-hi* (*hi ha / n'hi ha*)**
En la classe només n'hi ha una pissarra.
En la classe només hi ha una pissarra.

8) **Concordança del verb *haver-hi* (*hi havia / hi havien*)**
Hi havien moltes persones esperant-te.
Hi havia moltes persones esperant-te.

9) **Ús del pronom adverbial *hi* en funció de complement circumstancial de lloc (*hi* / ∅)**
A la platja ? No, no vull anar.

A la platja ? No, no hi vull anar.

10) **Morfologia del pronom datiu de tercera persona plural *els* (*los / lis*)**
Demà és l'aniversari de les nenes. Pense regalar-los un llibre.
Demà és l'aniversari de les nenes. Pense regalar-lis un llibre.

11) **L'adverbi de quantitat *gens* (*gens / res*)**
La teua actitud no m'agrada res.
La teua actitud no m'agrada gens.

12) **La conjunció final *perquè* (*perquè / per a què*)**
T'he cridat perquè em faces companyia.
T'he cridat per a què em faces companyia.

13) **Ús del verb *ser* amb valor locatiu (*ser / estar*)**
Mare ! On són les sabatilles ?
Mare ! On estan les sabatilles ?

14) **Ús de la perífrasi d'obligació personal *haver de* + infinitiu (*haver de / tenir que*)**
Pere, tindries que tenir més cura amb les coses que dius.
Pere, hauries de tenir més cura amb les coses que dius.

15) **Ús abusiu de la perífrasi d'imminència (*agafaré / vaig a agafar*)**
Demà vaig a agafar la bicicleta i a perdre'm per la carretera.
Demà agafaré la bicicleta i em perdré per la carretera.

16) **Ús de la preposició *de* davant de la conjunció *que* (∅ + *que / de* + *que*)**
Estic fart de que no em faces cas !
Estic fart que no em faces cas !

17) **Ús de la preposició *a* davant dels topònims (*a* + topònim / *en* + topònim)**
Jo treballe en Mutxamel.
Jo treballe a Mutxamel.

18) **Expressió de la probabilitat (*deure* / *condicional* o *futur*)**
Qui devia ser l'home que va vindre ahir ?
Qui seria l'home que va vindre ahir ?

19) **Ús de les preposicions *a* i *en* davant d'infinitiu (*a* + infinitiu / *en* + infinitiu)**

Tenim molta pressa. No tardes en venir.

Tenim molta pressa. No tardes a venir.

20) **Concordança del participi passat (concordança / no concordança)**[902]

Porte tot el dia buscant-la i no l'he vista.

Porte tot el dia buscant-la i no l'he vist.

22) **Ús del pronom *hi* en els verbs de percepció (*no m'hi veig / no em veig*)**

No m'hi veig gens.

No em veig gens.

23) **Ús de *lo* neutre (*el / lo*)**

Lo que dius no m'agrada.

El que dius no m'agrada.

26) **Canvi de gènere del mot *costum* (*el costum / la costum*)**

Tenim el costum de jugar un partit de futbol després de classe.

Tenim la costum de jugar un partit de futbol després de classe.

28) **Plural del substantiu *dilluns* (*dilluns / dillunsos*)**

Els dillunsos m'alce ben enfadat.

Els dilluns m'alce ben enfadat.

31) **Ús de la preposició *a* davant de complement directe (∅ + CD / *a* + CD)**

Vam portar a la iaia a l'hospital.

Vam portar la iaia a l'hospital.

---

[902] El fenomen de la concordança del participi passat es col·loca en l'apartat d'oposició entre formes normatives i formes no normatives perquè Fabra mateix afirma que "és recomanable (si no obligatori) de fer concordar el participi passat amb el complement directe quan aquest és un pronom personal feble de tercera persona" (1933[7]: 96). En una altra obra gramatical Fabra assenyala que aquesta recomanació s'ha de seguir sobretot quan es tracta del pronom *la*, com és el cas que ací s'estudia (Fabra, 1984[11]: 67). A més, aquest ús es correspon amb el tradicional del parlar valencià i de la comarca estudiada, encara que hi ha indicis que a la ciutat d'Alacant la construcció està perdent-se (Segura, 1996: 95). Malgrat que la normativa vigent és molt clara en considerar preferible (si no obligatòria) la realització d'aquesta concordança, som conscients que en l'actualitat la construcció està declinant, i que hi ha gramàtics que interpreten que es tracta només d'una recomanació (Solà, 1982[3]: 57-86 ; Badia, 1994 : 683-684).

Variants més formals (i menys tradicionals) *vs.* variants menys formals (i més tradicionals)

1) **Infinitiu de *venir* (*venir / vindre*)**
Qui va vindre ahir pel matí ?
Qui va venir ahir pel matí ?

2) **Forma reforçada o sense reforçar de l'adjectiu demostratiu de proximitat (*aquest / este*)**
Este és el moneder que vaig trobar ahir.
Aquest és el moneder que vaig trobar ahir.

21) **Ús del pretèrit perfet simple i del perifràstic (*anares / vas anar*)**
Tu anares després-d'ahir al mercat ?
Tu vas anar després-d'ahir al mercat ?

24) **Morfologia de l'imperfet de subjuntiu (*parlasses / parlares*)**
El teu problema tindria solució si parlasses amb l'alcalde.
El teu problema tindria solució si parlares amb l'alcalde.

25) **Infinitiu de *veure* (*veure / vore*)**
Ara veurem els aspectes més importants del problema.
Ara vorem els aspectes més importants del problema.

30) **Forma d'alguns ordinals (*setè / sèptim*)**
Al sèptim dia, Déu va descansar.
Al setè dia, Déu va descansar.

32) **El pronom personal feble de segona persona plural (*us / vos*)**
En això que dieu, vos done la raó.
En això que dieu, us done la raó.

33) **El present de subjuntiu de la tercera conjugació incoativa (*servesca / servisca*)**
Per a què vols que servisca això ?
Per a què vols que servesca això ?

Formes normatives valencianes *vs.* formes normatives no valencianes

27) **Plural dels mots amb restitució d'una *–n–* etimològica (*hòmens / homes*)**

Eixos homes treballen al port.

Eixos hòmens treballen al port.

29) **L'adjectiu o el pronom possessiu de primera persona femení (*meua / meva*)**

No toques la meva moto.

No toques la meua moto.

8.2 Anàlisi global de la seguretat lingüística

L'índex general de seguretat lingüística del total de 33 variables estudiades[903] és del 65.99%, i la inseguretat, per tant, del 34.01%.[904] Dit en altres mots, els alumnes enquestats consideren que les realitzacions que fan del conjunt de variables estudiades coincideixen amb les formes preferibles en aproximadament dos terços de les variables, i no coincideixen en una mica més d'un terç. A primera vista sembla un índex de seguretat mitjà-alt, però es tracta d'una valoració relativa que no es pot extrapolar a la seguretat lingüística general, sinó que tan sols serveix per a comparar aquest índex segons els grups d'alumnes i les diferents variables de l'estudi.[905] Els valors de l'índex de seguretat lingüística, que es poden veure representats en el gràfic 1, tenen una distribució aproximadament normal, cosa que confirma l'anàlisi estadística.[906]

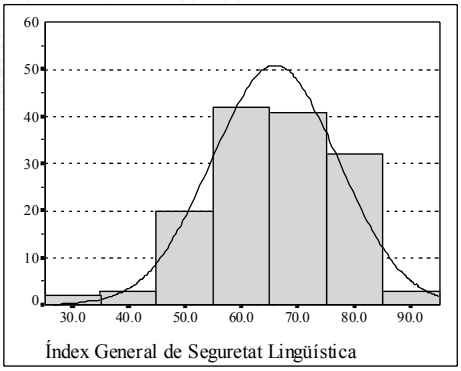

gràfic 1 : distribució de l'índex de seguretat lingüística

[903] Cal recordar que en aquest índex general de la seguretat lingüística no es té en compte la coincidència o no de la seguretat amb les variants normatives o més formals.

[904] Aquest índex correspon a la mitjana aritmètica dels percentatges de seguretat de cada alumne (percentatge de coincidències entre formes preferides i formes utilitzades). Els valors d'aquest índex poden anar del 0% al 100%. El valor mínim de la seguretat és del 27.27% i el valor màxim del 93.94%, amb una desviació estàndard d'11.209. Cal comentar que per a obtenir aquest índex s'ha fet prèviament un procés d'imputació consistent a substituir els valors perduts en les variables que expressen la seguretat (corresponents als alumnes que no havien contestat quina era la forma preferida o la forma utilitzada en alguna variable) per la mitjana aritmètica de la sèrie arredonida sense decimals. Es poden consultar els estadístics descriptius en la figura 4 de l'annex a la seguretat lingüística.

En el gràfic 2 es poden apreciar les desigualtats en l'índex general de seguretat lingüística entre els diferents grups de l'anàlisi. S'hi observa que les medianes dels grups d'alumnes es troben totes entre el 60% i el 70%, però que la distribució dels valors del grup de primera llengua catalana escolaritzat en els programes bilingües es troba més esbiaixada cap als valors inferiors que la resta de grups. Així mateix, també s'observa una certa heterogeneïtat de la dispersió de la seguretat lingüística entre els grups, apreciable en les diferències de longituds de les caixes (amplitud interquartílica) dels grups. El gràfic de caixes també mostra l'existència de tres casos amb valors atípics que convé eliminar de l'estudi.[907]

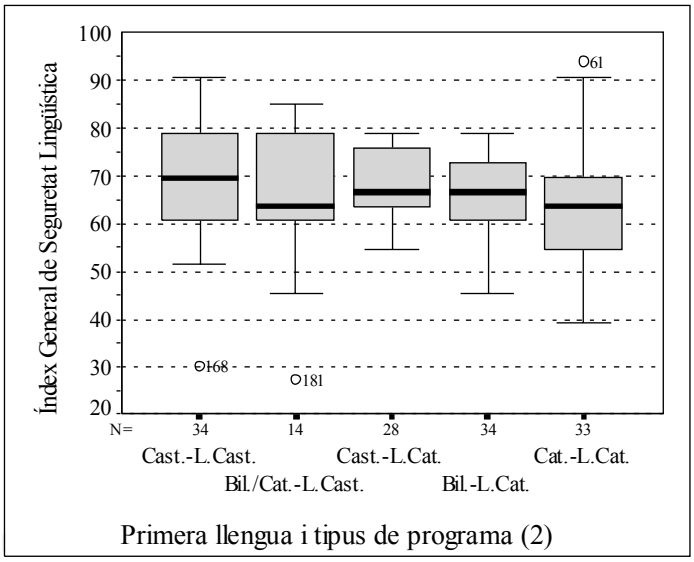

gràfic 2 : distribució de l'índex de seguretat lingüística per als diferents grups d'alumnes

L'anàlisi estadística demostra l'existència de diferències estadísticament significatives entre els grups (p = 0.0380), i la comparació entre grups *a posteriori* les confirma (p = 0.0043) entre els alumnes de primera llengua castellana del programa monolingüe, que són els més segurs, i els alumnes de primera llengua catalana dels programes bilingües, que són els més insegurs.[908]

---

[905] Aquesta apreciació és nostra, i fa referència únicament a la seguretat relativa dins del conjunt de variables estudiades. La justifiquem perquè si es divideix la seguretat en 5 trams, els valors baixos anirien del 0% al 20%, els valors mitjans-baixos del 20% al 40% ; els valors mitjans del 40% al 60%, els valors mitjans-alts del 60% al 80%, i els valors alts entre el 80% i el 100% de seguretat. Una altra interpretació més intuïtiva podria opinar que una inseguretat d'aproximadament un terç és elevada, però en fer aquesta valoració s'hauria de tenir en compte la naturalesa de les variables contrastades. En realitat aquesta mesura és un índex relatiu que només serveix per a valorar la seguretat (o inseguretat) relativa entre els diferents grups i per a les diferents variables de l'estudi.

[906] El valor de la probabilitat exacta en el test de Kolmogorov - Smirnov és p = 0.39270. Es pot veure l'anàlisi estadística en la figura 5 de l'annex a la seguretat lingüística.

[907] No es tindran en compte aquests alumnes en les anàlisis estadístiques que són sensibles a la presència de valors anòmals (anàlisi de variància), i per això s'han exclòs de l'apartat dedicat a l'anàlisi global de la seguretat lingüística. En canvi, sí que es consideraran en estudiar les tendències de la seguretat lingüística per a cadascuna de les variables que hi ha en l'apèndix a la seguretat lingüística.

[908] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 6 de l'annex a la seguretat lingüística. Com que no es dóna el supòsit d'homogeneïtat de les variàncies i no s'ha trobat cap transformació matemàtica que permeta

Aquests resultats presenten punts de contacte amb els que va obtenir Blas Arroyo en la seua investigació,[909] ja que la inseguretat en l'ús lingüístic –en aquest cas referit a la llengua catalana– està relacionada amb la condició bilingüe dels subjectes.

S'ha comprovat la relació entre la seguretat lingüística global dels alumnes i les altres variables sociolingüístiques de l'estudi. Els resultats obtinguts es presenten en la taula següent :[910]

FACTOR	**SEGURETAT LINGÜÍSTICA**		**COMPARACIONS ENTRE GRUPS ($p < 0.05$)**[912]
	F – t - r[911]	**Significat F – t– r**	
Sexe	t = -0.32	p = 0.750	–
Classe social	$F_{3,136} = 0.7707$	p = 0.5123	–
Programa educatiu	$F_{3,136} = 4.8350$	p = 0.0031	PEV - PIP bàsic
Primera llengua	$F_{2,137} = 4.2956$	p = 0.0155	català - castellà
Llengua als pares	$F_{3,136} = 3.7581$	p = 0.0124	–
Competència oral en català	$F_{2,137} = 1.0153$	p = 0.3650	–
Ús del català	$F_{4,135} = 2.0162$	p = 0.0957	–
Adscripció grup lingüístic	$F_{2,137} = 9.8649$	p = 0.0001	català - resta de grups
Llengua preferida	$F_{2,137} = 3.7776$	p = 0.0253	català - igual català que castellà
Lloc de residència	$F_{2,137} = 0.8304$	p = 0.4382	–
Llengua de l'entorn	$F_{2,137} = 1.0988$	p = 0.3362	–

complir-lo, s'ha utilitzat la prova *H* de Kruskal-Wallis, i s'han realitzat les comparacions entre grups *a posteriori* emprant la prova *U* de Mann-Whitney, amb l'ajustament de Bonferroni (que impedeix acceptar diferències amb una probabilitat superior a 0.005). Cal assenyalar que, de tota manera, els resultats obtinguts amb les proves d'estadística no paramètrica són semblants als que s'obtenen amb l'estadística paramètrica (anàlisi de la variància d'un factor).

[909] *Supra*, pàg. 731.

[910] Cal recordar que en les ciències socials és habitual considerar estadísticament significatives les probabilitats inferiors a 0.05 (es pot observar aquesta dada en la columna titulada "Significat F – t– r"). Es poden consultar les anàlisis estadístiques completes i els estadístics descriptius en la figura 7 de l'annex a la seguretat lingüística.

[911] S'ha utilitzat la prova *t* de Student amb les variables independents dicotòmiques, l'anàlisi de la variància d'un factor amb les variables independents categòriques i la correlació de Pearson amb les variables independents quantitatives.

[912] El grup que apareix en primer lloc és el que presenta un índex general de seguretat lingüística menor.

FACTOR	SEGURETAT LINGÜÍSTICA		COMPARACIONS ENTRE GRUPS ($p < 0.05$)[912]
	F – t - r [911]	Significat F – t– r	
Tipus de motivació	$F_{2,132} = 3.6963$	$p = 0.0274$	–
ISIE[913]	$r = -0.2256$	$p = 0.007$	–
Coeficient de Bilingüitat	$r = -0.2752$	$p = 0.001$	–
Actitud envers el català	$r = -0.1452$	$p = 0.087$	–
Percepció de la unitat del català	$r = -0.1703$	$p = 0.046$	–
Percepció de la vitalitat etnolingüística general	$r = -0.0570$	$p = 0.540$	–

taula 1 : relació entre l'índex general de seguretat lingüística i altres variables

La informació presentada en la taula precedent permet comprovar que mentre les variables socials més generals (sexe i classe social) no semblen estar relacionades amb la seguretat lingüística general en el nostre context, sí que ho estan, en canvi, algunes variables sociolingüístiques que són, d'una o altra manera, índexs de catalanitat lingüística o d'identitat valenciana. La manca de relació dels factors sexe i classe social amb la seguretat lingüística pot ser deguda al fet que s'estudia la seguretat en l'ús d'una llengua minoritzada, en què la seguretat lingüística no està relacionada –o en tot cas, no ho està en el context que estudiem– amb la mobilitat social. La condició de llengua minoritzada explicaria, per contra, les relacions entre la seguretat lingüística en l'ús de la llengua catalana i les variables que s'han considerat índexs de catalanitat lingüística o d'identitat valenciana. Aquesta relació va en el mateix sentit : són els alumnes d'una major catalanitat lingüística o d'una major identitat valenciana[914] els que presenten una menor seguretat lingüística en l'ús de la llengua catalana.

S'ha vist en l'anàlisi del gràfic 2 que el grup de llengua catalana escolaritzat en els programes bilingües és el que presenta l'índex de seguretat més baix, però que, en tot cas, les desigualtats entre els diferents grups d'alumnes no són molt intenses. Els

[913] Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola (*supra*, apartat, 3.6, pàg. 138).

[914] Es tracta dels alumnes que assisteixen als programes educatius que utilitzen el català com a primera llengua, els que tenen com a primera llengua el català i l'utilitzen en la relació amb els pares, els que s'autoconsideren principalment catalanoparlants i expressen la seua preferència per aquesta llengua, els que manifesten tenir una motivació integradora en l'aprenentatge del català, els que tenen una identitat valenciana –mesurada amb l'Índex Subtractiu d'Identitat Espanyola– més acusada, els que s'acosten més a l'equilibri lingüístic entre el català i el castellà i els que perceben amb més claredat la pertinença de la varietat valenciana al diasistema comú de la llengua catalana.

resultats arreplegats en la taula 1 són coherents amb aquesta interpretació, ja que hi ha diferències no massa intenses, però que no són degudes a l'atzar, i sempre van en el mateix sentit : són els alumnes més catalanitzats lingüísticament i més compromesos amb la seua llengua i cultura els que presenten uns índexs inferiors de seguretat lingüística.[915]

8.2.1 Les tendències dins de la seguretat lingüística

Per a analitzar les tendències generals de la seguretat –és a dir, si la seguretat es dóna a favor de les formes més correctes o més formals–, i de la inseguretat –que lògicament hauria de donar-se sobretot en el sentit d'identificar les formes més correctes (o més formals) i utilitzar les més informals, però que també pot aparéixer en el sentit contrari–, cal tenir en compte si les formes que s'avaluen són acceptades per la normativa o no ho són. És per això que es realitzaran tres anàlisis de les tendències de la seguretat : una a partir de les formes considerades normatives enfront de les paral·leles que no ho són ; una altra de les parelles de variants que essent totes dues normatives presenten diferències en el nivell de formalitat ; i una tercera de les parelles de variables que són normatives però que representen varietats geogràfiques diferents.

8.2.1.1 Anàlisi de les formes normatives *vs.* les formes no normatives

En el gràfic 3 es pot observar[916] que en el cas de les 23 variables en què es pot establir una oposició entre formes normatives i formes no normatives la seguretat global, que és la suma de les alçades de les dues primeres columnes, arriba a un 63.7%, amb un lleuger predomini de la seguretat lingüística en l'ús de les formes no normatives (34.2%) sobre la seguretat basada en l'ús de les formes normatives (29.4%). L'índex d'inseguretat (suma de l'alçada de la tercera i la quarta columnes) és del 36.3%, i en

---

[915] Per al cas de les variables independents dicotòmiques o categoritzades es poden consultar les mitjanes aritmètiques de cada grup en les anàlisis estadístiques de la figura 7 de l'annex. En el cas de les variables quantitatives, s'observa que la intensitat de les correlacions és baixa en tots els casos –cosa que indica que les diferències, si bé existeixen i no són degudes a l'atzar tampoc no són intenses– i de signe negatiu –que indica que a mesura que augmenten els valors de la variable independent (sempre en el sentit d'una major catalanitat lingüística o identitat valenciana) disminueix la seguretat lingüística.

[916] Les etiquetes de les columnes s'interpreten fàcilment si es té present que primer es fa referència a la valoració de la forma lingüística i en segon lloc a l'ús que se'n fa. Per tant, "Segur : +N+N" es refereix al percentatge de casos en què l'alumnat considera preferible la forma normativa i la utilitza ; "Segur : -N-N" es refereix al percentatge de casos en què l'alumnat considera preferible la forma no normativa i la utilitza ; "Insegur : +N-N" indica el percentatge de casos en què es considera preferible la forma normativa però s'usa la no normativa ; i "Insegur : -N+N" indica el percentatge de casos en què es considera preferible la forma no normativa però s'usa la normativa.

aquest cas predomina el sentit més lògic de la inseguretat (valorar com a preferible la forma normativa però recordar l'ús de la no normativa) amb un 25.1%, sobre l'altre sentit possible de la inseguretat (11.3%).

La suma dels percentatges de les columnes primera i tercera dóna idea de l'aprenentatge (conscient) o l'assimilació (inconscient) de les variants normatives, ja que expressa la preferència per aquestes. Així, es pot concloure que l'alumnat considera preferibles aquestes variants enfront de les paral·leles que no s'ajusten a la norma del català només en un 54.5% dels casos, percentatge que cal valorar com a reduït. Si es compara aquest percentatge entre els diversos grups d'alumnes de l'estudi es comprova que no hi ha diferències estadísticament significatives pel que fa a les preferències per les formes normatives enfront de les formes no normatives ($F_{4,\ 135} = 0.5115$; $p = 0.7274$).[917]

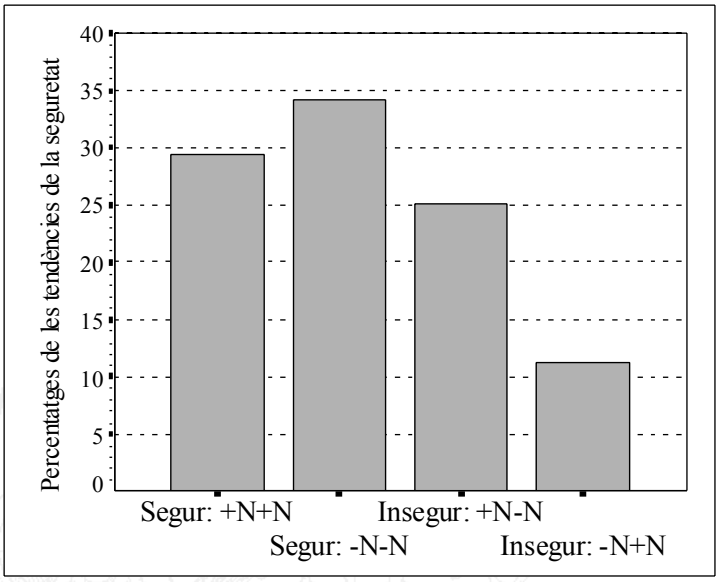

gràfic 3 : mitjana dels percentatges de les tendències de la seguretat lingüística en els ítems en què hi ha l'oposició entre una variable normativa i una de no normativa.

[917] Es pot consultar l'anàlisi estadística –que inclou els estadístics descriptius– en la figura 8 de l'annex a la seguretat lingüística. Els percentatges d'alumnes de cada grup que consideren preferibles les formes normatives són : castellanoparlants escolaritzats en el programa monolingüe : 52.0422 ; bilingües familiars i catalanoparlants escolaritzats en el programa monolingüe : 52.8428 ; castellanoparlants escolaritzats en els programes bilingües : 55.7453 ; bilingües familiars escolaritzats en els programes bilingües : 55.7545 ; catalanoparlants escolaritzats en els programes bilingües : 55.2989. Com es pot comprovar, els alumnes dels programes bilingües tenen un percentatge de coneixement de la normativa una mica superior, però en tot cas les diferències entre els grups cal valorar-les com a reduïdes, i l'anàlisi de dades confirma que no són estadísticament significatives.

A partir de la informació sintetitzada en el gràfic 4 es poden comprendre les tendències que segueixen la seguretat i la inseguretat lingüístiques en aquest conjunt de variables entre els diferents grups d'alumnes. L'anàlisi estadística ajudarà a valorar la intensitat i la significació de les diferències que mostra el gràfic.[918] En primer lloc és evident que els diferents grups d'alumnes presenten uns perfils bastant semblants pel que fa a les tendències de seguretat o inseguretat en l'ús de les variables lingüístiques en què hi ha una oposició entre una variant normativa i una de no normativa, cosa que confirma l'afirmació que s'acaba de fer en el sentit que no hi ha diferències importants entre els grups d'alumnes pel que fa a les preferències per les formes normatives enfront de les normes no normatives.

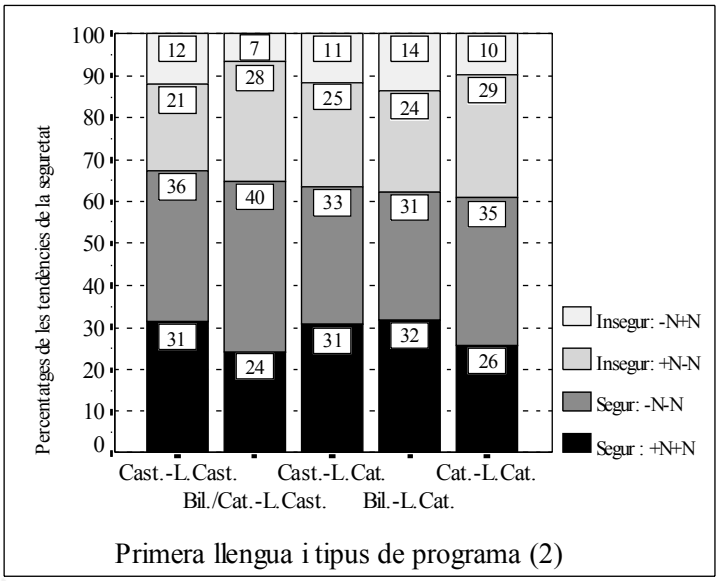

gràfic 4 : percentatges de les tendències de la seguretat en l'ús de les variants normatives (o no normatives) segons els diferents grups d'alumnes

Si es fila més prim s'hi veu que hi ha dos grups d'alumnes (els catalanoparlants escolaritzats en català, i els bilingües i catalanoparlants escolaritzats en castellà) que presenten una menor seguretat en l'ús de les formes normatives.[919] Alhora, s'observa que mentre aquest darrer grup destaca per la major seguretat en l'ús de les formes no normatives (segur : -N-N), el grup d'alumnes de primera llengua catalana escolaritzat en el programes bilingües és el que presenta un grau superior d'inseguretat, sobretot en el sentit que coneix les formes normatives però utilitza les no normatives (insegur : +N-N). Cal recordar que adés,[920] en analitzar globalment la seguretat lingüística, s'ha arribat a la conclusió que els alumnes de primera llengua catalana dels programes bilingües eren els

[918] L'anàlisi estadística pot consultar-se en la figura 9 de l'annex a la seguretat lingüística. Les freqüències de la taula de contingència són la suma de les contestacions dels alumnes de cada grup en cadascuna de les tendències de la seguretat lingüística.

[919] És a dir, els percentatges de la tendència primera (Segur : +N+N) són menors que en la resta de grups.

[920] *Supra*, pàg. 743.

que presentaven un índex més elevat d'inseguretat. Ara hi ha evidències que permeten afegir que la major part d'aquesta inseguretat es manifesta en l'ús de les formes no normatives, que són formes col·loquials d'ús tradicional, malgrat que coneixen les corresponents variants normatives.

La lectura conjunta d'aquestes tendències té una lògica clara : els alumnes amb una condició lingüística més decantada envers el català són els que tenen més contacte amb el model de llengua tradicional i una tendència major a usar les formes col·loquials tradicionals ; en el cas dels alumnes escolaritzats en els programes bilingües aquest fet els produeix una certa inseguretat, ja que tenen un millor coneixement de la normativa lingüística, mentre que per als alumnes escolaritzats en els programes monolingües en castellà el menor coneixement de la norma implica una major seguretat en l'ús de les formes col·loquials no normatives.

Cal destacar que malgrat que les diferències entre els grups que apareixen reflectides en el gràfic 4 són reduïdes, l'anàlisi de dades confirma que considerades globalment són estadísticament significatives ($p < 0.00001$), i l'anàlisi dels residus estandarditzats i ajustats permet assegurar que les diferències entre els grups que s'han comentat tampoc no són degudes a l'atzar.

Anàlisi de correspondències

L'anàlisi que s'acaba de presentar ha permés explicar, almenys parcialment, les relacions entre les dues variables (grups d'alumnes segons la primera llengua i el programa educatiu i tendències de la seguretat o la inseguretat lingüística) de la taula de contingència. Ara, ens proposem investigar aquesta relació més a fons per mitjà de l'anàlisi de correspondències. Així es podrà aprofundir en l'estudi de les associacions entre les categories de les variables i explicar les causes d'aquestes relacions.[921]

[921] Els resultats complets de l'anàlisi de correspondències s'han inclòs en la figura 10 de l'annex a la seguretat lingüística. La solució de dues dimensions demanada en l'anàlisi de correspondències permet explicar una quantitat plenament satisfactòria (el 99.2%) de la inèrcia total. La inèrcia aportada pel primer factor (79.1%) és superior a l'aportada pel segon factor (20.1%), situació que és totalment normal.

L'anàlisi del gràfic 5 (on hi ha representades conjuntament les puntuacions de les diferents modalitats de les files i de les columnes)[922] i dels resultats de l'anàlisi de correspondències permet formular les conclusions següents :

a) El grup d'alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (g3) és el que es troba més a prop de l'origen de coordenades (centroide). Per tant, aquest grup és el que més s'assembla a un grup "mitjà" amb una distribució de les tendències de la seguretat que coincidís amb el conjunt dels alumnes.[923]

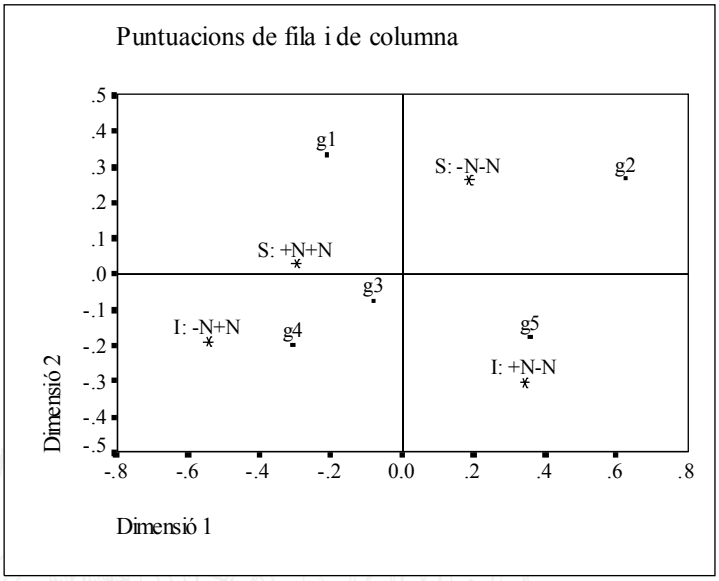

gràfic 5 : gràfic conjunt de les puntuacions de files i de columnes de l'anàlisi de correspondències per a les variables en què hi ha oposició entre formes normatives i formes no normatives

b) Pel que fa a les associacions entre les modalitats de les dues variables, es pot observar en el gràfic :

b.1) És molt clara la proximitat entre el grup d'alumnes catalanoparlants dels programes bilingües (g5) i la modalitat de la inseguretat consistent a jutjar com a preferibles les formes normatives però emprar habitualment les formes tradicionals no normatives (I : +N-N).[924]

---

[922] S'han simplificat les etiquetes de les categories dels grups d'alumnes per millorar la lectura del gràfic. Així, les etiquetes g1, g2, etc. signifiquen grup 1, grup 2, i així successivament, i fan referència als diferents grups de la variable GRP_TIP2 (Primera llengua i tipus de programa (2)). Els significats són : g1 : alumnes castellanoparlants del programa monolingüe (PIP bàsic) ; g2 : alumnes bilingües i catalanoparlants del programa monolingüe (PIP bàsic) ; g3 : alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (PIP bilingüe i PIL) ; g4 : alumnes bilingües dels programes bilingües (PIP bilingüe i PIL) ; g5 : alumnes de primera llengua catalana dels programes bilingües (PIP bilingüe, PIL i PEV).

[923] Cal fer notar, però, que aquest grup té una qualitat de representació una mica menor que la resta de grups. En general la qualitat de la representació dels grups d'alumnes és molt bona en tots els casos (igual o superior al 99.5%), però el grup g3 la té una mica menor (72.6%). Pel que fa a les tendències de la seguretat, totes tenen una qualitat de representació molt bona (la menor és del 98.3%). Cal recordar que les contribucions relatives *(contribution of dimensions to the inertia of each point)* permeten calcular la qualitat de la representació de cada modalitat (és la suma de les contribucions relatives de cada modalitat per a les dimensions que finalment es tenen en compte en l'anàlisi).

[924] Cal recordar que la proximitat entre les modalitats g5 i I : +N-N no s'ha d'interpretar com que aquesta tendència de la seguretat (I : +N-N) siga majoritària per als alumnes catalanoparlants dels programes bilingües (g5), sinó que el grup 5 és relativament més insegur en el sentit d'usar les formes tradicionals no normatives però valorar com a preferibles les normatives (I : +N-N) que l'alumne "mitjà".

b.2) La resta de veïnatges entre les modalitats de les variables no són tan evidents, però cal comentar-los. Així, és remarcable la relació entre el grup 2 (alumnes bilingües i catalanoparlants del programa monolingüe) i la seguretat en l'ús de les formes no normatives (S : -N-N), ja que aquesta modalitat és l'única que es troba relativament a prop del grup g2.

b.3) Un altra relació a destacar és que el grup 1 (alumnes castellanoparlants del programa monolingüe) es troba a prop de les dues tendències caracteritzades per la seguretat (S : +N+N i S : -N-N). Són, com ja s'ha vist, els alumnes que tenen menys dubtes, els més segurs.

b.4) El grup dels alumnes bilingües dels programes bilingües (g4) es troba relativament a prop de les dues tendències caracteritzades per l'ús de les variants normatives (S : +N+N i I : -N+N), però es troba més a prop de la darrera. Sembla, que aquest grups és, juntament amb el grup dels alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (g3), el que té major consciència de la utilització habitual de les variants normatives, encara que això li provoca de vegades inseguretat.

b.5) El grup dels alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (g3), el més relacionat amb la seguretat per l'ús de les variants normatives (S : +N+N).

c) També té interés l'anàlisi de les relacions entre les diferents modalitats dins de cadascuna de les variables de la taula de contingència :

c.1) Pel que fa a la variable referida als diferents grups d'alumnes es veu que, en general, les diferents categories o modalitats es troben molt separades en el gràfic les unes de les altres, cosa que indica que són grups que tenen comportaments relativament diferents pel que fa a les tendències de la seguretat lingüística entre variants normatives i no normatives. Únicament s'observa una proximitat relativa entre el grup 3 (alumnes castellanoparlants del programes bilingües) i el grup 4 (alumnes bilingües dels programes bilingües). Aquesta proximitat pot indicar que aquests dos grups són relativament semblants pel que fa a les tendències de la seguretat estudiades, encara que cal recordar que el grup 3 té una qualitat de representació una mica inferior a la resta de grups. Per tant, aquesta semblança només s'ha de considerar pel que fa a les dimensions estudiades, però no pot estendre's a altres aspectes.

c.2) Pel que fa a les relacions entre les diferents modalitats de la variable referida a les tendències de la seguretat, s'observa en el gràfic que es troben totes bastant

allunyades les unes de les altres, i només es pot assenyalar una proximitat relativa entre les tendències Segur : +N+N i Insegur : -N+N, que indica que són les que més s'assemblen entre si.

d) També cal interpretar les dimensions subjacents de l'anàlisi de correspondències, que ajudaran a explicar l'origen de les diferències i de les semblances descrites :

d.1) Les categories que contribueixen més a definir les puntuacions positives de la primera dimensió són els grups g2 (alumnes bilingües i catalanoparlants del programa monolingüe) i el g5 (alumnes catalanoparlants dels programes bilingües), i les tendències Insegur : +N-N i Segur : -N-N.[925] Fixem-nos que són els grups on hi ha alumnes de primera llengua catalana[926] i les tendències sobre la seguretat que es caracteritzen per l'ús (segur o insegur) de les variants no normatives, que solen ser les pròpies del valencià col·loquial. Les puntuacions negatives d'aquesta dimensió, amb contribucions absolutes menors, estan ocupades pels grups caracteritzats per ser de primera llengua castellana o bilingües (g1, g3 i g4) i per les tendències de la seguretat caracteritzades per l'ús (segur o insegur) de les formes normatives (Segur : +N+N i Insegur : -N+N). Per tant, aquesta primera dimensió es pot definir com al **contacte dels alumnes amb les variants lingüístiques col·loquials tradicionals**. Fixem-nos que hi ha altres grups d'alumnes que també tenen un contacte considerable amb la llengua catalana, però únicament a través de la institució escolar, que presenta un model lingüístic normatiu bastant allunyat del model de llengua tradicional. Aquesta dimensió és la que explica la major part de la variabilitat de la taula de contingència (79.1%), i la que millor explica els resultats de tots els grups d'alumnes a excepció dels alumnes castellanoparlants del programa monolingüe.

---

[925] Cal recordar que les contribucions absolutes *(contribution of row points to the inertia of each dimension)* representen el percentatge d'inèrcia que aporta una determinada modalitat respecte de la inèrcia total projectada sobre el factor. Per tant, indiquen les modalitats que més han intervingut en la definició dels factors. Els alumnes bilingües i catalanoparlants del programa monolingüe (g2) són el grup que presenta una inèrcia més elevada en la primera dimensió. Malgrat que aquest grup té una massa reduïda *(marginal profile* = 0.093), ja que és el que compta amb menor nombre d'alumnes, la seua contribució a la dimensió primera és la més elevada (0.360) perquè és el grup que presenta unes coordenades més extremes en aquesta dimensió. De fet, els grups que més contribueixen a la dimensió primera són, a més d'aquest, el grup 5 (0.295), que correspon als alumnes catalanoparlants del programa bilingüe i, ja a una certa distància, el grup 4, format pels alumnes bilingües del programa bilingüe (0.228).

[926] El grup 2 coincideix amb el grup d'alumnes catalanoparlants o bilingües escolaritzats en el programa monolingüe de l'estudi sobre el model de llengua. Malgrat que alguns d'aquests alumnes declaren que van aprendre a parlar al mateix temps el català i el castellà, s'ha pogut comprovar que la totalitat d'aquests alumnes utilitza habitualment en la família la llengua catalana, cosa que no ocorre, per exemple, en el grup 4 (alumnes bilingües dels programes bilingües).

d.2) Les contribucions absolutes més importants a la segona dimensió corresponen al grup d'alumnes castellanoparlants del programa monolingüe (g1) i a les tendències Segur : -N-N i Insegur : +N-N.[927] El contrast entre les tendències Segur : -N-N (amb coordenades positives) i Insegur : +N-N (amb coordenades negatives) és una oposició que es dóna bàsicament entre la valoració (o no) de la variant normativa com a preferible, ja que totes dues tendències es basen en la utilització de les formes tradicionals no normatives. En el gràfic 5 s'observa que les puntuacions positives en aquesta dimensió corresponen als grups d'alumnes escolaritzats en el programa monolingüe (g1 i g2) mentre que les puntuacions negatives corresponen als grups d'alumnes dels programes bilingües (g3, g4 i g5). Pensem, doncs, que aquesta segona dimensió oposa el programa educatiu monolingüe i la manca de consciència normativa d'una banda, i els programes bilingües i la major consciència de la normativitat, de l'altra. Aquesta major consciència de la normativitat és la que provoca la inseguretat en els alumnes dels programes bilingües. Per tant, la dimensió mostra **diferències en la seguretat lingüística degudes a la major o menor consciència de normativitat que és el resultat de l'assistència als programes educatius bilingües**. Aquesta dimensió explica el 20.1% de la variabilitat total de la taula de contingència, però és la que més contribueix a explicar (55.4%) els resultats dels alumnes castellanoparlants del programa monolingüe, cosa que sembla totalment lògica.

8.2.1.1.1 Conclusions de l'anàlisi de la seguretat lingüística en l'ús de variables que presenten l'oposició entre una forma normativa i la corresponent no normativa

En resum, els resultats de l'anàlisi de correspondències permeten confirmar les conclusions que s'havien expressat anteriorment a partir de l'estudi de la informació sintetitzada en el gràfic 4,[928] ja que les relacions de proximitat entre les modalitats dels grups d'alumnes i de les tendències de la seguretat corroboren que els alumnes catalano-parlants del programa bilingüe són els més insegurs perquè utilitzen les formes tradicionals no normatives però consideren preferibles les formes normatives, i que els alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe són relativament segurs en l'ús de les formes tradicionals no normatives. Però a més, aquesta anàlisi ha permés aprofundir en les relacions entre els grups d'estudiants i les tendències de la seguretat i,

---

[927] Les contribucions absolutes d'aquests grups són : g1 = 0.518 ; Segur : -N-N = 0.461 ; Insegur : +N-N = 0.453.

[928] *Supra*, pàgs. 748-749.

sobretot, ha permés identificar les causes d'aquestes relacions (dimensions subjacents) i la importància relativa que tenen aquestes causes.

Pot sobtar la menor seguretat lingüística del grup d'alumnes catalanoparlants escolaritzats en els programes bilingües, ja que són en principi els que haurien de tenir un millor coneixement de la llengua catalana. De fet, se sap pel capítol dedicat a l'estudi del model de llengua que aquest grup és el que té la millor qualitat lingüística de tots els grups d'estudiants. No s'ha de caure en el parany de valorar la inseguretat lingüística com un fenomen negatiu. En el cas d'aquests alumnes només indica un percentatge relativament elevat de consciència (coneixement) de la normativa, que s'uneix a la utilització predominant de les formes lingüístiques tradicionals (no normatives). La inseguretat és, per tant, el resultat del coneixement de dos registres lingüístics (formal-normatiu i tradicional-no normatiu) combinat amb l'ús del registre menys normatiu, segurament perquè valoren que és el més adequat en els contextos comunicatius en què utilitzen habitualment la llengua catalana.

Com que la inseguretat és un motor del canvi lingüístic, aquesta manca de seguretat pot indicar una tendència al canvi, que només pot prendre un sentit : l'ús més freqüent de les formes normatives. Però, en tot cas, el que hauria de preocupar més és per què aquests alumnes no segueixen la normativa malgrat ser-ne conscients. Probablement, les causes són tres : la manca de difusió social de l'estàndard oral, la manca d'àmbits (a excepció de l'escola) on utilitzar els registres més formals i, sobretot, la distància que hi ha entre l'ús tradicional de la llengua en la comarca i els preceptes de la normativa lingüística.

Davant d'aquest estat de coses l'escola pot actuar didàcticament, sobretot a través del model de llengua oral que difonen els mestres. Però cal ser conscient que la solució del problema és més general i s'escapa a les possibilitats d'actuació de la institució escolar.

Pel que fa a la major seguretat lingüística dels alumnes castellanoparlants dels programes monolingües, seguretat basada tant en l'ús de les formes normatives com en l'ús de les no normatives, pensem que té dues causes que es complementen : a) el fet que aquests alumnes només tenen accés a un únic model de llengua, cosa que fa que

siguen més segurs ;[929] b) per la manca de consciència de la normativa lingüística, que és el resultat del programa educatiu monolingüe que segueixen. Per tant, la seguretat d'aquest grup d'alumnes és una falsa seguretat, que és sobretot el resultat de la manca de competència sociolingüística (no tenen accés a una diversitat de registres), i de la manca de consciència de la normativa. Lògicament, l'ús del català que fan aquests alumnes és molt limitat.[930]

L'altre grup relativament segur és el dels alumnes catalanoparlants i bilingües del programa monolingüe. La seua seguretat es basa en l'ús de les variants col·loquials tradicionals de la comarca. La interpretació que en fem té, però, la mateixa lògica : el coneixement del català que té aquest grup és degut sobretot al contacte amb el model de llengua familiar, ja que el programa educatiu que segueixen els proporciona poques ocasions d'usar la pròpia llengua en situacions formals. Per tant, és també una seguretat basada en la manca de competència sociolingüística (manca d'accés als registres formals), i la manca de consciència normativa.

Per últim, el resultat potser més interessant de l'anàlisi de correspondències és que ha permés aprofundir en la interpretació de les causes de les diferents tendències de la seguretat en l'ús de les variables normatives dels grups d'estudiants. Les dues dimensions subjacents que s'han identificat suggereixen que la raó principal de la seguretat o la inseguretat dels alumnes en l'ús de les formes lingüístiques normatives és el contacte amb el model de llengua col·loquial tradicional (dimensió primera), que és matisat per la major o menor consciència de la normativa com a resultat del tipus de programa educatiu que segueixen (dimensió segona).

---

[929] Són alumnes que tenen molt poc de contacte amb el model de llengua col·loquial tradicional i, per tant, el seu coneixement del català es redueix al model de llengua de l'escola –i secundàriament al dels mitjans de comunicació audiovisuals–, tots dos de caràcter formal.

[930] El 88.2% dels alumnes de primera llengua castellana dels programes bilingües que afirmen parlar bé o molt bé el català l'utilitzen poques vegades o mai, mentre que el 87.8% dels alumnes catalanoparlants dels programes bilingües l'usen moltes vegades o sempre. En general, l'anàlisi de la taula de contingència entre els grups de l'estudi i l'ús de la llengua mostren com l'ús del català augmenta en la mesura que és la primera llengua dels alumnes i en la mesura que es troba present en el seu programa educatiu. Les diferències trobades són estadísticament significatives ($p < 0.0001$). Es pot consultar la taula de contingència en la figura 11 de l'annex a la seguretat lingüística.

8.2.1.2 Anàlisi de les variants més formals *vs.* les variants menys formals

Es pot comprovar en el gràfic 6 que les tendències de la seguretat i de la inseguretat són bastant diferents quan l'oposició no es dóna entre formes normatives i formes no normatives, sinó que s'estableix entre variants formals i variants menys formals (col·loquials).[931] En aquest cas, la tendència dominant és la seguretat (71.6%), clarament decantada envers l'ús de les variants menys formals (50.4%), que també són les usades tradicionalment en la comarca. En conjunt, la percepció que les formes tradicionals menys formals són preferibles (59%) supera la creença que són preferibles les variants més formals (41%).

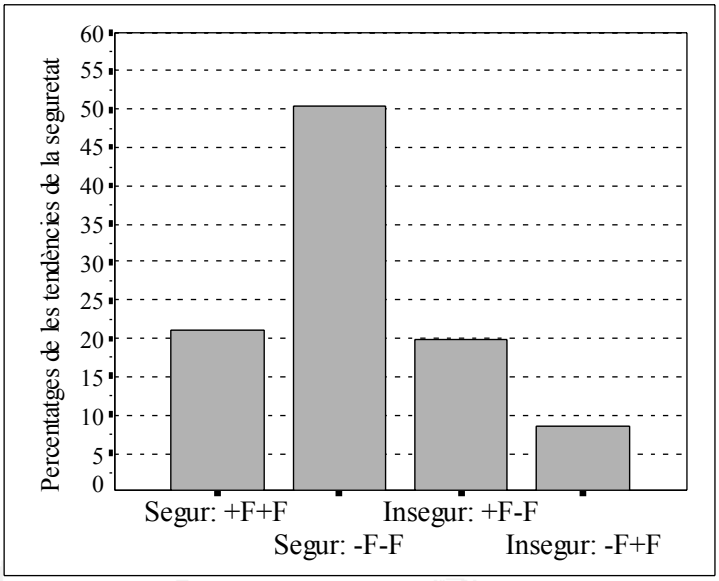

gràfic 6 : mitjana dels percentatges de les tendències de la seguretat lingüística en els ítems en què hi ha l'oposició entre una variable formal i una de menys formal

En el gràfic 7 hi ha les tendències de la seguretat en l'ús de les variables que, tot i ser normatives, estan caracteritzades per tenir un grau diferent de formalitat (i d'ús tradicional) segons els diferents grups d'alumnes. A primera vista s'observa que les diferències en les tendències entre els grups són molt més evidents que en el cas anterior, la qual cosa pot indicar que els diferents grups d'alumnes són més conscients de les diferències que hi ha entre variants amb diferent grau de formalitat que no de les diferències entre les variants normatives o no normatives que s'han vist en el gràfic 4. A

[931] Per a interpretar les etiquetes s'ha de recordar que primer es fa referència a la valoració de la forma lingüística i en segon lloc a l'ús que se'n fa. Per tant, "Segur : +F+F" es refereix al percentatge de casos en què l'alumnat considera preferible la variant més formal i la utilitza ; "Segur : -F-F" es refereix al percentatge de casos en què l'alumnat considera preferible la variant tradicional menys formal i la utilitza ; "Insegur : +F-F" indica el percentatge de casos en què es considera preferible la variant més formal però s'usa la tradicional menys formal ; i "Insegur : -F-F" indica el percentatge de casos en què es considera preferible la variant tradicional menys formal però s'usa la més formal.

més a més, les disparitats entre les tendències representades en el gràfic són estadísticament significatives ($p < 0.00001$) si es consideren globalment.[932]

Cal destacar especialment les tendències següents, cap de les quals no és deguda a l'atzar : a) el reduït grau de seguretat en l'ús de les variants més formals dels alumnes bilingües i catalanoparlants escolaritzats en el programa monolingüe i dels alumnes catalanoparlants del programa bilingüe, que contrasta amb els percentatges més elevats de la resta de grups, especialment del grup d'alumnes castellanoparlants del programa monolingüe ; b) l'elevat percentatge de seguretat en l'ús de les variants tradicionals menys formals dels alumnes bilingües i catalanoparlants escolaritzats en el programa monolingüe, que contrasta sobretot amb la seguretat més reduïda dels alumnes castellanoparlants del programa monolingüe ; c) l'elevat grau d'inseguretat (en el sentit de valorar com a més adequada la variant formal però usar la variant tradicional menys formal) dels alumnes de primera llengua catalana escolaritzats en els programes bilingües, que contrasta amb la menor inseguretat en aquest mateix sentit dels alumnes castellanoparlants, tant els del programa monolingüe com els dels programes bilingües ; d) la inseguretat relativament elevada del grup castellanoparlant del programa monolingüe en el sentit de valorar com a més adequada la variant menys formal i tradicional però utilitzar preferentment la variant formal menys tradicional. Aquesta inseguretat contrasta amb la inseguretat molt més baixa en aquest mateix sentit del grup bilingüe i catalanoparlant del programa monolingüe i del grup catalanoparlant del programa bilingüe.[933]

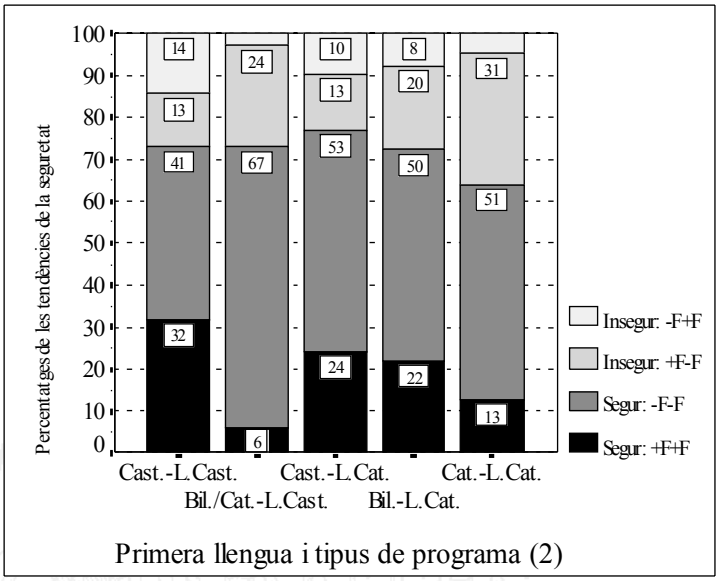

gràfic 7 : percentatges de les tendències de la seguretat en l'ús de les variants més o menys formals segons els diferents grups d'alumnes

---

[932] Es pot veure l'anàlisi estadística en la figura 12 de l'annex a la seguretat lingüística. Igual que en el cas anterior, les freqüències de la taula de contingència són la suma de les contestacions dels alumnes de cada grup en cadascuna de les tendències de la seguretat lingüística.

[933] Totes les diferències entre grups comentades en aquest darrer paràgraf són estadísticament significatives ($p < 0.05$).

Aquest resultats tenen una interpretació semblant als resultats obtinguts en analitzar les variants normatives o no normatives, però ara les dades són més concloents, segurament pel fet, ja apuntat, que els alumnes són més conscients de les diferències en el nivell de formalitat o en l'ús tradicional de les formes lingüístiques que no de les diferències entre formes normatives o formes no normatives.

Igual que en l'apartat anterior, els alumnes que tenen una condició lingüística més decantada envers el català i major contacte amb el model de llengua tradicional (bilingües i catalanoparlants escolaritzats en castellà, i catalanoparlants escolaritzats en català) són més proclius a l'ús de les formes tradicionals, que en l'apartat anterior es caracteritzaven per ser formes no normatives i ara es caracteritzen pel menor grau de formalitat. En el cas dels alumnes dels programes bilingües, la major consciència lingüística els provoca inseguretat en el sentit de considerar adequada la variant formal però utilitzar habitualment la variant tradicional menys formal. En els alumnes bilingües i catalanoparlants del programa monolingüe, la menor consciència lingüística els permet valorar les variants tradicionals com a més adequades, cosa que fa augmentar la seua seguretat en l'ús d'aquestes variants molt per damunt de la resta de grups. Lògicament, aquests dos grups d'alumnes es caracteritzen alhora perquè presenten un grau més reduït de seguretat en l'ús de les variants més formals que la resta de grups.

Per últim, el percentatge relativament alt d'inseguretat dels alumnes castellanoparlants del programa monolingüe en el sentit –que pot semblar menys lògic– d'estimar com a més adequada la variant menys formal i tradicional però usar predominantment les variants més formals (que en l'apartat anterior també s'ha trobat referit a les variants normatives), podria valorar-se com una possible manca de competència sociolingüística -en el sentit emprat per Canale i Swain (1980) i Canale (1983)-, però també és possible que aquests alumnes valoren com a més adequat el model de llengua parlat efectivament pels catalanoparlants que no el model de llengua escolar, més formal i amb un elevat component de llengua escrita.

L'anàlisi de correspondències permetrà aprofundir en les conclusions que s'acaben de presentar.[934] En el gràfic 8 hi ha la representació de les puntuacions de les diferents modalitats de les variables de la taula de contingència.[935] L'anàlisi visual permet formular les conclusions següents :

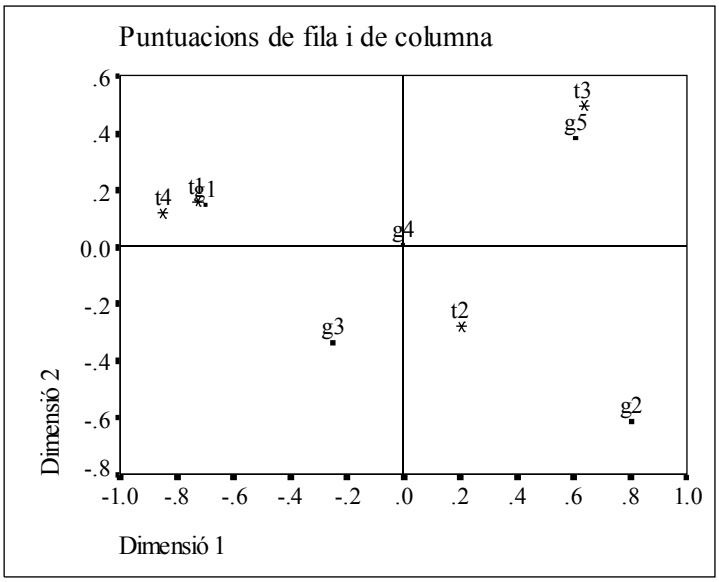

gràfic 8 : gràfic conjunt de les puntuacions de files i de columnes de l'anàlisi de correspondències per a les variables en què hi ha oposició entre variants més formals i les menys formals

a) En aquesta ocasió són els alumnes bilingües dels programes bilingües (g4) els que mostren un comportament mitjà entre la resta de grups, ja que la seua posició en el gràfic coincideix amb l'origen de les coordenades, però la qualitat de la representació del grup no és bona.[936]

b) Pel que fa a les associacions entre grups i tendències de les seguretat, cal destacar-ne les següents :

b.1) Es comprova una altra vegada l'existència d'una forta associació entre el grup d'alumnes catalanoparlants dels programes bilingües (g5) i la inseguretat per causa d'usar les variants tradicionals menys formals però considerar preferibles les més formals (t3, insegur : +F-F).

---

[934] Els resultats complets de l'anàlisi de correspondències es poden consultar en la figura 13 de l'annex a la seguretat lingüística. La inèrcia total de la representació en dues dimensions és molt alta (99.3%) ; el 88.6% correspon a la dimensió primera i el 10.8% a la segona.

[935] En aquesta ocasió s'ha hagut de simplificar les etiquetes de les categories de les dues variables per millorar la lectura del gràfic. Així, les etiquetes g1, g2, etc. signifiquen grup 1, grup 2, i així successivament, i fan referència als diferents grups de la variable GRP_TIP2 (Primera llengua i tipus de programa (2). Els significats són : g1 : alumnes castellanoparlants del programa monolingüe (PIP bàsic) ; g2 : alumnes bilingües i catalanoparlants del programa monolingüe (PIP bàsic) ; g3 : alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (PIP bilingüe i PIL) ; g4 : alumnes bilingües dels programes bilingües (PIP bilingüe i PIL) ; g5 : alumnes de primera llengua catalana dels programes bilingües (PIP bilingüe, PIL i PEV). D'igual manera, les etiquetes de les tendències de la seguretat o la inseguretat són : t1 : Segur : +F+F ; t2 : Segur : -F-F ; t3 : Insegur : +F-F ; t4 : Insegur : -F+F.

b.2) També s'hi observa una relació molt intensa entre el grup d'alumnes de primera llengua castellana del programa monolingüe (g1) i dues tendències de la seguretat : la seguretat en l'ús de les variants més formals (t1, segur : +F+F), i la inseguretat deguda a l'ús de les variants més formals però la preferència per les tradicionals menys formals (t4, insegur : -F+F). Aquesta associació ja s'havia observat en l'anàlisi anterior realitzada sobre variables caracteritzades per la seua normativitat, però en aquest gràfic la relació que s'observa és molt més estreta.

b.3) El grup 2 (g2, alumnes bilingües i catalanoparlants del programa monolingüe) continua estant relacionat sobretot amb la seguretat en l'ús de les variants tradicionals menys formals (t2, segur : -F-F), tal i com passava també en l'estudi realitzat sobre les variables normatives.

c) Pel que fa a les similituds entre les modalitats dins de cadascuna de les variables, cal comentar-ne les següents, que ja havien aparegut anteriorment en l'anàlisi de correspondències realitzat sobre les variables normatives o no normatives :

c.1) La que es dóna entre les tendències primera (t1, Segur : +F+F) i quarta (t4, Insegur : -F+F), que són molt a prop en el gràfic.

c.2) La que hi ha entre els grups tercer (g3, alumnes castellanoparlants dels programes bilingües) i quart (g4, alumnes bilingües dels programes bilingües).

d) La interpretació de les dimensions subjacents en l'anàlisi de correspondències proporciona els resultats següents :

d.1) Per a la interpretació de la primera dimensió es tindran en compte sobretot les modalitats g1, g5, g2, t1, t3 i t4, que són les que hi aporten una inèrcia major.[937] Es comprova que pot fer-se'n una interpretació semblant a la que se n'ha fet en l'apartat anterior, ja que el que caracteritza els alumnes bilingües i catalanoparlants del programa monolingüe (g2) i els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües (g5), tots dos amb coordenades positives en la dimensió primera, és el contacte habitual amb el model de llengua col·loquial tradicional de la comarca, en oposició al poc contacte que té amb

[936] La qualitat de la representació és molt bona per a tots els grups d'alumnes (igual o superior al 99.5%) excepte per al grup 4, que la té molt baixa (7%). Pel que fa a les modalitats de les tendències de la seguretat, totes tenen una qualitat de representació molt bona (igual o superior al 97.8%).

[937] Les contribucions absolutes d'aquestes categories en la dimensió primera són : g1 = 0.423, g5 = 0.311, g2 = 0.221, t1 = 0.409, t3 = 0.291 i t4 = 0.226.

la llengua col·loquial el grup d'alumnes castellanoparlants del programa monolingüe (g1), que té coordenades negatives en la dimensió. A més, l'oposició entre la tendència tercera (t3, insegur +F-F), amb coordenades positives, i les tendències primera (t1, segur : +F+F) i quarta (t4, insegur : -F+F), que tenen coordenades negatives és, precisament, l'ús de les variants col·loquials tradicionals o de les variants formals no tradicionals. Per tant, cal considerar que la primera dimensió és refereix al **contacte dels alumnes amb les variants lingüístiques col·loquials tradicionals**.[938]

d.2) Les contribucions absolutes més importants a la dimensió segona són les de les modalitats g2, g5, t3 i t2.[939] Allò que diferencia els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües (g5), amb coordenades positives, i els alumnes bilingües i catalanoparlants del programa monolingüe (g2), amb coordenades negatives, és el tipus de programa educatiu, i el que diferència la tendència tercera (insegur : +F-F) i la tendència segona (segur : -F-F) és la major o menor preferència per variants formals –ja que totes dues es basen en la utilització de les variants col·loquials tradicionals–, i la menor o major seguretat que se'n deriva. Per tant, és possible interpretar aquesta dimensió d'una manera semblant a la de l'anterior anàlisi de correspondències en el sentit que reflecteix **diferències en la seguretat lingüística degudes a la major o menor competència sociolingüística que és el resultat de l'assistència als programes educatius bilingües**. En resum, la dimensió mostra la influència dels programes educatius bilingües sobre la seguretat lingüística.

8.2.1.2.1 Conclusions de l'anàlisi de la seguretat lingüística en l'ús de variables que presenten l'oposició entre variants amb diferent nivell de formalitat

En conjunt, la interpretació del gràfic 7 i l'anàlisi de correspondències que s'ha efectuat a partir de les tendències de la seguretat en l'ús de variants lingüístiques formals o de les corresponents variants tradicionals menys formals proporciona una interpretació molt semblant a la que s'ha realitzat sobre la comparació de variants

---

[938] Aquesta dimensió explica el 88.6% de la inèrcia total, quantitat bastant superior a la que explica la dimensió segona (10.8%), i també superior a la que explicava la primera dimensió de l'anàlisi de correspondències realitzat sobre les variables classificades segons la seua normativitat (79.1%). Es tracta d'un resultat lògic si es té present que el tret que enfronta les variables en aquesta anàlisi és, precisament, el fet de ser més o menys formals. A més, aquesta dimensió és la que contribueix millor a explicar els resultats de tots els grups de l'enquesta (a excepció del grup 4 que té una qualitat de representació molt pobra).

[939] Les contribucions absolutes d'aquestes categories en la dimensió segona són : g2 = 0.365, g5 = 0.349, t3 = 0.508 i t2 = 0.422.

lingüístiques normatives i de les corresponents variants tradicionals no normatives, cosa que revalida les conclusions prèvies. En aquesta ocasió les relacions entre les categories de les variables en l'anàlisi de correspondències són molt més clares i les dades en el seu conjunt són més concloents. S'ha interpretat que això és degut al fet que els alumnes són, en general, més conscients de les diferències en el nivell de formalitat o de l'ús tradicional de les formes lingüístiques que no de les diferències degudes a la coincidència o discrepància amb els preceptes de la normativa lingüística.

Una altra vegada s'ha constatat que els alumnes amb major contacte amb el model lingüístic col·loquial tradicional i amb una condició lingüística més decantada envers la llengua catalana (els alumnes bilingües i catalanoparlants dels programes monolingües i els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües) són els que utilitzen en major grau les formes lingüístiques tradicionals, que en aquest cas coincideixen amb les variants menys formals. Quan aquest contacte amb el model de llengua tradicional coincideix amb l'escolarització en els programes educatius bilingües, la major competència sociolingüística provoca inseguretat en els alumnes, ja que utilitzen les variants tradicionals familiars però, alhora, són conscients del major nivell de formalitat de la variant no tradicional i més formal, que avaluen com a més adequada. En canvi, quan els alumnes amb molt de contacte amb el model lingüístic col·loquial tradicional es troben escolaritzats en els programes educatius vehiculats en castellà, la menor competència sociolingüística els impedeix tenir un grau de consciència alt de les variants lingüístiques més formals, cosa que els permet d'utilitzar el model de llengua tradicional amb una seguretat superior a la resta de grups.

Els alumnes castellanoparlants dels programes vehiculats en la seua primera llengua mostren una relació molt intensa amb les dues tendències basades en l'ús de les variants més formals : la seguretat per considerar-les preferibles i utilitzar-les alhora, i la inseguretat per considerar preferibles les variants tradicionals menys formals però, per contra, usar les variants més formals. A més, el gràfic 8 mostra que totes dues tendències són molt semblants entre si. Aquest resultat pot ser degut a la manca de competència sociolingüística, però de signe contrari a la que s'ha comentat referida als alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà. En aquest cas, la manca de contacte dels alumnes castellanoparlants escolaritzats en castellà amb el model lingüístic col·loquial tradicional implica que l'únic accés que tenen a la llengua catalana és a través del model de llengua més formal de l'escola i dels mitjans de comunicació audiovisuals. Per tant, només tenen un model de llengua a seguir, cosa que proporciona

una certa seguretat lingüística. Malgrat això són alumnes que en general utilitzen molt o gens la llengua catalana. L'elevat percentatge relatiu d'alumnes d'aquest grup que són insegurs per considerar preferibles les variants menys formals però utilitzar les més formals podria deure's al fet que alguns d'aquests alumnes valoren com a més adequat el model de llengua tradicional que utilitzen la major part dels catalanoparlants que no el seu model de llengua, més formal, basat en el model de la llengua escrita i, en definitiva, marcat com a poc habitual.

La interpretació de les dimensions subjacents en aquesta anàlisi de correspondències és també semblant a les que s'havien obtingut en l'anàlisi de les variables normatives o no normatives, cosa que revalida aquelles conclusions. S'ha tornat a descobrir que les associacions entre les categories de les variables s'expliquen sobretot per la influència del contacte amb el model de llengua col·loquial tradicional (dimensió primera), que apareix matisada per una segona dimensió que arreplega els efectes del programa educatiu que segueixen els alumnes sobre la major o menor seguretat lingüística.

8.2.1.3 Anàlisi de les formes normatives valencianes *vs.* les formes normatives no valencianes

Només s'han inclòs en el test dos ítems que es poden classificar únicament des d'aquest punt de vista, encara que també n'hi ha d'altres (com per exemple els referits a les formes reforçades o sense reforçar del demostratiu de proximitat o a les formes d'alguns ordinals) que d'alguna manera també incorporen aquest component. Malgrat que el nombre reduït d'ítems pot provocar dubtes en la valoració dels resultats, pensem que són variables que estan ben triades i, per tant, són representatives del fenomen que s'estudia. També s'ha de tenir present que per als alumnes (almenys per a alguns grups d'alumnes), les diferents varietats dialectals poden relacionar-se amb un diferent nivell de prestigi, la direcció del qual no es coneix *a priori*.

En el gràfic 9 s'observa un perfil de les tendències dins de la seguretat o la inseguretat lingüístiques molt diferent al dels gràfics anteriors.[940] En aquest cas predomina amb molta claredat la seguretat en l'ús de les formes normatives valencianes (58.2%), que triplica molt amplament la seguretat en l'ús de les formes d'altres varietats dialectals (17.9%). La inseguretat dominant es dóna en el sentit de considerar preferibles les formes procedents d'altres varietats geogràfiques catalanes però utilitzar les formes valencianes (16.1%), que duplica l'altre sentit de la inseguretat (7.9%). En conjunt, és clarament majoritari l'ús de les formes valencianes –suma de les alçades de la primera i de la quarta columnes–, que arriba al 74.3%.

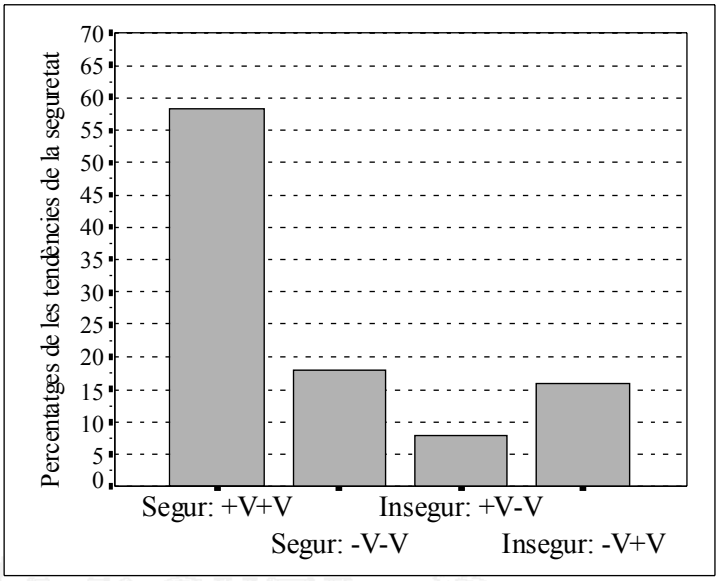

gràfic 9 : mitjana dels percentatges de les tendències de la seguretat lingüística en els ítems en què hi ha l'oposició entre una variable normativa valenciana i una de no valenciana

[940] Per a interpretar les etiquetes de la llegenda s'ha de tenir present que primer fan referència a la valoració de la forma lingüística i en segon lloc a l'ús que se'n fa. Per tant, "Segur : +V+V" es refereix al percentatge de casos en què l'alumnat considera preferible la variant valenciana i la utilitza ; "Segur : -V-V" es refereix al percentatge de casos en què l'alumnat considera preferible la variant no valenciana i la utilitza ; "Insegur : +V-V" indica el percentatge de casos en què es considera preferible la variant valenciana però s'usa la no valenciana ; i "Insegur : -V+V" indica el percentatge de casos en què es considera preferible la variant no valenciana però s'usa la valenciana.

Les tendències que es mostren en el gràfic 10 són coherents amb les estudiades en els apartats anteriors, i són estadísticament significatives (p = 0.00430). En el primer grup (alumnes de primera llengua castellana escolaritzats en castellà) destaca per la seguretat en l'ús de les variants no valencianes (31.8%). Els grups segon (catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà) i tercer (castellanoparlants escolaritzats en català) destaquen clarament per la seguretat en l'ús de les variants valencianes (73.1% i 71.4% respectivament). Per últim, el grup cinquè (alumnes catalanoparlants dels programes bilingües) és el més insegur en l'ús de les variants morfosintàctiques autòctones (29.7%). No és que no les utilitze, ja que l'ús real és del 75%, sinó que destaca sobre la resta de grups per la inseguretat en el seu ús, ja que opina en un grau important que són preferibles les variants no valencianes.[941]

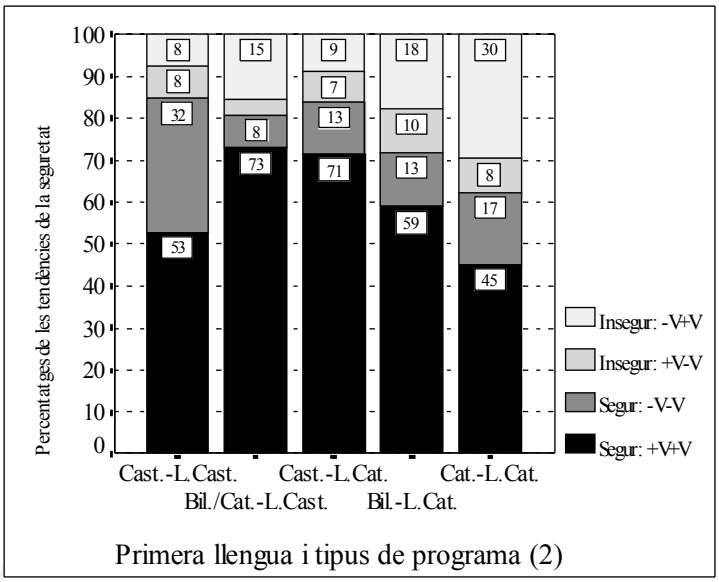

gràfic 10 : percentatges de les tendències de la seguretat en l'ús de les variants normatives valencianes (o no valencianes) segons els diferents grups d'alumnes

Sembla, per tant, que per al primer i el cinquè grups les variants foranes tenen un important component de prestigi, encara que possiblement per raons diferents : per al primer grup perquè hi té un accés més habitual a través del model de llengua escolar i dels mitjans de comunicació, mentre que no deu tenir un accés igualment fàcil a l'ús de les variants tradicionals –encara que també és possible que els alumnes d'aquest grup les avaluen com a preferibles simplement perquè són menys habituals o més desconegudes per a ells ; per al cinquè grup és possiblement el resultat del major coneixement lingüístic i del prestigi que el català central té entre els parlants amb una major conscienciació lingüística. Un altre element que s'aprecia clarament en el gràfic són les tendències que es donen entre els grups tercer, quart i cinquè. S'hi pot veure com

[941] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 14 de l'annex a la seguretat lingüística. Igual que en els casos anteriors, les freqüències de la taula de contingència són la suma de les contestacions dels alumnes de cada grup en cadascuna de les tendències de la seguretat lingüística. Totes les diferències comentades entre els grups són estadísticament significatives ($p < 0.05$), excepte la seguretat del grup bilingüe i catalanoparlant del programa monolingüe en l'ús de les formes valencianes.

mentre que la seguretat en l'ús de les formes valencianes minva d'una manera progressiva en aquests grups, augmenta de manera complementària i progressiva la inseguretat per considerar millors les formes foranes i emprar, en canvi, les formes locals. Es tracta, doncs, d'unes tendències que estarien relacionades amb la millora progressiva de la condició lingüística dels alumnes, però apareixen sobretot entre els alumnes dels programes bilingües. Aquestes tendències permeten formular la hipòtesi que els alumnes dels programes educatius bilingües utilitzen habitualment les formes normatives valencianes, però en la mesura que augmenta la seua conscienciació lingüística (que està directament relacionada amb la presència del català com a primera llengua) augmenta també la percepció del prestigi de les variants lingüístiques foranes (que en aquest cas són identificables amb una varietat prestigiosa com és el català central) i augmenta correlativament la inseguretat per utilitzar les formes valencianes però considerar preferibles les no valencianes.

L'anàlisi de correspondències ajudarà a aprofundir en l'estudi de les conclusions que s'acaben de presentar.[942] En el gràfic 11 hi ha representades les puntuacions de les diferents modalitats de les variables de la taula de contingència.[943] Una primera inspecció visual permet comprovar els resultats següents :

[942] Els resultats complets de l'anàlisi de correspondències es poden consultar en la figura 15 de l'annex a la seguretat lingüística. La inèrcia total de la representació en dues dimensions torna a ser molt alta (96.2%), però en aquesta ocasió es distribueix d'una manera més equilibrada entre les dues dimensions (el 54.4% correspon a la dimensió primera i el 41.8% a la segona).

[943] Les etiquetes simplificades dels grups corresponen a : g1 : alumnes castellanoparlants del programa monolingüe (PIP bàsic) ; g2 : alumnes bilingües i catalanoparlants del programa monolingüe (PIP bàsic) ; g3 : alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (PIP bilingüe i PIL) ; g4 : alumnes bilingües dels programes bilingües (PIP bilingüe i PIL) ; g5 : alumnes de primera llengua catalana dels programes bilingües (PIP bilingüe, PIL i PEV).

a) El grup 4 (alumnes bilingües dels programes bilingües) és el més proper al centre de masses (centroide), de manera que igual que en l'anàlisi anterior –referit a les variables caracteritzades per tenir un diferent grau de formalitat–, es comporta com el grup més "neutre" o, dit amb altres mots, el grup que més s'assembla a un grup d'alumnes ideal que tingués les mateixes tendències de la seguretat que el conjunt dels alumnes enquestats. Cal assenyalar, però, que és el grup amb una qualitat de representació més baixa, juntament amb la tendència tercera (t3, insegur : +V-V), que també ocupa una posició propera al centroide.[944]

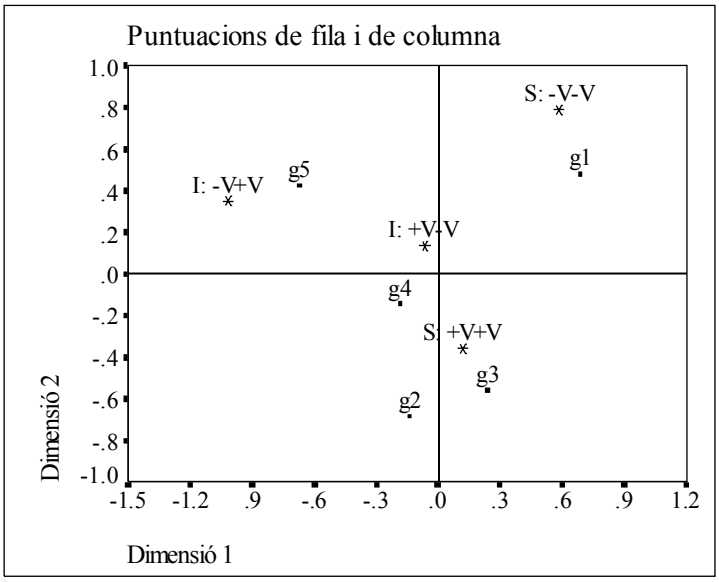

gràfic 11 : gràfic conjunt de les puntuacions de files i de columnes de l'anàlisi de correspondències per a les variables en què hi ha oposició entre variants valencianes i variants no valencianes

b) En relació a les associacions entre els grups i les tendències de la seguretat lingüística, cal remarcar-ne les següents :

b.1) La relació entre el grup d'alumnes catalanoparlants dels programes bilingües (g5) i la inseguretat per causa d'usar les variants valencianes tradicionals però considerar preferibles les variants foranes (insegur : -V+V).

b.2) La relació entre el grup d'alumnes de primera llengua castellana del programa monolingüe (g1) i la seguretat en l'ús de les variants no valencianes (segur : -V-V).

b.3) Hi ha dos grups, el g2 (alumnes bilingües i catalanoparlants del programa monolingüe) i el g3 (alumnes castellanoparlants del programa bilingüe) clarament relacionats amb la seguretat en l'ús de les variants valencianes (segur : +V+V).

---

[944] La qualitat de la representació és molt bona per a tots els grups d'alumnes (igual o superior al 86.3%) excepte per al grup 4 (g4), que torna a tenir-la baixa (59.4%), encara que no tant com en l'anàlisi anterior. Pel que fa a les modalitats de les tendències de la seguretat, hi ha tres amb una qualitat de representació

c) Pel que fa a les similituds entre les modalitats dins de cada variable cal destacar únicament el veïnatge dels grups g2 (alumnes bilingües i catalanoparlants del programa monolingüe) i g3 (alumnes castellanoparlants dels programes bilingües), que semblen tenir un comportament relativament paregut pel que fa a la seguretat en l'ús d'aquestes variables lingüístiques.

d) Per últim cal interpretar les dimensions subjacents. S'ha de tenir present que en aquest cas hi ha un clar equilibri entre la inèrcia de totes dues (54.4% en la primera i 41.8% en la segona) :

d.1) Les modalitats que contribueixen més a la inèrcia de la primera dimensió són els grups d'alumnes castellanoparlants del programa monolingüe (g1) i el grup d'alumnes catalanoparlants dels programes bilingües (g5), el primer amb coordenades positives i el segon amb coordenades negatives, i les tendències segur : -V-V i insegur : -V+V, la primera amb coordenades positives i la segona amb coordenades negatives.[945] Els grups g1 i g5 s'enfronten tant en la primera llengua com en el tipus de programa educatiu. Les tendències segur : -V-V i insegur : -V+V es diferencien en l'eix de la seguretat-inseguretat i en l'ús de les formes no valencianes enfront de l'ús de les formes tradicionals valencianes, i s'assemblen en la valoració de les formes no valencianes com a preferibles. Per tant, sembla que aquesta primera dimensió reuneix les característiques de les dues dimensions de les dues anàlisis de correspondències anteriors, ja que **implica tant la primera llengua com el programa educatiu en relació a la seguretat lingüística dels alumnes**. Aquesta dimensió dóna compte del 54.4% de la inèrcia total i explica la major part de la variabilitat dels alumnes catalanoparlants del programa bilingüe (73%) i dels alumnes castellanoparlants del programa monolingüe (70.3%).

d.2) Els grups d'alumnes amb contribucions majors a la dimensió segona són els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (g3) i els alumnes bilingües i catalanoparlants dels programes monolingües(g2), tots dos amb coordenades negatives, i els d'alumnes castellanoparlants del programa monolingüe (g1) i els alumnes catalano-parlants dels programes bilingües (g5), amb coordenades positives. Les tendències amb inèrcies majors en la dimensió són la seguretat en l'ús de les variants no valencianes (segur : -V-V), amb coordenades positives, i la seguretat en l'ús de les variables

---

molt bona (igual o superior al 99.4%), però la tendència tercera (t3) té una qualitat de representació molt pobra (9.6%).

[945] Les modalitats amb contribucions absolutes majors a la dimensió primera són : g1 = 0.473, g5 = 0.433, insegur : -V+V = 0.711 i segur : -V-V = 0.256.

valencianes (segur : +V+V), amb coordenades negatives.[946] Si bé les diferències entre les dues tendències semblen clares (oposició entre la seguretat en l'ús de les formes valencianes i la seguretat en l'ús de les formes no valencianes), no sembla que els grups g1 i g5 d'una banda i els grups g3 i g2 de l'altra compartesquen cap tret evident, ja que es diferencien tant en la primera llengua com en el programa educatiu. Per tant, la dimensió subjacent no deu ser tan palesa com en les anàlisis anteriors. En la interpretació de les tendències en la taula de contingència s'ha proposat la hipòtesi que per al primer i el cinquè grups les variants no valencianes tenen un important component de prestigi, encara que les raons d'aquest prestigi poden ser diferents.[947] Potser que siga precisament el prestigi allò que caracteritza la segona dimensió de l'anàlisi de correspondències : per als grups g1 i g5 les formes no valencianes tindrien un major prestigi (fixem-nos que les tendències segur : -V-V i insegur -V+V coincideixen a considerar preferibles les variants no valencianes), mentre que per als grups g2 i g3 són les formes valencianes (representades per la tendència segur : +V+V) les que tenen un prestigi superior. Per tant, proposem com a hipòtesi que és **el prestigi de les formes no valencianes enfrontat al prestigi de les formes valencianes** l'element que configura la segona dimensió d'aquesta anàlisi de correspondències. La segona dimensió explica el 41.8% de la inèrcia total i permet interpretar sobretot els resultats dels alumnes bilingües i catalanoparlants del programa monolingüe (82.5%) i dels alumnes castellanoparlants dels programes bilingües (82.2%).

8.2.1.3.1 Conclusions de l'anàlisi de la seguretat lingüística en l'ús de les variables que presenten l'oposició entre una forma normativa valenciana i una forma normativa no valenciana

En resum, l'anàlisi de correspondències ha revalidat les conclusions de l'estudi dels percentatges representats en el gràfic 10 i de les dades de la taula de contingència i, a més, ha permés caracteritzar les dimensions subjacents. Cal destacar en primer lloc que l'alumnat enquestat és, en conjunt, molt segur en l'ús de les formes normatives valencianes. D'entre les dues tendències possibles de la inseguretat, destaca la que consisteix a considerar preferibles les formes no valencianes (en aquest cas identificables amb el català central) però usar les formes valencianes. Això fa que, en conjunt, l'ús de les variants valencianes (que en aquest cas no només són tradicionals

[946] Les modalitats que tenen contribucions absolutes majors en la dimensió segona són : g3 = 0.303, g1 = 0.260, g2 = 0.209, g5 = 0.203, segur : -V-V = 0.539 i segur : +V+V = 0.359.

[947] *Supra*, pàg. 765.

sinó que també són normatives i formals) siga molt elevat, al voltant de les tres quartes parts dels alumnes.

Les relacions entre les categories de les dues variables (grups d'alumnes i tendències de la seguretat) mostren que els alumnes castellanoparlants dels programes monolingües són els més segurs en l'ús de les variants no valencianes. Açò pot explicar-se perquè tenen un cert coneixement de les formes no valencianes a través del model de llengua formal, que segurament és el que millor coneixen per mitjà de l'escola i, sobretot, d'alguns mitjans de comunicació audiovisuals. La manca de competència sociolingüística els deu produir una tendència a la hipercorrecció en l'ús d'aquestes formes, tendència que no corregeixen perquè valoren com a més prestigioses aquestes formes més diferents del castellà i perquè no poden contrastar el seu model de lingüístic amb el model de llengua tradicional de la comarca.

Els alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà i els alumnes castellanoparlants dels programes bilingües són els més segurs en l'ús de les variables valencianes. El grup dels alumnes bilingües i catalanoparlants dels programes monolingües sempre ha destacat per la preferència i l'ús de les variants tradicionals, cosa que en aquest cas es concreta en la seguretat que demostren en l'ús de les variants normatives valencianes. Però els resultats del grup d'alumnes castellanoparlants del programa bilingüe poden sorprendre, ja que per causa de la seua manca de contacte amb les varietats lingüístiques col·loquials-tradicionals semblava més probable *a priori* un resultat basat en l'ús de les variables no valencianes.

Finalment, els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües tenen un grau alt d'inseguretat per considerar preferibles les formes no valencianes però usar, per contra, les formes valencianes. Aquesta inseguretat pot explicar-se pel prestigi que la varietat central té entre els catalanoparlants amb una major consciència lingüística. De fet, l'anàlisi de les tendències que s'observen en el gràfic 10 ha permés plantejar la hipòtesi que els alumnes dels programes educatius bilingües utilitzen en general les variants valencianes, però a mesura que augmenta la seua consciència lingüística (que és major en la mesura que hi ha una major presència del català com a primera llengua) augmenta correlativament la inseguretat en el sentit de considerar preferibles les variants no valencianes però usar, per contra, les formes normatives valencianes.

Pel que fa a les dimensions subjacents en aquests resultats, que poden considerar-se com les causes que els expliquen, s'ha vist que a més dels factors que

apareixien en les anàlisis de correspondències anteriors (l'ús lingüístic i el contacte amb el model de llengua tradicional d'una banda, i la major o menor seguretat produïda com a resultat del programa educatiu de l'altra), apareix el prestigi com a nou factor explicatiu. Aquesta nova dimensió s'afegeix a les anteriors i contribueix a la interpretació dels diferents comportaments dels grups d'alumnes respecte de la seguretat en l'ús de les variants lingüístiques que es consideren pròpiament valencianes enfront d'aquelles que no ho són.

8.3 Conclusions generals de l'anàlisi de la seguretat lingüística

Els resultats obtinguts apunten tots en la mateixa direcció. Hi ha dades per a pensar que els alumnes de 8è de EGB o de 2n d'ESO de l'Alacantí són insegurs en l'ús de la llengua catalana. És un resultat que no ha de sorprendre després d'haver comprovat la inseguretat general dels parlants de les llengües minoritzades en altres contextos, sobretot quan a la condició de llengua minoritzada s'uneix la de ser parlants d'una varietat lingüística perifèrica respecte de les zones on irradien els usos lingüístics que es consideren més prestigiosos i que tenen més pes a l'hora d'elaborar la normativa lingüística.

Però sobretot, les dades informen que els alumnes més insegurs en l'ús de la llengua catalana són els que tenen una millor formació lingüística en català, per ser la seua primera llengua i, a més, per haver assistit a programes educatius vehiculats principalment en català. La distància entre la normativa i el model de llengua col·loquial-tradicional i la manca d'un model de llengua formal conegut i acceptat per la majoria són, al nostre criteri, les causes principals d'aquesta inseguretat. Encara que no s'ha de considerar automàticament la inseguretat lingüística com una cosa negativa, aquest resultat fa que plantegem les mancances i, sobretot, les febleses de l'ensenyament de la llengua catalana. No és, òbviament, un problema exclusiu de la institució escolar, sinó que es tracta d'un situació general de la comunitat lingüística catalanoparlant, que en el cas del País Valencià s'agreuja segurament respecte d'altres territoris on s'ha avançat més en el procés de normalització lingüística.[948] Però és en la institució escolar on aquest problema es presenta diàriament sota múltiples formes i, a més, es tracta d'un dels àmbits on s'hauria de començar a solucionar.

[948] En les poblacions de l'Alacantí i en les de les comarques veïnes (sobretot conforme s'avança cap a la frontera lingüística) és freqüent escoltar expressions referides a la baixa qualitat que hi té la llengua

A llarg del capítol s'ha vist que mentre els alumnes de primera llengua castellana del programa monolingüe són els més segurs en l'"ús" de la llengua catalana –i col·loquem "ús" entre cometes perquè és una llengua que no utilitzen massa–, els alumnes de primera llengua catalana dels programes bilingües, que són els que més utilitzen el català són, paradoxalment, els més insegurs en aquest ús. S'ha comentat que aquest resultat pot estar relacionat amb els obtinguts per Blas Arroyo (1993 : 139) en analitzar la seguretat en l'ús del castellà, ja que la condició bilingüe és la variable sociolingüística que aquest autor troba més relacionada amb la inseguretat en l'ús del castellà. D'altra banda, l'anàlisi de les relacions entre la seguretat i les altres variables sociolingüístiques de l'estudi[949] ha mostrat que la seguretat no està relacionada amb les variables sociolingüístiques més generals (com ara el sexe o la classe social) i sí que ho està en canvi amb altres variables que s'han considerat un índex de la catalanitat lingüística dels enquestats o de la seua identitat valenciana. Aquest resultat ha estat interpretat a partir de la influència del context, ja que s'han ressenyat estudis que indiquen que la seguretat o la inseguretat en l'ús de les llengües majoritàries sol estar relacionada amb la mobilitat social, mentre que s'ha interpretat que en el cas de les llengües minoritzades pot estar relacionada amb altres factors que tenen a veure amb el procés de normativització, les relacions de prestigi entre les varietats dialectals o la influència de la llengua majoritària.

Una novetat metodològica que s'ha introduït en el present treball és l'anàlisi de les tendències de la seguretat o la inseguretat lingüístiques, ço és, l'examen del sentit que pren la seguretat o la inseguretat lingüístiques. Si bé es pot ser igualment segur si s'avalua com a preferible i s'usa preferentment tant una variant lingüística admesa per la normativa com una de proscrita, o una variable més formal enfront d'una altra de col·loquial, és evident que des del punt de vista de l'establiment i l'acceptació d'un model de llengua no és igual una tendència que l'altra, i tampoc no és indiferent el sentit del procés pel que fa a l'avaluació dels resultats dels programes educatius.

L'anàlisi d'aquestes tendències mostra que els alumnes catalanoparlants escolaritzats en la pròpia llengua són insegurs sobretot perquè malgrat que són globalment conscients de quines formes lingüístiques són preferibles o més adequades –

---

catalana. Són expressions del tipus "aquí parlem molt mal el valencià", que al capdavall vénen a indicar la inseguretat lingüística dels parlants.

[949] Ens referim a les dades de les pàgines 744-745 i també a les que s'analitzen en l'apèndix a la seguretat lingüística.

tant pel que fa a l'ús normatiu com pel que fa al grau de formalitat o al prestigi dins del domini lingüístic– tenen tendència a utilitzar les formes tradicionals de la comarca. Enfront d'aquest grup, els alumnes catalanoparlants i bilingües familiars escolaritzats en castellà són relativament segurs en l'ús lingüístic, però aquesta seguretat es basa en l'ús de les formes tradicionals que, a la vegada, avaluen com a preferibles, malgrat que solen ser les menys normatives o les menys formals. Aquest efecte ha estat assenyalat també en altres contextos lingüístics, com és el cas del francés :

> De fait, l'apprenant prend pour norme, c'est-à-dire légitime tel ou tel usage dont il est imprégné par son entourage, usage qui n'est pas nécessairement standardisé scolairement (Bousman & Giot & Ménager, 1993 : 53)

Per tant, s'han d'interpretar les diferències entre aquests dos grups d'alumnes com un resultat del programa educatiu, ja que en aquest darrer cas el fet d'assistir a un programa monolingüe –on el català només té presència com a assignatura– implica segurament una menor consciència de la normativa i de l'ús formal de la llengua catalana.

La interpretació de la major seguretat –relativa, com en tots els casos– dels alumnes castellanoparlants escolaritzats en el programa monolingüe, seguretat que es basa en l'ús de les formes lingüístiques normatives, més formals o no valencianes, resulta més ambigua. S'ha apuntat al llarg del capítol diverses possibilitats –com a simples hipòtesis– sense decidir-nos-en per cap. Així, s'ha dit que aquesta seguretat podria ser el resultat d'un estil d'ensenyament lingüístic diferent, basat més en l'aprenentatge de la normativa que no en l'ús de la llengua ; també s'ha dit que podria ser que aquests alumnes tinguessen una menor competència sociolingüística –motivada per la manca d'ús del català– que els portés a valorar com a millors aquelles formes que interpreten que són menys usuals, de manera que la falta d'un model de referència clar els portaria cap a processos d'hipercorrecció ; una altra possibilitat a valorar és que aquests alumnes –que es troben més allunyats de l'ús real de la llengua–, tinguen accés a la llengua catalana fonamentalment per mitjà del model de la llengua escrita –llibres de text o de lectura– i dels mitjans de comunicació ; aquests models tenen un caràcter formal i, a més, es troben allunyats del model tradicional de la localitat ;[950] per contra, aquesta situació no es donaria en els alumnes catalanoparlants, ja que en aquest cas són

[950] Es poden veure aquestes interpretacions en les pàgines 754, 762 i 765 del present capítol, i també en l'apèndix sobre la seguretat lingüística (*infra*, pàg. 836, nota 993).

els alumnes els que aporten a l'escola el model de llengua familiar, que seria proper als usos lingüístics tradicionals de la localitat.

Una vegada arribats en aquest punt cal decantar-se per una interpretació que a partir d'alguna –o algunes– d'aquestes hipòtesis explique els resultats obtinguts. Tal i com es pot deduir de l'estudi global de la seguretat per mitjà de l'anàlisi de correspondències, els elements claus són l'ús lingüístic, que es relaciona directament amb el contacte amb el model de llengua col·loquial tradicional de la comarca, i l'adquisició d'una major o menor competència comunicativa com a resultat del programa educatiu que segueixen. Hom pot veure aquestes conclusions esquematitzades en el quadre següent, on només hi ha inclosos els grups més representatius en l'anàlisi les tendències de la seguretat o la inseguretat lingüístiques :

	Ús del valencià	**Contacte amb el model lingüístic col·loquial - tradicional**	**Programa educatiu bilingüe**	**Tendència de la seguretat lingüística**
Alumnes castellanoparlants del programa monolingüe	Baix	Molt poc	No	Segur en l'ús de les variants més formals o normatives
Alumnes bilingües i catalanoparlants del programa monolingüe	Mitjà	Molt	No	Segur en l'ús de les variants menys formals o menys normatives
Alumnes catalanoparlants dels programes bilingües	Alt	Molt	Sí	Insegur en l'ús de les variants menys formals o menys normatives

taula 2 : relacions entre l'ús lingüístic, el contacte amb el model de llengua tradicional i els programes educatius amb les tendències de la seguretat lingüística.

Hi ha algun aspecte d'aquesta interrelació que convé aclarir millor. En concret s'ha vist que els alumnes castellanoparlants dels programes monolingües són els que més destaquen per valorar com a preferibles les variants més formals (o normatives, o no valencianes), cosa que contribueix a la seguretat relativament elevada que mostren en l'ús d'aquestes variants. Per contra, els alumnes bilingües i catalanoparlants que assisteixen als mateixos programes no semblen tenir el mateix grau de consciència de l'ús de les variants més formals. Aquest fet porta a pensar que segurament és l'ús lingüístic i el contacte que implica amb el parlar tradicional l'element central de l'esquema, ja que els alumnes amb un ús lingüístic elevat i un major contacte amb aquest model lingüístic tenen tendència a seguir-lo, mentre que els alumnes amb un ús

lingüístic reduït i poc contacte amb la parla tradicional no segueixen aquest model, almenys en el mateix grau. Aquesta conclusió és coherent amb el fet que la dimensió referida a la primera llengua i al contacte amb el model de llengua tradicional aporta sempre una inèrcia major en les anàlisis de correspondències realitzades. A partir d'aquest element central –l'ús lingüístic i el contacte amb el model de llengua col·loquial-tradicional–, la menor o major competència sociolingüística, producte de l'ús lingüístic escolar en diferents situacions comunicatives, és la que duria els alumnes a ser segurs –o insegurs– en l'ús d'aquestes formes tradicionals. Aquesta segona conclusió també és congruent amb el fet que normalment la segona dimensió de les anàlisis de correspondències sobre les tendències de la seguretat –que aportava menys inèrcia total– es correspon amb la relació entre el programa educatiu i la seguretat lingüística. Tampoc no convé oblidar la hipòtesi prèviament formulada en el sentit que el factor prestigi té un pes molt important per a explicar la seguretat lingüística en l'ús de les variables en què s'enfronta una forma normativa valenciana a una forma normativa d'altra procedència geogràfica.

També s'ha estudiat la seguretat lingüística per a cadascuna de les variables de l'estudi de manera particularitzada. Els resultats, que s'inclouen en forma d'apèndix, revaliden lògicament els obtinguts en l'estudi global de la seguretat lingüística. Així, es torna a comprovar que mentre els alumnes de primera llengua castellana del programa monolingüe són els més segurs en l'ús del valencià –que gairebé no utilitzen–, els alumnes de primera llengua catalana dels programes bilingües, que són els que més utilitzen el valencià, són paradoxalment els més insegurs.

S'ha pogut comprovar que la inseguretat lingüística està molt relacionada amb totes aquelles variables sociolingüístiques que són índex de la catalanitat lingüística dels alumnes o de la identitat valenciana, i normalment en el mateix sentit : els alumnes lingüísticament més valencianitzats o que s'identifiquen més amb la identitat valenciana són els que es mostren generalment més insegurs en l'ús del català. Aquesta relació pot considerar-se una confirmació de la fiabilitat dels resultats obtinguts en analitzar les relacions entre els diferents grups d'alumnes i la seguretat –o la inseguretat– lingüístiques.

Per contra, també s'ha comprovat que no hi ha una relació massa definida entre la seguretat lingüística i altres variables sociolingüístiques com ara el sexe o la classe social, ja que només en alguns casos molt concrets es pot confirmar que la seguretat en l'ús de determinades variables lingüístiques es relaciona amb el sexe (generalment en un

sentit no massa definit) o amb la classe social (en el sentit que els alumnes de les classes més afavorides són també més segurs en l'ús de les formes normatives o més formals), però no es poden confirmar aquestes relacions ni per a la majoria de les variables ni per a la seguretat lingüística general o global.

Tots els elements repassats fins ara condueixen a dues conclusions pel que fa al model de llengua. D'una banda, cal destacar el pes importantíssim que té el model de llengua col·loquial tradicional en la configuració del model de llengua dels alumnes. És evident, que qualsevol reforma normativa que acoste el model de llengua normatiu o més formal al model de llengua tradicional té moltes possibilitats de ser acceptat pels usuaris i, a més, reduirà la inseguretat en l'ús de la llengua. D'altra banda, la inseguretat lingüística és un indici de canvi lingüístic, i el fet que el grup més insegur siguen els alumnes catalanoparlants dels programes educatius bilingües (grup que considerem més influent en la configuració del futur model d'ús lingüístic), indica que cal esperar que la tendència al canvi que protagonitzen aquests alumnes (és a dir, la inseguretat en el sentit de valorar les variants més formals o normatives com a preferibles malgrat no usar-les habitualment) s'aferme amb el pas del temps, i aquest canvi només pot avançar en la direcció d'una major utilització de les variants lingüístiques normatives o més formals.

9. Conclusions

Aquest treball va nàixer amb la intenció de ser una avaluació sociolingüística dels resultats dels programes educatius bilingües. La descripció i l'anàlisi que se n'ha fet en els capítols precedents permet conéixer amb profunditat el grup sociolingüístic estudiat (els alumnes que han seguit aquests programes) i quins són els resultats que se n'obtenen en una sèrie de factors que són fonamentals en la descripció de qualsevol grup sociolingüístic : la història lingüística, la competència i l'ús lingüístics, la identitat, el predomini lingüístic, l'actitud envers la llengua minoritzada, la percepció de la unitat supradialectal de la llengua, la percepció de la vitalitat dels grups etnolingüístics en contacte, la variació lingüística generacional i el model de llengua, i la seguretat lingüística.

Es tracta, sens dubte, d'un volum de dades molt important sobre un conjunt de temes clau i, a més, també s'han analitzat les interrelacions que hi ha entre aquests elements. El fet de disposar d'aquesta descripció ja justificaria el treball. Però la situació excepcional de la llengua catalana en la comarca estudiada, i sobretot a la ciutat d'Alacant, proporcionen a aquestes dades un valor especial. En la introducció s'ha argumentat que en l'actualitat el desplegament dels programes educatius bilingües és, possiblement, l'únic factor que permet alentir el procés de substitució lingüística que pateix la llengua catalana a l'Alacantí. La valoració que s'ha fet dels resultats d'aquests programes permet conéixer fins a quin punt aconsegueixen els seus objectius. En conjunt, el panorama que s'ha descrit no és massa esperançador, però permet avaluar l'estat actual del procés d'una manera objectiva, conéixer els efectes sociolingüístics positius dels programes bilingües i assenyalar els límits que tenen per a suplir la inexistència d'una política lingüística que contemple el que hauria de ser un objectiu prioritari i irrenunciable : la lluita contra la substitució lingüística i la plena normalització social i cultural de la llengua pròpia del país.

Les conclusions que s'han inclòs al final de cada capítol excusen la necessitat de tornar a explicar tots i cadascun dels resultats obtinguts. És per això que en aquest apartat final es resumiran les conclusions principals a què s'ha arribat en cada capítol a partir dels objectius inicials, tot posant èmfasi en aquells aspectes que permeten valorar els resultats dels programes educatius bilingües. Lògicament, remetem als apartats de

conclusions de cadascun dels capítols per a conéixer amb major detall els resultats d'aquesta investigació.

Estudi demolingüístic de l'Alacantí

Com s'ha dit adés la situació de la llengua catalana a l'Alacantí és excepcional. En efecte, és molt preocupant el procés de substitució lingüística que s'hi està produint, circumstància que determina que siga la comarca catalanoparlant del País Valencià on la llengua pròpia es troba en una situació més precària (Vallès, 1995 : 265 ; Montoya, 1995 : 254). En el capítol dedicat a la descripció demolingüística de l'Alacantí s'ha aprofundit en l'anàlisi d'aquesta realitat i s'ha vist que és deguda sobretot a la influència de la ciutat d'Alacant, amb el seu enorme pes demogràfic. De fet, en la comarca hi ha realitats demolingüístiques molt heterogènies. La inclusió en aquest treball de subjectes procedents de localitats amb perfils demolingüístics molt diferents (Alacant, Mutxamel i Xixona) ha permés descriure la realitat comarcal d'una manera més objectiva, ja que sovint el pes de la capital fa oblidar el rerafons de localitats que formen l'Alacantí. L'estudi de situacions demolingüístiques diverses permet també millorar la validesa externa de la investigació, ja que les conclusions a què s'ha arribat poden ser més fàcilment extrapolades a d'altres realitats.

Dades sociolingüístiques dels alumnes dels programes educatius bilingües

S'ha fet una primera aproximació al grup sociolingüístic estudiat a partir de la descripció dels trets sociolingüístics dels alumnes dels diferents programes educatius. L'anàlisi de les característiques de les famílies dels alumnes dels programes bilingües ha permés constatar el caràcter excepcional que tenen encara aquests programes a l'Alacantí, especialment a la ciutat d'Alacant, ja que s'ha comprovat que els pares que matriculen els fills als programes bilingües es caracteritzen per un nivell educatiu superior a la mitjana i una major conscienciació en els aspectes referits a la llengua i la cultura pròpies. Aquest resultat limita la possibilitat d'extraure conclusions de tipus causal en la investigació, perquè indica que segurament hi ha diferències en l'extracció social i en la conscienciació lingüística entre els alumnes dels programes bilingües i els dels programes monolingües que són prèvies a l'escolarització. Aquestes diferències intervenen molt probablement en els resultats, sense que puguen ser controlades per

l'investigador. En l'apartat metodològic del capítol introductori s'ha vist que es tracta d'una limitació general que apareix sempre en l'avaluació dels programes educatius bilingües, ja que és un problema sense solució (Swain i Lapkin, 1982 : 32). És per això que en la introducció s'ha justificat amb molt de detall que el disseny de *comparació amb un grup estàtic* emprat en aquesta investigació, que s'aproxima molt a un tipus de model quasiexperimental, l'anomenat *ex post facto* (Campbell & Stanley, 1982 : 29-30, 134-135), és la millor opció possible que teníem a l'abast des del punt de vista del compromís entre la validesa externa –que calia primar en aquesta investigació– i la validesa interna ; a més, s'ha intentat millorar la validesa interna amb el control de l'efecte d'altres variables que poguessen intervenir en els resultats sempre que ha estat possible.

BIBLIOTECA VIRTUAL

Adscripció lingüística dels enquestats i programa educatiu

L'anàlisi de la història lingüística dels alumnes ha permés conéixer les relacions entre els programes educatius i els diferents aspectes que han contribuït a formar la seua personalitat lingüística : la llengua en què van aprendre a parlar, la transmissió lingüística familiar, l'evolució de les preferències lingüístiques i l'adscripció actual a un grup lingüístic. Potser l'aspecte més important descrit en aquest apartat en relació a l'avaluació dels resultats sociolingüístics dels diferents programes educatius és la relació que hi ha entre el programa educatiu i els canvis d'adscripció lingüística de l'alumnat.

Així, s'ha demostrat que el Programa d'Immersió Lingüística (PIL) és el que promou una major mobilitat de l'adscripció lingüística, sobretot perquè afavoreix que els alumnes originàriament castellanoparlants passen a autoconsiderar-se com a bilingües, i que els alumnes bilingües familiars s'integren en el grup dels que s'autoconsideren catalanoparlants. El Programa d'Ensenyament en Valencià (PEV) aconsegueix el seu objectiu : que els alumnes que l'integren, tots de primera llengua catalana, mantinguen la identitat lingüística i cultural originàries. Per contra, el Programa d'Incorporació Progressiva (PIP), que es pot considerar com un programa educatiu monolingüe, afavoreix que els alumnes bilingües familiars passen a autoconsiderar-se castellano-parlants i limita la possibilitat que aquests mateixos alumnes s'integren en el grup dels que es consideren principalment catalanoparlants. Aquesta conclusió, de la màxima importància, obliga a denunciar que hi ha indicis clars que el PIP és un programa que

afavoreix el canvi de la llengua minoritzada per la llengua dominant, fomentant per tant el bilingüisme subtractiu.

Coneixement i ús de les llengües

La descripció quantitativa del coneixement i de l'ús de les llengües catalana i castellana en relació als diferents programes educatius ha revalidat en general els resultats de les investigacions prèvies realitzades en altres contextos (Genesee, 1987). Així, s'ha pogut confirmar en el nostre context que el fet de cursar un programa educatiu o un altre no afecta –o en tot cas afecta d'una manera molt limitada– la competència lingüística en castellà, però sí que és decisiu per a la formació de la competència lingüística en llengua catalana. Únicament els alumnes dels programes educatius bilingües arriben a aconseguir una bona competència en la llengua minoritzada. Pel que fa a l'ús de les dues llengües, s'ha comprovat la relació entre els programes educatius bilingües i el major índex d'ús de la llengua catalana, que s'ha interpretat com una prova que aquests programes són els únics que aconsegueixen un cert grau de normalització de l'ús lingüístic de la llengua pròpia del territori.

L'anàlisi dels usos lingüístics en diferents àmbits ha permés aprofundir qualitativament en un aspecte que és crucial en el manteniment de les llengües minoritzades. Tot seguit s'enumeren els principals fenòmens descrits en relació a les normes d'ús lingüístic :

a) L'ús del català dels alumnes dins de l'àmbit de la família és bastant similar al dels pares, encara que és percentualment una mica inferior. L'aspecte més alarmant en aquest context és la important disminució de l'ús amb els germans respecte de l'ús amb els pares. Pel que fa als programes educatius, els alumnes del programa monolingüe (PIP) són els que presenten més marcades les tendències anteriors. Els alumnes del Programa d'Immersió Lingüística disminueixen globalment l'ús del castellà en la relació familiar i paral·lelament augmenten els usos bilingües, però tenen tendència a l'ús del castellà en la relació entre els germans. De fet, només els alumnes del Programa d'Ensenyament en Valencià mantenen l'ús familiar de la llengua pròpia tant amb els pares com amb els germans.

b) Els usos lingüístics amb el veïnat i en el barri o localitat de residència presenten similituds. La coincidència més important és l'observació generalitzada de la norma d'ús de convergència lingüística amb la llengua majoritària, el castellà, si es tracta de la llengua de l'interlocutor, amb poques diferències entre els programes educatius. La convergència amb el català és bastant menor (al voltant del 60%) i està relacionada amb els programes educatius, ja que en tots els casos és major entre els alumnes dels programes bilingües.

c) Els usos escolars són bastant complexos per l'existència d'àmbits que impliquen un diferent nivell de formalitat (l'aula o els espais com ara el corredor o el pati), i per la presència d'interlocutors amb relacions d'estatus diferent (companys o mestres). En general, els alumnes del programa monolingüe (PIP) es caracteritzen per l'ús pràcticament uniforme del castellà, amb percentatges menors en els contextos més valencianitzats. El PEV, per contra, destaca per l'ús del català com a llengua habitual de relació en tots els contextos. Per últim, els usos lingüístics en els programes d'immersió (PIL) són molt variables, i semblen estar directament relacionats amb l'ús del context on es troba ubicat el centre. Es pot dir que els alumnes d'aquests programes utilitzen més la llengua catalana en els usos formals de l'aula i en la relació amb el professorat, sobretot dins de l'aula, però que tenen tendència a utilitzar la llengua majoritària amb els companys, tant a la classe com, sobretot, a fora de l'aula, especialment si es tracta de la seua primera llengua i si aquesta és la llengua dominant en el context. L'ús del castellà també augmenta en la parla informal amb els professors. Cal remarcar, per últim, que s'han mostrat dades que donen suport als resultats obtinguts en altres contextos (Swain & Lapkin, 1982 : 53-54, 83 ; Genesee, 1987 : 106-115) en el sentit que els usos lingüístics de l'alumnat dels programes d'immersió milloren quan hi ha una acció coordinada i constant del professorat del centre per a introduir unes normes d'ús lingüístic que afavoreixen l'ús de la llengua minoritzada.

La identitat

L'estudi ha posat de manifest que les identitats valenciana i espanyola no són excloents : es pot tenir una identitat valenciana alta i, al mateix temps, tenir també una identitat espanyola elevada. És un resultat similar a l'obtingut per Viladot (1991). Els resultats de la investigació mostren que la identitat espanyola és relativament elevada en

tots els grups d'alumnes, amb independència de la primera llengua i del programa educatiu, mentre que la identitat valenciana ha sofert un procés de minorització paral·lel al procés de minorització de la llengua pròpia.

La identitat està relacionada amb la primera llengua dels alumnes i amb els programes educatius que segueixen. L'anàlisi de les relacions de la identitat subtractiva (que és un índex que indica el predomini d'una identitat o altra) amb aquests factors ha posat de manifest que :

a) Els alumnes de primera llengua castellana s'identifiquen sempre predominantment com a espanyols, però en la mesura que han assistit als programes bilingües, tenen tendència a identificar-se com a valencians en major grau ;

b) Els alumnes bilingües familiars varien entre una forta identificació espanyola si es troben matriculats en el PIP bàsic, l'equilibri si es troben matriculats en el PIP bilingüe i el predomini de la identificació valenciana si es troben matriculats en el PIL ;

c) Els alumnes de primera llengua catalana varien entre una situació de lleuger predomini de la identificació espanyola si es troben matriculats al PIP i el predomini de la identitat valenciana si es troben matriculats al PIL o al PEV.

Aquests resultats mostren amb claredat la vinculació entre els programes educatius monolingües i el procés de minorització de la identitat valenciana, resultat que és paral·lel al procés de substitució lingüística (bilingüisme subtractiu) que promouen els programes monolingües.

El predomini lingüístic

En l'apartat anterior s'ha descrit la competència lingüística en català i castellà dels estudiants a partir de l'autoavaluació d'aquestes habilitats. Aquesta metodologia és la més habitual en els estudis sociolingüístics i demolingüístics, però té limitacions. Per això també s'ha estudiat el predomini lingüístic amb un altre procediment de tipus indirecte : les proves d'enumeració lèxica. La comparació dels resultats obtinguts amb totes dues metodologies (autoavaluació i test d'enumeració lèxica) amb l'ús de tècniques de *triangulació metodològica* ha permés contrastar la validesa dels diferents índexs de competència i de predomini lingüístic, i ha demostrat la validesa del

Coeficient de Bilingüitat que s'ha construït com a índex de mesura del predomini lingüístic.

Els resultats de l'estudi del predomini lingüístic revaliden els obtinguts en les investigacions prèvies realitzades en diferents contextos. Els més interessants són els que fan referència a la relació amb la primera llengua i el programa educatiu. En primer lloc és molt remarcable que la llengua castellana predomine en tots els grups d'alumnes, independentment de quina siga la seua primera llengua i de quin programa educatiu segueixen. Una segona conclusió també de la màxima importància és que únicament els alumnes bilingües i catalanoparlants matriculats en els programes educatius bilingües s'acosten a l'equilibri entre les dues llengües. Una tercera conclusió és que el grup d'alumnes castellanoparlants del PIL estan més a prop de l'equilibri bilingüe que qualsevol grup d'alumnes del PIP, siga quina siga la seua primera llengua, cosa que posa de manifest els resultats positius dels programes educatius bilingües pel que fa al predomini lingüístic. Per últim, s'ha demostrat que ni el programa educatiu ni la primera llengua dels alumnes influeix en el coneixement de la llengua castellana, que és elevat –i superior al de la llengua catalana– per a tots els grups d'alumnes. En resum, aquests resultats permeten afirmar amb rotunditat que únicament els programes educatius bilingües (PIL i PEV) permeten aconseguir al desideràtum de la *Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià* segons el qual tots els alumnes del País Valencià, independentment de quina haja estat la seua llengua habitual en començar l'escolarització, han d'estar capacitats per a utilitzar el català en igualtat amb el castellà en acabar l'ensenyament obligatori.

El test d'enumeració lèxica també ha permés fer un estudi quantitatiu de la interferència lèxica. De fet, els percentatges d'interferències s'han utilitzat de vegades com a indicadors del predomini lingüístic. En aquest punt es pot destacar com a conclusió més important la relació entre els percentatges d'interferències i els programes educatius : s'ha comprovat que els alumnes que assisteixen als programes educatius bilingües fan menys interferències del castellà en el català que els alumnes dels programes monolingües. Aquest resultat és un indicador tant del millor coneixement de la llengua com de la millor qualitat de l'ús lingüístic. La contrapartida és que els alumnes dels programes educatius bilingües també fan més interferències del català en el castellà, però els percentatges en aquest sentit són molt inferiors. En conjunt, l'estudi de la

interferència lingüística ha alertat de l'empobriment qualitatiu del model de llengua de les generacions més jóvens en l'ús del català. Aquest empobriment afecta sobretot els alumnes que segueixen els programes educatius monolingües, i és una prova que aquests programes proporcionen una competència lingüística molt reduïda en la llengua minoritzada.

L'actitud envers la varietat valenciana de la llengua catalana

En aquest capítol s'ha elaborat una escala d'actituds tipus Likert per a estudiar l'actitud envers la llengua minoritzada, s'ha analitzat l'estructura d'aquest constructe mitjançant l'anàlisi factorial i s'ha investigat la relació entre l'actitud envers la varietat valenciana de la llengua catalana i altres variables sociolingüístiques, en particular la primera llengua dels estudiants i els programes educatius que segueixen. S'ha demostrat que els alumnes dels programes educatius bilingües i els alumnes amb un major contacte familiar amb el parlar valencià són els que tenen una actitud millor envers la llengua. Es tracta d'un resultat que confirma els obtinguts en altres contextos sociolingüístics diferents, però s'ha d'assenyalar que les investigacions realitzades prèviament a Catalunya no demostren l'existència de relacions entre aquestes variables, probablement perquè a Catalunya la llengua catalana té un prestigi elevat, situació que no és gens habitual entre les llengües minoritzades (Viladot, 1992a : 389-390).

Un aspecte a remarcar és la millora significativa de l'actitud envers el valencià que experimenten els alumnes castellanoparlants del Programa d'Immersió Lingüística en relació als alumnes castellanoparlants del programa educatiu monolingüe (PIP). Malgrat que hi ha limitacions inevitables en el disseny de la investigació que no permeten concloure l'existència de relacions causa-efecte, la consistència de les dades obtingudes amb les d'investigacions realitzades en diferents contextos de llengües minoritzades semblants al nostre permeten afirmar que els programes educatius bilingües (PIL i PEV) s'aproximen a l'objectiu del biculturalisme, que apareix arreplegat en el currículum de l'Educació Primària i de l'Educació Secundària de la Conselleria d'Educació de la Generalitat Valenciana.

Un dels resultats més interessants d'aquest apartat és la influència de l'entorn lingüístic en les actituds envers la llengua minoritzada. Especialment, s'ha demostrat que

en els contextos on hi ha una forta competència etnolingüística pot produir-se una radicalització de les actituds negatives contra la llengua minoritzada entre els parlants de la llengua majoritària. Aquest fenomen, que revalida els resultats d'alguna investigació anterior (Bourhis & Sachdev, 1984 : 121-122), hauria de ser tingut en compte pels docents que treballen en localitats caracteritzades per la divisió entre els grups etnolingüístics, ja que si bé el treball escolar de les actituds lingüístiques és fonamental en tots els casos, en aquests tipus d'entorn és d'una importància crucial.

L'estudi de la percepció de la unitat supradialectal de la llengua catalana ha demostrat que els alumnes amb una percepció més clara de la unitat de la llengua són els que tenen una millor actitud lingüística, els que segueixen programes educatius bilingües, els de primera llengua catalana o bilingües familiars, els que s'autoconsideren principalment catalanoparlants, els que s'identifiquen preferentment amb la identitat valenciana, i els d'una extracció social més afavorida. Un dels aspectes més interessants ha estat l'anàlisi de l'estructura de relacions entre la percepció de la unitat supradialectal de la llengua i l'actitud lingüística : es demostra que els alumnes amb una actitud negativa envers el valencià també solen tenir una visió negativa de la unitat supradialectal del català però, per contra, l'actitud positiva envers el valencià sí que sembla compatible amb una percepció més aïna negativa de la unitat de la llengua.

L'anàlisi de la relació de la unitat supradialectal del català amb altres variables, com ara el programa educatiu o la primera llengua, ha posat de manifest l'existència d'una gran variabilitat pel que fa a la percepció de la unitat de la llengua. Per a interpretar-la s'ha formulat la hipòtesi que és el resultat de la falta d'informació : les mancances en el component cognitiu d'aquesta actitud provocarien una avaluació (component afectiu o avaluatiu) dispersa i poc coherent. Aquesta interpretació subratlla el paper fonamental que té la institució escolar com a agent socialitzador secundari en la formació de l'actitud envers la unitat supradialectal de la llengua catalana.

Un aspecte que s'hi relaciona és el de la denominació de la llengua catalana al País Valencià. S'ha vist que el 39.5% dels alumnes estan d'acord amb la denominació de llengua catalana, bé en solitari (6.2% del total), o bé conjuntament amb la denominació tradicional de valencià (33.3% del total). Cal remarcar que la denominació de la varietat lingüística pròpia del País Valencià està relacionada positivament amb dues variables :

amb la percepció de la pertinença de la varietat lingüística valenciana al diasistema català comú, i amb la identitat. Pel que fa al darrer punt, en la mesura que millora la identitat valenciana i disminueix la identitat espanyola augmenta la preferència per la denominació de llengua catalana.

La vitalitat etnolingüística

La raó principal per a investigar la percepció de la vitalitat etnolingüística des d'una perspectiva sociolingüística és que aquest constructe és un bon indicador de la salut de les llengües i, per tant, de la normalització lingüística. Les diferències en l'èxit de la normalització lingüística entre els diversos territoris de llengua catalana cal explicar-les sobretot a partir de les desigualtats en la vitalitat etnolingüística, ja que les desigualtats en el procés d'estandardització, si bé existeixen, tenen un pes menor.

El concepte de vitalitat etnolingüística forneix el marc socioestructural en què es despleguen molts dels fenòmens estudiats en aquesta tesi, com ara les actituds lingüístiques, el manteniment de la llengua minoritzada, l'aprenentatge d'una segona llengua, l'orientació de la identitat, etc. La percepció que tenen els subjectes de la vitalitat etnolingüística (vitalitat etnolingüística subjectiva), és tan important com la vitalitat etnolingüística objectiva de cara a explicar molts dels resultats obtinguts. És per això que s'han estudiat les relacions entre la vitalitat etnolingüística subjectiva i les variables adés esmentades entre els jóvens de l'Alacantí.

L'instrument que s'ha utilitzat per a valorar la percepció que tenen els jóvens de l'Alacantí de la vitalitat relativa dels grups etnolingüístics valencià i castellà és el Qüestionari de Vitalitat Etnolingüística (Bourhis, Giles & Rosenthal, 1981). En aquest estudi es comprova, per primera vegada en del domini lingüístic català, l'estructura dimensional de la vitalitat etnolingüística, i es demostra que el constructe mesurat amb el Qüestionari de Vitalitat Etnolingüística s'ajusta força bé en el nostre context a les tres dimensions teòriques de demografia, estatus i suport institucional previstes per Giles, Bourhis i Taylor (1977), i al nou factor de futur del català proposat per Viladot (1992a, 1993a).

El conjunt dels jóvens enquestats tenen una visió bastant realista de la vitalitat dels grups etnolingüístics : perceben un predomini clar de la llengua i del grup

etnolingüístic castellans a la comarca de l'Alacantí i, a més, creuen que aquesta situació no canviarà en el futur. De tota manera, els alumnes de les localitats on la llengua catalana presenta una major vitalitat –Xixona– valoren una situació de la vitalitat etnolingüística més equilibrada que no els alumnes de les localitats on el castellà presenta un predomini major (Mutxamel i Alacant).

Si bé tots els grups d'alumnes perceben la major vitalitat de la llengua i del grup etnolingüístic castellans en la majoria de les variables i en les puntuacions totals de demografia, estatus, suport institucional i vitalitat etnolingüística global, també cal aclarir que en algunes variables –sobretot en aquelles que són més subjectives– hi ha divergències en l'avaluació de la vitalitat que afavoreixen el grup propi : els alumnes castellanoparlants valoren que el seu propi grup té un predomini més intens en la majoria de variables. Per contra, els alumnes catalanoparlants són els que presenten en totes les variables unes puntuacions més decantades cap a l'equilibri entre els grups, i és l'únic grup que percep en algunes variables que el grup etnolingüístic valencià predomina sobre l'altre grup. El grup bilingüe fa unes valoracions intermèdies entre els dos grups etnolingüístics en algunes variables, però en algunes té una percepció molt semblant a la del grup castellà i en algunes altres s'assembla més al grup etnolingüístic valencià.

Les relacions entre la percepció de la vitalitat i la resta de variables investigades són complexes, i difícils de resumir. Per això, en aquestes conclusions finals caldrà limitar-se molt i comentar únicament alguns dels resultats més interessants dels que s'han obtingut.

Possiblement el fenomen més destacat s'ha observat en relacionar la percepció de la vitalitat i els grups etnolingüístics, tot controlant la intervenció del lloc de residència com a covariable. Es comprova que en els contextos que s'aproximen a l'equilibri en la vitalitat etnolingüística –com és el cas de Xixona–, la percepció de la vitalitat és bastant realista i semblant entre els diferents grups etnolingüístics. Per contra, en aquelles localitats on hi ha una forta competència etnolingüística –com és el cas de Mutxamel– les valoracions dels jóvens divergeixen a favor del grup propi : el grup catalanoparlant valora que la vitalitat entre els grups és propera a l'equilibri i, a més, creu que la tendència de futur és que predominarà el seu grup ; per contra, el grup

castellanoparlant valora que la vitalitat actual és molt més favorable al seu grup i pronostica que en el futur la situació serà semblant a l'actual ; el grup bilingüe s'apropa en aquest context a les valoracions del grup majoritari, que és una avaluació de la vitalitat més realista. Per últim, allà on hi ha un predomini aclaparador del grup majoritari castellanoparlant –el cas d'Alacant– la visió del grup minoritzat és molt pessimista respecte de la seua vitalitat actual i del seu futur com a grup etnolingüístic diferenciat. Aquesta percepció de la vitalitat coincideix amb la que fa el grup castellanoparlant, i cal valorar-la com a realista.

Aquest mateix fenomen també s'observa en les relacions entre la vitalitat etnolingüística i els programes educatius : a) en els contextos on hi ha una vitalitat etnolingüística objectiva més propera a l'equilibri (Xixona) no hi ha divergències importants entre els alumnes dels diferents programes educatius en l'avaluació de la vitalitat etnolingüística subjectiva, amb independència de la primera llengua ; b) en els contextos amb una major competència entre els grups etnolingüístics (Mutxamel), hi ha diferències importants en la percepció de la vitalitat dels alumnes castellanoparlants i dels alumnes catalanoparlants segons els programes educatius en què estan matriculats, però no n'hi ha en els alumnes bilingües. Aquestes diferències es donen sempre a favor de la llengua del programa educatiu. Per això, es pot plantejar la hipòtesi que en les situacions etnolingüístiques inestables els programes educatius bilingües poden influir en la percepció de la vitalitat etnolingüística en favor de la llengua minoritzada, que és la llengua d'instrucció del programa educatiu ; c) en els contextos on hi ha un predomini absolut de la llengua majoritària (Alacant) es comprova que els alumnes matriculats en el Programa d'Immersió Lingüística tenen una percepció molt pessimista de la vitalitat de la llengua catalana, deguda segurament al millor coneixement de la realitat sociolingüística. Per contra, els alumnes bilingües del Programa d'Incorporació Progressiva bàsic tenen una percepció massa optimista de la vitalitat de la llengua i del grup valencians que, d'altra banda, és semblant a la dels seus companys de programa castellanoparlants.

Les relacions entre l'actitud envers la llengua minoritzada i la percepció de la vitalitat també estan mediatitzades pel grup etnolingüístic dels subjectes i pel context. Així, els contextos amb major competència entre els grups etnolingüístics (Mutxamel) són els que determinen unes relacions més intenses entre l'actitud i la vitalitat, intensitat

que es redueix en els contextos més equilibrats (Xixona) i que desapareix en els contextos on la tensió entre les llengües és mínima perquè la llengua minoritzada es troba en un estat proper a la desaparició (Alacant). Pel que fa a la primera llengua, s'observa que la relació entre l'actitud i la vitalitat es dóna sobretot entre els alumnes de primera llengua castellana, mentre que en el cas dels alumnes bilingües i de primera llengua catalana no sembla que hi haja una relació clara entre la percepció de la vitalitat i l'actitud envers la llengua pròpia.

Tocant a la relació entre la vitalitat etnolingüística i l'aprenentatge o manteniment de les llengües, cal destacar com a resultat més interessant la correlació de caràcter negatiu que hi ha entre la vitalitat etnolingüística subjectiva i el manteniment de la llengua catalana per als alumnes bilingües familiars. L'explicació proposada és que, probablement, en la mesura que els alumnes bilingües es decanten pel grup minoritzat –cosa que s'observa en el millor domini de la llengua catalana–, adopten un compromís major amb aquest grup, i és aquest compromís el que fa que tinguen una visió més crítica de la vitalitat de la llengua i del grup. És un resultat coherent amb les investigacions que demostren que el compromís amb la llengua minoritzada correlaciona negativament amb la percepció de la vitalitat (Giles & Johnson, 1987 : 76, 79-81 ; Ytsma & Viladot & Giles, 1994 : 75-76 ; Viladot, 1998 : 331-333).

El model de llengua

En aquest estudi també s'ha investigat la variació lingüística intergeneracional de la llengua catalana a la comarca de l'Alacantí, s'ha mesurat la influència de l'ensenyament en aquest procés, i s'ha descrit el model de llengua formal dels jóvens tenint en compte dos factors determinants : la primera llengua i el programa educatiu en què han realitzat l'escolarització obligatòria.

La intensitat del procés de variació lingüística que s'ha descrit entre les dues generacions adultes estudiades –la dels pares i la dels avis– és molt reduïda. Per contra, el canvi lingüístic generacional que s'està produint entre els adults i els estudiants és molt important. Les causes que expliquen l'acceleració del canvi lingüístic en els jóvens són l'augment de la pressió de la llengua dominant i la introducció de la llengua catalana en el sistema educatiu.

La influència de la llengua dominant és gran per a tots els grups de l'enquesta, però els afecta de manera diferent. Per això, s'ha deduït que el factor realment determinant no és tant la influència de la llengua dominant –que com s'acaba de dir és important per a tots els grups de l'enquesta– com el grau de contacte amb el model de llengua tradicional de la comarca, que varia molt d'uns grups a uns altres com a resultat, sobretot, de la primera llengua, però també de la presència del model de llengua tradicional en el context on viuen.

A partir de les dades de l'enquesta s'ha mesurat el paral·lelisme dels usos lingüístics dels subjectes amb els usos equivalents en la llengua castellana. Els resultats indiquen que en el cas dels avis i els pares el paral·lelisme amb el castellà afecta sobretot el lèxic, més secundàriament la morfologia i en un grau mínim la fonètica. En el cas dels estudiants la influència del castellà funciona justament al revés : és màxima en els usos fonètics, menor en els usos morfològics i més reduïda (encara que important) en els usos lèxics. La influència del castellà en el model de llengua dels jóvens està molt directament relacionada amb la primera llengua, sobretot en aquells subsistemes lingüístics que són menys controlables pel parlant : la fonètica i la morfologia. Per contra, l'assistència als programes educatius bilingües és el factor que més contribueix a limitar les interferències de la llengua dominant en els usos lèxics, que són més controlables per l'emissor.

Els resultats obtinguts en aquest capítol es poden considerar el producte d'una exposició combinada de diferent intensitat a dos models de llengua diferents : el model de llengua col·loquial i tradicional de la comarca, present sobretot en la família, i el model de llengua normatiu aprés en l'escola. L'exposició al parlar valencià tradicional comporta la tendència a l'estabilitat del model de llengua, però només hi tenen accés els alumnes de primera llengua catalana o, en menor mesura, els alumnes bilingües familiars. Per contra, la manca d'exposició al valencià tradicional fomenta la introducció d'innovacions lingüístiques, que de vegades poden ser normatives però també poden no ser-ho. D'altra banda, l'exposició al model de llengua normatiu implica una major tendència al canvi, sobretot per la incorporació de variants lingüístiques normatives alienes al model de llengua tradicional, però l'accés a aquest model està directament determinat per l'assistència als programes educatius bilingües.

Per a estudiar les produccions fonètiques, morfològiques i lèxiques dels enquestats s'han classificat els resultats de l'enquesta realitzada tenint en compte si les variants lingüístiques produïdes són (o no) tradicionals en la comarca, són (o no) normatives i són (o no) paral·leles a les formes lingüístiques equivalents en castellà. L'anàlisi de les dades obtingudes permet valorar la intensitat de la variació lingüística entre els grups, permet descriure les tendències del model de llengua per a cadascun dels grups de l'enquesta i permet analitzar les causes que expliquen la variació lingüística i les tendències detectades. Els resultats més remarcables són :

a) La variació fonètica té una intensitat molt reduïda entre les dues generacions adultes, però és molt gran en els jóvens. La causa principal que explica la variació fonètica és el major o el menor contacte amb el model de llengua tradicional : són els alumnes amb menor contacte amb el parlar valencià tradicional (alumnes de primera llengua castellana, i secundàriament alumnes bilingües, però també els alumnes que viuen en els contextos més castellanitzats), els que presenten els índexs més importants de variació fonètica. La manca de contacte amb el model fonètic tradicional implica una major influència de la llengua dominant en els usos fonètics dels alumnes. La coneixença de la normativa contribueix poc a explicar la variació fonètica en general, però és important per a explicar les produccions fonètiques dels alumnes catalanoparlants escolaritzats en els programes educatius bilingües, cosa que indica que aquest grup és el que presenta una major consciència dels usos fonètics normatius.

b) Els programes educatius bilingües frenen la utilització de variants fonètiques no normatives, especialment entre els estudiants de primera llengua catalana.

c) Els adults destaquen en l'ús de les variants fonètiques tradicionals (sobretot formes tradicionals i normatives no paral·leles al castellà), els alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà són un grup de transició entre els adults i la resta d'estudiants, i els alumnes dels programes bilingües presenten diferències que són atribuïbles a la influència de la primera llengua. Així, els castellanoparlants destaquen per l'ús d'innovacions fonètiques no normatives i paral·leles a la seua primera llengua, i els catalanoparlants per l'ús de les formes tradicionals i normatives. El grup dels alumnes bilingües dels programes educatius bilingües es queda a mitjan camí entre els altres dos grups que s'acaben de citar. Els alumnes catalanoparlants dels programes

bilingües són, per tant, el grup de jóvens que presenten un model fonètic de millor qualitat, mentre que la pitjor qualitat fonètica s'ha detectat entre els alumnes de primera llengua castellana.

d) L'estudi de les produccions dels alumnes mostra que les innovacions fonètiques que s'estenen entre els jóvens són, sobretot, les que tenen un reforç en la llengua escrita (com ara l'aparició de pronúncies ortogràfiques del grup geminat *–tl–* en mots com *ametla*) i les que són paral·leles a la llengua dominant (betacisme, ieisme...).

e) La variació morfològica generacional entre els adults i els jóvens és intensa, però no ho és tant com la variació fonètica. Els usos morfològics presenten unes tendències bastant semblants a les tendències dels usos fonètics, si bé hi ha un major anivellament entre les produccions morfològiques dels diferents grups, ja que les diferències no són tan marcades.

f) Els programes educatius bilingües afavoreixen la substitució de les variants morfològiques no normatives per altres de normatives.

g) Les tendències morfològiques que mostren els diferents grups tenen semblances clares amb les de la variació fonètica : els adults destaquen en l'ús de les formes tradicionals (sobretot les no normatives i no paral·leles al castellà), els alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà són un grup de transició entre els adults i la resta d'estudiants, i els alumnes dels programes bilingües presenten diferències que són atribuïbles a la influència de la primera llengua : els castellanoparlants destaquen per l'ús de les innovacions no normatives, i els bilingües i els catalanoparlants per l'ús de les formes normatives, tant les que són tradicionals com les que no ho són. Els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües són, una altra vegada, el grup de jóvens que presenten un model morfològic de millor qualitat, i els alumnes de primera llengua castellana dels programes bilingües els que tenen un model morfològic menys genuí i de pitjor qualitat.

h) La causa que explica millor la variació morfològica és el grau de contacte amb el model de llengua tradicional : el menor contacte amb aquest model suposa un major percentatge d'introducció d'innovacions morfològiques. El coneixement de la normativa contribueix poc a explicar globalment la variació morfològica, encara que és important

per a explicar les produccions dels alumnes catalanoparlants dels programes educatius bilingües.

i) La introducció d'algunes innovacions normatives millora alguns dels usos morfològics dels jóvens respecte dels de les generacions adultes, però cal remarcar que també s'ha descrit l'aparició entre els jóvens, especialment entre les alumnes castellanoparlants, d'algunes tendències morfològiques preocupants, entre les quals cal destacar el procés de simplificació que experimenta el sistema dels pronoms febles seguint el model de la llengua dominant.

j) La variació lèxica entre les dues generacions adultes és reduïda, però el canvi dels usos lèxics dels jóvens en relació als dels adults és d'una intensitat elevada, equiparable a la dels canvis fonètics.

k) La influència del castellà en els usos lèxics de les generacions adultes és major que en els dels jóvens, però s'ha de tenir en compte que l'enquesta utilitzada se centra en el lèxic usual dels jóvens actuals, i no inclou lèxic referit al mode de vida tradicional.

l) La introducció de la llengua catalana en el sistema educatiu és el factor que millor explica la variació lèxica existent entre els adults i els jóvens, d'una banda, i entre els jóvens que han assistit als programes educatius bilingües i els que no hi han assistit de l'altra. Així, els alumnes dels programes educatius bilingües tenen major tendència que els alumnes del programa monolingüe a substituir les variants lèxiques tradicionals i no normatives per innovacions lèxiques normatives, i usen menys les formes lèxiques que són paral·leles a les de la llengua dominant.

m) Els estudiants, especialment els que assisteixen als programes educatius bilingües, presenten una millor qualitat lèxica que no els adults. Dins dels programes bilingües la primera llengua és la causa principal de variació lèxica, ja que els alumnes castellanoparlants són més proclius a la utilització de les variants lèxiques paral·leles a les equivalents castellanes. El grup d'alumnes catalanoparlants dels programes bilingües presenta la millor qualitat lèxica de tots els grups de l'enquesta, mentre que en aquest cas els alumnes catalanoparlants i bilingües dels programes monolingües són el grup de jóvens amb una qualitat inferior en els usos lèxics.

n) La influència positiva dels programes educatius bilingües en l'ús del lèxic té limitacions : l'alumnat d'aquests programes accepta sobretot les innovacions lèxiques normatives que tenen una freqüència d'ús escolar elevada i, per contra, ignora els mots normatius que fan referència a àmbits externs a l'experiència escolar.

o) La substitució de castellanismes pels mots normatius equivalents no sempre té en compte les variants normatives que són tradicionals en la comarca. Així, per exemple, es pot observar el canvi de *palometa* –habitual en la generació de la gent gran– per *maripossa* –freqüent en la generació dels pares–, i la substitució d'aquest últim per *papallona* que s'observa sobretot en els alumnes dels programes educatius bilingües.

La seguretat lingüística

En el darrer capítol s'ha estudiat la seguretat lingüística dels alumnes de l'Alacantí en l'ús de la varietat valenciana de la llengua catalana. Mentre que la seguretat condueix a la consolidació de l'ús de les variants lingüístiques, la inseguretat és un dels motors del canvi lingüístic (López Morales, 1989 : 222), i per això cal estudiar-la en relació al model de llengua. A més, s'ha argumentat que en les circumstàncies actuals, que es caracteritzen pel debat sobre el model de llengua i per la desorientació que es detecta moltes vegades en l'ús del català, la descripció de la seguretat o la inseguretat lingüístiques és necessària per a tenir un diagnòstic sociolingüístic complet dels resultats dels programes educatius bilingües. També s'ha argumentat que el caràcter perifèric de l'Alacantí respecte del territori des d'on irradien la normativa i els usos lingüístics considerats prestigiosos contribueix segurament a augmentar la inseguretat dels valencians en l'ús de la llengua.

A partir de les dades de l'estudi s'arriba a la conclusió que els jóvens de l'Alacantí són globalment insegurs en l'ús de la llengua catalana però, paradoxalment, els jóvens més insegurs són els alumnes catalanoparlants que han estudiat en els programes educatius bilingües, que són a la vegada els que tenen una millor formació en aquesta llengua.

L'anàlisi de les relacions entre la seguretat i les altres variables sociolingüístiques de l'estudi permet afirmar que la seguretat està relacionada amb les variables que poden considerar-se índexs de la catalanitat lingüística dels enquestats o de la seua identitat

valenciana (com ara la primera llengua, l'adscripció a un grup lingüístic, la llengua preferida, el predomini lingüístic, etc.). Per contra, també es demostra la manca de relació de la seguretat amb les variables sociolingüístiques més generals (com ara el sexe o la classe social). La interpretació que s'ha proposat és que mentre la seguretat o la inseguretat en l'ús de les llengües majoritàries sol estar relacionada amb la mobilitat social (i per això sol estar relacionada amb variables com ara el sexe o la classe social), en el cas de les llengües minoritzades està relacionada amb altres factors que tenen a veure amb el procés de normativització, les relacions de prestigi entre les varietats dialectals o la influència de la llengua majoritària.

En el present treball s'analitzen per primera vegada les tendències de la seguretat lingüística, és a dir, s'examina el sentit que prenen la seguretat o la inseguretat lingüístiques. L'anàlisi d'aquestes tendències demostra que els alumnes més insegurs –els catalanoparlants escolaritzats en la pròpia llengua– ho són sobretot perquè tenen tendència a utilitzar les variants lingüístiques tradicionals de la comarca (que són formes col·loquials que en ocasions no són acceptades per la normativa) però, alhora, són conscients de quines són les formes més adequades pel que fa al grau de formalitat o a l'ús normatiu. Enfront d'aquest grup, els alumnes catalanoparlants i bilingües familiars escolaritzats en castellà són relativament segurs en l'ús lingüístic, però aquesta seguretat es basa en l'ús de les formes tradicionals que, a la vegada, avaluen com a preferibles, malgrat que solen ser les menys normatives o les menys formals.

La interpretació d'aquests resultats, que són complementaris, és clara : tots dos grups d'alumnes tenen molt de contacte amb el model de llengua col·loquial i tradicional de la comarca, i tenen tendència a usar-lo. En el cas dels alumnes dels programes bilingües, el millor coneixement de la normativa i la millor competència sociolingüística els produeixen inseguretat en aquest ús, perquè coneixen les alternatives lingüístiques més adequades. Per contra, la menor competència sociolingüística dels alumnes del programa monolingüe, que és resultat del programa educatiu que han seguit, fa que tinguen una menor consciència dels usos normatius o més prestigiosos de la llengua, i això els permet ser segurs en l'ús de les variants col·loquials.

També s'observa que els jóvens més segurs en l'ús del valencià són els alumnes castellanoparlants del programa monolingüe. Es tracta d'una altra paradoxa, ja que és

una llengua que utilitzen poc. Aquesta seguretat es basa sobretot en l'ús de les variants normatives o més formals, que avaluen alhora com a preferibles. Però aquests alumnes també mostren un cert grau d'inseguretat en el sentit de considerar preferibles les variants col·loquials i utilitzar, per contra, les variants més formals o normatives. Tots dos resultats combinats apunten a la interpretació que la manca de competència socio-lingüística pot ser la causa d'aquest resultat. S'ha de recordar que l'accés que han tingut aquests alumnes a la llengua catalana ha estat sobretot per mitjà del model escolar, basat en la llengua escrita, i secundàriament a través dels mitjans de comunicació. La manca de contacte amb el model de llengua tradicional col·loquial explica que l'utilitzen poc. Per tant, l'ús predominant de les variants més formals pot anar acompanyat de la percepció que el seu model –de fet l'únic que coneixen– és el millor, cosa que els produeix seguretat. Però de vegades poden considerar que el model de llengua usat efectivament pels valencianoparlants és el més adequant, i en aquest cas apareix la inseguretat en el sentit, poc lògic, de considerar preferibles les variants menys formals o no normatives però emprar, en canvi, les variants formals o normatives.

Aquests resultats han permés formular algunes conclusions respecte de la seguretat o la inseguretat lingüístiques. En primer lloc, s'ha de remarcar que la inseguretat dels alumnes catalanoparlants escolaritzats en la seua llengua no cal valorar-la necessàriament com un fet negatiu. Es pot interpretar que aquest grup serà probablement el més influent en el futur per a la configuració del model de llengua. Per tant, pot esperar-se que la tendència a la inseguretat que manifesten siga un motor del canvi lingüístic, i aquest canvi anirà en la direcció d'augmentar l'ús de les variants normatives o més formals. D'altra banda, tant en l'estudi del model de llengua com en el de la seguretat lingüística es posa de manifest el pes importantíssim que té el model de llengua tradicional en la configuració del model de llengua dels jóvens. Per tant, i malgrat que puga semblar una cosa òbvia, cal concloure que qualsevol reforma de la normativa que acoste el model de llengua normatiu o més formal al model de llengua tradicional té moltes possibilitats de ser acceptat pels usuaris i, a més, reduirà la inseguretat en l'ús de la llengua.

Altres conclusions i nous interrogants

Als resultats sintetitzats en les pàgines precedents cal afegir algunes observacions interessants d'índole metodològica. En primer lloc cal destacar els resultats positius que s'han obtingut en la utilització d'eines teòriques i metodològiques complementàries en l'anàlisi de la interacció entre el bilingüisme i l'educació. Així, dins d'un marc general pròpiament sociolingüístic, hem utilitzat procediments complementaris procedents de la psicologia social del llenguatge, de la demolingüística i, en part, de la didàctica de la llengua i de la sociologia del llenguatge. Els resultats mostren la validesa d'aquest plantejament. També cal destacar els esforços realitzats en el disseny de la investigació, destinats sobretot a aconseguir un model que tingués la validesa externa suficient perquè els resultats obtinguts puguen, amb les lògiques precaucions, extrapolar-se a d'altres realitats similars.

Si bé l'interés principal d'aquest treball pot ser haver reunit una gran quantitat d'informació –moltes vegades complementària–, que permet comprendre amb profunditat els processos sociolingüístics que apareixen en la cohort estudiada, també s'ha fet al llarg de la investigació alguna aportació metodològica interessant que caldria destacar. Possiblement la principal és el model d'estudi de les tendències de la seguretat lingüística utilitzat, el qual, com s'ha pogut comprovar, ha permés arribar a conclusions molt interessants sobre aquest important fenomen sociolingüístic. També són originals altres aspectes de l'estudi, com ara l'anàlisi dels canvis d'adscripció lingüística de l'alumnat, l'estudi de la percepció de la unitat supradialectal del català o la metodologia utilitzada per a l'anàlisi del model de llengua. Uns altres aspectes metodològics interessants fan referència a la utilització de tècniques procedents d'altres ciències afins, com ara la construcció d'escales d'actituds, l'estudi del predomini lingüístic o l'anàlisi de la vitalitat etnolingüística o, fins i tot, en l'exhaustivitat de la utilització de les tècniques estadístiques d'anàlisi de dades.

Un treball com aquest sempre deixa camins per explorar i obri nous interrogants. Caldria segurament revalidar els aspectes estudiats en aquest treball amb investigacions realitzades amb mostres més àmplies i més representatives territorialment. També s'hauria de revalidar amb grups d'alumnes més assentats, on no es done el caràcter excepcional que hi ha en algun dels grups que s'han estudiat. Caldria també aprofundir, possiblement amb altres mètodes d'investigació, alguns dels aspectes que s'han

investigat. En concret, fa falta un estudi més detallat dels resultats dels programes educatius bilingües pel que fa a les diferents habilitats lingüístiques (realitzat amb proves estandarditzades), i encara està per fer al País Valencià un estudi similar pel que fa al rendiment acadèmic en la resta de matèries del currículum escolar. També seria interessant investigar més a fons algunes de les limitacions que s'han assenyalat dels programes educatius bilingües, amb la finalitat de conéixer millor els processos descrits i dissenyar respostes adequades pel que fa a la intervenció educativa. Així, per exemple, es podrien dissenyar estratègies didàctiques per al treball del model de llengua que tinguessen en compte les necessitats específiques de cada grup d'alumnes, o les limitacions que s'han detectat en el treball escolar del model de llengua. Un altre element en què es podria aprofundir són les estratègies de modelatge de les actituds lingüístiques, especialment en les zones més conflictives pel que fa a l'enfrontament dels grups etnolingüístics.

De vegades s'ha acusat la sociolingüística d'acumular muntanyes de dades sense arribar a proposar models teòrics que donen compte dels usos socials de la llengua. Segurament és una acusació injusta, però pot tenir un fons de veritat. Voldríem, en tot cas, que les dades i les conclusions presentades en aquest estudi poguessen ajudar a l'elaboració d'una teoria heurística que explique els resultats dels programes educatius bilingües i la seua contribució al procés de normalització lingüística i cultural de les llengües minoritzades.

BIBLIOGRAFIA

AGHEYISI, R. & J. A. FISHMAN (1970), "Language Attitude Studies : a Brief Survey of Methodological Approaches", dins de *Anthropological Linguistics*, 12, núm. 5, pàgs. 137-157.

AJZEN, I. (1988), *Attitudes, Personality and Behaviour*. Milton Keynes. Open University Press.

ALAMINOS, A. (1993), *Gráficos*. Madrid, C.I.S.

ALCOVER, A. M. & F. DE B. MOLL (1988), *Diccionari Català–Valencià–Balear*. Moll, Palma de Mallorca.

ALEGRE, M. (1991), *Dialectologia catalana*. Barcelona, Teide.

ALLARD, R. & R. LANDRY (1984), "Croyances et vitalité ethnolinguistique", dins de A. PRUJINER i aa., *Variation du comportament langagier lorsque deux langues sont en contact*. Quebec, Centre international de recherches sur le bilinguisme, pàgs. 65-71.

ALLARD, R. & R. LANDRY (1986), "Subjective ethnolinguistic vitality viewed as a belief system", dins de *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 7, núm. 1, pàgs. 1-12.

ALLARD, R. & R. LANDRY (1994), "Subjective ethnolinguistic vitality : a comparison or two measures", dins de R. ALLARD & R. LANDRY (eds.), *International Journal of the Sociology of Language*, 108, pàgs. 117-144.

ALPERA I LEIVA, LL. (1981), "Cap a una interpretació sociolingüística i semàntica dels problemes d'interferències i de substitucions lèxiques en el valencià meridional" dins d'*Item. Revista de Ciencias Humanas*, 5. Alacant, Universitat d'Alacant, 1981, pàgs. 93-106.

ALPERA, LL. & F. GIMENO (1991), "Cap a una anàlisi sociolingüística del País Valencià", dins de *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 9, pàgs. 105-114.

ALSINA I KEIH, A. & J. ARNAU I QUEROL & A. BEL I GAYA & N. GAROLERA I CARBONELL (COORD.) & S. GRIJALVO I PÉREZ & J. PERERA I PARRAMON & A. VILA I LUSILLA (1983), *Quatre anys de català a l'escola. Estudi sobre el coneixement del català i del castellà dels alumnes de quart curs d'EGB a Catalunya (1981-1982)*. Barcelona, Generalitat de Catalunya.

ALVIRA, F. (1994[2]), "Diseños de investigación social : criterios operativos", dins de M. GARCÍA FERRANDO & J. IBÁÑEZ & F. ALVIRA (comps.), *El análisis de la realidad social. Métodos y técnicas de investigación*. Madrid, Alianza, pàgs. 87-109.

ANISFELD, E. & W. E. LAMBERT (1964), "Evaluational reactions of bilingual and monolingual children to spoken language", dins de *Journal of Abnormal Social Psychology*, 63, pàgs. 524-529.

ARACIL, LL. V. (1982), *Papers de sociolingüística*. Barcelona, La Magrana.

ARACIL, LL. V. (1983), *Dir la realitat*. Barcelona, Edicions dels Països Catalans.

ARCE, C. (1994), *Técnicas de construcción de escalas psicológicas.* Madrid, Síntesis.

ARNAU, J. (1978), *Psicología experimental. Un enfoque metodológico*. México, D. F. Trillas.

ARNAU, J. & C. COMET & J. M. SERRA & I. VILA (1992), *La educación bilingüe*. Barcelona, ICE de la Universitat de Barcelona - Horsori.

ARTIGAL, J. M. (1989), *La immersió a Catalunya. Consideracions psicolingüístiques i sociolingüístiques.* Vic, Eumo.

ARTIGAL, J. M., (1993), "Catalan and Basque Immersion Programmes", dins de H. Baetens Beardsmore (ed.), *European Models of Bilingual Education*. Clevedon, Multilingual Matters, pàgs. 30-53.

ARTIGAL, J. M. (coord.) (1995), *Els programes d'immersió als territoris de llengua catalana*. Barcelona, Fundació Jaume Bofill.

ASSESSORIA DE DIDÀCTICA DEL CATALÀ (1975), *Vocabulari bàsic infantil i d'adults*. Barcelona, Bibliograf.

BACHMAN, L. F. (1990), *Fundamental Considerations in Language Testing*. Oxford, Oxford University Press.

BADIA I MARGARIT, A. M. (1962), *Gramática catalana*. Madrid, Gredos.

BADIA I MARGARIT, A. M. (1981), *Gramàtica històrica catalana*. València, Tres i quatre.

BADIA I MARGARIT, A. M. (1994), *Gramàtica de la llengua catalana. Descriptiva, normativa, diatòpica, diastràtica*. Barcelona, Enciclopèdia Catalana.

BAETENS BEARDSMORE, H. (1989), *Principis bàsics del bilingüisme*. Barcelona, La Magrana.

BAEZA, J. B. & D. LL. BORONAT (1990), "L'ensenyament en català a Alacant", dins d'*Escola Catalana*, 274, pàg. 14.

BAKER, C. (1988), *Key Issues in Bilingualism and Bilingual Education*. Clevedon, Multilingual Matters.

BAKER, C. (1995), *Attitudes and Language.* Clevedon, Multilingual Matters (1a reimp.).

BAKER, C. (1997), *Fundamentos de educación bilingüe i bilingüismo*. Madrid, Cátedra.

BALDAQUÍ, J. M. & M. A. CANO (1997), "Els futurs mestres i el procés de normalització lingüística. Relacions entre els factors familiars, socials i educatius en la formació de la competència i l'actitud lingüístiques", dins de *Caplletra. Revista Internacional de Filologia*, 21, pàgs.11-27.

BALLUERKA LASA, N. & X. ISASI BALANZATEGI (1994), "El procés de bilingualització al País Basc : factors socials, escolars i individuals", dins de C. MONCLÚS (coord.), *Comunicacions. 1r Simposi del professorat d'educació infantil i primària d'ensenyament en valencià*. València, Generalitat Valenciana, pàgs. 269-288.

BANYERES, J. (1992), "La llengua dels infants en el Cens Lingüístic de 1986", dins de *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 10, pàgs. 131-141.

BARBERÀ I AA, (1980a[2]), *Curs de gramàtica normativa. Per a ús dels valencians*. València, ICE de la Universitat de València.

BARNILS, P. (1913), "El parlar apitxat", dins de *Butlletí de dialectologia catalana*, I., pàgs. 18-25.

BASTARDAS I BOADA, A. (1986), *Llengua i immigració. La segona generació immigrant a la Catalunya no-metropolitana*. Barcelona, La Magrana.

BATISTA-FOGUET, J. M. & SUREDA, J. (1998), "Análisis de correspondencias", dins de J. RENOM PINSACH, *Tratamiento informatizado de datos*. Barcelona, Masson, pàgs. 159-192.

BEEBE, L. M. & H. GILES (1984), "Speech-accommodation theories : a discussion in terms of second-language acquisition", dins de H. GILES (ed.), *International Journal of the Sociology of Language*, 46, pàgs. 5-32.

BEL I GAYA, A. (1990), "El programa d'immersió : alguns resultats" dins d'*Escola Catalana*, 274, pàgs. 26-27.

BEL, A. & J. M. SERRA & I. VILA (1993) "Estudio comparativo del conocimiento del catalán y del castellano al final del ciclo superior de EGB", dins de M. SIGUAN (coord.), *Enseñanza en dos lenguas. XVI Seminario sobre 'Lenguas y educación'*. Barcelona, ICE de la Universitat de Barcelona - Horsori, pàgs. 97-110.

BELTRAN I CALVO, V. (1997), *El parlar de Benissa*. Alacant, Institut de Cultura Juan Gil-Albert.

BERNABEU, J. L. (1982), *Una comunidad, un país para todos*. Alacant, Ajuntament de Mutxamel.

BESTARD MONROIG, J. & M. C. PÉREZ MARTÍN (1992), *La didáctica de la lengua inglesa. Fundamentos lingüísticos y metodológicos*. Madrid, Síntesis.

BIBILONI I SANCHO, J. & R. JUNYENT I COMAS (1979), "Informe sobre l'ús del Català a Catalunya, País Valencià i Illes Balears", dins de *Perspectiva Social*, 14, pàgs. 161-171.

BIERBACH, CH. (1988), "Les actituds lingüístiques" dins de A. BASTARDAS & J. SOLER, *Sociolingüística i llengua catalana*. Barcelona, Empúries, pàgs. 155-183.

BISQUERRA ALZINA, R. (1987), *Introducción a la estadística aplicada a la investigación educativa*. Barcelona, PPU.

BISQUERRA ALZINA, R. (1989a), *Introducción conceptual al análisis multivariable*, vol. I. Barcelona, PPU.

BISQUERRA, R. (1989b), *Métodos de investigación educativa.* Barcelona, CEAC.

BLAS ARRROYO, J. L. (1993), *La interferencia lingüística en Valencia (dirección : catalán → castellano). Estudio sociolingüístico*. Castelló, Universitat Jaume I.

BLAS ARROYO, J. L. (1995), "De nuevo el español y el catalán, juntos y en contraste. Estudio de las actitudes lingüísticas", dins de *Sintagma. Revista de Lingüística*, 7, pàgs. 29-41.

BLAS ARROYO, J. L. (1998), *Las comunidades de habla bilingües. Temas de sociolingüística española*. Saragossa, Pórtico.

BLOOMFIELD, L. (1964), *Lenguaje*. Lima, Universidad Nacional Mayor de San Marcos.

BOIX I FUSTER, E. (1991), *Tria i alternança de llengües entre joves de Barcelona : normes d'ús i actituds* [microforma]. Barcelona, Universitat de Barcelona.

BOIX I FUSTER, E. (1993), *Triar no es trair. Identitat i llengua en els joves de Barcelona.* Barcelona, Edicions 62.

BOIX, E. & LL. PAYRATÓ (1995), "An overview of catalan sociolinguistics and pragmatics (1989-1996), dins de *Catalan Review. International Journal of Catalan Culture*, IX, núm. 2, pàgs. 317-403.

BOIX I FUSTER, E. & F. X. VILA I MORENO (1998), *Sociolingüística de la llengua catalana.* Barcelona, Ariel.

BOIXADERAS, R. & I. CANAL & E. FERNÁNDEZ, (1992) "Avaluació dels nivells de llengua catalana, castellana i matemàtiques en alumnes que han seguit el

programa d'immersió lingüística i en alumnes que no l'han seguit. Resultat de proves aplicades a divuit escoles de Badalona a l'inici de 3r d'EGB (Curs 1990-91)", dins d'AA.DD., *Ponències, comunicacions i conclusions. Segon simposi sobre l'ensenyament del català a no-catalanoparlants*. Vic, Eumo, pàgs. 165-182.

BOURHIS, R.Y. (1982), "Language policies and language attitudes : Le monde de la Francophonie", dins de E. B. RYAN & H. GILES (eds.), *Attitudes towards Language Variation*. Londres, Edward Arnold, pàgs. 34-62.

BOURHIS, R. Y. & H. GILES & D. ROSENTHAL (1981), "Notes on the construction of a 'Subjective Vitality Questionnaire' for ethnolinguistic groups", dins de *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 2, núm. 2, pàgs. 145-155.

BOURHIS, R. Y. & I. SACHDEV (1984), "Vitality perceptions and language attitudes : some Canadian data", dins de *Journal of Language and Social Psychology*, 3, núm. 2, pàgs. 97-126.

BOUSMAN, I. & J. GIOT & N. MENAGER (1993), "L'insécurité linguistique du point de vue de l'enseignement" dins de dins de *Cahiers de l'Institut de Linguistique de Louvain*, 19, núms. 3-4, pàgs. 51-57.

BROTONS I RICO, V. (1993), "La interferència lingüística en els escolars petrerins", dins de *Bitrir*, 19, pàgs. 257-271.

CALAFORRA, G. (1999), *Paraules, idees i accions. Reflexions "sociològiques" per a lingüistes*. València - Barcelona, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana - Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

CALSAMIGLIA, H. & S. CALSAPEU & O. GUASCH & E. LARREULA & X. LUNA & E. TUSON (1991), "El català i els estudiants no-catalanoparlants de la promoció 1983-86 de l'Escola de Mestres de Sant Cugat. Primera fase (1983-84)", dins de M. Reixach, ed. (1991), *Segon Congrés Internacional de la Llengua Catalana III. Àrea 2. Sociologia de la Llengua*. Girona, Diputació de Girona, pàgs. 155-160.

CALVO GÓMEZ, F. (1993), *Técnicas Estadísticas Multivariantes*. Bilbao, Universidad de Deusto.

CAMPBELL, D. T. & D. W. FISKE (1959) "Convergent and discriminant validation by the multitraid multimethods matrix", dins de *Psychological Bulletin*, 56, pàgs. 81-105.

CAMPBELL, D. & J. STANLEY (1982), *Diseños experimentales y cuasiexperimentales en la investigación social* (3a reimp.). Buenos Aires, Amorrortu.

CANALE, M. & M. SWAIN (1980), "Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing", dins de *Applied Linguistics*, 1, pàgs. 1-47.

CANALE, M. (1983), "From communicative competence to communicative language pedagogy", dins de J. C. RICHARDS & R. W. SMITH (eds.), *Language and Communication*. Londres, Longman, pàgs. 2-27.

CANO, M. A. & J. M. BALDAQUÍ (1994), "Competència, ús i actituds lingüístiques dels estudiants de l'Escola de Magisteri d'Alacant. Anàlisi d'una enquesta", dins de C. MONCLÚS (coord.), *Comunicacions. 1r Simposi del professorat d'educació infantil i primària d'ensenyaments en valencià*. València, Generalitat Valenciana, pàgs. 289-304.

CARDA I MONZONÍS, M. D., (1990), *El lèxic dels adolescents de Vila-Real. Un estudi de la variació lingüística*. Vila-Real, Publicacions de l'Ajuntament de Vila-Real.

CARGILE, A. C. & H. GILES & E. B. RYAN & J. J. BRADAC (1994), "Language Attitudes as a Social Process : a Conceptual Model and New Directions", dins de *Language & Communication*, 14, núm. 3, pàgs. 211-236.

CARRANZA, M. (1982), "Attitudinal research on Hispanic language varieties", dins d'E. B. RYAN & H. GILES (eds.), *Attitudes towards Language Variation. Social and Applied Contexts*. Londres, Edward Arnold, pàgs. 63-83.

CASSANY, D. & M. LUNA & G. SANZ (1993), *Ensenyar llengua*. Barcelona, Graó.

CEA D'ANCONA, M. A. (1996), *Metodología cuantitativa. Estrategias y técnicas de investigación social*. Madrid. Síntesis.

CHAMBERS, J. K. & P. TRUDGILL (1994), *La Dialectología*. Madrid, Visor Libros.

CLÉMENT, R. (1978), *Motivational Characteristics of Francophones Learning English*. Quebec, CIRB.

CLÉMENT, R. (1980), "Ethnicity, Contact and Communicative Competence in a Second Language", dins de H. GILES & W. P. ROBINSON & P. M. SMITH (eds.), *Language. Social Psychological Perspectives*. Oxford, Pergamon, pàgs. 147-154.

COLOM ORTIZ, F. (1998), *El futur de la llengua entre els joves de València. Coneixement, ús i actituds lingüístiques en els joves estudiants de la ciutat de València*. València, Denes 10.

COLOMINA I CASTANYER, J. (1984), "La generalització de la pèrdua de la /d/ intervocàlica en valencià meridional alacantí", dins d'*Anales de la Universidad de Alicante. Escuela de Magisterio*, 1. Alacant, pàgs. 173-202.

COLOMINA I CASTANYER, J. (1985a), *L'Alacantí. Un estudi sobre la variació lingüística*. Alacant, Institut d'Estudis Juan Gil-Albert.

COLOMINA I CASTANYER, J. (1985b), "El parlar de la Marina Alta", dins de *La Rella*, 4, pàgs. 47-54.

COLOMINA I CASTANYER, J. (1986), "El parlar del camp d'Alacant", dins d'AA. DD., *Materials del Congrés d'Estudis del Camp d'Alacant*. Alacant, Diputació Provincial d'Alacant, pàgs. 299-311.

COLOMINA I CASTANYER, J. (1991), *El valencià de la Marina Baixa*. València, Generalitat Valenciana.

COLOMINA I CASTANYER, J. (1995), *Els valencians i la llengua normativa*. Alacant, Institut de Cultura Juan Gil-Albert.

COLOMINA I CASTANYER, J. (1999), *Dialectologia catalana. Introducció i guia bibliogràfica.* Alacant, Universitat d'Alacant.

COLOMINA I CASTANYER, J. (dir) (s/d), *Atlas Lingüístic de la Comunitat Valenciana*. València, Generalitat Valenciana [inèdit].

COMISSIÓ DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA DE TVC (1995), *El català a TV3. Llibre d'estil*. Barcelona, Televisió de Catalunya - Edicions 62.

COMREY, A. L. (1985), *Manual de análisis factorial*. Madrid, Cátedra.

CONSEIL SUPERIEUR DE L'EDUCATION (1983), *L'Education interculturelle : Avis au ministre de l'éducation*. Quebec, Gouvernement du Québec.

CONSELLERIA DE CULTURA, EDUCACIÓ I CIÈNCIA (1989), *Coneixement del valencià. Anàlisi dels resultats del Padró Municipal d'Habitants de 1986*. València, Generalitat Valenciana.

COOPER, R. L. (1971), "Degree of Bilingualism", dins de J. A. FISHMAN & R. L. COOPER & R. MA, *Bilingualism in the Barrio*. Bloomington, Indiana University, pàgs. 273-309.

COOPER, R. L. & J. A. FISHMAN (1974), "The Study of Language Attitudes" dins de *Linguistics. An International Review*, 136, pàgs. 5-19.

COORDINADORA D'ENSENYAMENT I LLENGUA CATALANA (1878), *Poal. Vocabulari bàsic ampliat. Estructures bàsiques*. Barcelona, Proa.

COROMINA, E. (1991), *El 9 nou. Manual de redacció i estil*. Vic, Eumo.

COROMINES, J. (1983[3]), *Lleures i converses d'un filòleg*. Barcelona, Club Editor.

CUENCA, M. J. & J. TODOLÍ (1994), "El component actitudinal en l'adquisició / ensenyament de llengües", dins de C. MONCLÚS (coord.), *Ponències. 1r Simposi del professorat d'educació infantil i primària d'ensenyaments en valencià*. València, Generalitat Valenciana, pàgs. 93-110.

CUMMINS, J. (1983) "Interdependencia lingüística y desarrollo educativo de los niños bilingües", dins de *Infancia y Aprendizaje*, 21, núm. 1, pàgs. 37-68 [l'article es va publicar per primera vegada el 1979 sota el títol "Linguistic Interdependence and the Educational Development of Bilingual Children", dins de *Review of Educational Research*, 49, 2, pàgs. 221-251].

CUMMINS, J. (1984), "Wanted : A theoretical framework for relating language proficiency to academic achievement among bilingual students", dins de C. RIVERA (ed.), *Language Proficiency and Academic Achievement*. Clevedon, Multilingual Matters.

CUMMINS, J. (1991), "Interdependence of first- and second-language proficiency in bilingual children", dins de E. BIALYSTOK, *Language processing in bilingual children*. Cambridge, Cambridge University Press, pàgs. 70-89.

CUMMINS, J. & M. SWAIN (1986), *Bilingualism in Education : Aspects of theory, research and practice*. Nova York, Longman.

CUMMINS, J. & M. DANESI (1990), *Heritage languages : the development and denial of Canada's linguistic resources*. Toronto, Our Schools / Ourselves Education Foundation.

CURRIE, M. & M. A. HOGG (1994), "Subjective ethnolinguistic vitality and social adaptation among Vietnamese refugees in Australia", dins de R. LANDRY & R. ALLARD (eds.), *International Journal of the Sociology of Language*, 108, pàgs. 97-115.

DAVIS, L. M. (1988), "The Limits of Chi Square", dins de A. R. THOMAS (ed.), *Methods in Dialectology*. Clevedon, Multilingual Matters, pàgs. 225-240.

DAY, R. R. (1982) "Children's attitude toward language", dins d'E. B. RYAN & H. GILES (eds.), *Attitudes towards Language Variation. Social and Applied Contexts*. Londres, Edward Arnold, pàgs. 116-131.

DENZIN, N. K. (1989[3]), *The research act. A Theoretical Introduction to Sociological Methods*. Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice-Hall.

DEPREZ, K. & Y. PERSOONS (1987), "Attitude", dins de U. Ammon & N. Dittmar & K. J. Mattheier (eds.), *Sociolinguistics / Soziolinguistik. An International*

Handbook of the Science of Language and Society / Ein internationales Handbuch zur Wissenschaft von Sprache und Gesellschaft. Berlín - Nova York, Walter de Gruyter, pàgs. 125-132.

DIARI DE BARCELONA (1987), *Un model de llengua pels mitjans de comunicació. Llibre d'estil del Diari de Barcelona*. Barcelona, Empúries.

DIEBOLD, A. R. (1964), "Incipient Bilingualism", dins de D. HYMES (ed.), *Language in Culture and Society : A Reader in Linguistics and Anthropology*. Nova York, Harper & Row, pàgs. 495-508.

DODSON, C. J. (1981), "A Reappraisal of Bilingual Development and Education. Some Theoretical and Practical Considerations", dins de H. BAETENS BEARDSMORE (ed.), *Elements of Bilingual Theory*. Brussel·les, Vrije Universiteit Brussel.

DOMENECH, A, (1991) "La recerca sociolingüística, una eina per a l'ensenyament del català i per a la normalització lingüística", dins d'AA. DD., *Comunicacions. Segon simposi sobre l'ensenyament del català a no-catalanoparlants*. Vic, Eumo, pàgs. 171-176.

DOMÉNECH ZORNOZA, J. Ll. (1990), *Avaluació i seguiment del valencià com a llengua vehicular d'ensenyament* (2 vols.) [tesi doctoral inèdita]. València, Universitat de València.

ERILL, G. & J. FARRÀS & F. MARCOS (1992), *Ús del català entre els joves a Sabadell. Coneixement, ús i actituds dels estudiants de secundària*. Barcelona, Generalitat de Catalunya.

ETXEBARRIA AROSTEGUI, M. (1985), *Sociolingüística urbana. El habla de Bilbao*. Salamanca, Universidad de Salamanca.

FABRA, P. (1933[7]), *Gramàtica catalana.* Barcelona, IEC [1a edició de 1918].

FABRA, P. (1984[11]), *Gramàtica catalana*. Barcelona, Teide [1a edició de 1956].

FARRÀS, N, & C. GARCÍA (1993), *Morfosintaxi comparada del català i del castellà*. Barcelona, Empúries.

FASOLD, R. (1996), *La sociolingüística de la sociedad. Introducción a la sociolingüística*. Madrid, Visor.

FERRANDO, A. (1990), "Elements per a una proposta fonètica", dins d'A. FERRANDO (ed.), *La llengua als mitjans de comunicació*. València, Institut de Filologia Valenciana - Universitat de València, pàgs. 51-64.

FERRANDO, A. (1991), "Les perspectives de normalització lingüística al País Valencià", dins de J. MARTÍ I CASTELL (cur.), *Processos de normalització lingüística : l'extensió d'ús social i la normativització*. Barcelona, Columna, pàgs. 103-137.

FERRANDO, A. & J. PRATS & M. SORRIBES & I. ARJONA (1989), "L'ús del valencià i les actituds lingüístiques dels alumnes de BUP i COU de la ciutat de Castelló de la Plana", dins d'A. FERRANDO & aa., *Miscel·lània 89*. València, Generalitat Valenciana, pàgs. 9-45.

FISHBEIN, M. (1965), "A Consideration of Beliefs, Attitudes and their Relationships" dins de R. STEINER & M. FISHBEIN (eds.), *Current Studies in Social Psychology*. Nova York, Holt, Reinhart and Winston, pàgs. 107-120.

FISHBEIN, M. & I. AJZEN (1975), *Belief, Attitude, Intention and Behavior. An Introduction to Theory and Research*. Reading, Mass., Addison-Wesley.

FISHMAN, J. A. (1971), *Sociolinguistic Perspective on the Study of Bilingualism*, dins de J. A. FISHMAN & R. L. COOPER & R. MA, *Bilingualism in the Barrio*.

Bloomington, Indiana University, pàgs. 557-582 [aquest treball és una versió revisada de l'article del mateix títol publicat originàriament dins de *Linguistics*, 39, pàgs. 21-49 (1968)].

FISHMAN, J. A. & R. L. COOPER & R. MA. (1971), "Alternative Measures of Bilingualism", dins de J. A. FISHMAN & R. L. COOPER & R. MA, *Bilingualism in the Barrio*. Bloomington, Indiana University, pàgs. 483-512.

FORNER, A. (1993), "La investigación del bilingüismo. Clasificación de las investigaciones sobre el bilingüismo y reflexiones críticas sobre los métodos de investigación aplicados en estudios sobre el aprendizaje y el uso de las lenguas", dins de M. SIGUAN (coord.), *Enseñanza en dos lenguas*. Barcelona, ICE de la Universitat de Barcelona - Horsori, pàgs. 167-178.

FORNS SANTACANA, M. & J. GÓMEZ BENITO (1995), "Evaluación de programas en educación", dins de R. FERNÁNDEZ-BALLESTEROS (ed.), *Evaluación de programas. Una guía práctica en ámbitos sociales, educativos y de salud.* Madrid, Síntesis, pàgs. 241-377.

FREIXA I BLANXART, M. & L. SALAFRANCA I COSIALS & J. GUÀRDIA I OLMOS & R. FERRER I PUIG & J. TURBANY I OSET (1992), *Análisis exploratorio de datos : nuevas técnicas estadísticas*. Barcelona, PPU.

GARCÍA FERRANDO, M. (1992), *Sociestadística. Introducción a la estadística en sociología*. Madrid, Alianza (4a reimp.).

GARCIA I ROSSELLÓ, J. & V. BELTRAN I CALVO (1994), *El parlar de Pedreguer*. Pedreguer, Ajuntament de Pedreguer - Institut d'Estudis Comarcals de la Marina Alta.

GARCÍA SEVILLA, LL. & N. DURÁN & N. FERRÉ & A. GARAU & T. FLORES &, M. J. MANZANARES & J. PÉREZ & A. TOBEÑA (1975), "Projecte de mesura psicofisiològica del bilingüisme", dins de *Perspectiva social*, 6, pàgs. 139-155.

GARDNER, R. C. (1985), *Social Psychology and Second Language Learning*. Londres, Edward Arnold.

GARDNER, R. C. & W. E. LAMBERT (1972), *Attitudes and Motivation in Second-Language Learning*. Rowley, Mass., Newbury House.

GARRIDO LUQUE, A. & J. L. ÁLVARO ESTRAMIANA (1995), *Técnicas de análisis estadístico en ciencias sociales*. Madrid, Universidad Complutense.

GENESEE, F. (1987), *Learning Trough Two Languages. Studies of Immersion and Bilingual Education : Canadian Perspectives.* Cambridge, MA., Newbury House.

GILES, H. & R. Y. BOURHIS & D. W. TAYLOR (1977), "Towards a theory of language in ethnic group relations", dins de H. GILES (ed.), *Language, Ethnicity and Intergroup Relations*. Nova York, Academic Press, pàgs. 307-348.

GILES, H. & P. JOHNSON (1981), "The Role of Language in Ethnic Group Relations", dins de J. C. TURNER & H. GILES (eds.), *Intergroup Behaviour*. Oxford, Blackwell, pàgs. 199-243.

GILES, H. & J. L. BYRNE (1982), "An intergroup approach to second language acquisition", dins de *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 3, núm. 1, pàgs. 17- 40.

GILES, H. & E. B. RYAN (1982), "Prolegomena for developing a social psychological theory of language attitudes", dins d'E. B. RYAN & H. GILES (eds.), *Attitudes*

towards Language Variation. Social and Applied Contexts. Londres, Edward Arnold, pàgs. 208-223.

GILES, H. & D. ROSENTHAL & L. YOUNG (1985), "Perceived Ethnolinguistic Vitality : the Anglo - and - Greek Australian Setting", dins de *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 6, núms. 3-4, pàgs. 253-269.

GILES, H. &. M. HEWSTONE & E. B. RYAN & P. JOHNSON (1987), "Research in language attitudes", dins de N. DITTMAR & K. J. MATTHEIR (eds), *Sociolinguistics : an Interdisciplinary Handbook of the Science of Language*, vol. I. Berlín, Walter de Gruyter, pàgs. 585-597.

GILES, H. & P. JOHNSON (1987), "Ethnolinguistic identity theory : a social psychological approach to language maintenance", dins de *International Journal of the Sociology of Language*, 68, pàgs. 69-99.

GILES, H. & A. VILADOT (1994), "Ethnolinguistic differentiation in Catalonia", dins de *Multilingua. Journal of cross-cultural and interlanguage communication*, 13, núm. 3, pàgs. 301-312.

GIMENO MENÉNDEZ, F. (1986), "*Die Mundart von Alacant* i el bilingüisme diglòssic de l'àrea l'Alacantí–el Vinalopó", dins d'AA. DD., *Materials del Congrés d'Estudis del Camp d'Alacant*, pàgs. 289-298.

GIMENO MENÉNDEZ, F. & MONTOYA ABAD, B. (1989), *Sociolingüística*. València, Universitat de València.

GÓMEZ I GARCÍA, D. (2000), "L'escola valenciana : radiografia d'una realitat", dins de *Guix*, 266-267, pàgs. 21-25.

GÓMEZ MOLINA, J. R. (1986), *Estudio sociolingüístico de la comunidad de habla de Sagunto (Valencia)*. València, Institució Valenciana d'Estudis i Investigació.

GONZÁLEZ BLASCO, P. (1994[2]), "Medir en las ciencias sociales", dins de M. GARCÍA FERRANDO & J. IBÁÑEZ & F. ALVIRA (comps.), *El análisis de la realidad social. Métodos y técnicas de investigación*. Madrid, Alianza, pàgs. 275-333.

GRAN ENCICLOPÈDIA CATALANA (1998) (M. TORRAS I CONANGLA, coord.), *Gran Diccionari de la Llengua Catalana*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana.

Gran Larousse català (1990). Barcelona, Edicions 62.

GREENE, J. (1998), *A Meta-Analysis of the Effectiveness of Bilingual Education.* Claremont, Tomas Rivera Policy Institute [edició electrònica].

GUARDIOLA I SAVALL, M. I. & M. A. DIÉGUEZ SEGUÍ (1999), *Els jóvens de la Marina. Estudi sociolingüístic*. Alacant, Club Universitario.

GUASCH, O. (1990), "Concepcions de l'error en les produccions dels aprenents d'una L2", dins de A. CAMPS & aa., *Text i ensenyament. Una aproximació interdisciplinar*. Barcelona, Barcanova, pàgs. 143-160.

GUDYKUNST, W. B. & K. L. SCHMIDT (1987), "Language and Ethnic Identity : and Overview and Prologue", dins de *Journal of Language and Social Psychology*, 6, núm. 3, pàgs. 157-170.

HARWOOD, J. & H. GILES & R. BOURHIS (1994), "The genesis of vitality theory : historical patterns and discoursal dimensions", dins de R. LANDRY & R. ALLARD (eds.), *International Journal of the Sociology of Language*, 108, pàgs. 167-206.

HORNBERGER, N. H. (1989), "Continua of biliteracy", dins de *Review of Educational Research*, 89, núm. 3, pàgs. 271-296.

HUDSON, R. A. (1981), *La sociolingüística*. Barcelona, Anagrama.

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS (1990), *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana I. Fonètica*. Barcelona, Institut d'Estudis Catalans.

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS (1993), *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana II. Morfologia*. Barcelona, Institut d'Estudis Catalans.

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS (1995), *Diccionari de la Llengua Catalana*. Barcelona - Palma de Mallorca - València, Ed. 3 i 4 - Ed. 62 - Moll - Enciclopèdia Catalana - PAM.

INSTITUT INTERUNIVERSITARI DE FILOLOGIA VALENCIANA & CONSELLERIA DE CULTURA, EDUCACIÓ I CIÈNCIA (1995) (J. LACREU, dir.), *Els verbs valencians.* València-Alzira, Generalitat Valenciana - Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana - Ed. Bromera.

INSTITUT INTERUNIVERSITARI DE FILOLOGIA VALENCIANA & CONSELLERIA DE CULTURA, EDUCACIÓ I CIÈNCIA (1996[2]) (J. LACREU, dir.), *Diccionari valencià.* València - Alzira, Generalitat Valenciana - Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana - Ed. Bromera.

INSTITUT VALENCIÀ D'ESTADÍSTICA (s. a.), *Info Censos. Censos de Població, Habitatges, Edificis i Locals. Comunitat Valenciana. 1990-1991*. [CD-ROM]. València, Generalitat Valenciana.

JAKOBOVITS, L. A. (1970), *Foreign Language Learning*. Rowley, Newbury House.

JIMÉNEZ BURILLO, F. (1981), *Psicología Social*. Madrid, UNED.

JONES, W. R. (1949), "Attitude towards Welsh as a second language. A preliminary investigation", dins de *British Journal of Educational Psychology*, 19, núm. 1, pàgs. 44-52.

JONES, W. R (1950), "Attitude towards Welsh as a second language. A further investigation", dins de *British Journal of Educational Psychology*, 20, núm. 2, pàgs. 117-132.

JORDANA, C. A. (1968), *El català i el castellà comparats*. Barcelona, Barcino.

KRAEMER, R. & E. OLSHTAIN & S. BADIER (1994), "Ethnolinguistic vitality, attitudes and networks of linguistic contact : the case of the Israeli Arab minority", dins de R. LANDRY & R. ALLARD (eds.), *International Journal of the Sociology of Language*, 108, pàgs. 79-95.

KRASHEN, S. D. (1980), "The input hypothesis", dins de J. ALATIS, *Current issues in bilingual education*. Washington D. C., Georgetown University Press, pàgs. 168-180.

KRASHEN, S. D. (1998) *A Note on Greene's "A Meta-Analysis of the Effectiveness of Bilingual Education"*. University of Southern California [edició electrònica].

KREITLER, H. & S. KREITLER (1972), "The model of cognitive orientation : Towards a theory of human behaviour" dins de *British Journal of Psychology*, 63, pàgs. 9-30.

KREITLER, H. & S. KREITLER (1976), *Cognitive orientation and behaviour*. Nova York, Springer.

LABOV, W. (1982[3]), *The Social Stratification of English in New York City*, Center for Applied Linguistics, Washington D. C.

LABOV, W. (1983), *Modelos sociolingüísticos*. Madrid, Cátedra.

LABRIE, N. & R. CLÉMENT (1986), "Ethnolonguistic vitality self-confidence and second language proficiency : an investigation", dins de *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 7, núm. 4, pàgs. 269-282.

LACREU, J. (1990), *Manual d'ús de l'estàndard oral*. València, Institut de Filologia Valenciana - Universitat de València.

LAMBERT, W. E. (1955), "Measurement of the Linguistic Dominance of Bilinguals" dins de *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 50, pàgs. 197-200.

LAMBERT, W. E. (1956), "Developmental Aspects of Second-Language Acquisition : I. Associational Fluency, Stimulus Provocativeness and Word Order Influence", dins de *The Journal of Social Psychology*, 43, pàgs. 83-89.

LAMBERT, W. E. (1972), *Language, Psychology and Culture*. Stanford, Stanford University Press.

LAMBERT, W. E. & J. HAVELKA & R. C. GARDNER (1959), "Linguistic Manifestations of Bilingualism" dins de *American Journal of Psychology*, 72, pàgs. 77-82.

LAMBERTH, J. (1989[3]), *Psicología social*. Madrid, Pirámide.

LANDRY, R. (1982), "Le bilinguisme additif chez les francophones minoritaires du Canada" dins de *Revue des sciencies de l'éducation*, 8, núm. 2, pàgs. 223-244.

LANDRY, R. & R. ALLARD (1987), "Étude de développement bilingue chez les Acadiens des Provinces maritimes", dins de R. THÉBERGE & J. LAFONTANT (eds.), *Demain, la francophonie en milieu minoritaire*. Winnipeg. Centre de recherce du collège de Sanint-Boiface, pàgs. 63-111.

LANDRY, R. & R. ALLARD (1991), "Can schools promote additive bilingualism in minority group children ?", dins de L. MALAVE & G. DUQUETTE (eds.), *Language, Culture and Cognition : A Collections Studies in First and Second Language Acquisition*. Clevedon, Multilingual Matters, pàgs. 198-231.

LANDRY, R. & R. ALLARD (1992), "Ethnolinguistic vitality and the bilingual development of minority and majority group students", dins de W. FASE & K. JAESPAERT & S. KROON (eds.), *Maintenance and Loss of Minority Languages*. Amsterdam, Benjamin, pàgs. 223-251.

LANDRY, R. & R. ALLARD (1994a), "The Acadians of New Brunswick : demolinguistic realities and the vitality of the French language" dins de R. Y. BOURHIS (ed.), *International Journal of the Sociology of Language*, 105/106, pàgs. 181-215.

LANDRY, R. & R. ALLARD (1994b), "Etnolinguistic Vitality : a viable construct" dins de R. LANDRY & R. ALLARD (eds.), *International Journal of the Sociology of Language*, 108, pàgs. 5-13.

LARSEN-FREEMAN, D. & M. H. LONG (1994), *Introducción al estudio de la adquisición de segundas lenguas*. Madrid, Gredos.

LATIESA, M. (1994[2]), "Validez y fiabilidad de las observaciones sociológicas", dins de M. GARCÍA FERRANDO & J. IBÁÑEZ & F. ALVIRA (comps.), *El análisis de la realidad social. Métodos y técnicas de investigación*. Madrid, Alianza, pàgs. 335-364.

LENNEBERG, E. H. (1975), *Fundamentos biológicos del lenguaje*. Madrid, Alianza.

LEÓN, O. G. & I. MONTERO (1993), *Diseño de investigaciones. Introducción a la lógica de la investigación en psicología y educación*. Madrid, McGraw-Hill.

LEPICQ, D. & R. Y. BOURHIS (1994), "Psychologie sociale et aménagement linguistique : le cas du Québec", dins de *Canadiana Romanica*, 8, pàgs. 409-433.

LEWIS, E. G. (1975), "Attitude to language among bilingual children and adults in WALES", dins de *Linguistics. An International Review*, 158, pàgs. 103-125.

LLUCH, G. & V. SALVADOR (1989), "Enquesta sobre actituds sociolingüístiques entre els estudiants d'un institut de la ciutat de València", dins de J. MARTÍ I CASTELL (coord.), *Segon Congrés Internacional de la Llengua Catalana. VII : Àrea 6. Ensenyament*. Tarragona - Reus, II Congrés Internacional de la Llengua Catalana, pàgs. 360-363.

LÓPEZ DEL CASTILLO, LL. (1988), *Quina llengua i quina escola*. Barcelona, Aliorna.

LÓPEZ MORALES, H. (1979), *Dialectología y sociolingüística. Temas puertorriqueños*. Madrid, Playor.

LÓPEZ MORALES, H. (1989), *Sociolingüística*. Madrid, Gredos.

LÓPEZ MORALES, H. (1994), *Métodos de Investigación Lingüística*. Salamanca, Colegio de España.

MACNAMARA, J. (1967), "The bilingual's Linguistic Performance – A Psychological Overview", dins de *Journal of Social Issues*, XXIII, núm. 2, pàgs. 58-77.

MAKEY, W. F. (1976), *Bilinguisme et contact des langues*. París, Klincksieck.

MANZANO, V. (1995), *Inferencia estadística*. Madrid, Ra-ma.

MARTÍN BUTRAGUEÑO, P. (1993), "El control individual de las reglas sociolingüísticas", dins de *Revista Española de Lingüística*, 23, núm. 2, pàgs. 333-357.

MARTÍNEZ ARIAS, R. (1999), *El análisis multivariante en la investigación científica*. Madrid - Salamanca, La Muralla - Hespérides.

MCLAUGHLIN, B. (1984[2]), *Second-Language Acquisition in Childhood : Volume 1. Preschool Children*. Hillsdale, Erlbaum.

MEHTA, C. R. & N. R. PATEL (1995), *SPSS Exact Texts 6.1 for Windows*. Chicago, SPSS.

MELIÀ, J. (1997), *La llengua dels joves. Comportament i representacions lingüístiques dels adolescents mallorquins*. Palma, Universitat de les Illes Balears.

MENA, C. & J. M. SERRA & I. VILA (1995), "Catalanización escolar, tipología lingüística del aula y uso de la lengua catalana." dins de M. SIGUAN (coord.), *La enseñanza de la lengua por tareas. XVIII Seminario sobre Lenguas y Educación*. Barcelona, ICE de la Universitat de Barcelona - Horsori, pàgs. 165-178.

MET, M. (1998), "Curriculum Decision-making in Content-based Language Teaching", dins de J. CENOZ & F. GENESSE (eds.), *Beyond Bilingualism. Multilingualism and Multilingual Education*. Clevedon, Multilingual Matters, pàgs. 35-63.

MILLER, M. I. (1988), "Ransacking Linguistic Survey Data with a Number Cruncher", dins d'A. R. THOMAS (ed.), *Methods in Dialectology*. Clevedon, Multilingual Matters, pàgs. 464-479.

MIRA, J. F. (1981), *Població i llengua al País Valencià*. València, Institució Alfons el Magnànim.

MIRALLES, J. L. & A. GOTOR & T. CERVERA & H. MONTERDE & M. C. SEMPERE (1989), "Coneixement lingüístic a primer cicle d'EGB d'alumnes escolaritzats en valencià", dins de SERVEI D'ENSENYAMENT DEL VALENCIÀ, *Suport per a l'ensenyament en valencià* 3. València, Generalitat Valenciana, pàgs. 55-66.

MOLL, F. DE B. (1991), *Gramàtica històrica catalana*. València, Universitat de València.

MOLLÀ, D. & LL. ALPERA & F. GIMENO & A. TOBARRA & M. LLEDÓ (1989), *Enquesta sociolingüística al País Valencià, 1985* [microforma]. Alacant, Universitat d'Alacant.

MOLLÀ, T. (1990), *La llengua dels mitjans de comunicació*. Bromera, Alzira.

MOLLÀ, T. & J. R. BORRÀS (1985), *Vocabulari bàsic*. València, Generalitat Valenciana.

MOLLÀ, T. & C. PALANCA (1987), *Curs de sociolingüística*, vol. 1. Alzira, Bromera.

MONTOYA I ABAD, B. (1981), *Confluència de llengües a les Valls del Vinalopó. (Un cas de sociolingüística valenciana)* [tesi de llicenciatura inèdita]. Alacant, Facultat de Filosofia i Lletres.

MONTOYA ABAD, B. (1986), "Al voltant de la substitució i el canvi lingüístics. Els casos d'Elx i Alacant durant la segona meitat del segle XIX", dins de *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 6, pàgs. 113-125.

MONTOYA I ABAD, B. (1989), *La interferència lingüística al sud valencià*. València, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència.

MONTOYA I ABAD, B. (1992), "Els estudis sobre el parlar de Petrer", dins de *Bitrir*, 6-7, pàgs. 93-111.

MONTOYA ABAD, B. (1995), "La interrupció de la transmissió intergeneracional del català a la regió d'Alacant. Un estudi de cas", dins d'AA. DD., *Actes del Simposi de Demolingüística. III Trobada de Sociolingüistes Catalans*. Barcelona, Generalitat de Catalunya, pàgs. 253-263.

MONTOYA ABAD, B. (1996), *Alacant : la llengua interrompuda*. València, Denes 10.

MONTOYA ABAD, B. (1997), "La difusió social de la substitució lingüística a la ciutat d'Alacant. Assaig d'una cronologia", dins de *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 13, pàgs. 25-38.

MORALES, J. F. (coord.), *Psicología Social*. Madrid, McGraw-Hill.

MORALES, J. F. & E. REBOLLOSO & M. MOYA (1994), "Actitudes", dins de J. F. MORALES (coord.), *Psicología Social*. Madrid, McGraw-Hill, pàgs. 495-621.

MORENO FERNÁNDEZ, F. (1990), *Metodología sociolingüística.* Madrid, Gredos.

MORENO FERNÁNDEZ, F. (1998), *Principios de sociolingüística y sociología del lenguaje*. Barcelona, Ariel.

NINYOLES, R. LL. (1978[2]), *Conflicte lingüístic valencià*. València, Tres i quatre.

NORUŠIS, M. J. (1993), *SPSS base para Windows. Versión 6.0. Guía del usuario*. Chicago, SPSS.

NORUŠIS, M. J. (1994), *SPSS Professional Statistics 6.1*. Chicago, IL, SPSS Inc.

OPPENHEIM, A. N. (1996[2]), *Questionnaire Design, Interviewing and Attitude Measurement*. Londres. Pinter Publishers (3a reimp.).

OWENS, T. W & P. M. BAKER (1984), "Linguistic insecurity in Winnipeg : Validation of a Canadian index of linguistic insecurity", dins de *Language in Society*, 13, pàgs. 337-350.

PASCUAL I LLOBELL, J. & J. L. DOMÉNECH ZORNOZA & A. SÁEZ I GARCÍA (1989), "El valencià com a llengua d'ensenyament a l'àrea d'experiències. Curs 1986-1987. Primer balanç aproximatiu", dins de SERVEI D'ENSENYAMENT DEL VALENCIÀ,

Suport per a l'ensenyament en valencià 3. València, Generalitat Valenciana, pàgs. 67-76.

PASCUAL, V. & V. SALA (1991), *Un model educatiu per a un sistema escolar amb tres llengües I. Proposta organitzativa*. València, Generalitat Valenciana.

PAYRATÓ, LL. (1985), *La interferència lingüística. Comentaris i exemples català-castellà*. Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

PIERSON, H. D. & H. GILES & L. YOUNG (1987), "Intergroup vitality perceptions during a period of political uncertainty : The case of Hong Kong", dins de *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 8, pàgs. 451-460.

PIÑA AGUILÓ, J. & J. J. PONSODA SANMARTÍN (1973), *Cuestiones psicopedagógicas y sociolingüísticas sobre el bilingüismo* [tesina de llicenciatura inèdita]. Barcelona, Universitat de Barcelona.

PITARCH, V. (1983[3]), *Curs de llengua catalana*. València, 3 i 4.

PLA I MOLINS, M. (1983), *El bilingüisme escolar a Barcelona*. Barcelona, la Magrana.

PLA I MOLINS, M. & E. PLA I RIUS & N. RAJADELL I PUIGGRÒS (1995), "Actitudes de los escolares hacia la enseñanza de la lengua catalana en la escuela", dins de M. SIGUAN (coord.), *La enseñanza de la lengua por tareas*. Barcelona, ICE de la Universitat de Barcelona - Ed. Horsori, pàgs. 191-208.

POLANCO, LL. B. (1990), "Elements per a una proposta morfosintàctica", dins d'A. FERRANDO, (ed.), *La llengua als mitjans de comunicació*. València, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana – Universitat de València, pàgs. 65-100.

PONSODA, J. J. (1984), *Oronella d'amor 1. Orientacions didàctiques i materials programats per a l'ensenyament del valencià als infants menuts*. València, Bullent.

PONSODA I SANMARTÍN, J. J. (1996a), *El català i l'aragonés en els inicis del Regne de València segons el Llibre de Cort de Justícia de Cocentaina (1269-1295)*. Alcoi, Marfil.

PONSODA SANMARTÍN, J. J. (1996b), "Variació lingüística, norma i ensenyament de la llengua", dins de *Temps d'Educació*, 16, pàgs. 223-246.

PONSODA SANMARTÍN, J. J. & C. SEGURA I LLOPES (1997), "Una alternativa tripartida : la varietat tradicional, la varietat estàndard catalana o la varietat estàndard espanyola", dins de J. J. PONSODA I SANMARTÍN (coord.), *Caplletra, revista internacional de Filologia*, 21. *Volum monogràfic sobre Sociolingüística i Educació*. València, pàgs. 47-93.

POPLACK, S. & D. SANKOFF & CH. MILLER (1988), "The social correlates and linguistic processes of lexical borrowing and assimilation", dins de *Linguistics*, 26, pàgs. 47-104.

QUEROL, E. (1994), "Els processos de substitució lingüística : cap a una metodologia d'anàlisi", dins de F. J. LÓPEZ & V. SATORRES (coords.), *Comunicacions i ponències. Segon Simposi del professorat de valencià de l'ensenyament mitjà i de l'Educació Secundària Obligatòria*. València, Generalitat Valenciana, pàgs. 23-33.

QUEROL, E. (1995), "Les representacions socials de les relacions interlingüístiques i l'ensenyament de les llengües", dins de FEDERACIÓ ESCOLA VALENCIANA, *Primer Congrés de l'Escola Valenciana*. València, Federació Escola Valenciana, pàgs. 347-360.

QUEROL PUIG, E. (1999), *Cap a un nou marc teòric per a l'estudi de les variables dels processos de substitució lingüística* [microforma]. Barcelona, Universitat de Barcelona.

RECASENS I VIVES, D. (1996[2]), *Fonètica descriptiva del català. (Assaig de caracterització de la pronúncia del vocalisme i consonantisme del català al segle XX)*. Barcelona, Institut d'Estudis Catalans.

REIXACH, M. (1990), *Difusió social del coneixement de la llengua catalana*. Barcelona, Generalitat de Catalunya.

RIBES I PÉREZ, D. (1993), *Els programes d'immersió al català : avaluació d'alguns aspectes del rendiment escolar* [microforma]. Barcelona, Universitat de Barcelona.

RIBES I PÉREZ, D. (1996), "Un estudio sobre rendimiento escolar de alumnos de inmersión al catalán", dins de M. SIGUAN (coord.), *La enseñanza precoz de una segunda lengua en la escuela. XIX Seminario sobre 'Lenguas y educación'*. Barcelona, ICE de la Universitat de Barcelona - Horsori, pàgs. 201-211.

ROCA, O. (1987a), "Reflexions a l'entorn de l'adquisició d'una segona", dins de *Com ensenyar català als adults*, 13, pàgs. 8-11.

ROCA, O. (1987b), "Les baralles sobre l'adquisició d'una segona llengua", dins de *Com ensenyar català als adults*, 14, pàgs. 7-10.

RODRÍGUEZ BORNAETXEA, F. (1994), "La bilingualitat com a crítica a les polítiques de bilingüisme en la normalització lingüística", dins d'AA. DD., *La política lingüística a l'estat espanyol : balanç i perspectives*. Alcoi, Ajuntament d'Alcoi, pàgs. 103-125.

RODRÍGUEZ GONZÁLEZ, A. (1989), "Interpretación de las actitudes", dins d'A. RODRÍGUEZ & J. SEOANE (coord.), *Creencias, actitudes y valores*. Madrid, Alhambra, pàgs. 199-314.

ROMAINE, S. (1995[2]), *Bilingualism*. Oxford, Blackwell.

ROMAINE, S. (1996), *El lenguaje en la sociedad. Una introducción a la sociolingüística*. Madrid, Ariel.

ROMAY, J. (1994), "Lengua, bilingüismo e identidad desde una perspectiva psicosocial", dins de J. F. Morales (coord.), *Psicología Social*. Madrid, McGraw-Hill, pàgs. 801-814.

ROS GARCÍA, M. (1982), "Percepción y evaluación social de hablantes de cinco variedades lingüísticas" dins de R. LL. NINYOLES (cur.), *Estructura social al País Valencià*. València, Diputació de València, pàgs. 679-697.

ROS I GARCÍA, M. (1984), "Speech attitudes to speakers of language varieties in a bilingual situation" dins de *International Journal of the Sociology of Language*, 47, pàgs. 73-90.

ROS, M. & H. GILES (1979), "The Valencian Language Situation : An Accommodation Perspective", dins de *I.T.L. : Review of Applied Linguistics*, 44, pàgs. 3-24.

ROS, M. & J. I. CANO & C. HUICI (1987), "Language and intergroup perception in Spain", dins de *Journal of Language and Social Psychology* 6, 3-4, pàgs. 243-259.

ROS, M. & C. HUICI & J. I. CANO (1990), "Categorización lingüística, identidad social y atribución social", dins de G. MUSITU OCHOA (comp.), *Procesos psicosociales básicos*, vol. I. Barcelona, PPU, pàgs. 43-49.

ROS, M. & C. HUICI & J. I. CANO (1994), "Ethnolinguistic vitality and social identity : their impact on ingroup bias and social attribution", dins de *International Journal of Sociology of Language*, 108, pàgs. 154-166.

ROSSELL, C. H. & K. BAKER (1996), "The Educational Effectiveness of Bilingual Education.", dins de *Research in the Teaching of English,* 30, núm. 1, pàgs. 7-74.

ROSTALD, K. (1998), *Language minority children in a third language immersion context : Evidence for educational enrichment* [edició electrònica]. Doctoral dissertation, University of California, Los Angeles.

RUBIN, J. (1968), *National bilingualism in Paraguay*. La Haia, Mouton.

RYAN, E. B. & H. GILES & R. J. SEBASTIAN (1982), "An integrative perspective for the study of attitudes toward language variation", dins d'E. B. RYAN & H. GILES (eds.), *Attitudes towards Language Variation*. Londres, Edward Arnold, pàgs. 1-19.

RYAN, E. B. & M. HEWSTONE & H. GILES (1984), "Language and Intergroup Attitudes", dins de J. R. EISER (ed.), *Attitudinal Judgement*. Nova York, Springer, pàgs. 135-158.

SACHDEV, I. & R. BOURHIS & S. PHANG & J. D'EYE (1987), "Language attitudes and vitality perceptions : intergenerational effects amongst Chinese Canadian communities", dins de *Journal of Language and Social Psychology*, 6, núms. 3-4, pàgs. 287-307.

SACHDEV, I. & R. BOURHIS (1990), "Bilinguality and Multilinguality", dins de H. GILES & W. P. ROBINSON (eds.), *Handbook of Language and Social Psychology*. Chichester, John Wiley & Sons, pàgs. 293-308.

SALA V. (1996), "La educación bilingüe en el País Valenciano", dins de M. SIGUAN (coord.), *La enseñanza precoz de una segunda lengua en la escuela. XIX Seminario sobre lenguas y educación*. Barcelona, ICE de la Universitat de Barcelona - Horsori, pàgs. 59-78.

SALA, M. (1998), *Lenguas en contacto*. Madrid, Gredos.

SALVADOR, C. (1982[9]), *Gramàtica valenciana*. València, 3 i 4.

SÁNCHEZ, C. (1997), "Llengua i sexe", dins de M. REIXACH (coord.), *El coneixement del català. Anàlisi de les dades del cens lingüístic de 1991 de Catalunya, les Illes Balears i el País Valencià*. Barcelona, Generalitat de Catalunya, pàgs. 193-208.

SÁNCHEZ CARRIÓN, J.J. (1996), *Manual de análisis de datos*. Madrid, Alianza (1a reimp.).

SÁNCHEZ LÓPEZ, M. P. & R. RODRÍGUEZ DE TEMBLEQUE (1997), *El bilingüismo. Bases para la intervención psicológica*. Madrid, Síntesis.

SANCHIS GUARNER, M. (1950), *Gramàtica valenciana*. València, Torre.

SANCHIS GUARNER, M (1980), *Aproximació a la història de la llengua catalana. Creixença i esplendor*. Barcelona, Salvat.

SANCHIS GUARNER, M. (1985[10]), *La llengua dels valencians*. València, Tres i quatre.

SANTESMASES MESTRE, M. (1997), *DYANE. Diseño y análisis de encuestas en investigación social y de mercados*. Madrid, Pirámide.

SBERT I GARAU, M. & M. VIVES MADRIGAL (1993), "El catalán como lengua de enseñanza en las Islas Baleares ; algunos datos", dins de M. SIGUAN (coord.),

Enseñanza en dos lenguas. Barcelona, ICE de la Universitat de Barcelona - Horsori, pàgs. 227-242.

SCHNEIDERMAN, E. (1976), "An examination of the ethnic and linguistic attitudes of bilingual children", dins de *ITL. Review of Applied Linguistics*, 33, pàgs. 59-72.

SEGURA I LLOPES, J. C. (1996), *Estudi lingüístic del parlar d'Alacant*. Alacant, Institut de Cultura Juan Gil-Albert.

SEGURA I LLOPES, C. (1998), *El parlar d'Elx a estudi : aproximació a una descripció*. Elx, Ajuntament d'Elx.

SEGURA I LLOPES, C. (en premsa), "A lingua nunha normalización 'bilingüística'", dins de les actes del *I Simposio Internacional sobre o bilingüismo : comunidades e individuos bilingües*. Vigo, Universidade de Vigo.

SERRA, J. M. (1997), *Immersió lingüística, rendiment acadèmic i classe social*. Barcelona, Horsori.

SERVEI DE LLENGUA CATALANA (1989), *Criteris lingüístics*. Barcelona, Universitat de Barcelona.

SHARP, D. & aa. (1973), *Attitude to Welsh and English in the Schools of Wales*. Basingstoke - Cardiff, Macmillan - University of Wales Press.

SIEGEL, S. (1991[3]), *Estadística no paramétrica. Aplicada a las ciencias de la conducta* (1a reimp.). México, D.F., Trillas.

SIGUÁN SOLER, M. (1999), *Conocimiento y uso de las lenguas. Investigación sobre el conocimiento y uso de las lenguas cooficiales en las comunidades autónomas bilingües*. Madrid, Centro de Investigaciones Sociológicas.

SILVA-CORVALÁN, C. (1989) *Sociolingüística. Teoría y análisis*. Madrid, Alhambra.

SKUTNABB-KANGAS, T. (1981), *Bilingualism or Not : The Education of Minorities*. Clevedon, Multilingual Matters.

SKUTNABB-KANGAS, T. (1988), "Multilingualism and the education of minority children", dins de T. SKUTNABB-KANGAS & J. CUMMINS (eds.), *Minority Education. From Shame to Struggle*. Clevedon, Multilingual Matters, pàgs. 9-44.

SOLÀ, J. (1982[3]), *Estudis de sintaxi catalana /2*. Barcelona, Edicions 62.

SOLÀ, J. (1987), *Qüestions controvertides de sintaxi catalana*. Barcelona, Ed. 62.

SOLÀ, J. (ed.) (1992), *Sobre lexicografia catalana actual*. Barcelona, Empúries.

SOLÀ, J. (1994), *Sintaxi normativa : estat de la* qüestió. Barcelona, Empúries.

SOLÀ, J. (1995), *Llibre d'estil de l'Ajuntament de Barcelona*. Barcelona, Ajuntament de Barcelona.

STEVENS, S. (1951), "Mathematics, Measurement and Psychophysiscs", dins de S. STEVENS (ed.), *Handbook of Experimental Psychology*. New York, Wiley, pàgs. 1-30.

SWAIN, M. & S. LAPKIN (1982), *Evaluating Bilingual Education : A Canadian Case Study*. Clevedon, Multilingual Matters.

SWIGGERS, P. (1993), "L'insécurité linguistique : du complexe (problématique) à la complexité du problème", dins de *Cahiers de l'Institut de Linguistique de Louvain*, 19, núms. 3-4, pàgs. 19-29.

TAJFEL, H. & J. C. TURNER (1979), "An integrative theory of intergroup conflict", dins de W. C. AUSTIN & S. WORCHEL (eds.), *The Social Psychology of Intergroup Relation*. Monterey, Brooks-Cole, pàgs. 33-53.

TODOLÍ, J. (1993), "Els clítics pronominals de 3a persona a les comarques d'Alacant : Interferència lingüística del castellà ?" dins de R. ALEMANY & A. FERRANDO & LL. B. MESEGUER (curs.), *Actes del Novè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes. Alacant–Elx, 9-14 de setembre de 1991*. Volum III. Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1993, pàgs. 197-210.

TODOLÍ, J. & M. J. CUENCA (1994), "El component actitudinal en l'ensenyament de llengües", dins de M. J. CUENCA (ed.), *Lingüística i ensenyament de llengües*. València, Universitat de València, pàgs. 209-232.

VALLÈS, I. (1995), "Nivell de competència lingüística en català a les comunitats autònomes catalanòfones", dins d'INSTITUT DE SOCIOLINGÜÍSTICA CATALANA, *Actes del Simposi de Demolingüística. III Trobada de Sociolingüistes Catalans*. Barcelona, Generalitat de Catalunya, pàgs. 264-272.

VALOR, E. (1979[2]), *Curs mitjà de gramàtica catalana. Referida especialment al País Valencià*. València, 3 i 4.

VALOR, E. (1983), *La flexió verbal*. València, Tres i quatre.

VALOR, E. (1984[2]), *Temes de correcció lingüística*. València, 3 i 4.

VAN HOUT, R. & P. MUYSKEN (1994), "Modeling Lexical Borrowability", dins de *Language Variation and Change*, 6, núm. 1, pàgs. 39-62.

VENTURA, A. (1975), "Encuesta sobre la lengua de Alicante", dins d'*Información*, (12-6-1975), pàgs. 33-36.

VENY I CLAR, J. (1978), *Estudis de geolingüística catalana*. Barcelona, Ed. 62.

VENY I CLAR, J. (1983[4]), *Els parlar catalans. (Síntesi de dialectologia)*. Palma de Mallorca, Moll.

VENY I CLAR, J. (1986), *Introducció a la dialectologia catalana*. Barcelona, Enciclopèdia Catalana.

VILA, I. (1992), "Els programes d'immersió lingüística a Catalunya", dins d'AA.DD., *Ponències, comunicacions i conclusions. Segon simposi sobre l'ensenyament del català a no-catalanoparlants*. Vic, Eumo, 1991, pàgs. 53-66.

VILA, I (1995), *El català i el castellà en el sistema educatiu de Catalunya*. Barcelona, Horsori.

VILADOT PRESAS, M. A. (1980), "Aspectos psicológicos del bilingüismo y contacto entre lenguas. Medidas del bilingüismo", dins de *Revista de Psicología General y Aplicada*, 35 (2), pàgs. 255-278.

VILADOT, M. A. (1982), *El bilingüisme a Catalunya. Investigació i psicologia*. Barcelona, Laia.

VILADOT I PRESES, M. A. (1989), "Anàlisi de la vitalitat subjectiva del català d'una mostra de joves catalans", dins de *Revista de Catalunya*, 27, pàgs. 56-71.

VILADOT I PRESAS, M. A. (1991), "Identitat ètnica i pluralisme cultural i lingüístic", dins de *Revista de Catalunya*, 47, pàgs. 26-40.

VILADOT I PRESAS, M. A. (1992a), *Factors psicosocials, percepció de vitalitat etnolingüística i identitat social* [microforma]. Barcelona, Universitat de Barcelona.

VILADOT, M. A. (1992b), "Percepció de la Vitalitat Etnolingüística i Identitat Social", dins de *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 10, pàgs. 125-129.

VILADOT I PRESAS, M. A. (1993a), *Identitat i vitalitat lingüística dels catalans*. Barcelona, Columna.

VILADOT PRESAS, M. A. (1993b), "Vitalidad etnolingüística subjetiva y uso de la lengua en el contexto catalán", dins de *Revista de Psicología Social Aplicada*, 3, núm. 2, pàgs. 27-46.

VILADOT I PRESAS, M. A. (1998), "Vitalidad (etno)lingüística i identitat al grup de pertinença. Un estudi comparatiu entre catalans i frisons", dins d'INSTITUT DE SOCIOLINGÜÍSTICA CATALANA, *Actes de la cinquena trobada de sociolingüistes catalans*. Barcelona, Generalitat de Catalunya, pàgs. 324-334.

VILADOT, M. A. & M. SIGUAN (1992), "Aproximación empírica a la Teoría de la Identidad Etnolingüística en el contexto catalán", dins de *Anuario de Psicología*, 52, pàgs. 79-93.

VISAUTA VINACUA, B & P. BATALLÉ DESCALS (1986[2] a), *Métodos estadísticos aplicados. Tomo I : Estadística descriptiva*. Barcelona, PPU.

VISAUTA VINACUA, B & P. BATALLÉ DESCALS (1986[2] b), *Métodos estadísticos aplicados. Tomo II : Estadística inferencial*. Barcelona, PPU.

VISAUTA VINACUA, B. (1989), *Técnicas de investigación social. I : Recogida de datos*. Barcelona, PPU.

VISAUTA VINACUA, B. (1998), *Análisis estadístico con SPSS para Windows. Estadística multivariante*. Madrid, McGraw-Hill.

VIVES MADRIGAL, M. (1993), "La actitud de los escolares mallorquines hacia las lenguas catalana y castellana", dins de M. SIGUAN (coord.), *Enseñanza en dos lenguas*. Barcelona, ICE de la Universitat de Barcelona - Horsori, pàgs. 289-302.

VIVES MADRIGAL, M. (1994), *Avaluació de les actituds i dels coneixements de les llengües catalana i castellana a les escoles de Mallorca* [microfitxa]. Palma, Universitat de les Illes Balears.

VIVES MADRIGAL, M. (1995), "L'avaluació de les actituds lingüístiques, un model d'investigació a l'escola", dins d'ESCOLA VALENCIANA, *Primer Congrés de l'Escola Valenciana*. València, Federació Escola Valenciana, pàgs. 183-192.

WEINREICH, U. (1996), *Llengües en contacte*. Alzira, Bromera (1a ed. de 1953).

WILLEMYNS, M. & J. PITTAM & C. GALLOIS (1993), "Perceived Ethnolinguistic Vitality of Vietnamese and English in Australia : a Confirmatory Factor Analysis", dins de *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 14, núm. 6, pàgs. 481-497.

WILLIG, A. C. (1985), "A Meta-Analysis of Selected Studies on the Effectiveness of Bilingual Education", dins de *Review of Educational Research,* 55, núm. 3, pàgs. 269-318.

WOOLARD, K. A. (1992), *Identitat i contacte de llengües a Barcelona*. Barcelona, La Magrana.

YTSMA, J. & M. A. VILADOT & H. GILES (1994), "Ethnolinguistic vitality and ethnic identity : some Catalan and Frisian data", dins de *International Journal of the Sociology of Language*, 108, pàgs. 63-78.

Apèndix a la seguretat lingüística

Anàlisi de les tendències de la seguretat lingüística per a cadascuna de les variables lingüístiques

Una vegada estudiades les tendències globals de la seguretat lingüística és també convenient explorar les tendències que es donen en cadascuna de les variables, ja aquesta anàlisi proporcionarà informació útil per a valorar de la dinàmica d'aquestes variants dins del model de llengua dels alumnes de la comarca de l'Alacantí. Així mateix, l'examen d'aquestes dades permetrà revalidar les conclusions obtingudes en l'estudi global de les tendències de la seguretat lingüística. Igual que en els apartats anteriors, s'analitzaran les variables en tres grups segons es tracte d'oposicions entre formes normatives i formes tradicionals no normatives, entre variants més formals en oposició a variants tradicionals menys formals o entre variants pròpiament valencianes enfront de variables d'altra procedència geogràfica.

Formes normatives *vs.* formes no normatives

L'ús de davall (davall / baix)

L'ús de *baix* en compte de *davall* no pot considerar-se normatiu, encara que algun autor (Polanco, 1990 : 98) l'accepte en el registre col·loquial.[951] En aquesta variable s'observa un equilibri per les preferències d'una o altra forma (el 53.2% de l'alumnat prefereix *davall* front al 46.8% que considera preferible *baix*), i ocorre un altre tant pel que fa a l'ús (el 54.5% empra *davall* front al 45.5% que afirma usar *baix*). Pel que fa a la seguretat lingüística, que globalment és del 66% i s'orienta preferentment envers l'ús de

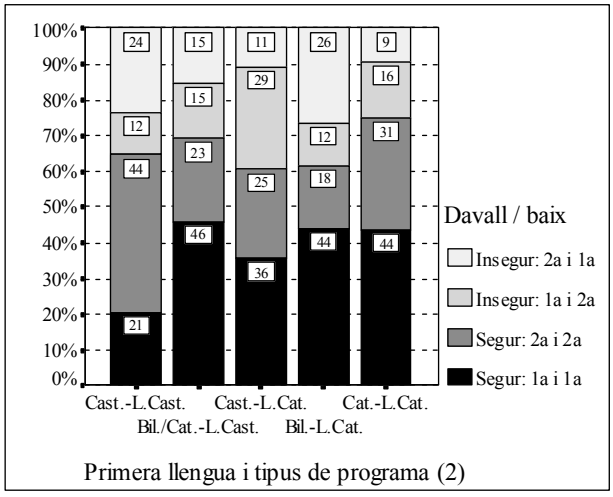

gràfic 1: tendències de la seguretat en l'ús de *davall / baix*

[951] Es pot consultar el comentari que hi ha en el capítol dedicat al model de llengua : *supra*, apartat 7.7.4.12, pàgs. 546 i ss.

la forma normativa (36.9%), tampoc no s'observen diferències significatives entre els diferents grups d'alumnes. L'anàlisi de les coincidències o divergències entre les preferències i els usos (gràfic 1)[952] mostra la major seguretat del grup castellanoparlant escolaritzat en castellà en l'ús de la forma no normativa *baix* (44.1% del total del grup), que és paral·lela a l'ús que en fa el castellà, i la inseguretat del grup castellanoparlant escolaritzat en català que considera preferible *davall* tot i emprar habitualment *baix* (28.6%).[953] Tot plegat sembla mostrar un alt grau de desconeixement de l'ús normatiu d'aquesta preposició, ja que les preferències i els usos no mostren un patró clar de distribució.

La seguretat en l'ús de *davall* o *baix* està relacionada amb el lloc de residència ($p = 0.00020$), en el sentit que els alumnes de Xixona presenten una notable seguretat (54.1%) en l'ús de *davall*, mentre que els d'Alacant i els de Mutxamel són els més segurs en l'ús de *baix* (47.6% i 50% respectivament).[954] Aquesta diferència segons la localitat reflecteix l'ús habitual que es fa de la variant *davall* a la població de Xixona, que s'ha comentat anteriorment en el capítol dedicat al model de llengua.

[952] Les etiquetes de les columnes en els gràfics d'aquest apèndix s'interpreten fàcilment si es té present que en cada variable individual la forma normativa (o més formal, o valenciana) apareix en primer lloc (1a) i la forma no normativa (o menys formal, o no valenciana) apareix en segon lloc (2a), i que primer es fa referència a la valoració de la forma lingüística i en segon lloc a l'ús que se'n fa. Així, per exemple, "Segur : 1a i 1a" es refereix al percentatge de casos en què l'alumnat considera preferible la primera forma (normativa) i la utilitza ; "Segur : 2a i 2a" es refereix al percentatge de casos en què l'alumnat considera preferible la segona forma (no normativa) i la utilitza ; "Insegur : 1a i 2a" indica el percentatge de casos en què es considera preferible la primera forma (normativa) però s'usa la 2a (no normativa) ; i "Insegur : 2a i 1a" indica el percentatge de casos en què es considera preferible la segona forma (no normativa) però s'usa la 1a (normativa).

[953] Es pot consultar l'anàlisi estadística (taula de contingència) en la figura 16 de l'annex a la seguretat lingüística. Les valoracions de les diferències entre els grups s'han fet a partir de l'anàlisi dels residus tipificats i corregits. En cada figura apareixen normalment 4 taules de contingència : la primera mostra les respostes de cada grup d'alumnes a la primera part del test de seguretat lingüística (forma millor o preferida) ; la segona presenta les respostes a la segona part del test (forma utilitzada habitualment) ; la tercera mostra la seguretat lingüístic, tot indicant si les respostes a les dues parts del test són iguals o diferents ; per últim, la quarta presenta el sentit de les diferències o les coincidències de les dues parts del test (tendències).

[954] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 17 de l'annex a la seguretat lingüística.

L'adverbi de manera (*així / aixina*)

L'ús del col·loquialisme *aixina* no pot considerar-se normatiu, encara que puga ser tolerable en la parla informal.[955] Aquesta vegada la majoria dels alumnes sí que expressa una clara preferència per la forma normativa (83.2%) enfront de la col·loquial (16.8%), però no s'observen diferències clares entre els grups. El grup d'alumnes catalanoparlants i bilingües escolaritzats en castellà destaca en l'ús de la variant col·loquial (71.4%). Aquest resultat és coherent amb els percentatges d'ús d'aquest grup –també superiors– que s'han obtingut en l'enquesta sobre el model de llengua.[956] L'índex de seguretat lingüística global és del 59.9%, i s'orienta sobretot a l'ús de la variant normativa (50.7%). En el gràfic 2 s'observa que el grup d'alumnes bilingües i catalanoparlants escolaritzats en el programa monolingüe destaca per la menor seguretat en l'ús de la forma *així* i la major inseguretat en el sentit de considerar preferible la forma *així* però utilitzar habitualment *aixina*, però l'anàlisi de les dades no permet demostrar que aquestes diferències siguen estadísticament significatives, segurament perquè aquest grup és el que compta amb menys individus.[957]

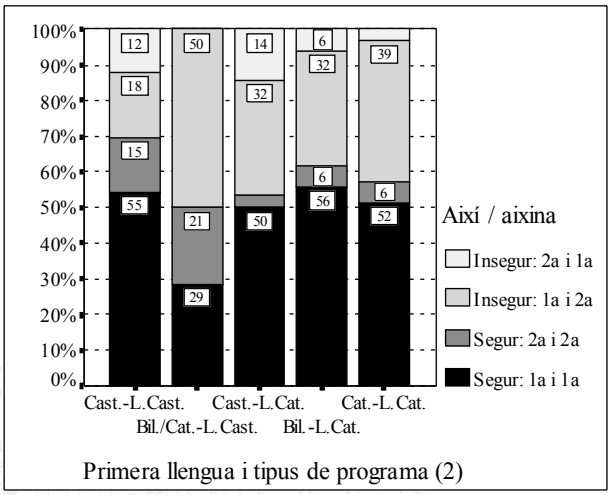

gràfic 2 : tendències de la seguretat en l'ús de l'adverbi de manera *així* (*així / aixina*)

La seguretat en l'ús d'aquest adverbi de manera està relacionada amb altres variables relacionades amb la catalanitat lingüística i amb la identitat valenciana. Així, els alumnes més insegurs perquè consideren que és millor la forma col·loquial *aixina* però recorden utilitzar més la forma normativa *així* es caracteritzen per parlar castellà

[955] Es pot consultar el comentari que hi ha en el capítol dedicat al model de llengua : *supra*, apartat 7.7.4.7 pàgs. 537 i ss.

[956] En l'enquesta, però, l'ús de la forma *aixina* en aquest grup és menor (57.1%) que el que recorden utilitzar en el test de seguretat. Aquestes diferències –i les que continuaran apareixent– entre l'ús recordat en el test de seguretat i l'ús arreplegat en l'enquesta sobre el model de llengua poden explicar-se pel diferent registre implicat : mentre que el test sobre la seguretat lingüística pregunta per la forma utilitzada habitualment (és a dir, l'ús general que pot ser formal o informal), l'enquesta sobre el model de llengua arreplega l'ús formal de la llengua.

[957] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 18 de l'annex a la seguretat lingüística.

amb els pares, no utilitzar mai la llengua catalana, sentir parlar únicament castellà en l'entorn, identificar-se com a valencians entre *gens* i *a mitges* i no tenir una bona actitud envers la llengua catalana.[958]

Combinacions del datiu *li* amb pronoms de complement directe (*li la / se la*)

Ni la normativa ni les propostes d'estàndard oral accepten l'ús de *se* en comptes de *li* en les combinacions de pronoms febles. Els resultats del test de seguretat lingüística mostren que el 67.6% dels alumnes considera preferible la combinació normativa enfront del 32.4% que considera preferible la combinació castellanitzant. Hi ha diferències significatives entre els grups pel que fa a la valoració de les formes més adequades ($p = 0.01910$), tot destacant el fet que el alumnes castellanoparlants escolaritzats en castellà es decanten significativament per la combinació *se la* (48.5%) mentre que, per contra, els alumnes de bilingües i de primera llengua catalana escolaritzats en castellà consideren preferible la combinació *li la* (92.9%). Pel que fa a l'ús recordat també hi ha diferències significatives entre els grups ($p < 0.00001$), destacant molt fortament l'ús de la combinació *se la* entre els alumnes castellanoparlants de línia en castellà front a l'ús predominant de *li la* en els altres grups, especialment en el grup d'alumnes bilingües i catalanoparlants escolaritzats en català.[959]

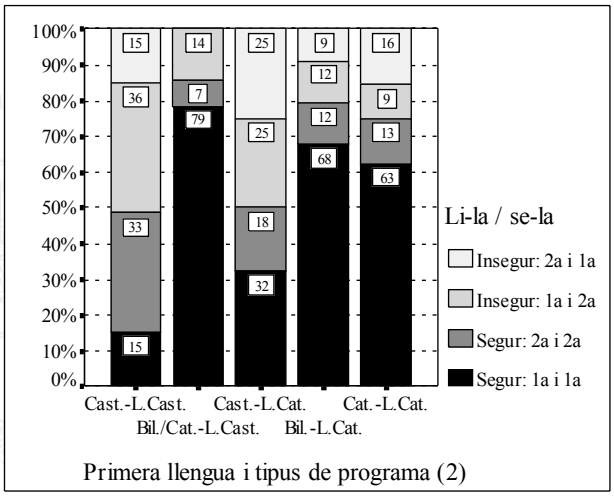

gràfic 3 : tendències de la seguretat en l'ús de la combinació de pronoms *li la* (*li la / se la*)

Hi ha un índex global del seguretat del 66% en l'ús d'aquesta combinació de pronoms, que s'orienta clarament a la utilització de la combinació normativa (48.2%), però hi ha diferències estadísticament significatives entre les grups ($p = 0.00520$),

---

[958] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 19 de l'annex a la seguretat lingüística. S'utilitza la variable referida a l'actitud envers la llengua catalana –que originàriament és numèrica i contínua– recodificada en quatre categories (s'ha segmentat pels valors dels quartils). Igualment s'han recodificat pels quartils les variables referides al Coeficient de Bilingüitat (Coebilin) i la percepció de la unitat supradialectal de la llengua catalana per tal de poder-les incloure en les taules de contingència

[959] Es poden comparar els resultats amb els obtinguts en l'enquesta sobre el model de llengua (*supra*, apartat 7.7.4.14.2.1.3, pàgs 574 i ss.).

destacant l'elevada inseguretat dels alumnes de primera llengua castellana escolaritzats en castellà (51.5%). L'anàlisi del sentit de la seguretat (gràfic 3) mostra que els alumnes castellanoparlants dels programes monolingües es caracteritzen tant per la seguretat en l'ús de la combinació *se la* (33.3%) com per la preferència de la combinació *li la* contraposada a l'ús de *se la* (36.4%), mentre que els alumnes bilingües i catalanoparlants escolaritzats en castellà mostren una elevada seguretat en l'ús de la combinació normativa (78.6%), que també apareix en els grups bilingüe (67.6%) i catalanoparlant (62.5%) escolaritzats en els programes bilingües. En resum, es veu que el desconeixement de la normativa i la inseguretat lingüística en l'ús d'aquesta variable se centren sobretot en els alumnes castellanoparlants, especialment en els que estan escolaritzats en la seua pròpia llengua.[960]

L'estudi de les relacions amb altres variables mostra que la seguretat en l'ús d'aquesta combinació de pronoms està relacionada amb les variables relacionades amb el grau de catalanitat lingüística dels alumnes (primera llengua, llengua familiar,[961] àmbit d'aprenentatge del català, ús d'aquesta llengua, Coeficient de Bilingüitat, actitud envers el català, autoadscripció a un grup lingüístic i identitat valenciana) i el context (població de residència), en el sentit que hi ha una major seguretat en l'ús de la combinació *li la* en els alumnes amb un major grau de catalanitat lingüística i en els alumnes que resideixen en els contextos on s'utilitza més la llengua catalana (Xixona). Per contra, els alumnes de primera llengua castellana, que han aprés el català a l'escola, amb un Coeficient de Bilingüitat decantat cap al predomini de la llengua castellana i que viuen a Alacant són els més segurs en l'ús de la combinació acastellanada *se la*.[962]

Ús del pronom adverbial de tercera persona *en* en funció de complement directe (*en / ∅*)

S'ha comentat en l'apartat dedicat a l'estudi del model de llengua que les propostes d'estàndard oral recomanen l'ús del pronom *en*, sobretot en funcions com la que s'investiga (complement directe) en què sol aparéixer col·loquialment (Polanco, 1990 : 79-80). L'elisió del pronom en aquest context no és acceptable des del punt de

[960] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 20 de l'annex a la seguretat lingüística.

[961] S'ha triat com a indicador de l'ús familiar de la llengua la variable que indica la llengua que parlen els alumnes als seus pares.

[962] Es pot veure l'anàlisi estadística (figura 21 de l'annex a la seguretat lingüística) per a més informació sobre aquestes relacions entre variables.

vista normatiu. Els resultats obtinguts mostren un índex de seguretat en l'ús d'aquest pronom feble del 69.7%, però aquesta seguretat està dividida entre els alumnes que consideren preferible l'ús del pronom i afirmen utilitzar-lo habitualment (35.9%) i els alumnes que consideren preferible l'elisió i no usen el pronom (33.8%). El 61.5% dels enquestats consideren preferible l'ús del pronom, front a un 38.5% d'alumnes desconeixedors d'aquest aspecte de la normativa. Hi ha diferències significatives entre grups ($p = 0.00050$), destacant el desconeixement dels alumnes castellanoparlants escolaritzats en la seua llengua (el 64.7% considera preferible l'elisió) front a la major consciència de la resta de grups, especialment dels alumnes bilingües escolaritzats en català (el 85.3% considera més adequat l'ús del pronom). Les diferències obtingudes entre els grups en l'ús declarat són menors i no són massa coincidents amb els resultats obtinguts en l'enquesta sobre el model de llengua.[963]

L'anàlisi de les tendències dins de la seguretat (gràfic 4) mostra que el grup de primera llengua castellana escolaritzat en castellà destaca per una elevada seguretat en l'ús de la variant no normativa (58.8%), mentre que el grup bilingüe escolaritzat en català destaca per una major seguretat que la resta de grups en l'ús del pronom *en* (50%).[964]

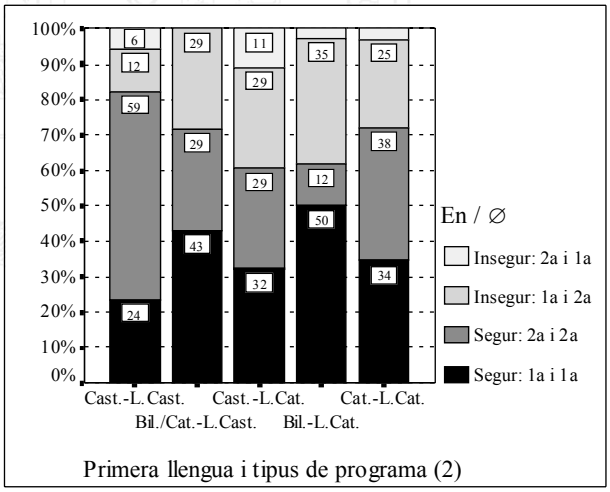

gràfic 4 : tendències de la seguretat en l'ús del pronom adverbial *en* (*en* / ∅)

Pel que fa a la relació amb d'altres variables, es veu que la seguretat en l'ús o l'elisió del pronom feble *en* es relaciona amb la primera llengua i amb la població de residència, en el sentit que els alumnes de primera llengua castellana i els que resideixen a Alacant (context més castellanitzat) són els que presenten una major seguretat lingüística en l'elisió no normativa del pronom *en* (45.2% i 50% respectivament). També hi ha relació amb l'actitud envers el català, ja que són els alumnes que tenen una actitud

963 *Supra*, apartat 7.7.4.14.1.6, pàgs. 562 i ss.

964 Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 22 de l'annex a la seguretat lingüística.

més positiva envers aquesta llengua els que destaquen per ser més insegurs en el sentit de reconéixer la forma normativa però usar la no normativa.[965]

Ús pleonàstic del pronom *en* amb el verb *haver-hi* (*hi ha / n'hi ha*)

Totes dues formes poden considerar-se tradicionals, però en el context estudiat ("*en la classe només hi ha (n'hi ha) una pissarra*") l'ús del pronom feble *en* és pleonàstic, i per tant poc recomanable des d'un punt de vista normatiu (Valor, 1984[2]: 48-50). La major part dels alumnes consideren preferible l'ús de la forma normativa (83.9%), i un percentatge menor (62%), però també majoritari, declara utilitzar-la habitualment. L'índex de seguretat en l'ús d'aquestes variants és del 67.6%, majoritàriament en el sentit de la variant no pleonàstica (57%). Malgrat que no hi ha diferències estadísticament significatives entre els grups d'alumnes ni per a la seguretat considerada globalment ni tampoc per a les tendències de la seguretat o la inseguretat entre els diferents grups d'alumnes,[966] es pot veure en el gràfic 5 que el grup d'alumnes bilingües i catalanoparlants del programa monolingüe presenta percentatges superiors de seguretat en l'ús de la variant *n'hi ha* que la resta de grups.

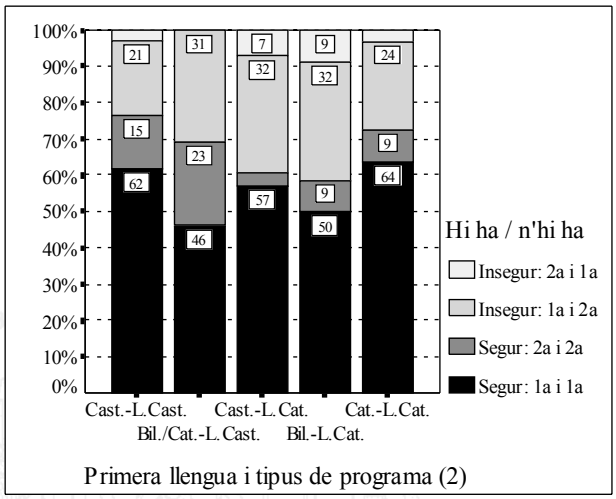

gràfic 5: tendències de la seguretat en l'ús de: *hi ha / n'hi ha*

Concordança del verb *haver-hi (hi havia / hi havien)*

La concordança de la forma impersonal del verb *haver* amb els complements en plural es considera no normativa, encara que hi ha veus des de Fabra mateix (1984[11]: 66) que aconsellen benevolència davant d'aquest fenomen lingüístic.[967] En general, els

[965] Es poden consultar les taules de contingència en la figura 23 de l'annex a la seguretat lingüística.

[966] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 24 de l'annex a la seguretat lingüística.

[967] Altres autors que advoquen per aquesta benevolència, encara que en diferent grau, són Solà (1994 : 21-26), que afirma que s'ha de modificar la normativa sobre aquest punt, o Badia (1994 : 301), que malgrat

alumnes enquestats presenten un índex de seguretat del 74.5% en aquesta variable, però decantat clarament a favor de la forma habitual no normativa (60.3%), mentre que la seguretat a favor de la forma normativa és molt reduïda (14.2%). El coneixement de la normativa, reflectit en la preferència per la forma sense concordança, és també reduït (24.5%, front al 75.5% que considera preferible la concordança). Les comparacions entre grups no mostren en general diferències significatives. De fet, són els alumnes castellanoparlants escolaritzats en castellà els que en major grau consideren preferible la no concordança (38.2%) i afirmen no realitzar-la habitualment (47.1%). També és aquest grup el més segur en l'ús de la forma normativa (gràfic 6), encara que l'índex de seguretat no deixa de ser molt baix (29.4%). Pel que fa a la inseguretat, destaca una mica el grup bilingüe escolaritzat en català (38.2%), però la seua inseguretat no té un sentit definit.[968]

És interessant assenyalar l'existència de relació entre la seguretat en l'ús d'aquesta variable lingüística i la classe social (p = 0.01960). De fet, s'observa que els alumnes de classe mitjana-alta i alta són significativament més segurs en l'ús de la forma normativa (33.3%), amb un percentatge de seguretat idèntic al que manifesten en l'ús de la forma no normativa (33.3%), mentre que els alumnes de classe treballadora són els que expressen un percentatge menor de seguretat en l'ús de la variant normativa (2.9%). També hi ha relació entre aquesta variable i el context, ja que els alumnes d'Alacant són els que mostren una major seguretat en l'ús de la forma normativa (28.6%), mentre que els de Xixona són els que presenten una seguretat més elevada en l'ús de la forma no normativa (73.8%). Igualment, els alumnes que senten parlar més el castellà en l'entorn on viuen presenten una major seguretat en l'ús de la forma sense concordar (25.9%), mentre que els que senten parlar igualment les

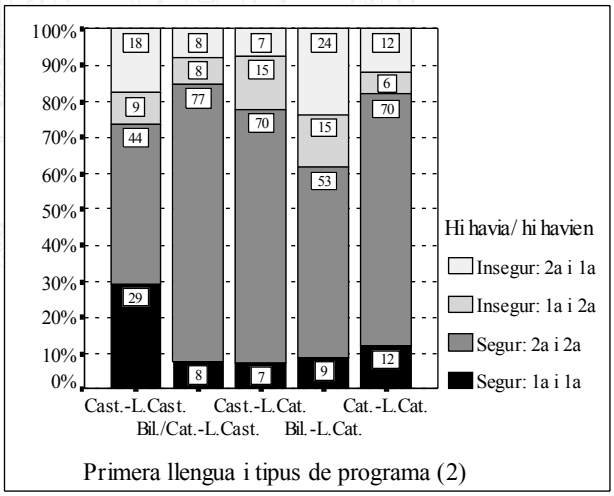

gràfic 6 : tendències de la seguretat en la realització de la concordança d'*haver-hi* (*hi havia / hi havien*)

que afirma que no es pot admetre aquesta construcció també aconsella "d'adoptar una actitud d'una certa flexibilitat davant aquesta falta".

[968] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 25 de l'annex a la seguretat lingüística

dues llengües o sobretot senten el català destaquen per la seguretat en l'ús de la forma amb concordança (71.4% i 74.2% respectivament).[969]

Ús del pronom adverbial *hi* en funció de complement circumstancial de lloc (*hi* / ∅)

L'elisió del pronom *hi* en aquest context no és normativament acceptable, encara que és tradicional en el parlar valencià. Per això, s'ha vist que la proposta d'estàndard oral de Polanco (1990 : 80) recomana un ús limitat i progressiu del pronom *hi* en la funció que s'investiga.[970] Les preferències dels alumnes enquestats estan decantades a favor de l'elisió (41.5% a favor de l'ús i 58.5% a favor de l'elisió), i si bé s'observen percentatges més elevats de preferència per la forma normativa entre els alumnes dels programes educatius bilingües, les diferències no arriben a ser significatives. L'ús es decanta també globalment (77.6%) envers la forma no normativa, sense que hi haja diferències significatives entre els grups. L'índex de seguretat lingüística en l'ús d'aquesta variable és del 61.3%, però el sentit majoritari d'aquesta seguretat és en l'elisió del pronom (48.6%), front a un percentatge reduït d'alumnes que consideren preferible l'ús de *hi* en aquest context i, a més, afirmen emprar-lo (12.7%).[971] En el gràfic 7 s'observa una major seguretat en l'ús de la forma tradicional no normativa (71.4%) en el grup d'alumnes bilingües familiars i catalanoparlants del programa monolingüe, i una major inseguretat en el sentit de considerar preferible l'ús de pronom però no utilitzar-lo habitualment en el grup

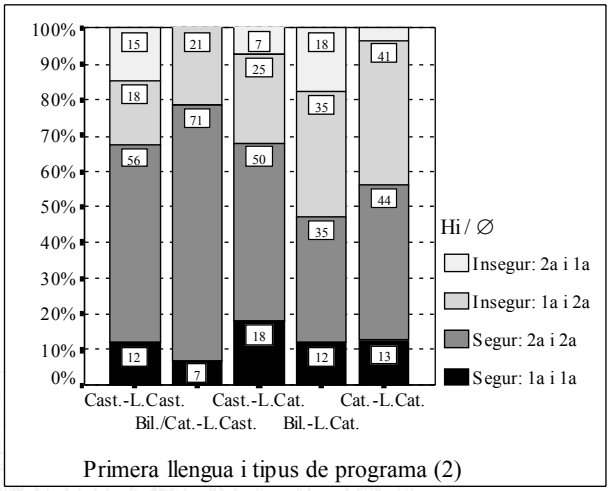

gràfic 7 : tendències de la seguretat en l'ús locatiu del pronom adverbial *hi* (*hi* / ∅)

[969] Es poden consultar les taules de contingència en la figura 26 de l'annex a la seguretat lingüística.

[970] *Supra*, pàg. 566.

[971] En l'enquesta sobre el model de llengua només han emprat el pronom adverbial *hi* en aquest context el 10.7% dels alumnes, que es concentren sobretot en el grup de primera llengua catalana escolaritzats en programes bilingües (23.5%). Es pot consultar *supra*, apartat, 7.7.4.14.1.7, pàgs. 565 i ss.

catalanoparlant del programa bilingüe (40.6%), però en tot cas aquestes diferències que s'observen entre els grups no són estadísticament significatives.[972]

L'ús o l'elisió d'aquest pronom adverbial està relacionat amb algunes variables que indiquen el grau de catalanitat lingüística (llengua preferida, adscripció a un grup lingüístic, Coeficient de Bilingüitat i actitud lingüística), en el sentit que els alumnes que prefereixen la llengua catalana, s'autoconsideren més catalanoparlants, tenen un Coeficient de Bilingüitat més decantat envers l'equilibri lingüístic i una bona actitud cap a la llengua catalana són els més insegurs en el sentit de considerar més adequada la forma normativa però usar habitualment la forma col·loquial amb elisió. També sembla haver-hi relació amb el grau d'identitat espanyola, ja que els alumnes que no es consideren gens espanyols mostren una seguretat elevada en l'ús de la forma normativa (38.5%), mentre que els que es consideren molt espanyols mostren també una seguretat molt alta, però en l'ús de la variant no normativa (67.9%).[973]

Forma del pronom datiu de tercera persona plural *els* (*–los /–lis*)

L'ús de *lis* com a plural de *li* no és normativament acceptable (IEC, 1993 : 23). Malgrat això, gairebé dues terceres parts dels alumnes (62.7%) consideren preferible la forma *lis*, encara que declaren utilitzar-la una mica menys de la meitat (44.8%).[974] L'índex de seguretat lingüística en l'ús d'aquesta variable és del 59.2%, i el sentit de la seguretat indica que existeix una seguretat major en l'ús de la forma innovada no normativa (33.1%) que en l'ús de la forma normativa (26.1%). L'anàlisi de les tendències entre els grups no mostra diferències significatives ni en les preferències, ni en l'ús, i tampoc en

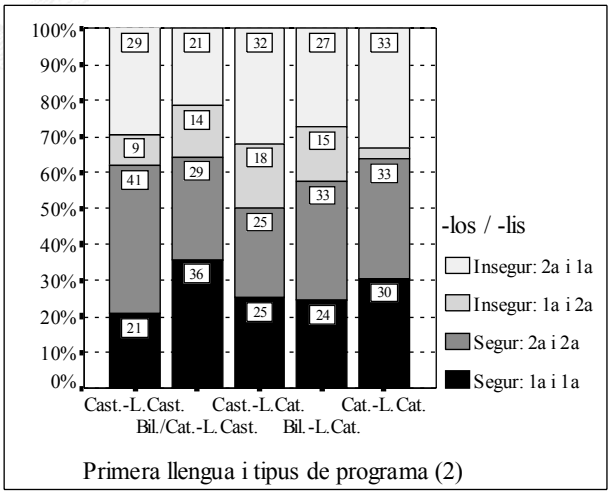

gràfic 8 : tendències de la seguretat en l'ús de *–los / –lis*

[972] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 27 de l'annex a la seguretat lingüística.

[973] Es poden consultar les taules de contingència en la figura 28 de l'annex a la seguretat lingüística.

[974] Aquesta xifra contrasta amb el 62.4% que s'ha arreplegat en l'enquesta sobre el model de llengua.

l'índex de seguretat o les tendències d'aquesta seguretat (gràfic 8).[975] La comparació amb altres variables només permet assenyalar la relació que hi ha entre la seguretat en l'ús del pronom i el sexe, ja que hi ha una major seguretat en l'ús de la forma innovada no normativa entre les xiques (43.8%) que no entre els xics (21.7%), que es pot interpretar com un resultat del caràcter innovador que se sol atribuir a la parla femenina.[976]

L'adverbi de quantitat *gens* (*gens / res*)

L'ús del pronom *res* en comptes de *gens* no és acceptable en la llengua formal, ni pot considerar-se normatiu. La majoria dels alumnes considera preferible l'ús de *gens* en aquest context (83%), però només un 45.1% assegura que l'usa habitualment.[977] L'índex de seguretat en l'ús d'aquest adverbi és del 53.6%, i el sentit de la seguretat indica que predomina l'ús normatiu (41.4%) sobre el no normatiu (12.1%). Les diferències entre els grups pel que fa al coneixement de la norma i a la seguretat no són estadísticament significatives, però sí que ho són les diferències per a l'ús recordat, amb un resultat sorprenent : són els alumnes catalanoparlants escolaritzats en els programes bilingües els que afirmen utilitzar més la forma *res* (75.8%), quan en l'enquesta sobre el model de llengua aquests mateixos alumnes utilitzaven majoritàriament *gens* en el mateix context (73.5%).[978] Per tant, el resultat es tradueix en una major inseguretat en aquest grup en el sentit de considerar preferible la forma normativa però utilitzar habitualment la forma no normativa (59.4%). El gràfic 9 permet apreciar que el grup bilingüe familiar i catalanoparlant escolaritzat en castellà presenta també una inseguretat elevada (57.1%) en el mateix sentit, encara que en aquest cas l'anàlisi estadística no permet determinar que les diferències no siguen degudes a l'atzar.[979]

---

[975] Es poden consultar les taules de contingència en la figura 29 de l'annex a la seguretat lingüística.

[976] Es pot consultar la taula de contingència en la figura 30 de l'annex a la seguretat lingüística.

[977] El percentatge d'ús arreplegat en l'enquesta és molt superior (82.1%).

[978] De tota manera, cal tenir en compte que la resta de grups mostren en l'enquesta sobre el model de llengua percentatges superiors d'ús de *gens* que els alumnes catalanoparlants escolaritzats en català (*supra*, apartat, 7.7.4.9.1, pàgs. 540 i ss.).

[979] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 31 de l'annex a la seguretat lingüística.

L'anàlisi de les relacions amb altres variables indica que l'ús de *gens* o *res* està lligat a algunes variables que indiquen la catalanitat lingüística i la identitat valenciana dels alumnes (ús habitual de la llengua, llengua preferida, autoadscripció a un grup lingüístic i grau d'identitat valenciana). Així, els alumnes més insegurs en el sentit que jutgen que és preferible la forma normativa però usen la no normativa són els que utilitzen sempre el català (66.7%), tenen com a llengua preferida el català (63.9%), s'autoconsideren catalanoparlants (60%) i s'identifiquen com a totalment valencians (54.2%).[980]

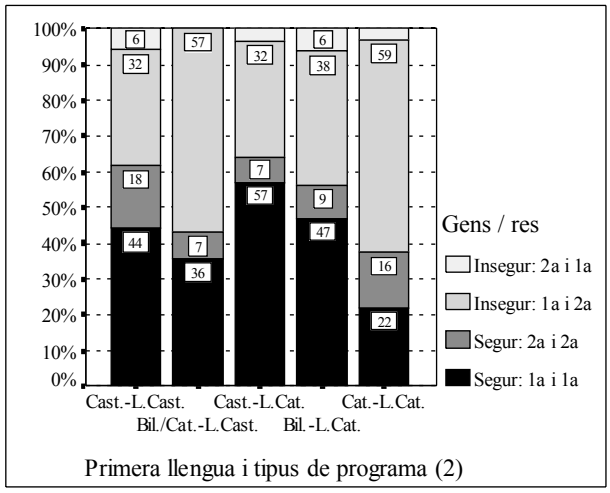

gràfic 9 : tendències de la seguretat en l'ús de l'adverbi de quantitat *gens* (*gens / res*)

La conjunció final *perquè* (*perquè / per a què*)

La normativa catalana des de Fabra (1933[7] : 134) estableix l'ús de *perquè* com a conjunció final. Sanchis Guarner (1950 : 292-293) explica que "cal rebutjar per incorrecta la composició *per a que* amb valor de locució conjuntiva final". L'índex global de seguretat expressat pels alumnes enquestats és del 73.9%, però aquesta seguretat es basa en la preferència i la utilització de la forma no normativa (69%). De fet, el 73.2% de l'alumnat considera preferible la locució *per a què*, i el 90.9% afirma utilitzar-la habitualment. Mentre que les diferències de la valoració de la preferència que hi ha entre els grups no són significatives, sí que ho són els usos que declaren. En aquest aspecte destaca el fet que els alumnes castellanoparlants escolaritzats en el programa monolingüe són els que afirmen utilitzar la forma normativa

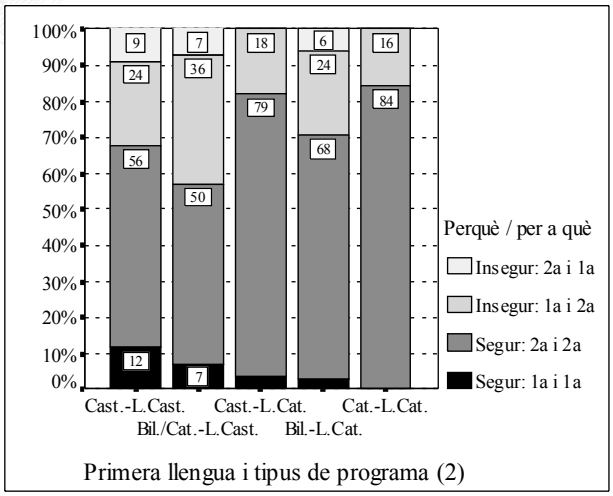

gràfic 10 : tendències de la seguretat en l'ús de la conjunció final *perquè* (*perquè / per a què*)

[980] Es poden consultar les taules de contingència en la figura 32 de l'annex a la seguretat lingüística.

perquè en una major proporció (20.6%), mentre que són els alumnes catalanoparlants escolaritzats en els programes bilingües els que afirmen utilitzar més la locució conjuntiva no normativa *per a què* (100%).

Aquests resultats es traslladen a l'anàlisi de les tendències dins de la seguretat (gràfic 10) : els alumnes castellanoparlants escolaritzats en castellà són els que expressen una seguretat relativa major en l'ús de la forma normativa (11.8%), mentre que els alumnes catalanoparlants escolaritzats en la seua pròpia llengua són els que expressen una seguretat major basada en l'ús de la forma no normativa (84.4%).[981]

Ús del verb *ser* amb valor locatiu (*ser / estar*)

S'ha analitzat la seguretat en l'ús del verb *ser* (o la substitució per *estar*) amb valor locatiu. Com s'ha comentat en el capítol sobre el model de llengua,[982] només és acceptable normativament l'ús de *ser* amb aquest sentit, encara que al País Valencià aquest ús sembla que està pràcticament perdut. Hi ha una majoria d'alumnes (61.3%) que valoren com a més adequat l'ús de *ser* en aquest context, però majoritàriament recorden utilitzar *estar* (73.4%).[983] Mentre que en la valoració de la forma preferible no hi ha diferències significatives entre els grups, si que n'hi ha en l'ús recordat, en el sentit que són els alumnes catalanoparlants escolaritzats en els programes bilingües els que afirmen utilitzar *estar* en un percentatge major (90.9%). De tota manera, l'ús declarat per aquest grup d'alumnes és molt semblant al que s'ha obtingut en l'enquesta sobre el model de llengua (el 88.2% dels alumnes d'aquest grup van emprar el verb *estar* i el 11.8% el verb *ser*), mentre que l'ús que declara la resta de grups és molt divergent del d'aquella enquesta, cosa que indueix a sospitar que en realitat el grup catalanoparlant dels programes

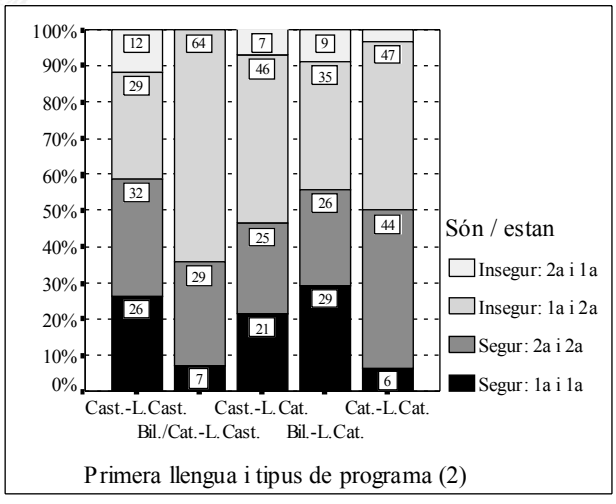

gràfic 11 : tendències de la seguretat en l'ús de *ser / estar*

[981] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 33 de l'annex a la seguretat lingüística.

[982] *Supra*, apartat 7.7.4.15.7, pàgs. 603 i ss.

[983] En l'enquesta sobre el model de llengua l'ús d'*estar* és molt més majoritari (93.8%).

bilingües expressa una major consciència sobre l'ús real d'aquesta variable que no els altres grups. L'índex general de seguretat és del 51.4%, i es dóna sobretot a favor de la forma no normativa (31.7%). Per últim, l'anàlisi de les tendències de la seguretat segons els grups (gràfic 11) no mostra diferències significatives, encara que en el gràfic s'aprecia una major inseguretat del grup bilingüe familiar i catalanoparlant escolaritzat en castellà en el sentit de considerar preferible l'ús de *ser* però utilitzar habitualment *estar* (64.3%).[984]

Ús de la perífrasi d'obligació personal *haver de* + infinitiu (*haver de / tenir que*)

La normativa no accepta l'ús de la perífrasi castellanitzant *tenir que* per a expressar l'obligació.[985] Els alumnes semblen ser conscients d'aquest precepte, ja que la majoria (83.2%) considera preferible la perífrasi *haver de*, sense que hi haja diferències importants entre els diferents grups d'alumnes. Pel que fa a l'ús recordat, només el 43% dels alumnes reconeix utilitzar la forma normativa, i en aquest cas sí que hi ha diferències significatives entre els grups d'alumnes ($p = 0.00670$), destacant l'alt percentatge d'alumnes de primera llengua catalana dels programes bilingües que reconeixen emprar la perífrasi *tenir que* (78.8%). Aquest resultat pot ser, almenys en part, resultat de la major consciència lingüística d'aquest grup. Com a conseqüència del que s'acaba de veure, l'índex global de seguretat lingüística és modest (45.8%), i si bé destaca la seguretat dels alumnes castellano-parlants dels programes bilingües (60.7%), les diferències que hi ha entre els grups no són estadísticament significatives. L'anàlisi de les tendències de la seguretat (gràfic 12) permet comprovar la inseguretat elevada dels alumnes del grup bilingüe i catalano-parlant dels programes monolingües i

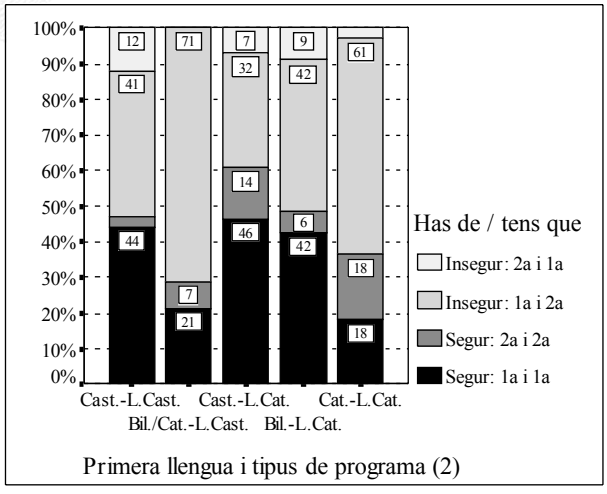

gràfic 12 : tendències de la seguretat en l'expressió de l'obligació personal (*haver de* + infinitiu / *tenir que* + infinitiu)

[984] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 34 de l'annex a la seguretat lingüística.

[985] *Supra*, apartat 7.7.4.15.10, pàgs. 607 i ss.

del grup catalanoparlant del programa bilingüe en el sentit de considerar preferible la forma normativa però usar habitualment la no normativa (71.4% i 60.6% respectivament), i el baix percentatge de seguretat en l'ús de variant normativa dels alumnes d'aquests mateixos programes (21.4% i 18.2% respectivament).[986]

L'ús de la perífrasi d'obligació està relacionat amb les variables relacionades amb la catalanitat lingüística dels alumnes. Així, els alumnes que tenen com a primera llengua el català, s'autoconsideren catalanoparlants, parlen català amb els pares, utilitzen sempre el català, és aquesta la seua llengua preferida i s'identifiquen com a totalment valencians són els més insegurs en el sentit que reconeixen la forma normativa com a preferible però utilitzen la no normativa. Per contra, els alumnes més castellanitzats (de primera llengua castellana, que s'autoconsideren castellanoparlants, parlen castellà amb els pares, utilitzen el català poques vegades, el castellà és la seua llengua preferida i es consideren poc valencians) són els que expressen més seguretat en l'ús de la forma normativa.[987]

Ús abusiu de la perífrasi d'imminència (*agafaré / vaig a agafar*)

L'ús de la perífrasi *anar a + infinitiu* amb el valor de futur immediat sol considerar-se inadequat, i és poc acceptable des d'un punt de vista normatiu.[988] Els alumnes són conscients majoritàriament d'aquest fenomen, ja que la majoria dels enquestats (86.6%) considera preferible utilitzar el futur amb aquesta funció. Malgrat això, l'ús que declaren és inferior (64.1%) a la consciència d'adequació.[989] En tots dos casos no hi ha diferències d'entitat entre els diferents grups d'alumnes. L'índex global de seguretat és del 61%, i es dóna sobretot en la coincidència entre preferència i ús de la forma normativa (56%). L'anàlisi de la seguretat mostra diferències entre els grups que no arriben a ser estadísticament significatives.[990]

---

[986] En el gràfic també s'observa la tendència que hi ha entre els alumnes dels programes bilingües a disminuir la seguretat en l'ús de la forma normativa i a augmentar correlativament la inseguretat per considerar preferible *haver de* però usar la perífrasi *tenir que* en la mesura que hi ha una major presència del català com a primera llengua. Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 35 de l'annex a la seguretat lingüística.

[987] Es poden consultar les taules de contingència en la figura 36 de l'annex a la seguretat lingüística.

[988] Fabra, 1984[11] : 88 : Badia, 1994 : 615.

[989] L'ús global que s'ha arreplegat en l'enquesta sobre el model de llengua és del 73.9%.

[990] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 37 de l'annex a la seguretat lingüística.

S'ha descobert que hi ha relació entre aquesta variable lingüística i la classe social (p = 0.01370), en el sentit que els alumnes de classe treballadora expressen una seguretat relativament elevada (i estadísticament significativa) en l'ús de la perífrasi no normativa (14.7%) mentre que els alumnes de classe mitjana-alta i alta mostren el major grau de seguretat en l'ús de la forma verbal normativa (80%).[991]

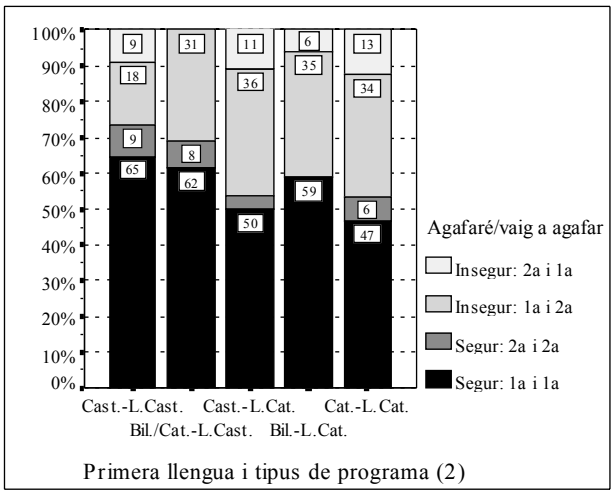

gràfic 13 : tendències de la seguretat en l'ús de : *agafaré / vaig a agafar*

BIBLIOTECA VIRTUAL

Ús de la preposició *de* davant de la conjunció *que* (∅ + *que* / *de* + *que*)

La normativa proscriu l'aparició de la preposició *de* davant de la conjunció *que* (Fabra, 1933[7] : 117). Els alumnes, però, no són conscients d'aquesta proscripció, ja que molt majoritàriament (85.3%) consideren preferible la forma *de* + *que*, i la utilitzen també majoritàriament (78.3%). En conseqüència, l'índex global de seguretat és elevat (79%), però en el sentit contrari al que indica la normativa (71.3%). L'anàlisi estadística indica que no hi ha diferències de les tendències de la seguretat entre els grups que siguen estadísticament significatives,[992] però en tot cas es pot comprovar en el gràfic 14 la major tendència dels dos grups d'alumnes de primera llengua castellana a la seguretat en

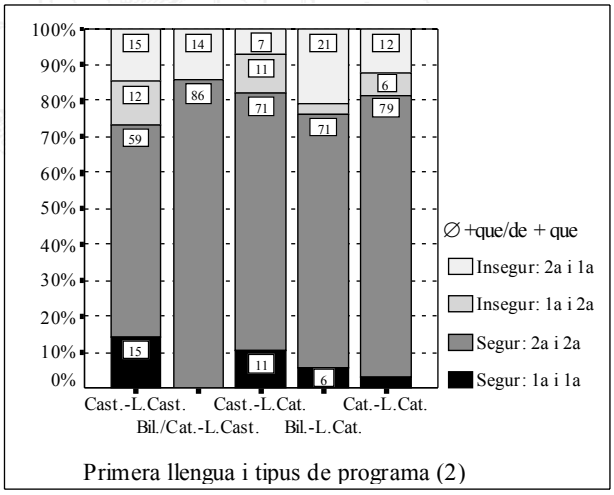

gràfic 14 : tendències de la seguretat en l'ús de : ∅ + *que* / *de* + *que*

[991] Es pot consultar la taula de contingència en la figura 38 de l'annex a la seguretat lingüística.

[992] Es poden consultar les anàlisis estadístiques en la figura 39 de l'annex a la seguretat lingüística.

l'ús de la forma normativa i a la inseguretat per considerar preferible la forma normativa però emprar la no normativa.

Ús de la preposició *a* davant dels topònims (*a* + topònim / *en* + topònim)

L'alumnat és majoritàriament conscient (72.3%) de l'ús de la preposició *a* davant dels topònims recomanat per la normativa (Fabra, 1933[7] : 114-155), però utilitza més la preposició *en* amb aquesta funció (60.1%). En conseqüència, la seguretat global és reduïda (53.2%), i només un 32.6% dels alumnes són conscients de la norma i la segueixen habitualment. Les diferències entre els grups són poc significatives des d'un punt de vista estadístic. De tota manera cal destacar (gràfic 15) que hi ha una proporció relativament elevada d'alumnes bilingües i catalanoparlants escolaritzats en el programa monolingüe que usen la preposició *en* davant dels topònims (85.7%), i que també hi ha una seguretat lingüística més elevada (71.4%) en el grup d'alumnes de primera llengua castellana escolaritzat en els programa bilingüe que, a més, es decanta sobretot a favor de l'ús normatiu (50%).[993]

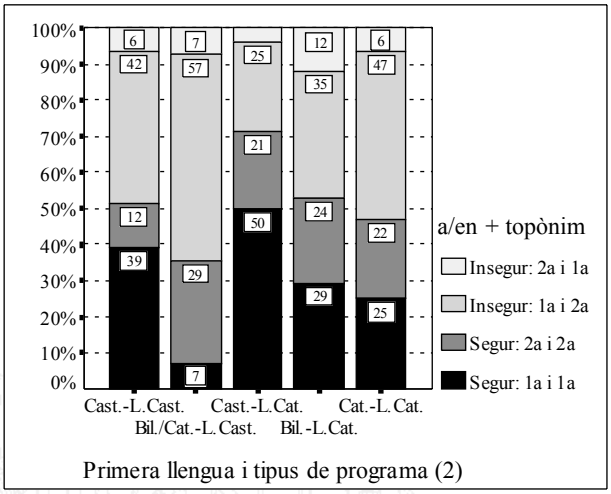

gràfic 15 : tendències de la seguretat en l'ús de la preposició *a* davant dels topònims (*a* + topònim / *en* + topònim)

Hi ha relació entre aquesta variable i la competència en l'expressió oral en català : els alumnes que afirmen parlar català "bé" són relativament més segurs en el sentit expressat per la normativa (40.3%), mentre que els que afirmen parlar català "molt bé" són els més insegurs perquè usen la preposició *a* malgrat desconéixer la norma (14.8%).[994]

[993] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 40 de l'annex a la seguretat lingüística

[994] Es poden consultar les taules de contingència en la figura 41 de l'annex a la seguretat lingüística.

Expressió de la probabilitat (*deure / condicional* o *futur*)

La normativa considera en l'actualitat que el verb *deure* s'ha de fer servir per a expressar la probabilitat, i jutja castellanitzants altres usos, com ara la utilització del condicional per a expressar la probabilitat en temps passat o del futur per a expressar la probabilitat en temps present (Badia, 1994 : 613). La major part dels alumnes enquestats considera preferible la forma no normativa (69.9%) i, a més, també recorden utilitzar-la preferentment (78.2%). Pel que fa a les diferències entre els grups, no són en conjunt estadísticament significatives, però destaca l'elevat percentatge d'alumnes castellanoparlants escolaritzats en la seua llengua que considera preferible la forma normativa (47.1%).[995] En conseqüència, l'índex global de seguretat lingüística és del 73.2%, i s'inclina majoritàriament a favor de la forma no normativa (60.6%). Pel que fa a les tendències de la seguretat, no s'hi observen diferències globals significatives entre els diferents grups d'alumnes (gràfic 16), però és remarcable la major seguretat en l'ús de la forma normativa del grup d'alumnes castellanoparlants escolaritzats en castellà (23.5%).[996]

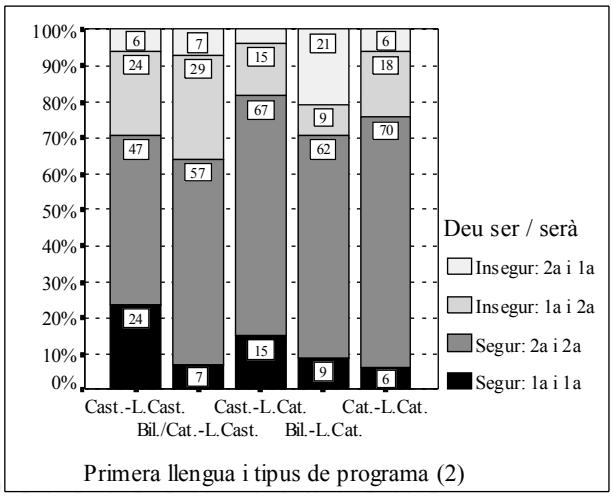

gràfic 16 : tendències de la seguretat de l'expressió de la probabilitat : *deu ser / serà* (o *devien ser / serien*)

[995] Davant de resultats com aquest caldria preguntar-se si els alumnes amb menor coneixement i ús del català (castellanoparlants escolaritzats en programes monolingües) no tenen tendència, si més no en algunes variables, a considerar preferibles aquells usos lingüístics en català que valoren com a més diferents del castellà o d'ús menys freqüent. Una altra possible explicació és que en els programes monolingües la metodologia d'ensenyament del català siga diferent a la dels programes bilingües. Així, en els programes monolingües es basaria més en una gramàtica explicita de tipus prescriptiu, mentre que en els programes bilingües l'ús funcional de la llengua catalana implicaria un model d'aprenentatge basat en una gramàtica implícita amb un grau menor d'estudi de la normativa. De tota manera, l'explicació més plausible és que es tracta d'una manca de competència sociolingüística deguda a l'ús escàs de la llengua catalana, que duu a valorar les preferències lingüístiques de manera diferent a la de la resta d'alumnes, que utilitzen més aquesta llengua.

[996] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 42 de l'annex a la seguretat lingüística.

Ús de les preposicions *a* i *en* davant d'infinitiu (*a* + *infinitiu / en* + *infinitiu*)

La normativa estableix que davant d'infinitiu la preposició *en* ha de canviar-se per la preposició *a* (Fabra, 1933[7]: 119). Els alumnes desconeixen majoritàriament aquest aspecte de la normativa, ja que el 74.8% considera preferible la construcció *en* + *infinitiu*, i l'ús també segueix aquesta pauta: el 87.4% de l'alumnat enquestat afirma usar la construcció no normativa, sense que hi haja diferències significatives entre els grups tant en el coneixement de la norma com en l'ús de la variable. L'índex global de seguretat és del 67.8%, i expressa majoritàriament la coincidència entre la preferència i l'ús de la construcció *en* + *infinitiu* (65%). L'examen de les tendències dins de la seguretat o la inseguretat (gràfic 17) no mostra diferències significatives entre els grups.[997]

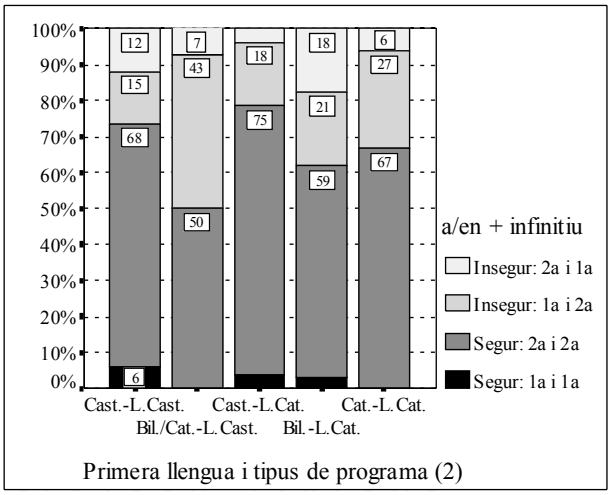

gràfic 17: tendències de la seguretat en l'ús de *a / en* + infinitiu

L'ús de les preposicions davant de l'infinitiu està relacionat amb el sexe ($p = 0.01030$), ja que els xics semblen més segurs en l'ús de la forma normativa (5.8%) que no les xiques (0%), i a la vegada les xiques són més insegures en considerar preferible la forma normativa sense utilitzar-la (31.1%). De tota manera, cal fer notar que la diferència de percentatges, sobretot en el primer cas, és reduïda, per la qual cosa aquests resultats s'han de prendre amb precaució.[998]

[997] Es poden consultar les taules de contingència en la figura 43 de l'annex a la seguretat lingüística.

[998] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 44 de l'annex a la seguretat lingüística.

Concordança del participi passat (*l'he vista / l'he vist*)

La normativa recomana la concordança del participi passat amb el complement directe quan aquest és un pronom personal feble de tercera persona (Fabra, 1933[7] : 96). La major part dels alumnes no coneix aquesta norma (60.6%), però hi ha diferències significatives entre els grups (p = 0.02480) : mentre el 82.4% dels alumnes de primera llengua castellana escolaritzats en programes monolingües la desconeixen, el percentatge baixa al 46.9% entre els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües. L'ús també mostra diferències significatives (p = 0.02410) : els alumnes castellanoparlants escolaritzats en castellà són els que menys recorden realitzar aquesta concordança (38.2%), i els alumnes castellanoparlants escolaritzats en els programes bilingües els que més (78.6%). L'índex general de seguretat és del 58.5%, sense que hi haja diferències estadísticament significatives entre els grups –encara que el grup d'alumnes de primera llengua catalana dels programes bilingües és el que sembla més insegur (56.3%)–, i les tendències de la seguretat mostren una gran igualtat entre els alumnes que se senten segurs en l'ús de la realització de la concordança (28.9%) i els que se senten segurs en la no realització (29.6%). L'anàlisi d'aquestes tendències (gràfic 18) sí que mostra diferències entre els grups (p = 0.00520), destacant la gran seguretat dels castellanoparlants dels programes monolingües en l'ús de la variant no normativa (55.9%) i la inseguretat dels alumnes catalanoparlants dels programes bilingües en el sentit de reconéixer la forma més recomanable però no utilitzar-la (21.9%).[999]

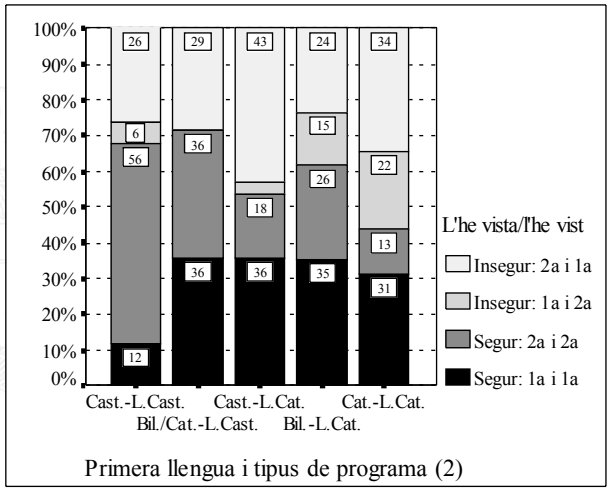

gràfic 18 : tendències de la seguretat en la concordança del participi passat : *l'he vista / l'he vist*

La seguretat en la realització de la concordança del participi passat es relaciona amb la competència oral i escrita dels alumnes, de manera que són els alumnes amb una millor competència oral i escrita (parlen i escriuen català "molt bé) els més insegurs en el sentit de conéixer la norma i no emprar-la, mentre que els alumnes amb una menor competència oral i escrita (parlen català "bé", l'escriuen "regular" i tenen un Coeficient

[999] Es poden consultar les taules de contingència en la figura 45 de l'annex a la seguretat lingüística.

de Bilingüitat molt decantat envers el predomini del castellà) són més segurs en el sentit de no conéixer la norma i no utilitzar-la.[1000]

Ús del pronom *hi* en els verbs de percepció (*no m'hi veig / no em veig*)

La normativa arreplega l'ús del pronom *hi* per a convertir en intransitius els verbs de percepció (Fabra, 1933[7] : 42 ; Badia, 1994 : 478). Els alumnes es decanten lleument a favor de la forma normativa (56.7%) sense que hi haja diferències significatives entre els grups en aquesta valoració, mentre que pel que fa a l'ús predomina la forma no normativa (55%) i sí que hi ha diferències entre els grups (p = 0.01080) : els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües són els que utilitzen més el pronom *hi* en aquest context (59.4%), mentre que els alumnes castellanoparlants dels programes monolingües són els que menys l'empren (23.5%).[1001] L'índex global de seguretat és reduït (56.5%) i està molt equilibrat entre la forma normativa (29%) i la no normativa (27.5%). L'anàlisi del gràfic 19 permet apreciar una tendència major a la seguretat en l'ús de la variant normativa i tradicional a mesura que augmenta l'ús del català en el programa educatiu i la presència del català com a primera llengua, i un percentatge més elevat de seguretat en l'ús de la variant no normativa en els alumnes de primera llengua castellana del programa monolingüe (44.1%). L'anàlisi de dades confirma que si bé les diferències que es donen en les tendències de la seguretat no són globalment significatives, sí que es ratifiquen els percentatges elevats de seguretat en l'ús de la forma no normativa en els alumnes de primera llengua castellana escolaritzats en el programa monolingüe.[1002]

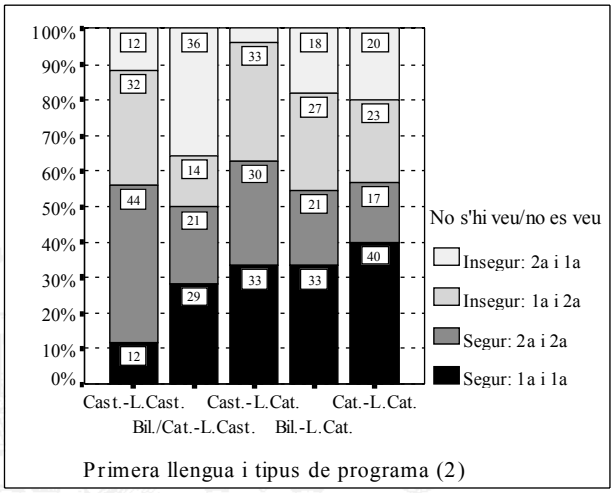

gràfic 19 : tendències de la seguretat en : *no m'hi veig / no em veig*

[1000] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 46 de l'annex a la seguretat lingüística.

[1001] L'ús global que declaren els alumnes és més elevat que el que s'ha arreplegat en l'enquesta sobre el model de llengua (31.3%). Es pot consultar *supra*, apartat 7.7.4.14.1.7, pàgs. 568-569.

[1002] Es poden consultar les taules estadístiques en la figura 47 de l'annex a la seguretat lingüística.

L'ús del pronom *hi* amb aquesta funció es relaciona amb el context (lloc de residència i llengua que els alumnes senten parlar al lloc on viuen) i amb moltes de les variables que indiquen la catalanitat lingüística dels alumnes : llengua familiar, primera llengua, àmbit d'aprenentatge del català i llengua preferida. Així, s'observa que els alumnes d'Alacant i els alumnes que senten parlar sobretot castellà en l'entorn són els més segurs en la manca d'utilització del pronom *hi* amb funció intransitiva (48.7% i 40.4% respectivament), mentre que els alumnes de Xixona i els alumnes que senten parlar sobretot català en el context són els més segurs en l'ús normatiu del pronom (44.4% i 43.3% respectivament). Tocant al grau de catalanitat lingüística, són els alumnes més castellanitzats (que parlen castellà als pares, de primera llengua castellana, que han aprés el català a l'escola, que expressen la seua preferència lingüística pel castellà, amb un Coeficient de Bilingüitat molt decantat cap al predomini del castellà i amb una actitud envers el català mitjana-baixa) els que sistemàticament mostren nivells més elevats de seguretat a favor de l'ús no normatiu.[1003]

Ús de *lo* neutre (*el / lo*)

Com és sabut, la normativa del català rebutja l'ús de l'anomenat article neutre (Fabra, 1933[7] : 39). Els alumnes coneixen majoritàriament i sense diferències significatives entre els grups aquesta restricció normativa (80.4%), però en la taula de contingència s'observa que els alumnes dels programes bilingües són més conscients d'aquesta proscripció. Pel que fa a l'ús, els alumnes que empren la variant *el* (55.2%) són molts menys que els que són conscients de la normativa, i sí que hi ha diferències entre els grups (p = 0.00740). Estranyament, destaca l'ús de la variant *el* en el grup d'alumnes castellans del programa monolingüe (73.5%), que com s'ha vist són els menys conscients de la normativa. L'índex global de seguretat és del 59.4%, i es concentra sobretot en l'ús normatiu (47.6%). L'anàlisi del

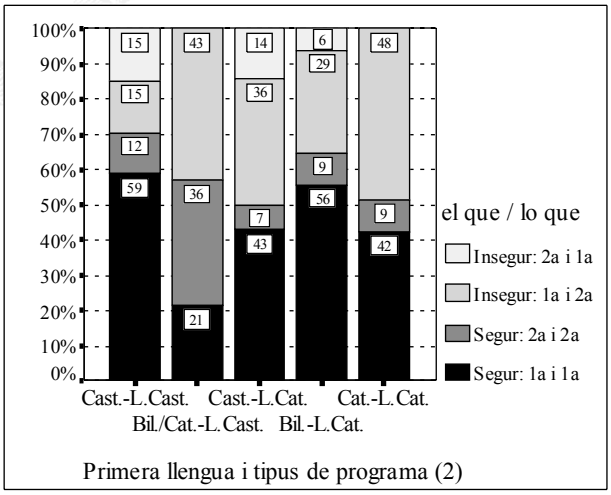

gràfic 20 : tendències de la seguretat de l'ús de l'article neutre : *el que / lo que*

[1003] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 48 de l'annex a la seguretat lingüística.

gràfic 20 permet apreciar que els alumnes bilingües i catalanoparlants del programa monolingüe destaquen per presentar la menor seguretat en l'ús normatiu (21.4%) contrarestada perquè també presenten la major seguretat en l'ús no normatiu (35.7%). També s'hi observa que els alumnes catalanoparlants del programa bilingüe destaquen per la inseguretat que presenten deguda al fet que són conscients de quina és la variant preferible però utilitzen la variant no normativa (48.5%). Aquestes diferències són confirmades per l'anàlisi estadística.[1004]

La seguretat en l'ús del pronom neutre està relacionada amb diverses variables sociolingüístiques, que poden agrupar-se en dos blocs ; a) llengua de l'entorn ($p < 0.00001$) : els alumnes que senten sobretot castellà en l'entorn semblen els més segurs en l'ús de la forma normativa (63.6%), els alumnes que senten per igual el català i el castellà en l'entorn són els més segurs en l'ús de la forma no normativa (24.6%), i els alumnes que senten sobretot el català en l'entorn són els més insegurs en el sentit de reconéixer la forma més adequada però emprar la col·loquial (61.3%) ; b) catalanitat lingüística : els alumnes de primera llengua catalana i els que prefereixen aquesta llengua presenten un grau elevat d'inseguretat en el sentit de reconéixer la variant normativa però utilitzar la no normativa (47.5% i 44.7% respectivament), mentre que els alumnes de primera llengua castellana i els alumnes que prefereixen la llengua dominant són els que, estranyament, presenten una inseguretat més elevada en el sentit de considerar més adequada la forma col·loquial però utilitzar la normativa (14.5% i 12.7% respectivament).[1005]

Canvi de gènere del mot *costum* (*el costum* / *la costum*)

La normativa actual no accepta el canvi de gènere que és habitual en alguns mots d'ús corrent, com ara *el front*, *el corrent*, *el dubte*, *la suor* o *el costum* (IEC, 1993 : 19). En el cas del mot *costum*, la major part dels alumnes no són conscients d'aquest ús normatiu, ja consideren preferible la variant femenina (62.9%) i la utilitzen majoritàriament (73.9%), sense que hi haja diferències significatives entre els grups. L'índex global de seguretat lingüística és del 66.2%, i es decanta envers l'ús de la forma no normativa (51.4%). No hi ha diferències estadísticament significatives per als

[1004] Es poden consultar les taules de contingència en la figura 49 de l'annex a la seguretat lingüística.

[1005] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 50 de l'annex a la seguretat lingüística.

diferents grups d'alumnes ni en l'índex global de seguretat ni en les tendències cap on s'orienta (gràfic 21).[1006]

La seguretat en el gènere del mot *costum* es relaciona amb el sexe (els xics són més insegurs i les xiques més segures en l'ús de la forma col·loquial), el lloc de residència (els alacantins són més insegurs en el sentit de conéixer la forma normativa però no utilitzar-la i els xixonencs són més segurs en l'ús de la forma no normativa), la classe social (els alumnes de classe mitjana-alta i alta són més segurs en l'ús de la variant normativa) i l'actitud envers el català (els alumnes amb una actitud positiva mitjana-alta són segurs en l'ús de la forma no normativa, i els alumnes amb una actitud positiva més alta són insegurs perquè coneixen la forma normativa i no l'empren).[1007]

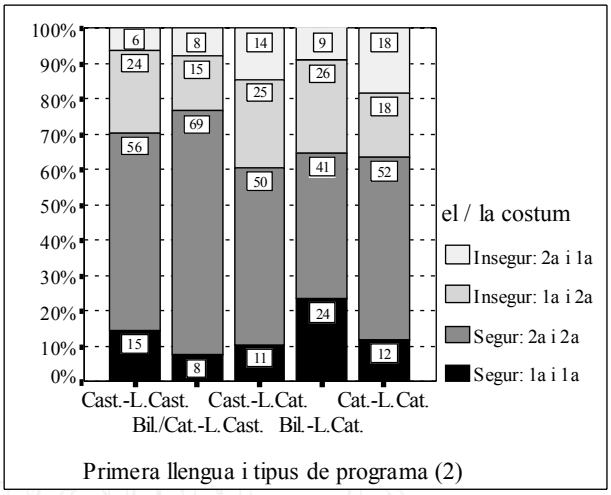

gràfic 21 : tendències de la seguretat en l'ús del plural del mot *costum* (*el costum / la costum*)

Plural del substantiu *dilluns* (*dilluns / dillunsos*)

La normativa estableix el caràcter invariable del substantiu *dilluns*, i no accepta com a correcta la forma de plural *dillunsos* (Fabra, 1933[7] : 33 : IEC, 1993 : 19). Els enquestats valoren com a preferible la forma *dilluns* (64.3%), però amb diferències importants entre els grups ($p < 0.00001$) : els alumnes castellanoparlants del programa monolingüe són els que opten en major mesura per la forma normativa (91.2%), mentre que són els alumnes bilingües i catalanoparlants del programa monolingüe i els alumnes bilingües dels programes bilingües els que trien en major proporció la forma *dillunsos* (57.1% i 58.8% respectivament). Pel que fa a les formes que recorden utilitzar, el percentatge d'utilització és molt semblant al de preferència : el 65% del total usa *dilluns* i el 35% usa *dillunsos*. En aquest apartat també hi ha diferències significatives ($p < 0.00001$) entre els grups d'alumnes : els que utilitzen més la forma invariable són els

[1006] Es pot comprovar l'anàlisi estadística en la figura 51 de l'annex a la seguretat lingüística.

[1007] Es poden veure les taules de contingència en la figura 52 de l'annex a la seguretat lingüística.

alumnes castellanoparlants, tant els del programa monolingüe (91.2%) com els dels programes bilingües (85.7%) ; per contra, són els alumnes bilingües i catalanoparlants del PIP bàsic i els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües els que utilitzen més la variant *dillunsos* (64.3% i 57.6% respectivament). L'índex general de seguretat és del 79.7%, i es concentra en l'ús de la forma *dilluns* (54.5%). Hi ha diferències significatives (p = 0.04130) entre els grups pel que fa a la seguretat : els alumnes més segurs són els castellanoparlants del programa monolingüe (94.1%), i els més insegurs els catalanoparlants escolaritzats en català (36.4%). Mentre que la seguretat del primer grup es basa en l'ús de la forma normativa (88.2%), la inseguretat del segon grup es basa en la valoració de *dilluns* com a forma més adequada en contraposició a l'ús de *dillunsos* (27.3%).

L'anàlisi del gràfic 22, que mostra les tendències dins de la seguretat o la inseguretat, permet apreciar la major seguretat en l'ús de la forma normativa *dilluns* dels dos grups d'alumnes de primera llengua castellana (88.2% i 71.4% respectivament), mentre que tots dos grups presenten uns percentatges de seguretat molt reduïts en l'ús de la forma tradicional no normativa (5.9% i 10.7% respectivament), que contrasta amb la major seguretat dels altres tres grups en l'ús de la forma no normativa (50%, 41.2% i 30.3% respectivament) ; el gràfic també permet constatar que el grup d'alumnes de primera llengua catalana escolaritzats en català destaca per una major inseguretat en el sentit de conéixer la preferència de la forma normativa però usar la forma tradicional (27.3%). L'anàlisi estadística confirma que quasi totes aquestes tendències no són degudes a l'atzar.[1008]

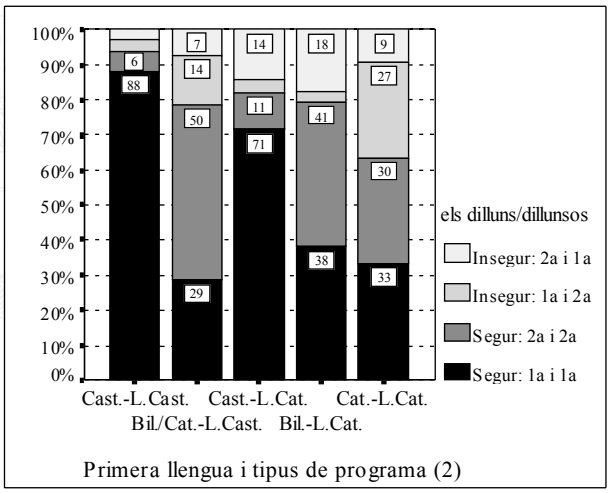

gràfic 22 : tendències de la seguretat en l'ús del plural de *dilluns* (*els dilluns / els dillunsos*)

La seguretat en l'ús del plural del mot *dilluns* està relacionada amb les variables que indiquen la catalanitat lingüística (primera llengua, llengua als pares, competència

[1008] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 53 de l'annex a la seguretat lingüística. L'única diferència comentada que no es pot afirmar que siga estadísticament significativa és la major seguretat del grup de primera llengua catalana dels programes bilingües a usar la variant no normativa (*dillunsos*).

oral en català, adscripció a un grup lingüístic, àmbit d'aprenentatge de la llengua, ús habitual de la llengua catalana, preferència lingüística i Coeficient de Bilingüitat), la llengua del context (localitat de residència i llengua de l'entorn), i el grau d'identitat valenciana. Els alumnes més segurs en l'ús de la forma normativa són els de primera llengua castellana, que parlen castellà en l'àmbit familiar, que afirmen parlar "bé" en català, que s'autoconsideren castellanoparlants, que han aprés a parlar català bàsicament a l'escola, que tenen un Coeficient de Bilingüitat que indica un clar predomini del castellà, que utilitzen el català poques vegades i que tenen el castellà com a llengua preferida. Són alumnes que viuen sobretot a Alacant i a Mutxamel, que senten parlar castellà en el seu entorn i que només s'identifiquen com a valencians entre *gens* i *a mitges*. Els alumnes més segurs en l'ús de la forma no normativa són alumnes bilingües precoços, que parlen català als pares, que afirmen parlar català "molt bé", que han aprés a parlar català en la família, que usen el català "moltes vegades", que viuen sobretot a Xixona i senten parlar català en el seu entorn, i que s'identifiquen com a totalment valencians. Per últim, els alumnes més insegurs en el sentit de considerar preferible la forma normativa i usar sobretot la tradicional són alumnes de primera llengua catalana, que parlen català amb els pares, que s'autoconsideren sobretot catalanoparlants, que han aprés català en la família, amb un Coeficient de Bilingüitat decantat envers l'equilibri lingüístic, que afirmen parlar sempre català, que tenen com a llengua preferida el català, que senten utilitzar sobretot el català en l'entorn on viuen i que s'identifiquen com a totalment valencians.[1009]

[1009] Es poden consultar les taules de contingència en la figura 54 de l'annex a la seguretat lingüística.

Ús de la preposició *a* davant de complement directe (∅ + CD / *a* + CD)

La normativa no permet l'ús de la preposició *a* davant de complement directe llevat de quan el complement directe és un pronom personal fort, certs pronoms (principalment *tothom*, *tots* i *el qual*) o va immediatament darrere del subjecte sense que el subjecte i el complement directe estiguen separats per una pausa que represente un verb sobreentés (Fabra, 1933[7] : 112-113). Els alumnes enquestats apareixen separats en dos grups aproximadament iguals en l'avaluació de les preferències sobre aquesta variable lingüística (el 48.6% a favor de la variant normativa i el 51.4% a favor de la variant no normativa), i encara que les diferències entre els grups no són globalment significatives, sí que destaca la preferència per la forma normativa del grup castellanoparlant escolaritzat en castellà (64.7%). L'ús, en canvi, es decanta clarament a favor de la variant no normativa (85.2%), i només és remarcable el percentatge d'alumnes bilingües dels programes bilingües que afirma emprar la forma normativa (26.5%). Pel que fa a la seguretat lingüística en aquesta variable és baixa : l'índex general de seguretat és del 48.2%, i s'orienta molt clarament envers l'ús de la variant no normativa (42.6%). No hi ha diferències significatives en la seguretat global entre els grups. L'examen del gràfic 23 no mostra diferències importants en les tendències de la seguretat segons els diferents grups d'alumnes, i l'anàlisi estadística confirma aquest extrem.[1010]

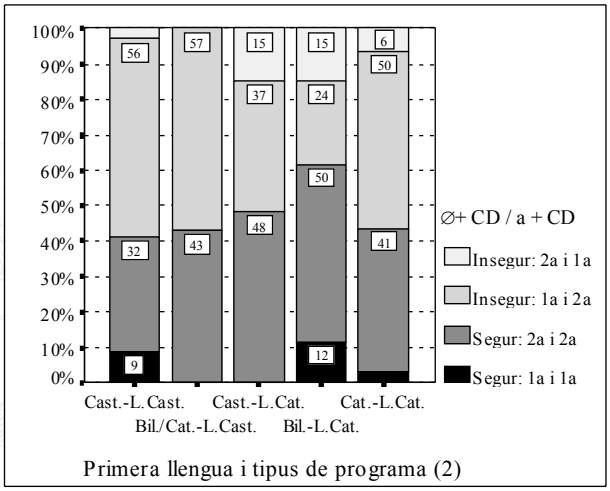

gràfic 23 : tendències de la seguretat en l'ús de la preposició *a* davant del complement directe : ∅ + CD / *a* + CD

La seguretat en l'ús d'aquesta variable lingüística només apareix relacionada amb el sexe. Les xiques són clarament més segures (60.3%) que no els xics (35.3%). Aquesta seguretat, però, es basa en la preferència i l'ús de la forma no normativa (56.2%).[1011]

[1010] Es poden consultar les taules de contingència en la figura 55 de l'annex a la seguretat lingüística.

[1011] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 56 de l'annex a la seguretat lingüística.

Resum de l'anàlisi de les tendències de la seguretat lingüística per a les variables en què s'oposa una forma normativa a una de no normativa

En la taula 1 s'ha resumit la informació dels apartats precedents per tenir una visió de conjunt dels resultats obtinguts fins ara :[1012]

VARIABLES AMB OPOSICIÓ ENTRE FORMES NORMATIVES I FORMES NO NORMATIVES							
VARIABLE	**Seguretat**		**Segur : 1a i 1a (grups)**	**Segur : 2a i 2a (grups)**	**Insegur : 1a i 2a (grups)**	**Insegur : 2a i 1a (grups)**	**Relacions amb altres variables**
	Índex	**Sentit**					
davall / baix	66%	1 (36.9%)	-1	+1	+3		Localitat
així / aixina	59.9%	1 (50.7%)			-1		Catalanitat lingüis. Identitat valenc. Actitud
li la / se la	66%	1 (48.2%)	-1, +2,+4	+1	+1		Catalanitat lingüís. Identitat valenc. Localitat
en / ∅	69.7%	1 (35.9%)	+4	+1, -4	-1		Catalanitat lingüís. Localitat Actitud
hi ha / n'hi ha	67.6%	1 (57%)					
hi havia / hi havien	74.5%	2 (60.3%)	+1	-1			Classe social Localitat Llengua entorn
hi / ∅	61.3%	2 (48.6%)					Catalanitat lingüís. Identitat espany.
los / lis	59.2%,	2 (33.1%)					Sexe
gens / res	53.6%	1 (41.4%)	-5		+5		Catalanitat lingüís. Identitat valenc.
perquè / per a què	73.9%,	2 (69%)		+5			

[1012] En la primera columna hi ha la variable estudiada, en la segona i la tercera l'índex global de seguretat i el sentit predominat de la seguretat (1 : seguretat en la forma expressada en primer lloc – normativa) (2 : seguretat en la forma expressada en segon lloc –no normativa) amb el percentatge de seguretat en aquest sentit predominant ; en les quatre columnes següents (que indiquen les tendències de la seguretat) hi ha els grups que presenten diferències estadísticament significatives (anàlisi dels residus) perquè presenten percentatges elevats (que s'indica amb el signe +) o perquè presenten percentatges molt reduïts (que s'indica amb el signe -). Els grups són : 1 : castellanoparlants del programa monolingüe ; 2 : bilingües i catalanoparlants del programa monolingüe ; 3 : castellanoparlants dels programes bilingües ; 4 : bilingües dels programes bilingües ; 5 : catalanoparlants dels programes bilingües. La darrera columna inclou altres variables sociolingüístiques relacionades amb la seguretat de l'ús de la variable lingüística.

VARIABLES AMB OPOSICIÓ ENTRE FORMES NORMATIVES I FORMES NO NORMATIVES							
VARIABLE	**Seguretat**		**Segur : 1a i 1a (grups)**	**Segur : 2a i 2a (grups)**	**Insegur : 1a i 2a (grups)**	**Insegur : 2a i 1a (grups)**	**Relacions amb altres variables**
	Índex	**Sentit**					
ser / estar	51.4%	2 (31.7%)	-5				
haver de / tenir que	45.8%	1 (35.9%)	-5				Catalanitat lingüís.
agafaré / vaig a agafar	61%	1 (56%)					Classe social
∅ + que / de + que	79%	2 (71.3%)					
a + topònim / *en* + topònim	53.2%	1 (32.6%)	-2, +3,				Competència oral
deure / condicional o *futur*	73.2%	2 (60.6%)	+1			+4	
a + infinitiu / en + infinitiu	67.8%	2 (65%)					Sexe
l'he vista / l'he vist	58.5%	2 (29.6%)	-1	+1, -5	+5		Competència oral i escrita ; Coebilin
no m'hi veig / no em veig	56.5%	1 (29%)	-1	+1		+2	Localitat Llengua entorn Catalanitat lingüis. Coefic. Bilingüitat Actitud
el que / lo que	59.4%	1 (47.6%)	-2	+2	-1, +5		Llengua entorn Catalanitat lingüis.
el / la costum	66.2%	2 (51.4%)					Sexe ; Localitat Classe social
dilluns / dillunsos	79.7%	1 (54.5%)	+1, -2, +3, -4, -5	-1, +2, -3, +4	+5		Catalanitat lingüis. Localitat Llengua entorn Identitat valenc.
∅ + CD / a +CD	48.2%	2 (42.6%)			-4		Sexe

taula 1 : resum de les tendències de la seguretat o la inseguretat lingüístiques en les variables amb oposició entre formes normatives i formes no normatives

Hi ha cinc variants que presenten una seguretat global superior al 70%, però és més interessant l'anàlisi de la seguretat quan es dóna en un sentit determinat, ja que segurament són aquests els usos que acabaran consolidant-se, sobretot si són els que predominen en els grups d'alumnes amb índex d'ús lingüístic més elevats. És per això que el primer aspecte en què caldrà fixar-se és en les variables que presenten una seguretat alta (superior al 60%) en un sentit determinat. Només n'hi ha cinc (*hi havia / hi havien*, *perquè / per a què*, ∅ / de + *que*, l'expressió de la probabilitat i *a / en* + infinitiu), i en tots els casos el sentit predominant de la seguretat és a favor de la variant no normativa, que és la utilitzada col·loquialment. Pensem, però, que els alumnes no són massa conscients de l'ús d'aquestes variants lingüístiques, ja que es tracta d'aspectes normatius que segurament encara no han estudiat[1013] i que tampoc són massa evidents en el model de llengua formal dels mitjans de comunicació o de la llengua escrita. Aquests resultats fan pensar que és poc probable que l'ús normatiu d'aquestes variables lingüístiques passe a formar part del model de llengua de les noves generacions.

A continuació hi ha una sèrie de variables que tenen un percentatge de seguretat en un determinat sentit d'entre el 40% i el 60%. Són deu en total (*així / aixina*, *li la / se la*, *hi ha / n'hi ha*, ús de *hi* locatiu [*hi* / ∅], *gens / res*, agafaré */ vaig a agafar*, *el que / lo que*, *el costum / la costum*, *dilluns / dillunsos* i ∅ / *a* + complement directe) i només en tres casos (*hi* / ∅, *el costum / la costum* i ∅ / *a* + complement directe) el sentit de la seguretat es decanta envers la forma no normativa. Les variables en què el sentit predominant de la seguretat és envers la forma no normativa s'assemblen a les del grup anterior en el fet que els alumnes són, en general, poc conscients del seu ús. En la resta de variables d'aquest grup s'observen dos processos : de vegades la forma normativa no coincideix amb la tradicional (*així / aixina*, *el que / lo que*, *dilluns / dillunsos*), i en aquest cas hi ha en marxa un procés de penetració dels usos normatius ; d'altres vegades, quan els usos normatius coincideixen amb els tradicionals (*li la / se la*, *hi ha / n'hi ha*, *gens / res*, agafaré */ vaig a agafar*) els que s'observa realment és el procés de penetració de les formes no normatives. El fet que hi haja una seguretat (o inseguretat) mitjana en els dos processos fa pensar que tots dos estan obrint-se camí en l'actualitat.

En la resta de variables hi ha índexs de seguretat en un sentit determinat inferiors al 40% (*davall / baix*, *en* / ∅, *los / lis*, *ser / estar*, *haver de / tenir que*, *a / en* + topònim,

[1013] Cal recordar que l'ensenyament obligatori se centra en la producció textual més que no en l'estudi de la normativa, i menys encara d'aspectes normatius com aquests, alguns dels quals poden considerar-se difícils.

l'he vista / l'he vist i *no m'hi veig / no em veig*). Es tracta en gairebé tots els casos de situacions de confrontació entre usos normatius tradicionals i variants lingüístiques no normatives d'influència castellana. En aquests casos la baixa seguretat en l'ús de les variants lingüístiques, independentment del sentit que prenga, fa preveure que si continua la dinàmica actual acabaran imposant-se les formes innovades.

L'anàlisi de les quatre tendències possibles de la seguretat per a cadascun dels grups estudiats confirma la conclusió anterior que no hi ha diferències importants entre els grups d'alumnes pel que fa a les preferències per les formes normatives enfront de les normes no normatives.[1014] Com pot observar-se, no hi ha un patró de distribució homogeni de les tendències de la seguretat per als diferents grups d'alumnes. De fet, les úniques tendències que s'observen són que el grup primer (alumnes de primera llengua castellana del programa educatiu monolingüe) és el més segur (és el que més vegades apareix amb diferències significatives en les dues primeres columnes), i que el grup cinquè (alumnes de primera llengua catalana escolaritzats en els programes bilingües) és el més insegur, sobretot en el sentit de conéixer quines són les formes normatives però emprar les no normatives (hi apareix quatre vegades en aquesta columna amb diferències significatives). Aquestes dades confirmen les interpretacions en el mateix sentit fetes anteriorment.[1015]

La darrera columna de la taula 1 mostra les relacions entre algunes de les variables sociolingüístiques de l'estudi i la seguretat lingüística. Els comentaris que s'han fet al llarg dels darrers apartats mostren que la catalanitat lingüística, la identitat valenciana, l'actitud envers la llengua catalana i la presència de la llengua catalana en el context on resideixen els alumnes tenen relació moltes vegades amb la seguretat (o la inseguretat) lingüística, i gairebé sempre coincideixen amb les tendències obtingudes en la comparació entre els grups d'alumnes : en general s'ha vist que la major catalanitat lingüística, la major identitat valenciana, l'actitud més positiva envers el català o la major presència d'aquesta llengua en el context presenten normalment una relació semblant amb la seguretat o la inseguretat lingüístiques que els grups d'alumnes de primera llengua catalana escolaritzats en català. Per contra, els índexs més negatius envers la llengua catalana en aquestes mateixes variables sociolingüístiques solen tenir una relació amb la seguretat o la inseguretat lingüístiques similar a la dels grups

[1014] *Supra*, pàg. 747, nota 917, i pàg. 748.

[1015] *Supra*, apartat 8.2.1.1. 748-749, i apartat 8.2.1.1.1., pàg. 753 i ss.

d'alumnes més castellanitzats (de primera llengua castellana escolaritzats en els programes monolingües). Aquestes relacions entre variables són, per tant, una confirmació que els resultats que es presenten no són deguts al atzar, i reafirmen la validesa de les conclusions a què s'ha arribat. Per últim, també cal assenyalar que en alguna ocasió s'han obtingut relacions entre la seguretat lingüística i altres variables sociolingüístiques (sexe i classe social). Mentre que les classes socials més afavorides solen aparéixer relacionades amb la seguretat en l'ús de les variants normatives, el sexe no presenta unes relacions amb la seguretat tan definides. En tots dos casos, però, les relacions amb la seguretat o la inseguretat no són massa notables.

Variants més formals *vs.* variants menys formals

Infinitiu de *venir* (*venir / vindre*)

BIBLIOTECA VIRTUAL

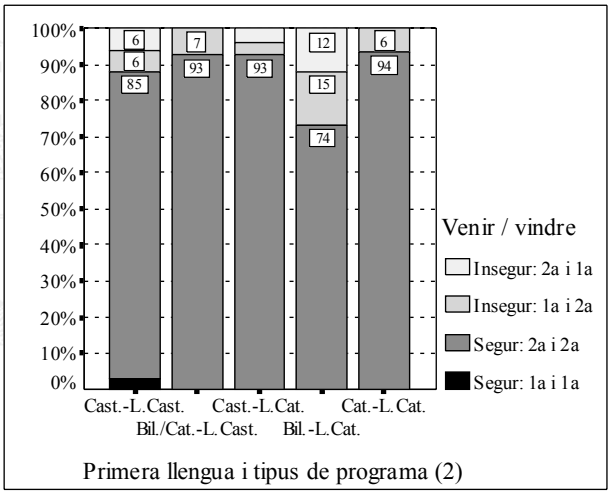

gràfic 24 : tendències de la seguretat en l'ús de *venir / vindre*

La normativa actual (IEC, 1993 : 51) considera que *vindre* és admissible en l'estàndard oral en l'àmbit general, per la qual cosa s'ha de considerar aquesta forma com a normativa. En les gramàtiques produïdes en l'àmbit valencià hi ha autors que presenten totes dues formes sense decantar-se'n clarament per cap (Sanchis Guarner, 1950 : 186 ; Salvador, 1982[9] : 130 ; Valor, 1983 : 110), però uns altres assenyalen el major grau de formalitat de *venir* (Barberà i aa., : 1980b : 86-87 ; Pitarch, 1983[3] : 189 ; Lacreu, 1991 : 180 ; 1995 : 114), i també hi ha algun autor que opta per *vindre* en l'estàndard oral, però per *venir* en la llengua escrita (Polanco, 1990 : 87). En tot cas, la variant *venir* es considera habitualment com a més formal que no la variant tradicional *vindre*.

Els resultats indiquen un grau de seguretat lingüística important en aquesta variable. El 87.3% dels alumnes expressa la coincidència entre la forma preferible i la utilitzada habitualment, front a un 12.7% d'alumnes insegurs. És de destacar la coincidència gairebé unànime dels alumnes segurs en la preferència i l'ús de la forma *vindre*, considerada com a menys formal : el 86.6% del total d'alumnes expressen la

seua seguretat en l'ús de *vindre*. L'anàlisi del gràfic 24 i dels residus en la taula de contingència mostra la major inseguretat dels alumnes bilingües escolaritzats en català respecte de la resta de grups. Aquesta inseguretat s'observa sobretot en un percentatge anormalment baix (73.5%) de coincidència entre la preferència i l'ús de *vindre*, i un percentatge alt d'inseguretat que es materialitza sobretot en la preferència per la forma *vindre* contraposada a l'ús efectiu de *venir* (11.8%).[1016]

La seguretat en l'ús de *venir* o de *vindre* sembla estar relacionada amb la motivació per a aprendre català (els alumnes que manifesten una motivació integradora són relativament insegurs en el sentit de considerar preferible la variant més formal –*venir*– però utilitzar la més tradicional –*vindre*), i amb la percepció de la unitat de la llengua (els alumnes amb una percepció alta de la unitat supradialectal del català són insegurs en el mateix sentit manifestat anteriorment).[1017]

BIBLIOTECA VIRTUAL

Forma reforçada o sense reforçar de l'adjectiu demostratiu de proximitat (*aquest / este*)

La *PEOLC II* (IEC, 1993 : 20) només accepta les formes sense reforçar dels demostratius o pronoms de proximitat dins de l'àmbit restringit, malgrat que reconeix que són pròpies no només dels parlars valencians, sinó també d'alguns parlars nord-occidentals. Aquest fet juntament amb les valoracions expressades per molts dels tractadistes valencians (Sanchis Guarner, 1950 : 218-219 ; Barberà i aa., 1980a : 96 ; Polanco, 1990 : 71 ; Mollà, 1990 : 57 ; Lacreu, 1990 : 106-107) obliga a considerar totes dues formes com a normativament correctes, tot i destacant el major grau de formalitat de les formes reforçades. També s'ha de tenir present que la forma reforçada pot interpretar-se com una forma no

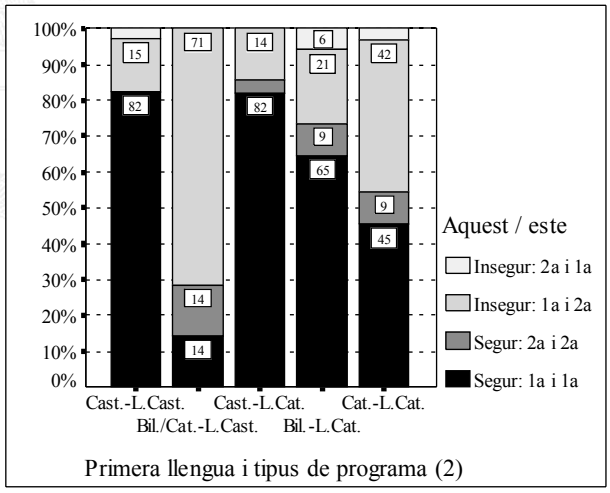

gràfic 25 : tendències de la seguretat en l'ús del demostratiu *aquest / este*

[1016] Es poden consultar les anàlisis estadístiques (taules de contingència) en la figura 57 de l'annex a la seguretat lingüística.

[1017] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 58 de l'annex a la seguretat lingüística.

valenciana, en oposició a la forma sense reforçar, que és l'usada habitualment en el valencià col·loquial oral.

La gran majoria dels alumnes (90.9%) considera preferible la forma *aquest* enfront de la forma *este* i, a més, diuen utilitzar més la forma reforçada, ja que el 65.7% afirma emprar-la enfront d'un 34.3% que afirma que utilitza la forma sense reforçar.[1018] L'índex de seguretat global és del 69.2%, i el major grau de seguretat es dóna entre els alumnes que empren *aquest* (el 62.9% del total), mentre que la inseguretat es concentra entre els alumnes que consideren preferible la forma reforçada però empren la forma sense reforçar (el 28%). El major grau d'inseguretat s'observa entre els alumnes bilingües i catalanoparlants escolaritzats en el programa educatiu monolingüe i, en menor mesura, entre els alumnes catalanoparlants escolaritzats en programes educatius bilingües (gràfic 25). En tots dos grups la inseguretat es concentra en l'elevat percentatge d'alumnes que creuen preferible l'ús de les formes reforçades però empren les formes tradicionals sense reforçar (el 71.4% i el 42.4% respectivament). En contraposició, en aquests grups són anormalment baixos els percentatges d'alumnes que creuen preferibles les formes reforçades i les utilitzen habitualment (el 14.3% i el 45.5%). També cal remarcar l'elevada seguretat lingüística expressada pels alumnes castellanoparlants independentment dels programes educatius, ja que tant els escolaritzats en el PIP bàsic com els escolaritzats en els programes bilingües mostren uns percentatges elevats de preferència i ús coincidents de la forma reforçada del pronom demostratiu de proximitat (82.4% i 82.1%).[1019]

L'anàlisi de la relació entre aquesta variable lingüística i altres variables sociolingüístiques mostra que, a més d'estar relacionada amb la combinació de grup lingüístic i programa educatiu, també ho està amb variables referides al context lingüístic on viuen els alumnes (la llengua de l'entorn i el lloc de residència), al grau de catalanitat lingüística que expressen (l'ús de la llengua catalana, la llengua preferida, la llengua familiar, la primera llengua i l'adscripció a un grup lingüístic) i a la identificació com a valencians. Pel que fa al context, els alumnes més segurs (en el sentit que prefereixen i empren bàsicament la forma *aquest*) són els que senten parlar sobretot castellà en el seu entorn, que es concentren a Alacant (el 90.5% dels alumnes alacantins). També

[1018] Si es comparen els resultats declarats pels alumnes amb els obtinguts en l'enquesta de l'apartat del model de llengua (*supra*, apartat 7.7.4.4., pàgs. 532 i ss.) s'observa que l'ús efectiu de les formes sense reforçar és molt més elevat que el que declaren els alumnes.

[1019] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 59 de l'annex a la seguretat lingüística.

presenten un elevat grau de seguretat els alumnes de Xixona que prefereixen i empren la forma *este* (el 13.8% del total de Xixona). Els alumnes més insegurs són els que senten parlar totes dues llengües per igual i es concentren sobretot en el gran percentatge d'alumnes xixonencs que consideren preferible la forma reforçada però empren la variant sense reforçar (el 38.5% dels xixonencs). Tocant a les variables relacionades amb el grau de catalanitat lingüística, s'observa :

a) Ús del català : els alumnes que empren poc el català expressen una elevada seguretat en l'ús de la forma *aquest* (88%) ; en canvi, els alumnes que empren sempre el català mostren una elevada inseguretat en la preferència d'*aquest* contraposada a l'ús d'*este* (51.7%).

b) Llengua preferida : els alumnes que prefereixen sobretot la llengua catalana expressen una elevada inseguretat per considerar més adequada la forma reforçada però usar habitualment la forma sense reforçar (44.7%). Per contra, els alumnes que prefereixen el castellà expressen una elevada seguretat en l'ús de la variant reforçada (83.6%).

c) Llengua familiar i primera llengua : els alumnes que parlen català en la família són els més insegurs en el sentit d'usar la forma sense reforçar però considerar preferible la reforçada (41.5%) ; aquests alumnes també expressen una seguretat significativa en l'ús de la forma tradicional *este* (15.1%). Per contra, els alumnes que hi parlen castellà són els més segurs en l'ús d'*aquest* (84.1%). De manera semblant, els alumnes de primera llengua castellana són els més segurs en l'ús d'*aquest* (82.3%) i els de primera llengua catalana els que mostren més inseguretat en la preferència d'*aquest* contraposada a l'ús d'*este* (47.5%).

d) Adscripció a un grup lingüístic : de manera coherent amb els resultats anteriors, els alumnes que s'autoconsideren sobretot castellanoparlants són els que expressen major seguretat en l'ús d'*aquest* (87%), en contraposició als que s'autoconsideren sobretot catalanoparlants, que expressen inseguretat per emprar *este* i preferir *aquest* (46.3%).

Per últim, pel que fa a la identificació com a valencians s'observa que els alumnes que s'identifiquen totalment com a valencians empren sobretot la forma *este*, però una part significativa expressen seguretat en el seu ús (13.7%) i una altra part, també significativa, inseguretat en aquest mateix ús (45.1%) ; per contra, els alumnes

que s'identifiquen com a poc valencians expressen una elevada seguretat en l'ús d'*aquest* (94.1%).[1020]

En resum, s'observa que la major castellanització –lingüística o ambiental– i la identificació amb el grup etnolingüístic castellà impliquen la seguretat en l'ús de la forma reforçada *aquest*, mentre que la major catalanitat (contextual o lingüística) i la identificació amb el grup valencià es relaciona amb la inseguretat deguda a l'ús de la forma tradicional *este* i la percepció de la forma reforçada *aquest* com a preferible.

Ús del pretèrit perfet simple i del perifràstic (*anares / vas anar*)

En aquest cas valoren la seguretat en la utilització de dos temps verbals totalment normatius, encara que l'ús del pretèrit perfet simple sol considerar-se més literari, sobretot en aquelles comarques, com la que s'estudia, on no s'utilitza habitualment. L'alumnat enquestat considera en general preferible la forma perifràstica (77.5%) que, a més, és la més utilitzada (79.7%). No hi ha diferències significatives entre els grups en la percepció de la preferència, però sí en l'ús ($p = 0.01120$), en el sentit que són els alumnes castellanoparlants del programa monolingüe els que afirmen utilitzar més el perfet simple (38.2%). L'índex general de seguretat és del 71.1%, i com és d'esperar es basa sobretot en la seguretat en l'ús del perfet perifràstic (64.1%). Encara que les diferències entre els grups pel que fa a les tendències de la seguretat no són significatives, sí que s'observa en el gràfic 26 una certa inseguretat del grup castellanoparlant escolaritzat en el programa monolingüe en el sentit d'usar el perfet simple i considerar preferible el perifràstic (26.5%), que contrasta amb la seguretat del grup castellanoparlant dels programes bilingües en l'ús del pretèrit perfet perifràstic (82.1%).[1021]

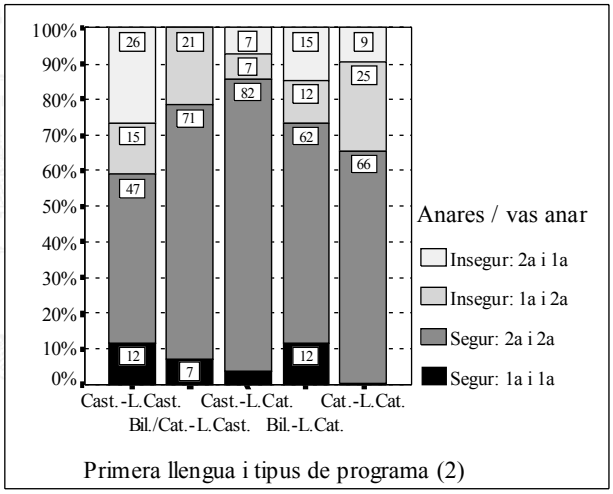

gràfic 26 : tendències de la seguretat en l'ús del pretèrit perfet d'indicatiu (*anares / vas anar*)

[1020] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 60 de l'annex a la seguretat lingüística.

[1021] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 61 de l'annex a la seguretat lingüística.

L'ús del pretèrit perfet està relacionat amb l'autoadscripció a un grup lingüístic (p = 0.00990), amb la llengua preferida (p = 0.00680) i amb el programa educatiu (p = 0.03790), en el sentit que els alumnes que es consideren castellanoparlants i que prefereixen la llengua castellana mostren índexs elevats d'inseguretat perquè valoren com a més adequat el perfet perifràstic i empren el simple (23.9% i 25.5% respectivament), i els alumnes que es consideren catalanoparlants, prefereixen la llengua catalana i estan matriculats en el Programa d'Ensenyament en Valencià són insegurs en el sentit contrari, ja que consideren preferible el perfet simple però usen el perifràstic (30%, 29.7% i 46.2% respectivament). L'ús del pretèrit perfet també es relaciona amb la població de residència (p = 0.00160), ja que els alumnes de Xixona són més segurs que els d'Alacant i els de Mutxamel en la utilització del pretèrit perfet perifràstic (75%).[1022]

Morfologia de l'imperfet de subjuntiu (*parlasses / parlares*)

La *PEOLC II* (IEC, 1993 : 27)[1023] assenyala únicament com a pròpies de l'àmbit general les formes amb *s*, tant amb *–i–* com amb *–e–* (*cantés*, *cantessis o cantesses*, etc.), mentre que les formes amb *r* només serien pròpies de l'àmbit restringit per als parlars valencians. També assenyala que les formes en *–às*, *–asses*, etc. són pròpies dels registres molt formals en els parlars valencians. Per tant, s'hi manté la doctrina tradicional de considerar les formes amb *r* com a més informals i les formes amb *s* com a més formals. Malgrat això, el conjunt de l'alumnat enquestat considera preferibles les formes amb *r* (81.1%), però amb diferències significatives entre els grups (p = 0.00900) en el sentit que són els alumnes castellanoparlants escolaritzats en castellà els que en major grau (38.2%) consideren preferibles les formes amb *s*, i els alumnes catalanoparlants escolaritzats en català els que destaquen en la valoració de les formes amb *r* com a més adequades (93.9%). Anteriorment s'han vist diferències amb un sentit semblant en alguna variable i s'ha apuntat la hipòtesi que és possible que els alumnes amb menor coneixement i ús del català (castellanoparlants escolaritzats en programes monolingües) tinguen tendència en algunes variables a considerar preferibles aquells usos lingüístics en català que perceben com a més allunyats del castellà, o d'ús menys habitual. També podria tractar-se d'una manca de competència sociolingüística dels alumnes que utilitzen menys el català, que els duria a avaluar les preferències en l'ús

[1022] Es poden consultar les taules de contingència en la figura 62 de l'annex a la seguretat lingüística.

[1023] *Supra*, apartat. 7.7.4.15.5, pàgs. 600 i ss.

lingüístiques de manera diferent a la dels alumnes que utilitzen més aquesta llengua.[1024] En l'ús global també dominen les formes amb *r* (79%) i tornen a haver-hi diferències significatives (p = 0.00610) entre els grups : els alumnes castellanoparlants del programa monolingüe són els que afirmen utilitzar més la variant més formal amb *s* (41.2%), mentre que els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües destaquen en l'ús de les formes amb *r* (93.9%). L'índex global de seguretat és del 74.1%, i s'orienta sobretot en el sentit de considerar preferibles i utilitzar les formes amb *r* (67.1%). També hi ha diferències significatives en la seguretat (p = 0.00090) : els alumnes més insegurs són els castellanoparlants escolaritzats en la seua llengua (50.0%), mentre que els més segurs són els catalanoparlants dels programes bilingües (87.9%). En analitzar les tendències de la seguretat –que també són estadísticament significatives (p = 0.00840)–, es veu (gràfic 27) que la inseguretat dels alumnes castellanoparlants del programa monolingüe no té un sentit definit, mentre que la seguretat dels alumnes catalanoparlants del programa bilingüe es basa totalment en l'ús de les formes amb *r* (87.9%).[1025]

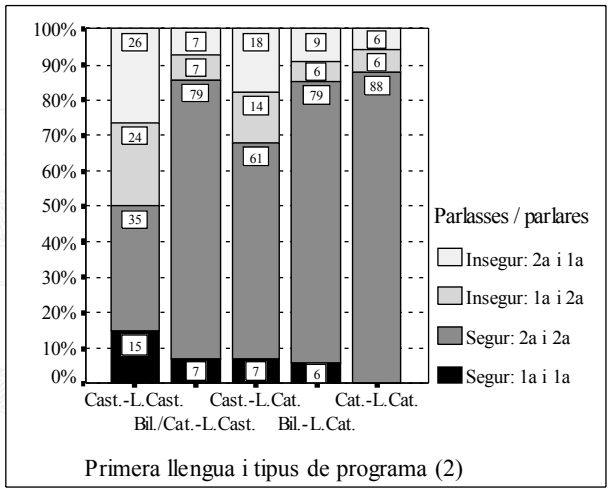

gràfic 27 : tendències de la seguretat en l'ús del pretèrit imperfet de subjuntiu : *parlasses / parlares*

L'ús del pretèrit imperfet de subjuntiu està relacionat amb diverses variables que s'han considerat com a indicadores de la catalanitat lingüística i la identitat : l'ús del català, la primera llengua, la llengua als pares, la competència oral en català, el predomini lingüístic, l'adscripció a un grup lingüístic, la llengua preferida, l'actitud envers la llengua catalana, el programa educatiu i el grau d'identitat valenciana. Resumint molt es pot dir que l'anàlisi dels percentatges i dels residus indica que els alumnes que usen més el català, que el tenen com a primera llengua, que parlen català amb els pares, que en tenen una millor competència oral (s'autoavaluen que parlen català "molt bé"), que tenen un Coeficient de Bilingüitat proper a l'equilibri, que s'autoconsideren catalanoparlants, que tenen el català com a llengua preferida, que tenen una actitud molt bona envers la llengua catalana, que estan matriculats sobretot en el PEV i que s'identifiquen com a totalment valencians tenen un

[1024] *Supra*, pàg. 836, nota 995.

[1025] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 63 de l'annex a la seguretat lingüística.

grau de seguretat elevat en l'ús de les formes amb *r*. Per contra, els alumnes que utilitzen poc o mai el català, que són de primera llengua castellana, parlen castellà amb els pares, autoavaluen la seua expressió oral com a simplement bona (parlen català "bé"), tenen un Coeficient de Bilingüitat molt esbiaixat envers el castellà, s'autoconsideren com a castellanoparlants i tenen aquesta llengua com a llengua preferida, tenen una actitud lingüística no molt positiva envers la llengua catalana i només s'identifiquen com a valencians *a mitges*, tenen un grau elevat d'inseguretat, que si bé no està totalment definit es dirigeix sobretot a considerar preferible la forma amb *r* i usar la forma amb *s*.[1026]

Infinitiu de *veure* (*veure / vore*)

La *PEOLC II* (IEC, 1993 : 51) només admet la forma *vore* en els parlars valencians (àmbit restringit) i en els registres informals. Per tant, hi ha una altra vegada una dualitat entre la variant més general i formal (*veure*) i la més restringida i informal (*vore*). La percepció dels alumnes és una mica favorable a la forma col·loquial (55.9%), amb diferències (p = 0.00950) entre el grup bilingüe i catalanoparlant escolaritzat en castellà, més favorable a la variant col·loquial (85.7%), i el grup catalanoparlant dels programes bilingües, que és més favorable a la variant més formal (66.7%). L'ús és decanta molt més cap a la forma col·loquial, que és la tradicional de la comarca (70.9%), destacant fortament l'ús de la forma col·loquial en el grup bilingüe i catalanoparlant escolaritzat en castellà (100%). L'índex de seguretat és del 67.4%, que es concreta sobretot en l'ús de la forma *vore* (46.8%), però hi ha diferències significatives en la menor seguretat global dels alumnes del grup catalanoparlant dels programes bilingües (45.5%). Per últim, l'anàlisi de les tendències (gràfic 28) mostra que els alumnes bilingües i catalanoparlants del programa monolingüe són els més segurs en l'ús de la variant col·loquial *vore* (85.7%), i els

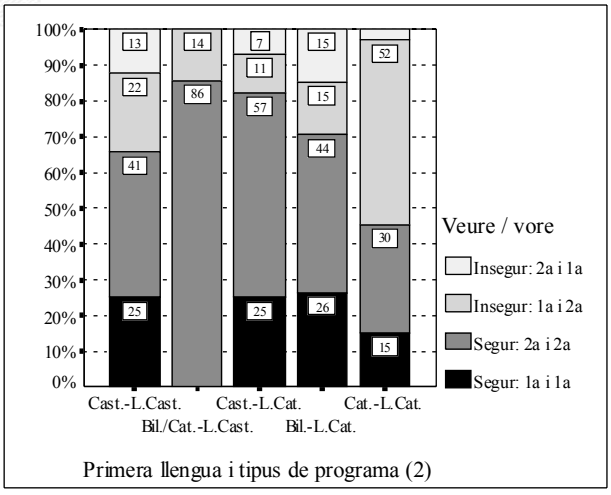

gràfic 28 : tendències de la seguretat en l'ús de *veure / vore*

[1026] Es poden consultar les taules de contingència en la figura 64 de l'annex a la seguretat lingüística.

alumnes de primera llengua catalana dels programes bilingües són els més insegurs en el sentit de considerar preferible *veure* però usar habitualment *vore* (51.5%).[1027]

La seguretat en l'ús d'aquesta variable està relacionada amb diverses variables que indiquen la catalanitat lingüística dels alumnes : primera llengua, ús lingüístic familiar, ús habitual de la llengua catalana i adscripció a un grup lingüístic. Així, cal remarcar que els alumnes de primera llengua catalana, que utilitzen el català en la relació amb els pares, que usen sempre el català i que s'autoconsideren catalanoparlants destaquen per la inseguretat lingüística que expressen en el sentit de considerar més adequada la variant *veure* però utilitzar habitualment *vore*.[1028]

Forma d'alguns ordinals (*setè / sèptim*)

La normativa considera admissible en l'àmbit general l'ús dels ordinals del tipus de *quint*, *sext*, *sèptim*, *octau* i *dècim* (IEC, 1993 : 22). De tota manera, s'ha de tenir present que els gramàtics valencians han recomanat habitualment l'ús de les formes en *–è, –ena* front a les formes cultes tipus *quint*, *sext*, etc. (Sanchis Guarner, 1950 : 220-221 ; Salvador, 1982[9] : 90-91 ; Valor, 1979[2] : 121-122 ; Barberà i aa. 1980a[2] : 97 ; Pitarch, 1983[3] : 127 ; Lacreu, 1990 : 120-121), i que llevat dels quatre primers ordinals, l'ús tradicional més habitual dels valencians ha estat emprar expressions del tipus *el que fa set* o *el que fa vint* (Sanchis Guarner, 1950 : 220-221).

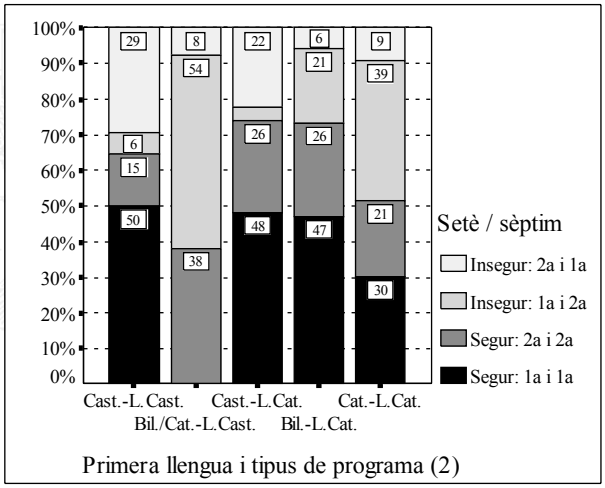

gràfic 29 : tendències de la seguretat en l'ús de *setè / sèptim*

El 60.6% dels alumnes considera preferible la forma *setè* front al 39.4% que considera preferible *sèptim*, sense que es donen diferències significatives entre els grups pel que fa a la preferència. L'ús de la variant *setè* és una mica més reduït 55.6%, i ara sí que hi ha diferències importants entre els grups ($p < 0.00001$), en el sentit que són els

[1027] Totes les diferències comentades són estadísticament significatives. Es pot comprovar en les taules de contingència de la figura 65 de l'annex a la seguretat lingüística.

[1028] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 66 de l'annex a la seguretat lingüística.

alumnes de primera llengua castellana –tant els del programa monolingüe com els dels programes bilingües– els més proclius a utilitzar la forma *setè* (79.4% i 71.4% respectivament), mentre que els alumnes bilingües i catalanoparlants del programa monolingüe i els catalanoparlants dels programes bilingües són els que més recorden utilitzar la forma *sèptim* (92.3% i 60.6% respectivament). L'índex general de seguretat és del 63.1%, sense diferències significatives entre els grups, i s'orienta preferentment envers l'ús de la variant *setè* (39.7%). Però en analitzar les tendències de la seguretat (gràfic 29) sí que hi ha patrons de distribució desiguals entre els grups amb diferències que són globalment significatives ($p = 0.00020$) : els alumnes de primera llengua castellana del PIP bàsic destaquen per la seua inseguretat relativa perquè usen la forma *setè* malgrat considerar preferible la forma *sèptim* (29.4%), i per la manca d'inseguretat en l'altre sentit -considerar preferible *setè* i utilitzar *sèptim*- (5.9%), que comparteixen amb els alumnes de primera llengua castellana dels programes bilingües (3.7%) ; els alumnes bilingües i catalanoparlants del PIP bàsic destaquen per la manca de seguretat en l'ús de la forma *setè* (0%), i per manifestar una inseguretat de signe contrari a la dels grups anteriors, en considerar preferible la variant *setè* però utilitzar habitualment *sèptim* (53.8%), tendència de la inseguretat que comparteixen amb els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües (39.4%).[1029]

La seguretat en l'ús d'aquest ordinal es relaciona amb l'ús habitual del català, l'ús familiar del català (llengua als pares), la primera llengua, la competència oral en català, la llengua preferida, l'àmbit d'aprenentatge del català, l'autoadscripció a un grup lingüístic, la llengua de l'entorn, el programa educatiu, la identificació valenciana i la classe social. Els alumnes més insegurs perquè consideren preferible la forma *sèptim* i recorden utilitzar *setè* es caracteritzen perquè usen poques vegades la llengua catalana, tenen el castellà com a primera llengua i l'utilitzen en l'àmbit familiar, tenen una competència lingüística simplement bona en català (afirmen parlar català "bé"), la seua llengua preferida és el castellà, s'autoconsideren castellanoparlants, i se solen identificar com a valencians només *a mitges*. Els alumnes més insegurs perquè consideren preferible la forma *setè* però utilitzen habitualment *sèptim* es caracteritzen globalment perquè utilitzen sempre el català, són de primera llengua catalana i la parlen habitualment en l'àmbit familiar, consideren que tenen una competència oral en aquesta llengua "molt bona" i de fet el català és la seua llengua preferida, han aprés a parlar el català en la família, s'autoconsideren preferentment catalanoparlants, senten parlar

[1029] Es poden consultar les taules de contingència en la figura 67 de l'annex a la seguretat lingüística.

bàsicament el català en el seu entorn, estan matriculats en el PEV i s'identifiquen com a totalment valencians. Els alumnes més segurs en l'ús de la variant *sèptim* només destaquen perquè tenir una expressió oral regular en català i, sobretot, perquè estan matriculats en el PIP bilingüe i s'autoconsideren totalment valencians. Per últim, la seguretat en l'ús de la variant *setè* apareix relacionada amb la primera llengua castellana, l'ús del castellà en l'àmbit familiar, la preferència per la llengua castellana, l'aprenentatge escolar del català, el fet d'escoltar sobretot castellà en l'entorn, l'assistència al PIL, el fet d'identificar-se com a *poc valencians* i amb les classes socials més afavorides (mitjana-alta i alta).[1030]

El pronom personal feble de segona persona plural (*us / vos*)

L'ús de *vos* en comptes de *us* com a forma reforçada del pronom feble de segona persona plural apareix arreplegat en alguna gramàtica valenciana (Salvador, 1982[9] : 154), encara que, en general, s'ha recomanat l'ús de la forma *us*. Actualment la normativa admet, si més no en l'estàndard oral, l'ús proclític de la forma plena *vos* (IEC, 1993 : 23). Per tant, i com que el test s'ha realitzat oralment, s'han d'acceptar totes dues formes com a plenament normatives, si bé tradicionalment les gramàtiques només han admés l'ús proclític de *us* (Valor, 1979[2] : 133), o bé han diferenciat la forma *us* com a literària (Sanchis Guarner, 1950 : 233-234) o més formal (Lacreu, 1990 : 158), sense oblidar que la forma *us* també pot ser interpretada com a no valenciana enfront de la forma *vos*, usada habitualment en el parlar valencià.

En general, hi ha una lleugera preferència de l'alumnat per la forma *us* (61.5%), sense que globalment hi haja diferències importants entre els grups. Únicament torna a aparéixer un fenomen que ja és familiar : són els alumnes castellanoparlants del programa monolingüe els que expressen una major preferència per *us* (79.4%), la variant més formal. L'ús, per contra, es decanta cap a la forma *vos* (71.8%), i ara sí que es pot tenir la seguretat que les diferències entre els grups no són degudes a l'atzar ($p < 0.00001$) : hi ha una tendència molt marcada dels castellanoparlants de línia en castellà a recordar l'ús de la forma *us* (61.8%) i, per contra, els alumnes bilingües i els catalanoparlants dels programes bilingües usen preferentment la variant *vos* (88.2% i 87.5% respectivament). L'índex general de seguretat lingüística és del 59.2% –que es decanta sobretot per l'ús de la forma tradicional *vos* (34.5%)–, amb diferències entre els

[1030] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 68 de l'annex a la seguretat lingüística.

grups ($p = 0.02370$). Pel que fa a les tendències (gràfic 30) destaca la seguretat del grup castellanoparlant del programa monolingüe (82.4%), que es concreta sobretot en l'ús de la forma *us* (61.8%), i la inseguretat del grup catalanoparlant dels programes bilingües (56.3%), que es concreta gairebé totalment en l'ús habitual de la forma plena *vos* en contraposició a la preferència per la forma *us* (53.1%). Una altra tendència que és estadísticament significativa en l'elevada proporció (relativa) d'alumnes castellanoparlants escolaritzats en els programes bilingües que són insegurs perquè consideren preferible la forma *vos* i utilitzen, en canvi, la forma *us* (10.7%).[1031]

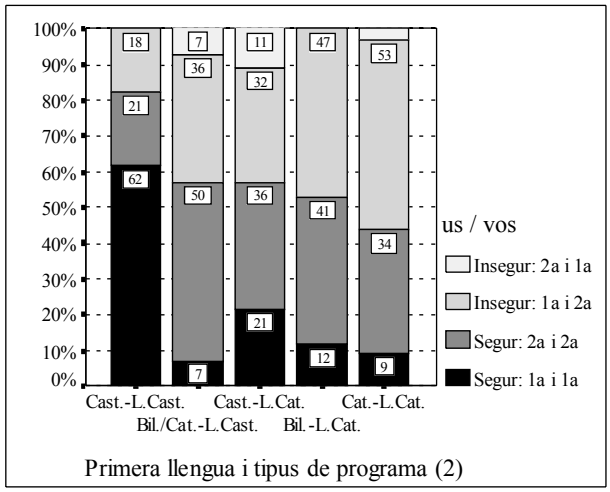

gràfic 30 : tendències de la seguretat en l'ús del pronom feble de segona persona plural (*us / vos*)

La seguretat en l'ús del pronom personal feble de segona persona del plural es relaciona amb la població de residència i la llengua predominant en el context, l'ús habitual i l'ús familiar del català, la primera llengua, l'àmbit d'aprenentatge del català, la llengua preferida, la competència oral en català, el predomini lingüístic, l'autoadscripció a un grup lingüístic, el programa educatiu, l'actitud envers la llengua catalana, el tipus de motivació per aprendre el català, i la identificació predominant com a valencià o com a espanyol. Són variables que poden relacionar-se amb la presència de la llengua catalana en el context, la catalanitat lingüística dels enquestats, el tipus de programa educatiu, l'actitud envers la llengua catalana, el tipus de motivació en l'aprenentatge del català i la identificació amb els grups etnolingüístics de referència. En concret, els alumnes més segurs en l'ús de la variant reforçada *us* són bàsicament d'Alacant, senten parlar sobretot el castellà en l'entorn on viuen, utilitzen el català poques vegades, usen el castellà en la família, tenen com a primera llengua el castellà i han aprés el català a l'escola, la seua llengua preferida és el castellà, tenen una competència oral en català simplement bona, presenten un Coeficient de Bilingüitat decantat envers el predomini del castellà, s'autoadscriuen al grup etnolingüístic que parla castellà, estan matriculats en el programa monolingüe (PIP bàsic) i s'identifiquen com a *poc* on *gens* valencians en

[1031] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 69 de l'annex a la seguretat lingüística.

un percentatge relativament elevat. Els alumnes més segurs en l'ús de la forma tradicional *vos* es caracteritzen per viure sobretot a Xixona i escoltar tant el català com el castellà en el seu entorn, tenir en un percentatge relativament elevat una expressió oral simplement regular, presentar un Coeficient de Bilingüitat no tan decantat envers el castellà com el grup anterior, estar matriculats en el PIP bilingüe, no considerar important l'aprenentatge del català i identificar-se com a *totalment* valencians. Els alumnes insegurs perquè utilitzen habitualment la forma *vos* i consideren preferible la variant *us* es caracteritzen sobretot perquè utilitzen el català moltes vegades, han aprés aquesta llengua en la família i la utilitzen en la relació familiar, tenen un Coeficient de Bilingüitat proper a l'equilibri entre les dues llengües, expressen la seua preferència lingüística pel català, s'autoconsideren bàsicament catalanoparlants, tenen una actitud lingüística envers aquesta llengua mitjana-alta o alta i estan matriculats sobretot en el PIL.[1032]

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

El present de subjuntiu de la tercera conjugació incoativa (*servesca / servisca*)

La normativa catalana (IEC, 1993 : 25-27) admet dins de l'àmbit general les formes *serveixi/servisca*, *serveixis/servisques*, *serveixi/servisca*, *servim, serviu, serveixin/ servisquen*, i considera les formes valencianes *servesca*, *servesques*, etc. com a pròpies de l'àmbit restringit però només per a registres molt formals. Cal recordar, però, que fins a temps recents solien considerar-se aquestes darreres formes com les preferibles en els registres formals.[1033]

[1032] Es poden consultar les taules de contingència en la figura 70 de l'annex a la seguretat lingüística.

[1033] *Supra*, apartat, 7.7.4.15.4, pàgs. 597 i ss.

En l'actualitat els alumnes enquestats consideren preferible la forma *servisca* (77.6%), sense que hi haja diferències significatives entre els grups. Només hi ha un percentatge més alt (91.2%) a favor de *servisca* en el grup castellanoparlant escolaritzat en la pròpia llengua. L'ús lingüístic s'inclina encara més (88.8%) que les preferències envers la forma *servisca*, sense diferències entre els grups d'alumnes. En conseqüència, hi ha un índex de seguretat del 74.8%, que és bastant homogeni entre els grups i que es concreta d'una manera molt clara en la preferència i l'ús paral·lels de *servisca* (70.6%). Les tendències de la seguretat (gràfic 31) tampoc no mostren diferències significatives entre grups, i potser només cal esmentar el percentatge relativament elevat (14.7%) d'inseguretat entre els alumnes castellanoparlants del programa monolingüe perquè usen *servesca* malgrat que consideren que *servisca* és la forma més adequada.[1034]

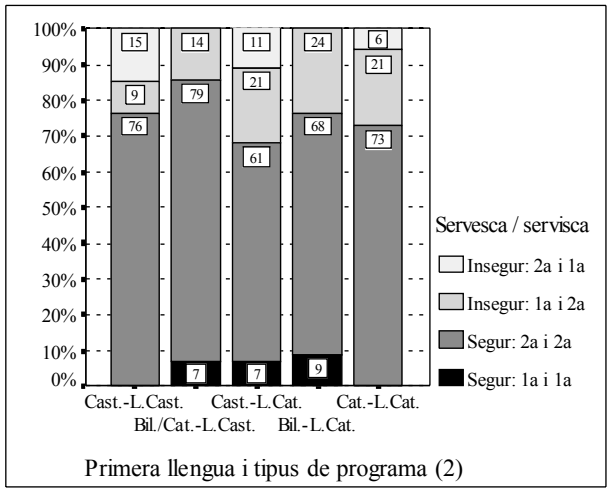

gràfic 31 : tendències de la seguretat en l'ús del present de subjuntiu de la 3a conjugació incoativa (*servesca / servisca*)

Resum de l'anàlisi de les tendències de la seguretat lingüística per a les variables en què s'oposa una variant formal a una de menys formal

En la taula 2 hi ha una visió de conjunt dels resultats obtinguts en els apartats anteriors:[1035]

[1034] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 71 de l'annex a la seguretat lingüística.

[1035] En la primera columna hi ha la variable estudiada, en la segona i la tercera l'índex global de seguretat i el sentit predominat de la seguretat (1 : seguretat en la forma expressada en primer lloc –més formal) (2 : seguretat en la forma expressada en segon lloc –menys formal), amb el percentatge de seguretat en aquest sentit predominant ; en les quatre columnes següents (que indiquen les tendències de la seguretat) hi ha els grups que presenten diferències estadísticament significatives perquè presenten percentatges elevats (que s'indiquen amb el signe +) o perquè presenten percentatges massa reduïts (que s'indiquen amb el signe -). Els grups són : 1 : castellanoparlants del programa monolingüe ; 2 : bilingües i catalanoparlants del programa monolingüe ; 3 : castellanoparlants dels programes bilingües ; 4 : bilingües dels programes bilingües ; 5 : catalanoparlants dels programes bilingües. La darrera columna conté les variables sociolingüístiques que es relacionen amb la seguretat de l'ús de la variable lingüística.

VARIABLES AMB OPOSICIÓ ENTRE VARIANTS AMB DIFERENT GRAU DE FORMALITAT							
VARIABLE	**Seguretat**		**Segur : 1a i 1a (grups)**	**Segur : 2a i 2a (grups)**	**Insegur : 1a i 2a (grups)**	**Insegur : 2a i 1a (grups)**	**Relacions amb altres variables**
	Índex	**Sentit**					
venir / vindre	87.3%	2 (86.6%)		-4		+4	Motivació Unitat llengua
aquest / este	69.2%	1 (62.9%)	+1, -2, +3, -5		-1, +2, +5		Localitat Llengua entorn Catalanitat lingüis.
anares / vas anar	71.1%	2 (64.1%)		-1		+1	Catalanitat lingüis. Progr. Educatiu
parlasses / parlares	74.1%	2 (67.1%.)	+1	+5	+1	+1	Catalanitat lingüis. Identitat valenc.
veure / vore	67.4%	2 (46.8%)	-2	+2, -5	+5		Catalanitat lingüis.
setè / sèptim	63.1%	1 (39.7%)	-2		-1, +2, -3, +5	+1	Catalanitat lingüis. Llengua entorn Identitat valenc. Classe social
us / vos	59.2%	2 (34.5%),	+1, -4, -5	-1	-1, +5	+3	Catalanitat lingüis. Localitat Llengua entorn Motivació Identitat valenc.
seervesca / servisca	74.8%	2 (70.6%)					

taula 2 : resum de les tendències de la seguretat o la inseguretat lingüístiques en les variables amb oposició entre variants més formals i variants menys formals

En la taula s'observa que més de la meitat de les variables (cinc d'un total de vuit) presenten un percentatge de seguretat en un sentit determinat superior al 60%, i en quatre casos la seguretat es dóna a favor de la variant menys formal però més tradicional (*vindre*, *vas anar*, *parlares* i *servisca*). Es pot preveure que l'elevada seguretat lingüística que hi ha a favor d'aquestes variants farà que es mantinguen en el model de llengua dels jóvens. Només en el cas del demostratiu (*aquest / este*) hi ha una seguretat elevada (62.9%) a favor de l'ús de la forma reforçada, que és més formal i menys tradicional que la forma sense reforçar. Es tracta, per tant, d'una forma plenament acceptada que ja forma part dels usos lingüístics formals dels jóvens. Tan sols hi ha una variable d'aquest grup (*veure / vore*) amb una seguretat d'entre el 40% i el 60%, i es decanta també per l'ús de la forma tradicional. Per últim, hi ha dues variables amb índexs de seguretat menors, entre el 30% i el 40% : *seté / sèptim*, que s'orienta

lleument envers la preferència per la primera forma i *us / vos*, que s'orienta envers la forma tradicional. Es pot suposar que en el futur les dues parelles de variants continuaran convivint en el model de llengua formal dels jóvens.

L'anàlisi de les tendències mostra amb claredat que el grup 1 (alumnes de primera llengua castellana escolaritzats en el programa monolingüe) destaca tant per la seguretat en l'ús de les variants més formals com per la inseguretat, en el sentit de considerar preferibles les variants menys formals però usar les més formals. Aquesta darrera tendència de la seguretat ha estat qualificada abans de poc lògica,[1036] i s'ha interpretat com la possibilitat que aquests alumnes valoren en alguns casos que el model de llengua parlat és més adequat que no el model de llengua escolar, més formal i amb un important component escrit i, per això, susceptible de ser valorat com a més artificiós. L'altra tendència que s'ha de destacar és la inseguretat del grup de primera llengua catalana que assisteix als programes bilingües, que es dóna en el sentit de valorar com a més adequades les variants més formals però emprar, en canvi, les més tradicionals. Aquests resultats només fan que detallar i confirmar els exposats anteriorment en analitzar globalment aquest conjunt de variables.[1037] Per últim, es veu que en gairebé totes aquestes variables (llevat de *servesca / servisca*) hi ha relació amb altres variables sociolingüístiques que de fet, tal i com s'ha justificat anteriorment,[1038] serveixen per a confirmar la coherència dels resultats descrits.

Formes valencianes *vs.* formes no valencianes

Plural dels mots amb restitució d'una *–n–* etimològica (*homes / hòmens*)

La normativa accepta i considera pròpies de l'àmbit general tant les formes de plural amb *–s* com les formes de plural amb *–ns* en alguns mots, com ara home, que acaben *–e* àtona i restitueixen una *–n–* etimològica en els derivats (Fabra, 1933[7] : 32 ; IEC, 1993 : 19). La preferència dels alumnes es decanta cap a les formes amb *-ns* (60.6%), però no d'una manera unànime, i amb diferències importants ($p = 0.00020$) entre els grups : mentre els alumnes de primera llengua castellana del programa monolingüe prefereixen *homes* (70.6%), els alumnes bilingües i catalanoparlants del

[1036] *Supra*, apartat 8.2.1.2, pàg. 758.

[1037] *Supra*, apartat 8.2.1.2., pàgs. 756 i ss. i apartat 8.2.1.2.1, pàgs. 762 i ss.

[1038] *Supra*, pàg. 849.

programa monolingüe i els bilingües del programa bilingüe elegeixen molt majoritàriament la forma *hòmens* com a més adequada (85.7% i 76.5% respectivament). Pel que fa a l'ús recordat, les diferències també són significatives (p = 0.00010) i apunten molt clarament en el mateix sentit : els alumnes castellanoparlants del PIP bàsic són els que recorden utilitzar més la variant *homes* (70.6%) mentre que la resta de grups tenen percentatges d'utilització de *hòmens* superiors al 70%, destacant especialment l'ús del grup catalanoparlant escolaritzat en català (78.8%).[1039]

L'índex general de seguretat lingüística és del 78.2%, i es decanta sobretot envers l'ús de la forma amb restitució de la *–n–* etimològica (51.4%). El grup que sembla més insegur és el d'alumnes de primera llengua catalana escolaritzats en la pròpia llengua (34.4%), en el sentit de considerar preferible la forma *homes* però utilitzar en canvi *hòmens* (28.1%). Les diferències entre les tendències de la seguretat (gràfic 32) són significatives (p = 0.00020), destacant la seguretat del grup castellanoparlant del PIP bàsic en utilitzar *homes* (61.8%), la seguretat del grup bilingüe i catalanoparlant del mateix programa en utilitzar *hòmens* (78.6%), i la inseguretat –ja explicada– del grup catalanoparlant dels programes bilingües.[1040]

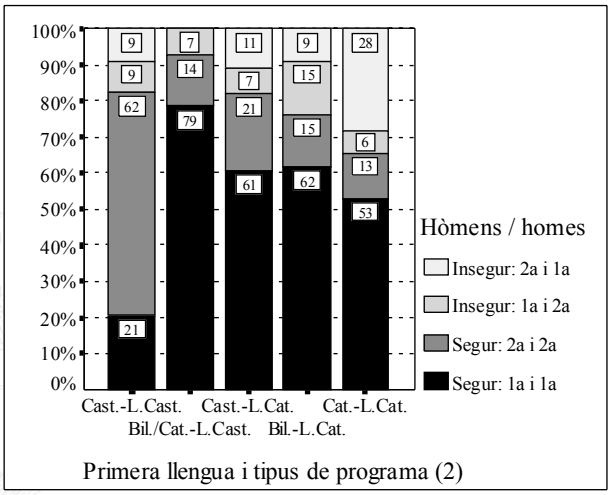

gràfic 32 : tendències de la seguretat en l'ús del plural del mot *home* : *hòmens / homes*

La seguretat en l'ús d'aquesta variable lingüística està relacionada amb moltes de les variables que són un índex de la catalanitat lingüística dels enquestats : autoadscripció a un grup lingüístic, primera llengua, ús habitual del català, ús familiar del català (llengua als pares), àmbit d'aprenentatge de la llengua catalana, Coeficient de Bilingüitat i programa educatiu. Així, es comprova que els alumnes que s'autoconsideren castellanoparlants, de primera llengua castellana, que utilitzen el català poques vegades, que parlen castellà amb els pares, que han après el català a l'escola,

[1039] Es pot consultar l'ús arreplegat en l'enquesta sobre el model de llengua a *supra*, apartat 7.7.4.2.2, pàgs. 530 i ss. S'hi comprova que els resultats són molt divergents.

[1040] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 72 de l'annex a la seguretat lingüística.

que tenen un Coeficient de Bilingüitat decantat cap al predomini de la llengua castellana i que estan matriculats en el programa educatiu monolingüe són els més segurs en l'ús de la variant *homes* ; els alumnes que s'autoconsideren igualment catalanoparlants que castellanoparlants, que són bilingües familiars, que utilitzen el català la meitat del temps, que han aprés el català en l'àmbit familiar i que es troben matriculats sobretot en el Programa d'Immersió Lingüística són els més segurs en l'ús de la variant *hòmens* ; i els alumnes que s'autoconsideren catalanoparlants, de primera llengua catalana, que parlen als pares sempre en català i que es troben matriculats sobretot en el Programa d'Ensenyament en Valencià són els més insegurs en el sentit de considerar preferible l'ús d'*homes* però utilitzar habitualment la forma *hòmens*.[1041]

L'adjectiu o el pronom possessiu de primera persona femení (*meva / meua*)

Les formes dels possessiu *meua*, *teua*, *seua* són descrites per Fabra com a dialectals (1933[7] : 56), però es consideren normatives i pròpies de l'àmbit general (IEC, 1993 : 20). Com que tant la forma *meua* com la forma *meva* són igualment normatives i tenen un nivell de formalitat totalment equivalent, la diferència s'ha de veure com a estrictament dialectal : la variant *meva*, per ser la forma pròpia del català central és identificada per bona part dels parlants, sense informació sobre aquesta temàtica, com una forma "catalana", enfront de *meua*, que és la forma habitual del parlar valencià i per això molts parlants la identifiquen com a exclusivament "valenciana". Per tant, l'oposició entre totes dues formes és al final una confrontació entre dues varietats dialectals amb diferent prestigi lingüístic.

Els enquestats valoren com a més adequada la forma *meua* (72%) amb diferències significatives entre els grups ($p = 0.00300$) : són els alumnes castellano-parlants, tant del programa monolingüe com dels programes bilingües, els que consideren en major proporció que la forma *meua* és més adequada (88.2% i 89.3% respectivament), mentre que els alumnes catalanoparlants dels programes bilingües són els que tenen més tendència a valorar com a millor la forma *meva* (45.5%). Pel que fa a l'ús recordat, la majoria dels alumnes usen la variant tradicional valenciana (85.9%), i encara que les diferències entre els grups no són estadísticament significatives és interessant destacar que torna a ser el grup de primera llengua catalana escolaritzat en català el que utilitza la forma *meva* en major proporció (25%). L'índex general de

[1041] Es poden consultar les taules de contingència en la figura 73 de l'annex a la seguretat lingüística.

seguretat és del 73.2%, i es concreta sobretot en l'ús de la forma tradicional (65.5%). Si bé les diferències de seguretat no són globalment significatives, torna a destacar la major inseguretat del grup catalanoparlant dels programes bilingües (40.6%). En analitzar les tendències dins de la seguretat –que sí són estadísticament significatives (p = 0.03740)–, s'observa (gràfic 33) que destaca sobretot la seguretat dels dos grups d'alumnes castellanoparlants en l'ús de la forma tradicional *meua* (82.4% i 82.1% respectivament), i la manca de seguretat del grup de primera llengua catalana escolaritzat en català en l'ús d'aquesta mateixa variant (43.8%).[1042]

Els alumnes que presenten una major seguretat en l'ús de la variant tradicional *meua* expressen la seua preferència lingüística pel castellà, són de primera llengua castellana, parlen en aquesta llengua en l'àmbit familiar, s'auto-consideren castellanoparlants, tenen un Coeficient de Bilingüitat decantat envers el predomini de la llengua castellana, estan matriculats en el PIP bàsic, mostren una actitud lingüística mitjana-baixa o baixa envers el català, expressen una motivació bàsicament instrumental per a aprendre català i s'identifiquen com a *totalment* espanyols.

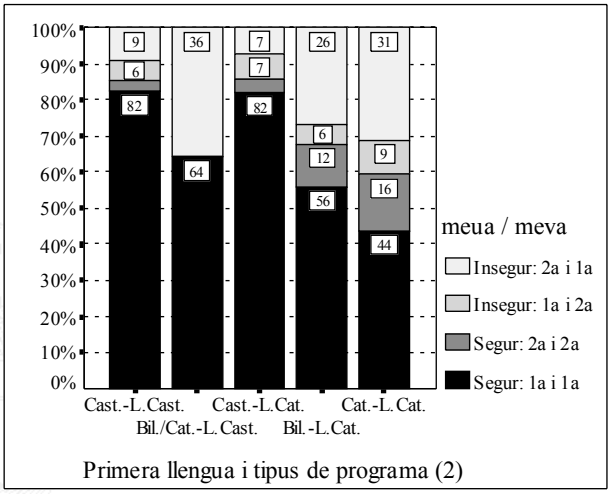

gràfic 33 : tendències de la seguretat en l'ús del possessiu femení de primera persona singular : *meua / meva*

Els estudiants que expressen una seguretat relativament important en l'ús de la variant *meva* expressen la seua preferència lingüística per la llengua catalana, es troben en bona mesura matriculats en el PEV, tenen una motivació integradora en l'aprenentatge del català i no s'identifiquen *gens* com a espanyols.

Els enquestats que expressen una major inseguretat en el sentit de considerar preferible la forma *meva* però utilitzar la forma *meua* es caracteritzen bàsicament per tenir com a llengua preferida el català, utilitzar aquesta llengua en la relació familiar, autoconsiderar-se catalanoparlants, tenir un Coeficient de Bilingüitat decantat envers el

[1042] Es pot consultar l'anàlisi estadística en la figura 74 de l'annex a la seguretat lingüística.

predomini de la llengua catalana, estan matriculats en el PEV i tenir una actitud mitjana-alta envers la llengua catalana.[1043]

Resum de l'anàlisi de les tendències de la seguretat lingüística per a les variables en què s'oposa una variant normativa valenciana a una de no valenciana

En aquest cas es disposa de poques variables, cosa que impedeix que les valoracions de les tendències tinguen la mateixa fiabilitat que en els casos anteriors. De les dades reflectides en la taula 3 cal destacar en primer lloc la seguretat (en els dos casos superior al 50%) orientada a l'ús preferent de les formes valencianes, la major seguretat del grup d'alumnes de primera llengua castellana i la inseguretat dels alumnes de primera llengua catalana dels programes bilingües, que en aquesta ocasió s'orienta a considerar preferibles les formes foranes però emprar, per contra, les formes tradicionals valencianes.[1044] Una altra vegada el contrast entre els resultats obtinguts per a les tendències de la seguretat entre els diferents grups d'alumnes i les relacions entre la seguretat i les altres variables sociolingüístiques de l'estudi serveixen per a confirmar-nos la fiabilitat dels resultats que s'han obtingut.

VARIABLES AMB OPOSICIÓ ENTRE FORMES VALENCIANES I FORMES NO VALENCIANES							
VARIABLE	**Seguretat**		**Segur : 1a i 1a (grups)**	**Segur : 2a i 2a (grups)**	**Insegur : 1a i 2a (grups)**	**Insegur : 2a i 1a (grups)**	**Relacions amb altres variables**
	Índex	**Sentit**					
hòmens / homes	78.2%	1 (51.4%).	-1, +2	+1, -5		+5	Catalanitat lingüis. Programa educatiu
meua / meva	73.2%	1 (65.5%)	+1, +3, -5				Catalanitat lingüis. Motivació Identitat valenc. Identiat espany.

taula 3 : resum de les tendències de la seguretat o la inseguretat lingüístiques en les variables amb oposició entre variants normatives valencianes i variants normatives no valencianes

[1043] Es poden consultar les taules de contingència en la figura 75 de l'annex a la seguretat lingüística.

[1044] Són conclusions revaliden les que ja s'havien comentat anteriorment en l'estudi global de la seguretat (*supra*, apartat, 8.2.1.3, pàgs. 763 i ss. i apartat 8.2.1.3.1, pàgs. 769 i ss.).

Annex : Persones entrevistades en l'enquesta sobre el model de llengua

Donem les gràcies a les persones que relacionem a continuació, la col·laboració de les quals ens ha permés la realització d'aquest treball.

ALACANT

Adults

José Varó Navarro (67 anys)
Victoria Lledó Clavel (83 anys)
Isabel Gomis Aracil (69 anys)
Emilia Espí Sempere (80 anys)
Julio Morote Dols (61 anys)
Alí Andreu Cremades Moll (75 anys)
José Abad Morant (65 anys)
Vicente Lillo Sabater (77 anys)
Josefa Moya Ponsoda (63 anys)

Estudiants

Joan Vicent Abat Mulet
Luis Adrián Medrano
Mario Fernández Doval
Núria García Masia
Álvar García Montero
Jesús Garrigós Albert
Ángel Luis González Galletero
Míriam Holgado López
Carmen Asunción Juan Blasco
Ricardo Lamoneda Llopis
Elena Llópez Vieco
Sílvia López Soriano
Manuel López Zaragoza
Damián Millán Cortés
Marina Moreno Pamies
Estel Moreno Zamorano
Ainhoa Payà Elorza
Neus Pellín Buades
Jordi Pérez Llabata
Thais-Mara Poveda Pérez
Joan Asier Rico Juaristi
Ramón Antonio Riera Jover
Serge Rosa Cintas
Yoel Sousa Asensi
Irene López Amorós

MUTXAMEL

Adults

Antonio Martínez Llorens (67 anys)
Elvira Sala Ferrández (89 anys)
José Aracil Aracil (65 anys)
Loreto Climent Ramos (73 anys)
Loreto Ramos Climent (51 anys)
Amparo Escandell Blasco (38 anys)
Vicente Pastor Martínez (49 anys)
José Terol Fuentes (37 anys)

Estudiants

Teófilo Alfaro Galiana
Antonio A. Cáceres Gil
Cristina Cebrián Egea
Lorena Cotillas López
Belén Doménech Giner
Mercedes Esteve Verdú
Pau Ferrer Orea
Juan Carlos Forner Gosálvez
Ana María García López
Pablo Gomis Hernández
Elies Gosálvez Guijarro
Esther Guasch Ferrero
Felipe Martínez Poveda
Carlos Méndez Gosálvez
Carolina Pagán Castaño
Nadia Pastor García
Empar Pérez Pastor
Aina Peris Morant
José Planelles Pioli
Cristina Ros Pérez
Isabel Salazar Belmonte
Cristina Sevila Navarro
Juan Torralbo Vico
Inmaculada Alemany Martínez
Blanca Gómez Mira
María Teresa Hernández Gomis
María José Santacruz Sevila

XIXONA

Adults

Estrella Candela Sirvent (66 anys)
Maria Sanchis Coloma (80 anys)

Antonio Orta Gisbert (67 anys)
Eliseo Mateo Carbonell (72 anys)
Jaume López Bernabeu (37 anys)
Vicent Mira Filliol (36 anys)
Alicia Miquel López (37 anys)
Luis Gironés Galiana (46 anys)
María Ángeles Camarasa Santos (41 anys)
Antoni Picó Francés (42 anys)
Antonio España Pérez (39 anys)

Estudiants

Antonio Alvado Mateo
Lidia Díaz Carrión
José Manuel Espí Alfaro
Priscila Fernández Baldó
Nerea García Rubión
Adrián Gómez Tomás
Joaquin Manuel Llinares Alcaraz
José Juan Llorens Gómez
Raul Llorens Moreno
Javier Martínez Sanchis
Nelida Isabel Mira Delgado
Paola Mira Pérez
Sandra Miralles Arques
Mercedes Yolanda Monllor Molina
Eduardo Piñero Alguacil
Enedina Santos Pedraza
Nestor Sirvent Aniorte
Moises Tirado Armengol
Meritxel Tirado Mira
Juan José Torralba Madrona
Jordi Blanes Serrano
Andrea Boatella Vidal
Alícia Candela Esteve
Sofia Castaños Espí
Ferran Galiana Jiménez
Lidia Garrigós Miquel
Mirian Gudiño Ferrándiz
María Jerez López
Borja Llinares Sirvent
Victor Manuel Picó Márquez
Eduard Picó Pla
Margarita Planelles Candela
Pasqual Lluís Sanchis García
Francisco Santamaria Verdú
Javier Santos Soler
Julía Natàlia Soler Nicolau
Maria Verdú Galiana
Rafael Vidal Mira

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

Jaime José Alcaraz Palmer
José Vicente Alcaraz Sirvent
María Bernabeu Sala
Laura Escoda Iborra
Laura Feliu Albaladejo
Roberto Feliu Gisbert
Cristina García Picó
María Mira Gil
Andrea Mira Picó
Lourdes Mira Ramos
Javier Pagán Masia
Verónica Pastor Soler
Lucia Poblet Herrera
Alberto Sirvent López
José Ignacio Verdú Hernández
Laura Barrachina Martínez
Rut Barrachina Picó
Idoya Candela García
Juan José Chorro Miquel
Ruperto García Peñalver
Ana María Guerrero Planelles
Alejandra Núnez Torregrosa
Felix Sabater Nicolau
María Teresa Sala Mora
Esther Vidal Valls

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

ÍNDEXS DE FIGURES, GRÀFICS I TAULES

Índex de figures

Introducció

figura 1 *: comarca de l'Alacantí (Font : Gran Enciclopèdia Catalana, 1981, vol. I, pàg. 378) 4*
figura 2 *: relació entre els programes educatius de l'Educació Infantil i l'Educació Primària, i els de l'Educació Secundària Obligatòria (Pascual & Sala, 1991 : 126) 11*

L'actitud envers la varietat valenciana de la llengua catalana

figura 1 *: procés social de les actituds lingüístiques (Cargile & aa., 1994 : 214) 231*
figura 2 *: exemple d'ítem del qüestionari per a elaborar l'escala d'actitud lingüística 248*
figura 3 *: ítems inicials per a l'elaboració de l'escala d'actitud lingüística 254*
figura 4 *: resultats inicials del càlcul de la integració dels ítems en l'escala d'actitud lingüística 255*
figura 5 *: segon pas del càlcul de la integració dels ítems en l'escala d'actitud lingüística 256*
figura 6 *: resultats finals del càlcul de la integració dels ítems en l'escala d'actitud lingüística 257*
figura 7 *: resultats de l'índex d'adequació de la mostra de Kaiser - Meyer - Olkin i del test d'esfericitat de Bartlett 279*
figura 8 *: ítems principals del 1r factor (fidelitat lingüística) 284*
figura 9 *: ítems principals del 2n factor (prestigi lingüístic per a la promoció social) 285*
figura 10 *: ítems principals del 3r factor (prestigi lingüístic comparat) 286*
figura 11 *: ítems principals del 4t factor (utilitat lingüística) 288*
figura 12 *: ítems principals del 5è factor (obligatorietat de l'aprenentatge del català) 290*
figura 13 *: ítems principals del 6è factor (motivació integradora en l'aprenentatge del català) 291*
figura 14 *: ítems inicials per a la construcció de l'escala sobre la consciència de la unitat supradialectal de la llengua catalana. 300*
figura 15 *: resultats inicials en la construcció de l'escala sobre la consciència de la unitat supradialectal de la llengua catalana 301*
figura 16 *: resultat final de la construcció de l'escala sobre la consciència de la unitat supradialectal de la llengua catalana 301*
figura 17 *: ítems finals de l'escala sobre la consciència de la unitat supradialectal de la llengua catalana 303*

La vitalitat etnolingüística

figura 1 *: variables estructurals de la vitalitat etnolingüística (Giles & Bourhis & Taylor, 1977 : 309) 328*
figura 2 *: creences de la vitalitat etnolingüística (Allard & Landry, 1994a : 125) 333*
figura 3 *: elements que influeixen en la probabilitat de la diferenciació etnolingüística (Giles & Johnson, 1987 : 89) 337*
figura 4 *: model del Context Social d'adquisició de segones llengües (Clément, 1980 : 150) 339*
figura 5 *: teoria de l'Intergrup per a l'adquisició de segones llengües (Beebe & Giles, 1984 : 15). 344*
figura 6 *: model macroscòpic dels factors que determinen el bilingüisme additiu o subtractiu (Landry & Allard, 1994a : 185 ; 1994b : 23) 347*
figura 7 *: principals factors socioestructurals que afecten les actituds lingüístiques (Ryan & Giles & Sebastian, 1982 : 6). 349*
figura 8 *: esquema de la relació entre els factors socioestructurals i les avaluacions d'estatus / solidaritat dels parlants de les llengües dominant (LV1) i minoritzada (LV2) (Ryan & Giles & Sebastian, 1982 : 11). 351*
figura 9 *: causes, dimensions i manifestacions comunicatives de la valoració de la vitalitat etnolingüística (Harwood & Giles & Bourhis, 1994 : 180) 360*

Índex de gràfics

Estudi demolingüístic de l'Alacantí

***gràfic 1** : evolució de la competència en la comprensió oral a l'Alacantí (1986-1991) 37*
***gràfic 2** : evolució de la competència en l'expressió oral a l'Alacantí (1986-1991) 38*
***gràfic 3** : evolució de la competència en l'expressió escrita a l'Alacantí (1986-1991)....39*
***gràfic 4** : evolució de la competència en l'expressió oral per grups d'edat a l'Alacantí (1986-1991) 39*
***gràfic 5** : percentatges de competència oral i escrita en les poblacions de l'Alacantí (1991) 41*
***gràfic 6** : situació lingüística i evolució de la competència oral i escrita a l'Alacantí (1991) 43*
***gràfic 7** : relació entre la competència oral i el sexe a l'Alacantí (1991)....46*
***gràfic 8 :** situació lingüística i evolució de la competència oral i escrita a l'Alacant (1991)....48*
***gràfic 9** : relació entre la competència en l'expressió oral i la immigració a Alacant (1991)....50*
***gràfic 10** : situació lingüística i evolució de la competència oral i escrita a Mutxamel (1991) 51*
***gràfic 11** : competència en l'expressió oral dels diferents grups d'edat a Mutxamel (1991)....54*
***gràfic 12** : situació lingüística i evolució de la competència oral i escrita a Xixona (1991) 55*
***gràfic 13** : competència en l'expressió oral dels diferents grups d'edat a Xixona (1991)....56*

Dades sociolingüístiques dels alumnes dels programes educatius bilingües

***gràfic 1** : classificació dels alumnes de la mostra segons l'edat i el sexe....62*
***gràfic 2** : tipologia familiar segons l'origen dels pares en els diferents programes educatius....65*
***gràfic 3** : tipologia familiar segons els programes educatius de cada localitat (A = Alacant ; M = Mutxamel ; X = Xixona)....65*
***gràfic 4** : distribució dels alumnes segons la classe social 68*
***gràfic 5** : relació entre la classe social i els programes educatius 69*
***gràfic 6** : distribució de la classe social en els grups d'alumnes estudiats....70*
***gràfic 7** : relació entre la competència en l'expressió oral dels pares i de les mares dels alumnes enquestats i el programa educatiu a Xixona 74*
***gràfic 8** : relació entre la tipologia familiar segons la competència lingüística en l'expressió oral dels pares i de les mares i els diferents programes educatius....76*
***gràfic 9** : relació entre la tipologia familiar segons l'ús lingüístic dels pares i de les mares i els diferents programes educatius 77*
***gràfic 10** : relació entre la primera llengua dels alumnes i el programa educatiu....81*
***gràfic 11** : relació entre la primera llengua, el programa educatiu i la població de residència. 82*
***gràfic 12** : relació entre la primera llengua dels alumnes i la competència lingüística dels pares i les mares 84*
***gràfic 13** : relació entre la primera llengua dels alumnes, el tipus de parella segons la competència lingüística i el programa educatiu 85*
***gràfic 14** : relacions entre la primera llengua dels alumnes i la llengua preferida en l'actualitat 88*
***gràfic 15** : relacions entre la primera llengua dels alumnes i la seua autoadscripció lingüística en l'actualitat....89*
***gràfic 16** : relació entre el canvi d'adscripció lingüística i el programa educatiu 91*
***gràfic 17** : relació entre l'autoavaluació de la competència en la comprensió oral en català i en castellà i el programa educatiu....95*
***gràfic 18** : relació entre l'autoavaluació de la competència en l'expressió oral en català i en castellà i el programa educatiu....96*
***gràfic 19** : relació entre l'autoavaluació de la competència en la comprensió lectora en català i en castellà i el programa educatiu 97*
***gràfic 20** : relació entre l'autoavaluació de la competència en l'expressió escrita en català i en castellà i el programa educatiu 98*
***gràfic 21** : relació entre l'autoavaluació de l'ús de les llengües catalana i castellana i el programa educatiu 99*
***gràfic 22** : relació entre l'expressió oral i l'ús de la llengua catalana dels pares i de les mares i el dels alumnes en el PIP bàsic....103*

***gràfic 23** : relació entre l'expressió oral i l'ús de la llengua catalana dels pares i les mares i el dels alumnes en el PIP bilingüe....104*
***gràfic 24** : relació entre l'expressió oral i l'ús de la llengua catalana dels pares i les mares i el dels alumnes en el PIL....105*
***gràfic 25** : relació entre l'expressió oral i l'ús de la llengua catalana dels pares i de les mares i el dels alumnes en el PEV....106*
***gràfic 26** : ús lingüístic en l'àmbit familiar....107*
***gràfic 27** : ús lingüístic en les famílies dels alumnes del PIP....108*
***gràfic 28** : ús lingüístic en les famílies dels alumnes del PIL....108*
***gràfic 29** : ús lingüístic en les famílies dels alumnes del PEV....109*
***gràfic 30** : relació entre la llengua parlada amb els veïns catalanoparlants, el programa educatiu i la localitat....110*
***gràfic 31** : relació entre la llengua parlada amb els veïns castellanoparlants, el programa educatiu i la localitat....111*
***gràfic 32** : relació entre la tria lingüística en la resposta a un desconegut catalanoparlant, el programa educatiu i la localitat....112*
***gràfic 33** : relació entre la tria lingüística en la resposta a un desconegut castellanoparlant, el programa educatiu i la localitat....113*
***gràfic 34** : relació entre la tria lingüística en dirigir-se a un conegut, el programa educatiu i la localitat....114*
***gràfic 35** : relació entre la tria lingüística en dirigir-se a un desconegut, el programa educatiu i la localitat....115*
***gràfic 36** : relació entre l'exposició espectadora en el centre educatiu i els programes educatius....116*
***gràfic 37** : relació entre l'exposició interpel·lant a les aules, el programa educatiu i la localitat....118*
***gràfic 38** : relació entre la llengua emprada a la classe amb els companys, els programes educatius i les localitats....120*
***gràfic 39** : relació entre l'exposició interpel·lant al centre, el programa educatiu i la localitat....121*
***gràfic 40** : relació entre la llengua emprada al centre educatiu amb els companys, el programa educatiu i la localitat....122*
***gràfic 41** : relació entre la llengua dels alumnes als professors dins de classe, el programa educatiu i la localitat....124*
***gràfic 42** : relació entre la llengua dels alumnes als professors fora de classe, els programes educatius i les localitats....126*
***gràfic 43** : relació entre la llengua de lectura de llibres i el programa educatiu....128*
***gràfic 44** : relació entre la llengua de lectura de revistes i el programa educatiu....129*
***gràfic 45** : relació entre la llengua del programes de televisió que veuen els alumnes i el programa educatiu....130*
***gràfic 46** : relació entre la llengua del programes de ràdio que escolten els alumnes i el programa educatiu....131*
***gràfic 47** : relació entre l'autoadscripció valenciana i espanyola, el programa educatiu i la primera llengua dels alumnes....134*
***gràfic 48** : relació entre l'Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola (ISIE), la primera llengua i el programa educatiu....138*
***gràfic 49** : relació entre la primera llengua dels alumnes i la seua identitat predominant....141*

La mesura de l'equilibri bilingüe

***gràfic 1** : relació entre el Coeficient de Bilingüitat i el Programa Educatiu en què es troben matriculats els alumnes....197*
***gràfic 2** : relació entre la quantitat absoluta de mots que els alumnes han enumerat en català i en castellà i el programa educatiu....198*
***gràfic 3** : relació entre el Coeficient de Bilingüitat i la primera llengua dels alumnes. 199*
***gràfic 4** : relació entre la quantitat absoluta de mots que els alumnes han enumerat en català i en castellà i la primera llengua....200*
***gràfic 5** : relació entre el Coeficient de Bilingüitat i la llengua de l'entorn....202*
***gràfic 6** : relació entre el Coeficient de Bilingüitat, el programa educatiu i la primera llengua....204*
***gràfic 7** : percentatges d'interferències del castellà en el català i del català en el castellà....213*
***gràfic 8** : relació entre el percentatges d'interferències del castellà en el català i el programa educatiu214*

***gràfic 9** : relació entre el percentatges d'interferències del castellà en el català i la primera llengua 215*
***gràfic 10** : relació entre les interferències del castellà en el català i la classe social 216*
***gràfic 11** : relació entre les interferències del castellà en el català i la classe social en els alumnes dels programes educatius bilingües (PIL i PEV) amb un bona competència en la llengua catalana 216*
***gràfic 12** : relació entre el percentatge d'interferències del castellà en el català i el sexe. 217*
***gràfic 13** : relació entre el percentatge d'interferències del català en el castellà i el programa educatiu 218*
***gràfic 14** : relació entre el percentatge d'interferències del català en el castellà i la primera llengua 219*
***gràfic 15** : relació entre el percentatge d'interferències del català en el castellà i la classe social 220*
***gràfic 16** : relació entre el percentatge d'interferències del català en el castellà i el sexe. 221*

L'actitud envers la varietat valenciana de la llengua catalana

***gràfic 1** : relació entre l'actitud lingüística i el programa educatiu 260*
***gràfic 2** : relació entre l'actitud lingüística i la primera llengua 263*
***gràfic 3** : relació entre l'actitud lingüística, el programa educatiu i la primera llengua 264*
***gràfic 4** : gràfic de sedimentació de l'anàlisi de components principals del constructe "actitud envers la llengua catalana" 281*
***gràfic 5** : representació dels factors 1r (fidelitat lingüística) i 2n (prestigi lingüístic per a la promoció social) del constructe actitud lingüística 283*
***gràfic 6** : representació dels factors 1r (fidelitat lingüística) i 3r (prestigi lingüístic comparat) del constructe actitud lingüística 287*
***gràfic 7** : representació dels factors 1r (fidelitat lingüística) i 4t (utilitat lingüística) del constructe actitud lingüística 288*
***gràfic 8** : representació dels factors 1r (fidelitat lingüística) i 5è (obligatorietat de l'aprenentatge del català) del constructe actitud lingüística 289*
***gràfic 9** : representació dels factors 1r (fidelitat lingüística) i 6è (motivació integradora en l'aprenentatge del català) del constructe actitud lingüística 290*
***gràfic 10** : correlació entre l'actitud lingüística i la percepció de la unitat de la llengua 308*
***gràfic 11** : relació entre el programa educatiu i la consciència de la unitat supradialectal de la llengua 309*
***gràfic 12** : relació entre la primera llengua i la consciència de la unitat supradialectal de la llengua 310*
***gràfic 13** : relació entre el Coeficient de Bilingüitat i la consciència de la unitat supradialectal de la llengua 311*
***gràfic 14** : preferències de denominació de la llengua catalana al País Valencià per al total de la mostra 315*
***gràfic 15** : relació entre la denominació de la llengua i el programa educatiu 315*
***gràfic 16** : relació entre la denominació de la llengua i la primera llengua 316*
***gràfic 17** : relació entre la consciència de la unitat supradialectal de la llengua i la denominació de la llengua 316*
***gràfic 18** : relació entre la denominació de la llengua catalana al País Valencià i el grau d'autoadscripció espanyola 317*

La vitalitat etnolingüística

***gràfic 1** : gràfic de sedimentació de l'anàlisi de components principals del constructe de la vitalitat etnolingüística 376*
***gràfic 2** : representació dels factors 1r i 2n del constructe de la vitalitat etnolingüística 377*
***gràfic 3** : representació dels factors 1r i 3r del constructe de la vitalitat etnolingüística 378*
***gràfic 4** : representació dels factors 1r i 4t del constructe de la vitalitat etnolingüística 378*
***gràfic 5** : percepció de la vitalitat etnolingüística de la totalitat de la mostra estudiada 379*
***gràfic 6** : relació entre la percepció de la vitalitat etnolingüística i el lloc de residència 383*
***gràfic 7** : relació entre la vitalitat etnolingüística i la primera llengua per al total de la mostra 389*
***gràfic 8** : relació entre la vitalitat etnolingüística i la primera llengua per als alumnes de Xixona 392*
***gràfic 9** : relació entre la vitalitat etnolingüística i la primera llengua per als alumnes de Mutxamel 394*
***gràfic 10** : relació entre la vitalitat etnolingüística i la primera llengua per als alumnes d'Alacant 396*
***gràfic 11** : relació entre la vitalitat etnolingüística i el programa educatiu per a la totalitat de la mostra 399*

***gràfic 12** : relació entre la vitalitat etnolingüística i el programa educatiu per als alumnes castellanoparlants de Xixona 401*
***gràfic 13** : relació entre la vitalitat etnolingüística i el programa educatiu per als alumnes bilingües de Xixona....402*
***gràfic 14** : relació entre la vitalitat etnolingüística i el programa educatiu per als alumnes catalanoparlants de Xixona....403*
***gràfic 15** : relació entre la vitalitat etnolingüística i el programa educatiu per als alumnes castellanoparlants de Mutxamel 406*
***gràfic 16** : relació entre la vitalitat etnolingüística i el programa educatiu per als alumnes bilingües de Mutxamel....407*
***gràfic 17** : relació entre la vitalitat etnolingüística i el programa educatiu per als alumnes catalanoparlants de Mutxamel....409*
***gràfic 18** : relació entre la vitalitat etnolingüística i el programa educatiu per als alumnes castellanoparlants d'Alacant....410*
***gràfic 19** : relació entre la vitalitat etnolingüística i el programa educatiu per als alumnes bilingües d'Alacant....411*

El model de llengua

***gràfic 1** : comparació dels trets lingüístics de les generacions dels avis, dels pares i dels escolars (Segura, en premsa)....462*
***gràfic 2** : tendències en l'ús de les variants fonètiques entre els diferents grups d'individus enquestats 511*
***gràfic 3** : gràfic conjunt de les puntuacions de files i de columnes de l'anàlisi de correspondències per a les tendències en l'ús de les variables fonètiques 514*
***gràfic 4** : percentatges d'utilització de variants fonètiques paral·leles a les equivalents castellanes...519*
***gràfic 5** : tendències en l'ús de les variants fonètiques entre els diferents grups d'individus enquestats519*
***gràfic 6** : gràfic conjunt de les puntuacions de files i de columnes de l'anàlisi de correspondències per a les diferents tendències en l'ús de les variables fonètiques....520*
***gràfic 7** : tendències en l'ús de les variants morfològiques entre els diferents grups d'individus enquestats 610*
***gràfic 8** : gràfic conjunt de les puntuacions de files i de columnes de l'anàlisi de correspondències per a les tendències en l'ús de les variables morfològiques....612*
***gràfic 9** : percentatges d'utilització de variants morfològiques paral·leles a les equivalents castellanes616*
***gràfic 10** : tendències en l'ús de les variants morfològiques entre els diferents grups d'individus enquestats 618*
***gràfic 11** : gràfic conjunt de les puntuacions de files i de columnes de l'anàlisi de correspondències per a les tendències en l'ús de les variables morfològiques....619*
***gràfic 12** : tendències en l'ús de les variants lèxiques entre els diferents grups d'individus enquestats701*
***gràfic 13** : gràfic conjunt de les puntuacions de files i de columnes de l'anàlisi de correspondències per a les tendències en l'ús de les variables lèxiques....704*
***gràfic 14** : percentatges d'utilització de variants lèxiques paral·leles a les equivalents castellanes....708*
***gràfic 15** : tendències en l'ús de les variants lèxiques entre els diferents grups d'individus enquestats709*
***gràfic 16** : gràfic conjunt de les puntuacions de files i de columnes de l'anàlisi de correspondències per a les tendències en l'ús de les variables lèxiques....711*

La seguretat lingüística

***gràfic 1** : distribució de l'índex de seguretat lingüística....742*
***gràfic 2** : distribució de l'índex de seguretat lingüística per als diferents grups d'alumnes 743*
***gràfic 3** : mitjana dels percentatges de les tendències de la seguretat lingüística en els ítems en què hi ha l'oposició entre una variable normativa i una de no normativa.....747*
***gràfic 4** : percentatges de les tendències de la seguretat en l'ús de les variants normatives (o no normatives) segons els diferents grups d'alumnes....748*
***gràfic 5** : gràfic conjunt de les puntuacions de files i de columnes de l'anàlisi de correspondències per a les variables en què hi ha oposició entre formes normatives i formes no normatives.....750*

***gràfic 6** : mitjana dels percentatges de les tendències de la seguretat lingüística en els ítems en què hi ha l'oposició entre una variable formal i una de menys formal 756*
***gràfic 7** : percentatges de les tendències de la seguretat en l'ús de les variants més o menys formals segons els diferents grups d'alumnes.....757*
***gràfic 8** : gràfic conjunt de les puntuacions de files i de columnes de l'anàlisi de correspondències per a les variables en què hi ha oposició entre variants més formals i les menys formals.....759*
***gràfic 9** : mitjana dels percentatges de les tendències de la seguretat lingüística en els ítems en què hi ha l'oposició entre una variable normativa valenciana i una de no valenciana.....764*
***gràfic 10** : percentatges de les tendències de la seguretat en l'ús de les variants normatives valencianes (o no valencianes) segons els diferents grups d'alumnes 765*
***gràfic 11** : gràfic conjunt de les puntuacions de files i de columnes de l'anàlisi de correspondències per a les variables en què hi ha oposició entre variants valencianes i variants no valencianes767*

Apèndix a la seguretat lingüística

***gràfic 1**: tendències de la seguretat en l'ús de davall / baix.....819*
***gràfic 2** : tendències de la seguretat en l'ús de l'adverbi de manera així (així / aixina).....821*
***gràfic 3** : tendències de la seguretat en l'ús de la combinació de pronoms li la (li la / se la).....822*
***gràfic 4** : tendències de la seguretat en l'ús del pronom adverbial en (en / ∅) 824*
***gràfic 5** : tendències de la seguretat en l'ús de : hi ha / n'hi ha.....825*
***gràfic 6** : tendències de la seguretat en la realització de la concordança d'haver-hi (hi havia / hi havien).....826*
***gràfic 7** : tendències de la seguretat en l'ús locatiu del pronom adverbial hi (hi / ∅) 827*
***gràfic 8** : tendències de la seguretat en l'ús de –los / –lis.....828*
***gràfic 9** : tendències de la seguretat en l'ús de l'adverbi de quantitat gens (gens / res).....830*
***gràfic 10** : tendències de la seguretat en l'ús de la conjunció final perquè (perquè / per a què).....830*
***gràfic 11** : tendències de la seguretat en l'ús de ser / estar.....831*
***gràfic 12** : tendències de la seguretat en l'expressió de l'obligació personal (haver de + infinitiu / tenir que + infinitiu) 832*
***gràfic 13** : tendències de la seguretat en l'ús de : agafaré / vaig a agafar.....834*
***gràfic 14** : tendències de la seguretat en l'ús de : ∅ + que / de + que.....834*
***gràfic 15** : tendències de la seguretat en l'ús de la preposició a davant dels topònims (a + topònim / en + topònim).....835*
***gràfic 16** : tendències de la seguretat de l'expressió de la probabilitat : deu ser / serà (o devien ser / serien).....836*
***gràfic 17** : tendències de la seguretat en l'ús de a / en + infinitiu 837*
***gràfic 18** : tendències de la seguretat en la concordança del participi passat : l'he vista / l'he vist 838*
***gràfic 19** : tendències de la seguretat en : no m'hi veig / no em veig.....839*
***gràfic 20** : tendències de la seguretat de l'ús de l'article neutre : el que / lo que.....840*
***gràfic 21** : tendències de la seguretat en l'ús del plural del mot costum (el costum / la costum).....842*
***gràfic 22** : tendències de la seguretat en l'ús del plural de dilluns (els dilluns / els dillunsos).....843*
***gràfic 23** : tendències de la seguretat en l'ús de la preposició a davant del complement directe : ∅ + CD / a + CD.....845*
***gràfic 24** : tendències de la seguretat en l'ús de venir / vindre.....850*
***gràfic 25** : tendències de la seguretat en l'ús del demostratiu aquest / este 851*
***gràfic 26** : tendències de la seguretat en l'ús del pretèrit perfet d'indicatiu (anares / vas anar).....854*
***gràfic 27** : tendències de la seguretat en l'ús del pretèrit imperfet de subjuntiu : parlasses / parlares 856*
***gràfic 28** : tendències de la seguretat en l'ús de veure / vore.....857*
***gràfic 29** : tendències de la seguretat en l'ús de setè / sèptim.....858*
***gràfic 30** : tendències de la seguretat en l'ús del pronom feble de segona persona plural (us / vos) 861*
***gràfic 31** : tendències de la seguretat en l'ús del present de subjuntiu de la 3a conjugació incoativa (servesca / servisca).....863*
***gràfic 32** : tendències de la seguretat en l'ús del plural del mot home : hòmens / homes 866*
***gràfic 33** : tendències de la seguretat en l'ús del possessiu femení de primera persona singular : meua / meva.....868*

Índex de taules

Introducció

taula 1 *: alumnat que segueix el Programa d'Ensenyament en Valencià o el Programa d'Immersió Lingüística al País Valencià. Font : Conselleria d'Educació, Servei d'Ensenyament en Valencià. Citat per Gómez (2000 : 22).* *13*
taula 2 *: alumnat que segueix el Programa d'Ensenyament en Valencià o el Programa d'Immersió Lingüística a l'Alacantí. Font : Fonts estadístiques de la Inspecció Educativa d'Alacant (elaboració pròpia).* *13*

Estudi demolingüístic de l'Alacantí

taula 1 *: percentatges d'ús del català al País Valencià en diferents àmbits (Bibilioni & Junyent, 1979 : 165)* *33*
taula 2 *: percentatges de coneixement del català segons els grups d'edat i els tipus de població a l'àrea comarcal Alacantí-Vinalopó. Elaborat a partir de Mira (1981 : 57-58)* *35*
taula 3 *: competència lingüística en llengua catalana en la regió d'Alacant. Elaborat a partir de Mollà i aa. (1989, vol. I : 47 ; vol. II : 1-2)* *36*
taula 4 *: població total i competència oral i escrita de les poblacions de l'Alacantí (1991)* *41*

Dades sociolingüístiques dels alumnes dels programes educatius bilingües

taula 1 *: ocupació dels pares i de les mares dels alumnes de la mostra* *66*
taula 2 *: formació acadèmica dels pares i de les mares* *67*
taula 3 *: competència en l'expressió oral en català dels pares i de les mares* *73*
taula 4 *: ús del català dels pares i de les mares* *75*
taula 5 *: relació entre la primera llengua, la competència lingüística dels pares i els programes educatius* *85*
taula 6 *: relació entre la primera llengua, la competència lingüística dels pares i els programes educatius per localitats* *86*
taula 7 *: tria lingüística en la resposta a un desconegut* *112*
taula 8 *: tria lingüística en dirigir-se a un conegut* *113*
taula 9 *: tria lingüística en dirigir-se a un desconegut* *115*
taula 10 *: correlacions entre l'ús del català els usos lingüístics escolars i l'Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola (ISIE)* *145*
taula 11 *: correlacions entre l'ús del català en els usos lingüístics extraescolars i l'Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola (ISIE)* *146*
taula 12 *: correlacions entre l'ús del català en l'accés als mitjans de comunicació i l'Índex Subtractiu de la Identitat Espanyola (ISIE)* *146*

L'actitud envers la varietat valenciana de la llengua catalana

taula 1 *: relació entre l'actitud lingüística i altres variables* *272*
taula 2 *: factors del constructe "actitud envers la llengua catalana"* *291*
taula 3 *: relació de l'actitud lingüística i dels factors que en formen part amb altres variables socials i lingüístiques* *293*
taula 4 *: respostes als ítems sobre la unitat de la llengua catalana* *306*
taula 5 *: relació entre la consciència de la unitat supradialectal de la llengua i altres variables* *313*

La vitalitat etnolingüística

taula 1 *: vitalitat etnolingüística de les llengües de les comunitats autònomes de l'estat espanyol (Ros & Cano & Huici, 1987 : 244)* *361*

taula 2 *: vitalitat etnolingüística i identitat comparativa en el context multilingüe de l'estat espanyol (Ros & Huici & Cano, 1994 : 150)....364*
taula 3 *: mitjanes aritmètiques de les variables del qüestionari de vitalitat (puntuacions diferencials) i resultat de la prova t que compara les puntuacions directes de cada parella de variables. ..380*
taula 4 *: mitjanes aritmètiques de la vitalitat etnolingüística segons les localitats de residència i comparació entre les mitjanes (anàlisi de variància) 384*
taula 5 *: mitjanes aritmètiques de la vitalitat etnolingüística segons la primera llengua i comparació entre les mitjanes (anàlisi de variància)....390*
taula 6 *: relació entre l'actitud i la vitalitat (total de la mostra)....416*
taula 7 *: relació entre l'actitud i la vitalitat (Xixona) 417*
taula 8 *: relació entre l'actitud i la vitalitat (Mutxamel) 418*
taula 9 *: relació entre l'actitud i la vitalitat (Alacant) 418*
taula 10 *: relació entre l'actitud i la vitalitat (alumnes de primera llengua castellana) 420*
taula 11 *: relació entre l'actitud i la vitalitat (alumnes bilingües) 420*
taula 12 *: relacions entre l'actitud i la vitalitat (alumnes de primera llengua catalana) 421*
taula 13 *: relacions entre la identitat i la vitalitat....423*
taula 14 *: relació entre la vitalitat i la competència en la llengua catalana per als alumnes de primera llengua castellana....427*
taula 15 *: relació entre la vitalitat i la competència en les llengües catalana i castellana per als alumnes de primera llengua catalana 428*
taula 16 *: relació entre la vitalitat i la competència en les llengües catalana i castellana per als alumnes bilingües....429*

El model de llengua

taula 1 *: comparació dels trets lingüístics dels tres grups d'escolars (Segura, en premsa)....463*
taula 2 *: les vocals obertes....466*
taula 3 *: l'harmonia vocàlica....468*
taula 4 *: els grups àtons es–, en–, em– més consonant 470*
taula 5 *: realitzacions del diftong [ɔ́w] 472*
taula 6 *: la metàtesi vocàlica [iɾ] > [ɾí] 474*
taula 7 *: canvi de /v/ > /b/ (betacisme)....476*
taula 8 *: pèrdua de la [d] intervocàlica 479*
taula 9 *: caiguda de la –g– intervocàlica....481*
taula 10 *: el ieisme 483*
taula 11 *: realitzacions del grup geminat [l l] 487*
taula 12 *: conservació o pèrdua de la –t final dels grups –lt, –nt 490*
taula 13 *: pronúncia del so [ts] en posició final....492*
taula 14 *: addició d'una [ɾ] final no etimològica 496*
taula 15 *: pèrdua de la darrera síl·laba dels infinitius acabats en -re davant d'un pronom enclític....497*
taula 16 *: elisió de la [ɾ] final amb introducció d'un so antihiàtic....498*
taula 17 *: Pronúncia del so [z]....500*
taula 18 *: pronúncia del so [s] 502*
taula 19 *: pronúncia del so [dz] 503*
taula 20 *: pronúncia o eliminació de la semivocal [ĭ] del grup [ĭʃ] 506*
taula 21 *: pronúncia del so [dʒ]....508*
taula 22 *: pronunciació del so velar del castellà [χ] 510*
taula 23 *: article masculí plural 528*
taula 24 *: article femení plural....528*
taula 25 *: plurals dels mots acabats en el grup consonàntic –st 529*
taula 26 *: restitució de la consonant –n– etimològica en el plural d'home 531*
taula 27 *: pronom personal fort de la 1ª persona del plural....532*
taula 28 *: adjectiu i pronom demostratiu de proximitat....533*
taula 29 *: pronom demostratiu neutre de proximitat....535*
taula 30 *: adverbi demostratiu de proximitat....537*
taula 31 *: l'adverbi de manera així 538*
taula 32 *: els adverbis temporals llavors i aleshores....539*

***taula 33** : l'adverbi de quantitat gens* *540*
***taula 34** : l'adjectiu indefinit cap* *542*
***taula 35** : formes d'alguns numerals* *543*
***taula 36** : ús de la preposició de direcció cap a* *546*
***taula 37** : ús de davall* *547*
***taula 38** : ús de la conjunció il·lativa doncs* *549*
***taula 39** : forma del pronom de primera persona singular me en posició enclítica* *551*
***taula 40** : forma del pronom de segona persona singular te en posició proclítica* *553*
***taula 41** : ús del pronom de tercera persona singular el en posició proclítica, en funció de complement directe* *554*
***taula 42** : morfologia i ús del pronom datiu de tercera persona plural els en posició proclítica, en funció de complement indirecte* *556*
***taula 43** : formes del pronom neutre ho darrere d'infinitiu acabat en [r]* *560*
***taula 44** : formes del pronom neutre ho darrere de gerundi* *561*
***taula 45** : ús del pronom adverbial de tercera persona en en posició proclítica, en funció de complement directe (en tinc)* *563*
***taula 46** : ús del pronom adverbial de tercera persona en en posició proclítica, en funció de complement directe (me'n posen)* *563*
***taula 47** : ús del pronom adverbial hi en funció de complement circumstancial de lloc* *566*
***taula 48** : ús del pronom adverbial hi en la forma impersonal del verb haver-hi* *567*
***taula 49** : ús del pronom adverbial hi acompanyant el verb de percepció veure, al qual dóna valor intransitiu* *568*
***taula 50** : combinació dels pronoms febles li + ho (proclítica)* *571*
***taula 51** : combinació dels pronoms febles li + el (enclítica)* *573*
***taula 52** : combinació dels pronoms febles li + la (proclítica)* *575*
***taula 53** : combinacions ENS+EN+ANEM* *577*
***taula 54** : combinacions ANEM+ENS+EN* *580*
***taula 55** : forma de la 3a persona del singular del present de subjuntiu del verb perdre (perda)* *584*
***taula 56** : forma de la 3a persona del singular del present de subjuntiu del verb cosir (cusa)* *587*
***taula 57** : forma de la 1ª persona del singular del present d'indicatiu de pensar (pense)* *588*
***taula 58** : forma de la 1ª persona del singular del present d'indicatiu del verb veure (veig)* *590*
***taula 59** : forma de la 1ª persona del singular del present d'indicatiu del verb llegir (llig)* *592*
***taula 60** : forma de la 3a persona del singular del present de subjuntiu del verb fer (faça)* *594*
***taula 61** : forma de la 3a persona del singular del present de subjuntiu de la forma impersonal del verb haver-hi (hi haja)* *596*
***taula 62** : formes de la 3a persona del singular del present d'indicatiu del verb servir (serveix)* *598*
***taula 63** : formes de la 3a persona del singular del present de subjuntiu del verb servir (servesca)* *599*
***taula 64** : forma de la 3a persona del plural del pretèrit imperfet del verb cantar (cantassen)* *601*
***taula 65** : desplaçament de l'accent en el pretèrit imperfet d'indicatiu del verb dur (duia)* *602*
***taula 66** : ús locatiu del verb ser* *604*
***taula 67** : ús del futur simple o substitució per altres formes verbals* *605*
***taula 68** : ús de la 2a persona del pretèrit perfet o substitució per altres formes verbals* *607*
***taula 69** : l'expressió de l'obligació personal : ús de la perífrasi haver de + infinitiu* *608*
***taula 70** : resultats del mot brossa* *625*
***taula 71** : resultats del mot calaix* *626*
***taula 72** : resultats del mot forqueta* *627*
***taula 73** : resultats del mot safata* *628*
***taula 74** : resultats del mot sitara* *629*
***taula 75** : resultats del mot tovalló* *630*
***taula 76** : resultats del mot trespol* *631*
***taula 77** : resultats del mot drecera* *633*
***taula 78** : resultats del mot estrela* *634*
***taula 79** : resultats del mot engrunsadora* *635*
***taula 80** : resultats del mot illa* *637*
***taula 81** : resultats del mot platja* *638*
***taula 82** : resultats del mot vaixell* *639*
***taula 83** : resultats del mot vorera* *640*
***taula 84** : resultats del mot arracada* *641*

taula 85 *: resultats del mot butxaca.....643*
taula 86 *: resultats del mot canell 644*
taula 87 *: resultats del mot clau 645*
taula 88 *: resultats del mot cognom.....646*
taula 89 *: resultats del mot constipat 647*
taula 90 *: resultats del mot geniva.....648*
taula 91 *: resultats del mot pinta.....649*
taula 92 *: resultats del mot rellotge.....650*
taula 93 *: resultats del mot singlot 651*
taula 94 *: resultats del mot taca 652*
taula 95 *: resultats del mot amanida 653*
taula 96 *: resultats del mot entrepà.....654*
taula 97 *: resultats del mot lletuga.....655*
taula 98 *: resultats del mot llimó.....656*
taula 99 *: resultats del mot maduixa.....657*
taula 100 *: resultats del mot pernil.....658*
taula 101 *: resultats del mot poma.....659*
taula 102 *: resultats del mot bresquilla.....660*
taula 103 *: resultats del mot tomaca.....661*
taula 104 *: resultats del mot ànec.....663*
taula 105 *: resultats del mot ase.....664*
taula 106 *: resultats del mot somera.....665*
taula 107 *: resultats del mot gall dindi.....666*
taula 108 *: resultats del mot papallona.....667*
taula 109 *: resultats del mot pollastre.....668*
taula 110 *: resultats del mot pollet.....669*
taula 111 *: resultats del mot porc.....670*
taula 112 *: resultats del mot truja 670*
taula 113 *: resultats del mot serp 671*
taula 114 *: resultats del mot tauró.....672*
taula 115 *: resultats del mot desdejuni.....674*
taula 116 *: resultats del mot esmorzar 675*
taula 117 *: resultats del mot fusta 676*
taula 118 *: resultats del mot soroll.....677*
taula 119 *: resultats del mot vesprada.....679*
taula 120 *: resultats del mot blau 680*
taula 121 *: resultats del mot boig 681*
taula 122 *: resultats del mot vermell 682*
taula 123 *: resultats del mot acostar-se 683*
taula 124 *: resultats del mot agafar.....684*
taula 125 *: resultats del mot arribar 685*
taula 126 *: resultats del mot arrossegar-se.....686*
taula 127 *: resultats del mot eixir.....687*
taula 128 *: resultats del mot esgarrar 688*
taula 129 *: resultats del mot espentar 689*
taula 130 *: resultats del mot inflar 690*
taula 131 *: resultats del mot mesclar.....691*
taula 132 *: resultats del mot portar.....692*
taula 133 *: resultats del mot telefonar.....693*
taula 134 *: resultats del mot traure 695*
taula 135 *: resultat del mot trepitjar 696*
taula 136 *: resultats del mot adéu.....697*
taula 137 *: resultats de la locució fins demà.....698*
taula 138 *: resultats del mot enguany.....699*
taula 139 *: grau d'exposició als models de llengua tradicional i normatiu dels diferents grups de l'enquesta 718*

La seguretat lingüística

taula 1 *: relació entre l'índex general de seguretat lingüística i altres variables.....745*
taula 2 *: relacions entre l'ús lingüístic, el contacte amb el model de llengua tradicional i els programes educatius amb les tendències de la seguretat lingüística. 774*

Apèndix a la seguretat lingüística

taula 1 *: resum de les tendències de la seguretat o la inseguretat lingüístiques en les variables amb oposició entre formes normatives i formes no normatives.....847*
taula 2 *: resum de les tendències de la seguretat o la inseguretat lingüístiques en les variables amb oposició entre variants més formals i variants menys formals 864*
taula 3 *: resum de les tendències de la seguretat o la inseguretat lingüístiques en les variables amb oposició entre variants normatives valencianes i variants normatives no valencianes....869*

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

Els programes educatius bilingües a la comarca de l'Alacantí. Estudi sociolingüístic (Annexos)

Volum II

BIBLIOTECA VIRTUAL
MIGUEL DE CERVANTES

Els programes educatius bilingües a la comarca de l'Alacantí. Estudi sociolingüístic (Annexos)

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

Tesi doctoral presentada per
Josep Maria Baldaquí Escandell

Dirigida pel
Dr. Joan Josep Ponsoda i Sanmartín

Curs 2000-2001

Facultat de Filosofia i Lletres
Departament de Filologia Catalana
Universitat d'Alacant

BIBLIOTECA VIRTUAL
MIGUEL DE CERVANTES

ÍNDEX DE FIGURES[1]

ANNEX A L'ESTUDI DESCRIPTIU **1**

figura 1 ..... *8*
figura 2 ..... *9*
figura 3 ..... *10*
figura 4 ..... *11*
figura 5 ..... *12*
figura 6 ..... *14*
figura 7 ..... *15*
figura 8 ..... *15*
figura 9 ..... *16*
figura 10 ..... *17*
figura 11 ..... *17*
figura 12 ..... *18*
figura 13 ..... *18*
figura 14 ..... *20*
figura 15 ..... *21*
figura 16 ..... *22*
figura 17 ..... *23*
figura 18 ..... *24*
figura 19 ..... *27*
figura 20 ..... *28*
figura 21 ..... *28*
figura 22 ..... *30*
figura 23 ..... *31*
figura 24 ..... *33*
figura 25 ..... *34*
figura 26 ..... *35*
figura 27 ..... *36*
figura 28 ..... *37*
figura 29 ..... *39*
figura 30 ..... *39*
figura 31 ..... *40*
figura 32 ..... *41*
figura 33 ..... *42*
figura 34 ..... *43*
figura 35 ..... *44*
figura 36 ..... *45*
figura 37 ..... *46*
figura 38 ..... *47*
figura 39 ..... *48*
figura 40 ..... *49*
figura 41 ..... *50*
figura 42 ..... *51*
figura 43 ..... *52*
figura 44 ..... *53*
figura 45 ..... *56*
figura 46 ..... *59*
figura 47 ..... *59*

[1] El número indica la pàgina on acaba la figura. Com que hi ha figures que ocupen més d'una pàgina, se'n pot localitzar el començament en la pàgina on acaba la figura anterior.

figura 48 ..... *61*
figura 49 ..... *64*
figura 50 ..... *66*
figura 51 ..... *67*
figura 52 ..... *69*
figura 53 ..... *70*
figura 54 ..... *70*

ANNEX A LA MESURA DE L'EQUILIBRI BILINGÜE **71**

figura 1 ..... *71*
figura 2 ..... *72*
figura 3 ..... *75*
figura 4 ..... *78*
figura 5 ..... *79*
figura 6 ..... *83*
figura 7 ..... *87*
figura 8 ..... *90*
figura 9 ..... *90*
figura 10 ..... *91*
figura 11 ..... *96*
figura 12 ..... *98*
figura 13 ..... *99*
figura 14 ..... *101*
figura 15 ..... *103*
figura 16 ..... *105*
figura 17 ..... *106*
figura 18 ..... *107*
figura 19 ..... *109*
figura 20 ..... *110*
figura 21 ..... *110*
figura 22 ..... *110*
figura 23 ..... *111*
figura 24 ..... *111*

ANNEX A L'ACTITUD ENVERS LA LLENGUA CATALANA **113**

figura 1 ..... *115*
figura 2 ..... *116*
figura 3 ..... *117*
figura 4 ..... *118*
figura 5 ..... *119*
figura 6 ..... *121*
figura 7 ..... *122*
figura 8 ..... *123*
figura 9 ..... *123*
figura 10 ..... *125*
figura 11 ..... *126*
figura 12 ..... *128*
figura 13 ..... *128*
figura 14 ..... *129*
figura 15 ..... *132*
figura 16 ..... *135*
figura 17 ..... *136*
figura 18 ..... *137*
figura 19 ..... *137*
figura 20 ..... *138*

figura 21 ..... *143*
figura 22 ..... *146*
figura 23 ..... *148*
figura 24 ..... *155*
figura 25 ..... *162*
figura 26 ..... *163*
figura 27 ..... *165*
figura 28 ..... *165*
figura 29 ..... *166*
figura 30 ..... *168*
figura 31 ..... *168*
figura 32 ..... *169*
figura 33 ..... *170*
figura 34 ..... *171*
figura 35 ..... *172*
figura 36 ..... *173*
figura 37 ..... *174*
figura 38 ..... *175*
figura 39 ..... *176*
figura 40 ..... *177*
figura 41 ..... *178*

ANNEX A LA VITALITAT ETNOLINGÜÍSTICA **179**

figura 1 ..... *186*
figura 2 ..... *189*
figura 3 ..... *198*
figura 4 ..... *203*
figura 5 ..... *229*
figura 6 ..... *255*
figura 7 ..... *281*
figura 8 ..... *308*
figura 9 ..... *326*
figura 10 ..... *344*
figura 11 ..... *361*
figura 12 ..... *379*
figura 13 ..... *388*
figura 14 ..... *396*
figura 15 ..... *405*
figura 16 ..... *414*
figura 17 ..... *422*
figura 18 ..... *423*
figura 19 ..... *424*
figura 20 ..... *424*
figura 21 ..... *425*
figura 22 ..... *426*
figura 23 ..... *426*
figura 24 ..... *427*
figura 25 ..... *428*
figura 26 ..... *429*
figura 27 ..... *433*
figura 28 ..... *433*
figura 29 ..... *434*
figura 30 ..... *435*

ANNEX AL MODEL DE LLENGUA 437

figura 1 ..... *442*
figura 2 ..... *443*
figura 3 ..... *445*
figura 4 ..... *446*
figura 5 ..... *447*
figura 6 ..... *449*
figura 7 ..... *450*
figura 8 ..... *452*
figura 9 ..... *454*
figura 10 ..... *456*
figura 11 ..... *457*
figura 12 ..... *458*
figura 13 ..... *460*
figura 14 ..... *461*
figura 15 ..... *463*
figura 16 ..... *465*
figura 17 ..... *466*
figura 18 ..... *467*
figura 19 ..... *469*
figura 20 ..... *470*
figura 21 ..... *472*

ANNEX A LA SEGURETAT LINGÜÍSTICA 473

figura 1 ..... *478*
figura 2 ..... *479*
figura 3 ..... *480*
figura 4 ..... *481*
figura 5 ..... *481*
figura 6 ..... *485*
figura 7 ..... *498*
figura 8 ..... *499*
figura 9 ..... *500*
figura 10 ..... *501*
figura 11 ..... *502*
figura 12 ..... *503*
figura 13 ..... *505*
figura 14 ..... *506*
figura 15 ..... *507*
figura 16 ..... *511*
figura 17 ..... *512*
figura 18 ..... *516*
figura 19 ..... *521*
figura 20 ..... *525*
figura 21 ..... *533*
figura 22 ..... *537*
figura 23 ..... *540*
figura 24 ..... *544*
figura 25 ..... *547*
figura 26 ..... *550*
figura 27 ..... *554*
figura 28 ..... *559*
figura 29 ..... *562*
figura 30 ..... *563*
figura 31 ..... *567*

figura 32 ..... *570*
figura 33 ..... *574*
figura 34 ..... *578*
figura 35 ..... *582*
figura 36 ..... *588*
figura 37 ..... *591*
figura 38 ..... *592*
figura 39 ..... *596*
figura 40 ..... *600*
figura 41 ..... *602*
figura 42 ..... *606*
figura 43 ..... *610*
figura 44 ..... *610*
figura 45 ..... *614*
figura 46 ..... *617*
figura 47 ..... *621*
figura 48 ..... *628*
figura 49 ..... *631*
figura 50 ..... *634*
figura 51 ..... *638*
figura 52 ..... *641*
figura 53 ..... *645*
figura 54 ..... *656*
figura 55 ..... *659*
figura 56 ..... *661*
figura 57 ..... *665*
figura 58 ..... *667*
figura 59 ..... *670*
figura 60 ..... *677*
figura 61 ..... *681*
figura 62 ..... *685*
figura 63 ..... *689*
figura 64 ..... *698*
figura 65 ..... *702*
figura 66 ..... *705*
figura 67 ..... *709*
figura 68 ..... *720*
figura 69 ..... *724*
figura 70 ..... *737*
figura 71 ..... *740*
figura 72 ..... *744*
figura 73 ..... *751*
figura 74 ..... *755*
figura 75 ..... *763*
figura 76 ..... *764*

ANNEX A L'ESTUDI DESCRIPTIU

INSTRUCCIONS PER A CONTESTAR L'ENQUESTA: Contesta totes les preguntes marcant en el full de respostes l'opció que hages elegit amb llapis del número 2, i sense eixir-te'n del requadre. Si t'equivoques, no podràs rectificar. En cas de dubte, consulta l'enquestador. No has d'escriure en les pàgines on hi ha les preguntes. Únicament en el full de respostes.

La finalitat d'aquesta enquesta és conéixer dades sobre els programes d'ensenyament en valencià. No es tracta d'avaluar aspectes individuals dels enquestats. El tractament de la informació serà sempre confidencial.

GRÀCIES PER LA TEUA COL·LABORACIÓ.

1. Programa educatiu *(la resposta a aquesta pregunta te la dirà el teu professor o l'enquestador)* :
   a) Ensenyament en valencià
   b) Immersió
   c) Incorporació progressiva

2. Quantes assignatures fas aquest curs en valencià (comptant l'assignatura "Valencià") ?
   a) 1 (només Valencià)
   b) 2 (Valencià i una altra)
   c) 3 (Valencià i 2 més)
   d) 4 (Valencià i 3 més)
   e) 5 (Valencià i 4 més)
   f) 6 o més.

3. Quant de temps fa que tens classes en valencià ?
   a) És el primer any.
   b) 2 cursos.
   c) 3 cursos.
   d) 4 cursos
   e) 5 cursos
   f) 6 cursos o més.

4. Quins curs estudies actualment ?
   a) 7è de EGB
   b) 8è de EGB
   c) 1r de BUP
   d) 1r d'ESO
   e) 2n d'ESO
   f) 3r d'ESO

5. Quina edat tens ?
   a) 11 anys o menys
   b) 12 anys
   c) 13 anys
   d) 14 anys
   e) 15 anys
   f) 16 anys o més

6. Sexe : a) Home; b) Dona.

7. Lloc de residència familiar :
   a) Alacant
   b) Mutxamel.
   c) Xixona
   d) Sant Joan
   e) El Campello
   f) Altra població de la comarca.

8. On vas nàixer tu ?
   a) Alacant
   b) Altra població de la comarca de l'Alacantí (Mutxamel, Sant Joan, Xixona, el Campello, Agost...)
   c) Població valencianoparlant de la Comunitat Valenciana
   d) Població castellanoparlant de la Comunitat Valenciana
   e) Catalunya o Illes Balears
   f) Resta d'Espanya o altres llocs.

9. En el cas que no hages nascut a la Comunitat Valenciana, (respostes "e" o "f" de la pregunta anterior) quan de temps fa que has vingut ?
   a) Menys d'1 any.
   b) Entre 1 i 2 anys.
   c) De 3 a 5 anys.
   d) De 6 a 10 anys.
   e) 11 anys o més.

10. On va nàixer el teu pare ?
   a) Alacant
   b) Altra població de la comarca de l'Alacantí (Mutxamel, Sant Joan, Xixona, el Campello, Agost...)
   c) Població valencianoparlant de la Comunitat Valenciana
   d) Població castellanoparlant de la Comunitat Valenciana
   e) Catalunya o Illes Balears
   f) Resta d'Espanya o altres llocs.

11. En què treballa el teu pare ?
   a) No assalariat (aturat, rendista, jubilat, difunt) o treballs de la casa.
   b) Empresari industrial o comercial o director d'empresa. Professió liberal.
   c) Tècnic, quadre mitjà, mestre (de l'administració o l'empresa privada).
   d) Petit empresari o treballador per compte propi, no assalariat.
   e) Administratiu, obrer qualificat, funcionari de l'administració del nivell bàsic.
   f) Obrer sense qualificar. Treballador del camp per compte d'altre.

12. Quin nivell d'estudis té el teu pare ?
   a) Sense estudis.
   b) Primaris.
   c) Secundaris.
   d) Universitaris.

13. El teu pare, sap parlar valencià ?
   a) Molt bé.
   b) Bé.
   c) Regular.
   d) Molt poc.
   e) No en sap.

14. El teu pare, parla valencià habitualment ?
   a) Sempre.
   b) Moltes vegades.
   c) La meitat del temps.
   d) Poques vegades.
   e) Mai.
   f) No en sap.

15. On va nàixer la teua mare ?
   a) Alacant
   b) Altra població de la comarca de l'Alacantí (Mutxamel, Sant Joan, Xixona, el Campello, Agost...)
   c) Població valencianoparlant de la Comunitat Valenciana
   d) Població castellanoparlant de la Comunitat Valenciana
   e) Catalunya o Illes Balears
   f) Resta d'Espanya o altres llocs.

16. En què treballa la teua mare ?
   a) No assalariada (aturada, rendista, jubilada, difunta) o treballs de la casa.
   b) Empresària industrial o comercial o directora d'empresa. Professió liberal.
   c) Tècnica, quadre mitjà, mestra (de l'administració o l'empresa privada).
   d) Petita empresària o treballadora per compte propi, no assalariada.
   e) Administrativa, obrera qualificada, funcionària de l'administració del nivell bàsic.
   f) Obrera sense qualificar. Treballadora del camp per compte d'altre.

17. Quin nivell d'estudis té la teua mare ?
   a) Sense estudis.
   b) Primaris.
   c) Secundaris.
   d) Universitaris.

18. La teua mare, sap parlar valencià ?
   a) Molt bé.
   b) Bé.
   c) Regular.
   d) Molt poc.
   e) No en sap.

19. La teua mare, parla valencià habitualment ?
   a) Sempre.
   b) Moltes vegades.
   c) La meitat del temps.
   d) Poques vegades.
   e) Mai.
   f) No en sap.

20. Quina llengua parlen el teu pare i la teua mare entre ells ?
   a) Els dos sempre (o quasi sempre) en valencià.
   b) Els dos sempre (o quasi sempre) en castellà.
   c) Un sempre en valencià i l'altre sempre en castellà.
   d) Els dos parlen en ocasions en valencià i unes altres ocasions en castellà, aproximadament la meitat del temps.
   e) Parlen una llengua diferent del valencià o el castellà.

21. En quina llengua et parlen a tu els teus pares ?
   a) Els dos, sempre (o quasi sempre) en valencià.
   b) Els dos, sempre (o quasi sempre) en castellà.
   c) Un sempre (o quasi sempre) en castellà i l'altre sempre (o quasi sempre) en valencià.
   d) Els dos mesclen el valencià i el castellà (en ocasions parlen en valencià i en ocasions en castellà).
   e) Una llengua diferent del valencià o el castellà.

22. En quina llengua parles tu als teus pares ?
    a) Als dos, sempre (o quasi sempre) en valencià.
    b) Als dos, sempre (o quasi sempre) en castellà.
    c) A un sempre (o quasi sempre) en castellà i a l'altre sempre (o quasi sempre) en valencià.
    d) Als dos mesclant el castellà i el valencià (en ocasions els parle en valencià i en ocasions en castellà).
    e) Una llengua diferent del valencià o el castellà.

23. En quina llengua parles tu als teus germans i/o germanes ?
    a) Sempre (o quasi sempre) en valencià.
    b) Sempre (o quasi sempre) en castellà.
    c) Algunes vegades en valencià i altres vegades en castellà.
    d) No en tinc.

24. En quina llengua et van ensenyar a parlar ?
    a) Valencià.
    b) Castellà.
    c) Castellà i valencià simultàniament.
    d) En una altra llengua diferent.

25. On t'has ensenyat a parlar valencià ? En cas que siga a més d'un lloc, assenyala el que consideres més important :
    a) Família.
    b) Amics.
    c) Classe.
    d) Carrer.
    e) Altre lloc

26. Sé parlar (jo) valencià ?
    a) Molt bé.
    b) Bé.
    c) Regular.
    d) Molt poc.
    e) No en sé.

27. Sóc capaç d'entendre (jo) el valencià ?
    a) Molt bé.
    b) Bé.
    c) Regular.
    d) Molt poc.
    e) No en sóc capaç.

28. Sé llegir (jo) en valencià ?
    a) Molt bé.
    b) Bé.
    c) Regular.
    d) Molt poc.
    e) No en sé.

29. Sé escriure (jo) en valencià ?
    a) Molt bé.
    b) Bé.
    c) Regular.
    d) Molt poc.
    e) No en sé.

30. Parle (jo) en valencià habitualment ?
    a) Sempre.
    b) Moltes vegades.
    c) La meitat del temps.
    d) Poques vegades.
    e) Mai.
    f) No en sé.

31. Sé parlar (jo) castellà ?
    a) Molt bé.
    b) Bé.
    c) Regular.
    d) Molt poc.
    e) No en sé.

32. Sóc capaç d'entendre (jo) el castellà ?
    a) Molt bé.
    b) Bé.
    c) Regular.
    d) Molt poc.
    e) No en sóc capaç.

33. Sé llegir (jo) en castellà ?
    a) Molt bé.
    b) Bé.
    c) Regular.
    d) Molt poc.
    e) No en sé.

34. Sé escriure (jo) en castellà ?
    a) Molt bé.
    b) Bé.
    c) Regular.
    d) Molt poc.
    e) No en sé.

35. Parle (jo) en castellà habitualment ?
    a) Sempre.
    b) Moltes vegades.
    c) La meitat del temps.
    d) Poques vegades.
    e) Mai.
    f) No en sé.

36. Tu, com et consideres a tu mateix ?
    a) Principalment valencianoparlant.
    b) Principalment castellanoparlant.
    c) Igualment valencianoparlant que castellanoparlant.

37. Al barri o població on vius, quina llengua sents parlar ?
    a) Sempre o quasi sempre en valencià.
    b) Sempre o quasi sempre en castellà.
    c) En castellà o valencià, aproximadament igual.

38. A l'escola o centre de secundària on estudies, quina llengua sents que parlen, entre ells, els teus companys de classe ?
    a) Sempre o quasi sempre en valencià.
    b) Sempre o quasi sempre en castellà.
    c) En castellà o valencià, aproximadament igual.

39. A l'escola o centre de secundària on estudies, en quina llengua et parlen a tu, els teus companys de classe, dins de la classe ?

a) Sempre o quasi sempre en valencià.
b) Sempre o quasi sempre en castellà.
c) En castellà o valencià, aproximadament igual.

40. A l'escola o centre de secundària on estudies, en quina llengua et parlen a tu, els teus companys de classe, fora de classe (al pati, als corredors, etc.) ?

a) Sempre o quasi sempre en valencià.
b) Sempre o quasi sempre en castellà.
c) En castellà o valencià, aproximadament igual.

41. A l'escola o centre de secundària on estudies, en quina llengua parles tu als teus companys de classe, dins de la classe ?

a) Sempre o quasi sempre en valencià.
b) Sempre o quasi sempre en castellà.
c) En castellà o valencià, aproximadament igual.

42. A l'escola o centre de secundària on estudies, en quina llengua parles tu als teus companys de classe, fora de la classe ? (al pati, als corredors, etc.)

a) Sempre o quasi sempre en valencià.
b) Sempre o quasi sempre en castellà.
c) En castellà o valencià, aproximadament igual.

43. A l'escola o centre de secundària on estudies, en quina llengua parles tu als professors del centre, dins de la classe ?

a) Sempre o quasi sempre en valencià.
b) Sempre o quasi sempre en castellà.
c) Si l'assignatura és en valencià, parle en valencià, i si l'assignatura és en castellà, parle en castellà.
d) Si sé que el professor parla en valencià, li parle en valencià, i si sé que el professor parla en castellà, li parle en castellà, independentment de la llengua en què s'imparteix l'assignatura.

44. A l'escola o centre de secundària on estudies, en quina llengua parles tu als professors del centre fora de la classe ? (al pati, als corredors, etc.)

a) Sempre o quasi sempre en valencià.
b) Sempre o quasi sempre en castellà.
c) Si sé que el professor parla en valencià, li parle en valencià, i si no ho sé, o sé que el professor parla en castellà, li parle en castellà.

45. En quina llengua prefereixes parlar habitualment ?

a) Valencià.
b) Castellà.
c) Igual en valencià que en castellà.

46. Quina llengua fas servir habitualment o majoritàriament en despenjar el telèfon per contestar ?

a) Valencià.
b) Castellà.
c) En valencià o en castellà, aproximadament igual.
d) Utilitze una forma neutra (com, per exemple, "Sí ?") que siga igual en valencià que en castellà, de manera que deixe a l'interlocutor triar la llengua.

47. Quina llengua fas servir habitualment o majoritàriament amb els veïns que parlen valencià ?

a) Valencià.
b) Castellà.
c) En valencià o en castellà, aproximadament igual.
d) No en tinc.

48. Quina llengua fas servir habitualment o majoritàriament amb els veïns que parlen castellà ?
a) Valencià.
b) Castellà.
c) En valencià o en castellà, aproximadament igual.
d) No en tinc.

49. Quina llengua fas servir habitualment o majoritàriament quan fas operacions o quan comptes ?
a) Valencià.
b) Castellà.
c) En valencià o en castellà, aproximadament igual.
d) Altra llengua.

50. En quina llengua et vas ensenyar a fer operacions o a comptar ?
a) Valencià.
b) Castellà.
c) En valencià o en castellà, aproximadament igual.
d) Altra llengua.

51. Al teu barri o localitat, en quina llengua acostumes a dirigir-te a un jove de la teua edat que no coneixes ?
a) Valencià.
b) Castellà.
c) En valencià o en castellà, aproximadament igual.
d) Si sospite que és valencianoparlant, en valencià. Si no, en castellà.

52. Al teu barri o localitat, en quina llengua acostumes a dirigir-te a un jove de la teua edat que sí coneixes ?
a) Si parla valencià, en valencià, i si no parla valencià, en castellà.
b) En valencià o en castellà, aproximadament igual.
c) Sempre en valencià.
d) Sempre en castellà.

53. Al teu barri o localitat, en quina llengua sols contestar tu a un jove de la teua edat que no coneixes i que se't dirigeix en valencià ?
a) Valencià.
b) Castellà.
c) En valencià o en castellà, aproximadament igual.

54. Al teu barri o localitat, en quina llengua sols contestar tu a un jove de la teua edat que no coneixes i que se't dirigeix en castellà ?
a) Valencià.
b) Castellà.
c) En valencià o en castellà, aproximadament igual.
d) Si note que és valencianoparlant, en valencià. Si no, en castellà.

55. En una reunió on hi ha alguna persona que no entén el valencià, quina solució et sembla més correcta ?
a) Continuar parlant en valencià, com si res.
b) Continuant parlant en valencià, però molt més a poc a poc, i aclarint-los els dubtes que puguen tenir.
c) Parlar tots en castellà.

56. En una reunió on hi ha castellanoparlants, quina solució et sembla més correcta ?
a) Que tots utilitzen només el valencià.
b) Que cadascú parle la seua llengua habitual.
c) Que tots utilitzen només el castellà.

57. Les revistes que lliges, en quina llengua estan editades ?
- a) Totes en castellà
- b) La majoria, en castellà
- c) La meitat, aproximadament, en castellà i l'altra meitat en valencià.
- d) La majoria, en valencià.
- e) Totes en valencià.

58. Els llibres que lliges, en quina llengua estan editats ?
- a) Tots en castellà
- b) La majoria, en castellà
- c) La meitat, aproximadament, en castellà i l'altra meitat en valencià.
- d) La majoria, en valencià.
- e) Tots en valencià.

59. Els programes de televisió que veus, en quina llengua estan fets ?
- a) Tots en castellà
- b) La majoria, en castellà
- c) La meitat, aproximadament, en castellà i l'altra meitat en valencià.
- d) La majoria, en valencià.
- e) Tots en valencià.

60. Els programes de ràdio que sents, en quina llengua estan fets ?
- a) Tots en castellà
- b) La majoria, en castellà
- c) La meitat, aproximadament, en castellà i l'altra meitat en valencià.
- d) La majoria, en valencià.
- e) Tots en valencià.

61. Per què creus que és important que en els estudis que curses actualment pugues estudiar valencià ? (contesta "a" o "b" segons estigues més d'acord amb una o altra de les dues primeres opcions. Contesta "c" si no estàs en absolut d'acord amb cap de les opcions anteriors) :
- a) Perquè és la llengua d'aquest país.
- b) Perquè considere que és necessària per a trobar faena.
- c) No ho considere important.

62. En quin grau et consideres espanyol ? Indica-ho segons l'escala següent :
- a) Gens; b) Poc; c) A mitges; d) Molt; e) Totalment

63. En quin grau et consideres valencià ? Indica-ho segons l'escala següent :
- a) Gens; b) Poc; c) A mitges; d) Molt; e) Totalment

FINAL DE L'ENQUESTA. GRÀCIES PER LA TEUA COL·LABORACIÓ

figura 1

V6 Sexe by V5 Edat

		V5					
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	11 o menys	12 anys	13 anys	14 anys	15 anys	16 o més	Row Total
V6								
	1	1	0	51	35	7	1	95
Home		.5	.5	61.4	27.9	4.3	.5	47.3%
		1.1%	.0%	53.7%	36.8%	7.4%	1.1%	
		1.1	-.9	-3.1	2.2	1.9	1.1	

```
                +--------+--------+--------+--------+--------+--------+
              2 |     0  |     1  |    79  |    24  |     2  |     0  |   106
  Dona          |    .5  |    .5  |  68.6  |  31.1  |   4.7  |    .5  | 52.7%
                |   .0%  |   .9%  | 74.5%  | 22.6%  |  1.9%  |   .0%  |
                |  -1.1  |    .9  |   3.1  |  -2.2  |  -1.9  |  -1.1  |
                +--------+--------+--------+--------+--------+--------+
         Column       1        1      130       59        9        1      201
          Total     .5%      .5%    64.7%    29.4%     4.5%     .5%   100.0%

     Chi-Square                  Value           DF               Significance
--------------------          -----------        ----              ------------
Pearson                         13.29723           5                  .02075
Likelihood Ratio                14.63971           5                  .01202
Linear-by-Linear                 9.29691           1                  .00230
     Association

                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                   Significance  Lower    Upper
                                                   ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                            .00470     .00294  .00646
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                            .00690     .00477  .00903
Linear-by-Linear               -3.04908
     Association
   One-Tail                                            .00110     .00025  .00195
   Two-Tail                                            .00210     .00092  .00328
Fisher's Exact Test            12.94943
   Two-Tail                                            .00560     .00368  .00752

Minimum Expected Frequency -     .473
Cells with Expected Frequency < 5 -     8 of    12 ( 66.7%)

Number of Missing Observations:  1



- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    V5        Edat
  by V6       Sexe


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
        112.49            10687     95  V6       =  1   Home
         90.70           9614.5    106  V6       =  2   Dona
                                   ---
                                   201  Total

           U             W             Z      2-Tailed P
        3943.5        9614.5       -3.1594        .0016


                          Monte Carlo Significance
                          2-Tailed P =  .0015 ( .0005,  .0025)
                          1-Tailed P =  .0005 ( .0000,  .0011)
```

figura 2

```
V1  Programa educatiu  by  TIP_PAR  Tipus de parella

                    TIP_PAR
            Count   |
           Exp Val |Pares    Parella  Pares
           Row Pct |forans   mixta    autòctons  Row
           Adj Res |       1|       2|       3| Total
V1         --------+--------+--------+--------+
                1  |    39  |    36  |    43  |   118
  PIP               |  29.4  |  36.5  |  52.1  | 59.9%
                    | 33.1%  | 30.5%  | 36.4%  |
                    |   3.2  |   -.2  |  -2.7  |
                    +--------+--------+--------+
                2  |    10  |    23  |    32  |    65
  PIL               |  16.2  |  20.1  |  28.7  | 33.0%
                    | 15.4%  | 35.4%  | 49.2%  |
                    |  -2.2  |    .9  |   1.0  |
```

```
                  +--------+--------+--------+
               3  |     0  |     2  |    12  |    14
  PEV             |   3.5  |   4.3  |   6.2  |  7.1%
                  |   .0%  | 14.3%  | 85.7%  |
                  |  -2.2  |  -1.4  |   3.2  |
                  +--------+--------+--------+
           Column      49       61       87      197
            Total   24.9%    31.0%    44.2%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         18.12806          4                 .00116
Likelihood Ratio                20.88000          4                 .00033
Linear-by-Linear                15.55779          1                 .00008
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00080     .00007  .00153
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00030     .00000  .00075
Linear-by-Linear                 3.94434
      Association
   One-Tail                                          .00010     .00000  .00036
   Two-Tail                                          .00010     .00000  .00036
Fisher's Exact Test             17.63829
   Two-Tail                                          .00100     .00019  .00181

Minimum Expected Frequency -    3.482
Cells with Expected Frequency < 5 -     2 of     9 ( 22.2%)

Number of Missing Observations:  5
```

figura 3

```
POB_PROG  Lloc de residència i programa educatiu  by  TIP_PAR  Tipus de parella

                    TIP_PAR
            Count  |
           Exp Val |Pares    Parella  Pares
           Row Pct |forans   mixta    autòctons  Row
           Adj Res |       1|       2|       3| Total
POB PROG   --------+--------+--------+--------+
               1  |    18  |     6  |     5  |    29
  PIP - Alacant    |   7.4  |   9.0  |  12.5  | 15.8%
                   | 62.1%  | 20.7%  | 17.2%  |
                   |   4.9  |  -1.3  |  -3.1  |
                   +--------+--------+--------+
               2  |    12  |    10  |    11  |    33
  PIP - Mutxamel   |   8.5  |  10.3  |  14.2  | 18.0%
                   | 36.4%  | 30.3%  | 33.3%  |
                   |   1.6  |   -.1  |  -1.3  |
                   +--------+--------+--------+
               3  |     8  |    17  |    26  |    51
  PIP - Xixona     |  13.1  |  15.9  |  22.0  | 27.9%
                   | 15.7%  | 33.3%  | 51.0%  |
                   |  -1.9  |    .4  |   1.3  |
                   +--------+--------+--------+
               4  |     2  |     9  |    11  |    22
  PIL - Alacant    |   5.7  |   6.9  |   9.5  | 12.0%
                   |  9.1%  | 40.9%  | 50.0%  |
                   |  -1.9  |   1.1  |    .7  |
                   +--------+--------+--------+
               5  |     4  |     4  |     6  |    14
  PIL - Mutxamel   |   3.6  |   4.4  |   6.0  |  7.7%
                   | 28.6%  | 28.6%  | 42.9%  |
                   |    .3  |   -.2  |    .0  |
                   +--------+--------+--------+
               6  |     3  |     9  |     8  |    20
  PIL - Xixona     |   5.1  |   6.2  |   8.6  | 10.9%
                   | 15.0%  | 45.0%  | 40.0%  |
                   |  -1.2  |   1.4  |   -.3  |
```

```
                  +--------+--------+--------+
               7  |      0 |      2 |     12 |     14
  PEV - Xixona    |    3.6 |    4.4 |    6.0 |   7.7%
                  |    .0% | 14.3% | 85.7% |
                  |   -2.3 |   -1.4 |    3.3 |
                  +--------+--------+--------+
            Column      47       57       79      183
             Total   25.7%    31.1%    43.2%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                        41.73562         12                  .00004
Likelihood Ratio               42.43086         12                  .00003
Linear-by-Linear               20.34534          1                  .00001
      Association
                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .00000     .00000  .00046
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .00010     .00000  .00036
Linear-by-Linear                4.51058
      Association
   One-Tail                                         .00000     .00000  .00046
   Two-Tail                                         .00000     .00000  .00046
Fisher's Exact Test            38.23586
   Two-Tail                                         .00010     .00000  .00036

Minimum Expected Frequency -    3.596
Cells with Expected Frequency < 5 -     4 of    21 ( 19.0%)

Number of Missing Observations:  19
```

figura 4

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -

      Variable  C_SOCIAL   Classe Social
   By Variable  V1         Programa educatiu

                                Analysis of Variance

                                Sum of         Mean             F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares          Ratio  Prob.

Between Groups             2       31.3695       15.6847       6.1502  .0026
Within Groups            199      507.5068        2.5503
Total                    201      538.8762

                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1         121      5.1529      1.4830      .1348      4.8860  TO      5.4198
Grp 2          67      5.9627      1.8305      .2236      5.5162  TO      6.4092
Grp 3          14      5.9286      1.3135      .3510      5.1702  TO      6.6870

Total         202      5.4752      1.6374      .1152      5.2481  TO      5.7024

GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         2.0000      9.5000
Grp 2         3.0000      9.5000
Grp 3         4.5000      9.5000

TOTAL         2.0000      9.5000

Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      2.9594      2     199         .054
```

```
                - - - - -  O N E W A Y  - - - - -

     Variable  C_SOCIAL   Classe Social
   By Variable  V1         Programa educatiu

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.1292 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49
   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G
                        r r r
                        p p p


                        1 3 2
    Mean      V1
    5.1529    Grp 1
    5.9286    Grp 3
    5.9627    Grp 2     *
```

figura 5

```
                - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  C_SOCIAL   Classe Social
   By Variable  GRUP       Grup-classe

                            Analysis of Variance


                            Sum of         Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares          Ratio  Prob.

Between Groups             7      124.5752       17.7965       8.3333  .0000
Within Groups            194      414.3010        2.1356
Total                    201      538.8762


                - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  C_SOCIAL   Classe Social
   By Variable  GRUP       Grup-classe

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.0333 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 5.37

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G G G G G G
                        r r r r r r r r
                        p p p p p p p p

                        3 2 7 8 5 6 1 4
    Mean      GRUP

    4.4750    Grp 3
    4.6471    Grp 2
    5.1786    Grp 7
    5.3000    Grp 8
    5.5690    Grp 5
    5.7632    Grp 6
    5.9783    Grp 1
    7.1875    Grp 4     * * * * *
```

```
Nota :

Grp 1 : PIL Arbre Blanc
Grp 2 : PIP Arbre Blanc
Grp 3 : PIL Sagrada Família
Grp 4 : PIL Enric Valor
Grp 5 : PIP Enric Valor
Grp 6 : PEV Cristòfol Colom
Grp 7 : PIP Cristòfol Colom
Grp 8 : PIP Eloy Coloma


GRUP  Grup-classe  by  C_SOC_CT  Classe social (categoritzada)

                    C SOC CT
            Count  |
           Exp Val |Treba-   Mitjana  Mitjana  Mitjana
           Row Pct |lladora  baixa             alta -     Row
           Adj Res |       1|       2|       3|alta   4| Total
GRUP       --------+--------+--------+--------+--------+
                1  |     2  |    13  |     7  |     1  |    23
  PIL Arbre Blanc  |   6.3  |  10.5  |   4.3  |   1.9  | 11.4%
                   |  8.7%  | 56.5%  | 30.4%  |  4.3%  |
                   |  -2.1  |   1.1  |   1.5  |   -.7  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                2  |    16  |    15  |     2  |     1  |    34
  PIP Arbre Blanc  |   9.3  |  15.5  |   6.4  |   2.9  | 16.8%
                   | 47.1%  | 44.1%  |  5.9%  |  2.9%  |
                   |   2.8  |   -.2  |  -2.1  |  -1.3  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                3  |    12  |     5  |     3  |     0  |    20
  PIL Sagr. Famil. |   5.4  |   9.1  |   3.8  |   1.7  |  9.9%
                   | 60.0%  | 25.0%  | 15.0%  |   .0%  |
                   |   3.5  |  -1.9  |   -.5  |  -1.4  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                4  |     1  |     7  |     7  |     9  |    24
  PIL E. Valor     |   6.5  |  10.9  |   4.5  |   2.0  | 11.9%
                   |  4.2%  | 29.2%  | 29.2%  | 37.5%  |
                   |  -2.7  |  -1.7  |   1.4  |   5.5  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                5  |     7  |    12  |     7  |     3  |    29
  PIP E. Valor     |   7.9  |  13.2  |   5.5  |   2.4  | 14.4%
                   | 24.1%  | 41.4%  | 24.1%  | 10.3%  |
                   |   -.4  |   -.5  |    .8  |    .4  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                6  |     1  |    12  |     5  |     1  |    19
  PEV C. Colom     |   5.2  |   8.7  |   3.6  |   1.6  |  9.4%
                   |  5.3%  | 63.2%  | 26.3%  |  5.3%  |
                   |  -2.3  |   1.6  |    .9  |   -.5  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                7  |     9  |    14  |     3  |     2  |    28
  PIP C. Colom     |   7.6  |  12.8  |   5.3  |   2.4  | 13.9%
                   | 32.1%  | 50.0%  | 10.7%  |  7.1%  |
                   |    .6  |    .5  |  -1.2  |   -.3  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                8  |     7  |    14  |     4  |     0  |    25
  PIP E. Coloma    |   6.8  |  11.4  |   4.7  |   2.1  | 12.4%
                   | 28.0%  | 56.0%  | 16.0%  |   .0%  |
                   |    .1  |   1.1  |   -.4  |  -1.6  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column      55       92       38       17      202
             Total   27.2%    45.5%    18.8%     8.4%   100.0%


      Chi-Square                  Value           DF               Significance
--------------------          -----------        ----              ------------
Pearson                         68.39059          21                  .00000
Likelihood Ratio                65.08035          21                  .00000
Linear-by-Linear                  .01957           1                  .88875
      Association
                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046
```

```
Linear-by-Linear                  .13989
      Association
   One-Tail                                          .45360     .44078  .46642
   Two-Tail                                          .89190     .88390  .89990
Fisher's Exact Test             56.84445
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046

Minimum Expected Frequency -    1.599
Cells with Expected Frequency < 5 -    13 of    32 ( 40.6%)

Number of Missing Observations:  0
```

figura 6

```
GRUP  Grup-classe  by  V10  Pare: naixement

                   V10
            Count  |                            Altra    Població
           Exp Val |Resta    Població Alacant  població valencia-
           Row Pct |Espanya  castell.          comarca  noparlant Row
           Adj Res |     1  |     2  |     3  |     5  |     6  | Total
GRUP       --------+--------+--------+--------+--------+--------+
                1  |     6  |     0  |     1  |    12  |     3  |    22
  P.I.L. Arbre B.  |   9.0  |    .8  |   3.1  |   7.9  |   1.2  | 39.3%
                   | 27.3%  |   .0%  |  4.5%  | 54.5%  | 13.6%  |
                   |  -1.7  |  -1.2  |  -1.7  |   2.4  |   2.2  |
                   +--------+--------+--------+--------+--------+
                2  |    17  |     2  |     7  |     8  |     0  |    34
  P.I.P. Arbre B.  |  14.0  |   1.2  |   4.9  |  12.1  |   1.8  | 60.7%
                   | 50.0%  |  5.9%  | 20.6%  | 23.5%  |   .0%  |
                   |   1.7  |   1.2  |   1.7  |  -2.4  |  -2.2  |
                   +--------+--------+--------+--------+--------+
            Column      23        2        8       20        3       56
             Total   41.1%     3.6%    14.3%    35.7%     5.4%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF               Significance
--------------------          -----------        ----              ------------
Pearson                         13.61460           4                  .00863
Likelihood Ratio                15.68985           4                  .00346
Linear-by-Linear                 8.70016           1                  .00318
      Association
                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                  Significance  Lower    Upper
                                                  ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00470     .00294  .00646
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00480     .00302  .00658
Linear-by-Linear                -2.94960
      Association
   One-Tail                                          .00160     .00057  .00263
   Two-Tail                                          .00330     .00182  .00478
Fisher's Exact Test             12.31501
   Two-Tail                                          .00660     .00451  .00869


Minimum Expected Frequency -     .786
Cells with Expected Frequency < 5 -     6 of    10 ( 60.0%)
Number of Missing Observations:  1


GRUP  Grup-classe  by  V15  Mare: naixement

                    V15
            Count  |                            Altra    Població
           Exp Val |Resta Es Població Alacant  població valencia-
           Row Pct |panya o   castell          comarca  noparlant Row
           Adj Res |     1  |     2  |     3  |      5 |     6  | Total
GRUP       --------+--------+--------+--------+--------+--------+
                1  |     9  |     1  |     1  |    10  |     2  |    23
  PIL Arbre Blanc  |  10.1  |    .4  |   2.8  |   8.1  |   1.6  | 40.4%
                   | 39.1%  |  4.3%  |  4.3%  | 43.5%  |  8.7%  |
                   |   -.6  |   1.2  |  -1.5  |   1.1  |    .4  |
```

```
                  +--------+--------+--------+--------+--------+
                2 |    16  |     0  |     6  |    10  |     2  |    34
  PIP Arbre Blanc |  14.9  |    .6  |   4.2  |  11.9  |   2.4  | 59.6%
                  | 47.1%  |   .0%  | 17.6%  | 29.4%  |  5.9%  |
                  |    .6  |  -1.2  |   1.5  |  -1.1  |   -.4  |
                  +--------+--------+--------+--------+--------+
            Column      25        1        7       20        4       57
             Total   43.9%     1.8%    12.3%    35.1%     7.0%   100.0%

      Chi-Square                 Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                         4.57916           4                 .33326
Likelihood Ratio                5.19899           4                 .26748
Linear-by-Linear                 .81857           1                 .36560
      Association
                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                  Significance  Lower    Upper
                                                  ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .31780     .30581  .32979
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .33920     .32701  .35139
Linear-by-Linear                -.90475
      Association
   One-Tail                                          .19510     .18489  .20531
   Two-Tail                                          .36020     .34783  .37257
Fisher's Exact Test             4.46966
   Two-Tail                                          .31380     .30185  .32575

Minimum Expected Frequency -     .404
Cells with Expected Frequency < 5 -     6 of    10 ( 60.0%)

Number of Missing Observations:  0
```

figura 7

```
- - - - - Wilcoxon Matched-Pairs Signed-Ranks Test

     V13       Pare: coneixement del català
with V18       Mare: coneixement del català

      Mean Rank     Sum of Ranks  Cases

          65.44           5300.5     81  - Ranks (V18 LT V13)
          52.01           2080.5     40  + Ranks (V18 GT V13)
                                     79  0 Ties  (V18 EQ V13)
                                    ---
                                    200    Total

         Z =   -4.2715            2-Tailed P =  .0000

                            Monte Carlo Significance
                            2-Tailed P =  .0000 ( .0000,  .0005)
                            1-Tailed P =  .0000 ( .0000,  .0005)
```

figura 8

```
- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

               ALACANT

     V13       Pare: coneixement del català
  by V1        Programa educatiu

     Mean Rank    Sum of Ranks  Cases
         21.63           649.0     30  V1       =  1   PIP
         33.14           729.0     22  V1       =  2   PIL
                                   --
                                   52  Total
```

```
           U             W             Z      2-Tailed P
         184.0         649.0       -2.7653        .0057

                            Monte Carlo Significance
                            2-Tailed P =  .0058 ( .0038,  .0078)
                            1-Tailed P =  .0034 ( .0019,  .0049)

- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

              ALACANT

    V18       Mare: coneixement del català
  by V1       Programa educatiu

    Mean Rank    Sum of Ranks  Cases
        23.00           690.0     30  V1       =  1   PIP
        31.27           688.0     22  V1       =  2   PIL
                                  --
                                  52  Total
           U             W             Z      2-Tailed P
         225.0         690.0       -1.9964        .0459

                            Monte Carlo Significance
                            2-Tailed P =  .0470 ( .0415,  .0525)
                            1-Tailed P =  .0240 ( .0201,  .0279)
```

figura 9

```
V1_2G  by  V13  Pare: coneixement català
Controlling for..
V7  Lloc residència  Value = 3  Xixona


                    V13
            Count  |
           Exp Val |No en    Molt poc Regular  Bé       Molt bé
           Row Pct |sap                                            Row
           Adj Res |     1  |     2  |     3  |     4  |     5  | Total
V1_2G      --------+--------+--------+--------+--------+--------+
                1  |     5  |     7  |     9  |    24  |    28  |    73
  PIL i PIP        |   4.2  |   5.9  |   8.4  |  29.4  |  25.2  | 83.9%
                   |  6.8%  |  9.6%  | 12.3%  | 32.9%  | 38.4%  |
                   |   1.0  |   1.2  |    .6  |  -3.2  |   1.7  |
                   +--------+--------+--------+--------+--------+
                2  |     0  |     0  |     1  |    11  |     2  |    14
  PEV              |    .8  |   1.1  |   1.6  |   5.6  |   4.8  | 16.1%
                   |   .0%  |   .0%  |  7.1%  | 78.6%  | 14.3%  |
                   |  -1.0  |  -1.2  |   -.6  |   3.2  |  -1.7  |
                   +--------+--------+--------+--------+--------+
            Column       5        7       10       35       30       87
             Total    5.7%     8.0%    11.5%    40.2%    34.5%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF               Significance
--------------------          -----------        ----              ------------
Pearson                         10.64698           4                  .03083
Likelihood Ratio                11.99578           4                  .01738
Linear-by-Linear                  .39156           1                  .53148
      Association
                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                  Significance  Lower    Upper
                                                  ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .03020     .02579  .03461
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .01480     .01169  .01791
Linear-by-Linear                  .62575
      Association
   One-Tail                                          .31820     .30620  .33020
   Two-Tail                                          .61670     .60418  .62922
Fisher's Exact Test              8.30855
   Two-Tail                                          .04600     .04060  .05140

Minimum Expected Frequency -     .805
Cells with Expected Frequency < 5 -     5 of    10 ( 50.0%)
```

```
V1_2G  by  V18  Mare: coneixement català
Controlling for..
V7  Lloc residència  Value = 3  Xixona

                    V18
            Count   |
           Exp Val  |No en    Molt poc Regular  Bé       Molt bé
           Row Pct  |sap                                        Row
           Adj Res  |     1   |     2   |     3   |     4   |     5   | Total
V1_2G      ---------+---------+---------+---------+---------+---------+
               1    |    16   |     8   |     7   |    18   |    25   |    74
  PIL i PIP         |  13.5   |   6.7   |   7.6   |  22.7   |  23.5   | 84.1%
                    | 21.6%   | 10.8%   |  9.5%   | 24.3%   | 33.8%   |
                    |   1.9   |   1.3   |   -.5   |  -3.0   |    .9   |
                    +---------+---------+---------+---------+---------+
               2    |     0   |     0   |     2   |     9   |     3   |    14
  PEV               |   2.5   |   1.3   |   1.4   |   4.3   |   4.5   | 15.9%
                    |   .0%   |   .0%   | 14.3%   | 64.3%   | 21.4%   |
                    |  -1.9   |  -1.3   |    .5   |   3.0   |   -.9   |
                    +---------+---------+---------+---------+---------+
            Column      16        8        9       27       28       88
             Total   18.2%     9.1%    10.2%    30.7%    31.8%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------

Pearson                          11.50089          4                 .02148
Likelihood Ratio                 14.14158          4                 .00686
Linear-by-Linear                  2.58939          1                 .10758
      Association
                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                  Significance  Lower    Upper
                                                  ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                           .01580     .01259  .01901
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                           .00720     .00502  .00938
Linear-by-Linear                  1.60916
      Association
   One-Tail                                           .06180     .05560  .06800
   Two-Tail                                           .11580     .10756  .12404
Fisher's Exact Test              10.21853
   Two-Tail                                           .01750     .01412  .02088

Minimum Expected Frequency -    1.273
Cells with Expected Frequency < 5 -     5 of    10 ( 50.0%)
```

figura 10

```
- - - - - Wilcoxon Matched-Pairs Signed-Ranks Test

     V14       Pare: ús del català
with V19       Mare: ús del català


      Mean Rank     Sum of Ranks  Cases

          54.07          3406.5     63  - Ranks (V19 LT V14)
          45.91          1744.5     38  + Ranks (V19 GT V14)
                                    97  0 Ties  (V19 EQ V14)
                                   ---
                                   198    Total

         Z =   -2.8740            2-Tailed P =  .0041

                          Monte Carlo Significance
                          2-Tailed P =  .0040 ( .0017,  .0063)
                          1-Tailed P =  .0016 ( .0006,  .0026)
```

figura 11

```
- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

    V14       Pare: ús del català
  by V1       Programa educatiu

     Mean Rank    Cases

         88.46      118   V1 = 1   PIP
        108.08       66   V1 = 2   PIL
        152.11       14   V1 = 3   PEV
                    ---
                    198   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
    18.8538           2         .0001

              Monte Carlo Significance
                .0000 ( .0000,  .0005)


- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

    V19       Mare: ús del català
  by V1       Programa educatiu

     Mean Rank    Cases

         92.14      121   V1 = 1   PIP
        104.76       67   V1 = 2   PIL
        166.79       14   V1 = 3   PEV
                    ---
                    202   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
    22.6713           2         .0000


              Monte Carlo Significance
                .0000 ( .0000,  .0005)
```

figura 12

```
- - -  S P E A R M A N   C O R R E L A T I O N   C O E F F I C I E N T S  - - -


TIP PAR2        .6044
             N(  181)
             Sig .000

TIP_PAR3        .6063      .8325
             N(  181)   N(  184)
             Sig .000   Sig .000

              TIP_PAR   TIP_PAR2

(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)


TIP_PAR2 = Tipus de parella (segons la competència lingüística)

TIP_PAR3 = Tipus de parella (segons l'ús de la llengua)
```

figura 13

TIP PAR Tipus de parella (segons l'origen) by V7 Lloc residència

		V7			
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Alacant	Mutxamel	Xixona	Row Total
TIP PAR		1	2	3	
1 Pares forans		20	16	11	47
		13.1	12.1	21.8	25.7%
		42.6%	34.0%	23.4%	
		2.6	1.5	-3.7	
2 Parella mixta		15	14	28	57
		15.9	14.6	26.5	31.1%
		26.3%	24.6%	49.1%	
		-.3	-.2	.5	
3 Pares autòctons		16	17	46	79
		22.0	20.3	36.7	43.2%
		20.3%	21.5%	58.2%	
		-2.0	-1.1	2.8	
Column Total		51	47	85	183
		27.9%	25.7%	46.4%	100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	14.99124	4	.00472
Likelihood Ratio	15.59814	4	.00361
Linear-by-Linear Association	12.73535	1	.00036

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00350	.00198	.00502
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00320	.00175	.00465
Linear-by-Linear Association	3.56866			
One-Tail		.00020	.00000	.00056
Two-Tail		.00030	.00000	.00075
Fisher's Exact Test	15.37193			
Two-Tail		.00290	.00151	.00429

Minimum Expected Frequency - 12.071

Number of Missing Observations: 5

TIP_PAR2 Tipus de parella (segons la competència lingüística) by V7 Lloc de residència

		V7			
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Alacant	Mutxamel	Xixona	Row Total
TIP PAR2		1	2	3	
1 castellanoparlant		27	15	14	56
		15.7	14.2	26.2	30.1%
		48.2%	26.8%	25.0%	
		4.0	.3	-3.9	
2 mixta		17	15	27	59
		16.5	14.9	27.6	31.7%
		28.8%	25.4%	45.8%	
		.2	.0	-.2	
3 catalanoparlant		8	17	46	71
		19.8	17.9	33.2	38.2%
		11.3%	23.9%	64.8%	
		-4.0	-.3	3.9	
Column Total		52	47	87	186
		28.0%	25.3%	46.8%	100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	26.02515	4	.00003
Likelihood Ratio	27.26876	4	.00002
Linear-by-Linear Association	25.77969	1	.00000

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	5.07737		
One-Tail	.00000	.00000	.00046
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Fisher's Exact Test	26.69781		
Two-Tail	.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - 14.151

Number of Missing Observations: 2

TIP_PAR3 Tipus de parella (segos l'ús de la llengua) by V7 Lloc de residència

TIP_PAR3	V7 Alacant	Mutxamel	Xixona	Row Total
1 castellanoparlant	37	23	22	82
	22.7	20.9	38.3	44.6%
	45.1%	28.0%	26.8%	
	4.7	.7	-4.9	
2 mixta	10	11	22	43
	11.9	11.0	20.1	23.4%
	23.3%	25.6%	51.2%	
	-.7	.0	.7	
3 catalanoparlant	4	13	42	59
	16.4	15.1	27.6	32.1%
	6.8%	22.0%	71.2%	
	-4.4	-.7	4.6	
Column Total	51 27.7%	47 25.5%	86 46.7%	184 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	33.76727	4	.00000
Likelihood Ratio	36.67503	4	.00000
Linear-by-Linear Association	33.46097	1	.00000

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	5.78455		
One-Tail	.00000	.00000	.00046
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Fisher's Exact Test	35.58251		
Two-Tail	.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - 10.984

Number of Missing Observations: 4

figura 14

V1 Programa educatiu by V24 Primera llengua

		V24			
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Altra llengua	Castellà	Català i Castellà	Català	Row Total
V1						
	1	2	75	32	12	121
PIP		1.2	61.1	33.5	25.2	59.9%
		1.7%	62.0%	26.4%	9.9%	
		1.2	4.0	-.5	-4.7	
	2	0	27	24	16	67
PIL		.7	33.8	18.6	13.9	33.2%
		.0%	40.3%	35.8%	23.9%	
		-1.0	-2.0	1.8	.8	
	3	0	0	0	14	14
PEV		.1	7.1	3.9	2.9	6.9%
		.0%	.0%	.0%	100.0%	
		-.4	-3.9	-2.4	7.6	
	Column Total	2 1.0%	102 50.5%	56 27.7%	42 20.8%	202 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	67.92135	6	.00000
Likelihood Ratio	60.54462	6	.00000
Linear-by-Linear Association	43.21915	1	.00000

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	6.57413			
One-Tail		.00000	.00000	.00046
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Fisher's Exact Test	53.97079			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - .139
Cells with Expected Frequency < 5 - 5 of 12 (41.7%)

Number of Missing Observations: 0

figura 15

POB_PROG Lloc de residència i programa educatiu by V24 Primera llengua

		V24			
	Count / Exp Val / Row Pct / Col Pct / Adj Res	Altra llengua	Castellà	Català i cast.	Català	Row Total
POB PROG						
	1	1	24	5	0	30
PIP - Alacant		.3	15.2	8.3	6.2	16.0%
		3.3%	80.0%	16.7%	.0%	
		50.0%	25.3%	9.6%	.0%	
		1.3	3.5	-1.5	-3.1	

2	0	25	5	3	33
PIP - Mutxamel	.4	16.7	9.1	6.8	17.6%
	.0%	75.8%	15.2%	9.1%	
	.0%	26.3%	9.6%	7.7%	
	-.7	3.2	-1.8	-1.8	
3	1	23	20	9	53
PIP - Xixona	.6	26.8	14.7	11.0	28.2%
	1.9%	43.4%	37.7%	17.0%	
	50.0%	24.2%	38.5%	23.1%	
	.7	-1.2	1.9	-.8	
4	0	6	12	4	22
PIL - Alacant	.2	11.1	6.1	4.6	11.7%
	.0%	27.3%	54.5%	18.2%	
	.0%	6.3%	23.1%	10.3%	
	-.5	-2.3	3.0	-.3	
5	0	6	4	5	15
PIL - Mutxamel	.2	7.6	4.1	3.1	8.0%
	.0%	40.0%	26.7%	33.3%	
	.0%	6.3%	7.7%	12.8%	
	-.4	-.9	-.1	1.3	
6	0	11	6	4	21
PIL - Xixona	.2	10.6	5.8	4.4	11.2%
	.0%	52.4%	28.6%	19.0%	
	.0%	11.6%	11.5%	10.3%	
	-.5	.2	.1	-.2	
7	0	0	0	14	14
PEV - Xixona	.1	7.1	3.9	2.9	7.4%
	.0%	.0%	.0%	100.0%	
	.0%	.0%	.0%	35.9%	
	-.4	-3.9	-2.4	7.6	
Column Total	2 1.1%	95 50.5%	52 27.7%	39 20.7%	188 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	89.66323	18	.00000
Likelihood Ratio	85.53934	18	.00000
Linear-by-Linear Association	41.71696	1	.00000

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	6.45887			
One-Tail		.00000	.00000	.00046
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Fisher's Exact Test	76.36235			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - .149
Cells with Expected Frequency < 5 - 13 of 28 (46.4%)

Number of Missing Observations: 14

figura 16

```
- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

    V24       Primera llengua
 by POB_PROG  Lloc de residència i programa educatiu

     Mean Rank    Cases

         60.63       30   POB PROG = 1   PIP - Alacant
         71.95       33   POB PROG = 2   PIP - Mutxamel
         97.03       53   POB PROG = 3   PIP - Xixona
        111.73       22   POB_PROG = 4   PIL - Alacant
        109.27       15   POB_PROG = 5   PIL - Mutxamel
         93.67       21   POB_PROG = 6   PIL - Xixona
        169.00       14   POB_PROG = 7   PEV - Xixona
                    ---
                    188   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
    55.8410           6         .0000

             Monte Carlo Significance
               .0000 ( .0000,  .0005)
```

figura 17

```
TIPA2PRO  Tipus de parella (competència lingüística i programa educatiu) by V24 Primera
          llengua

                    V24
            Count   |
           Exp Val  |Castellà Català i Català
           Row Pct  |          Castellà            Row
           Adj Res  |     2   |     3   |     4   | Total
TIPA2PRO   ---------+---------+---------+---------+
                 1  |    38   |     2   |     0   |    40
  Castellà-PIP      |  20.2   |  11.3   |   8.5   | 20.2%
                    | 95.0%   |  5.0%   |   .0%   |
                    |   6.3   |  -3.7   |  -3.7   |
                    +---------+---------+---------+
                 2  |    25   |    11   |     0   |    36
  Mixta-PIP         |  18.2   |  10.2   |   7.6   | 18.2%
                    | 69.4%   | 30.6%   |   .0%   |
                    |   2.5   |    .3   |  -3.4   |
                    +---------+---------+---------+
                 3  |    11   |    19   |    12   |    42
  Català-PIP        |  21.2   |  11.9   |   8.9   | 21.2%
                    | 26.2%   | 45.2%   | 28.6%   |
                    |  -3.6   |   2.7   |   1.3   |
                    +---------+---------+---------+
                 4  |    12   |     4   |     0   |    16
  Castellà-PIL      |   8.1   |   4.5   |   3.4   |  8.1%
                    | 75.0%   | 25.0%   |   .0%   |
                    |   2.0   |   -.3   |  -2.2   |
                    +---------+---------+---------+
                 5  |    12   |    11   |     5   |    28
  Mixta-PIL         |  14.1   |   7.9   |   5.9   | 14.1%
                    | 42.9%   | 39.3%   | 17.9%   |
                    |   -.9   |   1.4   |   -.5   |
                    +---------+---------+---------+
                 6  |     2   |     9   |    11   |    22
  Català-PIL        |  11.1   |   6.2   |   4.7   | 11.1%
                    |  9.1%   | 40.9%   | 50.0%   |
                    |  -4.1   |   1.4   |   3.5   |
                    +---------+---------+---------+
                 8  |     0   |     0   |     3   |     3
  Mixta-PEV         |   1.5   |    .8   |    .6   |  1.5%
                    |   .0%   |   .0%   |100.0%   |
                    |  -1.8   |  -1.1   |   3.4   |
                    +---------+---------+---------+
                 9  |     0   |     0   |    11   |    11
  Català-PEV        |   5.6   |   3.1   |   2.3   |  5.6%
                    |   .0%   |   .0%   |100.0%   |
                    |  -3.4   |  -2.1   |   6.6   |
```

```
                  +--------+--------+--------+
           Column     100       56       42      198
            Total   50.5%    28.3%    21.2%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------         -----------       ----             ------------
Pearson                       128.68188         14                 .00000
Likelihood Ratio              141.39298         14                 .00000
Linear-by-Linear               76.22911          1                 .00000
      Association


                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .00000     .00000  .00046
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .00000     .00000  .00046
Linear-by-Linear                8.73093
      Association
   One-Tail                                         .00000     .00000  .00046
   Two-Tail                                         .00000     .00000  .00046
Fisher's Exact Test            122.6528
   Two-Tail                                         .00000     .00000  .00046

Minimum Expected Frequency -     .636
Cells with Expected Frequency < 5 -     8 of    24 ( 33.3%)

Number of Missing Observations:  2
```

figura 18

```
TIPA2PRO  Tipus de parella (competència lingüística i programa educatiu) by V24  Primera
          llengua
Controlling for..
V7  Lloc residència  Value = 1  Alacant

                    V24
            Count  |
           Exp Val |Castellà Català i Català
           Row Pct |         Castellà            Row
           Adj Res |     2  |     3  |     4  | Total
TIPA2PRO   --------+--------+--------+--------+
                1  |    16  |     2  |     0  |    18
  Castellà-PIP     |  10.6  |   6.0  |   1.4  | 35.3%
                   | 88.9%  | 11.1%  |   .0%  |
                   |   3.2  |  -2.5  |  -1.5  |
                   +--------+--------+--------+
                2  |     7  |     1  |     0  |     8
  Mixta-PIP        |   4.7  |   2.7  |    .6  | 15.7%
                   | 87.5%  | 12.5%  |   .0%  |
                   |   1.8  |  -1.4  |   -.9  |
                   +--------+--------+--------+
                3  |     1  |     2  |     0  |     3
  Català-PIP       |   1.8  |   1.0  |    .2  |  5.9%
                   | 33.3%  | 66.7%  |   .0%  |
                   |   -.9  |   1.3  |   -.5  |
                   +--------+--------+--------+
                4  |     4  |     4  |     0  |     8
  Castellà-PIL     |   4.7  |   2.7  |    .6  | 15.7%
                   | 50.0%  | 50.0%  |   .0%  |
                   |   -.6  |   1.1  |   -.9  |
                   +--------+--------+--------+
                5  |     2  |     4  |     3  |     9
  Mixta-PIL        |   5.3  |   3.0  |    .7  | 17.6%
                   | 22.2%  | 44.4%  | 33.3%  |
                   |  -2.5  |    .8  |   3.1  |
                   +--------+--------+--------+
                6  |     0  |     4  |     1  |     5
  Català-PIL       |   2.9  |   1.7  |    .4  |  9.8%
                   |   .0%  | 80.0%  | 20.0%  |
                   |  -2.8  |   2.3  |   1.1  |
```

```
                  +--------+--------+--------+
           Column      30       17        4       51
            Total   58.8%    33.3%     7.8%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                         29.58750          10                 .00100
Likelihood Ratio                31.95960          10                 .00041
Linear-by-Linear                21.12901           1                 .00000
      Association
                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                  Significance  Lower    Upper
                                                  ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                           .00120     .00031  .00209
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                           .00030     .00000  .00075
Linear-by-Linear                 4.59663
      Association
   One-Tail                                           .00000     .00000  .00046
   Two-Tail                                           .00000     .00000  .00046
Fisher's Exact Test             26.17555
   Two-Tail                                           .00020     .00000  .00056

Minimum Expected Frequency -     .235
Cells with Expected Frequency < 5 -    15 of    18 ( 83.3%)



TIPA2PRO  Tipus de parella (competència lingüística i programa educatiu) by V24  Primera
          llengua
Controlling for..
V7  Lloc residència  Value = 2  Mutxamel

                    V24
            Count  |
           Exp Val |Castellà Català i Català
           Row Pct |         Castellà            Row
           Adj Res |     2  |     3  |     4  | Total
TIPA2PRO   --------+--------+--------+--------+
                1  |    11  |     0  |     0  |    11
  Castellà-PIP     |   7.0  |   2.1  |   1.9  | 23.4%
                   |100.0%  |   .0%  |   .0%  |
                   |   2.9  |  -1.8  |  -1.7  |
                   +--------+--------+--------+
                2  |     9  |     3  |     0  |    12
  Mixta-PIP        |   7.7  |   2.3  |   2.0  | 25.5%
                   | 75.0%  | 25.0%  |   .0%  |
                   |    .9  |    .6  |  -1.8  |
                   +--------+--------+--------+
                3  |     5  |     2  |     3  |    10
  Català-PIP       |   6.4  |   1.9  |   1.7  | 21.3%
                   | 50.0%  | 20.0%  | 30.0%  |
                   |  -1.0  |    .1  |   1.2  |
                   +--------+--------+--------+
                4  |     4  |     0  |     0  |     4
  Castellà-PIL     |   2.6  |    .8  |    .7  |  8.5%
                   |100.0%  |   .0%  |   .0%  |
                   |   1.6  |  -1.0  |   -.9  |
                   +--------+--------+--------+
                5  |     1  |     2  |     0  |     3
  Mixta-PIL        |   1.9  |    .6  |    .5  |  6.4%
                   | 33.3%  | 66.7%  |   .0%  |
                   |  -1.1  |   2.2  |   -.8  |
                   +--------+--------+--------+
                6  |     0  |     2  |     5  |     7
  Català-PIL       |   4.5  |   1.3  |   1.2  | 14.9%
                   |   .0%  | 28.6%  | 71.4%  |
                   |  -3.8  |    .7  |   4.2  |
                   +--------+--------+--------+
           Column      30        9        8       47
            Total   63.8%    19.1%    17.0%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                         33.73618          10                 .00020
Likelihood Ratio                38.73696          10                 .00003
Linear-by-Linear                18.34874           1                 .00002
      Association
```

```
                                                        Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                   Significance  Lower    Upper
                                                   ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                            .00010     .00000  .00036
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                            .00000     .00000  .00046
Linear-by-Linear                  4.28354
      Association
   One-Tail                                            .00010     .00000  .00036
   Two-Tail                                            .00010     .00000  .00036
Fisher's Exact Test              28.19057
   Two-Tail                                            .00000     .00000  .00046

Minimum Expected Frequency -     .511
Cells with Expected Frequency < 5 -    15 of    18 ( 83.3%)



TIPA2PRO  Tipus de parella (competència lingüística i programa educatiu) by V24 Primera
          llengua
Controlling for..
V7  Lloc residència  Value = 3  Xixona

                    V24
            Count  |
           Exp Val |Castellà Català i Català
           Row Pct |          Castellà            Row
           Adj Res |     2  |     3  |     4  | Total
TIPA2PRO   --------+--------+--------+--------+
                1  |    10  |     0  |     0  |    10
  Castellà-PIP     |   3.8  |   3.0  |   3.1  | 11.6%
                   |100.0%  |   .0%  |   .0%  |
                   |   4.3  |  -2.2  |  -2.3  |
                   +--------+--------+--------+
                2  |     7  |     6  |     0  |    13
  Mixta-PIP        |   5.0  |   3.9  |   4.1  | 15.1%
                   | 53.8%  | 46.2%  |   .0%  |
                   |   1.2  |   1.4  |  -2.6  |
                   +--------+--------+--------+
                3  |     5  |    14  |     9  |    28
  Català-PIP       |  10.7  |   8.5  |   8.8  | 32.6%
                   | 17.9%  | 50.0%  | 32.1%  |
                   |  -2.7  |   2.8  |    .1  |
                   +--------+--------+--------+
                4  |     3  |     0  |     0  |     3
  Castellà-PIL     |   1.2  |    .9  |    .9  |  3.5%
                   |100.0%  |   .0%  |   .0%  |
                   |   2.2  |  -1.2  |  -1.2  |
                   +--------+--------+--------+
                5  |     6  |     5  |     0  |    11
  Mixta-PIL        |   4.2  |   3.3  |   3.5  | 12.8%
                   | 54.5%  | 45.5%  |   .0%  |
                   |   1.2  |   1.2  |  -2.4  |
                   +--------+--------+--------+
                6  |     2  |     1  |     4  |     7
  Català-PIL       |   2.7  |   2.1  |   2.2  |  8.1%
                   | 28.6%  | 14.3%  | 57.1%  |
                   |   -.6  |  -1.0  |   1.5  |
                   +--------+--------+--------+
                8  |     0  |     0  |     3  |     3
  Mixta-PEV        |   1.2  |    .9  |    .9  |  3.5%
                   |   .0%  |   .0%  |100.0%  |
                   |  -1.4  |  -1.2  |   2.6  |
                   +--------+--------+--------+
                9  |     0  |     0  |    11  |    11
  Català-PEV       |   4.2  |   3.3  |   3.5  | 12.8%
                   |   .0%  |   .0%  |100.0%  |
                   |  -2.8  |  -2.3  |   5.2  |
                   +--------+--------+--------+
            Column      33       26       27       86
             Total   38.4%    30.2%    31.4%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                         71.43750          14                 .00000
Likelihood Ratio                84.43377          14                 .00000
Linear-by-Linear                29.92182           1                 .00000
      Association
```

```
                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .00000     .00000  .00046
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .00000     .00000  .00046
Linear-by-Linear                 5.47008
      Association
   One-Tail                                         .00000     .00000  .00046
   Two-Tail                                         .00000     .00000  .00046
Fisher's Exact Test             64.09082
   Two-Tail                                         .00000     .00000  .00046

Minimum Expected Frequency -     .907
Cells with Expected Frequency < 5 -    21 of    24 ( 87.5%)

Number of Missing Observations:  2
```

figura 19

BIBLIOTECA VIRTUAL

```
V1  Programa educatiu  by  CANV_ADS  Canvi d'adscripció lingüística


                    CANV_ADS
            Count  |
           Exp Val |cast.->  bil. ->  bil. ->  cat.->   sense
           Row Pct |bil. o   cast.    cat.     bil.     canvis     Row
           Adj Res |cat.   1|       2|       3|       4|       5| Total
V1         --------+--------+--------+--------+--------+--------+
                1  |    11  |    12  |     2  |     6  |    90  |   121
  PIP              |  14.4  |   7.8  |   5.4  |   7.2  |  86.3  | 59.9%
                   |  9.1%  |  9.9%  |  1.7%  |  5.0%  | 74.4%  |
                   |  -1.5  |   2.5  |  -2.4  |   -.7  |   1.2  |
                   +--------+--------+--------+--------+--------+
                2  |    13  |     1  |     7  |     6  |    40  |    67
  PIL              |   8.0  |   4.3  |   3.0  |   4.0  |  47.8  | 33.2%
                   | 19.4%  |  1.5%  | 10.4%  |  9.0%  | 59.7%  |
                   |   2.3  |  -2.0  |   2.9  |   1.3  |  -2.6  |
                   +--------+--------+--------+--------+--------+
                3  |     0  |     0  |     0  |     0  |    14  |    14
  PEV              |   1.7  |    .9  |    .6  |    .8  |  10.0  |  6.9%
                   |   .0%  |   .0%  |   .0%  |   .0%  |100.0%  |
                   |  -1.4  |  -1.0  |   -.8  |  -1.0  |   2.5  |
                   +--------+--------+--------+--------+--------+
            Column      24       13        9       12      144      202
             Total   11.9%     6.4%     4.5%     5.9%    71.3%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF               Significance
--------------------          -----------        ----              ------------
Pearson                         24.62335           8                  .00180
Likelihood Ratio                27.97452           8                  .00048
Linear-by-Linear                  .04185           1                  .83791
      Association

                                                    Monte Carlo Estimate

                                                                 99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .00360     .00206  .00514
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .00030     .00000  .00075
Linear-by-Linear                  .20457
      Association
   One-Tail                                         .44120     .42841  .45399
   Two-Tail                                         .84010     .83066  .84954
Fisher's Exact Test             20.67817
   Two-Tail                                         .00340     .00190  .00490
```

```
Minimum Expected Frequency -     .624
Cells with Expected Frequency < 5 -     7 of    15 ( 46.7%)

Number of Missing Observations:  0
```

figura 20

```
- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

    V27 3V    Comprensió oral català
  by V1 BIS    Programa educatiu ampliat

     Mean Rank    Cases

        100.22       88   V1_BIS = 1   PIP bàsic
        102.97       33   V1_BIS = 2   PIP bilingüe
        101.52       67   V1_BIS = 3   PIL
        106.00       14   V1_BIS = 4   PEV
                    ---
                    202   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
     1.1451           3         .7662

              Monte Carlo Significance
                .7424 ( .7311,  .7537)


- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

    V32_3V    Comprensió oral castellà
  by V1_BIS    Programa educatiu ampliat

     Mean Rank    Cases

        101.00       88   V1 BIS = 1   PIP bàsic
        101.00       33   V1 BIS = 2   PIP bilingüe
        101.00       66   V1_BIS = 3   PIL
        101.00       14   V1_BIS = 4   PEV
                    ---
                    201   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
      .0000           3        1.0000

Exact results are provided instead of Monte Carlo for this test.

                   Exact Significance
                             1.0000
                    Point Probability
                             1.0000
```

figura 21

```
- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

    V26 3V    Expressió oral català
  by V1 BIS    Programa educatiu ampliat

     Mean Rank    Cases

         90.56       88   V1_BIS = 1   PIP bàsic
        107.50       33   V1_BIS = 2   PIP bilingüe
        109.16       67   V1_BIS = 3   PIL
        119.50       14   V1 BIS = 4   PEV
                    ---
                    202   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
    13.3961           3         .0039
```

```
              Monte Carlo Significance
                .0032 ( .0017,  .0047)


- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

     V31 3V    Expressió oral castellà
  by V1 BIS    Programa educatiu ampliat

      Mean Rank    Cases

         100.86       88   V1_BIS = 1   PIP bàsic
         102.00       33   V1_BIS = 2   PIP bilingüe
         100.48       66   V1_BIS = 3   PIL
         102.00       14   V1_BIS = 4   PEV
                     ---
                     201   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
      .6681           3         .8807

              Monte Carlo Significance
               1.0000 ( .9995, 1.0000)


V1_BIS  Programa educatiu ampliat  by  V26_3V  Expressió oral català

                    V26_3V
            Count  |
           Exp Val |no en sé regular  bé o
           Row Pct |o molt            molt bé    Row
           Adj Res |poc    1|       2|       3| Total
V1 BIS     --------+--------+--------+--------+
                1  |     4  |    21  |    63  |    88
  PIP bàsic        |   1.7  |  13.9  |  72.3  | 43.6%
                   |  4.5%  | 23.9%  | 71.6%  |
                   |   2.3  |   2.7  |  -3.5  |
                   +--------+--------+--------+
                2  |     0  |     4  |    29  |    33
  PIP bilingüe     |    .7  |   5.2  |  27.1  | 16.3%
                   |   .0%  | 12.1%  | 87.9%  |
                   |   -.9  |   -.6  |    .9  |
                   +--------+--------+--------+
                3  |     0  |     7  |    60  |    67
  PIL              |   1.3  |  10.6  |  55.1  | 33.2%
                   |   .0%  | 10.4%  | 89.6%  |
                   |  -1.4  |  -1.5  |   1.9  |
                   +--------+--------+--------+
                4  |     0  |     0  |    14  |    14
  PEV              |    .3  |   2.2  |  11.5  |  6.9%
                   |   .0%  |   .0%  |100.0%  |
                   |   -.6  |  -1.7  |   1.8  |
                   +--------+--------+--------+
            Column       4       32      166      202
             Total    2.0%    15.8%    82.2%   100.0%


      Chi-Square                  Value           DF               Significance
--------------------          -----------        ----              ------------
Pearson                         14.80850           6                  .02180
Likelihood Ratio                18.20604           6                  .00574
Linear-by-Linear                13.01401           1                  .00031
      Association
                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .02850     .02421  .03279
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00460     .00286  .00634
Linear-by-Linear                 3.60749
      Association
   One-Tail                                          .00000     .00000  .00046
   Two-Tail                                          .00020     .00000  .00056
Fisher's Exact Test             12.32140
   Two-Tail                                          .02600     .02190  .03010
```

```
Minimum Expected Frequency -     .277
Cells with Expected Frequency < 5 -     5 of    12 ( 41.7%)

Number of Missing Observations:  0
```

figura 22

```
- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

    V28 3V    Lectura català
  by V1 BIS    Programa educatiu ampliat

     Mean Rank    Cases

         91.60       88   V1_BIS = 1   PIP bàsic
         98.91       33   V1_BIS = 2   PIP bilingüe
        112.54       67   V1_BIS = 3   PIL
        117.00       14   V1_BIS = 4   PEV
                    ---
                    202   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
    15.2717           3         .0016

             Monte Carlo Significance
               .0016 ( .0006,  .0026)


- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

    V33_3V    Lectura castellà
  by V1_BIS    Programa educatiu ampliat

     Mean Rank    Cases

        101.35       88   V1 BIS = 1   PIP bàsic
        102.50       33   V1 BIS = 2   PIP bilingüe
        100.99       67   V1_BIS = 3   PIL
        102.50       14   V1_BIS = 4   PEV
                    ---
                    202   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
      .6585           3         .8829

             Monte Carlo Significance
              1.0000 ( .9995, 1.0000)
```

```
V1_BIS  Programa educatiu ampliat  by  V28_3V  Lectura català

                   V28_3V
            Count  |
          Exp Val |no en sé regular  bé o
          Row Pct |o molt            molt bé    Row
          Adj Res |poc    1|       2|       3| Total
V1_BIS    --------+--------+--------+--------+
               1  |     3  |    19  |    66  |    88
  PIP bàsic       |   1.3  |  12.2  |  74.5  | 43.6%
                  |  3.4%  | 21.6%  | 75.0%  |
                  |   2.0  |   2.8  |  -3.3  |
                  +--------+--------+--------+
               2  |     0  |     6  |    27  |    33
  PIP bilingüe    |    .5  |   4.6  |  27.9  | 16.3%
                  |   .0%  | 18.2%  | 81.8%  |
                  |   -.8  |    .8  |   -.5  |
                  +--------+--------+--------+
               3  |     0  |     3  |    64  |    67
  PIL             |   1.0  |   9.3  |  56.7  | 33.2%
                  |   .0%  |  4.5%  | 95.5%  |
                  |  -1.2  |  -2.7  |   3.0  |
                  +--------+--------+--------+
               4  |     0  |     0  |    14  |    14
  PEV             |    .2  |   1.9  |  11.9  |  6.9%
                  |   .0%  |   .0%  |100.0%  |
                  |   -.5  |  -1.6  |   1.7  |
```

```
                  +--------+--------+--------+
           Column       3       28      171      202
            Total    1.5%    13.9%    84.7%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                         16.64509           6                 .01068
Likelihood Ratio                20.60629           6                 .00216
Linear-by-Linear                14.94747           1                 .00011
      Association
                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                  Significance  Lower    Upper
                                                  ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                           .02220     .01840  .02600
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                           .00150     .00050  .00250
Linear-by-Linear                 3.86620
      Association
   One-Tail                                           .00000     .00000  .00046
   Two-Tail                                           .00000     .00000  .00046
Fisher's Exact Test             15.51579
   Two-Tail                                           .00450     .00278  .00622

Minimum Expected Frequency -     .208
Cells with Expected Frequency < 5 -     6 of    12 ( 50.0%)

Number of Missing Observations:  0
```

figura 23

```
- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

     V29_3V    Escriptura català
  by V1_BIS    Programa educatiu ampliat

      Mean Rank    Cases

          91.73       88   V1_BIS = 1   PIP bàsic
          99.32       33   V1_BIS = 2   PIP bilingüe
         110.70       67   V1_BIS = 3   PIL
         124.00       14   V1_BIS = 4   PEV
                     ---
                     202   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
    11.9448           3         .0076

              Monte Carlo Significance
                .0072 ( .0050,  .0094)


- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

     V34_3V    Escriptura castellà
  by V1_BIS    Programa educatiu ampliat

      Mean Rank    Cases

         105.85       88   V1_BIS = 1   PIP bàsic
         103.94       33   V1_BIS = 2   PIP bilingüe
          93.43       67   V1_BIS = 3   PIL
         107.00       14   V1_BIS = 4   PEV
                     ---
                     202   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
    12.5925           3         .0056

              Monte Carlo Significance
                .0079 ( .0056,  .0102)
```

V1_BIS Programa educatiu ampliat by V29_3V Escriptura català

		V29_3V			
	Count				
	Exp Val	no en sé regular	bé o		
	Row Pct	o molt	molt bé		Row
	Adj Res	poc 1	2	3	Total
V1_BIS					
1		3	25	60	88
PIP bàsic		1.7	17.9	68.4	43.6%
		3.4%	28.4%	68.2%	
		1.3	2.5	-2.9	
2		1	7	25	33
PIP bilingüe		.7	6.7	25.6	16.3%
		3.0%	21.2%	75.8%	
		.5	.1	-.3	
3		0	9	58	67
PIL		1.3	13.6	52.1	33.2%
		.0%	13.4%	86.6%	
		-1.4	-1.7	2.1	
4		0	0	14	14
PEV		.3	2.8	10.9	6.9%
		.0%	.0%	100.0%	
		-.6	-2.0	2.1	
	Column Total	4 2.0%	41 20.3%	157 77.7%	202 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	12.57398	6	.05032
Likelihood Ratio	16.67089	6	.01057
Linear-by-Linear Association	11.87209	1	.00057

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.05570	.04979	.06161
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.00830	.00596	.01064
Linear-by-Linear Association 3.44559			
One-Tail	.00010	.00000	.00036
Two-Tail	.00030	.00000	.00075
Fisher's Exact Test 12.47604			
Two-Tail	.02560	.02153	.02967

Minimum Expected Frequency - .277

Cells with Expected Frequency < 5 - 5 of 12 (41.7%)

Number of Missing Observations: 0

V1_BIS Programa educatiu ampliat by V34_3V Escriptura castellà

		V34_3V		
	Count			
	Exp Val	regular	bé o	
	Row Pct		molt bé	Row
	Adj Res	2	3	Total
V1_BIS				
1		1	87	88
PIP bàsic		4.8	83.2	43.6%
		1.1%	98.9%	
		-2.4	2.4	
2		1	32	33
PIP bilingüe		1.8	31.2	16.3%
		3.0%	97.0%	
		-.7	.7	

```
                  +--------+--------+
               3  |     9  |    58  |    67
  PIL             |   3.6  |  63.4  | 33.2%
                  | 13.4%  | 86.6%  |
                  |   3.5  |  -3.5  |
                  +--------+--------+
               4  |     0  |    14  |    14
  PEV             |    .8  |  13.2  |  6.9%
                  |   .0%  |100.0%  |
                  |   -.9  |    .9  |
                  +--------+--------+
            Column      11      191      202
             Total    5.4%    94.6%   100.0%


      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                        12.65511          3                  .00545
Likelihood Ratio               12.64496          3                  .00547
Linear-by-Linear                5.32247          1                  .02105
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00880     .00639  .01121
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00620     .00418  .00822
Linear-by-Linear               -2.30705
      Association
   One-Tail                                          .01760     .01421  .02099
   Two-Tail                                          .02260     .01877  .02643
Fisher's Exact Test            10.19385
   Two-Tail                                          .00840     .00605  .01075

Minimum Expected Frequency -     .762
Cells with Expected Frequency < 5 -     4 of     8 ( 50.0%)

Number of Missing Observations:  0
```

figura 24

```
- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

     V30_3V    Ús català
  by V1_BIS    Programa educatiu ampliat

      Mean Rank    Cases

          78.56       87   V1_BIS = 1   PIP bàsic
         109.26       33   V1_BIS = 2   PIP bilingüe
         111.55       67   V1_BIS = 3   PIL
         170.50       14   V1_BIS = 4   PEV
                     ---
                     201   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
    42.3109           3         .0000

              Monte Carlo Significance
                .0000 ( .0000,  .0005)
```

```
- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

    V35_3V    Ús castellà
  by V1 BIS    Programa educatiu ampliat


     Mean Rank    Cases

        124.20       88   V1_BIS = 1   PIP bàsic
        108.70       33   V1_BIS = 2   PIP bilingüe
         85.90       67   V1_BIS = 3   PIL
         16.50       14   V1_BIS = 4   PEV
                     ---
                     202   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
    65.2398           3         .0000


             Monte Carlo Significance
               .0000 ( .0000,  .0005)
```

figura 25

```
V1 BIS  Programa educatiu ampliat  by  V30 3V  Ús català

                    V30_3V
            Count   |
           Exp Val |mai o    meitat   moltes
           Row Pct |molt poc del      vegades/   Row
           Adj Res |       1|temps  2|sempre 3| Total
V1_BIS     --------+--------+--------+--------+
                1  |    61  |    12  |    14  |    87
  PIP bàsic        |  42.4  |  17.7  |  26.8  | 43.3%
                   | 70.1%  | 13.8%  | 16.1%  |
                   |   5.3  |  -2.0  |  -4.0  |
                   +--------+--------+--------+
                2  |    15  |     4  |    14  |    33
  PIP bilingüe     |  16.1  |   6.7  |  10.2  | 16.4%
                   | 45.5%  | 12.1%  | 42.4%  |
                   |   -.4  |  -1.3  |   1.6  |
                   +--------+--------+--------+
                3  |    22  |    25  |    20  |    67
  PIL              |  32.7  |  13.7  |  20.7  | 33.3%
                   | 32.8%  | 37.3%  | 29.9%  |
                   |  -3.2  |   4.2  |   -.2  |
                   +--------+--------+--------+
                4  |     0  |     0  |    14  |    14
  PEV              |   6.8  |   2.9  |   4.3  |  7.0%
                   |   .0%  |   .0%  |100.0%  |
                   |  -3.8  |  -2.0  |   5.8  |
                   +--------+--------+--------+
            Column      98       41       62      201
             Total   48.8%    20.4%    30.8%   100.0%

      Chi-Square                Value           DF              Significance
--------------------          -----------       ----            ------------
Pearson                         63.04670          6                 .00000
Likelihood Ratio                63.79344          6                 .00000
Linear-by-Linear                34.41460          1                 .00000
      Association

                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                    Significance  Lower    Upper
                                                    ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                             .00000     .00000  .00046
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                             .00000     .00000  .00046
```

```
Linear-by-Linear                5.86640
      Association
   One-Tail                                          .00000     .00000  .00046
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046
Fisher's Exact Test            57.64771
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046

Minimum Expected Frequency -    2.856
Cells with Expected Frequency < 5 -     2 of    12 ( 16.7%)
Number of Missing Observations:  1



V1 BIS  Programa educatiu ampliat  by  V35 3V  Ús castellà

                   V35_3V
           Count   |
          Exp Val |mai o    meitat   moltes
          Row Pct |molt poc temps    vegades/   Row
          Adj Res |       1|       2|sempre 3| Total
V1_BIS    --------+--------+--------+--------+
               1  |      3 |     11 |     74 |    88
  PIP bàsic       |   13.9 |   18.7 |   55.3 | 43.6%
                  |   3.4% |  12.5% |  84.1% |
                  |   -4.3 |   -2.7 |    5.5 |
                  +--------+--------+--------+
               2  |      4 |      6 |     23 |    33
  PIP bilingüe    |    5.2 |    7.0 |   20.7 | 16.3%
                  |  12.1% |  18.2% |  69.7% |
                  |    -.6 |    -.5 |     .9 |
                  +--------+--------+--------+
               3  |     11 |     26 |     30 |    67
  PIL             |   10.6 |   14.3 |   42.1 | 33.2%
                  |  16.4% |  38.8% |  44.8% |
                  |     .2 |    4.3 |   -3.7 |
                  +--------+--------+--------+
               4  |     14 |      0 |      0 |    14
  PEV             |    2.2 |    3.0 |    8.8 |  6.9%
                  | 100.0% |   .0%  |   .0%  |
                  |    8.9 |   -2.0 |   -5.0 |
                  +--------+--------+--------+
           Column      32       43      127      202
            Total   15.8%    21.3%    62.9%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                        106.30115           6                 .00000
Likelihood Ratio                86.05450           6                 .00000
Linear-by-Linear                57.87508           1                 .00000
      Association
                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                   Significance  Lower    Upper
                                                   ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                           .00000     .00000  .00046
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                           .00000     .00000  .00046
Linear-by-Linear               -7.60757
      Association
   One-Tail                                           .00000     .00000  .00046
   Two-Tail                                           .00000     .00000  .00046
Fisher's Exact Test            79.30849
   Two-Tail                                           .00000     .00000  .00046


Minimum Expected Frequency -    2.218
Cells with Expected Frequency < 5 -     2 of    12 ( 16.7%)
Number of Missing Observations:  0
```

figura 26

```
V24  Primera llengua  by  V30 3V  Ús català
Controlling for..
V1_BIS  Programa educatiu ampliat  Value = 2  PIP bilingüe

                   V30_3V
           Count   |
          Exp Val  |
          Row Pct  |mai o    meitat   moltes
          Col Pct  |molt poc temps    vegades/   Row
          Adj Res  |       1|       2|sempre 3| Total
V24       ---------+--------+--------+--------+
               2   |    13  |     0  |     2  |    15
  Castellà         |   6.8  |   1.8  |   6.4  | 45.5%
                   | 86.7%  |   .0%  | 13.3%  |
                   | 86.7%  |   .0%  | 14.3%  |
                   |   4.3  |  -1.9  |  -3.1  |
                   +--------+--------+--------+
               3   |     2  |     4  |     7  |    13
  Bilingües        |   5.9  |   1.6  |   5.5  | 39.4%
                   | 15.4%  | 30.8%  | 53.8%  |
                   | 13.3%  |100.0%  | 50.0%  |
                   |  -2.8  |   2.6  |   1.1  |
                   +--------+--------+--------+
               4   |     0  |     0  |     5  |     5
  Català           |   2.3  |    .6  |   2.1  | 15.2%
                   |   .0%  |   .0%  |100.0%  |
                   |   .0%  |   .0%  | 35.7%  |
                   |  -2.2  |   -.9  |   2.8  |
                   +--------+--------+--------+
            Column      15        4       14       33
             Total   45.5%    12.1%    42.4%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                          23.91634          4                 .00008
Likelihood Ratio                 27.18080          4                 .00002
Linear-by-Linear                 16.03849          1                 .00006
      Association

                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                    Significance  Lower    Upper
                                                    ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                             .00000     .00000  .00046
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                             .00020     .00000  .00056
Linear-by-Linear                 4.00481
      Association
   One-Tail                                             .00010     .00000  .00036
   Two-Tail                                             .00010     .00000  .00036
Fisher's Exact Test              21.34119
   Two-Tail                                             .00020     .00000  .00056

Minimum Expected Frequency -     .606
Cells with Expected Frequency < 5 -     5 of     9 ( 55.6%)
```

figura 27

```
     - - -  S P E A R M A N   C O R R E L A T I O N   C O E F F I C I E N T S  - - -


V27             .5051
            N(  202)
            Sig .000

V28             .5449      .4980
            N(  202)   N(  202)
            Sig .000   Sig .000

V29             .5057      .2710      .5923
            N(  202)   N(  202)   N(  202)
            Sig .000   Sig .000   Sig .000
```

```
V30             .5749      .3245      .3999      .3393
             N(  201)   N(  201)   N(  201)   N(  201)
             Sig .000   Sig .000   Sig .000   Sig .000

V31             .0897      .1185      .0593      .0592     -.2889
             N(  201)   N(  201)   N(  201)   N(  201)   N(  200)
             Sig .205   Sig .094   Sig .403   Sig .404   Sig .000

V32             .0693      .1656      .1129      .0540     -.1772      .6305
             N(  201)   N(  201)   N(  201)   N(  201)   N(  200)   N(  201)
             Sig .328   Sig .019   Sig .110   Sig .446   Sig .012   Sig .000

V33             .2719      .2177      .4327      .2667      .0962      .4380
             N(  202)   N(  202)   N(  202)   N(  202)   N(  201)   N(  201)
             Sig .000   Sig .002   Sig .000   Sig .000   Sig .174   Sig .000

V34             .1093      .1286      .1740      .3310     -.0365      .4088
             N(  202)   N(  202)   N(  202)   N(  202)   N(  201)   N(  201)
             Sig .121   Sig .068   Sig .013   Sig .000   Sig .607   Sig .000

V35           -.5450     -.2890     -.3686     -.3020     -.7875      .3470
             N(  202)   N(  202)   N(  202)   N(  202)   N(  201)   N(  201)
             Sig .000   Sig .000   Sig .000   Sig .000   Sig .000   Sig .000

                  V26        V27        V28        V29        V30        V31


V33             .4727
             N(  201)
             Sig .000

V34             .3582      .5661
             N(  201)   N(  202)
             Sig .000   Sig .000

V35             .2308      .0110      .1833
             N(  201)   N(  202)   N(  202)
             Sig .001   Sig .876   Sig .009

                  V32        V33        V34

(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed

Nota :

V26 : català : expressió oral
V27 : català : comprensió oral
v28 : català : lectura
V29 : català : escriptura
V30 : ús del català
V31 : castellà : expressió oral
V32 : castellà : comprensió oral
v33 : castellà : lectura
V34 : castellà : escriptura
V35 : ús del castellà
```

figura 28

```
POB_PROG  Lloc de residència i programa educatiu
by  V47  Llengua amb els veïns catalanoparlants

                   V47
           Count  |
          Exp Val |No en    Castellà Igual    Català
          Row Pct |tinc              cat.               Row
          Adj Res |     1  |     2  |cast. 3 |     4  | Total
POB_PROG  --------+--------+--------+--------+--------+
               1  |     6  |    10  |     0  |     8  |    24
  PIP - Alacant   |   2.4  |   6.5  |   1.4  |  13.7  | 15.9%
                  | 25.0%  | 41.7%  |   .0%  | 33.3%  |
                  |   2.7  |   1.7  |  -1.3  |  -2.5  |
```

2	0	12	4	6	22
PIP - Mutxamel	2.2	6.0	1.3	12.5	14.6%
	.0%	54.5%	18.2%	27.3%	
	-1.7	3.1	2.6	-3.0	
3	1	12	2	25	40
PIP - Xixona	4.0	10.9	2.4	22.8	26.5%
	2.5%	30.0%	5.0%	62.5%	
	-1.8	.5	-.3	.8	
4	6	2	1	13	22
PIL - Alacant	2.2	6.0	1.3	12.5	14.6%
	27.3%	9.1%	4.5%	59.1%	
	2.9	-2.1	-.3	.2	
5	2	3	1	9	15
PIL - Mutxamel	1.5	4.1	.9	8.5	9.9%
	13.3%	20.0%	6.7%	60.0%	
	.5	-.7	.1	.3	
6	0	2	0	12	14
PIL - Xixona	1.4	3.8	.8	8.0	9.3%
	.0%	14.3%	.0%	85.7%	
	-1.3	-1.1	-1.0	2.3	
7	0	0	1	13	14
PEV - Xixona	1.4	3.8	.8	8.0	9.3%
	.0%	.0%	7.1%	92.9%	
	-1.3	-2.4	.2	2.8	
Column Total	15 9.9%	41 27.2%	9 6.0%	86 57.0%	151 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	54.32447	18	.00002
Likelihood Ratio	60.45190	18	.00000
Linear-by-Linear Association	19.64488	1	.00001

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.00010	.00000	.00036
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	4.43225		
One-Tail	.00000	.00000	.00046
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Fisher's Exact Test	48.46457		
Two-Tail	.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - .834

Cells with Expected Frequency < 5 - 17 of 28 (60.7%)

Number of Missing Observations: 15

- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

V47 Llengua amb els veïns catalanoparlants
by POB_PROG Lloc de residència i programa educatiu

Mean Rank	Cases		
53.17	24	POB_PROG = 1	PIP - Alacant
60.32	22	POB_PROG = 2	PIP - Mutxamel
81.86	40	POB_PROG = 3	PIP - Xixona
72.34	22	POB_PROG = 4	PIL - Alacant
77.43	15	POB_PROG = 5	PIL - Mutxamel
98.14	14	POB_PROG = 6	PIL - Xixona
105.11	14	POB_PROG = 7	PEV - Xixona
	151	Total	

```
  Chi-Square        D.F.  Significance
    25.2489           6         .0003

             Monte Carlo Significance

               .0001 ( .0000,  .0004)
```

figura 29

```
- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

    V48       Llengua amb els veïns castellanoparlants
  by POB_PROG  Lloc de residència i programa educatiu


     Mean Rank    Cases

         89.50       30   POB_PROG = 1   PIP - Alacant
         95.12       33   POB_PROG = 2   PIP - Mutxamel
         94.91       53   POB_PROG = 3   PIP - Xixona
         98.18       22   POB_PROG = 4   PIL - Alacant
         83.60       15   POB_PROG = 5   PIL - Mutxamel
         98.33       21   POB_PROG = 6   PIL - Xixona
        102.36       14   POB_PROG = 7   PEV - Xixona
                    ---
                    188   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
    7.5736           6         .2710

             Monte Carlo Significance
               .2735 ( .2620,  .2850)
```

figura 30

```
- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

    V53       Població: llengua a desconeguts valencia
  by POB_PROG  Lloc de residència i programa educatiu


     Mean Rank    Cases

         65.34       25   POB_PROG = 1   P.I.P. - Alacant
         65.66       22   POB_PROG = 2   P.I.P. - Mutxamel
         70.76       40   POB_PROG = 3   P.I.P. - Xixona
         87.20       22   POB_PROG = 4   P.I.L. - Alacant
         81.00       15   POB_PROG = 5   P.I.L. - Mutxamel
         93.11       14   POB_PROG = 6   P.I.L. - Xixona
         91.61       14   POB_PROG = 7   P.E.V. - Xixona
                    ---
                    152   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
    14.2127          6         .0273


             Monte Carlo Significance
               .0226 ( .0188,  .0264)
```

POB_PROG Lloc de residència i programa educatiu
by V53 Població: llengua a desconeguts valencia

POB_PROG	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V53 Castellà 1	Igual Cat. - Cast. 2	Català 3	Row Total
1 P.I.P. - Alacant	Count	9	1	15	25
	Exp Val	4.8	2.1	18.1	16.4%
	Row Pct	36.0%	4.0%	60.0%	
	Adj Res	2.4	-.9	-1.5	
2 P.I.P. - Mutxamel	Count	7	2	13	22
	Exp Val	4.2	1.9	15.9	14.5%
	Row Pct	31.8%	9.1%	59.1%	
	Adj Res	1.6	.1	-1.5	
3 P.I.P. - Xixona	Count	7	8	25	40
	Exp Val	7.6	3.4	28.9	26.3%
	Row Pct	17.5%	20.0%	62.5%	
	Adj Res	-.3	3.0	-1.6	
4 P.I.L. - Alacant	Count	2	1	19	22
	Exp Val	4.2	1.9	15.9	14.5%
	Row Pct	9.1%	4.5%	86.4%	
	Adj Res	-1.3	-.7	1.6	
5 P.I.L. - Mutxamel	Count	3	0	12	15
	Exp Val	2.9	1.3	10.9	9.9%
	Row Pct	20.0%	.0%	80.0%	
	Adj Res	.1	-1.2	.7	
6 P.I.L. - Xixona	Count	0	1	13	14
	Exp Val	2.7	1.2	10.1	9.2%
	Row Pct	.0%	7.1%	92.9%	
	Adj Res	-1.9	-.2	1.8	
7 P.E.V. - Xixona	Count	1	0	13	14
	Exp Val	2.7	1.2	10.1	9.2%
	Row Pct	7.1%	.0%	92.9%	
	Adj Res	-1.2	-1.2	1.8	
Column Total	Count	29	13	110	152
		19.1%	8.6%	72.4%	100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	24.15984	12	.01935
Likelihood Ratio	27.28879	12	.00702
Linear-by-Linear Association	11.94964	1	.00055

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.01800	.01458	.02142
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.01260	.00973	.01547
Linear-by-Linear Association	3.45682			
One-Tail		.00030	.00000	.00075
Two-Tail		.00060	.00000	.00123
Fisher's Exact Test	20.27920			
Two-Tail		.02850	.02421	.03279

Minimum Expected Frequency - 1.197
Cells with Expected Frequency < 5 - 13 of 21 (61.9%)

Number of Missing Observations: 14

figura 31

```
- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

    V54       Població: llengua a desconegut castellà
  by POB_PROG  Lloc de residència i programa educatiu

     Mean Rank    Cases

         89.50       30   POB_PROG = 1   PIP - Alacant
         95.00       33   POB_PROG = 2   PIP - Mutxamel
         93.05       53   POB_PROG = 3   PIP - Xixona
         98.05       22   POB_PROG = 4   PIL - Alacant
         96.36       14   POB_PROG = 5   PIL - Mutxamel
         98.45       21   POB_PROG = 6   PIL - Xixona
         89.50       14   POB_PROG = 7   PEV - Xixona
                     ---
                     187   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
     4.5325           6         .6050

             Monte Carlo Significance
               .6193 ( .6068,  .6318)
```

figura 32

```
POB_PROG  Lloc de residència i programa educatiu
by  V52  Població: llengua a coneguts

                   V52
            Count  |
           Exp Val |Castellà Català   Cat. o
           Row Pct |         si el    cast.      Row
           Adj Res |     1   |parla 2 |igual 3 | Total
POB_PROG   --------+---------+--------+--------+
               1   |    14   |     6  |     5  |    25
  P.I.P. - Alacant |   6.9   |  13.7  |   4.4  | 16.4%
                   | 56.0%   | 24.0%  | 20.0%  |
                   |   3.5   |  -3.4  |    .3  |
                   +---------+--------+--------+
               2   |     8   |     8  |     6  |    22
  P.I.P. - Mutxamel|   6.1   |  12.0  |   3.9  | 14.5%
                   | 36.4%   | 36.4%  | 27.3%  |
                   |   1.0   |  -1.9  |   1.3  |
                   +---------+--------+--------+
               3   |    11   |    23  |     6  |    40
  P.I.P. - Xixona  |  11.1   |  21.8  |   7.1  | 26.3%
                   | 27.5%   | 57.5%  | 15.0%  |
                   |    .0   |    .4  |   -.5  |
                   +---------+--------+--------+
               4   |     5   |    14  |     3  |    22
  P.I.L. - Alacant |   6.1   |  12.0  |   3.9  | 14.5%
                   | 22.7%   | 63.6%  | 13.6%  |
                   |   -.6   |    .9  |   -.5  |
                   +---------+--------+--------+
               5   |     2   |    10  |     3  |    15
  P.I.L. - Mutxamel|   4.1   |   8.2  |   2.7  |  9.9%
                   | 13.3%   | 66.7%  | 20.0%  |
                   |  -1.3   |   1.0  |    .2  |
                   +---------+--------+--------+
               6   |     2   |     8  |     4  |    14
  P.I.L. - Xixona  |   3.9   |   7.6  |   2.5  |  9.2%
                   | 14.3%   | 57.1%  | 28.6%  |
                   |  -1.2   |    .2  |   1.1  |
                   +---------+--------+--------+
               7   |     0   |    14  |     0  |    14
  P.E.V. - Xixona  |   3.9   |   7.6  |   2.5  |  9.2%
                   |   .0%   |100.0%  |   .0%  |
                   |  -2.4   |   3.6  |  -1.8  |
                   +---------+--------+--------+
            Column      42       83       27      152
             Total   27.6%    54.6%    17.8%   100.0%
```

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	30.70231	12	.00219
Likelihood Ratio	35.74122	12	.00036
Linear-by-Linear Association	4.94080	1	.02623

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00130	.00037	.00223
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00050	.00000	.00108
Linear-by-Linear Association	2.22279			
One-Tail		.01220	.00937	.01503
Two-Tail		.02570	.02162	.02978
Fisher's Exact Test	30.26072			
Two-Tail		.00100	.00019	.00181

Minimum Expected Frequency - 2.487
Cells with Expected Frequency < 5 - 9 of 21 (42.9%)

Number of Missing Observations: 14

figura 33

POB_PROG Lloc de residència i programa educatiu
by V51 Població: llengua a desconeguts

POB PROG	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V51 Castellà	Crec. va cat. en cat. 2	Igual cat. i cast. 3	Català 4	Row Total
1 PIP - Alacant	Count	24	1	0	0	25
	Exp Val	19.4	3.0	.7	2.0	16.4%
	Row Pct	96.0%	4.0%	.0%	.0%	
	Adj Res	2.4	-1.3	-.9	-1.6	
2 PIP - Mutxamel	Count	18	3	0	1	22
	Exp Val	17.1	2.6	.6	1.7	14.5%
	Row Pct	81.8%	13.6%	.0%	4.5%	
	Adj Res	.5	.3	-.8	-.6	
3 PIP - Xixona	Count	31	4	3	2	40
	Exp Val	31.1	4.7	1.1	3.2	26.3%
	Row Pct	77.5%	10.0%	7.5%	5.0%	
	Adj Res	.0	-.4	2.2	-.8	
4 PIL - Alacant	Count	20	1	0	1	22
	Exp Val	17.1	2.6	.6	1.7	14.5%
	Row Pct	90.9%	4.5%	.0%	4.5%	
	Adj Res	1.6	-1.1	-.8	-.6	
5 PIL - Mutxamel	Count	11	3	1	0	15
	Exp Val	11.6	1.8	.4	1.2	9.9%
	Row Pct	73.3%	20.0%	6.7%	.0%	
	Adj Res	-.4	1.0	1.0	-1.2	
6 PIL - Xixona	Count	10	3	0	1	14
	Exp Val	10.9	1.7	.4	1.1	9.2%
	Row Pct	71.4%	21.4%	.0%	7.1%	
	Adj Res	-.6	1.2	-.6	-.1	
7 PEV - Xixona	Count	4	3	0	7	14
	Exp Val	10.9	1.7	.4	1.1	9.2%
	Row Pct	28.6%	21.4%	.0%	50.0%	
	Adj Res	-4.6	1.2	-.6	6.1	
Column Total	Count	118	18	4	12	152
		77.6%	11.8%	2.6%	7.9%	100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	54.29892	18	.00002
Likelihood Ratio	42.79828	18	.00085
Linear-by-Linear Association	19.57527	1	.00001

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00030	.00000	.00075
Linear-by-Linear Association	4.42439			
One-Tail		.00000	.00000	.00046
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Fisher's Exact Test	35.05024			
Two-Tail		.00010	.00000	.00036

Minimum Expected Frequency - .368
Cells with Expected Frequency < 5 - 21 of 28 (75.0%)

Number of Missing Observations: 14

figura 34

V1_BIS Programa educatiu ampliat
by V38 Classe: llengua que sents parlar als companys

		V38			
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Castellà	Català i Català igual 2	Català	Row Total
V1 BIS	1	63	23	1	87
PIP bàsic		50.9	25.2	10.9	43.5%
		72.4%	26.4%	1.1%	
		3.5	-.7	-4.3	
	2	22	6	4	32
PIP bilingüe		18.7	9.3	4.0	16.0%
		68.8%	18.8%	12.5%	
		1.3	-1.4	.0	
	3	32	28	7	67
PIL		39.2	19.4	8.4	33.5%
		47.8%	41.8%	10.4%	
		-2.2	2.8	-.6	
	4	0	1	13	14
PEV		8.2	4.1	1.8	7.0%
		.0%	7.1%	92.9%	
		-4.6	-1.9	9.4	
	Column Total	117 58.5%	58 29.0%	25 12.5%	200 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	101.92139	6	.00000
Likelihood Ratio	74.03256	6	.00000
Linear-by-Linear Association	42.33302	1	.00000

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

```
Linear-by-Linear                 6.50638
      Association
   One-Tail                                          .00000     .00000  .00046
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046
Fisher's Exact Test             68.56604
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046

Minimum Expected Frequency -    1.750
Cells with Expected Frequency < 5 -     3 of    12 ( 25.0%)

Number of Missing Observations:  2
```

figura 35

```
POB_PRO4  Programa educatiu ampliat i població del centre educatiu
by  V39  Classe: llengua en què et parlen els companys

                    V39
            Count  |
           Exp Val |Castellà Cat. i   Català
           Row Pct |         cast.               Row
           Adj Res |     1  |igual 2 |     3  | Total
POB_PRO4   --------+--------+--------+--------+
                1  |    26  |     3  |     0  |    29
  PIP(bàsic)-      |  19.0  |   5.3  |   4.7  | 14.4%
  Alacant          | 89.7%  | 10.3%  |   .0%  |
                   |   3.0  |  -1.2  |  -2.6  |
                   +--------+--------+--------+
                2  |    31  |     3  |     0  |    34
  PIP(bàsic)-      |  22.2  |   6.2  |   5.6  | 16.8%
  Mutxamel         | 91.2%  |  8.8%  |   .0%  |
                   |   3.5  |  -1.6  |  -2.8  |
                   +--------+--------+--------+
                3  |    16  |     6  |     3  |    25
  PIP(bàsic)-      |  16.3  |   4.6  |   4.1  | 12.4%
  Xixona           | 64.0%  | 24.0%  | 12.0%  |
                   |   -.2  |    .8  |   -.6  |
                   +--------+--------+--------+
                4  |    21  |     9  |     3  |    33
  PIP(bilingüe)-   |  21.6  |   6.0  |   5.4  | 16.3%
  Xixona           | 63.6%  | 27.3%  |  9.1%  |
                   |   -.2  |   1.5  |  -1.2  |
                   +--------+--------+--------+
                5  |    19  |     1  |     4  |    24
  PIL - Alacant    |  15.7  |   4.4  |   3.9  | 11.9%
                   | 79.2%  |  4.2%  | 16.7%  |
                   |   1.5  |  -1.9  |    .0  |
                   +--------+--------+--------+
                6  |     2  |    12  |     9  |    23
  PIL - Mutxamel   |  15.0  |   4.2  |   3.8  | 11.4%
                   |  8.7%  | 52.2%  | 39.1%  |
                   |  -6.1  |   4.5  |   3.1  |
                   +--------+--------+--------+
                7  |    17  |     3  |     0  |    20
  PIL - Xixona     |  13.1  |   3.7  |   3.3  |  9.9%
                   | 85.0%  | 15.0%  |   .0%  |
                   |   1.9  |   -.4  |  -2.1  |
                   +--------+--------+--------+
                8  |     0  |     0  |    14  |    14
  PEV - Xixona     |   9.1  |   2.6  |   2.3  |  6.9%
                   |   .0%  |   .0%  |100.0%  |
                   |  -5.3  |  -1.8  |   8.8  |
                   +--------+--------+--------+
            Column     132       37       33      202
             Total   65.3%    18.3%    16.3%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                        134.91842          14                 .00000
Likelihood Ratio               128.28466          14                 .00000
Linear-by-Linear                46.86975           1                 .00000
      Association
```

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	6.84615			
One-Tail		.00000	.00000	.00046
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Fisher's Exact Test	111.7049			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - 2.287
Cells with Expected Frequency < 5 - 11 of 24 (45.8%)

Number of Missing Observations: 0

figura 36

BIBLIOTECA VIRTUAL

POB_PRO4 Programa educatiu ampliat i població del centre educatiu
by V41 Classe: llengua en què parle als companys

	V41			
Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Castellà cast. 1	Cat. i igual 2	Català 3	Row Total
POB_PRO4 1 PIP(bàsic)-Alacant	28	1	0	29
	20.1	4.2	4.7	14.4%
	96.6%	3.4%	.0%	
	3.4	-1.8	-2.6	
2 PIP (bàsic)-Mutxamel	31	3	0	34
	23.6	4.9	5.6	16.8%
	91.2%	8.8%	.0%	
	3.0	-1.0	-2.8	
3 PIP (bàsic)-Xixona	17	7	1	25
	17.3	3.6	4.1	12.4%
	68.0%	28.0%	4.0%	
	-.2	2.1	-1.8	
4 PIP (bilingüe) Xixona	28	3	2	33
	22.9	4.7	5.4	16.3%
	84.8%	9.1%	6.1%	
	2.1	-.9	-1.7	
5 PIL - Alacant	17	2	5	24
	16.6	3.4	3.9	11.9%
	70.8%	8.3%	20.8%	
	.2	-.9	.6	
6 PIL - Mutxamel	3	9	11	23
	15.9	3.3	3.8	11.4%
	13.0%	39.1%	47.8%	
	-6.2	3.6	4.3	
7 PIL - Xixona	16	4	0	20
	13.9	2.9	3.3	9.9%
	80.0%	20.0%	.0%	
	1.1	.8	-2.1	
8 PEV - Xixona	0	0	14	14
	9.7	2.0	2.3	6.9%
	.0%	.0%	100.0%	
	-5.8	-1.6	8.8	
Column Total	140	29	33	202
	69.3%	14.4%	16.3%	100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	139.31773	14	.00000
Likelihood Ratio	130.93691	14	.00000
Linear-by-Linear Association	57.59529	1	.00000

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	7.58916		
One-Tail	.00000	.00000	.00046
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Fisher's Exact Test	114.2049		
Two-Tail	.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - 2.010
Cells with Expected Frequency < 5 - 14 of 24 (58.3%)

Number of Missing Observations: 0

figura 37

POB_PRO4 Programa educatiu ampliat i població del centre educatiu
by V42 Centre: llengua en què parle als companys

POB_PRO4 / Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V42 Castellà	V42 Cat. i cast.	V42 Català	Row Total
1 PIP (bàsic)-Alacant	28	1	0	29
	21.0	4.6	3.4	14.4%
	96.6%	3.4%	.0%	
	3.2	-2.0	-2.1	
2 PIP (bàsic)-Mutxamel	29	5	0	34
	24.6	5.4	4.0	16.8%
	85.3%	14.7%	.0%	
	1.9	-.2	-2.3	
3 PIP (bàsic)-Xixona	16	8	1	25
	18.1	4.0	3.0	12.4%
	64.0%	32.0%	4.0%	
	-1.0	2.4	-1.3	
4 PIP (bilingüe)-Xixona	28	3	2	33
	23.9	5.2	3.9	16.3%
	84.8%	9.1%	6.1%	
	1.8	-1.2	-1.1	
5 PIL - Alacant	22	1	1	24
	17.3	3.8	2.9	11.9%
	91.7%	4.2%	4.2%	
	2.3	-1.7	-1.2	
6 PIL - Mutxamel	8	9	6	23
	16.6	3.6	2.7	11.4%
	34.8%	39.1%	26.1%	
	-4.3	3.2	2.2	
7 PIL - Xixona	15	5	0	20
	14.5	3.2	2.4	9.9%
	75.0%	25.0%	.0%	
	.3	1.2	-1.7	
8 PEV - Xixona	0	0	14	14
	10.1	2.2	1.7	6.9%
	.0%	.0%	100.0%	
	-6.3	-1.7	10.6	

```
                +--------+--------+--------+
           Column     146       32       24      202
            Total   72.3%    15.8%    11.9%   100.0%

     Chi-Square                  Value          DF              Significance
--------------------          ----------       ----             ------------
Pearson                        149.82147         14                 .00000
Likelihood Ratio               115.18234         14                 .00000
Linear-by-Linear                47.63584          1                 .00000
     Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                    Significance  Lower    Upper
                                                    ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                             .00000     .00000  .00046
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                             .00000     .00000  .00046
Linear-by-Linear                6.90187
     Association
   One-Tail                                             .00000     .00000  .00046
   Two-Tail                                             .00000     .00000  .00046
Fisher's Exact Test            99.03144
   Two-Tail                                             .00000     .00000  .00046



Minimum Expected Frequency -    1.663
Cells with Expected Frequency < 5 -    14 of    24 ( 58.3%)

Number of Missing Observations:  0
```

figura 38

```
POB PRO4  Programa educatiu ampliat i població del centre educatiu
by  V43  Classe: llengua en què parle als professors



                  V43
           Count  |
          Exp Val |Castellà Llengua  Llengua  Català
          Row Pct |         assig-   professor          Row
          Adj Res |     1   |natura 2|     3  |     4  | Total
POB PRO4  --------+---------+--------+--------+--------+
              1   |     7   |    17  |     5  |     0  |    29
  PIP bàsic-      |   5.2   |  10.3  |   7.0  |   6.5  | 14.5%
  Alacant         | 24.1%   | 58.6%  | 17.2%  |   .0%  |
                  |    .9   |   2.8  |   -.9  |  -3.1  |
                  +---------+--------+--------+--------+
              2   |    10   |    15  |     7  |     1  |    33
  PIP bàsic-      |   5.9   |  11.7  |   7.9  |   7.4  | 16.5%
  Mutxamel        | 30.3%   | 45.5%  | 21.2%  |  3.0%  |
                  |   2.0   |   1.3  |   -.4  |  -2.9  |
                  +---------+--------+--------+--------+
              3   |     7   |     8  |     9  |     1  |    25
  PIP bàsic-      |   4.5   |   8.9  |   6.0  |   5.6  | 12.5%
  Xixona          | 28.0%   | 32.0%  | 36.0%  |  4.0%  |
                  |   1.4   |   -.4  |   1.5  |  -2.4  |
                  +---------+--------+--------+--------+
              4   |    10   |     8  |    10  |     5  |    33
  PIP bilingüe-   |   5.9   |  11.7  |   7.9  |   7.4  | 16.5%
  Xixona          | 30.3%   | 24.2%  | 30.3%  | 15.2%  |
                  |   2.0   |  -1.5  |    .9  |  -1.1  |
                  +---------+--------+--------+--------+
              5   |     0   |     6  |     3  |    15  |    24
  PIL - Alacant   |   4.3   |   8.5  |   5.8  |   5.4  | 12.0%
                  |   .0%   | 25.0%  | 12.5%  | 62.5%  |
                  |  -2.4   |  -1.1  |  -1.4  |   5.0  |
                  +---------+--------+--------+--------+
              6   |     0   |    12  |     4  |     7  |    23
  PIL - Mutxamel  |   4.1   |   8.2  |   5.5  |   5.2  | 11.5%
                  |   .0%   | 52.2%  | 17.4%  | 30.4%  |
                  |  -2.4   |   1.8  |   -.8  |   1.0  |
```

```
                +--------+--------+--------+--------+
              7 |      1 |      4 |      8 |      7 |    20
  PIL - Xixona  |   3.6  |   7.1  |   4.8  |   4.5  | 10.0%
                |  5.0%  | 20.0%  | 40.0%  | 35.0%  |
                |  -1.6  |  -1.5  |   1.8  |   1.4  |
                +--------+--------+--------+--------+
              8 |      1 |      1 |      2 |      9 |    13
  PEV - Xixona  |   2.3  |   4.6  |   3.1  |   2.9  |  6.5%
                |  7.7%  |  7.7%  | 15.4%  | 69.2%  |
                |  -1.0  |  -2.2  |   -.8  |   4.2  |
                +--------+--------+--------+--------+
           Column      36       71       48       45      200
            Total   18.0%    35.5%    24.0%    22.5%   100.0%

     Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                         87.31265          21                 .00000
Likelihood Ratio                97.66184          21                 .00000
Linear-by-Linear                44.88881           1                 .00000
      Association

                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                    Significance  Lower    Upper
                                                    ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                             .00000     .00000  .00046
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                             .00000     .00000  .00046
Linear-by-Linear                  6.69991
      Association
   One-Tail                                             .00000     .00000  .00046
   Two-Tail                                             .00000     .00000  .00046
Fisher's Exact Test              84.63681
   Two-Tail                                             .00000     .00000  .00046

Minimum Expected Frequency -    2.340
Cells with Expected Frequency < 5 -    10 of    32 ( 31.3%)

Number of Missing Observations:  2
```

figura 39

```
POB PRO4 Programa educatiu ampliat i població del centre educatiu
by  V44  Centre: llengua en què parle als professors

                  V44
           Count  |
          Exp Val |Castellà Llengua  Català
          Row Pct |         professor          Row
          Adj Res |     1  |     2  |     3  | Total
POB_PRO4  --------+--------+--------+--------+
              1   |    19  |    10  |     0  |    29
  PIP bàsic -     |  11.1  |  11.2  |   6.7  | 14.4%
  Alacant         | 65.5%  | 34.5%  |   .0%  |
                  |   3.3  |   -.5  |  -3.2  |
                  +--------+--------+--------+
              2   |    22  |    12  |     0  |    34
  PIP bàsic -     |  13.0  |  13.1  |   7.9  | 16.8%
  Mutxamel        | 64.7%  | 35.3%  |   .0%  |
                  |   3.5  |   -.4  |  -3.5  |
                  +--------+--------+--------+
              3   |    13  |     9  |     3  |    25
  PIP bàsic -     |   9.5  |   9.7  |   5.8  | 12.4%
  Xixona          | 52.0%  | 36.0%  | 12.0%  |
                  |   1.5  |   -.3  |  -1.4  |
                  +--------+--------+--------+
              4   |    14  |    12  |     7  |    33
  PIP bilingüe -  |  12.6  |  12.7  |   7.7  | 16.3%
  Xixona          | 42.4%  | 36.4%  | 21.2%  |
                  |    .6  |   -.3  |   -.3  |
                  +--------+--------+--------+
              5   |     1  |     6  |    17  |    24
  PIL - Alacant   |   9.1  |   9.3  |   5.6  | 11.9%
                  |  4.2%  | 25.0%  | 70.8%  |
                  |  -3.6  |  -1.5  |   5.9  |
```

```
                +--------+--------+--------+
              6 |      3 |     16 |      4 |     23
  PIL - Mutxamel|    8.8 |    8.9 |    5.4 | 11.4%
                | 13.0%  | 69.6%  | 17.4%  |
                |  -2.6  |   3.2  |   -.7  |
                +--------+--------+--------+
              7 |      3 |      9 |      8 |     20
  PIL - Xixona  |    7.6 |    7.7 |    4.7 |  9.9%
                | 15.0%  | 45.0%  | 40.0%  |
                |  -2.2  |    .6  |   1.9  |
                +--------+--------+--------+
              8 |      2 |      4 |      8 |     14
  PEV - Xixona  |    5.3 |    5.4 |    3.3 |  6.9%
                | 14.3%  | 28.6%  | 57.1%  |
                |  -1.9  |   -.8  |   3.1  |
                +--------+--------+--------+
           Column      77       78       47      202
            Total   38.1%    38.6%    23.3%   100.0%

     Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                          86.20285          14                 .00000
Likelihood Ratio                 94.69303          14                 .00000
Linear-by-Linear                 50.92265           1                 .00000
     Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                   Significance  Lower    Upper
                                                   ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                            .00000     .00000  .00046
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                            .00000     .00000  .00046
Linear-by-Linear                  7.13601
     Association
   One-Tail                                            .00000     .00000  .00046
   Two-Tail                                            .00000     .00000  .00046
Fisher's Exact Test              85.17469
   Two-Tail                                            .00000     .00000  .00046

Minimum Expected Frequency -    3.257
Cells with Expected Frequency < 5 -     2 of    24 (  8.3%)

Number of Missing Observations:  0
```

figura 40

```
- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

    V58       Llengua de lectura de llibres
  by V1_BIS   Programa educatiu ampliat


     Mean Rank    Cases

         69.60       88   V1_BIS = 1   PIP bàsic
         88.73       33   V1_BIS = 2   PIP bilingüe
        137.95       66   V1_BIS = 3   PIL
        153.14       14   V1_BIS = 4   PEV
                    ---
                    201   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
    75.4918           3         .0000

             Monte Carlo Significance
               .0000 ( .0000,  .0005)
```

```
V1_BIS  Programa educatiu ampliat  by  V58  Llengua de lectura de llibres

                    V58
            Count  |
           Exp Val |Tots en  Majoria  Meitat   Majoria  Tots en
           Row Pct |castellà castellà cast. i  català   català     Row
           Adj Res |     1  |     2  |cat. 3  |     4  |     5  | Total
V1_BIS     --------+--------+--------+--------+--------+--------+
                1  |    27  |    38  |    23  |     0  |     0  |    88
  PIP bàsic        |  14.0  |  27.1  |  41.6  |   3.9  |   1.3  | 43.8%
                   | 30.7%  | 43.2%  | 26.1%  |   .0%  |   .0%  |
                   |   5.0  |   3.3  |  -5.3  |  -2.7  |  -1.5  |
                   +--------+--------+--------+--------+--------+
                2  |     4  |    16  |    13  |     0  |     0  |    33
  PIP bilingüe     |   5.3  |  10.2  |  15.6  |   1.5  |    .5  | 16.4%
                   | 12.1%  | 48.5%  | 39.4%  |   .0%  |   .0%  |
                   |   -.7  |   2.4  |  -1.0  |  -1.4  |   -.8  |
                   +--------+--------+--------+--------+--------+
                3  |     1  |     8  |    48  |     6  |     3  |    66
  PIL              |  10.5  |  20.4  |  31.2  |   3.0  |   1.0  | 32.8%
                   |  1.5%  | 12.1%  | 72.7%  |  9.1%  |  4.5%  |
                   |  -3.9  |  -4.0  |   5.1  |   2.2  |   2.5  |
                   +--------+--------+--------+--------+--------+
                4  |     0  |     0  |    11  |     3  |     0  |    14
  PEV              |   2.2  |   4.3  |   6.6  |    .6  |    .2  |  7.0%
                   |   .0%  |   .0%  | 78.6%  | 21.4%  |   .0%  |
                   |  -1.7  |  -2.6  |   2.4  |   3.2  |   -.5  |
                   +--------+--------+--------+--------+--------+
            Column      32       62       95        9        3      201
             Total   15.9%    30.8%    47.3%     4.5%     1.5%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF               Significance
--------------------          -----------        ----              ------------
Pearson                         87.04180          12                  .00000
Likelihood Ratio                98.78055          12                  .00000
Linear-by-Linear                67.96240           1                  .00000
      Association
                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046
Linear-by-Linear                 8.24393
      Association
   One-Tail                                          .00000     .00000  .00046
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046
Fisher's Exact Test             85.64724
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046

Minimum Expected Frequency -     .209
Cells with Expected Frequency < 5 -    10 of    20 ( 50.0%)

Number of Missing Observations:  1
```

figura 41

```
- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

     V57       Llengua de lectura de revistes
  by V1_BIS    Programa educatiu ampliat


      Mean Rank    Cases

          91.98       88   V1_BIS = 1   PIP bàsic
          83.11       33   V1_BIS = 2   PIP bilingüe
         117.51       67   V1_BIS = 3   PIL
         128.07       14   V1_BIS = 4   PEV
                     ---
                     202   Total
```

```
  Chi-Square        D.F.  Significance
    20.8326           3         .0001


              Monte Carlo Significance
                .0000 ( .0000,  .0005)


V1_BIS  Programa educatiu ampliat  by  V57  Llengua de lectura de revistes

                    V57
            Count  |
           Exp Val |Totes en Majoria  Meitat   Majoria
           Row Pct |castellà castellà cast. i  català     Row
           Adj Res |     1  |     2  |cat. 3  |     4  | Total
V1 BIS     --------+--------+--------+--------+--------+
                1  |    69  |    16  |     3  |     0  |    88
  P.I.P. bàsic     |  61.4  |  19.2  |   6.5  |    .9  | 43.6%
                   | 78.4%  | 18.2%  |  3.4%  |   .0%  |
                   |   2.3  |  -1.1  |  -1.9  |  -1.2  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                2  |    29  |     3  |     1  |     0  |    33
  P.I.P. bilingüe  |  23.0  |   7.2  |   2.5  |    .3  | 16.3%
                   | 87.9%  |  9.1%  |  3.0%  |   .0%  |
                   |   2.5  |  -1.9  |  -1.1  |   -.6  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                3  |    37  |    19  |     9  |     2  |    67
  P.I.L.           |  46.8  |  14.6  |   5.0  |    .7  | 33.2%
                   | 55.2%  | 28.4%  | 13.4%  |  3.0%  |
                   |  -3.2  |   1.6  |   2.3  |   2.0  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                4  |     6  |     6  |     2  |     0  |    14
  P.E.V.           |   9.8  |   3.0  |   1.0  |    .1  |  6.9%
                   | 42.9%  | 42.9%  | 14.3%  |   .0%  |
                   |  -2.3  |   2.0  |   1.0  |   -.4  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column     141       44       15        2      202
             Total   69.8%    21.8%     7.4%     1.0%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF               Significance
--------------------          -----------        ----              ------------
Pearson                         24.06704           9                  .00420
Likelihood Ratio                24.57398           9                  .00348
Linear-by-Linear                15.43126           1                  .00009
      Association
                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                  Significance  Lower    Upper
                                                  ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                           .00710     .00494  .00926
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                           .00200     .00085  .00315
Linear-by-Linear                 3.92826
      Association
   One-Tail                                           .00000     .00000  .00046
   Two-Tail                                           .00000     .00000  .00046
Fisher's Exact Test             22.90407
   Two-Tail                                           .00140     .00044  .00236

Minimum Expected Frequency -     .139
Cells with Expected Frequency < 5 -     8 of    16 ( 50.0%)

Number of Missing Observations:  0
```

figura 42

V1 BIS Programa educatiu ampliat by V59 Llengua en què veuen la televisió

		V59			
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Tots en castellà (1)	Majoria castellà (2)	Meitat cast. i cat. (3)	Majoria català (4)	Row Total
V1 BIS	1 PIP bàsic	13	37	33	4	87
		12.6	35.5	35.1	3.9	43.3%
		14.9%	42.5%	37.9%	4.6%	
		.2	.4	-.6	.1	
	2 PIP bilingüe	8	12	12	1	33
		4.8	13.5	13.3	1.5	16.4%
		24.2%	36.4%	36.4%	3.0%	
		1.8	-.6	-.5	-.4	
	3 PIL	4	25	34	4	67
		9.7	27.3	27.0	3.0	33.3%
		6.0%	37.3%	50.7%	6.0%	
		-2.4	-.7	2.1	.7	
	4 PEV	4	8	2	0	14
		2.0	5.7	5.6	.6	7.0%
		28.6%	57.1%	14.3%	.0%	
		1.6	1.3	-2.1	-.8	
	Column Total	29 14.4%	82 40.8%	81 40.3%	9 4.5%	201 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	14.35202	9	.11034
Likelihood Ratio	15.66680	9	.07417
Linear-by-Linear Association	.08101	1	.77594

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.10300	.09517	.11083
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.09050	.08311	.09789
Linear-by-Linear Association	.28462			
One-Tail		.40320	.39056	.41584
Two-Tail		.79330	.78287	.80373
Fisher's Exact Test	14.24462			
Two-Tail		.08150	.07445	.08855

Minimum Expected Frequency - .627
Cells with Expected Frequency < 5 - 6 of 16 (37.5%)

Number of Missing Observations: 1

figura 43

V1 BIS Programa educatiu ampliat by V60 Llengua en què escolten la ràdio

		V60				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Tots en castellà	Majoria castellà	Meitat cast. i cat. 3	Majoria català	Row Total
		1	2	3	4	
V1 BIS						
1		55	22	9	0	86
PIP bàsic		47.6	25.8	11.8	.9	43.7%
		64.0%	25.6%	10.5%	.0%	
		2.1	-1.2	-1.2	-1.3	
2		20	5	6	1	32
PIP bilingüe		17.7	9.6	4.4	.3	16.2%
		62.5%	15.6%	18.8%	3.1%	
		.9	-1.9	.9	1.3	
3		30	24	12	1	67
PIL		37.1	20.1	9.2	.7	34.0%
		44.8%	35.8%	17.9%	1.5%	
		-2.1	1.3	1.2	.5	
4		4	8	0	0	12
PEV		6.6	3.6	1.6	.1	6.1%
		33.3%	66.7%	.0%	.0%	
		-1.6	2.9	-1.4	-.4	
	Column Total	109 55.3%	59 29.9%	27 13.7%	2 1.0%	197 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	19.07489	9	.02456
Likelihood Ratio	20.35478	9	.01584
Linear-by-Linear Association	4.96015	1	.02594

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.02210	.01831	.02589
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.01160	.00884	.01436
Linear-by-Linear Association	2.22714			
One-Tail		.01370	.01071	.01669
Two-Tail		.03000	.02561	.03439
Fisher's Exact Test	18.52027			
Two-Tail		.01170	.00893	.01447

Minimum Expected Frequency - .122
Cells with Expected Frequency < 5 - 7 of 16 (43.8%)

Number of Missing Observations: 5

figura 44

GLPE_BIS Grup lingüístic i programa educatiu
by V62 Grau d'autoadscripció espanyola

		V62					
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Gens	Poc	A mitges	Molt	Totalment	Row Total
		1	2	3	4	5	
GLPE_BIS							
1		0	1	2	16	41	60
PIP (bàsic) - castellà		3.9	1.8	6.6	12.3	35.4	30.0%
		.0%	1.7%	3.3%	26.7%	68.3%	
		-2.4	-.7	-2.3	1.4	1.8	

2	0	0	2	5	12	19
PIP (bàsic) - bilingüe	1.2	.6	2.1	3.9	11.2	9.5%
	.0%	.0%	10.5%	26.3%	63.2%	
	-1.2	-.8	-.1	.7	.4	
3	0	0	0	2	5	7
PIP (bàsic) - català	.5	.2	.8	1.4	4.1	3.5%
	.0%	.0%	.0%	28.6%	71.4%	
	-.7	-.5	-.9	.5	.7	
4	0	0	4	2	9	15
PIP (bilingüe) - castellà	1.0	.5	1.7	3.1	8.9	7.5%
	.0%	.0%	26.7%	13.3%	60.0%	
	-1.1	-.7	2.0	-.7	.1	
5	1	0	0	3	9	13
PIP (bilingüe) - bilingüe	.8	.4	1.4	2.7	7.7	6.5%
	7.7%	.0%	.0%	23.1%	69.2%	
	.2	-.7	-1.3	.2	.8	
6	0	0	0	1	4	5
PIP (bilingüe) - català	.3	.2	.6	1.0	3.0	2.5%
	.0%	.0%	.0%	20.0%	80.0%	
	-.6	-.4	-.8	.0	1.0	
7	0	1	6	6	14	27
PIL - castellà	1.8	.8	3.0	5.5	15.9	13.5%
	.0%	3.7%	22.2%	22.2%	51.9%	
	-1.5	.2	2.0	.2	-.8	
8	6	4	2	3	9	24
PIL - bilingüe	1.6	.7	2.6	4.9	14.2	12.0%
	25.0%	16.7%	8.3%	12.5%	37.5%	
	3.9	4.2	-.4	-1.0	-2.3	
9	6	0	3	2	5	16
PIL - català	1.0	.5	1.8	3.3	9.4	8.0%
	37.5%	.0%	18.8%	12.5%	31.3%	
	5.2	-.7	1.0	-.8	-2.4	
12	0	0	3	1	10	14
PEV - català	.9	.4	1.5	2.9	8.3	7.0%
	.0%	.0%	21.4%	7.1%	71.4%	
	-1.0	-.7	1.3	-1.3	1.0	
Column Total	13 6.5%	6 3.0%	22 11.0%	41 20.5%	118 59.0%	200 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	89.57363	36	.00000
Likelihood Ratio	79.15107	36	.00004
Linear-by-Linear Association	17.57428	1	.00003

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00010	.00000	.00036
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	-4.19217			
One-Tail		.00000	.00000	.00046
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Fisher's Exact Test	61.74699			
Two-Tail		.00010	.00000	.00036

Minimum Expected Frequency - .150
Cells with Expected Frequency < 5 - 39 of 50 (78.0%)

Number of Missing Observations: 0

V1_BIS Programa educatiu by V62 Grau d'autoadscripció espanyola

V1_BIS	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V62 Gens (1)	Poc (2)	A mitges (3)	Molt (4)	Totalment (5)	Row Total
1 PIP bàsic		0	1	4	23	58	86
		5.6	2.6	9.5	17.6	50.7	43.0%
		.0%	1.2%	4.7%	26.7%	67.4%	
		-3.2	-1.3	-2.5	1.9	2.1	
2 PIP bilingüe		1	0	4	6	22	33
		2.1	1.0	3.6	6.8	19.5	16.5%
		3.0%	.0%	12.1%	18.2%	66.7%	
		-.9	-1.1	.2	-.4	1.0	
3 PIL		12	5	11	11	28	67
		4.4	2.0	7.4	13.7	39.5	33.5%
		17.9%	7.5%	16.4%	16.4%	41.8%	
		4.6	2.6	1.7	-1.0	-3.5	
4 PEV		0	0	3	1	10	14
		.9	.4	1.5	2.9	8.3	7.0%
		.0%	.0%	21.4%	7.1%	71.4%	
		-1.0	-.7	1.3	-1.3	1.0	
Column Total		13 6.5%	6 3.0%	22 11.0%	41 20.5%	118 59.0%	200 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	42.30050	12	.00003
Likelihood Ratio	45.91532	12	.00001
Linear-by-Linear Association	16.78004	1	.00004

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.00020	.00000	.00056
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	-4.09635		
One-Tail	.00000	.00000	.00046
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Fisher's Exact Test	38.00022		
Two-Tail	.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - .420
Cells with Expected Frequency < 5 - 10 of 20 (50.0%)

Number of Missing Observations: 0

V24 Primera llengua by V62 Grau d'autoadscripció espanyola

V24	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V62 Gens (1)	Poc (2)	A mitges (3)	Molt (4)	Totalment (5)	Row Total
2 Castellà		0	2	12	24	64	102
		6.6	3.1	11.2	20.9	60.2	51.0%
		.0%	2.0%	11.8%	23.5%	62.7%	
		-3.8	-.9	.4	1.1	1.1	
3 Català i castellà		7	4	4	11	30	56
		3.6	1.7	6.2	11.5	33.0	28.0%
		12.5%	7.1%	7.1%	19.6%	53.6%	
		2.1	2.1	-1.1	-.2	-1.0	

```
                  +--------+--------+--------+--------+--------+
               4  |      6 |      0 |      6 |      6 |     24 |     42
  Català          |    2.7 |    1.3 |    4.6 |    8.6 |   24.8 |  21.0%
                  | 14.3%  |    .0% | 14.3%  | 14.3%  | 57.1%  |
                  |    2.3 |   -1.3 |     .8 |   -1.1 |    -.3 |
                  +--------+--------+--------+--------+--------+
           Column      13        6       22       41      118      200
            Total    6.5%     3.0%    11.0%    20.5%    59.0%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF               Significance
--------------------          -----------        ----              ------------
Pearson                        21.51781           8                  .00589
Likelihood Ratio               27.03159           8                  .00070
Linear-by-Linear                6.93988           1                  .00843
      Association
                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00450     .00278  .00622
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00120     .00031  .00209
Linear-by-Linear               -2.63436
      Association
   One-Tail                                          .00460     .00286  .00634
   Two-Tail                                          .00760     .00536  .00984
Fisher's Exact Test            22.94313
   Two-Tail                                          .00150     .00050  .00250

Minimum Expected Frequency -    1.260
Cells with Expected Frequency < 5 -     6 of    15 ( 40.0%)

Number of Missing Observations:  0
```

figura 45

```
GLPE_BIS  Grup lingüístic i programa educatiu
by  V63  Grau autoadscripció d'valenciana

                    V63
            Count  |
           Exp Val |Gens     Poc      A mitges Molt     Totalment
           Row Pct |                                                Row
           Adj Res |     1  |     2  |     3  |     4  |     5  | Total
GLPE BIS   --------+--------+--------+--------+--------+--------+
               1  |    12  |    15  |    25  |     7  |     1  |    60
  PIP (bàsic) -   |   5.4  |   8.7  |  18.0  |  11.4  |  16.5  | 30.0%
  castellà        | 20.0%  | 25.0%  | 41.7%  | 11.7%  |  1.7%  |
                  |   3.6  |   2.8  |   2.4  |  -1.7  |  -5.4  |
                  +--------+--------+--------+--------+--------+
               2  |     0  |     3  |     6  |     6  |     4  |    19
  PIP (bàsic) -   |   1.7  |   2.8  |   5.7  |   3.6  |   5.2  |  9.5%
  bilingüe        |   .0%  | 15.8%  | 31.6%  | 31.6%  | 21.1%  |
                  |  -1.4  |    .2  |    .2  |   1.5  |   -.7  |
                  +--------+--------+--------+--------+--------+
               3  |     0  |     0  |     1  |     2  |     4  |     7
  PIP (bàsic) -   |    .6  |   1.0  |   2.1  |   1.3  |   1.9  |  3.5%
  català          |   .0%  |   .0%  | 14.3%  | 28.6%  | 57.1%  |
                  |   -.8  |  -1.1  |   -.9  |    .7  |   1.8  |
                  +--------+--------+--------+--------+--------+
               4  |     3  |     3  |     4  |     5  |     0  |    15
  PIP (bilingüe) - |   1.4  |   2.2  |   4.5  |   2.9  |   4.1  |  7.5%
  castellà        | 20.0%  | 20.0%  | 26.7%  | 33.3%  |   .0%  |
                  |   1.5  |    .6  |   -.3  |   1.5  |  -2.5  |
                  +--------+--------+--------+--------+--------+
               5  |     0  |     0  |     0  |     5  |     8  |    13
  PIP (bilingüe) - |   1.2  |   1.9  |   3.9  |   2.5  |   3.6  |  6.5%
  bilingüe        |   .0%  |   .0%  |   .0%  | 38.5%  | 61.5%  |
                  |  -1.2  |  -1.5  |  -2.4  |   1.8  |   2.8  |
                  +--------+--------+--------+--------+--------+
               6  |     0  |     0  |     1  |     0  |     4  |     5
  PIP (bilingüe) - |    .5  |    .7  |   1.5  |   1.0  |   1.4  |  2.5%
  català          |   .0%  |   .0%  | 20.0%  |   .0%  | 80.0%  |
                  |   -.7  |   -.9  |   -.5  |  -1.1  |   2.7  |
```

```
                +--------+--------+--------+--------+--------+
              7 |      3 |      5 |     13 |      3 |      3 |     27
  PIL - castellà|    2.4 |    3.9 |    8.1 |    5.1 |    7.4 | 13.5%
                | 11.1%  | 18.5%  | 48.1%  | 11.1%  | 11.1%  |
                |     .4 |     .6 |    2.2 |   -1.1 |   -2.1 |
                +--------+--------+--------+--------+--------+
              8 |      0 |      2 |      7 |      7 |      8 |     24
  PIL - bilingüe|    2.2 |    3.5 |    7.2 |    4.6 |    6.6 | 12.0%
                |    .0% |   8.3% |  29.2% |  29.2% |  33.3% |
                |   -1.6 |    -.9 |    -.1 |    1.4 |     .7 |
                +--------+--------+--------+--------+--------+
              9 |      0 |      1 |      3 |      2 |     10 |     16
  PIL - català  |    1.4 |    2.3 |    4.8 |    3.0 |    4.4 |  8.0%
                |    .0% |   6.3% |  18.8% |  12.5% |  62.5% |
                |   -1.3 |   -1.0 |   -1.0 |    -.7 |    3.3 |
                +--------+--------+--------+--------+--------+
             12 |      0 |      0 |      0 |      1 |     13 |     14
  PEV - català  |    1.3 |    2.0 |    4.2 |    2.7 |    3.9 |  7.0%
                |    .0% |    .0% |    .0% |   7.1% |  92.9% |
                |   -1.2 |   -1.6 |   -2.5 |   -1.2 |    5.7 |
                +--------+--------+--------+--------+--------+
           Column      18       29       60       38       55      200
            Total    9.0%    14.5%    30.0%    19.0%    27.5%   100.0%


     Chi-Square                  Value           DF               Significance
--------------------          -----------        ----              ------------
Pearson                        122.41976          36                  .00000
Likelihood Ratio               143.39905          36                  .00000
Linear-by-Linear                45.33237           1                  .00000
     Association
                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                    Significance  Lower    Upper
                                                    ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                             .00000     .00000  .00046
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                             .00000     .00000  .00046
Linear-by-Linear                6.73293
     Association
   One-Tail                                             .00000     .00000  .00046
   Two-Tail                                             .00000     .00000  .00046
Fisher's Exact Test            113.3842
   Two-Tail                                             .00000     .00000  .00046

Minimum Expected Frequency -     .450
Cells with Expected Frequency < 5 -    38 of    50 ( 76.0%)

Number of Missing Observations:  2



V24  Primera llengua  by  V63  Grau d'autoadscripció valenciana

                  V63
           Count  |
          Exp Val |Gens     Poc      A mitges Molt     Totalment
          Row Pct |                                              Row
          Adj Res |     1  |     2  |     3  |     4  |     5  | Total
V24       --------+--------+--------+--------+--------+--------+
              2   |    18  |    23  |    42  |    15  |     4  |   102
  Castellà        |   9.2  |  14.8  |  30.6  |  19.4  |  28.1  | 51.0%
                  | 17.6%  | 22.5%  | 41.2%  | 14.7%  |  3.9%  |
                  |   4.4  |   3.3  |   3.5  |  -1.6  |  -7.6  |
                  +--------+--------+--------+--------+--------+
              3   |     0  |     5  |    13  |    18  |    20  |    56
  Català i catellà|   5.0  |   8.1  |  16.8  |  10.6  |  15.4  | 28.0%
                  |    .0% |   8.9% |  23.2% |  32.1% |  35.7% |
                  |  -2.8  |  -1.4  |  -1.3  |   3.0  |   1.6  |
                  +--------+--------+--------+--------+--------+
              4   |     0  |     1  |     5  |     5  |    31  |    42
  Català          |   3.8  |   6.1  |  12.6  |   8.0  |  11.6  | 21.0%
                  |    .0% |  2.4%  | 11.9%  | 11.9%  | 73.8%  |
                  |  -2.3  |  -2.5  |  -2.9  |  -1.3  |   7.6  |
                  +--------+--------+--------+--------+--------+
           Column      18       29       60       38       55      200
            Total    9.0%    14.5%    30.0%    19.0%    27.5%   100.0%
```

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	98.93703	8	.00000
Likelihood Ratio	109.43170	8	.00000
Linear-by-Linear Association	78.36416	1	.00000

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	8.85235		
One-Tail	.00000	.00000	.00046
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Fisher's Exact Test	100.2092		
Two-Tail	.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - 3.780
Cells with Expected Frequency < 5 - 1 of 15 (6.7%)

Number of Missing Observations: 0

V1_BIS Programa educatiu by V63 Grau d'autoadscripció valenciana

V1_BIS	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V63 Gens (1)	Poc (2)	A mitges (3)	Molt (4)	Totalment (5)	Row Total
1		13	18	33	15	9	88
PIP bàsic		8.3	12.6	26.6	16.6	24.0	43.6%
		14.8%	20.5%	37.5%	17.0%	10.2%	
		2.3	2.2	2.0	-.6	-4.8	
2		3	3	5	10	12	33
PIP bilingüe		3.1	4.7	10.0	6.2	9.0	16.3%
		9.1%	9.1%	15.2%	30.3%	36.4%	
		-.1	-.9	-2.1	1.8	1.3	
3		3	8	23	12	21	67
PIL		6.3	9.6	20.2	12.6	18.2	33.2%
		4.5%	11.9%	34.3%	17.9%	31.3%	
		-1.7	-.7	.9	-.2	.9	
4		0	0	0	1	13	14
PEV		1.3	2.0	4.2	2.6	3.8	6.9%
		.0%	.0%	.0%	7.1%	92.9%	
		-1.2	-1.6	-2.6	-1.2	5.7	
Column Total		19 9.4%	29 14.4%	61 30.2%	38 18.8%	55 27.2%	202 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	55.99917	12	.00000
Likelihood Ratio	58.01747	12	.00000
Linear-by-Linear Association	30.13412	1	.00000

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	5.48946		
One-Tail	.00000	.00000	.00046
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Fisher's Exact Test	49.63659		
Two-Tail	.00000	.00000	.00046

```
Minimum Expected Frequency -    1.317
Cells with Expected Frequency < 5 -     7 of    20 ( 35.0%)

Number of Missing Observations:  0
```

figura 46

```
V24  Primera llengua  by  ISIE_3C  Identitat predominant

                    ISIE 3C
            Count  |
           Exp Val |
           Row Pct |Espanyola         Valenciana
           Tot Pct |         Equilibri           Row
           Adj Res |      -1|       0|       1| Total
V24        --------+--------+--------+--------+
                2  |    84  |    12  |     4  |   100
  Castellà         |  53.8  |  30.5  |  15.7  | 50.8%
                   | 84.0%  | 12.0%  |  4.0%  |
                   | 42.6%  |  6.1%  |  2.0%  |
                   |   8.6  |  -5.7  |  -4.6  |
                   +--------+--------+--------+
                3  |    18  |    24  |    14  |    56
  Català i         |  30.1  |  17.1  |   8.8  | 28.4%
  castellà         | 32.1%  | 42.9%  | 25.0%  |
                   |  9.1%  | 12.2%  |  7.1%  |
                   |  -3.8  |   2.4  |   2.3  |
                   +--------+--------+--------+
                4  |     4  |    24  |    13  |    41
  Català           |  22.1  |  12.5  |   6.5  | 20.8%
                   |  9.8%  | 58.5%  | 31.7%  |
                   |  2.0%  | 12.2%  |  6.6%  |
                   |  -6.4  |   4.4  |   3.2  |
                   +--------+--------+--------+
            Column     106       60       31      197
             Total   53.8%    30.5%    15.7%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF               Significance
--------------------          -----------        ----              ------------

Pearson                         79.69236           4                  .00000
Likelihood Ratio                88.24282           4                  .00000
Linear-by-Linear                64.88011           1                  .00000
      Association

                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                  Significance  Lower    Upper
                                                  ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046
Linear-by-Linear                 8.05482
      Association
   One-Tail                                          .00000     .00000  .00046
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046
Fisher's Exact Test             86.45217
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046

Minimum Expected Frequency -    6.452

Number of Missing Observations:  0
```

figura 47

GRP ETN1 Grup etnolingüístic
by POB_PRO2 Lloc de residència i programa educatiu ampliat

	POB_PRO2					Page 1 of 2
	Count					
	Exp Val	PIP (bas)	PIP(bas)	PIP (bas)	PIP (bil)	PIL
	Row Pct	Alacant	Mutxamel	Xixona	Xixona	Alacant
	Adj Res	1	2	3	4	5
GRP ETN1						
1		22	24	9	7	5
Castellà - espanyol		12.7	13.6	9.7	12.7	9.7
		27.5%	30.0%	11.3%	8.8%	6.3%
		3.8	4.1	-.3	-2.3	-2.1
2		2	0	0	4	1
Castellà - equilibrat		1.6	1.7	1.2	1.6	1.2
		20.0%	.0%	.0%	40.0%	10.0%
		.4	-1.5	-1.2	2.1	-.2
3		0	0	1	1	0
Castellà - valencià		.5	.5	.4	.5	.4
		.0%	.0%	33.3%	33.3%	.0%
		-.8	-.8	1.1	.8	-.6
4		4	2	3	2	2
Bilingüe - espanyol		2.7	2.9	2.1	2.7	2.1
		23.5%	11.8%	17.6%	11.8%	11.8%
		.9	-.6	.7	-.5	.0
5		1	2	2	10	3
Bilingüe - equilibrat		3.7	3.9	2.8	3.7	2.8
		4.3%	8.7%	8.7%	43.5%	13.0%
		-1.6	-1.1	-.5	3.9	.2
6		0	1	2	1	7
Bilingüe - valencià		1.9	2.0	1.5	1.9	1.5
		.0%	8.3%	16.7%	8.3%	58.3%
		-1.6	-.8	.5	-.7	5.1
7		0	1	1	1	0
Català - espanyol		.6	.7	.5	.6	.5
		.0%	25.0%	25.0%	25.0%	.0%
		-.9	.4	.8	.5	-.7
8		0	1	3	3	0
Català - equilibrat		3.3	3.6	2.5	3.3	2.5
		.0%	4.8%	14.3%	14.3%	.0%
		-2.1	-1.6	.3	-.2	-1.8
9		0	0	1	0	4
català - valencià		1.9	2.0	1.5	1.9	1.5
		.0%	.0%	8.3%	.0%	33.3%
		-1.6	-1.6	-.4	-1.6	2.3
Column Total		29 15.9%	31 17.0%	22 12.1%	29 15.9%	22 12.1%

	Row Total
1	80
Castellà - espanyol	44.0%
2	10
Castellà - equilibrat	5.5%
3	3
Castellà - valencià	1.6%
4	17
Bilingüe - espanyol	9.3%
5	23
Bilingüe - equilibrat	12.6%
6	12
Bilingüe - valencià	6.6%
7	4
Català - espanyol	2.2%
8	21
Català - equilibrat	11.5%
9	12
català - valencià	6.6%
Column Total	182

(Continued) 100.0%

GRP_ETN1 Grup etnolingüístic
by POB_PRO2 Lloc de residència i programa educatiu ampliat

	POB PRO2			Page 2 of 2
	Count			
	Exp Val	PIL	PIL	PEV
	Row Pct	Mutxamel	Xixona	Xixona
	Adj Res	6	7	8
GRP_ETN1				
1		3	10	0
Castellà - espanyol		6.2	9.2	6.2
		3.8%	12.5%	.0%
		-1.8	.4	-3.4
2		2	1	0
Castellà - equilibrat		.8	1.2	.8
		20.0%	10.0%	.0%
		1.5	-.2	-.9

	Row Total
1	80
Castellà - espanyol	44.0%
2	10
Castellà - equilibrat	5.5%

3	1	0	0	3
Castellà - valencià	.2	.3	.2	1.6%
	33.3%	.0%	.0%	
	1.7	-.6	-.5	
4	1	3	0	17
Bilingüe - espanyol	1.3	2.0	1.3	9.3%
	5.9%	17.6%	.0%	
	-.3	.8	-1.3	
5	2	3	0	23
Bilingüe - equilibrat	1.8	2.7	1.8	12.6%
	8.7%	13.0%	.0%	
	.2	.2	-1.5	
6	1	0	0	12
Bilingüe - valencià	.9	1.4	.9	6.6%
	8.3%	.0%	.0%	
	.1	-1.3	-1.0	
7	0	1	0	4
Català - espanyol	.3	.5	.3	2.2%
	.0%	25.0%	.0%	
	-.6	.9	-.6	
8	3	1	10	21
Català - equilibrat	1.6	2.4	1.6	11.5%
	14.3%	4.8%	47.6%	
	1.2	-1.0	7.3	
9	1	2	4	12
català - valencià	.9	1.4	.9	6.6%
	8.3%	16.7%	33.3%	
	.1	.6	3.4	
Column Total	14 7.7%	21 11.5%	14 7.7%	182 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	166.65568	56	.00000
Likelihood Ratio	152.16874	56	.00000
Linear-by-Linear Association	43.80738	1	.00000

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	6.61871		
One-Tail	.00000	.00000	.00046
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Fisher's Exact Test	123.7335		
Two-Tail	.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - .231
Cells with Expected Frequency < 5 - 64 of 72 (88.9%)

Number of Missing Observations: 1

figura 48

ISIE by V8 Lloc naixement

Number of valid observations = 199

					Monte Carlo Estimate		
			Val/	Approx.		99% C.I.	
Statistic	Value	ASE1	ASE0	Sig.	Sig.	Lower	Upper
Pearson's R	.238	.074	3.4465	.0007	.0007	.0000	.0014
Spearman Correlation	.278	.073	4.0548	.0001	.0002	.0000	.0006

Number of Missing Observations: 0

- -

ISIE by V20 Pares: llengua familiar

Number of valid observations = 196

					Monte Carlo Estimate		
			Val/	Approx.		99% C.I.	
Statistic	Value	ASE1	ASE0	Sig.	Sig.	Lower	Upper
Pearson's R	.448	.054	6.9831	.0000	.0000	.0000	.0005
Spearman Correlation	.485	.055	7.7224	.0000	.0000	.0000	.0005

Number of Missing Observations: 3

- -

ISIE by V21 Pares: llengua a alumne

Number of valid observations = 199

					Monte Carlo Estimate		
			Val/	Approx.		99% C.I.	
Statistic	Value	ASE1	ASE0	Sig.	Sig.	Lower	Upper
Pearson's R	.531	.049	8.8017	.0000	.0000	.0000	.0005
Spearman Correlation	.594	.046	10.3716	.0000	.0000	.0000	.0005

Number of Missing Observations: 0

- -

ISIE by V22 Alumne: llengua als pares

Number of valid observations = 199

					Monte Carlo Estimate		
			Val/	Approx.		99% C.I.	
Statistic	Value	ASE1	ASE0	Sig.	Sig.	Lower	Upper
Pearson's R	.526	.048	8.6834	.0000	.0000	.0000	.0005
Spearman Correlation	.585	.047	10.1224	.0000	.0000	.0000	.0005

Number of Missing Observations: 0

- -

ISIE by V25 Àmbit d'aprenentatge del català

Number of valid observations = 198

					Monte Carlo Estimate		
			Val/	Approx.		99% C.I.	
Statistic	Value	ASE1	ASE0	Sig.	Sig.	Lower	Upper
Pearson's R	.448	.055	7.0103	.0000	.0000	.0000	.0005
Spearman Correlation	.486	.056	7.7910	.0000	.0000	.0000	.0005

Number of Missing Observations: 1

- -

ISIE by V36 Adscripció a un grup lingüístic

Number of valid observations = 199

					Monte Carlo Estimate		
			Val/	Approx.		99% C.I.	
Statistic	Value	ASE1	ASE0	Sig.	Sig.	Lower	Upper
Pearson's R	.584	.041	10.1019	.0000	.0000	.0000	.0005
Spearman Correlation	.630	.043	11.3955	.0000	.0000	.0000	.0005

```
Number of Missing Observations:  0

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

ISIE  by  TIP_PAR  Tipus de parella (segons l'origen)

Number of valid observations = 194
                                                          Monte Carlo Estimate
                                        Val/   Approx.            99% C.I.
       Statistic          Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                .437   .052  6.7414   .0000   .0000   .0000   .0005
Spearman Correlation       .461   .055  7.2031   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  5

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

ISIE  by  TIP PAR2  Tipus de parella (segons la competència lingüística)

Number of valid observations = 197
                                                          Monte Carlo Estimate
                                        Val/   Approx.            99% C.I.
       Statistic          Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                .486   .050  7.7654   .0000   .0000   .0000   .0005
Spearman Correlation       .525   .051  8.6230   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  2

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

ISIE  by  TIP_PAR3  Tipus de parella (segos l'ús lingüístic)

Number of valid observations = 195
                                                          Monte Carlo Estimate
                                        Val/   Approx.            99% C.I.
       Statistic          Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                .486   .056  7.7249   .0000   .0000   .0000   .0005
Spearman Correlation       .538   .052  8.8569   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  4



- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

    ISIE
  by V8        Lloc naixement


     Mean Rank    Cases

         63.71       17   V8 = 1   Resta d'Espanya o altres llocs
         89.80        5   V8 = 2   Població castellanoparlant del País Valencià
         89.38       50   V8 = 3   Alacant
         72.20        5   V8 = 4   Catalunya o Illes Balears
        108.41      111   V8 = 5   Altra població de la comarca de l'Alacantí (Mutxamel,
                                   S. Joan, Xixona, el Campello, Agost...)
        136.82       11   V8 = 6   Població valencianoparlant del País Valencià
                    ---
                    199   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
    17.3843           5         .0038

              Monte Carlo Significance
                .0023 ( .0011,  .0035)
```

```
- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

     ISIE
  by V25       Àmbit aprenentatge català


      Mean Rank    Cases

          90.00        1   V25 = 1   Altre lloc
          74.43      101   V25 = 2   Classe
          15.50        2   V25 = 3   Carrer
          87.20        5   V25 = 4   Amics
         130.63       89   V25 = 5   Família
                     ---
                     198   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
    52.4363           4         .0000

              Monte Carlo Significance
                .0000 ( .0000,  .0005)
```

figura 49

```
ISIE  by  V26  Català: Expressió oral

Number of valid observations = 199
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.             99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                  .471   .046  7.4926   .0000   .0000   .0000   .0005
Spearman Correlation         .509   .049  8.2992   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  0

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

ISIE  by  V27  Català: Comprensió oral

Number of valid observations = 199
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.             99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                  .235   .055  3.3977   .0008   .0009   .0001   .0017
Spearman Correlation         .236   .066  3.4087   .0008   .0013   .0004   .0022

Number of Missing Observations:  0

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

ISIE  by  V28  Català: Lectura

Number of valid observations = 199
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.             99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                  .336   .058  5.0108   .0000   .0000   .0000   .0005
Spearman Correlation         .343   .065  5.1199   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  0

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -
```

```
ISIE  by  V29  Català: Escriptura

Number of valid observations = 199
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                  .208   .062  2.9844   .0032   .0028   .0014   .0042
Spearman Correlation         .242   .066  3.5033   .0006   .0002   .0000   .0006

Number of Missing Observations:  0

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

ISIE  by  V30  Ús català

Number of valid observations = 198
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                  .539   .043  8.9674   .0000   .0000   .0000   .0005
Spearman Correlation         .608   .042 10.7285   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  1

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

ISIE  by  V31  Castellà: Expressió oral

Number of valid observations = 198
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                 -.307   .066 -4.5117   .0000   .0000   .0000   .0005
Spearman Correlation        -.288   .055 -4.2072   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  1

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

ISIE  by  V32  Castellà: Comprensió oral

Number of valid observations = 198
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                 -.196   .070 -2.7976   .0057   .0058   .0038   .0078
Spearman Correlation        -.191   .064 -2.7252   .0070   .0073   .0051   .0095

Number of Missing Observations:  1

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

ISIE  by  V33  Castellà: Lectura

Number of valid observations = 199
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                 -.007   .060  -.0927   .9262   .9349   .9285   .9413
Spearman Correlation         .004   .065   .0561   .9553   .9545   .9491   .9599

Number of Missing Observations:  0

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

ISIE  by  V34  Castellà: Escriptura

Number of valid observations = 199
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                 -.173   .066 -2.4690   .0144   .0162   .0129   .0195
Spearman Correlation        -.182   .066 -2.5972   .0101   .0109   .0082   .0136
```

```
Number of Missing Observations:  0

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

ISIE  by  V35  Ús castellà

Number of valid observations = 199
                                                                Monte Carlo Estimate
                                                Val/   Approx.             99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                 -.585   .044 -10.118   .0000   .0000   .0000   .0005
Spearman Correlation        -.644   .041 -11.824   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  0
```

figura 50

```
ISIE  by  V37  Llengua de l'entorn

Number of valid observations = 199
                                                                Monte Carlo Estimate
                                                Val/   Approx.             99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                  .170   .075  2.4236   .0163   .0173   .0139   .0207
Spearman Correlation         .209   .073  3.0050   .0030   .0022   .0010   .0034

Number of Missing Observations:  0

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

ISIE  by  V38  Classe: llengua que sents parlar als companys

Number of valid observations = 197
                                                                Monte Carlo Estimate
                                                Val/   Approx.             99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                  .174   .064  2.4665   .0145   .0134   .0104   .0164
Spearman Correlation         .186   .067  2.6413   .0089   .0072   .0050   .0094

Number of Missing Observations:  2

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

ISIE  by  V39  Classe: llengua en què et parlen els companys

Number of valid observations = 199
                                                                Monte Carlo Estimate
                                                Val/   Approx.             99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                  .307   .060  4.5322   .0000   .0000   .0000   .0005
Spearman Correlation         .347   .060  5.2001   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  0

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

ISIE  by  V40  Centre: llengua en què et parlen els companys

Number of valid observations = 198
                                                                Monte Carlo Estimate
                                                Val/   Approx.             99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                  .300   .058  4.4084   .0000   .0000   .0000   .0005
Spearman Correlation         .356   .058  5.3341   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  1

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -
```

```
ISIE  by  V41  Classe: llengua en què parle als companys

Number of valid observations = 199
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                  .373   .061  5.6511   .0000   .0000   .0000   .0005
Spearman Correlation         .393   .057  5.9945   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  0

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -


ISIE  by  V42  Centre: llengua en què parle als companys

Number of valid observations = 199
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                  .407   .054  6.2531   .0000   .0000   .0000   .0005
Spearman Correlation         .439   .050  6.8612   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  0

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

ISIE  by  V43  Classe: llengua en què parle als professors

Number of valid observations = 197
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                  .524   .051  8.5875   .0000   .0000   .0000   .0005
Spearman Correlation         .528   .054  8.6797   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  2

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

ISIE  by  V44  Centre: llengua en què parle als professors

Number of valid observations = 199
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                  .594   .044 10.3650   .0000   .0000   .0000   .0005
Spearman Correlation         .608   .048 10.7609   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  0
```

figura 51

```
ISIE  by  V46  Llengua de resposta al telèfon

Number of valid observations = 198
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                  .439   .054  6.8408   .0000   .0000   .0000   .0005
Spearman Correlation         .498   .052  8.0443   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  1

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -
```

```
ISIE  by  V47  Llengua amb els veïns catalanoparlants

Number of valid observations = 198
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                  .452   .054  7.0992   .0000   .0000   .0000   .0005
Spearman Correlation         .488   .056  7.8252   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  1

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

ISIE  by  V48  Llengua amb els veïns castellanoparlants

Number of valid observations = 199
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                  .225   .084  3.2439   .0014   .0019   .0008   .0030
Spearman Correlation         .210   .071  3.0079   .0030   .0033   .0018   .0048

Number of Missing Observations:  0

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

ISIE  by  V51  Població: llengua a desconeguts

Number of valid observations = 199
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                  .351   .059  5.2683   .0000   .0000   .0000   .0005
Spearman Correlation         .362   .057  5.4582   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  0

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

ISIE  by  V52  Població: llengua a coneguts

Number of valid observations = 199
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                  .218   .064  3.1348   .0020   .0027   .0014   .0040
Spearman Correlation         .270   .072  3.9300   .0001   .0001   .0000   .0004

Number of Missing Observations:  0

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

ISIE  by  V53  Població: llengua a desconeguts valencianoparlants

Number of valid observations = 199
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                  .411   .053  6.3347   .0000   .0000   .0000   .0005
Spearman Correlation         .410   .060  6.3073   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  0

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

ISIE  by  V54  Població: llengua a desconeguts castellanoparlants

Number of valid observations = 198
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                  .298   .078  4.3674   .0000   .0000   .0000   .0005
Spearman Correlation         .244   .060  3.5278   .0005   .0005   .0000   .0011
```

```
Number of Missing Observations:  1

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

ISIE  by  V55  Reunió: algú no comprén català

Number of valid observations = 198
                                                                Monte Carlo Estimate
                                                Val/   Approx.             99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                  .262   .071  3.7953   .0002   .0001   .0000   .0004
Spearman Correlation         .218   .068  3.1211   .0021   .0016   .0006   .0026

Number of Missing Observations:  1

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

ISIE  by  V56  Reunió: hi ha castellanoparlants

Number of valid observations = 199
                                                                Monte Carlo Estimate
                                                Val/   Approx.             99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                  .178   .084  2.5344   .0120   .0117   .0089   .0145
Spearman Correlation         .174   .071  2.4844   .0138   .0120   .0092   .0148

Number of Missing Observations:  0
```

figura 52

```
ISIE  by  V57  Llengua de lectura de revistes

Number of valid observations = 199
                                                                Monte Carlo Estimate
                                                Val/   Approx.             99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                  .358   .072  5.3789   .0000   .0000   .0000   .0005
Spearman Correlation         .268   .069  3.9062   .0001   .0001   .0000   .0004

Number of Missing Observations:  0

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

ISIE  by  V58  Llengua de lectura de llibres

Number of valid observations = 198
                                                                Monte Carlo Estimate
                                                Val/   Approx.             99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                  .402   .054  6.1491   .0000   .0000   .0000   .0005
Spearman Correlation         .389   .058  5.9074   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  1

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

ISIE  by  V59  Llengua en què veus la televisió

Number of valid observations = 198
                                                                Monte Carlo Estimate
                                                Val/   Approx.             99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                  .125   .080  1.7637   .0793   .0815   .0745   .0885
Spearman Correlation         .091   .075  1.2785   .2026   .2055   .1951   .2159

Number of Missing Observations:  1

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -
```

```
ISIE  by  V60  Llengua en què escoltes la ràdio

Number of valid observations = 194
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                  .258   .071  3.7060   .0003   .0003   .0000   .0007
Spearman Correlation         .236   .070  3.3661   .0009   .0007   .0000   .0014

Number of Missing Observations:  5
```

figura 53

```
V59  Llengua televisió  by  V62  Grau autoadscripció espanyola

                    V62
            Count  |
           Exp Val |Gens     Poc      A mitges Molt     Totalment
           Row Pct |                                     t          Row
           Adj Res |     1  |     2  |     3  |     4  |     5  | Total
V59        --------+--------+--------+--------+--------+--------+
                1  |     1  |     0  |     4  |     9  |    15  |    29
  Tots en castellà |   1.9  |    .9  |   3.4  |   5.9  |  17.0  | 14.6%
                   |  3.4%  |   .0%  | 13.8%  | 31.0%  | 51.7%  |
                   |   -.7  |  -1.0  |    .4  |   1.6  |   -.8  |
                   +--------+--------+--------+--------+--------+
                2  |     2  |     0  |    10  |    15  |    52  |    79
  La majoria en    |   5.2  |   2.4  |   9.2  |  16.0  |  46.3  | 39.9%
  castellà         |  2.5%  |   .0%  | 12.7%  | 19.0%  | 65.8%  |
                   |  -1.9  |  -2.0  |    .4  |   -.3  |   1.7  |
                   +--------+--------+--------+--------+--------+
                3  |     6  |     6  |     8  |    16  |    45  |    81
  Meitat en caste- |   5.3  |   2.5  |   9.4  |  16.4  |  47.5  | 40.9%
  llà i meitat en  |  7.4%  |  7.4%  |  9.9%  | 19.8%  | 55.6%  |
  català           |    .4  |   3.0  |   -.6  |   -.1  |   -.7  |
                   +--------+--------+--------+--------+--------+
                4  |     4  |     0  |     1  |     0  |     4  |     9
  La majoria en    |    .6  |    .3  |   1.0  |   1.8  |   5.3  |  4.5%
  català           | 44.4%  |   .0%  | 11.1%  |   .0%  | 44.4%  |
                   |   4.7  |   -.5  |    .0  |  -1.5  |   -.9  |
                   +--------+--------+--------+--------+--------+
            Column      13        6       23       40      116      198
             Total    6.6%     3.0%    11.6%    20.2%    58.6%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF               Significance
--------------------          -----------        ----              ------------

Pearson                         36.15622          12                  .00031
Likelihood Ratio                29.31472          12                  .00354
Linear-by-Linear                 6.86656           1                  .00878
      Association

                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                  Significance  Lower    Upper
                                                  ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                           .00120     .00031  .00209
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                           .00350     .00198  .00502
Linear-by-Linear                -2.62041
      Association
   One-Tail                                           .00410     .00245  .00575
   Two-Tail                                           .00880     .00639  .01121
Fisher's Exact Test             23.91088
   Two-Tail                                           .00800     .00571  .01029

Minimum Expected Frequency -     .273
Cells with Expected Frequency < 5 -     9 of    20 ( 45.0%)

Number of Missing Observations:  1
```

figura 54

ANNEX A LA MESURA DE L'EQUILIBRI BILINGÜE

```
- - - - - Kendall Coefficient of Concordance

    Mean Rank   Variable

         8.35   V26        Català: Expressió oral
        10.18   V27        Català: Comprensió oral
         8.70   V28        Català: Lectura
         7.67   V29        Català: Escriptura
         8.15   V30        Ús del català
        10.77   V31        Castellà: Expressió oral
        11.00   V32        Castellà: Comprensió oral
        10.40   V33        Castellà: Lectura
         9.63   V34        Castellà: Escriptura
        10.40   V35        Ús del castellà
         3.49   V36        Adscripció a un grup lingüístic
         3.41   V45        Llengua preferida
        15.98   TOTALCAT   Total de mots en català
        16.95   TOTALCAS   Total de mots en castellà
         1.04   COEBILIN   Coeficient de bilingüitat
        14.44   INTERCAT   % Interferències castellà -> català
         2.46   INTERCAS   % Interferències català -> castellà

        Cases              W       Chi-Square         D.F.  Significance
          183           .8457       2476.2746           16         .0000

                                                 Monte Carlo Significance
                                                   .0000 ( .0000,  .0005)
```

figura 1

```
                    - -  Correlation Coefficients  - -

             COEBILIN   INTERCAT   INTERCAS   TOTALCAT   TOTALCAS

COEBILIN     1.0000     -.6023      .0924      .7349     -.2460
            (  185)    (  185)    (  185)    (  185)    (  185)
            P= .       P= .000    P= .211    P= .000    P= .001

INTERCAT     -.6023     1.0000     -.0057     -.6107     -.1086
            (  185)    (  185)    (  185)    (  185)    (  185)
            P= .000    P= .       P= .939    P= .000    P= .141

INTERCAS      .0924     -.0057     1.0000      .0690     -.0274
            (  185)    (  185)    (  185)    (  185)    (  185)
            P= .211    P= .939    P= .       P= .350    P= .712

TOTALCAT      .7349     -.6107      .0690     1.0000      .4437
            (  185)    (  185)    (  185)    (  185)    (  185)
            P= .000    P= .000    P= .350    P= .       P= .000

TOTALCAS     -.2460     -.1086     -.0274      .4437     1.0000
            (  185)    (  185)    (  185)    (  185)    (  185)
            P= .001    P= .141    P= .712    P= .000    P= .

(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed
```

NOTA : COEBILIN : Coeficient de Bilingüitat

INTERCAT : Percentatge d'interferències del castellà en el català

INTERCAS : Percentatge d'interferències del català en el castellà

TOTAL CAT : Total de mots vàlids en català

TOTAL CAS : Total de mots vàlids en castellà

figura 2

COEBILIN Coeficient de bilingüitat by V26 Català: Expressió oral

Number of valid observations = 185

					Monte Carlo Estimate		
			Val/	Approx.		99% C.I.	
Statistic	Value	ASE1	ASE0	Sig.	Sig.	Lower	Upper
Spearman Correlation	.312	.069	4.4432	.0000	.0001	.0000	.0004

Number of Missing Observations: 17

- -

COEBILIN Coeficient de bilingüitat by V27 Català: Comprensió oral

Number of valid observations = 185

					Monte Carlo Estimate		
			Val/	Approx.		99% C.I.	
Statistic	Value	ASE1	ASE0	Sig.	Sig.	Lower	Upper
Spearman Correlation	.078	.076	1.0593	.2908	.2961	.2843	.3079

Number of Missing Observations: 17

- -

COEBILIN Coeficient de bilingüitat by V28 Català: Lectura

Number of valid observations = 185

					Monte Carlo Estimate		
			Val/	Approx.		99% C.I.	
Statistic	Value	ASE1	ASE0	Sig.	Sig.	Lower	Upper
Spearman Correlation	.266	.067	3.7254	.0003	.0000	.0000	.0005

Number of Missing Observations: 17

- -

COEBILIN Coeficient de bilingüitat by V29 Català: Escriptura

Number of valid observations = 185

					Monte Carlo Estimate		
			Val/	Approx.		99% C.I.	
Statistic	Value	ASE1	ASE0	Sig.	Sig.	Lower	Upper
Spearman Correlation	.211	.069	2.9222	.0039	.0036	.0021	.0051

Number of Missing Observations: 17

```
- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -


COEBILIN  Coeficient de bilingüitat  by  V30  Ús català

Number of valid observations = 184
                                                          Monte Carlo Estimate
                                        Val/   Approx.             99% C.I.
       Statistic          Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Spearman Correlation        .501   .055  7.8127   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  18


- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

INTERCAT  % Interferències castellà -> català  by  V26  Català: Expressió oral

Number of valid observations = 185
                                                          Monte Carlo Estimate
                                        Val/   Approx.             99% C.I.
       Statistic          Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Spearman Correlation       -.285   .068 -4.0172   .0001   .0001   .0000   .0004

Number of Missing Observations:  17


- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

INTERCAT  % Interferències castellà -> català  by  V27  Català: Comprensió oral

Number of valid observations = 185
                                                          Monte Carlo Estimate
                                        Val/   Approx.             99% C.I.
       Statistic          Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Spearman Correlation       -.245   .068 -3.4111   .0008   .0005   .0000   .0011

Number of Missing Observations:  17


- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

INTERCAT  % Interferències castellà -> català  by  V28  Català: Lectura

Number of valid observations = 185
                                                          Monte Carlo Estimate
                                        Val/   Approx.             99% C.I.
       Statistic          Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Spearman Correlation       -.379   .064 -5.5392   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  17


- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

INTERCAT  % Interferències castellà -> català  by  V29  Català: Escriptura

Number of valid observations = 185
                                                          Monte Carlo Estimate
                                        Val/   Approx.             99% C.I.
       Statistic          Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Spearman Correlation       -.203   .072 -2.7990   .0057   .0063   .0043   .0083
```

Number of Missing Observations: 17

- -

INTERCAT % Interferències castellà -> català by V30 Ús català

Number of valid observations = 184

					Monte Carlo Estimate		
		Val/	Approx.		99% C.I.		
Statistic	Value	ASE1 ASE0	Sig.	Sig.	Lower	Upper	
Spearman Correlation	-.330	.064 -4.7189	.0000	.0000	.0000	.0005	

Number of Missing Observations: 18

- -

INTERCAS % Interferències català -> castellà by V26 Català: Expressió oral

Number of valid observations = 185

					Monte Carlo Estimate		
		Val/	Approx.		99% C.I.		
Statistic	Value	ASE1 ASE0	Sig.	Sig.	Lower	Upper	
Spearman Correlation	.088	.076 1.2002	.2316	.2296	.2188	.2404	

Number of Missing Observations: 17

- -

INTERCAS % Interferències català -> castellà by V27 Català: Comprensió oral

Number of valid observations = 185

					Monte Carlo Estimate		
		Val/	Approx.		99% C.I.		
Statistic	Value	ASE1 ASE0	Sig.	Sig.	Lower	Upper	
Spearman Correlation	-.018	.076 -.2427	.8085	.8095	.7994	.8196	

Number of Missing Observations: 17

- -

INTERCAS % Interferències català -> castellà by V28 Català: Lectura

Number of valid observations = 185

					Monte Carlo Estimate		
		Val/	Approx.		99% C.I.		
Statistic	Value	ASE1 ASE0	Sig.	Sig.	Lower	Upper	
Spearman Correlation	.055	.075 .7456	.4568	.4553	.4425	.4681	

Number of Missing Observations: 17

- -

INTERCAS % Interferències català -> castellà by V29 Català: Escriptura

Number of valid observations = 185

					Monte Carlo Estimate		
		Val/	Approx.		99% C.I.		
Statistic	Value	ASE1 ASE0	Sig.	Sig.	Lower	Upper	
Spearman Correlation	.040	.073 .5438	.5872	.5893	.5766	.6020	

```
Number of Missing Observations:  17


- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -


INTERCAS  % Interferències català -> castellà  by  V30  Ús català

Number of valid observations = 184
                                                                Monte Carlo Estimate
                                                Val/   Approx.             99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Spearman Correlation         .074   .077   .9981   .3196   .3237   .3116   .3358

Number of Missing Observations:  18
```

figura 3

```
COEBILIN  Coeficient de bilingüitat  by  V31  Castellà: Expressió oral

Number of valid observations = 185
                                                                Monte Carlo Estimate
                                                Val/   Approx.             99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Spearman Correlation        -.359   .052 -5.1963   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  17


- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

COEBILIN  Coeficient de bilingüitat  by  V32  Castellà: Comprensió oral

Number of valid observations = 185
                                                                Monte Carlo Estimate
                                                Val/   Approx.             99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Spearman Correlation        -.241   .068 -3.3582   .0010   .0011   .0002   .0020

Number of Missing Observations:  17


- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

COEBILIN  Coeficient de bilingüitat  by  V33  Castellà: Lectura

Number of valid observations = 185
                                                                Monte Carlo Estimate
                                                Val/   Approx.             99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Spearman Correlation        -.081   .074 -1.1017   .2721   .2668   .2554   .2782

Number of Missing Observations:  17


- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

COEBILIN  Coeficient de bilingüitat  by  V34  Castellà: Escriptura

Number of valid observations = 185
                                                                Monte Carlo Estimate
```

			Val/	Approx.		99% C.I.	
Statistic	Value	ASE1	ASE0	Sig.	Sig.	Lower	Upper
Spearman Correlation	-.281	.069	-3.9620	.0001	.0003	.0000	.0007

Number of Missing Observations: 17

- -

COEBILIN Coeficient de bilingüitat by V35 Ús castellà

Number of valid observations = 185

					Monte Carlo Estimate		
			Val/	Approx.		99% C.I.	
Statistic	Value	ASE1	ASE0	Sig.	Sig.	Lower	Upper
Spearman Correlation	-.600	.050	-10.145	.0000	.0000	.0000	.0005

Number of Missing Observations: 17

- -

INTERCAT % Interferències castellà -> català by V31 Castellà: Expressió oral

Number of valid observations = 185

					Monte Carlo Estimate		
			Val/	Approx.		99% C.I.	
Statistic	Value	ASE1	ASE0	Sig.	Sig.	Lower	Upper
Spearman Correlation	.186	.060	2.5576	.0113	.0120	.0092	.0148

Number of Missing Observations: 17

- -

INTERCAT % Interferències castellà -> català by V32 Castellà: Comprensió oral

Number of valid observations = 185

					Monte Carlo Estimate		
			Val/	Approx.		99% C.I.	
Statistic	Value	ASE1	ASE0	Sig.	Sig.	Lower	Upper
Spearman Correlation	.121	.066	1.6427	.1022	.1029	.0951	.1107

Number of Missing Observations: 17

- -

INTERCAT % Interferències castellà -> català by V33 Castellà: Lectura

Number of valid observations = 185

					Monte Carlo Estimate		
			Val/	Approx.		99% C.I.	
Statistic	Value	ASE1	ASE0	Sig.	Sig.	Lower	Upper
Spearman Correlation	-.018	.072	-.2442	.8073	.8116	.8015	.8217

Number of Missing Observations: 17

- -

INTERCAT % Interferències castellà -> català by V34 Castellà: Escriptura

Number of valid observations = 185

Monte Carlo Estimate

			Val/	Approx.		99% C.I.	
Statistic	Value	ASE1	ASE0	Sig.	Sig.	Lower	Upper
Spearman Correlation	.194	.072	2.6778	.0081	.0070	.0049	.0091

Number of Missing Observations: 17

- -

INTERCAT % Interferències castellà -> català by V35 Ús castellà

Number of valid observations = 185

					Monte Carlo Estimate		
			Val/	Approx.		99% C.I.	
Statistic	Value	ASE1	ASE0	Sig.	Sig.	Lower	Upper
Spearman Correlation	.413	.062	6.1393	.0000	.0000	.0000	.0005

Number of Missing Observations: 17

- -

INTERCAS % Interferències català -> castellà by V31 Castellà: Expressió oral

Number of valid observations = 185

					Monte Carlo Estimate		
			Val/	Approx.		99% C.I.	
Statistic	Value	ASE1	ASE0	Sig.	Sig.	Lower	Upper
Spearman Correlation	-.107	.080	-1.4553	.1473	.1445	.1354	.1536

Number of Missing Observations: 17

- -

INTERCAS % Interferències català -> castellà by V32 Castellà: Comprensió oral

Number of valid observations = 185

					Monte Carlo Estimate		
			Val/	Approx.		99% C.I.	
Statistic	Value	ASE1	ASE0	Sig.	Sig.	Lower	Upper
Spearman Correlation	-.081	.078	-1.1001	.2727	.2766	.2651	.2881

Number of Missing Observations: 17

- -

INTERCAS % Interferències català -> castellà by V33 Castellà: Lectura

Number of valid observations = 185

					Monte Carlo Estimate		
			Val/	Approx.		99% C.I.	
Statistic	Value	ASE1	ASE0	Sig.	Sig.	Lower	Upper
Spearman Correlation	.006	.077	.0757	.9397	.9407	.9346	.9468

Number of Missing Observations: 17

- -

INTERCAS % Interferències català -> castellà by V34 Castellà: Escriptura

Number of valid observations = 185

```
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Spearman Correlation        -.098   .078 -1.3289   .1855   .1924   .1822   .2026

Number of Missing Observations:  17


- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

INTERCAS  % Interferències català -> castellà  by  V35  Ús castellà

Number of valid observations = 185
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Spearman Correlation        -.103   .074 -1.4047   .1618   .1613   .1518   .1708

Number of Missing Observations:  17
```

figura 4

```
COEBILIN  Coeficient de bilingüitat  by  V36  Adscripció grup lingüístic

Number of valid observations = 185

                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Spearman Correlation         .560   .054  9.1357   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  17


- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

COEBILIN  Coeficient de bilingüitat  by  V45  Llengua preferida

Number of valid observations = 184
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Spearman Correlation         .449   .060  6.7881   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  18


- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

INTERCAT  % Interferències castellà -> català by V36 Adscripció grup lingüístic

Number of valid observations = 185
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Spearman Correlation        -.371   .062 -5.4044   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  17


- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -
```

```
INTERCAT  % Interferències castellà -> català  by  V45  Llengua preferida

Number of valid observations = 184
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Spearman Correlation        -.332   .065 -4.7493   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  18

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

INTERCAS  % Interferències català -> castellà  by  V36  Adscripció grup lingüístic

Number of valid observations = 185
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Spearman Correlation         .083   .075  1.1291   .2603   .2700   .2586   .2814

Number of Missing Observations:  17


- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -
```

```
INTERCAS  % Interferències català -> castellà  by  V45  Llengua preferida

Number of valid observations = 184
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Spearman Correlation         .024   .077   .3197   .7495   .7448   .7336   .7560

Number of Missing Observations:  18
```

figura 5

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -

     Variable  COEBILIN   Coeficient de bilingüitat
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu

                                Analysis of Variance

                                Sum of         Mean            F      F
        Source          D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups            3       1.9631         .6544      51.1495  .0000
Within Groups           181       2.3156         .0128
Total                   184       4.2787


                               Standard   Standard
Group       Count       Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          77     -.3178       .1337      .0152      -.3482  TO      -.2875
Grp 2          32     -.2293       .0903      .0160      -.2618  TO      -.1967
Grp 3          62     -.1000       .1055      .0134      -.1268  TO      -.0732
Grp 4          14     -.0621       .0449      .0120      -.0881  TO      -.0362

Total         185     -.2102       .1525      .0112      -.2323  TO      -.1880
```

```
GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         -.6180      -.0210
Grp 2         -.4754      -.0339
Grp 3         -.3803       .1918
Grp 4         -.1429       .0000

TOTAL         -.6180       .1918

Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      5.3538      3     181         .001

                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -

      Variable  COEBILIN   Coeficient de bilingüitat
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .0800 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.99

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G G
                         r r r r
                         p p p p

                         1 2 3 4
     Mean      V1_BIS

     -.3178    Grp 1
     -.2293    Grp 2      *
     -.1000    Grp 3      * *
     -.0621    Grp 4      * *



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  COEBIL_1   Coeficient de bilingüitat (transformat)
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu

                                 Analysis of Variance

                                 Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3       4.7809        1.5936      53.9778  .0000
Within Groups            181       5.3439         .0295
Total                    184      10.1248


                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          77       .4830       .1794      .0204       .4423  TO       .5237
Grp 2          32       .6019       .1368      .0242       .5526  TO       .6512
Grp 3          62       .8209       .1911      .0243       .7724  TO       .8694
Grp 4          14       .8815       .0832      .0222       .8335  TO       .9295

Total         185       .6470       .2346      .0172       .6129  TO       .6810


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM
```

```
Grp 1          .1459       .9585
Grp 2          .2752       .9334
Grp 3          .3841      1.4203
Grp 4          .7347      1.0000

TOTAL          .1459      1.4203


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      2.5030      3     181         .061




                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -

      Variable  COEBIL_1   Coeficient de bilingüitat (transformat)
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .1215 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.99

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G G
                         r r r r
                         p p p p

                         1 2 3 4
     Mean      V1_BIS

      .4830    Grp 1
      .6019    Grp 2      *
      .8209    Grp 3      * *
      .8815    Grp 4      * *



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  TOTALCAT   Total mots català
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                                 Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3    25514.7132     8504.9044      36.0616  .0000
Within Groups            180    42451.8955      235.8439
Total                    183    67966.6087


                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          77     47.9091     15.6122     1.7792     44.3656  TO     51.4526
Grp 2          32     61.1875     13.8155     2.4423     56.2065  TO     66.1685
Grp 3          61     71.6721     16.0372     2.0533     67.5648  TO     75.7794
Grp 4          14     80.6429     14.0855     3.7645     72.5101  TO     88.7756
```

```
Total         184     60.5870     19.2718     1.4207     57.7838  TO     63.3901


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1        17.0000     81.0000
Grp 2        32.0000     90.0000
Grp 3        46.0000    118.0000
Grp 4        61.0000    103.0000

TOTAL        17.0000    118.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .2464      3    180         .864



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  TOTALCAT   Total mots català
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 10.8592 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.99

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G G
                        r r r r
                        p p p p

                        1 2 3 4
     Mean      V1_BIS

    47.9091    Grp 1
    61.1875    Grp 2      *
    71.6721    Grp 3      * *
    80.6429    Grp 4      * *


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  TOTALCAS   Total mots castellà
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                                Analysis of Variance

                                Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares        Ratio  Prob.

Between Groups             3     1803.9391     601.3130      1.4900  .2188
Within Groups            180    72639.8001     403.5544
Total                    183    74443.7391



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          77     90.8571     20.2742     2.3105     86.2555  TO     95.4588
Grp 2          32     97.4375     19.2755     3.4075     90.4879  TO    104.3871
Grp 3          61     88.1967     21.1067     2.7024     82.7910  TO     93.6024
```

```
Grp 4          14     91.2857     15.5733     4.1621     82.2940  TO    100.2775

Total         184     91.1522     20.1692     1.4869     88.2185  TO     94.0858


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1        39.0000    144.0000
Grp 2        54.0000    135.0000
Grp 3        53.0000    147.0000
Grp 4        71.0000    121.0000

TOTAL        39.0000    147.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .5787      3     180         .630




                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  TOTALCAS   Total mots castellà
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 14.2048 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.99

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

figura 6

```
                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  COEBILIN   Coeficient de bilingüitat
   By Variable  V24        Primera llengua

                                 Analysis of Variance

                                 Sum of         Mean             F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares          Ratio  Prob.

Between Groups             2        1.0830         .5415      31.6501  .0000
Within Groups            180        3.0797         .0171
Total                    182        4.1628


                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          88      -.2834       .1447      .0154      -.3140  TO      -.2527
Grp 3          55      -.1661       .1323      .0178      -.2019  TO      -.1303
Grp 4          40      -.0977       .0897      .0142      -.1264  TO      -.0690

Total         183      -.2076       .1512      .0112      -.2296  TO      -.1855


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM
```

```
Grp 2         -.6180       .1473
Grp 3         -.5102       .1918
Grp 4         -.2941       .0845

TOTAL         -.6180       .1918


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      3.7232      2     180         .026



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  COEBILIN   Coeficient de bilingüitat
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .0925 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G
                         r r r
                         p p p

                         2 3 4
     Mean      V24

     -.2834    Grp 2
     -.1661    Grp 3      *
     -.0977    Grp 4      * *



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  COEBIL_1
   By Variable  V24        Primera llengua

                                 Analysis of Variance

                                 Sum of         Mean             F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares          Ratio  Prob.

Between Groups             2       2.5775        1.2887      31.7403  .0000
Within Groups            180       7.3084         .0406
Total                    182       9.8859


                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          88       .5342       .2096      .0223       .4898  TO       .5786
Grp 3          55       .7126       .2151      .0290       .6544  TO       .7707
Grp 4          40       .8219       .1591      .0252       .7711  TO       .8728

Total         183       .6507       .2331      .0172       .6167  TO       .6847


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM
```

```
Grp 2          .1459      1.3163
Grp 3          .2399      1.4203
Grp 4          .4983      1.1762

TOTAL          .1459      1.4203


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.3791      2     180         .254



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -

      Variable  COEBIL_1
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .1425 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G
                         r r r
                         p p p

                         2 3 4
     Mean      V24

      .5342    Grp 2
      .7126    Grp 3      *
      .8219    Grp 4      * *



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  TOTALCAT   Total mots català
   By Variable  V24        Primera llengua

                                 Analysis of Variance

                                 Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2    15697.1589     7848.5794      27.7653  .0000
Within Groups            179    50599.0609      282.6763
Total                    181    66296.2198
```

```
                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          88     51.6023     16.9763     1.8097     48.0053  TO     55.1992
Grp 3          55     66.9091     17.0959     2.3052     62.2874  TO     71.5308
Grp 4          39     73.4103     16.0127     2.5641     68.2195  TO     78.6010

Total         182     60.9011     19.1384     1.4186     58.1019  TO     63.7003


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM
```

```
Grp 2        17.0000     99.0000
Grp 3        24.0000    118.0000
Grp 4        42.0000    113.0000

TOTAL        17.0000    118.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .3521      2     179         .704



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  TOTALCAT   Total mots català
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 11.8886 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49


(*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle



                         G G G
                         r r r
                         p p p

                         2 3 4
     Mean      V24

    51.6023    Grp 2
    66.9091    Grp 3      *
    73.4103    Grp 4      *



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  TOTALCAS   Total mots castellà
   By Variable  V24        Primera llengua

                                 Analysis of Variance

                                 Sum of         Mean             F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares          Ratio  Prob.

Between Groups             2      443.9970      221.9985        .5381  .5848
Within Groups            179    73846.3107      412.5492
Total                    181    74290.3077


                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          88     90.9318     21.0565     2.2446     86.4704  TO     95.3933
Grp 3          55     93.3091     21.1764     2.8554     87.5843  TO     99.0339
Grp 4          39     88.9744     17.0579     2.7315     83.4448  TO     94.5039

Total         182     91.2308     20.2594     1.5017     88.2676  TO     94.1939
```

```
GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2        39.0000    147.0000
Grp 3        51.0000    139.0000
Grp 4        53.0000    122.0000

TOTAL        39.0000    147.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .8955      2     179         .410



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  TOTALCAS   Total mots castellà
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 14.3623 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

figura 7

```
                                  ALUMNES DEL PIP BÀSIC


                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -

      Variable  COEBILIN   Coeficient de bilingüitat
   By Variable  V24        Primera llengua

                                Analysis of Variance


                                Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2        .2234         .1117       7.3186  .0013
Within Groups             72       1.0987         .0153
Total                     74       1.3221


                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          49      -.3538       .1201      .0172      -.3883  TO      -.3193
Grp 3          19      -.2460       .1453      .0333      -.3161  TO      -.1760
Grp 4           7      -.2231       .0655      .0248      -.2837  TO      -.1625

Total          75      -.3143       .1337      .0154      -.3451  TO      -.2836


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         -.6180      -.1163
Grp 3         -.5102      -.0210
```

```
Grp 4         -.2941      -.1370

TOTAL         -.6180      -.0210

Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.2673      2     72          .288



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  COEBILIN   Coeficient de bilingüitat
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .0874 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.53


   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G
                         r r r
                         p p p

                         2 3 4
     Mean      V24

     -.3538    Grp 2
     -.2460    Grp 3      *
     -.2231    Grp 4      *


- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -
```

ALUMNES DEL PIP BILINGÜE

```
      Variable  COEBILIN   Coeficient de bilingüitat
   By Variable  V24        Primera llengua

                                 Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2        .0468         .0234       3.2961  .0513
Within Groups             29        .2058         .0071
Total                     31        .2526


                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          15      -.2686       .1051      .0271      -.3268  TO      -.2104
Grp 3          13      -.2021       .0534      .0148      -.2343  TO      -.1698
Grp 4           4      -.1702       .0748      .0374      -.2893  TO      -.0511

Total          32      -.2293       .0903      .0160      -.2618  TO      -.1967


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM
```

```
Grp 2         -.4754      -.0339
Grp 3         -.2917      -.1266
Grp 4         -.2381      -.0638

TOTAL         -.4754      -.0339


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2      2-tail Sig.
      1.6719      2     29          .206




                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  COEBILIN   Coeficient de bilingüitat
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .0596 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.65

- No two groups are significantly different at the  .050 level


- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

                                  ALUMNES DEL PIL

                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  COEBILIN   Coeficient de bilingüitat
   By Variable  V24        Primera llengua

                               Analysis of Variance

                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2        .0995        .0498       5.0685  .0093
Within Groups             59        .5793        .0098
Total                     61        .6789


                                Standard   Standard
Group       Count       Mean    Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          24     -.1488       .1126      .0230      -.1963  TO      -.1012
Grp 3          23     -.0797       .1002      .0209      -.1231  TO      -.0364
Grp 4          15     -.0531       .0690      .0178      -.0913  TO      -.0149

Total          62     -.1000       .1055      .0134      -.1268  TO      -.0732


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         -.3803       .1473
Grp 3         -.2674       .1918
Grp 4         -.1226       .0845

TOTAL         -.3803       .1918
```

```
Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .6906      2     59          .505


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  COEBILIN   Coeficient de bilingüitat
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .0701 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.55

    (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G
                        r r r
                        p p p

                        2 3 4
    Mean      V24

    -.1488    Grp 2
    -.0797    Grp 3
    -.0531    Grp 4      *
```

figura 8

```
t-tests for Independent Samples of V24    Primera llengua


                            Number
 Variable                  of Cases       Mean          SD   SE of Mean
 ---------------------------------------------------------------------
 COEBILIN  Coeficient de bilingüitat

 V24 >= 3                    17         -.1946        .058         .014
 V24 <  3                    15         -.2686        .105         .027
 ---------------------------------------------------------------------

          Mean Difference = .0740

          Levene's Test for Equality of Variances: F= 3.571  P= .068


      t-test for Equality of Means                                    95%
 Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
 ------------------------------------------------------------------------------
 Equal          2.50       30          .018           .030          (.014, .134)
 Unequal        2.42    21.23          .025           .031          (.010, .138)
 ------------------------------------------------------------------------------
```

figura 9

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -
```

```
     Variable  COEBILIN   Coeficient de bilingüitat
   By Variable  V37       Llengua entorn

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2        .6424         .3212      16.0771  .0000
Within Groups            182       3.6363         .0200
Total                    184       4.2787




                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          73      -.2805       .1551      .0181      -.3167  TO      -.2444
Grp 2          75      -.1784       .1398      .0161      -.2106  TO      -.1463
Grp 3          37      -.1357       .1130      .0186      -.1733  TO      -.0980

Total         185      -.2102       .1525      .0112      -.2323  TO      -.1880


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         -.6180       .0154
Grp 2         -.5410       .1473
Grp 3         -.3488       .1918

TOTAL         -.6180       .1918


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      2.8652       2    182          .060


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  COEBILIN   Coeficient de bilingüitat
   By Variable  V37       Llengua entorn

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .0999 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G
                        r r r
                        p p p

                        1 2 3
     Mean      V37

     -.2805    Grp 1
     -.1784    Grp 2      *
     -.1357    Grp 3      *
```

figura 10

ALUMNES CASTELLANOPARLANTS DEL PIP BÀSIC

\- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable COEBILIN Coeficient de bilingüitat
By Variable V37 Llengua entorn

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	.1508	.0754	6.3995	.0035
Within Groups	46	.5421	.0118		
Total	48	.6929			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	29	-.3984	.1115	.0207	-.4409 TO -.3560
Grp 2	15	-.3017	.1111	.0287	-.3632 TO -.2402
Grp 3	5	-.2515	.0725	.0324	-.3416 TO -.1615
Total	49	-.3538	.1201	.0172	-.3883 TO -.3193

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	-.6180	-.2283
Grp 2	-.5410	-.1163
Grp 3	-.3488	-.1522
TOTAL	-.6180	-.1163

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
.8983	2	46	.414

\- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable COEBILIN Coeficient de bilingüitat
By Variable V37 Llengua entorn

Multiple Range Tests: Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
MEAN(J)-MEAN(I) >= .0768 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
with the following value(s) for RANGE: 3.58

```
   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                       G G G
                       r r r
                       p p p

                       1 2 3
    Mean      V37

    -.3984    Grp 1
    -.3017    Grp 2      *
    -.2515    Grp 3      *


- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

                           ALUMNES CASTELLANOPARLANTS DEL PIL


                     - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  COEBILIN   Coeficient de bilingüitat
   By Variable  V37       Llengua entorn

                               Analysis of Variance


                                    Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.     Squares       Squares          Ratio  Prob.

Between Groups             2        .1060         .0530       5.9908  .0087
Within Groups             21        .1857         .0088
Total                     23        .2917


                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          14      -.1964       .0852      .0228      -.2456  TO      -.1472
Grp 2           8      -.0548       .1075      .0380      -.1447  TO       .0351
Grp 3           2      -.1916       .1021      .0722     -1.1085  TO       .7254

Total          24      -.1488       .1126      .0230      -.1963  TO      -.1012



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         -.3803      -.0959
Grp 2         -.1784       .1473
Grp 3         -.2637      -.1194

TOTAL         -.3803       .1473


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .2202      2     21          .804



                     - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  COEBILIN   Coeficient de bilingüitat
   By Variable  V37       Llengua entorn
```

```
 Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

 The difference between two means is significant if
 MEAN(J)-MEAN(I)  >= .0665 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
 with the following value(s) for RANGE: 3.72

  (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G
                        r r r
                        p p p

                        1 3 2
    Mean      V37

    -.1964    Grp 1
    -.1916    Grp 3
    -.0548    Grp 2      *
```

```
      - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

                   ALUMNES BILINGÜES I CATALANOPARLANTS DEL PIP BÀSIC


                     - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  COEBILIN   Coeficient de bilingüitat
  By Variable  V37        Llengua entorn

                                Analysis of Variance


                                Sum of         Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups            2        .1193         .0597       4.7461  .0188
Within Groups            23        .2892         .0126
Total                    25        .4085



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           7      -.3510       .1164      .0440      -.4587  TO      -.2433
Grp 2          17      -.1963       .1110      .0269      -.2534  TO      -.1393
Grp 3           2      -.2209       .1035      .0732     -1.1510  TO       .7091

Total          26      -.2399       .1278      .0251      -.2915  TO      -.1882



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         -.5065      -.2344
Grp 2         -.5102      -.0210
Grp 3         -.2941      -.1477

TOTAL         -.5102      -.0210


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .2104      2     23          .812
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  COEBILIN   Coeficient de bilingüitat
   By Variable  V37       Llengua entorn

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .0793 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.70

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                       G G G
                       r r r
                       p p p

                       1 3 2
     Mean      V37

     -.3510    Grp 1
     -.2209    Grp 3
     -.1963    Grp 2     *


- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

                  ALUMNES BILINGÜES I CATALANOPARLANTS DEL PIP BÀSIC

                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  COEBILIN   Coeficient de bilingüitat
   By Variable  V37       Llengua entorn

                               Analysis of Variance

                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2        .0336        .0168       2.2613  .1192
Within Groups             35        .2604        .0074
Total                     37        .2940


                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean    Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          16      -.0985       .0790      .0197      -.1405  TO      -.0564
Grp 2          15      -.0626       .0737      .0190      -.1034  TO      -.0217
Grp 3           7      -.0167       .1230      .0465      -.1304  TO       .0970

Total          38      -.0692       .0891      .0145      -.0985  TO      -.0399


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         -.2674       .0154
Grp 2         -.2097       .0845
Grp 3         -.1394       .1918

TOTAL         -.2674       .1918


Levene Test for Homogeneity of Variances
```

```
    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.9271      2     35          .161



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  COEBILIN   Coeficient de bilingüitat
   By Variable  V37        Llengua entorn

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .0610 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.62

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

figura 11

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  COEBILIN   Coeficient de bilingüitat
   By Variable  GLPE       Grup lingüístic i programa educatiu



                                Analysis of Variance


                                Sum of         Mean             F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares          Ratio  Prob.

Between Groups             9       2.2527         .2503      22.6701  .0000
Within Groups            173       1.9101         .0110
Total                    182       4.1628


                               Standard   Standard
Group       Count        Mean  Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          49      -.3538       .1201      .0172      -.3883  TO      -.3193
Grp 2          19      -.2460       .1453      .0333      -.3161  TO      -.1760
Grp 3           7      -.2231       .0655      .0248      -.2837  TO      -.1625
Grp 4          15      -.2686       .1051      .0271      -.3268  TO      -.2104
Grp 5          13      -.2021       .0534      .0148      -.2343  TO      -.1698
Grp 6           4      -.1702       .0748      .0374      -.2893  TO      -.0511
Grp 7          24      -.1488       .1126      .0230      -.1963  TO      -.1012
Grp 8          23      -.0797       .1002      .0209      -.1231  TO      -.0364
Grp 9          15      -.0531       .0690      .0178      -.0913  TO      -.0149
Grp12          14      -.0621       .0449      .0120      -.0881  TO      -.0362

Total         183      -.2076       .1512      .0112      -.2296  TO      -.1855


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         -.6180      -.1163
Grp 2         -.5102      -.0210
Grp 3         -.2941      -.1370
Grp 4         -.4754      -.0339
Grp 5         -.2917      -.1266
Grp 6         -.2381      -.0638
```

```
Grp 7         -.3803       .1473
Grp 8         -.2674       .1918
Grp 9         -.1226       .0845
Grp12         -.1429       .0000

TOTAL         -.6180       .1918


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      2.2137      9     173         .023



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  COEBILIN   Coeficient de bilingüitat
   By Variable  GLPE       Grup lingüístic i programa educatiu

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .0743 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 5.90

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G G G G G G G G
                         r r r r r r r r r r
                         p p p p p p p p p p
                                         1
                         1 4 2 3 5 6 7 8 0 9
     Mean      GLPE_BIS

     -.3538    Grp 1
     -.2686    Grp 4
     -.2460    Grp 2
     -.2231    Grp 3
     -.2021    Grp 5      *
     -.1702    Grp 6
     -.1488    Grp 7      *
     -.0797    Grp 8      * * *
     -.0621    Grp10      * * *
     -.0531    Grp 9      * * *



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  COEBIL_1   Coeficient de bilingüitat (transformat)
   By Variable  GLPE       Grup lingüístic i programa educatiu

                                 Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             9       5.4503         .6056      23.6195  .0000
Within Groups            173       4.4356         .0256
Total                    182       9.8859



                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean
```

```
Grp 1          49       .4317       .1504       .0215       .3885  TO       .4749
Grp 2          19       .5884       .2086       .0479       .4879  TO       .6890
Grp 3           7       .6073       .1024       .0387       .5126  TO       .7021
Grp 4          15       .5453       .1573       .0406       .4582  TO       .6323
Grp 5          13       .6393       .0844       .0234       .5883  TO       .6903
Grp 6           4       .6927       .1281       .0641       .4889  TO       .8966
Grp 7          24       .7367       .1967       .0401       .6537  TO       .8198
Grp 8          23       .8565       .1895       .0395       .7746  TO       .9385
Grp 9          15       .9010       .1344       .0347       .8266  TO       .9754
Grp12          14       .8815       .0832       .0222       .8335  TO       .9295

Total         183       .6507       .2331       .0172       .6167  TO       .6847


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1          .1459       .7810
Grp 2          .2399       .9585
Grp 3          .4983       .7448
Grp 4          .2752       .9334
Grp 5          .5017       .7629
Grp 6          .5805       .8764
Grp 7          .3841      1.3163
Grp 8          .5366      1.4203
Grp 9          .7699      1.1762
Grp12          .7347      1.0000

TOTAL          .1459      1.4203


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.3386      9    173         .220



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  COEBIL_1
   By Variable  GLPE_BIS   Grup lingüístic i programa educatiu ampl

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .1132 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 5.90


   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G G G G G G G G
                        r r r r r r r r r r
                        p p p p p p p p p p
                                          1
                        1 4 2 3 5 6 7 8 0 9
    Mean      GLPE_BIS

     .4317    Grp 1
     .5453    Grp 4
     .5884    Grp 2
     .6073    Grp 3
     .6393    Grp 5
     .6927    Grp 6
     .7367    Grp 7      *
     .8565    Grp 8      * * *
     .8815    Grp10      * * *
```

```
      .9010    Grp 9      * * *   *
```

figura 12

```
t-tests for Paired Samples


                Number of           2-tail
 Variable         pairs      Corr   Sig         Mean          SD     SE of Mean
 ---------------------------------------------------------------------------------
 INTERCAT   % Interf. cast.-> català          17.8990      10.542           .775
                  185      -.006    .939
 INTERCAS   % Interf. cat.-> castellà           .6908       1.061           .078
 ---------------------------------------------------------------------------------


         Paired Differences       |
   Mean          SD    SE of Mean |      t-value             df      2-tail Sig
 -----------------------------------|-----------------------------------------
 17.2082      10.601          .779 |        22.08            184            .000
 95% CI (15.670, 18.746)
```

figura 13

BIBLIOTECA VIRTUAL

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  INTERCAT   % Interferències castellà -> català
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu

                              Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.     Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3     6446.6571    2148.8857      27.7359  .0000
Within Groups            179    13868.3264      77.4767
Total                    182    20314.9834


                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean    Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          75     23.7344     11.4843     1.3261     21.0921  TO     26.3767
Grp 2          32     20.8597      6.9183     1.2230     18.3654  TO     23.3541
Grp 3          62     10.6418      5.9840      .7600      9.1221  TO     12.1615
Grp 4          14     12.9147      5.8207     1.5557      9.5539  TO     16.2755

Total         183     17.9682     10.5651      .7810     16.4273  TO     19.5092



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         2.9412     48.6111
Grp 2         7.3529     37.6812
Grp 3         2.5316     36.1111
Grp 4         2.8302     24.0964

TOTAL         2.5316     48.6111
```

```
Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
     14.8198      3    179         .000



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  INTERCAT   % Interf. cast.-> català
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 6.2240 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.99

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G G
                        r r r r
                        p p p p

                        3 4 2 1
     Mean      V1_BIS

    10.6418    Grp 3
    12.9147    Grp 4
    20.8597    Grp 2      *
    23.7344    Grp 1      * *



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  IN_CAT_1   % Interferències castellà -> català (transformat)
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu

                               Analysis of Variance

                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3      26.4950       8.8317      31.2587  .0000
Within Groups            179      50.5738        .2825
Total                    182      77.0688


                                Standard   Standard
Group       Count       Mean    Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          75     3.0345       .5488      .0634      2.9082  TO      3.1608
Grp 2          32     2.9762       .3755      .0664      2.8408  TO      3.1116
Grp 3          62     2.2129       .5715      .0726      2.0678  TO      2.3580
Grp 4          14     2.4394       .5541      .1481      2.1195  TO      2.7593

Total         183     2.7004       .6507      .0481      2.6055  TO      2.7953


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         1.0788      3.8839
Grp 2         1.9951      3.6292
Grp 3          .9289      3.5866
```

```
Grp 4         1.0403      3.1821

TOTAL          .9289      3.8839


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      2.6295      3     179         .052



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  IN_CAT_1   % Interferències castellà -> català (transformat)
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .3759 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.99
   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G G
                         r r r r
                         p p p p

                         3 4 2 1
     Mean      V1_BIS

     2.2129    Grp 3
     2.4394    Grp 4
     2.9762    Grp 2      * *
     3.0345    Grp 1      * *
```

figura 14

```
                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  INTERCAT   % Interferències castellà -> català
   By Variable  V24        Primera llengua

                                 Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2     2778.7261     1389.3631      14.2610  .0000
Within Groups            180    17536.2573       97.4237
Total                    182    20314.9834


                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          88     21.9164     11.6049     1.2371     19.4576  TO     24.3753
Grp 3          55     15.3324      8.7269     1.1767     12.9732  TO     17.6916
Grp 4          40     12.9065      6.6158     1.0460     10.7907  TO     15.0223

Total         183     17.9682     10.5651      .7810     16.4273  TO     19.5092
```

```
GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         4.3478     48.6111
Grp 3         2.9412     42.8571
Grp 4         2.5316     31.4286

TOTAL         2.5316     48.6111


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
     10.4370      2     180         .000


                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  INTERCAT   % Interferències castellà -> català
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 6.9794 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G
                         r r r
                         p p p

                         4 3 2
     Mean      V24

    12.9065    Grp 4
    15.3324    Grp 3
    21.9164    Grp 2      * *




                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  IN_CAT_1   % Interferències castellà -> català (transformat)
   By Variable  V24        Primera llengua

                                 Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean             F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares          Ratio  Prob.

Between Groups             2       9.5198        4.7599      12.6838  .0000
Within Groups            180      67.5490         .3753
Total                    182      77.0688


                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          88      2.9300       .5931      .0632      2.8043  TO      3.0556
Grp 3          55      2.5549       .6305      .0850      2.3844  TO      2.7253
Grp 4          40      2.3956       .6300      .0996      2.1941  TO      2.5970

Total         183      2.7004       .6507      .0481      2.6055  TO      2.7953
```

```
GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         1.4697      3.8839
Grp 3         1.0788      3.7579
Grp 4          .9289      3.4477

TOTAL          .9289      3.8839


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .0142      2    180         .986



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  IN_CAT_1   % Interferències castellà -> català (transformat)
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .4332 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G
                         r r r
                         p p p

                         4 3 2
    Mean      V24

    2.3956    Grp 4
    2.5549    Grp 3
    2.9300    Grp 2      * *
```

figura 15

```
- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

    INTERCAS  % Interferències català -> castellà
  by V1_BIS    Programa educatiu


     Mean Rank    Cases

         82.59       75   V1_BIS = 1   PIP bàsic
         94.11       32   V1_BIS = 2   PIP bilingüe
         96.42       62   V1_BIS = 3   PIL
        118.04       14   V1_BIS = 4   PEV

                    ---

                    183   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
     7.7899           3         .0506


             Monte Carlo Significance
```

```
               .0498 ( .0442,  .0554)


- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    INTERCAS  % Interferències català -> castellà
  by V1_BIS    Programa educatiu


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         51.77           3882.5     75  V1_BIS   =      1   PIP bàsic
         59.23           1895.5     32  V1_BIS   =      2   PIP bilingüe
                                   ---
                                   107  Total

           U            W            Z      2-Tailed P
        1032.5       3882.5      -1.3121        .1895


                          Monte Carlo Significance
                          2-Tailed P =  .1893 ( .1792,  .1994)
                          1-Tailed P =  .0995 ( .0918,  .1072)


- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    INTERCAS  % Interferències català -> castellà
  by V1_BIS    Programa educatiu

     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         64.53           4840.0     75  V1_BIS   =      1   PIP bàsic
         74.40           4613.0     62  V1_BIS   =      3   PIL
                                   ---
                                   137  Total

           U            W            Z      2-Tailed P
        1990.0       4840.0      -1.6605        .0968


                          Monte Carlo Significance
                          2-Tailed P =  .1059 ( .0980,  .1138)
                          1-Tailed P =  .0534 ( .0476,  .0592)


- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    INTERCAS  % Interferències català -> castellà
  by V1_BIS    Programa educatiu


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         42.29           3171.5     75  V1_BIS   =      1   PIP bàsic
         59.54           833.50     14  V1_BIS   =      4   PEV
                                   ---
                                    89  Total

           U            W            Z      2-Tailed P
         321.5       3171.5      -2.6235        .0087


                          Monte Carlo Significance
                          2-Tailed P =  .0079 ( .0056,  .0102)
                          1-Tailed P =  .0062 ( .0042,  .0082)
```

```
- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    INTERCAS  % Interferències català -> castellà
  by V1_BIS    Programa educatiu


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         46.41           1485.0     32  V1_BIS   =      2   PIP bilingüe
         48.06           2980.0     62  V1_BIS   =      3   PIL
                                   ---
                                    94  Total

           U             W             Z      2-Tailed P
         957.0        1485.0        -.3064        .7593


                          Monte Carlo Significance
                          2-Tailed P =  .7650 ( .7541,  .7759)
                          1-Tailed P =  .3869 ( .3744,  .3994)



- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    INTERCAS  % Interferències català -> castellà
  by V1_BIS    Programa educatiu

     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         21.47           687.00     32  V1_BIS   =      2   PIP bilingüe
         28.14           394.00     14  V1_BIS   =      4   PEV
                                   ---
                                    46  Total

           U             W             Z      2-Tailed P
         159.0         687.0       -1.6442        .1001


                          Monte Carlo Significance
                          2-Tailed P =  .1025 ( .0947,  .1103)
                          1-Tailed P =  .0514 ( .0457,  .0571)



- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    INTERCAS  % Interferències català -> castellà
  by V1_BIS    Programa educatiu


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         36.95           2291.0     62  V1_BIS   =      3   PIL
         45.36           635.00     14  V1_BIS   =      4   PEV
                                   ---
                                    76  Total

           U             W             Z      2-Tailed P
         338.0        2291.0       -1.3918        .1640


                          Monte Carlo Significance
                          2-Tailed P =  .1686 ( .1590,  .1782)
                          1-Tailed P =  .0918 ( .0844,  .0992)
```

figura 16

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  INTERCAS   % Interferències català -> castellà
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       4.3887       2.1944       1.9531  .1448
Within Groups            180     202.2315       1.1235
Total                    182     206.6202


                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          88       .5375      .9058      .0966       .3456  TO       .7294
Grp 3          55       .7852     1.0358      .1397       .5052  TO      1.0652
Grp 4          40       .9048     1.3674      .2162       .4675  TO      1.3421

Total         183       .6922     1.0655      .0788       .5368  TO       .8476


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .0000      4.3956
Grp 3          .0000      4.4776
Grp 4          .0000      6.7797

TOTAL          .0000      6.7797


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      2.4051       2    180          .093



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  INTERCAS   % Interferències català -> castellà
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .7495 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

figura 17

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -

     Variable  INTERCAT   % Interferències castellà -> català
   By Variable  C_SOC_CT   Classe social

                              Analysis of Variance

                                Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3     1501.0075     500.3358       4.7796  .0031
Within Groups            181    18947.4145     104.6818
Total                    184    20448.4221

                               Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          47     21.1440     11.4383     1.6684     17.7856  TO     24.5024
Grp 2          84     18.5584     10.2279     1.1160     16.3388  TO     20.7780
Grp 3          37     15.2481      8.7515     1.4387     12.3302  TO     18.1660
Grp 4          17     11.4384      9.6474     2.3398      6.4782  TO     16.3986

Total         185     17.8990     10.5420      .7751     16.3698  TO     19.4281


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         2.9412     48.6111
Grp 2         2.5316     46.9388
Grp 3         4.2254     47.5000
Grp 4         3.1579     32.0988

TOTAL         2.5316     48.6111


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.5247      3     181         .210


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  INTERCAT   % Interf. cast.-> català
   By Variable  C_SOC_CT   Classe social (categoritzada)

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 7.2347 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.99

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G G
                        r r r r
                        p p p p

                        4 3 2 1
     Mean      C_SOC_CT

    11.4384    Grp 4
    15.2481    Grp 3
    18.5584    Grp 2
    21.1440    Grp 1      *
```

figura 18

ALUMNES AMB COEFICIENT DE BILINGÜITAT ALT DEL PIL I DEL PEV

\- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable INTERCAT % Interferències castellà -> català
By Variable C_SOC_CT Classe social

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	3	192.1945	64.0648	3.1244	.0373
Within Groups	37	758.6795	20.5049		
Total	40	950.8740			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	7	9.8680	3.0458	1.1512	7.0511 TO 12.6849
Grp 2	13	10.7801	4.7943	1.3297	7.8829 TO 13.6772
Grp 3	13	11.4540	5.4857	1.5215	8.1390 TO 14.7689
Grp 4	8	5.5555	3.0726	1.0863	2.9867 TO 8.1243
Total	41	9.8186	4.8756	.7614	8.2797 TO 11.3575

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	4.8544	13.4328
Grp 2	2.8302	21.4286
Grp 3	4.9180	22.9508
Grp 4	3.1579	11.8182
TOTAL	2.8302	22.9508

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
1.1567	3	37	.339

\- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable INTERCAT % Interf. cast.-> català
By Variable C_SOC_CT Classe social (categoritzada)

Multiple Range Tests: Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
MEAN(J)-MEAN(I) >= 3.2019 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
with the following value(s) for RANGE: 4.14

\- No two groups are significantly different at the .050 level

```
- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

                    ALUMNES DE PRIMERA LLENGUA CASTELLANA DEL PIP

                     - - - - -  O N E W A Y  - - - - -

     Variable  INTERCAT   % Interferències castellà -> català
   By Variable  C_SOC_CT   Classe social

                                Analysis of Variance

                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3     240.7074       80.2358        .7387  .5313
Within Groups            103   11188.1848      108.6232
Total                    106   11428.8922


                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          33     24.7377     10.9514     1.9064     20.8545  TO     28.6209
Grp 2          52     22.6618     10.2289     1.4185     19.8141  TO     25.5096
Grp 3          16     20.2074     10.2209     2.5552     14.7610  TO     25.6537
Grp 4           6     21.5851      9.4568     3.8607     11.6610  TO     31.5092

Total         107     22.8747     10.3836     1.0038     20.8845  TO     24.8648


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         2.9412     48.6111
Grp 2         7.3529     46.9388
Grp 3         7.1429     47.5000
Grp 4        10.2564     32.0988

TOTAL         2.9412     48.6111


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .1110      3    103         .954
```

figura 19

```
- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

    INTERCAS  % Interferències català -> castellà
  by C_SOC_CT  Classe social


     Mean Rank    Cases

         81.29       47   C_SOC_CT = 1   Treballadora
         98.54       84   C_SOC_CT = 2   Mitjana baixa
         94.20       37   C_SOC_CT = 3   Mitjana
         95.38       17   C_SOC_CT = 4   Mitjana alta - alta
                    ---
                    185   Total
```

```
 Chi-Square        D.F.  Significance
    3.9955           3         .2620


            Monte Carlo Significance
              .2652 ( .2538,  .2766)
```

figura 20

```
t-tests for Independent Samples of V6    Sexe


                            Number
Variable                   of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------
IN_CAT_1  % Interferències castellà -> català (transformat)

Home                         86         2.7420        .720         .078
Dona                         99         2.6570        .583         .059
-------------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = .0850

         Levene's Test for Equality of Variances: F= 8.369  P= .004


      t-test for Equality of Means                                    95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-------------------------------------------------------------------------------
Equal           .89      183          .377           .096        (-.104, .274)
Unequal         .87   163.43          .384           .097        (-.107, .277)
-------------------------------------------------------------------------------
```

figura 21

```
                                   ALUMNES DEL PIP

t-tests for Independent Samples of V6    Sexe


                            Number
Variable                   of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------
IN_CAT_1  % Interferències castellà -> català (transformat)

Home                         49         3.1543        .460         .066
Dona                         60         2.8824        .520         .067
-------------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = .2719

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .328   P= .568


      t-test for Equality of Means                                    95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-------------------------------------------------------------------------------
Equal          2.86      107          .005           .095          (.083, .460)
Unequal        2.89   106.29          .005           .094          (.086, .458)
-------------------------------------------------------------------------------
```

figura 22

```
- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    INTERCAS  % Interferències català -> castellà
 by V6        Sexe


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         98.50           8471.0     86  V6       =  1   Home
         88.22           8734.0     99  V6       =  2   Dona
                                   ---
                                   185  Total

           U            W            Z      2-Tailed P
        3784.0       8734.0      -1.4548        .1457


                          Monte Carlo Significance
                          2-Tailed P =  .1474 ( .1383,  .1565)
                          1-Tailed P =  .0730 ( .0663,  .0797)
```

figura 23

```
- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    INTERCAS  % Interferències català -> castellà
 by V6        Sexe


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         59.91           2935.5     49  V6       =  1   Home
         50.99           3059.5     60  V6       =  2   Dona
                                   ---
                                   109  Total

           U            W            Z      2-Tailed P
        1229.5       3059.5      -1.6835        .0923


                          Monte Carlo Significance
                          2-Tailed P =  .0914 ( .0840,  .0988)
                          1-Tailed P =  .0440 ( .0387,  .0493)
```

figura 24

ANNEX A L'ACTITUD ENVERS LA LLENGUA CATALANA

```
- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

    ACTITUD
 by V1_bis   Programa educatiu ampliat


     Mean Rank    Cases

         74.45       86   V1_BIS = 1   PIP bàsic
        104.26       33   V1_BIS = 2   PIP bilingüe
        118.20       66   V1_BIS = 3   PIL
        161.11       14   V1_BIS = 4   PEV
                    ---
                    199   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
    39.4885           3         .0000


             Monte Carlo Significance
               .0000 ( .0000,  .0005)


- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    ACTITUD
 by V1_bis    Programa educatiu ampliat


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         54.59           4695.0     86  V1_BIS   =      1   PIP bàsic
         74.09           2445.0     33  V1_BIS   =      2   PIP bilingüe
                                   ---
                                   119  Total

           U             W             Z      2-Tailed P
         954.0        4695.0       -2.7613        .0058


                         Monte Carlo Significance
                         2-Tailed P =  .0066 ( .0045,  .0087)
                         1-Tailed P =  .0041 ( .0025,  .0057)



- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    ACTITUD
 by V1_bis    Programa educatiu ampliat


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         62.22           5351.0     86  V1_BIS   =      1   PIP bàsic
         95.11           6277.0     66  V1_BIS   =      3   PIL
                                   ---
                                   152  Total

           U             W             Z      2-Tailed P
        1610.0        5351.0       -4.5661        .0000


                         Monte Carlo Significance
```

```
                          2-Tailed P =  .0000 ( .0000,  .0005)
                          1-Tailed P =  .0000 ( .0000,  .0005)


- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    ACTITUD
  by V1_bis    Programa educatiu ampliat


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         44.63           3838.5     86  V1_BIS   =      1   PIP bàsic
         86.54           1211.5     14  V1_BIS   =      4   PEV
                                   ---
                                   100  Total

           U             W             Z      2-Tailed P
        97.5        3838.5       -5.0139        .0000


                          Monte Carlo Significance
                          2-Tailed P =  .0000 ( .0000,  .0005)
                          1-Tailed P =  .0000 ( .0000,  .0005)



- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    ACTITUD
  by V1_bis    Programa educatiu ampliat


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         44.70           1475.0     33  V1_BIS   =      2   PIP bilingüe
         52.65           3475.0     66  V1_BIS   =      3   PIL
                                   ---
                                    99  Total

           U             W             Z      2-Tailed P
        914.0        1475.0       -1.2994        .1938


                          Monte Carlo Significance
                          2-Tailed P =  .1928 ( .1826,  .2030)
                          1-Tailed P =  .0945 ( .0870,  .1020)



- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    ACTITUD
  by V1_bis    Programa educatiu ampliat


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         19.47            642.50     33  V1_BIS   =      2   PIP bilingüe
         34.68            485.50     14  V1_BIS   =      4   PEV
                                   ---
                                    47  Total

           U             W             Z      2-Tailed P
        81.5         642.5       -3.4814        .0005


                          Monte Carlo Significance
                          2-Tailed P =  .0000 ( .0000,  .0005)
                          1-Tailed P =  .0000 ( .0000,  .0005)
```

```
- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    ACTITUD
  by V1_bis      Programa educatiu ampliat

     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         37.45           2471.5     66  V1_BIS   =      3   PIL
         54.89           768.50     14  V1_BIS   =      4   PEV
                                   ---
                                    80  Total

           U             W             Z      2-Tailed P
         260.5        2471.5       -2.5522        .0107


                           Monte Carlo Significance
                           2-Tailed P =  .0081 ( .0058,  .0104)
                           1-Tailed P =  .0044 ( .0027,  .0061)
```

figura 1

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  ACTITUD
   By Variable  GLPE       Grup lingüístic i programa educatiu

                                Analysis of Variance


                                Sum of         Mean             F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares          Ratio  Prob.

Between Groups             3      24.9222        8.3074      28.6059  .0000
Within Groups            110      31.9450         .2904
Total                    113      56.8672



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          58      2.8309       .6035      .0792      2.6722  TO      2.9896
Grp 7          27      3.2436       .4541      .0874      3.0640  TO      3.4232
Grp 9          15      3.9179       .5751      .1485      3.5995  TO      4.2364
Grp12          14      4.0137       .3027      .0809      3.8390  TO      4.1885

Total         114      3.2169       .7094      .0664      3.0853  TO      3.3486



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         1.1538      4.1538
Grp 7         2.4231      4.3077
Grp 9         3.0769      4.7692
Grp12         3.5769      4.6154

TOTAL         1.1538      4.7692


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
```

```
      2.6409      3     110         .053


                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -

      Variable  ACTITUD
   By Variable  GLPE       Grup lingüístic i programa educatiu

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .3811 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 4.02

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G G
                         r r r r
                         p p p p
                              1
                         1 7 9 0
     Mean      GLPE

     2.8309    Grp 1
     3.2436    Grp 7      *
     3.9179    Grp 9      * *
     4.0137    Grp10      * *


  NOTA

* Grp 1  = alumnes castellanoparlants del PIP bàsic
* Grp 7  = alumnes castellanoparlants del PIL
* Grp 9  = alumnes catalanoparlants del PIL
* Grp 10 = alumnes catalanoparlants del PEV
```

figura 2

```
                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -

      Variable  ACTITUD
   By Variable  GRUPS       Grups replica estudi de Ribes

                                 Analysis of Variance

                                 Sum of        Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       25.4254       12.7127      36.9518  .0000
Within Groups            154       52.9813         .3440
Total                    156       78.4066


                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          77      2.9935       .6417      .0731      2.8479  TO      3.1391
Grp 2          27      3.2436       .4541      .0874      3.0640  TO      3.4232
Grp 3          53      3.8882       .5604      .0770      3.7338  TO      4.0427

Total         157      3.3386       .7089      .0566      3.2268  TO      3.4503


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM
```

```
Grp 1         1.1538      4.1538
Grp 2         2.4231      4.3077
Grp 3         2.2692      4.7692

TOTAL         1.1538      4.7692

Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      2.2395      2     154         .110


                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  ACTITUD
   By Variable GRUPS       Grups replica estudi de Ribes

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .4147 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.50

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G
                         r r r
                         p p p

                         1 2 3
     Mean      GRUPS

     2.9935    Grp 1
     3.2436    Grp 2
     3.8882    Grp 3      * *


  NOTA

* Grp 1 = alumnes castellanoparlants i bilingües del PIP bàsic
* Grp 2 = alumnes castellanoparlants del PIL
* Grp 3 = alumnes catalanoparlants i bilingües del PIL i del PEV
```

figura 3

```
                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -

      Variable  ACTITUD
   By Variable  V24        Primera llengua

                                 Analysis of Variance

                                 Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       29.0745       14.5372      44.9895  .0000
Within Groups            194       62.6863         .3231
Total                    196       91.7608


                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2         100      2.9869       .5778      .0578      2.8723  TO      3.1016
```

```
Grp 3          56      3.6298       .5794      .0774      3.4746  TO      3.7850
Grp 4          41      3.8799       .5284      .0825      3.7132  TO      4.0467

Total         197      3.3555       .6842      .0487      3.2594  TO      3.4517


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         1.1538      4.3077
Grp 3         2.1538      4.7308
Grp 4         2.4615      4.7692

TOTAL         1.1538      4.7692

Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .2448      2     194         .783



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  ACTITUD
   By Variable  V24        Primera llengua


Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .4019 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G
                         r r r
                         p p p

                         2 3 4
     Mean      V24

     2.9869    Grp 2
     3.6298    Grp 3      *
     3.8799    Grp 4      *
```

figura 4

```
                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -

      Variable  ACTITUD
   By Variable  GLPE       Grup lingüístic i programa educatiu

                                 Analysis of Variance

                                 Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             9       34.9116        3.8791      12.7598  .0000
Within Groups            187       56.8492         .3040
Total                    196       91.7608

                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean
```

```
Grp 1          58      2.8309       .6035      .0792      2.6722  TO      2.9896
Grp 2          19      3.4899       .4895      .1123      3.2539  TO      3.7258
Grp 3           7      3.5220       .7935      .2999      2.7881  TO      4.2558
Grp 4          15      3.1282       .4959      .1280      2.8536  TO      3.4028
Grp 5          13      3.5266       .4916      .1364      3.2295  TO      3.8237
Grp 6           5      3.8923       .3153      .1410      3.5008  TO      4.2838
Grp 7          27      3.2436       .4541      .0874      3.0640  TO      3.4232
Grp 8          24      3.7965       .6618      .1351      3.5170  TO      4.0759
Grp 9          15      3.9179       .5751      .1485      3.5995  TO      4.2364
Grp10          14      4.0137       .3027      .0809      3.8390  TO      4.1885

Total         197      3.3555       .6842      .0487      3.2594  TO      3.4517

GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         1.1538      4.1538
Grp 2         2.1538      4.0385
Grp 3         2.4615      4.3846
Grp 4         1.9615      3.8846
Grp 5         2.6538      4.1538
Grp 6         3.5000      4.2692
Grp 7         2.4231      4.3077
Grp 8         2.2692      4.7308
Grp 9         3.0769      4.7692
Grp10         3.5769      4.6154

TOTAL         1.1538      4.7692


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.5335      9    187         .139


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -

      Variable  ACTITUD
   By Variable  GLPE       Grup lingüístic i programa educatiu

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .3899 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 5.89

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                       G G G G G G G G G G
                       r r r r r r r r r r
                       p p p p p p p p p p
                                          1
                       1 4 7 2 3 5 8 6 9 0
     Mean      GLPE_BIS

     2.8309    Grp 1
     3.1282    Grp 4
     3.2436    Grp 7
     3.4899    Grp 2      *
     3.5220    Grp 3
     3.5266    Grp 5
     3.7965    Grp 8      *
     3.8923    Grp 6
     3.9179    Grp 9      *
     4.0137    Grp10      * * *

  NOTA
```

```
* Grp 1  = PIP bàsic - castellà
* Grp 2  = PIP bàsic - bilingüe
* Grp 3  = PIP bàsic - català
* Grp 4  = PIP bilingüe - castellà
* Grp 5  = PIP bilingüe - bilingüe
* Grp 6  = PIP bilingüe - català
* Grp 7  = PIL - castellà
* Grp 8  = PIL - bilingüe
* Grp 9  = PIL - català
* Grp 10 = PEV - català
```

figura 5

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -

      Variable  ACTITTUD
   By Variable  V21        Pares: llengua a alumne

                                Analysis of Variance


                                Sum of         Mean             F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares          Ratio  Prob.

Between Groups             3      21.8281        7.2760      21.4766  .0000
Within Groups            192      65.0475         .3388
Total                    195      86.8755


                               Standard   Standard
Group       Count        Mean  Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2         105      3.0579      .6042      .0590      2.9409  TO      3.1748
Grp 3          23      3.6973      .5995      .1250      3.4381  TO      3.9566
Grp 4          14      3.7198      .3874      .1035      3.4961  TO      3.9435
Grp 5          54      3.7407      .5700      .0776      3.5852  TO      3.8963

Total         196      3.3683      .6675      .0477      3.2743  TO      3.4624


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         1.6538      4.6538
Grp 3         2.1538      4.6923
Grp 4         3.0769      4.4615
Grp 5         2.4615      4.7692

TOTAL         1.6538      4.7692


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .8786      3     192         .453



               - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  ACTITUD
   By Variable  V21        Pares: llengua a alumne

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
```

```
 MEAN(J)-MEAN(I)  >= .4116 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
 with the following value(s) for RANGE: 3.99

  (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                      G G G G
                      r r r r
                      p p p p

                      2 3 4 5
    Mean      V21

    3.0579    Grp 2
    3.6973    Grp 3     *
    3.7198    Grp 4     *
    3.7407    Grp 5     *

 NOTA

* Grp 2 = castellà
* Grp 3 = català i castellà (separats)
* Grp 4 = català i castellà (mesclats)
* Grp 5 = català
```

figura 6

BIBLIOTECA VIRTUAL

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -

     Variable  ACTITUD
   By Variable  V30       Ús català

                              Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares       Ratio  Prob.

Between Groups             4      25.5692       6.3923     18.7228  .0000
Within Groups            193      65.8937        .3414
Total                    197      91.4630



                                Standard   Standard
Group       Count       Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          13     2.7130       .7401      .2053      2.2658  TO      3.1603
Grp 3          84     3.0696       .5602      .0611      2.9480  TO      3.1912
Grp 4          40     3.4865       .6003      .0949      3.2946  TO      3.6785
Grp 5          32     3.7764       .6437      .1138      3.5444  TO      4.0085
Grp 6          29     3.8462       .4774      .0887      3.6646  TO      4.0277

Total         198     3.3584       .6814      .0484      3.2629  TO      3.4539


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         1.1538      3.8846
Grp 3         1.6538      4.1538
Grp 4         2.1538      4.6538
Grp 5         1.9615      4.7308
Grp 6         2.4615      4.7692

TOTAL         1.1538      4.7692
```

```
Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2      2-tail Sig.
      1.0245      4    193        .396



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  ACTITUD
   By Variable  V30       Ús català

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .4132 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 4.40

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G G G
                        r r r r r
                        p p p p p

                        2 3 4 5 6
     Mean      V30

     2.7130    Grp 2
     3.0696    Grp 3
     3.4865    Grp 4      * *
     3.7764    Grp 5      * *
     3.8462    Grp 6      * *

  NOTA

* Grp 2 = mai
* Grp 3 = poques vegades
* Grp 4 = la meitat del temps
* Grp 5 = moltes vegades
* Grp 6 = sempre



- - -  S P E A R M A N   C O R R E L A T I O N   C O E F F I C I E N T S  - - -


V30             .5333
            N(  198)
            Sig .000

             ACTITUD

(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed



- - -  S P E A R M A N   C O R R E L A T I O N   C O E F F I C I E N T S  - - -


V30             .5115
            N(  157)
            Sig .000

            COEBILIN
```

```
(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed

Nota : aquesta darrera correlació està calculada amb els alumnes ( n = 157) que declaren una
expressió oral bona o molt bona en català, mentre que la correlació anterior està calculada
amb la totalitat dels alumnes de l'estudi (n = 198).
```

figura 7

```
- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

    ACTITUD
  by V37       Llengua entorn


     Mean Rank    Cases

         95.13       78   V37 = 1   Castellà
         95.28       81   V37 = 2   Val. i cast. igual
        119.06       40   V37 = 3   Valencià
                    ---
                    199   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
     5.4882           2         .0643


             Monte Carlo Significance
               .0617 ( .0555,  .0679)
```

figura 8

```
- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    ACTITUD
  by V37_2G    Llengua entorn (2 grups)


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         95.20            15137    159  V37_2G   =   1  castellà o cat. i cast.
        119.06           4762.5     40  V37_2G   =   2  català
                                   ---
                                   199  Total



          U            W            Z      2-Tailed P
       2417.5       15137.5      -2.3426        .0191


                          Monte Carlo Significance

                          2-Tailed P =  .0167 ( .0134,  .0200)
                          1-Tailed P =  .0082 ( .0059,  .0105)
```

figura 9

```
- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

    ACTITUD
  by V7        Lloc residència

     Mean Rank    Cases

         99.23       52   V7 = 1   Alacant
         66.14       46   V7 = 2   Mutxamel
        103.48       87   V7 = 3   Xixona
                    ---
                    185   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
    15.6154           2         .0004


             Monte Carlo Significance
               .0004 ( .0000,  .0009)



- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    ACTITUD
  by V7        Lloc residència


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         57.13           2971.0     52  V7       =  1   Alacant
         40.87           1880.0     46  V7       =  2   Mutxamel
                                   ---
                                    98  Total

           U             W             Z      2-Tailed P
         799.0        1880.0       -2.8270        .0047


                          Monte Carlo Significance
                          2-Tailed P =  .0048 ( .0030,  .0066)
                          1-Tailed P =  .0028 ( .0014,  .0042)

- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    ACTITUD
  by V7        Lloc residència


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         68.60           3567.0     52  V7       =  1   Alacant
         70.84           6163.0     87  V7       =  3   Xixona
                                   ---
                                   139  Total

           U             W             Z      2-Tailed P
        2189.0        3567.0        -.3179        .7506


                          Monte Carlo Significance
                          2-Tailed P =  .7596 ( .7486,  .7706)
                          1-Tailed P =  .3816 ( .3691,  .3941)
```

```
- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    ACTITUD
  by V7        Lloc residència


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         48.77          2243.5     46  V7       =  2   Mutxamel
         76.64          6667.5     87  V7       =  3   Xixona
                                  ---
                                  133  Total

           U            W            Z      2-Tailed P
        1162.5       2243.5      -3.9678        .0001


                          Monte Carlo Significance
                          2-Tailed P =  .0000 ( .0000,  .0005)
                          1-Tailed P =  .0000 ( .0000,  .0005)
```

figura 10

BIBLIOTECA VIRTUAL

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -

     Variable  ACTITUD
   By Variable  POB_PRO   Programa educatiu i població del centre educatiu

                                Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups            7      27.9887       3.9984      11.9664  .0000
Within Groups           191      63.8196        .3341
Total                   198      91.8083


                               Standard   Standard
Group       Count        Mean  Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          29      3.0915      .6356      .1180      2.8497  TO      3.3333
Grp 2          33      2.7587      .6611      .1151      2.5243  TO      2.9932
Grp 3          24      3.3814      .5239      .1069      3.1602  TO      3.6026
Grp 4          33      3.4009      .5382      .0937      3.2101  TO      3.5918
Grp 5          24      3.9006      .6421      .1311      3.6295  TO      4.1718
Grp 6          22      3.5507      .6509      .1388      3.2621  TO      3.8393
Grp 7          20      3.2865      .4210      .0941      3.0895  TO      3.4836
Grp 8          14      4.0137      .3027      .0809      3.8390  TO      4.1885

Total         199      3.3554      .6809      .0483      3.2602  TO      3.4506


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         1.6538      4.1538
Grp 2         1.1538      4.0385
Grp 3         2.4615      4.3846
Grp 4         1.9615      4.2692
Grp 5         2.5385      4.7692
Grp 6         2.2692      4.5385
Grp 7         2.4231      4.0769
Grp 8         3.5769      4.6154
```

```
TOTAL         1.1538      4.7692


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.8700      7     191         .076


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  ACTITUD
   By Variable  POB_PRO   Programa educatiu i població del centre educatiu

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .4087 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 5.37

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G G G G G G
                        r r r r r r r r
                        p p p p p p p p

                        2 1 7 3 4 6 5 8
     Mean      POB_PRO

     2.7587    Grp 2
     3.0915    Grp 1
     3.2865    Grp 7
     3.3814    Grp 3      *
     3.4009    Grp 4      *
     3.5507    Grp 6      *
     3.9006    Grp 5      * *
     4.0137    Grp 8      * *

  NOTA

* Grp 1 = PIP bàsic - Alacant
* Grp 2 = PIP bàsic - Mutxamel
* Grp 3 = PIP bàsic - Xixona
* Grp 4 = PIP bilingüe - Xixona
* Grp 5 = PIL - Alacant
* Grp 6 = PIL - Mutxamel
* Grp 7 = PIL - Xixona
* Grp 8 = PEV - Xixona
```

figura 11

```
                    - -  Correlation Coefficients  - -

             ACTIT_M    COEBILIN

ACTIT_M      1.0000      .3882
            (  199)    (  184)
            P= .       P= .000

COEBILIN      .3882     1.0000
            (  184)    (  185)
            P= .000    P= .
```

```
(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -

     Variable  ACTITUD
   By Variable  V26       Català: Expressió oral

                              Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3      18.9630       6.3210      17.0558  .0000
Within Groups            194      71.8980        .3706
Total                    197      90.8611



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2           2      3.3269       .5711      .4038     -1.8044  TO      8.4583
Grp 3          32      2.9603       .5162      .0913      2.7742  TO      3.1465
Grp 4         104      3.2263       .6538      .0641      3.0992  TO      3.3535
Grp 5          60      3.8071       .5717      .0738      3.6594  TO      3.9547

Total         198      3.3603       .6791      .0483      3.2652  TO      3.4555


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         2.9231      3.7308
Grp 3         1.6538      4.1538
Grp 4         1.1538      4.7308
Grp 5         1.9615      4.7692

TOTAL         1.1538      4.7692


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .7158      3    194         .544


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -
```

```
     Variable  ACTITUD
   By Variable  V26       Català: Expressió oral

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .4305 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.99

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G G
                        r r r r
                        p p p p
```

```
                          3 4 2 5
    Mean      V26

    2.9603    Grp 3
    3.2263    Grp 4
    3.3269    Grp 2
    3.8071    Grp 5      * *

 NOTA

* Grp 2 = molt poc
* Grp 3 = regular
* Grp 4 = bé
* Grp 5 = molt bé
```

figura 12

```
t-tests for Independent Samples of V6    Sexe


                              Number
 Variable                    of Cases       Mean          SD   SE of Mean
 ----------------------------------------------------------------------
 ACTITUD

 Home                          96         3.2272        .741         .076
 Dona                          103        3.4750        .599         .059
 ----------------------------------------------------------------------

          Mean Difference = -.2478

          Levene's Test for Equality of Variances: F= 5.184  P= .024


       t-test for Equality of Means                                      95%
 Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff           CI for Diff
 ------------------------------------------------------------------------------
 Equal         -2.60      197          .010           .095        (-.436, -.060)
 Unequal       -2.58   182.70          .011           .096        (-.437, -.059)
 ------------------------------------------------------------------------------
```

figura 13

```
ACTITUD  by  ISIE

Number of valid observations = 199
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                  .641   .039 11.7068   .0000   .0000   .0000   .0005
Spearman Correlation         .643   .042 11.7978   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  0

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -
ACTITUD  by  V63  Grau autoadscripció valenciana

Number of valid observations = 199
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
```

```
Pearson's R                  .564   .047  9.5935   .0000   .0000   .0000   .0005
Spearman Correlation         .586   .050 10.1408   .0000   .0000   .0000   .0005

Number of Missing Observations:  0

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

ACTITUD  by  V62  Grau autoadscripció espanyola

Number of valid observations = 199
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                 -.364   .064 -5.4795   .0000   .0000   .0000   .0005
Spearman Correlation        -.242   .071 -3.4988   .0006   .0010   .0002   .0018

Number of Missing Observations:  0
```

figura 14

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  ACTITUD
   By Variable  C_SOC      Classe social

                              Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3       7.9253        2.6418       6.1412  .0005
Within Groups            195      83.8830         .4302
Total                    198      91.8083



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          53      3.1328       .6107      .0839      2.9645  TO      3.3011
Grp 2          91      3.3229       .7050      .0739      3.1761  TO      3.4697
Grp 3          38      3.5233       .6428      .1043      3.3120  TO      3.7346
Grp 4          17      3.8484       .5283      .1281      3.5768  TO      4.1201

Total         199      3.3554       .6809      .0483      3.2602  TO      3.4506



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         1.1538      4.2692
Grp 2         1.6538      4.6923
Grp 3         2.0769      4.7692
Grp 4         2.6923      4.7308

TOTAL         1.1538      4.7692


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.6450      3     195         .180
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  ACTITUD
   By Variable  C_SOC      Classe social

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .4638 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.99

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G G
                         r r r r
                         p p p p

                         1 2 3 4
     Mean      C_SOC

     3.1328    Grp 1
     3.3229    Grp 2
     3.5233    Grp 3
     3.8484    Grp 4      * *


  NOTA

* Grp 1 = treballadora
* Grp 2 = mitjana baixa
* Grp 3 = mitjana
* Grp 4 = mitjana alta i alta



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  ACTITUD
   By Variable  V25        Àmbit d'aprenentatge del català

                                Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
        Source           D.F.   Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3      19.7776       6.5925     17.6735  .0000
Within Groups            193      71.9928        .3730
Total                    196      91.7704


                               Standard   Standard
Group       Count        Mean  Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2         101      3.0594      .6228      .0620      2.9365  TO      3.1824
Grp 3           2      2.7885      .1904      .1346      1.0780  TO      4.4989
Grp 4           5      3.6692      .7738      .3461      2.7084  TO      4.6301
Grp 5          89      3.6871      .5913      .0627      3.5626  TO      3.8117

Total         197      3.3557      .6843      .0488      3.2596  TO      3.4519
```

```
GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         1.1538      4.6538
Grp 3         2.6538      2.9231
Grp 4         3.0000      4.6923
Grp 5         1.6538      4.7692

TOTAL         1.1538      4.7692


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.0130      3    193         .388
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  ACTITUD
   By Variable  V25       Àmbit d'aprenentatge del català

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .4319 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.99

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G G
                        r r r r
                        p p p p

                        3 2 4 5
     Mean      V25

     2.7885    Grp 3
     3.0594    Grp 2
     3.6692    Grp 4
     3.6871    Grp 5       *


  NOTA

* Grp 2 = classe
* Grp 3 = carrer
* Grp 4 = amics
* Grp 5 = família



t-tests for Independent Samples of V61    Motivació: integradora-instrumental


                            Number
 Variable                  of Cases       Mean          SD   SE of Mean
 -----------------------------------------------------------------------
 ACTIT_M

 Finalitat instrumenta        71         3.2270        .569         .068
 Finalitat integradora        83         3.7173        .593         .065
 -----------------------------------------------------------------------

          Mean Difference = -.4904
```

Levene's Test for Equality of Variances: F= .150 P= .699

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	-5.21	152	.000	.094	(-.676, -.304)
Unequal	-5.23	149.96	.000	.094	(-.676, -.305)

figura 15

- - - - - - - - - - - F A C T O R A N A L Y S I S - - - - - - - - - - -

Analysis number 1 Replacement of missing values with the mean

Correlation Matrix:

	AC3	AC4	AC5	AC8	AC9	AC10	AC11
AC3	1.00000						
AC4	.63699	1.00000					
AC5	.31236	.32984	1.00000				
AC8	.27129	.31600	.31322	1.00000			
AC9	.20707	.26015	.31611	.42046	1.00000		
AC10	.32494	.39446	.19686	.21275	.15293	1.00000	
AC11	.25256	.28260	.12408	.16288	.14847	.27435	1.00000
AC14	.20009	.22808	.36125	.42808	.35268	.19823	.16651
AC15	.15048	.19908	.18389	.20893	.02582	.14497	.24960
AC16	.19817	.17094	.06999	.18067	.04315	.44535	.31722
AC17	.51605	.44952	.32044	.27236	.22785	.40239	.21392
AC18	.34307	.35503	.27651	.20045	.14150	.22866	.32083
AC19	.29241	.34805	.19404	.25671	.17065	.35897	.25817
AC20	.36374	.32221	.17267	.21322	.14398	.17124	.15276
AC21	.20884	.20987	.00861	.18049	.20499	.27167	.31244
AC23	.21157	.24726	.19684	.29702	.19868	.16910	.08215
AC24	.30337	.31886	.20969	.18574	.20162	.19600	.18901
AC25	.50964	.38731	.20254	.26439	.25323	.32758	.18737
AC26	.21060	.25759	.07384	.08422	.09885	.26189	.34296
AC28	.23012	.21389	-.00684	.16360	.13623	.24503	.30381
AC29	.21080	.22667	.32908	.19898	.10722	.13857	.16635
AC31	.27306	.17362	.18275	.15875	.16672	.26171	.15359
AC33	.39404	.32429	.17771	.29170	.12448	.38134	.29028
AC36	.17810	.15721	.18968	.17926	.23970	.11810	.21921
AC37	.24411	.26217	.13275	.24639	.22148	.30660	.20594
AC38	.28630	.31065	.08673	.18718	.09773	.21280	.25143

	AC14	AC15	AC16	AC17	AC18	AC19	AC20
AC14	1.00000						
AC15	.17843	1.00000					
AC16	.18368	.19113	1.00000				
AC17	.37259	.18134	.24550	1.00000			
AC18	.17009	.40388	.18033	.38427	1.00000		
AC19	.14502	.33026	.42452	.25204	.28150	1.00000	
AC20	.20340	.06410	.23260	.24331	.33983	.06069	1.00000
AC21	.22722	.21824	.24522	.34634	.13534	.26151	.09598
AC23	.24100	.14520	.23814	.10413	.21906	.23326	.39568
AC24	.17775	.19930	.16526	.31990	.24121	.03556	.41783
AC25	.21668	.08270	.24619	.48928	.33629	.27874	.23653
AC26	.08896	.24718	.31468	.29767	.37759	.24598	.13105
AC28	.24126	.34540	.38995	.30864	.16872	.25800	.14527

AC29	.23438	.28721	.12764	.31854	.32992	.05979	.25847
AC31	.22976	.11150	.19607	.25596	.24728	.32541	.14423
AC33	.25565	.32679	.29288	.44572	.20220	.27997	.17544
AC36	.26863	.09026	.05267	.17957	.14117	.00094	.12237
AC37	.23001	.16220	.25592	.13666	.18571	.36080	.23228
AC38	.21154	.18680	.31501	.11685	.25410	.33546	.14111

	AC21	AC23	AC24	AC25	AC26	AC28	AC29
AC21	1.00000						
AC23	.07444	1.00000					
AC24	.08098	.24942	1.00000				
AC25	.27188	.06517	.30425	1.00000			
AC26	.24935	.11594	.10117	.21340	1.00000		
AC28	.44959	.18421	.13536	.26919	.17948	1.00000	
AC29	.08318	.07494	.34057	.31744	.23226	.03760	1.00000

- - - - - - - - - - - F A C T O R A N A L Y S I S - - - - - - - - - - -

	AC21	AC23	AC24	AC25	AC26	AC28	AC29
AC31	.22680	.17454	.15129	.22990	.16851	.13725	.11742
AC33	.42143	.17051	.21172	.31135	.21664	.41151	.14643
AC36	.15393	.10047	.28281	.16230	.03875	.11939	.16692
AC37	.22456	.24269	.19138	.21993	.16663	.23654	.04398
AC38	.16398	.26116	.13383	.23779	.22185	.24848	.14041

	AC31	AC33	AC36	AC37	AC38
AC31	1.00000				
AC33	.21470	1.00000			
AC36	.17121	.06234	1.00000		
AC37	.19700	.21404	.26268	1.00000	
AC38	.21014	.22337	.04249	.38963	1.00000

Determinant of Correlation Matrix = .0002644

1-tailed Significance of Correlation Matrix:

' . ' is printed for diagonal elements.

	AC3	AC4	AC5	AC8	AC9
AC3	.				
AC4	.00000	.			
AC5	.00000	.00000	.		
AC8	.00005	.00000	.00000	.	
AC9	.00167	.00010	.00000	.00000	.
AC10	.00000	.00000	.00278	.00128	.01552
AC11	.00016	.00003	.04118	.01077	.01818
AC14	.00230	.00060	.00000	.00000	.00000
AC15	.01694	.00241	.00485	.00153	.35866
AC16	.00251	.00789	.16421	.00533	.27256
AC17	.00000	.00000	.00000	.00005	.00060
AC18	.00000	.00000	.00004	.00226	.02310
AC19	.00001	.00000	.00315	.00013	.00798
AC20	.00000	.00000	.00763	.00125	.02124
AC21	.00154	.00146	.45220	.00537	.00184
AC23	.00135	.00021	.00278	.00001	.00245
AC24	.00001	.00000	.00155	.00431	.00215
AC25	.00000	.00000	.00216	.00008	.00015
AC26	.00141	.00012	.15122	.11846	.08240

AC28	.00054	.00121	.46201	.01047	.02751
AC29	.00140	.00064	.00000	.00242	.06587
AC31	.00005	.00709	.00508	.01256	.00930
AC33	.00000	.00000	.00624	.00001	.03991
AC36	.00592	.01329	.00380	.00565	.00032
AC37	.00026	.00009	.03147	.00023	.00083
AC38	.00002	.00000	.11279	.00406	.08483

	AC10	AC11	AC14	AC15	AC16
AC10	.				
AC11	.00005	.			
AC14	.00267	.00968	.		
AC15	.02131	.00020	.00595	.	
AC16	.00000	.00000	.00480	.00357	.
AC17	.00000	.00127	.00000	.00538	.00024
AC18	.00063	.00000	.00830	.00000	.00541
AC19	.00000	.00012	.02075	.00000	.00000
AC20	.00820	.01606	.00203	.18541	.00047
AC21	.00006	.00000	.00064	.00103	.00024
AC23	.00891	.12555	.00031	.02088	.00035
AC24	.00295	.00391	.00612	.00249	.00983
AC25	.00000	.00419	.00108	.12397	.00023
AC26	.00010	.00000	.10633	.00023	.00000
AC28	.00027	.00001	.00031	.00000	.00000
AC29	.02637	.00974	.00044	.00002	.03621

- - - - - - - - - - - F A C T O R A N A L Y S I S - - - - - - - - - - -

	AC10	AC11	AC14	AC15	AC16
AC31	.00011	.01559	.00056	.05939	.00276
AC33	.00000	.00002	.00014	.00000	.00001
AC36	.04961	.00098	.00006	.10359	.22999
AC37	.00001	.00185	.00056	.01139	.00013
AC38	.00137	.00018	.00139	.00429	.00000

	AC17	AC18	AC19	AC20	AC21
AC17	.				
AC18	.00000	.			
AC19	.00016	.00003	.		
AC20	.00027	.00000	.19724	.	
AC21	.00000	.02832	.00010	.08874	.
AC23	.07165	.00094	.00046	.00000	.14803
AC24	.00000	.00030	.30900	.00000	.12776
AC25	.00000	.00000	.00003	.00038	.00005
AC26	.00001	.00000	.00023	.03252	.00019
AC28	.00000	.00861	.00012	.02032	.00000
AC29	.00000	.00000	.20076	.00011	.12139
AC31	.00013	.00021	.00000	.02105	.00064
AC33	.00000	.00209	.00003	.00660	.00000
AC36	.00558	.02335	.49474	.04254	.01497
AC37	.02713	.00432	.00000	.00048	.00071
AC38	.05012	.00015	.00000	.02340	.01032

	AC23	AC24	AC25	AC26	AC28
AC23	.				
AC24	.00019	.			
AC25	.18021	.00001	.		
AC26	.05148	.07806	.00127	.	
AC28	.00460	.02863	.00006	.00560	.

```
AC29          .14642       .00000       .00000       .00048       .29902
AC31          .00684       .01668       .00056       .00868       .02661
AC33          .00802       .00138       .00000       .00106       .00000
AC36          .07898       .00003       .01117       .29341       .04652
AC37          .00028       .00346       .00092       .00933       .00038
AC38          .00010       .03008       .00037       .00082       .00020


                AC29         AC31         AC33         AC36         AC37

AC29          .
AC31          .04930       .
AC33          .01952       .00122       .
AC36          .00923       .00807       .19146       .
AC37          .26870       .00276       .00123       .00009       .
AC38          .02396       .00152       .00078       .27563       .00000


                AC38

AC38          .
```

figura 16

```
- - - - - - - - - - -  F A C T O R  A N A L Y S I S  - - - - - - - - - - -

Anti-image Correlation Matrix:


               AC3       AC4       AC5       AC8       AC9      AC10      AC11

AC3         .86114
AC4        -.40817    .87431
AC5        -.09720   -.08312    .85766
AC8         .00182   -.07518   -.03468    .88603
AC9         .03333   -.04390   -.17149   -.26681    .82733
AC10        .06300   -.20058   -.03369    .01715    .00681    .89153
AC11       -.05020   -.05521   -.01230   -.00561   -.03143   -.04761    .87938
AC14        .11395    .01253   -.18657   -.21402   -.13374    .02644   -.01384
AC15       -.00257    .01182   -.05777   -.09448    .13513    .04609    .02018
AC16        .02574    .17744    .00724   -.04622    .12168   -.29319   -.11478
AC17       -.20841   -.07001   -.07810    .00503    .02809   -.13625    .12239
AC18        .02978   -.02804   -.07827    .01567    .00199    .00411   -.16437
AC19        .00597   -.16078   -.06523   -.05042   -.05880   -.02991   -.05002
AC20       -.17057   -.07343    .04885   -.02336    .02938    .05528    .00804
AC21        .06806   -.01110    .13554    .01388   -.11029   -.01820   -.12807
AC23       -.01467   -.02728   -.06528   -.13369   -.04806   -.01268    .12501
AC24        .04184   -.10412    .02078    .05445   -.09897    .00128   -.06999
AC25       -.25934    .03120    .05602   -.07425   -.09015   -.06056    .09444
AC26        .02930   -.07875    .08867    .07982   -.06860   -.01602   -.16867
AC28        .01360   -.02478    .13622    .07894   -.06150    .05903   -.09931
AC29        .08354    .00123   -.19357   -.04265    .06219    .01971   -.01761
AC31       -.11877    .14018   -.02993    .03737   -.01631   -.09507    .04066
AC33       -.14186    .03526   -.04035   -.12369    .08220   -.14504   -.08258
AC36       -.06209    .00251   -.03679   -.01441   -.07058    .00459   -.15538
AC37       -.00929    .02733   -.00360   -.04178   -.05125   -.14764    .03724
AC38       -.09358   -.12704    .07857    .01290    .05046    .06471   -.06616


              AC14      AC15      AC16      AC17      AC18      AC19      AC20

AC14        .85030
AC15       -.05494    .70769
AC16       -.03534    .05737    .80731
AC17       -.23147    .13646   -.00494    .87088
AC18        .08526   -.32398    .09487   -.19484    .83381
```

AC19	.10138	-.23633	-.27917	-.04489	-.02979	.81962	
AC20	-.06298	.15631	-.15601	.05773	-.23739	.14302	.77885
AC21	-.02761	-.04485	.03821	-.13094	.09500	-.04983	-.03196
AC23	-.07021	.02369	-.05625	.10637	-.06552	-.10547	-.26636
AC24	.09138	-.17201	-.05737	-.14058	.08239	.16021	-.24213
AC25	.01676	.20525	-.03088	-.11562	-.15715	-.11105	.03471
AC26	.06169	-.07324	-.17342	-.12469	-.18343	.03712	.04612
AC28	-.07133	-.27085	-.22743	-.11675	.05694	.06627	-.02014
AC29	-.05694	-.21814	-.02690	-.09193	-.03146	.09578	-.12949
AC31	-.09973	.07383	.02812	-.00151	-.10358	-.21061	-.00234
AC33	-.01095	-.17715	.00387	-.16723	.10481	.03513	-.00014
AC36	-.12277	-.00863	.00586	-.00344	-.02687	.14652	.09307
AC37	-.04667	-.00402	.04181	.10755	.01852	-.20541	-.14237
AC38	-.12916	.03935	-.12719	.16325	-.09991	-.05082	.12689

	AC21	AC23	AC24	AC25	AC26	AC28	AC29
AC21	.86753						
AC23	.03529	.82547					
AC24	.09886	-.11736	.82234				
AC25	-.06626	.15758	-.12882	.87055			
AC26	-.08585	-.04313	.08560	.00759	.85861		
AC28	-.22031	-.08898	.05325	-.12541	.08191	.82756	
AC29	-.00374	.07515	-.14284	-.19867	-.11577	.13335	.81081
AC31	-.10061	-.03382	-.05350	.00864	-.03057	.03751	.00557
AC33	-.19556	-.02703	-.04110	-.01954	.00454	-.12520	.04900
AC36	-.06655	-.01413	-.16270	-.00497	.06667	-.02139	-.04847
AC37	-.04978	.00186	-.05261	-.01906	-.04954	-.03699	.10271

- - - - - - - - - - - F A C T O R A N A L Y S I S - - - - - - - - - - -

	AC21	AC23	AC24	AC25	AC26	AC28	AC29
AC38	.02202	-.11824	-.00945	-.05172	-.03202	-.05778	-.09072

	AC31	AC33	AC36	AC37	AC38
AC31	.87108				
AC33	-.02869	.89944			
AC36	-.09795	.11641	.76859		
AC37	.03032	-.00916	-.22431	.84789	
AC38	-.06596	-.03188	.11350	-.25667	.83841

Measures of Sampling Adequacy (MSA) are printed on the diagonal.

figura 17

Final Statistics:

Variable	Communality	*	Factor	Eigenvalue	Pct of Var	Cum Pct
		*				
AC3	.67559	*	1	6.80068	26.2	26.2
AC4	.58624	*	2	1.96930	7.6	33.7
AC5	.60252	*	3	1.50995	5.8	39.5
AC8	.52878	*	4	1.38933	5.3	44.9
AC9	.52562	*	5	1.27873	4.9	49.8
AC10	.45735	*	6	1.19315	4.6	54.4
AC11	.40154	*				
AC14	.56225	*				
AC15	.64028	*				
AC16	.49583	*				
AC17	.67809	*				
AC18	.59833	*				

AC19	.66496	*
AC20	.65772	*
AC21	.60900	*
AC23	.57057	*
AC24	.60720	*
AC25	.55638	*
AC26	.43702	*
AC28	.60684	*
AC29	.57568	*
AC31	.24612	*
AC33	.49201	*
AC36	.42853	*
AC37	.47853	*
AC38	.45814	*

figura 18

Factor Matrix:

	Factor 1	Factor 2	Factor 3	Factor 4	Factor 5
AC3	.66097	.15597	-.19303	-.04310	-.41829
AC4	.66109	.14863	-.13273	.04218	-.31107
AC5	.44384	.47244	.03710	-.03329	.11015
AC8	.51844	.25159	.38496	-.06774	.10750
AC9	.41323	.33632	.42731	-.21462	.03302
AC10	.57814	-.20920	-.00652	-.06117	-.27114
AC11	.49929	-.25272	-.10679	-.01594	.25189
AC14	.50538	.25515	.37340	-.19994	.24462
AC15	.43785	-.20020	-.16998	.09602	.58895
AC16	.51120	-.42361	.05331	.19397	-.03468
AC17	.66360	.11461	-.25369	-.37207	-.14668
AC18	.57021	.07569	-.36986	.23998	.20849
AC19	.54379	-.36774	.15114	.16542	-.10068
AC20	.46356	.30361	-.09467	.38401	-.12641
AC21	.48115	-.36629	.10848	-.42516	.09183
AC23	.41326	.12390	.32209	.51385	.00147
AC24	.47184	.36941	-.17157	.14296	.04372
AC25	.59978	.09533	-.20284	-.22551	-.30835
AC26	.44866	-.27344	-.33339	.10139	.15977
AC28	.49926	-.42318	.12121	-.19234	.14669
AC29	.41936	.34089	-.41041	.02639	.33481
AC31	.43752	-.04036	.11382	-.00202	-.09764
AC33	.59249	-.23743	-.03001	-.27620	-.02905
AC36	.32555	.29955	.20354	-.16158	.24976
AC37	.48892	-.12254	.38674	.24913	-.06726
AC38	.47284	-.23846	.14873	.37912	-.06643

	Factor 6
AC3	-.01739
AC4	-.10463
AC5	-.40952
AC8	-.17992
AC9	-.10956
AC10	-.04511
AC11	.11524
AC14	-.05003
AC15	-.15338
AC16	.11572
AC17	-.01656
AC18	-.17205
AC19	-.41675
AC20	.42219
AC21	.20580

AC23	.12902
AC24	.44309
AC25	.02210
AC26	-.11835
AC28	.32449
AC29	-.04882
AC31	-.17487
AC33	.08100
AC36	.32078
AC37	.09118
AC38	-.08624

figura 19

Rotated Factor Matrix:

	Factor 1	Factor 2	Factor 3	Factor 4	Factor 5	Factor 6
AC3	.75316	.19137	.11661	.05886	.08524	.21770
AC4	.65205	.26919	.17563	.01307	.16484	.17442
AC5	.30771	.04183	.57794	-.25422	.32761	.01033
AC8	.16456	.24476	.65382	.06647	.08754	.04725
AC9	.17697	.09147	.68729	.06635	-.07756	.05613
AC10	.50269	.33458	.06042	.29208	.05805	-.01940
AC11	.10878	.18488	.04689	.44688	.37704	.10711
AC14	.08615	.09951	.69090	.21192	.10869	.10423
AC15	-.09989	.16392	.14144	.28272	.70894	-.02998
AC16	.16380	.51564	-.08596	.40679	.15693	.07499
AC17	.68319	-.09032	.23418	.29454	.22687	.10059
AC18	.29752	.20465	.06932	-.01385	.65628	.17952
AC19	.29514	.61920	.13046	.14801	.23227	-.31870
AC20	.24453	.26402	.03040	-.02502	.08670	.72052
AC21	.20366	.05056	.16110	.73103	.03978	-.05500
AC23	-.02958	.58935	.23511	-.06087	.03986	.40223
AC24	.23698	.01344	.13642	.09273	.18372	.69993
AC25	.68495	.03484	.13124	.19942	.08953	
AC26	.22872	.20690	-.12362	.22919	.52272	
AC28	.08278	.21420	.06552	.73038	.08618	
AC29	.21682	-.16000	.19436	-.04602	.61303	
AC31	.29446	.28864	.22956	.10240	.09634	
AC33	.39457	.13271	.13978	.52648	.14828	
AC36	-.02418	-.09201	.44515	.25322	.02866	
AC37	.07935	.57992	.24126	.21313	-.04673	
AC38	.13678	.63015	.03742	.10466	.16510	

```
AC25            .14495
AC26           -.02927
AC28            .09449
AC29            .29557
AC31           -.06031
AC33            .00245
AC36            .39544
AC37            .17353
AC38            .05223
```

figura 20

```
- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova


   FACT1     REGR factor score   1 for analysis    1
  by V1_BIS     Programa educatiu ampliat


     Mean Rank    Cases

         73.44       86   V1_BIS= 1   PIP bàsic
        112.36       33   V1_BIS= 2   PIP bilingüe
        114.15       66   V1_BIS= 3   PIL
        167.29       14   V1_BIS= 4   PEV
                    ---
                    199   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
    42.9057           3         .0000

             Monte Carlo Significance
               .0000 ( .0000,  .0005)



- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

    FACT1     REGR factor score   1 for analysis    1
  by V24       Primera llengua


     Mean Rank    Cases

         70.50      100   V24 = 2   Castellà
        114.82       56   V24 = 3   Català i castellà
        146.90       41   V24 = 4   Català
                    ---
                    197   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
    58.2443           2         .0000


             Monte Carlo Significance
               .0000 ( .0000,  .0005)



- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

    FACT1     REGR factor score   1 for analysis    1
  by V21       Pares: llengua a alumne
```

```
     Mean Rank    Cases

         70.43      105   V21 = 2   Castellà
        100.43       23   V21 = 3   Val i cast (separats
        124.93       14   V21 = 4   Val i cast (mesclats
        145.41       54   V21 = 5   Valencià
                    ---
                    196   Total

  Chi-Square       D.F.  Significance
    65.7065          3         .0000


             Monte Carlo Significance
               .0000 ( .0000,  .0005)


- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

    FACT1     REGR factor score   1 for analysis    1
  by V30      Ús català


     Mean Rank    Cases

         52.38       13   V30 = 2   Mai
         70.57       84   V30 = 3   Poques vegades
        118.15       40   V30 = 4   La meitat del temps
        114.97       32   V30 = 5   Moltes vegades
        161.62       29   V30 = 6   Sempre
                    ---
                    198   Total

  Chi-Square       D.F.  Significance
    70.8497          4         .0000


             Monte Carlo Significance
               .0000 ( .0000,  .0005)



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  FACT1      REGR factor score   1 for analysis    1
   By Variable  V37       Llengua entorn

                              Analysis of Variance

                                    Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.      Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      19.4606       9.7303      10.6819  .0000
Within Groups            196     178.5394        .9109
Total                    198     198.0000


                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean    Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          78      -.3395       .9904      .1121      -.5628  TO      -.1162
Grp 2          81       .0807       .9131      .1015      -.1212  TO       .2826
Grp 3          40       .4986       .9648      .1525       .1900  TO       .8071

Total         199       .0000      1.0000      .0709      -.1398  TO       .1398


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM
```

```
Grp 1        -2.8787      1.7647
Grp 2        -2.2106      1.6457
Grp 3        -1.6680      2.1169

TOTAL        -2.8787      2.1169


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .4061      2    196         .667


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -

     Variable  FACT1      REGR factor score   1 for analysis    1
   By Variable  V37        Llengua entorn

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .6749 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G
                        r r r
                        p p p

                        1 2 3
     Mean      V37

     -.3395    Grp 1
      .0807    Grp 2      *
      .4986    Grp 3      *


Nota :

Grp 1 : Castellà
Grp 2 : Català i castellà igual
Grp 3 : Català



- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

     FACT1     REGR factor score   1 for analysis    1
  by V26       Català: Expressió oral


      Mean Rank    Cases

           5.00        1   V26 = 1   No en sé
          98.00        2   V26 = 2   Molt poc
          82.56       32   V26 = 3   Regular
          82.82      104   V26 = 4   Bé
         140.73       60   V26 = 5   Molt bé
                     ---
                     199   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
    44.9309           4         .0000


              Monte Carlo Significance
                .0000 ( .0000,  .0005)
```

```
- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

    FACT1     REGR factor score   1 for analysis    1
 by V25       Àmbit aprenentatge català


     Mean Rank    Cases

         16.00        1   V25 = 1   Altre lloc
         75.23      101   V25 = 2   Classe
         52.00        2   V25 = 3   Carrer
        101.20        5   V25 = 4   Amics
        128.96       89   V25 = 5   Família
                    ---
                    198   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
    45.1406           4         .0000


             Monte Carlo Significance
               .0000 ( .0000,  .0005)



t-tests for Independent Samples of V61    Motivació: integradora-instrumental


                            Number
 Variable                  of Cases       Mean          SD   SE of Mean
 -----------------------------------------------------------------------
 FACT1  REGR factor score   1 for analysis    1

 Finalitat instrumental       71         -.2457        .998         .118
 Finalitat integradora        83          .2550        .936         .103
 -----------------------------------------------------------------------

          Mean Difference = -.5007

          Levene's Test for Equality of Variances: F= .962   P= .328


      t-test for Equality of Means                                    95%
 Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
 ------------------------------------------------------------------------------
 Equal         -3.21      152          .002           .156        (-.809, -.193)
 Unequal       -3.20   144.93          .002           .157        (-.811, -.191)
 ------------------------------------------------------------------------------


- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

    FACT1     REGR factor score   1 for analysis    1
 by V63       Grau autoadscripció valenciana


     Mean Rank    Cases

         82.89       18   V63 = 1   Gens
         71.72       29   V63 = 2   Poc
         83.03       60   V63 = 3   A mitges
         95.43       37   V63 = 4   Molt
        142.09       55   V63 = 5   Totalment
                    ---
                    199   Total
```

```
  Chi-Square        D.F.  Significance
    43.3993           4         .0000


             Monte Carlo Significance
               .0000 ( .0000,  .0005)


- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

     FACT1     REGR factor score   1 for analysis    1
  by V62       Grau autoadscripció espanyola


     Mean Rank    Cases

        149.00       13   V62 = 1   Gens
        125.83        6   V62 = 2   Poc
        125.39       23   V62 = 3   A mitges
         90.40       40   V62 = 4   Molt
         91.52      117   V62 = 5   Totalment
                    ---
                    199   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
    18.7366           4         .0009


             Monte Carlo Significance
               .0008 ( .0001,  .0015)
```

figura 21

```
- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

     FACT2     REGR factor score   2 for analysis    1
  by V24       Primera llengua


     Mean Rank    Cases

         88.25      100   V24 = 2   Castellà
        110.39       56   V24 = 3   Valencià i castellà
        109.66       41   V24 = 4   Valencià
                    ---
                    197   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
     7.2243           2         .0270


             Monte Carlo Significance
               .0270 ( .0228,  .0312)



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  FACT2      REGR factor score   2 for analysis    1
   By Variable  V30       Ús català

                               Analysis of Variance
```

```
                                  Sum of        Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             4      10.7532       2.6883       2.8514  .0251
Within Groups            193     181.9595        .9428
Total                    197     192.7127


                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          13      -.5019       .8644      .2397     -1.0243  TO       .0204
Grp 3          84      -.0393       .9646      .1052      -.2486  TO       .1700
Grp 4          40      -.1501      1.1226      .1775      -.5091  TO       .2089
Grp 5          32       .4243       .9805      .1733       .0708  TO       .7778
Grp 6          29       .1569       .7749      .1439      -.1379  TO       .4516

Total         198       .0116       .9891      .0703      -.1270  TO       .1502


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2        -2.0474       .8342
Grp 3        -2.4512      2.1036
Grp 4        -3.9333      1.4421
Grp 5        -2.0218      3.0935
Grp 6        -2.1581      1.5658

TOTAL        -3.9333      3.0935


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .9357      4     193         .444


                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  FACT2      REGR factor score   2 for analysis    1
   By Variable  V30        Ús català

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05


The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .6866 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 4.40

- No two groups are significantly different at the  .050 level


t-tests for Independent Samples of V6    Sexe


                             Number
 Variable                   of Cases       Mean          SD   SE of Mean
 ----------------------------------------------------------------------
 FACT2  REGR factor score   2 for analysis    1

 Home                         96         -.2304       1.094         .112
 Dona                         103         .2148        .854         .084
 ----------------------------------------------------------------------

          Mean Difference = -.4452

          Levene's Test for Equality of Variances: F= 2.955  P= .087
```

```
      t-test for Equality of Means                                    95%
 Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
 ------------------------------------------------------------------------------
 Equal         -3.21      197          .002           .139        (-.719, -.172)
 Unequal       -3.18   179.54          .002           .140        (-.721, -.169)
 ------------------------------------------------------------------------------



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  FACT2      REGR factor score   2 for analysis    1
   By Variable  C_SOC_CT   Classe social (categoritzada)


                          Analysis of Variance

                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3      14.2372        4.7457       5.0359  .0022
Within Groups            195     183.7628         .9424
Total                    198     198.0000


                               Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          53      -.3648      1.0308      .1416      -.6489  TO      -.0806
Grp 2          91      -.0059      1.0128      .1062      -.2168  TO       .2050
Grp 3          38       .3543       .7998      .1297       .0914  TO       .6172
Grp 4          17       .3767       .8843      .2145      -.0780  TO       .8314

Total         199       .0000      1.0000      .0709      -.1398  TO       .1398


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1        -2.4512      1.4445
Grp 2        -3.9333      3.0935
Grp 3        -1.4839      2.1036
Grp 4         -.9578      2.0431

TOTAL        -3.9333      3.0935



Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .6684      3    195          .572



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  FACT2      REGR factor score   2 for analysis    1
   By Variable  C_SOC_CT   Classe social (categoritzada)

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .6864 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.99
```

```
   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G G
                         r r r r
                         p p p p

                         1 2 3 4
     Mean      C_SOC_CT

     -.3648    Grp 1
     -.0059    Grp 2
      .3543    Grp 3      *
      .3767    Grp 4

Nota :

Grp 1 : Treballadora
Grp 2 : Mitjana baixa
Grp 3 : Mitjana
Grp 4 : Mitjana alta - alta



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  FACT2      REGR factor score   2 for analysis    1
   By Variable  V63        Grau autoadscripció valenciana

                                 Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean             F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares          Ratio  Prob.

Between Groups             4       10.5925        2.6481       2.7413  .0299
Within Groups            194      187.4075         .9660
Total                    198      198.0000


                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          18       .0256      1.1824      .2787      -.5624  TO       .6135
Grp 2          29      -.2514      1.0584      .1965      -.6540  TO       .1512
Grp 3          60      -.1551       .9479      .1224      -.4000  TO       .0898
Grp 4          37      -.0935      1.1194      .1840      -.4667  TO       .2797
Grp 5          55       .3563       .7952      .1072       .1413  TO       .5712

Total         199       .0000      1.0000      .0709      -.1398  TO       .1398


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1        -2.0474      3.0935
Grp 2        -2.4512      2.1036
Grp 3        -2.3809      1.9684
Grp 4        -3.9333      1.4933
Grp 5        -2.1581      2.0431

TOTAL        -3.9333      3.0935


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.1766      4     194         .322
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  FACT2      REGR factor score   2 for analysis    1
   By Variable  V63        Grau autoadscripció valenciana

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .6950 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 4.40

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

figura 22

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  FACT3      REGR factor score   3 for analysis    1
   By Variable  V63        Grau autoadscripció valenciana

                                Analysis of Variance


                                Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             4      15.9670        3.9917       4.2542  .0025
Within Groups            194     182.0330         .9383
Total                    198     198.0000


                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          18      -.8224      1.0740      .2531     -1.3565  TO      -.2883
Grp 2          29      -.0084      1.0936      .2031      -.4244  TO       .4076
Grp 3          60       .0189       .9601      .1239      -.2291  TO       .2670
Grp 4          37       .3153       .8423      .1385       .0344  TO       .5961
Grp 5          55       .0408       .9527      .1285      -.2167  TO       .2984

Total         199       .0000      1.0000      .0709      -.1398  TO       .1398


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1        -2.2527      1.0011
Grp 2        -2.0100      1.9643
Grp 3        -2.3076      2.3174
Grp 4        -2.2122      2.3478
Grp 5        -2.0309      2.2216

TOTAL        -2.3076      2.3478

Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.5178      4     194         .199


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -
```

```
     Variable  FACT3      REGR factor score   3 for analysis    1
   By Variable  V63        Grau autoadscripció valenciana

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .6850 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 4.40

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G G G
                        r r r r r
                        p p p p p

                        1 2 3 5 4
    Mean      V63

    -.8224    Grp 1
    -.0084    Grp 2
     .0189    Grp 3      *
     .0408    Grp 5      *
     .3153    Grp 4      *

Nota :

Grp 1 : Gens
Grp 2 : Poc
Grp 3 : A mitges
Grp 4 : Molt
Grp 5 : Totalment


t-tests for Independent Samples of V6    Sexe


                            Number
 Variable                  of Cases       Mean          SD   SE of Mean
 ---------------------------------------------------------------------
 FACT3  REGR factor score   3 for analysis    1

 Home                        96         -.1580       1.127         .115
 Dona                        103         .1473        .845         .083
 ---------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = -.3052

         Levene's Test for Equality of Variances: F= 15.914 P= .000


      t-test for Equality of Means                                   95%
 Variances   t-value      df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
 ------------------------------------------------------------------------------
 Equal         -2.17      197          .031           .141        (-.582, -.028)
 Unequal       -2.15   175.67          .033           .142        (-.585, -.025)
 ------------------------------------------------------------------------------
```

figura 23

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  FACT4      REGR factor score   4 for analysis    1
   By Variable  V1_BIS       Programa educatiu ampliat
```

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	3	14.8037	4.9346	5.2525	.0017
Within Groups	195	183.1963	.9395		
Total	198	198.0000			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	86	-.1986	.8595	.0927	-.3829 TO -.0143
Grp 2	33	-.1768	1.1076	.1928	-.5695 TO .2160
Grp 3	66	.1858	1.0457	.1287	-.0713 TO .4429
Grp 4	14	.7608	.8801	.2352	.2526 TO 1.2689
Total	199	.0000	1.0000	.0709	-.1398 TO .1398

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	-1.9321	1.7701
Grp 2	-2.6255	1.8047
Grp 3	-2.7635	2.5574
Grp 4	-.4058	2.6727
TOTAL	-2.7635	2.6727

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
1.1909	3	195	.314

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable FACT4 REGR factor score 4 for analysis 1
By Variable V1_bis Programa educatiu ampliat

Multiple Range Tests: Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
MEAN(J)-MEAN(I) >= .6854 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
with the following value(s) for RANGE: 3.99

(*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

Mean	V1_BIS	G G G G r r r r p p p p 1 2 3 4
-.1986	Grp 1	
-.1768	Grp 2	
.1858	Grp 3	
.7608	Grp 4	* *

Nota :

Grp 1 : PIP bàsic
Grp 2 : PIP bilingüe
Grp 3 : PIL

```
Grp 4 : PEV



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  FACT4      REGR factor score   4 for analysis    1
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      10.1414       5.0707       5.3252  .0056
Within Groups            194     184.7287        .9522
Total                    196     194.8701


                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2         100      -.2001       .9168      .0917      -.3821  TO      -.0182
Grp 3          56       .0869      1.0106      .1350      -.1837  TO       .3576
Grp 4          41       .3733      1.0646      .1663       .0372  TO       .7093

Total         197       .0008       .9971      .0710      -.1393  TO       .1409


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2        -2.7635      2.5574
Grp 3        -2.6255      2.1627
Grp 4        -2.5230      2.6727

TOTAL        -2.7635      2.6727

Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .8562      2     194         .426



                - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  FACT4      REGR factor score   4 for analysis    1
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .6900 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle


                         G G G
                         r r r
                         p p p

                         2 3 4
     Mean      V24

     -.2001    Grp 2
```

```
      .0869    Grp 3
      .3733    Grp 4      *


Nota :

Grp 2 : Castellà
Grp 3 : Català i castellà
Grp 4 : Català



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  FACT4      REGR factor score   4 for analysis    1
   By Variable  V30       Ús català

                              Analysis of Variance


                                    Sum of         Mean             F      F
        Source           D.F.      Squares       Squares          Ratio  Prob.

Between Groups              4      10.3367        2.5842       2.6765  .0332
Within Groups             193     186.3397         .9655
Total                     197     196.6765


                                  Standard   Standard
Group       Count        Mean    Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          13      -.5811      1.0806      .2997     -1.2341  TO       .0719
Grp 3          84      -.0643       .8796      .0960      -.2552  TO       .1265
Grp 4          40      -.1052      1.0793      .1706      -.4504  TO       .2400
Grp 5          32       .3818       .8885      .1571       .0615  TO       .7022
Grp 6          29       .1311      1.1682      .2169      -.3133  TO       .5754

Total         198      -.0058       .9992      .0710      -.1458  TO       .1342


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2        -1.9321      1.7701
Grp 3        -2.7635      2.5574
Grp 4        -2.6255      2.1627
Grp 5        -1.3120      2.2648
Grp 6        -2.5230      2.6727

TOTAL        -2.7635      2.6727

Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.0743      4     193         .370



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  FACT4      REGR factor score   4 for analysis    1
   By Variable  V30       Ús català

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .6948 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 4.40
```

```
- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  FACT4      REGR factor score   4 for analysis    1
  By Variable  V26        Català: Expressió oral

                              Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             4       9.8247        2.4562       2.5322  .0417
Within Groups            194     188.1753         .9700
Total                    198     198.0000



                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           1      1.7701
Grp 2           2      -.5561       .2472      .1748     -2.7771  TO      1.6648
Grp 3          32      -.3764       .7737      .1368      -.6554  TO      -.0975
Grp 4         104       .0181       .9625      .0944      -.1690  TO       .2053
Grp 5          60       .1584      1.1210      .1447      -.1312  TO       .4479

Total         199       .0000      1.0000      .0709      -.1398  TO       .1398



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         1.7701      1.7701
Grp 2         -.7309      -.3814
Grp 3        -1.9321      1.5007
Grp 4        -2.7635      2.5574
Grp 5        -2.6255      2.6727

TOTAL        -2.7635      2.6727


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      2.2853      4     194         .062



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  FACT4      REGR factor score   4 for analysis    1
  By Variable  V26        Català: Expressió oral

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .6964 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 4.40

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

t-tests for Independent Samples of V61 Motivació: integradora-instrumental

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
FACT4 REGR factor score 4 for analysis 1				
Finalitat instrumenta	71	-.2996	.824	.098
Finalitat integradora	83	.4830	.878	.096

Mean Difference = -.7825

Levene's Test for Equality of Variances: F= .734 P= .393

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	-5.67	152	.000	.138	(-1.055, -.510)
Unequal	-5.70	150.66	.000	.137	(-1.054, -.511)

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable FACT4 REGR factor score 4 for analysis 1
By Variable C_SOC_CT Classe social (categoritzada)

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	3	8.6759	2.8920	2.9787	.0327
Within Groups	195	189.3241	.9709		
Total	198	198.0000			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	53	-.1374	.7954	.1093	-.3566 TO .0819
Grp 2	91	-.1228	1.0528	.1104	-.3420 TO .0965
Grp 3	38	.3660	1.0496	.1703	.0210 TO .7110
Grp 4	17	.2673	.9969	.2418	-.2452 TO .7799
Total	199	.0000	1.0000	.0709	-.1398 TO .1398

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	-1.7157	1.7701
Grp 2	-2.7635	2.2648
Grp 3	-1.6969	2.6727
Grp 4	-1.3098	2.1627
TOTAL	-2.7635	2.6727

Levene Test for Homogeneity of Variances

```
    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.0370      3     195         .377



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  FACT4      REGR factor score   4 for analysis    1
   By Variable  C_SOC_CT   Classe social (categoritzada)

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .6967 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.99

- No two groups are significantly different at the  .050 level



- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

     FACT4     REGR factor score   4 for analysis    1
  by V63       Grau autoadscripció valenciana


      Mean Rank    Cases

          72.06       18   V63 = 1   Gens
          81.76       29   V63 = 2   Poc
          96.33       60   V63 = 3   A mitges
         113.19       37   V63 = 4   Molt
         113.89       55   V63 = 5   Totalment
                     ---
                     199   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
    12.5311           4         .0138


              Monte Carlo Significance
                .0133 ( .0103,  .0163)



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -

      Variable  FACT4      REGR factor score   4 for analysis    1
   By Variable  V62        Grau autoadscripció espanyola


                                 Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean             F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares          Ratio  Prob.

Between Groups             4       19.6945        4.9236       5.3570  .0004
Within Groups            194      178.3055         .9191
Total                    198      198.0000

                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          13      1.1268       .7476      .2073       .6751  TO      1.5786
Grp 2           6       .1028      1.2459      .5086     -1.2047  TO      1.4102
Grp 3          23      -.0218       .7672      .1600      -.3536  TO       .3100
Grp 4          40       .0852       .9461      .1496      -.2173  TO       .3878
```

```
Grp 5         117      -.1553       .9999      .0924      -.3384  TO       .0278

Total         199       .0000      1.0000      .0709      -.1398  TO       .1398

GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         -.4445      2.2648
Grp 2        -1.3120      1.6108
Grp 3        -1.3633      1.1700
Grp 4        -1.6969      2.5574
Grp 5        -2.7635      2.6727

TOTAL        -2.7635      2.6727


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .9997      4     194         .409



                     - - - - -  O N E W A Y  - - - - -

      Variable  FACT4      REGR factor score   4 for analysis    1
   By Variable  V62        Grau autoadscripció espanyola

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .6779 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 4.40

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G G G
                        r r r r r
                        p p p p p

                        5 3 4 2 1
     Mean      V62

     -.1553    Grp 5
     -.0218    Grp 3
      .0852    Grp 4
      .1028    Grp 2
     1.1268    Grp 1      * * *


Nota :

Grp 1 : Gens
Grp 2 : Poc
Grp 3 : A mitges
Grp 4 : Molt
Grp 5 : Totalment
```

figura 24

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  FACT5      REGR factor score   5 for analysis    1
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      10.4816       5.2408       5.5058  .0047
Within Groups            194     184.6628        .9519
Total                    196     195.1444


                                Standard   Standard
Group       Count       Mean    Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2         100      -.1953       .9849      .0985      -.3907  TO       .0001
Grp 3          56       .3449       .9698      .1296       .0852  TO       .6046
Grp 4          41       .0122       .9605      .1500      -.2910  TO       .3153

Total         197       .0014       .9978      .0711      -.1388  TO       .1416


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2        -3.4741      2.0106
Grp 3        -1.8879      2.5162
Grp 4        -1.8755      1.7474

TOTAL        -3.4741      2.5162


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .0151      2     194         .985



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  FACT5      REGR factor score   5 for analysis    1
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .6899 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G
                        r r r
                        p p p

                        2 4 3
     Mean      V24

     -.1953    Grp 2
      .0122    Grp 4
      .3449    Grp 3     *
```

```
Nota :

Grp 2 : Castellà
Grp 3 : Català i castellà
Grp 4 : Català



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  FACT5      REGR factor score   5 for analysis    1
   By Variable  V21       Pares: llengua a alumne

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             4      18.0777       4.5194       4.8731  .0009
Within Groups            194     179.9223        .9274
Total                    198     198.0000


                               Standard   Standard
Group       Count       Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           3    -1.6466      .3484      .2012    -2.5122  TO      -.7810
Grp 2         105     -.1180     1.0321      .1007     -.3177  TO       .0818
Grp 3          23      .4785      .8418      .1755      .1145  TO       .8426
Grp 4          14      .4790      .6498      .1737      .1038  TO       .8542
Grp 5          54     -.0072      .9498      .1292     -.2664  TO       .2521

Total         199      .0000     1.0000      .0709     -.1398  TO       .1398



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1        -2.0175     -1.3262
Grp 2        -3.4741      2.5162
Grp 3        -1.1997      1.7705
Grp 4         -.9261      1.3874
Grp 5        -1.8755      1.4934

TOTAL        -3.4741      2.5162
```

```
Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.6583      4    194         .161



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  FACT5      REGR factor score   5 for analysis    1
   By Variable  V21       Pares: llengua a alumne

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .6810 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 4.40
```

```
   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                       G G G G G
                       r r r r r
                       p p p p p

                       1 2 5 3 4
    Mean      V21

   -1.6466    Grp 1
    -.1180    Grp 2
    -.0072    Grp 5
     .4785    Grp 3      *
     .4790    Grp 4      *

Nota :

Grp 1 : Altra llengua
Grp 2 : Castellà
Grp 3 : Català i castella (mesclats)
Grp 4 : Català i castellà (separats)
Grp 5 : Català



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  FACT5      REGR factor score   5 for analysis    1
   By Variable  V37       Llengua entorn

                              Analysis of Variance


                                  Sum of         Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       7.1570        3.5785       3.6752  .0271
Within Groups            196     190.8430         .9737
Total                    198     198.0000



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          78       .1851      1.0897      .1234      -.0606  TO       .4308
Grp 2          81      -.2255       .9730      .1081      -.4406  TO      -.0103
Grp 3          40       .0956       .7790      .1232      -.1535  TO       .3448

Total         199       .0000      1.0000      .0709      -.1398  TO       .1398



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1        -3.4741      2.5162
Grp 2        -2.2369      1.6773
Grp 3        -1.3710      1.7705

TOTAL        -3.4741      2.5162


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      2.7010      2    196          .070
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  FACT5      REGR factor score   5 for analysis    1
   By Variable  V37        Llengua entorn

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .6977 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G
                         r r r
                         p p p

                         2 3 1
     Mean      V37

     -.2255    Grp 2
      .0956    Grp 3
      .1851    Grp 1      *



Nota :

Grp 1 : Castellà
Grp 2 : Català i castellà igual
Grp 3 : Català



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  FACT5      REGR factor score   5 for analysis    1
   By Variable  V26        Català: Expressió oral
```

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	8.6882	4.3441	4.4512	.0129
Within Groups	193	188.3552	.9759		
Total	195	197.0434			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean		
Grp 3	32	-.3763	1.1606	.2052	-.7947	TO	.0421
Grp 4	104	-.0474	.9508	.0932	-.2323	TO	.1375
Grp 5	60	.2561	.9521	.1229	.0102	TO	.5021
Total	196	-.0082	1.0052	.0718	-.1498	TO	.1334

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 3	-3.4741	2.3590
Grp 4	-2.0175	2.0106
Grp 5	-1.8755	2.5162

```
TOTAL        -3.4741      2.5162

Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .5915      2     193         .555



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  FACT5      REGR factor score   5 for analysis    1
   By Variable  V26        Català: Expressió oral

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .6985 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle


                         G G G
                         r r r
                         p p p

                         3 4 5
     Mean      V26

     -.3763    Grp 3
     -.0474    Grp 4
      .2561    Grp 5      *

Nota :

Grp 3 : Regular
Grp 4 : Bé
Grp 5 : Molt bé


                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  FACT5      REGR factor score   5 for analysis    1
   By Variable  V63        Grau autoadscripció valenciana

                                 Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             4       12.8589        3.2147       3.3685  .0108
Within Groups            194      185.1411         .9543
Total                    198      198.0000


                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          18      -.6126      1.1809      .2783     -1.1998  TO      -.0254
Grp 2          29      -.1677       .9760      .1812      -.5389  TO       .2036
Grp 3          60      -.0152       .9506      .1227      -.2608  TO       .2303
Grp 4          37      -.0062       .9666      .1589      -.3284  TO       .3161
Grp 5          55       .3096       .9410      .1269       .0553  TO       .5640
```

```
Total         199       .0000      1.0000      .0709      -.1398  TO       .1398


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1        -3.4741      1.3298
Grp 2        -1.8879      2.3590
Grp 3        -1.6996      2.0106
Grp 4        -2.2369      1.7705
Grp 5        -1.8755      2.5162

TOTAL        -3.4741      2.5162


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .2084      4     194         .934



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  FACT5      REGR factor score   5 for analysis    1
   By Variable  V63        Grau autoadscripció valenciana

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .6908 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 4.40

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G G G
                        r r r r r
                        p p p p p

                        1 2 3 4 5
     Mean      V63

     -.6126    Grp 1
     -.1677    Grp 2
     -.0152    Grp 3
     -.0062    Grp 4
      .3096    Grp 5      *

Nota :

Grp 1 : Gens
Grp 2 : Poc
Grp 3 : A mitges
Grp 4 : Molt
Grp 5 : Totalment



- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

     FACT5     REGR factor score   5 for analysis    1
  by V62       Grau autoadscripció espanyola


      Mean Rank    Cases

         154.38       13   V62 = 1   Gens
         107.17        6   V62 = 2   Poc
         105.00       23   V62 = 3   A mitges
```

```
         73.22       40   V62 = 4   Molt
        101.76      117   V62 = 5   Totalment
                    ---
                    199   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
    20.6146           4         .0004


             Monte Carlo Significance
               .0003 ( .0000,  .0007)
```

figura 25

```
- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

    FACT6     REGR factor score   6 for analysis    1
  by V30      Ús català


     Mean Rank    Cases

         80.15       13   V30 = 2   Mai
         90.94       84   V30 = 3   Poques vegades
        103.95       40   V30 = 4   La meitat del temps
        126.38       32   V30 = 5   Moltes vegades
         97.17       29   V30 = 6   Sempre
                    ---
                    198   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
    10.6842           4         .0304


             Monte Carlo Significance
               .0262 ( .0221,  .0303)



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  FACT6      REGR factor score   6 for analysis    1
   By Variable  V25       Àmbit aprenentatge català

                              Analysis of Variance


                                  Sum of         Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares          Ratio  Prob.

Between Groups             4      10.6726        2.6681       2.7510  .0294
Within Groups            193     187.1884         .9699
Total                    197     197.8610


                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           1       .7678
Grp 2         101      -.1377      1.0038      .0999      -.3359  TO       .0605
Grp 3           2      -.1132       .2646      .1871     -2.4909  TO      2.2646
Grp 4           5      1.2345       .9435      .4220       .0630  TO      2.4060
Grp 5          89       .0767       .9700      .1028      -.1277  TO       .2810
```

```
Total         198      -.0019      1.0022      .0712      -.1423  TO       .1386

GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1          .7678       .7678
Grp 2        -2.5903      2.4672
Grp 3         -.3003       .0740
Grp 4         -.0387      2.3168
Grp 5        -2.5971      2.1626

TOTAL        -2.5971      2.4672

Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.0185      4     193         .399



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  FACT6      REGR factor score   6 for analysis    1
   By Variable  V25        Àmbit aprenentatge català

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05


The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .6964 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 4.40

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

figura 26

```
 - - - - - - - - - - -  F A C T O R  A N A L Y S I S  - - - - - - - - - - -


Analysis number 1   Replacement of missing values with the mean


Correlation Matrix:


               AC6      AC12      AC34

AC6         1.00000
AC12         .50056   1.00000
AC34         .41331    .56458   1.00000


Determinant of Correlation Matrix =     .4934765

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy =  .66926

Bartlett Test of Sphericity = 137.13605, Significance =     .00000


Anti-image Covariance Matrix:


                 AC6         AC12         AC34

AC6             .72437
AC12           -.23344       .59514
```

```
AC34          -.12633      -.28405       .65846


Anti-image Correlation Matrix:


               AC6      AC12      AC34

AC6          .72496
AC12        -.35553    .63144
AC34        -.18292   -.45375    .67164


Measures of Sampling Adequacy (MSA) are printed on the diagonal.


1-tailed Significance of Correlation Matrix:

' . ' is printed for diagonal elements.


                  AC6         AC12         AC34

AC6             .
AC12            .00000       .
AC34            .00000       .00000       .




Extraction   1 for analysis   1, Principal Components Analysis (PC)


Initial Statistics:


Variable     Communality  *  Factor   Eigenvalue   Pct of Var   Cum Pct
                          *
AC6              1.00000  *     1       1.98819       66.3         66.3
AC12             1.00000  *     2        .59386       19.8         86.1
AC34             1.00000  *     3        .41795       13.9        100.0


PC    extracted   1 factors.


Factor Matrix:


              Factor  1

AC6             .77286
AC12            .85536
AC34            .81193



Final Statistics:


Variable     Communality  *  Factor   Eigenvalue   Pct of Var   Cum Pct
                          *
AC6              .59731  *     1       1.98819       66.3         66.3
AC12             .73164  *
AC34             .65924  *
```

```
Reproduced Correlation Matrix:


                  AC6         AC12         AC34

AC6            .59731*     -.16052      -.21420
AC12           .66107       .73164*     -.12992
AC34           .62751       .69450       .65924*


The lower left triangle contains the reproduced correlation matrix;  the
diagonal, reproduced communalities; and the upper right triangle residuals
between the observed correlations and the reproduced correlations.

There are    3 ( 100%) residuals (above diagonal) with absolute values > 0.05.
```

figura 27

```
                    - -  Correlation Coefficients  - -

             ACTITUD    UNITAT

ACTITUD      1.0000      .3892
            (  199)    (  197)
            P= .       P= .000

UNITAT        .3892     1.0000
            (  197)    (  197)
            P= .000    P= .


(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed
```

figura 28

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  UNITAT (transformada)
   By Variable  V1_BIS  Programa educatiu ampliat

                                Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3        .2947        .0982       4.4660  .0047
Within Groups            193       4.2449        .0220
Total                    196       4.5396
```

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	86	-.6882	.1440	.0155	-.7190 TO -.6573
Grp 2	33	-.6747	.1567	.0273	-.7303 TO -.6192
Grp 3	65	-.6083	.1460	.0181	-.6445 TO -.5721
Grp 4	13	-.5957	.1659	.0460	-.6959 TO -.4954
Total	197	-.6534	.1522	.0108	-.6748 TO -.6321

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	-1.0000	-.4472
Grp 2	-1.0000	-.4804
Grp 3	-1.0000	-.4472
Grp 4	-1.0000	-.4472
TOTAL	-1.0000	-.4472

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
.2749	3	193	.843

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable UNITAT (transformada)
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Multiple Range Tests: Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
MEAN(J)-MEAN(I) >= .1049 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
with the following value(s) for RANGE: 3.99

(*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

Mean	V1_BIS	G G G G r r r r p p p p 1 2 3 4
-.6882	Grp 1	
-.6747	Grp 2	
-.6083	Grp 3	*
-.5957	Grp 4	

figura 29

```
- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

    UNITAT    Unitat de la llengua
  by V24      Primera llengua


     Mean Rank    Cases

         88.03      100   V24 = 2   Castellà
        105.38       55   V24 = 3   Català i castellà
        112.79       40   V24 = 4   Català
                    ---
                    195   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
     6.8757           2         .0321


             Monte Carlo Significance
               .0296 ( .0252,  .0340)



- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    UNITAT    Unitat de la llengua
  by V24      Primera llengua


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         72.97           7297.0    100  V24      =   2   Castellà
         87.15           4793.0     55  V24      =   3   Català i castellà
                                   ---
                                   155  Total

           U            W            Z      2-Tailed P
        2247.0       7297.0      -1.8922        .0585

                          Monte Carlo Significance
                          2-Tailed P =  .0596 ( .0535,  .0657)
                          1-Tailed P =  .0287 ( .0244,  .0330)


- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    UNITAT    Unitat de la llengua
  by V24      Primera llengua


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         65.56           6555.5    100  V24      =   2   Castellà
         82.86           3314.5     40  V24      =   4   Català
                                   ---
                                   140  Total

           U            W            Z      2-Tailed P
        1505.5       6555.5      -2.2928        .0219


                          Monte Carlo Significance
                          2-Tailed P =  .0234 ( .0195,  .0273)
                          1-Tailed P =  .0117 ( .0089,  .0145)
```

```
- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    UNITAT    Unitat de la llengua
  by V24       Primera llengua


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         46.24           2543.0     55  V24      =   3   Català i castellà
         50.42           2017.0     40  V24      =   4   Català
                                   ---
                                    95  Total

           U             W             Z      2-Tailed P
        1003.0        2543.0        -.7343        .4628


                           Monte Carlo Significance
                           2-Tailed P =  .4619 ( .4491,  .4747)
                           1-Tailed P =  .2302 ( .2194,  .2410)
```

figura 30

BIBLIOTECA VIRTUAL

```
                     - -  Correlation Coefficients  - -

             UNITAT     COEBILIN

UNITAT       1.0000      .3127
            (  197)    (  182)
            P= .       P= .000

COEBILIN      .3127     1.0000
            (  182)    (  185)
            P= .000    P= .

(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed
```

figura 31

```
UNITAT  Unitat de la llengua  by  V62  Grau autoadscripció espanyola

Number of valid observations = 197
                                                          Monte Carlo Estimate
                                          Val/   Approx.            99% C.I.
        Statistic           Value  ASE1   ASE0     Sig.    Sig.   Lower   Upper
-------------------------- ------ ------ ------- ------- ------- ------- -------
Pearson's R                 -.348   .079 -5.1823   .0000   .0000   .0000   .0005
Spearman Correlation        -.268   .073 -3.8847   .0001   .0001   .0000   .0004

Number of Missing Observations:  2

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - -
```

UNITAT Unitat de la llengua by V63 Grau autoadscripció valenciana

Number of valid observations = 197

Statistic	Value	ASE1	Val/ ASE0	Approx. Sig.	Monte Carlo Estimate Sig.	99% C.I. Lower	Upper
Pearson's R	.208	.070	2.9749	.0033	.0044	.0027	.0061
Spearman Correlation	.180	.073	2.5554	.0114	.0133	.0103	.0163

Number of Missing Observations: 2

- -

UNITAT Unitat de la llengua by ISIE

Number of valid observations = 197

Statistic	Value	ASE1	Val/ ASE0	Approx. Sig.	Monte Carlo Estimate Sig.	99% C.I. Lower	Upper
Pearson's R	.376	.068	5.6596	.0000	.0000	.0000	.0005
Spearman Correlation	.316	.071	4.6461	.0000	.0000	.0000	.0005

Number of Missing Observations: 2

figura 32

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable UNITAT Unitat (transformada)
By Variable V36 Adscripció grup lingüístic

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	.2377	.1188	5.3590	.0054
Within Groups	194	4.3019	.0222		
Total	196	4.5396			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	91	-.6872	.1465	.0154	-.7177 TO -.6567
Grp 2	65	-.6408	.1522	.0189	-.6785 TO -.6031
Grp 3	41	-.5986	.1491	.0233	-.6456 TO -.5515
Total	197	-.6534	.1522	.0108	-.6748 TO -.6321

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	-1.0000	-.4629
Grp 2	-1.0000	-.4472
Grp 3	-1.0000	-.4472
TOTAL	-1.0000	-.4472

```
Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .0443      2     194         .957



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  UNITAT     Unitat (transformada)
   By Variable  V36        Adscripció grup lingüístic

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .1053 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G
                         r r r
                         p p p

                         1 2 3
     Mean      V36

     -.6872    Grp 1
     -.6408    Grp 2
     -.5986    Grp 3      *

Nota :

Grp 1 : Castellanoparlant
Grp 2 : Igual catalanoparlant que castellanoparlant
Grp 3 : Catalanoparlant
```

figura 33

```
                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  UNITAT     Unitat de la llengua (transformada)
   By Variable  V45        Llengua preferida

                                 Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2         .2600         .1300       3.6081  .0289
Within Groups            193        6.9533         .0360
Total                    195        7.2133



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          97       .3579       .1892      .0192       .3198  TO       .3961
Grp 2          62       .4080       .1731      .0220       .3640  TO       .4520
Grp 3          37       .4516       .2165      .0356       .3794  TO       .5238
```

```
Total         196       .3915       .1923      .0137       .3644  TO       .4185



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1          .0000       .6990
Grp 2          .0000       .6990
Grp 3          .0000       .6990

TOTAL          .0000       .6990


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.8424      2     193         .161



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  UNITAT     Unitat de la llengua (transformada)
   By Variable  V45        Llengua preferida

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .1342 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G
                         r r r
                         p p p

                         1 2 3
     Mean      V45

      .3579    Grp 1
      .4080    Grp 2
      .4516    Grp 3      *

Nota :
Grp 1 : Castellà
Grp 2 : Català i castellà igual
Grp 3 : Català
```

figura 34

```
- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

    UNITAT    Unitat de la llengua
  by V21      Pares: llengua a alumne

     Mean Rank    Cases

         85.90      105   V21 = 2   Castellà
        115.41       22   V21 = 3   Català i castellà (separats)
         88.61       14   V21 = 4   Català i castellà (mesclats)
        115.39       53   V21 = 5   Català
                    ---
```

```
                    194   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
    12.5646           3         .0057


              Monte Carlo Significance
                .0055 ( .0036,  .0074)
```

figura 35

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  UNITAT     Unitat de la llengua
   By Variable  V29        Català: Escriptura


                                Analysis of Variance

                                Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             4       14.5771        3.6443       3.2269  .0137
Within Groups            192      216.8341        1.1293
Total                    196      231.4112


                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           1      1.6667
Grp 2           3      3.1111      1.0715      .6186       .4493  TO      5.7729
Grp 3          40      2.3167       .9517      .1505      2.0123  TO      2.6210
Grp 4         115      2.6783      1.0212      .0952      2.4896  TO      2.8669
Grp 5          38      3.1316      1.2771      .2072      2.7118  TO      3.5513

Total         197      2.6937      1.0866      .0774      2.5411  TO      2.8464


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         1.6667      1.6667
Grp 2         2.3333      4.3333
Grp 3         1.0000      5.0000
Grp 4         1.0000      5.0000
Grp 5         1.0000      5.0000

TOTAL         1.0000      5.0000

Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.9592      4     192         .102


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -

      Variable  UNITAT     Unitat de la llengua
   By Variable  V29        Català: Escriptura

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .7514 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
```

```
  with the following value(s) for RANGE: 4.40

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G G G
                         r r r r r
                         p p p p p

                         1 3 4 2 5
     Mean      V29

     1.6667    Grp 1
     2.3167    Grp 3
     2.6783    Grp 4
     3.1111    Grp 2
     3.1316    Grp 5        *


Nota :

Grp 1 : no en sé
Grp 2 : molt poc
Grp 3 : regular
Grp 4 : bé
Grp 5 : molt bé
```

figura 36

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  UNITAT     Unitat de la llengua
   By Variable  C_SOC_CT   Classe social (categoritzada)

                                Analysis of Variance


                                Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.   Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3      18.8631        6.2877       5.7094  .0009
Within Groups            193     212.5481        1.1013
Total                    196     231.4112


                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          53      2.5597       .9491      .1304      2.2982  TO      2.8213
Grp 2          90      2.5593       .9941      .1048      2.3510  TO      2.7675
Grp 3          37      2.7658      1.2419      .2042      2.3517  TO      3.1798
Grp 4          17      3.6667      1.1785      .2858      3.0607  TO      4.2726

Total         197      2.6937      1.0866      .0774      2.5411  TO      2.8464


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         1.0000      4.6667
Grp 2         1.0000      5.0000
Grp 3         1.0000      5.0000
Grp 4         1.0000      5.0000

TOTAL         1.0000      5.0000
```

```
Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      2.0992      3    193         .102



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  UNITAT     Unitat de la llengua
   By Variable  C_SOC_CT   Classe social (categoritzada)

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .7421 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.99

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G G
                        r r r r
                        p p p p

                        2 1 3 4
     Mean      C_SOC_CT

     2.5593    Grp 2
     2.5597    Grp 1
     2.7658    Grp 3
     3.6667    Grp 4      * * *
Nota :

Grp 1 : Treballadora
Grp 2 : Mitjana-baixa
Grp 3 : Mitjana
Grp 4 : Mitjana alta - alta
```

figura 37

```
V1_bis Programa educatiu ampliat by AV42  Denominació del català al PV

                   AV42
           Count   |
          Exp Val |Valencià Valencià Català
          Row Pct |         i Català           Row
          Adj Res |     1   |     2   |     3   | Total
V1_BIS    --------+---------+---------+---------+
              1   |    48   |    31   |     5   |    84
  PIP bàsic       |  50.8   |  28.0   |   5.2   | 43.1%
                  | 57.1%   | 36.9%   |  6.0%   |
                  |   -.8   |    .9   |   -.1   |
                  +---------+---------+---------+
              2   |    24   |     7   |     2   |    33
  PIP bilingüe    |  20.0   |  11.0   |   2.0   | 16.9%
                  | 72.7%   | 21.2%   |  6.1%   |
                  |   1.6   |  -1.6   |    .0   |
                  +---------+---------+---------+
              3   |    41   |    18   |     5   |    64
  PIL             |  38.7   |  21.3   |   3.9   | 32.8%
                  | 64.1%   | 28.1%   |  7.8%   |
                  |    .7   |  -1.1   |    .7   |
                  +---------+---------+---------+
```

```
               4  |     5  |     9  |     0  |    14
  PEV             |   8.5  |   4.7  |    .9  |  7.2%
                  | 35.7%  | 64.3%  |   .0%  |
                  |  -2.0  |   2.6  |  -1.0  |
                  +--------+--------+--------+
           Column     118       65       12      195
            Total   60.5%    33.3%     6.2%   100.0%

     Chi-Square                Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----              ------------

Pearson                         10.00156          6                 .12459
Likelihood Ratio                10.40668          6                 .10854
Linear-by-Linear                  .02394          1                 .87704
     Association

                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .11870     .11037  .12703
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .12800     .11939  .13661
Linear-by-Linear                  .15472
     Association
   One-Tail                                          .45710     .44427  .46993
   Two-Tail                                          .91050     .90315  .91785
Fisher's Exact Test              8.91629
   Two-Tail                                          .14820     .13905  .15735

Minimum Expected Frequency -     .862
Cells with Expected Frequency < 5 -     4 of    12 ( 33.3%)

Number of Missing Observations:  4
```

figura 38

```
V24  Primera llengua  by  AV42  Denominació català al PV

                  AV42
           Count  |
          Exp Val |Valencià Valencià Català
          Row Pct |         i Català           Row
          Adj Res |     1  |     2  |     3  | Total
V24       --------+--------+--------+--------+
               1  |     0  |     2  |     0  |     2
  Altra llengua   |   1.2  |    .7  |    .1  |  1.0%
                  |   .0%  |100.0%  |   .0%  |
                  |  -1.8  |   2.0  |   -.4  |
                  +--------+--------+--------+
               2  |    63  |    28  |     7  |    98
  Castellà        |  59.3  |  32.7  |   6.0  | 50.3%
                  | 64.3%  | 28.6%  |  7.1%  |
                  |   1.1  |  -1.4  |    .6  |
                  +--------+--------+--------+
               3  |    33  |    20  |     1  |    54
  Català          |  32.7  |  18.0  |   3.3  | 27.7%
  i castellà      | 61.1%  | 37.0%  |  1.9%  |
                  |    .1  |    .7  |  -1.5  |
                  +--------+--------+--------+
               4  |    22  |    15  |     4  |    41
  Català          |  24.8  |  13.7  |   2.5  | 21.0%
                  | 53.7%  | 36.6%  |  9.8%  |
                  |  -1.0  |    .5  |   1.1  |
                  +--------+--------+--------+
```

```
            Column     118       65       12      195
             Total   60.5%    33.3%     6.2%   100.0%



     Chi-Square                  Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                          8.21532          6                 .22275
Likelihood Ratio                 9.12103          6                 .16689
Linear-by-Linear                  .49105          1                 .48346
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .23990     .22890  .25090
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .17130     .16160  .18100
Linear-by-Linear                  .70075
      Association
   One-Tail                                         .25970     .24841  .27099
   Two-Tail                                         .51240     .49952  .52528
Fisher's Exact Test              8.09367
   Two-Tail                                         .20780     .19735  .21825

Minimum Expected Frequency -     .123
Cells with Expected Frequency < 5 -     5 of    12 ( 41.7%)

Number of Missing Observations:  4
```

figura 39

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  UNITAT     Unitat de la llengua
   By Variable  AV42       Denominació català al PV

                                Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
        Source           D.F.   Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2     12.9752       6.4876       5.7222  .0039
Within Groups            190    215.4140       1.1338
Total                    192    228.3892


                               Standard   Standard
Group       Count        Mean  Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1         117      2.5527     1.0135      .0937      2.3671  TO      2.7383
Grp 2          64      2.7865     1.1037      .1380      2.5108  TO      3.0622
Grp 3          12      3.6111     1.3321      .3845      2.7648  TO      4.4575

Total         193      2.6960     1.0907      .0785      2.5412  TO      2.8509


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         1.0000      5.0000
Grp 2         1.0000      5.0000
```

```
Grp 3         1.0000      5.0000

TOTAL         1.0000      5.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.0176      2     190         .363



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  UNITAT     Unitat de la llengua
   By Variable  AV42       Denominació català al PV

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .7529 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G
                        r r r
                        p p p

                        1 2 3
     Mean      AV42

     2.5527    Grp 1
     2.7865    Grp 2
     3.6111    Grp 3      *


Nota :

Grp 1 : Valencià
Grp 2 : Valencià i Català
Grp 3 : Català
```

figura 40

```
V62  Grau d'autoadscripció espanyola  by  AV42  Denominació català al PV

                   AV42
           Count   |
          Exp Val |Valencià Valencià Català
          Row Pct |         i Català            Row
          Adj Res |     1   |     2   |     3   | Total
V62       --------+---------+---------+---------+
               1  |     4   |     4   |     4   |    12
  Gens            |   7.3   |   4.0   |    .7   |  6.2%
                  | 33.3%   | 33.3%   | 33.3%   |
                  |  -2.0   |    .0   |   4.0   |
                  +---------+---------+---------+
               2  |     3   |     1   |     2   |     6
  Poc             |   3.6   |   2.0   |    .4   |  3.1%
                  | 50.0%   | 16.7%   | 33.3%   |
                  |   -.5   |   -.9   |   2.8   |
                  +---------+---------+---------+
               3  |    12   |    10   |     1   |    23
```

```
  A mitges          |  13.9  |   7.7  |   1.4  | 11.8%
                    | 52.2%  | 43.5%  |  4.3%  |
                    |   -.9  |   1.1  |   -.4  |
                    +--------+--------+--------+
                4   |    23  |    13  |     2  |    38
  Molt              |  23.0  |  12.7  |   2.3  | 19.5%
                    | 60.5%  | 34.2%  |  5.3%  |
                    |    .0  |    .1  |   -.3  |
                    +--------+--------+--------+
                5   |    76  |    37  |     3  |   116
  Totalment         |  70.2  |  38.7  |   7.1  | 59.5%
                    | 65.5%  | 31.9%  |  2.6%  |
                    |   1.7  |   -.5  |  -2.5  |
                    +--------+--------+--------+
            Column     118       65       12      195
             Total   60.5%    33.3%     6.2%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                         27.78748           8                 .00052
Likelihood Ratio                17.70893           8                 .02352
Linear-by-Linear                12.98923           1                 .00031
      Association
                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                  Significance  Lower    Upper
                                                  ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                           .00130     .00037  .00223
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                           .02840     .02412  .03268
Linear-by-Linear                -3.60406
      Association
   One-Tail                                           .00070     .00002  .00138
   Two-Tail                                           .00070     .00002  .00138
Fisher's Exact Test             19.12667
   Two-Tail                                           .00720     .00502  .00938

Minimum Expected Frequency -     .369
Cells with Expected Frequency < 5 -     7 of    15 ( 46.7%)

Number of Missing Observations:  4



- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

     V62       Grau d'autoadscripció espanyola
  by AV42      Denominació català al PV

      Mean Rank    Cases

         104.02      118   AV42 = 1   Valencià
          95.62       65   AV42 = 2   Valencià i Català
          51.71       12   AV42 = 3   Català
                     ---
                     195   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
    12.2152           2         .0022

              Monte Carlo Significance
                .0019 ( .0008,  .0030)
```

figura 41

ANNEX A LA VITALITAT ETNOLINGÜÍSTICA

Explica la teua opinió sobre les preguntes que se't fan a continuació. Davall de cada pregunta hi ha una ratlla. A l'extrem esquerre d'aquesta ratlla diu "Molt baixa" o alguna expressió semblant. A la part central diu "mitjana" o alguna expressió pareguda. A l'extrem de la dreta diu "Molt alta" o alguna altra expressió que s'assemble. Cal que faces un traç en aquesta ratlla per donar la teua opinió. A continuació hi ha un exemple de com ho has de fer. Imagina que se't pregunta :

La quantitat de persones que parlen portugués al món et sembla :

Molt baixa Mitjana Molt alta

/)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))1

Si la quantitat de gent que parla portugués et sembla molt alta, faràs un traç fins al final de la ratlla o molt cap a la dreta. I si et sembla que parla portugués una quantitat molt baixa de gent, faràs un traç molt curt.

En el nostre qüestionari, veuràs que cada pregunta es refereix a les dues llengües oficials de la Comunitat Valenciana. Per tant, hauràs de contestar cada pregunta dues vegades.

Abans de començar, et donem les gràcies per la teua col·laboració.

1) Fes un càlcul de la proporció de població que compon els següents grups a la Comunitat Valenciana.

VALENCIANOPARLANTS

Molt baixa Mitjana Molt alta

/)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))1

CASTELLANOPARLANTS

Molt baixa Mitjana Molt alta

/)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))1

2) Fes el càlcul de l'índex de natalitat de cada grup a la Comunitat Valenciana.

VALENCIANOPARLANTS

Molt baix Mitià Molt alt

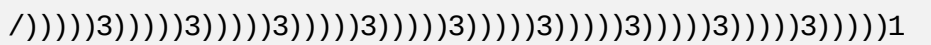

CASTELLANOPARLANTS

Molt baix Mitjà Molt alt

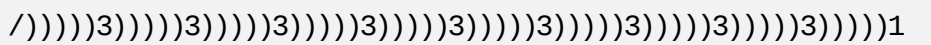

3) A les parts de la Comunitat Valenciana on aquests grups viuen, fins a quin punt creus que són majoria o minoria ?

VALENCIANOPARLANTS

Minoria La meitat Majoria

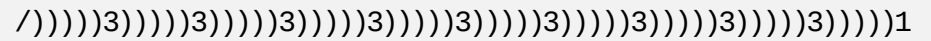

CASTELLANOPARLANTS

Minoria La meitat Majoria

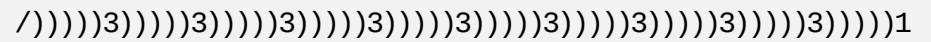

4) Quantes persones de cada grup creus que immigren (s'instal·len) a la Comunitat Valenciana cada any ?

VALENCIANOPARLANTS

Poquíssimes Una quantitat mitjana Moltíssimes

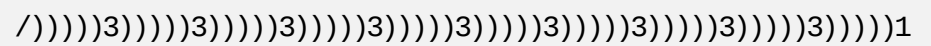

CASTELLANOPARLANTS

Poquíssimes Una quantitat mitjana Moltíssimes

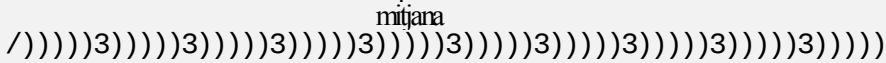

5) Fins a quin punt creus que els individus que integren cada grup es casen només entre ells ?

VALENCIANOPARLANTS

Poquíssim Una quantitat mitjana Moltíssim

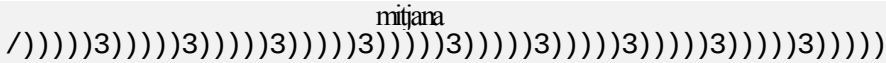

CASTELLANOPARLANTS

Poquíssim Una quantitat mitjana Moltíssim

/)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))1

6) De cada grup, quin nombre de gent emigra (se'n va) de la Comunitat Valenciana per viure a d'altres llocs ?

VALENCIANOPARLANTS

Poquíssima gent Una quantitat mitjana de gent Moltíssima gent

/)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))1

CASTELLANOPARLANTS

Poquíssima gent Una quantitat mitjana de gent Moltíssima gent

/)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))1

7) Quina consideració creus que tenen les llengües següents a la Comunitat Valenciana ?

VALENCIÀ

Molt baixa Mitjana Molt alta

/)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))1

CASTELLA

Molt baixa Mitjana Molt alta

/)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))1

8) Quina consideració creus que tenen les llengües següents internacionalment ?

VALENCIÀ

Molt baixa Mitjana Molt alta

/)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))1

CASTELLÀ

Molt baixa Mitjana Molt alta

/)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))1

9) Fins a quin punt creus que estan ben considerats els grups següents a la Comunitat Valenciana ?

VALENCIANOPARLANTS

CASTELLANOPARLANTS

10) Fins a quin punt creus que els grups següents se senten orgullosos de la seua història cultural i del que han anat aconseguit, a la Comunitat Valenciana ?

VALENCIANOPARLANTS

CASTELLANOPARLANTS

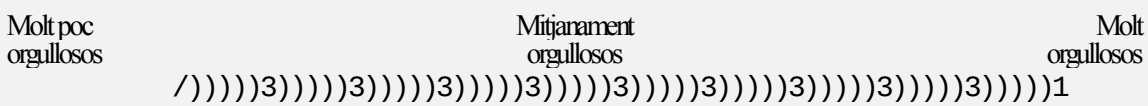

11) Fins a quin punt creus que aquests grups són rics a la Comunitat Valenciana ?

VALENCIANOPARLANTS

CASTELLANOPARLANTS

12) Amb quina freqüència creus que s'usen les llengües següents en els serveis oficials (per exemple en ambulatoris, oficines d'atur, jutjats, etc.) ?

VALENCIÀ

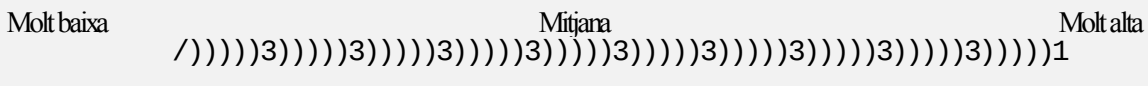

CASTELLÀ

Molt baixa Mitjana Molt alta
/)))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))1

13) Quina influència creus que tenen els grups següents sobre els assumptes econòmics i de negocis a la Comunitat Valenciana ?

VALENCIANOPARLANTS

Molt baixa Mitjana Molt alta
/)))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))1

CASTELLANOPARLANTS

Molt baixa Mitjana Molt alta
/)))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))1

14) Fins a quin punt creus que estan ben representades les llengües següents en els mitjans de comunicació de la Comunitat Valenciana (per exemple : en la TV, la ràdio, els diaris ?

VALENCIÀ

Molt mal representat Mitjanament representat Molt ben representat
/)))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))1

CASTELLÀ

Molt mal representat Mitjanament representat Molt ben representat
/)))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))1

15) Fins a quin punt creus que s'ensenyen aquestes llengües a les escoles de la Comunitat Valenciana ?

VALENCIÀ

Molt poc Mitjanament Molt
/)))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))1

CASTELLÀ

Molt poc Mitjanament Molt
/)))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))3))))1

16) Quin poder polític creus que tenen aquests grups a la Comunitat Valenciana ?

VALENCIANOPARLANT

Poquíssim poder — Un poder mitjà — Moltíssim poder

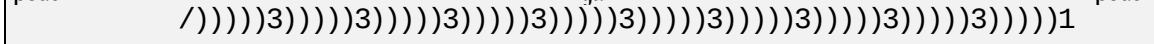

CASTELLANOPARLANT

Poquíssim poder — Un poder mitjà — Moltíssim poder

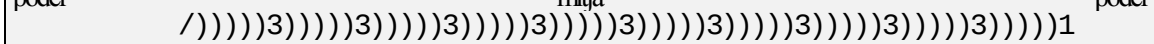

17) Fins a quin punt creus que aquestes llengües estan ben representades a les entitats relacionades amb el món empresarial (per exemple els bancs) ?

VALENCIÀ

Molt mal representat — Mitjanament representat — Molt ben representat

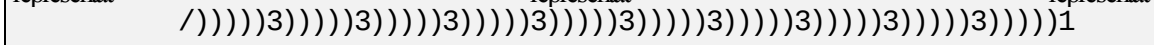

CASTELLÀ

Molt mal representat — Mitjanament representat — Molt ben representat

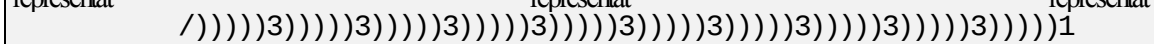

18) Amb quina freqüència creus que s'usen les llengües següents a les esglésies i llocs del culte de la Comunitat Valenciana ?

VALENCIÀ

Molt baixa — Mitja — Molt alta

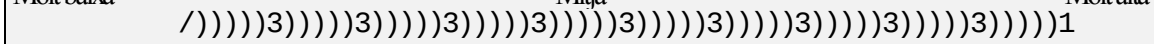

CASTELLÀ

Molt baixa — Mitja — Molt alta

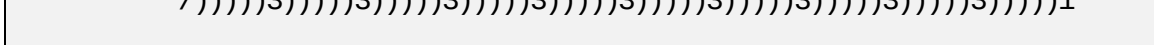

19) Fins a quin punt els grups següents estan ben representats en la vida cultural de la Comunitat Valenciana (per exemple : festivals, concerts, exposicions d'art) ?

VALENCIANOPARLANTS

Molt mal representats — Mitjanament representats — Molt ben representats

CASTELLANOPARLANTS

Molt mal representats — Mitjanament representats — Molt ben representats

/)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))1

20) Quina força i activitat creus que tindran aquests grups a la Comunitat Valenciana d'aquí a 20 o 30 anys ?

VALENCIANOPARLANTS

Molt baixa — Mitjana — Molt alta

/)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))1

CASTELLANOPARLANTS

Molt baixa — Mitjana — Molt alta

/)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))1

21) Quina confiança tens que el poble valencià tinga un futur segur ?

Molt baixa — Mitjana — Molt alta

/)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))1

22) Quina confiança tens que el valencià (com a llengua) tinga un futur segur ?

Molt baixa — Mitjana — Molt alta

/)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))3)))))1

FINAL DEL QÜESTIONARI

GRÀCIES PER LA TEUA COL·LABORACIÓ

figura 1

```
****** Method 1 (space saver) will be used for this analysis ******

 R E L I A B I L I T Y   A N A L Y S I S   -   S C A L E   (A L P H A)

 1.     DIF_ET1          Proporció població
 2.     DIF_ET2          Natalitat
 3.     DIF_ET3          Majoria / minoria
 4.     DIF_ET4          Immigració
 5.     DIF_ET5          Endogamia
 6.     DIF_ET6          Emigració
 7.     DIF_ET7          Estatus llengua
```

```
  8.     DIF_ET8          Estatus Internacional Lleng.
  9.     DIF_ET9          Estatus grup
 10.     DIF_ET10         Història cultural
 11.     DIF_ET11         Riquesa grup
 12.     DIF_ET12         Serveis oficials
 13.     DIF_ET13         Assumptes econòmics
 14.     DIF_ET14         Mitjans comunicació
 15.     DIF_ET15         Educació
 16.     DIF_ET16         Poder polític
 17.     DIF_ET17         Negocis
 18.     DIF_ET18         Religió
 19.     DIF_ET19         Cultura
 20.     DIF_ET20         Futur vit. 20 / 30 anys

                                                N of
Statistics for       Mean   Variance    Std Dev  Variables
     SCALE       86.1089   208.3847    14.4355         20


Item-total Statistics

              Scale          Scale      Corrected
              Mean         Variance      Item-           Alpha
            if Item        if Item       Total         if Item
            Deleted        Deleted    Correlation      Deleted

DIF_ET1      81.6948       179.9452        .5796          .8318
DIF_ET2      81.6118       187.2946        .5123          .8358
DIF_ET3      81.5546       179.7869        .6146          .8303
DIF_ET4      82.0798       194.3861        .2670          .8468
DIF_ET5      81.5156       196.1722        .3785          .8416
DIF_ET6      80.3627       209.4407       -.0727          .8578
DIF_ET7      81.2343       178.6806        .6489          .8287
DIF_ET8      83.2199       192.6959        .3518          .8425
DIF_ET9      81.3446       186.4022        .5113          .8357
DIF_ET10     80.7983       199.6760        .2015          .8478
DIF_ET11     81.2806       195.9033        .3611          .8420
DIF_ET12     82.6818       191.3672        .3366          .8436
DIF_ET13     81.6237       193.8545        .3611          .8420
DIF_ET14     82.3473       192.8745        .3135          .8445
DIF_ET15     81.9065       186.3678        .5236          .8352
DIF_ET16     81.8083       183.6540        .6000          .8319
DIF_ET17     82.3614       191.4091        .3829          .8412
DIF_ET18     83.3384       184.0935        .4369          .8394
DIF_ET19     81.4491       186.1959        .5987          .8329
DIF_ET20     81.8551       181.5953        .6094          .8310


Reliability Coefficients

N of Cases =    170.0                  N of Items = 20

Alpha =    .8462


 ****** Method 1 (space saver) will be used for this analysis ******


  R E L I A B I L I T Y   A N A L Y S I S   -   S C A L E   (A L P H A)

  1.     DIF_ET1          Proporció població
  2.     DIF_ET2          Natalitat
  3.     DIF_ET3          Majoria / minoria
  4.     DIF_ET4          Immigració
  5.     DIF_ET5          Endogamia
  6.     DIF_ET6          Emigració
```

```
                                                  N of
Statistics for       Mean   Variance    Std Dev  Variables
      SCALE       27.8473    24.5588     4.9557          6


Item-total Statistics

              Scale         Scale      Corrected
              Mean         Variance      Item-           Alpha
             if Item       if Item      Total          if Item
             Deleted       Deleted   Correlation       Deleted

DIF_ET1      23.4186       13.9784       .6488           .4201
DIF_ET2      23.3201       16.8285       .5378           .4969
DIF_ET3      23.2947       15.3619       .5552           .4753
DIF_ET4      23.8401       19.3270       .2128           .6301
DIF_ET5      23.2828       20.5550       .3081           .5899
DIF_ET6      22.0805       24.1276      -.0944           .7144



Reliability Coefficients

N of Cases =    187.0                  N of Items =  6

Alpha =    .6164
```

```
 ****** Method 1 (space saver) will be used for this analysis ******


  R E L I A B I L I T Y   A N A L Y S I S   -   S C A L E   (A L P H A)

  1.     DIF_ET7          Estatus llengua
  2.     DIF_ET8          Estatus Internacional Lleng.
  3.     DIF_ET9          Estatus grup
  4.     DIF_ET10         Història cultural
  5.     DIF_ET11         Riquesa grup

                                                  N of
Statistics for       Mean   Variance    Std Dev  Variables
      SCALE       22.6176    16.8846     4.1091          5


Item-total Statistics

              Scale         Scale      Corrected
              Mean         Variance      Item-           Alpha
             if Item       if Item      Total          if Item
             Deleted       Deleted   Correlation       Deleted

DIF_ET7      17.7430        9.7142       .4855           .3882
DIF_ET8      19.7312       13.5763       .1247           .6143
DIF_ET9      17.8618        9.6645       .5652           .3380
DIF_ET10     17.3370       13.6145       .1756           .5785
DIF_ET11     17.7975       13.4118       .2966           .5200


Reliability Coefficients

N of Cases =    190.0                  N of Items =  5

Alpha =    .5595



 ****** Method 1 (space saver) will be used for this analysis ******
```

```
  R E L I A B I L I T Y   A N A L Y S I S   -   S C A L E   (A L P H A)

  1.     DIF_ET12          Serveis oficials
  2.     DIF_ET13          Assumptes econòmics
  3.     DIF_ET14          Mitjans comunicació
  4.     DIF_ET15          Educació
  5.     DIF_ET16          Poder polític
  6.     DIF_ET17          Negocis
  7.     DIF_ET18          Religió
  8.     DIF_ET19          Cultura

                                                 N of
Statistics for       Mean   Variance    Std Dev  Variables
     SCALE       31.3852    46.7559     6.8378          8


Item-total Statistics

               Scale         Scale      Corrected
               Mean         Variance       Item-           Alpha
              if Item       if Item       Total          if Item
              Deleted       Deleted    Correlation       Deleted

DIF_ET12      27.9529       36.9557        .3861           .7107
DIF_ET13      26.8778       39.5988        .3550           .7151
DIF_ET14      27.6596       38.8071        .3024           .7271
DIF_ET15      27.1694       36.5486        .4908           .6894
DIF_ET16      27.0639       35.5385        .5565           .6761
DIF_ET17      27.6687       36.5202        .4754           .6921
DIF_ET18      28.5366       34.4629        .4446           .6998
DIF_ET19      26.7675       38.9970        .3944           .7084


Reliability Coefficients

N of Cases =    182.0                  N of Items =  8

Alpha =    .7299



 ****** Method 1 (space saver) will be used for this analysis ******


  R E L I A B I L I T Y   A N A L Y S I S   -   S C A L E   (A L P H A)

  1.     VAL_20            Cat - vit. 20 / 30 anys
  2.     PB_21             Cat - futur grup
  3.     VL_22             Cat - futur llengua

                                                 N of
Statistics for       Mean   Variance    Std Dev  Variables
     SCALE       17.6715    32.8248     5.7293          3


Item-total Statistics

               Scale         Scale      Corrected
               Mean         Variance       Item-           Alpha
              if Item       if Item       Total          if Item
              Deleted       Deleted    Correlation       Deleted

VAL_20        12.2277       17.6182        .6169           .6712
PB_21         11.4658       16.7589        .5645           .7211
VL_22         11.6495       14.5273        .6228           .6594


Reliability Coefficients
```

```
N of Cases =    193.0                  N of Items =  3

Alpha =    .7652
```

figura 2

```
 - - - - - - - - - - -  F A C T O R  A N A L Y S I S  - - - - - - - - - - -



Analysis number 1   Replacement of missing values with the mean


Correlation Matrix:


           DIF_ET1   DIF_ET2   DIF_ET3   DIF_ET4   DIF_ET5   DIF_ET6   DIF_ET7

DIF_ET1    1.00000
DIF_ET2     .64063   1.00000
DIF_ET3     .59361    .57233   1.00000
DIF_ET4     .15389    .13666    .16617   1.00000
DIF_ET5     .25596    .27428    .29211    .26030   1.00000
DIF_ET6     .11963   -.14393   -.10809    .00838   -.24165   1.00000
DIF_ET7     .57552    .39509    .49352    .22113    .23220    .10082   1.00000
DIF_ET8     .14764    .12673    .19277    .30822    .15928   -.09637    .16025
DIF_ET9     .36293    .26075    .40712    .12838    .16797    .00491    .47202
DIF_ET10    .20367    .13808    .25867    .03586    .09241    .09210    .16545
DIF_ET11    .23149    .14528    .12584   -.03761    .05792    .16474    .38456
DIF_ET12    .18007    .16700    .23069    .16628    .02390   -.10352    .25387
DIF_ET13    .17891    .23029    .27883    .10786    .21357   -.17219    .17495
DIF_ET14    .07467    .08990    .26136    .15235    .16140   -.07666    .16994
DIF_ET15    .30963    .24711    .27126    .14680    .24530    .04667    .41022
DIF_ET16    .27114    .28015    .28861    .07677    .31372   -.09430    .32740
DIF_ET17    .11069    .14273    .16989    .13646    .09454   -.11759    .24217
DIF_ET18    .29024    .19044    .24851    .11533    .10032   -.04670    .26617
DIF_ET19    .30389    .30178    .36516    .14655    .22485    .05223    .42038
VAL_20      .29653    .21181    .31162    .11280    .13657    .04229    .28792
PB_21       .29999    .23291    .26387    .10134    .08475    .04544    .25877
VL_22       .26990    .25225    .21306    .22135    .08963    .05143    .31236


           DIF_ET8   DIF_ET9  DIF_ET10  DIF_ET11  DIF_ET12  DIF_ET13  DIF_ET14

DIF_ET8    1.00000
DIF_ET9     .25419   1.00000
DIF_ET10   -.02505    .22356   1.00000
DIF_ET11   -.07046    .34380    .10335   1.00000
DIF_ET12    .32512    .17921   -.06096    .01554   1.00000
DIF_ET13    .25140    .12113    .00297    .13778    .26889   1.00000
DIF_ET14    .14893    .26437    .13710    .12963    .10889    .17065   1.00000
DIF_ET15    .15407    .23042    .08650    .29138    .30401    .22083    .26671
DIF_ET16    .23966    .24918    .08306    .34846    .24638    .30435    .12804
DIF_ET17    .38724    .30165   -.15145    .17456    .34599    .23142    .25502
DIF_ET18    .25980    .16975   -.07474    .11290    .23038    .14852    .12240
DIF_ET19    .20310    .41693    .36072    .30638    .11035    .11027    .21111
VAL_20      .09366    .23255    .13231    .18375    .12140    .21371    .20570
PB_21       .02754    .21452    .18861    .13818    .07748    .06999    .10584
VL_22       .27500    .20710    .07147    .10908    .22937    .10744    .14835


          DIF_ET15  DIF_ET16  DIF_ET17  DIF_ET18  DIF_ET19    VAL_20     PB_21
```

```
DIF_ET15   1.00000
DIF_ET16    .43149   1.00000
DIF_ET17    .21025    .31204   1.00000
DIF_ET18    .31301    .40354    .31062   1.00000
DIF_ET19    .24722    .36290    .23254    .23031   1.00000
VAL_20      .25971    .28261    .19153    .22743    .37727   1.00000
PB_21       .25125    .12561    .01100    .11727    .28307    .49378   1.00000
VL_22       .20650    .22133    .16315    .21175    .34357    .57258    .50722


            VL_22

VL_22      1.00000


Determinant of Correlation Matrix =     .0010988


Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy =  .81710

Bartlett Test of Sphericity = 1184.4140, Significance =     .00000


Anti-image Covariance Matrix:


              DIF_ET1      DIF_ET2      DIF_ET3      DIF_ET4      DIF_ET5

DIF_ET1        .37610
DIF_ET2       -.19583       .47215
DIF_ET3       -.09116      -.12070       .45270
DIF_ET4        .01726      -.01534       .00407       .80197
DIF_ET5       -.05854      -.00405      -.02283      -.16490       .70489
DIF_ET6       -.13762       .13030       .05211      -.06787       .18166
DIF_ET7       -.11691       .02781      -.07747      -.07149      -.01901
DIF_ET8       -.02728       .04281      -.01035      -.14100      -.01429
DIF_ET9       -.03338       .02644      -.06931       .01810      -.00216
DIF_ET10      -.03713       .02740      -.06765      -.00340       .01833
DIF_ET11      -.01732      -.00096       .07241       .05152       .05122
DIF_ET12      -.01136       .02060      -.04615      -.04105       .11970
DIF_ET13       .00884      -.03914      -.06034      -.00021      -.05164
DIF_ET14       .05871       .03389      -.10206      -.05653      -.03582
DIF_ET15       .00093      -.02584       .03118      -.00640      -.08246
DIF_ET16       .02009      -.02802      -.00965       .05939      -.12391
DIF_ET17       .03314      -.02970       .02826      -.00002       .02892
DIF_ET18      -.08782       .04866      -.02967      -.01384       .07475
DIF_ET19       .05706      -.05775      -.02648      -.00070      -.05560
VAL_20        -.03359       .05991      -.05565       .01263      -.00128
PB_21         -.03471       .00049      -.02628      -.00577       .02013
VL_22          .01435      -.06679       .06279      -.05474       .02361


              DIF_ET6      DIF_ET7      DIF_ET8      DIF_ET9     DIF_ET10

DIF_ET6        .75284
DIF_ET7       -.02940       .47046
DIF_ET8        .00333       .04473       .63465
DIF_ET9        .02959      -.09495      -.10273       .60472
DIF_ET10      -.03475       .02108       .00828      -.06120       .73632
DIF_ET11      -.08700      -.10527       .12805      -.13120       .02452
DIF_ET12       .06141      -.04508      -.06444      -.01623       .02723
DIF_ET13       .06787       .00708      -.11107       .05590       .00758
DIF_ET14       .03406       .03088       .00832      -.07683      -.07416
DIF_ET15      -.07265      -.09136      -.00379       .03184      -.00867
DIF_ET16       .03667       .00927      -.04592       .01819      -.03375
DIF_ET17       .03703      -.03265      -.14352      -.08346       .14540
DIF_ET18       .04191      -.00365      -.05334       .02909       .10657
DIF_ET19      -.04767      -.06651      -.04550      -.07533      -.19532
VAL_20        -.01655       .02887       .09027       .00160       .00719
```

PB_21	.03179	.01764	.05482	-.04046	-.04782
VL_22	-.02647	-.05785	-.12942	.02431	.03660

	DIF_ET11	DIF_ET12	DIF_ET13	DIF_ET14	DIF_ET15
DIF_ET11	.64423				
DIF_ET12	.07893	.70388			
DIF_ET13	-.08155	-.10545	.76030		
DIF_ET14	-.02992	.03973	-.04533	.77953	
DIF_ET15	-.06457	-.13626	-.01102	-.13840	.62348
DIF_ET16	-.14325	-.03881	-.07172	.07199	-.12469
DIF_ET17	-.05067	-.12222	-.02042	-.11509	.02345
DIF_ET18	.04460	.00120	.03477	-.00990	-.08289
DIF_ET19	-.06705	.02656	.05494	-.00955	.03250
VAL_20	.00860	.04888	-.09665	-.03571	-.02000
PB_21	-.00609	.02266	.01108	.03036	-.09625
VL_22	.00850	-.08026	.05386	-.03243	.04691

	DIF_ET16	DIF_ET17	DIF_ET18	DIF_ET19	VAL_20
DIF_ET16	.56366				
DIF_ET17	-.04701	.63279			
DIF_ET18	-.15388	-.07764	.70625		
DIF_ET19	-.06646	-.05228	-.04956	.56768	
VAL_20	-.04081	-.06295	-.02257	-.07019	.52462
PB_21	.04771	.04498	.01064	-.01811	-.13037
VL_22	-.01510	.03918	-.01065	-.04511	-.20897

	PB_21	VL_22
PB_21	.61657	
VL_22	-.17636	.50044

Anti-image Correlation Matrix:

	DIF_ET1	DIF_ET2	DIF_ET3	DIF_ET4	DIF_ET5	DIF_ET6	DIF_ET7
DIF_ET1	.80573						
DIF_ET2	-.46472	.80057					
DIF_ET3	-.22094	-.26107	.87771				
DIF_ET4	.03143	-.02493	.00675	.78659			
DIF_ET5	-.11370	-.00703	-.04041	-.21931	.76575		
DIF_ET6	-.25862	.21854	.08926	-.08734	.24937	.48064	
DIF_ET7	-.27793	.05900	-.16788	-.11639	-.03301	-.04940	.88848
DIF_ET8	-.05583	.07820	-.01931	-.19764	-.02136	.00482	.08186
DIF_ET9	-.06998	.04948	-.13247	.02599	-.00332	.04386	-.17802
DIF_ET10	-.07056	.04647	-.11718	-.00442	.02544	-.04667	.03582
DIF_ET11	-.03519	-.00174	.13409	.07167	.07601	-.12492	-.19122
DIF_ET12	-.02208	.03573	-.08176	-.05464	.16993	.08436	-.07834
DIF_ET13	.01653	-.06532	-.10285	-.00027	-.07054	.08971	.01183
DIF_ET14	.10842	.05586	-.17180	-.07150	-.04832	.04447	.05099
DIF_ET15	.00192	-.04762	.05869	-.00905	-.12439	-.10604	-.16869
DIF_ET16	.04363	-.05431	-.01911	.08833	-.19658	.05629	.01800
DIF_ET17	.06793	-.05434	.05279	-.00003	.04330	.05365	-.05984
DIF_ET18	-.17040	.08426	-.05246	-.01839	.10594	.05748	-.00633
DIF_ET19	.12348	-.11154	-.05224	-.00104	-.08789	-.07293	-.12870
VAL_20	-.07562	.12037	-.11419	.01947	-.00210	-.02634	.05810
PB_21	-.07207	.00091	-.04975	-.00821	.03054	.04666	.03275
VL_22	.03307	-.13740	.13193	-.08640	.03976	-.04312	-.11922

	DIF_ET8	DIF_ET9	DIF_ET10	DIF_ET11	DIF_ET12	DIF_ET13	DIF_ET14

```
DIF_ET8     .74558
DIF_ET9    -.16582    .88165
DIF_ET10    .01211   -.09171    .69312
DIF_ET11    .20026   -.21020    .03561    .74698
DIF_ET12   -.09642   -.02488    .03783    .11721    .80295
DIF_ET13   -.15989    .08244    .01013   -.11652   -.14415    .83489
DIF_ET14    .01182   -.11191   -.09789   -.04222    .05364   -.05888    .78250
DIF_ET15   -.00602    .05185   -.01280   -.10188   -.20569   -.01601   -.19852
DIF_ET16   -.07677    .03115   -.05238   -.23773   -.06162   -.10956    .10860
DIF_ET17   -.22647   -.13492    .21300   -.07936   -.18314   -.02944   -.16387
DIF_ET18   -.07967    .04451    .14778    .06611    .00171    .04746   -.01334
DIF_ET19   -.07580   -.12856   -.30211   -.11088    .04202    .08363   -.01435
VAL_20      .15644    .00284    .01158    .01480    .08043   -.15304   -.05585
PB_21       .08764   -.06626   -.07097   -.00966    .03440    .01618    .04379
VL_22      -.22965    .04418    .06030    .01497   -.13523    .08732   -.05192


          DIF_ET15  DIF_ET16  DIF_ET17  DIF_ET18  DIF_ET19    VAL_20     PB_21

DIF_ET15    .84950
DIF_ET16   -.21033    .84822
DIF_ET17    .03733   -.07872    .80656
DIF_ET18   -.12491   -.24389   -.11614    .84270
DIF_ET19    .05463   -.11749   -.08723   -.07827    .87288
VAL_20     -.03497   -.07504   -.10925   -.03708   -.12861    .81160
PB_21      -.15525    .08092    .07201    .01612   -.03060   -.22922    .83126
VL_22       .08399   -.02843    .06962   -.01791   -.08463   -.40783   -.31749


            VL_22

VL_22       .76558


Measures of Sampling Adequacy (MSA) are printed on the diagonal.


1-tailed Significance of Correlation Matrix:

' . ' is printed for diagonal elements.


              DIF_ET1      DIF_ET2      DIF_ET3      DIF_ET4      DIF_ET5

DIF_ET1         .
DIF_ET2        .00000        .
DIF_ET3        .00000       .00000        .
DIF_ET4        .01564       .02807       .01080        .
DIF_ET5        .00015       .00005       .00002       .00012        .
DIF_ET6        .04745       .02207       .06832       .45383       .00034
DIF_ET7        .00000       .00000       .00000       .00097       .00056
DIF_ET8        .01946       .03836       .00377       .00001       .01326
DIF_ET9        .00000       .00011       .00000       .03721       .00961
DIF_ET10       .00210       .02680       .00015       .30980       .10000
DIF_ET11       .00055       .02110       .04140       .30130       .21121
DIF_ET12       .00578       .00966       .00066       .01025       .37038
DIF_ET13       .00605       .00058       .00005       .06719       .00139
DIF_ET14       .14913       .10509       .00013       .01697       .01228
DIF_ET15       .00001       .00024       .00007       .02055       .00028
DIF_ET16       .00006       .00003       .00003       .14369       .00000
DIF_ET17       .06123       .02299       .00940       .02890       .09490
DIF_ET18       .00002       .00375       .00026       .05465       .08200
DIF_ET19       .00001       .00001       .00000       .02072       .00081
VAL_20         .00001       .00144       .00001       .05869       .02880
PB_21          .00001       .00051       .00011       .07986       .12003
VL_22          .00007       .00018       .00154       .00096       .10697


              DIF_ET6      DIF_ET7      DIF_ET8      DIF_ET9     DIF_ET10
```

```
DIF_ET6         .
DIF_ET7         .08040        .
DIF_ET8         .09008        .01262        .
DIF_ET9         .47282        .00000        .00017        .
DIF_ET10        .10017        .01040        .36405        .00084        .
DIF_ET11        .01069        .00000        .16383        .00000        .07526
DIF_ET12        .07491        .00017        .00000        .00609        .19862
DIF_ET13        .00804        .00722        .00020        .04582        .48355
DIF_ET14        .14340        .00877        .01886        .00009        .02799
DIF_ET15        .25852        .00000        .01576        .00060        .11461
DIF_ET16        .09487        .00000        .00037        .00022        .12417
DIF_ET17        .05079        .00032        .00000        .00001        .01728
DIF_ET18        .25839        .00008        .00012        .00884        .14955
DIF_ET19        .23420        .00000        .00220        .00000        .00000
VAL_20          .27860        .00002        .09640        .00054        .03260
PB_21           .26410        .00013        .35114        .00130        .00414
VL_22           .23761        .00000        .00005        .00184        .16038


              DIF_ET11      DIF_ET12      DIF_ET13      DIF_ET14      DIF_ET15

DIF_ET11        .
DIF_ET12        .41488        .
DIF_ET13        .02769        .00007        .
DIF_ET14        .03581        .06435        .00883        .
DIF_ET15        .00002        .00001        .00101        .00008        .
DIF_ET16        .00000        .00025        .00001        .03722        .00000
DIF_ET17        .00746        .00000        .00060        .00016        .00167
DIF_ET18        .05851        .00058        .01964        .04413        .00000
DIF_ET19        .00001        .06181        .06342        .00153        .00026
VAL_20          .00516        .04504        .00142        .00196        .00013
PB_21           .02734        .14020        .16672        .07043        .00021
VL_22           .06500        .00061        .06848        .01924        .00198


              DIF_ET16      DIF_ET17      DIF_ET18      DIF_ET19       VAL_20

DIF_ET16        .
DIF_ET17        .00001        .
DIF_ET18        .00000        .00000        .
DIF_ET19        .00000        .00052        .00060        .
VAL_20          .00004        .00358        .00069        .00000        .
PB_21           .04293        .43919        .05127        .00003        .00000
VL_22           .00113        .01116        .00148        .00000        .00000


                PB_21         VL_22

PB_21           .
VL_22           .00000        .




Extraction   1 for analysis   1, Principal Components Analysis (PC)



Initial Statistics:


Variable     Communality  *  Factor   Eigenvalue   Pct of Var   Cum Pct
                          *
DIF_ET1          1.00000  *     1       5.61721       25.5         25.5
DIF_ET2          1.00000  *     2       1.97655        9.0         34.5
DIF_ET3          1.00000  *     3       1.50916        6.9         41.4
DIF_ET4          1.00000  *     4       1.41895        6.4         47.8
DIF_ET5          1.00000  *     5       1.21941        5.5         53.4
```

DIF_ET6	1.00000	*	6	1.16530	5.3	58.7
DIF_ET7	1.00000	*	7	.99865	4.5	63.2
DIF_ET8	1.00000	*	8	.91418	4.2	67.4
DIF_ET9	1.00000	*	9	.85117	3.9	71.2
DIF_ET10	1.00000	*	10	.82742	3.8	75.0
DIF_ET11	1.00000	*	11	.73715	3.4	78.3
DIF_ET12	1.00000	*	12	.58870	2.7	81.0
DIF_ET13	1.00000	*	13	.57868	2.6	83.6
DIF_ET14	1.00000	*	14	.53820	2.4	86.1
DIF_ET15	1.00000	*	15	.49259	2.2	88.3
DIF_ET16	1.00000	*	16	.45289	2.1	90.4
DIF_ET17	1.00000	*	17	.42312	1.9	92.3
DIF_ET18	1.00000	*	18	.42092	1.9	94.2
DIF_ET19	1.00000	*	19	.38545	1.8	96.0
VAL_20	1.00000	*	20	.35617	1.6	97.6
PB_21	1.00000	*	21	.29748	1.4	99.0
VL_22	1.00000	*	22	.23066	1.0	100.0

PC extracted 4 factors.

Factor Matrix:

	Factor 1	Factor 2	Factor 3	Factor 4
DIF_ET1	.67544	.26146	-.29502	-.04922
DIF_ET2	.60253	.10398	-.43669	-.18091
DIF_ET3	.68886	.09935	-.38704	-.14949
DIF_ET4	.32396	-.19754	.02669	-.35215
DIF_ET5	.40951	-.13998	-.43512	-.17577
DIF_ET6	-.04121	.45577	.36319	.28532
DIF_ET7	.71240	.17326	-.08131	.18876
DIF_ET8	.40437	-.51490	.14153	-.18137
DIF_ET9	.59491	.10290	-.04544	.22142
DIF_ET10	.25511	.49984	-.20646	-.05332
DIF_ET11	.40023	.25463	.08783	.63766
DIF_ET12	.40944	-.44792	.15681	-.01479
DIF_ET13	.40536	-.35480	-.13564	-.01607
DIF_ET14	.37279	-.11893	.04898	.04003
DIF_ET15	.57682	-.06807	.07666	.24483
DIF_ET16	.59814	-.20242	-.00339	.30242
DIF_ET17	.44146	-.51424	.22082	.23140
DIF_ET18	.47325	-.28052	.16315	.14218
DIF_ET19	.62603	.23346	.07420	.07762
VAL_20	.56730	.21514	.41638	-.25661
PB_21	.46098	.39285	.33575	-.36754
VL_22	.54068	.12745	.51222	-.40488

Final Statistics:

Variable	Communality	*	Factor	Eigenvalue	Pct of Var	Cum Pct
		*				
DIF_ET1	.61404	*	1	5.61721	25.5	25.5
DIF_ET2	.59728	*	2	1.97655	9.0	34.5
DIF_ET3	.65655	*	3	1.50916	6.9	41.4
DIF_ET4	.26870	*	4	1.41895	6.4	47.8
DIF_ET5	.40752	*				
DIF_ET6	.42274	*				
DIF_ET7	.57977	*				
DIF_ET8	.48156	*				
DIF_ET9	.41560	*				
DIF_ET10	.36039	*				
DIF_ET11	.63934	*				

```
DIF_ET12          .39308  *
DIF_ET13          .30886  *
DIF_ET14          .15712  *
DIF_ET15          .40318  *
DIF_ET16          .49021  *
DIF_ET17          .56164  *
DIF_ET18          .34948  *
DIF_ET19          .45794  *
VAL_20            .60734  *
PB_21             .61465  *
VL_22             .73488  *


Reproduced Correlation Matrix:


              DIF_ET1      DIF_ET2      DIF_ET3      DIF_ET4      DIF_ET5

DIF_ET1        .61404*      .06874      -.01920      -.02273      -.12106
DIF_ET2        .57190       .59728*     -.04912      -.09005      -.17972
DIF_ET3        .61280       .62145       .65655*     -.07968      -.17077
DIF_ET4        .17663       .22671       .24585       .26870*      .04969
DIF_ET5        .37702       .45400       .46288       .21061       .40752*
DIF_ET6       -.02985      -.18766      -.16632      -.19417      -.28886
DIF_ET7        .54118       .44861       .51121       .12792       .26968
DIF_ET8        .10567       .16111       .19973       .30036       .20797
DIF_ET9        .43124       .34894       .40453       .09322       .21007
DIF_ET10       .36653       .30549       .31327      -.00283       .13371
DIF_ET11       .27961       .11391       .17168      -.14285      -.02204
DIF_ET12       .11391       .13433       .17907       .23052       .16474
DIF_ET13       .22184       .26949       .29889       .20345       .27751
DIF_ET14       .20428       .18362       .22004       .13147       .14096
DIF_ET15       .33715       .26271       .32432       .11614       .16936
DIF_ET16       .33719       .28612       .34803       .12717       .22160
DIF_ET17       .08719       .07424       .13296       .16900       .11601
DIF_ET18       .19117       .15901       .21373       .16301       .13709
DIF_ET19       .45818       .35503       .41412       .13134       .17776
VAL_20         .32922       .22878       .28937       .24276       .06613
PB_21          .33312       .23848       .28158       .21012       .05230
VL_22          .26733       .18859       .24739       .30623       .05186


              DIF_ET6      DIF_ET7      DIF_ET8      DIF_ET9     DIF_ET10

DIF_ET1        .14948       .03434       .04197      -.06831      -.16287
DIF_ET2        .04372      -.05352      -.03438      -.08819      -.16741
DIF_ET3        .05823      -.01769      -.00696       .00260      -.05461
DIF_ET4        .20255       .09321       .00786       .03516       .03869
DIF_ET5        .04720      -.03748      -.04868      -.04210      -.04130
DIF_ET6        .42274*      .02688       .15531      -.06414      -.03500
DIF_ET7        .07394       .57977*      .00714      -.01511      -.10961
DIF_ET8       -.25168       .15311       .48156*      .11320       .14871
DIF_ET9        .06906       .48713       .14099       .41560*      .02278
DIF_ET10       .12710       .27506      -.17376       .20078       .36039*
DIF_ET11       .31339       .44246      -.07249       .40150       .17724
DIF_ET12      -.16829       .19854       .42107       .18709      -.15102
DIF_ET13      -.23226       .23530       .33032       .20725      -.04508
DIF_ET14      -.04035       .24854       .21165       .21618       .02341
DIF_ET15       .04290       .43911       .23474       .38688       .08425
DIF_ET16      -.03185       .44840       .29076       .40213       .03599
DIF_ET17      -.10634       .25113       .43258       .25092      -.20235
DIF_ET18      -.04753       .30211       .33311       .27674      -.06075
DIF_ET19       .12970       .49505       .12936       .41027       .25694
VAL_20         .15269       .35912       .22409       .28390       .17998
PB_21          .17713       .29979       .09831       .21804       .26424
VL_22          .10633       .28918       .29894       .22185       .11747


             DIF_ET11     DIF_ET12     DIF_ET13     DIF_ET14     DIF_ET15
```

DIF_ET1	-.04812	.06617	-.04292	-.12961	-.02751
DIF_ET2	.03136	.03267	-.03920	-.09372	-.01560
DIF_ET3	-.04584	.05162	-.02006	.04132	-.05306
DIF_ET4	.10524	-.06424	-.09559	.02088	.03066
DIF_ET5	.07997	-.14084	-.06394	.02044	.07594
DIF_ET6	-.14866	.06476	.06007	-.03631	.00377
DIF_ET7	-.05790	.05534	-.06035	-.07860	-.02890
DIF_ET8	.00203	-.09595	-.07892	-.06272	-.08067
DIF_ET9	-.05770	-.00788	-.08612	.04820	-.15646
DIF_ET10	-.07390	.09006	.04805	.11369	.00225
DIF_ET11	.63934*	-.03862	.08805	-.01911	-.08500
DIF_ET12	.05416	.39308*	-.03497	-.10410	.02895
DIF_ET13	.04973	.30386	.30886*	-.01538	-.02281
DIF_ET14	.14874	.21299	.18602	.15712*	.03003
DIF_ET15	.37638	.27506	.24364	.23668	.40318*
DIF_ET16	.38040	.33056	.30988	.25899	.43258
DIF_ET17	.21270	.44229	.32774	.24581	.36323
DIF_ET18	.22297	.34289	.26695	.22346	.33939
DIF_ET19	.36601	.16224	.15962	.21235	.36991
VAL_20	.15477	.20500	.10128	.19602	.28168
PB_21	.07965	.07087	.00785	.12686	.17492
VL_22	.03565	.25060	.11098	.19528	.24334

	DIF_ET16	DIF_ET17	DIF_ET18	DIF_ET19	VAL_20
DIF_ET1	-.06605	.02350	.09906	-.15429	-.03270
DIF_ET2	-.00596	.06849	.03143	-.05325	-.01697
DIF_ET3	-.05941	.03693	.03477	-.04897	.02225
DIF_ET4	-.05040	-.03255	-.04768	.01521	-.12997
DIF_ET5	.09213	-.02148	-.03677	.04709	.07044
DIF_ET6	-.06246	-.01125	.00083	-.07748	-.11040
DIF_ET7	-.12100	-.00896	-.03594	-.07466	-.07121
DIF_ET8	-.05111	-.04534	-.07331	.07374	-.13044
DIF_ET9	-.15294	.05073	-.10700	.00666	-.05135
DIF_ET10	.04707	.05089	-.01399	.10378	-.04766
DIF_ET11	-.03194	-.03814	-.11007	-.05963	.02898
DIF_ET12	-.08419	-.09630	-.11251	-.05188	-.08360
DIF_ET13	-.00553	-.09632	-.11843	-.04935	.11243
DIF_ET14	-.13095	.00922	-.10106	-.00124	.00968
DIF_ET15	-.00109	-.15299	-.02638	-.12269	-.02197
DIF_ET16	.49021*	-.12534	.02124	.01249	.06585
DIF_ET17	.43738	.56164*	-.11148	.04188	.01916
DIF_ET18	.38229	.42210	.34948*	-.02361	-.01214
DIF_ET19	.35042	.19066	.25392	.45794*	-.03909
VAL_20	.21676	.17237	.23957	.41635	.60734*
PB_21	.08392	-.00942	.11048	.37669	.58015
VL_22	.17342	.19257	.24612	.37481	.65132

	PB_21	VL_22
DIF_ET1	-.03313	.00256
DIF_ET2	-.00557	.06366
DIF_ET3	-.01771	-.03433
DIF_ET4	-.10878	-.08488
DIF_ET5	.03245	.03777
DIF_ET6	-.13169	-.05490
DIF_ET7	-.04102	.02318
DIF_ET8	-.07077	-.02394
DIF_ET9	-.00351	-.01475
DIF_ET10	-.07563	-.04600
DIF_ET11	.05852	.07343
DIF_ET12	.00662	-.02123
DIF_ET13	.06214	-.00354
DIF_ET14	-.02102	-.04693
DIF_ET15	.07633	-.03684
DIF_ET16	.04169	.04791

```
DIF_ET17       .02042      -.02941
DIF_ET18       .00679      -.03438
DIF_ET19      -.09362      -.03124
VAL_20        -.08637      -.07874
PB_21          .61465*     -.11288
VL_22          .62010       .73488*


The lower left triangle contains the reproduced correlation matrix;  the
diagonal, reproduced communalities; and the upper right triangle residuals
between the observed correlations and the reproduced correlations.

There are  111 (48.0%) residuals (above diagonal) with absolute values > 0.05.



VARIMAX   rotation   1 for extraction   1 in analysis  1 - Kaiser Normalization.


VARIMAX converged in 17 iterations.


Rotated Factor Matrix:


              Factor  1     Factor  2     Factor  3     Factor  4

DIF_ET1         .66296        .04385        .33337        .24791
DIF_ET2         .74331        .10436        .11936        .14015
DIF_ET3         .74685        .16267        .19029        .18997
DIF_ET4         .24021        .31431       -.19288        .27386
DIF_ET5         .59676        .21639       -.05396       -.04078
DIF_ET6        -.31755       -.31306        .41741        .22284
DIF_ET7         .44620        .19362        .53780        .23227
DIF_ET8         .11215        .65424       -.11562        .16609
DIF_ET9         .33265        .20479        .48811        .15734
DIF_ET10        .38357       -.34402        .22720        .20808
DIF_ET11        .02348        .02986        .79856       -.01406
DIF_ET12        .06622        .61134        .04501        .11372
DIF_ET13        .29666        .46770        .03555       -.02906
DIF_ET14        .15360        .29514        .17297        .12843
DIF_ET15        .20148        .36764        .45421        .14533
DIF_ET16        .24090        .47690        .45186        .02396
DIF_ET17       -.04003        .70836        .24120        .00911
DIF_ET18        .07687        .51005        .26009        .12561
DIF_ET19        .31725        .12884        .45072        .37088
VAL_20          .11519        .17355        .19669        .72475
PB_21           .16775       -.05101        .11003        .75617
VL_22           .05709        .24819        .04807        .81713



Factor Transformation Matrix:


              Factor  1     Factor  2     Factor  3     Factor  4

Factor  1       .58207        .48913        .47360        .44458
Factor  2       .12951       -.84387        .35334        .38245
Factor  3      -.75367        .21546        .13475        .60614
Factor  4      -.27642        .04712        .79542       -.53728
```

figura 3

t-tests for Paired Samples

Variable		Number of pairs	Corr	2-tail Sig	Mean	SD	SE of Mean
VAL_1	Cat - proporció població	196	-.308	.000	5.3536	1.842	.132
CAS_1	Cas - proporció població				6.5000	2.203	.157

Paired Differences			t-value	df	2-tail Sig
Mean	SD	SE of Mean			
-1.1464	3.278	.234	-4.90	195	.000
95% CI (-1.608, -.685)					

Variable		Number of pairs	Corr	2-tail Sig	Mean	SD	SE of Mean
VAL_2	Cat - natalitat	196	-.119	.096	5.1332	1.716	.123
CAS_2	Cas - natalitat				6.1071	1.921	.137

Paired Differences			t-value	df	2-tail Sig
Mean	SD	SE of Mean			
-.9740	2.724	.195	-5.01	195	.000
95% CI (-1.358, -.590)					

Variable		Number of pairs	Corr	2-tail Sig	Mean	SD	SE of Mean
VAL_3	Cat - majoria / minoria	191	-.309	.000	5.2207	1.866	.135
CAS_3	Cas - majoria / minoria				6.1000	1.962	.142

Paired Differences			t-value	df	2-tail Sig
Mean	SD	SE of Mean			
-.8793	3.096	.224	-3.92	190	.000
95% CI (-1.321, -.437)					

Variable		Number of pairs	Corr	2-tail Sig	Mean	SD	SE of Mean
VAL_4	Cat - immigració	194	-.045	.537	4.0103	2.164	.155
CAS_4	Cas - immigració				6.0031	2.128	.153

Paired Differences			t-value	df	2-tail Sig
Mean	SD	SE of Mean			
-1.9928	3.102	.223	-8.95	193	.000
95% CI (-2.432, -1.554)					

Variable		Number of pairs	Corr	2-tail Sig	Mean	SD	SE of Mean

VAL_5	Cat - Endogamia				3.9755	2.158	.155
		194	.568	.000			
CAS_5	Cas - endogamia				4.8180	2.407	.173

Paired Differences					
Mean	SD	SE of Mean	t-value	df	2-tail Sig
-.8425	2.133	.153	-5.50	193	.000
95% CI (-1.145, -.541)					

Variable	Number of pairs	Corr	2-tail Sig	Mean	SD	SE of Mean
VAL_6_RC				6.9426	1.998	.143
	195	.322	.000			
CAS_6_RC				5.4274	2.354	.169

Paired Differences					
Mean	SD	SE of Mean	t-value	df	2-tail Sig
1.5151	2.550	.183	8.30	194	.000
95% CI (1.155, 1.875)					

Variable	Number of pairs	Corr	2-tail Sig	Mean	SD	SE of Mean
VAL_7	Cat - estatus llengua			6.0844	2.079	.149
	195	-.088	.221			
CAS_7	Cas - estatus llengua			6.3703	2.148	.154

Paired Differences					
Mean	SD	SE of Mean	t-value	df	2-tail Sig
-.2859	3.118	.223	-1.28	194	.202
95% CI (-.726, .154)					

Variable	Number of pairs	Corr	2-tail Sig	Mean	SD	SE of Mean
VAL_8	Cat - estatus internacional lle			2.5641	2.036	.146
	195	-.018	.798			
CAS_8	Cas - estatus internacional lle			6.7882	1.912	.137

Paired Differences					
Mean	SD	SE of Mean	t-value	df	2-tail Sig
-4.2241	2.819	.202	-20.93	194	.000
95% CI (-4.622, -3.826)					

Variable	Number of pairs	Corr	2-tail Sig	Mean	SD	SE of Mean
VAL_9	Cat - estatus grup			5.8254	2.096	.150
	195	-.032	.660			
CAS_9	Cas - estatus grup			6.3544	1.926	.138

```
        Paired Differences       |
   Mean          SD    SE of Mean |      t-value             df      2-tail Sig
-----------------------------------|-------------------------------------------
 -.5290       2.892          .207 |        -2.55            194            .011
95% CI (-.937, -.121)             |


                Number of          2-tail
Variable          pairs      Corr   Sig         Mean          SD     SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------------
VAL_10   Cat - història cultural             7.2495       2.005           .144
                   195       .229    .001
CAS_10   Cas - història cultural             6.6638       2.100           .150
-------------------------------------------------------------------------------


        Paired Differences       |
   Mean          SD    SE of Mean |      t-value             df      2-tail Sig
-----------------------------------|-------------------------------------------
  .5856       2.550          .183 |         3.21            194            .002
95% CI (.225, .946)               |


                Number of          2-tail
Variable          pairs      Corr   Sig         Mean          SD     SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------------
VAL_11   Cat - riquesa grup                 5.1515       1.773           .127
                   194       .327    .000
CAS_11   Cas - riquesa grup                 5.5201       1.909           .137
-------------------------------------------------------------------------------


        Paired Differences       |
   Mean          SD    SE of Mean |      t-value             df      2-tail Sig
-----------------------------------|-------------------------------------------
 -.3686       2.138          .154 |        -2.40            193            .017
95% CI (-.671, -.066)             |


                Number of          2-tail
Variable          pairs      Corr   Sig         Mean          SD     SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------------
VAL_12   Cat - serveis oficials             4.1273       2.031           .145
                   196      -.304    .000
CAS_12   Cas - serveis oficials             7.2408       1.870           .134
-------------------------------------------------------------------------------


        Paired Differences       |
   Mean          SD    SE of Mean |      t-value             df      2-tail Sig
-----------------------------------|-------------------------------------------
-3.1135       3.151          .225 |       -13.83            195            .000
95% CI (-3.557, -2.670)           |


                Number of          2-tail
Variable          pairs      Corr   Sig         Mean          SD     SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------------
VAL_13   Cat - assumptes econòmics          5.0365       1.673           .120
                   193      -.047    .518
CAS_13   Cas - assumptes econòmics          6.0368       1.779           .128
-------------------------------------------------------------------------------


        Paired Differences       |
   Mean          SD    SE of Mean |      t-value             df      2-tail Sig
-----------------------------------|-------------------------------------------
```

```
-1.0003       2.498          .180 |        -5.56            192            .000
95% CI (-1.355, -.646)            |


                Number of           2-tail
Variable          pairs      Corr   Sig         Mean          SD     SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------------
VAL_14   Cat - mitjans comunicació             4.7744       2.306           .165
                   195      -.136    .058
CAS_14   Cas - mitjans comunicació             7.4904       1.721           .123
-------------------------------------------------------------------------------


         Paired Differences       |
   Mean          SD    SE of Mean |      t-value             df      2-tail Sig
-----------------------------------|-------------------------------------------
-2.7160       3.059          .219 |       -12.40            194            .000
95% CI (-3.148, -2.284)            |


                Number of           2-tail
Variable          pairs      Corr   Sig         Mean          SD     SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------------
VAL_15   Cat - educació                       6.1332       2.327           .168
                   193       .166    .021
CAS_15   Cas - educació                       7.7396       1.941           .140
-------------------------------------------------------------------------------


         Paired Differences       |
   Mean          SD    SE of Mean |      t-value             df      2-tail Sig
-----------------------------------|-------------------------------------------
-1.6065       2.772          .199 |        -8.05            192            .000
95% CI (-2.000, -1.213)            |


                Number of           2-tail
Variable          pairs      Corr   Sig         Mean          SD     SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------------
VAL_16   Cat - poder polític                  5.1231       1.937           .141
                   188      -.047    .524
CAS_16   Cas - poder polític                  6.4396       1.886           .138
-------------------------------------------------------------------------------


         Paired Differences       |
   Mean          SD    SE of Mean |      t-value             df      2-tail Sig
-----------------------------------|-------------------------------------------
-1.3165       2.766          .202 |        -6.53            187            .000
95% CI (-1.714, -.919)             |


                Number of           2-tail
Variable          pairs      Corr   Sig         Mean          SD     SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------------
VAL_17   Cat - negocis                        4.4526       1.953           .139
                   196      -.207    .004
CAS_17   Cas - negocis                        7.0566       1.720           .123
-------------------------------------------------------------------------------


         Paired Differences       |
   Mean          SD    SE of Mean |      t-value             df      2-tail Sig
-----------------------------------|-------------------------------------------
-2.6041       2.857          .204 |       -12.76            195            .000
95% CI (-3.007, -2.202)            |


                Number of           2-tail
```

Variable	pairs	Corr	Sig	Mean	SD	SE of Mean
VAL_18	Cat - religió			3.4546	2.328	.167
	195	-.456	.000			
CAS_18	Cas - religió			7.6964	1.754	.126

Paired Differences					
Mean	SD	SE of Mean	t-value	df	2-tail Sig
-4.2418	3.496	.250	-16.95	194	.000
95% CI (-4.736, -3.748)					

Variable	Number of pairs	Corr	2-tail Sig	Mean	SD	SE of Mean
VAL_19	Cat - cultura			5.6790	1.980	.143
	193	.127	.079			
CAS_19	Cas - cultura			6.3615	1.786	.129

Paired Differences					
Mean	SD	SE of Mean	t-value	df	2-tail Sig
-.6824	2.493	.179	-3.80	192	.000
95% CI (-1.036, -.328)					

Variable	Number of pairs	Corr	2-tail Sig	Mean	SD	SE of Mean
VAL_20	Cat - vit. 20 / 30 anys			5.4438	2.092	.151
	193	-.120	.096			
CAS_20	Cas - vit. 20 / 30 anys			6.9168	1.752	.126

Paired Differences					
Mean	SD	SE of Mean	t-value	df	2-tail Sig
-1.4731	2.885	.208	-7.09	192	.000
95% CI (-1.883, -1.063)					

Variable	Number of pairs	Corr	2-tail Sig	Mean	SD	SE of Mean
VAL_DEMO				5.1050	1.021	.075
	187	-.225	.002			
CAS_DEMO				5.8225	1.089	.080

Paired Differences					
Mean	SD	SE of Mean	t-value	df	2-tail Sig
-.7176	1.652	.121	-5.94	186	.000
95% CI (-.956, -.479)					

Variable	Number of pairs	Corr	2-tail Sig	Mean	SD	SE of Mean
VAL_ESTA				5.3928	1.185	.086
	190	.072	.326			
CAS_ESTA				6.3457	1.227	.089

```
---------------------------------------------------------------------------


         Paired Differences       |
   Mean          SD    SE of Mean |      t-value             df      2-tail Sig
-----------------------------------|-------------------------------------------
 -.9529       1.644          .119 |        -7.99            189            .000
95% CI (-1.188, -.718)            |


                Number of           2-tail
Variable          pairs      Corr   Sig         Mean          SD     SE of Mean
---------------------------------------------------------------------------
VAL_INST                                      4.8205       1.171           .087
                    182      -.059    .430
CAS_INST                                      6.9742       1.179           .087
---------------------------------------------------------------------------


         Paired Differences       |
   Mean          SD    SE of Mean |      t-value             df      2-tail Sig
-----------------------------------|-------------------------------------------
-2.1537       1.709          .127 |       -17.00            181            .000
95% CI (-2.404, -1.904)            |


                Number of           2-tail
Variable          pairs      Corr   Sig         Mean          SD     SE of Mean
---------------------------------------------------------------------------
VAL_TOTA                                      5.0538        .923           .071
                    171      -.133    .083
CAS_TOTA                                      6.4500        .968           .074
---------------------------------------------------------------------------


         Paired Differences       |
   Mean          SD    SE of Mean |      t-value             df      2-tail Sig
-----------------------------------|-------------------------------------------
-1.3962       1.424          .109 |       -12.82            170            .000
95% CI (-1.611, -1.181)            |
```

figura 4

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET1    Proporció població
  By Variable  V7         Lloc residència

                              Analysis of Variance


                                Sum of         Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      24.3055       12.1527       4.6490  .0108
Within Groups            178     465.3015        2.6141
Total                    180     489.6070


                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          51      4.0706      1.7796      .2492      3.5701  TO      4.5711
```

```
Grp 2          43      4.0465      1.4668      .2237      3.5951  TO      4.4979
Grp 3          87      4.7928      1.5870      .1701      4.4546  TO      5.1311

Total         181      4.4120      1.6493      .1226      4.1701  TO      4.6539



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1          .4250      7.5000
Grp 2         1.4000      7.5250
Grp 3          .2000      9.4500

TOTAL          .2000      9.4500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.0480      2     178         .353


                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET1    Proporció població
   By Variable  V7         Lloc residència

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.1433 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                          G G G
                          r r r
                          p p p

                          2 1 3
     Mean      V7

     4.0465    Grp 2
     4.0706    Grp 1
     4.7928    Grp 3      * *




                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET2    Natalitat
   By Variable  V7         Lloc residència

                                 Analysis of Variance
```

```
                                 Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      13.7352        6.8676       3.7486  .0254
Within Groups            178     326.1033        1.8320
Total                    180     339.8385



                                Standard   Standard
```

Group	Count	Mean	Deviation	Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	51	4.1833	1.5389	.2155	3.7505 TO 4.6162
Grp 2	43	4.3151	1.0762	.1641	3.9839 TO 4.6463
Grp 3	87	4.7868	1.3599	.1458	4.4969 TO 5.0766
Total	181	4.5047	1.3740	.1021	4.3032 TO 4.7062

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	.5000	7.0000
Grp 2	2.1000	6.5000
Grp 3	.2000	9.5000
TOTAL	.2000	9.5000

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
3.2366	2	178	.042

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET2 Natalitat
By Variable V7 Lloc residència

Multiple Range Tests: Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
MEAN(J)-MEAN(I) >= .9571 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
with the following value(s) for RANGE: 3.49

(*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

Mean	V7	Grp 1	Grp 2	Grp 3
4.1833	Grp 1			
4.3151	Grp 2			
4.7868	Grp 3	*		

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET3 Majoria / minoria
By Variable V7 Lloc residència

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	40.6875	20.3437	9.3222	.0001
Within Groups	174	379.7181	2.1823		
Total	176	420.4056			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	49	4.1311	1.6438	.2348	3.6590 TO 4.6033
Grp 2	43	4.1576	1.2841	.1958	3.7624 TO 4.5527
Grp 3	85	5.1029	1.4669	.1591	4.7865 TO 5.4194
Total	177	4.6042	1.5455	.1162	4.3750 TO 4.8335

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	.5000	7.0750
Grp 2	.0000	6.5500
Grp 3	.6250	8.5000
TOTAL	.0000	8.5000

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
1.8525	2	174	.160

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET3 Majoria / minoria
By Variable V7 Lloc residència

Multiple Range Tests: Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
MEAN(J)-MEAN(I) >= 1.0446 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
with the following value(s) for RANGE: 3.49

(*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

Mean	V7	Grp 1	Grp 2	Grp 3
		1	2	3
4.1311	Grp 1			
4.1576	Grp 2			
5.1029	Grp 3	*	*	

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET4 Immigració
By Variable V7 Lloc residència

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	6.5990	3.2995	1.4006	.2492

```
Within Groups            176      414.6115        2.3557
Total                    178      421.2105



                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean    Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          51      3.7902      1.3834      .1937      3.4011  TO      4.1793
Grp 2          42      3.8363      1.4030      .2165      3.3991  TO      4.2735
Grp 3          86      4.1939      1.6741      .1805      3.8350  TO      4.5528

Total         179      3.9950      1.5383      .1150      3.7681  TO      4.2219



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1          .5000      6.4250
Grp 2          .0000      6.5000
Grp 3          .5000      8.0000

TOTAL          .0000      8.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.5234      2     176         .221



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET4    Immigració
   By Variable  V7         Lloc residència

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.0853 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET5    Endogamia
   By Variable  V7         Lloc residència


                              Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean             F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares          Ratio  Prob.

Between Groups             2       5.0290        2.5145       2.5072  .0844
Within Groups            177     177.5172        1.0029
Total                    179     182.5463



                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean    Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean
```

```
Grp 1          51      4.3603      1.0146      .1421      4.0749  TO      4.6457
Grp 2          42      4.6042       .9774      .1508      4.2996  TO      4.9087
Grp 3          87      4.7557      1.0051      .1078      4.5415  TO      4.9700

Total         180      4.6083      1.0099      .0753      4.4598  TO      4.7569



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         1.8000      6.5000
Grp 2         1.6000      7.0000
Grp 3          .6250      7.3500

TOTAL          .6250      7.3500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .6142      2     177         .542



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET5    Endogamia
   By Variable  V7         Lloc residència

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .7081 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET6    Emigració
   By Variable  V7         Lloc residència

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2        .0831        .0416        .0246  .9757
Within Groups            177     298.4400       1.6861
Total                    179     298.5231


                               Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          50      5.7000      1.3239      .1872      5.3237  TO      6.0763
Grp 2          43      5.7035      1.2564      .1916      5.3168  TO      6.0901
Grp 3          87      5.7445      1.3041      .1398      5.4666  TO      6.0225

Total         180      5.7224      1.2914      .0963      5.5324  TO      5.9123
```

```
GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         2.4000      9.0000
Grp 2         1.5250      7.9250
Grp 3         2.5000      9.4500

TOTAL         1.5250      9.4500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .4636      2     177         .630



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET6    Emigració
   By Variable  V7         Lloc residència

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .9182 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET7    Estatus llengua
   By Variable  V7         Lloc residència

                                 Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       51.7433       25.8716      12.4563  .0000
Within Groups            177      367.6286        2.0770
Total                    179      419.3719



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          51      4.0936      1.3759      .1927      3.7066  TO      4.4806
Grp 2          42      4.6869      1.5169      .2341      4.2142  TO      5.1596
Grp 3          87      5.3468      1.4412      .1545      5.0397  TO      5.6540

Total         180      4.8378      1.5306      .1141      4.6126  TO      5.0629



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         1.0000      6.6500
Grp 2         1.0000      9.9000
Grp 3         2.7000      9.8250

TOTAL         1.0000      9.9000
```

```
Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .2034      2     177         .816



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET7    Estatus llengua
   By Variable  V7         Lloc residència

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.0191 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G
                         r r r
                         p p p

                         1 2 3
     Mean      V7

     4.0936    Grp 1
     4.6869    Grp 2
     5.3468    Grp 3      *



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET8    Estatus Internacional Lleng.
   By Variable  V7         Lloc residència

                                 Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      12.9744        6.4872       3.2699  .0403
Within Groups            177     351.1541        1.9839
Total                    179     364.1285



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          50      2.4460      1.2194      .1725      2.0994  TO      2.7926
Grp 2          43      3.0494      1.6022      .2443      2.5563  TO      3.5425
Grp 3          87      3.0434      1.4079      .1509      2.7433  TO      3.3435

Total         180      2.8789      1.4263      .1063      2.6691  TO      3.0887



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1          .2750      5.0250
Grp 2          .0000      6.4500
Grp 3          .3000      7.3500
```

```
TOTAL          .0000      7.3500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.9774      2     177         .141



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET8    Estatus Internacional Lleng.
   By Variable  V7         Lloc residència

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .9960 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET9    Estatus grup
   By Variable  V7         Lloc residència

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      20.4128      10.2064       5.1915  .0064
Within Groups            178     349.9419       1.9660
Total                    180     370.3546



                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean    Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          51      4.2735      1.5275      .2139      3.8439  TO      4.7032
Grp 2          43      4.6052      1.3793      .2103      4.1808  TO      5.0297
Grp 3          87      5.0537      1.3354      .1432      4.7691  TO      5.3384

Total         181      4.7273      1.4344      .1066      4.5170  TO      4.9377



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         1.0000      9.0250
Grp 2         1.0000      8.7000
Grp 3         2.4250      8.4000

TOTAL         1.0000      9.0250



Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
```

```
       .9812      2     178         .377


                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET9    Estatus grup
   By Variable  V7         Lloc residència

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .9915 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle
```

```
                         G G G
                         r r r
                         p p p

                         1 2 3
     Mean      V7

     4.2735    Grp 1
     4.6052    Grp 2
     5.0537    Grp 3      *



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET10   Història cultural
   By Variable  V7         Lloc residència

                                 Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       2.5767        1.2884        .8332  .4364
Within Groups            177     273.6943        1.5463
Total                    179     276.2710



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          50      5.3810      1.5550      .2199      4.9391  TO      5.8229
Grp 2          43      5.1012      1.0943      .1669      4.7644  TO      5.4379
Grp 3          87      5.3822      1.1045      .1184      5.1468  TO      5.6176

Total         180      5.3147      1.2423      .0926      5.1320  TO      5.4974



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1          .0000     10.0000
Grp 2         2.8500      8.0000
Grp 3         2.6250      8.3000

TOTAL          .0000     10.0000
```

```
Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .6355      2     177         .531



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET10   Història cultural
   By Variable  V7         Lloc residència
```

```
Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .8793 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET11   Riquesa grup
   By Variable  V7         Lloc residència

                                 Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean             F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares          Ratio  Prob.

Between Groups             2       3.9261        1.9631       1.7989  .1685
Within Groups            176     192.0609        1.0913
Total                    178     195.9871



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          50      4.6545      1.0556      .1493      4.3545  TO      4.9545
Grp 2          43      4.7942      1.3447      .2051      4.3804  TO      5.2080
Grp 3          86      4.9980       .8507      .0917      4.8156  TO      5.1804

Total         179      4.8531      1.0493      .0784      4.6983  TO      5.0078



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         1.5000      7.3750
Grp 2         1.5000      9.7000
Grp 3         3.2500      8.8250

TOTAL         1.5000      9.7000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      3.8060      2     176         .024
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET11   Riquesa grup
   By Variable  V7        Lloc residència

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .7387 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET12   Serveis oficials
   By Variable  V7        Lloc residència

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       7.9473       3.9736       1.6390  .1971
Within Groups            178     431.5545       2.4245
Total                    180     439.5018



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          51      3.1353      1.4557      .2038      2.7259  TO      3.5447
Grp 2          43      3.3471      1.5564      .2373      2.8681  TO      3.8261
Grp 3          87      3.6230      1.6134      .1730      3.2791  TO      3.9669

Total         181      3.4200      1.5626      .1161      3.1908  TO      3.6492



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1          .0000      7.0000
Grp 2          .0000      6.0250
Grp 3          .4750      9.8000

TOTAL          .0000      9.8000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .3023      2     178         .739



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET12   Serveis oficials
   By Variable  V7        Lloc residència
```

```
Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.1010 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET13   Assumptes econòmics
  By Variable  V7         Lloc residència

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       20.0324       10.0162       6.8504  .0014
Within Groups            175      255.8737        1.4621
Total                    177      275.9061



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          49      4.2128      1.2473      .1782      3.8545  TO      4.5710
Grp 2          43      4.1930      1.3317      .2031      3.7832  TO      4.6029
Grp 3          86      4.8747      1.1205      .1208      4.6345  TO      5.1149

Total         178      4.5278      1.2485      .0936      4.3431  TO      4.7125



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1          .3750      6.0000
Grp 2          .0000      6.5000
Grp 3         2.0250      8.9500

TOTAL          .0000      8.9500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      2.3936      2     175         .094
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET13   Assumptes econòmics
  By Variable  V7         Lloc residència

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .8550 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49
```

```
   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G
                         r r r
                         p p p

                         2 1 3
     Mean      V7

     4.1930    Grp 2
     4.2128    Grp 1
     4.8747    Grp 3      * *


                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET14   Mitjans comunicació
   By Variable  V7         Lloc residència

                                 Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      20.5258       10.2629       4.5315  .0120
Within Groups            178     403.1296        2.2648
Total                    180     423.6555



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          51      3.1451      1.5599      .2184      2.7064  TO      3.5838
Grp 2          43      3.8120      1.4818      .2260      3.3559  TO      4.2680
Grp 3          87      3.9241      1.4834      .1590      3.6080  TO      4.2403

Total         181      3.6780      1.5342      .1140      3.4530  TO      3.9030



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1          .0000      7.0000
Grp 2          .0000      7.4750
Grp 3          .6750      6.8250

TOTAL          .0000      7.4750


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .4724      2     178         .624



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET14   Mitjans comunicació
   By Variable  V7         Lloc residència

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
```

```
 MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.0641 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
 with the following value(s) for RANGE: 3.49

  (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G
                        r r r
                        p p p

                        1 2 3
    Mean      V7

    3.1451    Grp 1
    3.8120    Grp 2
    3.9241    Grp 3      *



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET15   Educació
  By Variable  V7         Lloc residència

                                Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups            2      27.0409       13.5205       7.5010  .0007
Within Groups           176     317.2367        1.8025
Total                   178     344.2776



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          50      3.6635      1.3225      .1870      3.2876  TO      4.0394
Grp 2          43      4.0570      1.1072      .1689      3.7162  TO      4.3977
Grp 3          86      4.5701      1.4554      .1569      4.2580  TO      4.8821

Total         179      4.1936      1.3907      .1039      3.9884  TO      4.3987



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1          .1000      5.5000
Grp 2         2.0000      6.6250
Grp 3          .9750     10.0000

TOTAL          .1000     10.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .6925      2     176         .502



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET15   Educació
  By Variable  V7         Lloc residència
```

```
Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .9493 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G
                         r r r
                         p p p

                         1 2 3
     Mean      V7

     3.6635    Grp 1
     4.0570    Grp 2
     4.5701    Grp 3      *



                     - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET16   Poder polític
   By Variable  V7         Lloc residència

                                 Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       4.5606       2.2803       1.2226  .2970
Within Groups            171     318.9316       1.8651
Total                    173     323.4923



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          45      4.3172      1.0164      .1515      4.0119  TO      4.6226
Grp 2          43      4.1465      1.5177      .2315      3.6794  TO      4.6136
Grp 3          86      4.5340      1.4419      .1555      4.2249  TO      4.8432

Total         174      4.3822      1.3674      .1037      4.1776  TO      4.5868



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         1.8000      6.0000
Grp 2          .5000      7.1500
Grp 3         1.3250     10.0000

TOTAL          .5000     10.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.9260      2     171         .149



                     - - - - -  O N E W A Y  - - - - -
```

```
     Variable  DIF_ET16   Poder polític
   By Variable  V7        Lloc residència

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .9657 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET17   Negocis
   By Variable  V7        Lloc residència

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      17.3090       8.6545       4.2506  .0157
Within Groups            178     362.4243       2.0361
Total                    180     379.7333



                               Standard   Standard
Group       Count       Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          51     3.2382      1.4408      .2017      2.8330  TO      3.6435
Grp 2          43     4.0483      1.3618      .2077      3.6291  TO      4.4674
Grp 3          87     3.8193      1.4497      .1554      3.5103  TO      4.1282

Total         181     3.7099      1.4525      .1080      3.4969  TO      3.9230



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1          .0000      6.0000
Grp 2          .0000      5.9750
Grp 3          .3750      7.5000

TOTAL          .0000      7.5000
```

```
Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .2998      2     178         .741



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET17   Negocis
   By Variable  V7        Lloc residència

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.0090 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49
```

```
   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G
                        r r r
                        p p p

                        1 3 2
    Mean      V7

    3.2382    Grp 1
    3.8193    Grp 3
    4.0483    Grp 2      *


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET18   Religió
   By Variable  V7         Lloc residència

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       8.5607        4.2803       1.4061  .2478
Within Groups            178     541.8561        3.0441
Total                    180     550.4168



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          51      3.0833      1.6997      .2380      2.6053  TO      3.5614
Grp 2          43      2.5186      1.7511      .2670      1.9797  TO      3.0575
Grp 3          87      2.9825      1.7673      .1895      2.6058  TO      3.3591

Total         181      2.9007      1.7487      .1300      2.6442  TO      3.1572



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1          .0000      5.9500
Grp 2          .0000      5.9000
Grp 3          .0000      9.4000

TOTAL          .0000      9.4000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .0374      2     178         .963



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET18   Religió
   By Variable  V7         Lloc residència

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05
```

```
The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.2337 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET19   Cultura
   By Variable  V7        Lloc residència

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      10.8952       5.4476       3.7282  .0260
Within Groups            175     255.7049       1.4612
Total                    177     266.6001



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          49      4.5153      1.1666      .1667      4.1802  TO      4.8504
Grp 2          43      4.3593      1.3262      .2022      3.9512  TO      4.7675
Grp 3          86      4.9247      1.1708      .1262      4.6736  TO      5.1757

Total         178      4.6754      1.2273      .0920      4.4939  TO      4.8569



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         2.2750      8.0500
Grp 2          .9000      9.2250
Grp 3         2.1750      7.5000

TOTAL          .9000      9.2250


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .0051      2     175         .995



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET19   Cultura
   By Variable  V7        Lloc residència

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .8547 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49
```

```
   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G
                        r r r
                        p p p

                        2 1 3
    Mean      V7

    4.3593    Grp 2
    4.5153    Grp 1
    4.9247    Grp 3     *



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET20   Futur vit. 20 / 30 anys
   By Variable  V7         Lloc residència

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       3.1958       1.5979        .7554  .4713
Within Groups            175     370.1729       2.1153
Total                    177     373.3686



                                Standard   Standard
Group       Count       Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          48     4.3073      1.2140      .1752     3.9548  TO     4.6598
Grp 2          43     4.0529      1.6599      .2531     3.5421  TO     4.5637
Grp 3          87     4.3842      1.4674      .1573     4.0714  TO     4.6969

Total         178     4.2834      1.4524      .1089     4.0686  TO     4.4983



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         1.4750      7.5000
Grp 2          .0000      8.6000
Grp 3          .5000      8.4500

TOTAL          .0000      8.6000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .3686      2     175         .692



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET20   Futur vit. 20 / 30 anys
   By Variable  V7         Lloc residència

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05
```

```
The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.0284 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  PB_21      Cat - futur grup
   By Variable  V7        Lloc residència

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       6.6524        3.3262        .6320  .5327
Within Groups            178     936.7402        5.2626
Total                    180     943.3926



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          51      5.9559      2.3561      .3299      5.2932  TO      6.6185
Grp 2          43      6.1477      2.4651      .3759      5.3890  TO      6.9063
Grp 3          87      6.4017      2.1673      .2324      5.9398  TO      6.8636

Total         181      6.2157      2.2893      .1702      5.8800  TO      6.5515


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         1.4000     10.0000
Grp 2          .0000     10.0000
Grp 3          .2000     10.0000

TOTAL          .0000     10.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .3194      2     178         .727



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  PB_21      Cat - futur grup
   By Variable  V7        Lloc residència

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.6221 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  VL_22      Cat - futur llengua
   By Variable  V7        Lloc residència


                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       1.3463        .6731        .1041  .9012
Within Groups            177    1144.8172       6.4679
Total                    179    1146.1635



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          50      5.9420      2.3776      .3362      5.2663  TO      6.6177
Grp 2          43      6.1163      2.9026      .4426      5.2230  TO      7.0096
Grp 3          87      5.9029      2.4447      .2621      5.3818  TO      6.4239

Total         180      5.9647      2.5304      .1886      5.5925  TO      6.3369



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1          .3000     10.0000
Grp 2          .0000     10.0000
Grp 3          .0000     10.0000

TOTAL          .0000     10.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.3788      2    177         .255



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  VL_22      Cat - futur llengua
   By Variable  V7        Lloc residència

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.7983 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_DEMO   TOTAL DEMOGRAFIA
   By Variable  V7        Lloc residència

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       9.9183       4.9591       7.6500  .0007
Within Groups            171     110.8509        .6483
Total                    173     120.7692


                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          48      4.4002       .9484      .1369      4.1248  TO      4.6756
Grp 2          41      4.4169       .6584      .1028      4.2091  TO      4.6247
Grp 3          85      4.8853       .7810      .0847      4.7169  TO      5.0538

Total         174      4.6411       .8355      .0633      4.5161  TO      4.7661



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         1.8333      6.3292
Grp 2         2.9583      5.6250
Grp 3         2.9042      7.6167

TOTAL         1.8333      7.6167
```

```
Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      2.2548      2     171         .108



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_DEMO   TOTAL DEMOGRAFIA
   By Variable  V7        Lloc residència

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .5693 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G
                        r r r
                        p p p

                        1 2 3
    Mean      V7

    4.4002    Grp 1
    4.4169    Grp 2
```

```
     4.8853    Grp 3      * *


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ESTA   TOTAL ESTATUS
   By Variable  V7         Lloc residència

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      10.9924       5.4962       8.9665  .0002
Within Groups            173     106.0444        .6130
Total                    175     117.0368



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          48      4.1851       .6196      .0894      4.0052  TO      4.3650
Grp 2          42      4.4229       .9118      .1407      4.1387  TO      4.7070
Grp 3          86      4.7663       .7964      .0859      4.5956  TO      4.9371

Total         176      4.5259       .8178      .0616      4.4042  TO      4.6475


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         2.7400      5.6000
Grp 2         2.4000      6.7000
Grp 3         3.0550      7.4600

TOTAL         2.4000      7.4600


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.2880      2    173         .278



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ESTA   TOTAL ESTATUS
   By Variable  V7         Lloc residència

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .5536 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G
                         r r r
                         p p p

                         1 2 3
    Mean      V7
```

```
    4.1851    Grp 1
    4.4229    Grp 2
    4.7663    Grp 3      *


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_INST   TOTAL SUPORT INST.
   By Variable  V7        Lloc residència

                              Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      7.4063       3.7031       5.2752  .0060
Within Groups            166    116.5296        .7020
Total                    168    123.9359



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          41      3.6709      .7693      .1201      3.4281  TO      3.9137
Grp 2          43      3.8102      .9745      .1486      3.5103  TO      4.1101
Grp 3          85      4.1492      .7941      .0861      3.9779  TO      4.3205

Total         169      3.9469      .8589      .0661      3.8165  TO      4.0774



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         2.0656      5.1250
Grp 2         1.3750      5.3188
Grp 3         2.3563      6.6500

TOTAL         1.3750      6.6500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.1870      2    166         .308



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_INST   TOTAL SUPORT INST.
   By Variable  V7        Lloc residència

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .5924 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G
                        r r r
                        p p p
```

```
                        1 2 3
    Mean      V7

    3.6709    Grp 1
    3.8102    Grp 2
    4.1492    Grp 3      *



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_TOTA   TOTAL VITALITAT
   By Variable  V7         Lloc residència

                                Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups            2       10.0326        5.0163      11.1166  .0000
Within Groups           157       70.8456         .4512
Total                   159       80.8782
```

```
                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          37      3.9859       .6444      .1059      3.7710  TO      4.2007
Grp 2          40      4.1332       .7727      .1222      3.8860  TO      4.3803
Grp 3          83      4.5530       .6306      .0692      4.4153  TO      4.6907

Total         160      4.3169       .7132      .0564      4.2056  TO      4.4283


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         2.6842      5.3079
Grp 2         2.1855      5.4079
Grp 3         3.3092      7.1684

TOTAL         2.1855      7.1684


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .9459      2     157         .391



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_TOTA   TOTAL VITALITAT
   By Variable  V7         Lloc residència

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .4750 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49
```

```
(*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G
                        r r r
                        p p p

                        1 2 3
  Mean      V7

  3.9859    Grp 1
  4.1332    Grp 2
  4.5530    Grp 3      * *
```

figura 5

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET1    Proporció població
  By Variable  V24        Primera llengua

                                Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups            2      18.6958        9.3479       3.5485  .0307
Within Groups           190     500.5246        2.6343
Total                   192     519.2204



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          98      4.1117      1.5387      .1554      3.8032  TO      4.4202
Grp 3          55      4.7582      1.7380      .2344      4.2883  TO      5.2280
Grp 4          40      4.6981      1.6622      .2628      4.1665  TO      5.2297

Total         193      4.4175      1.6445      .1184      4.1840  TO      4.6510



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .2000      7.9250
Grp 3         1.0000      9.4500
Grp 4          .4250      7.5250

TOTAL          .2000      9.4500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .6522      2     190         .522



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET1    Proporció població
  By Variable  V24        Primera llengua
```

```
Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.1477 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET2    Natalitat
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       3.8772        1.9386       1.0303  .3589
Within Groups            190     357.5176        1.8817
Total                    192     361.3948



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          98      4.4202      1.2549      .1268      4.1686  TO      4.6717
Grp 3          55      4.4668      1.3552      .1827      4.1005  TO      4.8332
Grp 4          40      4.7831      1.6455      .2602      4.2569  TO      5.3094

Total         193      4.5087      1.3720      .0988      4.3139  TO      4.7035



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .2000      7.3250
Grp 3          .5000      7.2000
Grp 4         1.5000      9.5000

TOTAL          .2000      9.5000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.4826      2    190         .230



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET2    Natalitat
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .9700 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET3    Majoria / minoria
   By Variable  V24        Primera llengua

                                Analysis of Variance


                                Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.   Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      12.7932        6.3966       2.7079  .0693
Within Groups            185     437.0040        2.3622
Total                    187     449.7972



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          97      4.2987      1.4427      .1465      4.0079  TO      4.5895
Grp 3          51      4.8142      1.6928      .2370      4.3381  TO      5.2903
Grp 4          40      4.8288      1.5518      .2454      4.3325  TO      5.3250

Total         188      4.5513      1.5509      .1131      4.3282  TO      4.7745



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .0000      7.5000
Grp 3          .5000      8.5000
Grp 4         1.6750      7.5500

TOTAL          .0000      8.5000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .5141      2     185         .599



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET3    Majoria / minoria
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.0868 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET4    Immigració
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2     3.0924       1.5462        .6448  .5259
Within Groups            188   450.7932       2.3978
Total                    190   453.8855


                                Standard   Standard
Group       Count       Mean    Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          98     3.9847      1.4737      .1489      3.6892  TO      4.2802
Grp 3          54     3.8116      1.6856      .2294      3.3515  TO      4.2717
Grp 4          39     4.1801      1.5350      .2458      3.6825  TO      4.6777

Total         191     3.9757      1.5456      .1118      3.7551  TO      4.1963


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .0000      8.0000
Grp 3          .5000      7.9000
Grp 4         1.4750      7.0000

TOTAL          .0000      8.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .8388      2     188         .434



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET4    Immigració
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.0950 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET5    Endogàmia
   By Variable  V24        Primera llengua

                                Analysis of Variance


                                Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       4.6159        2.3080       2.0560  .1308
Within Groups            188     211.0412        1.1226
Total                    190     215.6572



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          97      4.4129      1.0818      .1098      4.1949  TO      4.6309
Grp 3          55      4.6705      1.0355      .1396      4.3905  TO      4.9504
Grp 4          39      4.7776      1.0362      .1659      4.4417  TO      5.1135

Total         191      4.5615      1.0654      .0771      4.4095  TO      4.7136



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .6000      7.3500
Grp 3          .6250      7.3000
Grp 4         1.5000      6.9250

TOTAL          .6000      7.3500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .4498      2     188         .638



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET5    Endogàmia
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .7492 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET6    Emigració
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       5.6682       2.8341       1.7356  .1791
Within Groups            189     308.6283       1.6330
Total                    191     314.2965



                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean    Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          97      5.6180      1.2031      .1222      5.3756  TO      5.8605
Grp 3          55      5.7809      1.3610      .1835      5.4130  TO      6.1488
Grp 4          40      6.0638      1.3364      .2113      5.6364  TO      6.4911

Total         192      5.7576      1.2828      .0926      5.5749  TO      5.9402



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         1.5250      8.5500
Grp 3         3.0000      9.3000
Grp 4         2.6000      9.4500

TOTAL         1.5250      9.4500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.1004      2     189         .335



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET6    Emigració
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .9036 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET7    Estatus llengua
  By Variable  V24        Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      26.5350      13.2675       5.6868  .0040
Within Groups            189     440.9412       2.3330
Total                    191     467.4762



                                Standard   Standard
Group       Count       Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          98     4.6082      1.4363      .1451      4.3202  TO      4.8961
Grp 3          55     4.7891      1.6302      .2198      4.3484  TO      5.2298
Grp 4          39     5.5769      1.6003      .2562      5.0582  TO      6.0957

Total         192     4.8568      1.5645      .1129      4.6341  TO      5.0795



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .6000      7.5250
Grp 3         1.5000      9.8250
Grp 4         2.4750      9.9000

TOTAL          .6000      9.9000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .5120      2     189         .600



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET7    Estatus llengua
  By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.0801 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G
                        r r r
                        p p p

                        2 3 4
    Mean      V24

    4.6082    Grp 2
```

```
     4.7891    Grp 3
     5.5769    Grp 4      *



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET8    Estatus Internacional Lleng.
   By Variable  V24        Primera llengua

                                Analysis of Variance


                                Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       5.3390        2.6695       1.3313  .2666
Within Groups            189     378.9709        2.0051
Total                    191     384.3099
```

```
                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          97      2.9668      1.4743      .1497      2.6696  TO      3.2639
Grp 3          55      2.6386      1.4471      .1951      2.2474  TO      3.0299
Grp 4          40      3.0700      1.2112      .1915      2.6826  TO      3.4574

Total         192      2.8943      1.4185      .1024      2.6923  TO      3.0962



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .0000      7.3500
Grp 3          .5000      7.2250
Grp 4          .2000      6.5000

TOTAL          .0000      7.3500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.6132      2     189         .202



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET8    Estatus Internacional Lleng.
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.0013 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET9    Estatus grup
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      9.6216       4.8108       2.3274  .1003
Within Groups            189    390.6631       2.0670
Total                    191    400.2847



                                Standard   Standard
Group       Count       Mean    Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          98     4.6196      1.3167      .1330      4.3557  TO      4.8836
Grp 3          54     4.5898      1.5280      .2079      4.1727  TO      5.0069
Grp 4          40     5.1594      1.5912      .2516      4.6505  TO      5.6683

Total         192     4.7237      1.4477      .1045      4.5176  TO      4.9298



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         1.0000      8.0000
Grp 3         1.0000      8.4000
Grp 4         1.5000      9.0250

TOTAL         1.0000      9.0250


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .9116      2    189         .404



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET9    Estatus grup
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.0166 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET10   Història cultural
   By Variable  V24       Primera llengua

                               Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups              2      13.9822       6.9911       4.4319  .0132
Within Groups             189     298.1374       1.5774
Total                     191     312.1196



                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          98      5.0168      1.1229      .1134      4.7917  TO      5.2420
Grp 3          54      5.5139      1.2980      .1766      5.1596  TO      5.8682
Grp 4          40      5.6056      1.4896      .2355      5.1292  TO      6.0820

Total         192      5.2793      1.2783      .0923      5.0973  TO      5.4613



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .5000      8.9250
Grp 3         3.0500     10.0000
Grp 4          .0000      8.3000

TOTAL          .0000     10.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      2.2683      2     189         .106



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET10   Història cultural
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .8881 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G
                        r r r
                        p p p

                        2 3 4
     Mean      V24

     5.0168    Grp 2
```

```
     5.5139    Grp 3
     5.6056    Grp 4      *



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET11   Riquesa grup
   By Variable  V24        Primera llengua

                                Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
        Source           D.F.   Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       1.3347        .6673        .5809  .5604
Within Groups            188     215.9559       1.1487
Total                    190     217.2906



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          96      4.7510      1.0600      .1082      4.5363  TO      4.9658
Grp 3          55      4.8682      1.0610      .1431      4.5814  TO      5.1550
Grp 4          40      4.9581      1.1144      .1762      4.6017  TO      5.3145

Total         191      4.8281      1.0694      .0774      4.6755  TO      4.9808



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         1.5000      7.3750
Grp 3         2.3500      8.8250
Grp 4         2.2500      9.7000

TOTAL         1.5000      9.7000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .3787      2     188         .685



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET11   Riquesa grup
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .7579 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET12   Serveis oficials
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       4.3090       2.1545        .8583  .4255
Within Groups            190     476.9409       2.5102
Total                    192     481.2499



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          98      3.3505      1.6381      .1655      3.0221  TO      3.6789
Grp 3          55      3.4127      1.5446      .2083      2.9952  TO      3.8303
Grp 4          40      3.7356      1.5005      .2372      3.2557  TO      4.2155

Total         193      3.4481      1.5832      .1140      3.2233  TO      3.6728



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .0000      7.5500
Grp 3          .2500      9.8000
Grp 4          .4750      6.0500

TOTAL          .0000      9.8000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.3447      2     190         .263



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET12   Serveis oficials
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.1203 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET13   Assumptes econòmics
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups              2       1.3474        .6737        .4293  .6516
Within Groups             187     293.4755       1.5694
Total                     189     294.8229



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          95      4.4463      1.2315      .1264      4.1954  TO      4.6972
Grp 3          55      4.6382      1.3230      .1784      4.2805  TO      4.9959
Grp 4          40      4.4713      1.2024      .1901      4.0867  TO      4.8558

Total         190      4.5071      1.2490      .0906      4.3284  TO      4.6858



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .0000      8.9500
Grp 3         1.5000      8.5250
Grp 4          .3250      6.5000

TOTAL          .0000      8.9500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .3240      2     187         .724


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET13   Assumptes econòmics
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .8858 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET14   Mitjans comunicació
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       4.6416       2.3208        .9961  .3712
Within Groups            189     440.3332       2.3298
Total                    191     444.9748



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          98      3.4986      1.5265      .1542      3.1926  TO      3.8047
Grp 3          54      3.7699      1.5590      .2122      3.3444  TO      4.1954
Grp 4          40      3.8512      1.4804      .2341      3.3778  TO      4.3247

Total         192      3.6484      1.5263      .1102      3.4311  TO      3.8657



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .0000      7.4750
Grp 3          .0000      7.0000
Grp 4         1.5500      6.8250

TOTAL          .0000      7.4750


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .0206      2     189         .980



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET14   Mitjans comunicació
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.0793 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET15   Educació
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       4.5283       2.2642       1.1693  .3128
Within Groups            187     362.0844       1.9363
Total                    189     366.6127



                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean    Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          97      4.0644      1.3415      .1362      3.7941  TO      4.3348
Grp 3          54      4.2329      1.5039      .2047      3.8224  TO      4.6434
Grp 4          39      4.4628      1.3518      .2165      4.0246  TO      4.9010

Total         190      4.1941      1.3927      .1010      3.9948  TO      4.3934



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .1000      7.1500
Grp 3         1.3750     10.0000
Grp 4          .7750      7.5250

TOTAL          .1000     10.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .1258      2     187         .882



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET15   Educació
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .9839 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET16   Poder polític
   By Variable  V24       Primera llengua

                               Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups              2     1.9749        .9874        .5113  .6006
Within Groups             182   351.4775       1.9312
Total                     184   353.4524



                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          92      4.2438      1.3039      .1359      3.9737  TO      4.5138
Grp 3          53      4.4684      1.6229      .2229      4.0211  TO      4.9157
Grp 4          40      4.4200      1.2382      .1958      4.0240  TO      4.8160

Total         185      4.3462      1.3860      .1019      4.1452  TO      4.5473


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .5000      7.1500
Grp 3         1.0000     10.0000
Grp 4         1.6000      7.1250

TOTAL          .5000     10.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.8497      2     182         .160



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET16   Poder polític
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .9826 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET17   Negocis
   By Variable  V24       Primera llengua


                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       4.8616       2.4308       1.1772  .3104
Within Groups            190     392.3432       2.0650
Total                    192     397.2048



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          98      3.7531      1.5127      .1528      3.4498  TO      4.0563
Grp 3          55      3.4655      1.5301      .2063      3.0518  TO      3.8791
Grp 4          40      3.8975      1.0618      .1679      3.5579  TO      4.2371

Total         193      3.7010      1.4383      .1035      3.4968  TO      3.9052



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .0000      7.5000
Grp 3          .3750      7.0000
Grp 4         1.4750      6.9500

TOTAL          .0000      7.5000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      4.1633      2     190         .017



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET17   Negocis
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.0161 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET18   Religió
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       3.3619       1.6809        .5496  .5781
Within Groups            189     578.0378       3.0584
Total                    191     581.3997


                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          98      2.7663      1.6879      .1705      2.4279  TO      3.1047
Grp 3          54      3.0727      1.9803      .2695      2.5322  TO      3.6132
Grp 4          40      2.8206      1.5511      .2453      2.3246  TO      3.3167

Total         192      2.8638      1.7447      .1259      2.6154  TO      3.1122



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .0000      6.1750
Grp 3          .0000      9.4000
Grp 4          .0000      5.0000

TOTAL          .0000      9.4000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .8599      2    189         .425



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET18   Religió
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.2366 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET19   Cultura
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      10.7041       5.3520       3.4912  .0325
Within Groups            187     286.6748       1.5330
Total                    189     297.3789



                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          96      4.4914      1.1270      .1150      4.2630  TO      4.7198
Grp 3          54      4.6115      1.3385      .1822      4.2461  TO      4.9768
Grp 4          40      5.1031      1.3497      .2134      4.6715  TO      5.5348

Total         190      4.6543      1.2544      .0910      4.4748  TO      4.8338



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .5000      7.4750
Grp 3         2.0000      8.0500
Grp 4         2.5000      9.2250

TOTAL          .5000      9.2250


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.8176      2     187         .165



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET19   Cultura
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .8755 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G
                         r r r
                         p p p

                         2 3 4
     Mean      V24

     4.4914    Grp 2
```

```
     4.6115    Grp 3
     5.1031    Grp 4      *



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET20   Futur vit. 20 / 30 anys
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      24.2152      12.1076       6.3363  .0022
Within Groups            187     357.3232       1.9108
Total                    189     381.5384



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          95      3.9489      1.3679      .1403      3.6703  TO      4.2276
Grp 3          55      4.3691      1.3977      .1885      3.9912  TO      4.7469
Grp 4          40      4.8594      1.3953      .2206      4.4131  TO      5.3056

Total         190      4.2622      1.4208      .1031      4.0589  TO      4.4656



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .0000      7.6000
Grp 3          .5000      7.0000
Grp 4         2.2500      8.6000

TOTAL          .0000      8.6000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .0586      2     187         .943



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET20   Futur vit. 20 / 30 anys
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .9775 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G
                         r r r
                         p p p

                         2 3 4
```

```
     Mean      V24

     3.9489    Grp 2
     4.3691    Grp 3
     4.8594    Grp 4      *



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  PB_21      Cat - futur grup
   By Variable  V24        Primera llengua

                                 Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      82.4375       41.2187       8.3741  .0003
Within Groups            190     935.2168        4.9222
Total                    192    1017.6543



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          98      5.5852      2.2155      .2238      5.1410  TO      6.0294
Grp 3          55      6.7082      2.3956      .3230      6.0606  TO      7.3558
Grp 4          40      7.0838      1.9559      .3093      6.4582  TO      7.7093

Total         193      6.2158      2.3022      .1657      5.8889  TO      6.5427



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .0000     10.0000
Grp 3         1.2000     10.0000
Grp 4         3.0000     10.0000

TOTAL          .0000     10.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.1070      2     190         .333



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  PB_21      Cat - futur grup
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.5688 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                          G G G
                          r r r
```

```
                        p p p

                        2 3 4
     Mean      V24

     5.5852    Grp 2
     6.7082    Grp 3      *
     7.0838    Grp 4      *



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  VL_22      Cat - futur llengua
   By Variable  V24        Primera llengua

                                Analysis of Variance


                                Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       20.8611       10.4305       1.6728  .1905
Within Groups            189     1178.4523        6.2352
Total                    191     1199.3133



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          97      5.8160      2.4625      .2500      5.3197  TO      6.3123
Grp 3          55      5.9827      2.6757      .3608      5.2594  TO      6.7061
Grp 4          40      6.6687      2.3188      .3666      5.9272  TO      7.4103

Total         192      6.0414      2.5058      .1808      5.6847  TO      6.3981



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .0000     10.0000
Grp 3          .3000     10.0000
Grp 4         1.4500     10.0000

TOTAL          .0000     10.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .3838      2     189         .682



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  VL_22      Cat - futur llengua
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.7657 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_DEMO   TOTAL DEMOGRAFIA
   By Variable  V24        Primera llengua

                                Analysis of Variance


                                Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.   Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       6.1948        3.0974       4.7100  .0101
Within Groups            181     119.0287         .6576
Total                    183     125.2235



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          95      4.4561       .7417      .0761      4.3050  TO      4.6072
Grp 3          51      4.7654       .9250      .1295      4.5053  TO      5.0256
Grp 4          38      4.8806       .8143      .1321      4.6129  TO      5.1482

Total         184      4.6295       .8272      .0610      4.5092  TO      4.7498



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         2.6958      6.2333
Grp 3         1.8333      7.6167
Grp 4         2.5750      6.4958

TOTAL         1.8333      7.6167


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .5538      2     181         .576


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_DEMO   TOTAL DEMOGRAFIA
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .5734 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G
                         r r r
                         p p p

                         2 3 4
     Mean      V24

     4.4561    Grp 2
```

```
     4.7654    Grp 3
     4.8806    Grp 4      *



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ESTA   TOTAL ESTATUS
   By Variable  V24        Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       5.9761       2.9881       4.5708  .0116
Within Groups            184     120.2851        .6537
Total                    186     126.2613


                                          Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          95      4.3892       .7752      .0795      4.2312  TO      4.5471
Grp 3          53      4.5165       .8974      .1233      4.2692  TO      4.7639
Grp 4          39      4.8540       .7595      .1216      4.6078  TO      5.1002

Total         187      4.5222       .8239      .0603      4.4033  TO      4.6411



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         2.3200      6.5350
Grp 3         2.7000      7.4600
Grp 4         3.4000      6.7000

TOTAL         2.3200      7.4600


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .5868      2     184         .557


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ESTA   TOTAL ESTATUS
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .5717 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G
                         r r r
                         p p p

                         2 3 4
     Mean      V24
```

```
     4.3892    Grp 2
     4.5165    Grp 3
     4.8540    Grp 4      *



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_INST   TOTAL SUPORT INST.
   By Variable  V24        Primera llengua

                                Analysis of Variance


                                Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       1.9445         .9722       1.3356  .2657
Within Groups            176     128.1207         .7280
Total                    178     130.0652



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          89      3.8283       .8964      .0950      3.6394  TO      4.0171
Grp 3          51      3.9648       .9084      .1272      3.7093  TO      4.2203
Grp 4          39      4.0876       .6519      .1044      3.8763  TO      4.2989

Total         179      3.9237       .8548      .0639      3.7976  TO      4.0497



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         1.3750      6.0719
Grp 3         1.9375      6.6500
Grp 4         2.0656      5.4563

TOTAL         1.3750      6.6500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      3.5792      2     176         .030



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_INST   TOTAL SUPORT INST.
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .6033 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_TOTA   TOTAL VITALITAT
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      3.6343       1.8171       3.6797  .0273
Within Groups            165     81.4825        .4938
Total                    167     85.1168


                                Standard   Standard
Group       Count       Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          85     4.1619       .6834      .0741     4.0145  TO     4.3093
Grp 3          47     4.3708       .8079      .1178     4.1336  TO     4.6080
Grp 4          36     4.5223       .5910      .0985     4.3223  TO     4.7223

Total         168     4.2976       .7139      .0551     4.1888  TO     4.4063


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         2.1855      5.6947
Grp 3         2.6842      7.1684
Grp 4         2.9539      6.0408

TOTAL         2.1855      7.1684


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .5393      2     165         .584



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_TOTA   TOTAL VITALITAT
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .4969 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.49
```

```
(*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G
                        r r r
                        p p p

                        2 3 4
  Mean      V24

  4.1619    Grp 2
  4.3708    Grp 3
  4.5223    Grp 4      *
```

figura 6

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET1    Proporció població
  By Variable  V24        Primera llengua

                                Analysis of Variance


                                Sum of         Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups            2      11.5681        5.7841       2.3610  .1006
Within Groups            83     203.3397        2.4499
Total                    85     214.9078



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          33      4.3818      1.4603      .2542      3.8640  TO      4.8996
Grp 3          26      5.2635      1.7545      .3441      4.5548  TO      5.9721
Grp 4          27      4.8898      1.4954      .2878      4.2982  TO      5.4814

Total          86      4.8078      1.5901      .1715      4.4669  TO      5.1488



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .2000      6.6250
Grp 3         2.4750      9.4500
Grp 4         2.0000      7.3000

TOTAL          .2000      9.4500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .9592      2     83          .387



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET1    Proporció població
  By Variable  V24        Primera llengua
```

```
Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.1068 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.53

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET2    Natalitat
   By Variable  V24        Primera llengua

                               Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2        .3579        .1789        .0936  .9107
Within Groups             83     158.6340       1.9113
Total                     85     158.9918



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          33      4.7273      1.3669      .2380      4.2426  TO      5.2120
Grp 3          26      4.7740      1.0676      .2094      4.3428  TO      5.2053
Grp 4          27      4.8806      1.6449      .3166      4.2299  TO      5.5313

Total          86      4.7895      1.3677      .1475      4.4963  TO      5.0828



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .2000      7.3250
Grp 3         2.9500      7.2000
Grp 4         2.0000      9.5000

TOTAL          .2000      9.5000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.0835      2     83          .343
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET2    Natalitat
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .9776 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.53

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET3    Majoria / minoria
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       1.0550        .5275       .2412  .7862
Within Groups             81     177.1221       2.1867
Total                     83     178.1771



                                     Standard   Standard
Group       Count        Mean    Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          32      5.0070      1.1754      .2078      4.5833  TO      5.4308
Grp 3          25      5.2560      1.7510      .3502      4.5332  TO      5.9788
Grp 4          27      5.0157      1.5281      .2941      4.4112  TO      5.6203

Total          84      5.0839      1.4652      .1599      4.7660  TO      5.4019



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         1.8250      7.5000
Grp 3          .6250      8.5000
Grp 4         2.0250      7.5500

TOTAL          .6250      8.5000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.7163      2     81          .186


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET3    Majoria / minoria
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.0456 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.53

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET4    Immigració
  By Variable  V24        Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares       Ratio  Prob.

Between Groups              2     5.0658       2.5329       .9075  .4076
Within Groups              82   228.8781       2.7912
Total                      84   233.9439



                                      Standard   Standard
Group       Count        Mean       Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          33      4.3500        1.6326       .2842      3.7711  TO      4.9289
Grp 3          25      3.7930        1.9122       .3824      3.0037  TO      4.5823
Grp 4          27      4.2981        1.4654       .2820      3.7184  TO      4.8779

Total          85      4.1697        1.6688       .1810      3.8097  TO      4.5297



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .6000      8.0000
Grp 3          .5000      7.9000
Grp 4         1.4750      6.4500

TOTAL          .5000      8.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .9641      2     82          .386



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET4    Immigració
  By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.1814 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.53

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET5    Endogàmia
  By Variable  V24        Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2        .0108         .0054        .0053  .9947
Within Groups             83      85.3001        1.0277
Total                     85      85.3110



                                        Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          33      4.7280       .9600      .1671      4.3876  TO      5.0684
Grp 3          26      4.7442      1.1905      .2335      4.2634  TO      5.2251
Grp 4          27      4.7546       .8853      .1704      4.4044  TO      5.1048

Total          86      4.7413      1.0018      .1080      4.5265  TO      4.9561



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         2.5750      7.3500
Grp 3          .6250      7.3000
Grp 4         2.3000      6.9250

TOTAL          .6250      7.3500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .0705      2     83          .932



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET5    Endogàmia
  By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .7168 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.53

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET6    Emigració
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       8.2518        4.1259       2.4915  .0890
Within Groups             83     137.4442        1.6560
Total                     85     145.6960



                                        Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          33      5.4606      1.1384      .1982      5.0569  TO      5.8643
Grp 3          26      5.6673      1.4174      .2780      5.0948  TO      6.2398
Grp 4          27      6.1935      1.3264      .2553      5.6688  TO      6.7182

Total          86      5.7532      1.3092      .1412      5.4725  TO      6.0339



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         2.5000      8.1000
Grp 3         3.0250      9.3000
Grp 4         3.9250      9.4500

TOTAL         2.5000      9.4500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.8219      2     83          .168



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET6    Emigració
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .9099 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.53

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET7    Estatus llengua
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       5.2092       2.6046       1.2599  .2890
Within Groups             83     171.5855       2.0673
Total                     85     176.7947



                                        Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          33      5.1121      1.2850      .2237      4.6565  TO      5.5678
Grp 3          26      5.3279      1.7351      .3403      4.6270  TO      6.0287
Grp 4          27      5.7019      1.2932      .2489      5.1903  TO      6.2134

Total          86      5.3625      1.4422      .1555      5.0533  TO      5.6717



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         2.7000      7.5250
Grp 3         2.9500      9.8250
Grp 4         3.5500      8.0000

TOTAL         2.7000      9.8250



Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.1354      2     83          .326



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET7    Estatus llengua
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.0167 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.53

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET8    Estatus Internacional Lleng.
  By Variable  V24        Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares       Ratio  Prob.

Between Groups             2       9.1003        4.5502       2.3446  .1022
Within Groups             83     161.0803        1.9407
Total                     85     170.1806



                                          Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          33      3.3492      1.4724      .2563      2.8271  TO      3.8713
Grp 3          26      2.5731      1.5351      .3011      1.9530  TO      3.1931
Grp 4          27      3.1426      1.1230      .2161      2.6983  TO      3.5868

Total          86      3.0497      1.4150      .1526      2.7463  TO      3.3531



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .3000      7.3500
Grp 3          .5500      7.2250
Grp 4         1.0500      6.5000

TOTAL          .3000      7.3500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.0514      2     83          .354



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET8    Estatus Internacional Lleng.
  By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .9851 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.53

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET9    Estatus grup
   By Variable  V24        Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2        .9142         .4571        .2507  .7789
Within Groups             83     151.3370        1.8233
Total                     85     152.2511



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          33      4.9614      1.2693      .2209      4.5113  TO      5.4114
Grp 3          26      5.0510      1.4905      .2923      4.4489  TO      5.6530
Grp 4          27      5.2083      1.3044      .2510      4.6923  TO      5.7244

Total          86      5.0660      1.3384      .1443      4.7790  TO      5.3529



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         2.4250      7.5000
Grp 3         2.5000      8.4000
Grp 4         2.5500      7.4750

TOTAL         2.4250      8.4000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .1546      2     83          .857



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET9    Estatus grup
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .9548 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.53

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET10   Història cultural
  By Variable  V24        Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       7.7397        3.8699       3.3055  .0416
Within Groups             83      97.1716        1.1707
Total                     85     104.9113



                                        Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          33      5.0439       .9998      .1740      4.6894  TO      5.3985
Grp 3          26      5.4163      1.1001      .2158      4.9720  TO      5.8607
Grp 4          27      5.7639      1.1590      .2231      5.3054  TO      6.2224

Total          86      5.3826      1.1110      .1198      5.1444  TO      5.6208



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         2.6250      7.3000
Grp 3         3.0500      8.0000
Grp 4         3.2500      8.3000

TOTAL         2.6250      8.3000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .7896      2     83          .457



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET10   Història cultural
  By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .7651 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.53

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G
                        r r r
                        p p p

                        2 3 4
     Mean      V24

     5.0439    Grp 2
```

```
     5.4163    Grp 3
     5.7639    Grp 4      *



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET11   Riquesa grup
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      3.0900       1.5450       2.2560  .1112
Within Groups             82     56.1562        .6848
Total                     84     59.2462



                                Standard   Standard
Group       Count       Mean    Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          32     4.9609       .7253      .1282      4.6995  TO      5.2224
Grp 3          26     5.2885      1.1651      .2285      4.8178  TO      5.7591
Grp 4          27     4.8176       .4768      .0918      4.6290  TO      5.0062

Total          85     5.0156       .8398      .0911      4.8344  TO      5.1967



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         3.3500      6.9250
Grp 3         3.2500      8.8250
Grp 4         3.5250      5.8250

TOTAL         3.2500      8.8250


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      5.0716      2     82          .008



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET11   Riquesa grup
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .5852 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.53

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET12   Serveis oficials
   By Variable  V24       Primera llengua

                               Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups              2        .5277        .2639        .0981  .9067
Within Groups              83     223.3198       2.6906
Total                      85     223.8475



                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          33      3.6053      1.5087      .2626      3.0703  TO      4.1403
Grp 3          26      3.5365      1.9448      .3814      2.7510  TO      4.3221
Grp 4          27      3.7324      1.4666      .2822      3.1522  TO      4.3126

Total          86      3.6244      1.6228      .1750      3.2765  TO      3.9723



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .6250      6.9750
Grp 3          .7000      9.8000
Grp 4          .4750      6.0500

TOTAL          .4750      9.8000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .7927      2     83          .456



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET12   Serveis oficials
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.1599 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.53

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET13   Assumptes econòmics
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       4.2778        2.1389       1.7188  .1857
Within Groups             82     102.0435        1.2444
Total                     84     106.3213



                                        Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          32      4.8828      1.0135      .1792      4.5174  TO      5.2482
Grp 3          26      5.1471      1.3878      .2722      4.5866  TO      5.7077
Grp 4          27      4.5796       .9209      .1772      4.2153  TO      4.9439

Total          85      4.8674      1.1250      .1220      4.6247  TO      5.1100



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         2.8750      8.9500
Grp 3         2.1000      8.5250
Grp 4         2.0250      5.8000

TOTAL         2.0250      8.9500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.7829      2     82          .175



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET13   Assumptes econòmics
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .7888 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.53

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET14   Mitjans comunicació
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2        .2720        .1360       .0617  .9402
Within Groups             83     183.0226       2.2051
Total                     85     183.2945



                                      Standard   Standard
Group       Count        Mean    Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          33      3.8826      1.2735      .2217      3.4310  TO      4.3341
Grp 3          26      3.9808      1.5877      .3114      3.3395  TO      4.6221
Grp 4          27      4.0102      1.6184      .3115      3.3700  TO      4.6504

Total          86      3.9523      1.4685      .1583      3.6375  TO      4.2672


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .6750      6.0500
Grp 3         1.0000      6.6500
Grp 4         1.5500      6.8250

TOTAL          .6750      6.8250


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.2746      2     83          .285



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET14   Mitjans comunicació
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.0500 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.53

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET15   Educació
  By Variable  V24        Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares       Ratio  Prob.

Between Groups             2       7.3538        3.6769      1.7493  .1803
Within Groups             82     172.3572        2.1019
Total                     84     179.7110



                                        Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          33      4.2076      1.4663      .2553      3.6876  TO      4.7275
Grp 3          26      4.8163      1.6813      .3297      4.1372  TO      5.4955
Grp 4          26      4.8058      1.1469      .2249      4.3425  TO      5.2690

Total          85      4.5768      1.4627      .1586      4.2613  TO      4.8923



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .9750      6.9500
Grp 3         1.3750     10.0000
Grp 4         2.7000      7.5250

TOTAL          .9750     10.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .5225      2     82          .595



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET15   Educació
  By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.0252 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.53

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET16   Poder polític
   By Variable  V24        Primera llengua

                                Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
        Source           D.F.   Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       .0119        .0060        .0028  .9972
Within Groups             82    176.4270       2.1515
Total                     84    176.4389



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          32      4.5555      1.2399      .2192      4.1085  TO      5.0025
Grp 3          26      4.5298      1.9600      .3844      3.7381  TO      5.3215
Grp 4          27      4.5324      1.1220      .2159      4.0886  TO      4.9763

Total          85      4.5403      1.4493      .1572      4.2277  TO      4.8529



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         1.3250      7.1000
Grp 3         1.4750     10.0000
Grp 4         2.2250      7.1250

TOTAL         1.3250     10.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      4.7610      2     82          .011



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET16   Poder polític
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.0372 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.53

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET17   Negocis
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       5.9737       2.9869       1.4193  .2477
Within Groups             83     174.6641       2.1044
Total                     85     180.6378



                                       Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          33      4.0780      1.4826      .2581      3.5523  TO      4.6037
Grp 3          26      3.4433      1.7386      .3410      2.7410  TO      4.1455
Grp 4          27      3.8769      1.0516      .2024      3.4608  TO      4.2929

Total          86      3.8230      1.4578      .1572      3.5104  TO      4.1355



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         1.4000      7.5000
Grp 3          .3750      7.0000
Grp 4         1.5250      6.9500

TOTAL          .3750      7.5000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      4.2594      2     83          .017



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET17   Negocis
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.0258 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.53

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET18   Religió
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       1.8508        .9254        .2905  .7487
Within Groups             83     264.4409       3.1860
Total                     85     266.2917



                                        Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          33      3.1038      1.5609      .2717      2.5503  TO      3.6573
Grp 3          26      3.0048      2.2743      .4460      2.0862  TO      3.9234
Grp 4          27      2.7565      1.4827      .2853      2.1699  TO      3.3430

Total          86      2.9648      1.7700      .1909      2.5853  TO      3.3443



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .0000      6.1750
Grp 3          .4000      9.4000
Grp 4          .0000      5.0000

TOTAL          .0000      9.4000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.8456      2     83          .164



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET18   Religió
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.2621 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.53

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET19   Cultura
   By Variable  V24        Primera llengua


                                Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
        Source          D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups            2       4.1803       2.0902       1.5303  .2226
Within Groups            82     111.9974       1.3658
Total                    84     116.1777



                               Standard   Standard
Group       Count       Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          32     4.8656       .9679      .1711      4.5167  TO      5.2146
Grp 3          26     4.6681      1.4303      .2805      4.0904  TO      5.2458
Grp 4          27     5.2204      1.1062      .2129      4.7828  TO      5.6580

Total          85     4.9179      1.1760      .1276      4.6642  TO      5.1715



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         2.8750      7.4000
Grp 3         2.1750      7.5000
Grp 4         3.5000      7.1000

TOTAL         2.1750      7.5000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      3.0566      2     82          .052



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET19   Cultura
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .8264 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.53

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET20   Futur vit. 20 / 30 anys
  By Variable  V24        Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      10.8640       5.4320       2.5885  .0812
Within Groups             83     174.1769       2.0985
Total                     85     185.0408



                                        Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          33      4.0129      1.4333      .2495      3.5047  TO      4.5211
Grp 3          26      4.3683      1.6311      .3199      3.7095  TO      5.0271
Grp 4          27      4.8676      1.2699      .2444      4.3652  TO      5.3700

Total          86      4.3887      1.4754      .1591      4.0723  TO      4.7050



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         1.0250      7.6000
Grp 3          .5000      7.0000
Grp 4         2.4500      8.4500

TOTAL          .5000      8.4500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .8263      2     83          .441



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET20   Futur vit. 20 / 30 anys
  By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.0243 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.53

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  PB_21      Cat - futur grup
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      39.9170      19.9585       4.5525  .0133
Within Groups             83     363.8820       4.3841
Total                     85     403.7990



                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          33      5.5879      2.1345      .3716      4.8310  TO      6.3447
Grp 3          26      6.6346      2.3794      .4666      5.6735  TO      7.5957
Grp 4          27      7.1870      1.7158      .3302      6.5083  TO      7.8658

Total          86      6.4064      2.1796      .2350      5.9391  TO      6.8737



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .2000     10.0000
Grp 3         1.2000     10.0000
Grp 4         3.5500      9.9000

TOTAL          .2000     10.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.6347      2     83          .201



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  PB_21      Cat - futur grup
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.4806 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.53

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G
                         r r r
                         p p p

                         2 3 4
     Mean      V24

     5.5879    Grp 2
```

```
     6.6346    Grp 3
     7.1870    Grp 4      *



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  VL_22      Cat - futur llengua
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      22.3498      11.1749       1.8867  .1580
Within Groups             83     491.6174       5.9231
Total                     85     513.9672



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          33      5.5061      2.4765      .4311      4.6279  TO      6.3842
Grp 3          26      5.6250      2.5762      .5052      4.5845  TO      6.6655
Grp 4          27      6.6519      2.2312      .4294      5.7692  TO      7.5345

Total          86      5.9017      2.4590      .2652      5.3745  TO      6.4290



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .0000     10.0000
Grp 3         1.3500     10.0000
Grp 4         1.4500      9.9000

TOTAL          .0000     10.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .0981      2     83          .907



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  VL_22      Cat - futur llengua
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.7209 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.53

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_DEMO   TOTAL DEMOGRAFIA
   By Variable  V24       Primera llengua

                                Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       1.1504        .5752        .9340  .3972
Within Groups             81      49.8812        .6158
Total                     83      51.0316



                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          32      4.7358       .6423      .1135      4.5043  TO      4.9674
Grp 3          25      4.9292       .9492      .1898      4.5374  TO      5.3210
Grp 4          27      5.0054       .7714      .1484      4.7003  TO      5.3105

Total          84      4.8800       .7841      .0856      4.7098  TO      5.0502



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         2.9042      6.2333
Grp 3         3.5000      7.6167
Grp 4         3.6250      6.4958

TOTAL         2.9042      7.6167



Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.8084      2     81          .170



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_DEMO   TOTAL DEMOGRAFIA
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .5549 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.53

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ESTA   TOTAL ESTATUS
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2        .9177        .4589        .7210  .4893
Within Groups             82      52.1849        .6364
Total                     84      53.1026



                                Standard   Standard
Group       Count       Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          32     4.6873       .7297      .1290     4.4243  TO     4.9504
Grp 3          26     4.7313       .9800      .1922     4.3355  TO     5.1272
Grp 4          27     4.9269       .6699      .1289     4.6618  TO     5.1919

Total          85     4.7769       .7951      .0862     4.6054  TO     4.9484



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         3.1200      6.5350
Grp 3         3.0550      7.4600
Grp 4         3.5600      6.5100

TOTAL         3.0550      7.4600


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.1354      2     82          .326



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ESTA   TOTAL ESTATUS
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .5641 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.53

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_INST   TOTAL SUPORT INST.
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2        .0313        .0157        .0240  .9763
Within Groups             81      52.9198        .6533
Total                     83      52.9512



                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean    Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          32      4.1359       .7889      .1395      3.8515  TO      4.4204
Grp 3          26      4.1408       .9827      .1927      3.7439  TO      4.5378
Grp 4          26      4.1797       .6159      .1208      3.9309  TO      4.4284

Total          84      4.1510       .7987      .0871      3.9777  TO      4.3243



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         2.3563      6.0719
Grp 3         2.5094      6.6500
Grp 4         3.2031      5.4563

TOTAL         2.3563      6.6500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      2.6560      2     81          .076



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_INST   TOTAL SUPORT INST.
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .5715 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.53

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_TOTA   TOTAL VITALITAT
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2        .2932        .1466        .3587  .6997
Within Groups             79      32.2902        .4087
Total                     81      32.5834



                                       Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          31      4.4893       .5167      .0928      4.2998  TO      4.6788
Grp 3          25      4.5553       .8393      .1679      4.2088  TO      4.9017
Grp 4          26      4.6333       .5431      .1065      4.4140  TO      4.8526

Total          82      4.5551       .6342      .0700      4.4157  TO      4.6944



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         3.4737      5.6947
Grp 3         3.3092      7.1684
Grp 4         3.6618      6.0408

TOTAL         3.3092      7.1684


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.7179      2     79          .186



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_TOTA   TOTAL VITALITAT
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .4521 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.53

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

figura 7

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET1    Proporció població
  By Variable  V24        Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       5.9043        2.9522       1.3982  .2589
Within Groups             40      84.4551        2.1114
Total                     42      90.3595



                                        Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          28      3.7777      1.3975      .2641      3.2358  TO      4.3196
Grp 3           9      4.4806      1.2036      .4012      3.5554  TO      5.4057
Grp 4           6      4.6500      2.0068      .8193      2.5440  TO      6.7560

Total          43      4.0465      1.4668      .2237      3.5951  TO      4.4979



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         1.4000      6.5000
Grp 3         2.5000      6.1250
Grp 4         1.7500      7.5250

TOTAL         1.4000      7.5250


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .8036      2     40          .455



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET1    Proporció població
  By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.0275 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.60

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET2    Natalitat
   By Variable  V24        Primera llengua


                                Analysis of Variance


                                Sum of         Mean             F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares          Ratio  Prob.

Between Groups             2        .7262         .3631         .3031  .7402
Within Groups             40      47.9190        1.1980
Total                     42      48.6452



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          28      4.2223      1.1513      .2176      3.7759  TO      4.6688
Grp 3           9      4.5278       .8595      .2865      3.8671  TO      5.1884
Grp 4           6      4.4292      1.1154      .4554      3.2587  TO      5.5997

Total          43      4.3151      1.0762      .1641      3.9839  TO      4.6463



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         2.1000      6.5000
Grp 3         3.0000      5.6000
Grp 4         3.0000      5.9000

TOTAL         2.1000      6.5000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .3049      2     40          .739



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET2    Natalitat
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .7739 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.60

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET3    Majoria / minoria
  By Variable  V24        Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       3.9075        1.9537       1.1959  .3130
Within Groups             40      65.3482        1.6337
Total                     42      69.2557



                                        Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          28      4.0607      1.3704      .2590      3.5293  TO      4.5921
Grp 3           9      3.9639      1.0846      .3615      3.1302  TO      4.7976
Grp 4           6      4.9000      1.0226      .4175      3.8268  TO      5.9732

Total          43      4.1576      1.2841      .1958      3.7624  TO      4.5527



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .0000      6.4750
Grp 3         2.5000      5.2750
Grp 4         4.0000      6.5500

TOTAL          .0000      6.5500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .3255      2     40          .724



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET3    Majoria / minoria
  By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .9038 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.60

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET4    Immigració
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       2.1880        1.0940        .5434  .5851
Within Groups             39      78.5123        2.0131
Total                     41      80.7003



                                        Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          28      3.6795      1.3887      .2624      3.1410  TO      4.2180
Grp 3           9      4.0806      1.4630      .4877      2.9560  TO      5.2051
Grp 4           5      4.2750      1.5264      .6826      2.3797  TO      6.1703

Total          42      3.8363      1.4030      .2165      3.3991  TO      4.2735



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .0000      5.5000
Grp 3          .8000      5.3500
Grp 4         2.5000      6.5000

TOTAL          .0000      6.5000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .0267      2     39          .974



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET4    Immigració
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.0033 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.60

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET5    Endogàmia
  By Variable  V24        Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       7.2423        3.6212       4.4235  .0186
Within Groups             39      31.9263         .8186
Total                     41      39.1686



                                        Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          28      4.3723       .9736      .1840      3.9948  TO      4.7499
Grp 3           9      4.7389       .5298      .1766      4.3317  TO      5.1461
Grp 4           5      5.6600      1.0107      .4520      4.4051  TO      6.9149

Total          42      4.6042       .9774      .1508      4.2996  TO      4.9087



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         1.6000      7.0000
Grp 3         3.7500      5.2000
Grp 4         4.7750      6.7750

TOTAL         1.6000      7.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.1941      2     39          .314



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET5    Endogàmia
  By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .6398 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.60

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G
                        r r r
                        p p p

                        2 3 4
     Mean      V24

     4.3723    Grp 2
```

```
     4.7389    Grp 3
     5.6600    Grp 4      *



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET6    Emigració
   By Variable  V24        Primera llengua

                                Analysis of Variance


                                Sum of         Mean             F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares          Ratio  Prob.

Between Groups             2         .1230         .0615        .0372  .9635
Within Groups             40       66.1728        1.6543
Total                     42       66.2957



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          28      5.7152      1.2684      .2397      5.2233  TO      6.2070
Grp 3           9      5.6111       .8043      .2681      4.9929  TO      6.2293
Grp 4           6      5.7875      1.8740      .7651      3.8209  TO      7.7541

Total          43      5.7035      1.2564      .1916      5.3168  TO      6.0901



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         1.5250      7.7500
Grp 3         4.8500      7.5000
Grp 4         2.6000      7.9250

TOTAL         1.5250      7.9250



Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.5544      2     40          .224



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET6    Emigració
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .9095 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.60

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET7    Estatus llengua
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups              2      17.3502       8.6751       4.3943  .0190
Within Groups              39      76.9926       1.9742
Total                      41      94.3428



                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          28      4.4580      1.2600      .2381      3.9695  TO      4.9466
Grp 3           9      4.4278      1.3572      .4524      3.3846  TO      5.4710
Grp 4           5      6.4350      2.2018      .9847      3.7011  TO      9.1689

Total          42      4.6869      1.5169      .2341      4.2142  TO      5.1596



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         1.0000      7.3250
Grp 3         1.5000      5.6500
Grp 4         4.5000      9.9000

TOTAL         1.0000      9.9000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.1397      2     39          .330



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET7    Estatus llengua
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .9935 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.60

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                       G G G
                       r r r
                       p p p

                       3 2 4
     Mean      V24

     4.4278    Grp 3
```

```
     4.4580    Grp 2
     6.4350    Grp 4      * *



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET8    Estatus Internacional Lleng.
   By Variable  V24        Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       2.6462       1.3231        .5033  .6083
Within Groups             40     105.1632       2.6291
Total                     42     107.8094



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          28      2.8679      1.5935      .3011      2.2500  TO      3.4858
Grp 3           9      3.3917      1.4176      .4725      2.3020  TO      4.4813
Grp 4           6      3.3833      2.0262      .8272      1.2570  TO      5.5096

Total          43      3.0494      1.6022      .2443      2.5563  TO      3.5425



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .0000      5.4000
Grp 3         1.0000      5.0750
Grp 4          .2000      6.4500

TOTAL          .0000      6.4500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .1741      2     40          .841



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET8    Estatus Internacional Lleng.
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.1465 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.60

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET9    Estatus grup
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups              2     7.2534       3.6267       1.9969  .1491
Within Groups              40    72.6461       1.8162
Total                      42    79.8994



                                Standard   Standard
Group       Count       Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          28     4.4357      1.3166      .2488     3.9252  TO     4.9462
Grp 3           9     4.4528      1.0633      .3544     3.6354  TO     5.2701
Grp 4           6     5.6250      1.8330      .7483     3.7015  TO     7.5485

Total          43     4.6052      1.3793      .2103     4.1808  TO     5.0297



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         1.0000      7.1500
Grp 3         2.0000      5.9000
Grp 4         4.0000      8.7000

TOTAL         1.0000      8.7000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.5905      2     40          .216



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET9    Estatus grup
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .9529 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.60

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET10   Història cultural
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2     2.4510       1.2255       1.0246  .3682
Within Groups             40    47.8439       1.1961
Total                     42    50.2949



                                Standard   Standard
Group       Count       Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          28     4.9714      1.0626      .2008      4.5594  TO      5.3835
Grp 3           9     5.1222       .7746      .2582      4.5268  TO      5.7177
Grp 4           6     5.6750      1.5846      .6469      4.0121  TO      7.3379

Total          43     5.1012      1.0943      .1669      4.7644  TO      5.4379



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         2.8500      7.5000
Grp 3         3.5000      6.3000
Grp 4         3.4250      8.0000

TOTAL         2.8500      8.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.8040      2     40          .178



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET10   Història cultural
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .7733 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.60

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET11   Riquesa grup
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       6.2964       3.1482       1.8082  .1771
Within Groups             40      69.6434       1.7411
Total                     42      75.9398



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          28      4.7598      1.1566      .2186      4.3113  TO      5.2083
Grp 3           9      4.3333       .9944      .3315      3.5690  TO      5.0977
Grp 4           6      5.6458      2.2634      .9240      3.2705  TO      8.0211

Total          43      4.7942      1.3447      .2051      4.3804  TO      5.2080



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         1.5000      7.0000
Grp 3         2.3500      5.0000
Grp 4         3.4500      9.7000

TOTAL         1.5000      9.7000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      2.0643      2     40          .140



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET11   Riquesa grup
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .9330 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.60

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET12   Serveis oficials
   By Variable  V24       Primera llengua


                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      .6730        .3365        .1332  .8757
Within Groups             40   101.0636       2.5266
Total                     42   101.7365



                                Standard   Standard
Group       Count       Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          28     3.2857      1.5636      .2955     2.6794  TO     3.8920
Grp 3           9     3.3333      1.5233      .5078     2.1624  TO     4.5043
Grp 4           6     3.6542      1.8162      .7415     1.7482  TO     5.5601

Total          43     3.3471      1.5564      .2373     2.8681  TO     3.8261



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .0000      5.4500
Grp 3          .2500      5.1250
Grp 4          .9000      6.0250

TOTAL          .0000      6.0250


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .2816      2     40          .756



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET12   Serveis oficials
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.1240 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.60

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET13   Assumptes econòmics
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares       Ratio  Prob.

Between Groups             2        .1778         .0889       .0479  .9533
Within Groups             40      74.3063        1.8577
Total                     42      74.4842


                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          28      4.1938      1.2625      .2386      3.7042  TO      4.6833
Grp 3           9      4.1028      1.0539      .3513      3.2927  TO      4.9129
Grp 4           6      4.3250      2.1160      .8639      2.1044  TO      6.5456

Total          43      4.1930      1.3317      .2031      3.7832  TO      4.6029



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .0000      6.0500
Grp 3         2.9500      5.9000
Grp 4          .3250      6.5000

TOTAL          .0000      6.5000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .9555      2     40          .393



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET13   Assumptes econòmics
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .9638 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.60

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET14   Mitjans comunicació
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2        .6891        .3446       .1506  .8607
Within Groups             40      91.5362       2.2884
Total                     42      92.2253



                                Standard   Standard
Group       Count       Mean    Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          28     3.8996      1.6477      .3114     3.2607  TO     4.5386
Grp 3           9     3.5917      1.1753      .3918     2.6882  TO     4.4951
Grp 4           6     3.7333      1.1985      .4893     2.4756  TO     4.9911

Total          43     3.8120      1.4818      .2260     3.3559  TO     4.2680


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .0000      7.4750
Grp 3         2.0000      5.6750
Grp 4         1.8250      5.0000

TOTAL          .0000      7.4750


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .4623      2     40          .633



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET14   Mitjans comunicació
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.0697 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.60

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET15   Educació
  By Variable  V24        Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       4.3694        2.1847       1.8545  .1697
Within Groups             40      47.1222        1.1781
Total                     42      51.4917



                                        Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          28      4.1598      1.1519      .2177      3.7132  TO      4.6065
Grp 3           9      3.4694       .7480      .2493      2.8945  TO      4.0444
Grp 4           6      4.4583      1.1679      .4768      3.2327  TO      5.6839

Total          43      4.0570      1.1072      .1689      3.7162  TO      4.3977



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         2.0000      6.0000
Grp 3         2.2250      4.5000
Grp 4         3.4250      6.6250

TOTAL         2.0000      6.6250


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.4409      2     40          .249



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET15   Educació
  By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .7675 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.60

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET16   Poder polític
   By Variable  V24        Primera llengua

                                Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
        Source           D.F.   Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       1.3439        .6719        .2817  .7560
Within Groups             40      95.4056       2.3851
Total                     42      96.7495



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          28      4.0580      1.5777      .2982      3.4463  TO      4.6698
Grp 3           9      4.1333      1.5591      .5197      2.9349  TO      5.3318
Grp 4           6      4.5792      1.3229      .5401      3.1909  TO      5.9675

Total          43      4.1465      1.5177      .2315      3.6794  TO      4.6136



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .5000      7.1500
Grp 3         1.0000      5.9500
Grp 4         2.5000      6.5000

TOTAL          .5000      7.1500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .3204      2     40          .728



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET16   Poder polític
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.0920 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.60

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET17   Negocis
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       1.3014        .6507        .3398  .7139
Within Groups             40      76.5916       1.9148
Total                     42      77.8930



                                        Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          28      3.9625      1.4881      .2812      3.3855  TO      4.5395
Grp 3           9      4.0306      1.3237      .4412      3.0130  TO      5.0481
Grp 4           6      4.4750       .7463      .3047      3.6918  TO      5.2582

Total          43      4.0483      1.3618      .2077      3.6291  TO      4.4674



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .0000      5.5000
Grp 3         1.5000      5.9750
Grp 4         3.0250      5.0000

TOTAL          .0000      5.9750


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.9910      2     40          .150



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET17   Negocis
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .9785 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.60

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET18   Religió
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       5.1647        2.5823        .8355  .4411
Within Groups             40     123.6267        3.0907
Total                     42     128.7914



                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean    Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          28      2.3509      1.6684      .3153      1.7040  TO      2.9978
Grp 3           9      2.4722      1.9766      .6589       .9529  TO      3.9916
Grp 4           6      3.3708      1.8557      .7576      1.4234  TO      5.3182

Total          43      2.5186      1.7511      .2670      1.9797  TO      3.0575



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .0000      5.9000
Grp 3          .0000      5.0000
Grp 4          .3000      5.0000

TOTAL          .0000      5.9000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .5782      2     40          .566



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET18   Religió
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.2431 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.60

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET19   Cultura
  By Variable  V24        Primera llengua


                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2     3.8823       1.9411       1.1094  .3397
Within Groups             40    69.9890       1.7497
Total                     42    73.8713



                                Standard   Standard
Group       Count       Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          28     4.2277      1.1746      .2220     3.7722  TO     4.6831
Grp 3           9     4.2722      1.1494      .3831     3.3887  TO     5.1557
Grp 4           6     5.1042      2.1056      .8596     2.8946  TO     7.3138

Total          43     4.3593      1.3262      .2022     3.9512  TO     4.7675



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .9000      6.6500
Grp 3         2.0000      5.4000
Grp 4         3.6750      9.2250

TOTAL          .9000      9.2250


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .8894      2     40          .419



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET19   Cultura
  By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .9353 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.60

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET20   Futur vit. 20 / 30 anys
   By Variable  V24        Primera llengua

                                Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
        Source           D.F.   Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      12.4984       6.2492       2.4217  .1017
Within Groups             40     103.2194       2.5805
Total                     42     115.7178



                               Standard   Standard
Group       Count        Mean  Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          28      3.8330     1.6051      .3033      3.2106  TO      4.4554
Grp 3           9      3.8444     1.4612      .4871      2.7213  TO      4.9676
Grp 4           6      5.3917     1.8206      .7433      3.4811  TO      7.3023

Total          43      4.0529     1.6599      .2531      3.5421  TO      4.5637



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .0000      6.0000
Grp 3          .5000      5.0000
Grp 4         3.5750      8.6000

TOTAL          .0000      8.6000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .1917      2     40          .826



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET20   Futur vit. 20 / 30 anys
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.1359 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.60

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  PB_21      Cat - futur grup
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      33.8446      16.9223       3.0576  .0581
Within Groups             40     221.3802       5.5345
Total                     42     255.2248



                                Standard   Standard
Group       Count       Mean    Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          28     5.5036      2.3978      .4531      4.5738  TO      6.4333
Grp 3           9     7.1944      2.3190      .7730      5.4119  TO      8.9770
Grp 4           6     7.5833      2.1507      .8780      5.3263  TO      9.8404

Total          43     6.1477      2.4651      .3759      5.3890  TO      6.9063



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .0000     10.0000
Grp 3         2.0000      9.8000
Grp 4         4.4000      9.9000

TOTAL          .0000     10.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .1520      2     40          .859



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  PB_21      Cat - futur grup
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 1.6635 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.60

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  VL_22      Cat - futur llengua
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       8.5049        4.2524        .4926  .6147
Within Groups             40     345.3387        8.6335
Total                     42     353.8436



                                        Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          28      5.8179      2.9384      .5553      4.6785  TO      6.9573
Grp 3           9      6.4278      3.1260     1.0420      4.0249  TO      8.8306
Grp 4           6      7.0417      2.6091     1.0652      4.3036  TO      9.7797

Total          43      6.1163      2.9026      .4426      5.2230  TO      7.0096



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .0000     10.0000
Grp 3          .8000      9.0000
Grp 4         3.4500     10.0000

TOTAL          .0000     10.0000



Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .1332      2     40          .876



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  VL_22      Cat - futur llengua
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 2.0777 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.60

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_DEMO   TOTAL DEMOGRAFIA
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       1.3578        .6789       1.6143  .2124
Within Groups             38      15.9811        .4206
Total                     40      17.3389



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          28      4.3046       .7203      .1361      4.0253  TO      4.5839
Grp 3           9      4.5671       .4337      .1446      4.2338  TO      4.9005
Grp 4           4      4.8646       .3956      .1978      4.2351  TO      5.4940

Total          41      4.4169       .6584      .1028      4.2091  TO      4.6247



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         2.9583      5.6250
Grp 3         3.9042      5.3958
Grp 4         4.5000      5.3833

TOTAL         2.9583      5.6250


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.9340      2     38          .159



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_DEMO   TOTAL DEMOGRAFIA
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .4586 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.60

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ESTA   TOTAL ESTATUS
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       3.9736       1.9868       2.5731  .0892
Within Groups             39      30.1134        .7721
Total                     41      34.0870



                                        Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          28      4.2986       .8426      .1592      3.9719  TO      4.6253
Grp 3           9      4.3456       .9576      .3192      3.6095  TO      5.0816
Grp 4           5      5.2580       .9498      .4248      4.0786  TO      6.4374

Total          42      4.4229       .9118      .1407      4.1387  TO      4.7070



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         2.4000      5.6750
Grp 3         2.7000      5.5250
Grp 4         4.5000      6.7000

TOTAL         2.4000      6.7000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .1145      2     39          .892



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ESTA   TOTAL ESTATUS
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .6213 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.60

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_INST   TOTAL SUPORT INST.
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       1.1855        .5928        .6127  .5469
Within Groups             40      38.6965        .9674
Total                     42      39.8820



                                      Standard   Standard
Group       Count        Mean       Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          28      3.7673       1.0574       .1998      3.3572  TO      4.1773
Grp 3           9      3.6757        .9697       .3232      2.9303  TO      4.4211
Grp 4           6      4.2125        .4433       .1810      3.7472  TO      4.6778

Total          43      3.8102        .9745       .1486      3.5103  TO      4.1101



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         1.3750      5.3188
Grp 3         1.9375      4.8531
Grp 4         3.7500      4.8875

TOTAL         1.3750      5.3188


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.7511      2     40          .187



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_INST   TOTAL SUPORT INST.
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .6955 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.60

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_TOTA   TOTAL VITALITAT
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares       Ratio  Prob.

Between Groups             2        .9178         .4589        .7591  .4752
Within Groups             37      22.3692         .6046
Total                     39      23.2871



                                        Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          28      4.0768       .8055      .1522      3.7644  TO      4.3891
Grp 3           9      4.1335       .7483      .2494      3.5583  TO      4.7087
Grp 4           3      4.6588       .4303      .2485      3.5897  TO      5.7278

Total          40      4.1332       .7727      .1222      3.8860  TO      4.3803



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         2.1855      5.4079
Grp 3         2.8145      4.8947
Grp 4         4.1842      5.0237

TOTAL         2.1855      5.4079


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .4593      2     37          .635



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_TOTA   TOTAL VITALITAT
   By Variable  V24       Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .5498 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.61

- No two groups are significantly different at the  .050 level



                           Number
 Variable                 of Cases       Mean          SD   SE of Mean
 ---------------------------------------------------------------------
 DIF_ET20  Futur vit. 20 / 30 anys

 Castellà                    28         3.8330       1.605         .303
```

```
Català                        6         5.3917       1.821         .743
-----------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = -1.5586

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .064   P= .802


      t-test for Equality of Means                                      95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff           CI for Diff
-------------------------------------------------------------------------------
Equal         -2.11       32          .043           .738       (-3.062, -.055)
Unequal       -1.94     6.77          .095           .803        (-3.470, .353)
-------------------------------------------------------------------------------


                            Number
Variable                   of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-----------------------------------------------------------------------
DIF_ESTA  TOTAL ESTATUS

Castellà                     28         4.2986        .843         .159
Català                        5         5.2580        .950         .425
-----------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = -.9594

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .240   P= .628


      t-test for Equality of Means                                      95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff           CI for Diff
-------------------------------------------------------------------------------
Equal         -2.31       31          .028           .416       (-1.808, -.111)
Unequal       -2.11     5.19          .086           .454        (-2.113, .194)
-------------------------------------------------------------------------------
```

figura 8

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET1    Proporció població
  By Variable  V24        Primera llengua

                                Analysis of Variance


                                Sum of         Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups            2       2.2321        1.1161        .3406  .7131
Within Groups            47     154.0272        3.2772
Total                    49     156.2593



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          30      4.0550      1.6165      .2951      3.4514  TO      4.6586
Grp 3          16      4.1891      1.9685      .4921      3.1401  TO      5.2380
Grp 4           4      3.3563      2.5899     1.2950      -.7648  TO      7.4773

Total          50      4.0420      1.7858      .2525      3.5345  TO      4.5495
```

```
GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         1.7750      7.5000
Grp 3         1.0000      7.4000
Grp 4          .4250      6.0000

TOTAL          .4250      7.5000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.7631      2     47          .183



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET2    Natalitat
   By Variable  V24        Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       1.4283         .7142        .2886  .7506
Within Groups             47     116.3010        2.4745
Total                     49     117.7293



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          30      4.3050      1.2432      .2270      3.8408  TO      4.7692
Grp 3          16      3.9594      1.9063      .4766      2.9436  TO      4.9752
Grp 4           4      3.9625      2.3782     1.1891       .1784  TO      7.7466

Total          50      4.1670      1.5500      .2192      3.7265  TO      4.6075


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         1.5000      6.7250
Grp 3          .5000      7.0000
Grp 4         1.5000      6.0000

TOTAL          .5000      7.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      4.6991      2     47          .014
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET3    Majoria / minoria
   By Variable  V24        Primera llengua


                                Analysis of Variance

                                Sum of         Mean             F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares          Ratio  Prob.

Between Groups             2        5.7520        2.8760       1.0506  .3581
Within Groups             45      123.1818        2.7374
Total                     47      128.9337

                               Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          30      4.0350      1.5046      .2747      3.4732  TO      4.5968
Grp 3          14      4.5321      1.9050      .5091      3.4322  TO      5.6321
Grp 4           4      3.2313      1.8578      .9289       .2751  TO      6.1874

Total          48      4.1130      1.6563      .2391      3.6321  TO      4.5940


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .9500      6.7500
Grp 3          .5000      7.0750
Grp 4         1.6750      5.5000

TOTAL          .5000      7.0750


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .2451      2     45          .784



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET4    Immigració
   By Variable  V24        Primera llengua

                                Analysis of Variance


                                Sum of         Mean             F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares          Ratio  Prob.

Between Groups             2         .7523         .3762        .1965  .8222
Within Groups             47       89.9569        1.9140
Total                     49       90.7092



                               Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          30      3.8450      1.2490      .2280      3.3786  TO      4.3114
Grp 3          16      3.5828      1.6212      .4053      2.7190  TO      4.4467
Grp 4           4      3.6563      1.3283      .6641      1.5427  TO      5.7698
```

```
Total          50      3.7460      1.3606      .1924      3.3593  TO      4.1327



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         1.5000      6.0000
Grp 3          .5000      6.4250
Grp 4         2.1250      5.0000

TOTAL          .5000      6.4250


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .7026      2     47          .500



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET5    Endogàmia
   By Variable  V24        Primera llengua


                                 Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean             F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares          Ratio  Prob.

Between Groups             2       1.8895         .9448         .9202  .4055
Within Groups             47      48.2570        1.0267
Total                     49      50.1466



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          30      4.1800      1.0873      .1985      3.7740  TO      4.5860
Grp 3          16      4.5547       .9129      .2282      4.0682  TO      5.0411
Grp 4           4      4.6500       .7000      .3500      3.5362  TO      5.7638

Total          50      4.3375      1.0116      .1431      4.0500  TO      4.6250



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         1.8000      5.5000
Grp 3         2.5000      6.5000
Grp 4         3.6000      5.0000

TOTAL         1.8000      6.5000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.4165      2     47          .253
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET6    Emigració
   By Variable  V24       Primera llengua

                               Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups              2       2.0363       1.0181       .5629  .5734
Within Groups              46      83.1982       1.8087
Total                      48      85.2344



                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          29      5.5190      1.2174      .2261      5.0559  TO      5.9820
Grp 3          16      5.9594      1.5886      .3972      5.1129  TO      6.8059
Grp 4           4      5.7750      1.1325      .5662      3.9730  TO      7.5770

Total          49      5.6837      1.3326      .1904      5.3009  TO      6.0664



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         2.4000      8.5500
Grp 3         3.0000      9.0000
Grp 4         4.5000      7.0000

TOTAL         2.4000      9.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .9268      2     46          .403



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET7    Estatus llengua
   By Variable  V24       Primera llengua

                               Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups              2        .4814        .2407       .1282  .8800
Within Groups              47      88.2682       1.8780
Total                      49      88.7496



                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          30      4.1242      1.3620      .2487      3.6156  TO      4.6327
Grp 3          16      3.9422      1.3470      .3367      3.2244  TO      4.6599
```

Grp 4	4	3.8688	1.5553	.7776	1.3940	TO	6.3435
Total	50	4.0455	1.3458	.1903	3.6630	TO	4.4280

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 2	1.0000	6.6500
Grp 3	2.0000	5.5000
Grp 4	2.4750	6.0000
TOTAL	1.0000	6.6500

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
.1605	2	47	.852

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET8 Estatus Internacional Lleng.
By Variable V24 Primera llengua

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	2.1512	1.0756	.7028	.5004
Within Groups	46	70.4011	1.5305		
Total	48	72.5523			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 2	29	2.5603	1.3388	.2486	2.0511 TO 3.0696
Grp 3	16	2.1391	1.1555	.2889	1.5233 TO 2.7548
Grp 4	4	2.7063	.2486	.1243	2.3106 TO 3.1019
Total	49	2.4347	1.2294	.1756	2.0816 TO 2.7878

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 2	.2750	5.0000
Grp 3	.5000	5.0250
Grp 4	2.5000	3.0000
TOTAL	.2750	5.0250

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
2.8454	2	46	.068

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET9    Estatus grup
   By Variable  V24       Primera llengua

                               Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups              2      10.6829       5.3414       2.4874  .0940
Within Groups              47     100.9288       2.1474
Total                      49     111.6117



                                Standard   Standard
Group       Count       Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          30     4.4383      1.2990      .2372     3.9533  TO     4.9234
Grp 3          16     3.6109      1.3932      .3483     2.8685  TO     4.3533
Grp 4           4     5.1313      2.7617     1.3809      .7368  TO     9.5257

Total          50     4.2290      1.5092      .2134     3.8001  TO     4.6579



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         1.9500      8.0000
Grp 3         1.0000      5.0250
Grp 4         2.5000      9.0250

TOTAL         1.0000      9.0250


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      2.5477      2     47          .089



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET10   Història cultural
   By Variable  V24       Primera llengua

                               Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups              2      16.9758       8.4879       3.8953  .0274
Within Groups              46     100.2334       2.1790
Total                      48     117.2092



                                Standard   Standard
Group       Count       Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          30     5.2208      1.0582      .1932     4.8257  TO     5.6160
Grp 3          15     6.0417      1.8406      .4752     5.0224  TO     7.0610
```

```
Grp 4          4      3.8250      2.6031     1.3016      -.3171  TO      7.9671

Total         49      5.3582      1.5626      .2232      4.9093  TO      5.8070


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         4.0000      8.9250
Grp 3         4.0000     10.0000
Grp 4          .0000      5.7750

TOTAL          .0000     10.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      4.8250      2     46          .013



- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

     DIF_ET10  Història cultural
  by V24       Primera llengua


     Mean Rank    Cases

         22.63       30   V24 = 2   Castellà
         31.23       15   V24 = 3   Català i castellà
         19.38        4   V24 = 4   Català
                     --
                     49   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
     4.4167           2         .1099


              Monte Carlo Significance
                .1078 ( .0998,  .1158)



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET11   Riquesa grup
   By Variable  V24        Primera llengua

                                 Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean             F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares          Ratio  Prob.

Between Groups             2         .4427         .2213         .1884  .8289
Within Groups             46       54.0401        1.1748
Total                     48       54.4828



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          29      4.7216      1.1821      .2195      4.2719  TO      5.1712
Grp 3          16      4.5656       .7007      .1752      4.1922  TO      4.9390
Grp 4           4      4.4375      1.5861      .7930      1.9137  TO      6.9613
```

```
Total          49      4.6474      1.0654      .1522      4.3414  TO      4.9535



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         1.5000      7.3750
Grp 3         3.1250      5.0000
Grp 4         2.2500      6.0000

TOTAL         1.5000      7.3750


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .7793      2     46          .465



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET12   Serveis oficials
   By Variable  V24        Primera llengua

                                 Analysis of Variance
```

```
                                 Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2         .7208         .3604        .1621  .8508
Within Groups             47      104.4717        2.2228
Total                     49      105.1925


                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          30      3.0800      1.7217      .3143      2.4371  TO      3.7229
Grp 3          16      3.0875       .8833      .2208      2.6168  TO      3.5582
Grp 4           4      3.5250      1.5064      .7532      1.1281  TO      5.9219

Total          50      3.1180      1.4652      .2072      2.7016  TO      3.5344


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .0000      7.0000
Grp 3         2.0000      5.0000
Grp 4         1.5000      5.1000

TOTAL          .0000      7.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      5.2308      2     47          .009
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET13   Assumptes econòmics
   By Variable  V24       Primera llengua

                               Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2        .9481        .4740        .2895  .7500
Within Groups             45      73.6784       1.6373
Total                     47      74.6264



                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          28      4.3214      1.2958      .2449      3.8190  TO      4.8239
Grp 3          16      4.1234      1.1607      .2902      3.5049  TO      4.7419
Grp 4           4      3.8625      1.6469      .8235      1.2419  TO      6.4831

Total          48      4.2172      1.2601      .1819      3.8513  TO      4.5831



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .3750      6.0000
Grp 3         1.5000      5.0000
Grp 4         1.5500      5.4000

TOTAL          .3750      6.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .1636      2     45          .850



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET14   Mitjans comunicació
   By Variable  V24       Primera llengua


                               Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       2.0464       1.0232        .4220  .6582
Within Groups             47     113.9622       2.4247
Total                     49     116.0085
```

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 2	30	2.9492	1.4789	.2700	2.3969 TO 3.5014
Grp 3	16	3.3906	1.7703	.4426	2.4473 TO 4.3340
Grp 4	4	3.0438	1.0837	.5418	1.3194 TO 4.7681
Total	50	3.0980	1.5387	.2176	2.6607 TO 3.5353

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 2	.0000	5.0250
Grp 3	.0000	7.0000
Grp 4	2.0000	4.5000
TOTAL	.0000	7.0000

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
.6014	2	47	.552

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET15 Educació
By Variable V24 Primera llengua

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	2.9334	1.4667	.8505	.4338
Within Groups	46	79.3303	1.7246		
Total	48	82.2637			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 2	29	3.7319	1.3398	.2488	3.2223 TO 4.2415
Grp 3	16	3.6359	1.2110	.3027	2.9906 TO 4.2812
Grp 4	4	2.8188	1.5351	.7675	.3762 TO 5.2613
Total	49	3.6260	1.3091	.1870	3.2500 TO 4.0020

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 2	.1000	5.5000
Grp 3	1.5000	5.0250
Grp 4	.7750	4.0000
TOTAL	.1000	5.5000

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.

```
      .1377      2     46          .872


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET16   Poder polític
   By Variable  V24       Primera llengua

                                Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       3.4564       1.7282       1.7466  .1871
Within Groups             41      40.5677        .9895
Total                     43      44.0240



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          25      4.3020      1.0316      .2063      3.8762  TO      4.7278
Grp 3          15      4.4950       .9927      .2563      3.9453  TO      5.0447
Grp 4           4      3.4500       .6403      .3202      2.4311  TO      4.4689

Total          44      4.2903      1.0118      .1525      3.9827  TO      4.5980



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         1.8000      5.5000
Grp 3         2.2000      6.0000
Grp 4         2.8000      4.0000

TOTAL         1.8000      6.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .5099      2     41          .604



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET17   Negocis
   By Variable  V24       Primera llengua


                                Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       2.2276       1.1138        .5185  .5988
Within Groups             47     100.9709       2.1483
Total                     49     103.1985
```

```
                                Standard   Standard
Group       Count       Mean    Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          30     3.3225      1.5607      .2849     2.7397  TO     3.9053
Grp 3          16     2.9375      1.2527      .3132     2.2700  TO     3.6050
Grp 4           4     3.6188      1.5049      .7525     1.2241  TO     6.0134

Total          50     3.2230      1.4512      .2052     2.8106  TO     3.6354



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         .0000      6.0000
Grp 3         .5000      5.0000
Grp 4        1.4750      5.0000

TOTAL         .0000      6.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.0078      2     47          .373



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET18   Religió
   By Variable  V24        Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares       Ratio  Prob.

Between Groups             2       1.0763        .5382       .1841  .8325
Within Groups             47     137.4099       2.9236
Total                     49     138.4862



                                Standard   Standard
Group       Count       Mean    Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          30     2.9442      1.7902      .3268     2.2757  TO     3.6126
Grp 3          16     3.2469      1.5430      .3857     2.4247  TO     4.0691
Grp 4           4     2.8688      1.7085      .8542      .1502  TO     5.5873

Total          50     3.0350      1.6811      .2377     2.5572  TO     3.5128



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         .0000      5.7500
Grp 3         .0000      5.9500
Grp 4        1.4750      5.0000

TOTAL         .0000      5.9500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
```

```
      .5269      2     47         .594


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET19   Cultura
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance

                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       2.5741       1.2870       .9266  .4033
Within Groups             45      62.5071       1.3890
Total                     47      65.0812



                                Standard   Standard
Group       Count       Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          29     4.5698      .9791      .1818     4.1974  TO     4.9423
Grp 3          15     4.5850     1.4781      .3816     3.7665  TO     5.4035
Grp 4           4     3.7375     1.3009      .6504     1.6675  TO     5.8075

Total          48     4.5052     1.1767      .1698     4.1635  TO     4.8469



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         2.5000      7.4750
Grp 3         2.2750      8.0500
Grp 4         2.5000      5.4500

TOTAL         2.2750      8.0500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.5607      2     45          .221



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET20   Futur vit. 20 / 30 anys
   By Variable  V24       Primera llengua


                              Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       3.5264       1.7632      1.4022  .2568
Within Groups             44      55.3282       1.2575
Total                     46      58.8547
```

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 2	27	4.0880	1.1259	.2167	3.6426 TO 4.5334
Grp 3	16	4.6047	1.0444	.2611	4.0481 TO 5.1612
Grp 4	4	3.8000	1.4148	.7074	1.5488 TO 6.0512
Total	47	4.2394	1.1311	.1650	3.9073 TO 4.5715

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 2	1.4750	5.5500
Grp 3	2.5000	6.5000
Grp 4	2.2500	5.0000
TOTAL	1.4750	6.5000

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
.8564	2	44	.432

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable PB_21 Cat - futur grup
By Variable V24 Primera llengua

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	11.9169	5.9584	1.0587	.3550
Within Groups	47	264.5244	5.6282		
Total	49	276.4412			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 2	30	5.5500	2.0750	.3788	4.7752 TO 6.3248
Grp 3	16	6.6125	2.7241	.6810	5.1609 TO 8.0641
Grp 4	4	6.1125	3.0742	1.5371	1.2209 TO 11.0041
Total	50	5.9350	2.3752	.3359	5.2600 TO 6.6100

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 2	1.4000	9.9000
Grp 3	1.7000	10.0000
Grp 4	3.0000	10.0000
TOTAL	1.4000	10.0000

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.

```
      1.4748      2     47         .239


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  VL_22      Cat - futur llengua
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       2.0870       1.0435       .1774  .8380
Within Groups             46     270.5880       5.8823
Total                     48     272.6750



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          29      5.7431      2.0001      .3714      4.9823  TO      6.5039
Grp 3          16      6.0625      2.9221      .7305      4.5054  TO      7.6196
Grp 4           4      6.3875      3.1886     1.5943      1.3138  TO     11.4612

Total          49      5.9000      2.3834      .3405      5.2154  TO      6.5846



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2          .6000      9.5000
Grp 3          .3000     10.0000
Grp 4         3.0000     10.0000

TOTAL          .3000     10.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      2.5183      2     46          .092



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_DEMO   TOTAL DEMOGRAFIA
   By Variable  V24       Primera llengua


                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2        .7609        .3805       .4176  .6612
Within Groups             44      40.0868        .9111
Total                     46      40.8477
```

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 2	29	4.3296	.7960	.1478	4.0268 TO 4.6324
Grp 3	14	4.5461	1.1655	.3115	3.8732 TO 5.2191
Grp 4	4	4.1052	1.2496	.6248	2.1169 TO 6.0936
Total	47	4.3750	.9423	.1375	4.0983 TO 4.6517

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 2	2.6958	5.9542
Grp 3	1.8333	6.3292
Grp 4	2.5750	5.1667
TOTAL	1.8333	6.3292

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
1.5602	2	44	.221

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ESTA TOTAL ESTATUS
By Variable V24 Primera llengua

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	.1735	.0868	.2371	.7900
Within Groups	44	16.1026	.3660		
Total	46	16.2761			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 2	28	4.1989	.6135	.1159	3.9611 TO 4.4368
Grp 3	15	4.1227	.5769	.1490	3.8032 TO 4.4421
Grp 4	4	3.9938	.6539	.3270	2.9533 TO 5.0342
Total	47	4.1571	.5948	.0868	3.9825 TO 4.3318

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 2	2.7400	5.6000
Grp 3	3.2650	5.1000
Grp 4	3.4000	4.8700
TOTAL	2.7400	5.6000

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.

```
      .0182      2     44          .982


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_INST   TOTAL SUPORT INST.
   By Variable  V24       Primera llengua

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2        .4766        .2383        .4061  .6692
Within Groups             37      21.7112        .5868
Total                     39      22.1878



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          22      3.6216       .8069      .1720      3.2638  TO      3.9793
Grp 3          14      3.7496       .6634      .1773      3.3665  TO      4.1326
Grp 4           4      3.3656       .8793      .4396      1.9666  TO      4.7647

Total          40      3.6408       .7543      .1193      3.3996  TO      3.8820



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2         2.1719      5.1250
Grp 3         2.7250      5.0500
Grp 4         2.0656      4.0000

TOTAL         2.0656      5.1250
```

```
Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .8716      2     37          .427


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_TOTA   TOTAL VITALITAT
   By Variable  V24       Primera llengua


                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2        .3843        .1921        .4920  .6158
Within Groups             33      12.8861        .3905
Total                     35      13.2704
```

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 2	20	3.9082	.5808	.1299	3.6363 TO 4.1800
Grp 3	12	4.0828	.6955	.2008	3.6409 TO 4.5247
Grp 4	4	3.7645	.6207	.3104	2.7768 TO 4.7522
Total	36	3.9504	.6158	.1026	3.7421 TO 4.1587

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 2	2.8684	4.8947
Grp 3	2.6842	5.3079
Grp 4	2.9539	4.3684
TOTAL	2.6842	5.3079

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
.1264	2	33	.882

figura 9

BIBLIOTECA VIRTUAL

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET1 Proporció població
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	5.3075	2.6537	1.2651	.2968
Within Groups	30	62.9303	2.0977		
Total	32	68.2378			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	10	3.7750	1.5412	.4874	2.6725 TO 4.8775
Grp 2	12	4.6146	1.7242	.4977	3.5191 TO 5.7101
Grp 3	11	4.6795	.9408	.2837	4.0475 TO 5.3116
Total	33	4.3818	1.4603	.2542	3.8640 TO 4.8996

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	.2000	5.7000
Grp 2	1.0000	6.5500
Grp 3	3.6000	6.6250
TOTAL	.2000	6.6250

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
1.8728	2	30	.171

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET2 Natalitat
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	5.6004	2.8002	1.5502	.2287
Within Groups	30	54.1913	1.8064		
Total	32	59.7917			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	10	4.1125	1.6450	.5202	2.9357 TO 5.2893
Grp 2	12	4.9104	1.3954	.4028	4.0238 TO 5.7970
Grp 3	11	5.0864	.9175	.2766	4.4700 TO 5.7027
Total	33	4.7273	1.3669	.2380	4.2426 TO 5.2120

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	.2000	5.8500
Grp 2	2.5500	7.3250
Grp 3	2.9500	6.2000
TOTAL	.2000	7.3250

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
1.1801	2	30	.321

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET3 Majoria / minoria
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	.4351	.2175	.1488	.8624
Within Groups	29	42.3915	1.4618		
Total	31	42.8265			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	10	5.1725	.9701	.3068	4.4786 TO 5.8664
Grp 2	11	4.8909	1.5974	.4816	3.8178 TO 5.9640
Grp 3	11	4.9727	.9169	.2765	4.3568 TO 5.5887
Total	32	5.0070	1.1754	.2078	4.5833 TO 5.4308

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	4.2500	6.8750
Grp 2	1.8250	7.5000
Grp 3	3.8750	6.7250
TOTAL	1.8250	7.5000

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
1.6196	2	29	.215

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET4 Immigració
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	5.1699	2.5849	.9679	.3914
Within Groups	30	80.1176	2.6706		
Total	32	85.2875			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	10	4.1450	1.4851	.4696	3.0826 TO 5.2074
Grp 2	12	4.0125	2.1015	.6067	2.6773 TO 5.3477
Grp 3	11	4.9045	1.0811	.3260	4.1783 TO 5.6308
Total	33	4.3500	1.6326	.2842	3.7711 TO 4.9289

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	1.2250	6.1250
Grp 2	.6000	8.0000
Grp 3	2.5000	6.8000
TOTAL	.6000	8.0000

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.

```
     2.2181      2     30         .126


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET5    Endogàmia
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2        .3349        .1675        .1723  .8425
Within Groups             30      29.1560        .9719
Total                     32      29.4909


                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          10      4.8800       .6508      .2058      4.4144  TO      5.3456
Grp 2          12      4.6500      1.2295      .3549      3.8688  TO      5.4312
Grp 3          11      4.6750       .9335      .2815      4.0478  TO      5.3022

Total          33      4.7280       .9600      .1671      4.3876  TO      5.0684


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         3.5000      5.8500
Grp 2         2.5750      7.3500
Grp 3         3.5250      7.0000

TOTAL         2.5750      7.3500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.4098      2     30          .260


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET6    Emigració
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       9.4529       4.7264       4.4287  .0206
Within Groups             30      32.0172       1.0672
Total                     32      41.4700
```

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	10	5.8725	.9305	.2942	5.2069 TO 6.5381
Grp 2	12	5.8104	1.1885	.3431	5.0553 TO 6.5656
Grp 3	11	4.7045	.9321	.2810	4.0784 TO 5.3307
Total	33	5.4606	1.1384	.1982	5.0569 TO 5.8643

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	4.7500	7.4750
Grp 2	4.9250	8.1000
Grp 3	2.5000	5.5750
TOTAL	2.5000	8.1000

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
.5997	2	30	.555

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET6 Emigració
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Multiple Range Tests: Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
MEAN(J)-MEAN(I) >= .7305 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
with the following value(s) for RANGE: 3.64

(*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

Mean	V1_BIS	Grp 3	Grp 2	Grp 1
4.7045	Grp 3			
5.8104	Grp 2			
5.8725	Grp 1	*		

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET7 Estatus llengua
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	4.5663	2.2831	1.4189	.2577

```
Within Groups            30       48.2714        1.6090
Total                    32       52.8377



                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean    Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          10      4.8375      1.1964      .3783      3.9817  TO      5.6933
Grp 2          12      5.6042      1.1347      .3276      4.8832  TO      6.3251
Grp 3          11      4.8250      1.4569      .4393      3.8462  TO      5.8038

Total          33      5.1121      1.2850      .2237      4.6565  TO      5.5678



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         2.7500      6.3750
Grp 2         4.0000      7.4750
Grp 3         2.7000      7.5250

TOTAL         2.7000      7.5250


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .2693      2     30          .766



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET8    Estatus Internacional Lleng.
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                               Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares       Ratio  Prob.

Between Groups            2       2.6806        1.3403       .6029  .5537
Within Groups            30      66.6950        2.2232
Total                    32      69.3756



                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean    Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          10      3.1525      1.5704      .4966      2.0291  TO      4.2759
Grp 2          12      3.1438      1.8465      .5330      1.9706  TO      4.3169
Grp 3          11      3.7523       .8363      .2522      3.1904  TO      4.3141

Total          33      3.3492      1.4724      .2563      2.8271  TO      3.8713



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         1.5250      7.3500
Grp 2          .3000      5.9250
Grp 3         2.5500      5.0000

TOTAL          .3000      7.3500
```

```
Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.9985      2     30          .153


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET9    Estatus grup
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       3.7552       1.8776       1.1785  .3216
Within Groups             30      47.7975       1.5932
Total                     32      51.5526



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          10      5.1075      1.2242      .3871      4.2318  TO      5.9832
Grp 2          12      4.5271      1.4964      .4320      3.5763  TO      5.4778
Grp 3          11      5.3023       .9838      .2966      4.6413  TO      5.9632

Total          33      4.9614      1.2693      .2209      4.5113  TO      5.4114



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         2.8000      7.5000
Grp 2         2.4250      6.6250
Grp 3         3.9250      6.9000

TOTAL         2.4250      7.5000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.7615      2     30          .189


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET10   Història cultural
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       3.4034       1.7017       1.7859  .1850
Within Groups             30      28.5854        .9528
Total                     32      31.9888
```

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	10	5.0050	.9170	.2900	4.3490 TO 5.6610
Grp 2	12	4.6937	1.0686	.3085	4.0148 TO 5.3727
Grp 3	11	5.4614	.9195	.2773	4.8436 TO 6.0791
Total	33	5.0439	.9998	.1740	4.6894 TO 5.3985

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	2.8000	6.0000
Grp 2	2.6250	6.2750
Grp 3	4.4750	7.3000
TOTAL	2.6250	7.3000

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
.3512	2	30	.707

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET11 Riquesa grup
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	.3033	.1517	.2749	.7616
Within Groups	29	16.0028	.5518		
Total	31	16.3062			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	10	4.9725	.5776	.1827	4.5593 TO 5.3857
Grp 2	11	4.8386	.7539	.2273	4.3322 TO 5.3451
Grp 3	11	5.0727	.8554	.2579	4.4981 TO 5.6474
Total	32	4.9609	.7253	.1282	4.6995 TO 5.2224

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	3.5250	5.8750
Grp 2	3.3500	6.0000
Grp 3	3.6500	6.9250
TOTAL	3.3500	6.9250

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
1.0409	2	29	.366

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET12 Serveis oficials
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	8.3206	4.1603	1.9344	.1621
Within Groups	30	64.5203	2.1507		
Total	32	72.8409			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	10	2.8475	1.2304	.3891	1.9673 TO 3.7277
Grp 2	12	3.9917	1.9193	.5541	2.7722 TO 5.2112
Grp 3	11	3.8727	1.0185	.3071	3.1885 TO 4.5570
Total	33	3.6053	1.5087	.2626	3.0703 TO 4.1403

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	.6250	4.5000
Grp 2	1.0000	6.9750
Grp 3	1.2750	5.2250
TOTAL	.6250	6.9750

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
5.2995	2	30	.011

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET13 Assumptes econòmics
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	1.9987	.9994	.9710	.3907
Within Groups	29	29.8468	1.0292		
Total	31	31.8455			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	10	5.1650	1.3870	.4386	4.1728 TO 6.1572
Grp 2	11	4.9500	.8445	.2546	4.3827 TO 5.5173
Grp 3	11	4.5591	.7350	.2216	4.0653 TO 5.0528
Total	32	4.8828	1.0135	.1792	4.5174 TO 5.2482

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	3.9750	8.9500
Grp 2	3.9000	6.4500
Grp 3	2.8750	5.1750
TOTAL	2.8750	8.9500

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
.1463	2	29	.864

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET14 Mitjans comunicació
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	3.4887	1.7444	1.0810	.3521
Within Groups	30	48.4081	1.6136		
Total	32	51.8969			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	10	3.5425	1.4446	.4568	2.5091 TO 4.5759
Grp 2	12	3.7604	1.3716	.3960	2.8889 TO 4.6319
Grp 3	11	4.3250	.9451	.2849	3.6901 TO 4.9599
Total	33	3.8826	1.2735	.2217	3.4310 TO 4.3341

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	.6750	5.0250
Grp 2	1.5000	5.8500
Grp 3	3.1500	6.0500
TOTAL	.6750	6.0500

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.

```
     1.4004      2     30         .262


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET15   Educació
   By Variable  V1_BIS    Programa educatiu ampliat


                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      20.7856      10.3928       6.4931  .0045
Within Groups             30      48.0175       1.6006
Total                     32      68.8031



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          10      3.0125      1.2790      .4045      2.0976  TO      3.9274
Grp 2          12      4.8354      1.2478      .3602      4.0426  TO      5.6283
Grp 3          11      4.6091      1.2715      .3834      3.7549  TO      5.4633

Total          33      4.2076      1.4663      .2553      3.6876  TO      4.7275



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1          .9750      5.0000
Grp 2         2.5000      6.6000
Grp 3         2.0750      6.9500

TOTAL          .9750      6.9500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .0075      2     30          .993
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET15   Educació
   By Variable  V1_BIS    Programa educatiu ampliat

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .8946 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.64

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G
                         r r r
                         p p p

                         1 3 2
```

```
     Mean      V1 BIS

     3.0125    Grp 1
     4.6091    Grp 3      *
     4.8354    Grp 2      *


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET16   Poder polític
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       2.8799       1.4400        .9326  .4050
Within Groups             29      44.7748       1.5440
Total                     31      47.6547



                                Standard   Standard
Group       Count       Mean    Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          10     4.9225      1.2773      .4039      4.0087  TO      5.8363
Grp 2          11     4.1841      1.1767      .3548      3.3936  TO      4.9746
Grp 3          11     4.5932      1.2745      .3843      3.7370  TO      5.4494

Total          32     4.5555      1.2399      .2192      4.1085  TO      5.0025



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         2.5000      7.1000
Grp 2         2.4750      6.5000
Grp 3         1.3250      5.9000

TOTAL         1.3250      7.1000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .0404      2     29          .960


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET17   Negocis
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2         .4088        .2044        .0877  .9163
Within Groups             30       69.9297       2.3310
Total                     32       70.3384
```

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	10	3.9400	1.8355	.5804	2.6270 TO 5.2530
Grp 2	12	4.0646	1.5893	.4588	3.0548 TO 5.0744
Grp 3	11	4.2182	1.0874	.3279	3.4876 TO 4.9487
Total	33	4.0780	1.4826	.2581	3.5523 TO 4.6037

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	1.4000	6.9750
Grp 2	2.4000	7.5000
Grp 3	1.8500	5.3000
TOTAL	1.4000	7.5000

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
.8115	2	30	.454

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET18 Religió
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	13.3853	6.6926	3.1089	.0593
Within Groups	30	64.5824	2.1527		
Total	32	77.9677			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	10	2.3225	1.4864	.4700	1.2592 TO 3.3858
Grp 2	12	3.8729	1.1896	.3434	3.1171 TO 4.6287
Grp 3	11	2.9750	1.7068	.5146	1.8283 TO 4.1217
Total	33	3.1038	1.5609	.2717	2.5503 TO 3.6573

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	.1250	5.0000
Grp 2	1.5000	5.4000
Grp 3	.0000	6.1750
TOTAL	.0000	6.1750

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
.4318	2	30	.653

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET19   Cultura
   By Variable  V1_BIS    Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2     9.2240       4.6120       6.7492  .0039
Within Groups             29    19.8169        .6833
Total                     31    29.0409


                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          10      5.4300      .9607      .3038      4.7427  TO      6.1173
Grp 2          11      4.1523      .8449      .2547      3.5847  TO      4.7199
Grp 3          11      5.0659      .6612      .1994      4.6217  TO      5.5101

Total          32      4.8656      .9679      .1711      4.5167  TO      5.2146



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         4.2000      7.4000
Grp 2         2.8750      5.5250
Grp 3         4.1500      6.2000

TOTAL         2.8750      7.4000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .7774      2     29          .469



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET19   Cultura
   By Variable  V1_BIS    Programa educatiu ampliat

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .5845 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.65

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                        G G G
                        r r r
                        p p p

                        2 3 1
    Mean      V1_BIS

    4.1523    Grp 2
    5.0659    Grp 3     *
```

```
     5.4300    Grp 1      *


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET20   Futur vit. 20 / 30 anys
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       5.9095       2.9547       1.4816  .2434
Within Groups             30      59.8269       1.9942
Total                     32      65.7364



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          10      4.5875      1.5688      .4961      3.4653  TO      5.7097
Grp 2          12      3.9792      1.2985      .3748      3.1541  TO      4.8042
Grp 3          11      3.5273      1.3831      .4170      2.5981  TO      4.4565

Total          33      4.0129      1.4333      .2495      3.5047  TO      4.5211



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         2.4000      7.6000
Grp 2         2.4000      6.1750
Grp 3         1.0250      5.3250

TOTAL         1.0250      7.6000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .0154      2     30          .985



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  PB_21      Cat - futur grup
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       4.8658       2.4329        .5179  .6010
Within Groups             30     140.9294       4.6976
Total                     32     145.7952
```

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	10	6.1650	2.2823	.7217	4.5323 TO 7.7977
Grp 2	12	5.3958	2.4937	.7199	3.8114 TO 6.9802
Grp 3	11	5.2727	1.6015	.4829	4.1969 TO 6.3486
Total	33	5.5879	2.1345	.3716	4.8310 TO 6.3447

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	2.7000	10.0000
Grp 2	.2000	9.4500
Grp 3	1.2500	7.3000
TOTAL	.2000	10.0000

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
1.5263	2	30	.234

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable VL_22 Cat - futur llengua
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	6.9069	3.4535	.5471	.5843
Within Groups	30	189.3568	6.3119		
Total	32	196.2638			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	10	5.8350	2.6900	.8507	3.9107 TO 7.7593
Grp 2	12	5.8250	2.6251	.7578	4.1571 TO 7.4929
Grp 3	11	4.8591	2.2007	.6635	3.3807 TO 6.3375
Total	33	5.5061	2.4765	.4311	4.6279 TO 6.3842

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	2.4000	10.0000
Grp 2	1.4500	9.8000
Grp 3	.0000	7.4500
TOTAL	.0000	10.0000

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.

```
      .6449      2     30         .532


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_DEMO   TOTAL DEMOGRAFIA
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2        .1823        .0911        .2097  .8120
Within Groups             29      12.6048        .4346
Total                     31      12.7871


                                Standard   Standard
Group       Count       Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          10     4.6596       .7852      .2483      4.0979  TO      5.2213
Grp 2          11     4.7038       .6556      .1977      4.2633  TO      5.1442
Grp 3          11     4.8371       .5251      .1583      4.4844  TO      5.1899

Total          32     4.7358       .6423      .1135      4.5043  TO      4.9674


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         2.9042      5.6375
Grp 2         3.6167      5.6292
Grp 3         4.0958      6.2333

TOTAL         2.9042      6.2333


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.1316      2     29          .336



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ESTA   TOTAL ESTATUS
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2        .6571        .3285        .6011  .5549
Within Groups             29      15.8491        .5465
Total                     31      16.5061



                                Standard   Standard
Group       Count       Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          10     4.6150       .8796      .2782      3.9857  TO      5.2443
```

Grp 2	11	4.5577	.7657	.2309	4.0433	TO	5.0722
Grp 3	11	4.8827	.5497	.1657	4.5135	TO	5.2520
Total	32	4.6873	.7297	.1290	4.4243	TO	4.9504

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	3.2300	6.5350
Grp 2	3.1200	5.5900
Grp 3	4.2800	6.0500
TOTAL	3.1200	6.5350

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
.6270	2	29	.541

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_INST TOTAL SUPORT INST.
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	.8489	.4244	.6673	.5208
Within Groups	29	18.4462	.6361		
Total	31	19.2951			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean		
Grp 1	10	3.8978	.6629	.2096	3.4236	TO	4.3721
Grp 2	11	4.2111	.9379	.2828	3.5810	TO	4.8412
Grp 3	11	4.2773	.7546	.2275	3.7703	TO	4.7842
Total	32	4.1359	.7889	.1395	3.8515	TO	4.4204

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	2.5531	4.7000
Grp 2	2.7500	6.0719
Grp 3	2.3563	5.0688
TOTAL	2.3563	6.0719

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
.8633	2	29	.432

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_TOTA   TOTAL VITALITAT
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2        .4391        .2195       .8119  .4542
Within Groups             28       7.5713        .2704
Total                     30       8.0104



                                Standard   Standard
Group       Count       Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          10     4.3271       .4412      .1395     4.0115  TO     4.6427
Grp 2          10     4.5150       .6180      .1954     4.0729  TO     4.9571
Grp 3          11     4.6134       .4882      .1472     4.2855  TO     4.9413

Total          31     4.4893       .5167      .0928     4.2998  TO     4.6788


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         3.6776      5.0474
Grp 2         3.4737      5.2237
Grp 3         3.7500      5.6947

TOTAL         3.4737      5.6947


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .5183      2     28          .601
```

figura 10

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET1    Proporció població
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2        .7159        .3579       .1080  .8981
Within Groups             23      76.2419       3.3149
Total                     25      76.9578
```

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	7	5.4643	2.0972	.7927	3.5247 TO 7.4038
Grp 2	13	5.1000	1.8598	.5158	3.9761 TO 6.2239
Grp 3	6	5.3833	1.2921	.5275	4.0274 TO 6.7392
Total	26	5.2635	1.7545	.3441	4.5548 TO 5.9721

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	3.0000	9.4500
Grp 2	2.4750	7.8250
Grp 3	3.5750	7.1000
TOTAL	2.4750	9.4500

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
1.0860	2	23	.354

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET2 Natalitat
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	2.3960	1.1980	1.0558	.3642
Within Groups	23	26.0984	1.1347		
Total	25	28.4944			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	7	5.2536	1.4939	.5646	3.8719 TO 6.6352
Grp 2	13	4.5288	.9680	.2685	3.9439 TO 5.1138
Grp 3	6	4.7458	.5412	.2209	4.1779 TO 5.3137
Total	26	4.7740	1.0676	.2094	4.3428 TO 5.2053

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	3.0000	7.2000
Grp 2	2.9500	6.0000
Grp 3	3.9750	5.5250
TOTAL	2.9500	7.2000

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.

```
      3.1433      2     23          .062


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET3    Majoria / minoria
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2        .0579        .0290        .0087  .9914
Within Groups             22      73.5224       3.3419
Total                     24      73.5803



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           7      5.2286      1.7507      .6617      3.6095  TO      6.8477
Grp 2          12      5.3042       .9297      .2684      4.7135  TO      5.8949
Grp 3           6      5.1917      3.0208     1.2332      2.0216  TO      8.3617

Total          25      5.2560      1.7510      .3502      4.5332  TO      5.9788



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         2.5000      7.2000
Grp 2         3.5000      7.0750
Grp 3          .6250      8.5000

TOTAL          .6250      8.5000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      4.4212      2     22          .024



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET4    Immigració
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       4.5374       2.2687        .5998  .5577
Within Groups             22      83.2182       3.7826
Total                     24      87.7557
```

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	7	4.3500	1.6858	.6372	2.7909 TO 5.9091
Grp 2	12	3.3708	1.8204	.5255	2.2142 TO 4.5275
Grp 3	6	3.9875	2.4378	.9952	1.4292 TO 6.5458
Total	25	3.7930	1.9122	.3824	3.0037 TO 4.5823

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	2.0000	7.2500
Grp 2	1.0000	6.4750
Grp 3	.5000	7.9000
TOTAL	.5000	7.9000

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
.1856	2	22	.832

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET5 Endogàmia
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	3.2863	1.6431	1.1757	.3265
Within Groups	23	32.1453	1.3976		
Total	25	35.4316			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	7	4.9643	1.4230	.5378	3.6482 TO 6.2803
Grp 2	13	4.9250	.5289	.1467	4.6054 TO 5.2446
Grp 3	6	4.0958	1.8242	.7447	2.1814 TO 6.0102
Total	26	4.7442	1.1905	.2335	4.2634 TO 5.2251

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	2.5500	7.3000
Grp 2	3.4500	5.9500
Grp 3	.6250	5.4750
TOTAL	.6250	7.3000

Levene Test for Homogeneity of Variances

```
    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      4.3925      2     23          .024



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET6    Emigració
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       2.2327       1.1164       .5350  .5928
Within Groups             23      47.9957       2.0868
Total                     25      50.2285



                               Standard   Standard
Group       Count       Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           7     6.1429      1.1688      .4418      5.0619  TO      7.2238
Grp 2          13     5.4519      1.3568      .3763      4.6320  TO      6.2718
Grp 3           6     5.5792      1.8820      .7683      3.6042  TO      7.5542

Total          26     5.6673      1.4174      .2780      5.0948  TO      6.2398


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         5.0000      7.8000
Grp 2         3.0250      8.2000
Grp 3         4.0250      9.3000

TOTAL         3.0250      9.3000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .1746      2     23          .841



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET7    Estatus llengua
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       7.7092       3.8546      1.3123  .2886
Within Groups             23      67.5587       2.9373
Total                     25      75.2679



                               Standard   Standard
Group       Count       Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean
```

Grp 1	7	5.6179	1.1745	.4439	4.5316	TO	6.7041
Grp 2	13	4.8115	1.7297	.4797	3.7663	TO	5.8568
Grp 3	6	6.1083	2.1624	.8828	3.8390	TO	8.3776
Total	26	5.3279	1.7351	.3403	4.6270	TO	6.0287

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	3.9000	7.2250
Grp 2	2.9500	9.0000
Grp 3	4.1500	9.8250
TOTAL	2.9500	9.8250

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
1.2928	2	23	.294

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET8 Estatus Internacional Lleng.
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	7.7651	3.8826	1.7459	.1968
Within Groups	23	51.1485	2.2238		
Total	25	58.9137			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean		
Grp 1	7	2.9893	2.1082	.7968	1.0396	TO	4.9390
Grp 2	13	2.0346	1.1099	.3078	1.3639	TO	2.7053
Grp 3	6	3.2542	1.3929	.5686	1.7925	TO	4.7159
Total	26	2.5731	1.5351	.3011	1.9530	TO	3.1931

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	1.0000	7.2250
Grp 2	.5500	3.5500
Grp 3	1.8500	4.8500
TOTAL	.5500	7.2250

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
1.1949	2	23	.321

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET9    Estatus grup
   By Variable  V1_BIS    Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      11.1595       5.5798       2.8915  .0758
Within Groups             23      44.3836       1.9297
Total                     25      55.5431



                                Standard   Standard
Group       Count       Mean    Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           7     5.7750      1.7107      .6466      4.1929  TO      7.3571
Grp 2          13     4.3981      1.2974      .3598      3.6141  TO      5.1821
Grp 3           6     5.6208      1.1512      .4700      4.4127  TO      6.8290

Total          26     5.0510      1.4905      .2923      4.4489  TO      5.6530


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         2.9750      8.4000
Grp 2         2.5000      6.5000
Grp 3         4.5000      7.1250

TOTAL         2.5000      8.4000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .2261      2     23          .799



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET10   Història cultural
   By Variable  V1_BIS    Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2        .8574        .4287        .3354  .7185
Within Groups             23      29.4001       1.2783
Total                     25      30.2574
```

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	7	5.5464	.8119	.3069	4.7955 TO 6.2973
Grp 2	13	5.2385	1.0883	.3018	4.5808 TO 5.8961
Grp 3	6	5.6500	1.4988	.6119	4.0771 TO 7.2229
Total	26	5.4163	1.1001	.2158	4.9720 TO 5.8607

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	5.0000	7.2000
Grp 2	3.0500	8.0000
Grp 3	4.2750	7.8500
TOTAL	3.0500	8.0000

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
1.7436	2	23	.197

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET11 Riquesa grup
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	1.7317	.8658	.6183	.5476
Within Groups	23	32.2074	1.4003		
Total	25	33.9390			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	7	5.5893	.8519	.3220	4.8014 TO 6.3772
Grp 2	13	5.0327	.9396	.2606	4.4649 TO 5.6005
Grp 3	6	5.4917	1.8579	.7585	3.5420 TO 7.4413
Total	26	5.2885	1.1651	.2285	4.8178 TO 5.7591

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	5.0000	7.2500
Grp 2	3.2500	6.9500
Grp 3	3.2500	8.8250
TOTAL	3.2500	8.8250

Levene Test for Homogeneity of Variances

```
    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.4835      2     23          .248



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET12   Serveis oficials
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                                Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       8.2433       4.1217      1.0983  .3503
Within Groups             23      86.3107       3.7526
Total                     25      94.5540



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           7      3.4000      .8565      .3237     2.6079  TO      4.1921
Grp 2          13      3.1442     1.8051      .5006     2.0534  TO      4.2351
Grp 3           6      4.5458     2.9260     1.1945     1.4752  TO      7.6165

Total          26      3.5365     1.9448      .3814     2.7510  TO      4.3221



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         2.4500      5.0000
Grp 2          .7000      5.5000
Grp 3         1.4500      9.8000

TOTAL          .7000      9.8000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      2.8721      2     23          .077



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET13   Assumptes econòmics
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                                Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       5.4347       2.7173      1.4631  .2523
Within Groups             23      42.7157       1.8572
Total                     25      48.1504
```

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	7	5.8250	1.4262	.5390	4.5060 TO 7.1440
Grp 2	13	5.0558	1.4023	.3889	4.2084 TO 5.9032
Grp 3	6	4.5542	1.1759	.4801	3.3201 TO 5.7882
Total	26	5.1471	1.3878	.2722	4.5866 TO 5.7077

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	4.4500	8.5250
Grp 2	2.1000	6.9000
Grp 3	2.3000	5.5000
TOTAL	2.1000	8.5250

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
.3538	2	23	.706

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET14 Mitjans comunicació
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	7.2926	3.6463	1.5048	.2431
Within Groups	23	55.7303	2.4231		
Total	25	63.0229			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	7	3.6250	1.0433	.3943	2.6601 TO 4.5899
Grp 2	13	4.4962	1.8146	.5033	3.3996 TO 5.5927
Grp 3	6	3.2792	1.3917	.5682	1.8187 TO 4.7397
Total	26	3.9808	1.5877	.3114	3.3395 TO 4.6221

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	2.0000	5.0000
Grp 2	1.0000	6.6500
Grp 3	1.1750	5.0000
TOTAL	1.0000	6.6500

Levene Test for Homogeneity of Variances

```
    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      2.4346      2     23          .110



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET15   Educació
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                                Analysis of Variance


                                Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       5.2431        2.6216        .9215  .4121
Within Groups             23      65.4293        2.8448
Total                     25      70.6724



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           7      4.6036      2.6728     1.0102      2.1317  TO      7.0755
Grp 2          13      5.2365      1.0283      .2852      4.6151  TO      5.8580
Grp 3           6      4.1542      1.4055      .5738      2.6792  TO      5.6291

Total          26      4.8163      1.6813      .3297      4.1372  TO      5.4955



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         1.3750     10.0000
Grp 2         3.7250      7.4500
Grp 3         1.9750      5.2500

TOTAL         1.3750     10.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.3998      2     23          .267



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET16   Poder polític
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                                Analysis of Variance


                                Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       4.2517        2.1259        .5327  .5941
Within Groups             23      91.7883        3.9908
Total                     25      96.0400
```

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	7	5.1214	2.6606	1.0056	2.6608 TO 7.5821
Grp 2	13	4.4596	1.7771	.4929	3.3857 TO 5.5335
Grp 3	6	3.9917	1.5111	.6169	2.4059 TO 5.5774
Total	26	4.5298	1.9600	.3844	3.7381 TO 5.3215

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	2.4500	10.0000
Grp 2	1.4750	6.8500
Grp 3	1.5000	5.5750
TOTAL	1.4750	10.0000

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
.9235	2	23	.411

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET17 Negocis
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	3.4609	1.7304	.5519	.5833
Within Groups	23	72.1111	3.1353		
Total	25	75.5719			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	7	4.0429	1.6962	.6411	2.4742 TO 5.6116
Grp 2	13	3.2019	2.0285	.5626	1.9761 TO 4.4277
Grp 3	6	3.2667	1.0463	.4271	2.1687 TO 4.3646
Total	26	3.4433	1.7386	.3410	2.7410 TO 4.1455

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	1.8500	7.0000
Grp 2	.3750	5.4750
Grp 3	2.0250	4.6000
TOTAL	.3750	7.0000

Levene Test for Homogeneity of Variances

```
    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      2.8444      2     23          .079


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET18   Religió
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       8.6879        4.3439        .8283  .4494
Within Groups             23     120.6272        5.2447
Total                     25     129.3150



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           7      3.5643      2.2584      .8536      1.4756  TO      5.6530
Grp 2          13      2.4269      1.8232      .5057      1.3252  TO      3.5287
Grp 3           6      3.6042      3.1666     1.2927       .2811  TO      6.9272

Total          26      3.0048      2.2743      .4460      2.0862  TO      3.9234


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1          .7000      7.0000
Grp 2          .4000      6.1750
Grp 3          .5000      9.4000

TOTAL          .4000      9.4000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .8584      2     23          .437



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET19   Cultura
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      10.4260        5.2130       2.9447  .0727
Within Groups             23      40.7166        1.7703
Total                     25      51.1427



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean
```

Grp 1	7	5.3536	1.8175	.6870	3.6726 TO	7.0345
Grp 2	13	4.0362	1.1340	.3145	3.3509 TO	4.7214
Grp 3	6	5.2375	1.0454	.4268	4.1404 TO	6.3346
Total	26	4.6681	1.4303	.2805	4.0904 TO	5.2458

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	2.1750	7.5000
Grp 2	2.4750	6.0750
Grp 3	3.8500	7.0000
TOTAL	2.1750	7.5000

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
1.4054	2	23	.266

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET20 Futur vit. 20 / 30 anys
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	1.3129	.6564	.2316	.7951
Within Groups	23	65.1966	2.8346		
Total	25	66.5094			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	7	4.5857	1.9511	.7374	2.7813 TO 6.3901
Grp 2	13	4.4327	1.5017	.4165	3.5252 TO 5.3402
Grp 3	6	3.9750	1.7490	.7140	2.1396 TO 5.8104
Total	26	4.3683	1.6311	.3199	3.7095 TO 5.0271

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	1.4000	7.0000
Grp 2	.5000	6.0500
Grp 3	1.5750	5.9000
TOTAL	.5000	7.0000

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
.6465	2	23	.533

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  PB_21      Cat - futur grup
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      14.9104       7.4552       1.3541  .2780
Within Groups             23     126.6335       5.5058
Total                     25     141.5438



                                Standard   Standard
Group       Count       Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           7     5.5071      2.7253     1.0301      2.9867  TO      8.0276
Grp 2          13     6.7923      2.2633      .6277      5.4246  TO      8.1600
Grp 3           6     7.6083      2.0299      .8287      5.4781  TO      9.7385

Total          26     6.6346      2.3794      .4666      5.6735  TO      7.5957


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         1.2000     10.0000
Grp 2         3.0000     10.0000
Grp 3         3.8000      9.7000

TOTAL         1.2000     10.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .3848      2     23          .685



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  VL_22      Cat - futur llengua
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      29.3659      14.6830       2.4731  .1064
Within Groups             23     136.5503       5.9370
Total                     25     165.9163



                                Standard   Standard
Group       Count       Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           7     6.5214      2.1229      .8024      4.5581  TO      8.4847
Grp 2          13     4.5692      2.3392      .6488      3.1557  TO      5.9828
Grp 3           6     6.8667      2.9614     1.2090      3.7590  TO      9.9744
```

```
Total          26      5.6250      2.5762      .5052      4.5845  TO      6.6655


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         3.4000      9.0000
Grp 2         1.3500      8.2000
Grp 3         1.8500     10.0000

TOTAL         1.3500     10.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .1744      2     23          .841



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_DEMO   TOTAL DEMOGRAFIA
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat


                                 Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean             F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares          Ratio  Prob.

Between Groups             2         .9066         .4533        .4813  .6243
Within Groups             22       20.7176         .9417
Total                     24       21.6242



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           7      5.2339      1.1890      .4494      4.1343  TO      6.3336
Grp 2          12      4.8007       .7393      .2134      4.3310  TO      5.2704
Grp 3           6      4.8306      1.1156      .4554      3.6598  TO      6.0013

Total          25      4.9292       .9492      .1898      4.5374  TO      5.3210


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         3.7292      7.6167
Grp 2         3.7417      6.2667
Grp 3         3.5000      6.3000

TOTAL         3.5000      7.6167


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .5162      2     22          .604
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ESTA   TOTAL ESTATUS
   By Variable  V1_BIS    Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2       4.8164       2.4082       2.8858  .0762
Within Groups             23      19.1939        .8345
Total                     25      24.0103



                                Standard   Standard
Group       Count       Mean    Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           7     5.1036      1.1421      .4317     4.0473  TO     6.1598
Grp 2          13     4.3031       .7002      .1942     3.8799  TO     4.7262
Grp 3           6     5.2250      1.0473      .4276     4.1259  TO     6.3241

Total          26     4.7313       .9800      .1922     4.3355  TO     5.1272


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         4.0700      7.4600
Grp 2         3.0550      5.2600
Grp 3         3.6550      6.4050

TOTAL         3.0550      7.4600


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .4674      2     23          .632



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_INST   TOTAL SUPORT INST.
   By Variable  V1_BIS    Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2        .8899        .4449        .4401  .6493
Within Groups             23      23.2520       1.0110
Total                     25      24.1418



                                Standard   Standard
Group       Count       Mean    Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           7     4.4420      1.3340      .5042     3.2082  TO     5.6757
Grp 2          13     4.0072       .9120      .2529     3.4561  TO     4.5583
Grp 3           6     4.0792       .7203      .2941     3.3232  TO     4.8351
```

```
Total          26      4.1408       .9827      .1927      3.7439  TO      4.5378


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         2.5094      6.6500
Grp 2         2.6500      5.4781
Grp 3         3.1625      5.0031

TOTAL         2.5094      6.6500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .6995      2     23          .507



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_TOTA   TOTAL VITALITAT
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat


                                 Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean             F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares          Ratio  Prob.

Between Groups             2       1.2433         .6217        .8732  .4316
Within Groups             22      15.6635         .7120
Total                     24      16.9068



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           7      4.8662      1.1581      .4377      3.7951  TO      5.9372
Grp 2          12      4.3425       .6560      .1894      3.9257  TO      4.7593
Grp 3           6      4.6180       .7592      .3100      3.8212  TO      5.4147

Total          25      4.5553       .8393      .1679      4.2088  TO      4.9017



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         3.3921      7.1684
Grp 2         3.3092      5.2842
Grp 3         3.5461      5.7816

TOTAL         3.3092      7.1684


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .4502      2     22          .643
```

figura 11

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET1    Proporció població
   By Variable  V1_BIS    Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3       7.8395        2.6132       1.1948  .3338
Within Groups             23      50.3045        2.1872
Total                     26      58.1441



                                          Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           5      4.6700      1.3002      .5815      3.0557  TO      6.2843
Grp 2           4      6.0188      1.2857      .6429      3.9729  TO      8.0646
Grp 3           4      4.1000       .7714      .3857      2.8726  TO      5.3274
Grp 4          14      4.8714      1.6825      .4497      3.9000  TO      5.8428

Total          27      4.8898      1.4954      .2878      4.2982  TO      5.4814


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         2.8750      6.0000
Grp 2         4.2500      7.3000
Grp 3         3.4000      5.2000
Grp 4         2.0000      7.2500

TOTAL         2.0000      7.3000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.5773      3     23          .222



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET2    Natalitat
   By Variable  V1_BIS    Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3       4.9999        1.6666        .5866  .6299
Within Groups             23      65.3480        2.8412
Total                     26      70.3479
```

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	5	4.5650	1.3235	.5919	2.9216 TO 6.2084
Grp 2	4	5.7000	1.1932	.5966	3.8014 TO 7.5986
Grp 3	4	4.2188	.4529	.2265	3.4980 TO 4.9395
Grp 4	14	4.9482	2.0278	.5419	3.7774 TO 6.1190
Total	27	4.8806	1.6449	.3166	4.2299 TO 5.5313

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	2.2500	5.5000
Grp 2	3.9750	6.7250
Grp 3	3.7750	4.8250
Grp 4	2.0000	9.5000
TOTAL	2.0000	9.5000

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
1.4251	3	23	.261

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET3 Majoria / minoria
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	3	5.2375	1.7458	.7238	.5481
Within Groups	23	55.4777	2.4121		
Total	26	60.7152			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	5	4.8150	1.1785	.5271	3.3517 TO 6.2783
Grp 2	4	5.4938	1.7371	.8686	2.7296 TO 8.2579
Grp 3	4	4.0750	1.6087	.8044	1.5152 TO 6.6348
Grp 4	14	5.2196	1.5958	.4265	4.2983 TO 6.1410
Total	27	5.0157	1.5281	.2941	4.4112 TO 5.6203

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	3.6250	6.5000
Grp 2	2.9000	6.5000
Grp 3	2.5500	6.3250
Grp 4	2.0250	7.5500

```
TOTAL         2.0250      7.5500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .1761      3     23          .911



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET4    Immigració
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                                 Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3        7.9072        2.6357       1.2649  .3097
Within Groups             23       47.9278        2.0838
Total                     26       55.8349



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           5      4.8050       .7573      .3387      3.8647  TO      5.7453
Grp 2           4      3.0813      1.1014      .5507      1.3287  TO      4.8338
Grp 3           4      4.1500      1.4808      .7404      1.7937  TO      6.5063
Grp 4          14      4.5071      1.6505      .4411      3.5542  TO      5.4601

Total          27      4.2981      1.4654      .2820      3.7184  TO      4.8779


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         4.0250      6.0000
Grp 2         1.5500      4.0000
Grp 3         3.1000      6.2750
Grp 4         1.4750      6.4500

TOTAL         1.4750      6.4500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      2.1163      3     23          .126



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET5    Endogàmia
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                                 Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3        1.1743         .3914        .4688  .7069
```

```
Within Groups            23       19.2033         .8349
Total                    26       20.3775



                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean    Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           5      4.7950       .4446      .1988      4.2430  TO      5.3470
Grp 2           4      4.3375       .7782      .3891      3.0992  TO      5.5758
Grp 3           4      4.5750       .4646      .2323      3.8358  TO      5.3142
Grp 4          14      4.9107      1.1076      .2960      4.2712  TO      5.5502

Total          27      4.7546       .8853      .1704      4.4044  TO      5.1048



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         4.0000      5.0000
Grp 2         3.5000      5.0000
Grp 3         4.0000      5.0000
Grp 4         2.3000      6.9250

TOTAL         2.3000      6.9250


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .9202      3     23          .447



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET6    Emigració
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat


                               Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups            3        .7866        .2622        .1341  .9387
Within Groups            23      44.9592       1.9547
Total                    26      45.7457



                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean    Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           5      6.2200      1.2300      .5501      4.6928  TO      7.7472
Grp 2           4      6.2063      1.1968      .5984      4.3020  TO      8.1105
Grp 3           4      5.7938       .6514      .3257      4.7572  TO      6.8303
Grp 4          14      6.2946      1.6014      .4280      5.3700  TO      7.2193

Total          27      6.1935      1.3264      .2553      5.6688  TO      6.7182



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         5.1000      8.0500
Grp 2         4.9250      7.6250
```

```
Grp 3         5.0000      6.5500
Grp 4         3.9250      9.4500

TOTAL         3.9250      9.4500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.9866      3     23          .144



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET7    Estatus llengua
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                                Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3       8.9600       2.9867      1.9900  .1436
Within Groups             23      34.5199       1.5009
Total                     26      43.4799



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           5      5.3650       .4595      .2055      4.7945  TO      5.9355
Grp 2           4      5.9812      1.3669      .6835      3.8062  TO      8.1563
Grp 3           4      4.4812       .9127      .4564      3.0289  TO      5.9336
Grp 4          14      6.0911      1.4025      .3748      5.2813  TO      6.9008

Total          27      5.7019      1.2932      .2489      5.1903  TO      6.2134


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         5.0000      6.1000
Grp 2         4.9750      8.0000
Grp 3         4.0000      5.8500
Grp 4         3.5500      7.7250

TOTAL         3.5500      8.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      3.8728      3     23          .022



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET8    Estatus Internacional Lleng.
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                                Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
```

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	3	4.6951	1.5650	1.2812	.3044
Within Groups	23	28.0959	1.2216		
Total	26	32.7910			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	5	3.0550	1.0378	.4641	1.7664 TO 4.3436
Grp 2	4	4.0875	1.8628	.9314	1.1233 TO 7.0517
Grp 3	4	2.6563	.8202	.4101	1.3512 TO 3.9613
Grp 4	14	3.0429	.9348	.2498	2.5031 TO 3.5826
Total	27	3.1426	1.1230	.2161	2.6983 TO 3.5868

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	1.9000	4.0250
Grp 2	2.0000	6.5000
Grp 3	1.6000	3.5500
Grp 4	1.0500	4.1500
TOTAL	1.0500	6.5000

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
1.0266	3	23	.399

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET9 Estatus grup
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	3	3.9856	1.3285	.7591	.5285
Within Groups	23	40.2556	1.7502		
Total	26	44.2413			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	5	5.2700	.5893	.2636	4.5383 TO 6.0017
Grp 2	4	5.4937	.9375	.4687	4.0020 TO 6.9855
Grp 3	4	4.3000	1.1538	.5769	2.4641 TO 6.1359
Grp 4	14	5.3643	1.5747	.4209	4.4551 TO 6.2735
Total	27	5.2083	1.3044	.2510	4.6923 TO 5.7244

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM

```
Grp 1         4.5000      6.0250
Grp 2         4.5750      6.7250
Grp 3         3.4500      6.0000
Grp 4         2.5500      7.4750

TOTAL         2.5500      7.4750


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      2.3877      3     23          .095



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET10   Història cultural
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3       3.2602        1.0867        .7893  .5122
Within Groups             23      31.6653        1.3768
Total                     26      34.9254



                               Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation     Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           5      5.9650      1.2120      .5420      4.4601  TO      7.4699
Grp 2           4      5.2938       .5433      .2716      4.4293  TO      6.1582
Grp 3           4      5.1688      1.6090      .8045      2.6085  TO      7.7290
Grp 4          14      5.9964      1.1482      .3069      5.3335  TO      6.6594

Total          27      5.7639      1.1590      .2231      5.3054  TO      6.2224



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         5.0000      7.8250
Grp 2         4.7000      5.9000
Grp 3         3.2500      6.7000
Grp 4         4.9500      8.3000

TOTAL         3.2500      8.3000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.9002      3     23          .158



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET11   Riquesa grup
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat
```

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	3	.1850	.0617	.2477	.8621
Within Groups	23	5.7260	.2490		
Total	26	5.9110			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	5	4.9150	.2690	.1203	4.5810 TO 5.2490
Grp 2	4	4.8000	.9186	.4593	3.3384 TO 6.2616
Grp 3	4	4.6375	.7418	.3709	3.4572 TO 5.8178
Grp 4	14	4.8393	.3107	.0830	4.6599 TO 5.0187
Total	27	4.8176	.4768	.0918	4.6290 TO 5.0062

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	4.4500	5.1500
Grp 2	3.6000	5.8250
Grp 3	3.5250	5.0250
Grp 4	4.0000	5.0250
TOTAL	3.5250	5.8250

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
2.8302	3	23	.061

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET12 Serveis oficials
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	3	10.4853	3.4951	1.7691	.1811
Within Groups	23	45.4395	1.9756		
Total	26	55.9248			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	5	2.6100	1.8862	.8435	.2680 TO 4.9520
Grp 2	4	3.4000	1.2337	.6169	1.4369 TO 5.3631
Grp 3	4	3.6625	2.2811	1.1406	.0328 TO 7.2922
Grp 4	14	4.2482	.9212	.2462	3.7163 TO 4.7801
Total	27	3.7324	1.4666	.2822	3.1522 TO 4.3126

```
GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         .4750      4.4000
Grp 2        2.0250      5.0000
Grp 3         .8250      6.0500
Grp 4        2.5000      6.0500

TOTAL         .4750      6.0500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      4.3936      3     23          .014



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET13   Assumptes econòmics
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3       2.8731        .9577       1.1488  .3506
Within Groups             23      19.1744        .8337
Total                     26      22.0475



                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean    Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           5      5.0800       .4903      .2193      4.4712  TO      5.6888
Grp 2           4      4.3250      1.5200      .7600      1.9064  TO      6.7436
Grp 3           4      4.0063      1.5050      .7525      1.6114  TO      6.4011
Grp 4          14      4.6375       .5874      .1570      4.2983  TO      4.9767

Total          27      4.5796       .9209      .1772      4.2153  TO      4.9439
```

```
GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1        4.4250      5.8000
Grp 2        2.0500      5.2250
Grp 3        2.0250      5.2500
Grp 4        3.5250      5.5000

TOTAL        2.0250      5.8000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      4.9253      3     23          .009



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -
```

```
     Variable  DIF_ET14   Mitjans comunicació
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3       5.9889        1.9963        .7392  .5395
Within Groups             23      62.1139        2.7006
Total                     26      68.1028



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           5      4.3650      1.6496      .7377      2.3168  TO      6.4132
Grp 2           4      3.7000      1.4315      .7157      1.4222  TO      5.9778
Grp 3           4      4.9625       .8695      .4348      3.5789  TO      6.3461
Grp 4          14      3.7000      1.8148      .4850      2.6522  TO      4.7478

Total          27      4.0102      1.6184      .3115      3.3700  TO      4.6504



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         2.4500      6.7250
Grp 2         2.7250      5.8250
Grp 3         4.0000      5.8500
Grp 4         1.5500      6.8250

TOTAL         1.5500      6.8250


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.1706      3     23          .342
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET15   Educació
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat


                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3      12.1114        4.0371       4.2762  .0160
Within Groups             22      20.7702         .9441
Total                     25      32.8816



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           4      3.6250       .7643      .3822      2.4088  TO      4.8412
```

```
Grp 2          4      5.6188       .4732      .2366      4.8658  TO      6.3717
Grp 3          4      4.0313      1.1677      .5838      2.1732  TO      5.8893
Grp 4         14      5.1321      1.0472      .2799      4.5275  TO      5.7368

Total         26      4.8058      1.1469      .2249      4.3425  TO      5.2690



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         2.7000      4.4500
Grp 2         5.0000      6.1500
Grp 3         2.8250      5.5750
Grp 4         3.4750      7.5250

TOTAL         2.7000      7.5250


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .6350      3     22          .600




                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET15   Educació
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= .6871 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 4.28

- No two groups are significantly different at the  .050 level




                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET16   Poder polític
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat


                                 Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3       7.5936        2.5312       2.3159  .1024
Within Groups             23      25.1387        1.0930
Total                     26      32.7323



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           5      3.7350       .8562      .3829      2.6720  TO      4.7980
Grp 2           4      5.4875       .7330      .3665      4.3211  TO      6.6539
Grp 3           4      4.1563      1.6068      .8034      1.5995  TO      6.7130
Grp 4          14      4.6518       .9942      .2657      4.0778  TO      5.2258
```

```
Total          27      4.5324      1.1220      .2159      4.0886  TO      4.9763



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         2.2250      4.3500
Grp 2         5.0000      6.5500
Grp 3         2.4000      6.1750
Grp 4         3.0000      7.1250

TOTAL         2.2250      7.1250


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .9168      3     23          .448



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ET17   Negocis
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                                 Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean             F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares          Ratio  Prob.

Between Groups             3        .9436         .3145         .2601  .8533
Within Groups             23      27.8100        1.2091
Total                     26      28.7537



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           5      3.7150       .8856      .3960      2.6154  TO      4.8146
Grp 2           4      3.6125       .7418      .3709      2.4322  TO      4.7928
Grp 3           4      4.2375       .6546      .3273      3.1959  TO      5.2791
Grp 4          14      3.9071      1.2931      .3456      3.1605  TO      4.6537

Total          27      3.8769      1.0516      .2024      3.4608  TO      4.2929



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         2.6000      5.0000
Grp 2         2.5500      4.2750
Grp 3         3.6500      5.0250
Grp 4         1.5250      6.9500

TOTAL         1.5250      6.9500


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .3101      3     23          .818
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET18   Religió
   By Variable  V1_BIS    Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3       5.0385       1.6795        .7412  .5384
Within Groups             23      52.1197       2.2661
Total                     26      57.1582



                                          Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           5      2.1800      1.2457      .5571       .6333  TO      3.7267
Grp 2           4      3.6063      1.3528      .6764      1.4536  TO      5.7589
Grp 3           4      3.0313       .8627      .4314      1.6585  TO      4.4040
Grp 4          14      2.6411      1.7140      .4581      1.6515  TO      3.6307

Total          27      2.7565      1.4827      .2853      2.1699  TO      3.3430



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1          .8750      3.8000
Grp 2         2.0000      5.0000
Grp 3         1.9000      3.9750
Grp 4          .0000      5.0000

TOTAL          .0000      5.0000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.8968      3     23          .158



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_ET19   Cultura
   By Variable  V1_BIS    Programa educatiu ampliat


                              Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3       3.9916       1.3305       1.0999  .3693
Within Groups             23      27.8222       1.2097
Total                     26      31.8138



                                          Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean
```

Grp 1	5	5.3950	.4339	.1940	4.8563 TO	5.9337
Grp 2	4	4.8813	.9553	.4777	3.3611 TO	6.4014
Grp 3	4	6.0563	1.3405	.6702	3.9233 TO	8.1892
Grp 4	14	5.0161	1.2071	.3226	4.3191 TO	5.7130
Total	27	5.2204	1.1062	.2129	4.7828 TO	5.6580

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	5.0000	6.0500
Grp 2	3.6250	5.9500
Grp 3	4.0500	6.8000
Grp 4	3.5000	7.1000
TOTAL	3.5000	7.1000

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
1.7568	3	23	.184

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_ET20 Futur vit. 20 / 30 anys
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	3	3.1676	1.0559	.6265	.6052
Within Groups	23	38.7634	1.6854		
Total	26	41.9310			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	5	4.7700	.7549	.3376	3.8327 TO 5.7073
Grp 2	4	4.6188	.7504	.3752	3.4247 TO 5.8128
Grp 3	4	4.2188	.8212	.4106	2.9121 TO 5.5254
Grp 4	14	5.1589	1.5877	.4243	4.2422 TO 6.0757
Total	27	4.8676	1.2699	.2444	4.3652 TO 5.3700

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	4.0000	6.0000
Grp 2	3.9000	5.5000
Grp 3	3.4500	5.3750
Grp 4	2.4500	8.4500
TOTAL	2.4500	8.4500

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.

```
     1.2635      3     23         .310


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  PB_21      Cat - futur grup
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3       6.3253        2.1084        .6906  .5671
Within Groups             23      70.2176        3.0529
Total                     26      76.5430



                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           5      7.1900      1.5209      .6801      5.3016  TO      9.0784
Grp 2           4      7.4875      1.9202      .9601      4.4320  TO     10.5430
Grp 3           4      6.0500      2.4634     1.2317      2.1302  TO      9.9698
Grp 4          14      7.4250      1.5615      .4173      6.5234  TO      8.3266

Total          27      7.1870      1.7158      .3302      6.5083  TO      7.8658



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         5.2500      8.6000
Grp 2         5.1000      9.8000
Grp 3         3.5500      8.5000
Grp 4         4.5000      9.9000

TOTAL         3.5500      9.9000


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.0959      3     23          .371



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  VL_22      Cat - futur llengua
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat


                              Analysis of Variance


                                  Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3       9.9515        3.3172        .6385  .5979
Within Groups             23     119.4859        5.1950
Total                     26     129.4374
```

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	5	6.9700	2.7248	1.2186	3.5868 TO 10.3532
Grp 2	4	5.6750	3.3750	1.6875	.3047 TO 11.0453
Grp 3	4	5.7625	2.1328	1.0664	2.3687 TO 9.1563
Grp 4	14	7.0714	1.7968	.4802	6.0340 TO 8.1088
Total	27	6.6519	2.2312	.4294	5.7692 TO 7.5345

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	3.0000	9.4500
Grp 2	1.4500	9.7000
Grp 3	3.5000	7.8000
Grp 4	3.5000	9.9000
TOTAL	1.4500	9.9000

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
.6653	3	23	.582

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable DIF_DEMO TOTAL DEMOGRAFIA
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	3	1.3585	.4528	.7380	.5401
Within Groups	23	14.1115	.6135		
Total	26	15.4699			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	5	4.9783	.4994	.2234	4.3582 TO 5.5984
Grp 2	4	5.1396	.7156	.3578	4.0010 TO 6.2782
Grp 3	4	4.4854	.4350	.2175	3.7932 TO 5.1776
Grp 4	14	5.1253	.9203	.2460	4.5939 TO 5.6567
Total	27	5.0054	.7714	.1484	4.7003 TO 5.3105

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	4.4708	5.5292
Grp 2	4.2125	5.8042
Grp 3	4.0292	5.0375
Grp 4	3.6250	6.4958
TOTAL	3.6250	6.4958

```
Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.2248      3     23          .323



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_ESTA   TOTAL ESTATUS
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                                 Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3       2.2814         .7605       1.8633  .1640
Within Groups             23       9.3871         .4081
Total                     26      11.6685



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           5      4.9140       .2976      .1331      4.5445  TO      5.2835
Grp 2           4      5.1313       .3618      .1809      4.5556  TO      5.7069
Grp 3           4      4.2488       .7708      .3854      3.0222  TO      5.4753
Grp 4          14      5.0668       .7263      .1941      4.6474  TO      5.4861

Total          27      4.9269       .6699      .1289      4.6618  TO      5.1919



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         4.5000      5.2250
Grp 2         4.8300      5.6500
Grp 3         3.5600      5.3050
Grp 4         3.8100      6.5100

TOTAL         3.5600      6.5100


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      1.0799      3     23          .377



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  DIF_INST   TOTAL SUPORT INST.
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat


                                 Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             3       1.0011         .3337        .8656  .4737
```

```
Within Groups            22        8.4818         .3855
Total                    25        9.4829



                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean    Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           4      3.7250       .5158      .2579      2.9042  TO      4.5458
Grp 2           4      4.3289       .4047      .2024      3.6849  TO      4.9729
Grp 3           4      4.2680       .9130      .4565      2.8152  TO      5.7207
Grp 4          14      4.2417       .6007      .1606      3.8949  TO      4.5886

Total          26      4.1797       .6159      .1208      3.9309  TO      4.4284



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         3.4250      4.4969
Grp 2         3.8594      4.8344
Grp 3         3.2031      5.4312
Grp 4         3.4438      5.4563

TOTAL         3.2031      5.4563


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .4170      3     22          .743



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  DIF_TOTA   TOTAL VITALITAT
   By Variable  V1_BIS     Programa educatiu ampliat

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups            3        .8294        .2765        .9295  .4431
Within Groups            22       6.5436        .2974
Total                    25       7.3730



                                 Standard   Standard
Group       Count        Mean    Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1           4      4.4063       .4191      .2095      3.7394  TO      5.0731
Grp 2           4      4.7961       .4154      .2077      4.1350  TO      5.4571
Grp 3           4      4.3316       .5358      .2679      3.4789  TO      5.1842
Grp 4          14      4.7379       .5973      .1596      4.3930  TO      5.0827

Total          26      4.6333       .5431      .1065      4.4140  TO      4.8526



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1         4.0553      5.0145
Grp 2         4.4132      5.1711
Grp 3         4.0250      5.1342
```

```
Grp 4          3.6618      6.0408

TOTAL          3.6618      6.0408


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .2848      3     22          .836
```

figura 12

```
t-tests for Independent Samples of V1_BIS    Programa educatiu ampliat


                            Number
Variable                   of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------
DIF_ET1  Proporció població

PIP                           22         3.4227       1.291         .275
PIL                            6         5.0792        .978         .399
-------------------------------------------------------------------------
         Mean Difference = -1.6564

         Levene's Test for Equality of Variances: F= 1.516  P= .229


      t-test for Equality of Means                                    95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-------------------------------------------------------------------------------
Equal         -2.91       26          .007           .570       (-2.828, -.485)
Unequal       -3.41    10.32          .006           .485       (-2.733, -.580)
-------------------------------------------------------------------------------


                            Number
Variable                   of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------
DIF_ET2  Natalitat

PIP                           22         4.0261       1.110         .237
PIL                            6         4.9417       1.092         .446
-------------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = -.9155

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .041   P= .842


      t-test for Equality of Means                                    95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-------------------------------------------------------------------------------
Equal         -1.80       26          .084           .510        (-1.963, .132)
Unequal       -1.81     8.06          .107           .505        (-2.078, .247)
-------------------------------------------------------------------------------


                            Number
Variable                   of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------
DIF_ET3  Majoria / minoria

PIP                           22         3.8227       1.398         .298
PIL                            6         4.9333        .880         .359
-------------------------------------------------------------------------
```

```
        Mean Difference = -1.1106

        Levene's Test for Equality of Variances: F= 1.144  P= .295


     t-test for Equality of Means                                    95%
Variances   t-value      df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-------------------------------------------------------------------------------
Equal         -1.84      26          .078          .605        (-2.355, .133)
Unequal       -2.38   12.81          .034          .467       (-2.120, -.101)
-------------------------------------------------------------------------------


                          Number
Variable                 of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------
DIF_ET4  Immigració

PIP                         22         3.5580       1.500         .320
PIL                          6         4.1250        .811         .331
-------------------------------------------------------------------------

        Mean Difference = -.5670

        Levene's Test for Equality of Variances: F= 2.126  P= .157
```

```
     t-test for Equality of Means                                    95%
Variances   t-value      df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-------------------------------------------------------------------------------
Equal          -.88      26          .385          .642        (-1.887, .753)
Unequal       -1.23   15.47          .237          .460        (-1.546, .412)
-------------------------------------------------------------------------------


                          Number
Variable                 of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------
DIF_ET5  Endogàmia

PIP                         22         4.2750       1.001         .213
PIL                          6         4.7292        .848         .346
-------------------------------------------------------------------------

        Mean Difference = -.4542

        Levene's Test for Equality of Variances: F= .125   P= .727


     t-test for Equality of Means                                    95%
Variances   t-value      df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-------------------------------------------------------------------------------
Equal         -1.01      26          .320          .448        (-1.375, .467)
Unequal       -1.12    9.21          .292          .407        (-1.371, .462)
-------------------------------------------------------------------------------


                          Number
Variable                 of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------
DIF_ET6  Emigració

PIP                         22         5.7284       1.425         .304
PIL                          6         5.6667        .388         .158
-------------------------------------------------------------------------

        Mean Difference = .0617
```

```
        Levene's Test for Equality of Variances: F= 4.533  P= .043


     t-test for Equality of Means                                        95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
------------------------------------------------------------------------------
Equal           .10       26          .918           .595       (-1.162, 1.285)
Unequal         .18    25.93          .858           .343         (-.643, .766)
------------------------------------------------------------------------------


                           Number
Variable                  of Cases       Mean          SD   SE of Mean
------------------------------------------------------------------------
DIF_ET7  Estatus llengua

PIP                         22         4.2443       1.282         .273
PIL                          6         5.2417        .854         .348
------------------------------------------------------------------------

        Mean Difference = -.9973

        Levene's Test for Equality of Variances: F= .597   P= .447


     t-test for Equality of Means                                        95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
------------------------------------------------------------------------------
Equal         -1.79       26          .086           .558        (-2.145, .150)
Unequal       -2.25    11.97          .044           .443       (-1.963, -.032)
------------------------------------------------------------------------------


                           Number
Variable                  of Cases       Mean          SD   SE of Mean
------------------------------------------------------------------------
DIF_ET8  Estatus Internacional Lleng.

PIP                         22         2.9045       1.546         .330
PIL                          6         2.7333       1.909         .779
------------------------------------------------------------------------

        Mean Difference = .1712

        Levene's Test for Equality of Variances: F= .432   P= .517


     t-test for Equality of Means                                        95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
------------------------------------------------------------------------------
Equal           .23       26          .821           .747       (-1.365, 1.707)
Unequal         .20     6.90          .845           .846       (-1.835, 2.178)
------------------------------------------------------------------------------


                           Number
Variable                  of Cases       Mean          SD   SE of Mean
------------------------------------------------------------------------
DIF_ET9  Estatus grup

PIP                         22         4.1386       1.241         .265
PIL                          6         5.5250       1.040         .425
------------------------------------------------------------------------

        Mean Difference = -1.3864

        Levene's Test for Equality of Variances: F= .067   P= .797
```

```
      t-test for Equality of Means                                          95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
------------------------------------------------------------------------------
Equal         -2.50       26          .019           .555       (-2.527, -.246)
Unequal       -2.77     9.30          .021           .500       (-2.513, -.260)
------------------------------------------------------------------------------


                           Number
Variable                  of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------
DIF_ET10  Història cultural

PIP                         22         4.9591       1.082         .231
PIL                          6         5.0167       1.085         .443
-------------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = -.0576

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .042   P= .840


      t-test for Equality of Means                                          95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
------------------------------------------------------------------------------
Equal          -.12       26          .909           .499        (-1.082, .967)
Unequal        -.12     7.94          .911           .499       (-1.210, 1.095)
------------------------------------------------------------------------------


                           Number
Variable                  of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------
DIF_ET11  Riquesa grup

PIP                         22         4.5136       1.133         .242
PIL                          6         5.6625        .764         .312
-------------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = -1.1489

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .691   P= .413


      t-test for Equality of Means                                          95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
------------------------------------------------------------------------------
Equal         -2.33       26          .028           .494       (-2.164, -.134)
Unequal       -2.91    11.79          .013           .395       (-2.010, -.287)
------------------------------------------------------------------------------

                           Number
Variable                  of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------
DIF_ET12  Serveis oficials

PIP                         22         3.3580       1.574         .335
PIL                          6         3.0208       1.641         .670
-------------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = .3371

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .086   P= .771


      t-test for Equality of Means                                          95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
------------------------------------------------------------------------------
```

```
Equal           .46       26          .648           .731       (-1.165, 1.839)
Unequal         .45     7.71          .665           .749       (-1.403, 2.077)
-------------------------------------------------------------------------------


                           Number
Variable                  of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------------
DIF_ET13  Assumptes econòmics

PIP                         22         4.0000       1.350         .288
PIL                          6         4.9042        .424         .173
-------------------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = -.9042

         Levene's Test for Equality of Variances: F= 3.962  P= .057


      t-test for Equality of Means                                      95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-------------------------------------------------------------------------------
Equal         -1.60       26          .122           .565        (-2.066, .258)
Unequal       -2.69    25.13          .012           .336       (-1.596, -.213)
-------------------------------------------------------------------------------


                           Number
Variable                  of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------------
DIF_ET14  Mitjans comunicació

PIP                         22         4.0041       1.750         .373
PIL                          6         3.5167       1.256         .513
-------------------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = .4874

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .069   P= .795


      t-test for Equality of Means                                      95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-------------------------------------------------------------------------------
Equal           .64       26          .531           .767       (-1.090, 2.065)
Unequal         .77    10.96          .458           .634        (-.909, 1.884)
-------------------------------------------------------------------------------


                           Number
Variable                  of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------------
DIF_ET15  Educació

PIP                         22         3.8943       1.148         .245
PIL                          6         5.1333        .429         .175
-------------------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = -1.2390

         Levene's Test for Equality of Variances: F= 12.329 P= .002


      t-test for Equality of Means                                      95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-------------------------------------------------------------------------------
Equal         -2.57       26          .016           .483       (-2.232, -.246)
Unequal       -4.12    22.85          .000           .301       (-1.862, -.616)
-------------------------------------------------------------------------------
```

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET16 Poder polític				
PIP	22	4.0511	1.699	.362
PIL	6	4.0833	1.146	.468

Mean Difference = -.0322

Levene's Test for Equality of Variances: F= 1.218 P= .280

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	-.04	26	.966	.740	(-1.554, 1.490)
Unequal	-.05	11.78	.958	.592	(-1.324, 1.260)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET17 Negocis				
PIP	22	3.7659	1.584	.338
PIL	6	4.6833	.791	.323

Mean Difference = -.9174

Levene's Test for Equality of Variances: F= 3.554 P= .071

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	-1.36	26	.186	.675	(-2.305, .470)
Unequal	-1.96	17.06	.066	.467	(-1.903, .068)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET18 Religió				
PIP	22	2.1170	1.429	.305
PIL	6	3.2083	2.310	.943

Mean Difference = -1.0913

Levene's Test for Equality of Variances: F= 3.358 P= .078

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	-1.45	26	.159	.753	(-2.640, .457)
Unequal	-1.10	6.08	.312	.991	(-3.508, 1.326)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET19 Cultura				
PIP	22	4.0909	1.289	.275
PIL	6	4.7292	.298	.122

Mean Difference = -.6383

Levene's Test for Equality of Variances: F= 3.901 P= .059

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	-1.19	26	.245	.537	(-1.742, .465)
Unequal	-2.12	25.86	.043	.300	(-1.256, -.020)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET20 Futur vit. 20 / 30 anys				
PIP	22	3.5295	1.657	.353
PIL	6	4.9458	.702	.287

Mean Difference = -1.4163

Levene's Test for Equality of Variances: F= 4.009 P= .056

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	-2.02	26	.054	.700	(-2.856, .023)
Unequal	-3.11	20.48	.005	.455	(-2.364, -.469)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
PB_21 Cat - futur grup				
PIP	22	5.1727	2.386	.509
PIL	6	6.7167	2.210	.902

Mean Difference = -1.5439

Levene's Test for Equality of Variances: F= .024 P= .877

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	-1.42	26	.166	1.084	(-3.772, .684)
Unequal	-1.49	8.48	.172	1.036	(-3.909, .821)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
VL_22 Cat - futur llengua				
PIP	22	5.4318	3.107	.662
PIL	6	7.2333	1.740	.710

Mean Difference = -1.8015

Levene's Test for Equality of Variances: F= 2.764 P= .108

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	-1.35	26	.188	1.333	(-4.542, .939)
Unequal	-1.85	14.81	.084	.971	(-3.874, .271)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_DEMO TOTAL DEMOGRAFIA				
PIP	22	4.1388	.669	.143
PIL	6	4.9125	.599	.245

Mean Difference = -.7737

Levene's Test for Equality of Variances: F= .040 P= .842

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	-2.56	26	.017	.302	(-1.395, -.153)
Unequal	-2.73	8.73	.024	.283	(-1.417, -.130)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ESTA TOTAL ESTATUS				
PIP	22	4.1520	.830	.177
PIL	6	4.8358	.709	.289

Mean Difference = -.6838

Levene's Test for Equality of Variances: F= .326 P= .573

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	-1.84	26	.078	.372	(-1.448, .081)
Unequal	-2.02	9.13	.074	.339	(-1.450, .082)

```
                          Number
Variable                 of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-----------------------------------------------------------------------
DIF_INST  TOTAL SUPORT INST.

PIP                        22         3.6602       1.127         .240
PIL                         6         4.1599        .688         .281
-----------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = -.4997

         Levene's Test for Equality of Variances: F= 1.701  P= .204


      t-test for Equality of Means                                   95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-----------------------------------------------------------------------------
Equal         -1.03       26          .314           .487        (-1.500, .500)
Unequal       -1.35    13.30          .199           .369        (-1.296, .297)
-----------------------------------------------------------------------------


                          Number
Variable                 of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-----------------------------------------------------------------------
DIF_TOTA  TOTAL VITALITAT

PIP                        22         3.9408        .830         .177
PIL                         6         4.5754        .477         .195
-----------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = -.6347

         Levene's Test for Equality of Variances: F= 1.978  P= .171


      t-test for Equality of Means                                   95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-----------------------------------------------------------------------------
Equal         -1.78       26          .087           .357        (-1.368, .099)
Unequal       -2.41    14.36          .030           .263       (-1.198, -.072)
-----------------------------------------------------------------------------
```

figura 13

```
t-tests for Independent Samples of V1_BIS    Programa educatiu ampliat


                          Number
Variable                 of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-----------------------------------------------------------------------
DIF_ET1  Proporció població

PIP                         5         4.2900       1.334         .596
PIL                         4         4.7188       1.164         .582
-----------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = -.4288

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .052   P= .826
```

```
      t-test for Equality of Means                                          95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
------------------------------------------------------------------------------
Equal          -.51        7          .629           .848       (-2.433, 1.576)
Unequal        -.51     6.90          .623           .833       (-2.405, 1.548)
------------------------------------------------------------------------------

                           Number
Variable                  of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-----------------------------------------------------------------------
DIF_ET2  Natalitat

PIP                           5         4.9450        .233         .104
PIL                           4         4.0063       1.115         .558
-----------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = .9388

         Levene's Test for Equality of Variances: F= 4.937  P= .062


      t-test for Equality of Means                                          95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
------------------------------------------------------------------------------
Equal          1.86        7          .105           .504        (-.253, 2.130)
Unequal        1.65     3.21          .191           .567        (-.802, 2.679)
------------------------------------------------------------------------------


                           Number
Variable                  of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-----------------------------------------------------------------------
DIF_ET3  Majoria / minoria

PIP                           5         4.2200       1.063         .476
PIL                           4         3.6438       1.176         .588
-----------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = .5763

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .025   P= .878


      t-test for Equality of Means                                          95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
------------------------------------------------------------------------------
Equal           .77        7          .466           .747       (-1.189, 2.342)
Unequal         .76     6.21          .474           .756       (-1.259, 2.411)
------------------------------------------------------------------------------


                           Number
Variable                  of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-----------------------------------------------------------------------
DIF_ET4  Immigració

PIP                           5         3.6600       1.689         .755
PIL                           4         4.6063       1.114         .557
-----------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = -.9463

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .441   P= .528


      t-test for Equality of Means                                          95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
------------------------------------------------------------------------------
```

```
Equal          -.96        7          .369           .986       (-3.278, 1.386)
Unequal       -1.01     6.84          .348           .938       (-3.176, 1.284)
-----------------------------------------------------------------------------


                            Number
Variable                   of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-----------------------------------------------------------------------
DIF_ET5  Endogàmia

PIP                            5         4.6550        .546         .244
PIL                            4         4.8438        .569         .285
-----------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = -.1888

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .002   P= .969


      t-test for Equality of Means                                    95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-----------------------------------------------------------------------------
Equal          -.51        7          .629           .373       (-1.071, .694)
Unequal        -.50     6.43          .632           .375       (-1.092, .715)
-----------------------------------------------------------------------------


                            Number
Variable                   of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-----------------------------------------------------------------------
DIF_ET6  Emigració

PIP                            5         5.5250        .391         .175
PIL                            4         5.7188       1.222         .611
-----------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = -.1937

         Levene's Test for Equality of Variances: F= 3.855  P= .090


      t-test for Equality of Means                                    95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-----------------------------------------------------------------------------
Equal          -.34        7          .745           .572       (-1.547, 1.159)
Unequal        -.30     3.49          .778           .636       (-2.064, 1.677)
-----------------------------------------------------------------------------


                            Number
Variable                   of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-----------------------------------------------------------------------
DIF_ET7  Estatus llengua

PIP                            5         4.2000       1.583         .708
PIL                            4         4.7125       1.174         .587
-----------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = -.5125

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .145   P= .715


      t-test for Equality of Means                                    95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-----------------------------------------------------------------------------
Equal          -.54        7          .608           .954       (-2.768, 1.743)
Unequal        -.56     6.99          .595           .919       (-2.687, 1.662)
-----------------------------------------------------------------------------
```

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET8 Estatus Internacional Lleng.				
PIP	5	3.4350	1.457	.651
PIL	4	3.3375	1.588	.794

Mean Difference = .0975

Levene's Test for Equality of Variances: F= .009 P= .926

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	.10	7	.926	1.016	(-2.305, 2.500)
Unequal	.09	6.27	.927	1.027	(-2.390, 2.585)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET9 Estatus grup				
PIP	5	4.3550	1.447	.647
PIL	4	4.5750	.435	.217

Mean Difference = -.2200

Levene's Test for Equality of Variances: F= 1.452 P= .267

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	-.29	7	.780	.758	(-2.012, 1.572)
Unequal	-.32	4.87	.761	.683	(-1.988, 1.548)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET10 Història cultural				
PIP	5	5.2700	.576	.258
PIL	4	4.9375	1.037	.519

Mean Difference = .3325

Levene's Test for Equality of Variances: F= .893 P= .376

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	.61	7	.558	.541	(-.947, 1.612)
Unequal	.57	4.46	.594	.579	(-1.212, 1.877)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET11 Riquesa grup				
PIP	5	4.1900	1.099	.491
PIL	4	4.5125	.975	.488

Mean Difference = -.3225

Levene's Test for Equality of Variances: F= .045 P= .838

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	-.46	7	.660	.703	(-1.984, 1.339)
Unequal	-.47	6.87	.656	.692	(-1.965, 1.320)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET12 Serveis oficials				
PIP	5	3.4750	1.997	.893
PIL	4	3.1563	.892	.446

Mean Difference = .3188

Levene's Test for Equality of Variances: F= 1.864 P= .214

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	.29	7	.778	1.086	(-2.249, 2.886)
Unequal	.32	5.77	.761	.998	(-2.148, 2.786)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET13 Assumptes econòmics				
PIP	5	4.1450	.891	.398
PIL	4	4.0500	1.377	.689

Mean Difference = .0950

Levene's Test for Equality of Variances: F= .942 P= .364

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	.13	7	.903	.755	(-1.690, 1.880)
Unequal	.12	4.93	.910	.796	(-1.959, 2.149)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET14 Mitjans comunicació				
PIP	5	3.9550	1.229	.550
PIL	4	3.1375	1.083	.542

Mean Difference = .8175

Levene's Test for Equality of Variances: F= .110 P= .750

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	1.04	7	.332	.784	(-1.037, 2.672)
Unequal	1.06	6.88	.325	.772	(-1.014, 2.649)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET15 Educació				
PIP	5	3.1000	.644	.288
PIL	4	3.9313	.654	.327

Mean Difference = -.8312

Levene's Test for Equality of Variances: F= .004 P= .954

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	-1.91	7	.097	.435	(-1.859, .197)
Unequal	-1.91	6.52	.101	.436	(-1.877, .214)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET16 Poder polític				
PIP	5	4.4400	1.349	.603
PIL	4	3.7500	1.925	.962

Mean Difference = .6900

Levene's Test for Equality of Variances: F= .307 P= .597

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	.63	7	.546	1.087	(-1.881, 3.261)
Unequal	.61	5.22	.569	1.136	(-2.193, 3.573)

```
                          Number
Variable                 of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------
DIF_ET17  Negocis

PIP                         5         3.9350        .843         .377
PIL                         4         4.1500       1.921         .961
-------------------------------------------------------------------------

        Mean Difference = -.2150

        Levene's Test for Equality of Variances: F= 1.742  P= .228


     t-test for Equality of Means                                    95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-----------------------------------------------------------------------------
Equal          -.23        7          .827           .946       (-2.452, 2.022)
Unequal        -.21     3.92          .845          1.032       (-3.102, 2.672)
-----------------------------------------------------------------------------


                          Number
Variable                 of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------
DIF_ET18  Religió

PIP                         5         2.8700       1.925         .861
PIL                         4         1.9750       2.210        1.105
-------------------------------------------------------------------------

        Mean Difference = .8950

        Levene's Test for Equality of Variances: F= .278   P= .614


     t-test for Equality of Means                                    95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-----------------------------------------------------------------------------
Equal           .65        7          .536          1.377       (-2.360, 4.150)
Unequal         .64     6.07          .546          1.401       (-2.523, 4.313)
-----------------------------------------------------------------------------


                          Number
Variable                 of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------
DIF_ET19  Cultura

PIP                         5         4.5600       1.046         .468
PIL                         4         3.9125       1.324         .662
-------------------------------------------------------------------------

        Mean Difference = .6475

        Levene's Test for Equality of Variances: F= .250   P= .633


     t-test for Equality of Means                                    95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-----------------------------------------------------------------------------
Equal           .82        7          .438           .787       (-1.214, 2.509)
Unequal         .80     5.68          .457           .811       (-1.364, 2.659)
-----------------------------------------------------------------------------
```

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET20 Futur vit. 20 / 30 anys				
PIP	5	4.3650	.621	.278
PIL	4	3.1938	2.040	1.020

Mean Difference = 1.1713

Levene's Test for Equality of Variances: F= 6.039 P= .044

Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	95% CI for Diff
Equal	1.23	7	.257	.950	(-1.075, 3.417)
Unequal	1.11	3.45	.339	1.057	(-1.959, 4.302)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
PB_21 Cat - futur grup				
PIP	5	7.4000	3.118	1.394
PIL	4	6.9375	1.106	.553

Mean Difference = .4625

Levene's Test for Equality of Variances: F= 1.786 P= .223

Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	95% CI for Diff
Equal	.28	7	.788	1.654	(-3.448, 4.373)
Unequal	.31	5.19	.770	1.500	(-3.352, 4.277)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
VL_22 Cat - futur llengua				
PIP	5	7.1800	3.582	1.602
PIL	4	5.4875	2.613	1.306

Mean Difference = 1.6925

Levene's Test for Equality of Variances: F= .309 P= .596

Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	95% CI for Diff
Equal	.79	7	.457	2.149	(-3.388, 6.773)
Unequal	.82	6.98	.440	2.067	(-3.199, 6.584)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_DEMO TOTAL DEMOGRAFIA				
PIP	5	4.5492	.287	.128
PIL	4	4.5896	.625	.313

Mean Difference = -.0404

Levene's Test for Equality of Variances: F= 1.872 P= .213

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	-.13	7	.900	.311	(-.775, .694)
Unequal	-.12	4.01	.911	.338	(-.977, .897)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ESTA TOTAL ESTATUS				
PIP	5	4.2900	1.015	.454
PIL	4	4.4150	1.030	.515

Mean Difference = -.1250

Levene's Test for Equality of Variances: F= .070 P= .799

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	-.18	7	.860	.685	(-1.745, 1.495)
Unequal	-.18	6.52	.861	.686	(-1.773, 1.523)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_INST TOTAL SUPORT INST.				
PIP	5	3.8100	.868	.388
PIL	4	3.5078	1.198	.599

Mean Difference = .3022

Levene's Test for Equality of Variances: F= .170 P= .692

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	.44	7	.673	.686	(-1.320, 1.924)
Unequal	.42	5.34	.689	.714	(-1.498, 2.103)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_TOTA TOTAL VITALITAT				
PIP	5	4.1697	.705	.315
PIL	4	4.0882	.908	.454

Mean Difference = .0816

Levene's Test for Equality of Variances: F= .226 P= .649

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	.15	7	.883	.536	(-1.185, 1.348)
Unequal	.15	5.61	.888	.553	(-1.294, 1.457)

figura 14

t-tests for Independent Samples of V1_BIS Programa educatiu ampliat

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET1 Proporció població				
PIP	1	3.5000	.	.
PIL	4	5.6625	1.449	.725

Mean Difference = -2.1625

Levene's Test for Equality of Variances: F= . P= .

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	-1.33	3	.274	1.621	(-7.320, 2.995)
Unequal	.	.	.	.	(. , .)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET2 Natalitat				
PIP	1	3.0000	.	.
PIL	4	5.0188	.801	.400

Mean Difference = -2.0188

Levene's Test for Equality of Variances: F= . P= .

```
     t-test for Equality of Means                                          95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
------------------------------------------------------------------------------
Equal         -2.25        3          .109           .895        (-4.868, .831)
Unequal         .          .           .             .             (.   , .   )
------------------------------------------------------------------------------


                           Number
Variable                  of Cases       Mean          SD   SE of Mean
------------------------------------------------------------------------------
DIF_ET3  Majoria / minoria

PIP                           1         4.0000        .            .
PIL                           4         5.3500        .966         .483
------------------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = -1.3500

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .      P= .


     t-test for Equality of Means                                          95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
------------------------------------------------------------------------------
Equal         -1.25        3          .300          1.080       (-4.787, 2.087)
Unequal         .          .           .             .             (.   , .   )
------------------------------------------------------------------------------


                           Number
Variable                  of Cases       Mean          SD   SE of Mean
------------------------------------------------------------------------------
DIF_ET4  Immigració

PIP                           1         6.5000        .            .
PIL                           4         3.7188       1.022         .511
------------------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = 2.7813

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .      P= .


     t-test for Equality of Means                                          95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
------------------------------------------------------------------------------
Equal          2.43        3          .093          1.142        (-.854, 6.417)
Unequal         .          .           .             .             (.   , .   )
------------------------------------------------------------------------------


                           Number
Variable                  of Cases       Mean          SD   SE of Mean
------------------------------------------------------------------------------
DIF_ET5  Endogàmia

PIP                           1         5.0000        .            .
PIL                           3         5.5083       1.081         .624
------------------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = -.5083

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .      P= .


     t-test for Equality of Means                                          95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
------------------------------------------------------------------------------
```

```
Equal          -.41        2          .723          1.248       (-5.880, 4.863)
Unequal         .        .            .              .             (.   , .   )
-------------------------------------------------------------------------------

                            Number
Variable                   of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-----------------------------------------------------------------------
DIF_ET6  Emigració

PIP                           1         5.0000        .            .
PIL                           4         6.7813       .971         .486
-----------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = -1.7813

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .      P= .


      t-test for Equality of Means                                      95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff           CI for Diff
-------------------------------------------------------------------------------
Equal         -1.64        3          .199          1.086       (-5.237, 1.674)
Unequal         .        .            .              .             (.   , .   )
-------------------------------------------------------------------------------


                            Number
Variable                   of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-----------------------------------------------------------------------
DIF_ET7  Estatus llengua

PIP                           1         4.5000        .            .
PIL                           3         7.1417      2.657        1.534
-----------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = -2.6417

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .      P= .


      t-test for Equality of Means                                      95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff           CI for Diff
-------------------------------------------------------------------------------
Equal          -.86        2          .480          3.068     (-15.841, 10.557)
Unequal         .        .            .              .             (.   , .   )
-------------------------------------------------------------------------------


                            Number
Variable                   of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-----------------------------------------------------------------------
DIF_ET8  Estatus Internacional Lleng.

PIP                           1         3.0000        .            .
PIL                           4         3.4563      2.605        1.302
-----------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = -.4562

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .      P= .


      t-test for Equality of Means                                      95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff           CI for Diff
-------------------------------------------------------------------------------
Equal          -.16        3          .885          2.912       (-9.723, 8.811)
Unequal         .        .            .              .             (.   , .   )
-------------------------------------------------------------------------------
```

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET9 Estatus grup				
PIP	1	4.0000	.	.
PIL	4	6.3000	1.930	.965

Mean Difference = -2.3000

Levene's Test for Equality of Variances: F= . P= .

Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	95% CI for Diff
Equal	-1.07	3	.365	2.158	(-9.169, 4.569)
Unequal	.	.	.	.	(. , .)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET10 Història cultural				
PIP	1	6.0000	.	.
PIL	4	6.1563	1.467	.734

Mean Difference = -.1563

Levene's Test for Equality of Variances: F= . P= .

Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	95% CI for Diff
Equal	-.10	3	.930	1.641	(-5.378, 5.065)
Unequal	.	.	.	.	(. , .)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET11 Riquesa grup				
PIP	1	5.0000	.	.
PIL	4	5.7188	2.890	1.445

Mean Difference = -.7188

Levene's Test for Equality of Variances: F= . P= .

Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	95% CI for Diff
Equal	-.22	3	.838	3.231	(-11.001, 9.563)
Unequal	.	.	.	.	(. , .)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET12 Serveis oficials				
PIP	1	3.5000	.	.
PIL	4	3.1000	1.791	.895

Mean Difference = .4000

Levene's Test for Equality of Variances: F= . P= .

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	.20	3	.854	2.002	(-5.972, 6.772)
Unequal	.	.	.	.	(. , .)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET13 Assumptes econòmics				
PIP	1	4.0000	.	.
PIL	4	3.8625	2.359	1.180

Mean Difference = .1375

Levene's Test for Equality of Variances: F= . P= .

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	.05	3	.962	2.638	(-8.256, 8.531)
Unequal	.	.	.	.	(. , .)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET14 Mitjans comunicació				
PIP	1	3.0000	.	.
PIL	4	3.8687	1.476	.738

Mean Difference = -.8687

Levene's Test for Equality of Variances: F= . P= .

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	-.53	3	.635	1.650	(-6.120, 4.382)
Unequal	.	.	.	.	(. , .)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET15 Educació				
PIP	1	3.5000	.	.
PIL	4	4.7000	1.374	.687

Mean Difference = -1.2000

Levene's Test for Equality of Variances: F= . P= .

Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	95% CI for Diff
Equal	-.78	3	.492	1.537	(-6.090, 3.690)
Unequal	.	.	.	.	(. , .)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET16 Poder polític				
PIP	1	5.0000	.	.
PIL	4	3.9938	1.082	.541

Mean Difference = 1.0063

Levene's Test for Equality of Variances: F= . P= .

Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	95% CI for Diff
Equal	.83	3	.467	1.210	(-2.844, 4.857)
Unequal	.	.	.	.	(. , .)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET17 Negocis				
PIP	1	4.5000	.	.
PIL	4	4.8313	.241	.120

Mean Difference = -.3312

Levene's Test for Equality of Variances: F= . P= .

Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	95% CI for Diff
Equal	-1.23	3	.307	.269	(-1.189, .526)
Unequal	.	.	.	.	(. , .)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET18 Religió				
PIP	1	2.5000	.	.
PIL	4	3.1813	2.134	1.067

Mean Difference = -.6812

Levene's Test for Equality of Variances: F= . P= .

Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	95% CI for Diff
Equal	-.29	3	.794	2.386	(-8.274, 6.912)
Unequal	.	.	.	.	(. , .)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET19 Cultura				
PIP	1	4.0000	.	.
PIL	4	5.7375	2.401	1.201

Mean Difference = -1.7375

Levene's Test for Equality of Variances: F= . P= .

Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	95% CI for Diff
Equal	-.65	3	.564	2.685	(-10.282, 6.807)
Unequal	.	.	.	.	(. , .)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET20 Futur vit. 20 / 30 anys				
PIP	1	4.0000	.	.
PIL	4	6.1938	1.709	.855

Mean Difference = -2.1938

Levene's Test for Equality of Variances: F= . P= .

Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	95% CI for Diff
Equal	-1.15	3	.334	1.911	(-8.275, 3.887)
Unequal	.	.	.	.	(. , .)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
PB_21 Cat - futur grup				
PIP	1	6.0000	.	.
PIL	4	8.7750	1.266	.633

Mean Difference = -2.7750

Levene's Test for Equality of Variances: F= . P= .

Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	95% CI for Diff
Equal	-1.96	3	.145	1.415	(-7.279, 1.729)
Unequal	.	.	.	.	(. , .)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
VL_22 Cat - futur llengua				
PIP	1	5.0000	.	.
PIL	4	8.4500	1.735	.868

Mean Difference = -3.4500

Levene's Test for Equality of Variances: F= . P= .

Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	95% CI for Diff
Equal	-1.78	3	.173	1.940	(-9.625, 2.725)
Unequal	.	.	.	.	(. , .)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_DEMO TOTAL DEMOGRAFIA				
PIP	1	4.5000	.	.
PIL	3	4.9861	.382	.221

Mean Difference = -.4861

Levene's Test for Equality of Variances: F= . P= .

Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	95% CI for Diff
Equal	-1.10	2	.386	.441	(-2.385, 1.413)
Unequal	.	.	.	.	(. , .)

```
                          Number
Variable                 of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-----------------------------------------------------------------------
DIF_ESTA  TOTAL ESTATUS

PIP                         1         4.5000        .            .
PIL                         3         5.6833       1.054         .609
-----------------------------------------------------------------------

        Mean Difference = -1.1833

        Levene's Test for Equality of Variances: F= .      P= .


     t-test for Equality of Means                                    95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-----------------------------------------------------------------------------
Equal          -.97        2          .434          1.217       (-6.422, 4.055)
Unequal         .        .            .             .            (.   , .   )
-----------------------------------------------------------------------------


                          Number
Variable                 of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-----------------------------------------------------------------------
DIF_INST  TOTAL SUPORT INST.

PIP                         1         3.7500        .            .
PIL                         4         4.1594        .317         .159
-----------------------------------------------------------------------

        Mean Difference = -.4094

        Levene's Test for Equality of Variances: F= .      P= .


     t-test for Equality of Means                                    95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-----------------------------------------------------------------------------
Equal         -1.15        3          .332           .355        (-1.538, .719)
Unequal         .        .            .             .            (.   , .   )
-----------------------------------------------------------------------------


                          Number
Variable                 of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-----------------------------------------------------------------------
DIF_TOTA  TOTAL VITALITAT

PIP                         1         4.1842        .            .
PIL                         2         4.8961        .180         .128
-----------------------------------------------------------------------

        Mean Difference = -.7118

        Levene's Test for Equality of Variances: F= .      P= .


     t-test for Equality of Means                                    95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-----------------------------------------------------------------------------
Equal         -3.22        1          .192           .221       (-3.521, 2.097)
Unequal         .        .            .             .            (.   , .   )
-----------------------------------------------------------------------------
```

figura 15

t-tests for Independent Samples of V1_BIS Programa educatiu ampliat

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET1 Proporció població				
PIP	24	4.2219	1.716	.350
PIL	6	3.3875	.967	.395

Mean Difference = .8344

Levene's Test for Equality of Variances: F= 2.146 P= .154

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	1.14	28	.265	.734	(-.669, 2.338)
Unequal	1.58	14.07	.136	.528	(-.297, 1.966)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET2 Natalitat				
PIP	24	4.2896	1.315	.268
PIL	6	4.3667	1.004	.410

Mean Difference = -.0771

Levene's Test for Equality of Variances: F= .906 P= .349

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	-.13	28	.895	.577	(-1.260, 1.106)
Unequal	-.16	9.81	.878	.490	(-1.172, 1.018)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET3 Majoria / minoria				
PIP	24	4.1833	1.615	.330
PIL	6	3.4417	.781	.319

Mean Difference = .7417

Levene's Test for Equality of Variances: F= 4.110 P= .052

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	1.08	28	.288	.685	(-.661, 2.144)
Unequal	1.62	17.13	.124	.459	(-.225, 1.709)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET4 Immigració				
PIP	24	3.8417	1.333	.272
PIL	6	3.8583	.938	.383

Mean Difference = -.0167

Levene's Test for Equality of Variances: F= 3.110 P= .089

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	-.03	28	.977	.580	(-1.205, 1.172)
Unequal	-.04	10.72	.972	.470	(-1.054, 1.021)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET5 Endogàmia				
PIP	24	4.1292	1.128	.230
PIL	6	4.3833	.973	.397

Mean Difference = -.2542

Levene's Test for Equality of Variances: F= 1.213 P= .280

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	-.51	28	.617	.503	(-1.284, .776)
Unequal	-.55	8.71	.594	.459	(-1.298, .790)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET6 Emigració				
PIP	23	5.4587	1.274	.266
PIL	6	5.7500	1.037	.423

Mean Difference = -.2913

Levene's Test for Equality of Variances: F= .101 P= .753

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	-.52	27	.611	.566	(-1.452, .869)
Unequal	-.58	9.38	.574	.500	(-1.415, .832)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET7 Estatus llengua				
PIP	24	4.1865	1.408	.287
PIL	6	3.8750	1.242	.507

Mean Difference = .3115

Levene's Test for Equality of Variances: F= .151 P= .700

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	.49	28	.625	.630	(-.979, 1.602)
Unequal	.53	8.54	.607	.583	(-1.018, 1.641)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET8 Estatus Internacional Lleng.				
PIP	23	2.5793	1.436	.299
PIL	6	2.4875	.976	.399

Mean Difference = .0918

Levene's Test for Equality of Variances: F= 2.163 P= .153

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	.15	27	.884	.625	(-1.190, 1.374)
Unequal	.18	11.41	.857	.499	(-1.001, 1.184)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET9 Estatus grup				
PIP	24	4.4417	1.365	.279
PIL	6	4.4250	1.102	.450

Mean Difference = .0167

Levene's Test for Equality of Variances: F= .069 P= .795

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	.03	28	.978	.603	(-1.219, 1.253)
Unequal	.03	9.28	.976	.529	(-1.175, 1.208)

```
                          Number
Variable                 of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------
DIF_ET10  Història cultural

PIP                        24         5.2417       1.158         .236
PIL                         6         5.1375        .567         .231
-------------------------------------------------------------------------

        Mean Difference = .1042

        Levene's Test for Equality of Variances: F= .427   P= .519


     t-test for Equality of Means                                    95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-----------------------------------------------------------------------------
Equal           .21       28          .834           .491        (-.902, 1.110)
Unequal         .32    16.89          .757           .331         (-.594, .802)
-----------------------------------------------------------------------------


                          Number
Variable                 of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------
DIF_ET11  Riquesa grup

PIP                        23         4.7707       1.276         .266
PIL                         6         4.5333        .779         .318
-------------------------------------------------------------------------

        Mean Difference = .2373

        Levene's Test for Equality of Variances: F= .529   P= .473


     t-test for Equality of Means                                    95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-----------------------------------------------------------------------------
Equal           .43       27          .670           .550        (-.891, 1.366)
Unequal         .57    13.01          .577           .415        (-.658, 1.133)
-----------------------------------------------------------------------------


                          Number
Variable                 of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------
DIF_ET12  Serveis oficials

PIP                        24         2.8521       1.613         .329
PIL                         6         3.9917       1.994         .814
-------------------------------------------------------------------------

        Mean Difference = -1.1396

        Levene's Test for Equality of Variances: F= .197   P= .661


     t-test for Equality of Means                                    95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-----------------------------------------------------------------------------
Equal         -1.48       28          .150           .770        (-2.717, .438)
Unequal       -1.30     6.73          .237           .878        (-3.233, .954)
-----------------------------------------------------------------------------
```

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET13 Assumptes econòmics				
PIP	22	4.2068	1.386	.295
PIL	6	4.7417	.856	.349

Mean Difference = -.5348

Levene's Test for Equality of Variances: F= 2.206 P= .149

Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	95% CI for Diff
Equal	-.89	26	.380	.599	(-1.766, .696)
Unequal	-1.17	13.11	.263	.458	(-1.522, .453)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET14 Mitjans comunicació				
PIP	24	3.1365	1.562	.319
PIL	6	2.2000	.790	.322

Mean Difference = .9365

Levene's Test for Equality of Variances: F= 3.070 P= .091

Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	95% CI for Diff
Equal	1.41	28	.169	.664	(-.423, 2.296)
Unequal	2.07	16.19	.055	.453	(-.024, 1.897)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET15 Educació				
PIP	23	3.8772	1.361	.284
PIL	6	3.1750	1.197	.489

Mean Difference = .7022

Levene's Test for Equality of Variances: F= .157 P= .695

Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	95% CI for Diff
Equal	1.15	27	.260	.611	(-.551, 1.955)
Unequal	1.24	8.71	.247	.565	(-.583, 1.987)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET16 Poder polític				
PIP	21	4.2857	1.068	.233
PIL	4	4.3875	.949	.475

Mean Difference = -.1018

Levene's Test for Equality of Variances: F= .320 P= .577

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	-.18	23	.861	.575	(-1.290, 1.087)
Unequal	-.19	4.58	.856	.529	(-1.499, 1.295)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET17 Negocis				
PIP	24	3.4135	1.620	.331
PIL	6	2.9583	1.361	.555

Mean Difference = .4552

Levene's Test for Equality of Variances: F= .254 P= .618

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	.63	28	.532	.720	(-1.019, 1.930)
Unequal	.70	8.93	.499	.647	(-1.009, 1.919)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET18 Religió				
PIP	24	2.8688	1.938	.396
PIL	6	3.2458	1.087	.444

Mean Difference = -.3771

Levene's Test for Equality of Variances: F= 5.163 P= .031

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	-.46	28	.653	.829	(-2.074, 1.320)
Unequal	-.63	14.15	.536	.595	(-1.651, .897)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET19 Cultura				
PIP	23	4.6696	1.007	.210
PIL	6	4.1875	.828	.338

Mean Difference = .4821

Levene's Test for Equality of Variances: F= .003 P= .960

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	1.08	27	.291	.448	(-.436, 1.400)
Unequal	1.21	9.29	.256	.398	(-.414, 1.378)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET20 Futur vit. 20 / 30 anys				
PIP	21	4.2095	1.064	.232
PIL	6	3.6625	1.337	.546

Mean Difference = .5470

Levene's Test for Equality of Variances: F= .088 P= .769

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	1.05	25	.303	.520	(-.524, 1.618)
Unequal	.92	6.91	.388	.593	(-.859, 1.953)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
PB_21 Cat - futur grup				
PIP	24	5.7542	2.108	.430
PIL	6	4.7333	1.878	.767

Mean Difference = 1.0208

Levene's Test for Equality of Variances: F= .216 P= .645

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	1.08	28	.289	.944	(-.914, 2.955)
Unequal	1.16	8.46	.277	.879	(-.987, 3.029)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
VL_22 Cat - futur llengua				
PIP	23	6.1630	2.000	.417
PIL	6	4.1333	.940	.384

Mean Difference = 2.0297

Levene's Test for Equality of Variances: F= 2.497 P= .126

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	2.39	27	.024	.848	(.290, 3.770)
Unequal	3.58	18.06	.002	.567	(.839, 3.220)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_DEMO TOTAL DEMOGRAFIA				
PIP	23	4.3639	.889	.185
PIL	6	4.1979	.216	.088

Mean Difference = .1660

Levene's Test for Equality of Variances: F= 6.050 P= .021

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	.45	27	.657	.370	(-.594, .926)
Unequal	.81	27.00	.426	.205	(-.255, .587)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ESTA TOTAL ESTATUS				
PIP	22	4.2282	.635	.135
PIL	6	4.0917	.565	.231

Mean Difference = .1365

Levene's Test for Equality of Variances: F= .359 P= .554

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	.48	26	.638	.287	(-.453, .726)
Unequal	.51	8.79	.622	.268	(-.471, .744)

```
                          Number
Variable                 of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-----------------------------------------------------------------------
DIF_INST  TOTAL SUPORT INST.

PIP                        18         3.6540        .856         .202
PIL                         4         3.4758        .608         .304
-----------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = .1782

         Levene's Test for Equality of Variances: F= 1.023  P= .324


      t-test for Equality of Means                                   95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-------------------------------------------------------------------------------
Equal           .39       20          .700           .455        (-.771, 1.128)
Unequal         .49     6.02          .642           .365        (-.713, 1.070)
-------------------------------------------------------------------------------


                          Number
Variable                 of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-----------------------------------------------------------------------
DIF_TOTA  TOTAL VITALITAT

PIP                        16         3.9301        .622         .156
PIL                         4         3.8204        .434         .217
-----------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = .1097

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .621   P= .441


      t-test for Equality of Means                                   95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-------------------------------------------------------------------------------
Equal           .33       18          .745           .333         (-.589, .808)
Unequal         .41     6.53          .694           .267         (-.531, .751)
-------------------------------------------------------------------------------
```

figura 16

```
t-tests for Independent Samples of V1_BIS    Programa educatiu ampliat


                          Number
Variable                 of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-----------------------------------------------------------------------
DIF_ET1  Proporció població

PIP                         5         5.7250       1.980         .886
PIL                        11         3.4909       1.590         .479
-----------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = 2.2341

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .196   P= .665
```

```
      t-test for Equality of Means                                          95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
------------------------------------------------------------------------------
Equal          2.42       14          .030           .923         (.255, 4.213)
Unequal        2.22     6.47          .065          1.007        (-.187, 4.656)
------------------------------------------------------------------------------


                            Number
Variable                   of Cases       Mean          SD   SE of Mean
------------------------------------------------------------------------
DIF_ET2  Natalitat

PIP                            5         4.6250       1.546         .691
PIL                           11         3.6568       2.043         .616
------------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = .9682

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .611   P= .448


      t-test for Equality of Means                                          95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
------------------------------------------------------------------------------
Equal           .94       14          .364          1.032       (-1.246, 3.182)
Unequal        1.05    10.28          .320           .926       (-1.087, 3.023)
------------------------------------------------------------------------------


                            Number
Variable                   of Cases       Mean          SD   SE of Mean
------------------------------------------------------------------------
DIF_ET3  Majoria / minoria

PIP                            5         5.9150       1.045         .467
PIL                            9         3.7639       1.869         .623
------------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = 2.1511

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .970   P= .344


      t-test for Equality of Means                                          95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
------------------------------------------------------------------------------
Equal          2.35       12          .037           .915         (.157, 4.145)
Unequal        2.76    11.96          .017           .779         (.454, 3.848)
------------------------------------------------------------------------------


                            Number
Variable                   of Cases       Mean          SD   SE of Mean
------------------------------------------------------------------------
DIF_ET4  Immigració

PIP                            5         4.8400       1.132         .506
PIL                           11         3.0114       1.510         .455
------------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = 1.8286

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .526   P= .480
```

```
      t-test for Equality of Means                                          95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
------------------------------------------------------------------------------
Equal          2.40       14          .031           .762         (.195, 3.462)
Unequal        2.69    10.37          .022           .681         (.319, 3.339)
------------------------------------------------------------------------------


                            Number
Variable                   of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-----------------------------------------------------------------------
DIF_ET5  Endogàmia

PIP                            5         4.6000        .652         .292
PIL                           11         4.5341       1.039         .313
-----------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = .0659

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .988   P= .337


      t-test for Equality of Means                                          95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
------------------------------------------------------------------------------
Equal           .13       14          .899           .509       (-1.027, 1.158)
Unequal         .15    12.11          .880           .428         (-.865, .997)
------------------------------------------------------------------------------


                            Number
Variable                   of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-----------------------------------------------------------------------
DIF_ET6  Emigració

PIP                            5         6.4900       1.006         .450
PIL                           11         5.7182       1.782         .537
-----------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = .7718

         Levene's Test for Equality of Variances: F= 1.372  P= .261
```

```
      t-test for Equality of Means                                          95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
------------------------------------------------------------------------------
Equal           .89       14          .386           .863       (-1.078, 2.622)
Unequal        1.10    12.98          .291           .701        (-.743, 2.286)
------------------------------------------------------------------------------


                            Number
Variable                   of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-----------------------------------------------------------------------
DIF_ET7  Estatus llengua

PIP                            5         4.9850        .355         .159
PIL                           11         3.4682       1.371         .413
-----------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = 1.5168

         Levene's Test for Equality of Variances: F= 17.205 P= .001
```

```
      t-test for Equality of Means                                          95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
------------------------------------------------------------------------------
Equal          2.39       14          .031           .633         (.158, 2.875)
Unequal        3.42    12.49          .005           .443         (.556, 2.478)
------------------------------------------------------------------------------


                            Number
Variable                   of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-----------------------------------------------------------------------
DIF_ET8  Estatus Internacional Lleng.

PIP                            5         1.8900        .816         .365
PIL                           11         2.2523       1.300         .392
-----------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = -.3623

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .736   P= .405


      t-test for Equality of Means                                          95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
------------------------------------------------------------------------------
Equal          -.57       14          .579           .638       (-1.730, 1.006)
Unequal        -.68    12.11          .512           .536        (-1.528, .804)
------------------------------------------------------------------------------


                            Number
Variable                   of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-----------------------------------------------------------------------
DIF_ET9  Estatus grup

PIP                            5         4.0550       1.739         .778
PIL                           11         3.4091       1.248         .376
-----------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = .6459

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .125   P= .729


      t-test for Equality of Means                                          95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
------------------------------------------------------------------------------
Equal           .85       14          .409           .758        (-.981, 2.273)
Unequal         .75     5.96          .483           .864       (-1.472, 2.763)
------------------------------------------------------------------------------


                            Number
Variable                   of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-----------------------------------------------------------------------
DIF_ET10  Història cultural

PIP                            5         5.6250       1.173         .525
PIL                           10         6.2500       2.125         .672
-----------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = -.6250

         Levene's Test for Equality of Variances: F= 1.641  P= .223

      t-test for Equality of Means                                          95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
------------------------------------------------------------------------------
```

```
Equal          -.61       13          .555          1.032       (-2.854, 1.604)
Unequal        -.73    12.70          .477           .852       (-2.471, 1.221)
-------------------------------------------------------------------------------


                           Number
Variable                  of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------------
DIF_ET11  Riquesa grup

PIP                           5         4.3750        .800         .358
PIL                          11         4.6523        .674         .203
-------------------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = -.2773

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .988   P= .337


      t-test for Equality of Means                                      95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-------------------------------------------------------------------------------
Equal          -.72       14          .482           .384        (-1.101, .547)
Unequal        -.67     6.71          .523           .412        (-1.259, .704)
-------------------------------------------------------------------------------


                           Number
Variable                  of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------------
DIF_ET12  Serveis oficials

PIP                           5         3.2000       1.095         .490
PIL                          11         3.0364        .825         .249
-------------------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = .1636

         Levene's Test for Equality of Variances: F= .153   P= .701


      t-test for Equality of Means                                      95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-------------------------------------------------------------------------------
Equal           .33       14          .744           .491        (-.890, 1.217)
Unequal         .30     6.17          .776           .549       (-1.172, 1.499)
-------------------------------------------------------------------------------


                           Number
Variable                  of Cases       Mean          SD   SE of Mean
-------------------------------------------------------------------------------
DIF_ET13  Assumptes econòmics

PIP                           5         4.8000        .447         .200
PIL                          11         3.8159       1.268         .382
-------------------------------------------------------------------------------

         Mean Difference = .9841

         Levene's Test for Equality of Variances: F= 5.732  P= .031


      t-test for Equality of Means                                      95%
Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
-------------------------------------------------------------------------------
Equal          1.66       14          .119           .592        (-.286, 2.254)
Unequal        2.28    13.66          .039           .431         (.056, 1.912)
-------------------------------------------------------------------------------
```

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET14 Mitjans comunicació				
PIP	5	3.8600	2.241	1.002
PIL	11	3.1773	1.591	.480

Mean Difference = .6827

Levene's Test for Equality of Variances: F= 1.457 P= .247

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	.70	14	.494	.971	(-1.401, 2.766)
Unequal	.61	5.92	.562	1.111	(-2.045, 3.411)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET15 Educació				
PIP	5	3.8050	1.446	.647
PIL	11	3.5591	1.159	.349

Mean Difference = .2459

Levene's Test for Equality of Variances: F= .082 P= .779

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	.37	14	.720	.673	(-1.197, 1.689)
Unequal	.33	6.46	.749	.735	(-1.522, 2.014)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET16 Poder polític				
PIP	5	4.9050	.895	.400
PIL	10	4.2900	1.018	.322

Mean Difference = .6150

Levene's Test for Equality of Variances: F= .756 P= .400

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	1.14	13	.273	.538	(-.547, 1.777)
Unequal	1.20	9.15	.261	.514	(-.544, 1.774)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET17 Negocis				
PIP	5	3.7000	.837	.374
PIL	11	2.5909	1.285	.387

Mean Difference = 1.1091

Levene's Test for Equality of Variances: F= .542 P= .474

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	1.75	14	.102	.633	(-.250, 2.468)
Unequal	2.06	11.77	.062	.539	(-.067, 2.285)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET18 Religió				
PIP	5	4.1900	1.630	.729
PIL	11	2.8182	1.365	.411

Mean Difference = 1.3718

Levene's Test for Equality of Variances: F= .601 P= .451

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	1.76	14	.100	.780	(-.300, 3.044)
Unequal	1.64	6.68	.147	.837	(-.626, 3.370)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET19 Cultura				
PIP	5	5.2200	.861	.385
PIL	10	4.2675	1.653	.523

Mean Difference = .9525

Levene's Test for Equality of Variances: F= 1.119 P= .309

	t-test for Equality of Means				95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	1.19	13	.254	.798	(-.770, 2.675)
Unequal	1.47	12.88	.166	.649	(-.452, 2.357)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ET20 Futur vit. 20 / 30 anys				
PIP	5	5.2100	.755	.338
PIL	11	4.3295	1.068	.322

Mean Difference = .8805

Levene's Test for Equality of Variances: F= 2.505 P= .136

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	1.65	14	.121	.534	(-.264, 2.025)
Unequal	1.89	10.96	.086	.467	(-.147, 1.908)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
PB_21 Cat - futur grup				
PIP	5	7.5300	2.057	.920
PIL	11	6.1955	2.971	.896

Mean Difference = 1.3345

Levene's Test for Equality of Variances: F= 1.430 P= .252

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	.90	14	.382	1.478	(-1.836, 4.505)
Unequal	1.04	11.17	.321	1.284	(-1.486, 4.155)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
VL_22 Cat - futur llengua				
PIP	5	7.8600	1.843	.824
PIL	11	5.2455	3.016	.909

Mean Difference = 2.6145

Levene's Test for Equality of Variances: F= 1.166 P= .298

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	1.77	14	.098	1.474	(-.547, 5.776)
Unequal	2.13	12.35	.054	1.228	(-.052, 5.281)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_DEMO TOTAL DEMOGRAFIA				
PIP	5	5.3658	.936	.419
PIL	9	4.0907	1.056	.352

Mean Difference = 1.2751

Levene's Test for Equality of Variances: F= .003 P= .958

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	2.25	12	.044	.568	(.038, 2.512)
Unequal	2.33	9.33	.044	.547	(.044, 2.506)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_ESTA TOTAL ESTATUS				
PIP	5	4.1860	.281	.125
PIL	10	4.0910	.692	.219

Mean Difference = .0950

Levene's Test for Equality of Variances: F= 7.015 P= .020

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	.29	13	.776	.327	(-.611, .801)
Unequal	.38	12.78	.713	.252	(-.451, .641)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_INST TOTAL SUPORT INST.				
PIP	5	4.2100	.625	.279
PIL	9	3.4938	.560	.187

Mean Difference = .7162

Levene's Test for Equality of Variances: F= .201 P= .662

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	2.20	12	.048	.325	(.008, 1.424)
Unequal	2.13	7.61	.067	.336	(-.066, 1.498)

Variable	Number of Cases	Mean	SD	SE of Mean
DIF_TOTA TOTAL VITALITAT				
PIP	5	4.5687	.496	.222
PIL	7	3.7357	.621	.235

Mean Difference = .8330

Levene's Test for Equality of Variances: F= .648 P= .440

t-test for Equality of Means					95%
Variances	t-value	df	2-Tail Sig	SE of Diff	CI for Diff
Equal	2.48	10	.033	.336	(.084, 1.582)
Unequal	2.58	9.79	.028	.323	(.111, 1.555)

figura 17

- - Correlation Coefficients - -

	DIF_DEMO	DIF_ESTA	DIF_INST	DIF_ET20	DIF_TOTA
ACTITUD	.2920	.2557	.2684	.3425	.3256
	(186)	(189)	(181)	(192)	(170)
	P= .000	P= .000	P= .000	P= .000	P= .000
FACT1	.1734	.1406	.1190	.1423	.2048
	(186)	(189)	(181)	(192)	(170)
	P= .018	P= .054	P= .111	P= .049	P= .007
FACT2	.0998	.0241	-.0050	.1403	.0350
	(186)	(189)	(181)	(192)	(170)
	P= .175	P= .742	P= .946	P= .052	P= .650
FACT3	.2148	.1828	.3343	.2528	.2899
	(186)	(189)	(181)	(192)	(170)
	P= .003	P= .012	P= .000	P= .000	P= .000
FACT4	.0970	.1462	.1398	.1231	.1547
	(186)	(189)	(181)	(192)	(170)
	P= .188	P= .045	P= .060	P= .089	P= .044
FACT5	-.0459	.0019	-.0523	.0137	-.0598
	(186)	(189)	(181)	(192)	(170)
	P= .534	P= .979	P= .485	P= .851	P= .439
FACT6	.1963	.1307	.1099	.1737	.1633
	(186)	(189)	(181)	(192)	(170)
	P= .007	P= .073	P= .141	P= .016	P= .033
UNITAT	.0579	.0123	.0870	.0496	.0947
	(184)	(187)	(179)	(190)	(168)
	P= .435	P= .867	P= .247	P= .497	P= .222

(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed

figura 18

- - Correlation Coefficients - -

	DIF_DEMO	DIF_ESTA	DIF_INST	DIF_ET20	DIF_TOTA
ACTITUD	.2609	.1845	.1836	.3995	.2610
	(85)	(86)	(85)	(87)	(83)
	P= .016	P= .089	P= .093	P= .000	P= .017
FACT1	.1966	.0163	-.0196	.2491	.0837
	(85)	(86)	(85)	(87)	(83)
	P= .071	P= .882	P= .859	P= .020	P= .452
FACT2	.0963	-.1118	-.1924	.0934	-.1188
	(85)	(86)	(85)	(87)	(83)
	P= .381	P= .305	P= .078	P= .390	P= .285
FACT3	.0502	.1369	.3188	.1896	.2356
	(85)	(86)	(85)	(87)	(83)
	P= .648	P= .209	P= .003	P= .079	P= .032
FACT4	.1506	.2788	.3613	.1319	.3428
	(85)	(86)	(85)	(87)	(83)
	P= .169	P= .009	P= .001	P= .223	P= .002
FACT5	-.0750	.0262	-.1270	-.0035	-.0858
	(85)	(86)	(85)	(87)	(83)
	P= .495	P= .811	P= .247	P= .974	P= .441
FACT6	.1673	.0830	.1111	.2089	.1501
	(85)	(86)	(85)	(87)	(83)
	P= .126	P= .447	P= .312	P= .052	P= .176
UNITAT	.0288	-.0288	.1163	.0233	.0853
	(83)	(84)	(83)	(85)	(81)
	P= .796	P= .795	P= .295	P= .833	P= .449

(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed

figura 19

- - Correlation Coefficients - -

	DIF_DEMO	DIF_ESTA	DIF_INST	DIF_ET20	DIF_TOTA
ACTITUD	.5231	.5072	.3534	.3756	.4782
	(41)	(42)	(43)	(43)	(40)
	P= .000	P= .001	P= .020	P= .013	P= .002
FACT1	.3265	.2688	.3284	.2026	.3236
	(41)	(42)	(43)	(43)	(40)
	P= .037	P= .085	P= .032	P= .193	P= .042
FACT2	.1933	.2706	.1514	.1497	.2010
	(41)	(42)	(43)	(43)	(40)
	P= .226	P= .083	P= .333	P= .338	P= .214

FACT3	.4435	.3385	.3305	.3933	.3888
	(41)	(42)	(43)	(43)	(40)
	P= .004	P= .028	P= .030	P= .009	P= .013
FACT4	-.1184	-.0428	-.2083	-.0321	-.1543
	(41)	(42)	(43)	(43)	(40)
	P= .461	P= .788	P= .180	P= .838	P= .342
FACT5	.0006	.0815	-.0047	-.0390	.0246
	(41)	(42)	(43)	(43)	(40)
	P= .997	P= .608	P= .976	P= .804	P= .880
FACT6	.3057	.1199	.0711	.0665	.2449
	(41)	(42)	(43)	(43)	(40)
	P= .052	P= .449	P= .650	P= .672	P= .128
UNITAT	.2097	.2334	.1237	.0481	.2286
	(41)	(42)	(43)	(43)	(40)
	P= .188	P= .137	P= .429	P= .759	P= .156

(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed

figura 20

BIBLIOTECA VIRTUAL

- - Correlation Coefficients - -

	DIF_DEMO	DIF_ESTA	DIF_INST	DIF_ET20	DIF_TOTA
ACTITUD	.1413	.0894	.2913	.2181	.2118
	(48)	(48)	(41)	(48)	(37)
	P= .338	P= .546	P= .065	P= .136	P= .208
FACT1	-.2106	-.1386	-.2056	-.1609	-.1950
	(48)	(48)	(41)	(48)	(37)
	P= .151	P= .348	P= .197	P= .275	P= .247
FACT2	.0254	-.1077	.1095	.1121	.0873
	(48)	(48)	(41)	(48)	(37)
	P= .864	P= .466	P= .496	P= .448	P= .607
FACT3	.2947	.0964	.4821	.2334	.3385
	(48)	(48)	(41)	(48)	(37)
	P= .042	P= .514	P= .001	P= .110	P= .040
FACT4	.1519	.1179	.1962	.2731	.1681
	(48)	(48)	(41)	(48)	(37)
	P= .303	P= .425	P= .219	P= .060	P= .320
FACT5	.0843	.0683	.2093	.1565	.0870
	(48)	(48)	(41)	(48)	(37)
	P= .569	P= .645	P= .189	P= .288	P= .609
FACT6	.2641	.4049	.2873	.2294	.3558
	(48)	(48)	(41)	(48)	(37)
	P= .070	P= .004	P= .069	P= .117	P= .031
UNITAT	.0277	-.0751	.0660	.0555	.0350
	(48)	(48)	(41)	(48)	(37)
	P= .852	P= .612	P= .682	P= .708	P= .837

(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

```
" . " is printed if a coefficient cannot be computed
```

figura 21

```
                - -  Correlation Coefficients  - -

            DIF_DEMO   DIF_ESTA   DIF_INST   DIF_ET20   DIF_TOTA

ACTITUD       .3468      .3350      .4296      .3776      .4455
           (   95)    (   95)    (   89)    (   95)    (   85)
           P= .001    P= .001    P= .000    P= .000    P= .000

FACT1         .2080      .1509      .2009      .1633      .3064
           (   95)    (   95)    (   89)    (   95)    (   85)
           P= .043    P= .144    P= .059    P= .114    P= .004

FACT2         .0645      .0263     -.0570      .2335     -.0143
           (   95)    (   95)    (   89)    (   95)    (   85)
           P= .535    P= .800    P= .596    P= .023    P= .897

FACT3         .2928      .2500      .4071      .2663      .3807
           (   95)    (   95)    (   89)    (   95)    (   85)
           P= .004    P= .015    P= .000    P= .009    P= .000

FACT4         .0463      .0212      .1273     -.0122      .0677
           (   95)    (   95)    (   89)    (   95)    (   85)
           P= .656    P= .838    P= .235    P= .906    P= .538

FACT5        -.0796      .0995      .0859     -.0304     -.0038
           (   95)    (   95)    (   89)    (   95)    (   85)
           P= .443    P= .337    P= .424    P= .770    P= .973

FACT6         .1182      .0920      .0526      .0830      .0678
           (   95)    (   95)    (   89)    (   95)    (   85)
           P= .254    P= .375    P= .624    P= .424    P= .538

UNITAT        .1052      .2070      .2070      .0435      .2220
           (   95)    (   95)    (   89)    (   95)    (   85)
           P= .310    P= .044    P= .052    P= .676    P= .041


(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed
```

figura 22

```
                - -  Correlation Coefficients  - -

            DIF_DEMO   DIF_ESTA   DIF_INST   DIF_ET20   DIF_TOTA

ACTITUD       .1234      .0272      .0860      .1329      .1144
           (   51)    (   53)    (   51)    (   55)    (   47)
           P= .388    P= .846    P= .548    P= .333    P= .444

FACT1        -.0945     -.0986     -.1881     -.1061     -.1349
           (   51)    (   53)    (   51)    (   55)    (   47)
           P= .510    P= .482    P= .186    P= .441    P= .366

FACT2         .1111     -.0056      .0299     -.0284      .0613
```

```
           (   51)    (   53)    (   51)    (   55)    (   47)
           P= .438    P= .968    P= .835    P= .837    P= .682

FACT3        .0642      .0626      .3314      .2678      .2045
           (   51)    (   53)    (   51)    (   55)    (   47)
           P= .654    P= .656    P= .018    P= .048    P= .168

FACT4        .1568      .2340      .1493      .1071      .1976
           (   51)    (   53)    (   51)    (   55)    (   47)
           P= .272    P= .092    P= .296    P= .436    P= .183

FACT5       -.0995     -.1673     -.1916     -.0640     -.1677
           (   51)    (   53)    (   51)    (   55)    (   47)
           P= .487    P= .231    P= .178    P= .643    P= .260

FACT6        .2407      .1113      .1622      .2244      .1858
           (   51)    (   53)    (   51)    (   55)    (   47)
           P= .089    P= .428    P= .255    P= .100    P= .211

UNITAT      -.0566     -.1223     -.0505     -.0879     -.0391
           (   50)    (   52)    (   50)    (   54)    (   46)
           P= .696    P= .388    P= .728    P= .528    P= .797


(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed
```

figura 23

```
                    - -  Correlation Coefficients  - -

            DIF_DEMO   DIF_ESTA   DIF_INST   DIF_ET20   DIF_TOTA

ACTITUD      .0092      .0080     -.1022      .1464     -.0257
           (   38)    (   39)    (   39)    (   40)    (   36)
           P= .957    P= .961    P= .536    P= .368    P= .882

FACT1        .0905      .1492      .2360      .0026      .2058
           (   38)    (   39)    (   39)    (   40)    (   36)
           P= .589    P= .365    P= .148    P= .988    P= .229

FACT2       -.0985     -.1417     -.0370     -.0945     -.1260
           (   38)    (   39)    (   39)    (   40)    (   36)
           P= .556    P= .390    P= .823    P= .562    P= .464

FACT3        .1127      .0396     -.0286      .0730      .0244
           (   38)    (   39)    (   39)    (   40)    (   36)
           P= .500    P= .811    P= .863    P= .654    P= .888

FACT4       -.1399      .0123     -.0083      .1223     -.0027
           (   38)    (   39)    (   39)    (   40)    (   36)
           P= .402    P= .941    P= .960    P= .452    P= .988

FACT5       -.0901     -.1639     -.4026     -.0072     -.3093
           (   38)    (   39)    (   39)    (   40)    (   36)
           P= .590    P= .319    P= .011    P= .965    P= .066

FACT6        .2647      .1692      .1545      .2357      .3263
           (   38)    (   39)    (   39)    (   40)    (   36)
           P= .108    P= .303    P= .348    P= .143    P= .052

UNITAT      -.0834     -.3297     -.0817      .0098     -.1588
           (   37)    (   38)    (   38)    (   39)    (   35)
           P= .624    P= .043    P= .626    P= .953    P= .362
```

```
(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed
```

figura 24

```
                    - -  Correlation Coefficients  - -

            DIF_DEMO   DIF_ESTA   DIF_INST   DIF_ET20   DIF_TOTA

ISIE          .2232      .1739      .0651      .2338      .1690
           (  186)    (  189)    (  181)    (  192)    (  170)
           P= .002    P= .017    P= .384    P= .001    P= .028


(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed
```

```
- - -  S P E A R M A N   C O R R E L A T I O N   C O E F F I C I E N T S  - - -


V62           -.0886     -.0230     -.0118     -.1214     -.0856
            N(  186)   N(  189)   N(  181)   N(  192)   N(  170)
            Sig .229   Sig .753   Sig .875   Sig .093   Sig .267

V63            .2411      .2581      .1115      .2694      .1993
            N(  186)   N(  189)   N(  181)   N(  192)   N(  170)
            Sig .001   Sig .000   Sig .135   Sig .000   Sig .009

            DIF_DEMO   DIF_ESTA   DIF_INST   DIF_ET20   DIF_TOTA

(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed
```

figura 25

```
                          GRUP DE PRIMERA LLENGUA CASTELLANA

                    - -  Correlation Coefficients  - -

            DIF_DEMO   DIF_ESTA   DIF_INST   DIF_ET20   DIF_TOTA   ISIE


ISIE          .2826      .2432      .0896      .1787      .2134     1.0000
           (   95)    (   95)    (   89)    (   95)    (   85)    (  100)
           P= .006    P= .018    P= .404    P= .083    P= .050    P= .

(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed
```

```
- - -  S P E A R M A N   C O R R E L A T I O N   C O E F F I C I E N T S  - - -


V62           -.2150     -.1678     -.1349     -.1627     -.2404
            N(   95)   N(   95)   N(   89)   N(   95)   N(   85)
            Sig .036   Sig .104   Sig .207   Sig .115   Sig .027

V63            .1801      .2285      .0323      .1090      .1254
            N(   95)   N(   95)   N(   89)   N(   95)   N(   85)
            Sig .081   Sig .026   Sig .763   Sig .293   Sig .253

            DIF_DEMO   DIF_ESTA   DIF_INST   DIF_ET20   DIF_TOTA

(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed



                                    GRUP BILINGÜE


                    - -  Correlation Coefficients  - -


ISIE          -.0099     -.0825     -.0948      .0050     -.0746     1.0000
            (   51)    (   53)    (   51)    (   55)    (   47)    (   56)
            P= .945    P= .557    P= .508    P= .971    P= .618    P= .

(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed



- - -  S P E A R M A N   C O R R E L A T I O N   C O E F F I C I E N T S  - - -


V62            .1438      .1901      .1434     -.0047      .1757
            N(   51)   N(   53)   N(   51)   N(   55)   N(   47)
            Sig .314   Sig .173   Sig .315   Sig .973   Sig .238

V63            .1339      .1630      .0158      .1463      .0211
            N(   51)   N(   53)   N(   51)   N(   55)   N(   47)
            Sig .349   Sig .244   Sig .912   Sig .286   Sig .888

            DIF_DEMO   DIF_ESTA   DIF_INST   DIF_ET20   DIF_TOTA

(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed



                          GRUP DE PRIMERA LLENGUA CATALANA


                    - -  Correlation Coefficients  - -


            DIF_DEMO   DIF_ESTA   DIF_INST   DIF_ET20   DIF_TOTA   ISIE

ISIE          .0192     -.0927     -.1261      .1527     -.0712     1.0000
            (   38)    (   39)    (   39)    (   40)    (   36)    (   41)
            P= .909    P= .575    P= .444    P= .347    P= .680    P= .
```

```
(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed


- - -  S P E A R M A N   C O R R E L A T I O N   C O E F F I C I E N T S  - - -


V62           -.0239     -.0298      .1768     -.0612      .0240
            N(   38)   N(   39)   N(   39)   N(   40)   N(   36)
            Sig .887   Sig .857   Sig .282   Sig .707   Sig .889

V63            .1225     -.0046      .2665      .1895      .1842
            N(   38)   N(   39)   N(   39)   N(   40)   N(   36)
            Sig .464   Sig .978   Sig .101   Sig .242   Sig .282

            DIF_DEMO   DIF_ESTA   DIF_INST   DIF_ET20   DIF_TOTA

(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed
```

figura 26

```
                    ALUMNES DE PRIMERA LLENGUA CASTELLANA D'ALACANT


                  - -  Correlation Coefficients  - -

            DIF_DEMO   DIF_ESTA   DIF_INST   DIF_ET20   DIF_TOTA   ISIE

ISIE          .2473      .0952      .3391      .1399      .3057     1.0000
            (   29)    (   28)    (   22)    (   27)    (   20)    (   30)
            P= .196    P= .630    P= .123    P= .487    P= .190    P= .


(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed


- - -  S P E A R M A N   C O R R E L A T I O N   C O E F F I C I E N T S  - - -


V62           -.1445      .1176     -.1368      .1580     -.2081
            N(   29)   N(   28)   N(   22)   N(   27)   N(   20)
            Sig .454   Sig .551   Sig .544   Sig .431   Sig .379

V63            .2552      .1402      .3122      .1676      .1844
            N(   29)   N(   28)   N(   22)   N(   27)   N(   20)
            Sig .181   Sig .477   Sig .157   Sig .403   Sig .436

            DIF_DEMO   DIF_ESTA   DIF_INST   DIF_ET20   DIF_TOTA

(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed


                    ALUMNES DE PRIMERA LLENGUA CASTELLANA DE MUTXAMEL


                  - -  Correlation Coefficients  - -
```

```
            DIF DEMO   DIF ESTA   DIF INST   DIF ET20   DIF TOTA   ISIE

ISIE          .2619      .3668      .1335      .2729      .2487     1.0000
           (   28)    (   28)    (   28)    (   28)    (   28)    (   30)
           P= .178    P= .055    P= .498    P= .160    P= .202    P= .


(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed


- - -  S P E A R M A N   C O R R E L A T I O N   C O E F F I C I E N T S  - - -


V62           -.1442     -.3565     -.1162     -.2723     -.2417
            N(   28)   N(   28)   N(   28)   N(   28)   N(   28)
            Sig .464   Sig .063   Sig .556   Sig .161   Sig .215

V63            .1862      .2221     -.0343      .1918      .1023
            N(   28)   N(   28)   N(   28)   N(   28)   N(   28)
            Sig .343   Sig .256   Sig .862   Sig .328   Sig .604

            DIF_DEMO   DIF_ESTA   DIF_INST   DIF_ET20   DIF_TOTA

(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed


                    ALUMNES DE PRIMERA LLENGUA CASTELLANA DE XIXONA


                  - -  Correlation Coefficients  - -

            DIF_DEMO   DIF_ESTA   DIF_INST   DIF_ET20   DIF_TOTA   ISIE

ISIE          .3581      .0987     -.1265      .1692      .1551     1.0000
           (   32)    (   32)    (   32)    (   33)    (   31)    (   33)
           P= .044    P= .591    P= .490    P= .347    P= .405    P= .


(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed


- - -  S P E A R M A N   C O R R E L A T I O N   C O E F F I C I E N T S  - - -


V62           -.1112      .0623     -.0205     -.3233     -.0364
            N(   32)   N(   32)   N(   32)   N(   33)   N(   31)
            Sig .545   Sig .735   Sig .911   Sig .066   Sig .846

V63            .3470      .2763     -.0361     -.0662      .3021
            N(   32)   N(   32)   N(   32)   N(   33)   N(   31)
            Sig .052   Sig .126   Sig .844   Sig .715   Sig .099

            DIF_DEMO   DIF_ESTA   DIF_INST   DIF_ET20   DIF_TOTA

(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed


                    ALUMNES DE PRIMERA LLENGUA CATALANA D'ALACANT
```

```
                    - -  Correlation Coefficients  - -

            DIF_DEMO   DIF_ESTA   DIF_INST   DIF_ET20   DIF_TOTA   ISIE

ISIE          .9620     -.8074      .1223      .6830      .4607     1.0000
           (    4)    (    4)    (    4)    (    4)    (    4)    (    4)
           P= .038    P= .193    P= .878    P= .317    P= .539    P= .

(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed


      - - -  S P E A R M A N   C O R R E L A T I O N   C O E F F I C I E N T S  - - -

V62             .          .          .          .          .
            N(    4)   N(    4)   N(    4)   N(    4)   N(    4)
            Sig .      Sig .      Sig .      Sig .      Sig .

V63            .9487     -.6325      .7379      .7778      .7379      .
            N(    4)   N(    4)   N(    4)   N(    4)   N(    4)   N(    4)
            Sig .051   Sig .368   Sig .262   Sig .222   Sig .262   Sig .

            DIF_DEMO   DIF_ESTA   DIF_INST   DIF_ET20   DIF_TOTA        V62

(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed


                     ALUMNES DE PRIMERA LLENGUA CATALANA DE MUTXAMEL


                    - -  Correlation Coefficients  - -


            DIF_DEMO   DIF_ESTA   DIF_INST   DIF_ET20   DIF_TOTA   ISIE

ISIE          .1510      .8487     -.2037      .8633      .7343     1.0000
           (    4)    (    5)    (    6)    (    6)    (    3)    (    7)
           P= .849    P= .069    P= .699    P= .027    P= .475    P= .

(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed


- - -  S P E A R M A N   C O R R E L A T I O N   C O E F F I C I E N T S  - - -


V62            .2000     -.2236      .6983     -.5161     -.5000
            N(    4)   N(    5)   N(    6)   N(    6)   N(    3)
            Sig .800   Sig .718   Sig .123   Sig .295   Sig .667

V63            .7379      .7071      .7775      .1352      .8660
            N(    4)   N(    5)   N(    6)   N(    6)   N(    3)
            Sig .262   Sig .182   Sig .069   Sig .798   Sig .333

            DIF_DEMO   DIF_ESTA   DIF_INST   DIF_ET20   DIF_TOTA

(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed
```

ALUMNES DE PRIMERA LLENGUA CATALANA DE XIXONA

- - Correlation Coefficients - -

	DIF_DEMO	DIF_ESTA	DIF_INST	DIF_ET20	DIF_TOTA	ISIE
ISIE	.2345	.3290	.4933	.3828	.4538	1.0000
	(27)	(27)	(26)	(27)	(26)	(27)
	P= .239	P= .094	P= .010	P= .049	P= .020	P= .

(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed

- - - S P E A R M A N C O R R E L A T I O N C O E F F I C I E N T S - - -

V62	-.2940	-.4558	-.3471	-.3109	-.4219
	N(27)	N(27)	N(26)	N(27)	N(26)
	Sig .137	Sig .017	Sig .082	Sig .114	Sig .032
V63	-.0712	-.0637	.1329	.0566	.0196
	N(27)	N(27)	N(26)	N(27)	N(26)
	Sig .724	Sig .752	Sig .517	Sig .779	Sig .924

	DIF_DEMO	DIF_ESTA	DIF_INST	DIF_ET20	DIF_TOTA

(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed

figura 27

- - Correlation Coefficients - -

	DIF_DEMO	DIF_ESTA	DIF_INST	DIF_ET20	DIF_TOTA
COEBILIN	.1892	.1869	.1439	-.0352	.2538
	(84)	(84)	(79)	(84)	(75)
	P= .085	P= .089	P= .206	P= .751	P= .028
TOTALCAT	.0638	.0126	-.0103	-.1021	.0499
	(84)	(84)	(79)	(84)	(75)
	P= .564	P= .910	P= .928	P= .355	P= .671

(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed

- - - S P E A R M A N C O R R E L A T I O N C O E F F I C I E N T S - - -

V26	.0508	.1013	-.0610	.0017	.0136
	N(95)	N(95)	N(89)	N(95)	N(85)
	Sig .625	Sig .329	Sig .570	Sig .987	Sig .902
V27	-.0391	.0137	-.1830	.1052	-.1319
	N(95)	N(95)	N(89)	N(95)	N(85)

```
            Sig .707   Sig .895   Sig .086   Sig .310   Sig .229

V28           -.0278      .0036     -.1734      .0304     -.0796
            N(   95)   N(   95)   N(   89)   N(   95)   N(   85)
            Sig .789   Sig .972   Sig .104   Sig .770   Sig .469

V29            .1772      .1056      .0467      .1001      .1037
            N(   95)   N(   95)   N(   89)   N(   95)   N(   85)
            Sig .086   Sig .309   Sig .664   Sig .335   Sig .345

            DIF_DEMO   DIF_ESTA   DIF_INST   DIF_ET20   DIF_TOTA


(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed
```

figura 28

```
                    - -  Correlation Coefficients  - -

            DIF_DEMO   DIF_ESTA   DIF_INST   DIF_ET20   DIF_TOTA

COEBILIN     -.1478     -.0492      .1965     -.0121      .0571
            (   36)    (   37)    (   37)    (   38)    (   34)
            P= .390    P= .773    P= .244    P= .943    P= .748

TOTALCAT     -.0728     -.0471     -.2023      .0762     -.1196
            (   36)    (   37)    (   37)    (   38)    (   34)
            P= .673    P= .782    P= .230    P= .649    P= .500

TOTALCAS      .0371      .0068     -.3948      .1399     -.1711
            (   36)    (   37)    (   37)    (   38)    (   34)
            P= .830    P= .968    P= .016    P= .402    P= .333


(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed



- - -  S P E A R M A N   C O R R E L A T I O N   C O E F F I C I E N T S  - - -


V26            .1464     -.0721     -.1051      .0337     -.0388
            N(   38)   N(   39)   N(   39)   N(   40)   N(   36)
            Sig .381   Sig .663   Sig .524   Sig .837   Sig .822

V27            .0588     -.1336     -.3058      .1654     -.2128
            N(   38)   N(   39)   N(   39)   N(   40)   N(   36)
            Sig .726   Sig .418   Sig .058   Sig .308   Sig .213

V28            .0460     -.1509     -.2406      .0658     -.1527
            N(   38)   N(   39)   N(   39)   N(   40)   N(   36)
            Sig .784   Sig .359   Sig .140   Sig .687   Sig .374

V29            .1548      .1712      .2644      .0660      .2288
            N(   38)   N(   39)   N(   39)   N(   40)   N(   36)
            Sig .354   Sig .298   Sig .104   Sig .686   Sig .180

V31            .0169     -.2560     -.1956     -.1124     -.1673
            N(   38)   N(   39)   N(   39)   N(   40)   N(   36)
            Sig .920   Sig .116   Sig .233   Sig .490   Sig .330

V32            .1283     -.3236     -.3503     -.2909     -.1937
```

```
            N(   38)   N(   39)   N(   39)   N(   40)   N(   36)
            Sig .443   Sig .044   Sig .029   Sig .069   Sig .258

V33            .0491     -.2939     -.3318     -.1529     -.2368
            N(   38)   N(   39)   N(   39)   N(   40)   N(   36)
            Sig .770   Sig .069   Sig .039   Sig .346   Sig .164

V34            .1397     -.1302     -.2341     -.2072     -.1481
            N(   38)   N(   39)   N(   39)   N(   40)   N(   36)
            Sig .403   Sig .429   Sig .151   Sig .200   Sig .389

            DIF_DEMO   DIF_ESTA   DIF_INST   DIF_ET20   DIF_TOTA


(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed
```

figura 29

```
                    - -  Correlation Coefficients  - -

            DIF_DEMO   DIF_ESTA   DIF_INST   DIF_ET20   DIF_TOTA

COEBILIN     -.1165     -.0266     -.2585     -.3545     -.1557
            (   50)    (   52)    (   50)    (   54)    (   46)
            P= .421    P= .852    P= .070    P= .009    P= .301

TOTALCAT     -.2519     -.3072     -.4026     -.2633     -.3935
            (   50)    (   52)    (   50)    (   54)    (   46)
            P= .078    P= .027    P= .004    P= .054    P= .007

TOTALCAS     -.1317     -.3204     -.1747      .1181     -.2654
            (   50)    (   52)    (   50)    (   54)    (   46)
            P= .362    P= .021    P= .225    P= .395    P= .075


(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed


- - -  S P E A R M A N   C O R R E L A T I O N   C O E F F I C I E N T S  - - -


V26            -.2360     -.3187     -.2285     -.0623     -.3316
            N(   51)   N(   53)   N(   51)   N(   55)   N(   47)
            Sig .095   Sig .020   Sig .107   Sig .651   Sig .023

V27            -.2130     -.5586     -.3071     -.1248     -.3656
            N(   51)   N(   53)   N(   51)   N(   55)   N(   47)
            Sig .133   Sig .000   Sig .028   Sig .364   Sig .011

V28            -.2940     -.3784     -.1453     -.0268     -.3115
            N(   51)   N(   53)   N(   51)   N(   55)   N(   47)
            Sig .036   Sig .005   Sig .309   Sig .846   Sig .033

V29            -.0769     -.1532     -.2894     -.1586     -.2825
            N(   51)   N(   53)   N(   51)   N(   55)   N(   47)
            Sig .592   Sig .274   Sig .039   Sig .247   Sig .054

V31            -.2077     -.2702     -.1041     -.1351     -.2175
            N(   50)   N(   52)   N(   50)   N(   54)   N(   46)
```

```
             Sig .148   Sig .053   Sig .472   Sig .330   Sig .146

V32             .0363      -.0120      -.0768      -.0437      -.0194
             N(   50)   N(   52)   N(   50)   N(   54)   N(   46)
             Sig .803   Sig .933   Sig .596   Sig .754   Sig .898

V33            -.0716      -.2930      -.1213       .0802      -.1884
             N(   51)   N(   53)   N(   51)   N(   55)   N(   47)
             Sig .617   Sig .033   Sig .396   Sig .561   Sig .205

V34             .0644      -.2046      -.0598       .0349      -.0774
             N(   51)   N(   53)   N(   51)   N(   55)   N(   47)
             Sig .653   Sig .142   Sig .677   Sig .800   Sig .605

             DIF_DEMO   DIF_ESTA   DIF_INST   DIF_ET20   DIF_TOTA


(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)

" . " is printed if a coefficient cannot be computed
```

figura 30

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

ANNEX AL MODEL DE LLENGUA

Enquesta sobre el model de llengua

a) Apartat de fonètica :

1. Betacisme	1.1. Quina Js la femella del bou ? **vaca / baca** 1.2. Quin Js el mascle de l'egua ? **cavall /caball /cavai /cabai** *(el mot pot servir també per a comprovar ei ieisme).*
2. Assimilacions i pronúncia de [ɛ] i [ɔ]	2.1 Entrem a les cases per la... **pɔrta / pɔrtɔ / porto** 2.2. Si viatges en cotxe, es pot punxar una... **rɔda / rɔdɔ / rɔa / rɔ́ɔ / roda / rodo / roa / róo** 2.3. Per a tallar la fusta utilitzem una (imatge)... **sɛrra / sɛrrɛ / serra / serre** 2.4. Els avions volen pel... **cel / cel**
3. Caiguda de la [d] intervocàlica	3.1. Què utilitzes per a mocar-te ? **mocador / mocaor** 3.2 . Què Js això ? (assenyalem una cadira) **cadira / caïra / caria** 3.3. Una cosa que Js del teu gust Js una cosa que... **agrada / agrâ** 3.4. Quina forma té la figura ? (làmina) **redona / reona** 3.5. Una cosa que ha desaparegut Js una cosa... **desapareguda / desaparegha** 3.6. Una persona amb molt d'atreviment Js una persona molt... **atrevida / atrevïa**
4. Diftong [ɔw] > [aw] i diftongació [o] > [ɔw]	4.1. 7+1 = **uit / vuit ;** uit (o vuit) + 1 = ... **nou / nau** *(el mot pot servir també per a comprovar la morfologia del mot vuit).* 4.2. Per a fer una truita, necessitem oli i... (imatge) **ous / aus** 4.3. Quin animal Js la mare del corderet ? **ovella / auella / oveia / aueia** *(el mot pot servir també per a comprovar el ieisme).* 4.4. Digues els dies de la setmana *(el mot serveix també per a comprovar la pronúncia de* [ts] *final).* **dimarts / dimars / dimats / dimacs / dimatx** **dijous / dijaus**
5. Caiguda de [g] davant de [u]. Pronúncia del mot *joguet*	5.1. Per a cosir necessitem fil i... **agulla / aulla / aguia /auia** *(el mot pot servir també per a comprovar ei ieisme).* 5.2. Què porten els reis mags als xiquets ? **joguets / joets / juguets / joguines /ioguets / ioets / iugets / ioguines** *(el mot pot servir també per a comprovar la pronúncia del so* [dʒ] *inicial).* 5.3. Els joguets serveixen per a... **jugar / juar / juâ / iugar / iuar / iuâ / jugâ / iugâ** *(el mot pot servir també per a comprovar el ieisme i la caiguda de la -/r/ final).*
6. Caiguda de la [r] final i pronunciació de la [r] final epentètica	6.1. Una persona analfabeta, Js una persona que no sap... **llegir / lligir / llegî / lligî** **yegir / yigir / yegî / yigî /** **escriure / escriurer** *(el mot pot servir també per a comprovar la pronúncia de la* [e] *en contacte amb palatal i el ieisme).* 6.2. Per què no em creus ? Has de... **creure'm / creu-me / creure-me / creurer-me** *(també serveix per a comprovar la forma del pronom* me *enclític)*
7. Grup de geminades [ll]	7.1. El torró, amb què el fem ? El fem amb mel i... **almela / armela / amerla / amelda / amemla / ametlla / metla / ... (altres)**.

8. Caiguda de la [t] final als grups *-nt* i *-lt*.	8.1. Què es construeix per a poder passar per damunt d'un riu ? **pɔnt / pɔn / pont / pon** *(el mot pot serveix també per a comprovar la pronúncia de* [ɔ]*)*. 8.2. Un home que fa dos metres i mig d'alçària Js un home... **molt alt / mol al / mol alt**
9. Pronúncia de [ts] final i de [tl] en el mot *dotze*	9.1. Tenim un grup de 4 xiquets. Si només vénen 2, han vingut alguns dels xiquets. Si vénen els 4, han vingut... **tots / tos / totʃ** 9.2. 10+1 = ... ; 11+1=... **onze / onse ; dotze / dotse / dodge / dotxe**
10. Pronúncia de [il] i de [l]	10.1. Una persona que només té una cama, és una persona que està... **coixa / coxa** 10.2. La sardina, quina classe d'animal Js ? **peix / pex**
11. Inicials de mots populars en [e]	11.1. Què fa l'home del dibuix ? (home que encén una cigarreta) **encJn / ancJn** 11.2. Què Js això ? (dibuix d'un embut) **embut / ambut**
12. Apitxament en general	12.1. Quan estem malalts, anem al... **metge / metxe** 12.2. Un amic, i un altre amic, són... **[dozamiks] / [dosamiks]** 12.3. En l'edat mitjana, les armes eren diferents a les d'ara. En aquella època els guerrers lluitaven amb llances i... (dibuix) **aspa[z]es / aspa[s]es / espa[z]es / espa[s]es** *(el mot serveix també per a comprovar la pronúncia de la [e]- inicial.* 12.4. El Pare Nostre, l'Avemaria, què són ?... **ora[si]ons / ora[z]ions**
13. Interferència amb el so castellà [χ]	13.1. Per la nit, per a dormir, ens posem el... **pi[ʤ]ama / pi[χ]ama**

b) Apartat de morfologia :

1. Article	1.1. Mira la frase : "el plat i la cullera". Si n'hi ha més d'un seria... masculí :**els / les / es** ; femení :**les / es**
2. Plurals	2.1. Un home trist (que no està alegre) més un altre home trist són dos... **hòmens / homes ; trists / tristos**
3. Demostratius	3.1. Quin dels dits de la meua mà té un anell ? **este / est / aquest ; eixe / eix / aqueix**
4. Demostratiu neutre	4.1. Eixes coses també es pot dir això. Estes coses, també es pot dir... **açò / astò / això**
5. Pronom de 1a persona plural	5.1. Això és teu i meu. Això és de ... **nosaltres / nosatres / mosatros / nosatros / natros** ...
6. Adverbi demostratiu de proximitat	6.1. Jo em trobe en este lloc. No allí, sinó que em trobe... **ací / aquí**
7. Numerals	7.1. Una llibreta i una altra llibreta són... **dos / dues** 7.2. El dia anterior al 2 de febrer és... **u / un / uno**
8. Preposició de direcció	8.1. Jo vaig en direcció a aquell lloc. Jo vaig... allí : **cap a / pac a / cab a / cav a / volta a / detr'a / devés a / p'a** ...
9. Ús de *davall*	9.1. Alces una pedra i ix una formiga. Per tant, la formiga ix de ... la pedra : **davall / debaix / baix**
10. Adverbi modal *així*	10.1. Això ho has de fer d'esta manera. Això ho has de fer... **així / aixina**

11. Els adverbis temporals *llavors* i *aleshores*	11.1. Completa la frase sense repetir "en aquell moment" : el xiquet va arrancar a córrer i ... (millor observar l'ús durant la conversa)... **aleshores / *llavors* / entonces**
12. Ús de la conjunció iHativa *doncs*	12.1. Jo no et deixe anar a un lloc i tu m'amenaces : –No em deixes anar ? ... (millor observar l'ús durant la conversa) **doncs / pos / pues**
13. Pronoms febles	13.1. Estàs amb els teus amics. Aneu a marxar del lloc on us trobeu, però alguns amics no s'han adonat. Què els dius ? *Vinga, que...* **ens en anem / nos en anem / se n'anem / ens n'anem / mo n'anem...** 13.2. Estàs amb els teus amics. Vols anar-te'n. Alguns no volen anar-se'n del lloc on us trobeu. Què els dius perquè se n'anaren amb tu ? *Vinga...* **anem-nos-en / anem-se'n / ane-mo'n / ane-mo-ne / amo-ne / mo-ne** 13.3. Com li preguntaries el nom a un desconegut ? *Hola, com ... diuen ?* **et / te / el** 13.4. Jo done això al pare. Jo li done això. Dus, que jo ... donaré : **li ho(u) / se ho(u) / s'ho(u)** 13.5. Jo done la caixa a la mare. Jo li done la caixa. Dus, que jo ... donaré. **li la / se la / s'ho(u) / li ho(u)** 13.6. Dóna el llapis al xiquet. Dóna-li el llapis. Dóna... **-li'l / -se'l / -li-lo / -se-lo** 13.7. Et pregunten si tens foc. Els dius (sense pronunciar la paraula foc) : No... **en tinc / ne tinc / tinc** 13.8. Et posen deures a l'escola ? *Sí que... posen* : **me / em / me'n** 13.9. Et volen obligar que vages a la platja. Tu no vols anar a la platja. Què els dius (sense pronunciar la paraula platja) : *No vull...* **anar-hi / anar / anar allB (allR)** 13.10. Descriu com Js la teua classe. En la meua classe... **hi ha / n'hi ha / ha hi / n'hi ha hi / n'ha hi** 13.11. Pregunta a un amic, (sense dir la paraula això), si va a deixar aixòÀ : *Vas a...* **deixar-ho / deixar-v-ho / deix>-ho / deix>-v-ho**... 13.12. Pregunta a un amic, (sense dir la paraula això), si està fent això : *Estàs...* **fent-ho / fen-ho / fent-v-ho / fen-v-ho / fen-cl-ho**... 13.13. Imagina que la teua iaia porta ulleres. Per què porta ulleres ? *La meua iaia porta ulleres perquè no...* **es veu / s'hi veu** 13.14. Jo regale un llibre a les meues amigues. Digues la frase altra vegada sense repetir *a les meues amigues* : *Jo ... regale un llibre* : **els / les / lis** 13.15. Vas en companyia d'un amic. Passes al costat d'un company de classe, però no vols mirar-lo, i tampoc vols que ho faça el teu amic. Per això li dius : *Davant de nosaltres va ei Josep, però no ... mires* : **el / li / le**
14. Quantitatius	14.1. Imagina que a tu no t'agrada en absolut el formatge. Tu diries (sense dir : *en absolut*) : *ei formatge no m'agrada...* **gens / res** 14.2. Imagina que Joan no té amics. Jo et pregunte : Té algun amic Joan ? Tu em contestes : *Joan no té...* **cap amic / cap d'amic / ningdn amic**
15. Morfologia verbal	15.1. Tens un botó descosit. Per això, li dius a ta mare que te'l... **cusa / cusga** 15.2. No s'ha de perdre el bitllet. Digues-li que mai de la vida el... **perda / perga** 15.3. No sJ que hi ha damunt de la taula. Digues-li que porte tot lo que... **(hi) haja / (hi) haixga / (hi) haiga** 15.4. No pastisques pels diners. Que duga tot lo que ... falta : **faHa / faja** 15.5. Et demanen el teu pensament en relació a algun tema. Tu no saps què dir, però respons (amb el verb *pensar*) : *Jo...* **pense / pJnsec / penso** 15.6. Servir ? Eixe instrument no ... per a res. **serveix / servix**

	15.7. Seguim amb l'instrument i el verb servir : Per a què vols que ... eixe instrument ? **servesca / servisca / servixca** 15.8. Per sort no volen cantar, perquè està nuvolat, i si ... plouria **cantaren / cantassen** 15.9. A mi m'agrada molt la lectura. Per això, jo ... tots els dies : **llig / llisc / lligc / llegesc / llegixc** 15.10. Contesta amb el verb *veure :* Què veus en aquell lloc ? Jo... **veig / veigc / vec** 15.11. Hui dus un jersei de color verd. Explica'm, amb el verb *dur*; com anaves vestit-da ahir : *Ahir*, ... **duia / duïa**
16. c s dels verbs *ser* i *estar*	16.1. No trobes les sabatilles. Com li preguntaries a ta mare on es troben ? Mare, on ... les sabatilles ? **són / estan**
17. Perífrasi d'obligació	17.1. Hui li toca arreplegar la taula al teu germà Toni, però sembla que no vol recordar-se'n. Com li ho recordaries ? Toni, te'n recordes que... **has de / tens que / tens de**
18. Perífrasi d'imminència	18.1. On penses anar (què penses fer) el cap de setmana ?
19. Ús del pretèrit perfet	19.1. Pere ahir no va assistir a classe. Pregunta-li per què ? *Per què no... ahir a classe ?* **vas venir / vas vindre / has vingut**.

c) Apartat de lèxic :

1. Si no va al camp, on va la gent normalment a passar les vacances d'estiu ? **platja / plaia**
2. Què és això (làmina) : **illa / isla**
3. Què és això (làmina) : **vaixell / barco**
4. A Què és això (làmina) : **tauró / tiburó**
5. Què és això (làmina) : **papallona / palometa / maripossa**
6. Què és això (làmina) : **maduixa / fresa**
7. A les cases, com es diuen les parets fines que separen les habitacions ? **sitara / barandat / envà / tabic / tabique / paret**
8. Per acomiadar-te d'un amic que tornaràs a veure al dia següent, què li diries ? (gest) **adéu / adios / fins demà / hasta demà**
9. Martínez, Pérez, Gosálvez, ... són : **cognoms / llinatges / apellits / apellidos**
10. Una persona que no està bé del cap, és una persona ... **boja / folla / orada / sonada / grillada / loca / ...**
11. T'ha caigut el bolígraf en terra, davall de la taula del teu company. Com li'l demanaries, al teu company ? Em pots... el bolígraf : **agafar / agarrar**
12. Què és això (assenyalant el rellotge de l'entrevistador) ? **rellotge / rellonge**
13. Completa la frase : el rellotge (rellonge) m'ha caigut i se m'ha... **desbaratat / trencat / estropejat / espatlat / romput**
14. Agafem un paper i ... (acció d'esgarrar-lo) : **esgarrar / esguellar / estripar / trencar / rompre** ...
15. La víbora, la pitó, la cobra... quina classe d'animals són... **serps / serpents**
16. De quina manera es desplacen les serps (serpents) : **arrosegar-se / arrastrar-se**
17. Per fer un coctel, agafem dues begudes i les ... **barregem / mesclem**
18. Què estic fent ? (acció de telefonar) : **telefonar / telefonejar / cridar per telèfon / tocar per telèfon / trucar per telèfon**
19. Imagina que fa un moment que estàs a ta casa. Per tant, acabes d'... **arribar / aplegar**
20. Si estem dins de casa i volem anar al carrer, què hem de fer ? **eixir / sortir**

21. De quin color és la sang? **roig-ja / vermell-a / encarnat-da**

22. De quin color és el cel? **blau / assul**

23. Per a què volia la Caputxeta Vermella (Roja) la cistella? Per a ... el berenar a la seua iaia: **portar / dur / llevar**

24.Què utilitzem per a fer-nos el monyo (arreglar-nos el cabell)? **pinta / pintó / batidor / batedor / peine**...

25. Una joia que les dones (i alguns hòmens) es posen a les orelles: **arracades / pendents / pendientes**...

26. Quina és la malaltia més habitual a l'hivern, que no és la grip? **constipat / refire(d)at**

27. A voltes, les persones fem ip !, ip !, i hem de veure aigua perquè se'ns passe. Això vol dir que tenim... **singlot / xanglot / sanglot / hipo**...

28. En la boca tenim dents, queixals i unes dents que són més punxegudes. Com es diuen? (assenyalem)... **claus / colomellos / ullals / colmillos**...

29. El tros de cam on s'agafen les dents, com és diu? (assenyalem): **geniva / encia**

30. On s'uneixen el braç i la mà? (ens assenyalem el canell): **canell / canella / monyiqueta / govanella**

31. Quan un globus no té aire, què podem fer perquè en tinga? **unflar / inflar / bufar**

32. Què hem de fer per a tirar algú a la piscina sense que es done compte? (gest): **espentar-lo / empentar-lo / empenyer-lo / arrempuixar-lo / estibar-lo**

33. Què fem per a matar una formiga amb el peu? **trepitjar-la / xafar-la / xafigar-la/ xapar-la / xapigar-la / aixafar-la / petjar-la / patejar-la / pisar-la**

34. Per a guardar coses, els pantalons tenen ... **butxaques / butjaques / boljaques / bojaques / bolsillos**

35. Si mires a la part de dalt de l'habitació, que veus (assenyalar)? **trespol / sostre / tetxo / motlades / cel ras / cielo raso**

36. Si una gota d'oli, o de tinta, cau damunt d'un vestit es fa una... **taca / tatxa / manxa**

37. Una moto sense silenciador, fa molt de... **soroll / remor / roïdo / ruido**

38. Una taula de despatx té, per a guardar coses té (gest d'obrir un calaix) ... **caixons / calaixos**

39. El cambrer del bar porta les coses en una (gest)... **safata / plata / platera / font / bandeja**...

40. Mentre dinem, ens netegem la boca amb (gest)... **tovalló / torcaboques / servilleta**

41. Per menjar cam, necessiten un ganivet i ... forqueta / forquilla / tene(d)or

42. Quins jocs sol haver als parcs i a les places perquè juguen els xiquets (dibuix): **gronxador / engrunsa(d)ora / agrunsa(d)ora / engrunsa(d)or / columpi / columpio**...

43.Quan vas a un lloc i vols arribar prompte, en comptes d'anar pel camí habitual, per a on vas? És un camí més curt, encara que de vegades és més estret o està pitjor... **drecera / travessa / atajo / atall / ataix**...

44. Quan anem pel carrer, els cotxes van pel centre, i les persones van per (dibuix)... **vorera / voravia / baldosa / sera**

45. De quin material estan fetes les taules, les portes, etc. (assenyalar): **fusta / ma(d)era**

46. Clavem un clau a la taula (gest). Ara, agafem unes estenalles i el (gest)... ? **traure / sacar / llevar**

47. Què és el contrari d'allunyar-se? **acostar-se / apropar-se / arrimar-se**

48. Quan mires al cel per la nit veus la lluna, i què més? **estreles / estrelles / estels**

49. Digues les parts del dia: matí, migdia... **vesprada / vesprà / esprà / tarda**

50. Quins menjars fem pel matí, quan ens alcem de dormir? **desdejuni / desdejuny / desayuno** ...

51. I el menjar que fem a mitjan matí, com és diu? **esmorzar / almorzar / almorç / amorzar / armorzar** ...

52. El 1996 era l'any passat. El 1997 és...? **enguany / est(e) any / aquest any**

53. Digues els noms de les fruites més habituals ... **poma / mançana**

54. Digues el nom d'una fruita semblant a l'albercoc però més gran, que se sol menjar en almívar: **bresquilla / préssec / melocotó / melicotó**...

55. La Fanta pot ser de taronja o de ... **llimó / llimona / llima**

56. Quan dinem, moltes vegades posem enmig de la taula un plat amb olives, ceba, i punxem tots amb la forqueta... Com es diu eixe plat? (làmina) : **amanida / ensalada**

57 : Quin altre ingredient solem posar a l'amanida (ensalada) que és de color roig? (làmina) **tomata / tomaca**

58. Quins altre ingredient solem posar a l'amanida (ensalada) que és de color verdg? (làmina) **lletuga / encisam / enciam / ensalada / copet**

59. El fill de la gallina... quan es fa gran... (làmina) **poll / pollet** ; **pollastre / poll**

60. Un altre animal que se sol menjar per nadal, que és semblant al pollastre però més gran : **indiot / titot / tito / indi / gall d'indi / indià / indiet / pavo**

70.Un animal semblant a la gallina però que viu a l'aigua. El seu crit, molt característic és "cuac, cuac" : **ànec / pato**

71. Què és això? (làmina) : **pernil / cuixot / jamó / jamon**

72. De quin animal es trau el pernil (cuixot...) ? **porc / cerdo**

73. Com és diu la femella d'aquest animal? **truja / porca / cerda**

74. Són dos trossos de pa i a dins col·loquen companatge, per berenar, esmorzar (làmina)... **entrepà / bocadillo / bocata**

75. Un animal semblant al cavall, però més petit, amb les orelles llargues ? El seu crit característic és : "iiooo !!!" : **burro / ruc / ase**

76. La femella d'este animal? **burra / ruca / somera**

77. Després de dinar, les coses que no serveixen les tirem a... **brossa / fem / escombraries / basura**

figura 1

BIBLIOTECA VIRTUAL

GRP_TIP1 Primera llengua i tipus de programa by V7 Lloc residència

		V7			
	Count				
	Exp Val	Alacant	Mutxamel	Xixona	
	Row Pct				Row
	Adj Res	1	2	3	Total
GRP_TIP1					
1		1	3	9	13
Bil./Cat.-L.Cast		2.9	2.3	7.8	12.7%
		7.7%	23.1%	69.2%	
		-1.4	.5	.7	
2		6	6	13	25
Cast.-L.Cat.		5.6	4.4	15.0	24.5%
		24.0%	24.0%	52.0%	
		.2	1.0	-.9	
3		12	4	17	33
Bil.-L.Cat.		7.4	5.8	19.7	32.4%
		36.4%	12.1%	51.5%	
		2.3	-1.0	-1.2	
4		4	5	22	31
Cat.-L.Cat.		7.0	5.5	18.5	30.4%
		12.9%	16.1%	71.0%	
		-1.5	-.3	1.5	
Column Total		23 22.5%	18 17.6%	61 59.8%	102 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	8.24127	6	.22095
Likelihood Ratio	8.45314	6	.20675
Linear-by-Linear Association	.08347	1	.77265

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.22780	.21700	.23860
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.25550	.24427	.26673
Linear-by-Linear Association	.28891			
One-Tail		.40380	.39116	.41644
Two-Tail		.81590	.80592	.82588
Fisher's Exact Test	7.90291			
Two-Tail		.24010	.22910	.25110

Minimum Expected Frequency - 2.294
Cells with Expected Frequency < 5 - 3 of 12 (25.0%)

Number of Missing Observations: 0

figura 2

BIBLIOTECA VIRTUAL

GRP_TIP1 Primera llengua i tipus de programa by F8.2 Molt alt
Controlling for..

V7 Lloc residència Value = 1 Alacant

	F8.2		
Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	molt alt 1	mol alt 3	Row Total
GRP_TIP1 1	0	1	1
Bil./Cat.-L.Cast	.6	.4	4.5%
	.0%	100.0%	
	-1.2	1.2	
2	3	2	5
Cast.-L.Cat.	3.0	2.0	22.7%
	60.0%	40.0%	
	.0	.0	
3	9	3	12
Bil.-L.Cat.	7.1	4.9	54.5%
	75.0%	25.0%	
	1.7	-1.7	
4	1	3	4
Cat.-L.Cat.	2.4	1.6	18.2%
	25.0%	75.0%	
	-1.5	1.5	
Column Total	13 59.1%	9 40.9%	22 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	4.62564	3	.20135
Likelihood Ratio	5.04230	3	.16873
Linear-by-Linear Association	.01620	1	.89872

```
                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .23170     .22083  .24257
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .23170     .22083  .24257
Linear-by-Linear                  .12728
      Association
   One-Tail                                          .55810     .54531  .57089
   Two-Tail                                         1.00000     .99954 1.00000
Fisher's Exact Test              4.42587
   Two-Tail                                          .19320     .18303  .20337

Minimum Expected Frequency -     .409
Cells with Expected Frequency < 5 -     7 of     8 ( 87.5%)
GRP_TIP1  Primera llengua i tipus de programa  by  F8.2  Molt alt
Controlling for..
V7  Lloc residència  Value = 2  Mutxamel

                  F8.2
           Count  |
          Exp Val |molt alt mol alt
          Row Pct |                    Row
          Adj Res |       1|       3| Total
GRP_TIP1  --------+--------+--------+
               1  |     2  |     1  |     3
  Bil./Cat.-L.Cast|   1.8  |   1.2  | 17.6%
                  | 66.7%  | 33.3%  |
                  |    .3  |   -.3  |
                  +--------+--------+
               2  |     4  |     1  |     5
  Cast.-L.Cat.    |   2.9  |   2.1  | 29.4%
                  | 80.0%  | 20.0%  |
                  |   1.1  |  -1.1  |
                  +--------+--------+
               3  |     2  |     2  |     4
  Bil.-L.Cat.     |   2.4  |   1.6  | 23.5%
                  | 50.0%  | 50.0%  |
                  |   -.4  |    .4  |
                  +--------+--------+
               4  |     2  |     3  |     5
  Cat.-L.Cat.     |   2.9  |   2.1  | 29.4%
                  | 40.0%  | 60.0%  |
                  |  -1.0  |   1.0  |
                  +--------+--------+
           Column      10        7       17
            Total   58.8%    41.2%   100.0%

     Chi-Square                Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----              ------------
Pearson                          1.86190          3                 .60156
Likelihood Ratio                 1.93641          3                 .58571
Linear-by-Linear                 1.19290          1                 .27475
      Association

                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .72200     .71046  .73354
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .72200     .71046  .73354
Linear-by-Linear                 1.09220
      Association
   One-Tail                                          .19370     .18352  .20388
   Two-Tail                                          .38140     .36889  .39391
```

```
Fisher's Exact Test              2.01580
   Two-Tail                                          .72200     .71046  .73354

Minimum Expected Frequency -    1.235
Cells with Expected Frequency < 5 -     8 of     8 (100.0%)

GRP_TIP1  Primera llengua i tipus de programa  by  F8.2  Molt alt
Controlling for..
V7  Lloc residència  Value = 3  Xixona
                    F8.2
            Count  |
           Exp Val |molt alt mol al   mol alt
           Row Pct |                              Row
           Adj Res |       1|       2|       3| Total
GRP_TIP1   --------+--------+--------+--------+
                1  |     1  |     0  |     8  |     9
  Bil./Cat.-L.Cast |   2.2  |    .1  |   6.6  | 14.8%
                   | 11.1%  |   .0%  | 88.9%  |
                   |  -1.0  |   -.4  |   1.1  |
                   +--------+--------+--------+
                2  |     8  |     0  |     5  |    13
  Cast.-L.Cat.     |   3.2  |    .2  |   9.6  | 21.3%
                   | 61.5%  |   .0%  | 38.5%  |
                   |   3.5  |   -.5  |  -3.3  |
                   +--------+--------+--------+
                3  |     5  |     0  |    12  |    17
  Bil.-L.Cat.      |   4.2  |    .3  |  12.5  | 27.9%
                   | 29.4%  |   .0%  | 70.6%  |
                   |    .5  |   -.6  |   -.4  |
                   +--------+--------+--------+
                4  |     1  |     1  |    20  |    22
  Cat.-L.Cat.      |   5.4  |    .4  |  16.2  | 36.1%
                   |  4.5%  |  4.5%  | 90.9%  |
                   |  -2.7  |   1.3  |   2.3  |
                   +--------+--------+--------+
            Column      15        1       45       61
             Total   24.6%     1.6%    73.8%   100.0%

      Chi-Square                  Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         16.78549          6                 .01010
Likelihood Ratio                17.30957          6                 .00821
Linear-by-Linear                 2.93895          1                 .08647
      Association
                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00350     .00198  .00502
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00300     .00159  .00441
Linear-by-Linear                 1.71434
      Association
   One-Tail                                          .04890     .04334  .05446
   Two-Tail                                          .09240     .08494  .09986
Fisher's Exact Test             16.26059
   Two-Tail                                          .00210     .00092  .00328

Minimum Expected Frequency -     .148
Cells with Expected Frequency < 5 -     7 of    12 ( 58.3%)
Number of Missing Observations:  2
```

figura 3

GRP_TIP1 Primera llengua i tipus de programa by F9.2B Dotze

	F9.2B				
Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	dotze 1	dotse 2	dodge 3	dotxe 4	Row Total
GRP_TIP1 1 Bil./Cat.-L.Cast	0	0	8	1	9
	1.3	.4	6.6	.6	14.8%
	.0%	.0%	88.9%	11.1%	
	-1.4	-.7	1.1	.6	
2 Cast.-L.Cat.	1	2	8	2	13
	1.9	.6	9.6	.9	21.3%
	7.7%	15.4%	61.5%	15.4%	
	-.8	2.0	-1.1	1.4	
3 Bil.-L.Cat.	0	1	16	0	17
	2.5	.8	12.5	1.1	27.9%
	.0%	5.9%	94.1%	.0%	
	-2.0	.2	2.2	-1.3	
4 Cat.-L.Cat.	8	0	13	1	22
	3.2	1.1	16.2	1.4	36.1%
	36.4%	.0%	59.1%	4.5%	
	3.6	-1.3	-2.0	-.5	
Column Total	9 14.8%	3 4.9%	45 73.8%	4 6.6%	61 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	20.91018	9	.01306
Likelihood Ratio	23.89096	9	.00448
Linear-by-Linear Association	6.89928	1	.00862

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00870	.00631	.01109
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00380	.00222	.00538
Linear-by-Linear Association	-2.62665			
One-Tail		.00380	.00222	.00538
Two-Tail		.00730	.00511	.00949
Fisher's Exact Test	17.47125			
Two-Tail		.00410	.00245	.00575

Minimum Expected Frequency - .443
Cells with Expected Frequency < 5 - 12 of 16 (75.0%)

Number of Missing Observations: 0

figura 4

GRUPS by TEND

GRUPS	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	TEND +T+N (1)	+T-N (2)	-T+N (3)	-T-N (4)	Row Total
1 Avis	Count	243	118	9	2	372
	Exp Val	203.3	59.4	63.1	46.3	12.4%
	Row Pct	65.3%	31.7%	2.4%	.5%	
	Adj Res	4.4	8.9	-8.0	-7.4	
2 Pares	Count	130	57	10	1	198
	Exp Val	108.2	31.6	33.6	24.6	6.6%
	Row Pct	65.7%	28.8%	5.1%	.5%	
	Adj Res	3.2	5.1	-4.6	-5.3	
3 Cat./Bil.-L.Cast.	Count	160	56	56	33	305
	Exp Val	166.7	48.7	51.7	37.9	10.1%
	Row Pct	52.5%	18.4%	18.4%	10.8%	
	Adj Res	-.8	1.2	.7	-.9	
4 Cast.-L.Cat.	Count	269	75	142	142	628
	Exp Val	343.2	100.2	106.5	78.1	20.9%
	Row Pct	42.8%	11.9%	22.6%	22.6%	
	Adj Res	-6.7	-3.1	4.2	8.7	
5 Bil.-L.Cat.	Count	392	86	151	135	764
	Exp Val	417.6	121.9	129.5	95.0	25.4%
	Row Pct	51.3%	11.3%	19.8%	17.7%	
	Adj Res	-2.2	-4.1	2.4	5.1	
6 Cat.-L.Cat.	Count	450	88	142	61	741
	Exp Val	405.0	118.2	125.6	92.1	24.6%
	Row Pct	60.7%	11.9%	19.2%	8.2%	
	Adj Res	3.8	-3.5	1.8	-4.0	
Column Total		1644 54.7%	480 16.0%	510 17.0%	374 12.4%	3008 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	365.26549	15	.00000
Likelihood Ratio	423.87890	15	.00000
Linear-by-Linear Association	47.05607	1	.00000

		Monte Carlo Estimate	99% C.I. Lower	99% C.I. Upper
		Significance		
Pearson				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	6.85974			
One-Tail		.00000	.00000	.00046
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Fisher's Exact Test	416.3309			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - 24.618

Number of Missing Observations: 1

figura 5

```
                        A N A C O R - VERSION 0.4
                                  BY
                          DEPARTMENT OF DATA THEORY
                      UNIVERSITY OF LEIDEN, THE NETHERLANDS


The table to be analyzed:

                     1        2        3        4
                   +T+N     +T-N     -T+N     -T-N   Margin

   1 Avis        242.50   117.83     9.17     2.00   371.50
   2 Pares       130.00    56.83     9.83     1.33   198.00
   3 Cat./Bil    160.17    55.67    56.17    33.00   305.00
   4 Cast.-L.    269.33    75.33   142.17   142.33   629.17
   5 Bil.-L.C    392.17    86.17   150.50   135.00   763.83
   6 Cat.-L.C    449.67    88.33   141.83    61.17   741.00
              -------- -------- -------- -------- --------
     Margin     1643.83   480.17   509.67   374.83  3008.50


Dimension    Singular       Inertia       Proportion    Cumulative
              Value                         Explained    Proportion
    1        .32642         .10655          .883          .883
    2        .11431         .01307          .108          .991
    3        .03320         .00110          .009         1.000
                          ---------      ----------    ----------
Total                      .12072          1.000         1.000

Row Scores:

GRUPS         Marginal    Dim
               Profile       1        2

   1 Avis         .123   -1.109    -.328
   2 Pares        .066    -.987    -.129
   3 Cat./Bil     .101    -.060    -.028
   4 Cast.-L.     .209     .611    -.363
   5 Bil.-L.C     .254     .352    -.022
   6 Cat.-L.C     .246    -.038     .541

Contribution of row points to the inertia of each dimension:

GRUPS         Marginal    Dim
               Profile       1        2

   1 Avis         .123     .465     .116
   2 Pares        .066     .197     .010
   3 Cat./Bil     .101     .001     .001
   4 Cast.-L.     .209     .240     .242
   5 Bil.-L.C     .254     .096     .001
   6 Cat.-L.C     .246     .001     .631
                       -------- --------
                          1.000    1.000

Contribution of dimensions to the inertia of each row point:

GRUPS         Marginal    Dim              Total
               Profile       1        2

   1 Avis         .123     .970     .030    1.000
   2 Pares        .066     .994     .006    1.000
   3 Cat./Bil     .101     .153     .012     .165
   4 Cast.-L.     .209     .889     .110     .999
   5 Bil.-L.C     .254     .962     .001     .963
```

```
   6 Cat.-L.C    .246     .014     .986    1.000

Column Scores:

TEND          Marginal    Dim
               Profile       1        2

   1 +T+N        .546    -.226     .193
   2 +T-N        .160    -.747    -.527
   3 -T+N        .169     .669     .274
   4 -T-N        .125    1.036    -.544

Contribution of column points to the inertia of each dimension:

TEND          Marginal    Dim
               Profile       1        2

   1 +T+N        .546     .085     .178
   2 +T-N        .160     .273     .388
   3 -T+N        .169     .232     .112
   4 -T-N        .125     .410     .322
                       -------- --------
                         1.000    1.000

Contribution of dimensions to the inertia of each column point:

TEND          Marginal    Dim              Total
               Profile       1        2

   1 +T+N        .546     .782     .200     .982
   2 +T-N        .160     .846     .148     .994
   3 -T+N        .169     .925     .054     .980
   4 -T-N        .125     .909     .088     .997


Variances and Correlation Matrix of the singular values:

Dim Variances           Correlations between dimensions
  1 1.826E-04           1.000
  2 2.991E-04            .220    1.000
```

figura 6

```
GRUPS  by  CAST
                    CAST
             Count  |
           Exp Val |-C       +C
           Row Pct |                    Row
           Adj Res |       1|       2| Total
GRUPS      --------+--------+--------+
                1  |   339  |    33  |   372
  Avis             | 268.4  | 103.6  | 12.4%
                   | 91.1%  |  8.9%  |
                   |   8.7  |  -8.7  |
                   +--------+--------+
                2  |   176  |    22  |   198
  Pares            | 142.9  |  55.1  |  6.6%
                   | 88.9%  | 11.1%  |
                   |   5.4  |  -5.4  |
                   +--------+--------+
                3  |   212  |    93  |   305
  Cat./Bil.-L.Cast | 220.1  |  84.9  | 10.1%
                   | 69.5%  | 30.5%  |
                   |  -1.1  |   1.1  |
```

```
                  +--------+--------+
               4  |   374  |   255  |   629
  Cast.-L.Cat.    | 453.8  | 175.2  | 20.9%
                  | 59.5%  | 40.5%  |
                  |  -8.0  |   8.0  |
                  +--------+--------+
               5  |   507  |   257  |   764
  Bil.-L.Cat.     | 551.2  | 212.8  | 25.4%
                  | 66.4%  | 33.6%  |
                  |  -4.1  |   4.1  |
                  +--------+--------+
               6  |   563  |   178  |   741
  Cat.-L.Cat.     | 534.6  | 206.4  | 24.6%
                  | 76.0%  | 24.0%  |
                  |   2.7  |  -2.7  |
                  +--------+--------+
           Column   2171      838     3009
            Total  72.2%    27.8%   100.0%

     Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------         -----------       ----             ------------
Pearson                       163.91440          5                 .00000
Likelihood Ratio              181.49554          5                 .00000
Linear-by-Linear               40.67372          1                 .00000
     Association

                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .00000     .00000  .00046
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .00000     .00000  .00046
Linear-by-Linear                6.37759
     Association
   One-Tail                                         .00000     .00000  .00046
   Two-Tail                                         .00000     .00000  .00046
Fisher's Exact Test            180.1364
   Two-Tail                                         .00000     .00000  .00046

Minimum Expected Frequency -   55.143

Number of Missing Observations:  0
```

figura 7

```
GRUP  by  TEND  Tendències model

                    TEND                                    Page 1 of 2
           Count  |
          Exp Val |+T+N-C   +T+N+C   +T-N-C   +T-N+C   -T+N-C
          Row Pct |                                                Row
          Adj Res |       1|       2|       3|       4|       5| Total
GRUP      --------+--------+--------+--------+--------+--------+
               1  |   233  |    10  |   102  |    16  |     4  |   373
  Avis            | 182.7  |  21.2  |  51.1  |   8.4  |  26.9  | 12.4%
                  | 62.5%  |  2.7%  | 27.3%  |  4.3%  |  1.1%  |
                  |   5.6  |  -2.7  |   8.2  |   2.8  |  -4.9  |
                  +--------+--------+--------+--------+--------+
               2  |   124  |     6  |    48  |     9  |     4  |   198
  Pares           |  97.0  |  11.2  |  27.1  |   4.5  |  14.3  |  6.6%
                  | 62.6%  |  3.0%  | 24.2%  |  4.5%  |  2.0%  |
                  |   4.0  |  -1.7  |   4.5  |   2.2  |  -2.9  |
```

3	140	20	50	6	20	305
Cat./Bil.-L.Cast	149.4	17.3	41.7	6.9	22.0	10.1%
	45.9%	6.6%	16.4%	2.0%	6.6%	
	-1.1	.7	1.5	-.4	-.5	
4	243	27	47	28	63	629
Cast.-L.Cat.	308.0	35.7	86.1	14.2	45.3	20.9%
	38.6%	4.3%	7.5%	4.5%	10.0%	
	-5.8	-1.7	-5.1	4.2	3.1	
5	338	54	81	5	62	764
Bil.-L.Cat.	374.1	43.4	104.6	17.3	55.1	25.4%
	44.2%	7.1%	10.6%	.7%	8.1%	
	-3.0	1.9	-2.9	-3.5	1.1	
6	396	54	84	4	64	741
Cat.-L.Cat.	362.9	42.1	101.4	16.7	53.4	24.6%
	53.4%	7.3%	11.3%	.5%	8.6%	
	2.8	2.2	-2.1	-3.6	1.7	
Column	1474	171	412	68	217	3010
(Continued) Total	49.0%	5.7%	13.7%	2.3%	7.2%	100.0%

GRUP by TEND Tendencies model

GRUP	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	TEND 6 -T+N+C	7 -T-N-C	8 -T-N+C	Row Total
1		6	1	1	373
Avis		36.4	8.6	37.8	12.4%
		1.6%	.3%	.3%	
		-5.7	-2.8	-6.7	
2		6	0	1	198
Pares		19.3	4.5	20.1	6.6%
		3.0%	.0%	.5%	
		-3.3	-2.2	-4.6	
3		36	2	31	305
Cat./Bil.-L.Cast		29.8	7.0	30.9	10.1%
		11.8%	.7%	10.2%	
		1.3	-2.0	.0	
4		79	21	121	629
Cast.-L.Cat.		61.4	14.4	63.7	20.9%
		12.6%	3.3%	19.2%	
		2.7	2.0	8.5	
5		89	26	109	764
Bil.-L.Cat.		74.6	17.5	77.4	25.4%
		11.6%	3.4%	14.3%	
		2.0	2.4	4.4	
6		78	19	42	741
Cat.-L.Cat.		72.4	17.0	75.1	24.6%
		10.5%	2.6%	5.7%	
		.8	.6	-4.6	
Column		294	69	305	3010
Total		9.8%	2.3%	10.1%	100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	433.04717	35	.00000
Likelihood Ratio	499.75177	35	.00000
Linear-by-Linear Association	51.84834	1	.00000

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	7.20058			
One-Tail		.00000	.00000	.00046
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Fisher's Exact Test	482.4461			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - 4.473
Cells with Expected Frequency < 5 - 2 of 48 (4.2%)

Number of Missing Observations: 0

figura 8

A N A C O R - VERSION 0.4
BY
DEPARTMENT OF DATA THEORY
UNIVERSITY OF LEIDEN, THE NETHERLANDS

The table to be analyzed:

	1 +T+N-C	2 +T+N+C	3 +T-N-C	4 +T-N+C	5 -T+N-C	6 -T+N+C	7 -T-N-C
1 Avis	232.50	10.00	101.83	16.00	3.50	5.67	1.00
2 Pares	124.00	6.00	47.83	9.00	4.00	5.83	.00
3 Cat./Bil	140.17	20.00	49.67	6.00	20.00	36.17	2.00
4 Cast.-L.	242.83	26.50	47.33	28.00	63.00	79.17	21.00
5 Bil.-L.C	338.17	54.00	81.17	5.00	62.00	88.50	26.00
6 Cat.-L.C	395.67	54.00	84.33	4.00	64.00	77.83	19.00
Margin	1473.33	170.50	412.17	68.00	216.50	293.17	69.00

	8 -T-N+C	Margin
1 Avis	1.00	371.50
2 Pares	1.33	198.00
3 Cat./Bil	31.00	305.00
4 Cast.-L.	121.33	629.17
5 Bil.-L.C	109.00	763.83
6 Cat.-L.C	42.17	741.00
Margin	305.83	3008.50

Dimension	Singular Value	Inertia	Proportion Explained	Cumulative Proportion
1	.33621	.11304	.784	.784
2	.15717	.02470	.171	.956
3	.06354	.00404	.028	.984
4	.04754	.00226	.016	1.000
5	.00754	.00006	.000	1.000
Total		.14409	1.000	1.000

Row Scores:

GRUP	Marginal Profile	Dim 1	Dim 2
1 Avis	.123	-1.130	.318
2 Pares	.066	-.999	.276
3 Cat./Bil	.101	-.041	-.015
4 Cast.-L.	.209	.622	.553
5 Bil.-L.C	.254	.352	-.164
6 Cat.-L.C	.246	-.040	-.528

Contribution of row points to the inertia of each dimension:

GRUP	Marginal Profile	Dim 1	Dim 2
1 Avis	.123	.469	.080
2 Pares	.066	.195	.032
3 Cat./Bil	.101	.001	.000
4 Cast.-L.	.209	.240	.408
5 Bil.-L.C	.254	.093	.043
6 Cat.-L.C	.246	.001	.437
		1.000	1.000

Contribution of dimensions to the inertia of each row point:

GRUP	Marginal Profile	Dim 1	Dim 2	Total
1 Avis	.123	.961	.036	.996
2 Pares	.066	.960	.034	.994
3 Cat./Bil	.101	.022	.001	.024
4 Cast.-L.	.209	.719	.266	.986
5 Bil.-L.C	.254	.786	.080	.866
6 Cat.-L.C	.246	.011	.893	.903

Column Scores:

TEND	Marginal Profile	Dim 1	Dim 2
1 +T+N-C	.490	-.279	-.103
2 +T+N+C	.057	.265	-.678
3 +T-N-C	.137	-.796	.204
4 +T-N+C	.023	-.364	1.876
5 -T+N-C	.072	.682	-.211
6 -T+N+C	.097	.644	-.194
7 -T-N-C	.023	.872	-.220
8 -T-N+C	.102	1.054	.567

Contribution of column points to the inertia of each dimension:

TEND	Marginal Profile	Dim 1	Dim 2
1 +T+N-C	.490	.114	.033
2 +T+N+C	.057	.012	.166
3 +T-N-C	.137	.258	.036
4 +T-N+C	.023	.009	.506
5 -T+N-C	.072	.100	.020
6 -T+N+C	.097	.120	.023
7 -T-N-C	.023	.052	.007
8 -T-N+C	.102	.336	.208
		1.000	1.000

Contribution of dimensions to the inertia of each column point:

TEND	Marginal Profile	Dim 1	Dim 2	Total
1 +T+N-C	.490	.911	.058	.969
2 +T+N+C	.057	.236	.720	.956
3 +T-N-C	.137	.934	.029	.963
4 +T-N+C	.023	.070	.868	.938
5 -T+N-C	.072	.898	.040	.938
6 -T+N+C	.097	.913	.039	.951
7 -T-N-C	.023	.799	.024	.823
8 -T-N+C	.102	.864	.117	.981

Variances and Correlation Matrix of the singular values:

Dim	Variances	Correlations between dimensions	
1	1.808E-04	1.000	
2	2.781E-04	.104	1.000

figura 9

M4.1 Açò by GRP_TIP1 Primera llengua i tipus de programa
Controlling for..
V7 Lloc residència Value = 1 Alacant

M4.1	Count / Exp Val / Col Pct / Adj Res	GRP_TIP1 1	2	3	4	Row Total
açò	1	1	3	6	2	12
		.6	3.0	6.0	2.4	60.0%
		100.0%	60.0%	60.0%	50.0%	
		.8	.0	.0	-.5	
astò	2	0	2	4	2	8
		.4	2.0	4.0	1.6	40.0%
		.0%	40.0%	40.0%	50.0%	
		-.8	.0	.0	.5	
	Column Total	1 5.0%	5 25.0%	10 50.0%	4 20.0%	20 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	.83333	3	.84148
Likelihood Ratio	1.18494	3	.75662
Linear-by-Linear Association	.45418	1	.50036

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	1.00000	.99954	1.00000
Likelihood Ratio			
Two-Tail	1.00000	.99954	1.00000
Linear-by-Linear Association	.67393		
One-Tail	.36110	.34873	.37347
Two-Tail	.58620	.57351	.59889
Fisher's Exact Test	1.06983		
Two-Tail	1.00000	.99954	1.00000

Minimum Expected Frequency - .400
Cells with Expected Frequency < 5 - 7 of 8 (87.5%)

M4.1 Açò by GRP_TIP1 Primera llengua i tipus de programa
Controlling for..
V7 Lloc residència Value = 2 Mutxamel

	GRP_TIP1				
Count / Exp Val / Col Pct / Adj Res	Bil./Cat Cast.-L.	Cast Cat.-L.	Bil.-L.C at.	Cat.-L.C at.	Row Total
	1	2	3	4	
M4.1					
1 açò	0	0	1	1	2
	.3	.7	.4	.6	11.1%
	.0%	.0%	25.0%	20.0%	
	-.7	-1.1	1.0	.7	
2 astò	3	6	3	4	16
	2.7	5.3	3.6	4.4	88.9%
	100.0%	100.0%	75.0%	80.0%	
	.7	1.1	-1.0	-.7	
Column Total	3	6	4	5	18
	16.7%	33.3%	22.2%	27.8%	100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	2.30625	3	.51132
Likelihood Ratio	3.05525	3	.38318
Linear-by-Linear Association	1.49041	1	.22215

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.64970	.63741	.66199
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.64970	.63741	.66199

```
Linear-by-Linear                -1.22082
      Association
   One-Tail                                          .19560     .18538  .20582
   Two-Tail                                          .33550     .32334  .34766
Fisher's Exact Test              2.50507
   Two-Tail                                          .64970     .63741  .66199

Minimum Expected Frequency -     .333
Cells with Expected Frequency < 5 -     7 of     8 ( 87.5%)


M4.1  Açò  by  GRP_TIP1  Primera llengua i tipus de programa
Controlling for..
V7  Lloc residència  Value = 3  Xixona

                    GRP_TIP1
            Count  |
           Exp Val |Bil./Cat Cast.-L. Bil.-L.C Cat.-L.C
           Col Pct |.-L.Cast Cat.     at.      at.        Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
M4.1       --------+--------+--------+--------+--------+
                1  |     7  |     2  |    11  |    16  |    36
  açò              |   5.4  |   7.8  |  10.2  |  12.6  | 60.0%
                   | 77.8%  | 15.4%  | 64.7%  | 76.2%  |
                   |   1.2  |  -3.7  |    .5  |   1.9  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                2  |     2  |    11  |     6  |     5  |    24
  astò             |   3.6  |   5.2  |   6.8  |   8.4  | 40.0%
                   | 22.2%  | 84.6%  | 35.3%  | 23.8%  |
                   |  -1.2  |   3.7  |   -.5  |  -1.9  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column       9       13       17       21       60
             Total   15.0%    21.7%    28.3%    35.0%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF               Significance
--------------------          -----------        ----              ------------
Pearson                         14.41775           3                  .00239
Likelihood Ratio                14.93712           3                  .00187
Linear-by-Linear                 2.15854           1                  .14178
      Association

                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                  Significance  Lower    Upper
                                                  ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00210     .00092  .00328
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00310     .00167  .00453
Linear-by-Linear                -1.46920
      Association
   One-Tail                                          .08760     .08032  .09488
   Two-Tail                                          .17610     .16629  .18591
Fisher's Exact Test             13.90059
   Two-Tail                                          .00270     .00136  .00404

Minimum Expected Frequency -    3.600
Cells with Expected Frequency < 5 -     1 of     8 ( 12.5%)
```

figura 10

GRP_TIP1 Primera llengua i tipus de programa by M11.15 Els regale

GRP_TIP1	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	M11.15 els (1)	les (2)	lis (3)	li (4)	Row Total
1		2	4	8	0	14
Bil./Cat.-L.Cast		2.7	2.2	8.7	.4	12.8%
		14.3%	28.6%	57.1%	.0%	
		-.5	1.4	-.4	-.7	
2		6	9	14	0	29
Cast.-L.Cat.		5.6	4.5	18.1	.8	26.6%
		20.7%	31.0%	48.3%	.0%	
		.2	2.7	-1.8	-1.1	
3		10	3	18	2	33
Bil.-L.Cat.		6.4	5.1	20.6	.9	30.3%
		30.3%	9.1%	54.5%	6.1%	
		1.9	-1.2	-1.1	1.4	
4		3	1	28	1	33
Cat.-L.Cat.		6.4	5.1	20.6	.9	30.3%
		9.1%	3.0%	84.8%	3.0%	
		-1.8	-2.4	3.2	.1	
Column Total		21 19.3%	17 15.6%	68 62.4%	3 2.8%	109 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	20.73647	9	.01387
Likelihood Ratio	22.07740	9	.00864
Linear-by-Linear Association	4.43944	1	.03512

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00970	.00718	.01222
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00890	.00648	.01132
Linear-by-Linear Association	2.10700			
One-Tail		.02070	.01703	.02437
Two-Tail		.03740	.03251	.04229
Fisher's Exact Test	19.53577			
Two-Tail		.00500	.00318	.00682

Minimum Expected Frequency - .385
Cells with Expected Frequency < 5 - 7 of 16 (43.8%)

Number of Missing Observations: 3

figura 11

GRUPS by TEND

GRUPS	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	TEND +T+N (1)	+T-N (2)	-T+N (3)	-T-N (4)	Row Total
1		391	413	5	22	831
Avis		392.0	253.2	109.7	76.1	12.5%
		47.1%	49.7%	.6%	2.6%	
		-.1	12.9	-11.5	-7.0	
2		220	202	8	10	440
Pares		207.6	134.1	58.1	40.3	6.6%
		50.0%	45.9%	1.8%	2.3%	
		1.2	7.3	-7.3	-5.2	
3		336	219	71	54	680
Cat./Bil.-L.Cast		320.8	207.2	89.8	62.3	10.2%
		49.4%	32.2%	10.4%	7.9%	
		1.2	1.0	-2.2	-1.2	
4		571	349	232	233	1385
Cast.-L.Cat.		653.4	422.0	182.9	126.8	20.8%
		41.2%	25.2%	16.8%	16.8%	
		-5.0	-4.8	4.4	11.1	
5		805	438	272	174	1689
Bil.-L.Cat.		796.8	514.6	223.0	154.6	25.3%
		47.7%	25.9%	16.1%	10.3%	
		.5	-4.7	4.1	1.9	
6		825	412	293	118	1648
Cat.-L.Cat.		777.4	502.1	217.6	150.9	24.7%
		50.1%	25.0%	17.8%	7.2%	
		2.7	-5.6	6.3	-3.2	
	Column Total	3148 47.2%	2033 30.5%	881 13.2%	611 9.2%	6673 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	549.04085	15	.00000
Likelihood Ratio	638.50432	15	.00000
Linear-by-Linear Association	51.26544	1	.00000

		Monte Carlo Estimate	99% C.I. Lower	99% C.I. Upper
		Significance		
Pearson				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	7.15999			
One-Tail		.00000	.00000	.00046
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Fisher's Exact Test	632.1723			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - 40.288
Number of Missing Observations: 0

figura 12

```
                          A N A C O R - VERSION 0.4
                                    BY
                          DEPARTMENT OF DATA THEORY
                        UNIVERSITY OF LEIDEN, THE NETHERLANDS


The table to be analyzed:

                     1        2        3        4
                   +T+N     +T-N     -T+N     -T-N   Margin

   1 Avis           391      413        5       22      831
   2 Pares          220      202        8       10      440
   3 Cat./Bil       336      219       71       54      680
   4 Cast.-L.       571      349      232      233     1385
   5 Bil.-L.C       805      438      272      174     1689
   6 Cat.-L.C       825      412      293      118     1648
              -------- -------- -------- -------- --------
     Margin        3148     2033      881      611     6673


Dimension    Singular       Inertia       Proportion    Cumulative
              Value                         Explained    Proportion
    1        .26497         .07021          .853          .853
    2        .10852         .01178          .143          .996
    3        .01707         .00029          .004         1.000
                           ---------      ----------    ----------
Total                      .08228          1.000         1.000


Row Scores:

GRUPS          Marginal    Dim
                Profile       1        2

   1 Avis         .125    1.035     .191
   2 Pares        .066     .931     .011
   3 Cat./Bil     .102     .172    -.021
   4 Cast.-L.     .208    -.482     .514
   5 Bil.-L.C     .253    -.228    -.082
   6 Cat.-L.C     .247    -.202    -.438

Contribution of row points to the inertia of each dimension:

GRUPS          Marginal    Dim
                Profile       1        2

   1 Avis         .125     .503     .042
   2 Pares        .066     .216     .000
   3 Cat./Bil     .102     .011     .000
   4 Cast.-L.     .208     .182     .505
   5 Bil.-L.C     .253     .050     .016
   6 Cat.-L.C     .247     .038     .438
                       -------- --------
                          1.000    1.000

Contribution of dimensions to the inertia of each row point:

GRUPS          Marginal    Dim              Total
                Profile       1        2

   1 Avis         .125     .985     .014     .999
   2 Pares        .066     .999     .000     .999
   3 Cat./Bil     .102     .831     .005     .836
   4 Cast.-L.     .208     .683     .317    1.000
   5 Bil.-L.C     .253     .947     .049     .997
   6 Cat.-L.C     .247     .339     .656     .995
```

```
Column Scores:

TEND          Marginal    Dim
               Profile       1        2

   1 +T+N         .472     .050    -.188
   2 +T-N         .305     .560     .178
   3 -T+N         .132    -.892    -.334
   4 -T-N         .092    -.831     .858

Contribution of column points to the inertia of each dimension:

TEND          Marginal    Dim
               Profile       1        2

   1 +T+N         .472     .004     .154
   2 +T-N         .305     .360     .089
   3 -T+N         .132     .397     .136
   4 -T-N         .092     .239     .621
                       -------- --------
                          1.000    1.000

Contribution of dimensions to the inertia of each column point:

TEND          Marginal    Dim              Total
               Profile       1        2

   1 +T+N         .472     .138     .813     .952
   2 +T-N         .305     .958     .040     .997
   3 -T+N         .132     .943     .054     .997
   4 -T-N         .092     .696     .304     .999

Variances and Correlation Matrix of the singular values:

Dim Variances           Correlations between dimensions
  1 8.541E-05           1.000
  2 1.726E-04            .099    1.000
```

figura 13

```
GRUPS  by  CAST

                    CAST
            Count   |
           Exp Val |-C       +C
           Row Pct |                    Row
           Adj Res |       1|       2| Total
GRUPS      --------+--------+--------+
                1  |   581  |   250  |   831
  Avis             | 616.3  | 214.7  | 12.5%
                   | 69.9%  | 30.1%  |
                   |  -3.0  |   3.0  |
                   +--------+--------+
                2  |   347  |    93  |   440
  Pares            | 326.3  | 113.7  |  6.6%
                   | 78.9%  | 21.1%  |
                   |   2.3  |  -2.3  |
                   +--------+--------+
                3  |   510  |   170  |   680
  Cat./Bil.-L.Cast | 504.3  | 175.7  | 10.2%
                   | 75.0%  | 25.0%  |
                   |    .5  |   -.5  |
```

```
                  +--------+--------+
               4  |   926  |   459  |  1385
  Cast.-L.Cat.    |1027.2  | 357.8  | 20.8%
                  | 66.9%  | 33.1%  |
                  |  -7.0  |   7.0  |
                  +--------+--------+
               5  |  1284  |   405  |  1689
  Bil.-L.Cat.     |1252.6  | 436.4  | 25.3%
                  | 76.0%  | 24.0%  |
                  |   2.0  |  -2.0  |
                  +--------+--------+
               6  |  1301  |   347  |  1648
  Cat.-L.Cat.     |1222.2  | 425.8  | 24.7%
                  | 78.9%  | 21.1%  |
                  |   5.1  |  -5.1  |
                  +--------+--------+
           Column    4949     1724     6673
            Total   74.2%    25.8%   100.0%

      Chi-Square                  Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         74.41138          5                 .00000
Likelihood Ratio                73.29364          5                 .00000
Linear-by-Linear                17.73060          1                 .00003
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046
Linear-by-Linear                -4.21077
      Association
   One-Tail                                          .00000     .00000  .00046
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046
Fisher's Exact Test             73.18424
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046

Minimum Expected Frequency -  113.676

Number of Missing Observations:  0
```

figura 14

```
GRUP  by  TEND  Tendencies model

                    TEND                                    Page 1 of 2
            Count  |
           Exp Val |+T+N-C   +T+N+C   +T-N-C   +T-N+C   -T+N-C
           Row Pct |                                                Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4|       5| Total
GRUP       --------+--------+--------+--------+--------+--------+
               1  |   348  |    43  |   228  |   185  |     5  |   831
  Avis            | 366.2  |  25.8  | 132.3  | 120.9  | 109.7  | 12.5%
                  | 41.9%  |  5.2%  | 27.4%  | 22.3%  |   .6%  |
                  |  -1.4  |   3.7  |   9.7  |   6.7  | -11.5  |
                  +--------+--------+--------+--------+--------+
               2  |   204  |    16  |   134  |    68  |     8  |   440
  Pares           | 193.9  |  13.6  |  70.0  |  64.0  |  58.1  |  6.6%
                  | 46.4%  |  3.6%  | 30.5%  | 15.5%  |  1.8%  |
                  |   1.0  |    .7  |   8.6  |    .6  |  -7.3  |
                  +--------+--------+--------+--------+--------+
```

```
                3  |   313  |    23  |   119  |   100  |    71  |   680
  Cat./Bil.-L.Cast | 299.7  |  21.1  | 108.2  |  98.9  |  89.8  | 10.2%
                   | 46.0%  |  3.4%  | 17.5%  | 14.7%  | 10.4%  |
                   |   1.1  |    .4  |   1.2  |    .1  |  -2.2  |
                   +--------+--------+--------+--------+--------+
                4  |   531  |    40  |   141  |   208  |   232  |  1385
  Cast.-L.Cat.     | 610.4  |  43.0  | 220.4  | 201.5  | 182.9  | 20.8%
                   | 38.3%  |  2.9%  | 10.2%  | 15.0%  | 16.8%  |
                   |  -4.8  |   -.5  |  -6.6  |    .6  |   4.4  |
                   +--------+--------+--------+--------+--------+
                5  |   765  |    40  |   224  |   214  |   272  |  1689
  Bil.-L.Cat.      | 744.4  |  52.4  | 268.8  | 245.8  | 223.0  | 25.3%
                   | 45.3%  |  2.4%  | 13.3%  | 12.7%  | 16.1%  |
                   |   1.2  |  -2.0  |  -3.4  |  -2.5  |   4.1  |
                   +--------+--------+--------+--------+--------+
                6  |   780  |    45  |   216  |   196  |   293  |  1648
  Cat.-L.Cat.      | 726.3  |  51.1  | 262.3  | 239.8  | 217.6  | 24.7%
                   | 47.3%  |  2.7%  | 13.1%  | 11.9%  | 17.8%  |
                   |   3.1  |  -1.0  |  -3.6  |  -3.5  |   6.3  |
                   +--------+--------+--------+--------+--------+
            Column    2941      207     1062      971      881     6673
(Continued)  Total   44.1%     3.1%    15.9%    14.6%    13.2%   100.0%

GRUP  by  TEND  Tendencies model
                    TEND         Page 2 of 2
            Count  |
           Exp Val |-T-N-C   -T-N+C
           Row Pct |                    Row
           Adj Res |       7|       8| Total
GRUP       --------+--------+--------+
                1  |     0  |    22  |   831
  Avis             |   8.1  |  68.0  | 12.5%
                   |   .0%  |  2.6%  |
                   |  -3.1  |  -6.2  |
                   +--------+--------+
                2  |     1  |     9  |   440
  Pares            |   4.3  |  36.0  |  6.6%
                   |   .2%  |  2.0%  |
                   |  -1.7  |  -4.9  |
                   +--------+--------+
                3  |     7  |    47  |   680
  Cat./Bil.-L.Cast |   6.6  |  55.6  | 10.2%
                   |  1.0%  |  6.9%  |
                   |    .2  |  -1.3  |
                   +--------+--------+
                4  |    22  |   211  |  1385
  Cast.-L.Cat.     |  13.5  | 113.3  | 20.8%
                   |  1.6%  | 15.2%  |
                   |   2.6  |  10.8  |
                   +--------+--------+
                5  |    23  |   151  |  1689
  Bil.-L.Cat.      |  16.5  | 138.2  | 25.3%
                   |  1.4%  |  8.9%  |
                   |   1.9  |   1.3  |
                   +--------+--------+
                6  |    12  |   106  |  1648
  Cat.-L.Cat.      |  16.1  | 134.8  | 24.7%
                   |   .7%  |  6.4%  |
                   |  -1.2  |  -3.0  |
                   +--------+--------+
            Column      65      546     6673
             Total    1.0%     8.2%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                        613.53119         30                 .00000
Likelihood Ratio               699.76666         30                 .00000
```

```
Linear-by-Linear                31.28063          1                  .00000
      Association
                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046
Linear-by-Linear                 5.59291
      Association
   One-Tail                                          .00000     .00000  .00046
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046
Fisher's Exact Test             689.4790
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046

Minimum Expected Frequency -    4.286
Cells with Expected Frequency < 5 -     1 of    42 (  2.4%)
Number of Missing Observations:  0
```

figura 15

```
                          A N A C O R - VERSION 0.4
                                   BY
                          DEPARTMENT OF DATA THEORY
                    UNIVERSITY OF LEIDEN, THE NETHERLANDS


The table to be analyzed:

                     1        2        3        4        5        6        7
                +T+N-C   +T+N+C   +T-N-C   +T-N+C   -T+N-C   -T+N+C   -T-N-C

   1 Avis          348       43      228      185        5        0        0
   2 Pares         204       16      134       68        8        0        1
   3 Cat./Bil      313       23      119      100       71        0        7
   4 Cast.-L.      531       40      141      208      232        0       22
   5 Bil.-L.C      765       40      224      214      272        0       23
   6 Cat.-L.C      780       45      216      196      293        0       12
              -------- -------- -------- -------- -------- -------- --------
     Margin       2941      207     1062      971      881        0       65

                     8
                -T-N+C   Margin

   1 Avis           22      831
   2 Pares           9      440
   3 Cat./Bil       47      680
   4 Cast.-L.      211     1385
   5 Bil.-L.C      151     1689
   6 Cat.-L.C      106     1648
              -------- --------
     Margin        546     6673


Dimension    Singular       Inertia       Proportion    Cumulative
              Value                        Explained    Proportion
    1        .27565         .07598          .826           .826
    2        .11722         .01374          .149           .976
    3        .04198         .00176          .019           .995
    4        .01917         .00037          .004           .999
    5        .00939         .00009          .001          1.000
                          ---------      ----------    ----------
Total                      .09194         1.000          1.000
```

Row Scores:

GRUP	Marginal Profile	Dim 1	Dim 2
1 Avis	.125	1.032	-.283
2 Pares	.066	.989	.123
3 Cat./Bil	.102	.175	.031
4 Cast.-L.	.208	-.502	-.531
5 Bil.-L.C	.253	-.233	.118
6 Cat.-L.C	.247	-.196	.422

Contribution of row points to the inertia of each dimension:

GRUP	Marginal Profile	Dim 1	Dim 2
1 Avis	.125	.481	.085
2 Pares	.066	.234	.008
3 Cat./Bil	.102	.011	.001
4 Cast.-L.	.208	.190	.499
5 Bil.-L.C	.253	.050	.030
6 Cat.-L.C	.247	.034	.376
		1.000	1.000

Contribution of dimensions to the inertia of each row point:

GRUP	Marginal Profile	Dim 1	Dim 2	Total
1 Avis	.125	.957	.031	.988
2 Pares	.066	.944	.006	.950
3 Cat./Bil	.102	.801	.011	.812
4 Cast.-L.	.208	.676	.322	.998
5 Bil.-L.C	.253	.851	.093	.944
6 Cat.-L.C	.247	.323	.636	.958

Column Scores:

TEND	Marginal Profile	Dim 1	Dim 2
1 +T+N-C	.441	.022	.215
2 +T+N+C	.031	.456	-.289
3 +T-N-C	.159	.763	-.013
4 +T-N+C	.146	.310	-.381
5 -T+N-C	.132	-.872	.334
6 -T+N+C	.000	.000	.000
7 -T-N-C	.010	-.923	-.466
8 -T-N+C	.082	-.811	-.829

Contribution of column points to the inertia of each dimension:

TEND	Marginal Profile	Dim 1	Dim 2
1 +T+N-C	.441	.001	.174
2 +T+N+C	.031	.023	.022
3 +T-N-C	.159	.336	.000
4 +T-N+C	.146	.051	.180
5 -T+N-C	.132	.364	.126
6 -T+N+C	.000	.000	.000
7 -T-N-C	.010	.030	.018
8 -T-N+C	.082	.195	.480
		1.000	1.000

Contribution of dimensions to the inertia of each column point:

TEND	Marginal Profile	Dim 1	Dim 2	Total
1 +T+N-C	.441	.024	.943	.966
2 +T+N+C	.031	.743	.127	.870
3 +T-N-C	.159	.984	.000	.984
4 +T-N+C	.146	.553	.355	.907
5 -T+N-C	.132	.936	.058	.995
6 -T+N+C	.000	.000	.000	.000
7 -T-N-C	.010	.777	.084	.862
8 -T-N+C	.082	.686	.305	.991

Variances and Correlation Matrix of the singular values:

Dim	Variances	Correlations between dimensions	
1	9.345E-05	1.000	
2	1.663E-04	.063	1.000

figura 16

L31 Unflar by GRP_TIP1 Primera llengua i tipus de programa
Controlling for..
V7 Lloc residència Value = 1 Alacant

L31	Count / Col Pct	GRP_TIP1 Bil./Cat Cast.-L. 1	Bil.-L.C Cat. 2	Cat.-L.C at. 3	at. 4	Row Total
unflar	1	1	6	10	3	20
		100,0	100,0	83,3	75,0	87,0
inflar	2			1		1
				8,3		4,3
bufar	3			1	1	2
				8,3	25,0	8,7
	Column Total	1 4,3	6 26,1	12 52,2	4 17,4	23 100,0

L31 Unflar by GRP_TIP1 Primera llengua i tipus de programa
Controlling for..
V7 Lloc residència Value = 2 Mutxamel

L31	Count / Col Pct	GRP_TIP1 Bil./Cat Cast.-L. 1	Bil.-L.C Cat. 2	Cat.-L.C at. 3	at. 4	Row Total
unflar	1	2	3	4	4	13
		66,7	50,0	100,0	80,0	72,2
inflar	2	1	1		1	3
		33,3	16,7		20,0	16,7

```
                  +--------+--------+--------+--------+
               3  |        |      2 |        |        |      2
  bufar           |        |  33,3  |        |        |   11,1
                  +--------+--------+--------+--------+
           Column         3        6        4        5       18
            Total      16,7     33,3     22,2     27,8    100,0


L31  Unflar  by  GRP_TIP1  Primera llengua i tipus de programa
Controlling for..
V7  Lloc residència  Value = 3  Xixona

                   GRP_TIP1
           Count   |
          Col Pct |Bil./Cat Cast.-L. Bil.-L.C Cat.-L.C
                  |.-L.Cast Cat.     at.      at.        Row
                  |       1|       2|       3|       4| Total
L31       --------+--------+--------+--------+--------+
               1  |      1 |     11 |     12 |     13 |    37
  unflar          |   11,1 |   84,6 |   70,6 |   59,1 |   60,7
                  +--------+--------+--------+--------+
               2  |      7 |      2 |      3 |      5 |    17
  inflar          |   77,8 |   15,4 |   17,6 |   22,7 |   27,9
                  +--------+--------+--------+--------+
               3  |      1 |        |      2 |      4 |     7
  bufar           |   11,1 |        |   11,8 |   18,2 |   11,5
                  +--------+--------+--------+--------+
           Column         9       13       17       22       61
            Total     14,8     21,3     27,9     36,1    100,0
```

figura 17

```
GRUPS  by  TEND

                   TEND
           Count   |
          Exp Val |+T+N     +T-N     -T+N     -T-N
          Row Pct |                                   Row
          Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
GRUPS     --------+--------+--------+--------+--------+
               1  |   541  |   581  |     7  |    36  |  1165
  Avis            | 474.6  | 337.3  | 269.0  |  84.1  | 12.4%
                  | 46.4%  | 49.9%  |   .6%  |  3.1%  |
                  |   4.2  |  16.8  | -19.5  |  -5.8  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               2  |   272  |   300  |    13  |    34  |   619
  Pares           | 252.2  | 179.2  | 142.9  |  44.7  |  6.6%
                  | 43.9%  | 48.5%  |  2.1%  |  5.5%  |
                  |   1.7  |  11.1  | -12.8  |  -1.7  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               3  |   367  |   341  |   162  |    86  |   956
  Cat./Bil.-L. Cas| 389.5  | 276.8  | 220.7  |  69.0  | 10.2%
                  | 38.4%  | 35.7%  | 16.9%  |  9.0%  |
                  |  -1.6  |   4.8  |  -4.8  |   2.2  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               4  |   752  |   463  |   560  |   189  |  1964
  Cast.-L.Cat.    | 800.1  | 568.7  | 453.4  | 141.8  | 20.9%
                  | 38.3%  | 23.6%  | 28.5%  |  9.6%  |
                  |  -2.5  |  -5.9  |   6.4  |   4.6  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               5  |   960  |   533  |   718  |   172  |  2383
  Bil.-L.Cat.     | 970.8  | 690.0  | 550.1  | 172.1  | 25.3%
                  | 40.3%  | 22.4%  | 30.1%  |  7.2%  |
                  |   -.5  |  -8.2  |   9.4  |    .0  |
```

```
                  +--------+--------+--------+--------+
               6  |   939  |   505  |   711  |   162  |  2317
  Cat.-L.Cat.     | 943.9  | 670.9  | 534.9  | 167.3  | 24.6%
                  | 40.5%  | 21.8%  | 30.7%  |  7.0%  |
                  |   -.2  |  -8.8  |  10.0  |   -.5  |
                  +--------+--------+--------+--------+
           Column    3831     2723     2171      679     9404
            Total   40.7%    29.0%    23.1%     7.2%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                        957.04769         15                 .00000
Likelihood Ratio              1211.44510         15                 .00000
Linear-by-Linear               194.40416          1                 .00000
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046
Linear-by-Linear                13.94289
      Association
   One-Tail                                          .00000     .00000  .00046
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046
Fisher's Exact Test             1205.849
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046

Minimum Expected Frequency -   44.694

Number of Missing Observations:  0
```

figura 18

```
                          A N A C O R - VERSION 0.4
                                    BY
                          DEPARTMENT OF DATA THEORY
                     UNIVERSITY OF LEIDEN, THE NETHERLANDS


The table to be analyzed:

                     1        2        3        4
                  +T+N     +T-N     -T+N     -T-N   Margin

   1 Avis          541      581        7       36     1165
   2 Pares         272      300       13       34      619
   3 Cat./Bil      367      341      162       86      956
   4 Cast.-L.      752      463      560      189     1964
   5 Bil.-L.C      960      533      718      172     2383
   6 Cat.-L.C      939      505      711      162     2317
              -------- -------- -------- -------- --------
     Margin       3831     2723     2171      679     9404


Dimension    Singular       Inertia       Proportion    Cumulative
              Value                        Explained    Proportion
    1        .31359         .09834          .966           .966
    2        .05823         .00339          .033          1.000
    3        .00648         .00004          .000          1.000
                          ---------      ----------    ----------
Total                      .10177         1.000          1.000
```

```
Row Scores:

GRUPS         Marginal    Dim
               Profile       1        2

   1 Avis         .124   -1.127     .238
   2 Pares        .066   -1.023    -.127
   3 Cat./Bil     .102    -.286    -.449
   4 Cast.-L.     .209     .297    -.276
   5 Bil.-L.C     .253     .336     .140
   6 Cat.-L.C     .246     .360     .190

Contribution of row points to the inertia of each dimension:

GRUPS         Marginal    Dim
               Profile       1        2

   1 Avis         .124     .502     .120
   2 Pares        .066     .219     .018
   3 Cat./Bil     .102     .027     .352
   4 Cast.-L.     .209     .059     .272
   5 Bil.-L.C     .253     .091     .085
   6 Cat.-L.C     .246     .102     .152
                       -------- --------
                          1.000    1.000

Contribution of dimensions to the inertia of each row point:

GRUPS         Marginal    Dim              Total
               Profile       1        2

   1 Avis         .124     .992     .008    1.000
   2 Pares        .066     .997     .003    1.000
   3 Cat./Bil     .102     .682     .312     .994
   4 Cast.-L.     .209     .860     .137     .998
   5 Bil.-L.C     .253     .969     .031    1.000
   6 Cat.-L.C     .246     .951     .049    1.000

Column Scores:

TEND          Marginal    Dim
               Profile       1        2

   1 +T+N         .407    -.090     .153
   2 +T-N         .290    -.656    -.066
   3 -T+N         .231     .876     .063
   4 -T-N         .072     .340    -.802

Contribution of column points to the inertia of each dimension:

TEND          Marginal    Dim
               Profile       1        2

   1 +T+N         .407     .011     .164
   2 +T-N         .290     .398     .022
   3 -T+N         .231     .565     .016
   4 -T-N         .072     .027     .798
                       -------- --------
                          1.000    1.000
Contribution of dimensions to the inertia of each column point:

TEND          Marginal    Dim              Total
               Profile       1        2

   1 +T+N         .407     .644     .345     .989
   2 +T-N         .290     .998     .002    1.000
   3 -T+N         .231     .999     .001    1.000
   4 -T-N         .072     .491     .508     .999
```

```
Variances and Correlation Matrix of the singular values:

Dim Variances           Correlations between dimensions
  1 5.436E-05           1.000
  2 1.117E-04           -.023    1.000
```

figura 19

```
GRUP  by  TEND  Tendencies model

                   TEND                                        Page 1 of 2
           Count   |
          Exp Val |+T+N-C   +T+N+C   +T-N-C   +T-N+C   -T+N-C
          Row Pct |                                              Row
          Adj Res |       1|       2|       3|       4|       5| Total
GRUP      --------+--------+--------+--------+--------+--------+
               1  |   385  |   156  |   105  |   476  |     7  |  1165
  Avis            | 349.2  | 125.4  |  58.1  | 279.2  | 265.9  | 12.4%
                  | 33.0%  | 13.4%  |  9.0%  | 40.9%  |   .6%  |
                  |   2.4  |   3.1  |   6.7  |  14.4  | -19.3  |
                  +--------+--------+--------+--------+--------+
               2  |   191  |    81  |    52  |   248  |    12  |   619
  Pares           | 185.6  |  66.6  |  30.9  | 148.4  | 141.3  |  6.6%
                  | 30.9%  | 13.1%  |  8.4%  | 40.1%  |  1.9%  |
                  |    .5  |   1.9  |   4.0  |   9.7  | -12.8  |
                  +--------+--------+--------+--------+--------+
               3  |   255  |   112  |    51  |   290  |   159  |   956
  Cat./Bil.-L.Cast| 286.6  | 102.9  |  47.7  | 229.1  | 218.2  | 10.2%
                  | 26.7%  | 11.7%  |  5.3%  | 30.3%  | 16.6%  |
                  |  -2.4  |   1.0  |    .5  |   4.9  |  -4.8  |
                  +--------+--------+--------+--------+--------+
               4  |   543  |   209  |    78  |   385  |   555  |  1964
  Cast.-L.Cat.    | 588.7  | 211.4  |  97.9  | 470.7  | 448.2  | 20.9%
                  | 27.6%  | 10.6%  |  4.0%  | 19.6%  | 28.3%  |
                  |  -2.5  |   -.2  |  -2.3  |  -5.1  |   6.5  |
                  +--------+--------+--------+--------+--------+
               5  |   728  |   232  |   102  |   431  |   708  |  2383
  Bil.-L.Cat.     | 714.3  | 256.4  | 118.8  | 571.2  | 543.8  | 25.3%
                  | 30.5%  |  9.7%  |  4.3%  | 18.1%  | 29.7%  |
                  |    .7  |  -1.9  |  -1.8  |  -7.8  |   9.3  |
                  +--------+--------+--------+--------+--------+
               6  |   717  |   222  |    81  |   424  |   705  |  2317
  Cat.-L.Cat.     | 694.6  | 249.3  | 115.6  | 555.4  | 528.7  | 24.6%
                  | 30.9%  |  9.6%  |  3.5%  | 18.3%  | 30.4%  |
                  |   1.2  |  -2.1  |  -3.8  |  -7.4  |  10.1  |
                  +--------+--------+--------+--------+--------+
             Column   2819     1012      469     2254     2146     9404
(Continued)  Total   30.0%    10.8%     5.0%    24.0%    22.8%   100.0%


GRUP  by  TEND  Tendencies model

                   TEND                  Page 2 of 2
           Count   |
          Exp Val |-T+N+C   -T-N-C   -T-N+C
          Row Pct |                          Row
          Adj Res |       6|       7|       8| Total
GRUP      --------+--------+--------+--------+
               1  |     0  |     0  |    36  |  1165
  Avis            |   3.1  |   6.9  |  77.2  | 12.4%
                  |   .0%  |   .0%  |  3.1%  |
                  |  -1.9  |  -2.8  |  -5.2  |
```

2	1	0	34	619
Pares	1.6	3.7	41.0	6.6%
	.2%	.0%	5.5%	
	-.5	-2.0	-1.2	
3	3	4	82	956
Cat./Bil.-L.Cast	2.5	5.7	63.3	10.2%
	.3%	.4%	8.6%	
	.3	-.8	2.6	
4	5	17	172	1964
Cast.-L.Cat.	5.2	11.7	130.1	20.9%
	.3%	.9%	8.8%	
	-.1	1.7	4.3	
5	10	16	156	2383
Bil.-L.Cat.	6.3	14.2	157.9	25.3%
	.4%	.7%	6.5%	
	1.7	.6	-.2	
6	6	19	143	2317
Cat.-L.Cat.	6.2	13.8	153.5	24.6%
	.3%	.8%	6.2%	
	-.1	1.6	-1.0	
Column	25	56	623	9404
Total	.3%	.6%	6.6%	100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	985.07881	35	.00000
Likelihood Ratio	1248.92699	35	.00000
Linear-by-Linear Association	81.85969	1	.00000

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	9.04763			
One-Tail		.00000	.00000	.00046
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Fisher's Exact Test	1235.069			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - 1.646
Cells with Expected Frequency < 5 - 4 of 48 (8.3%)

Number of Missing Observations: 0

figura 20

```
                         A N A C O R - VERSION 0.4
                                   BY
                         DEPARTMENT OF DATA THEORY
                    UNIVERSITY OF LEIDEN, THE NETHERLANDS


The table to be analyzed:

                    1        2        3        4        5        6        7
                +T+N-C   +T+N+C   +T-N-C   +T-N+C   -T+N-C   -T+N+C   -T-N-C

   1 Avis         385      156      105      476        7        0        0
   2 Pares        191       81       52      248       12        1        0
   3 Cat./Bil     255      112       51      290      159        3        4
   4 Cast.-L.     543      209       78      385      555        5       17
   5 Bil.-L.C     728      232      102      431      708       10       16
   6 Cat.-L.C     717      222       81      424      705        6       19
              -------- -------- -------- -------- -------- -------- --------
     Margin      2819     1012      469     2254     2146       25       56

                    8
                -T-N+C   Margin

   1 Avis          36     1165
   2 Pares         34      619
   3 Cat./Bil      82      956
   4 Cast.-L.     172     1964
   5 Bil.-L.C     156     2383
   6 Cat.-L.C     143     2317
              -------- --------
     Margin       623     9404


Dimension    Singular       Inertia       Proportion    Cumulative
              Value                         Explained    Proportion
    1        .31604         .09988           .954           .954
    2        .06534         .00427           .041           .994
    3        .01924         .00037           .004           .998
    4        .01466         .00021           .002          1.000
    5        .00398         .00002           .000          1.000
                          ---------      ----------    ----------
Total                      .10475          1.000          1.000

Row Scores:

GRUP          Marginal    Dim
               Profile       1        2

   1 Avis        .124   -1.126     .257
   2 Pares       .066   -1.029    -.117
   3 Cat./Bil    .102    -.299    -.491
   4 Cast.-L.    .209     .293    -.284
   5 Bil.-L.C    .253     .338     .146
   6 Cat.-L.C    .246     .368     .195

Contribution of row points to the inertia of each dimension:

GRUP          Marginal    Dim
               Profile       1        2

   1 Avis        .124     .497     .125
   2 Pares       .066     .221     .014
   3 Cat./Bil    .102     .029     .376
   4 Cast.-L.    .209     .057     .259
   5 Bil.-L.C    .253     .092     .083
   6 Cat.-L.C    .246     .106     .144
                      -------- --------
```

```
                        1.000    1.000

Contribution of dimensions to the inertia of each row point:

GRUP          Marginal    Dim              Total
               Profile       1        2

   1 Avis        .124     .989     .011     .999
   2 Pares       .066     .996     .003     .999
   3 Cat./Bil    .102     .630     .352     .982
   4 Cast.-L.    .209     .823     .161     .984
   5 Bil.-L.C    .253     .942     .037     .979
   6 Cat.-L.C    .246     .933     .054     .987

Column Scores:

TEND          Marginal    Dim
               Profile       1        2

   1 +T+N-C      .300    -.041     .236
   2 +T+N+C      .108    -.222    -.099
   3 +T-N-C      .050    -.673     .143
   4 +T-N+C      .240    -.650    -.088
   5 -T+N-C      .228     .875     .042
   6 -T+N+C      .003     .649    -.230
   7 -T-N-C      .006     .915    -.203
   8 -T-N+C      .066     .283    -.814

Contribution of column points to the inertia of each dimension:

TEND          Marginal    Dim
               Profile       1        2

   1 +T+N-C      .300     .002     .255
   2 +T+N+C      .108     .017     .016
   3 +T-N-C      .050     .072     .016
   4 +T-N+C      .240     .320     .028
   5 -T+N-C      .228     .553     .006
   6 -T+N+C      .003     .004     .002
   7 -T-N-C      .006     .016     .004
   8 -T-N+C      .066     .017     .673
                       -------- --------
                        1.000    1.000

Contribution of dimensions to the inertia of each column point:

TEND          Marginal    Dim              Total
               Profile       1        2

   1 +T+N-C      .300     .129     .865     .995
   2 +T+N+C      .108     .942     .039     .981
   3 +T-N-C      .050     .969     .009     .978
   4 +T-N+C      .240     .994     .004     .998
   5 -T+N-C      .228     .999     .000    1.000
   6 -T+N+C      .003     .598     .016     .614
   7 -T-N-C      .006     .942     .010     .951
   8 -T-N+C      .066     .368     .629     .997


Variances and Correlation Matrix of the singular values:

Dim Variances          Correlations between dimensions
  1 5.404E-05          1.000
  2 1.108E-04          -.023    1.000
```

figura 21

QÜESTIONARI DE SEGURETAT LINGÜÍSTICA (1a part)

A continuació sentiràs una sèrie de frases aparellades de dues en dues. Les frases són molt semblants, però tenen una diferència. Has de dir quina de les frases creus que és millor. No es tracta d'un examen, de saber quina frase és correcta i quina incorrecta, ja que en moltes ocasions les dues frases són totalment correctes. Volem que digues quina de les frases consideres preferible. És millor que contestes totes les preguntes, però si en algun cas no saps què dir, pots deixar la casella en blanc.

1) Qui va vindre ahir pel matí ?
Qui va venir ahir pel matí ?

2) Este és el moneder que vaig trobar ahir.
Aquest és el moneder que vaig trobar ahir.

3) Es va amagar davall la taula.
Es va amagar baix la taula.

4) Aixina és com ho has de fer.
Així és com ho has de fer.

5) Pren la cartera i, en arribar a casa, li la dones a la mare.
Pren la cartera i, en arribar a casa, se la dones a la mare.

6) Vols aigua ? No vull.
Vols aigua ? No en vull.

7) En la classe només n'hi ha una pissarra.
En la classe només hi ha una pissarra.

8) Hi havien moltes persones esperant-te.
Hi havia moltes persones esperant-te.

9) A la platja ? No, no vull anar.
A la platja ? No, no hi vull anar.

10) Demà és l'aniversari de les nenes. Pense regalar-los un llibre.
Demà és l'aniversari de les nenes. Pense regalar-lis un llibre.

11) La teua actitud no m'agrada res.
La teua actitud no m'agrada gens.

12) T'he cridat perquè em faces companyia.
T'he cridat per a què em faces companyia.

13) Mare ! on són les sabatilles ?
Mare ! on estan les sabatilles ?

14) Pere, tindries que tenir més cura amb les coses que dius.
Pere, hauries de tenir més cura amb les coses que dius.

15) Demà vaig a agafar la bicicleta i a perdre'm per la carretera.
Demà agafaré la bicicleta i em perdré per la carretera.

16) Estic fart de que no em faces cas !
Estic fart que no em faces cas !

17) Jo treballe en Mutxamel.
Jo treballe a Mutxamel.

18) Qui devia ser l'home que va vindre ahir ?
Qui seria l'home que va vindre ahir ?

19) Tenim molta pressa. No tardes en venir.
Tenim molta pressa. No tardes a venir.

20) Porte tot el dia buscant-la i no l'he vista.
Porte tot el dia buscant-la i no l'he vist.

21) Tu anares despús-d'ahir al mercat ?
Tu vas anar despús-d'ahir al mercat ?

22) No m'hi veig gens.
No em veig gens.

23) Lo que dius no m'agrada.
El que dius no m'agrada.

24) El teu problema tindria solució si parlasses amb l'alcalde.
El teu problema tindria solució si parlares amb l'alcalde.

25) Has de veure els aspectes més importants del problema.

Has de vore els aspectes més importants del problema.

26) Tenim el costum de jugar un partit de futbol després de classe.
Tenim la costum de jugar un partit de futbol després de classe.

27) Eixos homes treballen al port.
Eixos hòmens treballen al port.

28) Els dillunsos m'alce ben enfadat.
Els dilluns m'alce ben enfadat.

29) No toques la meva moto.
No toques la meua moto.

30) Al sèptim dia, Déu va descansar.
Al setè dia, Déu va descansar.

31) Vam portar a la iaia a l'hospital.
Vam portar la iaia a l'hospital.

32) En això que dieu, vos done la raó.
En això que dieu, us done la raó.

33) Per a què vols que servisca això ?
Per a què vols que servesca això ?

QÜESTIONARI DE SEGURETAT LINGÜÍSTICA (2a part)

A continuació sentiràs una sèrie de frases aparellades de dues en dues. Les frases tenen diferències semblants a les de l'exercici anterior. En aquesta ocasió no volem que digues quina frase consideres preferible, sinó que penses quina frase diries tu, quina s'assembla més a la teua forma de parlar habitual. Recorda que no es tracta d'un examen, ja que en moltes ocasions les dues frases són totalment correctes.

1) El teu germà va vindre ahir a casa.
El teu germà va venir ahir a casa.

2) El meu llapis és este.
El meu llapis és aquest.

3) Davall de la taula hi ha una pilota.
Baix de la taula hi ha una pilota.

4) Aixina és com m'agrada a mi.
Així és com m'agrada a mi.

5) El xiquet vol una pera. Dóna-li-la.
El xiquet vol una pera. Dóna-se-la.

6) Vols cafè ? No, no vull.
Vols cafè ? No, no en vull.

7) A l'habitació n'hi ha un llit.
A l'habitació hi ha un llit.

8) Hi havien moltes formigues al plat.
Hi havia moltes formigues al plat.

9) Quan ve un circ sempre hi vaig.
Quan ve un circ sempre vaig.

10) Has vist les xiquetes ? Vaig a portar-los un regal.
Has vist les xiquetes ? Vaig a portar-lis un regal.

11) Aquell xiquet no corre res.
Aquell xiquet no corre gens.

12) He cridat el mecànic perquè m'arregle el cotxe.
He cridat el mecànic per a què m'arregle el cotxe.

13) On són els regals ? No els trobe.
On estan els regals ? No els trobe.

14) Pere, tens que matinar més.
Pere, has de matinar més.

15) A l'any que ve vaig a estudiar a la Universitat.
A l'any que ve estudiaré a la Universitat.

16) Estic molt content de que vingues.
Estic molt content que vingues.

17) Tu vius a Alacant ?
Tu vius en Alacant ?

18) Han tocat a la porta. Qui deu ser ?
Han tocat a la porta. Qui serà ?

19) Concentra't en estudiar !
Concentra't a estudiar !

20) La teua cartera ? No, no l'he vista.
La teua cartera ? No, no l'he vist.

21) Ahir anàrem a la fira.
Ahir vam anar a la fira.

22) La meua iaia no s'hi veu gens.
La meua iaia no es veu gens.

23) Lo que dius no m'agrada.
El que dius no m'agrada.

24) Si t'afanyasses no arribaríem tard.
Si t'afanyares no arribaríem tard.

25) A veure si has fet l'exercici.
A vore si has fet l'exercici.

26) Matinar és un bon costum.
Matinar és una bona costum.

27) Els homes i les dones.
Els hòmens i les dones.

28) El metge passa consulta els dilluns.
El metge passa consulta els dillunsos.

29) Eixa cartera és meva.
Eixa cartera és meua.

30) El meu germà estudia sèptim de piano
El meu germà estudia setè de piano

31) He vist el teu pare pel carrer.
He vist al teu pare pel carrer.

32) I ara, vos contaré una història.
I ara, us contaré una història.

33) Digues al cambrer que servisca el segon plat.
Digues al cambrer que servesca el segon plat.

figura 1

Cognoms i nom: _____

Centre: _____ Curs: _____

A continuació sentiràs una sèrie de frases aparellades de dues en dues. Les frases són molt semblants, però tenen una diferència. Has de dir quina de les frases creus que és millor. No es tracta d'un examen, de saber quina frase és correcta i quina incorrecta, ja que en moltes ocasions les dues frases són totalment correctes. Volem que digues quina de les frases consideres preferible. És millor que contestes totes les preguntes, però si en algun cas no saps que dir, pots deixar la casella en blanc.

1) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
2) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
3) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
4) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
5) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
6) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
7) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
8) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
9) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
10) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
11) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
12) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
13) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
14) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
15) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
16) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
17) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
18) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
19) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
20) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
21) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
22) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
23) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
24) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
25) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
26) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
27) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
28) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
29) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
30) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
31) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
32) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
33) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.

figura 2

Cognoms i nom: _____

Centre: _____ Curs: _____

A continuació sentiràs una sèrie de frases aparellades de dos en dos. Les frases tenen diferències semblants a les de l'exercici anterior. En aquesta ocasió no volem que digues quina frase consideres preferible, sinó que penses quina frase diries tu, quina s'assembla més a la teua forma de parlar habitual. Recorda que no es tracta d'un examen, ja que en moltes ocasions les dues frases són totalment correctes.

1) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
2) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
3) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
4) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
5) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
6) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
7) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
8) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
9) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
10) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
11) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
12) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
13) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
14) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
15) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
16) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
17) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
18) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
19) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
20) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
21) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
22) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
23) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
24) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
25) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
26) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
27) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
28) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
29) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
30) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
31) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
32) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.
33) 9 1ª frase ; 9 2ª frase.

figura 3

```
Number of valid observations (listwise) =       143.00

Variable  PER_SEG    Índex General de Seguretat

Mean            65.989                 Std Dev         11.209
Kurtosis          .950                 S.E. Kurt         .403
Skewness         -.437                 S.E. Skew         .203
Minimum          27.27                 Maximum          93.94

Valid observations -      143        Missing observations -        0
```

figura 4

```
- - - - - Kolmogorov - Smirnov Goodness of Fit Test

     PER_SEG   Índex General de Seguretat


     Test distribution  -  Normal                  Mean:  65.9886
                                     Standard Deviation:  11.2088

              Cases:  143

              Most extreme differences
       Absolute       Positive       Negative          K-S Z      2-Tailed P
         .07423         .05682        -.07423          .8877          .4099


                                       Monte Carlo Significance
                                       2-Tailed P = .39270 (  .3801,  .4053)
```

figura 5

```
- - - - - Kruskal-Wallis 1-Way Anova

     PER_SEG   Índex General de Seguretat Lingüística
  by GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)


      Mean Rank    Cases

          83.56       33   GRP_TIP2 = 1   Cast.-L.Cast.
          75.27       13   GRP_TIP2 = 2   Bil./Cat.-L.Cast.
          76.96       28   GRP_TIP2 = 3   Cast.-L.Cat.
          66.65       34   GRP_TIP2 = 4   Bil.-L.Cat.
          53.53       32   GRP_TIP2 = 5   Cat.-L.Cat.
                     ---
                     140   Total

  Chi-Square        D.F.  Significance
    10.3111           4         .0355


              Monte Carlo Significance
                .0380 ( .0331,  .0429)
```

```
- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    PER_SEG   Índex General de Seguretat Lingüística
 by GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         23.94           790.00     33  GRP_TIP2 =        1   Cast.-L.Cast
         22.38           291.00     13  GRP_TIP2 =        2   Bil./Cat.-L.
                                   ---
                                    46  Total

           U            W             Z      2-Tailed P
       200.0        291.0        -.3555         .7222


                          Monte Carlo Significance
                          2-Tailed P =  .7173 ( .7057,  .7289)
                          1-Tailed P =  .3590 ( .3466,  .3714)


- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    PER_SEG   Índex General de Seguretat Lingüística
 by GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         32.77          1081.5     33  GRP_TIP2 =        1   Cast.-L.Cast
         28.91           809.50    28  GRP_TIP2 =        3   Cast.-L.Cat.
                                   ---
                                    61  Total

           U            W             Z      2-Tailed P
       403.5        809.5        -.8533         .3935


                          Monte Carlo Significance
                          2-Tailed P =  .3984 ( .3858,  .4110)
                          1-Tailed P =  .1982 ( .1879,  .2085)


- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    PER_SEG   Índex General de Seguretat Lingüística
 by GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         38.47          1269.5     33  GRP_TIP2 =        1   Cast.-L.Cast
         29.66          1008.5     34  GRP_TIP2 =        4   Bil.-L.Cat.
                                   ---
                                    67  Total

           U            W             Z      2-Tailed P
       413.5       1008.5       -1.8595         .0630


                          Monte Carlo Significance
                          2-Tailed P =  .0619 ( .0557,  .0681)
                          1-Tailed P =  .0322 ( .0277,  .0367)
```

```
- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    PER_SEG   Índex General de Seguretat Lingüística
 by GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)

     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         39.38          1299.5     33  GRP_TIP2 =        1   Cast.-L.Cast
         26.42           845.50    32  GRP_TIP2 =        5   Cat.-L.Cat.
                                  ---
                                   65  Total
           U             W            Z      2-Tailed P
         317.5         845.5       -2.7728        .0056


                          Monte Carlo Significance
                          2-Tailed P =  .0043 ( .0026,  .0060)
                          1-Tailed P =  .0017 ( .0006,  .0028)



- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    PER_SEG   Índex General de Seguretat Lingüística
 by GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         20.62          268.00     13  GRP_TIP2 =        2   Bil./Cat.-L.
         21.18          593.00     28  GRP_TIP2 =        3   Cast.-L.Cat.
                                  ---
                                   41  Total

                             Exact**
           U             W   2*(One-Tailed P)       Z      2-Tailed P
        177.0         268.0       .9010          -.1416        .8874


                                       Monte Carlo Significance
                                       2-Tailed P =  .8942 ( .8863,  .9021)
                                       1-Tailed P =  .4448 ( .4320,  .4576)

**This exact p-value is not corrected for ties.



- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    PER_SEG   Índex General de Seguretat Lingüística
 by GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         26.08          339.00     13  GRP_TIP2 =        2   Bil./Cat.-L.
         23.21          789.00     34  GRP_TIP2 =        4   Bil.-L.Cat.
                                  ---
                                   47  Total

           U             W            Z      2-Tailed P
         194.0         789.0       -.6460        .5183


                          Monte Carlo Significance
                          2-Tailed P =  .5253 ( .5124,  .5382)
                          1-Tailed P =  .2637 ( .2523,  .2751)
```

```
- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    PER_SEG   Índex General de Seguretat Lingüística
 by GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         27.19           353.50     13  GRP_TIP2 =        2   Bil./Cat.-L.
         21.30           681.50     32  GRP_TIP2 =        5   Cat.-L.Cat.
                                   ---
                                    45  Total

           U             W             Z      2-Tailed P
         153.5         681.5       -1.3702        .1706

                          Monte Carlo Significance
                          2-Tailed P =  .1772 ( .1674,  .1870)
                          1-Tailed P =  .0883 ( .0810,  .0956)



- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    PER_SEG   Índex General de Seguretat Lingüística
 by GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         34.38           962.50     28  GRP_TIP2 =        3   Cast.-L.Cat.
         29.13           990.50     34  GRP_TIP2 =        4   Bil.-L.Cat.
                                   ---
                                    62  Total

           U             W             Z      2-Tailed P
         395.5         990.5       -1.1465        .2516


                          Monte Carlo Significance
                          2-Tailed P =  .2533 ( .2421,  .2645)
                          1-Tailed P =  .1249 ( .1164,  .1334)



- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    PER_SEG   Índex General de Seguretat Lingüística
 by GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         36.00          1008.0     28  GRP_TIP2 =        3   Cast.-L.Cat.
         25.69           822.00    32  GRP_TIP2 =        5   Cat.-L.Cat.
                                   ---
                                    60  Total

           U             W             Z      2-Tailed P
         294.0         822.0       -2.2970        .0216


                          Monte Carlo Significance
                          2-Tailed P =  .0227 ( .0189,  .0265)
                          1-Tailed P =  .0115 ( .0088,  .0142)
```

```
- - - - - Mann-Whitney U - Wilcoxon Rank Sum W Test

    PER_SEG   Índex General de Seguretat Lingüística
 by GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)


     Mean Rank     Sum of Ranks  Cases
         37.15           1263.0     34  GRP_TIP2 =        4   Bil.-L.Cat.
         29.63            948.00    32  GRP_TIP2 =        5   Cat.-L.Cat.
                                   ---
                                    66  Total

           U             W             Z      2-Tailed P
         420.0         948.0       -1.5987        .1099

                          Monte Carlo Significance
                          2-Tailed P =  .1086 ( .1006,  .1166)
                          1-Tailed P =  .0527 ( .0469,  .0585)
```

figura 6

```
t-tests for Independent Samples of V6    Sexe


                           Number
 Variable                 of Cases       Mean          SD   SE of Mean
 ---------------------------------------------------------------------
 PER_SEG  Índex General de Seguretat Lingüística

 Home                         67        66.0335       9.145        1.117
 Dona                         73        66.5836      11.019        1.290
 ---------------------------------------------------------------------

          Mean Difference = -.5502

          Levene's Test for Equality of Variances: F= 1.678  P= .197


      t-test for Equality of Means                                   95%
 Variances   t-value       df    2-Tail Sig     SE of Diff          CI for Diff
 ---------------------------------------------------------------------------
 Equal          -.32      138          .750          1.720       (-3.951, 2.851)
 Unequal        -.32   136.66          .748          1.706       (-3.924, 2.824)
 ---------------------------------------------------------------------------



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  PER_SEG    Índex General de Seguretat Lingüística
   By Variable  C_SOC_CT   Classe social (categoritzada)

                              Analysis of Variance


                              Sum of         Mean            F      F
       Source          D.F.  Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups            3     238.5726       79.5242        .7707  .5123
Within Groups           136   14032.9741      103.1836
Total                   139   14271.5466
```

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	33	67.4013	11.0313	1.9203	63.4898 TO 71.3128
Grp 2	63	65.3199	10.2080	1.2861	62.7490 TO 67.8907
Grp 3	29	68.1296	9.9724	1.8518	64.3363 TO 71.9229
Grp 4	15	64.6465	7.9901	2.0630	60.2217 TO 69.0712
Total	140	66.3203	10.1328	.8564	64.6271 TO 68.0136

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	42.4242	90.9091
Grp 2	39.3939	90.9091
Grp 3	51.5152	84.8485
Grp 4	51.5152	78.7879
TOTAL	39.3939	90.9091

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
.6773	3	136	.567

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable PER_SEG Índex General de Seguretat Lingüística
By Variable C_SOC_CT Classe social (categoritzada)

Multiple Range Tests: Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
MEAN(J)-MEAN(I) >= 7.1827 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
with the following value(s) for RANGE: 4.00

- No two groups are significantly different at the .050 level

NOTA :

GRP 1 : Treballadora
GRP 2 : Mitjana baixa
GRP 3 : Mitjana
GRP 4 : Mitjana alta - alta

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable PER_SEG Índex General de Seguretat Lingüística
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	3	1375.4153	458.4718	4.8350	.0031
Within Groups	136	12896.1313	94.8245		
Total	139	14271.5466			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	46	69.2358	10.6126	1.5647	66.0843 TO 72.3874
Grp 2	18	68.1818	9.8742	2.3274	63.2715 TO 73.0921
Grp 3	62	65.3959	8.2588	1.0489	63.2986 TO 67.4932
Grp 4	14	58.4416	12.4335	3.3230	51.2626 TO 65.6205
Total	140	66.3203	10.1328	.8564	64.6271 TO 68.0136

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	45.4545	90.9091
Grp 2	45.4545	90.9091
Grp 3	42.4242	78.7879
Grp 4	39.3939	84.8485
TOTAL	39.3939	90.9091

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
2.1117	3	136	.102

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable PER_SEG Índex General de Seguretat Lingüística
By Variable V1_BIS Programa educatiu ampliat

Multiple Range Tests: Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
MEAN(J)-MEAN(I) >= 6.8857 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
with the following value(s) for RANGE: 4.00

(*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

Mean	V1_BIS	G r p 4	G r p 3	G r p 2	G r p 1
58.4416	Grp 4				
65.3959	Grp 3				
68.1818	Grp 2				
69.2358	Grp 1	*			

NOTA :

GRP 1 : PIP bàsic
GRP 2 : PIP bilingüe
GRP 3 : PIL
GRP 4 : PEV

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  PER_SEG    Índex General de Seguretat Lingüística
   By Variable  V24        Primera llengua

                                Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      842.1466      421.0733       4.2956  .0155
Within Groups            137    13429.4001       98.0248
Total                    139    14271.5466



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2          61     68.9518      8.8461     1.1326     66.6862  TO     71.2174
Grp 3          41     65.3363      8.8620     1.3840     62.5391  TO     68.1335
Grp 4          38     63.1579     12.2945     1.9944     59.1168  TO     67.1990

Total         140     66.3203     10.1328      .8564     64.6271  TO     68.0136



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2        51.5152     90.9091
Grp 3        45.4545     84.8485
Grp 4        39.3939     90.9091

TOTAL        39.3939     90.9091


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      2.6621      2     137         .073


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -

      Variable  PER_SEG    Índex General de Seguretat Lingüística
   By Variable  V24        Primera llengua

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 7.0009 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.50

   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G
                         r r r
                         p p p

                         4 3 2
     Mean      V24

    63.1579    Grp 4
    65.3363    Grp 3
    68.9518    Grp 2      *
```

NOTA :

GRP 2 : Castellà
GRP 3 : Català i castellà
GRP 4 : Català

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable PER_SEG Índex General de Seguretat Lingüística
By Variable V22 Alumne: llengua als pares

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	3	1092.5274	364.1758	3.7581	.0124
Within Groups	136	13179.0192	96.9046		
Total	139	14271.5466			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 2	62	68.5728	8.8345	1.1220	66.3293 TO 70.8164
Grp 3	17	68.6275	7.3404	1.7803	64.8534 TO 72.4015
Grp 4	10	59.6970	11.2525	3.5584	51.6474 TO 67.7466
Grp 5	51	64.1117	11.3282	1.5863	60.9256 TO 67.2978
Total	140	66.3203	10.1328	.8564	64.6271 TO 68.0136

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 2	51.5152	90.9091
Grp 3	57.5758	84.8485
Grp 4	39.3939	78.7879
Grp 5	39.3939	90.9091
TOTAL	39.3939	90.9091

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
1.7859	3	136	.153

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable PER_SEG Índex General de Seguretat Lingüística
By Variable V22 Alumne: llengua als pares

Multiple Range Tests: Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
MEAN(J)-MEAN(I) >= 6.9608 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
with the following value(s) for RANGE: 4.00

- No two groups are significantly different at the .050 level

```
NOTA :

GRP 2 : Castellà
GRP 3 : Català i castellà (separats)
GRP 4 : Català i castellà (mesclats)
GRP 5 : Català



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  PER_SEG    Índex General de Seguretat Lingüística
   By Variable  V26        Català: Expressió oral

                                 Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean             F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares          Ratio  Prob.

Between Groups             2      208.4355      104.2177       1.0153  .3650
Within Groups            137    14063.1112      102.6504
Total                    139    14271.5466



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 3          10     70.6061     11.8703     3.7537     62.1146  TO     79.0976
Grp 4          76     65.7496      9.9342     1.1395     63.4795  TO     68.0197
Grp 5          54     66.3300     10.0877     1.3728     63.5766  TO     69.0834

Total         140     66.3203     10.1328      .8564     64.6271  TO     68.0136



GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 3        54.5455     90.9091
Grp 4        42.4242     90.9091
Grp 5        39.3939     84.8485

TOTAL        39.3939     90.9091


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .5494      2     137         .579



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  PER_SEG    Índex General de Seguretat Lingüística
   By Variable  V26        Català: Expressió oral

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 7.1642 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.50

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
NOTA :
GRP 3 : Regular
GRP 4 : Bé
GRP 5 : Molt bé



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -

     Variable  PER_SEG    Índex General de Seguretat Lingüística
   By Variable  V30       Ús català

                              Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
       Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             4     804.5229      201.1307       2.0162  .0957
Within Groups            135   13467.0237       99.7557
Total                    139   14271.5466



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 2           4     68.9394      7.5758     3.7879     56.8848  TO     80.9939
Grp 3          49     69.0785      9.1951     1.3136     66.4374  TO     71.7197
Grp 4          32     66.0038      8.3516     1.4764     62.9927  TO     69.0149
Grp 5          27     64.9832     11.6558     2.2432     60.3723  TO     69.5940
Grp 6          28     62.7706     11.4535     2.1645     58.3294  TO     67.2118

Total         140     66.3203     10.1328      .8564     64.6271  TO     68.0136


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 2        60.6061     78.7879
Grp 3        54.5455     90.9091
Grp 4        51.5152     78.7879
Grp 5        39.3939     90.9091
Grp 6        39.3939     84.8485

TOTAL        39.3939     90.9091


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .8731      4     135         .482



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  PER_SEG    Índex General de Seguretat Lingüística
   By Variable  V30       Ús català

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 7.0624 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 4.42

- No two groups are significantly different at the  .050 level
```

```
NOTA :

GRP 2 : Mai
GRP 3 : Poques vegades
GRP 4 : La meitat del temps
GRP 5 : Moltes vegades
GRP 6 : Sempre


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  PER_SEG    Índex General de Seguretat Lingüística
   By Variable  V36        Adscripció grup lingüístic


                                Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
        Source          D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups            2     1796.5580     898.2790       9.8649  .0001
Within Groups           137    12474.9886      91.0583
Total                   139    14271.5466



                               Standard   Standard
Group       Count       Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          45    69.4276      8.8306     1.3164     66.7746  TO     72.0806
Grp 2          55    67.8237      8.4207     1.1354     65.5473  TO     70.1001
Grp 3          40    60.7576     11.5635     1.8284     57.0594  TO     64.4558

Total         140    66.3203     10.1328      .8564     64.6271  TO     68.0136


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1        54.5455     90.9091
Grp 2        45.4545     84.8485
Grp 3        39.3939     90.9091

TOTAL        39.3939     90.9091


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
      2.7015      2     137         .071



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  PER_SEG    Índex General de Seguretat Lingüística
   By Variable  V36        Adscripció grup lingüístic

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 6.7475 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.50
```

(*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

Mean	V36	G r p 3	G r p 2	G r p 1
60.7576	Grp 3			
67.8237	Grp 2	*		
69.4276	Grp 1	*		

NOTA :

GRP 1 : Castellanoparlant
GRP 2 : Igual catalanoparlant que castellanoparlant
GRP 3 : Catalanoparlant

- - - - - O N E W A Y - - - - -

Variable PER_SEG Índex General de Seguretat Lingüística
By Variable V45 Llengua preferida

Analysis of Variance

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	2	750.7132	375.3566	3.7776	.0253
Within Groups	136	13513.5779	99.3645		
Total	138	14264.2910			

Group	Count	Mean	Standard Deviation	Standard Error	95 Pct Conf Int for Mean
Grp 1	54	67.5645	8.3172	1.1318	65.2944 TO 69.8347
Grp 2	48	67.9293	10.0569	1.4516	65.0091 TO 70.8495
Grp 3	37	62.4898	11.8950	1.9555	58.5238 TO 66.4558
Total	139	66.3397	10.1668	.8623	64.6345 TO 68.0448

GROUP	MINIMUM	MAXIMUM
Grp 1	51.5152	81.8182
Grp 2	45.4545	90.9091
Grp 3	39.3939	90.9091
TOTAL	39.3939	90.9091

Levene Test for Homogeneity of Variances

Statistic	df1	df2	2-tail Sig.
2.3174	2	136	.102

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  PER_SEG    Índex General de Seguretat Lingüística
   By Variable  V45        Llengua preferida

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 7.0486 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.50


   (*) Indicates significant differences which are shown in the lower triangle

                         G G G
                         r r r
                         p p p

                         3 1 2
     Mean      V45

    62.4898    Grp 3
    67.5645    Grp 1
    67.9293    Grp 2      *


NOTA :

GRP 1 : Castellà
GRP 2 : Català i castellà igual
GRP 3 : Català



                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  PER_SEG    Índex General de Seguretat Lingüística
   By Variable  V7         Lloc residència

                                Analysis of Variance


                                 Sum of        Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      174.9943      87.4972        .8304  .4382
Within Groups            127    13382.1859     105.3715
Total                    129    13557.1802


                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          42     67.8932      9.4190     1.4534     64.9580  TO     70.8284
Grp 2          26     66.8998      9.0270     1.7703     63.2537  TO     70.5458
Grp 3          62     65.2981     11.2407     1.4276     62.4435  TO     68.1527

Total         130     66.4569     10.2516      .8991     64.6779  TO     68.2358
```

```
GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1        51.5152     90.9091
Grp 2        51.5152     81.8182
Grp 3        39.3939     90.9091

TOTAL        39.3939     90.9091

Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .4293      2     127         .652

                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  PER_SEG    Índex General de Seguretat Lingüística
   By Variable  V7         Lloc residència

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 7.2585 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.50

- No two groups are significantly different at the  .050 level

NOTA :

GRP 1 : Alacant
GRP 2 : Mutxamel
GRP 3 : Xixona


                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  PER_SEG    Índex General de Seguretat Lingüística
   By Variable  V37        Llengua entorn

                                Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
        Source           D.F.   Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2     225.3041     112.6520       1.0988  .3362
Within Groups            137   14046.2425     102.5273
Total                    139   14271.5466


                               Standard   Standard
Group       Count        Mean  Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          54     67.6768     9.2515     1.2590     65.1516  TO     70.2019
Grp 2          57     66.0819    11.0667     1.4658     63.1455  TO     69.0183
Grp 3          29     64.2633     9.7314     1.8071     60.5617  TO     67.9649

Total         140     66.3203    10.1328      .8564     64.6271  TO     68.0136


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1        51.5152     90.9091
Grp 2        39.3939     90.9091
Grp 3        39.3939     84.8485
TOTAL        39.3939     90.9091
```

```
Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .7681      2     137         .466



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  PER_SEG    Índex General de Seguretat Lingüística
   By Variable  V37        Llengua entorn

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 7.1599 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.50

- No two groups are significantly different at the  .050 level


NOTA :

GRP 1 : Castellà
GRP 2 : Català i castellà igual
GRP 3 : Català



                      - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  PER_SEG    Índex General de Seguretat Lingüística
   By Variable  V61        Motivació: integradora-instrumental

                                 Analysis of Variance


                                 Sum of         Mean            F      F
        Source           D.F.    Squares       Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             2      720.9203      360.4602       3.6963  .0274
Within Groups            132    12872.5225       97.5191
Total                    134    13593.4428



                                Standard   Standard
Group       Count        Mean   Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          24     69.6970     10.7602     2.1964     65.1533  TO     74.2406
Grp 2          50     67.5152      9.4456     1.3358     64.8308  TO     70.1996
Grp 3          61     63.8351      9.8639     1.2629     61.3088  TO     66.3613

Total         135     66.2402     10.0719      .8669     64.5257  TO     67.9547
```

```
GROUP        MINIMUM     MAXIMUM

Grp 1        42.4242     84.8485
Grp 2        45.4545     90.9091
Grp 3        39.3939     90.9091

TOTAL        39.3939     90.9091

Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .6952      2     132         .501


                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


      Variable  PER_SEG    Índex General de Seguretat Lingüística
   By Variable  V61        Motivació: integradora-instrumental

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 6.9828 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 3.50

- No two groups are significantly different at the  .050 level


NOTA :

GRP 1 : No ho considere important
GRP 2 : Motivació instrumental
GRP 3 : Motivació integradora


                    - -  Correlation Coefficients  - -

             PER_SEG    ISIE       COEBILIN   ACTITUD    UNITAT     DIF_TOTA

PER_SEG      1.0000     -.2256     -.2752     -.1452     -.1703     -.0570
            (  140)    (  140)    (  135)    (  140)    (  138)    (  118)
            P= .       P= .007    P= .001    P= .087    P= .046    P= .540

ISIE         -.2256     1.0000      .5342      .6589      .3633      .1363
            (  140)    (  140)    (  135)    (  140)    (  138)    (  118)
            P= .007    P= .       P= .000    P= .000    P= .000    P= .141

COEBILIN     -.2752      .5342     1.0000      .4281      .3490      .2504
            (  135)    (  135)    (  135)    (  135)    (  133)    (  114)
            P= .001    P= .000    P= .       P= .000    P= .000    P= .007

ACTITUD      -.1452      .6589      .4281     1.0000      .3594      .2738
            (  140)    (  140)    (  135)    (  140)    (  138)    (  118)
            P= .087    P= .000    P= .000    P= .       P= .000    P= .003

UNITAT       -.1703      .3633      .3490      .3594     1.0000      .0733
            (  138)    (  138)    (  133)    (  138)    (  138)    (  116)
            P= .046    P= .000    P= .000    P= .000    P= .       P= .434

DIF_TOTA     -.0570      .1363      .2504      .2738      .0733     1.0000
            (  118)    (  118)    (  114)    (  118)    (  116)    (  118)
            P= .540    P= .141    P= .007    P= .003    P= .434    P= .

(Coefficient / (Cases) / 2-tailed Significance)
" . " is printed if a coefficient cannot be computed
```

```
NOTA :

PER_SEG : índex general de seguretat lingüística (percentatge)
ISIE : Índex Subtractiu d'Identitat Espanyola
COEBILIN : Coeficient de bilingüitat
ACTITUD : actitud envers la llengua catalana
UNITAT : percepció de la unitat supradialectal de la llengua catalana
DIF_TOTA : percepció de la vitalitat etnolingüística (puntuació diferencial total)
```

figura 7

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -


     Variable  CON_NORM   Percentatge de coneixement de la normativa
   By Variable  GRP_TIP2   Primera llengua i tipus de programa (2)

                                Analysis of Variance


                                Sum of        Mean            F      F
        Source           D.F.   Squares      Squares         Ratio  Prob.

Between Groups             4     352.4075      88.1019        .5115  .7274
Within Groups            135   23254.8029     172.2578
Total                    139   23607.2104



                               Standard   Standard
Group       Count        Mean  Deviation      Error    95 Pct Conf Int for Mean

Grp 1          33     52.0422    12.5111     2.1779     47.6059  TO     56.4784
Grp 2          13     52.8428    15.4584     4.2874     43.5014  TO     62.1842
Grp 3          28     55.7453    13.4428     2.5405     50.5328  TO     60.9579
Grp 4          34     55.7545    11.6503     1.9980     51.6895  TO     59.8194
Grp 5          32     55.2989    13.9356     2.4635     50.2746  TO     60.3232

Total         140     54.5031    13.0321     1.1014     52.3254  TO     56.6808


GROUP        MINIMUM     MAXIMUM
Grp 1        21.7391     78.2609
Grp 2        21.7391     82.6087
Grp 3        26.0870     78.2609
Grp 4        34.7826     82.6087
Grp 5        21.7391     73.9130

TOTAL        21.7391     82.6087


Levene Test for Homogeneity of Variances

    Statistic    df1    df2       2-tail Sig.
       .2946      4     135         .881
```

```
                    - - - - -  O N E W A Y  - - - - -

     Variable  CON_NORM   Percentatge de coneixement de la normati
   By Variable  GRP_TIP2   Primera llengua i tipus de programa (2)

Multiple Range Tests:  Scheffe test with significance level .05

The difference between two means is significant if
  MEAN(J)-MEAN(I)  >= 9.2806 * RANGE * SQRT(1/N(I) + 1/N(J))
  with the following value(s) for RANGE: 4.42

- No two groups are significantly different at the  .050 level

NOTA :

GRP 1 : Cast.-L.Cast.
GRP 2 : Bil./Cat.-L.Cast.
GRP 3 : Cast.-L.Cat.
GRP 4 : Bil.-L.Cat.
GRP 5 : Cat.-L.Cat.
```

figura 8

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by TEND_SEG Tendències de la seguretat en l'ús de les variables normatives

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	TEND_SEG 1: Segur: 1a i 1a	2: Segur: 2a i 2a	3: Insegur: 1a i 2a	4: Insegur: 2a i 1a	Row Total
1 Cast.-L.Cast.	Count	238	273	157	91	759
	Exp Val	223.5	259.8	190.2	85.6	23.6%
	Row Pct	31.4%	36.0%	20.7%	12.0%	
	Adj Res	1.3	1.2	-3.2	.7	
2 Bil./Cat.-L.Cast.	Count	73	121	85	20	299
	Exp Val	88.0	102.3	74.9	33.7	9.3%
	Row Pct	24.4%	40.5%	28.4%	6.7%	
	Adj Res	-2.0	2.4	1.4	-2.6	
3 Cast.-L.Cat.	Count	198	211	161	74	644
	Exp Val	189.6	220.4	161.4	72.6	20.0%
	Row Pct	30.7%	32.8%	25.0%	11.5%	
	Adj Res	.8	-.9	.0	.2	
4 Bil.-L.Cat.	Count	249	239	187	107	782
	Exp Val	230.2	267.6	196.0	88.2	24.3%
	Row Pct	31.8%	30.6%	23.9%	13.7%	
	Adj Res	1.7	-2.5	-.9	2.4	
5 Cat.-L.Cat.	Count	190	258	217	71	736
	Exp Val	216.7	251.9	184.5	83.0	22.9%
	Row Pct	25.8%	35.1%	29.5%	9.6%	
	Adj Res	-2.5	.5	3.2	-1.6	
Column Total		948 29.4%	1102 34.2%	807 25.1%	363 11.3%	3220 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	41.40431	12	.00004
Likelihood Ratio	42.35515	12	.00003

```
Linear-by-Linear                3.63646          1                  .05653
      Association

                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046
Linear-by-Linear                 1.90695
      Association
   One-Tail                                          .02720     .02301  .03139
   Two-Tail                                          .05730     .05131  .06329
Fisher's Exact Test             41.97876
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046

Minimum Expected Frequency -   33.707

Number of Missing Observations:  0
```

figura 9

```
                          A N A C O R - VERSION 0.4
                                   BY
                          DEPARTMENT OF DATA THEORY
                     UNIVERSITY OF LEIDEN, THE NETHERLANDS



The table to be analyzed:

                     1        2        3        4
               S: +N+N  S: -N-N  I: +N-N  I: -N+N   Margin

   1 g1            238      273      157       91      759
   2 g2             73      121       85       20      299
   3 g3            198      211      161       74      644
   4 g4            249      239      187      107      782
   5 g5            190      258      217       71      736
              -------- -------- -------- -------- --------
     Margin        948     1102      807      363     3220


Dimension    Singular       Inertia       Proportion    Cumulative
              Value                         Explained    Proportion
    1        .10086         .01017           .791           .791
    2        .05082         .00258           .201           .992
    3        .01012         .00010           .008          1.000
                          ---------      ----------    ----------
Total                      .01286          1.000          1.000

Row Scores:

GRP_TIP2      Marginal    Dim
               Profile       1        2

   1 g1          .236    -.212     .334
   2 g2          .093     .626     .267
   3 g3          .200    -.079    -.073
   4 g4          .243    -.308    -.198
   5 g5          .229     .361    -.179
```

Contribution of row points to the inertia of each dimension:

GRP_TIP2	Marginal Profile	Dim 1	Dim 2
1 g1	.236	.105	.518
2 g2	.093	.360	.130
3 g3	.200	.012	.021
4 g4	.243	.228	.187
5 g5	.229	.295	.144
		1.000	1.000

Contribution of dimensions to the inertia of each row point:

GRP_TIP2	Marginal Profile	Dim 1	Dim 2	Total
1 g1	.236	.442	.554	.997
2 g2	.093	.915	.084	.999
3 g3	.200	.510	.216	.726
4 g4	.243	.826	.172	.999
5 g5	.229	.885	.110	.995

Column Scores:

TEND_SEG	Marginal Profile	Dim 1	Dim 2
1 S: +N+N	.294	-.299	.027
2 S: -N-N	.342	.186	.262
3 I: +N-N	.251	.342	-.303
4 I: -N+N	.113	-.545	-.191

Contribution of column points to the inertia of each dimension:

TEND_SEG	Marginal Profile	Dim 1	Dim 2
1 S: +N+N	.294	.260	.004
2 S: -N-N	.342	.117	.461
3 I: +N-N	.251	.291	.453
4 I: -N+N	.113	.332	.081
		1.000	1.000

Contribution of dimensions to the inertia of each column point:

TEND_SEG	Marginal Profile	Dim 1	Dim 2	Total
1 S: +N+N	.294	.979	.004	.983
2 S: -N-N	.342	.498	.499	.997
3 I: +N-N	.251	.717	.283	1.000
4 I: -N+N	.113	.929	.058	.987

Variances and Correlation Matrix of the singular values:

Dim	Variances	Correlations between dimensions	
1	2.924E-04	1.000	
2	3.059E-04	-.019	1.000

figura 10

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V30 Ús català

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V30 Mai	Poques v egades	La meita t del te	Moltes v egades	Sempre	Row Total
1 Cast.-L.Cast.		3	27	3	1	0	34
		1.0	11.9	7.8	6.4	6.9	23.8%
		8.8%	79.4%	8.8%	2.9%	.0%	
		2.4	6.2	-2.3	-2.7	-3.4	
2 Bil./Cat.-L.Cast		0	1	2	6	5	14
		.4	4.9	3.2	2.6	2.8	9.8%
		.0%	7.1%	14.3%	42.9%	35.7%	
		-.7	-2.3	-.8	2.4	1.5	
3 Cast.-L.Cat.		0	18	9	1	0	28
		.8	9.8	6.5	5.3	5.7	19.6%
		.0%	64.3%	32.1%	3.6%	.0%	
		-1.0	3.6	1.3	-2.3	-3.0	
4 Bil.-L.Cat.		1	3	16	11	3	34
		1.0	11.9	7.8	6.4	6.9	23.8%
		2.9%	8.8%	47.1%	32.4%	8.8%	
		.1	-3.7	3.8	2.3	-1.9	
5 Cat.-L.Cat.		0	1	3	8	21	33
		.9	11.5	7.6	6.2	6.7	23.1%
		.0%	3.0%	9.1%	24.2%	63.6%	
		-1.1	-4.4	-2.2	.9	7.1	
Column Total		4 2.8%	50 35.0%	33 23.1%	27 18.9%	29 20.3%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	130.80031	16	.00000
Likelihood Ratio	139.70408	16	.00000
Linear-by-Linear Association	53.74421	1	.00000

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	7.33104			
One-Tail		.00000	.00000	.00046
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Fisher's Exact Test	124.1848			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - .392
Cells with Expected Frequency < 5 - 9 of 25 (36.0%)

Number of Missing Observations: 0

figura 11

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by TEND_SEG Tendències de la seguretat en l'ús de les variables formals

		TEND_SEG				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1a i 1a (1)	Segur: 2a i 2a (2)	Insegur: 1a i 2a (3)	Insegur: 2a i 1a (4)	Row Total
GRP_TIP2	1 Cast.-L.Cast.	84 / 55.9 / 31.8% / 4.8	109 / 133.2 / 41.3% / -3.4	33 / 52.3 / 12.5% / -3.4	38 / 22.6 / 14.4% / 3.9	264 / 23.6%
	2 Bil./Cat.-L.Cast	6 / 22.0 / 5.8% / -4.0	70 / 52.5 / 67.3% / 3.6	25 / 20.6 / 24.0% / 1.1	3 / 8.9 / 2.9% / -2.2	104 / 9.3%
	3 Cast.-L.Cat.	54 / 47.4 / 24.1% / 1.2	118 / 113.0 / 52.7% / .7	30 / 44.4 / 13.4% / -2.7	22 / 19.2 / 9.8% / .7	224 / 20.0%
	4 Bil.-L.Cat.	60 / 57.6 / 22.1% / .4	137 / 137.2 / 50.4% / .0	54 / 53.9 / 19.9% / .0	21 / 23.3 / 7.7% / -.6	272 / 24.3%
	5 Cat.-L.Cat.	33 / 54.2 / 12.9% / -3.7	131 / 129.1 / 51.2% / .3	80 / 50.7 / 31.3% / 5.2	12 / 21.9 / 4.7% / -2.5	256 / 22.9%
	Column Total	237 / 21.2%	565 / 50.4%	222 / 19.8%	96 / 8.6%	1120 / 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	94.73022	12	.00000
Likelihood Ratio	98.19399	12	.00000
Linear-by-Linear Association	3.51650	1	.06076

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	1.87523			
One-Tail		.03190	.02737	.03643
Two-Tail		.06020	.05407	.06633
Fisher's Exact Test	95.92909			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - 8.914

Number of Missing Observations: 0

figura 12

```
                         A N A C O R - VERSION 0.4
                                   BY
                         DEPARTMENT OF DATA THEORY
                    UNIVERSITY OF LEIDEN, THE NETHERLANDS


The table to be analyzed:

                     1        2        3        4
                    t1       t2       t3       t4   Margin

   1 g1             84      109       33       38      264
   2 g2              6       70       25        3      104
   3 g3             54      118       30       22      224
   4 g4             60      137       54       21      272
   5 g5             33      131       80       12      256
              -------- -------- -------- -------- --------
     Margin        237      565      222       96     1120


Dimension    Singular       Inertia       Proportion    Cumulative
              Value                        Explained    Proportion
    1        .27370         .07491          .886           .886
    2        .09541         .00910          .108           .993
    3        .02376         .00056          .007          1.000
                          ---------      ----------    ----------
Total                      .08458         1.000          1.000

Row Scores:

GRP_TIP2      Marginal    Dim
               Profile       1        2

   1 g1          .236    -.701     .146
   2 g2          .093     .807    -.613
   3 g3          .200    -.250    -.334
   4 g4          .243     .003     .008
   5 g5          .229     .610     .382

Contribution of row points to the inertia of each dimension:

GRP_TIP2      Marginal    Dim
               Profile       1        2

   1 g1          .236     .423     .052
   2 g2          .093     .221     .365
   3 g3          .200     .046     .233
   4 g4          .243     .000     .000
   5 g5          .229     .311     .349
                      -------- --------
                         1.000    1.000

Contribution of dimensions to the inertia of each row point:

GRP_TIP2      Marginal    Dim              Total
               Profile       1        2

   1 g1          .236     .981     .015     .996
   2 g2          .093     .828     .167     .995
   3 g3          .200     .615     .382     .997
   4 g4          .243     .002     .005     .007
   5 g5          .229     .880     .120    1.000
```

```
Column Scores:

TEND_SEG      Marginal    Dim
               Profile       1        2

   1 t1          .212    -.727     .161
   2 t2          .504     .200    -.282
   3 t3          .198     .634     .494
   4 t4          .086    -.849     .121

Contribution of column points to the inertia of each dimension:



TEND_SEG      Marginal    Dim
               Profile       1        2
   1 t1          .212     .409     .057
   2 t2          .504     .074     .422
   3 t3          .198     .291     .508
   4 t4          .086     .226     .013
                      -------- --------
                         1.000    1.000

Contribution of dimensions to the inertia of each column point:

TEND_SEG      Marginal    Dim              Total
               Profile       1        2

   1 t1          .212     .978     .017     .994
   2 t2          .504     .591     .409    1.000
   3 t3          .198     .825     .175    1.000
   4 t4          .086     .971     .007     .978
```

figura 13

```
GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by  TEND_SEG Tendències de la seguretat en l'ús de les variables valencianes

                   TEND_SEG
           Count   |
          Exp Val |Segur:   Segur:   Insegur: Insegur:
          Row Pct |1a i 1a  2a i 2a  1a i 2a  2a i 1a   Row
          Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
GRP_TIP2  --------+--------+--------+--------+--------+
              1   |    35  |    21  |     5  |     5  |    66
 Cast.-L.Cast.    |  38.4  |  11.8  |   5.2  |  10.6  | 23.6%
                  | 53.0%  | 31.8%  |  7.6%  |  7.6%  |
                  |  -1.0  |   3.4  |   -.1  |  -2.1  |
                  +--------+--------+--------+--------+
              2   |    19  |     2  |     1  |     4  |    26
 Bil./Cat.-L.Cast.|  15.1  |   4.6  |   2.0  |   4.2  |  9.3%
                  | 73.1%  |  7.7%  |  3.8%  | 15.4%  |
                  |   1.6  |  -1.4  |   -.8  |   -.1  |
                  +--------+--------+--------+--------+
              3   |    40  |     7  |     4  |     5  |    56
 Cast.-L.Cat.     |  32.6  |  10.0  |   4.4  |   9.0  | 20.0%
                  | 71.4%  | 12.5%  |  7.1%  |  8.9%  |
                  |   2.2  |  -1.2  |   -.2  |  -1.6  |
                  +--------+--------+--------+--------+
              4   |    40  |     9  |     7  |    12  |    68
 Bil.-L.Cat.      |  39.6  |  12.1  |   5.3  |  10.9  | 24.3%
                  | 58.8%  | 13.2%  | 10.3%  | 17.6%  |
                  |    .1  |  -1.1  |    .9  |    .4  |
```

```
                  +--------+--------+--------+--------+
               5  |    29  |    11  |     5  |    19  |    64
 Cat.-L.Cat.      |  37.3  |  11.4  |   5.0  |  10.3  | 22.9%
                  | 45.3%  | 17.2%  |  7.8%  | 29.7%  |
                  |  -2.4  |   -.2  |    .0  |   3.4  |
                  +--------+--------+--------+--------+
           Column     163       50       22       45      280
            Total   58.2%    17.9%     7.9%    16.1%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         28.57012         12                 .00456
Likelihood Ratio                27.43024         12                 .00670
Linear-by-Linear                 7.42559          1                 .00643
      Association                                                                Monte Carlo
Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .00430     .00261  .00599
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .00880     .00639  .01121
Linear-by-Linear                 2.72499
      Association
   One-Tail                                         .00370     .00214  .00526
   Two-Tail                                         .00610     .00409  .00811
Fisher's Exact Test             25.88037
   Two-Tail                                         .00800     .00571  .01029

Minimum Expected Frequency -    2.043
Cells with Expected Frequency < 5 -     4 of    20 ( 20.0%)

Number of Missing Observations:  0
```

figura 14

```
                          A N A C O R - VERSION 0.4
                                    BY
                          DEPARTMENT OF DATA THEORY
                     UNIVERSITY OF LEIDEN, THE NETHERLANDS


The table to be analyzed:

                     1        2        3        4
                    t1       t2       t3       t4   Margin

   1 g1             35       21        5        5       66
   2 g2             19        2        1        4       26
   3 g3             40        7        4        5       56
   4 g4             40        9        7       12       68
   5 g5             29       11        5       19       64
              -------- -------- -------- -------- --------
     Margin        163       50       22       45      280


Dimension    Singular       Inertia       Proportion    Cumulative
              Value                        Explained    Proportion
    1        .23570         .05555          .544           .544
    2        .20647         .04263          .418           .962
    3        .06207         .00385          .038          1.000
                          ---------      ----------    ----------
Total                      .10204         1.000          1.000

Row Scores:
```

```
GRP_TIP2      Marginal    Dim
               Profile       1       2

   1 g1          .236     .688     .477
   2 g2          .093    -.137    -.682
   3 g3          .200     .243    -.559
   4 g4          .243    -.187    -.145
   5 g5          .229    -.668     .428

Contribution of row points to the inertia of each dimension:

GRP_TIP2      Marginal    Dim
               Profile       1       2

   1 g1          .236     .473     .260
   2 g2          .093     .007     .209
   3 g3          .200     .050     .303
   4 g4          .243     .036     .025
   5 g5          .229     .433     .203
                       -------- --------
                         1.000    1.000

Contribution of dimensions to the inertia of each row point:

GRP_TIP2      Marginal    Dim             Total
               Profile       1       2

   1 g1          .236     .703     .296     .999
   2 g2          .093     .038     .825     .863
   3 g3          .200     .178     .822    1.000
   4 g4          .243     .389     .205     .594
   5 g5          .229     .730     .263     .993

Column Scores:

TEND_SEG      Marginal    Dim
               Profile       1       2

   1 t1          .582     .113    -.357
   2 t2          .179     .581     .789
   3 t3          .079    -.072     .131
   4 t4          .161   -1.021     .351

Contribution of column points to the inertia of each dimension:

TEND_SEG      Marginal    Dim
               Profile       1       2

   1 t1          .582     .032     .359
   2 t2          .179     .256     .539
   3 t3          .079     .002     .007
   4 t4          .161     .711     .096
                       -------- --------
                         1.000    1.000

Contribution of dimensions to the inertia of each column point:

TEND_SEG      Marginal    Dim             Total
               Profile       1       2

   1 t1          .582     .103     .891     .994
   2 t2          .179     .381     .616     .997
   3 t3          .079     .025     .071     .096
   4 t4          .161     .904     .093     .997
```

figura 15

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V3A davall / baix

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V3A davall (1)	V3A baix (2)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.	Count	11	23	34
	Exp Val	18.1	15.9	24.1%
	Row Pct	32.4%	67.6%	
	Adj Res	-2.8	2.8	
2 Bil./Cat.-L.Cast	Count	8	5	13
	Exp Val	6.9	6.1	9.2%
	Row Pct	61.5%	38.5%	
	Adj Res	.6	-.6	
3 Cast.-L.Cat.	Count	18	10	28
	Exp Val	14.9	13.1	19.9%
	Row Pct	64.3%	35.7%	
	Adj Res	1.3	-1.3	
4 Bil.-L.Cat.	Count	19	15	34
	Exp Val	18.1	15.9	24.1%
	Row Pct	55.9%	44.1%	
	Adj Res	.4	-.4	
5 Cat.-L.Cat.	Count	19	13	32
	Exp Val	17.0	15.0	22.7%
	Row Pct	59.4%	40.6%	
	Adj Res	.8	-.8	
Column Total		75 53.2%	66 46.8%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	8.26812	4	.08224
Likelihood Ratio	8.37289	4	.07884
Linear-by-Linear Association	4.16239	1	.04133

		Monte Carlo Estimate	99% C.I. Lower	99% C.I. Upper
		Significance		
Pearson				
Two-Tail		.08490	.07772	.09208
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.08890	.08157	.09623
Linear-by-Linear Association	-2.04019			
One-Tail		.02450	.02052	.02848
Two-Tail		.04680	.04136	.05224
Fisher's Exact Test	8.17721			
Two-Tail		.08700	.07974	.09426

Minimum Expected Frequency - 6.085

Number of Missing Observations: 2

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V3B davall / baix

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V3B davall (1)	V3B baix (2)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.	Count	15	19	34
	Exp Val	18.5	15.5	23.8%
	Row Pct	44.1%	55.9%	
	Adj Res	-1.4	1.4	
2 Bil./Cat.-L.Cast	Count	8	6	14
	Exp Val	7.6	6.4	9.8%
	Row Pct	57.1%	42.9%	
	Adj Res	.2	-.2	
3 Cast.-L.Cat.	Count	13	15	28
	Exp Val	15.3	12.7	19.6%
	Row Pct	46.4%	53.6%	
	Adj Res	-1.0	1.0	
4 Bil.-L.Cat.	Count	24	10	34
	Exp Val	18.5	15.5	23.8%
	Row Pct	70.6%	29.4%	
	Adj Res	2.2	-2.2	
5 Cat.-L. Cat.	Count	18	15	33
	Exp Val	18.0	15.0	23.1%
	Row Pct	54.5%	45.5%	
	Adj Res	.0	.0	
Column Total		78 54.5%	65 45.5%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	5.80273	4	.21437
Likelihood Ratio	5.93078	4	.20438
Linear-by-Linear Association	1.89443	1	.16870

		Monte Carlo Estimate	99% C.I. Lower	99% C.I. Upper
		Significance		
Pearson				
Two-Tail		.22190	.21120	.23260
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.21810	.20746	.22874
Linear-by-Linear Association	-1.37638			
One-Tail		.09770	.09005	.10535
Two-Tail		.17940	.16952	.18928
Fisher's Exact Test	5.83863			
Two-Tail		.21470	.20412	.22528

Minimum Expected Frequency - 6.364

Number of Missing Observations: 0

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V3C Comparació V3a-V3b

GRP_TIP2	V3C: Diferent 0	V3C: Igual 1	Row Total
1 Cast.-L.Cast.	Count 12	22	34
	Exp Val 11.6	22.4	24.1%
	Row Pct 35.3%	64.7%	
	Adj Res .2	-.2	
2 Bil./Cat.-L.Cast	Count 4	9	13
	Exp Val 4.4	8.6	9.2%
	Row Pct 30.8%	69.2%	
	Adj Res -.3	.3	
3 Cast.-L.Cat.	Count 11	17	28
	Exp Val 9.5	18.5	19.9%
	Row Pct 39.3%	60.7%	
	Adj Res .7	-.7	
4 Bil.-L.Cat.	Count 13	21	34
	Exp Val 11.6	22.4	24.1%
	Row Pct 38.2%	61.8%	
	Adj Res .6	-.6	
5 Cat.-L.Cat.	Count 8	24	32
	Exp Val 10.9	21.1	22.7%
	Row Pct 25.0%	75.0%	
	Adj Res -1.2	1.2	
Column Total	48 34.0%	93 66.0%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	1.86008	4	.76147
Likelihood Ratio	1.91047	4	.75222
Linear-by-Linear Association	.32802	1	.56683

	Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.76830	.75743	.77917
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.76600	.75509	.77691
Linear-by-Linear Association	.57273		
One-Tail	.30460	.29275	.31645
Two-Tail	.59980	.58718	.61242
Fisher's Exact Test	1.92255		
Two-Tail	.76430	.75337	.77523

Minimum Expected Frequency - 4.426
Cells with Expected Frequency < 5 - 1 of 10 (10.0%)

Number of Missing Observations: 2

```
GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)
by  SEGUR_3  Davall/baix. Seguretat lingüística

                    SEGUR_3
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+--------+--------+
                1  |     7  |    15  |     4  |     8  |    34
  Cast.-L.Cast.    |  12.5  |   9.9  |   5.5  |   6.0  | 24.1%
                   | 20.6%  | 44.1%  | 11.8%  | 23.5%  |
                   |  -2.3  |   2.2  |   -.8  |   1.0  |
                   +--------+--------+--------+--------+

                2  |     6  |     3  |     2  |     2  |    13
  Bil./Cat.-L.Cast |   4.8  |   3.8  |   2.1  |   2.3  |  9.2%
                   | 46.2%  | 23.1%  | 15.4%  | 15.4%  |
                   |    .7  |   -.5  |   -.1  |   -.2  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                3  |    10  |     7  |     8  |     3  |    28
  Cast.-L.Cat.     |  10.3  |   8.1  |   4.6  |   5.0  | 19.9%
                   | 35.7%  | 25.0%  | 28.6%  | 10.7%  |
                   |   -.1  |   -.5  |   2.0  |  -1.1  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                4  |    15  |     6  |     4  |     9  |    34
  Bil.-L.Cat.      |  12.5  |   9.9  |   5.5  |   6.0  | 24.1%
                   | 44.1%  | 17.6%  | 11.8%  | 26.5%  |
                   |   1.0  |  -1.7  |   -.8  |   1.5  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                5  |    14  |    10  |     5  |     3  |    32
  Cat.-L.Cat.      |  11.8  |   9.3  |   5.2  |   5.7  | 22.7%
                   | 43.8%  | 31.3%  | 15.6%  |  9.4%  |
                   |    .9  |    .3  |   -.1  |  -1.4  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column      52       41       23       25      141
             Total   36.9%    29.1%    16.3%    17.7%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                         15.84397          12                 .19849
Likelihood Ratio                15.90243          12                 .19575
Linear-by-Linear                 1.99851           1                 .15745
      Association
                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .19980     .18950  .21010
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .24070     .22969  .25171
Linear-by-Linear                -1.41369
      Association
   One-Tail                                          .08190     .07484  .08896
   Two-Tail                                          .15670     .14734  .16606
Fisher's Exact Test             15.29998
   Two-Tail                                          .20810     .19764  .21856

Minimum Expected Frequency -    2.121
Cells with Expected Frequency < 5 -     6 of    20 ( 30.0%)

Number of Missing Observations:  2
```

figura 16

V7 Lloc residència by SEGUR_3 Davall/baix. Seguretat lingüística

		SEGUR_3				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V7						
1 Alacant		9 15.2 21.4% -2.4	20 12.2 47.6% 3.2	5 7.0 11.9% -1.0	8 7.6 19.0% .2	42 30.4%
2 Mutxamel		7 9.4 26.9% -1.1	13 7.5 50.0% 2.6	3 4.3 11.5% -.8	3 4.7 11.5% -1.0	26 18.8%
3 Xixona		33 22.1 54.1% 3.9	4 17.7 6.6% -5.2	12 10.2 19.7% .8	12 11.1 19.7% .4	61 44.2%
4 Sant Joan		0 1.1 .0% -1.3	1 .9 33.3% .2	2 .5 66.7% 2.3	0 .5 .0% -.8	3 2.2%
5 El Campello		0 .7 .0% -1.1	1 .6 50.0% .7	1 .3 50.0% 1.3	0 .4 .0% -.7	2 1.4%
6 Altra població de la comarca		1 1.4 25.0% -.5	1 1.2 25.0% -.2	0 .7 .0% -.9	2 .7 50.0% 1.7	4 2.9%
	Column Total	50 36.2%	40 29.0%	23 16.7%	25 18.1%	138 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	42.09705	15	.00022
Likelihood Ratio	45.60644	15	.00006
Linear-by-Linear Association	.02101	1	.88476

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00020	.00000	.00056
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	.14493			
One-Tail		.45880	.44596	.47164
Two-Tail		.89700	.88917	.90483
Fisher's Exact Test	41.69529			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - .333
Cells with Expected Frequency < 5 - 14 of 24 (58.3%)
Number of Missing Observations: 2

figura 17

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V4A aixi / aixina

Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V4A així (1)	V4A aixina (2)	Row Total
GRP_TIP2 1 Cast.-L.Cast.	25	9	34
	28.3	5.7	23.8%
	73.5%	26.5%	
	-1.7	1.7	
2 Bil./Cat.-L.Cast	11	3	14
	11.7	2.3	9.8%
	78.6%	21.4%	
	-.5	.5	
3 Cast.-L.Cat.	23	5	28
	23.3	4.7	19.6%
	82.1%	17.9%	
	-.2	.2	
4 Bil.-L.Cat.	30	4	34
	28.3	5.7	23.8%
	88.2%	11.8%	
	.9	-.9	
5 Cat.-L.Cat.	30	3	33
	27.5	5.5	23.1%
	90.9%	9.1%	
	1.3	-1.3	
Column Total	119 83.2%	24 16.8%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	4.53523	4	.33839
Likelihood Ratio	4.53603	4	.33830
Linear-by-Linear Association	4.45514	1	.03480

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.35230	.34000	.36460
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.39230	.37972	.40488
Linear-by-Linear Association	-2.11072			
One-Tail		.02240	.01859	.02621
Two-Tail		.03430	.02961	.03899
Fisher's Exact Test	4.48683			
Two-Tail		.35840	.34605	.37075

Minimum Expected Frequency - 2.350
Cells with Expected Frequency < 5 - 2 of 10 (20.0%)

Number of Missing Observations: 0

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V4B així / aixina

Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V4B així (1)	V4B aixina (2)	Row Total
GRP_TIP2 1 Cast.-L.Cast.	22	11	33
	19.3	13.7	23.2%
	66.7%	33.3%	
	1.1	-1.1	
2 Bil./Cat.-L.Cast	4	10	14
	8.2	5.8	9.9%
	28.6%	71.4%	
	-2.4	2.4	
3 Cast.-L.Cat.	18	10	28
	16.4	11.6	19.7%
	64.3%	35.7%	
	.7	-.7	
4 Bil.-L.Cat.	21	13	34
	19.9	14.1	23.9%
	61.8%	38.2%	
	.4	-.4	
5 Cat.-L.Cat.	18	15	33
	19.3	13.7	23.2%
	54.5%	45.5%	
	-.5	.5	
Column Total	83 58.5%	59 41.5%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	6.81729	4	.14586
Likelihood Ratio	6.80957	4	.14630
Linear-by-Linear Association	.09570	1	.75705

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.15460	.14529	.16391
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.16550	.15593	.17507
Linear-by-Linear Association	.30935		
One-Tail	.40640	.39375	.41905
Two-Tail	.77580	.76506	.78654
Fisher's Exact Test	6.59484		
Two-Tail	.16550	.15593	.17507

Minimum Expected Frequency - 5.817

Number of Missing Observations: 1

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V4C Comparació V4a-V4b

	V4C		
Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Diferent 0	Igual 1	Row Total
GRP_TIP2 1 Cast.-L.Cast.	10 / 13.2 / 30.3% / -1.3	23 / 19.8 / 69.7% / 1.3	33 / 23.2%
GRP_TIP2 2 Bil./Cat.-L.Cast	7 / 5.6 / 50.0% / .8	7 / 8.4 / 50.0% / -.8	14 / 9.9%
GRP_TIP2 3 Cast.-L.Cat.	13 / 11.2 / 46.4% / .8	15 / 16.8 / 53.6% / -.8	28 / 19.7%
GRP_TIP2 4 Bil.-L.Cat.	13 / 13.6 / 38.2% / -.3	21 / 20.4 / 61.8% / .3	34 / 23.9%
GRP_TIP2 5 Cat.-L.Cat.	14 / 13.2 / 42.4% / .3	19 / 19.8 / 57.6% / -.3	33 / 23.2%
Column Total	57 / 40.1%	85 / 59.9%	142 / 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	2.47927	4	.64835
Likelihood Ratio	2.50878	4	.64306
Linear-by-Linear Association	.47666	1	.48994

		Monte Carlo Estimate	99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.66710	.65496	.67924
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.66540	.65325	.67755
Linear-by-Linear Association	-.69041			
One-Tail		.26370	.25235	.27505
Two-Tail		.52810	.51524	.54096
Fisher's Exact Test	2.55341			
Two-Tail		.65200	.63973	.66427

Minimum Expected Frequency - 5.620

Number of Missing Observations: 1

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by SEGUR_4 Així/aixina. Seguretat lingüística

		SEGUR_4				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a 1	Segur: 2 a i 2a 2	Insegur: 1a i 2a 3	Insegur: 2a i 1a 4	Row Total
GRP_TIP2						
1		18	5	6	4	33
Cast.-L.Cast.		16.7	3.0	10.7	2.6	23.2%
		54.5%	15.2%	18.2%	12.1%	
		.5	1.4	-2.0	1.1	
2		4	3	7	0	14
Bil./Cat.-L.Cast		7.1	1.3	4.5	1.1	9.9%
		28.6%	21.4%	50.0%	.0%	
		-1.7	1.7	1.5	-1.1	
3		14	1	9	4	28
Cast.-L.Cat.		14.2	2.6	9.1	2.2	19.7%
		50.0%	3.6%	32.1%	14.3%	
		-.1	-1.1	.0	1.4	
4		19	2	11	2	34
Bil.-L.Cat.		17.2	3.1	11.0	2.6	23.9%
		55.9%	5.9%	32.4%	5.9%	
		.7	-.8	.0	-.5	
5		17	2	13	1	33
Cat.-L.Cat.		16.7	3.0	10.7	2.6	23.2%
		51.5%	6.1%	39.4%	3.0%	
		.1	-.7	1.0	-1.2	
	Column Total	72 50.7%	13 9.2%	46 32.4%	11 7.7%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	15.37406	12	.22161
Likelihood Ratio	16.28509	12	.17852
Linear-by-Linear Association	.01672	1	.89710

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.22300	.21228	.23372
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.25700	.24574	.26826
Linear-by-Linear Association	-.12933			
One-Tail		.45850	.44567	.47133
Two-Tail		.91520	.90802	.92238
Fisher's Exact Test	14.26949			
Two-Tail		.23900	.22801	.24999

Minimum Expected Frequency - 1.085
Cells with Expected Frequency < 5 - 11 of 20 (55.0%)

Number of Missing Observations: 1

figura 18

V22 Alumne: llengua als pares by SEGUR_4 Així/aixina. Seguretat lingüística

		SEGUR_4				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V22						
2 Castellà	Count	32	7	13	9	61
	Exp Val	31.6	5.3	19.3	4.8	43.9%
	Row Pct	52.5%	11.5%	21.3%	14.8%	
	Adj Res	.1	1.1	-2.3	2.6	
3 Cat. i cast. (separats)	Count	12	0	5	0	17
	Exp Val	8.8	1.5	5.4	1.3	12.2%
	Row Pct	70.6%	.0%	29.4%	.0%	
	Adj Res	1.7	-1.4	-.2	-1.3	
4 Cat. i cast. (mesclats)	Count	3	0	6	1	10
	Exp Val	5.2	.9	3.2	.8	7.2%
	Row Pct	30.0%	.0%	60.0%	10.0%	
	Adj Res	-1.4	-1.0	2.0	.3	
5 Català	Count	25	5	20	1	51
	Exp Val	26.4	4.4	16.1	4.0	36.7%
	Row Pct	49.0%	9.8%	39.2%	2.0%	
	Adj Res	-.5	.4	1.5	-2.0	
Column Total	Count	72	12	44	11	139
		51.8%	8.6%	31.7%	7.9%	100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	17.97868	9	.03542
Likelihood Ratio	21.57086	9	.01034
Linear-by-Linear Association	.01634	1	.89830

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
	Two-Tail	.03620	.03139	.04101
Likelihood Ratio				
	Two-Tail	.01430	.01124	.01736
Linear-by-Linear Association	.12781			
	One-Tail	.46510	.45225	.47795
	Two-Tail	.90580	.89828	.91332
Fisher's Exact Test	15.99952			
	Two-Tail	.03810	.03317	.04303

Minimum Expected Frequency - .791
Cells with Expected Frequency < 5 - 8 of 16 (50.0%)

Number of Missing Observations: 1

V30 Ús català by SEGUR_4 Així/aixina. Seguretat lingüística

		SEGUR_4				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V30						
2 Mai	Count	2	0	0	2	4
	Exp Val	2.1	.3	1.3	.3	2.9%
	Row Pct	50.0%	.0%	.0%	50.0%	
	Adj Res	-.1	-.6	-1.4	3.2	

```
                  +--------+--------+--------+--------+
               3  |    27  |     6  |     9  |     6  |    48
  Poques vegades  |  24.9  |   4.1  |  15.2  |   3.8  | 34.5%
                  | 56.3%  | 12.5%  | 18.8%  | 12.5%  |
                  |    .8  |   1.2  |  -2.4  |   1.5  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               4  |    16  |     1  |    13  |     2  |    32
  La meitat del te |  16.6  |   2.8  |  10.1  |   2.5  | 23.0%
                  | 50.0%  |  3.1%  | 40.6%  |  6.3%  |
                  |   -.2  |  -1.3  |   1.2  |   -.4  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               5  |    16  |     1  |    10  |     0  |    27
  Moltes vegades  |  14.0  |   2.3  |   8.5  |   2.1  | 19.4%
                  | 59.3%  |  3.7%  | 37.0%  |   .0%  |
                  |    .9  |  -1.0  |    .7  |  -1.7  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               6  |    11  |     4  |    12  |     1  |    28
  Sempre          |  14.5  |   2.4  |   8.9  |   2.2  | 20.1%
                  | 39.3%  | 14.3%  | 42.9%  |  3.6%  |
                  |  -1.5  |   1.2  |   1.4  |  -1.0  |
                  +--------+--------+--------+--------+
           Column      72       12       44       11      139
            Total   51.8%     8.6%    31.7%     7.9%   100.0%

      Chi-Square                  Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         24.54662         12                 .01712
Likelihood Ratio                23.94540         12                 .02069
Linear-by-Linear                  .04377          1                 .83428
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .01940     .01585  .02295
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .02850     .02421  .03279
Linear-by-Linear                  .20922
      Association
   One-Tail                                          .42990     .41715  .44265
   Two-Tail                                          .84210     .83271  .85149
Fisher's Exact Test             19.67490
   Two-Tail                                          .03690     .03204  .04176

Minimum Expected Frequency -     .317
Cells with Expected Frequency < 5 -    12 of    20 ( 60.0%)

Number of Missing Observations:  1


V37  Llengua entorn  by  SEGUR_4  Així/aixina. Seguretat lingüística

                    SEGUR_4
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V37        --------+--------+--------+--------+--------+
               1  |    30  |     3  |    12  |     9  |    54
  Castellà         |  28.0  |   4.7  |  17.1  |   4.3  | 38.8%
                  | 55.6%  |  5.6%  | 22.2%  | 16.7%  |
                  |    .7  |  -1.0  |  -1.9  |   3.0  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               2  |    28  |     7  |    19  |     2  |    56
  Cat. i cast.     |  29.0  |   4.8  |  17.7  |   4.4  | 40.3%
  igual            | 50.0%  | 12.5%  | 33.9%  |  3.6%  |
                  |   -.3  |   1.3  |    .5  |  -1.6  |
```

```
                  +--------+--------+--------+--------+
               3  |    14  |     2  |    13  |     0  |    29
  Català          |  15.0  |   2.5  |   9.2  |   2.3  | 20.9%
                  | 48.3%  |  6.9%  | 44.8%  |   .0%  |
                  |   -.4  |   -.4  |   1.7  |  -1.8  |
                  +--------+--------+--------+--------+
            Column      72       12       44       11      139
             Total   51.8%     8.6%    31.7%     7.9%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                        13.97138          6                 .02996
Likelihood Ratio               15.30452          6                 .01802
Linear-by-Linear                 .04757          1                 .82735
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .02730     .02310  .03150
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .02710     .02292  .03128
Linear-by-Linear                -.21811
      Association
   One-Tail                                          .43350     .42074  .44626
   Two-Tail                                          .83110     .82145  .84075
Fisher's Exact Test            12.59379
   Two-Tail                                          .04170     .03655  .04685

Minimum Expected Frequency -    2.295
Cells with Expected Frequency < 5 -     6 of    12 ( 50.0%)

Number of Missing Observations:  1



V63  Grau autoadscripció valenciana
by  SEGUR_4  Així/aixina. Seguretat lingüística

                    SEGUR_4
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V63        --------+--------+--------+--------+--------+
               1  |     2  |     1  |     2  |     2  |     7
  Gens            |   3.6  |    .6  |   2.2  |    .6  |  5.0%
                  | 28.6%  | 14.3%  | 28.6%  | 28.6%  |
                  |  -1.3  |    .5  |   -.2  |   2.1  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               2  |    14  |     1  |     0  |     1  |    16
  Poc             |   8.3  |   1.4  |   5.1  |   1.3  | 11.5%
                  | 87.5%  |  6.3%  |   .0%  |  6.3%  |
                  |   3.0  |   -.4  |  -2.9  |   -.3  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               3  |    19  |     4  |    11  |     6  |    40
  A mitges        |  20.7  |   3.5  |  12.7  |   3.2  | 28.8%
                  | 47.5%  | 10.0%  | 27.5%  | 15.0%  |
                  |   -.6  |    .4  |   -.7  |   2.0  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               4  |    14  |     1  |    10  |     1  |    26
  Molt            |  13.5  |   2.2  |   8.2  |   2.1  | 18.7%
                  | 53.8%  |  3.8%  | 38.5%  |  3.8%  |
                  |    .2  |  -1.0  |    .8  |   -.9  |
```

```
                  +--------+--------+--------+--------+
               5  |    23  |     5  |    21  |     1  |    50
  Totalment       |  25.9  |   4.3  |  15.8  |   4.0  | 36.0%
                  | 46.0%  | 10.0%  | 42.0%  |  2.0%  |
                  |  -1.0  |    .4  |   2.0  |  -1.9  |
                  +--------+--------+--------+--------+
           Column      72       12       44       11      139
            Total   51.8%     8.6%    31.7%     7.9%   100.0%

     Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                        22.90067          12                 .02858
Likelihood Ratio               26.43201          12                 .00932
Linear-by-Linear                 .16009           1                 .68907
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .02830     .02403  .03257
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .01400     .01097  .01703
Linear-by-Linear                 .40011
      Association
   One-Tail                                          .36130     .34893  .37367
   Two-Tail                                          .69290     .68102  .70478
Fisher's Exact Test            23.54623
   Two-Tail                                          .00870     .00631  .01109

Minimum Expected Frequency -     .554
Cells with Expected Frequency < 5 -    12 of    20 ( 60.0%)

Number of Missing Observations:  1



ACTIT_4C  Actitud (4 categories)
by  SEGUR_4  Així/aixina. Seguretat lingüística

                    SEGUR_4
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
ACTIT_4C   --------+--------+--------+--------+--------+
               1  |    14  |     7  |     6  |     6  |    33
  baixa           |  16.7  |   3.0  |  10.7  |   2.6  | 23.2%
                  | 42.4%  | 21.2%  | 18.2%  | 18.2%  |
                  |  -1.1  |   2.7  |  -2.0  |   2.6  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               2  |    17  |     1  |    16  |     3  |    37
  mitjana-baixa   |  18.8  |   3.4  |  12.0  |   2.9  | 26.1%
                  | 45.9%  |  2.7%  | 43.2%  |  8.1%  |
                  |   -.7  |  -1.6  |   1.6  |    .1  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               3  |    22  |     3  |    12  |     2  |    39
  mitjana-alta    |  19.8  |   3.6  |  12.6  |   3.0  | 27.5%
                  | 56.4%  |  7.7%  | 30.8%  |  5.1%  |
                  |    .8  |   -.4  |   -.3  |   -.7  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               4  |    19  |     2  |    12  |     0  |    33
  alta            |  16.7  |   3.0  |  10.7  |   2.6  | 23.2%
                  | 57.6%  |  6.1%  | 36.4%  |   .0%  |
                  |    .9  |   -.7  |    .6  |  -1.9  |
                  +--------+--------+--------+--------+
           Column      72       13       46       11      142
            Total   50.7%     9.2%    32.4%     7.7%   100.0%
```

Chi-Square	Value	DF	Significance		
				Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
			Significance	Lower	Upper
Pearson	19.66925	9	.02007		
Likelihood Ratio	20.52210	9	.01495		
Linear-by-Linear Association	2.51040	1	.11310		
Pearson					
Two-Tail			.01710	.01376	.02044
Likelihood Ratio					
Two-Tail			.02530	.02126	.02934
Linear-by-Linear Association	-1.58442				
One-Tail			.05460	.04875	.06045
Two-Tail			.11220	.10407	.12033
Fisher's Exact Test	17.54010				
Two-Tail			.02690	.02273	.03107

Minimum Expected Frequency - 2.556
Cells with Expected Frequency < 5 - 8 of 16 (50.0%)

Number of Missing Observations: 1

figura 19

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V5A li la / se la

GRP_TIP2	V5A: li la	V5A: se la	Row Total
1 Cast.-L.Cast.	17	16	33
	22.3	10.7	23.2%
	51.5%	48.5%	
	-2.3	2.3	
2 Bil./Cat.-L.Cast	13	1	14
	9.5	4.5	9.9%
	92.9%	7.1%	
	2.1	-2.1	
3 Cast.-L.Cat.	16	12	28
	18.9	9.1	19.7%
	57.1%	42.9%	
	-1.3	1.3	
4 Bil.-L.Cat.	27	7	34
	23.0	11.0	23.9%
	79.4%	20.6%	
	1.7	-1.7	
5 Cat.-L.Cat.	23	10	33
	22.3	10.7	23.2%
	69.7%	30.3%	
	.3	-.3	
Column Total	96	46	142
	67.6%	32.4%	100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	11.60678	4	.02053
Likelihood Ratio	12.64019	4	.01317
Linear-by-Linear Association	2.28357	1	.13075

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.01910	.01557	.02263
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.01450	.01142	.01758
Linear-by-Linear Association	-1.51115			
One-Tail		.07160	.06496	.07824
Two-Tail		.14190	.13291	.15089
Fisher's Exact Test	11.59661			
Two-Tail		.01790	.01448	.02132

Minimum Expected Frequency - 4.535
Cells with Expected Frequency < 5 - 1 of 10 (10.0%)

Number of Missing Observations: 1

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V5B -li-la / -se-la

Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V5B -li-la (1)	V5B -se-la (2)	Row Total
GRP_TIP2 1 Cast.-L.Cast.	10	24	34
	21.1	12.9	23.9%
	29.4%	70.6%	
	-4.5	4.5	
GRP_TIP2 2 Bil./Cat.-L.Cast	11	3	14
	8.7	5.3	9.9%
	78.6%	21.4%	
	1.3	-1.3	
GRP_TIP2 3 Cast.-L.Cat.	16	12	28
	17.4	10.6	19.7%
	57.1%	42.9%	
	-.6	.6	
GRP_TIP2 4 Bil.-L.Cat.	26	8	34
	21.1	12.9	23.9%
	76.5%	23.5%	
	2.0	-2.0	
GRP_TIP2 5 Cat.-L.Cat.	25	7	32
	19.8	12.2	22.5%
	78.1%	21.9%	
	2.1	-2.1	
Column Total	88 62.0%	54 38.0%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	23.78470	4	.00009
Likelihood Ratio	23.92701	4	.00008
Linear-by-Linear Association	16.71952	1	.00004

```
                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .00000     .00000  .00046
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .00000     .00000  .00046
Linear-by-Linear                -4.08895
      Association
   One-Tail                                         .00010     .00000  .00036
   Two-Tail                                         .00010     .00000  .00036
Fisher's Exact Test             23.05064
   Two-Tail                                         .00000     .00000  .00046

Minimum Expected Frequency -    5.324
Number of Missing Observations:  1


GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)  by  V5C  Comparació V5a-V5b

                    V5C
            Count  |
           Exp Val |Diferent Igual
           Row Pct |                    Row
           Adj Res |     0  |     1  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
                1  |    17  |    16  |    33
  Cast.-L.Cast.    |  11.2  |  21.8  | 23.4%
                   | 51.5%  | 48.5%  |
                   |   2.4  |  -2.4  |
                   +--------+--------+
                2  |     2  |    12  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |   4.8  |   9.2  |  9.9%
                   | 14.3%  | 85.7%  |
                   |  -1.6  |   1.6  |
                   +--------+--------+
                3  |    14  |    14  |    28
  Cast.-L.Cat.     |   9.5  |  18.5  | 19.9%
                   | 50.0%  | 50.0%  |
                   |   2.0  |  -2.0  |
                   +--------+--------+
                4  |     7  |    27  |    34
  Bil.-L.Cat.      |  11.6  |  22.4  | 24.1%
                   | 20.6%  | 79.4%  |
                   |  -1.9  |   1.9  |
                   +--------+--------+
                5  |     8  |    24  |    32
  Cat.-L.Cat.      |  10.9  |  21.1  | 22.7%
                   | 25.0%  | 75.0%  |
                   |  -1.2  |   1.2  |
                   +--------+--------+
            Column      48       93      141
             Total   34.0%    66.0%   100.0%
      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                        14.00239          4                 .00729
Likelihood Ratio               14.27055          4                 .00648
Linear-by-Linear                5.29235          1                 .02142
      Association
                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                               ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .00520     .00335  .00705
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .00680     .00468  .00892
```

```
Linear-by-Linear                  2.30051
      Association
   One-Tail                                          .01250     .00964  .01536
   Two-Tail                                          .02000     .01639  .02361
Fisher's Exact Test             13.54185
   Two-Tail                                          .00660     .00451  .00869
```

```
Minimum Expected Frequency -    4.766
```

```
Cells with Expected Frequency < 5 -     1 of    10 ( 10.0%)
Number of Missing Observations:  2


GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)
by  SEGUR_5  Li-la/se-la. Seguretat lingüística
                    SEGUR_5
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+--------+--------+
                1  |     5  |    11  |    12  |     5  |    33
  Cast.-L.Cast.    |  15.9  |   5.9  |   6.6  |   4.7  | 23.4%
                   | 15.2%  | 33.3%  | 36.4%  | 15.2%  |
                   |  -4.3  |   2.7  |   2.7  |    .2  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                2  |    11  |     1  |     2  |     0  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |   6.8  |   2.5  |   2.8  |   2.0  |  9.9%
                   | 78.6%  |  7.1%  | 14.3%  |   .0%  |
                   |   2.4  |  -1.1  |   -.6  |  -1.6  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                3  |     9  |     5  |     7  |     7  |    28
  Cast.-L.Cat.     |  13.5  |   5.0  |   5.6  |   4.0  | 19.9%
                   | 32.1%  | 17.9%  | 25.0%  | 25.0%  |
                   |  -1.9  |    .0  |    .8  |   1.8  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                4  |    23  |     4  |     4  |     3  |    34
  Bil.-L.Cat.      |  16.4  |   6.0  |   6.8  |   4.8  | 24.1%
                   | 67.6%  | 11.8%  | 11.8%  |  8.8%  |
                   |   2.6  |  -1.0  |  -1.4  |  -1.0  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                5  |    20  |     4  |     3  |     5  |    32
  Cat.-L.Cat.      |  15.4  |   5.7  |   6.4  |   4.5  | 22.7%
                   | 62.5%  | 12.5%  |  9.4%  | 15.6%  |
                   |   1.8  |   -.9  |  -1.7  |    .3  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column      68       25       28       20      141
             Total   48.2%    17.7%    19.9%    14.2%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                         35.32773          12                 .00042
Likelihood Ratio                38.30176          12                 .00014
Linear-by-Linear                 7.03596           1                 .00799
      Association
                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                  Significance  Lower    Upper
                                                  ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00030     .00000  .00075
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00040     .00000  .00092
Linear-by-Linear                -2.65254
      Association
   One-Tail                                          .00540     .00351  .00729
   Two-Tail                                          .00940     .00691  .01189
Fisher's Exact Test             34.44003
   Two-Tail                                          .00040     .00000  .00092
```

```
Minimum Expected Frequency -    1.986
Cells with Expected Frequency < 5 -     8 of    20 ( 40.0%)

Number of Missing Observations:  2
```

figura 20

```
V24  Primera llengua  by  SEGUR_5  Li-la/se-la. Seguretat lingüística

                    SEGUR_5
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V24        --------+--------+--------+--------+--------+
                2  |    14  |    16  |    19  |    12  |    61
  Castellà         |  29.4  |  10.8  |  12.1  |   8.7  | 43.3%
                   | 23.0%  | 26.2%  | 31.1%  | 19.7%  |
                   |  -5.2  |   2.3  |   2.9  |   1.6  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                3  |    29  |     4  |     5  |     3  |    41
  Català i castellà|  19.8  |   7.3  |   8.1  |   5.8  | 29.1%
                   | 70.7%  |  9.8%  | 12.2%  |  7.3%  |
                   |   3.4  |  -1.6  |  -1.5  |  -1.5  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                4  |    25  |     5  |     4  |     5  |    39
  Català           |  18.8  |   6.9  |   7.7  |   5.5  | 27.7%
                   | 64.1%  | 12.8%  | 10.3%  | 12.8%  |
                   |   2.3  |   -.9  |  -1.8  |   -.3  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column      68       25       28       20      141
             Total   48.2%    17.7%    19.9%    14.2%   100.0%

      Chi-Square                  Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         28.55806          6                 .00007
Likelihood Ratio                29.96873          6                 .00004
Linear-by-Linear                13.17968          1                 .00028
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00020     .00000  .00056
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00020     .00000  .00056
Linear-by-Linear                -3.63038
      Association
   One-Tail                                          .00030     .00000  .00075
   Two-Tail                                          .00040     .00000  .00092
Fisher's Exact Test             28.49202
   Two-Tail                                          .00020     .00000  .00056

Minimum Expected Frequency -    5.532

Number of Missing Observations:  2
```

V22 Alumne: llengua als pares by SEGUR_5 Li-la/se-la. Seguretat lingüística

		SEGUR_5				
	Count					
	Exp Val	Segur: 1	Segur: 2	Insegur:	Insegur:	
	Row Pct	a i 1a	a i 2a	1a i 2a	2a i 1a	Row
	Adj Res	1	2	3	4	Total
V22						
2		19	14	19	10	62
Castellà		29.9	11.0	12.3	8.8	44.0%
		30.6%	22.6%	30.6%	16.1%	
		-3.7	1.3	2.8	.6	
3		9	3	3	2	17
Cat. i cast.		8.2	3.0	3.4	2.4	12.1%
(separats)		52.9%	17.6%	17.6%	11.8%	
		.4	.0	-.2	-.3	
4		5	2	0	3	10
Cat. i Cast.		4.8	1.8	2.0	1.4	7.1%
(mesclats)		50.0%	20.0%	.0%	30.0%	
		.1	.2	-1.6	1.5	
5		35	6	6	5	52
Català		25.1	9.2	10.3	7.4	36.9%
		67.3%	11.5%	11.5%	9.6%	
		3.5	-1.5	-1.9	-1.2	
	Column Total	68 48.2%	25 17.7%	28 19.9%	20 14.2%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	20.19791	9	.01673
Likelihood Ratio	21.90400	9	.00919
Linear-by-Linear Association	9.90877	1	.00164

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.01610	.01286	.01934
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.01560	.01241	.01879
Linear-by-Linear Association	-3.14782			
One-Tail		.00090	.00013	.00167
Two-Tail		.00200	.00085	.00315
Fisher's Exact Test	19.86023			
Two-Tail		.01030	.00770	.01290

Minimum Expected Frequency - 1.418
Cells with Expected Frequency < 5 - 7 of 16 (43.8%)

Number of Missing Observations: 2

COEBI_4C COEBILIN (4 categories)
by SEGUR_5 Li-la/se-la. Seguretat lingüística

COEBI_4C	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	SEGUR_5 Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
1 baix	Count	7	13	10	3	33
	Exp Val	16.1	5.5	6.7	4.7	24.8%
	Row Pct	21.2%	39.4%	30.3%	9.1%	
	Adj Res	-3.7	4.1	1.6	-1.0	
2 mitjà-baix	Count	20	1	7	4	32
	Exp Val	15.6	5.3	6.5	4.6	24.1%
	Row Pct	62.5%	3.1%	21.9%	12.5%	
	Adj Res	1.8	-2.3	.3	-.3	
3 mitjà-alt	Count	15	4	6	9	34
	Exp Val	16.6	5.6	6.9	4.9	25.6%
	Row Pct	44.1%	11.8%	17.6%	26.5%	
	Adj Res	-.6	-.9	-.4	2.4	
4 alt	Count	23	4	4	3	34
	Exp Val	16.6	5.6	6.9	4.9	25.6%
	Row Pct	67.6%	11.8%	11.8%	8.8%	
	Adj Res	2.5	-.9	-1.4	-1.1	
Column Total		65 48.9%	22 16.5%	27 20.3%	19 14.3%	133 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	31.77258	9	.00022
Likelihood Ratio	31.25648	9	.00027
Linear-by-Linear Association	3.17663	1	.07470

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00020	.00000	.00056
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00040	.00000	.00092
Linear-by-Linear Association	-1.78231			
One-Tail		.04280	.03759	.04801
Two-Tail		.07810	.07119	.08501
Fisher's Exact Test	29.29469			
Two-Tail		.00020	.00000	.00056

Minimum Expected Frequency - 4.571
Cells with Expected Frequency < 5 - 4 of 16 (25.0%)

Number of Missing Observations: 7

ACTIT_4C Actitud (4 categories)
by SEGUR_5 Li-la/se-la. Seguretat lingüística

ACTIT_4C	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	SEGUR_5 Segur: 1 a i 1a (1)	Segur: 2 a i 2a (2)	Insegur: 1a i 2a (3)	Insegur: 2a i 1a (4)	Row Total
1 baixa	Count	9	7	10	7	33
	Exp Val	16.0	5.7	6.5	4.8	23.9%
	Row Pct	27.3%	21.2%	30.3%	21.2%	
	Adj Res	-2.8	.7	1.8	1.3	
2 mitjana-baixa	Count	15	9	8	3	35
	Exp Val	17.0	6.1	6.8	5.1	25.4%
	Row Pct	42.9%	25.7%	22.9%	8.6%	
	Adj Res	-.8	1.5	.6	-1.2	
3 mitjana-alta	Count	25	2	6	5	38
	Exp Val	18.4	6.6	7.4	5.5	27.5%
	Row Pct	65.8%	5.3%	15.8%	13.2%	
	Adj Res	2.5	-2.3	-.7	-.3	
4 alta	Count	18	6	3	5	32
	Exp Val	15.5	5.6	6.3	4.6	23.2%
	Row Pct	56.3%	18.8%	9.4%	15.6%	
	Adj Res	1.0	.2	-1.7	.2	
Column Total		67 48.6%	24 17.4%	27 19.6%	20 14.5%	138 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	17.01044	9	.04855
Likelihood Ratio	18.52857	9	.02951
Linear-by-Linear Association	5.53303	1	.01866

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.04910	.04353	.05467
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.04140	.03627	.04653
Linear-by-Linear Association	-2.35224			
One-Tail		.01030	.00770	.01290
Two-Tail		.01900	.01548	.02252
Fisher's Exact Test	17.64748			
Two-Tail		.03500	.03027	.03973

Minimum Expected Frequency - 4.638
Cells with Expected Frequency < 5 - 2 of 16 (12.5%)

Number of Missing Observations: 2

V25 Àmbit aprenentatge català by SEGUR_5 Li-la/se-la. Seguretat lingüística

		SEGUR_5				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V25						
2 Classe	Count	19	15	19	9	62
	Exp Val	30.1	10.6	12.4	8.9	44.3%
	Row Pct	30.6%	24.2%	30.6%	14.5%	
	Adj Res	-3.8	2.0	2.8	.1	
3 Carrer	Count	0	0	0	1	1
	Exp Val	.5	.2	.2	.1	.7%
	Row Pct	.0%	.0%	.0%	100.0%	
	Adj Res	-1.0	-.5	-.5	2.5	
4 Amics	Count	0	0	1	2	3
	Exp Val	1.5	.5	.6	.4	2.1%
	Row Pct	.0%	.0%	33.3%	66.7%	
	Adj Res	-1.7	-.8	.6	2.6	
5 Família	Count	49	9	8	8	74
	Exp Val	35.9	12.7	14.8	10.6	52.9%
	Row Pct	66.2%	12.2%	10.8%	10.8%	
	Adj Res	4.4	-1.7	-2.9	-1.2	
	Column Total	68 48.6%	24 17.1%	28 20.0%	20 14.3%	140 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	32.97908	9	.00013
Likelihood Ratio	30.30159	9	.00039
Linear-by-Linear Association	10.29694	1	.00133

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00010	.00000	.00036
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00010	.00000	.00036
Linear-by-Linear Association	-3.20888			
One-Tail		.00070	.00002	.00138
Two-Tail		.00130	.00037	.00223
Fisher's Exact Test	29.16521			
Two-Tail		.00010	.00000	.00036

Minimum Expected Frequency - .143
Cells with Expected Frequency < 5 - 8 of 16 (50.0%)

Number of Missing Observations: 3

V30 Ús català by SEGUR_5 Li-la/se-la. Seguretat lingüística

V30	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	SEGUR_5 Segur: 1 a i 1a (1)	Segur: 2 a i 2a (2)	Insegur: 1a i 2a (3)	Insegur: 2a i 1a (4)	Row Total
2 Mai	Count	1	1	1	1	4
	Exp Val	1.9	.7	.8	.6	2.8%
	Row Pct	25.0%	25.0%	25.0%	25.0%	
	Adj Res	-.9	.4	.3	.6	
3 Poques vegades	Count	14	11	14	10	49
	Exp Val	23.6	8.7	9.7	7.0	34.8%
	Row Pct	28.6%	22.4%	28.6%	20.4%	
	Adj Res	-3.4	1.1	1.9	1.5	
4 La meitat del temps	Count	15	9	7	2	33
	Exp Val	15.9	5.9	6.6	4.7	23.4%
	Row Pct	45.5%	27.3%	21.2%	6.1%	
	Adj Res	-.4	1.6	.2	-1.5	
5 Moltes vegades	Count	19	1	2	4	26
	Exp Val	12.5	4.6	5.2	3.7	18.4%
	Row Pct	73.1%	3.8%	7.7%	15.4%	
	Adj Res	2.8	-2.1	-1.7	.2	
6 Sempre	Count	19	3	4	3	29
	Exp Val	14.0	5.1	5.8	4.1	20.6%
	Row Pct	65.5%	10.3%	13.8%	10.3%	
	Adj Res	2.1	-1.2	-.9	-.7	
Column Total	Count	68	25	28	20	141
		48.2%	17.7%	19.9%	14.2%	100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	23.66378	12	.02259
Likelihood Ratio	25.65178	12	.01202
Linear-by-Linear Association	10.25110	1	.00137

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.02040	.01676	.02404
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.01570	.01250	.01890
Linear-by-Linear Association	-3.20173			
One-Tail		.00100	.00019	.00181
Two-Tail		.00160	.00057	.00263
Fisher's Exact Test	24.48210			
Two-Tail		.00750	.00528	.00972

Minimum Expected Frequency - .567
Cells with Expected Frequency < 5 - 8 of 20 (40.0%)

Number of Missing Observations: 2

V36 Adscripció grup lingüístic by SEGUR_5 Li-la/se-la. Seguretat lingüística

V36	SEGUR_5 Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
1 Castellanoparlant	13	10	15	7	45
	21.7	8.0	8.9	6.4	31.9%
	28.9%	22.2%	33.3%	15.6%	
	-3.1	1.0	2.7	.3	
2 Igual cat. que cast.	30	10	9	7	56
	27.0	9.9	11.1	7.9	39.7%
	53.6%	17.9%	16.1%	12.5%	
	1.0	.0	-.9	-.5	
3 Catalanoparlant	25	5	4	6	40
	19.3	7.1	7.9	5.7	28.4%
	62.5%	12.5%	10.0%	15.0%	
	2.1	-1.0	-1.8	.2	
Column Total	68 48.2%	25 17.7%	28 19.9%	20 14.2%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	13.30757	6	.03840
Likelihood Ratio	13.54194	6	.03519
Linear-by-Linear Association	5.86116	1	.01548

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.04080	.03570	.04590
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.04480	.03947	.05013
Linear-by-Linear Association	-2.42098			
One-Tail		.00870	.00631	.01109
Two-Tail		.01740	.01403	.02077
Fisher's Exact Test	13.12443			
Two-Tail		.04020	.03514	.04526

Minimum Expected Frequency - 5.674

Number of Missing Observations: 2

V63 Grau autoadscripció valenciana
by SEGUR_5 Li-la/se-la. Seguretat lingüística

V63	SEGUR_5 Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
1 Gens	1	2	2	2	7
	3.4	1.2	1.4	1.0	5.0%
	14.3%	28.6%	28.6%	28.6%	
	-1.8	.8	.6	1.1	

	2	4	5	6	2	17
Poc		8.2	3.0	3.4	2.4	12.1%
		23.5%	29.4%	35.3%	11.8%	
		-2.2	1.3	1.7	-.3	
	3	13	10	9	8	40
A mitges		19.3	7.1	7.9	5.7	28.4%
		32.5%	25.0%	22.5%	20.0%	
		-2.4	1.4	.5	1.2	
	4	18	2	4	2	26
Molt		12.5	4.6	5.2	3.7	18.4%
		69.2%	7.7%	15.4%	7.7%	
		2.4	-1.5	-.6	-1.1	
	5	32	6	7	6	51
Totalment		24.6	9.0	10.1	7.2	36.2%
		62.7%	11.8%	13.7%	11.8%	
		2.6	-1.4	-1.4	-.6	
	Column Total	68 48.2%	25 17.7%	28 19.9%	20 14.2%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	22.65122	12	.03084
Likelihood Ratio	23.24980	12	.02568
Linear-by-Linear Association	10.32753	1	.00131

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.02950	.02514	.03386
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.04280	.03759	.04801
Linear-by-Linear Association	-3.21365			
One-Tail		.00110	.00025	.00195
Two-Tail		.00160	.00057	.00263
Fisher's Exact Test	23.01943			
Two-Tail		.01410	.01106	.01714

Minimum Expected Frequency - .993
Cells with Expected Frequency < 5 - 9 of 20 (45.0%)
Number of Missing Observations: 2

V7 Lloc residència by SEGUR_5 Li-la/se-la. Seguretat lingüística

		SEGUR_5				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V7	1	11	12	11	7	41
Alacant		19.8	7.3	8.1	5.8	29.1%
		26.8%	29.3%	26.8%	17.1%	
		-3.3	2.3	1.3	.6	
	2	12	2	8	3	25
Mutxamel		12.1	4.4	5.0	3.5	17.7%
		48.0%	8.0%	32.0%	12.0%	
		.0	-1.4	1.7	-.3	

```
                  +--------+--------+--------+--------+
               3  |    41  |     9  |     7  |     8  |    65
  Xixona          |  31.3  |  11.5  |  12.9  |   9.2  | 46.1%
                  | 63.1%  | 13.8%  | 10.8%  | 12.3%  |
                  |   3.3  |  -1.1  |  -2.5  |   -.6  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               4  |     2  |     0  |     1  |     0  |     3
  Sant Joan       |   1.4  |    .5  |    .6  |    .4  |  2.1%
                  | 66.7%  |   .0%  | 33.3%  |   .0%  |
                  |    .6  |   -.8  |    .6  |   -.7  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               5  |     1  |     0  |     1  |     0  |     2
  El Campello     |   1.0  |    .4  |    .4  |    .3  |  1.4%
                  | 50.0%  |   .0%  | 50.0%  |   .0%  |
                  |    .1  |   -.7  |   1.1  |   -.6  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               6  |     1  |     2  |     0  |     2  |     5
  Altra població  |   2.4  |    .9  |   1.0  |    .7  |  3.5%
  de la comarca   | 20.0%  | 40.0%  |   .0%  | 40.0%  |
                  |  -1.3  |   1.3  |  -1.1  |   1.7  |
                  +--------+--------+--------+--------+
           Column      68       25       28       20      141
            Total   48.2%    17.7%    19.9%    14.2%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                        26.44595         15                 .03359
Likelihood Ratio               28.29052         15                 .01982
Linear-by-Linear                1.98701          1                 .15865
      Association

                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .03420     .02952  .03888
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .02010     .01649  .02371
Linear-by-Linear               -1.40961
      Association
   One-Tail                                         .08480     .07762  .09198
   Two-Tail                                         .16800     .15837  .17763
Fisher's Exact Test            25.83723
   Two-Tail                                         .00870     .00631  .01109

Minimum Expected Frequency -     .284
Cells with Expected Frequency < 5 -    15 of    24 ( 62.5%)

Number of Missing Observations:  2
```

figura 21

```
GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)  by  V6A  en / ∅

                    V6A
            Count  |
           Exp Val |en       ∅
           Row Pct |                    Row
           Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
                1  |    12  |    22  |    34
  Cast.-L.Cast.    |  20.9  |  13.1  | 23.8%
                   | 35.3%  | 64.7%  |
                   |  -3.6  |   3.6  |
```

```
                +--------+--------+
              2 |    10  |     4  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |   8.6  |   5.4  |  9.8%
                | 71.4%  | 28.6%  |
                |    .8  |   -.8  |
                +--------+--------+
              3 |    17  |    11  |    28
  Cast.-L.Cat.  |  17.2  |  10.8  | 19.6%
                | 60.7%  | 39.3%  |
                |   -.1  |    .1  |
                +--------+--------+
              4 |    29  |     5  |    34
  Bil.-L.Cat.   |  20.9  |  13.1  | 23.8%
                | 85.3%  | 14.7%  |
                |   3.3  |  -3.3  |
                +--------+--------+
              5 |    20  |    13  |    33
  Cat.-L.Cat.   |  20.3  |  12.7  | 23.1%
                | 60.6%  | 39.4%  |
                |   -.1  |    .1  |
                +--------+--------+
          Column      88       55      143
           Total   61.5%    38.5%   100.0%

     Chi-Square                Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----              ------------
Pearson                        18.59946          4                 .00094
Likelihood Ratio               19.48819          4                 .00063
Linear-by-Linear                7.65334          1                 .00567
     Association

                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .00050     .00000  .00108
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .00080     .00007  .00153
Linear-by-Linear               -2.76647
     Association
   One-Tail                                         .00390     .00229  .00551
   Two-Tail                                         .00670     .00460  .00880
Fisher's Exact Test            18.81403
   Two-Tail                                         .00060     .00000  .00123

Minimum Expected Frequency -    5.385

Number of Missing Observations:  0


GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)  by  V6B  en / Ø

                 V6B
          Count  |
          Exp Val |en       Ø
          Row Pct |                    Row
          Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2  --------+--------+--------+
              1 |    10  |    24  |    34
  Cast.-L.Cast. |  13.9  |  20.1  | 23.9%
                | 29.4%  | 70.6%  |
                |  -1.6  |   1.6  |
                +--------+--------+
              2 |     6  |     8  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |   5.7  |   8.3  |  9.9%
                | 42.9%  | 57.1%  |
                |    .2  |   -.2  |
```

```
                +--------+--------+
             3  |    12  |    16  |    28
  Cast.-L.Cat.  |  11.4  |  16.6  | 19.7%
                | 42.9%  | 57.1%  |
                |    .2  |   -.2  |
                +--------+--------+
             4  |    18  |    16  |    34
  Bil.-L.Cat.   |  13.9  |  20.1  | 23.9%
                | 52.9%  | 47.1%  |
                |   1.6  |  -1.6  |
                +--------+--------+
             5  |    12  |    20  |    32
  Cat.-L.Cat.   |  13.1  |  18.9  | 22.5%
                | 37.5%  | 62.5%  |
                |   -.4  |    .4  |
                +--------+--------+
          Column      58       84      142
           Total   40.8%    59.2%   100.0%
```

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	4.11695	4	.39041
Likelihood Ratio	4.15142	4	.38590
Linear-by-Linear Association	1.18682	1	.27597

		Monte Carlo Estimate	99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.40040	.38778	.41302
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.40090	.38828	.41352
Linear-by-Linear Association	-1.08941			
One-Tail		.15440	.14509	.16371
Two-Tail		.29890	.28711	.31069
Fisher's Exact Test	4.12871			
Two-Tail		.39530	.38271	.40789

Minimum Expected Frequency - 5.718

Number of Missing Observations: 1

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V6C Comparació V6a-V6b

```
                 V6C
          Count  |
          Exp Val |Diferent Igual
          Row Pct |                  Row
          Adj Res |     0  |     1  | Total
GRP_TIP2  --------+--------+--------+
             1    |     6  |    28  |    34
  Cast.-L.Cast.   |  10.3  |  23.7  | 23.9%
                  | 17.6%  | 82.4%  |
                  |  -1.8  |   1.8  |
                  +--------+--------+
             2    |     4  |    10  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast|   4.2  |   9.8  |  9.9%
                  | 28.6%  | 71.4%  |
                  |   -.1  |    .1  |
                  +--------+--------+
             3    |    11  |    17  |    28
  Cast.-L.Cat.    |   8.5  |  19.5  | 19.7%
                  | 39.3%  | 60.7%  |
                  |   1.2  |  -1.2  |
```

```
                +--------+--------+
             4  |    13  |    21  |    34
  Bil.-L.Cat.   |  10.3  |  23.7  | 23.9%
                | 38.2%  | 61.8%  |
                |   1.2  |  -1.2  |
                +--------+--------+
             5  |     9  |    23  |    32
  Cat.-L.Cat.   |   9.7  |  22.3  | 22.5%
                | 28.1%  | 71.9%  |
                |   -.3  |    .3  |
                +--------+--------+
          Column      43       99      142
           Total   30.3%    69.7%   100.0%
```

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	4.75477	4	.31340
Likelihood Ratio	4.93973	4	.29354
Linear-by-Linear Association	1.56358	1	.21114

		Monte Carlo Estimate	99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.32130	.30927	.33333
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.31400	.30205	.32595
Linear-by-Linear Association	-1.25043			
One-Tail		.11510	.10688	.12332
Two-Tail		.21160	.20108	.22212
Fisher's Exact Test	4.84926			
Two-Tail		.30320	.29136	.31504

Minimum Expected Frequency - 4.239
Cells with Expected Frequency < 5 - 1 of 10 (10.0%)

Number of Missing Observations: 1

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by SEGUR_5 En/Ø. Seguretat lingüística

```
                  SEGUR_5
           Count  |
          Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
          Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
          Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
GRP_TIP2  --------+--------+--------+--------+--------+
             1    |     8  |    20  |     4  |     2  |    34
  Cast.-L.Cast.   |  12.2  |  11.5  |   8.6  |   1.7  | 23.9%
                  | 23.5%  | 58.8%  | 11.8%  |  5.9%  |
                  |  -1.7  |   3.5  |  -2.1  |    .3  |
                  +--------+--------+--------+--------+
             2    |     6  |     4  |     4  |     0  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast.|  5.0  |   4.7  |   3.5  |    .7  |  9.9%
                  | 42.9%  | 28.6%  | 28.6%  |   .0%  |
                  |    .6  |   -.4  |    .3  |   -.9  |
                  +--------+--------+--------+--------+
             3    |     9  |     8  |     8  |     3  |    28
  Cast.-L.Cat.    |  10.1  |   9.5  |   7.1  |   1.4  | 19.7%
                  | 32.1%  | 28.6%  | 28.6%  | 10.7%  |
                  |   -.5  |   -.7  |    .4  |   1.6  |
```

```
                  +--------+--------+--------+--------+
               4  |    17  |     4  |    12  |     1  |    34
  Bil.-L.Cat.     |  12.2  |  11.5  |   8.6  |   1.7  | 23.9%
                  | 50.0%  | 11.8%  | 35.3%  |  2.9%  |
                  |   2.0  |  -3.1  |   1.5  |   -.6  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               5  |    11  |    12  |     8  |     1  |    32
  Cat.-L.Cat.     |  11.5  |  10.8  |   8.1  |   1.6  | 22.5%
                  | 34.4%  | 37.5%  | 25.0%  |  3.1%  |
                  |   -.2  |    .5  |   -.1  |   -.5  |
                  +--------+--------+--------+--------+
           Column      51       48       36        7      142
            Total   35.9%    33.8%    25.4%     4.9%   100.0%

      Chi-Square                  Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         22.41396         12                 .03313
Likelihood Ratio                23.67694         12                 .02250
Linear-by-Linear                  .03295          1                 .85595
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .03110     .02663  .03557
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .03150     .02700  .03600
Linear-by-Linear                 -.18153
      Association
   One-Tail                                          .43340     .42064  .44616
   Two-Tail                                          .88230     .87400  .89060
Fisher's Exact Test             21.92715
   Two-Tail                                          .01880     .01530  .02230

Minimum Expected Frequency -     .690
Cells with Expected Frequency < 5 -     7 of    20 ( 35.0%)

Number of Missing Observations:  1
```

figura 22

```
V24  Primera llengua  by  SEGUR_5  En / ∅. Seguretat lingüística

                    SEGUR_5
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V24        --------+--------+--------+--------+--------+
               2  |    17  |    28  |    12  |     5  |    62
  Castellà        |  22.3  |  21.0  |  15.7  |   3.1  | 43.7%
                  | 27.4%  | 45.2%  | 19.4%  |  8.1%  |
                  |  -1.9  |   2.5  |  -1.4  |   1.5  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               3  |    19  |     7  |    14  |     1  |    41
  Català i        |  14.7  |  13.9  |  10.4  |   2.0  | 28.9%
  castellà        | 46.3%  | 17.1%  | 34.1%  |  2.4%  |
                  |   1.6  |  -2.7  |   1.5  |   -.9  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               4  |    15  |    13  |    10  |     1  |    39
  Català          |  14.0  |  13.2  |   9.9  |   1.9  | 27.5%
                  | 38.5%  | 33.3%  | 25.6%  |  2.6%  |
                  |    .4  |   -.1  |    .0  |   -.8  |
```

```
                  +--------+--------+--------+--------+
           Column      51       48       36        7      142
            Total   35.9%    33.8%    25.4%     4.9%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         12.64726          6                 .04899
Likelihood Ratio                13.15365          6                 .04066
Linear-by-Linear                  .83973          1                 .35947
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .04690     .04145  .05235
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .05470     .04884  .06056
Linear-by-Linear                 -.91637
      Association
   One-Tail                                          .19990     .18960  .21020
   Two-Tail                                          .37640     .36392  .38888
Fisher's Exact Test             12.40110
   Two-Tail                                          .04350     .03825  .04875

Minimum Expected Frequency -    1.923
Cells with Expected Frequency < 5 -     3 of    12 ( 25.0%)

Number of Missing Observations:  1



V7  Lloc residència  by  SEGUR_5  En / ∅. Seguretat lingüística
                    SEGUR_5
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V7         --------+--------+--------+--------+--------+
                1  |    10  |    21  |    10  |     1  |    42
  Alacant          |  15.1  |  14.2  |  10.6  |   2.1  | 29.6%
                   | 23.8%  | 50.0%  | 23.8%  |  2.4%  |
                   |  -1.9  |   2.6  |   -.3  |   -.9  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                2  |    12  |     3  |     6  |     4  |    25
  Mutxamel         |   9.0  |   8.5  |   6.3  |   1.2  | 17.6%
                   | 48.0%  | 12.0%  | 24.0%  | 16.0%  |
                   |   1.4  |  -2.5  |   -.2  |   2.8  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                3  |    26  |    21  |    17  |     1  |    65
  Xixona           |  23.3  |  22.0  |  16.5  |   3.2  | 45.8%
                   | 40.0%  | 32.3%  | 26.2%  |  1.5%  |
                   |    .9  |   -.3  |    .2  |  -1.7  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                4  |     1  |     1  |     1  |     0  |     3
  Sant Joan        |   1.1  |   1.0  |    .8  |    .1  |  2.1%
                   | 33.3%  | 33.3%  | 33.3%  |   .0%  |
                   |   -.1  |    .0  |    .3  |   -.4  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                5  |     2  |     0  |     0  |     0  |     2
  El Campello      |    .7  |    .7  |    .5  |    .1  |  1.4%
                   |100.0%  |   .0%  |   .0%  |   .0%  |
                   |   1.9  |  -1.0  |   -.8  |   -.3  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                6  |     0  |     2  |     2  |     1  |     5
  Altra població   |   1.8  |   1.7  |   1.3  |    .2  |  3.5%
  de la comarca    |   .0%  | 40.0%  | 40.0%  | 20.0%  |
                   |  -1.7  |    .3  |    .8  |   1.6  |
```

```
                +--------+--------+--------+--------+
          Column      51       48       36        7      142
           Total   35.9%    33.8%    25.4%     4.9%   100.0%

     Chi-Square                Value           DF              Significance
--------------------          -----------       ----            ------------
Pearson                         26.58658         15                .03229
Likelihood Ratio                27.21247         15                .02705
Linear-by-Linear                 .01206          1                .91256
     Association
                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                    Significance  Lower    Upper
                                                    ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                             .03870     .03373  .04367
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                             .02520     .02116  .02924
Linear-by-Linear                 .10981
     Association
   One-Tail                                             .46860     .45575  .48145
   Two-Tail                                             .93790     .93168  .94412
Fisher's Exact Test             25.67247
   Two-Tail                                             .01000     .00744  .01256

Minimum Expected Frequency -     .099
Cells with Expected Frequency < 5 -    15 of    24 ( 62.5%)

Number of Missing Observations:  1



ACTIT_4C  Actitud (4 categories)  by  SEGUR_6  En / ∅. Seguretat lingüística

                 SEGUR_6
          Count  |
          Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
          Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
          Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
ACTIT_4C  --------+--------+--------+--------+--------+
             1  |    12  |    15  |     3  |     3  |    33
  baixa         |  11.6  |  11.2  |   8.5  |   1.7  | 23.7%
                | 36.4%  | 45.5%  |  9.1%  |  9.1%  |
                |    .2  |   1.6  |  -2.5  |   1.2  |
                +--------+--------+--------+--------+
             2  |    11  |    14  |    10  |     1  |    36
  mitjana-baixa |  12.7  |  12.2  |   9.3  |   1.8  | 25.9%
                | 30.6%  | 38.9%  | 27.8%  |  2.8%  |
                |   -.7  |    .7  |    .3  |   -.7  |
                +--------+--------+--------+--------+
             3  |    19  |    10  |     8  |     1  |    38
  mitjana-alta  |  13.4  |  12.8  |   9.8  |   1.9  | 27.3%
                | 50.0%  | 26.3%  | 21.1%  |  2.6%  |
                |   2.2  |  -1.1  |   -.8  |   -.8  |
                +--------+--------+--------+--------+
             4  |     7  |     8  |    15  |     2  |    32
  alta          |  11.3  |  10.8  |   8.3  |   1.6  | 23.0%
                | 21.9%  | 25.0%  | 46.9%  |  6.3%  |
                |  -1.8  |  -1.2  |   3.1  |    .4  |
                +--------+--------+--------+--------+
          Column      49       47       36        7     139
           Total   35.3%    33.8%    25.9%     5.0%   100.0%

     Chi-Square                Value           DF              Significance
--------------------          -----------       ----            ------------
Pearson                         18.57107          9                .02910
Likelihood Ratio                18.66984          9                .02815
Linear-by-Linear                 2.27124          1                .13179
     Association
```

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.02490	.02089	.02891
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.03870	.03373	.04367
Linear-by-Linear Association	1.50706			
One-Tail		.06840	.06190	.07490
Two-Tail		.12640	.11784	.13496
Fisher's Exact Test	17.92006			
Two-Tail		.02200	.01822	.02578

Minimum Expected Frequency - 1.612
Cells with Expected Frequency < 5 - 4 of 16 (25.0%)

Number of Missing Observations: 1

figura 23

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V7A hi ha / n'hi ha

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V7A: hi ha (1)	V7A: n'hi ha (2)	Row Total
1	Count	28	6	34
Cast.-L.Cast.	Exp Val	28.5	5.5	23.8%
	Row Pct	82.4%	17.6%	
	Adj Res	-.3	.3	
2	Count	10	4	14
Bil./Cat.-L.Cast	Exp Val	11.7	2.3	9.8%
	Row Pct	71.4%	28.6%	
	Adj Res	-1.3	1.3	
3	Count	25	3	28
Cast.-L.Cat.	Exp Val	23.5	4.5	19.6%
	Row Pct	89.3%	10.7%	
	Adj Res	.9	-.9	
4	Count	28	6	34
Bil.-L.Cat.	Exp Val	28.5	5.5	23.8%
	Row Pct	82.4%	17.6%	
	Adj Res	-.3	.3	
5	Count	29	4	33
Cat.-L.Cat.	Exp Val	27.7	5.3	23.1%
	Row Pct	87.9%	12.1%	
	Adj Res	.7	-.7	
	Column Total	120 / 83.9%	23 / 16.1%	143 / 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	2.72268	4	.60525
Likelihood Ratio	2.57139	4	.63190
Linear-by-Linear Association	.56192	1	.45349

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.61450	.60196	.62704
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.64010	.62774	.65246
Linear-by-Linear Association	-.74962		
One-Tail	.25800	.24673	.26927
Two-Tail	.49870	.48582	.51158
Fisher's Exact Test	2.74664		
Two-Tail	.58650	.57382	.59918

Minimum Expected Frequency - 2.252
Cells with Expected Frequency < 5 - 2 of 10 (20.0%)
Number of Missing Observations: 0

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V7B hi ha / n'hi ha

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V7B: hi ha (1)	V7B: n'hi ha (2)	Row Total
1	Count	22	12	34
Cast.-L.Cast.	Exp Val	21.1	12.9	23.9%
	Row Pct	64.7%	35.3%	
	Adj Res	.4	-.4	
2	Count	6	7	13
Bil./Cat.-L.Cast	Exp Val	8.1	4.9	9.2%
	Row Pct	46.2%	53.8%	
	Adj Res	-1.2	1.2	
3	Count	18	10	28
Cast.-L.Cat.	Exp Val	17.4	10.6	19.7%
	Row Pct	64.3%	35.7%	
	Adj Res	.3	-.3	
4	Count	20	14	34
Bil.-L.Cat.	Exp Val	21.1	12.9	23.9%
	Row Pct	58.8%	41.2%	
	Adj Res	-.4	.4	
5	Count	22	11	33
Cat.-L.Cat.	Exp Val	20.5	12.5	23.2%
	Row Pct	66.7%	33.3%	
	Adj Res	.6	-.6	
	Column Total	88 62.0%	54 38.0%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	2.00331	4	.73515
Likelihood Ratio	1.96169	4	.74281
Linear-by-Linear Association	.06678	1	.79609

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.73780	.72647	.74913

```
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .74740     .73621  .75859

Linear-by-Linear                -.25842
      Association
   One-Tail                                          .42000     .40729  .43271
   Two-Tail                                          .81870     .80878  .82862
Fisher's Exact Test             2.03035
   Two-Tail                                          .73690     .72556  .74824

Minimum Expected Frequency -    4.944
Cells with Expected Frequency < 5 -     1 of    10 ( 10.0%)
Number of Missing Observations:  1


GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)  by  V7C  Comparació V7a-V7b

                  V7C
           Count  |
          Exp Val |Diferent Igual
          Row Pct |                    Row
          Adj Res |     0  |     1  | Total
GRP_TIP2  --------+--------+--------+
               1  |     8  |    26  |    34
  Cast.-L.Cast.   |  11.0  |  23.0  | 23.9%
                  | 23.5%  | 76.5%  |
                  |  -1.3  |   1.3  |
                  +--------+--------+
               2  |     4  |     9  |    13
  Bil./Cat.-L.Cast|   4.2  |   8.8  |  9.2%
                  | 30.8%  | 69.2%  |
                  |   -.1  |    .1  |
                  +--------+--------+
               3  |    11  |    17  |    28
  Cast.-L.Cat.    |   9.1  |  18.9  | 19.7%
                  | 39.3%  | 60.7%  |
                  |    .9  |   -.9  |
                  +--------+--------+
               4  |    14  |    20  |    34
  Bil.-L.Cat.     |  11.0  |  23.0  | 23.9%
                  | 41.2%  | 58.8%  |
                  |   1.3  |  -1.3  |
                  +--------+--------+
               5  |     9  |    24  |    33
  Cat.-L.Cat.     |  10.7  |  22.3  | 23.2%
                  | 27.3%  | 72.7%  |
                  |   -.7  |    .7  |
                  +--------+--------+
            Column      46       96      142
             Total   32.4%    67.6%   100.0%

     Chi-Square                Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----              ------------
Pearson                          3.43552          4                 .48775
Likelihood Ratio                 3.45331          4                 .48501
Linear-by-Linear                  .49575          1                 .48137
     Association
                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                     Significance  Lower    Upper
                                                     ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                              .50040     .48752  .51328
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                              .50460     .49172  .51748
Linear-by-Linear                -.70410
      Association
   One-Tail                                              .26620     .25482  .27758
   Two-Tail                                              .51790     .50503  .53077
```

```
Fisher's Exact Test              3.43626
   Two-Tail                                          .49020     .47732  .50308

Minimum Expected Frequency -    4.211
Cells with Expected Frequency < 5 -     1 of    10 ( 10.0%)

Number of Missing Observations:  1



GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)
by  SEGUR_7  Hi ha / n'hi ha. Seguretat lingüística

                    SEGUR_7
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+--------+--------+
                1  |    21  |     5  |     7  |     1  |    34
  Cast.-L.Cast.    |  19.4  |   3.6  |   9.3  |   1.7  | 23.9%
                   | 61.8%  | 14.7%  | 20.6%  |  2.9%  |
                   |    .6  |    .9  |  -1.0  |   -.6  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                2  |     6  |     3  |     4  |     0  |    13
  Bil./Cat.-L.Cast |   7.4  |   1.4  |   3.6  |    .6  |  9.2%
                   | 46.2%  | 23.1%  | 30.8%  |   .0%  |
                   |   -.8  |   1.5  |    .3  |   -.9  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                3  |    16  |     1  |     9  |     2  |    28
  Cast.-L.Cat.     |  16.0  |   3.0  |   7.7  |   1.4  | 19.7%
                   | 57.1%  |  3.6%  | 32.1%  |  7.1%  |
                   |    .0  |  -1.3  |    .6  |    .6  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                4  |    17  |     3  |    11  |     3  |    34
  Bil.-L.Cat.      |  19.4  |   3.6  |   9.3  |   1.7  | 23.9%
                   | 50.0%  |  8.8%  | 32.4%  |  8.8%  |
                   |  -1.0  |   -.4  |    .7  |   1.2  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                5  |    21  |     3  |     8  |     1  |    33
  Cat.-L.Cat.      |  18.8  |   3.5  |   9.1  |   1.6  | 23.2%
                   | 63.6%  |  9.1%  | 24.2%  |  3.0%  |
                   |    .9  |   -.3  |   -.5  |   -.6  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column      81       15       39        7      142
             Total   57.0%    10.6%    27.5%     4.9%   100.0%
      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         8.65056         12                 .73245
Likelihood Ratio                9.10005         12                 .69436
Linear-by-Linear                 .19006          1                 .66287
      Association
                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .75140     .74027  .76253
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .79330     .78287  .80373
Linear-by-Linear                 .43596
      Association
   One-Tail                                          .34920     .33692  .36148
   Two-Tail                                          .67800     .66596  .69004
Fisher's Exact Test             8.15751
   Two-Tail                                          .77580     .76506  .78654
```

```
Minimum Expected Frequency -     .641
Cells with Expected Frequency < 5 -    11 of    20 ( 55.0%)

Number of Missing Observations:  1
```

figura 24

```
GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)
by  V8A  hi havia / hi havien

                    V8A
            Count  |
           Exp Val |hi havia hi havien
           Row Pct |                    Row
           Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
                1  |    13  |    21  |    34
  Cast.-L.Cast.    |   8.3  |  25.7  | 23.8%
                   | 38.2%  | 61.8%  |
                   |   2.1  |  -2.1  |
                   +--------+--------+
                2  |     2  |    12  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |   3.4  |  10.6  |  9.8%
                   | 14.3%  | 85.7%  |
                   |   -.9  |    .9  |
                   +--------+--------+
                3  |     6  |    22  |    28
  Cast.-L.Cat.     |   6.9  |  21.1  | 19.6%
                   | 21.4%  | 78.6%  |
                   |   -.4  |    .4  |
                   +--------+--------+
                4  |     8  |    26  |    34
  Bil.-L.Cat.      |   8.3  |  25.7  | 23.8%
                   | 23.5%  | 76.5%  |
                   |   -.1  |    .1  |
                   +--------+--------+
                5  |     6  |    27  |    33
  Cat.-L.Cat.      |   8.1  |  24.9  | 23.1%
                   | 18.2%  | 81.8%  |
                   |  -1.0  |   1.0  |
                   +--------+--------+
            Column      35      108      143
             Total   24.5%    75.5%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                          5.13305          4                 .27392
Likelihood Ratio                 4.95161          4                 .29230
Linear-by-Linear                 2.63515          1                 .10452
      Association
                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .28640     .27476  .29804
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .32070     .30868  .33272
Linear-by-Linear                 1.62332
      Association
   One-Tail                                          .06240     .05617  .06863
   Two-Tail                                          .12500     .11648  .13352
Fisher's Exact Test              4.62310
   Two-Tail                                          .33140     .31928  .34352
Minimum Expected Frequency -    3.427
```

```
Cells with Expected Frequency < 5 -     1 of    10 ( 10.0%)
Number of Missing Observations:  0


GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)
by  V8B  hi havia / hi havien

                    V8B
            Count  |
           Exp Val |hi havia hi havien
           Row Pct |                   Row
           Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
                1  |    16  |    18  |    34
  Cast.-L.Cast.    |   9.9  |  24.1  | 24.1%
                   | 47.1%  | 52.9%  |
                   |   2.7  |  -2.7  |
                   +--------+--------+
                2  |     2  |    11  |    13
  Bil./Cat.-L.Cast |   3.8  |   9.2  |  9.2%
                   | 15.4%  | 84.6%  |
                   |  -1.1  |   1.1  |
                   +--------+--------+
                3  |     4  |    23  |    27
  Cast.-L.Cat.     |   7.9  |  19.1  | 19.1%
                   | 14.8%  | 85.2%  |
                   |  -1.8  |   1.8  |
                   +--------+--------+
                4  |    11  |    23  |    34
  Bil.-L.Cat.      |   9.9  |  24.1  | 24.1%
                   | 32.4%  | 67.6%  |
                   |    .5  |   -.5  |
                   +--------+--------+
                5  |     8  |    25  |    33
  Cat.-L.Cat.      |   9.6  |  23.4  | 23.4%
                   | 24.2%  | 75.8%  |
                   |   -.7  |    .7  |
                   +--------+--------+
            Column      41      100      141
             Total   29.1%    70.9%   100.0%

      Chi-Square                  Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                          9.72680          4                 .04529
Likelihood Ratio                 9.81182          4                 .04372
Linear-by-Linear                 2.41735          1                 .12000
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .04200     .03683  .04717
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .05150     .04581  .05719
Linear-by-Linear                 1.55478
      Association
   One-Tail                                          .07210     .06544  .07876
   Two-Tail                                          .12370     .11522  .13218
Fisher's Exact Test              9.17099
   Two-Tail                                          .05170     .04600  .05740

Minimum Expected Frequency -    3.780
Cells with Expected Frequency < 5 -     1 of    10 ( 10.0%)

Number of Missing Observations:  2
```

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V8C Comparació V8a-V8b

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V8C: Diferent (0)	V8C: Igual (1)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.	Count	9	25	34
	Exp Val	8.7	25.3	24.1%
	Row Pct	26.5%	73.5%	
	Adj Res	.1	-.1	
2 Bil./Cat.-L.Cast	Count	2	11	13
	Exp Val	3.3	9.7	9.2%
	Row Pct	15.4%	84.6%	
	Adj Res	-.9	.9	
3 Cast.-L.Cat.	Count	6	21	27
	Exp Val	6.9	20.1	19.1%
	Row Pct	22.2%	77.8%	
	Adj Res	-.4	.4	
4 Bil.-L.Cat.	Count	13	21	34
	Exp Val	8.7	25.3	24.1%
	Row Pct	38.2%	61.8%	
	Adj Res	2.0	-2.0	
5 Cat.-L.Cat.	Count	6	27	33
	Exp Val	8.4	24.6	23.4%
	Row Pct	18.2%	81.8%	
	Adj Res	-1.1	1.1	
Column Total		36 25.5%	105 74.5%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	4.69879	4	.31962
Likelihood Ratio	4.61295	4	.32936
Linear-by-Linear Association	.00037	1	.98464

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.32980	.31769	.34191
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.35120	.33890	.36350
Linear-by-Linear Association	-.01926			
One-Tail		.51830	.50543	.53117
Two-Tail		1.00000	.99954	1.00000
Fisher's Exact Test	4.30811			
Two-Tail		.37040	.35796	.38284

Minimum Expected Frequency - 3.319
Cells with Expected Frequency < 5 - 1 of 10 (10.0%)

Number of Missing Observations: 2

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by SEGUR_8 Hi havia/hi havien. Seguretat lingüístic

GRP_TIP2	SEGUR_8 Segur: 1a i 1a (1)	Segur: 2 a i 2a (2)	Insegur: 1a i 2a (3)	Insegur: 2a i 1a (4)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.	Count 10	15	3	6	34
	Exp Val 4.8	20.5	3.6	5.1	24.1%
	Row Pct 29.4%	44.1%	8.8%	17.6%	
	Adj Res 2.9	-2.2	-.4	.5	
2 Bil./Cat.-L.Cast	Count 1	10	1	1	13
	Exp Val 1.8	7.8	1.4	1.9	9.2%
	Row Pct 7.7%	76.9%	7.7%	7.7%	
	Adj Res -.7	1.3	-.4	-.8	
3 Cast.-L.Cat.	Count 2	19	4	2	27
	Exp Val 3.8	16.3	2.9	4.0	19.1%
	Row Pct 7.4%	70.4%	14.8%	7.4%	
	Adj Res -1.1	1.2	.8	-1.2	
4 Bil.-L.Cat.	Count 3	18	5	8	34
	Exp Val 4.8	20.5	3.6	5.1	24.1%
	Row Pct 8.8%	52.9%	14.7%	23.5%	
	Adj Res -1.0	-1.0	.9	1.6	
5 Cat.-L.Cat.	Count 4	23	2	4	33
	Exp Val 4.7	19.9	3.5	4.9	23.4%
	Row Pct 12.1%	69.7%	6.1%	12.1%	
	Adj Res -.4	1.3	-1.0	-.5	
Column Total	20 14.2%	85 60.3%	15 10.6%	21 14.9%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	16.26958	12	.17920
Likelihood Ratio	15.49888	12	.21528
Linear-by-Linear Association	.69440	1	.40467

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.17400	.16423	.18377
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.29010	.27841	.30179
Linear-by-Linear Association	.83331			
One-Tail		.21660	.20599	.22721
Two-Tail		.40570	.39305	.41835
Fisher's Exact Test	14.13839			
Two-Tail		.25680	.24555	.26805

Minimum Expected Frequency - 1.383
Cells with Expected Frequency < 5 - 13 of 20 (65.0%)

Number of Missing Observations: 2

figura 25

C_SOC_CT Classe social (categoritzada)
by SEGUR_8 Hi havia/hi havien. Seguretat lingüístic

C_SOC_CT	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	SEGUR_8 Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
1 Treballadora		1	24	6	3	34
		4.8	20.5	3.6	5.1	24.1%
		2.9%	70.6%	17.6%	8.8%	
		-2.2	1.4	1.5	-1.1	
2 Mitjana-baixa		8	41	5	8	62
		8.8	37.4	6.6	9.2	44.0%
		12.9%	66.1%	8.1%	12.9%	
		-.4	1.3	-.9	-.6	
3 Mitjana		6	15	1	8	30
		4.3	18.1	3.2	4.5	21.3%
		20.0%	50.0%	3.3%	26.7%	
		1.0	-1.3	-1.5	2.0	
4 Mitjana-alta i alta		5	5	3	2	15
		2.1	9.0	1.6	2.2	10.6%
		33.3%	33.3%	20.0%	13.3%	
		2.2	-2.3	1.2	-.2	
Column Total		20 14.2%	85 60.3%	15 10.6%	21 14.9%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	19.49767	9	.02128
Likelihood Ratio	19.84380	9	.01890
Linear-by-Linear Association	.08562	1	.76982

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.01960	.01603	.02317
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.02850	.02421	.03279
Linear-by-Linear Association	-.29261			
One-Tail		.41150	.39882	.42418
Two-Tail		.80050	.79021	.81079
Fisher's Exact Test	19.05456			
Two-Tail		.01420	.01115	.01725

Minimum Expected Frequency - 1.596
Cells with Expected Frequency < 5 - 8 of 16 (50.0%)

Number of Missing Observations: 2

V7 Lloc residència by SEGUR_8 Hi havia/hi havien. Seguretat lingüístic

		SEGUR_8				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V7						
1 Alacant	Count	12	16	5	9	42
	Exp Val	6.0	25.3	4.5	6.3	29.8%
	Row Pct	28.6%	38.1%	11.9%	21.4%	
	Adj Res	3.2	-3.5	.3	1.4	
2 Mutxamel	Count	5	14	1	5	25
	Exp Val	3.5	15.1	2.7	3.7	17.7%
	Row Pct	20.0%	56.0%	4.0%	20.0%	
	Adj Res	.9	-.5	-1.2	.8	
3 Xixona	Count	3	48	8	6	65
	Exp Val	9.2	39.2	6.9	9.7	46.1%
	Row Pct	4.6%	73.8%	12.3%	9.2%	
	Adj Res	-3.0	3.0	.6	-1.7	
4 Sant Joan	Count	0	1	1	1	3
	Exp Val	.4	1.8	.3	.4	2.1%
	Row Pct	.0%	33.3%	33.3%	33.3%	
	Adj Res	-.7	-1.0	1.3	.9	
5 El Campello	Count	0	2	0	0	2
	Exp Val	.3	1.2	.2	.3	1.4%
	Row Pct	.0%	100.0%	.0%	.0%	
	Adj Res	-.6	1.2	-.5	-.6	
6 Altra població d	Count	0	4	0	0	4
	Exp Val	.6	2.4	.4	.6	2.8%
	Row Pct	.0%	100.0%	.0%	.0%	
	Adj Res	-.8	1.6	-.7	-.8	
	Column Total	20 14.2%	85 60.3%	15 10.6%	21 14.9%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	27.59848	15	.02422
Likelihood Ratio	30.27531	15	.01097
Linear-by-Linear Association	.01342	1	.90777

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
	Two-Tail	.02970	.02533	.03407
Likelihood Ratio				
	Two-Tail	.00710	.00494	.00926
Linear-by-Linear Association	-.11585			
	One-Tail	.46630	.45345	.47915
	Two-Tail	.92830	.92165	.93495
Fisher's Exact Test	26.45504			
	Two-Tail	.00860	.00622	.01098

Minimum Expected Frequency - .213
Cells with Expected Frequency < 5 - 16 of 24 (66.7%)

Number of Missing Observations: 2

V37 Llengua entorn by SEGUR_8 Hi havia/hi havien. Seguretat lingüístic

		SEGUR_8				
	Count					
	Exp Val	Segur: 1	Segur: 2	Insegur:	Insegur:	
	Row Pct	a i 1a	a i 2a	1a i 2a	2a i 1a	Row
	Adj Res	1	2	3	4	Total
V37						
1		14	22	6	12	54
Castellà		7.7	32.6	5.7	8.0	38.3%
		25.9%	40.7%	11.1%	22.2%	
		3.1	-3.7	.1	1.9	
2		4	40	5	7	56
Cat.i cast. igual		7.9	33.8	6.0	8.3	39.7%
		7.1%	71.4%	8.9%	12.5%	
		-1.9	2.2	-.5	-.6	
3		2	23	4	2	31
Català		4.4	18.7	3.3	4.6	22.0%
		6.5%	74.2%	12.9%	6.5%	
		-1.4	1.8	.5	-1.5	
	Column Total	20 14.2%	85 60.3%	15 10.6%	21 14.9%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	18.04363	6	.00612
Likelihood Ratio	18.24641	6	.00565
Linear-by-Linear Association	.24781	1	.61862

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00600	.00401	.00799
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00970	.00718	.01222
Linear-by-Linear Association	-.49780			
One-Tail		.32830	.31620	.34040
Two-Tail		.65590	.64366	.66814
Fisher's Exact Test	17.14928			
Two-Tail		.00760	.00536	.00984

Minimum Expected Frequency - 3.298
Cells with Expected Frequency < 5 - 3 of 12 (25.0%)

Number of Missing Observations: 2

figura 26

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V9A hi / ∅

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V9A hi (1)	V9A ∅ (2)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.		10	24	34
		14.1	19.9	23.9%
		29.4%	70.6%	
		-1.6	1.6	
2 Bil./Cat.-L.Cast		4	10	14
		5.8	8.2	9.9%
		28.6%	71.4%	
		-1.0	1.0	
3 Cast.-L.Cat.		12	16	28
		11.6	16.4	19.7%
		42.9%	57.1%	
		.2	-.2	
4 Bil.-L.Cat.		16	18	34
		14.1	19.9	23.9%
		47.1%	52.9%	
		.7	-.7	
5 Cat.-L.Cat.		17	15	32
		13.3	18.7	22.5%
		53.1%	46.9%	
		1.5	-1.5	
Column Total		59 41.5%	83 58.5%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	5.24366	4	.26320
Likelihood Ratio	5.33666	4	.25446
Linear-by-Linear Association	4.93624	1	.02630

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.27040	.25896	.28184
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.26970	.25827	.28113
Linear-by-Linear Association	-2.22177			
One-Tail		.01590	.01268	.01912
Two-Tail		.02980	.02542	.03418
Fisher's Exact Test	5.17505			
Two-Tail		.27380	.26231	.28529

Minimum Expected Frequency - 5.817

Number of Missing Observations: 1

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V9B hi / ∅

	V9B		
Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	hi 1	∅ 2	Row Total
GRP_TIP2 1 Cast.-L.Cast.	9 7.6 26.5% .7	25 26.4 73.5% -.7	34 23.8%
2 Bil./Cat.-L.Cast	1 3.1 7.1% -1.4	13 10.9 92.9% 1.4	14 9.8%
3 Cast.-L.Cat.	7 6.3 25.0% .4	21 21.7 75.0% -.4	28 19.6%
4 Bil.-L.Cat.	10 7.6 29.4% 1.1	24 26.4 70.6% -1.1	34 23.8%
5 Cat.-L.Cat.	5 7.4 15.2% -1.1	28 25.6 84.8% 1.1	33 23.1%
Column Total	32 22.4%	111 77.6%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	4.26996	4	.37070
Likelihood Ratio	4.79049	4	.30948
Linear-by-Linear Association	.16707	1	.68273

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.38050	.36799	.39301
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.32670	.31462	.33878
Linear-by-Linear Association	.40874			
One-Tail		.35990	.34754	.37226
Two-Tail		.68910	.67718	.70102
Fisher's Exact Test	4.15183			
Two-Tail		.38320	.37068	.39572

Minimum Expected Frequency - 3.133
Cells with Expected Frequency < 5 - 1 of 10 (10.0%)

Number of Missing Observations: 0

RP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V9C Comparació V9a-V9b

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V9C: Diferent (0)	V9C: Igual (1)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.		11	23	34
		13.2	20.8	23.9%
		32.4%	67.6%	
		-.9	.9	
2 Bil./Cat.-L.Cast		3	11	14
		5.4	8.6	9.9%
		21.4%	78.6%	
		-1.4	1.4	
3 Cast.-L.Cat.		9	19	28
		10.8	17.2	19.7%
		32.1%	67.9%	
		-.8	.8	
4 Bil.-L.Cat.		18	16	34
		13.2	20.8	23.9%
		52.9%	47.1%	
		2.0	-2.0	
5 Cat.-L.Cat.		14	18	32
		12.4	19.6	22.5%
		43.8%	56.3%	
		.7	-.7	
Column Total		55 38.7%	87 61.3%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	6.09401	4	.19224
Likelihood Ratio	6.18477	4	.18577
Linear-by-Linear Association	2.95581	1	.08557

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.19950	.18921	.20979
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.20070	.19038	.21102
Linear-by-Linear Association	-1.71925			
One-Tail		.04950	.04391	.05509
Two-Tail		.09660	.08899	.10421
Fisher's Exact Test	5.88572			
Two-Tail		.20970	.19921	.22019

Minimum Expected Frequency - 5.423
Number of Missing Observations: 1

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by SEGUR_9 Hi / Ø. Seguretat lingüística

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	SEGUR_9 Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
1 Cast.-L.Cast.	Count	4	19	6	5	34
	Exp Val	4.3	16.5	9.8	3.4	23.9%
	Row Pct	11.8%	55.9%	17.6%	14.7%	
	Adj Res	-.2	1.0	-1.7	1.1	
2 Bil./Cat.-L.Cast	Count	1	10	3	0	14
	Exp Val	1.8	6.8	4.0	1.4	9.9%
	Row Pct	7.1%	71.4%	21.4%	.0%	
	Adj Res	-.7	1.8	-.6	-1.3	
3 Cast.-L.Cat.	Count	5	14	7	2	28
	Exp Val	3.5	13.6	8.1	2.8	19.7%
	Row Pct	17.9%	50.0%	25.0%	7.1%	
	Adj Res	.9	.2	-.5	-.5	
4 Bil.-L.Cat.	Count	4	12	12	6	34
	Exp Val	4.3	16.5	9.8	3.4	23.9%
	Row Pct	11.8%	35.3%	35.3%	17.6%	
	Adj Res	-.2	-1.8	.9	1.7	
5 Cat.-L.Cat.	Count	4	14	13	1	32
	Exp Val	4.1	15.5	9.2	3.2	22.5%
	Row Pct	12.5%	43.8%	40.6%	3.1%	
	Adj Res	.0	-.6	1.7	-1.5	
Column Total	Count	18	69	41	14	142
		12.7%	48.6%	28.9%	9.9%	100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	14.13177	12	.29237
Likelihood Ratio	15.55995	12	.21223
Linear-by-Linear Association	.49428	1	.48202

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.28840	.27673	.30007
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.27890	.26735	.29045
Linear-by-Linear Association	.70305			
One-Tail		.25230	.24111	.26349
Two-Tail		.49400	.48112	.50688
Fisher's Exact Test	13.01645			
Two-Tail		.33640	.32423	.34857

Minimum Expected Frequency - 1.380
Cells with Expected Frequency < 5 - 11 of 20 (55.0%)
Number of Missing Observations: 1

figura 27

V45 Llengua preferida by SEGUR_9 Hi / Ø. Seguretat lingüística

		SEGUR_9				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V45	1	9	32	6	8	55
Castellà		7.0	26.5	16.0	5.5	39.0%
		16.4%	58.2%	10.9%	14.5%	
		1.0	1.9	-3.8	1.5	
	2	3	24	17	5	49
Cat. i cast. igual		6.3	23.6	14.2	4.9	34.8%
		6.1%	49.0%	34.7%	10.2%	
		-1.7	.1	1.1	.1	
	3	6	12	18	1	37
Català		4.7	17.8	10.8	3.7	26.2%
		16.2%	32.4%	48.6%	2.7%	
		.7	-2.2	3.1	-1.7	
	Column Total	18 12.8%	68 48.2%	41 29.1%	14 9.9%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	20.42570	6	.00233
Likelihood Ratio	22.70784	6	.00090
Linear-by-Linear Association	.91183	1	.33963

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00240	.00114	.00366
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00140	.00044	.00236
Linear-by-Linear Association	.95490			
One-Tail		.18630	.17627	.19633
Two-Tail		.34450	.33226	.35674
Fisher's Exact Test	21.43894			
Two-Tail		.00120	.00031	.00209

Minimum Expected Frequency - 3.674
Cells with Expected Frequency < 5 - 3 of 12 (25.0%)

Number of Missing Observations: 2

V36 Adscripció grup lingüístic by SEGUR_9 Hi / Ø. Seguretat lingüística

		SEGUR_9				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V36	1	6	25	9	6	46
Castellanoparlant		5.8	22.4	13.3	4.5	32.4%
		13.0%	54.3%	19.6%	13.0%	
		.1	1.0	-1.7	.9	

```
                +--------+--------+--------+--------+
              2 |     9  |    29  |    12  |     6  |    56
  Igual val. que|   7.1  |  27.2  |  16.2  |   5.5  | 39.4%
  cat.          | 16.1%  | 51.8%  | 21.4%  | 10.7%  |
                |   1.0  |    .6  |  -1.6  |    .3  |
                +--------+--------+--------+--------+
              3 |     3  |    15  |    20  |     2  |    40
  Catalanoparlant|  5.1  |  19.4  |  11.5  |   3.9  | 28.2%
                |  7.5%  | 37.5%  | 50.0%  |  5.0%  |
                |  -1.2  |  -1.7  |   3.5  |  -1.2  |
                +--------+--------+--------+--------+
          Column     18       69       41       14      142
           Total   12.7%    48.6%    28.9%     9.9%   100.0%

     Chi-Square                Value          DF              Significance
--------------------          ----------       ----            ------------
Pearson                        12.91486          6                .04441
Likelihood Ratio               12.42673          6                .05310
Linear-by-Linear                1.13108          1                .28755
     Association

                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .04160     .03646  .04674
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .06640     .05999  .07281
Linear-by-Linear               1.06352
     Association
   One-Tail                                          .15940     .14997  .16883
   Two-Tail                                          .29980     .28800  .31160
Fisher's Exact Test            11.89701
   Two-Tail                                          .05930     .05322  .06538

Minimum Expected Frequency -    3.944
Cells with Expected Frequency < 5 -     2 of    12 ( 16.7%)

Number of Missing Observations:  1


COEBI_4C  COEBILIN (4 categories)  by  SEGUR_9  Hi / Ø. Seguretat lingüística

                 SEGUR_9
          Count  |
          Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
          Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
          Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
COEBI_4C  --------+--------+--------+--------+--------+
              1  |     4  |    21  |     4  |     5  |    34
  baix           |   4.3  |  16.0  |  10.1  |   3.6  | 25.4%
                 | 11.8%  | 61.8%  | 11.8%  | 14.7%  |
                 |   -.2  |   2.0  |  -2.7  |    .9  |
                 +--------+--------+--------+--------+
              2  |     3  |    17  |     8  |     4  |    32
  mitjà-baix     |   4.1  |  15.0  |   9.6  |   3.3  | 23.9%
                 |  9.4%  | 53.1%  | 25.0%  | 12.5%  |
                 |   -.6  |    .8  |   -.7  |    .4  |
                 +--------+--------+--------+--------+
              3  |     7  |    12  |    11  |     4  |    34
  mitjà-alt      |   4.3  |  16.0  |  10.1  |   3.6  | 25.4%
                 | 20.6%  | 35.3%  | 32.4%  | 11.8%  |
                 |   1.6  |  -1.6  |    .4  |    .3  |
                 +--------+--------+--------+--------+
              4  |     3  |    13  |    17  |     1  |    34
  alt            |   4.3  |  16.0  |  10.1  |   3.6  | 25.4%
                 |  8.8%  | 38.2%  | 50.0%  |  2.9%  |
```

```
                  |   -.8  |  -1.2  |   3.0  |  -1.7  |
                  +--------+--------+--------+--------+
            Column      17       63       40       14      134
             Total   12.7%    47.0%    29.9%    10.4%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                         17.03372           9                 .04819
Likelihood Ratio                17.82977           9                 .03720
Linear-by-Linear                  .55274           1                 .45720
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .04780     .04230  .05330
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .05780     .05179  .06381
Linear-by-Linear                  .74347
      Association
   One-Tail                                         .23750     .22654  .24846
   Two-Tail                                         .46110     .44826  .47394
Fisher's Exact Test             16.87396
   Two-Tail                                         .04450     .03919  .04981

Minimum Expected Frequency -    3.343
Cells with Expected Frequency < 5 -     8 of    16 ( 50.0%)
Number of Missing Observations:  6

ACTIT_4C  Actitud (4 categories)  by  SEGUR_9  Hi / ∅. Seguretat lingüística

                    SEGUR_9
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
ACTIT_4C   --------+--------+--------+--------+--------+
                1  |     3  |    20  |     3  |     7  |    33
  baixa            |   4.3  |  15.9  |   9.5  |   3.3  | 23.7%
                   |  9.1%  | 60.6%  |  9.1%  | 21.2%  |
                   |   -.8  |   1.6  |  -2.9  |   2.4  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                2  |     4  |    24  |     7  |     1  |    36
  mitjana-baixa    |   4.7  |  17.4  |  10.4  |   3.6  | 25.9%
                   | 11.1%  | 66.7%  | 19.4%  |  2.8%  |
                   |   -.4  |   2.6  |  -1.4  |  -1.7  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                3  |     6  |    15  |    15  |     2  |    38
  mitjana-alta     |   4.9  |  18.3  |  10.9  |   3.8  | 27.3%
                   | 15.8%  | 39.5%  | 39.5%  |  5.3%  |
                   |    .6  |  -1.3  |   1.7  |  -1.2  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                4  |     5  |     8  |    15  |     4  |    32
  alta             |   4.1  |  15.4  |   9.2  |   3.2  | 23.0%
                   | 15.6%  | 25.0%  | 46.9%  | 12.5%  |
                   |    .5  |  -3.0  |   2.6  |    .5  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column      18       67       40       14      139
             Total   12.9%    48.2%    28.8%    10.1%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                         26.37564           9                 .00177
Likelihood Ratio                27.84017           9                 .00101
Linear-by-Linear                  .90408           1                 .34169
      Association
```

```
                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                99% C.I.
                                               Significance  Lower    Upper
                                               ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                        .00160     .00057  .00263
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                        .00210     .00092  .00328
Linear-by-Linear                  .95083
      Association
   One-Tail                                        .17950     .16961  .18939
   Two-Tail                                        .34880     .33652  .36108
Fisher's Exact Test             26.27055
   Two-Tail                                        .00090     .00013  .00167

Minimum Expected Frequency -    3.223
Cells with Expected Frequency < 5 -     8 of    16 ( 50.0%)
Number of Missing Observations:  1


V62  Grau autoadscripció espanyola  by  SEGUR_9  Hi / Ø. Seguretat lingüística
                    SEGUR_9
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V62        --------+--------+--------+--------+--------+
                1  |     5  |     3  |     4  |     1  |    13
  Gens             |   1.6  |   6.3  |   3.8  |   1.3  |  9.2%
                   | 38.5%  | 23.1%  | 30.8%  |  7.7%  |
                   |   2.9  |  -1.9  |    .2  |   -.3  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                2  |     0  |     0  |     3  |     2  |     5
  Poc              |    .6  |   2.4  |   1.4  |    .5  |  3.5%
                   |   .0%  |   .0%  | 60.0%  | 40.0%  |
                   |   -.9  |  -2.2  |   1.6  |   2.3  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                3  |     3  |     6  |     8  |     2  |    19
  A mitges         |   2.4  |   9.2  |   5.5  |   1.9  | 13.4%
                   | 15.8%  | 31.6%  | 42.1%  | 10.5%  |
                   |    .4  |  -1.6  |   1.4  |    .1  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                4  |     1  |    19  |     5  |     3  |    28
  Molt             |   3.5  |  13.6  |   8.1  |   2.8  | 19.7%
                   |  3.6%  | 67.9%  | 17.9%  | 10.7%  |
                   |  -1.6  |   2.3  |  -1.4  |    .2  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                5  |     9  |    41  |    21  |     6  |    77
  Totalment        |   9.8  |  37.4  |  22.2  |   7.6  | 54.2%
                   | 11.7%  | 53.2%  | 27.3%  |  7.8%  |
                   |   -.4  |   1.2  |   -.5  |   -.9  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column      18       69       41       14      142
             Total   12.7%    48.6%    28.9%     9.9%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                        26.39680         12                 .00943
Likelihood Ratio               25.75291         12                 .01163
Linear-by-Linear                 .17178          1                 .67853
      Association
                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                99% C.I.
                                               Significance  Lower    Upper
                                               ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                        .00950     .00700  .01200
```

```
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .01870     .01521  .02219
Linear-by-Linear                  -.41447
      Association
   One-Tail                                          .35120     .33890  .36350
   Two-Tail                                          .69210     .68021  .70399
Fisher's Exact Test              23.42279
   Two-Tail                                          .00770     .00545  .00995

Minimum Expected Frequency -     .493
Cells with Expected Frequency < 5 -    11 of    20 ( 55.0%)

Number of Missing Observations:  1
```

figura 28

BIBLIOTECA VIRTUAL

```
GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)  by  V10A  -los / -lis

                    V10A
            Count  |
           Exp Val |-los     -lis
           Row Pct |                    Row
           Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
                1  |    10  |    24  |    34
  Cast.-L.Cast.    |  12.7  |  21.3  | 23.9%
                   | 29.4%  | 70.6%  |
                   |  -1.1  |   1.1  |
                   +--------+--------+
                2  |     7  |     7  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |   5.2  |   8.8  |  9.9%
                   | 50.0%  | 50.0%  |
                   |   1.0  |  -1.0  |
                   +--------+--------+
                3  |    12  |    16  |    28
  Cast.-L.Cat.     |  10.5  |  17.5  | 19.7%
                   | 42.9%  | 57.1%  |
                   |    .7  |   -.7  |
                   +--------+--------+
                4  |    13  |    20  |    33
  Bil.-L.Cat.      |  12.3  |  20.7  | 23.2%
                   | 39.4%  | 60.6%  |
                   |    .3  |   -.3  |
                   +--------+--------+
                5  |    11  |    22  |    33
  Cat.-L.Cat.      |  12.3  |  20.7  | 23.2%
                   | 33.3%  | 66.7%  |
                   |   -.5  |    .5  |
                   +--------+--------+
            Column      53       89      142
             Total   37.3%    62.7%   100.0%

      Chi-Square                  Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                          2.52305          4                 .64051
Likelihood Ratio                 2.52000          4                 .64106
Linear-by-Linear                  .03715          1                 .84717
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .64880     .63650  .66110
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .65650     .64427  .66873
```

```
Linear-by-Linear                -.19273
      Association
   One-Tail                                          .45360     .44078  .46642
   Two-Tail                                          .86730     .85856  .87604
Fisher's Exact Test             2.58460
   Two-Tail                                          .63800     .62562  .65038

Minimum Expected Frequency -    5.225

Number of Missing Observations:  1


GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)  by  V10B  -los / -lis

                    V10B
            Count  |
           Exp Val |-los     -lis
           Row Pct |                    Row
           Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
                1  |    17  |    17  |    34
  Cast.-L.Cast.    |  18.8  |  15.2  | 23.8%
                   | 50.0%  | 50.0%  |
                   |   -.7  |    .7  |
                   +--------+--------+
                2  |     8  |     6  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |   7.7  |   6.3  |  9.8%
                   | 57.1%  | 42.9%  |
                   |    .2  |   -.2  |
                   +--------+--------+
                3  |    16  |    12  |    28
  Cast.-L.Cat.     |  15.5  |  12.5  | 19.6%
                   | 57.1%  | 42.9%  |
                   |    .2  |   -.2  |
                   +--------+--------+
                4  |    17  |    17  |    34
  Bil.-L.Cat.      |  18.8  |  15.2  | 23.8%
                   | 50.0%  | 50.0%  |
                   |   -.7  |    .7  |
                   +--------+--------+
                5  |    21  |    12  |    33
  Cat.-L.Cat.      |  18.2  |  14.8  | 23.1%
                   | 63.6%  | 36.4%  |
                   |   1.1  |  -1.1  |
                   +--------+--------+
            Column      79       64      143
             Total   55.2%    44.8%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         1.75760          4                 .78023
Likelihood Ratio                1.76967          4                 .77803
Linear-by-Linear                 .63733          1                 .42468
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .78660     .77605  .79715
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .78610     .77554  .79666
Linear-by-Linear                -.79833
      Association
   One-Tail                                          .23190     .22103  .24277
   Two-Tail                                          .43270     .41994  .44546
Fisher's Exact Test             1.80412
   Two-Tail                                          .78440     .77381  .79499
```

Minimum Expected Frequency - 6.266

Number of Missing Observations: 0

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V10C Comparació V10a-V10b

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V10C Diferent (0)	V10C Igual (1)	Row Total
1		13	21	34
Cast.-L.Cast.		13.9	20.1	23.9%
		38.2%	61.8%	
		-.4	.4	
2		5	9	14
Bil./Cat.-L.Cast		5.7	8.3	9.9%
		35.7%	64.3%	
		-.4	.4	
3		14	14	28
Cast.-L.Cat.		11.4	16.6	19.7%
		50.0%	50.0%	
		1.1	-1.1	
4		14	19	33
Bil.-L.Cat.		13.5	19.5	23.2%
		42.4%	57.6%	
		.2	-.2	
5		12	21	33
Cat.-L.Cat.		13.5	19.5	23.2%
		36.4%	63.6%	
		-.6	.6	
Column Total		58 40.8%	84 59.2%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	1.52799	4	.82167
Likelihood Ratio	1.51795	4	.82346
Linear-by-Linear Association	.00004	1	.99485

		Monte Carlo Estimate	99% C.I. Lower	99% C.I. Upper
		Significance		
Pearson				
Two-Tail		.82870	.81900	.83840
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.83260	.82298	.84222
Linear-by-Linear Association	-.00646			
One-Tail		.52270	.50983	.53557
Two-Tail		1.00000	.99954	1.00000
Fisher's Exact Test	1.54813			
Two-Tail		.83230	.82268	.84192

Minimum Expected Frequency - 5.718

Number of Missing Observations: 1

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by SEGUR_10 -los/-lis. Seguretat lingüística

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	SEGUR_10 Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
1 Cast.-L.Cast.		7	14	3	10	34
		8.9	11.3	3.8	10.1	23.9%
		20.6%	41.2%	8.8%	29.4%	
		-.8	1.1	-.5	.0	
2 Bil./Cat.-L.Cast		5	4	2	3	14
		3.6	4.6	1.6	4.1	9.9%
		35.7%	28.6%	14.3%	21.4%	
		.9	-.4	.4	-.7	
3 Cast.-L.Cat.		7	7	5	9	28
		7.3	9.3	3.2	8.3	19.7%
		25.0%	25.0%	17.9%	32.1%	
		-.1	-1.0	1.2	.3	
4 Bil.-L.Cat.		8	11	5	9	33
		8.6	10.9	3.7	9.8	23.2%
		24.2%	33.3%	15.2%	27.3%	
		-.3	.0	.8	-.3	
5 Cat.-L.Cat.		10	11	1	11	33
		8.6	10.9	3.7	9.8	23.2%
		30.3%	33.3%	3.0%	33.3%	
		.6	.0	-1.7	.5	
Column Total		37 26.1%	47 33.1%	16 11.3%	42 29.6%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	6.88141	12	.86535
Likelihood Ratio	7.50433	12	.82257
Linear-by-Linear Association	.00555	1	.94061

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.86960	.86093	.87827
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.84280	.83342	.85218
Linear-by-Linear Association	-.07450			
One-Tail		.47530	.46244	.48816
Two-Tail		.94360	.93766	.94954
Fisher's Exact Test	7.31895			
Two-Tail		.83930	.82984	.84876

Minimum Expected Frequency - 1.577
Cells with Expected Frequency < 5 - 8 of 20 (40.0%)

Number of Missing Observations: 1

figura 29

```
V6  Sexe  by  SEGUR_10  -los/-lis. Seguretat lingüística

                  SEGUR_10
           Count  |
          Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
          Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
          Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V6        --------+--------+--------+--------+--------+
               1  |    22  |    15  |     8  |    24  |    69
  Home            |  18.0  |  22.8  |   7.8  |  20.4  | 48.6%
                  | 31.9%  | 21.7%  | 11.6%  | 34.8%  |
                  |   1.5  |  -2.8  |    .1  |   1.3  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               2  |    15  |    32  |     8  |    18  |    73
  Dona            |  19.0  |  24.2  |   8.2  |  21.6  | 51.4%
                  | 20.5%  | 43.8%  | 11.0%  | 24.7%  |
                  |  -1.5  |   2.8  |   -.1  |  -1.3  |
                  +--------+--------+--------+--------+
           Column      37       47       16       42      142
            Total   26.1%    33.1%    11.3%    29.6%   100.0%

      Chi-Square                Value          DF              Significance
--------------------          ----------       ----            ------------
Pearson                          8.22425         3                .04160
Likelihood Ratio                 8.37030         3                .03895
Linear-by-Linear                  .23625         1                .62692
      Association

                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                99% C.I.
                                                  Significance  Lower    Upper
                                                  ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                           .04010     .03505  .04515
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                           .04170     .03655  .04685
Linear-by-Linear                -.48606
      Association
   One-Tail                                           .34160     .32938  .35382
   Two-Tail                                           .66750     .65537  .67963
Fisher's Exact Test             8.24308
   Two-Tail                                           .03990     .03486  .04494

Minimum Expected Frequency -    7.775

Number of Missing Observations:  1
```

figura 30

```
GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)  by  V11A  gens / res

                  V11A
           Count  |
          Exp Val |gens     res
          Row Pct |                    Row
          Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2  --------+--------+--------+
               1  |    26  |     8  |    34
  Cast.-L.Cast.   |  28.2  |   5.8  | 24.1%
                  | 76.5%  | 23.5%  |
                  |  -1.2  |   1.2  |
```

```
                  +--------+--------+
               2  |    13  |     1  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |  11.6  |   2.4  |  9.9%
                  | 92.9%  |  7.1%  |
                  |   1.0  |  -1.0  |
                  +--------+--------+
               3  |    25  |     3  |    28
  Cast.-L.Cat.     |  23.2  |   4.8  | 19.9%
                  | 89.3%  | 10.7%  |
                  |   1.0  |  -1.0  |
                  +--------+--------+
               4  |    27  |     6  |    33
  Bil.-L.Cat.      |  27.4  |   5.6  | 23.4%
                  | 81.8%  | 18.2%  |
                  |   -.2  |    .2  |
                  +--------+--------+
               5  |    26  |     6  |    32
  Cat.-L.Cat.      |  26.6  |   5.4  | 22.7%
                  | 81.3%  | 18.8%  |
                  |   -.3  |    .3  |
                  +--------+--------+
            Column     117       24      141
             Total   83.0%    17.0%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         2.87462          4                 .57902
Likelihood Ratio                3.10351          4                 .54066
Linear-by-Linear                 .05481          1                 .81489
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .59600     .58336  .60864
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .57330     .56056  .58604
Linear-by-Linear                -.23412
      Association
   One-Tail                                          .43420     .42143  .44697
   Two-Tail                                          .82620     .81644  .83596
Fisher's Exact Test             2.61974
   Two-Tail                                          .64080     .62844  .65316

Minimum Expected Frequency -    2.383
Cells with Expected Frequency < 5 -     2 of    10 ( 20.0%)
Number of Missing Observations:  2


GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)  by  V11B  gens / res

                    V11B
            Count  |
           Exp Val |gens     res
           Row Pct |                    Row
           Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
               1  |    17  |    17  |    34
  Cast.-L.Cast.    |  15.3  |  18.7  | 23.9%
                  | 50.0%  | 50.0%  |
                  |    .7  |   -.7  |
                  +--------+--------+
               2  |     5  |     9  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |   6.3  |   7.7  |  9.9%
                  | 35.7%  | 64.3%  |
                  |   -.7  |    .7  |
```

```
                +--------+--------+
              3 |    17  |    11  |    28
  Cast.-L.Cat.  |  12.6  |  15.4  | 19.7%
                | 60.7%  | 39.3%  |
                |   1.9  |  -1.9  |
                +--------+--------+
              4 |    17  |    16  |    33
  Bil.-L.Cat.   |  14.9  |  18.1  | 23.2%
                | 51.5%  | 48.5%  |
                |    .8  |   -.8  |
                +--------+--------+
              5 |     8  |    25  |    33
  Cat.-L.Cat.   |  14.9  |  18.1  | 23.2%
                | 24.2%  | 75.8%  |
                |  -2.7  |   2.7  |
                +--------+--------+
           Column      64       78      142
            Total   45.1%    54.9%   100.0%

     Chi-Square                Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----              ------------
Pearson                          9.93272          4                 .04158
Likelihood Ratio                10.29553          4                 .03573
Linear-by-Linear                 2.39202          1                 .12196
     Association

                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                  Significance  Lower    Upper
                                                  ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                           .04270     .03749  .04791
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                           .04240     .03721  .04759
Linear-by-Linear                 1.54661
     Association
   One-Tail                                           .06950     .06295  .07605
   Two-Tail                                           .12780     .11920  .13640
Fisher's Exact Test             10.01052
   Two-Tail                                           .04090     .03580  .04600

Minimum Expected Frequency -    6.310

Number of Missing Observations:  1


GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)
by  V11C  Comparació V11a-V11b

                  V11C
           Count  |
          Exp Val |Diferent Igual
          Row Pct |                    Row
          Adj Res |     0  |     1  | Total
GRP_TIP2  --------+--------+--------+
              1   |    13  |    21  |    34
  Cast.-L.Cast.   |  15.8  |  18.2  | 24.3%
                  | 38.2%  | 61.8%  |
                  |  -1.1  |   1.1  |
                  +--------+--------+
              2   |     8  |     6  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast|   6.5  |   7.5  | 10.0%
                  | 57.1%  | 42.9%  |
                  |    .8  |   -.8  |
                  +--------+--------+
              3   |    10  |    18  |    28
  Cast.-L.Cat.    |  13.0  |  15.0  | 20.0%
                  | 35.7%  | 64.3%  |
                  |  -1.3  |   1.3  |
```

```
                +--------+--------+
              4 |    14  |    18  |    32
  Bil.-L.Cat.   |  14.9  |  17.1  | 22.9%
                | 43.8%  | 56.3%  |
                |   -.3  |    .3  |
                +--------+--------+
              5 |    20  |    12  |    32
  Cat.-L.Cat.   |  14.9  |  17.1  | 22.9%
                | 62.5%  | 37.5%  |
                |   2.1  |  -2.1  |
                +--------+--------+
         Column      65       75      140
          Total   46.4%    53.6%   100.0%
```

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	6.27149	4	.17977
Likelihood Ratio	6.31248	4	.17700
Linear-by-Linear Association	2.35744	1	.12469

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.18130	.17138	.19122
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.18590	.17588	.19592
Linear-by-Linear Association	-1.53539		
One-Tail	.06890	.06238	.07542
Two-Tail	.13770	.12882	.14658
Fisher's Exact Test	6.19689		
Two-Tail	.18200	.17206	.19194

Minimum Expected Frequency - 6.500
Number of Missing Observations: 3

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by SEGUR_11 Gens/res. Seguretat lingüística

```
                 SEGUR_11
          Count  |
          Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
          Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
          Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
GRP_TIP2  --------+--------+--------+--------+--------+
              1   |    15  |     6  |    11  |     2  |    34
  Cast.-L.Cast.   |  14.1  |   4.1  |  14.3  |   1.5  | 24.3%
                  | 44.1%  | 17.6%  | 32.4%  |  5.9%  |
                  |    .4  |   1.1  |  -1.3  |    .5  |
                  +--------+--------+--------+--------+
              2   |     5  |     1  |     8  |     0  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast|   5.8  |   1.7  |   5.9  |    .6  | 10.0%
                  | 35.7%  |  7.1%  | 57.1%  |   .0%  |
                  |   -.5  |   -.6  |   1.2  |   -.8  |
                  +--------+--------+--------+--------+
              3   |    16  |     2  |     9  |     1  |    28
  Cast.-L.Cat.    |  11.6  |   3.4  |  11.8  |   1.2  | 20.0%
                  | 57.1%  |  7.1%  | 32.1%  |  3.6%  |
                  |   1.9  |   -.9  |  -1.2  |   -.2  |
                  +--------+--------+--------+--------+
              4   |    15  |     3  |    12  |     2  |    32
  Bil.-L.Cat.     |  13.3  |   3.9  |  13.5  |   1.4  | 22.9%
                  | 46.9%  |  9.4%  | 37.5%  |  6.3%  |
                  |    .7  |   -.5  |   -.6  |    .6  |
```

```
                +--------+--------+--------+--------+
              5 |     7  |     5  |    19  |     1  |    32
  Cat.-L.Cat.   |  13.3  |   3.9  |  13.5  |   1.4  | 22.9%
                | 21.9%  | 15.6%  | 59.4%  |  3.1%  |
                |  -2.6  |    .7  |   2.2  |   -.4  |
                +--------+--------+--------+--------+
           Column      58       17       59        6      140
            Total   41.4%    12.1%    42.1%     4.3%   100.0%

     Chi-Square                Value          DF              Significance
--------------------         ----------       ----            ------------
Pearson                        13.08330         12                 .36302
Likelihood Ratio               13.91408         12                 .30623
Linear-by-Linear                1.96575          1                 .16090
     Association

                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                    Significance  Lower    Upper
                                                    ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                             .35930     .34694  .37166
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                             .40430     .39166  .41694
Linear-by-Linear                1.40205
     Association
   One-Tail                                             .08560     .07839  .09281
   Two-Tail                                             .16980     .16013  .17947
Fisher's Exact Test            12.74754
   Two-Tail                                             .32060     .30858  .33262

Minimum Expected Frequency -     .600
Cells with Expected Frequency < 5 -    10 of    20 ( 50.0%)

Number of Missing Observations:  3
```

figura 31

```
V30  Ús català  by  SEGUR_11  Gens/res. Seguretat lingüística

                  SEGUR_11
           Count  |
          Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
          Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
          Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V30       --------+--------+--------+--------+--------+
               2  |     3  |     0  |     0  |     1  |     4
  Mai             |   1.7  |    .5  |   1.7  |    .2  |  2.9%
                  | 75.0%  |   .0%  |   .0%  | 25.0%  |
                  |   1.4  |   -.8  |  -1.7  |   2.1  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               3  |    27  |     5  |    14  |     3  |    49
  Poques vegades  |  20.3  |   6.0  |  20.7  |   2.1  | 35.0%
                  | 55.1%  | 10.2%  | 28.6%  |  6.1%  |
                  |   2.4  |   -.5  |  -2.4  |    .8  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               4  |    15  |     5  |    12  |     1  |    33
  La meitat del te|  13.7  |   4.0  |  13.9  |   1.4  | 23.6%
                  | 45.5%  | 15.2%  | 36.4%  |  3.0%  |
                  |    .5  |    .6  |   -.8  |   -.4  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               5  |    10  |     2  |    15  |     0  |    27
  Moltes vegades  |  11.2  |   3.3  |  11.4  |   1.2  | 19.3%
                  | 37.0%  |  7.4%  | 55.6%  |   .0%  |
                  |   -.5  |   -.8  |   1.6  |  -1.2  |
```

```
                  +--------+--------+--------+--------+
               6  |     3  |     5  |    18  |     1  |    27
  Sempre          |  11.2  |   3.3  |  11.4  |   1.2  | 19.3%
                  | 11.1%  | 18.5%  | 66.7%  |  3.7%  |
                  |  -3.6  |   1.1  |   2.9  |   -.2  |
                  +--------+--------+--------+--------+
           Column      58       17       59        6      140
            Total   41.4%    12.1%    42.1%     4.3%   100.0%


      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         26.61529         12                 .00877
Likelihood Ratio                29.38548         12                 .00345
Linear-by-Linear                10.63447          1                 .00111
      Association
                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .01180     .00902  .01458
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .00400     .00237  .00563
Linear-by-Linear                 3.26105
      Association
   One-Tail                                         .00020     .00000  .00056
   Two-Tail                                         .00050     .00000  .00108
Fisher's Exact Test             26.08155
   Two-Tail                                         .00280     .00144  .00416

Minimum Expected Frequency -     .171
Cells with Expected Frequency < 5 -    11 of    20 ( 55.0%)
Number of Missing Observations:  3



V45  Llengua preferida  by  SEGUR_11  Gens/res. Seguretat lingüística

                    SEGUR_11
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V45        --------+--------+--------+--------+--------+
               1  |    29  |     7  |    15  |     4  |    55
  Castellà        |  22.6  |   6.7  |  23.3  |   2.4  | 39.6%
                  | 52.7%  | 12.7%  | 27.3%  |  7.3%  |
                  |   2.3  |    .1  |  -2.9  |   1.4  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               2  |    21  |     5  |    21  |     1  |    48
  Cat. i cast.    |  19.7  |   5.9  |  20.4  |   2.1  | 34.5%
  igual           | 43.8%  | 10.4%  | 43.8%  |  2.1%  |
                  |    .5  |   -.5  |    .2  |   -.9  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               3  |     7  |     5  |    23  |     1  |    36
  Català          |  14.8  |   4.4  |  15.3  |   1.6  | 25.9%
                  | 19.4%  | 13.9%  | 63.9%  |  2.8%  |
                  |  -3.1  |    .4  |   3.0  |   -.5  |
                  +--------+--------+--------+--------+
           Column      57       17       59        6      139
            Total   41.0%    12.2%    42.4%     4.3%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         15.00104          6                 .02025
Likelihood Ratio                15.72269          6                 .01532
Linear-by-Linear                 7.56378          1                 .00596
      Association
```

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.01810	.01467	.02153
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.02210	.01831	.02589
Linear-by-Linear Association	2.75023		
One-Tail	.00440	.00270	.00610
Two-Tail	.00620	.00418	.00822
Fisher's Exact Test	15.11509		
Two-Tail	.01330	.01035	.01625

Minimum Expected Frequency - 1.554
Cells with Expected Frequency < 5 - 4 of 12 (33.3%)
Number of Missing Observations: 4

V36 Adscripció grup lingüístic by SEGUR_11 Gens/res. Seguretat lingüística

	SEGUR_11				
Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
	1	2	3	4	
V36 1 Castellanoparlant	24	4	14	3	45
	18.6	5.5	19.0	1.9	32.1%
	53.3%	8.9%	31.1%	6.7%	
	2.0	-.8	-1.8	1.0	
2 Igual cat. que cast.	26	6	21	2	55
	22.8	6.7	23.2	2.4	39.3%
	47.3%	10.9%	38.2%	3.6%	
	1.1	-.4	-.8	-.3	
3 Catalanoparlant	8	7	24	1	40
	16.6	4.9	16.9	1.7	28.6%
	20.0%	17.5%	60.0%	2.5%	
	-3.3	1.2	2.7	-.7	
Column Total	58 41.4%	17 12.1%	59 42.1%	6 4.3%	140 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	13.31092	6	.03836
Likelihood Ratio	13.89935	6	.03078
Linear-by-Linear Association	5.91575	1	.01501

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.03690	.03204	.04176
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.04550	.04013	.05087
Linear-by-Linear Association	2.43223		
One-Tail	.00930	.00683	.01177
Two-Tail	.01940	.01585	.02295
Fisher's Exact Test	13.59293		
Two-Tail	.02470	.02070	.02870

```
Minimum Expected Frequency -    1.714
Cells with Expected Frequency < 5 -     4 of    12 ( 33.3%)
Number of Missing Observations:  3

V63  Grau autoadscripció valenciana
by  SEGUR_11  Gens/res. Seguretat lingüística
```

V63	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	SEGUR_11 1 Segur: 1a i 1a	2 Segur: a i 2a	3 Insegur: 1a i 2a	4 Insegur: 2a i 1a	Row Total
1 Gens	Count	4	3	0	0	7
	Exp Val	2.9	.9	3.0	.3	5.0%
	Row Pct	57.1%	42.9%	.0%	.0%	
	Adj Res	.9	2.6	-2.3	-.6	
2 Poc	Count	7	1	7	2	17
	Exp Val	7.0	2.1	7.2	.7	12.1%
	Row Pct	41.2%	5.9%	41.2%	11.8%	
	Adj Res	.0	-.8	-.1	1.6	
3 A mitges	Count	23	5	13	1	42
	Exp Val	17.4	5.1	17.7	1.8	30.0%
	Row Pct	54.8%	11.9%	31.0%	2.4%	
	Adj Res	2.1	-.1	-1.8	-.7	
4 Molt	Count	10	3	13	0	26
	Exp Val	10.8	3.2	11.0	1.1	18.6%
	Row Pct	38.5%	11.5%	50.0%	.0%	
	Adj Res	-.3	-.1	.9	-1.2	
5 Totalment	Count	14	5	26	3	48
	Exp Val	19.9	5.8	20.2	2.1	34.3%
	Row Pct	29.2%	10.4%	54.2%	6.3%	
	Adj Res	-2.1	-.5	2.1	.8	
Column Total	Count	58	17	59	6	140
		41.4%	12.1%	42.1%	4.3%	100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	20.78167	12	.05367
Likelihood Ratio	22.36478	12	.03363
Linear-by-Linear Association	5.82258	1	.01582

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.05160	.04590	.05730
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.04630	.04089	.05171
Linear-by-Linear Association	2.41300			
One-Tail		.00950	.00700	.01200
Two-Tail		.01540	.01223	.01857
Fisher's Exact Test	18.94306			
Two-Tail		.04450	.03919	.04981

```
Minimum Expected Frequency -     .300

Cells with Expected Frequency < 5 -    10 of    20 ( 50.0%)

Number of Missing Observations:  3
```

figura 32

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V12A perquè / per a què

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V12A perquè (1)	V12A per a què (2)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.	Count	12	22	34
	Exp Val	9.1	24.9	23.9%
	Row Pct	35.3%	64.7%	
	Adj Res	1.3	-1.3	
2 Bil./Cat.-L.Cast	Count	6	8	14
	Exp Val	3.7	10.3	9.9%
	Row Pct	42.9%	57.1%	
	Adj Res	1.4	-1.4	
3 Cast.-L.Cat.	Count	6	22	28
	Exp Val	7.5	20.5	19.7%
	Row Pct	21.4%	78.6%	
	Adj Res	-.7	.7	
4 Bil.-L.Cat.	Count	9	25	34
	Exp Val	9.1	24.9	23.9%
	Row Pct	26.5%	73.5%	
	Adj Res	.0	.0	
5 Cat.-L.Cat.	Count	5	27	32
	Exp Val	8.6	23.4	22.5%
	Row Pct	15.6%	84.4%	
	Adj Res	-1.6	1.6	
	Column Total	38 26.8%	104 73.2%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	5.54625	4	.23569
Likelihood Ratio	5.56203	4	.23433
Linear-by-Linear Association	3.81413	1	.05082

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.23600	.22506	.24694
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.24510	.23402	.25618
Linear-by-Linear Association	1.95298			
One-Tail		.03010	.02570	.03450
Two-Tail		.05660	.05065	.06255
Fisher's Exact Test	5.51463			
Two-Tail		.23210	.22123	.24297

Minimum Expected Frequency - 3.746
Cells with Expected Frequency < 5 - 1 of 10 (10.0%)

Number of Missing Observations: 1

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V12B perquè / per a què

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V12B perquè (1)	V12B per a què (2)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.	Count	7	27	34
	Exp Val	3.1	30.9	23.8%
	Row Pct	20.6%	79.4%	
	Adj Res	2.7	-2.7	
2 Bil./Cat.-L.Cast	Count	2	12	14
	Exp Val	1.3	12.7	9.8%
	Row Pct	14.3%	85.7%	
	Adj Res	.7	-.7	
3 Cast.-L.Cat.	Count	1	27	28
	Exp Val	2.5	25.5	19.6%
	Row Pct	3.6%	96.4%	
	Adj Res	-1.1	1.1	
4 Bil.-L.Cat.	Count	3	31	34
	Exp Val	3.1	30.9	23.8%
	Row Pct	8.8%	91.2%	
	Adj Res	-.1	.1	
5 Cat.-L.Cat.	Count	0	33	33
	Exp Val	3.0	30.0	23.1%
	Row Pct	.0%	100.0%	
	Adj Res	-2.1	2.1	
	Column Total	13 9.1%	130 90.9%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	10.23046	4	.03672
Likelihood Ratio	12.14619	4	.01630
Linear-by-Linear Association	8.20431	1	.00418

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.03330	.02868	.03792
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.02740	.02320	.03160
Linear-by-Linear Association	2.86432			
One-Tail		.00310	.00167	.00453
Two-Tail		.00420	.00253	.00587
Fisher's Exact Test	9.79307			
Two-Tail		.02240	.01859	.02621

Minimum Expected Frequency - 1.273
Cells with Expected Frequency < 5 - 5 of 10 (50.0%)

Number of Missing Observations: 0

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V12C Comparació V12a-V12b

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V12C: 0 Diferent	V12C: 1 Igual	Row Total
1 Cast.-L.Cast.		11	23	34
		8.9	25.1	23.9%
		32.4%	67.6%	
		1.0	-1.0	
2 Bil./Cat.-L.Cast		6	8	14
		3.6	10.4	9.9%
		42.9%	57.1%	
		1.5	-1.5	
3 Cast.-L.Cat.		5	23	28
		7.3	20.7	19.7%
		17.9%	82.1%	
		-1.1	1.1	
4 Bil.-L.Cat.		10	24	34
		8.9	25.1	23.9%
		29.4%	70.6%	
		.5	-.5	
5 Cat.-L.Cat.		5	27	32
		8.3	23.7	22.5%
		15.6%	84.4%	
		-1.5	1.5	
Column Total		37 26.1%	105 73.9%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	5.73359	4	.21995
Likelihood Ratio	5.77968	4	.21622
Linear-by-Linear Association	2.46031	1	.11676

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.22370	.21297	.23443
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.23020	.21936	.24104
Linear-by-Linear Association	1.56854			
One-Tail		.06890	.06238	.07542
Two-Tail		.12520	.11668	.13372
Fisher's Exact Test	5.70634			
Two-Tail		.21700	.20638	.22762

Minimum Expected Frequency - 3.648
Cells with Expected Frequency < 5 - 1 of 10 (10.0%)

Number of Missing Observations: 1

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by SEGUR_12 Perquè/per a què. Seguretat lingüística

		SEGUR_12			
	Count				
	Exp Val Row Pct Adj Res	Segur: 1 a i 1a 1	Segur: 2 a i 2a 2	Insegur: 1a i 2a 3	Insegur: 2a i 1a 4	Row Total
GRP_TIP2						
1		4	19	8	3	34
Cast.-L.Cast.		1.7	23.5	7.4	1.4	23.9%
		11.8%	55.9%	23.5%	8.8%	
		2.1	-1.9	.3	1.5	
2		1	7	5	1	14
Bil./Cat.-L.Cast		.7	9.7	3.1	.6	9.9%
		7.1%	50.0%	35.7%	7.1%	
		.4	-1.6	1.3	.6	
3		1	22	5	0	28
Cast.-L.Cat.		1.4	19.3	6.1	1.2	19.7%
		3.6%	78.6%	17.9%	.0%	
		-.4	1.2	-.6	-1.2	
4		1	23	8	2	34
Bil.-L.Cat.		1.7	23.5	7.4	1.4	23.9%
		2.9%	67.6%	23.5%	5.9%	
		-.6	-.2	.3	.6	
5		0	27	5	0	32
Cat.-L.Cat.		1.6	22.1	7.0	1.4	22.5%
		.0%	84.4%	15.6%	.0%	
		-1.5	2.1	-1.0	-1.3	
	Column Total	7 4.9%	98 69.0%	31 21.8%	6 4.2%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	15.20563	12	.23038
Likelihood Ratio	17.88611	12	.11919
Linear-by-Linear Association	.70510	1	.40108

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.22550	.21474	.23626
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.19140	.18127	.20153
Linear-by-Linear Association	-.83970			
One-Tail		.21510	.20452	.22568
Two-Tail		.41120	.39853	.42387
Fisher's Exact Test	14.25786			
Two-Tail		.17830	.16844	.18816

Minimum Expected Frequency - .592
Cells with Expected Frequency < 5 - 11 of 20 (55.0%)

Number of Missing Observations: 1

figura 33

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V13A on són / on estan

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V13A: on són (1)	V13A: on estan (2)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.	Count	19	15	34
	Exp Val	20.8	13.2	23.9%
	Row Pct	55.9%	44.1%	
	Adj Res	-.7	.7	
2 Bil./Cat.-L.Cast	Count	10	4	14
	Exp Val	8.6	5.4	9.9%
	Row Pct	71.4%	28.6%	
	Adj Res	.8	-.8	
3 Cast.-L.Cat.	Count	19	9	28
	Exp Val	17.2	10.8	19.7%
	Row Pct	67.9%	32.1%	
	Adj Res	.8	-.8	
4 Bil.-L.Cat.	Count	22	12	34
	Exp Val	20.8	13.2	23.9%
	Row Pct	64.7%	35.3%	
	Adj Res	.5	-.5	
5 Cat.-L.Cat.	Count	17	15	32
	Exp Val	19.6	12.4	22.5%
	Row Pct	53.1%	46.9%	
	Adj Res	-1.1	1.1	
	Column Total	87 61.3%	55 38.7%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	2.60041	4	.62675
Likelihood Ratio	2.61639	4	.62392
Linear-by-Linear Association	.04384	1	.83415

		Monte Carlo Estimate	99% C.I. Lower	99% C.I. Upper
		Significance		
Pearson				
Two-Tail		.63030	.61787	.64273
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.62950	.61706	.64194
Linear-by-Linear Association	.20938			
One-Tail		.44390	.43110	.45670
Two-Tail		.86170	.85281	.87059
Fisher's Exact Test	2.54040			
Two-Tail		.64240	.63005	.65475

Minimum Expected Frequency - 5.423
Number of Missing Observations: 1

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V13B on són / on estan

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V13B: on són (1)	V13B: on estan (2)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.	Count	13	21	34
	Exp Val	9.0	25.0	23.8%
	Row Pct	38.2%	61.8%	
	Adj Res	1.8	-1.8	
2 Bil./Cat.-L.Cast	Count	1	13	14
	Exp Val	3.7	10.3	9.8%
	Row Pct	7.1%	92.9%	
	Adj Res	-1.7	1.7	
3 Cast.-L.Cat.	Count	8	20	28
	Exp Val	7.4	20.6	19.6%
	Row Pct	28.6%	71.4%	
	Adj Res	.3	-.3	
4 Bil.-L.Cat.	Count	13	21	34
	Exp Val	9.0	25.0	23.8%
	Row Pct	38.2%	61.8%	
	Adj Res	1.8	-1.8	
5 Cat.-L.Cat.	Count	3	30	33
	Exp Val	8.8	24.2	23.1%
	Row Pct	9.1%	90.9%	
	Adj Res	-2.6	2.6	
Column Total		38 / 26.6%	105 / 73.4%	143 / 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	12.67502	4	.01298
Likelihood Ratio	14.30356	4	.00639
Linear-by-Linear Association	2.65076	1	.10350

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	99% C.I. Upper
Pearson				
Two-Tail		.01030	.00770	.01290
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00720	.00502	.00938
Linear-by-Linear Association	1.62811			
One-Tail		.05880	.05274	.06486
Two-Tail		.10790	.09991	.11589
Fisher's Exact Test	13.06117			
Two-Tail		.00750	.00528	.00972

Minimum Expected Frequency - 3.720
Cells with Expected Frequency < 5 - 1 of 10 (10.0%)

Number of Missing Observations: 0

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V13C Comparació V13a-V13b

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V13C: Diferent (0)	V13C: Igual (1)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.	Count	14	20	34
	Exp Val	16.5	17.5	23.9%
	Row Pct	41.2%	58.8%	
	Adj Res	-1.0	1.0	
2 Bil./Cat.-L.Cast	Count	9	5	14
	Exp Val	6.8	7.2	9.9%
	Row Pct	64.3%	35.7%	
	Adj Res	1.2	-1.2	
3 Cast.-L.Cat.	Count	15	13	28
	Exp Val	13.6	14.4	19.7%
	Row Pct	53.6%	46.4%	
	Adj Res	.6	-.6	
4 Bil.-L.Cat.	Count	15	19	34
	Exp Val	16.5	17.5	23.9%
	Row Pct	44.1%	55.9%	
	Adj Res	-.6	.6	
5 Cat.-L.Cat.	Count	16	16	32
	Exp Val	15.5	16.5	22.5%
	Row Pct	50.0%	50.0%	
	Adj Res	.2	-.2	
	Column Total	69 48.6%	73 51.4%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	2.70460	4	.60841
Likelihood Ratio	2.72529	4	.60480
Linear-by-Linear Association	.06346	1	.80111

		Monte Carlo Estimate	99% C.I. Lower	99% C.I. Upper
Pearson				
Two-Tail		.60970	.59713	.62227
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.60940	.59683	.62197
Linear-by-Linear Association	-.25191			
One-Tail		.41410	.40141	.42679
Two-Tail		.81780	.80786	.82774
Fisher's Exact Test	2.69370			
Two-Tail		.61650	.60398	.62902

Minimum Expected Frequency - 6.803

Number of Missing Observations: 1

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by SEGUR_13 Són/estan. Seguretat lingüística

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	SEGUR_13 Segur: 1 a i 1a (1)	Segur: 2 a i 2a (2)	Insegur: 1a i 2a (3)	Insegur: 2a i 1a (4)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.		9	11	10	4	34
		6.7	10.8	14.1	2.4	23.9%
		26.5%	32.4%	29.4%	11.8%	
		1.1	.1	-1.6	1.2	
2 Bil./Cat.-L.Cast		1	4	9	0	14
		2.8	4.4	5.8	1.0	9.9%
		7.1%	28.6%	64.3%	.0%	
		-1.2	-.3	1.8	-1.1	
3 Cast.-L.Cat.		6	7	13	2	28
		5.5	8.9	11.6	2.0	19.7%
		21.4%	25.0%	46.4%	7.1%	
		.3	-.8	.6	.0	
4 Bil.-L.Cat.		10	9	12	3	34
		6.7	10.8	14.1	2.4	23.9%
		29.4%	26.5%	35.3%	8.8%	
		1.6	-.8	-.8	.5	
5 Cat.-L.Cat.		2	14	15	1	32
		6.3	10.1	13.3	2.3	22.5%
		6.3%	43.8%	46.9%	3.1%	
		-2.2	1.7	.7	-1.0	
Column Total		28 19.7%	45 31.7%	59 41.5%	10 7.0%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	15.27847	12	.22656
Likelihood Ratio	17.19170	12	.14253
Linear-by-Linear Association	.16356	1	.68590

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.22160	.21090	.23230
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.19120	.18107	.20133
Linear-by-Linear Association	.40442			
One-Tail		.36230	.34992	.37468
Two-Tail		.70490	.69315	.71665
Fisher's Exact Test	14.67596			
Two-Tail		.21540	.20481	.22599

Minimum Expected Frequency - .986
Cells with Expected Frequency < 5 - 7 of 20 (35.0%)

Number of Missing Observations: 1

figura 34

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V14A hauries de / tindries que

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V14A: hauries de (1)	V14A: tindries que (2)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.	Count	29	5	34
	Exp Val	28.3	5.7	23.8%
	Row Pct	85.3%	14.7%	
	Adj Res	.4	-.4	
2 Bil./Cat.-L.Cast	Count	13	1	14
	Exp Val	11.7	2.3	9.8%
	Row Pct	92.9%	7.1%	
	Adj Res	1.0	-1.0	
3 Cast.-L.Cat.	Count	22	6	28
	Exp Val	23.3	4.7	19.6%
	Row Pct	78.6%	21.4%	
	Adj Res	-.7	.7	
4 Bil.-L.Cat.	Count	29	5	34
	Exp Val	28.3	5.7	23.8%
	Row Pct	85.3%	14.7%	
	Adj Res	.4	-.4	
5 Cat.-L.Cat.	Count	26	7	33
	Exp Val	27.5	5.5	23.1%
	Row Pct	78.8%	21.2%	
	Adj Res	-.8	.8	
Column Total		119 / 83.2%	24 / 16.8%	143 / 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	2.03779	4	.72881
Likelihood Ratio	2.19850	4	.69930
Linear-by-Linear Association	.56181	1	.45353

		Monte Carlo Estimate	99% C.I. Lower	99% C.I. Upper
		Significance		
Pearson				
Two-Tail		.75910	.74808	.77012
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.71960	.70803	.73117
Linear-by-Linear Association	.74954			
One-Tail		.26090	.24959	.27221
Two-Tail		.50610	.49322	.51898
Fisher's Exact Test	1.88396			
Two-Tail		.76750	.75662	.77838

Minimum Expected Frequency - 2.350
Cells with Expected Frequency < 5 - 2 of 10 (20.0%)

Number of Missing Observations: 0

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V14B has de / tens que

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V14B: has de (1)	V14B: tens que (2)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.	Count	19	15	34
	Exp Val	14.6	19.4	23.9%
	Row Pct	55.9%	44.1%	
	Adj Res	1.7	-1.7	
2 Bil./Cat.-L.Cast	Count	3	11	14
	Exp Val	6.0	8.0	9.9%
	Row Pct	21.4%	78.6%	
	Adj Res	-1.7	1.7	
3 Cast.-L.Cat.	Count	15	13	28
	Exp Val	12.0	16.0	19.7%
	Row Pct	53.6%	46.4%	
	Adj Res	1.3	-1.3	
4 Bil.-L.Cat.	Count	17	16	33
	Exp Val	14.2	18.8	23.2%
	Row Pct	51.5%	48.5%	
	Adj Res	1.1	-1.1	
5 Cat.-L.Cat.	Count	7	26	33
	Exp Val	14.2	18.8	23.2%
	Row Pct	21.2%	78.8%	
	Adj Res	-2.9	2.9	
	Column Total	61 / 43.0%	81 / 57.0%	142 / 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	13.60761	4	.00866
Likelihood Ratio	14.32054	4	.00634
Linear-by-Linear Association	3.87642	1	.04897

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	99% C.I. Upper
Pearson				
Two-Tail		.00670	.00460	.00880
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00670	.00460	.00880
Linear-by-Linear Association	1.96886			
One-Tail		.02560	.02153	.02967
Two-Tail		.05030	.04467	.05593
Fisher's Exact Test	13.73098			
Two-Tail		.00660	.00451	.00869

Minimum Expected Frequency - 6.014

Number of Missing Observations: 1

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V14C Comparació V14a-V14b

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V14C 0 Diferent	V14C 1 Igual	Row Total
1 Cast.-L.Cast.		18	16	34
		18.4	15.6	23.9%
		52.9%	47.1%	
		-.2	.2	
2 Bil./Cat.-L.Cast		10	4	14
		7.6	6.4	9.9%
		71.4%	28.6%	
		1.4	-1.4	
3 Cast.-L.Cat.		11	17	28
		15.2	12.8	19.7%
		39.3%	60.7%	
		-1.8	1.8	
4 Bil.-L.Cat.		17	16	33
		17.9	15.1	23.2%
		51.5%	48.5%	
		-.4	.4	
5 Cat.-L.Cat.		21	12	33
		17.9	15.1	23.2%
		63.6%	36.4%	
		1.2	-1.2	
	Column Total	77 54.2%	65 45.8%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	5.48472	4	.24108
Likelihood Ratio	5.57096	4	.23356
Linear-by-Linear Association	.18280	1	.66898

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.24390	.23284	.25496
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.24630	.23520	.25740
Linear-by-Linear Association	-.42755			
One-Tail		.35890	.34654	.37126
Two-Tail		.69550	.68365	.70735
Fisher's Exact Test	5.38366			
Two-Tail		.24840	.23727	.25953

Minimum Expected Frequency - 6.408

Number of Missing Observations: 1

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by SEGUR_14 Has de/tens que. Seguretat lingüística

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	SEGUR_14 1 Segur: a i 1a	2 Segur: a i 2a	3 Insegur: 1a i 2a	4 Insegur: 2a i 1a	Row Total
1 Cast.-L.Cast.		15	1	14	4	34
		12.2	3.4	16.0	2.4	23.9%
		44.1%	2.9%	41.2%	11.8%	
		1.1	-1.6	-.8	1.2	
2 Bil./Cat.-L.Cast		3	1	10	0	14
		5.0	1.4	6.6	1.0	9.9%
		21.4%	7.1%	71.4%	.0%	
		-1.2	-.4	1.9	-1.1	
3 Cast.-L.Cat.		13	4	9	2	28
		10.1	2.8	13.2	2.0	19.7%
		46.4%	14.3%	32.1%	7.1%	
		1.3	.9	-1.8	.0	
4 Bil.-L.Cat.		14	2	14	3	33
		11.9	3.3	15.6	2.3	23.2%
		42.4%	6.1%	42.4%	9.1%	
		.9	-.8	-.6	.5	
5 Cat.-L.Cat.		6	6	20	1	33
		11.9	3.3	15.6	2.3	23.2%
		18.2%	18.2%	60.6%	3.0%	
		-2.4	1.8	1.8	-1.0	
Column Total		51 35.9%	14 9.9%	67 47.2%	10 7.0%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	18.48763	12	.10167
Likelihood Ratio	20.15948	12	.06413
Linear-by-Linear Association	.48735	1	.48511

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.09640	.08880	.10400
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.10040	.09266	.10814
Linear-by-Linear Association	.69810			
One-Tail		.26210	.25077	.27343
Two-Tail		.49750	.48462	.51038
Fisher's Exact Test	17.64838			
Two-Tail		.08560	.07839	.09281

Minimum Expected Frequency - .986
Cells with Expected Frequency < 5 - 10 of 20 (50.0%)

Number of Missing Observations: 1

figura 35

V36 Adscripció grup lingüístic
by SEGUR_14 Has de/tens que. Seguretat lingüística

		SEGUR_14				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V36						
1 Castellanoparlant		23	1	15	7	46
		16.5	4.5	21.7	3.2	32.4%
		50.0%	2.2%	32.6%	15.2%	
		2.4	-2.1	-2.4	2.6	
2 Igual cat. que cast.		22	8	24	2	56
		20.1	5.5	26.4	3.9	39.4%
		39.3%	14.3%	42.9%	3.6%	
		.7	1.4	-.8	-1.3	
3 Catalanoparlant		6	5	28	1	40
		14.4	3.9	18.9	2.8	28.2%
		15.0%	12.5%	70.0%	2.5%	
		-3.3	.7	3.4	-1.3	
Column Total		51	14	67	10	142
		35.9%	9.9%	47.2%	7.0%	100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	24.94343	6	.00035
Likelihood Ratio	26.36183	6	.00019
Linear-by-Linear Association	4.20916	1	.04021

		Monte Carlo Estimate	99% C.I. Lower	99% C.I. Upper
		Significance		
Pearson				
Two-Tail		.00030	.00000	.00075
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00070	.00002	.00138
Linear-by-Linear Association	2.05162			
One-Tail		.02210	.01831	.02589
Two-Tail		.04260	.03740	.04780
Fisher's Exact Test	24.49782			
Two-Tail		.00050	.00000	.00108

Minimum Expected Frequency - 2.817
Cells with Expected Frequency < 5 - 5 of 12 (41.7%)
Number of Missing Observations: 1

V22 Alumne: llengua als pares
by SEGUR_14 Has de/tens que. Seguretat lingüística

		SEGUR_14				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V22						
2 Castellà		32	2	23	6	63
		22.6	6.2	29.7	4.4	44.4%
		50.8%	3.2%	36.5%	9.5%	
		3.3	-2.4	-2.3	1.0	

3	5	2	7	3	17
Cat. i cast. (separats)	6.1	1.7	8.0	1.2	12.0%
	29.4%	11.8%	41.2%	17.6%	
	-.6	.3	-.5	1.8	
4	4	2	4	0	10
Cat.i cast. (mesclats)	3.6	1.0	4.7	.7	7.0%
	40.0%	20.0%	40.0%	.0%	
	.3	1.1	-.5	-.9	
5	10	8	33	1	52
Català	18.7	5.1	24.5	3.7	36.6%
	19.2%	15.4%	63.5%	1.9%	
	-3.2	1.7	3.0	-1.8	
Column Total	51 35.9%	14 9.9%	67 47.2%	10 7.0%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	24.31765	9	.00383
Likelihood Ratio	25.74976	9	.00224
Linear-by-Linear Association	4.18529	1	.04078

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00410	.00245	.00575
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00400	.00237	.00563
Linear-by-Linear Association	2.04580			
One-Tail		.02020	.01658	.02382
Two-Tail		.03940	.03439	.04441
Fisher's Exact Test	24.37232			
Two-Tail		.00190	.00078	.00302

Minimum Expected Frequency - .704
Cells with Expected Frequency < 5 - 8 of 16 (50.0%)
Number of Missing Observations: 1

V30 Ús català by SEGUR_14 Has de/tens que. Seguretat lingüística

V30	SEGUR_14 Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
2	2	0	2	0	4
Mai	1.4	.4	1.9	.3	2.8%
	50.0%	.0%	50.0%	.0%	
	.6	-.7	.1	-.6	
3	26	2	15	7	50
Poques vegades	18.0	4.9	23.6	3.5	35.2%
	52.0%	4.0%	30.0%	14.0%	
	2.9	-1.7	-3.0	2.4	
4	9	7	14	2	32
La meitat del temps	11.5	3.2	15.1	2.3	22.5%
	28.1%	21.9%	43.8%	6.3%	
	-1.0	2.6	-.4	-.2	

```
                  +--------+--------+--------+--------+
               5  |    10  |     1  |    16  |     0  |    27
  Moltes vegades  |   9.7  |   2.7  |  12.7  |   1.9  | 19.0%
                  | 37.0%  |  3.7%  | 59.3%  |   .0%  |
                  |    .1  |  -1.2  |   1.4  |  -1.6  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               6  |     4  |     4  |    20  |     1  |    29
  Sempre          |  10.4  |   2.9  |  13.7  |   2.0  | 20.4%
                  | 13.8%  | 13.8%  | 69.0%  |  3.4%  |
                  |  -2.8  |    .8  |   2.6  |   -.8  |
                  +--------+--------+--------+--------+
           Column      51       14       67       10      142
            Total   35.9%     9.9%    47.2%     7.0%   100.0%

      Chi-Square                  Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         29.78581         12                 .00301
Likelihood Ratio                32.12300         12                 .00132
Linear-by-Linear                 4.80344          1                 .02840
      Association
                                                   Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                        .00440     .00270  .00610
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                        .00080     .00007  .00153
Linear-by-Linear                 2.19168
      Association
   One-Tail                                        .01600     .01277  .01923
   Two-Tail                                        .02940     .02505  .03375
Fisher's Exact Test             27.71057
   Two-Tail                                        .00090     .00013  .00167

Minimum Expected Frequency -     .282
Cells with Expected Frequency < 5 -    12 of    20 ( 60.0%)

Number of Missing Observations:  1



V24  Primera llengua  by  SEGUR_14  Has de/tens que. Seguretat lingüística

                    SEGUR_14
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V24        --------+--------+--------+--------+--------+
               2  |    28  |     5  |    23  |     6  |    62
  Castellà         |  22.3  |   6.1  |  29.3  |   4.4  | 43.7%
                   | 45.2%  |  8.1%  | 37.1%  |  9.7%  |
                   |   2.0  |   -.6  |  -2.1  |   1.1  |
                   +--------+--------+--------+--------+
               3  |    17  |     2  |    18  |     3  |    40
  Català i catellà |  14.4  |   3.9  |  18.9  |   2.8  | 28.2%
                   | 42.5%  |  5.0%  | 45.0%  |  7.5%  |
                   |   1.0  |  -1.2  |   -.3  |    .1  |
                   +--------+--------+--------+--------+
               4  |     6  |     7  |    26  |     1  |    40
  Català           |  14.4  |   3.9  |  18.9  |   2.8  | 28.2%
                   | 15.0%  | 17.5%  | 65.0%  |  2.5%  |
                   |  -3.3  |   1.9  |   2.7  |  -1.3  |
                   +--------+--------+--------+--------+
           Column      51       14       67       10      142
            Total   35.9%     9.9%    47.2%     7.0%   100.0%
```

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	16.22332	6	.01260
Likelihood Ratio	17.39263	6	.00794
Linear-by-Linear Association	4.06768	1	.04371

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.01170	.00893	.01447
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.01140	.00867	.01413
Linear-by-Linear Association	2.01685		
One-Tail	.02280	.01896	.02664
Two-Tail	.04400	.03872	.04928
Fisher's Exact Test	16.39576		
Two-Tail	.00850	.00614	.01086

Minimum Expected Frequency - 2.817
Cells with Expected Frequency < 5 - 5 of 12 (41.7%)
Number of Missing Observations: 1

V45 Llengua preferida by SEGUR_14 Has de/tens que. Seguretat lingüística

	SEGUR_14				
Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
	1	2	3	4	
V45					
1 Castellà	25	4	19	7	55
	19.5	5.5	26.1	3.9	39.0%
	45.5%	7.3%	34.5%	12.7%	
	2.0	-.8	-2.5	2.1	
2 Cat. i cast. Igual	19	5	23	2	49
	17.4	4.9	23.3	3.5	34.8%
	38.8%	10.2%	46.9%	4.1%	
	.6	.1	-.1	-1.0	
3 Català	6	5	25	1	37
	13.1	3.7	17.6	2.6	26.2%
	16.2%	13.5%	67.6%	2.7%	
	-2.8	.8	2.8	-1.2	
Column Total	50 35.5%	14 9.9%	67 47.5%	10 7.1%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	15.61385	6	.01598
Likelihood Ratio	16.25414	6	.01245
Linear-by-Linear Association	3.32847	1	.06809

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.01440	.01133	.01747
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.01910	.01557	.02263

```
Linear-by-Linear                 1.82441
      Association
   One-Tail                                          .03600     .03120  .04080
   Two-Tail                                          .06930     .06276  .07584
Fisher's Exact Test             15.32050
   Two-Tail                                          .01370     .01071  .01669

Minimum Expected Frequency -    2.624
Cells with Expected Frequency < 5 -     5 of    12 ( 41.7%)
Number of Missing Observations:  2


V63  Grau autoadscripció valenciana
by  SEGUR_14  Has de/tens que. Seguretat lingüística
                    SEGUR_14
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V63        --------+--------+--------+--------+--------+
                1  |     1  |     2  |     3  |     1  |     7
  Gens             |   2.5  |    .7  |   3.3  |    .5  |  4.9%
                   | 14.3%  | 28.6%  | 42.9%  | 14.3%  |
                   |  -1.2  |   1.7  |   -.2  |    .8  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                2  |    10  |     0  |     6  |     1  |    17
  Poc              |   6.1  |   1.7  |   8.0  |   1.2  | 12.0%
                   | 58.8%  |   .0%  | 35.3%  |  5.9%  |
                   |   2.1  |  -1.5  |  -1.0  |   -.2  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                3  |    21  |     2  |    15  |     3  |    41
  A mitges         |  14.7  |   4.0  |  19.3  |   2.9  | 28.9%
                   | 51.2%  |  4.9%  | 36.6%  |  7.3%  |
                   |   2.4  |  -1.3  |  -1.6  |    .1  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                4  |     9  |     3  |    11  |     3  |    26
  Molt             |   9.3  |   2.6  |  12.3  |   1.8  | 18.3%
                   | 34.6%  | 11.5%  | 42.3%  | 11.5%  |
                   |   -.2  |    .3  |   -.6  |   1.0  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                5  |    10  |     7  |    32  |     2  |    51
  Totalment        |  18.3  |   5.0  |  24.1  |   3.6  | 35.9%
                   | 19.6%  | 13.7%  | 62.7%  |  3.9%  |
                   |  -3.0  |   1.2  |   2.8  |  -1.1  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column      51       14       67       10      142
             Total   35.9%     9.9%    47.2%     7.0%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                        22.17130         12                 .03564
Likelihood Ratio               23.23642         12                 .02578
Linear-by-Linear                3.92412          1                 .04760
      Association
                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .03350     .02887  .03813
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .03790     .03298  .04282
Linear-by-Linear                1.98094
      Association
   One-Tail                                          .02540     .02135  .02945
   Two-Tail                                          .04860     .04306  .05414
Fisher's Exact Test            22.04210
   Two-Tail                                          .01510     .01196  .01824
```

```
Minimum Expected Frequency -     .493
Cells with Expected Frequency < 5 -    11 of    20 ( 55.0%)
Number of Missing Observations:  1
```

figura 36

```
GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)
by  V15A  agafaré / vaig a agafar

                    V15A
            Count  |
           Exp Val |agafaré  vaig a
           Row Pct |         agafar     Row
           Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
                1  |    28  |     6  |    34
  Cast.-L.Cast.    |  29.5  |   4.5  | 23.9%
                   | 82.4%  | 17.6%  |
                   |   -.8  |    .8  |
                   +--------+--------+
                2  |    13  |     1  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |  12.1  |   1.9  |  9.9%
                   | 92.9%  |  7.1%  |
                   |    .7  |   -.7  |
                   +--------+--------+
                3  |    24  |     4  |    28
  Cast.-L.Cat.     |  24.3  |   3.7  | 19.7%
                   | 85.7%  | 14.3%  |
                   |   -.2  |    .2  |
                   +--------+--------+
                4  |    32  |     2  |    34
  Bil.-L.Cat.      |  29.5  |   4.5  | 23.9%
                   | 94.1%  |  5.9%  |
                   |   1.5  |  -1.5  |
                   +--------+--------+
                5  |    26  |     6  |    32
  Cat.-L.Cat.      |  27.7  |   4.3  | 22.5%
                   | 81.3%  | 18.8%  |
                   |  -1.0  |   1.0  |
                   +--------+--------+
            Column     123       19      142
             Total   86.6%    13.4%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         3.46916          4                 .48258
Likelihood Ratio                3.81167          4                 .43209
Linear-by-Linear                 .03595          1                 .84962
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .50680     .49392  .51968
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .49860     .48572  .51148
Linear-by-Linear                -.18960
      Association
   One-Tail                                          .44990     .43709  .46271
   Two-Tail                                          .87600     .86751  .88449
Fisher's Exact Test             3.40679
   Two-Tail                                          .50840     .49552  .52128
```

```
Minimum Expected Frequency -    1.873
Cells with Expected Frequency < 5 -     5 of    10 ( 50.0%)

Number of Missing Observations:  1


GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)
by  V15B  estudiaré / vaig a estudiar

                    V15B
            Count  |
           Exp Val |estudiaré vaig a
           Row Pct |         estudiar   Row
           Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
                1  |    25  |     9  |    34
  Cast.-L.Cast.    |  21.8  |  12.2  | 23.9%
                   | 73.5%  | 26.5%  |
                   |   1.3  |  -1.3  |
                   +--------+--------+
                2  |     8  |     5  |    13
  Bil./Cat.-L.Cast |   8.3  |   4.7  |  9.2%
                   | 61.5%  | 38.5%  |
                   |   -.2  |    .2  |
                   +--------+--------+
                3  |    17  |    11  |    28
  Cast.-L.Cat.     |  17.9  |  10.1  | 19.7%
                   | 60.7%  | 39.3%  |
                   |   -.4  |    .4  |
                   +--------+--------+
                4  |    22  |    12  |    34
  Bil.-L.Cat.      |  21.8  |  12.2  | 23.9%
                   | 64.7%  | 35.3%  |
                   |    .1  |   -.1  |
                   +--------+--------+
                5  |    19  |    14  |    33
  Cat.-L.Cat.      |  21.1  |  11.9  | 23.2%
                   | 57.6%  | 42.4%  |
                   |   -.9  |    .9  |
                   +--------+--------+
            Column      91       51      142
             Total   64.1%    35.9%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                          2.10566          4                 .71633
Likelihood Ratio                 2.15371          4                 .70751
Linear-by-Linear                 1.42976          1                 .23180
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .73440     .72302  .74578
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .72220     .71066  .73374
Linear-by-Linear                 1.19573
      Association
   One-Tail                                          .12740     .11881  .13599
   Two-Tail                                          .24500     .23392  .25608
Fisher's Exact Test              2.21015
   Two-Tail                                          .71570     .70408  .72732

Minimum Expected Frequency -    4.669
Cells with Expected Frequency < 5 -     1 of    10 ( 10.0%)

Number of Missing Observations:  1
```

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V15C Comparació V15a-V15b

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V15C: Diferent (0)	V15C: Igual (1)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.		9	25	34
		13.3	20.7	24.1%
		26.5%	73.5%	
		-1.7	1.7	
2 Bil./Cat.-L.Cast		4	9	13
		5.1	7.9	9.2%
		30.8%	69.2%	
		-.6	.6	
3 Cast.-L.Cat.		13	15	28
		10.9	17.1	19.9%
		46.4%	53.6%	
		.9	-.9	
4 Bil.-L.Cat.		14	20	34
		13.3	20.7	24.1%
		41.2%	58.8%	
		.3	-.3	
5 Cat.-L.Cat.		15	17	32
		12.5	19.5	22.7%
		46.9%	53.1%	
		1.0	-1.0	
Column Total		55 39.0%	86 61.0%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	4.16489	4	.38415
Likelihood Ratio	4.26971	4	.37073
Linear-by-Linear Association	3.19063	1	.07406

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.39950	.38688	.41212
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.39220	.37962	.40478
Linear-by-Linear Association	-1.78623			
One-Tail		.04010	.03505	.04515
Two-Tail		.08240	.07532	.08948
Fisher's Exact Test	4.17914			
Two-Tail		.39370	.38112	.40628

Minimum Expected Frequency - 5.071

Number of Missing Observations: 2

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by SEGUR_15 Agafaré / vaig a agafar. Seguretat lingüística

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	SEGUR_15 Segur: 1 a i 1a (1)	Segur: 2 a i 2a (2)	Insegur: 1a i 2a (3)	Insegur: 2a i 1a (4)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.		22 19.0 64.7% 1.2	3 1.7 8.8% 1.2	6 10.4 17.6% -1.9	3 2.9 8.8% .1	34 24.1%
2 Bil./Cat.-L.Cast		8 7.3 61.5% .4	1 .6 7.7% .5	4 4.0 30.8% .0	0 1.1 .0% -1.2	13 9.2%
3 Cast.-L.Cat.		14 15.7 50.0% -.7	1 1.4 3.6% -.4	10 8.5 35.7% .7	3 2.4 10.7% .5	28 19.9%
4 Bil.-L.Cat.		20 19.0 58.8% .4	0 1.7 .0% -1.5	12 10.4 35.3% .7	2 2.9 5.9% -.6	34 24.1%
5 Cat.-L.Cat.		15 17.9 46.9% -1.2	2 1.6 6.3% .4	11 9.8 34.4% .5	4 2.7 12.5% .9	32 22.7%
Column Total		79 56.0%	7 5.0%	43 30.5%	12 8.5%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	9.00350	12	.70263
Likelihood Ratio	11.83607	12	.45893
Linear-by-Linear Association	2.32533	1	.12728

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.71810	.70651	.72969
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.58430	.57161	.59699
Linear-by-Linear Association	1.52490			
One-Tail		.06680	.06037	.07323
Two-Tail		.13250	.12377	.14123
Fisher's Exact Test	9.40670			
Two-Tail		.64510	.63278	.65742

Minimum Expected Frequency - .645
Cells with Expected Frequency < 5 - 11 of 20 (55.0%)

Number of Missing Observations: 2

figura 37

C_SOC_CT Classe social (categoritzada)
by SEGUR_15 Agafaré / vaig a agafar. Seguretat lingüística

		SEGUR_15				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
C_SOC_CT						
1 Treballadora		19	5	9	1	34
		19.0	1.7	10.4	2.9	24.1%
		55.9%	14.7%	26.5%	2.9%	
		.0	3.0	-.6	-1.3	
2 Mitjana baixa		33	2	24	4	63
		35.3	3.1	19.2	5.4	44.7%
		52.4%	3.2%	38.1%	6.3%	
		-.8	-.9	1.8	-.8	
3 Mitjana		15	0	8	6	29
		16.2	1.4	8.8	2.5	20.6%
		51.7%	.0%	27.6%	20.7%	
		-.5	-1.4	-.4	2.6	
4 Mitjana-alta - alta		12	0	2	1	15
		8.4	.7	4.6	1.3	10.6%
		80.0%	.0%	13.3%	6.7%	
		2.0	-.9	-1.5	-.3	
	Column Total	79 56.0%	7 5.0%	43 30.5%	12 8.5%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	20.47609	9	.01519
Likelihood Ratio	19.59782	9	.02056
Linear-by-Linear Association	.00532	1	.94187

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.01580	.01259	.01901
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.03320	.02859	.03781
Linear-by-Linear Association	-.07292			
One-Tail		.48310	.47023	.49597
Two-Tail		.96370	.95888	.96852
Fisher's Exact Test	15.74985			
Two-Tail		.04570	.04032	.05108

Minimum Expected Frequency - .745
Cells with Expected Frequency < 5 - 8 of 16 (50.0%)

Number of Missing Observations: 2

figura 38

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V16A Ø + que / de + que

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V16A Ø + que (1)	V16A de + que (2)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.		9	25	34
		5.0	29.0	23.8%
		26.5%	73.5%	
		2.2	-2.2	
2 Bil./Cat.-L.Cast		0	14	14
		2.1	11.9	9.8%
		.0%	100.0%	
		-1.6	1.6	
3 Cast.-L.Cat.		6	22	28
		4.1	23.9	19.6%
		21.4%	78.6%	
		1.1	-1.1	
4 Bil.-L.Cat.		3	31	34
		5.0	29.0	23.8%
		8.8%	91.2%	
		-1.1	1.1	
5 Cat.-L.Cat.		3	30	33
		4.8	28.2	23.1%
		9.1%	90.9%	
		-1.0	1.0	
Column Total		21 14.7%	122 85.3%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	8.95210	4	.06231
Likelihood Ratio	10.52772	4	.03242
Linear-by-Linear Association	3.42484	1	.06422

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.06690	.06046	.07334
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.04690	.04145	.05235
Linear-by-Linear Association	1.85063			
One-Tail		.03760	.03270	.04250
Two-Tail		.06720	.06075	.07365
Fisher's Exact Test	8.15816			
Two-Tail		.07640	.06956	.08324

Minimum Expected Frequency - 2.056
Cells with Expected Frequency < 5 - 5 of 10 (50.0%)

Number of Missing Observations: 0

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V16B Ø + que / de + que

	V16B		
Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Ø + que (1)	de + que (2)	Row Total
GRP_TIP2 1 Cast.-L.Cast.	10 / 7.4 / 29.4% / 1.3	24 / 26.6 / 70.6% / -1.3	34 / 23.8%
GRP_TIP2 2 Bil./Cat.-L.Cast	2 / 3.0 / 14.3% / -.7	12 / 11.0 / 85.7% / .7	14 / 9.8%
GRP_TIP2 3 Cast.-L.Cat.	5 / 6.1 / 17.9% / -.5	23 / 21.9 / 82.1% / .5	28 / 19.6%
GRP_TIP2 4 Bil.-L.Cat.	9 / 7.4 / 26.5% / .8	25 / 26.6 / 73.5% / -.8	34 / 23.8%
GRP_TIP2 5 Cat.-L.Cat.	5 / 7.2 / 15.2% / -1.0	28 / 25.8 / 84.8% / 1.0	33 / 23.1%
Column Total	31 / 21.7%	112 / 78.3%	143 / 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	3.17688	4	.52867
Likelihood Ratio	3.19843	4	.52518
Linear-by-Linear Association	.88807	1	.34600

		Monte Carlo Estimate	99% C.I. Lower	99% C.I. Upper
		Significance		
Pearson				
Two-Tail		.54840	.53558	.56122
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.55590	.54310	.56870
Linear-by-Linear Association	.94237			
One-Tail		.19460	.18440	.20480
Two-Tail		.38170	.36919	.39421
Fisher's Exact Test	2.97156			
Two-Tail		.57690	.56417	.58963

Minimum Expected Frequency - 3.035
Cells with Expected Frequency < 5 - 1 of 10 (10.0%)

Number of Missing Observations: 0

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V16C Comparació V16a-V16b

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V16C: Diferent (0)	V16C: Igual (1)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.		9	25	34
		7.1	26.9	23.8%
		26.5%	73.5%	
		.9	-.9	
2 Bil./Cat.-L.Cast		2	12	14
		2.9	11.1	9.8%
		14.3%	85.7%	
		-.6	.6	
3 Cast.-L.Cat.		5	23	28
		5.9	22.1	19.6%
		17.9%	82.1%	
		-.5	.5	
4 Bil.-L.Cat.		8	26	34
		7.1	26.9	23.8%
		23.5%	76.5%	
		.4	-.4	
5 Cat.-L.Cat.		6	27	33
		6.9	26.1	23.1%
		18.2%	81.8%	
		-.4	.4	
Column Total		30 21.0%	113 79.0%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	1.45061	4	.83535
Likelihood Ratio	1.46017	4	.83367
Linear-by-Linear Association	.27226	1	.60182

		Monte Carlo Estimate	99% C.I. Lower	99% C.I. Upper
		Significance		
Pearson				
Two-Tail		.83760	.82810	.84710
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.84300	.83363	.85237
Linear-by-Linear Association	.52178			
One-Tail		.32740	.31531	.33949
Two-Tail		.63410	.62169	.64651
Fisher's Exact Test	1.35379			
Two-Tail		.86510	.85630	.87390

Minimum Expected Frequency - 2.937
Cells with Expected Frequency < 5 - 1 of 10 (10.0%)

Number of Missing Observations: 0

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by SEGUR_16 Ø + que/de + que. Seguretat lingüística

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	SEGUR_16 Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
1 Cast.-L.Cast.		5	20	4	5	34
		2.6	24.3	2.4	4.8	23.8%
		14.7%	58.8%	11.8%	14.7%	
		1.8	-1.8	1.2	.1	
2 Bil./Cat.-L.Cast		0	12	0	2	14
		1.1	10.0	1.0	2.0	9.8%
		.0%	85.7%	.0%	14.3%	
		-1.1	1.3	-1.1	.0	
3 Cast.-L.Cat.		3	20	3	2	28
		2.2	20.0	2.0	3.9	19.6%
		10.7%	71.4%	10.7%	7.1%	
		.7	.0	.9	-1.2	
4 Bil.-L.Cat.		2	24	1	7	34
		2.6	24.3	2.4	4.8	23.8%
		5.9%	70.6%	2.9%	20.6%	
		-.5	-.1	-1.1	1.3	
5 Cat.-L.Cat.		1	26	2	4	33
		2.5	23.5	2.3	4.6	23.1%
		3.0%	78.8%	6.1%	12.1%	
		-1.1	1.1	-.2	-.4	
Column Total		11 7.7%	102 71.3%	10 7.0%	20 14.0%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	11.64488	12	.47460
Likelihood Ratio	13.54269	12	.33086
Linear-by-Linear Association	.08382	1	.77218

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.48850	.47562	.50138
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.46510	.45225	.47795
Linear-by-Linear Association	.28953			
One-Tail		.40200	.38937	.41463
Two-Tail		.78110	.77045	.79175
Fisher's Exact Test	10.16545			
Two-Tail		.57720	.56448	.58992

Minimum Expected Frequency - .979
Cells with Expected Frequency < 5 - 15 of 20 (75.0%)

Number of Missing Observations: 0

figura 39

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V17A a + topònim / en + topònim

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V17A a + topònim (1)	V17A en + topònim (2)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.		27	6	33
		23.9	9.1	23.4%
		81.8%	18.2%	
		1.4	-1.4	
2 Bil./Cat.-L.Cast		9	5	14
		10.1	3.9	9.9%
		64.3%	35.7%	
		-.7	.7	
3 Cast.-L.Cat.		21	7	28
		20.3	7.7	19.9%
		75.0%	25.0%	
		.4	-.4	
4 Bil.-L.Cat.		22	12	34
		24.6	9.4	24.1%
		64.7%	35.3%	
		-1.1	1.1	
5 Cat.-L.Cat.		23	9	32
		23.1	8.9	22.7%
		71.9%	28.1%	
		-.1	.1	
Column Total		102 72.3%	39 27.7%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	3.02830	4	.55310
Likelihood Ratio	3.09167	4	.54260
Linear-by-Linear Association	1.04441	1	.30680

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.55590	.54310	.56870
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.55000	.53719	.56281
Linear-by-Linear Association	1.02196			
One-Tail		.17280	.16306	.18254
Two-Tail		.30940	.29749	.32131
Fisher's Exact Test	3.13716			
Two-Tail		.53590	.52305	.54875

Minimum Expected Frequency - 3.872
Cells with Expected Frequency < 5 - 1 of 10 (10.0%)

Number of Missing Observations: 2

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V17B a + topònim / en + topònim

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V17B a + topònim 1	V17B en + topònim 2	Row Total
1 Cast.-L.Cast.	Count	15	19	34
	Exp Val	13.6	20.4	23.8%
	Row Pct	44.1%	55.9%	
	Adj Res	.6	-.6	
2 Bil./Cat.-L.Cast	Count	2	12	14
	Exp Val	5.6	8.4	9.8%
	Row Pct	14.3%	85.7%	
	Adj Res	-2.1	2.1	
3 Cast.-L.Cat.	Count	15	13	28
	Exp Val	11.2	16.8	19.6%
	Row Pct	53.6%	46.4%	
	Adj Res	1.7	-1.7	
4 Bil.-L.Cat.	Count	14	20	34
	Exp Val	13.6	20.4	23.8%
	Row Pct	41.2%	58.8%	
	Adj Res	.2	-.2	
5 Cat.-L.Cat.	Count	11	22	33
	Exp Val	13.2	19.8	23.1%
	Row Pct	33.3%	66.7%	
	Adj Res	-.9	.9	
Column Total		57 39.9%	86 60.1%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	6.88378	4	.14216
Likelihood Ratio	7.41958	4	.11531
Linear-by-Linear Association	.13308	1	.71525

	Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.14640	.13729	.15551
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.12530	.11677	.13383
Linear-by-Linear Association	.36481		
One-Tail	.37910	.36660	.39160
Two-Tail	.72760	.71613	.73907
Fisher's Exact Test	6.89425		
Two-Tail	.14050	.13155	.14945

Minimum Expected Frequency - 5.580

Number of Missing Observations: 0

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V17C Comparació V17a-V17b

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V17C 0 Diferent	V17C 1 Igual	Row Total
1 Cast.-L.Cast.		16	17	33
		15.4	17.6	23.4%
		48.5%	51.5%	
		.2	-.2	
2 Bil./Cat.-L.Cast		9	5	14
		6.6	7.4	9.9%
		64.3%	35.7%	
		1.4	-1.4	
3 Cast.-L.Cat.		8	20	28
		13.1	14.9	19.9%
		28.6%	71.4%	
		-2.2	2.2	
4 Bil.-L.Cat.		16	18	34
		15.9	18.1	24.1%
		47.1%	52.9%	
		.0	.0	
5 Cat.-L.Cat.		17	15	32
		15.0	17.0	22.7%
		53.1%	46.9%	
		.8	-.8	
Column Total		66 46.8%	75 53.2%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	6.00868	4	.19850
Likelihood Ratio	6.17033	4	.18678
Linear-by-Linear Association	.00431	1	.94769

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.19820	.18793	.20847
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.19510	.18489	.20531
Linear-by-Linear Association	-.06561			
One-Tail		.50110	.48822	.51398
Two-Tail		.95620	.95093	.96147
Fisher's Exact Test	5.99952			
Two-Tail		.19600	.18577	.20623

Minimum Expected Frequency - 6.553

Number of Missing Observations: 2

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by SEGUR_17 a/en + topònim. Seguretat lingüística

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	SEGUR_17 1 Segur: 1a i 1a	2 Segur: a i 2a	3 Insegur: 1a i 2a	4 Insegur: 2a i 1a	Row Total
1 Cast.-L.Cast.	Count	13	4	14	2	33
	Exp Val	10.8	6.8	13.1	2.3	23.4%
	Row Pct	39.4%	12.1%	42.4%	6.1%	
	Adj Res	.9	-1.4	.4	-.3	
2 Bil./Cat.-L.Cast	Count	1	4	8	1	14
	Exp Val	4.6	2.9	5.6	1.0	9.9%
	Row Pct	7.1%	28.6%	57.1%	7.1%	
	Adj Res	-2.1	.8	1.4	.0	
3 Cast.-L.Cat.	Count	14	6	7	1	28
	Exp Val	9.1	5.8	11.1	2.0	19.9%
	Row Pct	50.0%	21.4%	25.0%	3.6%	
	Adj Res	2.2	.1	-1.8	-.8	
4 Bil.-L.Cat.	Count	10	8	12	4	34
	Exp Val	11.1	7.0	13.5	2.4	24.1%
	Row Pct	29.4%	23.5%	35.3%	11.8%	
	Adj Res	-.5	.5	-.6	1.2	
5 Cat.-L.Cat.	Count	8	7	15	2	32
	Exp Val	10.4	6.6	12.7	2.3	22.7%
	Row Pct	25.0%	21.9%	46.9%	6.3%	
	Adj Res	-1.0	.2	.9	-.2	
Column Total	Count	46	29	56	10	141
		32.6%	20.6%	39.7%	7.1%	100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	13.13744	12	.35913
Likelihood Ratio	14.27776	12	.28332
Linear-by-Linear Association	.28397	1	.59411

		Monte Carlo Estimate	99% C.I. Lower	99% C.I. Upper
		Significance		
Pearson				
Two-Tail		.36590	.35349	.37831
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.36250	.35012	.37488
Linear-by-Linear Association	.53289			
One-Tail		.31360	.30165	.32555
Two-Tail		.60300	.59040	.61560
Fisher's Exact Test	13.53153			
Two-Tail		.30010	.28829	.31191

Minimum Expected Frequency - .993
Cells with Expected Frequency < 5 - 7 of 20 (35.0%)

Number of Missing Observations: 2

figura 40

V61 Motivació: integradora-instrumental
by SEGUR_17 a/en + topònim. Seguretat lingüística

		SEGUR_17				
	Count					
	Exp Val	Segur: 1	Segur: 2	Insegur:	Insegur:	
	Row Pct	a i 1a	a i 2a	1a i 2a	2a i 1a	Row
	Adj Res	1	2	3	4	Total
V61						
1		7	11	6	2	26
No ho considere-		8.6	5.5	9.9	1.9	19.1%
re important		26.9%	42.3%	23.1%	7.7%	
		-.7	2.9	-1.8	.1	
2		20	12	19	0	51
Finalitat		16.9	10.9	19.5	3.8	37.5%
instrumental		39.2%	23.5%	37.3%	.0%	
		1.2	.5	-.2	-2.5	
3		18	6	27	8	59
Finalitat		19.5	12.6	22.6	4.3	43.4%
integradora		30.5%	10.2%	45.8%	13.6%	
		-.6	-2.8	1.6	2.4	
	Column	45	29	52	10	136
	Total	33.1%	21.3%	38.2%	7.4%	100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	19.21833	6	.00381
Likelihood Ratio	22.16827	6	.00113
Linear-by-Linear Association	3.17886	1	.07460

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00370	.00214	.00526
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00160	.00057	.00263
Linear-by-Linear Association	1.78294			
One-Tail		.04540	.04004	.05076
Two-Tail		.08680	.07955	.09405
Fisher's Exact Test	19.44403			
Two-Tail		.00250	.00121	.00379

Minimum Expected Frequency - 1.912
Cells with Expected Frequency < 5 - 3 of 12 (25.0%)
Number of Missing Observations: 7

V26 Català: Expressió oral by SEGUR_17 a/en + topònim. Seguretat lingüística

		SEGUR_17				
	Count					
	Exp Val	Segur: 1	Segur: 2	Insegur:	Insegur:	
	Row Pct	a i 1a	a i 2a	1a i 2a	2a i 1a	Row
	Adj Res	1	2	3	4	Total
V26						
3		3	4	3	0	10
Regular		3.3	2.1	4.0	.7	7.1%
		30.0%	40.0%	30.0%	.0%	
		-.2	1.6	-.7	-.9	

```
                  +--------+--------+--------+--------+
               4  |    31  |    12  |    32  |     2  |    77
  Bé              |  25.1  |  15.8  |  30.6  |   5.5  | 54.6%
                  | 40.3%  | 15.6%  | 41.6%  |  2.6%  |
                  |   2.1  |  -1.6  |    .5  |  -2.3  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               5  |    12  |    13  |    21  |     8  |    54
  Molt bé         |  17.6  |  11.1  |  21.4  |   3.8  | 38.3%
                  | 22.2%  | 24.1%  | 38.9%  | 14.8%  |
                  |  -2.1  |    .8  |   -.2  |   2.8  |
                  +--------+--------+--------+--------+
           Column      46       29       56       10      141
            Total   32.6%    20.6%    39.7%     7.1%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                        14.03298          6                 .02927
Likelihood Ratio               14.17882          6                 .02770
Linear-by-Linear                5.02213          1                 .02503
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .02900     .02468  .03332
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .03700     .03214  .04186
Linear-by-Linear                2.24101
      Association
   One-Tail                                         .01440     .01133  .01747
   Two-Tail                                         .02490     .02089  .02891
Fisher's Exact Test            12.71323
   Two-Tail                                         .03510     .03036  .03984

Minimum Expected Frequency -     .709
Cells with Expected Frequency < 5 -     5 of    12 ( 41.7%)

Number of Missing Observations:  2
```

figura 41

```
GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)  by  V18A  devia ser / seria

                    V18A
            Count  |
           Exp Val |devia    seria
           Row Pct |ser                  Row
           Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
               1  |    16  |    18  |    34
  Cast.-L.Cast.    |  10.2  |  23.8  | 23.8%
                   | 47.1%  | 52.9%  |
                   |   2.5  |  -2.5  |
                   +--------+--------+
               2  |     5  |     9  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |   4.2  |   9.8  |  9.8%
                   | 35.7%  | 64.3%  |
                   |    .5  |   -.5  |
                   +--------+--------+
               3  |     8  |    20  |    28
  Cast.-L.Cat.     |   8.4  |  19.6  | 19.6%
                   | 28.6%  | 71.4%  |
                   |   -.2  |    .2  |
```

```
                  +--------+--------+
               4  |     6  |    28  |    34
  Bil.-L.Cat.     |  10.2  |  23.8  | 23.8%
                  | 17.6%  | 82.4%  |
                  |  -1.8  |   1.8  |
                  +--------+--------+
               5  |     8  |    25  |    33
  Cat.-L.Cat.     |   9.9  |  23.1  | 23.1%
                  | 24.2%  | 75.8%  |
                  |   -.8  |    .8  |
                  +--------+--------+
           Column      43      100      143
            Total   30.1%    69.9%   100.0%

     Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         7.93701          4                 .09391
Likelihood Ratio                7.86515          4                 .09664
Linear-by-Linear                6.27177          1                 .01227
     Association
                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .09030     .08292  .09768
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .10170     .09391  .10949
Linear-by-Linear                2.50435
     Association
   One-Tail                                         .00600     .00401  .00799
   Two-Tail                                         .01160     .00884  .01436
Fisher's Exact Test             7.71258
   Two-Tail                                         .09570     .08812  .10328

Minimum Expected Frequency -    4.210
Cells with Expected Frequency < 5 -     1 of    10 ( 10.0%)
Number of Missing Observations:  0



GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)  by  V18B  deu ser / serà

                   V18B
           Count  |
          Exp Val |deu ser  serà
          Row Pct |                    Row
          Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2  --------+--------+--------+
               1  |    10  |    24  |    34
  Cast.-L.Cast.   |   7.4  |  26.6  | 23.9%
                  | 29.4%  | 70.6%  |
                  |   1.2  |  -1.2  |
                  +--------+--------+
               2  |     2  |    12  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |   3.1  |  10.9  |  9.9%
                  | 14.3%  | 85.7%  |
                  |   -.7  |    .7  |
                  +--------+--------+
               3  |     5  |    22  |    27
  Cast.-L.Cat.    |   5.9  |  21.1  | 19.0%
                  | 18.5%  | 81.5%  |
                  |   -.5  |    .5  |
                  +--------+--------+
               4  |    10  |    24  |    34
  Bil.-L.Cat.     |   7.4  |  26.6  | 23.9%
                  | 29.4%  | 70.6%  |
                  |   1.2  |  -1.2  |
```

```
                  +--------+--------+
               5  |     4  |    29  |    33
  Cat.-L.Cat.     |   7.2  |  25.8  | 23.2%
                  | 12.1%  | 87.9%  |
                  |  -1.5  |   1.5  |
                  +--------+--------+
            Column      31      111      142
             Total   21.8%    78.2%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                          4.75378          4                 .31351
Likelihood Ratio                 4.90933          4                 .29673
Linear-by-Linear                 1.16623          1                 .28018
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .32320     .31115  .33525
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .31190     .29997  .32383
Linear-by-Linear                 1.07992
      Association
   One-Tail                                         .15750     .14812  .16688
   Two-Tail                                         .31510     .30313  .32707
Fisher's Exact Test              4.56850
   Two-Tail                                         .33130     .31918  .34342

Minimum Expected Frequency -    3.056
Cells with Expected Frequency < 5 -     1 of    10 ( 10.0%)

Number of Missing Observations:  1



GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)
by  V18C  Comparació V18a-V18b

                    V18C
            Count  |
           Exp Val |Diferent Igual
           Row Pct |                    Row
           Adj Res |     0  |     1  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
               1  |    10  |    24  |    34
  Cast.-L.Cast.    |   9.1  |  24.9  | 23.9%
                   | 29.4%  | 70.6%  |
                   |    .4  |   -.4  |
                   +--------+--------+
               2  |     5  |     9  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |   3.7  |  10.3  |  9.9%
                   | 35.7%  | 64.3%  |
                   |    .8  |   -.8  |
                   +--------+--------+
               3  |     5  |    22  |    27
  Cast.-L.Cat.     |   7.2  |  19.8  | 19.0%
                   | 18.5%  | 81.5%  |
                   |  -1.1  |   1.1  |
                   +--------+--------+
               4  |    10  |    24  |    34
  Bil.-L.Cat.      |   9.1  |  24.9  | 23.9%
                   | 29.4%  | 70.6%  |
                   |    .4  |   -.4  |
```

```
                  +--------+--------+
               5  |     8  |    25  |    33
  Cat.-L.Cat.     |   8.8  |  24.2  | 23.2%
                  | 24.2%  | 75.8%  |
                  |   -.4  |    .4  |
                  +--------+--------+
           Column      38      104      142
            Total   26.8%    73.2%   100.0%
      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                          1.85911          4                 .76165
Likelihood Ratio                 1.89780          4                 .75455
Linear-by-Linear                  .23527          1                 .62764
      Association
                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .77800     .76730  .78870
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .77120     .76038  .78202
Linear-by-Linear                  .48505
      Association
   One-Tail                                         .33310     .32096  .34524
   Two-Tail                                         .66120     .64901  .67339
Fisher's Exact Test              1.97430
   Two-Tail                                         .75350     .74240  .76460

Minimum Expected Frequency -    3.746
Cells with Expected Frequency < 5 -     1 of    10 ( 10.0%)
Number of Missing Observations:  1

GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)
by  SEGUR_18  Deu ser/serà. Seguretat lingüística
                    SEGUR_18
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+--------+--------+
               1  |     8  |    16  |     8  |     2  |    34
  Cast.-L.Cast.    |   4.3  |  20.6  |   6.0  |   3.1  | 23.9%
                   | 23.5%  | 47.1%  | 23.5%  |  5.9%  |
                   |   2.2  |  -1.8  |   1.0  |   -.8  |
                   +--------+--------+--------+--------+
               2  |     1  |     8  |     4  |     1  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |   1.8  |   8.5  |   2.5  |   1.3  |  9.9%
                   |  7.1%  | 57.1%  | 28.6%  |  7.1%  |
                   |   -.7  |   -.3  |   1.1  |   -.3  |
                   +--------+--------+--------+--------+
               3  |     4  |    18  |     4  |     1  |    27
  Cast.-L.Cat.     |   3.4  |  16.4  |   4.8  |   2.5  | 19.0%
                   | 14.8%  | 66.7%  | 14.8%  |  3.7%  |
                   |    .4  |    .7  |   -.4  |  -1.1  |
                   +--------+--------+--------+--------+
               4  |     3  |    21  |     3  |     7  |    34
  Bil.-L.Cat.      |   4.3  |  20.6  |   6.0  |   3.1  | 23.9%
                   |  8.8%  | 61.8%  |  8.8%  | 20.6%  |
                   |   -.8  |    .2  |  -1.5  |   2.7  |
                   +--------+--------+--------+--------+
               5  |     2  |    23  |     6  |     2  |    33
  Cat.-L.Cat.      |   4.2  |  20.0  |   5.8  |   3.0  | 23.2%
                   |  6.1%  | 69.7%  | 18.2%  |  6.1%  |
                   |  -1.3  |   1.2  |    .1  |   -.7  |
                   +--------+--------+--------+--------+
           Column      18       86       25       13      142
            Total   12.7%    60.6%    17.6%     9.2%   100.0%
```

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	16.59708	12	.16539
Likelihood Ratio	15.60609	12	.20995
Linear-by-Linear Association	.84543	1	.35785

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.16550	.15593	.17507
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.29190	.28019	.30361
Linear-by-Linear Association	.91947			
One-Tail		.18540	.17539	.19541
Two-Tail		.36590	.35349	.37831
Fisher's Exact Test	14.45424			
Two-Tail		.23450	.22359	.24541

Minimum Expected Frequency - 1.282
Cells with Expected Frequency < 5 - 12 of 20 (60.0%)
Number of Missing Observations: 1

figura 42

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V19A a + infinitiu / en + infinitu

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V19A: a + infinitiu (1)	V19A: en + infinitiu (2)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.	Count	7	27	34
	Exp Val	8.6	25.4	
	Row Pct	20.6%	79.4%	23.8%
	Adj Res	-.7	.7	
2 Bil./Cat.-L.Cast	Count	6	8	14
	Exp Val	3.5	10.5	
	Row Pct	42.9%	57.1%	9.8%
	Adj Res	1.6	-1.6	
3 Cast.-L.Cat.	Count	6	22	28
	Exp Val	7.0	21.0	
	Row Pct	21.4%	78.6%	19.6%
	Adj Res	-.5	.5	
4 Bil.-L.Cat.	Count	8	26	34
	Exp Val	8.6	25.4	
	Row Pct	23.5%	76.5%	23.8%
	Adj Res	-.3	.3	
5 Cat.-L.Cat.	Count	9	24	33
	Exp Val	8.3	24.7	
	Row Pct	27.3%	72.7%	23.1%
	Adj Res	.3	-.3	
Column Total		36 25.2%	107 74.8%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	3.03805	4	.55148
Likelihood Ratio	2.80905	4	.59027
Linear-by-Linear Association	.03624	1	.84903

	Monte Carlo Estimate		
		99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.56950	.55675	.58225
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.61720	.60468	.62972
Linear-by-Linear Association	-.19036		
One-Tail	.44400	.43120	.45680
Two-Tail	.89070	.88266	.89874
Fisher's Exact Test	2.95216		
Two-Tail	.58210	.56940	.59480

Minimum Expected Frequency - 3.524
Cells with Expected Frequency < 5 - 1 of 10 (10.0%)

Number of Missing Observations: 0

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V19B a + infinitiu / en + infinitu

	V19B		
Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	a + infinitiu	en + infinitiu	Row Total
GRP_TIP2			
1 Cast.-L.Cast.	6 / 4.3 / 17.6% / 1.0	28 / 29.7 / 82.4% / -1.0	34 / 23.8%
2 Bil./Cat.-L.Cast	1 / 1.8 / 7.1% / -.6	13 / 12.2 / 92.9% / .6	14 / 9.8%
3 Cast.-L.Cat.	2 / 3.5 / 7.1% / -1.0	26 / 24.5 / 92.9% / 1.0	28 / 19.6%
4 Bil.-L.Cat.	7 / 4.3 / 20.6% / 1.6	27 / 29.7 / 79.4% / -1.6	34 / 23.8%
5 Cat.-L.Cat.	2 / 4.2 / 6.1% / -1.3	31 / 28.8 / 93.9% / 1.3	33 / 23.1%
Column Total	18 / 12.6%	125 / 87.4%	143 / 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	5.17826	4	.26949
Likelihood Ratio	5.27474	4	.26025

Linear-by-Linear Association .52344 1 .46938

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.27420	.26271	.28569
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.31740	.30541	.32939
Linear-by-Linear Association	.72349			
One-Tail		.26310	.25176	.27444
Two-Tail		.50600	.49312	.51888
Fisher's Exact Test	4.65145			
Two-Tail		.31170	.29977	.32363

Minimum Expected Frequency - 1.762
Cells with Expected Frequency < 5 - 5 of 10 (50.0%)
Number of Missing Observations: 0

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V19C Comparació V19a-V19b

GRP_TIP2	V19C Diferent	V19C Igual	Row Total
1 Cast.-L.Cast.	9	25	34
	10.9	23.1	23.8%
	26.5%	73.5%	
	-.8	.8	
2 Bil./Cat.-L.Cast	7	7	14
	4.5	9.5	9.8%
	50.0%	50.0%	
	1.5	-1.5	
3 Cast.-L.Cat.	6	22	28
	9.0	19.0	19.6%
	21.4%	78.6%	
	-1.4	1.4	
4 Bil.-L.Cat.	13	21	34
	10.9	23.1	23.8%
	38.2%	61.8%	
	.9	-.9	
5 Cat.-L.Cat.	11	22	33
	10.6	22.4	23.1%
	33.3%	66.7%	
	.2	-.2	
Column Total	46 32.2%	97 67.8%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	4.62013	4	.32854
Likelihood Ratio	4.59753	4	.33114
Linear-by-Linear Association	.25707	1	.61214

```
                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .34020     .32800  .35240
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .34920     .33692  .36148
Linear-by-Linear                 -.50702
      Association
   One-Tail                                          .33080     .31868  .34292
   Two-Tail                                          .63650     .62411  .64889
Fisher's Exact Test              4.57205
   Two-Tail                                          .34110     .32889  .35331
Minimum Expected Frequency -    4.503
Cells with Expected Frequency < 5 -     1 of    10 ( 10.0%)
Number of Missing Observations:  0


GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)
by  SEGUR_19  A/en + infinitiu. Seguretat lingüística

                    SEGUR_19
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+--------+--------+
                1  |     2  |    23  |     5  |     4  |    34
  Cast.-L.Cast.    |   1.0  |  22.1  |   7.6  |   3.3  | 23.8%
                   |  5.9%  | 67.6%  | 14.7%  | 11.8%  |
                   |   1.2  |    .4  |  -1.2  |    .4  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                2  |     0  |     7  |     6  |     1  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |    .4  |   9.1  |   3.1  |   1.4  |  9.8%
                   |   .0%  | 50.0%  | 42.9%  |  7.1%  |
                   |   -.7  |  -1.2  |   1.9  |   -.4  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                3  |     1  |    21  |     5  |     1  |    28
  Cast.-L.Cat.     |    .8  |  18.2  |   6.3  |   2.7  | 19.6%
                   |  3.6%  | 75.0%  | 17.9%  |  3.6%  |
                   |    .3  |   1.2  |   -.6  |  -1.2  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                4  |     1  |    20  |     7  |     6  |    34
  Bil.-L.Cat.      |   1.0  |  22.1  |   7.6  |   3.3  | 23.8%
                   |  2.9%  | 58.8%  | 20.6%  | 17.6%  |
                   |    .1  |   -.9  |   -.3  |   1.8  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                5  |     0  |    22  |     9  |     2  |    33
  Cat.-L.Cat.      |    .9  |  21.5  |   7.4  |   3.2  | 23.1%
                   |   .0%  | 66.7%  | 27.3%  |  6.1%  |
                   |  -1.1  |    .2  |    .8  |   -.8  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column       4       93       32       14      143
             Total    2.8%    65.0%    22.4%     9.8%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                        11.82938         12                 .45948
Likelihood Ratio               12.46729         12                 .40892
Linear-by-Linear                 .31210          1                 .57639
      Association

                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .46240     .44956  .47524
```

```
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .52840     .51554  .54126

Linear-by-Linear                  .55866

      Association
   One-Tail                                          .29900     .28721  .31079
   Two-Tail                                          .59820     .58557  .61083
Fisher's Exact Test             10.76153
   Two-Tail                                          .48160     .46873  .49447

Minimum Expected Frequency -     .392
Cells with Expected Frequency < 5 -    11 of    20 ( 55.0%)
Number of Missing Observations:  0
```

figura 43

BIBLIOTECA VIRTUAL

```
V6  Sexe  by  SEGUR_19  A/en + infinitiu. Seguretat lingüística

                    SEGUR_19
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V6         --------+--------+--------+--------+--------+
                1  |     4  |    48  |     9  |     8  |    69
  Home             |   1.9  |  44.9  |  15.4  |   6.8  | 48.3%
                   |  5.8%  | 69.6%  | 13.0%  | 11.6%  |
                   |   2.1  |   1.1  |  -2.6  |    .7  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                2  |     0  |    45  |    23  |     6  |    74
  Dona             |   2.1  |  48.1  |  16.6  |   7.2  | 51.7%
                   |   .0%  | 60.8%  | 31.1%  |  8.1%  |
                   |  -2.1  |  -1.1  |   2.6  |   -.7  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column       4       93       32       14      143
             Total    2.8%    65.0%    22.4%     9.8%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                        10.34531          3                 .01585
Likelihood Ratio               12.09090          3                 .00708
Linear-by-Linear                2.05753          1                 .15146
      Association
                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .01030     .00770  .01290
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00640     .00435  .00845
Linear-by-Linear                1.43441
      Association
   One-Tail                                          .09390     .08639  .10141
   Two-Tail                                          .15540     .14607  .16473
Fisher's Exact Test             10.08290
   Two-Tail                                          .01090     .00823  .01357

Minimum Expected Frequency -    1.930
Cells with Expected Frequency < 5 -     2 of     8 ( 25.0%)
Number of Missing Observations:  0
```

figura 44

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V20A l'he vista / l'he vist

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V20A l'he vista	V20A l'he vist	Row Total
1		6	28	34
Cast.-L.Cast.		13.4	20.6	23.9%
		17.6%	82.4%	
		-3.0	3.0	
2		5	9	14
Bil./Cat.-L.Cast		5.5	8.5	9.9%
		35.7%	64.3%	
		-.3	.3	
3		11	17	28
Cast.-L.Cat.		11.0	17.0	19.7%
		39.3%	60.7%	
		.0	.0	
4		17	17	34
Bil.-L.Cat.		13.4	20.6	23.9%
		50.0%	50.0%	
		1.4	-1.4	
5		17	15	32
Cat.-L.Cat.		12.6	19.4	22.5%
		53.1%	46.9%	
		1.8	-1.8	
Column Total		56 39.4%	86 60.6%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	10.93909	4	.02726
Likelihood Ratio	11.63978	4	.02024
Linear-by-Linear Association	10.27622	1	.00135

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.02480	.02079	.02881
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.02290	.01905	.02675
Linear-by-Linear Association	-3.20565			
One-Tail		.00060	.00000	.00123
Two-Tail		.00100	.00019	.00181
Fisher's Exact Test	11.30391			
Two-Tail		.02150	.01776	.02524

Minimum Expected Frequency - 5.521

Number of Missing Observations: 1

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V20B l'he vista / l'he vist

GRP_TIP2	V20B: l'he vista	l'he vist	Total
1 Cast.-L.Cast.	13	21	34
	20.2	13.8	23.8%
	38.2%	61.8%	
	-2.9	2.9	
2 Bil./Cat.-L.Cast	9	5	14
	8.3	5.7	9.8%
	64.3%	35.7%	
	.4	-.4	
3 Cast.-L.Cat.	22	6	28
	16.6	11.4	19.6%
	78.6%	21.4%	
	2.3	-2.3	
4 Bil.-L.Cat.	20	14	34
	20.2	13.8	23.8%
	58.8%	41.2%	
	-.1	.1	
5 Cat.-L.Cat.	21	12	33
	19.6	13.4	23.1%
	63.6%	36.4%	
	.6	-.6	
Column Total	85 59.4%	58 40.6%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	10.97478	4	.02685
Likelihood Ratio	11.20050	4	.02440
Linear-by-Linear Association	3.48841	1	.06180

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.02410	.02015	.02805
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.02630	.02218	.03042
Linear-by-Linear Association	-1.86773			
One-Tail		.03300	.02840	.03760
Two-Tail		.06210	.05588	.06832
Fisher's Exact Test	10.84921			
Two-Tail		.02620	.02209	.03031

Minimum Expected Frequency - 5.678

Number of Missing Observations: 0

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V20C Comparació V20a-V20b

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V20C: Diferent (0)	V20C: Igual (1)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.		11	23	34
		14.1	19.9	23.9%
		32.4%	67.6%	
		-1.2	1.2	
2 Bil./Cat.-L.Cast		4	10	14
		5.8	8.2	9.9%
		28.6%	71.4%	
		-1.0	1.0	
3 Cast.-L.Cat.		13	15	28
		11.6	16.4	19.7%
		46.4%	53.6%	
		.6	-.6	
4 Bil.-L.Cat.		13	21	34
		14.1	19.9	23.9%
		38.2%	61.8%	
		-.4	.4	
5 Cat.-L.Cat.		18	14	32
		13.3	18.7	22.5%
		56.3%	43.8%	
		1.9	-1.9	
	Column Total	59 41.5%	83 58.5%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	5.43073	4	.24589
Likelihood Ratio	5.45303	4	.24389
Linear-by-Linear Association	3.52442	1	.06047

		Monte Carlo Estimate	99% C.I. Lower	99% C.I. Upper
		Significance		
Pearson				
Two-Tail		.24630	.23520	.25740
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.25330	.24210	.26450
Linear-by-Linear Association	-1.87734			
One-Tail		.03210	.02756	.03664
Two-Tail		.06440	.05808	.07072
Fisher's Exact Test	5.29409			
Two-Tail		.25420	.24298	.26542

Minimum Expected Frequency - 5.817

Number of Missing Observations: 1

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by SEGUR_20 L'he vista/l'he vist. Seguretat lingüíst

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	SEGUR_20 Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
1 Cast.-L.Cast.	Count	4	19	2	9	34
	Exp Val	9.8	10.1	3.6	10.5	23.9%
	Row Pct	11.8%	55.9%	5.9%	26.5%	
	Adj Res	-2.5	3.9	-1.0	-.7	
2 Bil./Cat.-L.Cast	Count	5	5	0	4	14
	Exp Val	4.0	4.1	1.5	4.3	9.9%
	Row Pct	35.7%	35.7%	.0%	28.6%	
	Adj Res	.6	.5	-1.4	-.2	
3 Cast.-L.Cat.	Count	10	5	1	12	28
	Exp Val	8.1	8.3	3.0	8.7	19.7%
	Row Pct	35.7%	17.9%	3.6%	42.9%	
	Adj Res	.9	-1.5	-1.3	1.5	
4 Bil.-L.Cat.	Count	12	9	5	8	34
	Exp Val	9.8	10.1	3.6	10.5	23.9%
	Row Pct	35.3%	26.5%	14.7%	23.5%	
	Adj Res	.9	-.5	.9	-1.1	
5 Cat.-L.Cat.	Count	10	4	7	11	32
	Exp Val	9.2	9.5	3.4	9.9	22.5%
	Row Pct	31.3%	12.5%	21.9%	34.4%	
	Adj Res	.3	-2.4	2.4	.5	
Column Total		41 28.9%	42 29.6%	15 10.6%	44 31.0%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	27.53523	12	.00647
Likelihood Ratio	28.89471	12	.00408
Linear-by-Linear Association	.05576	1	.81332

		Monte Carlo Estimate	99% C.I. Lower	99% C.I. Upper
		Significance		
Pearson				
Two-Tail		.00520	.00335	.00705
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00680	.00468	.00892
Linear-by-Linear Association	.23615			
One-Tail		.42300	.41027	.43573
Two-Tail		.81810	.80816	.82804
Fisher's Exact Test	25.73872			
Two-Tail		.00700	.00485	.00915

Minimum Expected Frequency - 1.479
Cells with Expected Frequency < 5 - 8 of 20 (40.0%)
Number of Missing Observations: 1

figura 45

V26 Català: Expressió oral
by SEGUR_20 L'he vista/l'he vist. Seguretat lingüíst

		SEGUR_20				
	Count					
	Exp Val	Segur: 1	Segur: 2	Insegur:	Insegur:	
	Row Pct	a i 1a	a i 2a	1a i 2a	2a i 1a	Row
	Adj Res	1	2	3	4	Total
V26						
3		1	4	1	4	10
Regular		2.9	3.0	1.1	3.1	7.0%
		10.0%	40.0%	10.0%	40.0%	
		-1.4	.7	-.1	.6	
4		21	31	4	22	78
Bé		22.5	23.1	8.2	24.2	54.9%
		26.9%	39.7%	5.1%	28.2%	
		-.6	2.9	-2.3	-.8	
5		19	7	10	18	54
Molt bé		15.6	16.0	5.7	16.7	38.0%
		35.2%	13.0%	18.5%	33.3%	
		1.3	-3.4	2.4	.5	
	Column	41	42	15	44	142
	Total	28.9%	29.6%	10.6%	31.0%	100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	16.18634	6	.01279
Likelihood Ratio	17.50957	6	.00758
Linear-by-Linear Association	.00061	1	.98030

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.01230	.00946	.01514
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.01140	.00867	.01413
Linear-by-Linear Association	-.02469			
One-Tail		.51740	.50453	.53027
Two-Tail		1.00000	.99954	1.00000
Fisher's Exact Test	16.85240			
Two-Tail		.00660	.00451	.00869

Minimum Expected Frequency - 1.056
Cells with Expected Frequency < 5 - 4 of 12 (33.3%)
Number of Missing Observations: 1

V29 Català: Escriptura by SEGUR_20 L'he vista/l'he vist. Seguretat lingüíst

		SEGUR_20				
	Count					
	Exp Val	Segur: 1	Segur: 2	Insegur:	Insegur:	
	Row Pct	a i 1a	a i 2a	1a i 2a	2a i 1a	Row
	Adj Res	1	2	3	4	Total
V29						
2		0	0	0	1	1
Molt poc		.3	.3	.1	.3	.7%
		.0%	.0%	.0%	100.0%	
		-.6	-.7	-.3	1.5	

```
                +--------+--------+--------+--------+
              3 |     5  |    13  |     2  |     3  |    23
  Regular       |   6.6  |   6.8  |   2.4  |   7.1  | 16.2%
                | 21.7%  | 56.5%  |  8.7%  | 13.0%  |
                |   -.8  |   3.1  |   -.3  |  -2.0  |
                +--------+--------+--------+--------+
              4 |    26  |    24  |     6  |    27  |    83
  Bé            |  24.0  |  24.5  |   8.8  |  25.7  | 58.5%
                | 31.3%  | 28.9%  |  7.2%  | 32.5%  |
                |    .8  |   -.2  |  -1.5  |    .5  |
                +--------+--------+--------+--------+
              5 |    10  |     5  |     7  |    13  |    35
  Molt bé       |  10.1  |  10.4  |   3.7  |  10.8  | 24.6%
                | 28.6%  | 14.3%  | 20.0%  | 37.1%  |
                |    .0  |  -2.3  |   2.1  |    .9  |
                +--------+--------+--------+--------+
           Column      41       42       15       44      142
            Total   28.9%    29.6%    10.6%    31.0%   100.0%

     Chi-Square                Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----            ------------
Pearson                        18.01325          9                .03502
Likelihood Ratio               17.76163          9                .03804
Linear-by-Linear                1.51924          1                .21773
     Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                  Significance  Lower    Upper
                                                  ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                           .02980     .02542  .03418
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                           .02780     .02357  .03203
Linear-by-Linear                1.23258
     Association
   One-Tail                                           .11670     .10843  .12497
   Two-Tail                                           .21920     .20854  .22986
Fisher's Exact Test            17.52357
   Two-Tail                                           .02100     .01731  .02469

Minimum Expected Frequency -     .106
Cells with Expected Frequency < 5 -     6 of    16 ( 37.5%)
Number of Missing Observations:  1


COEBI_4C  COEBILIN (4 categories)
by  SEGUR_20  L'he vista/l'he vist. Seguretat lingüíst

                 SEGUR_20
          Count  |
          Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
          Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
          Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
COEBI_4C  --------+--------+--------+--------+--------+
              1   |     4  |    16  |     3  |    11  |    34
  baix            |   9.9  |   9.9  |   3.8  |  10.4  | 25.4%
                  | 11.8%  | 47.1%  |  8.8%  | 32.4%  |
                  |  -2.6  |   2.7  |   -.5  |    .3  |
                  +--------+--------+--------+--------+
              2   |    10  |     9  |     2  |    10  |    31
  mitjà-baix      |   9.0  |   9.0  |   3.5  |   9.5  | 23.1%
                  | 32.3%  | 29.0%  |  6.5%  | 32.3%  |
                  |    .4  |    .0  |  -1.0  |    .2  |
                  +--------+--------+--------+--------+
              3   |    16  |     8  |     6  |     5  |    35
  mitjà-alt       |  10.2  |  10.2  |   3.9  |  10.7  | 26.1%
                  | 45.7%  | 22.9%  | 17.1%  | 14.3%  |
                  |   2.5  |   -.9  |   1.3  |  -2.4  |
```

```
                +--------+--------+--------+--------+
              4 |     9  |     6  |     4  |    15  |    34

  alt           |   9.9  |   9.9  |   3.8  |  10.4  | 25.4%
                | 26.5%  | 17.6%  | 11.8%  | 44.1%  |
                |   -.4  |  -1.7  |    .1  |   2.0  |
                +--------+--------+--------+--------+
         Column      39       39       15       41      134
          Total   29.1%    29.1%    11.2%    30.6%   100.0%

     Chi-Square                Value          DF              Significance
--------------------          ----------       ----            ------------
Pearson                        19.83278          9                .01897
Likelihood Ratio               20.54144          9                .01485
Linear-by-Linear                 .00305          1                .95597
     Association

                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                99% C.I.
                                                  Significance  Lower    Upper
                                                  ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                           .01790     .01448  .02132
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                           .02090     .01722  .02458
Linear-by-Linear               -.05522
     Association
   One-Tail                                           .48630     .47343  .49917
   Two-Tail                                           .97450     .97044  .97856
Fisher's Exact Test            19.63699
   Two-Tail                                           .01610     .01286  .01934

Minimum Expected Frequency -    3.470
Cells with Expected Frequency < 5 -     4 of    16 ( 25.0%)
Number of Missing Observations:  6
```

figura 46

```
GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)
by  V22A  no m'hi veig / no em veig

                 V22A
          Count  |
          Exp Val |no m'hi  no em
          Row Pct |veig     veig       Row
          Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2  --------+--------+--------+
              1   |    15  |    19  |    34
  Cast.-L.Cast.   |  19.3  |  14.7  | 24.1%
                  | 44.1%  | 55.9%  |
                  |  -1.7  |   1.7  |
                  +--------+--------+
              2   |     6  |     8  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast|   7.9  |   6.1  |  9.9%
                  | 42.9%  | 57.1%  |
                  |  -1.1  |   1.1  |
                  +--------+--------+
              3   |    19  |     9  |    28
  Cast.-L.Cat.    |  15.9  |  12.1  | 19.9%
                  | 67.9%  | 32.1%  |
                  |   1.3  |  -1.3  |
                  +--------+--------+
              4   |    20  |    14  |    34
  Bil.-L.Cat.     |  19.3  |  14.7  | 24.1%
                  | 58.8%  | 41.2%  |
                  |    .3  |   -.3  |
```

```
                +--------+--------+
              5 |    20  |    11  |    31
  Cat.-L.Cat.   |  17.6  |  13.4  | 22.0%
                | 64.5%  | 35.5%  |
                |   1.0  |  -1.0  |
                +--------+--------+
           Column      80       61      141
            Total   56.7%    43.3%   100.0%

      Chi-Square                Value          DF              Significance
--------------------          ----------       ----            ------------
Pearson                          5.53977          4                .23626
Likelihood Ratio                 5.55709          4                .23476
Linear-by-Linear                 3.40138          1                .06514
      Association
                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                    Significance  Lower    Upper
                                                    ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                             .23920     .22821  .25019
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                             .24900     .23786  .26014
Linear-by-Linear               -1.84428
      Association
   One-Tail                                             .03500     .03027  .03973
   Two-Tail                                             .06190     .05569  .06811
Fisher's Exact Test             5.46080
   Two-Tail                                             .24330     .23225  .25435

Minimum Expected Frequency -    6.057
Number of Missing Observations:  2


GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)
by  V24B  no s'hi veu / no es veu

                  V24B
           Count  |
          Exp Val |no s'hi  no es ve
          Row Pct |veu      u          Row
          Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2  --------+--------+--------+
               1  |     8  |    26  |    34
  Cast.-L.Cast.   |  15.3  |  18.7  | 24.3%
                  | 23.5%  | 76.5%  |
                  |  -2.9  |   2.9  |
                  +--------+--------+
               2  |     9  |     5  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast|   6.3  |   7.7  | 10.0%
                  | 64.3%  | 35.7%  |
                  |   1.5  |  -1.5  |
                  +--------+--------+
               3  |    10  |    17  |    27
  Cast.-L.Cat.    |  12.2  |  14.9  | 19.3%
                  | 37.0%  | 63.0%  |
                  |   -.9  |    .9  |
                  +--------+--------+
               4  |    17  |    16  |    33
  Bil.-L.Cat.     |  14.9  |  18.2  | 23.6%
                  | 51.5%  | 48.5%  |
                  |    .9  |   -.9  |
                  +--------+--------+
               5  |    19  |    13  |    32
  Cat.-L.Cat.     |  14.4  |  17.6  | 22.9%
                  | 59.4%  | 40.6%  |
                  |   1.9  |  -1.9  |
```

```
                  +--------+--------+
           Column      63       77      140
            Total   45.0%    55.0%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         12.36605          4                 .01483
Likelihood Ratio                12.78788          4                 .01236
Linear-by-Linear                 7.00886          1                 .00811
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .01080     .00814  .01346
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .01140     .00867  .01413
Linear-by-Linear                -2.64742
      Association
   One-Tail                                          .00420     .00253  .00587
   Two-Tail                                          .00700     .00485  .00915
Fisher's Exact Test             12.42824
   Two-Tail                                          .01070     .00805  .01335

Minimum Expected Frequency -    6.300

Number of Missing Observations:  3



GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)
by  V24C  Comparació V22a-V22b

                    V24C
            Count  |
           Exp Val |Diferent Igual
           Row Pct |                    Row
           Adj Res |     0  |     1  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
                1  |    15  |    19  |    34
  Cast.-L.Cast.    |  14.8  |  19.2  | 24.6%
                   | 44.1%  | 55.9%  |
                   |    .1  |   -.1  |
                   +--------+--------+
                2  |     7  |     7  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |   6.1  |   7.9  | 10.1%
                   | 50.0%  | 50.0%  |
                   |    .5  |   -.5  |
                   +--------+--------+
                3  |    10  |    17  |    27
  Cast.-L.Cat.     |  11.7  |  15.3  | 19.6%
                   | 37.0%  | 63.0%  |
                   |   -.8  |    .8  |
                   +--------+--------+
                4  |    15  |    18  |    33
  Bil.-L.Cat.      |  14.3  |  18.7  | 23.9%
                   | 45.5%  | 54.5%  |
                   |    .3  |   -.3  |
                   +--------+--------+
                5  |    13  |    17  |    30
  Cat.-L.Cat.      |  13.0  |  17.0  | 21.7%
                   | 43.3%  | 56.7%  |
                   |    .0  |    .0  |
                   +--------+--------+
           Column      60       78      138
            Total   43.5%    56.5%   100.0%
```

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	.75651	4	.94418
Likelihood Ratio	.76089	4	.94361
Linear-by-Linear Association	.00819	1	.92789

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.94820	.94249	.95391
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.94820	.94249	.95391
Linear-by-Linear Association	.09050		
One-Tail	.48650	.47363	.49937
Two-Tail	.95390	.94850	.95930
Fisher's Exact Test	.83657		
Two-Tail	.94500	.93913	.95087

Minimum Expected Frequency - 6.087
Number of Missing Observations: 5

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by SEGUR_22 No s'hi veu/ no es veu. Seguretat lingüística

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	SEGUR_22 Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
1 Cast.-L.Cast.	Count	4	15	11	4	34
	Exp Val	9.9	9.4	9.4	5.4	24.6%
	Row Pct	11.8%	44.1%	32.4%	11.8%	
	Adj Res	-2.5	2.5	.7	-.8	
2 Bil./Cat.-L.Cast	Count	4	3	2	5	14
	Exp Val	4.1	3.9	3.9	2.2	10.1%
	Row Pct	28.6%	21.4%	14.3%	35.7%	
	Adj Res	.0	-.5	-1.2	2.1	
3 Cast.-L.Cat.	Count	9	8	9	1	27
	Exp Val	7.8	7.4	7.4	4.3	19.6%
	Row Pct	33.3%	29.6%	33.3%	3.7%	
	Adj Res	.6	.3	.8	-1.9	
4 Bil.-L.Cat.	Count	11	7	9	6	33
	Exp Val	9.6	9.1	9.1	5.3	23.9%
	Row Pct	33.3%	21.2%	27.3%	18.2%	
	Adj Res	.6	-.9	.0	.4	
5 Cat.-L.Cat.	Count	12	5	7	6	30
	Exp Val	8.7	8.3	8.3	4.8	21.7%
	Row Pct	40.0%	16.7%	23.3%	20.0%	
	Adj Res	1.5	-1.5	-.6	.7	
Column Total		40 29.0%	38 27.5%	38 27.5%	22 15.9%	138 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	18.97800	12	.08906
Likelihood Ratio	20.00969	12	.06690
Linear-by-Linear Association	.89067	1	.34529

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.08400	.07685	.09115
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.08440	.07724	.09156
Linear-by-Linear Association	-.94376			
One-Tail		.17600	.16619	.18581
Two-Tail		.34680	.33454	.35906
Fisher's Exact Test	18.82150			
Two-Tail		.07600	.06917	.08283

Minimum Expected Frequency - 2.232
Cells with Expected Frequency < 5 - 6 of 20 (30.0%)
Number of Missing Observations: 5

figura 47

V7 Lloc residència by SEGUR_22 No s'hi veu/ no es veu. Seguretat lingüística

	SEGUR_22				
Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a (1)	Segur: 2 a i 2a (2)	Insegur: 1a i 2a (3)	Insegur: 2a i 1a (4)	Row Total
V7					
1 Alacant	5 / 11.3 / 12.8% / -2.6	19 / 10.7 / 48.7% / 3.5	15 / 10.7 / 38.5% / 1.8	0 / 6.2 / .0% / -3.2	39 / 28.3%
2 Mutxamel	5 / 7.5 / 19.2% / -1.2	6 / 7.2 / 23.1% / -.6	10 / 7.2 / 38.5% / 1.4	5 / 4.1 / 19.2% / .5	26 / 18.8%
3 Xixona	28 / 18.3 / 44.4% / 3.7	8 / 17.3 / 12.7% / -3.6	11 / 17.3 / 17.5% / -2.4	16 / 10.0 / 25.4% / 2.8	63 / 45.7%
4 Sant Joan	0 / .9 / .0% / -1.1	2 / .8 / 66.7% / 1.5	1 / .8 / 33.3% / .2	0 / .5 / .0% / -.8	3 / 2.2%
5 El Campello	1 / .6 / 50.0% / .7	1 / .6 / 50.0% / .7	0 / .6 / .0% / -.9	0 / .3 / .0% / -.6	2 / 1.4%
6 Altra població d	1 / 1.4 / 20.0% / -.5	2 / 1.4 / 40.0% / .6	1 / 1.4 / 20.0% / -.4	1 / .8 / 20.0% / .3	5 / 3.6%
Column Total	40 / 29.0%	38 / 27.5%	38 / 27.5%	22 / 15.9%	138 / 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	41.37928	15	.00028

```
Likelihood Ratio                49.08262          15                  .00002
Linear-by-Linear                  .12017           1                  .72886
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00010     .00000  .00036
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046
Linear-by-Linear                 -.34665
      Association
   One-Tail                                          .37570     .36323  .38817
   Two-Tail                                          .73800     .72667  .74933
Fisher's Exact Test             43.64701
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046

Minimum Expected Frequency -     .319
Cells with Expected Frequency < 5 -    13 of    24 ( 54.2%)
Number of Missing Observations:  5


V37  Llengua entorn  by  SEGUR_22  No s'hi veu /no es veu. Seguretat lingüística

                    SEGUR_22
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V37        --------+--------+--------+--------+--------+
                1  |     7  |    21  |    19  |     5  |    52
  Castellà         |  15.1  |  14.3  |  14.3  |   8.3  | 37.7%
                   | 13.5%  | 40.4%  | 36.5%  |  9.6%  |
                   |  -3.1  |   2.6  |   1.8  |  -1.6  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                2  |    20  |    10  |    15  |    11  |    56
  Cat. i cast. igu |  16.2  |  15.4  |  15.4  |   8.9  | 40.6%
                   | 35.7%  | 17.9%  | 26.8%  | 19.6%  |
                   |   1.4  |  -2.1  |   -.2  |   1.0  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                3  |    13  |     7  |     4  |     6  |    30
  Català           |   8.7  |   8.3  |   8.3  |   4.8  | 21.7%
                   | 43.3%  | 23.3%  | 13.3%  | 20.0%  |
                   |   2.0  |   -.6  |  -2.0  |    .7  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column      40       38       38       22      138
             Total   29.0%    27.5%    27.5%    15.9%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF               Significance
--------------------          -----------        ----              ------------
Pearson                         18.38007           6                  .00535
Likelihood Ratio                19.54695           6                  .00333
Linear-by-Linear                 1.72465           1                  .18910
      Association
                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00440     .00270  .00610
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00410     .00245  .00575
Linear-by-Linear                -1.31326
      Association
   One-Tail                                          .10720     .09923  .11517
   Two-Tail                                          .20190     .19156  .21224
```

```
Fisher's Exact Test            18.83497
   Two-Tail                                          .00350     .00198  .00502

Minimum Expected Frequency -    4.783
Cells with Expected Frequency < 5 -     1 of    12 (  8.3%)
Number of Missing Observations:  5


V22  Alumne: llengua als pares
by  SEGUR_22  No s'hi veu /no es veu. Seguretat lingüística

                  SEGUR_22
           Count  |
          Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
          Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
          Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V22       --------+--------+--------+--------+--------+
               2  |    11  |    24  |    23  |     4  |    62
  Castellà        |  18.0  |  17.1  |  17.1  |   9.9  | 44.9%
                  | 17.7%  | 38.7%  | 37.1%  |  6.5%  |
                  |  -2.6  |   2.7  |   2.3  |  -2.8  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               3  |     7  |     4  |     3  |     2  |    16
  Cat. i cast.    |   4.6  |   4.4  |   4.4  |   2.6  | 11.6%
  (separats)      | 43.8%  | 25.0%  | 18.8%  | 12.5%  |
                  |   1.4  |   -.2  |   -.8  |   -.4  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               4  |     3  |     1  |     2  |     3  |     9
  Cat. i cast.    |   2.6  |   2.5  |   2.5  |   1.4  |  6.5%
  (mesclats)      | 33.3%  | 11.1%  | 22.2%  | 33.3%  |
                  |    .3  |  -1.1  |   -.4  |   1.5  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               5  |    19  |     9  |    10  |    13  |    51
  Català          |  14.8  |  14.0  |  14.0  |   8.1  | 37.0%
                  | 37.3%  | 17.6%  | 19.6%  | 25.5%  |
                  |   1.6  |  -2.0  |  -1.6  |   2.3  |
                  +--------+--------+--------+--------+
          Column      40       38       38       22      138
           Total   29.0%    27.5%    27.5%    15.9%   100.0%

     Chi-Square                Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----            ------------
Pearson                        22.71959          9                .00686
Likelihood Ratio               23.26471          9                .00563
Linear-by-Linear                 .05798          1                .80972
     Association


                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                99% C.I.
                                                  Significance  Lower    Upper
                                                  ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                           .00540     .00351  .00729
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                           .00790     .00562  .01018
Linear-by-Linear                 .24079
     Association
   One-Tail                                           .41780     .40510  .43050
   Two-Tail                                           .81510     .80510  .82510
Fisher's Exact Test            22.51899
   Two-Tail                                           .00330     .00182  .00478

Minimum Expected Frequency -    1.435
Cells with Expected Frequency < 5 -     8 of    16 ( 50.0%)

Number of Missing Observations:  5
```

V24 Primera llengua by SEGUR_22 No s'hi veu/no es veu. Seguretat lingüística

		SEGUR_22				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1a i 1a (1)	Segur: 2 a i 2a (2)	Insegur: 1a i 2a (3)	Insegur: 2a i 1a (4)	Row Total
V24						
2 Castellà	Count	13	23	20	5	61
	Exp Val	17.7	16.8	16.8	9.7	44.2%
	Row Pct	21.3%	37.7%	32.8%	8.2%	
	Adj Res	-1.8	2.4	1.2	-2.2	
3 Català i castellà	Count	13	9	9	9	40
	Exp Val	11.6	11.0	11.0	6.4	29.0%
	Row Pct	32.5%	22.5%	22.5%	22.5%	
	Adj Res	.6	-.8	-.8	1.3	
4 Català	Count	14	6	9	8	37
	Exp Val	10.7	10.2	10.2	5.9	26.8%
	Row Pct	37.8%	16.2%	24.3%	21.6%	
	Adj Res	1.4	-1.8	-.5	1.1	
	Column Total	40 29.0%	38 27.5%	38 27.5%	22 15.9%	138 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	12.03201	6	.06126
Likelihood Ratio	12.44753	6	.05270
Linear-by-Linear Association	.01621	1	.89868

		Monte Carlo Estimate	99% C.I. Lower	99% C.I. Upper
		Significance		
Pearson				
Two-Tail		.05660	.05065	.06255
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.05560	.04970	.06150
Linear-by-Linear Association	.12733			
One-Tail		.46070	.44786	.47354
Two-Tail		.92340	.91655	.93025
Fisher's Exact Test	12.11464			
Two-Tail		.05220	.04647	.05793

Minimum Expected Frequency - 5.899

Number of Missing Observations: 5

V25 Àmbit aprenentatge català
by SEGUR_22 No s'hi veu / no es veu. Seguretat lingüística

		SEGUR_22				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1a i 1a (1)	Segur: 2 a i 2a (2)	Insegur: 1a i 2a (3)	Insegur: 2a i 1a (4)	Row Total
V25						
2 Classe	Count	14	22	22	3	61
	Exp Val	17.8	16.5	16.9	9.8	44.5%
	Row Pct	23.0%	36.1%	36.1%	4.9%	
	Adj Res	-1.4	2.1	2.0	-3.2	

3	0	0	1	0	1
Carrer	.3	.3	.3	.2	.7%
	.0%	.0%	100.0%	.0%	
	-.6	-.6	1.6	-.4	
4	0	1	1	1	3
Amics	.9	.8	.8	.5	2.2%
	.0%	33.3%	33.3%	33.3%	
	-1.1	.2	.2	.8	
5	26	14	14	18	72
Família	21.0	19.4	20.0	11.6	52.6%
	36.1%	19.4%	19.4%	25.0%	
	1.9	-2.1	-2.3	3.0	
Column Total	40 29.2%	37 27.0%	38 27.7%	22 16.1%	137 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	21.09880	9	.01222
Likelihood Ratio	23.09450	9	.00599
Linear-by-Linear Association	.33708	1	.56152

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.00470	.00294	.00646
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.00150	.00050	.00250
Linear-by-Linear Association	.58059		
One-Tail	.29050	.27881	.30219
Two-Tail	.56460	.55183	.57737
Fisher's Exact Test	22.27914		
Two-Tail	.00070	.00002	.00138

Minimum Expected Frequency - .161
Cells with Expected Frequency < 5 - 8 of 16 (50.0%)
Number of Missing Observations: 6

V45 Llengua preferida by SEGUR_22 No s'hi veu /no es veu. Seguretat lingüística

	SEGUR_22				
Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a 1	Segur: 2 a i 2a 2	Insegur: 1a i 2a 3	Insegur: 2a i 1a 4	Row Total
V45					
1	10	20	18	4	52
Castellà	15.2	14.4	14.4	8.0	38.0%
	19.2%	38.5%	34.6%	7.7%	
	-2.0	2.2	1.4	-1.9	
2	15	12	14	8	49
Cat. i cast. igual	14.3	13.6	13.6	7.5	35.8%
	30.6%	24.5%	28.6%	16.3%	
	.3	-.6	.2	.2	
3	15	6	6	9	36
Català	10.5	10.0	10.0	5.5	26.3%
	41.7%	16.7%	16.7%	25.0%	
	1.9	-1.7	-1.7	1.9	

```
            Column      40       38       38       21      137
             Total   29.2%    27.7%    27.7%    15.3%   100.0%



      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------

Pearson                         14.34962           6                 .02597

Likelihood Ratio                14.70272           6                 .02270
Linear-by-Linear                  .05695           1                 .81138
      Association
                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .02320     .01932  .02708
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .02540     .02135  .02945
Linear-by-Linear                 -.23864
      Association
   One-Tail                                          .42750     .41476  .44024
   Two-Tail                                          .83750     .82800  .84700
Fisher's Exact Test             14.17346
   Two-Tail                                          .02300     .01914  .02686

Minimum Expected Frequency -    5.518
Number of Missing Observations:  6



COEBI_4C  COEBILIN (4 categories)
by  SEGUR_22  No s'hi veu/ no es veu. Seguretat lingüística

                    SEGUR_22
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
COEBI_4C   --------+--------+--------+--------+--------+
                1  |     5  |    17  |    10  |     2  |    34
  baix             |   9.9  |   9.4  |   9.2  |   5.5  | 26.2%
                   | 14.7%  | 50.0%  | 29.4%  |  5.9%  |
                   |  -2.2  |   3.4  |    .4  |  -1.9  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                2  |     7  |     6  |     8  |    10  |    31
  mitjà-baix       |   9.1  |   8.6  |   8.3  |   5.0  | 23.8%
                   | 22.6%  | 19.4%  | 25.8%  | 32.3%  |
                   |   -.9  |  -1.2  |   -.2  |   2.8  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                3  |    10  |     7  |    11  |     5  |    33
  mitjà-alt        |   9.6  |   9.1  |   8.9  |   5.3  | 25.4%
                   | 30.3%  | 21.2%  | 33.3%  | 15.2%  |
                   |    .2  |  -1.0  |   1.0  |   -.2  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                4  |    16  |     6  |     6  |     4  |    32
  alt              |   9.4  |   8.9  |   8.6  |   5.2  | 24.6%
                   | 50.0%  | 18.8%  | 18.8%  | 12.5%  |
                   |   3.0  |  -1.3  |  -1.2  |   -.6  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column      38       36       35       21      130
             Total   29.2%    27.7%    26.9%    16.2%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                         24.84340           9                 .00315
Likelihood Ratio                23.34091           9                 .00547
```

```
Linear-by-Linear                 2.35794          1                  12465
      Association
                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00230     .00107  .00353
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00750     .00528  .00972
Linear-by-Linear                -1.53556
      Association
   One-Tail                                          .07070     .06410  .07730
   Two-Tail                                          .13820     .12931  .14709
Fisher's Exact Test             22.19039
   Two-Tail                                          .00680     .00468  .00892

Minimum Expected Frequency -    5.008
Number of Missing Observations:  10


ACTIT_4C  Actitud (4 categories)
by  SEGUR_22  No s'hi veu/ no es veu. Seguretat lingüística

                    SEGUR_22
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
ACTIT_4C   --------+--------+--------+--------+--------+
                1  |     4  |     9  |    16  |     3  |    32
  baixa            |   9.2  |   9.0  |   8.8  |   5.0  | 23.7%
                   | 12.5%  | 28.1%  | 50.0%  |  9.4%  |
                   |  -2.3  |    .0  |   3.3  |  -1.1  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                2  |    14  |    15  |     5  |     2  |    36
  mitjana-baixa    |  10.4  |  10.1  |   9.9  |   5.6  | 26.7%
                   | 38.9%  | 41.7%  | 13.9%  |  5.6%  |
                   |   1.5  |   2.1  |  -2.1  |  -1.9  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                3  |    12  |     5  |     7  |    12  |    36
  mitjana-alta     |  10.4  |  10.1  |   9.9  |   5.6  | 26.7%
                   | 33.3%  | 13.9%  | 19.4%  | 33.3%  |
                   |    .7  |  -2.2  |  -1.3  |   3.4  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                4  |     9  |     9  |     9  |     4  |    31
  alta             |   9.0  |   8.7  |   8.5  |   4.8  | 23.0%
                   | 29.0%  | 29.0%  | 29.0%  | 12.9%  |
                   |    .0  |    .1  |    .2  |   -.5  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column      39       38       37       21      135
             Total   28.9%    28.1%    27.4%    15.6%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                        29.19141          9                 .00060
Likelihood Ratio               28.70105          9                 .00073
Linear-by-Linear                 .03698          1                 .84750
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00060     .00000  .00123
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00120     .00031  .00209
```

```
Linear-by-Linear                -.19231
      Association
   One-Tail                                          .44150     .42871  .45429
   Two-Tail                                          .84730     .83803  .85657
Fisher's Exact Test            27.10669
   Two-Tail                                          .00110     .00025  .00195

Minimum Expected Frequency -    4.822
Cells with Expected Frequency < 5 -     2 of    16 ( 12.5%)
Number of Missing Observations:  5
```

figura 48

```
GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)  by  V23A  el que / lo que

                    V23A
            Count  |
           Exp Val |el que   lo que
           Row Pct |                    Row
           Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
                1  |    25  |     9  |    34
  Cast.-L.Cast.    |  27.3  |   6.7  | 23.8%
                   | 73.5%  | 26.5%  |
                   |  -1.2  |   1.2  |
                   +--------+--------+
                2  |     9  |     5  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |  11.3  |   2.7  |  9.8%
                   | 64.3%  | 35.7%  |
                   |  -1.6  |   1.6  |
                   +--------+--------+
                3  |    22  |     6  |    28
  Cast.-L.Cat.     |  22.5  |   5.5  | 19.6%
                   | 78.6%  | 21.4%  |
                   |   -.3  |    .3  |
                   +--------+--------+
                4  |    29  |     5  |    34
  Bil.-L.Cat.      |  27.3  |   6.7  | 23.8%
                   | 85.3%  | 14.7%  |
                   |    .8  |   -.8  |
                   +--------+--------+
                5  |    30  |     3  |    33
  Cat.-L.Cat.      |  26.5  |   6.5  | 23.1%
                   | 90.9%  |  9.1%  |
                   |   1.7  |  -1.7  |
                   +--------+--------+
            Column     115       28      143
             Total   80.4%    19.6%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         6.21907          4                 .18337
Likelihood Ratio                6.29042          4                 .17848
Linear-by-Linear                4.84440          1                 .02774
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .18160     .17167  .19153
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .19980     .18950  .21010
```

```
Linear-by-Linear                -2.20100
      Association
   One-Tail                                          .01840     .01494  .02186
   Two-Tail                                          .02850     .02421  .03279
Fisher's Exact Test              6.24762
   Two-Tail                                          .17070     .16101  .18039

Minimum Expected Frequency -    2.741
Cells with Expected Frequency < 5 -     1 of    10 ( 10.0%)
Number of Missing Observations:  0


GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)  by  V23B  el que / lo que

                    V23B
            Count  |
           Exp Val |el que   lo que
           Row Pct |                    Row
           Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
                1  |    25  |     9  |    34
  Cast.-L.Cast.    |  18.8  |  15.2  | 23.8%
                   | 73.5%  | 26.5%  |
                   |   2.5  |  -2.5  |
                   +--------+--------+
                2  |     3  |    11  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |   7.7  |   6.3  |  9.8%
                   | 21.4%  | 78.6%  |
                   |  -2.7  |   2.7  |
                   +--------+--------+
                3  |    16  |    12  |    28
  Cast.-L.Cat.     |  15.5  |  12.5  | 19.6%
                   | 57.1%  | 42.9%  |
                   |    .2  |   -.2  |
                   +--------+--------+
                4  |    21  |    13  |    34
  Bil.-L.Cat.      |  18.8  |  15.2  | 23.8%
                   | 61.8%  | 38.2%  |
                   |    .9  |   -.9  |
                   +--------+--------+
                5  |    14  |    19  |    33
  Cat.-L.Cat.      |  18.2  |  14.8  | 23.1%
                   | 42.4%  | 57.6%  |
                   |  -1.7  |   1.7  |
                   +--------+--------+
            Column      79       64      143
             Total   55.2%    44.8%   100.0%

      Chi-Square                  Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         13.89162          4                 .00765
Likelihood Ratio                14.35289          4                 .00625
Linear-by-Linear                 2.48905          1                 .11464
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00740     .00519  .00961
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00810     .00579  .01041
Linear-by-Linear                 1.57767
      Association
   One-Tail                                          .06580     .05941  .07219
   Two-Tail                                          .12910     .12046  .13774
Fisher's Exact Test             13.78693
   Two-Tail                                          .00820     .00588  .01052
```

```
Minimum Expected Frequency -    6.266
Number of Missing Observations:  0
```

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V23C Comparació V23a-V23b

		V23C	
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Diferent 0	Igual 1	Row Total
GRP_TIP2	1	10	24	34
Cast.-L.Cast.		13.8	20.2	23.8%
		29.4%	70.6%	
		-1.5	1.5	
	2	6	8	14
Bil./Cat.-L.Cast		5.7	8.3	9.8%
		42.9%	57.1%	
		.2	-.2	
	3	14	14	28
Cast.-L.Cat.		11.4	16.6	19.6%
		50.0%	50.0%	
		1.1	-1.1	
	4	12	22	34
Bil.-L.Cat.		13.8	20.2	23.8%
		35.3%	64.7%	
		-.7	.7	
	5	16	17	33
Cat.-L.Cat.		13.4	19.6	23.1%
		48.5%	51.5%	
		1.1	-1.1	
	Column Total	58 40.6%	85 59.4%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	4.06906	4	.39674
Likelihood Ratio	4.11327	4	.39089
Linear-by-Linear Association	1.50289	1	.22023

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.39980	.38718	.41242
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.40110	.38848	.41372
Linear-by-Linear Association	-1.22592			
One-Tail		.11910	.11076	.12744
Two-Tail		.22800	.21719	.23881
Fisher's Exact Test	4.09825			
Two-Tail		.39100	.37843	.40357

```
Minimum Expected Frequency -    5.678

Number of Missing Observations:  0
```

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by SEGUR_23 el que/lo que. Seguretat lingüística

		SEGUR_23				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
GRP_TIP2						
1		20	4	5	5	34
Cast.-L.Cast.		16.2	4.0	11.2	2.6	23.8%
		58.8%	11.8%	14.7%	14.7%	
		1.5	.0	-2.6	1.8	
2		3	5	6	0	14
Bil./Cat.-L.Cast		6.7	1.7	4.6	1.1	9.8%
		21.4%	35.7%	42.9%	.0%	
		-2.1	2.9	.8	-1.1	
3		12	2	10	4	28
Cast.-L.Cat.		13.3	3.3	9.2	2.2	19.6%
		42.9%	7.1%	35.7%	14.3%	
		-.6	-.9	.4	1.5	
4		19	3	10	2	34
Bil.-L.Cat.		16.2	4.0	11.2	2.6	23.8%
		55.9%	8.8%	29.4%	5.9%	
		1.1	-.6	-.5	-.5	
5		14	3	16	0	33
Cat.-L.Cat.		15.7	3.9	10.8	2.5	23.1%
		42.4%	9.1%	48.5%	.0%	
		-.7	-.6	2.2	-1.9	
	Column Total	68 47.6%	17 11.9%	47 32.9%	11 7.7%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	25.42338	12	.01294
Likelihood Ratio	27.03284	12	.00764
Linear-by-Linear Association	.09823	1	.75397

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.01170	.00893	.01447
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.01300	.01008	.01592
Linear-by-Linear Association	.31341			
One-Tail		.39110	.37853	.40367
Two-Tail		.77260	.76180	.78340
Fisher's Exact Test	23.11124			
Two-Tail		.01360	.01062	.01658

Minimum Expected Frequency - 1.077
Cells with Expected Frequency < 5 - 11 of 20 (55.0%)

Number of Missing Observations: 0

figura 49

V37 Llengua entorn by SEGUR_23 el que/lo que. Seguretat lingüística

		SEGUR_23				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V37						
	1	35	1	14	5	55
Castellà		26.2	6.5	18.1	4.2	38.5%
		63.6%	1.8%	25.5%	9.1%	
		3.0	-2.9	-1.5	.5	
	2	23	14	14	6	57
Cat. i cast. igual		27.1	6.8	18.7	4.4	39.9%
		40.4%	24.6%	24.6%	10.5%	
		-1.4	3.8	-1.7	1.0	
	3	10	2	19	0	31
Català		14.7	3.7	10.2	2.4	21.7%
		32.3%	6.5%	61.3%	.0%	
		-1.9	-1.1	3.8	-1.8	
	Column Total	68 47.6%	17 11.9%	47 32.9%	11 7.7%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	31.15699	6	.00002
Likelihood Ratio	32.99837	6	.00001
Linear-by-Linear Association	4.43163	1	.03528

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	2.10514			
One-Tail		.02230	.01850	.02610
Two-Tail		.03900	.03401	.04399
Fisher's Exact Test	29.16211			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - 2.385
Cells with Expected Frequency < 5 - 4 of 12 (33.3%)

Number of Missing Observations: 0

V24 Primera llengua by SEGUR_23 el que/lo que. Seguretat lingüística

		SEGUR_23				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V24						
	2	32	6	15	9	62
Castellà		29.5	7.4	20.4	4.8	43.4%
		51.6%	9.7%	24.2%	14.5%	
		.9	-.7	-1.9	2.7	

```
                 |        |        |        |        |
               3 |    21  |     5  |    13  |     2  |    41
  Català i castellà|  19.5  |   4.9  |  13.5  |   3.2  | 28.7%
                   | 51.2%  | 12.2%  | 31.7%  |  4.9%  |
                   |    .6  |    .1  |   -.2  |   -.8  |
                   +--------+--------+--------+--------+
               4 |    15  |     6  |    19  |     0  |    40
  Català           |  19.0  |   4.8  |  13.1  |   3.1  | 28.0%
                   | 37.5%  | 15.0%  | 47.5%  |   .0%  |
                   |  -1.5  |    .7  |   2.3  |  -2.2  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column      68       17       47       11      143
             Total   47.6%    11.9%    32.9%     7.7%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         13.05888          6                 .04211
Likelihood Ratio                15.29242          6                 .01810
Linear-by-Linear                  .09008          1                 .76407
      Association
                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .03860     .03364  .04356
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .02530     .02126  .02934
Linear-by-Linear                  .30014
      Association
   One-Tail                                          .40060     .38798  .41322
   Two-Tail                                          .77600     .76526  .78674
Fisher's Exact Test             12.71335
   Two-Tail                                          .03980     .03476  .04484

Minimum Expected Frequency -    3.077
Cells with Expected Frequency < 5 -     5 of    12 ( 41.7%)
Number of Missing Observations:  0


V45  Llengua preferida  by  SEGUR_23  el que/lo que. Seguretat lingüística

                    SEGUR_23
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V45        --------+--------+--------+--------+--------+
               1 |    31  |     6  |    11  |     7  |    55
  Castellà         |  26.3  |   6.2  |  18.2  |   4.3  | 38.7%
                   | 56.4%  | 10.9%  | 20.0%  | 12.7%  |
                   |   1.6  |   -.1  |  -2.6  |   1.8  |
                   +--------+--------+--------+--------+
               2 |    18  |     8  |    19  |     4  |    49
  Cat. i cast.     |  23.5  |   5.5  |  16.2  |   3.8  | 34.5%
  igual            | 36.7%  | 16.3%  | 38.8%  |  8.2%  |
                   |  -1.9  |   1.4  |   1.0  |    .1  |
                   +--------+--------+--------+--------+
               3 |    19  |     2  |    17  |     0  |    38
  Català           |  18.2  |   4.3  |  12.6  |   2.9  | 26.8%
                   | 50.0%  |  5.3%  | 44.7%  |   .0%  |
                   |    .3  |  -1.4  |   1.8  |  -2.1  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column      68       16       47       11      142
             Total   47.9%    11.3%    33.1%     7.7%   100.0%
```

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	14.06771	6	.02889
Likelihood Ratio	17.24861	6	.00841
Linear-by-Linear Association	.16546	1	.68418

	Monte Carlo Estimate		
		99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.02550	.02144	.02956
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.01520	.01205	.01835
Linear-by-Linear Association	.40677		
One-Tail	.36840	.35597	.38083
Two-Tail	.69770	.68587	.70953
Fisher's Exact Test	14.56673		
Two-Tail	.02000	.01639	.02361

Minimum Expected Frequency - 2.944
Cells with Expected Frequency < 5 - 4 of 12 (33.3%)
Number of Missing Observations: 1

figura 50

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V26A el costum / la costum

GRP_TIP2	V26A Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	el costu (1)	la costu (2)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.	Count	13	21	34
	Exp Val	12.6	21.4	23.8%
	Row Pct	38.2%	61.8%	
	Adj Res	.2	-.2	
2 Bil./Cat.-L.Cast	Count	3	11	14
	Exp Val	5.2	8.8	9.8%
	Row Pct	21.4%	78.6%	
	Adj Res	-1.3	1.3	
3 Cast.-L.Cat.	Count	10	18	28
	Exp Val	10.4	17.6	19.6%
	Row Pct	35.7%	64.3%	
	Adj Res	-.2	.2	
4 Bil.-L.Cat.	Count	17	17	34
	Exp Val	12.6	21.4	23.8%
	Row Pct	50.0%	50.0%	
	Adj Res	1.8	-1.8	
5 Cat.-L.Cat.	Count	10	23	33
	Exp Val	12.2	20.8	23.1%
	Row Pct	30.3%	69.7%	
	Adj Res	-.9	.9	
Column Total		53 37.1%	90 62.9%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	4.59490	4	.33144
Likelihood Ratio	4.65732	4	.32430

Linear-by-Linear Association	.02305	1	.87700	

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.34030	.32810	.35250
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.34070	.32849	.35291
Linear-by-Linear Association	-.15477			
One-Tail		.47150	.45864	.48436
Two-Tail		.91140	.90408	.91872
Fisher's Exact Test	4.42187			
Two-Tail		.35580	.34347	.36813

Minimum Expected Frequency - 5.189
Number of Missing Observations: 0

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V26B bon costum / bona costum

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V26B bon costum 1	V26B bona costum 2	Row Total
1 Cast.-L.Cast.	Count	7	27	34
	Exp Val	8.9	25.1	23.9%
	Row Pct	20.6%	79.4%	
	Adj Res	-.8	.8	
2 Bil./Cat.-L.Cast	Count	2	11	13
	Exp Val	3.4	9.6	9.2%
	Row Pct	15.4%	84.6%	
	Adj Res	-.9	.9	
3 Cast.-L.Cat.	Count	7	21	28
	Exp Val	7.3	20.7	19.7%
	Row Pct	25.0%	75.0%	
	Adj Res	-.1	.1	
4 Bil.-L.Cat.	Count	11	23	34
	Exp Val	8.9	25.1	23.9%
	Row Pct	32.4%	67.6%	
	Adj Res	1.0	-1.0	
5 Cat.-L.Cat.	Count	10	23	33
	Exp Val	8.6	24.4	23.2%
	Row Pct	30.3%	69.7%	
	Adj Res	.6	-.6	
Column Total		37 / 26.1%	105 / 73.9%	142 / 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	2.32081	4	.67698
Likelihood Ratio	2.39639	4	.66328
Linear-by-Linear Association	1.66570	1	.19684

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.68370	.67172	.69568
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.67590	.66384	.68796
Linear-by-Linear Association	-1.29062			
One-Tail		.11190	.10378	.12002
Two-Tail		.20620	.19578	.21662
Fisher's Exact Test	2.19947			
Two-Tail		.70780	.69609	.71951

Minimum Expected Frequency - 3.387
Cells with Expected Frequency < 5 - 1 of 10 (10.0%)
Number of Missing Observations: 1

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V26C Comparació V26a-V26b

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V26C Diferent (0)	V26C Igual (1)	Row Total
1		10	24	34
Cast.-L.Cast.		11.5	22.5	23.9%
		29.4%	70.6%	
		-.6	.6	
2		3	10	13
Bil./Cat.-L.Cast		4.4	8.6	9.2%
		23.1%	76.9%	
		-.9	.9	
3		11	17	28
Cast.-L.Cat.		9.5	18.5	19.7%
		39.3%	60.7%	
		.7	-.7	
4		12	22	34
Bil.-L.Cat.		11.5	22.5	23.9%
		35.3%	64.7%	
		.2	-.2	
5		12	21	33
Cat.-L.Cat.		11.2	21.8	23.2%
		36.4%	63.6%	
		.4	-.4	
Column Total		48 33.8%	94 66.2%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	1.46802	4	.83229
Likelihood Ratio	1.50944	4	.82497
Linear-by-Linear Association	.61442	1	.43313

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.83950	.83004	.84896
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.83180	.82217	.84143
Linear-by-Linear Association	-.78385			
One-Tail		.24040	.22939	.25141
Two-Tail		.44050	.42771	.45329
Fisher's Exact Test	1.44695			
Two-Tail		.85330	.84419	.86241

Minimum Expected Frequency - 4.394
Cells with Expected Frequency < 5 - 1 of 10 (10.0%)

Number of Missing Observations: 1

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by SEGUR_26 el/la costum. Seguretat lingüística

	SEGUR_26				
Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a (1)	Segur: 2 a i 2a (2)	Insegur: 1a i 2a (3)	Insegur: 2a i 1a (4)	Row Total
GRP_TIP2 1 Cast.-L.Cast.	5 / 5.0 / 14.7% / .0	19 / 17.5 / 55.9% / .6	8 / 7.7 / 23.5% / .2	2 / 3.8 / 5.9% / -1.1	34 / 23.9%
2 Bil./Cat.-L.Cast	1 / 1.9 / 7.7% / -.8	9 / 6.7 / 69.2% / 1.3	2 / 2.9 / 15.4% / -.6	1 / 1.5 / 7.7% / -.4	13 / 9.2%
3 Cast.-L.Cat.	3 / 4.1 / 10.7% / -.7	14 / 14.4 / 50.0% / -.2	7 / 6.3 / 25.0% / .3	4 / 3.2 / 14.3% / .6	28 / 19.7%
4 Bil.-L.Cat.	8 / 5.0 / 23.5% / 1.6	14 / 17.5 / 41.2% / -1.4	9 / 7.7 / 26.5% / .6	3 / 3.8 / 8.8% / -.5	34 / 23.9%
5 Cat.-L.Cat.	4 / 4.9 / 12.1% / -.5	17 / 17.0 / 51.5% / .0	6 / 7.4 / 18.2% / -.7	6 / 3.7 / 18.2% / 1.4	33 / 23.2%
Column Total	21 / 14.8%	73 / 51.4%	32 / 22.5%	16 / 11.3%	142 / 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	8.03716	12	.78222
Likelihood Ratio	7.89720	12	.79311
Linear-by-Linear Association	.65089	1	.41980

```
                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .79450     .78409  .80491
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .83280     .82319  .84241
Linear-by-Linear                  .80678
      Association
   One-Tail                                         .21690     .20628  .22752
   Two-Tail                                         .42550     .41276  .43824
Fisher's Exact Test              7.32458
   Two-Tail                                         .84670     .83742  .85598




Minimum Expected Frequency -    1.465
Cells with Expected Frequency < 5 -     9 of    20 ( 45.0%)
Number of Missing Observations:  1
```

figura 51

```
V6  Sexe  by  SEGUR_26  el/la costum. Seguretat lingüística

                    SEGUR_26
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V6         --------+--------+--------+--------+--------+
                1  |    12  |    24  |    21  |    12  |    69
  Home             |  10.2  |  35.5  |  15.5  |   7.8  | 48.6%
                   | 17.4%  | 34.8%  | 30.4%  | 17.4%  |
                   |    .8  |  -3.9  |   2.2  |   2.2  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                2  |     9  |    49  |    11  |     4  |    73
  Dona             |  10.8  |  37.5  |  16.5  |   8.2  | 51.4%
                   | 12.3%  | 67.1%  | 15.1%  |  5.5%  |
                   |   -.8  |   3.9  |  -2.2  |  -2.2  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column      21       73       32       16      142
             Total   14.8%    51.4%    22.5%    11.3%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         16.01525          3                 .00113
Likelihood Ratio                16.41868          3                 .00093
Linear-by-Linear                 5.60229          1                 .01794
      Association

                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .00100     .00019  .00181
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .00150     .00050  .00250
Linear-by-Linear                -2.36692
      Association
   One-Tail                                         .01190     .00911  .01469
   Two-Tail                                         .01900     .01548  .02252
Fisher's Exact Test             15.97797
   Two-Tail                                         .00130     .00037  .00223
```

Minimum Expected Frequency - 7.775
Number of Missing Observations: 1

V7 Lloc residència by SEGUR_26 el/la costum. Seguretat lingüística

V7	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	SEGUR_26 Segur: 1a i 1a (1)	Segur: 2 a i 2a (2)	Insegur: 1a i 2a (3)	Insegur: 2a i 1a (4)	Row Total
1 Alacant	Count	8	18	15	1	42
	Exp Val	6.2	21.6	9.5	4.7	29.6%
	Row Pct	19.0%	42.9%	35.7%	2.4%	
	Adj Res	.9	-1.3	2.4	-2.2	
2 Mutxamel	Count	5	11	5	5	26
	Exp Val	3.8	13.4	5.9	2.9	18.3%
	Row Pct	19.2%	42.3%	19.2%	19.2%	
	Adj Res	.7	-1.0	-.4	1.4	
3 Xixona	Count	6	41	8	10	65
	Exp Val	9.6	33.4	14.6	7.3	45.8%
	Row Pct	9.2%	63.1%	12.3%	15.4%	
	Adj Res	-1.7	2.6	-2.7	1.4	
4 Sant Joan	Count	1	1	1	0	3
	Exp Val	.4	1.5	.7	.3	2.1%
	Row Pct	33.3%	33.3%	33.3%	.0%	
	Adj Res	.9	-.6	.5	-.6	
5 El Campello	Count	0	0	2	0	2
	Exp Val	.3	1.0	.5	.2	1.4%
	Row Pct	.0%	.0%	100.0%	.0%	
	Adj Res	-.6	-1.5	2.6	-.5	
6 Altra població d	Count	1	2	1	0	4
	Exp Val	.6	2.1	.9	.5	2.8%
	Row Pct	25.0%	50.0%	25.0%	.0%	
	Adj Res	.6	-.1	.1	-.7	
Column Total		21 14.8%	73 51.4%	32 22.5%	16 11.3%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	25.72409	15	.04102
Likelihood Ratio	26.62245	15	.03197
Linear-by-Linear Association	.09388	1	.75930

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.04460	.03928	.04992
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.02760	.02338	.03182
Linear-by-Linear Association	.30640			
One-Tail		.39570	.38310	.40830
Two-Tail		.76660	.75570	.77750
Fisher's Exact Test	24.86435			
Two-Tail		.01300	.01008	.01592

BIBLIOTECA VIRTUAL

Minimum Expected Frequency - 225
Cells with Expected Frequency < 5 - 15 of 24 (62.5%)

Number of Missing Observations: 1

C_SOC_CT Classe social (categoritzada)
by SEGUR_26 el/la costum. Seguretat lingüística

	SEGUR_26				
C_SOC_CT	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
1 Treballadora		3	22	3	6	34
		5.0	17.5	7.7	3.8	23.9%
		8.8%	64.7%	8.8%	17.6%	
		-1.1	1.8	-2.2	1.3	
2 Mitjana baixa		7	32	17	7	63
		9.3	32.4	14.2	7.1	44.4%
		11.1%	50.8%	27.0%	11.1%	
		-1.1	-.1	1.1	-.1	
3 Mitjana		6	16	6	2	30
		4.4	15.4	6.8	3.4	21.1%
		20.0%	53.3%	20.0%	6.7%	
		.9	.2	-.4	-.9	
4 Mitjana alta - a		5	3	6	1	15
		2.2	7.7	3.4	1.7	10.6%
		33.3%	20.0%	40.0%	6.7%	
		2.1	-2.6	1.7	-.6	
Column Total		21	73	32	16	142
		14.8%	51.4%	22.5%	11.3%	100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	17.08801	9	.04736
Likelihood Ratio	17.50407	9	.04138
Linear-by-Linear Association	1.10860	1	.29239

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.04710	.04164	.05256
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.06100	.05484	.06716
Linear-by-Linear Association	-1.05290			
One-Tail		.16330	.15378	.17282
Two-Tail		.31630	.30432	.32828
Fisher's Exact Test	16.79585			
Two-Tail		.03980	.03476	.04484

Minimum Expected Frequency - 1.690
Cells with Expected Frequency < 5 - 6 of 16 (37.5%)

Number of Missing Observations: 1

ACTIT_4C Actitud (4 categories)
by SEGUR_26 el/la costum. Seguretat lingüística

ACTIT_4C	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	SEGUR_26 Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
1 baixa	Count	6	12	11	4	33
	Exp Val	5.0	16.9	7.4	3.8	23.7%
	Row Pct	18.2%	36.4%	33.3%	12.1%	
	Adj Res	.6	-1.9	1.7	.1	
2 mitjana-baixa	Count	8	20	1	6	35
	Exp Val	5.3	17.9	7.8	4.0	25.2%
	Row Pct	22.9%	57.1%	2.9%	17.1%	
	Adj Res	1.5	.8	-3.2	1.2	
3 mitjana-alta	Count	4	26	6	3	39
	Exp Val	5.9	19.9	8.7	4.5	28.1%
	Row Pct	10.3%	66.7%	15.4%	7.7%	
	Adj Res	-1.0	2.3	-1.2	-.9	
4 alta	Count	3	13	13	3	32
	Exp Val	4.8	16.3	7.1	3.7	23.0%
	Row Pct	9.4%	40.6%	40.6%	9.4%	
	Adj Res	-1.0	-1.3	2.8	-.4	
Column Total		21 15.1%	71 51.1%	31 22.3%	16 11.5%	139 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	22.07643	9	.00864
Likelihood Ratio	24.52372	9	.00355
Linear-by-Linear Association	.27738	1	.59843

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00740	.00519	.00961
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00610	.00409	.00811
Linear-by-Linear Association	.52667			
One-Tail		.30890	.29700	.32080
Two-Tail		.62390	.61142	.63638
Fisher's Exact Test	23.02593			
Two-Tail		.00420	.00253	.00587

Minimum Expected Frequency - 3.683
Cells with Expected Frequency < 5 - 6 of 16 (37.5%)

Number of Missing Observations: 1

figura 52

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V28A els dilluns / els dillunsos

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V28A els dilluns	V28A els dillunsos	Row Total
1 Cast.-L.Cast.		31	3	34
		21.9	12.1	23.8%
		91.2%	8.8%	
		3.7	-3.7	
2 Bil./Cat.-L.Cast		6	8	14
		9.0	5.0	9.8%
		42.9%	57.1%	
		-1.8	1.8	
3 Cast.-L.Cat.		21	7	28
		18.0	10.0	19.6%
		75.0%	25.0%	
		1.3	-1.3	
4 Bil.-L.Cat.		14	20	34
		21.9	12.1	23.8%
		41.2%	58.8%	
		-3.2	3.2	
5 Cat.-L.Cat.		20	13	33
		21.2	11.8	23.1%
		60.6%	39.4%	
		-.5	.5	
Column Total		92 64.3%	51 35.7%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	23.02579	4	.00013
Likelihood Ratio	25.09128	4	.00005
Linear-by-Linear Association	9.02651	1	.00266

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	3.00441			
One-Tail		.00120	.00031	.00209
Two-Tail		.00210	.00092	.00328
Fisher's Exact Test	24.14617			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - 4.993
Cells with Expected Frequency < 5 - 1 of 10 (10.0%)

Number of Missing Observations: 0

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V28B els dilluns / els dillunsos

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V28B els dilluns	V28B els dillunsos	Row Total
1 Cast.-L.Cast.	Count	31	3	34
	Exp Val	22.1	11.9	23.8%
	Row Pct	91.2%	8.8%	
	Adj Res	3.7	-3.7	
2 Bil./Cat.-L.Cast	Count	5	9	14
	Exp Val	9.1	4.9	9.8%
	Row Pct	35.7%	64.3%	
	Adj Res	-2.4	2.4	
3 Cast.-L.Cat.	Count	24	4	28
	Exp Val	18.2	9.8	19.6%
	Row Pct	85.7%	14.3%	
	Adj Res	2.6	-2.6	
4 Bil.-L.Cat.	Count	19	15	34
	Exp Val	22.1	11.9	23.8%
	Row Pct	55.9%	44.1%	
	Adj Res	-1.3	1.3	
5 Cat.-L.Cat.	Count	14	19	33
	Exp Val	21.5	11.5	23.1%
	Row Pct	42.4%	57.6%	
	Adj Res	-3.1	3.1	
	Column Total	93 65.0%	50 35.0%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	29.44820	4	.00001
Likelihood Ratio	31.94888	4	.00000
Linear-by-Linear Association	13.99266	1	.00018

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	3.74068			
One-Tail		.00010	.00000	.00036
Two-Tail		.00010	.00000	.00036
Fisher's Exact Test	30.61778			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - 4.895
Cells with Expected Frequency < 5 - 1 of 10 (10.0%)

Number of Missing Observations: 0

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V28C Comparació V28a-V28b

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V28C: Diferent (0)	V28C: Igual (1)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.		2	32	34
		6.9	27.1	23.8%
		5.9%	94.1%	
		-2.4	2.4	
2 Bil./Cat.-L.Cast		3	11	14
		2.8	11.2	9.8%
		21.4%	78.6%	
		.1	-.1	
3 Cast.-L.Cat.		5	23	28
		5.7	22.3	19.6%
		17.9%	82.1%	
		-.4	.4	
4 Bil.-L.Cat.		7	27	34
		6.9	27.1	23.8%
		20.6%	79.4%	
		.1	-.1	
5 Cat.-L.Cat.		12	21	33
		6.7	26.3	23.1%
		36.4%	63.6%	
		2.6	-2.6	
Column Total		29 20.3%	114 79.7%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	9.75475	4	.04477
Likelihood Ratio	10.34338	4	.03502
Linear-by-Linear Association	8.10725	1	.00441

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.04130	.03617	.04643
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.04360	.03834	.04886
Linear-by-Linear Association	-2.84732			
One-Tail		.00220	.00099	.00341
Two-Tail		.00470	.00294	.00646
Fisher's Exact Test	9.79683			
Two-Tail		.03730	.03242	.04218

Minimum Expected Frequency - 2.839
Cells with Expected Frequency < 5 - 1 of 10 (10.0%)
Number of Missing Observations: 0

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by SEGUR_28 els dilluns/dillunsos. Seguretat lingüís

		SEGUR_28				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1a i 1a 1	Segur: 2 a i 2a 2	Insegur: 1a i 2a 3	Insegur: 2a i 1a 4	Row Total
GRP_TIP2	1 Cast.-L.Cast.	30 18.5 88.2% 4.5	2 8.6 5.9% -3.0	1 3.3 2.9% -1.5	1 3.6 2.9% -1.6	34 23.8%
	2 Bil./Cat.-L.Cast	4 7.6 28.6% -2.1	7 3.5 50.0% 2.3	2 1.4 14.3% .6	1 1.5 7.1% -.4	14 9.8%
	3 Cast.-L.Cat.	20 15.3 71.4% 2.0	3 7.0 10.7% -2.0	1 2.7 3.6% -1.2	4 2.9 14.3% .7	28 19.6%
	4 Bil.-L.Cat.	13 18.5 38.2% -2.2	14 8.6 41.2% 2.5	1 3.3 2.9% -1.5	6 3.6 17.6% 1.6	34 23.8%
	5 Cat.-L.Cat.	11 18.0 33.3% -2.8	10 8.3 30.3% .8	9 3.2 27.3% 3.9	3 3.5 9.1% -.3	33 23.1%
	Column Total	78 54.5%	36 25.2%	14 9.8%	15 10.5%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	48.29122	12	.00000
Likelihood Ratio	48.21888	12	.00000
Linear-by-Linear Association	13.81587	1	.00020

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	3.71697			
One-Tail		.00000	.00000	.00046
Two-Tail		.00010	.00000	.00036
Fisher's Exact Test	44.79855			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - 1.371
Cells with Expected Frequency < 5 - 11 of 20 (55.0%)
Number of Missing Observations: 0

figura 53

V24 Primera llengua by SEGUR_28 els dilluns/dillunsos. Seguretat lingüís

		SEGUR_28				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V24						
2 Castellà		50	5	2	5	62
		33.8	15.6	6.1	6.5	43.4%
		80.6%	8.1%	3.2%	8.1%	
		5.5	-4.1	-2.3	-.8	
3 Català i castellà		16	18	1	6	41
		22.4	10.3	4.0	4.3	28.7%
		39.0%	43.9%	2.4%	14.6%	
		-2.4	3.3	-1.9	1.0	
4 Castellà		12	13	11	4	40
		21.8	10.1	3.9	4.2	28.0%
		30.0%	32.5%	27.5%	10.0%	
		-3.7	1.3	4.4	-.1	
	Column Total	78 54.5%	36 25.2%	14 9.8%	15 10.5%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	46.58095	6	.00000
Likelihood Ratio	45.80206	6	.00000
Linear-by-Linear Association	15.82445	1	.00007

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
	Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio				
	Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	3.97800			
	One-Tail	.00000	.00000	.00046
	Two-Tail	.00010	.00000	.00036
Fisher's Exact Test	43.89470			
	Two-Tail	.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - 3.916
Cells with Expected Frequency < 5 - 4 of 12 (33.3%)

Number of Missing Observations: 0

V22 Alumne: llengua als pares
by SEGUR_28 els dilluns/dillunsos. Seguretat lingüís

		SEGUR_28				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V22						
2 Castellà		49	7	2	5	63
		34.4	15.9	6.2	6.6	44.1%
		77.8%	11.1%	3.2%	7.9%	
		5.0	-3.4	-2.4	-.9	

3	10	5	0	2	17
Cat. i cast. (separats)	9.3	4.3	1.7	1.8	11.9%
	58.8%	29.4%	.0%	11.8%	
	.4	.4	-1.4	.2	
4	3	3	1	3	10
Cat. i cast. (mesclats)	5.5	2.5	1.0	1.0	7.0%
	30.0%	30.0%	10.0%	30.0%	
	-1.6	.4	.0	2.1	
5	16	21	11	5	53
Català	28.9	13.3	5.2	5.6	37.1%
	30.2%	39.6%	20.8%	9.4%	
	-4.5	3.1	3.4	-.3	
Column Total	78 54.5%	36 25.2%	14 9.8%	15 10.5%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	37.81035	9	.00002
Likelihood Ratio	38.95429	9	.00001
Linear-by-Linear Association	15.04120	1	.00011

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.00010	.00000	.00036
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	3.87830		
One-Tail	.00000	.00000	.00046
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Fisher's Exact Test	36.85136		
Two-Tail	.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - .979
Cells with Expected Frequency < 5 - 6 of 16 (37.5%)
Number of Missing Observations: 0

V26 Català: Expressió oral
by SEGUR_28 els dilluns/dillunsos. Seguretat lingüís

V26	SEGUR_28 Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
3	6	1	0	3	10
Regular	5.5	2.5	1.0	1.0	7.0%
	60.0%	10.0%	.0%	30.0%	
	.4	-1.1	-1.1	2.1	
4	50	16	7	5	78
Bé	42.5	19.6	7.6	8.2	54.5%
	64.1%	20.5%	9.0%	6.4%	
	2.5	-1.4	-.4	-1.7	
5	22	19	7	7	55
Molt bé	30.0	13.8	5.4	5.8	38.5%
	40.0%	34.5%	12.7%	12.7%	
	-2.8	2.0	.9	.7	

```
                  +--------+--------+--------+--------+
           Column      78       36       14       15      143
            Total   54.5%    25.2%     9.8%    10.5%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         13.64605          6                 .03385
Likelihood Ratio                13.80866          6                 .03185
Linear-by-Linear                 1.82583          1                 .17662
      Association
                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .03470     .02999  .03941
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .03960     .03458  .04462
Linear-by-Linear                 1.35123
      Association
   One-Tail                                          .10100     .09324  .10876
   Two-Tail                                          .19210     .18195  .20225
Fisher's Exact Test             12.38360
   Two-Tail                                          .03740     .03251  .04229

Minimum Expected Frequency -     .979
Cells with Expected Frequency < 5 -     3 of    12 ( 25.0%)
Number of Missing Observations:  0


V36  Adscripció grup lingüístic
by  SEGUR_28  els dilluns/dillunsos. Seguretat lingüís

                    SEGUR_28
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V36        --------+--------+--------+--------+--------+
                1  |    36  |     4  |     1  |     5  |    46
  Castellanoparlant|  25.1  |  11.6  |   4.5  |   4.8  | 32.2%
                   | 78.3%  |  8.7%  |  2.2%  | 10.9%  |
                   |   3.9  |  -3.1  |  -2.1  |    .1  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                2  |    27  |    21  |     2  |     6  |    56
  Igual cat.       |  30.5  |  14.1  |   5.5  |   5.9  | 39.2%
  que cast.        | 48.2%  | 37.5%  |  3.6%  | 10.7%  |
                   |  -1.2  |   2.7  |  -2.0  |    .1  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                3  |    15  |    11  |    11  |     4  |    41
  Catalanoparlant  |  22.4  |  10.3  |   4.0  |   4.3  | 28.7%
                   | 36.6%  | 26.8%  | 26.8%  |  9.8%  |
                   |  -2.7  |    .3  |   4.3  |   -.2  |
                   +--------+--------+--------+--------+
           Column      78       36       14       15      143
            Total   54.5%    25.2%     9.8%    10.5%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         33.09131          6                 .00001
Likelihood Ratio                32.14739          6                 .00002
Linear-by-Linear                 8.78967          1                 .00303
      Association
```

```
                                                        Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                  Significance  Lower    Upper
                                                  ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                           .00010     .00000  .00036
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                           .00010     .00000  .00036
Linear-by-Linear                 2.96474
      Association
   One-Tail                                           .00150     .00050  .00250
   Two-Tail                                           .00260     .00129  .00391
Fisher's Exact Test             30.27379
   Two-Tail                                           .00010     .00000  .00036

Minimum Expected Frequency -    4.014
Cells with Expected Frequency < 5 -     4 of    12 ( 33.3%)
Number of Missing Observations:  0


V25  Àmbit aprenentatge català
by  SEGUR_28  els dilluns/dillunsos. Seguretat lingüís

                    SEGUR_28
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V25        --------+--------+--------+--------+--------+
                2  |    47  |     8  |     2  |     6  |    63
  Classe           |  34.2  |  16.0  |   6.2  |   6.7  | 44.4%
                   | 74.6%  | 12.7%  |  3.2%  |  9.5%  |
                   |   4.4  |  -3.1  |  -2.4  |   -.4  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                3  |     1  |     0  |     0  |     0  |     1
  Carrer           |    .5  |    .3  |    .1  |    .1  |   .7%
                   |100.0%  |   .0%  |   .0%  |   .0%  |
                   |    .9  |   -.6  |   -.3  |   -.3  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                4  |     3  |     0  |     0  |     0  |     3
  Amics            |   1.6  |    .8  |    .3  |    .3  |  2.1%
                   |100.0%  |   .0%  |   .0%  |   .0%  |
                   |   1.6  |  -1.0  |   -.6  |   -.6  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                5  |    26  |    28  |    12  |     9  |    75
  Família          |  40.7  |  19.0  |   7.4  |   7.9  | 52.8%
                   | 34.7%  | 37.3%  | 16.0%  | 12.0%  |
                   |  -4.9  |   3.5  |   2.6  |    .6  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column      77       36       14       15      142
             Total   54.2%    25.4%     9.9%    10.6%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                        27.65261          9                 .00109
Likelihood Ratio               30.37310          9                 .00038
Linear-by-Linear               11.05195          1                 .00089
      Association
```

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00250	.00121	.00379
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00010	.00000	.00036
Linear-by-Linear Association	3.32445			
One-Tail		.00020	.00000	.00056
Two-Tail		.00050	.00000	.00108
Fisher's Exact Test	28.23600			
Two-Tail		.00010	.00000	.00036

Minimum Expected Frequency - .099
Cells with Expected Frequency < 5 - 8 of 16 (50.0%)
Number of Missing Observations: 1

COEBI_4C COEBILIN (4 categories)
by SEGUR_28 els dilluns/dillunsos. Seguretat lingüística

COEBI_4C	SEGUR_28 Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
1 baix	29	3	1	1	34
	18.6	8.6	3.0	3.8	25.2%
	85.3%	8.8%	2.9%	2.9%	
	4.1	-2.5	-1.4	-1.8	
2 mitjà-baix	13	12	0	7	32
	17.5	8.1	2.8	3.6	23.7%
	40.6%	37.5%	.0%	21.9%	
	-1.8	1.8	-2.0	2.2	
3 mitjà-alt	18	10	5	2	35
	19.2	8.8	3.1	3.9	25.9%
	51.4%	28.6%	14.3%	5.7%	
	-.5	.5	1.3	-1.2	
4 alt	14	9	6	5	34
	18.6	8.6	3.0	3.8	25.2%
	41.2%	26.5%	17.6%	14.7%	
	-1.8	.2	2.1	.8	
Column Total	74 54.8%	34 25.2%	12 8.9%	15 11.1%	135 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	28.85774	9	.00068
Likelihood Ratio	31.95949	9	.00020
Linear-by-Linear Association	7.95913	1	.00478

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00050	.00000	.00108
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00010	.00000	.00036
Linear-by-Linear Association	2.82119			
One-Tail		.00270	.00136	.00404
Two-Tail		.00540	.00351	.00729
Fisher's Exact Test	28.03046			
Two-Tail		.00020	.00000	.00056

Minimum Expected Frequency - 2.844
Cells with Expected Frequency < 5 - 8 of 16 (50.0%)

Number of Missing Observations: 5

V30 Ús català by SEGUR_28 els dilluns/dillunsos. Seguretat lingüística

V30	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	SEGUR_28 Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
2 Mai	Count	3	1	0	0	4
	Exp Val	2.2	1.0	.4	.4	2.8%
	Row Pct	75.0%	25.0%	.0%	.0%	
	Adj Res	.8	.0	-.7	-.7	
3 Poques vegades	Count	38	4	2	6	50
	Exp Val	27.3	12.6	4.9	5.2	35.0%
	Row Pct	76.0%	8.0%	4.0%	12.0%	
	Adj Res	3.8	-3.5	-1.7	.4	
4 La meitat del temps	Count	19	9	2	3	33
	Exp Val	18.0	8.3	3.2	3.5	23.1%
	Row Pct	57.6%	27.3%	6.1%	9.1%	
	Adj Res	.4	.3	-.8	-.3	
5 Moltes vegades	Count	11	11	3	2	27
	Exp Val	14.7	6.8	2.6	2.8	18.9%
	Row Pct	40.7%	40.7%	11.1%	7.4%	
	Adj Res	-1.6	2.1	.3	-.6	
6 Sempre	Count	7	11	7	4	29
	Exp Val	15.8	7.3	2.8	3.0	20.3%
	Row Pct	24.1%	37.9%	24.1%	13.8%	
	Adj Res	-3.7	1.8	2.9	.7	
Column Total		78 54.5%	36 25.2%	14 9.8%	15 10.5%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	30.68507	12	.00220
Likelihood Ratio	32.65446	12	.00110
Linear-by-Linear Association	11.34487	1	.00076

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00270	.00136	.00404
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00130	.00037	.00223
Linear-by-Linear Association	3.36821			
One-Tail		.00020	.00000	.00056
Two-Tail		.00090	.00013	.00167
Fisher's Exact Test	30.49283			
Two-Tail		.00050	.00000	.00108

Minimum Expected Frequency - .392
Cells with Expected Frequency < 5 - 11 of 20 (55.0%)

Number of Missing Observations: 0

V45 Llengua preferida by SEGUR_28 els dilluns/dillunsos. Seguretat lingüística

		SEGUR_28				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V45						
1 Castellà		39	7	1	8	55
		30.2	13.6	5.4	5.8	38.7%
		70.9%	12.7%	1.8%	14.5%	
		3.0	-2.6	-2.6	1.2	
2 Cat. i cast. igual		25	15	5	4	49
		26.9	12.1	4.8	5.2	34.5%
		51.0%	30.6%	10.2%	8.2%	
		-.7	1.2	.1	-.7	
3 Català		14	13	8	3	38
		20.9	9.4	3.7	4.0	26.8%
		36.8%	34.2%	21.1%	7.9%	
		-2.6	1.6	2.7	-.6	
	Column Total	78 54.9%	35 24.6%	14 9.9%	15 10.6%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	20.03526	6	.00273
Likelihood Ratio	21.22392	6	.00167
Linear-by-Linear Association	3.46376	1	.06273

		Monte Carlo Estimate		
		Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00230	.00107	.00353
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00310	.00167	.00453
Linear-by-Linear Association	1.86112			
One-Tail		.03650	.03167	.04133
Two-Tail		.06660	.06018	.07302
Fisher's Exact Test	20.12803			
Two-Tail		.00150	.00050	.00250

Minimum Expected Frequency - 3.746
Cells with Expected Frequency < 5 - 3 of 12 (25.0%)
Number of Missing Observations: 1

V7 Lloc residència by SEGUR_28 els dilluns/dillunsos. Seguretat lingüística

V7	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	SEGUR_28 1 Segur: a i 1a	2 Segur: a i 2a	3 Insegur: 1a i 2a	4 Insegur: 2a i 1a	Row Total
1 Alacant	Count	33	7	0	2	42
	Exp Val	22.9	10.6	4.1	4.4	29.4%
	Row Pct	78.6%	16.7%	.0%	4.8%	
	Adj Res	3.7	-1.5	-2.5	-1.4	
2 Mutxamel	Count	19	1	3	3	26
	Exp Val	14.2	6.5	2.5	2.7	18.2%
	Row Pct	73.1%	3.8%	11.5%	11.5%	
	Adj Res	2.1	-2.8	.3	.2	
3 Xixona	Count	20	26	9	10	65
	Exp Val	35.5	16.4	6.4	6.8	45.5%
	Row Pct	30.8%	40.0%	13.8%	15.4%	
	Adj Res	-5.2	3.7	1.5	1.7	
4 Sant Joan	Count	1	0	2	0	3
	Exp Val	1.6	.8	.3	.3	2.1%
	Row Pct	33.3%	.0%	66.7%	.0%	
	Adj Res	-.7	-1.0	3.4	-.6	
5 El Campello	Count	1	1	0	0	2
	Exp Val	1.1	.5	.2	.2	1.4%
	Row Pct	50.0%	50.0%	.0%	.0%	
	Adj Res	-.1	.8	-.5	-.5	
6 Altra població de la comarca	Count	4	1	0	0	5
	Exp Val	2.7	1.3	.5	.5	3.5%
	Row Pct	80.0%	20.0%	.0%	.0%	
	Adj Res	1.2	-.3	-.7	-.8	
Column Total		78 54.5%	36 25.2%	14 9.8%	15 10.5%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	46.30398	15	.00005
Likelihood Ratio	49.63612	15	.00001
Linear-by-Linear Association	5.85039	1	.01557

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00010	.00000	.00036
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	2.41876			
One-Tail		.00820	.00588	.01052
Two-Tail		.01340	.01044	.01636
Fisher's Exact Test	42.98306			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - .196
Cells with Expected Frequency < 5 - 16 of 24 (66.7%)
Number of Missing Observations: 0

V37 Llengua entorn by SEGUR_28 els dilluns/dillunsos. Seguretat lingüística

	SEGUR_28				
Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
	1	2	3	4	
V37					
1 Castellà	42 / 30.0 / 76.4% / 4.1	6 / 13.8 / 10.9% / -3.1	1 / 5.4 / 1.8% / -2.5	6 / 5.8 / 10.9% / .1	55 / 38.5%
2 Cat. i cast. igual	28 / 31.1 / 49.1% / -1.1	17 / 14.3 / 29.8% / 1.0	6 / 5.6 / 10.5% / .2	6 / 6.0 / 10.5% / .0	57 / 39.9%
3 Català	8 / 16.9 / 25.8% / -3.6	13 / 7.8 / 41.9% / 2.4	7 / 3.0 / 22.6% / 2.7	3 / 3.3 / 9.7% / -.2	31 / 21.7%
Column Total	78 / 54.5%	36 / 25.2%	14 / 9.8%	15 / 10.5%	143 / 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	27.00700	6	.00014
Likelihood Ratio	28.65238	6	.00007
Linear-by-Linear Association	9.63592	1	.00191

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00040	.00000	.00092
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00030	.00000	.00075
Linear-by-Linear	3.10418			

```
      Association
   One-Tail                                          .00140     .00044  .00236
   Two-Tail                                          .00190     .00078  .00302
Fisher's Exact Test            27.53177
   Two-Tail                                          .00020     .00000  .00056

Minimum Expected Frequency -    3.035
Cells with Expected Frequency < 5 -     2 of    12 ( 16.7%)
Number of Missing Observations:  0


V63  Grau autoadscripció valenciana
by  SEGUR_28  els dilluns/dillunsos. Seguretat lingüística


                    SEGUR_28
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V63        --------+--------+--------+--------+--------+
                1  |     6  |     0  |     0  |     1  |     7
  Gens             |   3.8  |   1.8  |    .7  |    .7  |  4.9%
                   | 85.7%  |   .0%  |   .0%  | 14.3%  |
                   |   1.7  |  -1.6  |   -.9  |    .3  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                2  |    13  |     3  |     1  |     0  |    17
  Poc              |   9.3  |   4.3  |   1.7  |   1.8  | 11.9%
                   | 76.5%  | 17.6%  |  5.9%  |   .0%  |
                   |   1.9  |   -.8  |   -.6  |  -1.5  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                3  |    28  |     6  |     2  |     6  |    42
  A mitges         |  22.9  |  10.6  |   4.1  |   4.4  | 29.4%
                   | 66.7%  | 14.3%  |  4.8%  | 14.3%  |
                   |   1.9  |  -1.9  |  -1.3  |   1.0  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                4  |    15  |     8  |     1  |     2  |    26
  Molt             |  14.2  |   6.5  |   2.5  |   2.7  | 18.2%
                   | 57.7%  | 30.8%  |  3.8%  |  7.7%  |
                   |    .4  |    .7  |  -1.1  |   -.5  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                5  |    16  |    19  |    10  |     6  |    51
  Totalment        |  27.8  |  12.8  |   5.0  |   5.3  | 35.7%
                   | 31.4%  | 37.3%  | 19.6%  | 11.8%  |
                   |  -4.1  |   2.5  |   2.9  |    .4  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column      78       36       14       15      143
             Total   54.5%    25.2%     9.8%    10.5%   100.0%

      Chi-Square                  Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         27.07078         12                 .00755
Likelihood Ratio                31.18427         12                 .00185
Linear-by-Linear                 9.57746          1                 .00197
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00810     .00579  .01041
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00290     .00151  .00429
Linear-by-Linear                 3.09475
      Association
   One-Tail                                          .00080     .00007  .00153
   Two-Tail                                          .00170     .00064  .00276
```

```
Fisher's Exact Test            24.84899
   Two-Tail                                          .00590     .00393  .00787

Minimum Expected Frequency -     .685
Cells with Expected Frequency < 5 -    12 of    20 ( 60.0%)
Number of Missing Observations:  0
```

figura 54

```
GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)  by  V31A  ∅ + CD / a + CD

                  V31A
           Count  |
          Exp Val |∅ + CD   a + CD
          Row Pct |                    Row
          Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2  --------+--------+--------+
               1  |    22  |    12  |    34
  Cast.-L.Cast.   |  16.5  |  17.5  | 23.9%
                  | 64.7%  | 35.3%  |
                  |   2.2  |  -2.2  |
                  +--------+--------+
               2  |     8  |     6  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |   6.8  |   7.2  |  9.9%
                  | 57.1%  | 42.9%  |
                  |    .7  |   -.7  |
                  +--------+--------+
               3  |    10  |    18  |    28
  Cast.-L.Cat.    |  13.6  |  14.4  | 19.7%
                  | 35.7%  | 64.3%  |
                  |  -1.5  |   1.5  |
                  +--------+--------+
               4  |    12  |    22  |    34
  Bil.-L.Cat.     |  16.5  |  17.5  | 23.9%
                  | 35.3%  | 64.7%  |
                  |  -1.8  |   1.8  |
                  +--------+--------+
               5  |    17  |    15  |    32
  Cat.-L.Cat.     |  15.5  |  16.5  | 22.5%
                  | 53.1%  | 46.9%  |
                  |    .6  |   -.6  |
                  +--------+--------+
           Column      69       73      142
            Total   48.6%    51.4%   100.0%

     Chi-Square                Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----              ------------
Pearson                          8.47283          4                 .07572
Likelihood Ratio                 8.58720          4                 .07229
Linear-by-Linear                 2.43141          1                 .11893
     Association

                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                    Significance  Lower    Upper
                                                    ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                             .07830     .07138  .08522
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                             .08030     .07330  .08730
Linear-by-Linear                 1.55930
     Association
   One-Tail                                             .06730     .06085  .07375
   Two-Tail                                             .12750     .11891  .13609
Fisher's Exact Test              8.40246
   Two-Tail                                             .07820     .07128  .08512
```

```
Minimum Expected Frequency -    6.803
Number of Missing Observations:  1


GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)  by  V31B  ∅ + CD / a + CD

                    V31B
            Count  |
           Exp Val |∅ + CD   a + CD
           Row Pct |                    Row
           Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
                1  |     4  |    30  |    34
  Cast.-L.Cast.    |   5.0  |  29.0  | 23.9%
                   | 11.8%  | 88.2%  |
                   |   -.6  |    .6  |
                   +--------+--------+
                2  |     0  |    14  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |   2.1  |  11.9  |  9.9%
                   |   .0%  |100.0%  |
                   |  -1.6  |   1.6  |
                   +--------+--------+
                3  |     4  |    23  |    27
  Cast.-L.Cat.     |   4.0  |  23.0  | 19.0%
                   | 14.8%  | 85.2%  |
                   |    .0  |    .0  |
                   +--------+--------+
                4  |     9  |    25  |    34
  Bil.-L.Cat.      |   5.0  |  29.0  | 23.9%
                   | 26.5%  | 73.5%  |
                   |   2.2  |  -2.2  |
                   +--------+--------+
                5  |     4  |    29  |    33
  Cat.-L.Cat.      |   4.9  |  28.1  | 23.2%
                   | 12.1%  | 87.9%  |
                   |   -.5  |    .5  |
                   +--------+--------+
            Column      21      121      142
             Total   14.8%    85.2%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                          6.54476           4                 .16199
Likelihood Ratio                 8.04654           4                 .08989
Linear-by-Linear                 1.00895           1                 .31515
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .16260     .15310  .17210
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .11150     .10339  .11961
Linear-by-Linear                -1.00447
      Association
   One-Tail                                          .17940     .16952  .18928
   Two-Tail                                          .34390     .33166  .35614
Fisher's Exact Test              5.85446
   Two-Tail                                          .19350     .18332  .20368

Minimum Expected Frequency -    2.070
Cells with Expected Frequency < 5 -     3 of    10 ( 30.0%)

Number of Missing Observations:  1
```

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V31C Comparació V31a-V31b

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V31C: Diferent (Ø)	V31C: Igual (1)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.	Count	20	14	34
	Exp Val	17.6	16.4	24.1%
	Row Pct	58.8%	41.2%	
	Adj Res	.9	-.9	
2 Bil./Cat.-L.Cast	Count	8	6	14
	Exp Val	7.2	6.8	9.9%
	Row Pct	57.1%	42.9%	
	Adj Res	.4	-.4	
3 Cast.-L.Cat.	Count	14	13	27
	Exp Val	14.0	13.0	19.1%
	Row Pct	51.9%	48.1%	
	Adj Res	.0	.0	
4 Bil.-L.Cat.	Count	13	21	34
	Exp Val	17.6	16.4	24.1%
	Row Pct	38.2%	61.8%	
	Adj Res	-1.8	1.8	
5 Cat.-L.Cat.	Count	18	14	32
	Exp Val	16.6	15.4	22.7%
	Row Pct	56.3%	43.8%	
	Adj Res	.6	-.6	
Column Total		73 51.8%	68 48.2%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	3.59114	4	.46416
Likelihood Ratio	3.61221	4	.46102
Linear-by-Linear Association	.68014	1	.40954

		Monte Carlo Estimate	99% C.I. Lower	99% C.I. Upper
Pearson				
Two-Tail		.47380	.46094	.48666
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.47580	.46294	.48866
Linear-by-Linear Association	.82471			
One-Tail		.22900	.21818	.23982
Two-Tail		.43340	.42064	.44616
Fisher's Exact Test	3.59098			
Two-Tail		.47180	.45894	.48466

Minimum Expected Frequency - 6.752

Number of Missing Observations: 2

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by SEGUR_31 Ø + CD/a + CD. Seguretat lingüística

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	SEGUR_31 Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
1 Cast.-L.Cast.	Count	3	11	19	1	34
	Exp Val	1.9	14.5	14.7	2.9	24.1%
	Row Pct	8.8%	32.4%	55.9%	2.9%	
	Adj Res	.9	-1.4	1.7	-1.3	
2 Bil./Cat.-L.Cast	Count	0	6	8	0	14
	Exp Val	.8	6.0	6.1	1.2	9.9%
	Row Pct	.0%	42.9%	57.1%	.0%	
	Adj Res	-1.0	.0	1.1	-1.2	
3 Cast.-L.Cat.	Count	0	13	10	4	27
	Exp Val	1.5	11.5	11.7	2.3	19.1%
	Row Pct	.0%	48.1%	37.0%	14.8%	
	Adj Res	-1.4	.7	-.7	1.3	
4 Bil.-L.Cat.	Count	4	17	8	5	34
	Exp Val	1.9	14.5	14.7	2.9	24.1%
	Row Pct	11.8%	50.0%	23.5%	14.7%	
	Adj Res	1.8	1.0	-2.7	1.5	
5 Cat.-L.Cat.	Count	1	13	16	2	32
	Exp Val	1.8	13.6	13.8	2.7	22.7%
	Row Pct	3.1%	40.6%	50.0%	6.3%	
	Adj Res	-.7	-.3	.9	-.5	
Column Total	Count	8	60	61	12	141
		5.7%	42.6%	43.3%	8.5%	100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	17.94165	12	.11747
Likelihood Ratio	21.33871	12	.04564
Linear-by-Linear Association	.00328	1	.95436

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.11600	.10775	.12425
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.07870	.07176	.08564
Linear-by-Linear Association	-.05724			
One-Tail		.49500	.48212	.50788
Two-Tail		.96980	.96539	.97421
Fisher's Exact Test	16.30653			
Two-Tail		.12270	.11425	.13115

Minimum Expected Frequency - .794
Cells with Expected Frequency < 5 - 10 of 20 (50.0%)

Number of Missing Observations: 2

figura 55

V6 Sexe by V31C Comparació V31a-V31b

Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V31C Diferent (0)	V31C Igual (1)	Row Total
V6 1 Home	44	24	68
	35.2	32.8	48.2%
	64.7%	35.3%	
	3.0	-3.0	
V6 2 Dona	29	44	73
	37.8	35.2	51.8%
	39.7%	60.3%	
	-3.0	3.0	
Column Total	73	68	141
	51.8%	48.2%	100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	8.79830	1	.00302
Continuity Correction	7.82629	1	.00515
Likelihood Ratio	8.89715	1	.00286
Linear-by-Linear Association	8.73590	1	.00312
Fisher's Exact Test:			
One-Tail			.00248
Two-Tail			.00407

		Exact Significance
Pearson		
One-Tail		.00248
Two-Tail		.00407
Likelihood Ratio		
One-Tail		.00248
Two-Tail		.00407
Linear-by-Linear Association	2.95566	
One-Tail		.00248
Point Probability		.00167
Two-Tail		.00407

Minimum Expected Frequency - 32.794
For 2x2 table, exact results are provided for the above tests instead of Monte Carlo.

Number of Missing Observations: 2

V6 Sexe by SEGUR_31 Ø + CD / a + CD. Seguretat lingüística

Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	SEGUR_31 Segur: 1 a i 1a (1)	Segur: 2 a i 2a (2)	Insegur: 1a i 2a (3)	Insegur: 2a i 1a (4)	Row Total
V6 1 Home	5	19	32	12	68
	3.9	28.9	29.4	5.8	48.2%
	7.4%	27.9%	47.1%	17.6%	
	.8	-3.4	.9	3.8	

```
                +--------+--------+--------+--------+
              2 |     3  |    41  |    29  |     0  |    73
  Dona          |   4.1  |  31.1  |  31.6  |   6.2  | 51.8%
                |  4.1%  | 56.2%  | 39.7%  |   .0%  |
                |   -.8  |   3.4  |   -.9  |  -3.8  |
                +--------+--------+--------+--------+
           Column       8       60       61       12      141
            Total    5.7%    42.6%    43.3%     8.5%   100.0%

     Chi-Square                Value          DF             Significance
--------------------         ----------       ----           ------------
Pearson                        20.56276          3               .00013
Likelihood Ratio               25.36904          3               .00001
Linear-by-Linear               10.19993          1               .00140
     Association

                                                                   Exact
                                                                Significance
                                                                ------------
Pearson
   Two-Tail                                                        .00005
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                                        .00002
Linear-by-Linear               -3.19373
     Association
   One-Tail                                                        .00091
   Point Probability                                               .00052
   Two-Tail                                                        .00163
Fisher's Exact Test            22.30879
   Two-Tail                                                        .00003

Minimum Expected Frequency -    3.858
Cells with Expected Frequency < 5 -     2 of     8 ( 25.0%)
Number of Missing Observations:  2
```

figura 56

```
GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)  by  V1A  venir / vindre

                  V1A
           Count  |
          Exp Val |venir    vindre
          Row Pct |                    Row
          Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2  --------+--------+--------+
              1   |     3  |    31  |    34
  Cast.-L.Cast.   |   2.9  |  31.1  | 23.9%
                  |  8.8%  | 91.2%  |
                  |    .1  |   -.1  |
                  +--------+--------+
              2   |     1  |    13  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast.|  1.2  |  12.8  |  9.9%
                  |  7.1%  | 92.9%  |
                  |   -.2  |    .2  |
                  +--------+--------+
              3   |     1  |    27  |    28
  Cast.-L.Cat.    |   2.4  |  25.6  | 19.7%
                  |  3.6%  | 96.4%  |
                  |  -1.0  |   1.0  |
                  +--------+--------+
              4   |     5  |    29  |    34
  Bil.-L.Cat.     |   2.9  |  31.1  | 23.9%
                  | 14.7%  | 85.3%  |
                  |   1.5  |  -1.5  |
```

```
                +--------+--------+
              5 |     2  |    30  |    32
  Cat.-L. Cat.  |   2.7  |  29.3  | 22.5%
                |  6.3%  | 93.8%  |
                |   -.5  |    .5  |
                +--------+--------+
           Column      12      130      142
            Total    8.5%    91.5%   100.0%

      Chi-Square                Value          DF              Significance
--------------------          ----------       ----            ------------
Pearson                         2.81854          4                  .58864
Likelihood Ratio                2.77370          4                  .59638
Linear-by-Linear                 .01737          1                  .89515
      Association

                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                  Significance  Lower    Upper
                                                  ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                           .59290     .58025  .60555
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                           .69220     .68031  .70409
Linear-by-Linear                -.13179
      Association
   One-Tail                                           .49470     .48182  .50758
   Two-Tail                                           .91940     .91239  .92641
Fisher's Exact Test             2.53918
   Two-Tail                                           .64430     .63197  .65663

Minimum Expected Frequency -    1.183
Cells with Expected Frequency < 5 -     5 of    10 ( 50.0%)
Number of Missing Observations:  1


GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)  by  V1B  venir / vindre

                  V1B
           Count  |
          Exp Val |venir    vindre
          Row Pct |                    Row
          Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2  --------+--------+--------+
              1   |     3  |    31  |    34
  Cast.-L.Cast.   |   1.9  |  32.1  | 23.8%
                  |  8.8%  | 91.2%  |
                  |    .9  |   -.9  |
                  +--------+--------+
              2   |     0  |    14  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast.|    .8  |  13.2  |  9.8%
                  |   .0%  |100.0%  |
                  |  -1.0  |   1.0  |
                  +--------+--------+
              3   |     1  |    27  |    28
  Cast.-L.Cat.    |   1.6  |  26.4  | 19.6%
                  |  3.6%  | 96.4%  |
                  |   -.5  |    .5  |
                  +--------+--------+
              4   |     4  |    30  |    34
  Bil.-L.Cat.     |   1.9  |  32.1  | 23.8%
                  | 11.8%  | 88.2%  |
                  |   1.8  |  -1.8  |
                  +--------+--------+
              5   |     0  |    33  |    33
  Cat.-L. Cat.    |   1.8  |  31.2  | 23.1%
                  |   .0%  |100.0%  |
                  |  -1.6  |   1.6  |
```

```
                  +--------+--------+
           Column       8      135      143
            Total    5.6%    94.4%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         6.12440          4                 .19005
Likelihood Ratio                8.12609          4                 .08707
Linear-by-Linear                 .54188          1                 .46165
      Association
                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                        .18220     .17226  .19214
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                        .13390     .12513  .14267
Linear-by-Linear                 .73613
      Association
   One-Tail                                        .26620     .25482  .27758
   Two-Tail                                        .46380     .45095  .47665
Fisher's Exact Test             5.10523
   Two-Tail                                        .19030     .18019  .20041

Minimum Expected Frequency -     .783
Cells with Expected Frequency < 5 -     5 of    10 ( 50.0%)
Number of Missing Observations:  0


GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)  by  V1C  Comparació V1a-V1b

                   V1C
            Count  |
           Exp Val |Diferent Igual
           Row Pct |                    Row
           Adj Res |     0  |     1  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
                1  |     4  |    30  |    34
  Cast.-L.Cast.    |   4.3  |  29.7  | 23.9%
                   | 11.8%  | 88.2%  |
                   |   -.2  |    .2  |
                   +--------+--------+
                2  |     1  |    13  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast.|   1.8  |  12.2  |  9.9%
                   |  7.1%  | 92.9%  |
                   |   -.7  |    .7  |
                   +--------+--------+
                3  |     2  |    26  |    28
  Cast.-L.Cat.     |   3.5  |  24.5  | 19.7%
                   |  7.1%  | 92.9%  |
                   |  -1.0  |   1.0  |
                   +--------+--------+
                4  |     9  |    25  |    34
  Bil.-L.Cat.      |   4.3  |  29.7  | 23.9%
                   | 26.5%  | 73.5%  |
                   |   2.8  |  -2.8  |
                   +--------+--------+
                5  |     2  |    30  |    32
  Cat.-L. Cat.     |   4.1  |  27.9  | 22.5%
                   |  6.3%  | 93.8%  |
                   |  -1.2  |   1.2  |
                   +--------+--------+
           Column      18      124      142
            Total   12.7%    87.3%   100.0%
```

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	8.22583	4	.08365
Likelihood Ratio	7.46524	4	.11325
Linear-by-Linear Association	.11244	1	.73738

	Monte Carlo Estimate		
		99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.08350	.07637	.09063
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.14380	.13476	.15284
Linear-by-Linear Association	-.33532		
One-Tail	.40540	.39275	.41805
Two-Tail	.79880	.78847	.80913
Fisher's Exact Test	6.68722		
Two-Tail	.13450	.12571	.14329

Minimum Expected Frequency - 1.775
Cells with Expected Frequency < 5 - 5 of 10 (50.0%)
Number of Missing Observations: 1

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by SEGUR_1 Venir/vindre. Seguretat lingüística

GRP_TIP2	SEGUR_1 Segur: 1a i 1a (1)	Segur: 2a i 2a (2)	Insegur: 1a i 2a (3)	Insegur: 2a i 1a (4)	Row Total
Cast.-L.Cast.	Count 1	29	2	2	34
	Exp Val .2	29.5	2.6	1.7	23.9%
	Row Pct 2.9%	85.3%	5.9%	5.9%	
	Adj Res 1.8	-.3	-.5	.3	
Bil./Cat.-L.Cast.	Count 0	13	1	0	14
	Exp Val .1	12.1	1.1	.7	9.9%
	Row Pct .0%	92.9%	7.1%	.0%	
	Adj Res -.3	.7	-.1	-.9	
Cast.-L.Cat.	Count 0	26	1	1	28
	Exp Val .2	24.3	2.2	1.4	19.7%
	Row Pct .0%	92.9%	3.6%	3.6%	
	Adj Res -.5	1.1	-.9	-.4	
Bil.-L.Cat.	Count 0	25	5	4	34
	Exp Val .2	29.5	2.6	1.7	23.9%
	Row Pct .0%	73.5%	14.7%	11.8%	
	Adj Res -.6	-2.6	1.7	2.1	
Cat.-L. Cat.	Count 0	30	2	0	32
	Exp Val .2	27.7	2.5	1.6	22.5%
	Row Pct .0%	93.8%	6.3%	.0%	
	Adj Res -.5	1.3	-.4	-1.5	
Column Total	1 .7%	123 86.6%	11 7.7%	7 4.9%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	12.89715	12	.37656
Likelihood Ratio	13.70290	12	.32008
Linear-by-Linear Association	.13736	1	.71092

```
                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .36020     .34783  .37257
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .35230     .34000  .36460
Linear-by-Linear                  .37063
      Association
   One-Tail                                         .37290     .36044  .38536
   Two-Tail                                         .73850     .72718  .74982
Fisher's Exact Test             11.71344
   Two-Tail                                         .40140     .38877  .41403

Minimum Expected Frequency -     .099
Cells with Expected Frequency < 5 -    15 of    20 ( 75.0%)
Number of Missing Observations:  1
```

figura 57

```
V61  Motivació: integradora-instrumental
by  SEGUR_1  Venir/vindre. Seguretat lingüística

                    SEGUR_1
            Count  |
           Exp Val |Segur:   Insegur: Insegur:
           Row Pct | 2a i 2a  1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       2|       3|       4| Total
V61        --------+--------+--------+--------+
                1  |    22  |     0  |     2  |    24
  No ho considere  |  21.1  |   1.8  |   1.1  | 17.9%
  important        | 91.7%  |   .0%  |  8.3%  |
                   |    .6  |  -1.5  |   1.0  |
                   +--------+--------+--------+
                2  |    47  |     1  |     2  |    50
  Finalitat        |  44.0  |   3.7  |   2.2  | 37.3%
  instrumental     | 94.0%  |  2.0%  |  4.0%  |
                   |   1.6  |  -1.9  |   -.2  |
                   +--------+--------+--------+
                3  |    49  |     9  |     2  |    60
  Finalitat        |  52.8  |   4.5  |   2.7  | 44.8%
  integradora      | 81.7%  | 15.0%  |  3.3%  |
                   |  -2.1  |   3.0  |   -.6  |
                   +--------+--------+--------+
            Column     118       10        6      134
             Total   88.1%     7.5%     4.5%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                          9.87007           4                 .04267
Likelihood Ratio                11.30239           4                 .02337
Linear-by-Linear                  .56206           1                 .45343
      Association

                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .03620     .03139  .04101
Likelihood Ratio
```

```
   Two-Tail                                          .03500     .03027  .03973
Linear-by-Linear                  .74971
      Association
   One-Tail                                          .26630     .25491  .27769
   Two-Tail                                          .46750     .45465  .48035
Fisher's Exact Test              8.89196
   Two-Tail                                          .03580     .03101  .04059

Minimum Expected Frequency -    1.075
Cells with Expected Frequency < 5 -     6 of     9 ( 66.7%)

Number of Missing Observations:  6



UNITA_4C  Unitat (4 categories)
by  SEGUR_1  Venir/vindre. Seguretat lingüística

                    SEGUR_1
            Count  |
           Exp Val |Segur:   Segur:   Insegur: Insegur:
           Row Pct | 1a i 1a  2a i 2a  1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
UNITA_4C   --------+--------+--------+--------+--------+
                1  |     0  |    37  |     2  |     3  |    42
  baixa            |    .3  |  36.8  |   3.1  |   1.8  | 30.7%
                   |   .0%  | 88.1%  |  4.8%  |  7.1%  |
                   |   -.7  |    .1  |   -.8  |   1.1  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                2  |     1  |    30  |     1  |     3  |    35
  mitjana-baixa    |    .3  |  30.7  |   2.6  |   1.5  | 25.5%
                   |  2.9%  | 85.7%  |  2.9%  |  8.6%  |
                   |   1.7  |   -.4  |  -1.2  |   1.4  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                3  |     0  |    31  |     1  |     0  |    32
  mitjana-alta     |    .2  |  28.0  |   2.3  |   1.4  | 23.4%
                   |   .0%  | 96.9%  |  3.1%  |   .0%  |
                   |   -.6  |   1.8  |  -1.0  |  -1.4  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                4  |     0  |    22  |     6  |     0  |    28
  alta             |    .2  |  24.5  |   2.0  |   1.2  | 20.4%
                   |   .0%  | 78.6%  | 21.4%  |   .0%  |
                   |   -.5  |  -1.6  |   3.2  |  -1.3  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column       1      120       10        6      137
             Total     .7%    87.6%     7.3%     4.4%   100.0%

      Chi-Square                  Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         18.00741          9                 .03509
Likelihood Ratio                17.92467          9                 .03606
Linear-by-Linear                  .10555          1                 .74526
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .01620     .01295  .01945
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .03300     .02840  .03760
Linear-by-Linear                 -.32489
      Association
   One-Tail                                          .40500     .39236  .41764
   Two-Tail                                          .75090     .73976  .76204
Fisher's Exact Test             14.28700
   Two-Tail                                          .03040     .02598  .03482
```

```
Minimum Expected Frequency -     .204
Cells with Expected Frequency < 5 -    12 of    16 ( 75.0%)
Number of Missing Observations:  3
```

figura 58

```
GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)  by  V2A  aquest / este

                    V2A
            Count  |
           Exp Val |aquest   este
           Row Pct |                    Row
           Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
                1  |    33  |     1  |    34
  Cast.-L.Cast.    |  30.9  |   3.1  | 23.8%
                   | 97.1%  |  2.9%  |
                   |   1.4  |  -1.4  |
                   +--------+--------+
                2  |    12  |     2  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast.|  12.7  |   1.3  |  9.8%
                   | 85.7%  | 14.3%  |
                   |   -.7  |    .7  |
                   +--------+--------+
                3  |    27  |     1  |    28
  Cast.-L.Cat.     |  25.5  |   2.5  | 19.6%
                   | 96.4%  |  3.6%  |
                   |   1.1  |  -1.1  |
                   +--------+--------+
                4  |    29  |     5  |    34
  Bil.-L.Cat.      |  30.9  |   3.1  | 23.8%
                   | 85.3%  | 14.7%  |
                   |  -1.3  |   1.3  |
                   +--------+--------+
                5  |    29  |     4  |    33
  Cat.-L. Cat.     |  30.0  |   3.0  | 23.1%
                   | 87.9%  | 12.1%  |
                   |   -.7  |    .7  |
                   +--------+--------+
            Column     130       13      143
             Total   90.9%     9.1%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         4.70889          4                 .31849
Likelihood Ratio                5.22042          4                 .26542
Linear-by-Linear                2.07664          1                 .14957
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .32930     .31719  .34141
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .33050     .31838  .34262
Linear-by-Linear                1.44105
      Association
   One-Tail                                          .08670     .07945  .09395
   Two-Tail                                          .16670     .15710  .17630
Fisher's Exact Test             4.81895
   Two-Tail                                          .27350     .26202  .28498
```

```
Minimum Expected Frequency -    1.273
Cells with Expected Frequency < 5 -     5 of    10 ( 50.0%)
Number of Missing Observations:  0


GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)  by  V2B  aquest / este

                  V2B
           Count  |
          Exp Val |aquest   este
          Row Pct |                    Row
          Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2  --------+--------+--------+
               1  |    29  |     5  |    34
  Cast.-L.Cast.   |  22.3  |  11.7  | 23.8%
                  | 85.3%  | 14.7%  |
                  |   2.8  |  -2.8  |
                  +--------+--------+
               2  |     2  |    12  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast.|   9.2  |   4.8  |  9.8%
                  | 14.3%  | 85.7%  |
                  |  -4.3  |   4.3  |
                  +--------+--------+
               3  |    23  |     5  |    28
  Cast.-L.Cat.    |  18.4  |   9.6  | 19.6%
                  | 82.1%  | 17.9%  |
                  |   2.0  |  -2.0  |
                  +--------+--------+
               4  |    24  |    10  |    34
  Bil.-L.Cat.     |  22.3  |  11.7  | 23.8%
                  | 70.6%  | 29.4%  |
                  |    .7  |   -.7  |
                  +--------+--------+
               5  |    16  |    17  |    33
  Cat.-L. Cat.    |  21.7  |  11.3  | 23.1%
                  | 48.5%  | 51.5%  |
                  |  -2.4  |   2.4  |
                  +--------+--------+
           Column      94       49      143
            Total   65.7%    34.3%   100.0%

     Chi-Square                Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----              ------------
Pearson                        30.28906          4                 .00000
Likelihood Ratio               30.76954          4                 .00000
Linear-by-Linear                3.52224          1                 .06055
     Association


                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                99% C.I.
                                                  Significance  Lower    Upper
                                                  ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                           .00000     .00000  .00046
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                           .00000     .00000  .00046
Linear-by-Linear                1.87676
     Association
   One-Tail                                           .03290     .02831  .03749
   Two-Tail                                           .06530     .05894  .07166
Fisher's Exact Test            29.35084
   Two-Tail                                           .00000     .00000  .00046

Minimum Expected Frequency -    4.797
Cells with Expected Frequency < 5 -     1 of    10 ( 10.0%)

Number of Missing Observations:  0
```

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V2C Comparació V2a-V2b

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V2C: Diferent (0)	V2C: Igual (1)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.	Count	6	28	34
	Exp Val	10.5	23.5	23.8%
	Row Pct	17.6%	82.4%	
	Adj Res	-1.9	1.9	
2 Bil./Cat.-L.Cast.	Count	10	4	14
	Exp Val	4.3	9.7	9.8%
	Row Pct	71.4%	28.6%	
	Adj Res	3.5	-3.5	
3 Cast.-L.Cat.	Count	4	24	28
	Exp Val	8.6	19.4	19.6%
	Row Pct	14.3%	85.7%	
	Adj Res	-2.1	2.1	
4 Bil.-L.Cat.	Count	9	25	34
	Exp Val	10.5	23.5	23.8%
	Row Pct	26.5%	73.5%	
	Adj Res	-.6	.6	
5 Cat.-L. Cat.	Count	15	18	33
	Exp Val	10.2	22.8	23.1%
	Row Pct	45.5%	54.5%	
	Adj Res	2.1	-2.1	
	Column Total	44 30.8%	99 69.2%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	20.82072	4	.00034
Likelihood Ratio	20.35184	4	.00043
Linear-by-Linear Association	1.95191	1	.16238

		Monte Carlo Estimate	99% C.I. Lower	99% C.I. Upper
Pearson				
Two-Tail		.00010	.00000	.00036
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00050	.00000	.00108
Linear-by-Linear Association	-1.39711			
One-Tail		.08860	.08128	.09592
Two-Tail		.17740	.16756	.18724
Fisher's Exact Test	19.58348			
Two-Tail		.00020	.00000	.00056

Minimum Expected Frequency - 4.308
Cells with Expected Frequency < 5 - 1 of 10 (10.0%)

Number of Missing Observations: 0

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by SEGUR_2 Aquest/este. Seguretat lingüística

		SEGUR_2				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1a i 1a	Segur: 2a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
GRP_TIP2						
1		28	0	5	1	34
Cast.-L.Cast.		21.4	2.1	9.5	1.0	23.8%
		82.4%	.0%	14.7%	2.9%	
		2.7	-1.7	-2.0	.1	
2		2	2	10	0	14
Bil./Cat.-L.Cast.		8.8	.9	3.9	.4	9.8%
		14.3%	14.3%	71.4%	.0%	
		-4.0	1.3	3.8	-.7	
3		23	1	4	0	28
Cast.-L.Cat.		17.6	1.8	7.8	.8	19.6%
		82.1%	3.6%	14.3%	.0%	
		2.3	-.7	-1.8	-1.0	
4		22	3	7	2	34
Bil.-L.Cat.		21.4	2.1	9.5	1.0	23.8%
		64.7%	8.8%	20.6%	5.9%	
		.2	.7	-1.1	1.2	
5		15	3	14	1	33
Cat.-L. Cat.		20.8	2.1	9.2	.9	23.1%
		45.5%	9.1%	42.4%	3.0%	
		-2.4	.8	2.1	.1	
	Column Total	90 62.9%	9 6.3%	40 28.0%	4 2.8%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	34.14199	12	.00064
Likelihood Ratio	36.76294	12	.00024
Linear-by-Linear Association	3.10610	1	.07800

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00050	.00000	.00108
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00020	.00000	.00056
Linear-by-Linear Association	1.76241			
One-Tail		.04210	.03693	.04727
Two-Tail		.08310	.07599	.09021
Fisher's Exact Test	32.89652			
Two-Tail		.00010	.00000	.00036

Minimum Expected Frequency - .392
Cells with Expected Frequency < 5 - 11 of 20 (55.0%)
Number of Missing Observations: 0

figura 59

V37 Llengua entorn by SEGUR_2 Aquest/este. Seguretat lingüística

		SEGUR_2				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1a i 1a (1)	Segur: 2a i 2a (2)	Insegur: 1a i 2a (3)	Insegur: 2a i 1a (4)	Row Total
V37						
1 Castellà		48	0	6	1	55
		34.6	3.5	15.4	1.5	38.5%
		87.3%	.0%	10.9%	1.8%	
		4.8	-2.5	-3.6	-.6	
2 Cat. i cast. igual		27	5	23	2	57
		35.9	3.6	15.9	1.6	39.9%
		47.4%	8.8%	40.4%	3.5%	
		-3.1	1.0	2.7	.4	
3 Català		15	4	11	1	31
		19.5	2.0	8.7	.9	21.7%
		48.4%	12.9%	35.5%	3.2%	
		-1.9	1.7	1.1	.2	
	Column Total	90 62.9%	9 6.3%	40 28.0%	4 2.8%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	24.36738	6	.00045
Likelihood Ratio	28.33223	6	.00008
Linear-by-Linear Association	12.41532	1	.00043

		Monte Carlo Estimate	99% C.I. Lower	99% C.I. Upper
		Significance		
Pearson				
Two-Tail		.00050	.00000	.00108
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00010	.00000	.00036
Linear-by-Linear Association	3.52354			
One-Tail		.00020	.00000	.00056
Two-Tail		.00030	.00000	.00075
Fisher's Exact Test	26.15991			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - .867
Cells with Expected Frequency < 5 - 6 of 12 (50.0%)

Number of Missing Observations: 0

V7 Lloc residència by SEGUR_2 Aquest/este. Seguretat lingüística

		SEGUR_2				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1a i 1a (1)	Segur: 2a i 2a (2)	Insegur: 1a i 2a (3)	Insegur: 2a i 1a (4)	Row Total
V7						
1 Alacant		38	0	4	0	42
		26.4	2.6	11.7	1.2	29.4%
		90.5%	.0%	9.5%	.0%	
		4.4	-2.0	-3.2	-1.3	

	2	16	0	9	1	26
Mutxamel		16.4	1.6	7.3	.7	18.2%
		61.5%	.0%	34.6%	3.8%	
		-.2	-1.5	.8	.4	
	3	28	9	25	3	65
Xixona		40.9	4.1	18.2	1.8	45.5%
		43.1%	13.8%	38.5%	4.6%	
		-4.5	3.4	2.6	1.2	
	4	2	0	1	0	3
Sant Joan		1.9	.2	.8	.1	2.1%
		66.7%	.0%	33.3%	.0%	
		.1	-.5	.2	-.3	
	5	2	0	0	0	2
El Campello		1.3	.1	.6	.1	1.4%
		100.0%	.0%	.0%	.0%	
		1.1	-.4	-.9	-.2	
	6	4	0	1	0	5
Altra població		3.1	.3	1.4	.1	3.5%
		80.0%	.0%	20.0%	.0%	
		.8	-.6	-.4	-.4	
Column Total		90 62.9%	9 6.3%	40 28.0%	4 2.8%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	31.72321	15	.00702
Likelihood Ratio	38.28709	15	.00082
Linear-by-Linear Association	5.96246	1	.01461

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.03710	.03223	.04197
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00030	.00000	.00075
Linear-by-Linear Association	2.44182			
One-Tail		.01040	.00779	.01301
Two-Tail		.01650	.01322	.01978
Fisher's Exact Test	33.31662			
Two-Tail		.00090	.00013	.00167

Minimum Expected Frequency - .056
Cells with Expected Frequency < 5 - 18 of 24 (75.0%)
Number of Missing Observations: 0

V30 Ús català by SEGUR_2 Aquest/este. Seguretat lingüística

		SEGUR_2				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1a i 1a (1)	Segur: 2a i 2a (2)	Insegur: 1a i 2a (3)	Insegur: 2a i 1a (4)	Row Total
V30	2	2	0	0	2	4
Mai		2.5	.3	1.1	.1	2.8%
		50.0%	.0%	.0%	50.0%	
		-.5	-.5	-1.3	5.8	

3	44	0	6	0	50
Poques vegades	31.5	3.1	14.0	1.4	35.0%
	88.0%	.0%	12.0%	.0%	
	4.6	-2.3	-3.1	-1.5	
4	21	3	9	0	33
La meitat del te	20.8	2.1	9.2	.9	23.1%
	63.6%	9.1%	27.3%	.0%	
	.1	.8	-.1	-1.1	
5	13	2	10	2	27
Moltes vegades	17.0	1.7	7.6	.8	18.9%
	48.1%	7.4%	37.0%	7.4%	
	-1.8	.3	1.2	1.6	
6	10	4	15	0	29
Sempre	18.3	1.8	8.1	.8	20.3%
	34.5%	13.8%	51.7%	.0%	
	-3.6	1.9	3.2	-1.0	
Column Total	90 62.9%	9 6.3%	40 28.0%	4 2.8%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	65.59483	12	.00000
Likelihood Ratio	48.05233	12	.00000
Linear-by-Linear Association	14.59675	1	.00013

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00020	.00000	.00056
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	3.82057			
One-Tail		.00030	.00000	.00075
Two-Tail		.00030	.00000	.00075
Fisher's Exact Test	41.95852			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - .112
Cells with Expected Frequency < 5 - 12 of 20 (60.0%)
Number of Missing Observations: 0

V45 Llengua preferida by SEGUR_2 Aquest/este. Seguretat lingüística

	SEGUR_2				
Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1a i 1a 1	Segur: 2a i 2a 2	Insegur: 1a i 2a 3	Insegur: 2a i 1a 4	Row Total
V45					
1	46	3	4	2	55
Castellà	34.9	3.5	15.1	1.5	38.7%
	83.6%	5.5%	7.3%	3.6%	
	4.0	-.3	-4.3	.5	
2	26	4	18	1	49
Cat. i cast. igu	31.1	3.1	13.5	1.4	34.5%
	53.1%	8.2%	36.7%	2.0%	
	-1.9	.6	1.8	-.4	

	3	18	2	17	1	38
Català		24.1	2.4	10.4	1.1	26.8%
		47.4%	5.3%	44.7%	2.6%	
		-2.4	-.3	2.8	-.1	
	Column Total	90 63.4%	9 6.3%	39 27.5%	4 2.8%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	20.38154	6	.00237
Likelihood Ratio	22.83896	6	.00085
Linear-by-Linear Association	13.45900	1	.00024

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.00150	.00050	.00250
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.00130	.00037	.00223
Linear-by-Linear Association 3.66865			
One-Tail	.00020	.00000	.00056
Two-Tail	.00020	.00000	.00056
Fisher's Exact Test 22.47006			
Two-Tail	.00020	.00000	.00056

Minimum Expected Frequency - 1.070
Cells with Expected Frequency < 5 - 6 of 12 (50.0%)
Number of Missing Observations: 1

V22 Alumne: llengua als pares by SEGUR_2 Aquest/este. Seguretat lingüística

		SEGUR_2				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1a i 1a 1	Segur: 2a i 2a 2	Insegur: 1a i 2a 3	Insegur: 2a i 1a 4	Row Total
V22	2	53	0	8	2	63
Castellà		39.7	4.0	17.6	1.8	44.1%
		84.1%	.0%	12.7%	3.2%	
		4.7	-2.8	-3.6	.2	
	3	12	0	5	0	17
Cat. i cast. (separats)		10.7	1.1	4.8	.5	11.9%
		70.6%	.0%	29.4%	.0%	
		.7	-1.1	.1	-.7	
	4	4	1	5	0	10
Cat. i cast. (mesclats)		6.3	.6	2.8	.3	7.0%
		40.0%	10.0%	50.0%	.0%	
		-1.6	.5	1.6	-.6	
	5	21	8	22	2	53
Català		33.4	3.3	14.8	1.5	37.1%
		39.6%	15.1%	41.5%	3.8%	
		-4.4	3.3	2.8	.5	
	Column Total	90 62.9%	9 6.3%	40 28.0%	4 2.8%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	33.28326	9	.00012
Likelihood Ratio	38.12113	9	.00002
Linear-by-Linear Association	18.27700	1	.00002

	Monte Carlo Estimate		
		99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.00150	.00050	.00250
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	4.27516		
One-Tail	.00000	.00000	.00046
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Fisher's Exact Test	33.24315		
Two-Tail	.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - .280
Cells with Expected Frequency < 5 - 10 of 16 (62.5%)
Number of Missing Observations: 0

V24 Primera llengua by SEGUR_2 Aquest/este. Seguretat lingüística

	SEGUR_2				
Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1a i 1a (1)	Segur: 2a i 2a (2)	Insegur: 1a i 2a (3)	Insegur: 2a i 1a (4)	Row Total
V24					
2 Castellà	51 39.0 82.3% 4.2	1 3.9 1.6% -2.0	9 17.3 14.5% -3.1	1 1.7 1.6% -.8	62 43.4%
3 Català i castellà	24 25.8 58.5% -.7	3 2.6 7.3% .3	12 11.5 29.3% .2	2 1.1 4.9% 1.0	41 28.7%
4 Català	15 25.2 37.5% -3.9	5 2.5 12.5% 1.9	19 11.2 47.5% 3.2	1 1.1 2.5% -.1	40 28.0%
Column Total	90 62.9%	9 6.3%	40 28.0%	4 2.8%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	23.03974	6	.00078
Likelihood Ratio	23.63857	6	.00061
Linear-by-Linear Association	16.84099	1	.00004

	Monte Carlo Estimate		
		99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.00040	.00000	.00092
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.00100	.00019	.00181

```
Linear-by-Linear                 4.10378
      Association
   One-Tail                                          .00000     .00000  .00046
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046
Fisher's Exact Test             23.24775
   Two-Tail                                          .00020     .00000  .00056

Minimum Expected Frequency -    1.119
Cells with Expected Frequency < 5 -     6 of    12 ( 50.0%)

Number of Missing Observations:  0



V36  Adscripció grup lingüístic  by  SEGUR_2  Aquest/este. Seguretat lingüística

                    SEGUR_2
            Count  |
           Exp Val |Segur:   Segur:   Insegur: Insegur:
           Row Pct | 1a i 1a  2a i 2a  1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V36        --------+--------+--------+--------+--------+
                1  |    40  |     0  |     5  |     1  |    46
  Castellanoparlant|  29.0  |   2.9  |  12.9  |   1.3  | 32.2%
                   | 87.0%  |   .0%  | 10.9%  |  2.2%  |
                   |   4.1  |  -2.1  |  -3.1  |   -.3  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                2  |    31  |     6  |    16  |     3  |    56
  Igual cat. que   |  35.2  |   3.5  |  15.7  |   1.6  | 39.2%
  cast.            | 55.4%  | 10.7%  | 28.6%  |  5.4%  |
                   |  -1.5  |   1.7  |    .1  |   1.5  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                3  |    19  |     3  |    19  |     0  |    41
  Catalanoparlant  |  25.8  |   2.6  |  11.5  |   1.1  | 28.7%
                   | 46.3%  |  7.3%  | 46.3%  |   .0%  |
                   |  -2.6  |    .3  |   3.1  |  -1.3  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column      90        9       40        4      143
             Total   62.9%     6.3%    28.0%     2.8%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                         23.51017           6                 .00064
Likelihood Ratio                27.36637           6                 .00012
Linear-by-Linear                12.16510           1                 .00049
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00020     .00000  .00056
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046
Linear-by-Linear                 3.48785
      Association
   One-Tail                                          .00010     .00000  .00036
   Two-Tail                                          .00050     .00000  .00108
Fisher's Exact Test             23.33639
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046

Minimum Expected Frequency -    1.147
Cells with Expected Frequency < 5 -     6 of    12 ( 50.0%)

Number of Missing Observations:  0
```

V63 Grau autoadscripció valenciana
by SEGUR_2 Aquest/este. Seguretat lingüística

		SEGUR_2				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1a i 1a	Segur: 2a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
V63		1	2	3	4	
1 Gens	Count	5	1	1	0	7
	Exp Val	4.4	.4	2.0	.2	4.9%
	Row Pct	71.4%	14.3%	14.3%	.0%	
	Adj Res	.5	.9	-.8	-.5	
2 Poc	Count	16	0	1	0	17
	Exp Val	10.7	1.1	4.8	.5	11.9%
	Row Pct	94.1%	.0%	5.9%	.0%	
	Adj Res	2.8	-1.1	-2.2	-.7	
3 A mitges	Count	30	1	9	2	42
	Exp Val	26.4	2.6	11.7	1.2	29.4%
	Row Pct	71.4%	2.4%	21.4%	4.8%	
	Adj Res	1.4	-1.2	-1.1	.9	
4 Molt	Count	19	0	6	1	26
	Exp Val	16.4	1.6	7.3	.7	18.2%
	Row Pct	73.1%	.0%	23.1%	3.8%	
	Adj Res	1.2	-1.5	-.6	.4	
5 Totalment	Count	20	7	23	1	51
	Exp Val	32.1	3.2	14.3	1.4	35.7%
	Row Pct	39.2%	13.7%	45.1%	2.0%	
	Adj Res	-4.4	2.7	3.4	-.5	
	Column Total	90 62.9%	9 6.3%	40 28.0%	4 2.8%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	28.21420	12	.00515
Likelihood Ratio	31.55985	12	.00162
Linear-by-Linear Association	12.94517	1	.00032

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
	Two-Tail	.01260	.00973	.01547
Likelihood Ratio				
	Two-Tail	.00160	.00057	.00263
Linear-by-Linear Association	3.59794			
	One-Tail	.00020	.00000	.00056
	Two-Tail	.00030	.00000	.00075
Fisher's Exact Test	26.35116			
	Two-Tail	.00230	.00107	.00353

Minimum Expected Frequency - .196
Cells with Expected Frequency < 5 - 13 of 20 (65.0%)

Number of Missing Observations: 0

figura 60

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V21A anares / vas anar

		V21A		
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	anares 1	vas anar 2	Row Total
GRP_TIP2 1 Cast.-L.Cast.		9 / 7.7 / 26.5% / .6	25 / 26.3 / 73.5% / -.6	34 / 23.9%
GRP_TIP2 2 Bil./Cat.-L.Cast		4 / 3.2 / 28.6% / .6	10 / 10.8 / 71.4% / -.6	14 / 9.9%
GRP_TIP2 3 Cast.-L.Cat.		3 / 6.3 / 10.7% / -1.7	25 / 21.7 / 89.3% / 1.7	28 / 19.7%
GRP_TIP2 4 Bil.-L.Cat.		8 / 7.7 / 23.5% / .2	26 / 26.3 / 76.5% / -.2	34 / 23.9%
GRP_TIP2 5 Cat.-L.Cat.		8 / 7.2 / 25.0% / .4	24 / 24.8 / 75.0% / -.4	32 / 22.5%
	Column Total	32 / 22.5%	110 / 77.5%	142 / 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	2.96573	4	.56358
Likelihood Ratio	3.33401	4	.50356
Linear-by-Linear Association	.04727	1	.82788

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
	Two-Tail	.57780	.56508	.59052
Likelihood Ratio				
	Two-Tail	.53110	.51825	.54395
Linear-by-Linear Association	.21743			
	One-Tail	.43920	.42642	.45198
	Two-Tail	.84180	.83240	.85120
Fisher's Exact Test	3.26129			
	Two-Tail	.52480	.51194	.53766

Minimum Expected Frequency - 3.155
Cells with Expected Frequency < 5 - 1 of 10 (10.0%)

Number of Missing Observations: 1

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V21B anarem / vam anar

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V21B: anarem (1)	V21B: vam anar (2)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.		13	21	34
		6.9	27.1	23.8%
		38.2%	61.8%	
		3.0	-3.0	
2 Bil./Cat.-L.Cast		1	13	14
		2.8	11.2	9.8%
		7.1%	92.9%	
		-1.3	1.3	
3 Cast.-L.Cat.		3	25	28
		5.7	22.3	19.6%
		10.7%	89.3%	
		-1.4	1.4	
4 Bil.-L.Cat.		9	25	34
		6.9	27.1	23.8%
		26.5%	73.5%	
		1.0	-1.0	
5 Cat.-L.Cat.		3	30	33
		6.7	26.3	23.1%
		9.1%	90.9%	
		-1.8	1.8	
Column Total		29 20.3%	114 79.7%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	13.22076	4	.01025
Likelihood Ratio	13.30570	4	.00987
Linear-by-Linear Association	4.79521	1	.02854

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.01120	.00849	.01391
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.01500	.01187	.01813
Linear-by-Linear Association	2.18980			
One-Tail		.01750	.01412	.02088
Two-Tail		.02870	.02440	.03300
Fisher's Exact Test	12.08856			
Two-Tail		.01540	.01223	.01857

Minimum Expected Frequency - 2.839
Cells with Expected Frequency < 5 - 1 of 10 (10.0%)

Number of Missing Observations: 0

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V21C Comparació V21a-V21b

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V21C: Diferent (0)	V21C: Igual (1)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.		14	20	34
		9.8	24.2	23.9%
		41.2%	58.8%	
		1.8	-1.8	
2 Bil./Cat.-L.Cast		3	11	14
		4.0	10.0	9.9%
		21.4%	78.6%	
		-.6	.6	
3 Cast.-L.Cat.		4	24	28
		8.1	19.9	19.7%
		14.3%	85.7%	
		-1.9	1.9	
4 Bil.-L.Cat.		9	25	34
		9.8	24.2	23.9%
		26.5%	73.5%	
		-.4	.4	
5 Cat.-L.Cat.		11	21	32
		9.2	22.8	22.5%
		34.4%	65.6%	
		.8	-.8	
Column Total		41 28.9%	101 71.1%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	6.35240	4	.17433
Likelihood Ratio	6.62112	4	.15732
Linear-by-Linear Association	.33266	1	.56410

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.18610	.17608	.19612
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.18020	.17030	.19010
Linear-by-Linear Association	.57676			
One-Tail		.30220	.29037	.31403
Two-Tail		.57830	.56558	.59102
Fisher's Exact Test	6.26077			
Two-Tail		.18640	.17637	.19643

Minimum Expected Frequency - 4.042
Cells with Expected Frequency < 5 - 1 of 10 (10.0%)

Number of Missing Observations: 1

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by SEGUR_21 anares /vas anar. Seguretat lingüística

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	SEGUR_21 1a i 1a	2a i 2a	1a i 2a	2a i 1a	Row Total
1 Cast.-L.Cast.		4	16	5	9	34
		2.4	21.8	5.3	4.5	23.9%
		11.8%	47.1%	14.7%	26.5%	
		1.2	-2.4	-.1	2.6	
2 Bil./Cat.-L.Cast		1	10	3	0	14
		1.0	9.0	2.2	1.9	9.9%
		7.1%	71.4%	21.4%	.0%	
		.0	.6	.6	-1.5	
3 Cast.-L.Cat.		1	23	2	2	28
		2.0	17.9	4.3	3.7	19.7%
		3.6%	82.1%	7.1%	7.1%	
		-.8	2.2	-1.4	-1.1	
4 Bil.-L.Cat.		4	21	4	5	34
		2.4	21.8	5.3	4.5	23.9%
		11.8%	61.8%	11.8%	14.7%	
		1.2	-.3	-.7	.3	
5 Cat.-L.Cat.		0	21	8	3	32
		2.3	20.5	5.0	4.3	22.5%
		.0%	65.6%	25.0%	9.4%	
		-1.8	.2	1.7	-.8	
	Column Total	10 7.0%	91 64.1%	22 15.5%	19 13.4%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	19.24101	12	.08288
Likelihood Ratio	22.39963	12	.03328
Linear-by-Linear Association	.29304	1	.58828

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.08050	.07349	.08751
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.05970	.05360	.06580
Linear-by-Linear Association	-.54133			
One-Tail		.30920	.29730	.32110
Two-Tail		.59850	.58587	.61113
Fisher's Exact Test	17.98921			
Two-Tail		.08060	.07359	.08761

Minimum Expected Frequency - .986
Cells with Expected Frequency < 5 - 13 of 20 (65.0%)

Number of Missing Observations: 1

figura 61

V36 Adscripció grup lingüístic
by SEGUR_21 anares / vas anar. Seguretat lingüística

V36	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	SEGUR_21 1a i 1a	2a i 2a	1a i 2a	2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
1 Castellanoparlant	Count	4	28	3	11	46
	Exp Val	3.2	29.5	7.1	6.2	32.4%
	Row Pct	8.7%	60.9%	6.5%	23.9%	
	Adj Res	.5	-.6	-2.0	2.6	
2 Igual cat. que que cast.	Count	5	38	7	6	56
	Exp Val	3.9	35.9	8.7	7.5	39.4%
	Row Pct	8.9%	67.9%	12.5%	10.7%	
	Adj Res	.7	.8	-.8	-.8	
3 Catalanoparlant	Count	1	25	12	2	40
	Exp Val	2.8	25.6	6.2	5.4	28.2%
	Row Pct	2.5%	62.5%	30.0%	5.0%	
	Adj Res	-1.3	-.2	3.0	-1.8	
Column Total		10 7.0%	91 64.1%	22 15.5%	19 13.4%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	16.20551	6	.01269
Likelihood Ratio	16.03555	6	.01356
Linear-by-Linear Association	.27489	1	.60007

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00990	.00735	.01245
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.01980	.01621	.02339
Linear-by-Linear Association	-.52430			
One-Tail		.32690	.31482	.33898
Two-Tail		.63770	.62532	.65008
Fisher's Exact Test	14.81202			
Two-Tail		.01680	.01349	.02011

Minimum Expected Frequency - 2.817
Cells with Expected Frequency < 5 - 3 of 12 (25.0%)

Number of Missing Observations: 1

V45 Llengua preferida by SEGUR_21 anares / vas anar. Seguretat lingüística

		SEGUR_21				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1a i 1a (1)	Segur: 2a i 2a (2)	Insegur: 1a i 2a (3)	Insegur: 2a i 1a (4)	Row Total
V45	1 Castellà	4 / 3.9 / 7.3% / .1	32 / 35.1 / 58.2% / -1.1	5 / 8.6 / 9.1% / -1.7	14 / 7.4 / 25.5% / 3.3	55 / 39.0%
	2 Cat. i cast. igual	4 / 3.5 / 8.2% / .4	36 / 31.3 / 73.5% / 1.7	6 / 7.6 / 12.2% / -.8	3 / 6.6 / 6.1% / -1.9	49 / 34.8%
	3 Català	2 / 2.6 / 5.4% / -.5	22 / 23.6 / 59.5% / -.6	11 / 5.8 / 29.7% / 2.8	2 / 5.0 / 5.4% / -1.7	37 / 26.2%
	Column Total	10 / 7.1%	90 / 63.8%	22 / 15.6%	19 / 13.5%	141 / 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	17.52180	6	.00755
Likelihood Ratio	16.61202	6	.01082
Linear-by-Linear Association	1.59906	1	.20604

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
	Two-Tail	.00680	.00468	.00892
Likelihood Ratio				
	Two-Tail	.01540	.01223	.01857
Linear-by-Linear Association	-1.26454			
	One-Tail	.11940	.11105	.12775
	Two-Tail	.21570	.20511	.22629
Fisher's Exact Test	15.64394			
	Two-Tail	.01140	.00867	.01413

Minimum Expected Frequency - 2.624
Cells with Expected Frequency < 5 - 4 of 12 (33.3%)
Number of Missing Observations: 2

V1_BIS Programa educatiu ampliat
by SEGUR_21 anares / vas anar. Seguretat lingüística

		SEGUR_21				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1a i 1a (1)	Segur: 2a i 2a (2)	Insegur: 1a i 2a (3)	Insegur: 2a i 1a (4)	Row Total
V1_BIS	1 PIP bàsic	5 / 3.3 / 10.9% / 1.2	25 / 29.5 / 54.3% / -1.7	7 / 6.9 / 15.2% / .0	9 / 6.3 / 19.6% / 1.4	46 / 33.1%

2 PIP bilingüe	0	15	1	2	18
	1.3	11.5	2.7	2.5	12.9%
	.0%	83.3%	5.6%	11.1%	
	-1.3	1.8	-1.2	-.3	
3 PIL	5	43	7	7	62
	4.5	39.7	9.4	8.5	44.6%
	8.1%	69.4%	11.3%	11.3%	
	.4	1.2	-1.1	-.7	
4 PEV	0	6	6	1	13
	.9	8.3	2.0	1.8	9.4%
	.0%	46.2%	46.2%	7.7%	
	-1.1	-1.4	3.3	-.7	
Column Total	10 7.2%	89 64.0%	21 15.1%	19 13.7%	139 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	17.63533	9	.03965
Likelihood Ratio	17.14477	9	.04650
Linear-by-Linear Association	.08219	1	.77435

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.03790	.03298	.04282
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.06980	.06324	.07636
Linear-by-Linear Association	-.28669			
One-Tail		.40480	.39216	.41744
Two-Tail		.79640	.78603	.80677
Fisher's Exact Test	13.45222			
Two-Tail		.09920	.09150	.10690

Minimum Expected Frequency - .935
Cells with Expected Frequency < 5 - 8 of 16 (50.0%)
Number of Missing Observations: 1

V7 Lloc residència by SEGUR_21 anares / vas anar. Seguretat lingüística

	SEGUR_21				
V7 Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1a i 1a 1	Segur: 2a i 2a 2	Insegur: 1a i 2a 3	Insegur: 2a i 1a 4	Row Total
1 Alacant	5	22	7	8	42
	3.0	26.9	6.5	5.6	29.6%
	11.9%	52.4%	16.7%	19.0%	
	1.5	-1.9	.3	1.3	
2 Mutxamel	2	13	5	6	26
	1.8	16.7	4.0	3.5	18.3%
	7.7%	50.0%	19.2%	23.1%	
	.1	-1.7	.6	1.6	
3 Xixona	1	48	10	5	64
	4.5	41.0	9.9	8.6	45.1%
	1.6%	75.0%	15.6%	7.8%	
	-2.3	2.5	.0	-1.8	

```
                  +--------+--------+--------+--------+
               4  |     0  |     3  |     0  |     0  |     3
  Sant Joan       |    .2  |   1.9  |    .5  |    .4  |  2.1%
                  |   .0%  |100.0%  |   .0%  |   .0%  |
                  |   -.5  |   1.3  |   -.7  |   -.7  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               5  |     2  |     0  |     0  |     0  |     2
  El Campello     |    .1  |   1.3  |    .3  |    .3  |  1.4%
                  |100.0%  |   .0%  |   .0%  |   .0%  |
                  |   5.2  |  -1.9  |   -.6  |   -.6  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               6  |     0  |     5  |     0  |     0  |     5
  Altra població  |    .4  |   3.2  |    .8  |    .7  |  3.5%
  de la comarca   |   .0%  |100.0%  |   .0%  |   .0%  |
                  |   -.6  |   1.7  |  -1.0  |   -.9  |
                  +--------+--------+--------+--------+
            Column      10       91       22       19      142
             Total    7.0%    64.1%    15.5%    13.4%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                        42.52116         15                 .00019
Likelihood Ratio               30.26210         15                 .01101
Linear-by-Linear                4.60194          1                 .03194
      Association
                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .00160     .00057  .00263
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .00620     .00418  .00822
Linear-by-Linear               -2.14521
      Association
   One-Tail                                         .01530     .01214  .01846
   Two-Tail                                         .03130     .02681  .03579
Fisher's Exact Test            24.32458
   Two-Tail                                         .02040     .01676  .02404

Minimum Expected Frequency -     .141
Cells with Expected Frequency < 5 -    17 of    24 ( 70.8%)
Number of Missing Observations:  1
```

figura 62

```
GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)
by  V24A  parlasses / parlares

                    V24A
            Count  |
           Exp Val |parlasse parlares
           Row Pct |s                   Row
           Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
               1  |    13  |    21  |    34
  Cast.-L.Cast.    |   6.4  |  27.6  | 23.8%
                   | 38.2%  | 61.8%  |
                   |   3.3  |  -3.3  |
                   +--------+--------+
               2  |     2  |    12  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |   2.6  |  11.4  |  9.8%
                   | 14.3%  | 85.7%  |
                   |   -.5  |    .5  |
```

```
                +--------+--------+
              3 |     6  |    22  |    28
  Cast.-L.Cat.  |   5.3  |  22.7  | 19.6%
                | 21.4%  | 78.6%  |
                |    .4  |   -.4  |
                +--------+--------+
              4 |     4  |    30  |    34
  Bil.-L.Cat.   |   6.4  |  27.6  | 23.8%
                | 11.8%  | 88.2%  |
                |  -1.2  |   1.2  |
                +--------+--------+
              5 |     2  |    31  |    33
  Cat.-L.Cat.   |   6.2  |  26.8  | 23.1%
                |  6.1%  | 93.9%  |
                |  -2.1  |   2.1  |
                +--------+--------+
           Column      27      116      143
            Total   18.9%    81.1%   100.0%

     Chi-Square                Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----              ------------
Pearson                         13.29260          4                 .00993
Likelihood Ratio                13.03181          4                 .01112
Linear-by-Linear                11.31411          1                 .00077
     Association

                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                    Significance  Lower    Upper
                                                    ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                             .00900     .00657  .01143
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                             .01380     .01080  .01680
Linear-by-Linear                3.36365
     Association
   One-Tail                                             .00020     .00000  .00056
   Two-Tail                                             .00020     .00000  .00056
Fisher's Exact Test            12.20578
   Two-Tail                                             .01130     .00858  .01402

Minimum Expected Frequency -    2.643
Cells with Expected Frequency < 5 -     1 of    10 ( 10.0%)
Number of Missing Observations:  0


GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)
by  V24B  afanyasses / afanyares

                  V24B
           Count  |
          Exp Val |afanyass afanyare
          Row Pct |es       s          Row
          Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2  --------+--------+--------+
              1   |    14  |    20  |    34
  Cast.-L.Cast.   |   7.1  |  26.9  | 23.8%
                  | 41.2%  | 58.8%  |
                  |   3.3  |  -3.3  |
                  +--------+--------+
              2   |     2  |    12  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast|   2.9  |  11.1  |  9.8%
                  | 14.3%  | 85.7%  |
                  |   -.6  |    .6  |
                  +--------+--------+
              3   |     7  |    21  |    28
  Cast.-L.Cat.    |   5.9  |  22.1  | 19.6%
                  | 25.0%  | 75.0%  |
                  |    .6  |   -.6  |
```

```
                  +--------+--------+
               4  |     5  |    29  |    34
  Bil.-L.Cat.     |   7.1  |  26.9  | 23.8%
                  | 14.7%  | 85.3%  |
                  |  -1.0  |   1.0  |
                  +--------+--------+
               5  |     2  |    31  |    33
  Cat.-L.Cat.     |   6.9  |  26.1  | 23.1%
                  |  6.1%  | 93.9%  |
                  |  -2.4  |   2.4  |
                  +--------+--------+
            Column      30      113      143
             Total   21.0%    79.0%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                        14.25531          4                 .00652
Likelihood Ratio               14.38375          4                 .00617
Linear-by-Linear               11.72014          1                 .00062
      Association
                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .00610     .00409  .00811
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .00770     .00545  .00995
Linear-by-Linear                3.42347
      Association
   One-Tail                                         .00030     .00000  .00075
   Two-Tail                                         .00050     .00000  .00108
Fisher's Exact Test            13.47248
   Two-Tail                                         .00680     .00468  .00892

Minimum Expected Frequency -    2.937
Cells with Expected Frequency < 5 -     1 of    10 ( 10.0%)
Number of Missing Observations:  0


GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)
by  V24C  Comparació V24a-V24b

                    V24C
            Count  |
           Exp Val |Diferent Igual
           Row Pct |                    Row
           Adj Res |     0  |     1  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
               1  |    17  |    17  |    34
  Cast.-L.Cast.    |   8.8  |  25.2  | 23.8%
                   | 50.0%  | 50.0%  |
                   |   3.7  |  -3.7  |
                   +--------+--------+
               2  |     2  |    12  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |   3.6  |  10.4  |  9.8%
                   | 14.3%  | 85.7%  |
                   |  -1.0  |   1.0  |
                   +--------+--------+
               3  |     9  |    19  |    28
  Cast.-L.Cat.     |   7.2  |  20.8  | 19.6%
                   | 32.1%  | 67.9%  |
                   |    .8  |   -.8  |
                   +--------+--------+
               4  |     5  |    29  |    34
  Bil.-L.Cat.      |   8.8  |  25.2  | 23.8%
                   | 14.7%  | 85.3%  |
                   |  -1.7  |   1.7  |
```

```
                +--------+--------+
              5 |     4  |    29  |    33
  Cat.-L.Cat.   |   8.5  |  24.5  | 23.1%
                | 12.1%  | 87.9%  |
                |  -2.1  |   2.1  |
                +--------+--------+
           Column      37      106      143
            Total   25.9%    74.1%   100.0%
```

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	17.33779	4	.00166
Likelihood Ratio	16.96359	4	.00196
Linear-by-Linear Association	12.62338	1	.00038

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00090	.00013	.00167
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00200	.00085	.00315
Linear-by-Linear Association	3.55294			
One-Tail		.00040	.00000	.00092
Two-Tail		.00050	.00000	.00108
Fisher's Exact Test	16.08794			
Two-Tail		.00170	.00064	.00276

Minimum Expected Frequency - 3.622
Cells with Expected Frequency < 5 - 1 of 10 (10.0%)

Number of Missing Observations: 0

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by SEGUR_24 Afanyasses/afanyares. Seguretat lingüística

```
                  SEGUR_24
           Count  |
          Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
          Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
          Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
GRP_TIP2  --------+--------+--------+--------+--------+
              1   |     5  |    12  |     8  |     9  |    34
  Cast.-L.Cast.   |   2.4  |  22.8  |   4.0  |   4.8  | 23.8%
                  | 14.7%  | 35.3%  | 23.5%  | 26.5%  |
                  |   2.0  |  -4.5  |   2.4  |   2.4  |
                  +--------+--------+--------+--------+
              2   |     1  |    11  |     1  |     1  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast|   1.0  |   9.4  |   1.7  |   2.0  |  9.8%
                  |  7.1%  | 78.6%  |  7.1%  |  7.1%  |
                  |    .0  |   1.0  |   -.6  |   -.8  |
                  +--------+--------+--------+--------+
              3   |     2  |    17  |     4  |     5  |    28
  Cast.-L.Cat.    |   2.0  |  18.8  |   3.3  |   3.9  | 19.6%
                  |  7.1%  | 60.7%  | 14.3%  | 17.9%  |
                  |    .0  |   -.8  |    .4  |    .7  |
                  +--------+--------+--------+--------+
              4   |     2  |    27  |     2  |     3  |    34
  Bil.-L.Cat.     |   2.4  |  22.8  |   4.0  |   4.8  | 23.8%
                  |  5.9%  | 79.4%  |  5.9%  |  8.8%  |
                  |   -.3  |   1.7  |  -1.2  |  -1.0  |
```

```
                  +--------+--------+--------+--------+
               5  |     0  |    29  |     2  |     2  |    33
  Cat.-L.Cat.     |   2.3  |  22.2  |   3.9  |   4.6  | 23.1%
                  |   .0%  | 87.9%  |  6.1%  |  6.1%  |
                  |  -1.8  |   2.9  |  -1.2  |  -1.5  |
                  +--------+--------+--------+--------+
           Column      10       96       17       20      143
            Total    7.0%    67.1%    11.9%    14.0%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         26.65776         12                 .00865
Likelihood Ratio                28.51077         12                 .00465
Linear-by-Linear                 5.03588          1                 .02483
      Association
                                                   Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .00840     .00605  .01075
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .01030     .00770  .01290
Linear-by-Linear                -2.24408
      Association
   One-Tail                                         .01450     .01142  .01758
   Two-Tail                                         .02650     .02236  .03064
Fisher's Exact Test             25.27907
   Two-Tail                                         .00600     .00401  .00799

Minimum Expected Frequency -     .979
Cells with Expected Frequency < 5 -    15 of    20 ( 75.0%)
Number of Missing Observations:  0
```

figura 63

```
V30  Ús català  by  SEGUR_24  Afanyasses/afanyares. Seguretat lingüística

                    SEGUR_24
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V30        --------+--------+--------+--------+--------+
               2  |     1  |     1  |     0  |     2  |     4
  Mai             |    .3  |   2.7  |    .5  |    .6  |  2.8%
                  | 25.0%  | 25.0%  |   .0%  | 50.0%  |
                  |   1.4  |  -1.8  |   -.7  |   2.1  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               3  |     5  |    22  |     9  |    14  |    50
  Poques vegades  |   3.5  |  33.6  |   5.9  |   7.0  | 35.0%
                  | 10.0%  | 44.0%  | 18.0%  | 28.0%  |
                  |   1.0  |  -4.3  |   1.7  |   3.5  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               4  |     4  |    26  |     3  |     0  |    33
  La meitat del te |   2.3  |  22.2  |   3.9  |   4.6  | 23.1%
                  | 12.1%  | 78.8%  |  9.1%  |   .0%  |
                  |   1.3  |   1.6  |   -.6  |  -2.6  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               5  |     0  |    24  |     2  |     1  |    27
  Moltes vegades  |   1.9  |  18.1  |   3.2  |   3.8  | 18.9%
                  |   .0%  | 88.9%  |  7.4%  |  3.7%  |
                  |  -1.6  |   2.7  |   -.8  |  -1.7  |
```

```
                  +--------+--------+--------+--------+
               6  |     0  |    23  |     3  |     3  |    29
  Sempre          |   2.0  |  19.5  |   3.4  |   4.1  | 20.3%
                  |   .0%  | 79.3%  | 10.3%  | 10.3%  |
                  |  -1.7  |   1.6  |   -.3  |   -.6  |
                  +--------+--------+--------+--------+
           Column      10       96       17       20      143
            Total    7.0%    67.1%    11.9%    14.0%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         36.35331         12                 .00028
Likelihood Ratio                42.62275         12                 .00003
Linear-by-Linear                 4.70644          1                 .03005
      Association

                                                  Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .00070     .00002  .00138
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .00000     .00000  .00046
Linear-by-Linear                -2.16943
      Association
   One-Tail                                         .01600     .01277  .01923
   Two-Tail                                         .03210     .02756  .03664
Fisher's Exact Test             35.24775
   Two-Tail                                         .00000     .00000  .00046

Minimum Expected Frequency -     .280
Cells with Expected Frequency < 5 -    14 of    20 ( 70.0%)
Number of Missing Observations:  0


V24  Primera llengua  by  SEGUR_24  Afanyasses/afanyares. Seguretat lingüística

                    SEGUR_24
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V24        --------+--------+--------+--------+--------+
               2  |     7  |    29  |    12  |    14  |    62
  Català          |   4.3  |  41.6  |   7.4  |   8.7  | 43.4%
                  | 11.3%  | 46.8%  | 19.4%  | 22.6%  |
                  |   1.8  |  -4.5  |   2.4  |   2.6  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               3  |     3  |    32  |     2  |     4  |    41
  Català i castellà|   2.9  |  27.5  |   4.9  |   5.7  | 28.7%
                  |  7.3%  | 78.0%  |  4.9%  |  9.8%  |
                  |    .1  |   1.8  |  -1.6  |   -.9  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               4  |     0  |    35  |     3  |     2  |    40
  Català          |   2.8  |  26.9  |   4.8  |   5.6  | 28.0%
                  |   .0%  | 87.5%  |  7.5%  |  5.0%  |
                  |  -2.0  |   3.2  |  -1.0  |  -1.9  |
                  +--------+--------+--------+--------+
           Column      10       96       17       20      143
            Total    7.0%    67.1%    11.9%    14.0%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         22.82663          6                 .00086
Likelihood Ratio                25.99814          6                 .00022
Linear-by-Linear                 5.54073          1                 .01858
      Association
```

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00100	.00019	.00181
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00060	.00000	.00123
Linear-by-Linear Association	-2.35387			
One-Tail		.00890	.00648	.01132
Two-Tail		.01930	.01576	.02284
Fisher's Exact Test	22.27316			
Two-Tail		.00070	.00002	.00138

Minimum Expected Frequency - 2.797
Cells with Expected Frequency < 5 - 5 of 12 (41.7%)
Number of Missing Observations: 0

V22 Alumne: llengua als pares
by SEGUR_24 Afanyasses/afanyares. Seguretat lingüística

		SEGUR_24				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V22						
2 Castellà		6	34	10	13	63
		4.4	42.3	7.5	8.8	44.1%
		9.5%	54.0%	15.9%	20.6%	
		1.1	-3.0	1.3	2.0	
3 Cat. i cast. (separats)		3	10	2	2	17
		1.2	11.4	2.0	2.4	11.9%
		17.6%	58.8%	11.8%	11.8%	
		1.8	-.8	.0	-.3	
4 Cat. i cast. (mesclats)		1	6	1	2	10
		.7	6.7	1.2	1.4	7.0%
		10.0%	60.0%	10.0%	20.0%	
		.4	-.5	-.2	.6	
5 Català		0	46	4	3	53
		3.7	35.6	6.3	7.4	37.1%
		.0%	86.8%	7.5%	5.7%	
		-2.5	3.8	-1.2	-2.2	
Column Total		10 7.0%	96 67.1%	17 11.9%	20 14.0%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	18.74884	9	.02742
Likelihood Ratio	21.95490	9	.00902
Linear-by-Linear Association	3.20588	1	.07337

	Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.02730	.02310	.03150
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.01260	.00973	.01547

```
Linear-by-Linear               -1.79050
      Association
   One-Tail                                          .04010     .03505  .04515
   Two-Tail                                          .08020     .07320  .08720
Fisher's Exact Test            20.28085
   Two-Tail                                          .00720     .00502  .00938

Minimum Expected Frequency -     .699
Cells with Expected Frequency < 5 -     8 of    16 ( 50.0%)
Number of Missing Observations:  0


V26  Català: Expressió oral
by  SEGUR_24  Afanyasses/afanyares. Seguretat lingüística

                  SEGUR_24
           Count  |
          Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
          Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
          Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V26       --------+--------+--------+--------+--------+
               3  |     1  |     7  |     2  |     0  |    10
  Regular         |    .7  |   6.7  |   1.2  |   1.4  |  7.0%
                  | 10.0%  | 70.0%  | 20.0%  |   .0%  |
                  |    .4  |    .2  |    .8  |  -1.3  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               4  |     7  |    43  |    12  |    16  |    78
  Bé              |   5.5  |  52.4  |   9.3  |  10.9  | 54.5%
                  |  9.0%  | 55.1%  | 15.4%  | 20.5%  |
                  |   1.0  |  -3.3  |   1.4  |   2.5  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               5  |     2  |    46  |     3  |     4  |    55
  Molt bé         |   3.8  |  36.9  |   6.5  |   7.7  | 38.5%
                  |  3.6%  | 83.6%  |  5.5%  |  7.3%  |
                  |  -1.2  |   3.3  |  -1.9  |  -1.8  |
                  +--------+--------+--------+--------+
            Column      10       96       17       20      143
             Total    7.0%    67.1%    11.9%    14.0%   100.0%

      Chi-Square                Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----            ------------
Pearson                         14.18864          6                .02760
Likelihood Ratio                16.07504          6                .01336
Linear-by-Linear                 1.40665          1                .23561
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                  Significance  Lower    Upper
                                                  ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                           .02790     .02366  .03214
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                           .01430     .01124  .01736
Linear-by-Linear               -1.18602
      Association
   One-Tail                                           .13310     .12435  .14185
   Two-Tail                                           .25360     .24239  .26481
Fisher's Exact Test            14.09413
   Two-Tail                                           .01740     .01403  .02077

Minimum Expected Frequency -     .699
Cells with Expected Frequency < 5 -     4 of    12 ( 33.3%)

Number of Missing Observations:  0
```

V36 Adscripció grup lingüístic
by SEGUR_24 Afanyasses/afanyares. Seguretat lingüíst

		SEGUR_24				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
V36		1	2	3	4	
1 Castellanoparlant	Count	4	23	8	11	46
	Exp Val	3.2	30.9	5.5	6.4	32.2%
	Row Pct	8.7%	50.0%	17.4%	23.9%	
	Adj Res	.5	-3.0	1.4	2.4	
2 Igual cat. que cast.	Count	6	37	5	8	56
	Exp Val	3.9	37.6	6.7	7.8	39.2%
	Row Pct	10.7%	66.1%	8.9%	14.3%	
	Adj Res	1.4	-.2	-.9	.1	
3 Catalanoparlant	Count	0	36	4	1	41
	Exp Val	2.9	27.5	4.9	5.7	28.7%
	Row Pct	.0%	87.8%	9.8%	2.4%	
	Adj Res	-2.1	3.3	-.5	-2.5	
Column Total		10 7.0%	96 67.1%	17 11.9%	20 14.0%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	17.69198	6	.00705
Likelihood Ratio	21.74721	6	.00135
Linear-by-Linear Association	6.01948	1	.01415

		Monte Carlo Estimate	99% C.I. Lower	99% C.I. Upper
		Significance		
Pearson				
Two-Tail		.00510	.00327	.00693
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00180	.00071	.00289
Linear-by-Linear Association	-2.45346			
One-Tail		.00830	.00596	.01064
Two-Tail		.01430	.01124	.01736
Fisher's Exact Test	18.49953			
Two-Tail		.00280	.00144	.00416

Minimum Expected Frequency - 2.867
Cells with Expected Frequency < 5 - 4 of 12 (33.3%)

Number of Missing Observations: 0

V45 Llengua preferida by SEGUR_24 Afanyasses/afanyares. Seguretat lingüíst

		SEGUR_24				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
V45		1	2	3	4	
1 Castellà	Count	6	27	9	13	55
	Exp Val	3.9	36.8	6.6	7.7	38.7%
	Row Pct	10.9%	49.1%	16.4%	23.6%	
	Adj Res	1.4	-3.6	1.3	2.6	

```
                +--------+--------+--------+--------+
              2 |     4  |    36  |     4  |     5  |    49
  Cat. i cast.  |   3.5  |  32.8  |   5.9  |   6.9  | 34.5%
  igual         |  8.2%  | 73.5%  |  8.2%  | 10.2%  |
                |    .4  |   1.2  |  -1.0  |  -1.0  |
                +--------+--------+--------+--------+
              3 |     0  |    32  |     4  |     2  |    38
  Català        |   2.7  |  25.4  |   4.5  |   5.4  | 26.8%
                |   .0%  | 84.2%  | 10.5%  |  5.3%  |
                |  -2.0  |   2.6  |   -.3  |  -1.8  |
                +--------+--------+--------+--------+
         Column      10       95       17       20      142
          Total    7.0%    66.9%    12.0%    14.1%   100.0%

     Chi-Square                Value          DF              Significance
--------------------          ----------       ----            ------------
Pearson                        16.28913          6                .01228
Likelihood Ratio               19.01996          6                .00413
Linear-by-Linear                4.00611          1                .04534
     Association

                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                  Significance  Lower    Upper
                                                  ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                           .00800     .00571  .01029
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                           .00580     .00384  .00776
Linear-by-Linear               -2.00153
     Association
   One-Tail                                           .02460     .02061  .02859
   Two-Tail                                           .04770     .04221  .05319
Fisher's Exact Test            16.07894
   Two-Tail                                           .00790     .00562  .01018

Minimum Expected Frequency -    2.676
Cells with Expected Frequency < 5 -     4 of    12 ( 33.3%)

Number of Missing Observations:  1



COEBI_4C  COEBILIN (4 categories)
by  SEGUR_24  Afanyasses/afanyares. Seguretat lingüística

                  SEGUR_24
           Count  |
          Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
          Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
          Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
COEBI_4C  --------+--------+--------+--------+--------+
               1  |     5  |    16  |     8  |     5  |    34
  baix            |   2.5  |  23.2  |   4.0  |   4.3  | 25.2%
                  | 14.7%  | 47.1%  | 23.5%  | 14.7%  |
                  |   1.9  |  -3.1  |   2.4  |    .4  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               2  |     3  |    18  |     4  |     7  |    32
  mitjà-baix      |   2.4  |  21.8  |   3.8  |   4.0  | 23.7%
                  |  9.4%  | 56.3%  | 12.5%  | 21.9%  |
                  |    .5  |  -1.7  |    .1  |   1.8  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               3  |     2  |    25  |     4  |     4  |    35
  mitjà-alt       |   2.6  |  23.9  |   4.1  |   4.4  | 25.9%
                  |  5.7%  | 71.4%  | 11.4%  | 11.4%  |
                  |   -.4  |    .5  |   -.1  |   -.2  |
```

```
                 4  |     0  |    33  |     0  |     1  |    34
  alt               |   2.5  |  23.2  |   4.0  |   4.3  | 25.2%
                    |   .0%  | 97.1%  |   .0%  |  2.9%  |
                    |  -1.9  |   4.2  |  -2.5  |  -2.0  |
                    +--------+--------+--------+--------+

            Column      10       92       16       17      135

             Total    7.4%    68.1%    11.9%    12.6%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                         25.19632           9                 .00276
Likelihood Ratio                30.87221           9                 .00031
Linear-by-Linear                 3.63355           1                 .05663
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .00230     .00107  .00353
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .00020     .00000  .00056
Linear-by-Linear                -1.90619
      Association
   One-Tail                                         .02810     .02384  .03236
   Two-Tail                                         .05730     .05131  .06329
Fisher's Exact Test             25.74840
   Two-Tail                                         .00030     .00000  .00075

Minimum Expected Frequency -    2.370
Cells with Expected Frequency < 5 -    12 of    16 ( 75.0%)
Number of Missing Observations:  5



ACTIT_4C  Actitud (4 categories)
by  SEGUR_24  Afanyasses/afanyares. Seguretat lingüística

                    SEGUR_24
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
ACTIT_4C   --------+--------+--------+--------+--------+
                 1  |     4  |    15  |     5  |     9  |    33
  baixa             |   2.4  |  22.2  |   4.0  |   4.5  | 23.6%
                    | 12.1%  | 45.5%  | 15.2%  | 27.3%  |
                    |   1.3  |  -3.0  |    .6  |   2.6  |
                    +--------+--------+--------+--------+
                 2  |     4  |    22  |     6  |     4  |    36
  mitjana-baixa     |   2.6  |  24.2  |   4.4  |   4.9  | 25.7%
                    | 11.1%  | 61.1%  | 16.7%  | 11.1%  |
                    |   1.1  |   -.9  |   1.0  |   -.5  |
                    +--------+--------+--------+--------+
                 3  |     1  |    28  |     5  |     5  |    39
  mitjana-alta      |   2.8  |  26.2  |   4.7  |   5.3  | 27.9%
                    |  2.6%  | 71.8%  | 12.8%  | 12.8%  |
                    |  -1.3  |    .7  |    .2  |   -.2  |
                    +--------+--------+--------+--------+
                 4  |     1  |    29  |     1  |     1  |    32
  alta              |   2.3  |  21.5  |   3.9  |   4.3  | 22.9%
                    |  3.1%  | 90.6%  |  3.1%  |  3.1%  |
                    |  -1.0  |   3.2  |  -1.8  |  -2.0  |
                    +--------+--------+--------+--------+
            Column      10       94       17       19      140
             Total    7.1%    67.1%    12.1%    13.6%   100.0%
```

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	19.39236	9	.02206
Likelihood Ratio	20.66240	9	.01424
Linear-by-Linear Association	5.25470	1	.02189

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.01900	.01548	.02252
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.02360	.01969	.02751
Linear-by-Linear Association	-2.29231		
One-Tail	.01220	.00937	.01503
Two-Tail	.02620	.02209	.03031
Fisher's Exact Test	18.76680		
Two-Tail	.01560	.01241	.01879

Minimum Expected Frequency - 2.286
Cells with Expected Frequency < 5 - 11 of 16 (68.8%)
Number of Missing Observations: 0

V1_BIS Programa educatiu ampliat
by SEGUR_24 Afanyasses/afanyares. Seguretat lingüística

	SEGUR_24				
Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
	1	2	3	4	
V1_BIS					
1 PIP bàsic	6 / 3.3 / 13.0% / 1.9	22 / 30.9 / 47.8% / -3.4	9 / 5.6 / 19.6% / 1.9	9 / 6.2 / 19.6% / 1.4	46 / 32.9%
2 PIP bilingüe	1 / 1.3 / 5.6% / -.3	13 / 12.1 / 72.2% / .5	0 / 2.2 / .0% / -1.7	4 / 2.4 / 22.2% / 1.1	18 / 12.9%
3 PIL	3 / 4.4 / 4.8% / -.9	45 / 41.6 / 72.6% / 1.2	8 / 7.5 / 12.9% / .2	6 / 8.4 / 9.7% / -1.2	62 / 44.3%
4 PEV	0 / 1.0 / .0% / -1.1	14 / 9.4 / 100.0% / 2.8	0 / 1.7 / .0% / -1.5	0 / 1.9 / .0% / -1.6	14 / 10.0%
Column Total	10 / 7.1%	94 / 67.1%	17 / 12.1%	19 / 13.6%	140 / 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	19.72142	9	.01971
Likelihood Ratio	25.54735	9	.00242
Linear-by-Linear Association	3.44128	1	.06359

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.01990	.01630	.02350
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00340	.00190	.00490
Linear-by-Linear Association	-1.85507			
One-Tail		.03500	.03027	.03973
Two-Tail		.06400	.05770	.07030
Fisher's Exact Test	17.81632			
Two-Tail		.01780	.01439	.02121

Minimum Expected Frequency - 1.000
Cells with Expected Frequency < 5 - 8 of 16 (50.0%)

Number of Missing Observations: 0

V63 Grau autoadscripció valenciana
by SEGUR_24 Afanyasses/afanyares. Seguretat lingüística

V63	SEGUR_24 Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
1 Gens	1	3	2	1	7
	.5	4.7	.8	1.0	4.9%
	14.3%	42.9%	28.6%	14.3%	
	.8	-1.4	1.4	.0	
2 Poc	2	9	2	4	17
	1.2	11.4	2.0	2.4	11.9%
	11.8%	52.9%	11.8%	23.5%	
	.8	-1.3	.0	1.2	
3 A mitges	6	20	10	6	42
	2.9	28.2	5.0	5.9	29.4%
	14.3%	47.6%	23.8%	14.3%	
	2.2	-3.2	2.8	.1	
4 Molt	1	20	0	5	26
	1.8	17.5	3.1	3.6	18.2%
	3.8%	76.9%	.0%	19.2%	
	-.7	1.2	-2.1	.9	
5 Totalment	0	44	3	4	51
	3.6	34.2	6.1	7.1	35.7%
	.0%	86.3%	5.9%	7.8%	
	-2.4	3.6	-1.7	-1.6	
Column Total	10 7.0%	96 67.1%	17 11.9%	20 14.0%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	29.17219	12	.00371
Likelihood Ratio	33.85243	12	.00071
Linear-by-Linear Association	1.64181	1	.20008

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00430	.00261	.00599
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00090	.00013	.00167
Linear-by-Linear Association	-1.28133			
One-Tail		.10980	.10175	.11785
Two-Tail		.21570	.20511	.22629
Fisher's Exact Test	30.63509			
Two-Tail		.00040	.00000	.00092

Minimum Expected Frequency - .490
Cells with Expected Frequency < 5 - 13 of 20 (65.0%)
Number of Missing Observations: 0

figura 64

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V25A veure / vore

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V25A veure (1)	V25A vore (2)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.	Count	15	19	34
	Exp Val	15.0	19.0	23.8%
	Row Pct	44.1%	55.9%	
	Adj Res	.0	.0	
2 Bil./Cat.-L.Cast	Count	2	12	14
	Exp Val	6.2	7.8	9.8%
	Row Pct	14.3%	85.7%	
	Adj Res	-2.4	2.4	
3 Cast.-L.Cat.	Count	10	18	28
	Exp Val	12.3	15.7	19.6%
	Row Pct	35.7%	64.3%	
	Adj Res	-1.0	1.0	
4 Bil.-L.Cat.	Count	14	20	34
	Exp Val	15.0	19.0	23.8%
	Row Pct	41.2%	58.8%	
	Adj Res	-.4	.4	
5 Cat.-L.Cat.	Count	22	11	33
	Exp Val	14.5	18.5	23.1%
	Row Pct	66.7%	33.3%	
	Adj Res	3.0	-3.0	
Column Total		63 44.1%	80 55.9%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	12.78435	4	.01238
Likelihood Ratio	13.49082	4	.00911
Linear-by-Linear Association	4.19319	1	.04059

```
                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00950     .00700  .01200
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00990     .00735  .01245
Linear-by-Linear                -2.04773
      Association
   One-Tail                                          .02130     .01758  .02502
   Two-Tail                                          .03970     .03467  .04473
Fisher's Exact Test             12.74876
   Two-Tail                                          .01030     .00770  .01290

Minimum Expected Frequency -    6.168
Number of Missing Observations:  0


GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)  by  V25B  veurem / vorem

                    V25B
            Count  |
           Exp Val |veurem   vorem
           Row Pct |                    Row
           Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
                1  |    12  |    20  |    32
  Cast.-L.Cast.    |   9.3  |  22.7  | 22.7%
                   | 37.5%  | 62.5%  |
                   |   1.2  |  -1.2  |
                   +--------+--------+
                2  |     0  |    14  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |   4.1  |   9.9  |  9.9%
                   |   .0%  |100.0%  |
                   |  -2.5  |   2.5  |
                   +--------+--------+
                3  |     9  |    19  |    28
  Cast.-L.Cat.     |   8.1  |  19.9  | 19.9%
                   | 32.1%  | 67.9%  |
                   |    .4  |   -.4  |
                   +--------+--------+
                4  |    14  |    20  |    34
  Bil.-L.Cat.      |   9.9  |  24.1  | 24.1%
                   | 41.2%  | 58.8%  |
                   |   1.8  |  -1.8  |
                   +--------+--------+
                5  |     6  |    27  |    33
  Cat.-L.Cat.      |   9.6  |  23.4  | 23.4%
                   | 18.2%  | 81.8%  |
                   |  -1.6  |   1.6  |
                   +--------+--------+
            Column      41      100      141
             Total   29.1%    70.9%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                         11.28119           4                 .02358
Likelihood Ratio                15.13575           4                 .00443
Linear-by-Linear                  .30565           1                 .58036
      Association

                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .01990     .01630  .02350
```

```
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00470     .00294  .00646

Linear-by-Linear                 .55286
      Association
   One-Tail                                          .29980     .28800  .31160
   Two-Tail                                          .60660     .59402  .61918
Fisher's Exact Test            12.33378
   Two-Tail                                          .01180     .00902  .01458

Minimum Expected Frequency -    4.071
Cells with Expected Frequency < 5 -     1 of    10 ( 10.0%)
Number of Missing Observations:  2


GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)
by  V25C  Comparació V25a-V25b

                  V25C
           Count  |
          Exp Val |Diferent Igual
          Row Pct |                    Row
          Adj Res |     0  |     1  | Total
GRP_TIP2  --------+--------+--------+
               1  |    11  |    21  |    32
  Cast.-L.Cast.   |  10.4  |  21.6  | 22.7%
                  | 34.4%  | 65.6%  |
                  |    .2  |   -.2  |
                  +--------+--------+
               2  |     2  |    12  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast|   4.6  |   9.4  |  9.9%
                  | 14.3%  | 85.7%  |
                  |  -1.5  |   1.5  |
                  +--------+--------+
               3  |     5  |    23  |    28
  Cast.-L.Cat.    |   9.1  |  18.9  | 19.9%
                  | 17.9%  | 82.1%  |
                  |  -1.9  |   1.9  |
                  +--------+--------+
               4  |    10  |    24  |    34
  Bil.-L.Cat.     |  11.1  |  22.9  | 24.1%
                  | 29.4%  | 70.6%  |
                  |   -.5  |    .5  |
                  +--------+--------+
               5  |    18  |    15  |    33
  Cat.-L.Cat.     |  10.8  |  22.2  | 23.4%
                  | 54.5%  | 45.5%  |
                  |   3.1  |  -3.1  |
                  +--------+--------+
           Column      46       95      141
            Total   32.6%    67.4%   100.0%

     Chi-Square                Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----              ------------
Pearson                        12.33845          4                 .01500
Likelihood Ratio               12.46678          4                 .01420
Linear-by-Linear                3.25864          1                 .07105
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                   Significance  Lower    Upper
                                                   ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                            .01340     .01044  .01636
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                            .01630     .01304  .01956
```

```
Linear-by-Linear                -1.80517
      Association
   One-Tail                                          .03920     .03420  .04420
   Two-Tail                                          .07590     .06908  .08272
Fisher's Exact Test             11.73346
   Two-Tail                                          .01670     .01340  .02000

Minimum Expected Frequency -    4.567
Cells with Expected Frequency < 5 -     1 of    10 ( 10.0%)
Number of Missing Observations:  2


GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)
by  SEGUR_25  Veure/vore. Seguretat lingüística

                    SEGUR_25
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+--------+--------+
                1  |     8  |    13  |     7  |     4  |    32
  Cast.-L.Cast.    |   6.6  |  15.0  |   7.7  |   2.7  | 22.7%
                   | 25.0%  | 40.6%  | 21.9%  | 12.5%  |
                   |    .7  |   -.8  |   -.3  |    .9  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                2  |     0  |    12  |     2  |     0  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |   2.9  |   6.6  |   3.4  |   1.2  |  9.9%
                   |   .0%  | 85.7%  | 14.3%  |   .0%  |
                   |  -2.0  |   3.1  |   -.9  |  -1.2  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                3  |     7  |    16  |     3  |     2  |    28
  Cast.-L.Cat.     |   5.8  |  13.1  |   6.8  |   2.4  | 19.9%
                   | 25.0%  | 57.1%  | 10.7%  |  7.1%  |
                   |    .6  |   1.2  |  -1.9  |   -.3  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                4  |     9  |    15  |     5  |     5  |    34
  Bil.-L.Cat.      |   7.0  |  15.9  |   8.2  |   2.9  | 24.1%
                   | 26.5%  | 44.1%  | 14.7%  | 14.7%  |
                   |   1.0  |   -.4  |  -1.5  |   1.5  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                5  |     5  |    10  |    17  |     1  |    33
  Cat.-L.Cat.      |   6.8  |  15.4  |   8.0  |   2.8  | 23.4%
                   | 15.2%  | 30.3%  | 51.5%  |  3.0%  |
                   |   -.9  |  -2.2  |   4.2  |  -1.3  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column      29       66       34       12      141
             Total   20.6%    46.8%    24.1%     8.5%   100.0%

      Chi-Square                  Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         30.68487         12                 .00220
Likelihood Ratio                32.40494         12                 .00120
Linear-by-Linear                  .79465          1                 .37270
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00220     .00099  .00341
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00220     .00099  .00341
```

```
Linear-by-Linear                .89143
      Association
   One-Tail                                        .19090     .18078  .20102
   Two-Tail                                        .38550     .37296  .39804
Fisher's Exact Test           27.18513
   Two-Tail                                        .00330     .00182  .00478

Minimum Expected Frequency -    1.191
Cells with Expected Frequency < 5 -     7 of    20 ( 35.0%)
Number of Missing Observations:  2
```

figura 65

```
V24  Primera llengua  by  SEGUR_25  Veure/vore. Seguretat lingüística

                  SEGUR_25
           Count  |
          Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
          Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
          Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V24       --------+--------+--------+--------+--------+
              2   |    15  |    29  |    10  |     6  |    60
  Castellà        |  12.3  |  28.1  |  14.5  |   5.1  | 42.6%
                  | 25.0%  | 48.3%  | 16.7%  | 10.0%  |
                  |   1.1  |    .3  |  -1.8  |    .5  |
                  +--------+--------+--------+--------+
              3   |     9  |    22  |     5  |     5  |    41
  Català i castellà|   8.4  |  19.2  |   9.9  |   3.5  | 29.1%
                  | 22.0%  | 53.7%  | 12.2%  | 12.2%  |
                  |    .3  |   1.0  |  -2.1  |   1.0  |
                  +--------+--------+--------+--------+
              4   |     5  |    15  |    19  |     1  |    40
  Català          |   8.2  |  18.7  |   9.6  |   3.4  | 28.4%
                  | 12.5%  | 37.5%  | 47.5%  |  2.5%  |
                  |  -1.5  |  -1.4  |   4.1  |  -1.6  |
                  +--------+--------+--------+--------+
           Column      29       66       34       12      141
            Total   20.6%    46.8%    24.1%     8.5%   100.0%

      Chi-Square                Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----            ------------
Pearson                        18.43441          6                  .00523
Likelihood Ratio               17.90453          6                  .00648
Linear-by-Linear                2.35899          1                  .12456
      Association

                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                99% C.I.
                                                  Significance  Lower    Upper
                                                  ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                           .00440     .00270  .00610
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                           .00860     .00622  .01098
Linear-by-Linear                1.53590
      Association
   One-Tail                                           .06970     .06314  .07626
   Two-Tail                                           .12770     .11910  .13630
Fisher's Exact Test            16.86891
   Two-Tail                                           .00690     .00477  .00903

Minimum Expected Frequency -    3.404
Cells with Expected Frequency < 5 -     2 of    12 ( 16.7%)

Number of Missing Observations:  2
```

V22 Alumne: llengua als pares by SEGUR_25 Veure/vore. Seguretat lingüística

		SEGUR_25				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V22	2	18	26	10	7	61
Castellà		12.5	28.6	14.7	5.2	43.3%
		29.5%	42.6%	16.4%	11.5%	
		2.3	-.9	-1.9	1.1	
	3	5	9	2	1	17
Cat. i cast. (separats)		3.5	8.0	4.1	1.4	12.1%
		29.4%	52.9%	11.8%	5.9%	
		1.0	.5	-1.3	-.4	
	4	0	5	3	2	10
Cat. i cast. (mesclats)		2.1	4.7	2.4	.9	7.1%
		.0%	50.0%	30.0%	20.0%	
		-1.7	.2	.5	1.4	
	5	6	26	19	2	53
Català		10.9	24.8	12.8	4.5	37.6%
		11.3%	49.1%	35.8%	3.8%	
		-2.1	.4	2.5	-1.6	
	Column Total	29 20.6%	66 46.8%	34 24.1%	12 8.5%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	17.19131	9	.04580
Likelihood Ratio	19.25182	9	.02313
Linear-by-Linear Association	2.85956	1	.09083

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.04490	.03957	.05023
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.03320	.02859	.03781
Linear-by-Linear Association	1.69102			
One-Tail		.05240	.04666	.05814
Two-Tail		.09470	.08716	.10224
Fisher's Exact Test	17.03024			
Two-Tail		.02930	.02496	.03364

Minimum Expected Frequency - .851
Cells with Expected Frequency < 5 - 8 of 16 (50.0%)

Number of Missing Observations: 2

V30 Ús català by SEGUR_25 Veure/vore. Seguretat lingüística

V30	SEGUR_25 Segur: 1 a i 1a (1)	Segur: 2 a i 2a (2)	Insegur: 1a i 2a (3)	Insegur: 2a i 1a (4)	Row Total
2 Mai	0	3	0	1	4
	.8	1.9	1.0	.3	2.8%
	.0%	75.0%	.0%	25.0%	
	-1.0	1.1	-1.1	1.2	
3 Poques vegades	12	20	9	7	48
	9.9	22.5	11.6	4.1	34.0%
	25.0%	41.7%	18.8%	14.6%	
	.9	-.9	-1.1	1.9	
4 La meitat del temps	10	17	4	2	33
	6.8	15.4	8.0	2.8	23.4%
	30.3%	51.5%	12.1%	6.1%	
	1.6	.6	-1.8	-.6	
5 Moltes vegades	4	13	9	1	27
	5.6	12.6	6.5	2.3	19.1%
	14.8%	48.1%	33.3%	3.7%	
	-.8	.2	1.2	-1.0	
6 Sempre	3	13	12	1	29
	6.0	13.6	7.0	2.5	20.6%
	10.3%	44.8%	41.4%	3.4%	
	-1.5	-.2	2.4	-1.1	
Column Total	29 20.6%	66 46.8%	34 24.1%	12 8.5%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	19.09022	12	.08637
Likelihood Ratio	20.35153	12	.06072
Linear-by-Linear Association	.42810	1	.51292

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.08640	.07916	.09364
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.08660	.07936	.09384
Linear-by-Linear Association	.65429			
One-Tail		.27060	.25916	.28204
Two-Tail		.52250	.50963	.53537
Fisher's Exact Test	17.19995			
Two-Tail		.10250	.09469	.11031

Minimum Expected Frequency - .340
Cells with Expected Frequency < 5 - 8 of 20 (40.0%)

Number of Missing Observations: 2

V36 Adscripció grup lingüístic by SEGUR_25 Veure/vore. Seguretat lingüística

		SEGUR_25				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V36	1	11	23	7	4	45
Castellanoparlant		9.3	21.1	10.9	3.8	31.9%
		24.4%	51.1%	15.6%	8.9%	
		.8	.7	-1.6	.1	
	2	12	27	9	7	55
Igual cat. que cast.		11.3	25.7	13.3	4.7	39.0%
		21.8%	49.1%	16.4%	12.7%	
		.3	.4	-1.7	1.4	
	3	6	16	18	1	41
Catalanoparlant		8.4	19.2	9.9	3.5	29.1%
		14.6%	39.0%	43.9%	2.4%	
		-1.1	-1.2	3.5	-1.7	
	Column Total	29 20.6%	66 46.8%	34 24.1%	12 8.5%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	14.16999	6	.02779
Likelihood Ratio	13.86584	6	.03117
Linear-by-Linear Association	1.81777	1	.17758

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.02590	.02181	.02999
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.04060	.03552	.04568
Linear-by-Linear Association	1.34825			
One-Tail		.10060	.09285	.10835
Two-Tail		.19480	.18460	.20500
Fisher's Exact Test	13.00323			
Two-Tail		.03770	.03279	.04261

Minimum Expected Frequency - 3.489
Cells with Expected Frequency < 5 - 3 of 12 (25.0%)

Number of Missing Observations: 2

figura 66

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V30A setè / sèptim

GRP_TIP2	V30A setè (1)	V30A sèptim (2)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.	19	15	34
	20.6	13.4	23.9%
	55.9%	44.1%	
	-.6	.6	
2 Bil./Cat.-L.Cast	7	7	14
	8.5	5.5	9.9%
	50.0%	50.0%	
	-.9	.9	
3 Cast.-L.Cat.	14	13	27
	16.4	10.6	19.0%
	51.9%	48.1%	
	-1.0	1.0	
4 Bil.-L.Cat.	23	11	34
	20.6	13.4	23.9%
	67.6%	32.4%	
	1.0	-1.0	
5 Cat.-L.Cat.	23	10	33
	20.0	13.0	23.2%
	69.7%	30.3%	
	1.2	-1.2	
Column Total	86 60.6%	56 39.4%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	3.69084	4	.44946
Likelihood Ratio	3.71326	4	.44620
Linear-by-Linear Association	2.27369	1	.13159

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
		Significance	Lower Upper
Pearson			
Two-Tail		.46100	.44816 .47384
Likelihood Ratio			
Two-Tail		.46390	.45105 .47675
Linear-by-Linear Association	-1.50787		
One-Tail		.07440	.06764 .08116
Two-Tail		.13660	.12775 .14545
Fisher's Exact Test	3.72639		
Two-Tail		.45470	.44187 .46753

Minimum Expected Frequency - 5.521

Number of Missing Observations: 1

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V30B setè / sèptim

GRP_TIP2	V30B Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	setè (1)	sèptim (2)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.		27	7	34
		18.9	15.1	23.9%
		79.4%	20.6%	
		3.2	-3.2	
2 Bil./Cat.-L.Cast		1	12	13
		7.2	5.8	9.2%
		7.7%	92.3%	
		-3.7	3.7	
3 Cast.-L.Cat.		20	8	28
		15.6	12.4	19.7%
		71.4%	28.6%	
		1.9	-1.9	
4 Bil.-L.Cat.		18	16	34
		18.9	15.1	23.9%
		52.9%	47.1%	
		-.4	.4	
5 Cat.-L.Cat.		13	20	33
		18.4	14.6	23.2%
		39.4%	60.6%	
		-2.1	2.1	
Column Total		79 55.6%	63 44.4%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	26.34946	4	.00003
Likelihood Ratio	28.65073	4	.00001
Linear-by-Linear Association	5.99054	1	.01438

		Monte Carlo Estimate	99% C.I. Lower	99% C.I. Upper
		Significance		
Pearson				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	2.44756			
One-Tail		.00780	.00553	.01007
Two-Tail		.01450	.01142	.01758
Fisher's Exact Test	27.01754			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - 5.768

Number of Missing Observations: 1

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V30C Comparació V30a-V30b

		V30C		
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Diferent 0	Igual 1	Row Total
GRP_TIP2				
1		12	22	34
Cast.-L.Cast.		12.5	21.5	24.1%
		35.3%	64.7%	
		-.2	.2	
2		8	5	13
Bil./Cat.-L.Cast		4.8	8.2	9.2%
		61.5%	38.5%	
		1.9	-1.9	
3		7	20	27
Cast.-L.Cat.		10.0	17.0	19.1%
		25.9%	74.1%	
		-1.3	1.3	
4		9	25	34
Bil.-L.Cat.		12.5	21.5	24.1%
		26.5%	73.5%	
		-1.4	1.4	
5		16	17	33
Cat.-L.Cat.		12.2	20.8	23.4%
		48.5%	51.5%	
		1.6	-1.6	
	Column Total	52 36.9%	89 63.1%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	8.31587	4	.08067
Likelihood Ratio	8.25229	4	.08276
Linear-by-Linear Association	.05422	1	.81588

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.07650	.06965	.08335
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.08820	.08090	.09550
Linear-by-Linear Association	-.23285			
One-Tail		.44300	.43020	.45580
Two-Tail		.86710	.85836	.87584
Fisher's Exact Test	8.06419			
Two-Tail		.08360	.07647	.09073

Minimum Expected Frequency - 4.794
Cells with Expected Frequency < 5 - 1 of 10 (10.0%)

Number of Missing Observations: 2

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by SEGUR_30 Setè/sèptim. Seguretat lingüística

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	SEGUR_30 1 Segur: a i 1a	2 Segur: a i 2a	3 Insegur: 1a i 2a	4 Insegur: 2a i 1a	Row Total
1 Cast.-L.Cast.		17	5	2	10	34
		13.5	8.0	7.2	5.3	24.1%
		50.0%	14.7%	5.9%	29.4%	
		1.4	-1.4	-2.5	2.5	
2 Bil./Cat.-L.Cast		0	5	7	1	13
		5.2	3.0	2.8	2.0	9.2%
		.0%	38.5%	53.8%	7.7%	
		-3.1	1.3	3.0	-.8	
3 Cast.-L.Cat.		13	7	1	6	27
		10.7	6.3	5.7	4.2	19.1%
		48.1%	25.9%	3.7%	22.2%	
		1.0	.3	-2.5	1.1	
4 Bil.-L.Cat.		16	9	7	2	34
		13.5	8.0	7.2	5.3	24.1%
		47.1%	26.5%	20.6%	5.9%	
		1.0	.5	-.1	-1.8	
5 Cat.-L.Cat.		10	7	13	3	33
		13.1	7.7	7.0	5.1	23.4%
		30.3%	21.2%	39.4%	9.1%	
		-1.3	-.3	2.9	-1.2	
Column Total		56 39.7%	33 23.4%	30 21.3%	22 15.6%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	38.06206	12	.00015
Likelihood Ratio	43.72588	12	.00002
Linear-by-Linear Association	.18526	1	.66689

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00020	.00000	.00056
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00010	.00000	.00036
Linear-by-Linear Association	-.43042			
One-Tail		.33810	.32591	.35029
Two-Tail		.68370	.67172	.69568
Fisher's Exact Test	38.74826			
Two-Tail		.00010	.00000	.00036

Minimum Expected Frequency - 2.028
Cells with Expected Frequency < 5 - 4 of 20 (20.0%)

Number of Missing Observations: 2

figura 67

V30 Ús català by SEGUR_30 Setè/sèptim. Seguretat lingüística

		SEGUR_30				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V30						
2 Mai	Count	3	1	0	0	4
	Exp Val	1.6	.9	.9	.6	2.8%
	Row Pct	75.0%	25.0%	.0%	.0%	
	Adj Res	1.5	.1	-1.1	-.9	
3 Poques vegades	Count	24	9	2	15	50
	Exp Val	19.9	11.7	10.6	7.8	35.5%
	Row Pct	48.0%	18.0%	4.0%	30.0%	
	Adj Res	1.5	-1.1	-3.7	3.5	
4 La meitat del temps	Count	16	6	5	5	32
	Exp Val	12.7	7.5	6.8	5.0	22.7%
	Row Pct	50.0%	18.8%	15.6%	15.6%	
	Adj Res	1.4	-.7	-.9	.0	
5 Moltes vegades	Count	8	8	9	1	26
	Exp Val	10.3	6.1	5.5	4.1	18.4%
	Row Pct	30.8%	30.8%	34.6%	3.8%	
	Adj Res	-1.0	1.0	1.8	-1.8	
6 Sempre	Count	5	9	14	1	29
	Exp Val	11.5	6.8	6.2	4.5	20.6%
	Row Pct	17.2%	31.0%	48.3%	3.4%	
	Adj Res	-2.8	1.1	4.0	-2.0	
	Column Total	56 39.7%	33 23.4%	30 21.3%	22 15.6%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	42.20181	12	.00003
Likelihood Ratio	45.78506	12	.00001
Linear-by-Linear Association	1.55419	1	.21252

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00010	.00000	.00036
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	1.24667			
One-Tail		.11610	.10785	.12435
Two-Tail		.22480	.21405	.23555
Fisher's Exact Test	40.72369			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - .624
Cells with Expected Frequency < 5 - 7 of 20 (35.0%)

Number of Missing Observations: 2

V22 Alumne: llengua als pares by SEGUR_30 Setè/sèptim. Seguretat lingüística

		SEGUR_30				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V22						
2 Castellà	Count	32	11	3	16	62
	Exp Val	24.6	14.5	13.2	9.7	44.0%
	Row Pct	51.6%	17.7%	4.8%	25.8%	
	Adj Res	2.6	-1.4	-4.2	3.0	
3 Cat. i cast. (separats)	Count	9	4	2	1	16
	Exp Val	6.4	3.7	3.4	2.5	11.3%
	Row Pct	56.3%	25.0%	12.5%	6.3%	
	Adj Res	1.4	.2	-.9	-1.1	
4 Cat. i cast. (mesclats)	Count	1	3	5	1	10
	Exp Val	4.0	2.3	2.1	1.6	7.1%
	Row Pct	10.0%	30.0%	50.0%	10.0%	
	Adj Res	-2.0	.5	2.3	-.5	
5 Català	Count	14	15	20	4	53
	Exp Val	21.0	12.4	11.3	8.3	37.6%
	Row Pct	26.4%	28.3%	37.7%	7.5%	
	Adj Res	-2.5	1.1	3.7	-2.0	
	Column Total	56 39.7%	33 23.4%	30 21.3%	22 15.6%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	36.00944	9	.00004
Likelihood Ratio	38.50264	9	.00001
Linear-by-Linear Association	1.79943	1	.17978

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	1.34143			
One-Tail		.09430	.08677	.10183
Two-Tail		.18460	.17461	.19459
Fisher's Exact Test	36.20865			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - 1.560
Cells with Expected Frequency < 5 - 7 of 16 (43.8%)

Number of Missing Observations: 2

V24 Primera llengua by SEGUR_30 Setè/sèptim. Seguretat lingüística

		SEGUR_30				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V24						
2 Castellà	Count	30	12	3	16	61
	Exp Val	24.2	14.3	13.0	9.5	43.3%
	Row Pct	49.2%	19.7%	4.9%	26.2%	
	Adj Res	2.0	-.9	-4.1	3.0	
3 Català i castellà	Count	16	12	9	3	40
	Exp Val	15.9	9.4	8.5	6.2	28.4%
	Row Pct	40.0%	30.0%	22.5%	7.5%	
	Adj Res	.0	1.2	.2	-1.7	
4 Català	Count	10	9	18	3	40
	Exp Val	15.9	9.4	8.5	6.2	28.4%
	Row Pct	25.0%	22.5%	45.0%	7.5%	
	Adj Res	-2.2	-.2	4.3	-1.7	
	Column Total	56 39.7%	33 23.4%	30 21.3%	22 15.6%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	30.74037	6	.00003
Likelihood Ratio	31.88960	6	.00002
Linear-by-Linear Association	1.13669	1	.28635

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00010	.00000	.00036
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00020	.00000	.00056
Linear-by-Linear Association	1.06616			
One-Tail		.15530	.14597	.16463
Two-Tail		.29350	.28177	.30523
Fisher's Exact Test	30.32944			
Two-Tail		.00020	.00000	.00056

Minimum Expected Frequency - 6.241

Number of Missing Observations: 2

V26 Català: Expressió oral by SEGUR_30 Setè/sèptim. Seguretat lingüística

		SEGUR_30				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V26						
3 Regular	Count	3	5	1	1	10
	Exp Val	4.0	2.3	2.1	1.6	7.1%
	Row Pct	30.0%	50.0%	10.0%	10.0%	
	Adj Res	-.7	2.1	-.9	-.5	

```
                  +--------+--------+--------+--------+
               4  |    32  |    13  |    13  |    18  |    76
  Bé              |  30.2  |  17.8  |  16.2  |  11.9  | 53.9%
                  | 42.1%  | 17.1%  | 17.1%  | 23.7%  |
                  |    .6  |  -1.9  |  -1.3  |   2.9  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               5  |    21  |    15  |    16  |     3  |    55
  Molt bé         |  21.8  |  12.9  |  11.7  |   8.6  | 39.0%
                  | 38.2%  | 27.3%  | 29.1%  |  5.5%  |
                  |   -.3  |    .9  |   1.8  |  -2.7  |
                  +--------+--------+--------+--------+
           Column      56       33       30       22      141
            Total   39.7%    23.4%    21.3%    15.6%   100.0%

     Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------         -----------       ----             ------------
Pearson                        14.85219          6                 .02144
Likelihood Ratio               15.08373          6                 .01962
Linear-by-Linear                 .36248          1                 .54713
      Association
                                                   Monte Carlo Estimate
                                                                99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                        .02040     .01676  .02404
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                        .03040     .02598  .03482
Linear-by-Linear                -.60207
      Association
   One-Tail                                        .29290     .28118  .30462
   Two-Tail                                        .56790     .55514  .58066
Fisher's Exact Test            14.17773
   Two-Tail                                        .01920     .01567  .02273

Minimum Expected Frequency -    1.560
Cells with Expected Frequency < 5 -     4 of    12 ( 33.3%)
Number of Missing Observations:  2


V45  Llengua preferida  by  SEGUR_30  Setè/sèptim. Seguretat lingüística

                    SEGUR_30
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V45        --------+--------+--------+--------+--------+
               1  |    28  |    10  |     2  |    14  |    54
  Castellà         |  21.6  |  12.3  |  11.6  |   8.5  | 38.6%
                   | 51.9%  | 18.5%  |  3.7%  | 25.9%  |
                   |   2.3  |  -1.0  |  -4.1  |   2.6  |
                   +--------+--------+--------+--------+
               2  |    17  |    14  |    10  |     7  |    48
  Cat. i cast.     |  19.2  |  11.0  |  10.3  |   7.5  | 34.3%
  igual            | 35.4%  | 29.2%  | 20.8%  | 14.6%  |
                   |   -.8  |   1.3  |   -.1  |   -.3  |
                   +--------+--------+--------+--------+
               3  |    11  |     8  |    18  |     1  |    38
  Català           |  15.2  |   8.7  |   8.1  |   6.0  | 27.1%
                   | 28.9%  | 21.1%  | 47.4%  |  2.6%  |
                   |  -1.6  |   -.3  |   4.6  |  -2.6  |
                   +--------+--------+--------+--------+
           Column      56       32       30       22      140
            Total   40.0%    22.9%    21.4%    15.7%   100.0%
```

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	32.26246	6	.00001
Likelihood Ratio	34.95035	6	.00000
Linear-by-Linear Association	.73654	1	.39077

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.00020	.00000	.00056
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.00020	.00000	.00056
Linear-by-Linear Association	.85822		
One-Tail	.21390	.20334	.22446
Two-Tail	.39480	.38221	.40739
Fisher's Exact Test	32.72010		
Two-Tail	.00020	.00000	.00056

Minimum Expected Frequency - 5.971

Number of Missing Observations: 3

V25 Àmbit aprenentatge català by SEGUR_30 Setè/sèptim. Seguretat lingüística

V25	SEGUR_30 Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
2 Classe	33	13	4	12	62
	24.8	14.6	13.3	9.3	44.3%
	53.2%	21.0%	6.5%	19.4%	
	2.8	-.6	-3.9	1.3	
3 Carrer	1	0	0	0	1
	.4	.2	.2	.2	.7%
	100.0%	.0%	.0%	.0%	
	1.2	-.6	-.5	-.4	
4 Amics	1	1	0	1	3
	1.2	.7	.6	.5	2.1%
	33.3%	33.3%	.0%	33.3%	
	-.2	.4	-.9	.9	
5 Família	21	19	26	8	74
	29.6	17.4	15.9	11.1	52.9%
	28.4%	25.7%	35.1%	10.8%	
	-3.0	.6	4.2	-1.5	
Column Total	56 40.0%	33 23.6%	30 21.4%	21 15.0%	140 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	23.12438	9	.00592
Likelihood Ratio	25.38824	9	.00257
Linear-by-Linear Association	3.88532	1	.04871

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00290	.00151	.00429
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00080	.00007	.00153
Linear-by-Linear Association	1.97112			
One-Tail		.02510	.02107	.02913
Two-Tail		.04850	.04297	.05403
Fisher's Exact Test	24.89562			
Two-Tail		.00030	.00000	.00075

Minimum Expected Frequency - .150
Cells with Expected Frequency < 5 - 8 of 16 (50.0%)
Number of Missing Observations: 3

V36 Adscripció grup lingüístic
by SEGUR_30 Setè/sèptim. Seguretat lingüística

	SEGUR_30				
Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
V36	1	2	3	4	
1 Castellanoparlant	22	8	2	13	45
	17.9	10.5	9.6	7.0	31.9%
	48.9%	17.8%	4.4%	28.9%	
	1.5	-1.1	-3.3	3.0	
2 Igual cat. que cast.	20	16	11	8	55
	21.8	12.9	11.7	8.6	39.0%
	36.4%	29.1%	20.0%	14.5%	
	-.7	1.3	-.3	-.3	
3 Catalanoparlant	14	9	17	1	41
	16.3	9.6	8.7	6.4	29.1%
	34.1%	22.0%	41.5%	2.4%	
	-.9	-.3	3.8	-2.8	
Column Total	56 39.7%	33 23.4%	30 21.3%	22 15.6%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	26.40575	6	.00019
Likelihood Ratio	29.03250	6	.00006
Linear-by-Linear Association	.00227	1	.96197

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00040	.00000	.00092
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00020	.00000	.00056
Linear-by-Linear Association	-.04768			
One-Tail		.50530	.49242	.51818
Two-Tail		1.00000	.99954	1.00000
Fisher's Exact Test	26.95897			
Two-Tail		.00020	.00000	.00056

Minimum Expected Frequency - 6.397
Number of Missing Observations: 2

V7 Lloc residència by SEGUR_30 Setè/sèptim. Seguretat lingüística

V7	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	SEGUR_30 Segur: 1 a i 1a (1)	Segur: 2 a i 2a (2)	Insegur: 1a i 2a (3)	Insegur: 2a i 1a (4)	Row Total
1 Alacant	Count	29	4	2	7	42
	Exp Val	16.7	9.8	8.9	6.6	29.8%
	Row Pct	69.0%	9.5%	4.8%	16.7%	
	Adj Res	4.6	-2.5	-3.1	.2	
2 Mutxamel	Count	10	4	4	8	26
	Exp Val	10.3	6.1	5.5	4.1	18.4%
	Row Pct	38.5%	15.4%	15.4%	30.8%	
	Adj Res	-.1	-1.1	-.8	2.4	
3 Xixona	Count	13	23	23	6	65
	Exp Val	25.8	15.2	13.8	10.1	46.1%
	Row Pct	20.0%	35.4%	35.4%	9.2%	
	Adj Res	-4.4	3.1	3.8	-1.9	
4 Sant Joan	Count	2	1	0	0	3
	Exp Val	1.2	.7	.6	.5	2.1%
	Row Pct	66.7%	33.3%	.0%	.0%	
	Adj Res	1.0	.4	-.9	-.8	
5 El Campello	Count	1	0	1	0	2
	Exp Val	.8	.5	.4	.3	1.4%
	Row Pct	50.0%	.0%	50.0%	.0%	
	Adj Res	.3	-.8	1.0	-.6	
6 Altra població d	Count	1	1	0	1	3
	Exp Val	1.2	.7	.6	.5	2.1%
	Row Pct	33.3%	33.3%	.0%	33.3%	
	Adj Res	-.2	.4	-.9	.9	
Column Total	Count	56	33	30	22	141
		39.7%	23.4%	21.3%	15.6%	100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	45.86214	15	.00006
Likelihood Ratio	49.19231	15	.00002
Linear-by-Linear Association	4.04954	1	.04418

		Monte Carlo Estimate	99% C.I. Lower	99% C.I. Upper
		Significance		
Pearson				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	2.01235			
One-Tail		.02410	.02015	.02805
Two-Tail		.04670	.04127	.05213
Fisher's Exact Test	45.47320			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

```
Minimum Expected Frequency -     .312
Cells with Expected Frequency < 5 -    13 of    24 ( 54.2%)
Number of Missing Observations:  2



V37  Llengua entorn  by  SEGUR_30  Setè/sèptim. Seguretat lingüística

                    SEGUR_30
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V37        --------+--------+--------+--------+--------+
                1  |    33  |     8  |     3  |    11  |    55
  Castellà         |  21.8  |  12.9  |  11.7  |   8.6  | 39.0%
                   | 60.0%  | 14.5%  |  5.5%  | 20.0%  |
                   |   3.9  |  -2.0  |  -3.7  |   1.2  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                2  |    16  |    16  |    15  |     9  |    56
  Cat. i cast.     |  22.2  |  13.1  |  11.9  |   8.7  | 39.7%
  igual            | 28.6%  | 28.6%  | 26.8%  | 16.1%  |
                   |  -2.2  |   1.2  |   1.3  |    .1  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                3  |     7  |     9  |    12  |     2  |    30
  Català           |  11.9  |   7.0  |   6.4  |   4.7  | 21.3%
                   | 23.3%  | 30.0%  | 40.0%  |  6.7%  |
                   |  -2.1  |   1.0  |   2.8  |  -1.5  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column      56       33       30       22      141
             Total   39.7%    23.4%    21.3%    15.6%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                         26.95486           6                 .00015
Likelihood Ratio                28.97210           6                 .00006
Linear-by-Linear                 4.12601           1                 .04223
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00030     .00000  .00075
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00020     .00000  .00056
Linear-by-Linear                 2.03126
      Association
   One-Tail                                          .02400     .02006  .02794
   Two-Tail                                          .04460     .03928  .04992
Fisher's Exact Test             27.67765
   Two-Tail                                          .00020     .00000  .00056

Minimum Expected Frequency -    4.681
Cells with Expected Frequency < 5 -     1 of    12 (  8.3%)

Number of Missing Observations:  2
```

V1_BIS Programa educatiu ampliat
by SEGUR_30 Setè/sèptim. Seguretat lingüística

		SEGUR_30				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V1_BIS						
1		17	10	7	11	45
PIP bàsic		18.3	10.8	9.1	6.8	32.6%
		37.8%	22.2%	15.6%	24.4%	
		-.5	-.3	-1.0	2.1	
2		0	11	4	3	18
PIP bilingüe		7.3	4.3	3.7	2.7	13.0%
		.0%	61.1%	22.2%	16.7%	
		-3.8	4.0	.2	.2	
3		38	10	6	7	61
PIL		24.8	14.6	12.4	9.3	44.2%
		62.3%	16.4%	9.8%	11.5%	
		4.6	-1.8	-2.7	-1.1	
4		1	2	11	0	14
PEV		5.7	3.3	2.8	2.1	10.1%
		7.1%	14.3%	78.6%	.0%	
		-2.7	-.9	5.7	-1.7	
	Column Total	56 40.6%	33 23.9%	28 20.3%	21 15.2%	138 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	63.27886	9	.00000
Likelihood Ratio	61.35802	9	.00000
Linear-by-Linear Association	1.16275	1	.28090

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	-1.07831			
One-Tail		.15210	.14285	.16135
Two-Tail		.30130	.28948	.31312
Fisher's Exact Test	54.72914			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - 2.130
Cells with Expected Frequency < 5 - 6 of 16 (37.5%)

Number of Missing Observations: 2

V63 Grau autoadscripció valenciana
by SEGUR_30 Setè/sèptim. Seguretat lingüística

		SEGUR_30				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V63						
1		3	2	0	2	7
Gens		2.8	1.6	1.5	1.1	5.0%
		42.9%	28.6%	.0%	28.6%	
		.2	.3	-1.4	1.0	
2		12	0	2	3	17
Poc		6.8	4.0	3.6	2.7	12.1%
		70.6%	.0%	11.8%	17.6%	
		2.8	-2.4	-1.0	.2	
3		18	10	2	12	42
A mitges		16.7	9.8	8.9	6.6	29.8%
		42.9%	23.8%	4.8%	28.6%	
		.5	.1	-3.1	2.8	
4		9	3	11	2	25
Molt		9.9	5.9	5.3	3.9	17.7%
		36.0%	12.0%	44.0%	8.0%	
		-.4	-1.5	3.1	-1.2	
5		14	18	15	3	50
Totalment		19.9	11.7	10.6	7.8	35.5%
		28.0%	36.0%	30.0%	6.0%	
		-2.1	2.6	1.9	-2.3	
	Column Total	56 39.7%	33 23.4%	30 21.3%	22 15.6%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	39.51648	12	.00009
Likelihood Ratio	45.28383	12	.00001
Linear-by-Linear Association	.39326	1	.53059

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00010	.00000	.00036
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	.62711			
One-Tail		.27190	.26044	.28336
Two-Tail		.54800	.53518	.56082
Fisher's Exact Test	39.46448			
Two-Tail		.00010	.00000	.00036

Minimum Expected Frequency - 1.092
Cells with Expected Frequency < 5 - 8 of 20 (40.0%)

Number of Missing Observations: 2

C_SOC_CT Classe social (categoritzada)
by SEGUR_30 Setè/sèptim. Seguretat lingüística

C_SOC_CT	SEGUR_30 Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
1 Treballadora	11	10	6	7	34
	13.5	8.0	7.2	5.3	24.1%
	32.4%	29.4%	17.6%	20.6%	
	-1.0	.9	-.6	.9	
2 Mitjana-baixa	20	15	17	11	63
	25.0	14.7	13.4	9.8	44.7%
	31.7%	23.8%	27.0%	17.5%	
	-1.7	.1	1.5	.5	
3 Mitjana	13	7	7	2	29
	11.5	6.8	6.2	4.5	20.6%
	44.8%	24.1%	24.1%	6.9%	
	.6	.1	.4	-1.4	
4 Mitjana-alta alta	12	1	0	2	15
	6.0	3.5	3.2	2.3	10.6%
	80.0%	6.7%	.0%	13.3%	
	3.4	-1.6	-2.1	-.3	
Column Total	56 39.7%	33 23.4%	30 21.3%	22 15.6%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	16.73976	9	.05295
Likelihood Ratio	19.55164	9	.02089
Linear-by-Linear Association	6.26839	1	.01229

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.05220	.04647	.05793
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.03250	.02793	.03707
Linear-by-Linear Association	-2.50368			
One-Tail		.00670	.00460	.00880
Two-Tail		.01320	.01026	.01614
Fisher's Exact Test	16.04431			
Two-Tail		.05810	.05207	.06413

Minimum Expected Frequency - 2.340
Cells with Expected Frequency < 5 - 4 of 16 (25.0%)

Number of Missing Observations: 2

figura 68

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V32A us / vos

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V32A us (1)	V32A vos (2)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.		27	7	34
		20.9	13.1	23.8%
		79.4%	20.6%	
		2.5	-2.5	
2 Bil./Cat.-L.Cast		6	8	14
		8.6	5.4	9.8%
		42.9%	57.1%	
		-1.5	1.5	
3 Cast.-L.Cat.		15	13	28
		17.2	10.8	19.6%
		53.6%	46.4%	
		-1.0	1.0	
4 Bil.-L.Cat.		20	14	34
		20.9	13.1	23.8%
		58.8%	41.2%	
		-.4	.4	
5 Cat.-L.Cat.		20	13	33
		20.3	12.7	23.1%
		60.6%	39.4%	
		-.1	.1	
	Column Total	88 61.5%	55 38.5%	143 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	7.52215	4	.11074
Likelihood Ratio	7.86522	4	.09664
Linear-by-Linear Association	1.64080	1	.20022

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	99% C.I. Upper
Pearson				
Two-Tail		.11980	.11144	.12816
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.11000	.10194	.11806
Linear-by-Linear Association	1.28094			
One-Tail		.11240	.10426	.12054
Two-Tail		.20700	.19656	.21744
Fisher's Exact Test	7.71814			
Two-Tail		.10500	.09710	.11290

Minimum Expected Frequency - 5.385

Number of Missing Observations: 0

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V32B us / vos

GRP_TIP2	V32B Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	us 1	vos 2	Row Total
1 Cast.-L.Cast.		21	13	34
		9.6	24.4	23.9%
		61.8%	38.2%	
		5.0	-5.0	
2 Bil./Cat.-L.Cast		2	12	14
		3.9	10.1	9.9%
		14.3%	85.7%	
		-1.2	1.2	
3 Cast.-L.Cat.		9	19	28
		7.9	20.1	19.7%
		32.1%	67.9%	
		.5	-.5	
4 Bil.-L.Cat.		4	30	34
		9.6	24.4	23.9%
		11.8%	88.2%	
		-2.4	2.4	
5 Cat.-L.Cat.		4	28	32
		9.0	23.0	22.5%
		12.5%	87.5%	
		-2.2	2.2	
	Column Total	40 28.2%	102 71.8%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	28.92221	4	.00001
Likelihood Ratio	28.22459	4	.00001
Linear-by-Linear Association	21.08447	1	.00000

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	4.59178			
One-Tail		.00000	.00000	.00046
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Fisher's Exact Test	26.87112			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - 3.944
Cells with Expected Frequency < 5 - 1 of 10 (10.0%)

Number of Missing Observations: 1

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by V32C Comparació V32a-V32b

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	V32C: Diferent (0)	V32C: Igual (1)	Row Total
1 Cast.-L.Cast.		6	28	34
		13.9	20.1	23.9%
		17.6%	82.4%	
		-3.2	3.2	
2 Bil./Cat.-L.Cast		6	8	14
		5.7	8.3	9.9%
		42.9%	57.1%	
		.2	-.2	
3 Cast.-L.Cat.		12	16	28
		11.4	16.6	19.7%
		42.9%	57.1%	
		.2	-.2	
4 Bil.-L.Cat.		16	18	34
		13.9	20.1	23.9%
		47.1%	52.9%	
		.8	-.8	
5 Cat.-L.Cat.		18	14	32
		13.1	18.9	22.5%
		56.3%	43.8%	
		2.0	-2.0	
Column Total		58 40.8%	84 59.2%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	11.32934	4	.02310
Likelihood Ratio	12.13764	4	.01636
Linear-by-Linear Association	9.99344	1	.00157

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.02370	.01978	.02762
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.02100	.01731	.02469
Linear-by-Linear Association	-3.16124			
One-Tail		.00060	.00000	.00123
Two-Tail		.00170	.00064	.00276
Fisher's Exact Test	11.81609			
Two-Tail		.02040	.01676	.02404

Minimum Expected Frequency - 5.718

Number of Missing Observations: 1

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2)
by SEGUR_32 Us/vos. Seguretat lingüística

GRP_TIP2	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	SEGUR_32 1 Segur: a i 1a	2 Segur: a i 2a	3 Insegur: 1a i 2a	4 Insegur: 2a i 1a	Row Total
1 Cast.-L.Cast.		21	7	6	0	34
		8.4	11.7	12.7	1.2	23.9%
		61.8%	20.6%	17.6%	.0%	
		5.8	-2.0	-2.7	-1.3	
2 Bil./Cat.-L.Cast		1	7	5	1	14
		3.5	4.8	5.2	.5	9.9%
		7.1%	50.0%	35.7%	7.1%	
		-1.6	1.3	-.1	.8	
3 Cast.-L.Cat.		6	10	9	3	28
		6.9	9.7	10.5	1.0	19.7%
		21.4%	35.7%	32.1%	10.7%	
		-.4	.1	-.6	2.3	
4 Bil.-L.Cat.		4	14	16	0	34
		8.4	11.7	12.7	1.2	23.9%
		11.8%	41.2%	47.1%	.0%	
		-2.0	.9	1.3	-1.3	
5 Cat.-L.Cat.		3	11	17	1	32
		7.9	11.0	11.9	1.1	22.5%
		9.4%	34.4%	53.1%	3.1%	
		-2.3	.0	2.1	-.1	
Column Total		35 24.6%	49 34.5%	53 37.3%	5 3.5%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	43.29955	12	.00002
Likelihood Ratio	41.37450	12	.00004
Linear-by-Linear Association	18.65095	1	.00002

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	4.31867			
One-Tail		.00000	.00000	.00046
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Fisher's Exact Test	37.36643			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - .493
Cells with Expected Frequency < 5 - 7 of 20 (35.0%)
Number of Missing Observations: 1

figura 69

V7 Lloc residència by SEGUR_32 Us/vos. Seguretat lingüística

		SEGUR_32				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V7						
1 Alacant		23	2	17	0	42
		10.4	14.5	15.7	1.5	29.6%
		54.8%	4.8%	40.5%	.0%	
		5.4	-4.8	.5	-1.5	
2 Mutxamel		7	10	7	2	26
		6.4	9.0	9.7	.9	18.3%
		26.9%	38.5%	26.9%	7.7%	
		.3	.5	-1.2	1.3	
3 Xixona		3	34	24	3	64
		15.8	22.1	23.9	2.3	45.1%
		4.7%	53.1%	37.5%	4.7%	
		-5.0	4.2	.0	.7	
4 Sant Joan		0	0	3	0	3
		.7	1.0	1.1	.1	2.1%
		.0%	.0%	100.0%	.0%	
		-1.0	-1.3	2.3	-.3	
5 El Campello		1	0	1	0	2
		.5	.7	.7	.1	1.4%
		50.0%	.0%	50.0%	.0%	
		.8	-1.0	.4	-.3	
6 Altra població		1	3	1	0	5
		1.2	1.7	1.9	.2	3.5%
		20.0%	60.0%	20.0%	.0%	
		-.2	1.2	-.8	-.4	
	Column Total	35 24.6%	49 34.5%	53 37.3%	5 3.5%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	55.01458	15	.00000
Likelihood Ratio	64.40601	15	.00000
Linear-by-Linear Association	5.65831	1	.01737

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
	Two-Tail	.00220	.00099	.00341
Likelihood Ratio				
	Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	2.37872			
	One-Tail	.01120	.00849	.01391
	Two-Tail	.02140	.01767	.02513
Fisher's Exact Test	59.64490			
	Two-Tail	.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - .070
Cells with Expected Frequency < 5 - 15 of 24 (62.5%)

Number of Missing Observations: 1

V37 Llengua entorn by SEGUR_32 Us/vos. Seguretat lingüística

		SEGUR_32				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V37						
1 Castellà		25	9	19	2	55
		13.6	19.0	20.5	1.9	38.7%
		45.5%	16.4%	34.5%	3.6%	
		4.6	-3.6	-.5	.1	
2 Cat. i cast. igual		6	30	19	2	57
		14.0	19.7	21.3	2.0	40.1%
		10.5%	52.6%	33.3%	3.5%	
		-3.2	3.7	-.8	.0	
3 Català		4	10	15	1	30
		7.4	10.4	11.2	1.1	21.1%
		13.3%	33.3%	50.0%	3.3%	
		-1.6	-.2	1.6	-.1	
	Column Total	35 24.6%	49 34.5%	53 37.3%	5 3.5%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	28.16872	6	.00009
Likelihood Ratio	28.22336	6	.00009
Linear-by-Linear Association	6.78037	1	.00922

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
	Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio				
	Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	2.60391			
	One-Tail	.00470	.00294	.00646
	Two-Tail	.00940	.00691	.01189
Fisher's Exact Test	27.50536			
	Two-Tail	.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - 1.056
Cells with Expected Frequency < 5 - 3 of 12 (25.0%)

Number of Missing Observations: 1

V30 Ús català by SEGUR_32 Us/vos. Seguretat lingüística

		SEGUR_32				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V30						
2 Mai		0	3	1	0	4
		1.0	1.4	1.5	.1	2.8%
		.0%	75.0%	25.0%	.0%	
		-1.2	1.7	-.5	-.4	

3	27	12	8	3	50
Poques vegades	12.3	17.3	18.7	1.8	35.2%
	54.0%	24.0%	16.0%	6.0%	
	6.0	-1.9	-3.9	1.2	
4	5	12	16	0	33
La meitat del temps	8.1	11.4	12.3	1.2	23.2%
	15.2%	36.4%	48.5%	.0%	
	-1.4	.3	1.5	-1.3	
5	3	8	15	1	27
Moltes vegades	6.7	9.3	10.1	1.0	19.0%
	11.1%	29.6%	55.6%	3.7%	
	-1.8	-.6	2.2	.1	
6	0	14	13	1	28
Sempre	6.9	9.7	10.5	1.0	19.7%
	.0%	50.0%	46.4%	3.6%	
	-3.4	1.9	1.1	.0	
Column Total	35 24.6%	49 34.5%	53 37.3%	5 3.5%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	46.80627	12	.00001
Likelihood Ratio	52.80488	12	.00000
Linear-by-Linear Association	17.19568	1	.00003

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00020	.00000	.00056
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	4.14677			
One-Tail		.00000	.00000	.00046
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Fisher's Exact Test	46.46046			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - .141
Cells with Expected Frequency < 5 - 8 of 20 (40.0%)

Number of Missing Observations: 1

V22 Alumne: llengua als pares by SEGUR_32 Us/vos. Seguretat lingüística

V22	SEGUR_32 Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
	1	2	3	4	
2 Castellà	27	18	15	3	63
	15.5	21.7	23.5	2.2	44.4%
	42.9%	28.6%	23.8%	4.8%	
	4.5	-1.3	-3.0	.7	
3 Cat. i cat. (separats)	5	5	7	0	17
	4.2	5.9	6.3	.6	12.0%
	29.4%	29.4%	41.2%	.0%	
	.5	-.5	.4	-.8	

```
                  +--------+--------+--------+--------+
               4  |     0  |     4  |     6  |     0  |    10
  Cat. i cast.    |   2.5  |   3.5  |   3.7  |    .4  |  7.0%
  (mesclats)      |   .0%  | 40.0%  | 60.0%  |   .0%  |
                  |  -1.9  |    .4  |   1.5  |   -.6  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               5  |     3  |    22  |    25  |     2  |    52
  Català          |  12.8  |  17.9  |  19.4  |   1.8  | 36.6%
                  |  5.8%  | 42.3%  | 48.1%  |  3.8%  |
                  |  -4.0  |   1.5  |   2.0  |    .2  |
                  +--------+--------+--------+--------+
           Column      35       49       53        5      142
            Total   24.6%    34.5%    37.3%     3.5%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                        27.77184          9                 .00104
Likelihood Ratio               33.09018          9                 .00013
Linear-by-Linear               15.24170          1                 .00009
      Association

                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .00260     .00129  .00391
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .00010     .00000  .00036
Linear-by-Linear                3.90406
      Association
   One-Tail                                         .00010     .00000  .00036
   Two-Tail                                         .00010     .00000  .00036
Fisher's Exact Test            28.59701
   Two-Tail                                         .00010     .00000  .00036

Minimum Expected Frequency -     .352
Cells with Expected Frequency < 5 -     8 of    16 ( 50.0%)

Number of Missing Observations:  1



V24  Primera llengua  by  SEGUR_32  Us/vos. Seguretat lingüística

                    SEGUR_32
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V24        --------+--------+--------+--------+--------+
               2  |    27  |    17  |    15  |     3  |    62
  Castellà        |  15.3  |  21.4  |  23.1  |   2.2  | 43.7%
                  | 43.5%  | 27.4%  | 24.2%  |  4.8%  |
                  |   4.6  |  -1.6  |  -2.8  |    .7  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               3  |     5  |    17  |    19  |     0  |    41
  Català i castellà|  10.1  |  14.1  |  15.3  |   1.4  | 28.9%
                  | 12.2%  | 41.5%  | 46.3%  |   .0%  |
                  |  -2.2  |   1.1  |   1.4  |  -1.5  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               4  |     3  |    15  |    19  |     2  |    39
  Català          |   9.6  |  13.5  |  14.6  |   1.4  | 27.5%
                  |  7.7%  | 38.5%  | 48.7%  |  5.1%  |
                  |  -2.9  |    .6  |   1.7  |    .6  |
                  +--------+--------+--------+--------+
           Column      35       49       53        5      142
            Total   24.6%    34.5%    37.3%     3.5%   100.0%
```

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	24.91767	6	.00035
Likelihood Ratio	27.14582	6	.00014
Linear-by-Linear Association	13.18824	1	.00028

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.00010	.00000	.00036
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	3.63156		
One-Tail	.00020	.00000	.00056
Two-Tail	.00020	.00000	.00056
Fisher's Exact Test	24.68492		
Two-Tail	.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - 1.373
Cells with Expected Frequency < 5 - 3 of 12 (25.0%)

Number of Missing Observations: 1

V25 Àmbit aprenentatge català by SEGUR_32 Us/vos. Seguretat lingüística

	SEGUR_32				
Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
	1	2	3	4	
V25 2 Classe	24 / 15.0 / 38.7% / 3.6	18 / 21.5 / 29.0% / -1.3	17 / 23.3 / 27.4% / -2.2	3 / 2.2 / 4.8% / .7	62 / 44.0%
V25 3 Carrer	0 / .2 / .0% / -.6	1 / .3 / 100.0% / 1.4	0 / .4 / .0% / -.8	0 / .0 / .0% / -.2	1 / .7%
V25 4 Amics	2 / .7 / 66.7% / 1.7	0 / 1.0 / .0% / -1.3	1 / 1.1 / 33.3% / -.2	0 / .1 / .0% / -.3	3 / 2.1%
V25 5 Família	8 / 18.1 / 10.7% / -4.0	30 / 26.1 / 40.0% / 1.4	35 / 28.2 / 46.7% / 2.4	2 / 2.7 / 2.7% / -.6	75 / 53.2%
Column Total	34 / 24.1%	49 / 34.8%	53 / 37.6%	5 / 3.5%	141 / 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	21.37940	9	.01107
Likelihood Ratio	22.71785	9	.00686
Linear-by-Linear Association	8.47616	1	.00360

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.03930	.03429	.04431
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00160	.00057	.00263
Linear-by-Linear Association	2.91138			
One-Tail		.00170	.00064	.00276
Two-Tail		.00370	.00214	.00526
Fisher's Exact Test	23.30274			
Two-Tail		.00100	.00019	.00181

Minimum Expected Frequency - .035
Cells with Expected Frequency < 5 - 10 of 16 (62.5%)

Number of Missing Observations: 2

V45 Llengua preferida by SEGUR_32 Us/vos. Seguretat lingüística

	SEGUR_32				
Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a (1)	Segur: 2 a i 2a (2)	Insegur: 1a i 2a (3)	Insegur: 2a i 1a (4)	Row Total
V45 1 Castellà	21	20	11	3	55
	13.7	18.7	20.7	2.0	39.0%
	38.2%	36.4%	20.0%	5.5%	
	2.9	.5	-3.4	1.0	
2 Cat. i cast. igual	11	18	19	1	49
	12.2	16.7	18.4	1.7	34.8%
	22.4%	36.7%	38.8%	2.0%	
	-.5	.5	.2	-.7	
3 Català	3	10	23	1	37
	9.2	12.6	13.9	1.3	26.2%
	8.1%	27.0%	62.2%	2.7%	
	-2.7	-1.0	3.6	-.3	
Column Total	35 24.8%	48 34.0%	53 37.6%	5 3.5%	141 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	20.39732	6	.00235
Likelihood Ratio	21.29881	6	.00162
Linear-by-Linear Association	13.32572	1	.00026

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00170	.00064	.00276
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00190	.00078	.00302
Linear-by-Linear Association	3.65044			
One-Tail		.00000	.00000	.00046
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Fisher's Exact Test	20.40001			
Two-Tail		.00080	.00007	.00153

Minimum Expected Frequency - 1.312
Cells with Expected Frequency < 5 - 3 of 12 (25.0%)

Number of Missing Observations: 2

V26 Català: Expressió oral by SEGUR_32 Us/vos. Seguretat lingüística

	SEGUR_32				
Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
	1	2	3	4	
V26					
3 Regular	1	8	1	0	10
	2.5	3.5	3.7	.4	7.0%
	10.0%	80.0%	10.0%	.0%	
	-1.1	3.1	-1.9	-.6	
4 Bé	25	19	31	3	78
	19.2	26.9	29.1	2.7	54.9%
	32.1%	24.4%	39.7%	3.8%	
	2.3	-2.8	.7	.2	
5 Molt bé	9	22	21	2	54
	13.3	18.6	20.2	1.9	38.0%
	16.7%	40.7%	38.9%	3.7%	
	-1.7	1.2	.3	.1	
Column Total	35 24.6%	49 34.5%	53 37.3%	5 3.5%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	15.47291	6	.01688
Likelihood Ratio	15.52911	6	.01652
Linear-by-Linear Association	1.46533	1	.22608

		Monte Carlo Estimate		
		Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.01620	.01295	.01945
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.02010	.01649	.02371
Linear-by-Linear Association	1.21051			
One-Tail		.13030	.12163	.13897
Two-Tail		.24930	.23816	.26044
Fisher's Exact Test	13.76128			
Two-Tail		.01890	.01539	.02241

Minimum Expected Frequency - .352
Cells with Expected Frequency < 5 - 6 of 12 (50.0%)

Number of Missing Observations: 1

COEBI_4C COEBILIN (4 categories) by SEGUR_32 Us/vos. Seguretat lingüística

		SEGUR_32				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
COEBI_4C						
1 baix	Count	21	8	4	1	34
	Exp Val	8.6	11.7	12.4	1.3	25.4%
	Row Pct	61.8%	23.5%	11.8%	2.9%	
	Adj Res	5.6	-1.5	-3.5	-.3	
2 mitjà-baix	Count	3	16	11	2	32
	Exp Val	8.1	11.0	11.7	1.2	23.9%
	Row Pct	9.4%	50.0%	34.4%	6.3%	
	Adj Res	-2.4	2.1	-.3	.9	
3 mitjà-alt	Count	9	9	17	0	35
	Exp Val	8.9	12.0	12.8	1.3	26.1%
	Row Pct	25.7%	25.7%	48.6%	.0%	
	Adj Res	.1	-1.2	1.7	-1.4	
4 alt	Count	1	13	17	2	33
	Exp Val	8.4	11.3	12.1	1.2	24.6%
	Row Pct	3.0%	39.4%	51.5%	6.1%	
	Adj Res	-3.4	.7	2.1	.8	
Column Total		34 25.4%	46 34.3%	49 36.6%	5 3.7%	134 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	43.46017	9	.00000
Likelihood Ratio	46.14932	9	.00000
Linear-by-Linear Association	20.59244	1	.00001

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.		
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Linear-by-Linear Association	4.53789			
One-Tail		.00000	.00000	.00046
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Fisher's Exact Test	42.51392			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - 1.194
Cells with Expected Frequency < 5 - 4 of 16 (25.0%)

Number of Missing Observations: 6

V36 Adscripció grup lingüístic by SEGUR_32 Us/vos. Seguretat lingüística

		SEGUR_32				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a (1)	Segur: 2 a i 2a (2)	Insegur: 1a i 2a (3)	Insegur: 2a i 1a (4)	Row Total
V36	1 Castellanoparlan	22 / 11.3 / 47.8% / 4.4	13 / 15.9 / 28.3% / -1.1	9 / 17.2 / 19.6% / -3.0	2 / 1.6 / 4.3% / .4	46 / 32.4%
	2 Igual cat. que cast.	10 / 13.8 / 17.9% / -1.5	24 / 19.3 / 42.9% / 1.7	20 / 20.9 / 35.7% / -.3	2 / 2.0 / 3.6% / .0	56 / 39.4%
	3 Catalanoparlant	3 / 9.9 / 7.5% / -3.0	12 / 13.8 / 30.0% / -.7	24 / 14.9 / 60.0% / 3.5	1 / 1.4 / 2.5% / -.4	40 / 28.2%
	Column Total	35 / 24.6%	49 / 34.5%	53 / 37.3%	5 / 3.5%	142 / 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	27.37757	6	.00012
Likelihood Ratio	27.04542	6	.00014
Linear-by-Linear Association	17.66861	1	.00003

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00010	.00000	.00036
Linear-by-Linear Association	4.20340			
One-Tail		.00000	.00000	.00046
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Fisher's Exact Test	26.16094			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - 1.408
Cells with Expected Frequency < 5 - 3 of 12 (25.0%)

Number of Missing Observations: 1

V1_BIS Programa educatiu ampliat by SEGUR_32 Us/vos. Seguretat lingüística

V1_BIS	SEGUR_32 Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
1 PIP bàsic	22	14	9	1	46
	11.6	15.9	16.9	1.7	33.1%
	47.8%	30.4%	19.6%	2.2%	
	4.3	-.7	-2.9	-.6	
2 PIP bilingüe	1	11	5	1	18
	4.5	6.2	6.6	.6	12.9%
	5.6%	61.1%	27.8%	5.6%	
	-2.1	2.5	-.8	.5	
3 PIL	12	18	30	2	62
	15.6	21.4	22.7	2.2	44.6%
	19.4%	29.0%	48.4%	3.2%	
	-1.4	-1.2	2.6	-.2	
4 PEV	0	5	7	1	13
	3.3	4.5	4.8	.5	9.4%
	.0%	38.5%	53.8%	7.7%	
	-2.2	.3	1.3	.8	
Column Total	35 25.2%	48 34.5%	51 36.7%	5 3.6%	139 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	29.24012	9	.00059
Likelihood Ratio	31.56205	9	.00024
Linear-by-Linear Association	17.24164	1	.00003

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00120	.00031	.00209
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00020	.00000	.00056
Linear-by-Linear Association	4.15231			
One-Tail		.00000	.00000	.00046
Two-Tail		.00000	.00000	.00046
Fisher's Exact Test	28.95114			
Two-Tail		.00000	.00000	.00046

Minimum Expected Frequency - .468
Cells with Expected Frequency < 5 - 8 of 16 (50.0%)

Number of Missing Observations: 1

ACTIT_4C Actitud (4 categories) by SEGUR_32 Us/vos. Seguretat lingüística

ACTIT_4C	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	SEGUR_32 Segur: 1 a i 1a (1)	Segur: 2 a i 2a (2)	Insegur: 1a i 2a (3)	Insegur: 2a i 1a (4)	Row Total
1 baixa	Count	11	16	5	1	33
	Exp Val	8.3	11.4	12.1	1.2	23.7%
	Row Pct	33.3%	48.5%	15.2%	3.0%	
	Adj Res	1.2	1.9	-2.9	-.2	
2 mitjana-baixa	Count	13	13	9	1	36
	Exp Val	9.1	12.4	13.2	1.3	25.9%
	Row Pct	36.1%	36.1%	25.0%	2.8%	
	Adj Res	1.8	.2	-1.7	-.3	
3 mitjana-alta	Count	7	11	19	1	38
	Exp Val	9.6	13.1	13.9	1.4	27.3%
	Row Pct	18.4%	28.9%	50.0%	2.6%	
	Adj Res	-1.1	-.8	2.0	-.4	
4 alta	Count	4	8	18	2	32
	Exp Val	8.1	11.1	11.7	1.2	23.0%
	Row Pct	12.5%	25.0%	56.3%	6.3%	
	Adj Res	-1.9	-1.3	2.6	.9	
Column Total		35 25.2%	48 34.5%	51 36.7%	5 3.6%	139 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	19.89000	9	.01860
Likelihood Ratio	20.65782	9	.01426
Linear-by-Linear Association	13.98609	1	.00018

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.01560	.01241	.01879
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.01820	.01476	.02164
Linear-by-Linear Association	3.73980			
One-Tail		.00010	.00000	.00036
Two-Tail		.00010	.00000	.00036
Fisher's Exact Test	20.17786			
Two-Tail		.00850	.00614	.01086

Minimum Expected Frequency - 1.151
Cells with Expected Frequency < 5 - 4 of 16 (25.0%)

Number of Missing Observations: 1

V61 Motivació: integradora-instrumental
by SEGUR_32 Us/vos. Seguretat lingüística

		SEGUR_32				
	Count					
	Exp Val	Segur: 1	Segur: 2	Insegur:	Insegur:	
	Row Pct	a i 1a	a i 2a	1a i 2a	2a i 1a	Row
	Adj Res	1	2	3	4	Total
V61						
1		3	16	6	0	25
		6.0	8.8	9.3	.9	18.2%
No ho considere important		12.0%	64.0%	24.0%	.0%	
		-1.6	3.4	-1.5	-1.1	
2		17	15	17	2	51
		12.3	17.9	19.0	1.9	37.2%
Finalitat instrumental		33.3%	29.4%	33.3%	3.9%	
		1.9	-1.1	-.7	.1	
3		13	17	28	3	61
		14.7	21.4	22.7	2.2	44.5%
Finalitat integradora		21.3%	27.9%	45.9%	4.9%	
		-.7	-1.6	1.9	.7	
	Column Total	33 24.1%	48 35.0%	51 37.2%	5 3.6%	137 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	14.66965	6	.02299
Likelihood Ratio	14.71406	6	.02260
Linear-by-Linear Association	2.04772	1	.15243

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.02050	.01685	.02415
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.02730	.02310	.03150
Linear-by-Linear Association	1.43098			
One-Tail		.08310	.07599	.09021
Two-Tail		.15820	.14880	.16760
Fisher's Exact Test	12.93662			
Two-Tail		.02990	.02551	.03429

Minimum Expected Frequency - .912
Cells with Expected Frequency < 5 - 3 of 12 (25.0%)

Number of Missing Observations: 6

V63 Grau autoadscripció valenciana by SEGUR_32 Us/vos. Seguretat lingüística

		SEGUR_32				
	Count					
	Exp Val	Segur: 1	Segur: 2	Insegur:	Insegur:	
	Row Pct	a i 1a	a i 2a	1a i 2a	2a i 1a	Row
	Adj Res	1	2	3	4	Total
V63						
1		4	2	1	0	7
		1.7	2.4	2.6	.2	4.9%
Gens		57.1%	28.6%	14.3%	.0%	
		2.0	-.3	-1.3	-.5	

```
                  +--------+--------+--------+--------+
               2  |     8  |     4  |     5  |     0  |    17
  Poc             |   4.2  |   5.9  |   6.3  |    .6  | 12.0%
                  | 47.1%  | 23.5%  | 29.4%  |   .0%  |
                  |   2.3  |  -1.0  |   -.7  |   -.8  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               3  |    11  |    16  |    13  |     2  |    42
  A mitges        |  10.4  |  14.5  |  15.7  |   1.5  | 29.6%
                  | 26.2%  | 38.1%  | 31.0%  |  4.8%  |
                  |    .3  |    .6  |  -1.0  |    .5  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               4  |     7  |     4  |    14  |     1  |    26
  Molt            |   6.4  |   9.0  |   9.7  |    .9  | 18.3%
                  | 26.9%  | 15.4%  | 53.8%  |  3.8%  |
                  |    .3  |  -2.3  |   1.9  |    .1  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               5  |     5  |    23  |    20  |     2  |    50
  Totalment       |  12.3  |  17.3  |  18.7  |   1.8  | 35.2%
                  | 10.0%  | 46.0%  | 40.0%  |  4.0%  |
                  |  -3.0  |   2.1  |    .5  |    .2  |
                  +--------+--------+--------+--------+
            Column      35       49       53        5      142
             Total   24.6%    34.5%    37.3%     3.5%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                        21.20557         12                 .04745
Likelihood Ratio               22.48949         12                 .03239
Linear-by-Linear                9.21187          1                 .00240
      Association
                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .04910     .04353  .05467
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .04600     .04060  .05140
Linear-by-Linear                3.03511
      Association
   One-Tail                                         .00150     .00050  .00250
   Two-Tail                                         .00270     .00136  .00404
Fisher's Exact Test            20.81976
   Two-Tail                                         .02790     .02366  .03214

Minimum Expected Frequency -     .246
Cells with Expected Frequency < 5 -     9 of    20 ( 45.0%)
Number of Missing Observations:  1
```

figura 70

```
GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)  by  V33A  servesca / servisca

                    V33A
            Count  |
           Exp Val |servesca servisca
           Row Pct |                    Row
           Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
                1  |     3  |    31  |    34
  Cast.-L.Cast.    |   7.6  |  26.4  | 23.8%
                   |  8.8%  | 91.2%  |
                   |  -2.2  |   2.2  |
```

```
                  +--------+--------+
               2  |     3  |    11  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |   3.1  |  10.9  |  9.8%
                  | 21.4%  | 78.6%  |
                  |   -.1  |    .1  |
                  +--------+--------+
               3  |     8  |    20  |    28
  Cast.-L.Cat.    |   6.3  |  21.7  | 19.6%
                  | 28.6%  | 71.4%  |
                  |    .9  |   -.9  |
                  +--------+--------+
               4  |    11  |    23  |    34
  Bil.-L.Cat.     |   7.6  |  26.4  | 23.8%
                  | 32.4%  | 67.6%  |
                  |   1.6  |  -1.6  |
                  +--------+--------+
               5  |     7  |    26  |    33
  Cat.-L.Cat.     |   7.4  |  25.6  | 23.1%
                  | 21.2%  | 78.8%  |
                  |   -.2  |    .2  |
                  +--------+--------+
           Column      32      111      143
            Total   22.4%    77.6%   100.0%


      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                          6.19521          4                 .18504
Likelihood Ratio                 6.79397          4                 .14718
Linear-by-Linear                 2.61171          1                 .10608
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .18980     .17970  .19990
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .17040     .16072  .18008
Linear-by-Linear                -1.61608
      Association
   One-Tail                                          .05920     .05312  .06528
   Two-Tail                                          .11970     .11134  .12806
Fisher's Exact Test              6.52152
   Two-Tail                                          .16220     .15270  .17170

Minimum Expected Frequency -    3.133
Cells with Expected Frequency < 5 -     1 of    10 ( 10.0%)

Number of Missing Observations:  0



GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)  by  V33B  servesca / servisca

                    V33B
            Count  |
           Exp Val |servesca servisca
           Row Pct |                    Row
           Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
               1  |     5  |    29  |    34
  Cast.-L.Cast.    |   3.8  |  30.2  | 23.8%
                  | 14.7%  | 85.3%  |
                  |    .7  |   -.7  |
```

```
                 |        |        |
               2 |      1 |     13 |     14
  Bil./Cat.-L.Cast |    1.6 |   12.4 |   9.8%
                  |   7.1% |  92.9% |
                  |    -.5 |     .5 |
                  +--------+--------+
               3 |      5 |     23 |     28
  Cast.-L.Cat.    |    3.1 |   24.9 |  19.6%
                  |  17.9% |  82.1% |
                  |    1.2 |   -1.2 |
                  +--------+--------+
               4 |      3 |     31 |     34
  Bil.-L.Cat.     |    3.8 |   30.2 |  23.8%
                  |   8.8% |  91.2% |
                  |    -.5 |     .5 |
                  +--------+--------+
               5 |      2 |     31 |     33
  Cat.-L.Cat.     |    3.7 |   29.3 |  23.1%
                  |   6.1% |  93.9% |
                  |   -1.1 |    1.1 |
                  +--------+--------+
           Column      16      127      143
            Total   11.2%    88.8%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         2.97163          4                 .56258
Likelihood Ratio                2.96763          4                 .56326
Linear-by-Linear                1.15203          1                 .28312
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .58260     .56990  .59530
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .61840     .60589  .63091
Linear-by-Linear                1.07333
      Association
   One-Tail                                          .16650     .15690  .17610
   Two-Tail                                          .29260     .28088  .30432
Fisher's Exact Test             2.77759
   Two-Tail                                          .60750     .59492  .62008

Minimum Expected Frequency -    1.566
Cells with Expected Frequency < 5 -     5 of    10 ( 50.0%)

Number of Missing Observations:  0



GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)
by  V33C  Comparació V33a-V33b

                    V33C
            Count  |
           Exp Val |Diferent Igual
           Row Pct |                    Row
           Adj Res |     0  |     1  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
               1  |     8  |    26  |    34
  Cast.-L.Cast.    |   8.6  |  25.4  | 23.8%
                   | 23.5%  | 76.5%  |
                   |   -.3  |    .3  |
```

```
                 ¦        ¦        ¦
               2 |     2  |    12  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |   3.5  |  10.5  |  9.8%
                  | 14.3%  | 85.7%  |
                  |  -1.0  |   1.0  |
                  +--------+--------+
               3 |     9  |    19  |    28
  Cast.-L.Cat.    |   7.0  |  21.0  | 19.6%
                  | 32.1%  | 67.9%  |
                  |    .9  |   -.9  |
                  +--------+--------+
               4 |     8  |    26  |    34
  Bil.-L.Cat.     |   8.6  |  25.4  | 23.8%
                  | 23.5%  | 76.5%  |
                  |   -.3  |    .3  |
                  +--------+--------+
               5 |     9  |    24  |    33
  Cat.-L.Cat.     |   8.3  |  24.7  | 23.1%
                  | 27.3%  | 72.7%  |
                  |    .3  |   -.3  |
                  +--------+--------+
           Column      36      107      143
            Total   25.2%    74.8%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         1.77780          4                 .77654
Likelihood Ratio                1.85311          4                 .76275
Linear-by-Linear                 .20215          1                 .65299
      Association
                                                   Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .78450     .77391  .79509
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .76910     .75825  .77995
Linear-by-Linear                -.44961
      Association
   One-Tail                                         .35120     .33890  .36350
   Two-Tail                                         .69990     .68809  .71171
Fisher's Exact Test             1.69495
   Two-Tail                                         .80430     .79408  .81452

Minimum Expected Frequency -    3.524
Cells with Expected Frequency < 5 -     1 of    10 ( 10.0%)
Number of Missing Observations:  0



GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)
by  SEGUR_33  Servesca/servisca. Seguretat lingüística

                    SEGUR_33
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+--------+--------+
               1  |     0  |    26  |     3  |     5  |    34
  Cast.-L.Cast.    |   1.4  |  24.0  |   6.2  |   2.4  | 23.8%
                   |   .0%  | 76.5%  |  8.8%  | 14.7%  |
                   |  -1.4  |    .9  |  -1.6  |   2.0  |
```

```
                 2  |     1  |    11  |     2  |     0  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast  |    .6  |   9.9  |   2.5  |   1.0  |  9.8%
                    |  7.1%  | 78.6%  | 14.3%  |   .0%  |
                    |    .6  |    .7  |   -.4  |  -1.1  |
                    +--------+--------+--------+--------+
                 3  |     2  |    17  |     6  |     3  |    28
  Cast.-L.Cat.      |   1.2  |  19.8  |   5.1  |   2.0  | 19.6%
                    |  7.1%  | 60.7%  | 21.4%  | 10.7%  |
                    |    .9  |  -1.3  |    .5  |    .9  |
                    +--------+--------+--------+--------+
                 4  |     3  |    23  |     8  |     0  |    34
  Bil.-L.Cat.       |   1.4  |  24.0  |   6.2  |   2.4  | 23.8%
                    |  8.8%  | 67.6%  | 23.5%  |   .0%  |
                    |   1.5  |   -.4  |    .9  |  -1.8  |
                    +--------+--------+--------+--------+
                 5  |     0  |    24  |     7  |     2  |    33
  Cat.-L.Cat.       |   1.4  |  23.3  |   6.0  |   2.3  | 23.1%
                    |   .0%  | 72.7%  | 21.2%  |  6.1%  |
                    |  -1.4  |    .3  |    .5  |   -.2  |
                    +--------+--------+--------+--------+
             Column       6      101       26       10      143
              Total    4.2%    70.6%    18.2%     7.0%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                         15.62117          12                 .20921
Likelihood Ratio                20.77917          12                 .05371
Linear-by-Linear                  .18868           1                 .66401
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .20930     .19882  .21978
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .09290     .08542  .10038
Linear-by-Linear                 -.43438
      Association
   One-Tail                                          .35050     .33821  .36279
   Two-Tail                                          .66850     .65637  .68063
Fisher's Exact Test             15.01279
   Two-Tail                                          .15830     .14890  .16770

Minimum Expected Frequency -     .587
Cells with Expected Frequency < 5 -    11 of    20 ( 55.0%)

Number of Missing Observations:  0
```

figura 71

```
GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)  by  V27A  hòmens / homes

                    V27A
            Count  |
           Exp Val |hòmens   homes
           Row Pct |                    Row
           Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
                1  |    10  |    24  |    34
  Cast.-L.Cast.    |  20.6  |  13.4  | 23.9%
                   | 29.4%  | 70.6%  |
                   |  -4.3  |   4.3  |
```

```
              2  |    12  |     2  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |   8.5  |   5.5  |  9.9%
                   | 85.7%  | 14.3%  |
                   |   2.0  |  -2.0  |
                   +--------+--------+
              3  |    19  |     9  |    28
  Cast.-L.Cat.     |  17.0  |  11.0  | 19.7%
                   | 67.9%  | 32.1%  |
                   |    .9  |   -.9  |
                   +--------+--------+
              4  |    26  |     8  |    34
  Bil.-L.Cat.      |  20.6  |  13.4  | 23.9%
                   | 76.5%  | 23.5%  |
                   |   2.2  |  -2.2  |
                   +--------+--------+
              5  |    19  |    13  |    32
  Cat.-L.Cat.      |  19.4  |  12.6  | 22.5%
                   | 59.4%  | 40.6%  |
                   |   -.2  |    .2  |
                   +--------+--------+
            Column      86       56      142
             Total   60.6%    39.4%   100.0%

      Chi-Square                Value          DF              Significance
--------------------          ----------       ----            ------------
Pearson                        21.76692          4                .00022
Likelihood Ratio               22.29538          4                .00018
Linear-by-Linear                6.67078          1                .00980
      Association

                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                    Significance  Lower    Upper
                                                    ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                             .00020     .00000  .00056
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                             .00020     .00000  .00056
Linear-by-Linear               -2.58279
      Association
   One-Tail                                             .00610     .00409  .00811
   Two-Tail                                             .01160     .00884  .01436
Fisher's Exact Test            21.28267
   Two-Tail                                             .00020     .00000  .00056

Minimum Expected Frequency -    5.521

Number of Missing Observations:  1



GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)  by  V27B  hòmens / homes

                  V27B
           Count  |
          Exp Val |hòmens   homes
          Row Pct |                    Row
          Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2  --------+--------+--------+
              1  |    10  |    24  |    34
  Cast.-L.Cast.    |  21.6  |  12.4  | 23.8%
                   | 29.4%  | 70.6%  |
                   |  -4.8  |   4.8  |
```

```
                 ¦         ¦         ¦
               2 |    11  |     3  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |   8.9  |   5.1  |  9.8%
                  | 78.6%  | 21.4%  |
                  |   1.2  |  -1.2  |
                  +--------+--------+
               3 |    20  |     8  |    28
  Cast.-L.Cat.    |  17.8  |  10.2  | 19.6%
                  | 71.4%  | 28.6%  |
                  |   1.0  |  -1.0  |
                  +--------+--------+
               4 |    24  |    10  |    34
  Bil.-L.Cat.     |  21.6  |  12.4  | 23.8%
                  | 70.6%  | 29.4%  |
                  |   1.0  |  -1.0  |
                  +--------+--------+
               5 |    26  |     7  |    33
  Cat.-L.Cat.     |  21.0  |  12.0  | 23.1%
                  | 78.8%  | 21.2%  |
                  |   2.1  |  -2.1  |
                  +--------+--------+
           Column      91       52      143
            Total   63.6%    36.4%   100.0%
```

```
      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                         23.27816           4                 .00011
Likelihood Ratio                22.92226           4                 .00013
Linear-by-Linear                15.39165           1                 .00009
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00010     .00000  .00036
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00020     .00000  .00056
Linear-by-Linear                -3.92322
      Association
   One-Tail                                          .00000     .00000  .00046
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046
Fisher's Exact Test             22.07667
   Two-Tail                                          .00020     .00000  .00056

Minimum Expected Frequency -    5.091
Number of Missing Observations:  0


GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)
by  V27C  Comparació V27a-V27b

                    V27C
            Count  |
           Exp Val |Diferent Igual
           Row Pct |                    Row
           Adj Res |     0  |     1  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
               1  |     6  |    28  |    34
  Cast.-L.Cast.    |   7.4  |  26.6  | 23.9%
                   | 17.6%  | 82.4%  |
                   |   -.7  |    .7  |
```

```
                 ¦        ¦        ¦
               2 |     1  |    13  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |   3.1  |  10.9  |  9.9%
                  |  7.1%  | 92.9%  |
                  |  -1.4  |   1.4  |
                  +--------+--------+
               3 |     5  |    23  |    28
  Cast.-L.Cat.    |   6.1  |  21.9  | 19.7%
                  | 17.9%  | 82.1%  |
                  |   -.6  |    .6  |
                  +--------+--------+
               4 |     8  |    26  |    34
  Bil.-L.Cat.     |   7.4  |  26.6  | 23.9%
                  | 23.5%  | 76.5%  |
                  |    .3  |   -.3  |
                  +--------+--------+
               5 |    11  |    21  |    32
  Cat.-L.Cat.     |   7.0  |  25.0  | 22.5%
                  | 34.4%  | 65.6%  |
                  |   2.0  |  -2.0  |
                  +--------+--------+
           Column      31      111      142
            Total   21.8%    78.2%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         5.38589          4                 .24994
Likelihood Ratio                5.57887          4                 .23288
Linear-by-Linear                3.42220          1                 .06433
      Association
```

```
                                                    Monte Carlo Estimate
                                                                99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .25610     .24486  .26734
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .26000     .24870  .27130
Linear-by-Linear                -1.84992
      Association
   One-Tail                                         .03670     .03186  .04154
   Two-Tail                                         .06610     .05970  .07250
Fisher's Exact Test              4.91484
   Two-Tail                                         .29200     .28029  .30371

Minimum Expected Frequency -    3.056
Cells with Expected Frequency < 5 -     1 of    10 ( 10.0%)

Number of Missing Observations:  1



GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)
by  SEGUR_27  Hòmens/homes. Seguretat lingüística

                    SEGUR_27
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+--------+--------+
               1  |     7  |    21  |     3  |     3  |    34
  Cast.-L.Cast.    |  17.5  |   9.1  |   3.1  |   4.3  | 23.9%
                   | 20.6%  | 61.8%  |  8.8%  |  8.8%  |
                   |  -4.1  |   5.3  |   -.1  |   -.8  |
```

2	11	2	1	0	14
Bil./Cat.-L.Cast	7.2	3.7	1.3	1.8	9.9%
	78.6%	14.3%	7.1%	.0%	
	2.1	-1.1	-.3	-1.5	
3	17	6	2	3	28
Cast.-L.Cat.	14.4	7.5	2.6	3.5	19.7%
	60.7%	21.4%	7.1%	10.7%	
	1.1	-.7	-.4	-.3	
4	21	5	5	3	34
Bil.-L.Cat.	17.5	9.1	3.1	4.3	23.9%
	61.8%	14.7%	14.7%	8.8%	
	1.4	-1.8	1.3	-.8	
5	17	4	2	9	32
Cat.-L.Cat.	16.5	8.6	2.9	4.1	22.5%
	53.1%	12.5%	6.3%	28.1%	
	.2	-2.1	-.6	3.0	
Column	73	38	13	18	142
Total	51.4%	26.8%	9.2%	12.7%	100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	40.75829	12	.00005
Likelihood Ratio	39.36956	12	.00009
Linear-by-Linear Association	.06534	1	.79824

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00020	.00000	.00056
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00040	.00000	.00092
Linear-by-Linear Association	.25562			
One-Tail		.41630	.40360	.42900
Two-Tail		.80700	.79683	.81717
Fisher's Exact Test	35.73984			
Two-Tail		.00020	.00000	.00056

Minimum Expected Frequency - 1.282
Cells with Expected Frequency < 5 - 11 of 20 (55.0%)
Number of Missing Observations: 1

figura 72

V36 Adscripció grup lingüístic
by SEGUR_27 Hòmens/homes. Seguretat lingüística

V36	SEGUR_27 Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
1 Castellanoparlant	15 23.6 32.6% -3.1	23 12.3 50.0% 4.3	4 4.2 8.7% -.1	4 5.8 8.7% -1.0	46 32.4%
2 Igual cat. que cast.	38 28.8 67.9% 3.2	9 15.0 16.1% -2.3	6 5.1 10.7% .5	3 7.1 5.4% -2.1	56 39.4%
3 Catalanoparlant	20 20.6 50.0% -.2	6 10.7 15.0% -2.0	3 3.7 7.5% -.4	11 5.1 27.5% 3.3	40 28.2%
Column Total	73 51.4%	38 26.8%	13 9.2%	18 12.7%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	30.02179	6	.00004
Likelihood Ratio	28.09454	6	.00009
Linear-by-Linear Association	.52130	1	.47029

	Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.00000	.00000	.00046
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.00020	.00000	.00056
Linear-by-Linear Association	.72201		
One-Tail	.25190	.24072	.26308
Two-Tail	.49690	.48402	.50978
Fisher's Exact Test	27.14396		
Two-Tail	.00020	.00000	.00056

Minimum Expected Frequency - 3.662
Cells with Expected Frequency < 5 - 2 of 12 (16.7%)
Number of Missing Observations: 1

V24 Primera llengua by SEGUR_27 Hòmens/homes. Seguretat lingüística

V24	SEGUR_27 Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
2 Castellà	24 31.9 38.7% -2.7	27 16.6 43.5% 4.0	5 5.7 8.1% -.4	6 7.9 9.7% -.9	62 43.7%

3	26	6	6	3	41
Català i castellà	21.1	11.0	3.8	5.2	28.9%
	63.4%	14.6%	14.6%	7.3%	
	1.8	-2.1	1.4	-1.2	
4	23	5	2	9	39
Català	20.0	10.4	3.6	4.9	27.5%
	59.0%	12.8%	5.1%	23.1%	
	1.1	-2.3	-1.0	2.3	
Column Total	73 51.4%	38 26.8%	13 9.2%	18 12.7%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	21.95604	6	.00123
Likelihood Ratio	21.59574	6	.00143
Linear-by-Linear Association	.00012	1	.99128

		Monte Carlo Estimate 99% C.I.	
	Significance	Lower	Upper
Pearson			
Two-Tail	.00130	.00037	.00223
Likelihood Ratio			
Two-Tail	.00260	.00129	.00391
Linear-by-Linear Association	.01093		
One-Tail	.51720	.50433	.53007
Two-Tail	1.00000	.99954	1.00000
Fisher's Exact Test	20.64367		
Two-Tail	.00210	.00092	.00328

Minimum Expected Frequency - 3.570
Cells with Expected Frequency < 5 - 3 of 12 (25.0%)
Number of Missing Observations: 1

V30 Ús català by SEGUR_27 Hòmens/homes. Seguretat lingüística

	SEGUR_27				
Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1a i 1a 1	Segur: 2 a i 2a 2	Insegur: 1a i 2a 3	Insegur: 2a i 1a 4	Row Total
V30					
2	2	2	0	0	4
Mai	2.1	1.1	.4	.5	2.8%
	50.0%	50.0%	.0%	.0%	
	-.1	1.1	-.6	-.8	
3	17	25	5	3	50
Poques vegades	25.7	13.4	4.6	6.3	35.2%
	34.0%	50.0%	10.0%	6.0%	
	-3.1	4.6	.3	-1.8	
4	22	2	4	5	33
La meitat del temps	17.0	8.8	3.0	4.2	23.2%
	66.7%	6.1%	12.1%	15.2%	
	2.0	-3.1	.7	.5	
5	14	6	3	4	27
Moltes vegades	13.9	7.2	2.5	3.4	19.0%
	51.9%	22.2%	11.1%	14.8%	
	.1	-.6	.4	.4	
6	18	3	1	6	28
Sempre	14.4	7.5	2.6	3.5	19.7%

```
                  | 64.3%  | 10.7%  |  3.6%  | 21.4%  |
                  |   1.5  |  -2.1  |  -1.1  |   1.6  |
                  +--------+--------+--------+--------+
           Column      73       38       13       18      142
            Total   51.4%    26.8%     9.2%    12.7%   100.0%

      Chi-Square                Value          DF              Significance
--------------------          ----------       ----            ------------
Pearson                         30.43453         12                .00240
Likelihood Ratio                32.89878         12                .00100
Linear-by-Linear                  .00686          1                .93401
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                   Significance  Lower    Upper
                                                   ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                            .00310     .00167  .00453
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                            .00150     .00050  .00250
Linear-by-Linear                  .08280
      Association
   One-Tail                                            .48670     .47383  .49957
   Two-Tail                                            .94800     .94228  .95372
Fisher's Exact Test             30.09111
   Two-Tail                                            .00080     .00007  .00153

Minimum Expected Frequency -     .366
Cells with Expected Frequency < 5 -    11 of    20 ( 55.0%)
Number of Missing Observations:  1


V22  Alumne: llengua als pares
by  SEGUR_27  Hòmens/homes. Seguretat lingüística

                  SEGUR_27
           Count  |
          Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
          Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
          Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V22       --------+--------+--------+--------+--------+
              2   |    25  |    27  |     8  |     3  |    63
  Castellà        |  32.4  |  16.9  |   5.8  |   8.0  | 44.4%
                  | 39.7%  | 42.9%  | 12.7%  |  4.8%  |
                  |  -2.5  |   3.9  |   1.3  |  -2.5  |
                  +--------+--------+--------+--------+
              3   |    12  |     2  |     2  |     1  |    17
  Cat. i cast.    |   8.7  |   4.5  |   1.6  |   2.2  | 12.0%
  (separats)      | 70.6%  | 11.8%  | 11.8%  |  5.9%  |
                  |   1.7  |  -1.5  |    .4  |   -.9  |
                  +--------+--------+--------+--------+
              4   |     6  |     2  |     1  |     1  |    10
  Cat. i cast.    |   5.1  |   2.7  |    .9  |   1.3  |  7.0%
  (mesclats)      | 60.0%  | 20.0%  | 10.0%  | 10.0%  |
                  |    .6  |   -.5  |    .1  |   -.3  |
                  +--------+--------+--------+--------+
              5   |    30  |     7  |     2  |    13  |    52
  Català          |  26.7  |  13.9  |   4.8  |   6.6  | 36.6%
                  | 57.7%  | 13.5%  |  3.8%  | 25.0%  |
                  |   1.1  |  -2.7  |  -1.7  |   3.4  |
                  +--------+--------+--------+--------+
           Column      73       38       13       18      142
            Total   51.4%    26.8%     9.2%    12.7%   100.0%

      Chi-Square                Value          DF              Significance
--------------------          ----------       ----            ------------
Pearson                         27.19827          9                .00130
Likelihood Ratio                27.51813          9                .00115
Linear-by-Linear                  .55530          1                .45616
      Association
```

```
                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00220     .00099  .00341
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00150     .00050  .00250
Linear-by-Linear                  .74518
      Association
   One-Tail                                          .23850     .22752  .24948
   Two-Tail                                          .46360     .45076  .47644
Fisher's Exact Test             25.94130
   Two-Tail                                          .00050     .00000  .00108

Minimum Expected Frequency -     .915
Cells with Expected Frequency < 5 -     7 of    16 ( 43.8%)
Number of Missing Observations:  1


V25  Àmbit aprenentatge català
by  SEGUR_27  Hòmens/homes. Seguretat lingüística

                    SEGUR_27
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V25        --------+--------+--------+--------+--------+
                2  |    25  |    25  |     8  |     5  |    63
  Classe           |  32.6  |  16.5  |   5.8  |   8.0  | 44.7%
                   | 39.7%  | 39.7%  | 12.7%  |  7.9%  |
                   |  -2.6  |   3.3  |   1.3  |  -1.5  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                3  |     0  |     1  |     0  |     0  |     1
  Carrer           |    .5  |    .3  |    .1  |    .1  |   .7%
                   |   .0%  |100.0%  |   .0%  |   .0%  |
                   |  -1.0  |   1.7  |   -.3  |   -.4  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                4  |     1  |     2  |     0  |     0  |     3
  Amics            |   1.6  |    .8  |    .3  |    .4  |  2.1%
                   | 33.3%  | 66.7%  |   .0%  |   .0%  |
                   |   -.6  |   1.6  |   -.6  |   -.7  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                5  |    47  |     9  |     5  |    13  |    74
  Família          |  38.3  |  19.4  |   6.8  |   9.4  | 52.5%
                   | 63.5%  | 12.2%  |  6.8%  | 17.6%  |
                   |   2.9  |  -4.0  |  -1.1  |   1.8  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column      73       37       13       18      141
             Total   51.8%    26.2%     9.2%    12.8%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         23.01321          9                 .00617
Likelihood Ratio                23.83753          9                 .00457
Linear-by-Linear                  .35980          1                 .54862
      Association
                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .01070     .00805  .01335
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00160     .00057  .00263
Linear-by-Linear                 -.59983
      Association
```

```
   One-Tail                                                  .28340      .27179   .29501
   Two-Tail                                                  .55540      .54260  .56820
Fisher's Exact Test              23.55228
   Two-Tail                                                  .00090      .00013  .00167

Minimum Expected Frequency -     .092
Cells with Expected Frequency < 5 -     8 of    16 ( 50.0%)
Number of Missing Observations:  2


COEBI_4C  COEBILIN (4 categories)
by  SEGUR_27  Hòmens/homes. Seguretat lingüística

                    SEGUR_27
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
COEBI_4C   --------+--------+--------+--------+--------+
                1  |     9  |    19  |     3  |     3  |    34
  baix             |  17.3  |   9.4  |   3.3  |   4.1  | 25.4%
                   | 26.5%  | 55.9%  |  8.8%  |  8.8%  |
                   |  -3.3  |   4.3  |   -.2  |   -.6  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                2  |    21  |     5  |     3  |     3  |    32
  mitjà-baix       |  16.2  |   8.8  |   3.1  |   3.8  | 23.9%
                   | 65.6%  | 15.6%  |  9.4%  |  9.4%  |
                   |   1.9  |  -1.7  |   -.1  |   -.5  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                3  |    20  |     4  |     4  |     6  |    34
  mitjà-alt        |  17.3  |   9.4  |   3.3  |   4.1  | 25.4%
                   | 58.8%  | 11.8%  | 11.8%  | 17.6%  |
                   |   1.1  |  -2.4  |    .5  |   1.2  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                4  |    18  |     9  |     3  |     4  |    34
  alt              |  17.3  |   9.4  |   3.3  |   4.1  | 25.4%
                   | 52.9%  | 26.5%  |  8.8%  | 11.8%  |
                   |    .3  |   -.2  |   -.2  |    .0  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column      68       37       13       16      134
             Total   50.7%    27.6%     9.7%    11.9%   100.0%

      Chi-Square                  Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         22.01644          9                 .00883
Likelihood Ratio                21.53023          9                 .01049
Linear-by-Linear                  .22279          1                 .63692
      Association
                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                   Significance  Lower    Upper
                                                   ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                            .00850     .00614  .01086
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                            .01760     .01421  .02099
Linear-by-Linear                 -.47201
      Association
   One-Tail                                            .32960     .31749  .34171
   Two-Tail                                            .66200     .64982  .67418
Fisher's Exact Test              20.85223
   Two-Tail                                            .00930     .00683  .01177

Minimum Expected Frequency -    3.104
Cells with Expected Frequency < 5 -     8 of    16 ( 50.0%)
Number of Missing Observations:  6
```

V1_BIS Programa educatiu ampliat
by SEGUR_27 Hòmens/homes. Seguretat lingüística

V1_BIS	SEGUR_27 Segur: 1a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
1 PIP bàsic	17	22	4	3	46
	23.5	12.2	4.3	6.0	33.1%
	37.0%	47.8%	8.7%	6.5%	
	-2.3	4.0	-.2	-1.6	
2 PIP bilingüe	10	2	3	3	18
	9.2	4.8	1.7	2.3	12.9%
	55.6%	11.1%	16.7%	16.7%	
	.4	-1.6	1.1	.5	
3 PIL	39	10	6	7	62
	31.7	16.5	5.8	8.0	44.6%
	62.9%	16.1%	9.7%	11.3%	
	2.5	-2.5	.1	-.5	
4 PEV	5	3	0	5	13
	6.6	3.5	1.2	1.7	9.4%
	38.5%	23.1%	.0%	38.5%	
	-1.0	-.3	-1.2	2.9	
Column Total	71 51.1%	37 26.6%	13 9.4%	18 12.9%	139 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	26.59064	9	.00163
Likelihood Ratio	25.15007	9	.00281
Linear-by-Linear Association	.13267	1	.71568

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00180	.00071	.00289
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00410	.00245	.00575
Linear-by-Linear Association	.36423			
One-Tail		.37540	.36293	.38787
Two-Tail		.72930	.71786	.74074
Fisher's Exact Test	23.38980			
Two-Tail		.00210	.00092	.00328

Minimum Expected Frequency - 1.216
Cells with Expected Frequency < 5 - 7 of 16 (43.8%)

Number of Missing Observations: 1

figura 73

GRP_TIP2 Primera llengua i tipus de programa (2) by V29A meua / meva

	V29A meua	meva

```
           Row Pct |                    Row
           Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
                 1 |    30  |     4  |    34
  Cast.-L.Cast.    |  24.5  |   9.5  | 23.8%
                   | 88.2%  | 11.8%  |
                   |   2.4  |  -2.4  |
                   +--------+--------+
                 2 |     9  |     5  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |  10.1  |   3.9  |  9.8%
                   | 64.3%  | 35.7%  |
                   |   -.7  |    .7  |
                   +--------+--------+
                 3 |    25  |     3  |    28
  Cast.-L.Cat.     |  20.2  |   7.8  | 19.6%
                   | 89.3%  | 10.7%  |
                   |   2.3  |  -2.3  |
                   +--------+--------+
                 4 |    21  |    13  |    34
  Bil.-L.Cat.      |  24.5  |   9.5  | 23.8%
                   | 61.8%  | 38.2%  |
                   |  -1.5  |   1.5  |
                   +--------+--------+
                 5 |    18  |    15  |    33
  Cat.-L.Cat.      |  23.8  |   9.2  | 23.1%
                   | 54.5%  | 45.5%  |
                   |  -2.6  |   2.6  |
                   +--------+--------+
            Column     103       40      143
             Total   72.0%    28.0%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                         15.77199           4                 .00334
Likelihood Ratio                16.85305           4                 .00206
Linear-by-Linear                 9.79106           1                 .00175
      Association
                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00300     .00159  .00441
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00280     .00144  .00416
Linear-by-Linear                 3.12907
      Association
   One-Tail                                          .00100     .00019  .00181
   Two-Tail                                          .00150     .00050  .00250
Fisher's Exact Test             16.10676
   Two-Tail                                          .00250     .00121  .00379

Minimum Expected Frequency -    3.916
Cells with Expected Frequency < 5 -     1 of    10 ( 10.0%)
Number of Missing Observations:  0

GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)  by  V29B  meua / meva
```

```
                    V29B
            Count  |
           Exp Val |meua     meva
           Row Pct |                    Row
           Adj Res |     1  |     2  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
                 1 |    31  |     3  |    34
  Cast.-L.Cast.    |  29.2  |   4.8  | 23.9%
                   | 91.2%  |  8.8%  |
                   |   1.0  |  -1.0  |
```

```
                 2  |    14  |     0  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast  |  12.0  |   2.0  |  9.9%
                    |100.0%  |   .0%  |
                    |   1.6  |  -1.6  |
                    +--------+--------+
                 3  |    25  |     3  |    28
  Cast.-L.Cat.      |  24.1  |   3.9  | 19.7%
                    | 89.3%  | 10.7%  |
                    |    .6  |   -.6  |
                    +--------+--------+
                 4  |    28  |     6  |    34
  Bil.-L.Cat.       |  29.2  |   4.8  | 23.9%
                    | 82.4%  | 17.6%  |
                    |   -.7  |    .7  |
                    +--------+--------+
                 5  |    24  |     8  |    32
  Cat.-L.Cat.       |  27.5  |   4.5  | 22.5%
                    | 75.0%  | 25.0%  |
                    |  -2.0  |   2.0  |
                    +--------+--------+
             Column     122       20      142
              Total   85.9%    14.1%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                          6.84301           4                 .14442
Likelihood Ratio                 8.40544           4                 .07781
Linear-by-Linear                 4.99876           1                 .02537
      Association
                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .14070     .13174  .14966
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .09970     .09198  .10742
Linear-by-Linear                 2.23579
      Association
   One-Tail                                          .01320     .01026  .01614
   Two-Tail                                          .02540     .02135  .02945
Fisher's Exact Test              6.17297
   Two-Tail                                          .17010     .16042  .17978

Minimum Expected Frequency -    1.972
Cells with Expected Frequency < 5 -     5 of    10 ( 50.0%)
Number of Missing Observations:  1


GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)
by  V29C  Comparació V29a-V29b

                    V29C
            Count  |
           Exp Val |Diferent Igual
           Row Pct |                    Row
           Adj Res |     0  |     1  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+
                 1  |     5  |    29  |    34
  Cast.-L.Cast.     |   9.1  |  24.9  | 23.9%
                    | 14.7%  | 85.3%  |
                    |  -1.8  |   1.8  |
                    +--------+--------+
                 2  |     5  |     9  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast  |   3.7  |  10.3  |  9.9%
                    | 35.7%  | 64.3%  |
                    |    .8  |   -.8  |
```

```
                 |        |        |
               3 |      4 |     24 |     28
  Cast.-L.Cat.   |    7.5 |   20.5 | 19.7%
                 | 14.3%  | 85.7%  |
                 |  -1.7  |   1.7  |
                 +--------+--------+
               4 |     11 |     23 |     34
  Bil.-L.Cat.    |    9.1 |   24.9 | 23.9%
                 | 32.4%  | 67.6%  |
                 |     .8 |    -.8 |
                 +--------+--------+
               5 |     13 |     19 |     32
  Cat.-L.Cat.    |    8.6 |   23.4 | 22.5%
                 | 40.6%  | 59.4%  |
                 |    2.0 |   -2.0 |
                 +--------+--------+
           Column      38      104      142
            Total   26.8%    73.2%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                         8.99776          4                 .06116
Likelihood Ratio                9.31853          4                 .05361
Linear-by-Linear                5.12740          1                 .02355
      Association
                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .05990     .05379  .06601
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .06500     .05865  .07135
Linear-by-Linear               -2.26438
      Association
   One-Tail                                         .01340     .01044  .01636
   Two-Tail                                         .02570     .02162  .02978
Fisher's Exact Test             9.02367
   Two-Tail                                         .05700     .05103  .06297

Minimum Expected Frequency -    3.746
Cells with Expected Frequency < 5 -     1 of    10 ( 10.0%)
Number of Missing Observations:  1


GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)
by  SEGUR_29  meua/meva. Seguretat lingüística

                    SEGUR_29
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+--------+--------+
               1 |     28 |      1 |      2 |      3 |     34
  Cast.-L.Cast.   |   22.3 |    2.6 |    2.2 |    6.9 | 23.9%
                  | 82.4%  |   2.9% |   5.9% |   8.8% |
                  |    2.4 |   -1.2 |    -.1 |   -1.9 |
                  +--------+--------+--------+--------+
               2 |      9 |      0 |      0 |      5 |     14
  Bil./Cat.-L.Cast |    9.2 |    1.1 |     .9 |    2.9 |  9.9%
                  | 64.3%  |    .0% |    .0% | 35.7%  |
                  |    -.1 |   -1.1 |   -1.0 |    1.5 |
                  +--------+--------+--------+--------+
               3 |     23 |      1 |      2 |      2 |     28
  Cast.-L.Cat.    |   18.3 |    2.2 |    1.8 |    5.7 | 19.7%
                  | 82.1%  |   3.6% |   7.1% |   7.1% |
                  |    2.1 |    -.9 |     .2 |   -1.9 |
```

```
                 4  |    19  |     4  |     2  |     9  |    34
  Bil.-L.Cat.      |  22.3  |   2.6  |   2.2  |   6.9  | 23.9%
                   | 55.9%  | 11.8%  |  5.9%  | 26.5%  |
                   |  -1.4  |   1.0  |   -.1  |   1.0  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                 5  |    14  |     5  |     3  |    10  |    32
  Cat.-L.Cat.      |  21.0  |   2.5  |   2.0  |   6.5  | 22.5%
                   | 43.8%  | 15.6%  |  9.4%  | 31.3%  |
                   |  -2.9  |   1.9  |    .8  |   1.7  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column      93       11        9       29      142
             Total   65.5%     7.7%     6.3%    20.4%   100.0%

      Chi-Square                 Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------
Pearson                        21.56463         12                 .04270
Likelihood Ratio               24.21837         12                 .01899
Linear-by-Linear                7.91353          1                 .00491
      Association
                                                   Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                Significance  Lower    Upper
                                                ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                         .03740     .03251  .04229
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                         .03500     .03027  .03973
Linear-by-Linear                2.81310
      Association
   One-Tail                                         .00250     .00121  .00379
   Two-Tail                                         .00490     .00310  .00670
Fisher's Exact Test            20.43693
   Two-Tail                                         .02470     .02070  .02870

Minimum Expected Frequency -     .887
Cells with Expected Frequency < 5 -    11 of    20 ( 55.0%)
Number of Missing Observations:  1
```

figura 74

```
V45  Llengua preferida  by  SEGUR_29  meua/meva. Seguretat lingüística

                    SEGUR_29
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V45        --------+--------+--------+--------+--------+
                 1  |    48  |     2  |     3  |     2  |    55
  Castellà         |  36.3  |   4.3  |   3.5  |  10.9  | 39.0%
                   | 87.3%  |  3.6%  |  5.5%  |  3.6%  |
                   |   4.3  |  -1.5  |   -.4  |  -3.9  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                 2  |    30  |     3  |     4  |    12  |    49
  Cat. i cast.     |  32.3  |   3.8  |   3.1  |   9.7  | 34.8%
  igual            | 61.2%  |  6.1%  |  8.2%  | 24.5%  |
                   |   -.9  |   -.5  |    .6  |   1.0  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                 3  |    15  |     6  |     2  |    14  |    37
  Català           |  24.4  |   2.9  |   2.4  |   7.3  | 26.2%
                   | 40.5%  | 16.2%  |  5.4%  | 37.8%  |
                   |  -3.8  |   2.2  |   -.3  |   3.2  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column      93       11        9       28      141
```

```
            Total   66.0%     7.8%     6.4%    19.9%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------

Pearson                         26.55105           6                 .00018

Likelihood Ratio                28.73922           6                 .00007
Linear-by-Linear                20.57930           1                 .00001
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00010     .00000  .00036
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .00020     .00000  .00056
Linear-by-Linear                 4.53644
      Association
   One-Tail                                          .00000     .00000  .00046
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046
Fisher's Exact Test             27.68627
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046

Minimum Expected Frequency -    2.362
Cells with Expected Frequency < 5 -     6 of    12 ( 50.0%)
Number of Missing Observations:  2


V24  Primera llengua  by  SEGUR_29  meua/meva. Seguretat lingüística

                    SEGUR_29
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V24        --------+--------+--------+--------+--------+
                2  |    51  |     2  |     4  |     5  |    62
  Castellà         |  40.6  |   4.8  |   3.9  |  12.7  | 43.7%
                   | 82.3%  |  3.2%  |  6.5%  |  8.1%  |
                   |   3.7  |  -1.8  |    .0  |  -3.2  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                3  |    23  |     4  |     2  |    12  |    41
  Català i castellà|  26.9  |   3.2  |   2.6  |   8.4  | 28.9%
                   | 56.1%  |  9.8%  |  4.9%  | 29.3%  |
                   |  -1.5  |    .6  |   -.5  |   1.7  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                4  |    19  |     5  |     3  |    12  |    39
  Català           |  25.5  |   3.0  |   2.5  |   8.0  | 27.5%
                   | 48.7%  | 12.8%  |  7.7%  | 30.8%  |
                   |  -2.6  |   1.4  |    .4  |   1.9  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column      93       11        9       29      142
             Total   65.5%     7.7%     6.3%    20.4%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                         16.53833           6                 .01114
Likelihood Ratio                17.69857           6                 .00703
Linear-by-Linear                11.30921           1                 .00077
      Association
                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .00920     .00674  .01166
Likelihood Ratio
```

```
   Two-Tail                                                  .01130      .00858   .01402
Linear-by-Linear                 3.36292
      Association
   One-Tail                                                  .00030      .00000  .00075
   Two-Tail                                                  .00070      .00002  .00138

Fisher's Exact Test             17.49078

   Two-Tail                                                  .00420      .00253  .00587

Minimum Expected Frequency -    2.472
Cells with Expected Frequency < 5 -     6 of    12 ( 50.0%)
Number of Missing Observations:  1


V22  Alumne: llengua als pares  by  SEGUR_29  meua/meva. Seguretat lingüística

                    SEGUR_29
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V22        --------+--------+--------+--------+--------+
                2  |    51  |     2  |     4  |     6  |    63
  Castellà         |  41.3  |   4.9  |   4.0  |  12.9  | 44.4%
                   | 81.0%  |  3.2%  |  6.3%  |  9.5%  |
                   |   3.5  |  -1.8  |    .0  |  -2.9  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                3  |     8  |     3  |     2  |     3  |    16
  Cat. i cast.     |  10.5  |   1.2  |   1.0  |   3.3  | 11.3%
  (separats)       | 50.0%  | 18.8%  | 12.5%  | 18.8%  |
                   |  -1.4  |   1.7  |   1.1  |   -.2  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                4  |     6  |     0  |     0  |     4  |    10
  Cat. i cast.     |   6.5  |    .8  |    .6  |   2.0  |  7.0%
  (mesclats)       | 60.0%  |   .0%  |   .0%  | 40.0%  |
                   |   -.4  |  -1.0  |   -.9  |   1.6  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                5  |    28  |     6  |     3  |    16  |    53
  Català           |  34.7  |   4.1  |   3.4  |  10.8  | 37.3%
                   | 52.8%  | 11.3%  |  5.7%  | 30.2%  |
                   |  -2.4  |   1.2  |   -.3  |   2.2  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column      93       11        9       29      142
             Total   65.5%     7.7%     6.3%    20.4%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                         19.74729           9                 .01954
Likelihood Ratio                20.77184           9                 .01370
Linear-by-Linear                 9.18726           1                 .00244
      Association
                                                      Monte Carlo Estimate
                                                                  99% C.I.
                                                  Significance  Lower    Upper
                                                  ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                                  .02390      .01997  .02783
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                                  .01870      .01521  .02219
Linear-by-Linear                 3.03105
      Association
   One-Tail                                                  .00100      .00019  .00181
   Two-Tail                                                  .00250      .00121  .00379
Fisher's Exact Test             19.06634
   Two-Tail                                                  .01040      .00779  .01301

Minimum Expected Frequency -     .634
Cells with Expected Frequency < 5 -    10 of    16 ( 62.5%)
Number of Missing Observations:  1
```

V36 Adscripció grup lingüístic by SEGUR_29 meua/meva. Seguretat lingüística

		SEGUR_29				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a (1)	Segur: 2 a i 2a (2)	Insegur: 1a i 2a (3)	Insegur: 2a i 1a (4)	Row Total
V36						
1 Castellanoparlant	Count	37	2	3	4	46
	Exp Val	30.1	3.6	2.9	9.4	32.4%
	Row Pct	80.4%	4.3%	6.5%	8.7%	
	Adj Res	2.6	-1.0	.1	-2.4	
2 Igual cat. que cast.	Count	37	4	3	11	55
	Exp Val	36.0	4.3	3.5	11.2	38.7%
	Row Pct	67.3%	7.3%	5.5%	20.0%	
	Adj Res	.4	-.2	-.3	-.1	
3 Catalanoparlant	Count	19	5	3	14	41
	Exp Val	26.9	3.2	2.6	8.4	28.9%
	Row Pct	46.3%	12.2%	7.3%	34.1%	
	Adj Res	-3.1	1.3	.3	2.6	
Column Total		93 65.5%	11 7.7%	9 6.3%	29 20.4%	142 100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	12.65576	6	.04884
Likelihood Ratio	13.00445	6	.04297
Linear-by-Linear Association	10.47363	1	.00121

		Monte Carlo Estimate Significance	99% C.I. Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.04550	.04013	.05087
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.06810	.06161	.07459
Linear-by-Linear Association	3.23630			
One-Tail		.00100	.00019	.00181
Two-Tail		.00130	.00037	.00223
Fisher's Exact Test	12.72467			
Two-Tail		.03800	.03308	.04292

Minimum Expected Frequency - 2.599
Cells with Expected Frequency < 5 - 6 of 12 (50.0%)
Number of Missing Observations: 1

COEBI_4C COEBILIN (4 categories)
by SEGUR_29 meua/meva. Seguretat lingüística

		SEGUR_29				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a (1)	Segur: 2 a i 2a (2)	Insegur: 1a i 2a (3)	Insegur: 2a i 1a (4)	Row Total
COEBI_4C						
1 baix	Count	29	1	1	3	34
	Exp Val	22.1	2.8	2.3	6.9	25.4%
	Row Pct	85.3%	2.9%	2.9%	8.8%	
	Adj Res	2.9	-1.3	-1.0	-1.9	

```
                 2  |    24  |     1  |     3  |     4  |    32
  mitjà-baix        |  20.8  |   2.6  |   2.1  |   6.4  | 23.9%
                    | 75.0%  |  3.1%  |  9.4%  | 12.5%  |
                    |   1.4  |  -1.2  |    .7  |  -1.2  |
                    +--------+--------+--------+--------+
                 3  |    17  |     4  |     4  |     9  |    34
  mitjà-alt         |  22.1  |   2.8  |   2.3  |   6.9  | 25.4%
                    | 50.0%  | 11.8%  | 11.8%  | 26.5%  |
                    |  -2.1  |    .9  |   1.4  |   1.1  |
                    +--------+--------+--------+--------+
                 4  |    17  |     5  |     1  |    11  |    34
  alt               |  22.1  |   2.8  |   2.3  |   6.9  | 25.4%
                    | 50.0%  | 14.7%  |  2.9%  | 32.4%  |
                    |  -2.1  |   1.6  |  -1.0  |   2.1  |
                    +--------+--------+--------+--------+
             Column      87       11        9       27      134
              Total   64.9%     8.2%     6.7%    20.1%   100.0%

      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                         18.78579           9                 .02708
Likelihood Ratio                19.45026           9                 .02163
Linear-by-Linear                10.29213           1                 .00134
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                  Significance  Lower    Upper
                                                  ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                           .02270     .01886  .02654
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                           .03970     .03467  .04473
Linear-by-Linear                 3.20813
      Association
   One-Tail                                           .00050     .00000  .00108
   Two-Tail                                           .00070     .00002  .00138
Fisher's Exact Test             17.90418
   Two-Tail                                           .01990     .01630  .02350

Minimum Expected Frequency -    2.149
Cells with Expected Frequency < 5 -     8 of    16 ( 50.0%)
Number of Missing Observations:  6



V1_BIS  Programa educatiu ampliat
by  SEGUR_29  meua/meva. Seguretat lingüística

                     SEGUR_29
             Count  |
            Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
            Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
            Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V1_BIS      --------+--------+--------+--------+--------+
                 1  |    37  |     1  |     2  |     6  |    46
  PIP bàsic         |  30.4  |   3.6  |   3.0  |   8.9  | 33.1%
                    | 80.4%  |  2.2%  |  4.3%  | 13.0%  |
                    |   2.5  |  -1.8  |   -.7  |  -1.3  |
                    +--------+--------+--------+--------+
                 2  |    14  |     0  |     1  |     3  |    18
  PIP bilingüe      |  11.9  |   1.4  |   1.2  |   3.5  | 12.9%
                    | 77.8%  |   .0%  |  5.6%  | 16.7%  |
                    |   1.1  |  -1.3  |   -.2  |   -.3  |
                    +--------+--------+--------+--------+
                 3  |    36  |     7  |     6  |    12  |    61
  PIL               |  40.4  |   4.8  |   3.9  |  11.8  | 43.9%
                    | 59.0%  | 11.5%  |  9.8%  | 19.7%  |
```

```
                  |   1.6  |   1.4  |   1.4  |     1  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               4  |     5  |     3  |     0  |     6  |    14
  PEV             |   9.3  |   1.1  |    .9  |   2.7  | 10.1%
                  | 35.7%  | 21.4%  |   .0%  | 42.9%  |
                  |  -2.5  |   2.0  |  -1.0  |   2.3  |
                  +--------+--------+--------+--------+
           Column      92       11        9       27      139
            Total   66.2%     7.9%     6.5%    19.4%   100.0%
```

```
      Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                         19.07279           9                 .02458
Likelihood Ratio                20.33617           9                 .01595
Linear-by-Linear                 7.25722           1                 .00706
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .02230     .01850  .02610
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .02370     .01978  .02762
Linear-by-Linear                 2.69392
      Association
   One-Tail                                          .00340     .00190  .00490
   Two-Tail                                          .00730     .00511  .00949
Fisher's Exact Test             16.84958
   Two-Tail                                          .02540     .02135  .02945

Minimum Expected Frequency -     .906
Cells with Expected Frequency < 5 -    10 of    16 ( 62.5%)
Number of Missing Observations:  1


ACTIT_4C  Actitud (4 categories)  by  SEGUR_29  meua/meva. Seguretat lingüística

                    SEGUR_29
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
ACTIT_4C   --------+--------+--------+--------+--------+
               1  |    27  |     2  |     2  |     2  |    33
  baixa           |  21.8  |   2.6  |   2.1  |   6.4  | 23.7%
                  | 81.8%  |  6.1%  |  6.1%  |  6.1%  |
                  |   2.2  |   -.5  |   -.1  |  -2.2  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               2  |    29  |     0  |     3  |     4  |    36
  mitjana-baixa   |  23.8  |   2.8  |   2.3  |   7.0  | 25.9%
                  | 80.6%  |   .0%  |  8.3%  | 11.1%  |
                  |   2.1  |  -2.0  |    .5  |  -1.5  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               3  |    21  |     4  |     0  |    14  |    39
  mitjana-alta    |  25.8  |   3.1  |   2.5  |   7.6  | 28.1%
                  | 53.8%  | 10.3%  |   .0%  | 35.9%  |
                  |  -1.9  |    .6  |  -1.9  |   3.1  |
                  +--------+--------+--------+--------+
               4  |    15  |     5  |     4  |     7  |    31
  alta            |  20.5  |   2.5  |   2.0  |   6.0  | 22.3%
                  | 48.4%  | 16.1%  | 12.9%  | 22.6%  |
                  |  -2.4  |   1.9  |   1.7  |    .5  |
                  +--------+--------+--------+--------+
           Column      92       11        9       27      139
            Total   66.2%     7.9%     6.5%    19.4%   100.0%
```

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	25.25567	9	.00270
Likelihood Ratio	29.84888	9	.00047
Linear-by-Linear Association	9.70228	1	.00184

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.00230	.00107	.00353
Likelihood Ratio				
Two-Tail		.00050	.00000	.00108
Linear-by-Linear Association	3.11485			
One-Tail		.00100	.00019	.00181
Two-Tail		.00140	.00044	.00236
Fisher's Exact Test	25.17879			
Two-Tail		.00070	.00002	.00138

Minimum Expected Frequency - 2.007
Cells with Expected Frequency < 5 - 8 of 16 (50.0%)
Number of Missing Observations: 1

V61 Motivació: integradora-instrumental
by SEGUR_29 meua/meva. Seguretat lingüística

	SEGUR_29				
	Count / Exp Val / Row Pct / Adj Res	Segur: 1 a i 1a	Segur: 2 a i 2a	Insegur: 1a i 2a	Insegur: 2a i 1a	Row Total
		1	2	3	4	
V61						
1 No ho considere important		20	0	2	4	26
		16.7	2.1	1.7	5.5	19.0%
		76.9%	.0%	7.7%	15.4%	
		1.5	-1.7	.3	-.8	
2 Finalitat instrumental		39	2	1	9	51
		32.8	4.1	3.4	10.8	37.2%
		76.5%	3.9%	2.0%	17.6%	
		2.3	-1.4	-1.7	-.8	
3 Finalitat integradora		29	9	6	16	60
		38.5	4.8	3.9	12.7	43.8%
		48.3%	15.0%	10.0%	26.7%	
		-3.4	2.7	1.4	1.4	
Column Total		88	11	9	29	137
		64.2%	8.0%	6.6%	21.2%	100.0%

Chi-Square	Value	DF	Significance
Pearson	15.33294	6	.01782
Likelihood Ratio	17.51784	6	.00756
Linear-by-Linear Association	4.89974	1	.02686

		Monte Carlo Estimate		
			99% C.I.	
		Significance	Lower	Upper
Pearson				
Two-Tail		.01550	.01232	.01868
Likelihood Ratio				

```
   Two-Tail                                                  .01230      .00946   .01514
Linear-by-Linear                 2.21354
      Association
   One-Tail                                                  .01220      .00937  .01503
   Two-Tail                                                  .02710      .02292  .03128
Fisher's Exact Test             14.43146
   Two-Tail                                                  .01810      .01467  .02153

Minimum Expected Frequency -    1.708
Cells with Expected Frequency < 5 -     6 of    12 ( 50.0%)
Number of Missing Observations:  6



V62  Grau autoadscripció espanyola
by  SEGUR_29  meua/meva. Seguretat lingüística

                    SEGUR_29
            Count  |
           Exp Val |Segur: 1 Segur: 2 Insegur: Insegur:
           Row Pct |a i 1a   a i 2a    1a i 2a  2a i 1a   Row
           Adj Res |       1|       2|       3|       4| Total
V62        --------+--------+--------+--------+--------+
                1  |     3  |     3  |     3  |     3  |    12
  Gens             |   7.9  |    .9  |    .8  |   2.5  |  8.5%
                   | 25.0%  | 25.0%  | 25.0%  | 25.0%  |
                   |  -3.1  |   2.3  |   2.8  |    .4  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                2  |     2  |     1  |     0  |     2  |     5
  Poc              |   3.3  |    .4  |    .3  |   1.0  |  3.5%
                   | 40.0%  | 20.0%  |   .0%  | 40.0%  |
                   |  -1.2  |   1.0  |   -.6  |   1.1  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                3  |    15  |     2  |     0  |     2  |    19
  A mitges         |  12.4  |   1.5  |   1.2  |   3.9  | 13.4%
                   | 78.9%  | 10.5%  |   .0%  | 10.5%  |
                   |   1.3  |    .5  |  -1.2  |  -1.1  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                4  |    16  |     2  |     3  |     7  |    28
  Molt             |  18.3  |   2.2  |   1.8  |   5.7  | 19.7%
                   | 57.1%  |  7.1%  | 10.7%  | 25.0%  |
                   |  -1.0  |   -.1  |   1.1  |    .7  |
                   +--------+--------+--------+--------+
                5  |    57  |     3  |     3  |    15  |    78
  Totalment        |  51.1  |   6.0  |   4.9  |  15.9  | 54.9%
                   | 73.1%  |  3.8%  |  3.8%  | 19.2%  |
                   |   2.1  |  -1.9  |  -1.3  |   -.4  |
                   +--------+--------+--------+--------+
            Column      93       11        9       29      142
             Total   65.5%     7.7%     6.3%    20.4%   100.0%


     Chi-Square                  Value           DF              Significance
--------------------          -----------        ----             ------------
Pearson                         24.36314          12                 .01815
Likelihood Ratio                22.27473          12                 .03455
Linear-by-Linear                 3.14364           1                 .07622
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------
Pearson
   Two-Tail                                          .02410     .02015  .02805
Likelihood Ratio
   Two-Tail                                          .04600     .04060  .05140
Linear-by-Linear                -1.77303
```

```
      Association
   One-Tail                                          .04440     .03909  .04971
   Two-Tail                                          .07980     .07282  .08678
Fisher's Exact Test            22.58164
   Two-Tail                                          .01020     .00761  .01279

Minimum Expected Frequency -     .317
Cells with Expected Frequency < 5 -    13 of    20 ( 65.0%)
Number of Missing Observations:  1
```

figura 75

```
GRP_TIP2  Primera llengua i tipus de programa (2)  by  V30  Ús català

                    V30
            Count  |
           Exp Val |Mai      Poques v La meita Moltes v Sempre
           Row Pct |         egades   t del te egades              Row
           Adj Res |     2  |     3  |     4  |     5  |     6  | Total
GRP_TIP2   --------+--------+--------+--------+--------+--------+
                1  |     3  |    27  |     3  |     1  |     0  |    34
  Cast.-L.Cast.    |   1.0  |  11.9  |   7.8  |   6.4  |   6.9  | 23.8%
                   |  8.8%  | 79.4%  |  8.8%  |  2.9%  |   .0%  |
                   |   2.4  |   6.2  |  -2.3  |  -2.7  |  -3.4  |
                   +--------+--------+--------+--------+--------+
                2  |     0  |     1  |     2  |     6  |     5  |    14
  Bil./Cat.-L.Cast |    .4  |   4.9  |   3.2  |   2.6  |   2.8  |  9.8%
                   |   .0%  |  7.1%  | 14.3%  | 42.9%  | 35.7%  |
                   |   -.7  |  -2.3  |   -.8  |   2.4  |   1.5  |
                   +--------+--------+--------+--------+--------+
                3  |     0  |    18  |     9  |     1  |     0  |    28
  Cast.-L.Cat.     |    .8  |   9.8  |   6.5  |   5.3  |   5.7  | 19.6%
                   |   .0%  | 64.3%  | 32.1%  |  3.6%  |   .0%  |
                   |  -1.0  |   3.6  |   1.3  |  -2.3  |  -3.0  |
                   +--------+--------+--------+--------+--------+
                4  |     1  |     3  |    16  |    11  |     3  |    34
  Bil.-L.Cat.      |   1.0  |  11.9  |   7.8  |   6.4  |   6.9  | 23.8%
                   |  2.9%  |  8.8%  | 47.1%  | 32.4%  |  8.8%  |
                   |    .1  |  -3.7  |   3.8  |   2.3  |  -1.9  |
                   +--------+--------+--------+--------+--------+
                5  |     0  |     1  |     3  |     8  |    21  |    33
  Cat.-L.Cat.      |    .9  |  11.5  |   7.6  |   6.2  |   6.7  | 23.1%
                   |   .0%  |  3.0%  |  9.1%  | 24.2%  | 63.6%  |
                   |  -1.1  |  -4.4  |  -2.2  |    .9  |   7.1  |
                   +--------+--------+--------+--------+--------+
            Column       4       50       33       27       29      143
             Total    2.8%    35.0%    23.1%    18.9%    20.3%   100.0%

      Chi-Square                  Value          DF              Significance
--------------------          -----------       ----             ------------

Pearson                        130.80031         16                 .00000
Likelihood Ratio               139.70408         16                 .00000
Linear-by-Linear                53.74421          1                 .00000
      Association

                                                     Monte Carlo Estimate
                                                                 99% C.I.
                                                 Significance  Lower    Upper
                                                 ------------ -------- -------

Pearson
   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046

Likelihood Ratio

   Two-Tail                                          .00000     .00000  .00046
```

```
Linear by Linear                    7.33104
      Association
   One-Tail                                        .00000     .00000  .00046
   Two-Tail                                        .00000     .00000  .00046
Fisher's Exact Test              124.1848
   Two-Tail                                        .00000     .00000  .00046

Minimum Expected Frequency -     .392
Cells with Expected Frequency < 5 -     9 of    25 ( 36.0%)
Number of Missing Observations:  0
```

figura 76

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES